M
15
X

BIBLIOTECA
DE LA
Universidad de Salamanca.
Est. 1 Caj. 1 Núm. 12.

Thucydides

M. Mañz S. Arcadz

Historia Tucidides

Historia belli Poloponesi

S. 6

Tucidides.

BIBLIOTECA UNIVERSITARIA DE SALAMANCA

M 15

BIBLIOTECA UNIVERSITARIA
DE
SALAMANCA

M
15

[illegible] σοφιστοῦ ἐγκώμιον Θουκυδίδου :–

[illegible] ἀξίων ὄντων [illegible] σοφῶν, [illegible] Θουκυδίδου [illegible] Θουκυδίδου [illegible] ἀρχὴν ἔλαβεν, [illegible] Θουκυδίδης [illegible] βίον [illegible] φιλοσοφεῖν [illegible] λόγοις, [illegible] Θουκυδίδου [illegible] πόλεμος [illegible] Θουκυδίδου [illegible] Θουκυδίδης [illegible] πόλεμος :–

[illegible] (margin note)

† ἔρως γ' δεινὸς ... [illegible]

+ θουκυδίδου [illegible]

Θουκυδίδης Ἀθηναῖος Ὀλόρου μὲν παῖς, Θρᾴκιον δὲ αὐτῷ τὸ γένος· καὶ γὰρ ὁ πατὴρ αὐτοῦ Ὄλορος
ἐκ Θρᾴκης εἶχε τοὔνομα. γέγονε δὲ τῶν Μιλτιάδου συγγενής· αὐτίκα γοῦν ἔνθα Μιλτι-
άδης περὶ Κοίλην τέθαπται, ἔνθα καὶ Θουκυδίδης τέθαπται. ὁ δὲ Μιλτιάδης
ἔγημε τοῦ Θρᾳκῶν βασιλέως θυγατέρα Ἡγησιπύλην. γέγονε δὲ Ἀντιφῶντος τοῦ Ῥαμνουσίου
μαθητής, δεινοῦ λέγειν καὶ ὑπὸ Θουκυδίδου μεμνημένου τοῖς ὀλιγαρχικοῖς. καὶ διὰ ταῦτα
λέγοντος μὲν οὐκ ἐνάρχοντος αὐτοῦ· γράφειν δὲ ἐπιχαρήσοντος τοιαῦτα, καὶ ἐξιδίων
τοῖς δεομένοις. ἐμαρτύρησε δὲ αὐτῷ καὶ Θουκυδίδης ὁ μαθητής, ὅτι ἂν ὧν συμβουλη-
θείη το, ἄριστος ἐκεῖνος ἀπαλλάττειν τὰς δίκας· ἀλλ' ὅμως ἐδόκει πονηρὸς αὐτῶν φύσει
εἶναι, καὶ περὶ τέλη τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου κριθεὶς προδοσίας, ὡς Λακεδαι-
μονίοις μὲν τὰ ἄριστα καταπρεσβεύσαντα, Ἀθηναίοις δὲ διάλυσιν τελέσαντα, ἑάλω.
καὶ σὺν αὐτῷ διεφθάρη Ἀρχεπόλεμος καὶ Ὀνομακλῆς· ὧν καὶ κατεσκάφησαν
καὶ αἱ οἰκίαι· καὶ τὸ γένος, τὸ μὲν διεφθάρη, τὸ δὲ ἄτιμον ἐγένετο. στρατηγὸς δὲ ἀμε-
λήσας ὁ Θουκυδίδης γενόμενος, καὶ τὰ περὶ Θάσον πιστευθεὶς μέταλλα, πλούσιος μὲν ὢν σφόδρα
μεγάλως ἐδυνάστευσεν· ἐν δὲ τῷ Πελοποννησιακῷ πολέμῳ, αἰτίαν ἔσχε προδοσίας ἐκ βραδυτῆ-
τος τε καὶ ὀλιγωρίας. ἔτυχε μὲν γὰρ Βρασίδας τὰς ἐπὶ Θρᾴκης καταλαβὼν πόλεις
Ἀθηναίων· ἀφισταμένων μὲν Ἀθηναίων, Λακεδαιμονίοις δὲ προστιθεῖσι· καὶ ταῦτα δέον ταχὺ
ἀναπλεῦσαι καὶ σῶσαι μὲν τὴν Ἠιόνα αὐτίκα, περιποιῆσαι δὲ τὴν Ἀμφίπολιν, μέγα κτῆμα
τοῖς Ἀθηναίοις, τὴν μὲν Ἠιόνα ἐδυνήθη φθάσας σῶσαι, τὴν δὲ Ἀμφίπολιν ἀπώλεσε· καίτοι
πολλῶν βοηθῶν ταῖς ἐπὶ Θρᾴκης πόλεσιν, καὶ τὴν πόλιν εἰς Ἀμφίπολιν. ἀλλ' ὅμως μα-
χομένης, Βρασίδας μὲν ὁ Λακεδαιμόνιος ἐνίκησεν αὐτόν· καὶ ὢν δὲ ἀπεσφάλη ὑπὸ
Μυρκινίου πελταστοῦ βληθείς· οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ὁ Βρασίδας τὴν νίκην ἀγόμενος
ἀπέθανε· καὶ Ἀμφίπολις Ἀθηναίων ἀπέστη· Λακεδαιμονίων δὲ ἐγένετο. ἔνθα καὶ τὰ
Ἁγνώνεια οἰκοδομήματα καθελόντες οἱ Ἀμφιπολῖται, Βρασίδεια ἐκάλεσαν· μισήσαντες
μὲν τὴν Ἀττικὴν ἀποικίαν, λακωνίσαντες δὲ καὶ ταῦτα, καὶ τὴν τιμὴν μεταθέντες εἰς Λακε-
δαιμονίους. γενόμενος δὲ φυγὰς ὁ Θουκυδίδης, ἐσχόλαζε τῇ συγγραφῇ τοῦ Πελοποννη-
σιακοῦ πολέμου· καὶ διὰ τοῦτο δοκεῖ πολλὰ χαρίζεσθαι Λακεδαιμονίοις· κατηγορεῖ δὲ
Ἀθηναίων τὴν τυραννίδα καὶ πλεονεξίαν· οὐ γὰρ καιρὸς αὐτῷ κατὰ τῶν Ἀθηναίων εἰπεῖν,
ὅπου Κορινθίων κατηγορούντων ἢ Λακεδαιμονίων μεμφομένων ἢ Μιτυληναίων αἰτιωμένων,

πολλοὺς ἐν τοῖς ἐπιγράμμασι τοῖς ἀττικοῖς εὑρεῖν· καὶ τὰς μὲν νίκας τὰς λακωνικὰς ἐκλέγων
τῷ λόγῳ· τὰς δὲ συμφορὰς ἐξηγεῖται τὰς ἀττικάς· ὅπου καὶ τὰς ἐν Σικελίᾳ. ἐπαύσατο
δὲ τῆς συγγραφῆς ἐν τῇ ναυμαχίᾳ τῇ περὶ Κυνὸς σῆμα· τουτέστι περὶ τὸν Ἑλλήσποντον,
ἔνθα δοκοῦσι νενικηκέναι Ἀθηναῖοι· τὰ δὲ μετὰ ταῦτα, ἑτέροις γράφειν κατέλιπε·
Ξενοφῶντι καὶ Θεοπόμπῳ. εἰσὶ δὲ αἱ ἐφεξῆς μάχαι· οὔτε περὶ τὴν δευτέραν ναυμαχίαν
τὴν περὶ Κυνὸς σῆμα, ἣν Θεόπομπος εἶπεν, οὔτε τὴν περὶ Κύζικον ἣν ἐνίκα Θρασύβουλος
καὶ Θηραμένης καὶ Ἀλκιβιάδης· οὔτε τὴν ἐν Ἀργινούσαις ναυμαχίαν ἐν ᾗ ἐνίκησαν
Ἀθηναῖοι Λακεδαιμονίους· οὔτε τὸ κεφάλαιον τῶν κακῶν τῶν Ἀττικῶν, τὴν ἐν Αἰγὸς ποταμοῖς
ναυμαχίαν ὅπου καὶ τὰς ναῦς ἀπώλεσαν Ἀθηναῖοι καὶ τὰς ἐξῆς ἐλπίδας· καὶ γὰρ τὸ τεῖχος
αὐτῶν καθῃρέθη· καὶ ἡ τῶν τριάκοντα τυραννὶς κατέστη· καὶ πολλαῖς συμφοραῖς περιέπεσεν
ἡ πόλις, ἃς ἠκρίβωσε Θεόπομπος. ἦν δὲ τῶν πάνυ κατ' εὐγένειαν Ἀθήνησι δοξα-
ζομένων ὁ Θουκυδίδης. δεινὸς δὲ δόξας εἶναι ἐν τῷ λέγειν, προέστη τῆς συγγραφῆς προεστηκὼς τῶν
πραγμάτων. πρῶτον δὲ τῆς ἐν τῷ λέγειν δεινότητος, τὴν διεπαύσατο τῆς ἐπιδείξεως
Πυριλάμπης περὶ τῆς τῶν πολιτῶν ἀνδρὸς φίλου, καὶ ἐρωμένου Ζήνωνος διὰ τὴν ζηλοτυπίαν
ἐφόνευσεν. τούτῳ δὲ τῆς δίκης ἐν Ἀρείῳ πάγῳ κινουμένης, πολλὰ τῆς οἰκείας σοφίας
ἐπεδείξατο ἀπολογίαν ποιούμενος ὑπὲρ τοῦ Πυριλάμπους· καὶ Περικλέους κατηγοροῦντος
ἐνίκα· ὅθεν καὶ στρατηγὸν αὐτὸν ἑλομένων Ἀθηναίων, ἄρχων προέστη τοῦ δήμου. μεγαλό-
φρων δὲ ἐν τοῖς πράγμασι γενόμενος ἅτε φιλοχρημάτων, οὐκ ἄγαν τὸν πολὺν χρόνον προέστη
τοῦ δήμου. πρῶτον μὲν γὰρ ὑπὸ τοῦ ξενοκτόνου ὡς οὐ βαρὺν ἀποδημεῖν ὠστρακίσθη, ὡς ἐπαναλαβεῖν
ἐπ' ἀλήθειαν συγχύσεως καὶ καταστροφῆς φθόνων, ἀλλὰ ἐκεῖ· ὕστερον δὲ καὶ ἐξοστρακισθεὶς διὰ τὸ
φθόνον δὲ ἐν Αἰγίνῃ διέτριβεν. καὶ κατάλεξεν τὰς ἱστορίας αὐτοῦ ἐν ταῖς ἀγοραῖς. τὸ τε δὲ τὴν
φιλαργυρίαν αὐτοῦ μάλιστα θαυμάσθαι, φασὶ γὰρ ἀγοράσαντα πάντας περὶ Αἴγιναν κατὰ
τοκίζων, ἀναστάτους ἐποίησεν. μὴ ἐὰν τὴν ἱστορίαν φησὶ συνταχθῆναι ἐν συγγρα-
φῇ τὸ προοίμιον. ἐπὶ τῶν ἐν τῷ πολέμῳ μέμνηται χρόνου. ὡς παρὰ τῆς δηλοῦν καὶ εἰκοσ-
τὸν περὶ τὸ ἕβδομον ἔτος ἐπὶ Ἀθηνῶν ἄρχοντος Πυθοδώρου ἀναγραφῆναι. μέμνηται δὲ ἐν αὐτοῖς καὶ τῆς
τοῦ πολέμου τελευτῆς. λέγει, ὅτι τὴν τελευτὴν τούτου τοῦ πολέμου. ἀλλὰ καὶ ἐν ἀρχῇ φησί·
κίνησις γὰρ αὕτη δὴ μεγίστη τοῖς Ἕλλησιν ἐγένετο. καὶ μέρει τινὶ τῶν βαρβάρων, ὡς δὲ εἰπεῖν
καὶ ἐπὶ πλεῖστον ἀνθρώπων· πληροῦσθαι δὲ τὴν ὀγδόην ἱστορίαν, ἀπὸ τῆς νόσου· σφάλλονται

παρ' οἱ λέγοντες τὸν μὲν θουκυδίδου ἐπιτύμβιον ὅρον δοκῶ, ἀλλ' οὐ τρέπουσιν ἐγγραφήν· τελευτῆσαι
δὲ ἀθηναίων ποιῆσαι ταφῆ πλησίον τῶν μελιτίδων πυλῶν· ἐν χωρίῳ τῆς ἀττικῆς, ὃ προσ-
αγορεύεται κοίλη· εἴτε αὐτὸς ἐπανελθὼν ἀθήναζε ἐκ τῆς φυγῆς, τοῦ ὁρισθέντος
χρόνου πληρωθέντος, καὶ τελευτήσας ἐν τῇ ἰδίᾳ πατρίδι· εἴτε μετακομισθέντων αὐτοῦ τῶν
ὀστέων ἀπὸ θρᾴκης ἐκεῖ καταστρέψαντος τὸν βίον· λέγεται γὰρ ἐπὶ τοῦ τάφου καὶ
στήλην τινὰ ἑστηκέναι ἐν τῇ κοίλῃ τοῦ τείχους τὸ ἐπίγραμμα· θουκυδίδης
ὀλόρου ἁλιμούσιος ἐνθάδε κεῖται:~

πέρας ἐγκωμίου τοῦ θουκυδίδου. τῆς γενέσεως βίου:~

θουκυδίδου ἑλληνικῶν ἱστοριῶν βιβλίον πρῶτον.

θουκυδίδου συγγραφῆς α.

Θουκυδίδης ἀθηναῖος ξυνέγραψε τὸν πόλεμον τῶν πελοποννησίων καὶ ἀθηναίων,
ὡς ἐπολέμησαν πρὸς ἀλλήλους· ἀρξάμενος εὐθὺς καθισταμένου, καὶ ἐλπίσας
μέγαν τε ἔσεσθαι καὶ ἀξιολογώτατον τῶν προγεγενημένων· τεκμαιρόμενος
ὅτι ἀκμάζοντές τε ᾖσαν ἐς αὐτὸν ἀμφότεροι παρασκευῇ τῇ πάσῃ· καὶ τὸ ἄλλο
ἑλληνικὸν ὁρῶν ξυνιστάμενον πρὸς ἑκατέρους· τὸ μὲν εὐθύς· τὸ δὲ καὶ διανο-
ούμενον. κίνησις γὰρ αὕτη μεγίστη δὴ τοῖς ἕλλησιν ἐγένετο· καὶ μέρει τινὶ τῶν
βαρβάρων· ὡς δὲ εἰπεῖν καὶ ἐπὶ πλεῖστον ἀνθρώπων. τὰ γὰρ πρὸ αὐτῶν καὶ τὰ ἔτι πα-
λαιότερα σαφῶς μὲν εὑρεῖν διὰ χρόνου πλῆθος, ἀδύνατα ἦν. ἐκ δὲ τεκμηρίων
ὧν ἐπὶ μακρότατον σκοποῦντί μοι πιστεῦσαι ξυμβαίνει, οὐ μεγάλα νομίζω γενέσθαι
οὔτε κατὰ τοὺς πολέμους, οὔτε ἐς τὰ ἄλλα. φαίνεται γὰρ ἡ νῦν ἑλλὰς καλουμένη,
οὐ πάλαι βεβαίως οἰκουμένη· ἀλλὰ μεταναστάσεις τε οὖσαι τὰ πρότερα, καὶ ῥαδίως
ἕκαστοι τὴν ἑαυτῶν ἀπολείποντες, βιαζόμενοι ὑπό τινων αἰεὶ πλειόνων. τῆς
γὰρ ἐμπορίας οὐκ οὔσης, οὐδ᾽ ἐπιμιγνύντες ἀδεῶς ἀλλήλοις, οὔτε κατὰ γῆν
οὔτε διὰ θαλάσσης, νεμόμενοί τε τὰ αὑτῶν ἕκαστοι, ὅσον ἀποζῆν, καὶ περιουσίαν χρη-
μάτων οὐκ ἔχοντες, οὐδὲ γῆν φυτεύοντες, ἄδηλον ὂν ὁπότε τις ἐπελθὼν καὶ
ἀτειχίστων ἅμα ὄντων, ἄλλος ἀφαιρήσεται, τῆς τε καθ᾽ ἡμέραν ἀναγκαίου τροφῆς
πανταχοῦ ἂν ἡγούμενοι ἐπικρατεῖν, οὐ χαλεπῶς ἀπανίσταντο· καὶ δι᾽ αὐτό,
οὔτε μεγέθει πόλεων ἴσχυον, οὔτε τῇ ἄλλῃ παρασκευῇ. μάλιστα δὲ τῆς γῆς ἡ ἀρίστη
αἰεὶ τὰς μεταβολὰς τῶν οἰκητόρων εἶχεν· ἥ τε νῦν θεσσαλία καλουμένη καὶ βοιωτία.
πελοποννήσου τε τὰ πολλὰ πλὴν ἀρκαδίας. τῆς τε ἄλλης ὅσα ἦν κράτιστα. διὰ
γὰρ ἀρετὴν γῆς αἵ τε δυνάμεις τισὶ μείζους ἐγγιγνόμεναι, στάσεις ἐνεποίουν
ἐξ ὧν ἐφθείροντο· καὶ ἅμα ὑπὸ ἀλλοφύλων μᾶλλον ἐπεβουλεύοντο. τὴν γοῦν ἀττι-
κὴν ἐκ τοῦ ἐπὶ πλεῖστον διὰ τὸ λεπτόγεων ἀστασίαστον οὖσαν, ἄνθρωποι ᾤκουν οἱ αὐτοὶ
αἰεί· καὶ παράδειγμα τόδε τοῦ λόγου οὐκ ἐλάχιστόν ἐστι, διὰ τὰς μετοικήσεις ἐς τὰ
ἄλλα μὴ ὁμοίως αὐξηθῆναι· ἐκ γὰρ τῆς ἄλλης ἑλλάδος οἱ πολέμῳ ἢ στάσει ἐκπίπτοντες
παρ᾽ ἀθηναίους οἱ δυνατώτατοι ὡς βέβαιον ὄν, ἀνεχώρουν· καὶ πολῖται γιγνόμενοι εὐθὺς
ἀπὸ παλαιοῦ, μείζω ἔτι ἐποίησαν πλήθει ἀνθρώπων τὴν πόλιν· ὥστε καὶ ἐς ἰωνίαν
ὕστερον ὡς οὐχ ἱκανῆς οὔσης τῆς ἀττικῆς, ἀποικίας ἐξέπεμψαν. δηλοῖ δέ μοι καὶ

κατασκευή·

ὁ στίχος ὁ νοῦς· σημεῖον ἐστὶ τὴν ἀττικὴν καὶ ἀεὶ τοὺς αὐτοὺς οἰκεῖν· τὸ κατὰ τὰς ἄλλας ... μὴ αὐξηθῆναι. ὅτι πλεῖστον καὶ ὁ πλ. καὶ διὰ τὸ πλῆθος τῶν ἀνθρώπων μεγάλους γενέσθαι. ἄλλως. διὰ οὕτως. σημεῖον δέ μοι ἔσω παντὸς τοῦ προειρημένου λόγου ... τοὺς οἰκήτορας ... καὶ ὁμοίως τὴν ἀττικὴν αὐξηθῆναι τῷ πλήθει τῶν ἀνθρώπων. ἡ σύνταξις ... τὴν γοῦν ἀττικὴν ἐκ τοῦ ἐπὶ πλεῖστον ἀστασίαστον εἶναι διὰ τὸ λεπτόγεων, ἄνθρωποι ᾤκουν οἱ αὐτοί. οὕτως· τὴν γοῦν ἀττικὴν ἐκ πλείστου χρόνου, οἱ αὐτοὶ ἄνθρωποι ᾤκουν ἀστασίαστον οὖσαν διὰ τὸ λεπτόγεων. ἡ σύνταξις οὕτως· ἐκ γὰρ τῆς ἄλλης ἑλλάδος ἐκπίπτοντες, οἱ δυνατώτατοι παρ᾽ ἀθηναίους ἀνεχώρουν, ὡς βέβαιον ὂν ... οἰκεῖν.

τὸ δὲ τῶν παλαιῶν ἀσθένειαν οὐχ ἥκιστα· πρὸ γὰρ τῶν Τρωικῶν οὐδὲν φαίνεται πρότερον
κοινῇ ἐργασαμένη ἡ Ἑλλάς· δοκεῖ δέ μοι οὐδὲ τοὔνομα τοῦτο ξύμπασά πω εἶχεν· ἀλλὰ
τὰ μὲν πρὸ Ἕλληνος τοῦ Δευκαλίωνος καὶ πάνυ οὐδὲ εἶναι ἡ ἐπίκλησις αὕτη· κατὰ ἔθνη
δὲ ἄλλα τε καὶ τὸ Πελασγικὸν ἐπὶ πλεῖστον ἀφ' ἑαυτῶν τὴν ἐπωνυμίαν παρέχεσθαι,
Ἕλληνος δὲ καὶ τῶν παίδων αὐτοῦ ἐν τῇ Φθιώτιδι ἰσχυσάντων καὶ ἐπαγομένων αὐτοὺς ἐπ' ὠφε-
λίᾳ ἐς τὰς ἄλλας πόλεις, καθ' ἑκάστους μὲν ἤδη τῇ ὁμιλίᾳ μᾶλλον καλεῖσθαι Ἕλληνας·
οὐ μέντοι πολλοῦ γε χρόνου ἠδύνατο καὶ ἅπασιν ἐκνικῆσαι. τεκμηριοῖ δὲ μάλιστα Ὅμηρος·
πολλῷ γὰρ ὕστερον ἔτι καὶ τῶν Τρωικῶν γενόμενος, οὐδαμοῦ τοὺς ξύμπαντας ὠνόμασεν,
οὐδ' ἄλλους ἢ τοὺς μετ' Ἀχιλλέως ἐκ τῆς Φθιώτιδος, οἵπερ καὶ πρῶτοι Ἕλληνες ἦσαν·
Δαναοὺς δὲ ἐν τοῖς ἔπεσι καὶ Ἀργείους καὶ Ἀχαιοὺς ἀνακαλεῖ. οὐ μὴν οὐδὲ βαρβάρους
εἴρηκε, διὰ τὸ μηδὲ Ἕλληνάς πω, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, ἀντίπαλον ἐς ἓν ὄνομα ἀποκεκρίσθαι.
οἱ δ' οὖν ὡς ἕκαστοι Ἕλληνες κατὰ πόλεις τε ὅσοι ἀλλήλων ξυνίεσαν καὶ ξύμπαντες ὕστερον
κληθέντες, οὐδὲν πρὸ τῶν Τρωικῶν δι' ἀσθένειαν καὶ ἀμιξίαν ἀλλήλων ἁθρόοι ἔπρα-
ξαν. ἀλλὰ καὶ ταύτην τὴν στρατείαν θαλάσσῃ ἤδη πλείω χρώμενοι ξυνῆλθον.
Μίνως γὰρ παλαίτατος ὧν ἀκοῇ ἴσμεν, ναυτικὸν ἐκτήσατο· καὶ τῆς νῦν Ἑλληνικῆς
θαλάσσης ἐπὶ πλεῖστον ἐκράτησε· καὶ τῶν Κυκλάδων νήσων ἦρξέ τε καὶ οἰκιστὴς
πρῶτος τῶν πλείστων ἐγένετο, Κᾶρας ἐξελάσας καὶ τοὺς ἑαυτοῦ παῖδας ἡγεμό-
νας ἐγκαταστήσας· τό τε λῃστικόν, ὡς εἰκός, καθῄρει ἐκ τῆς θαλάσσης ἐφ' ὅσον ἐδύνατο, τοῦ τὰς
προσόδους μᾶλλον ἰέναι αὐτῷ. οἱ γὰρ Ἕλληνες τὸ πάλαι καὶ τῶν βαρβάρων οἵ τε ἐν τῇ ἠπείρῳ
παραθαλάσσιοι, καὶ ὅσοι νήσους εἶχον, ἐπειδὴ ἤρξαντο μᾶλλον περαιοῦσθαι ναυσὶν ἐπ' ἀλ-
λήλους, ἐτράποντο πρὸς λῃστείαν, ἡγουμένων ἀνδρῶν οὐ τῶν ἀδυνατωτάτων, κέρδους
τοῦ σφετέρου αὐτῶν ἕνεκα καὶ τοῖς ἀσθενέσι τροφῆς· καὶ προσπίπτοντες πόλεσιν
ἀτειχίστοις καὶ κατὰ κώμας οἰκουμέναις ἥρπαζον, καὶ τὸν πλεῖστον τοῦ βίου ἐντεῦθεν
ἐποιοῦντο, οὐκ ἔχοντός πω αἰσχύνην τούτου τοῦ ἔργου, φέροντος δέ τι καὶ δόξης μᾶλλον.
δηλοῦσι δὲ τῶν τε ἠπειρωτῶν τινες ἔτι καὶ νῦν, οἷς κόσμος καλῶς τοῦτο δρᾶν, καὶ οἱ πα-
λαιοὶ τῶν ποιητῶν τὰς πύστεις τῶν καταπλεόντων πανταχοῦ ὁμοίως ἐρωτῶντες εἰ λῃσταί
εἰσιν, ὡς οὔτε ὧν πυνθάνονται ἀπαξιούντων τὸ ἔργον, οἷς τε ἐπιμελὲς εἴη εἰδέναι, οὐκ
ὀνειδιζόντων. ἐλῄζοντο δὲ καὶ κατ' ἤπειρον ἀλλήλους. καὶ μέχρι τοῦδε πολλὰ τῆς Ἑλλάδος

[illegible]

τῶν παλαιῶν τρόπων μεμένηκε, περί τε Λοκροὺς τοὺς Ὀζόλας καὶ Αἰτωλοὺς καὶ Ἀκαρνᾶνας
καὶ τὴν ταύτῃ ἤπειρον· τό τε σιδηροφορεῖσθαι τούτοις τοῖς ἠπειρώταις ἀπὸ τῆς παλαιᾶς
λῃστείας ἐμμεμένηκε. πᾶσα γὰρ ἡ Ἑλλὰς ἐσιδηροφόρει διὰ τὰς ἀφάρκτους τε οἰκήσεις καὶ
οὐκ ἀσφαλεῖς παρ' ἀλλήλους ἐφόδους, καὶ ξυνήθη τὴν δίαιταν μεθ' ὅπλων ἐποιήσαντο ὥσπερ
οἱ βάρβαροι. σημεῖον δ' ἐστὶ ταῦτα τῆς Ἑλλάδος ἔτι οὕτω νεμόμενα τῶν ποτὲ καὶ ἐς πάντας
ὁμοίων διαιτημάτων. ἐν τοῖς πρῶτοι δὲ Ἀθηναῖοι τόν τε σίδηρον κατέθεντο καὶ ἀνειμένῃ
τῇ διαίτῃ ἐς τὸ τρυφερώτερον μετέστησαν. καὶ οἱ πρεσβύτεροι αὐτοῖς τῶν εὐδαιμόνων διὰ
τὸ ἁβροδίαιτον οὐ πολὺς χρόνος ἐπειδὴ χιτῶνάς τε λινοῦς ἐπαύσαντο φοροῦντες καὶ χρυσῶν
τεττίγων ἐνέρσει κρωβύλον ἀναδούμενοι τῶν ἐν τῇ κεφαλῇ τριχῶν· ἀφ' οὗ καὶ Ἰώνων
τοὺς πρεσβυτέρους κατὰ τὸ ξυγγενὲς ἐπὶ πολὺ αὕτη ἡ σκευὴ κατέσχε. μετρίᾳ δ' αὖ
ἐσθῆτι καὶ ἐς τὸν νῦν τρόπον πρῶτοι Λακεδαιμόνιοι ἐχρήσαντο καὶ ἐς τὰ ἄλλα πρὸς
τοὺς πολλοὺς οἱ τὰ μείζω κεκτημένοι ἰσοδίαιτοι μάλιστα κατέστησαν. ἐγυμνώθησάν τε πρῶτοι
καὶ ἐς τὸ φανερὸν ἀποδύντες, λίπα μετὰ τοῦ γυμνάζεσθαι ἠλείψαντο. τὸ δὲ πάλαι καὶ
ἐν τῷ Ὀλυμπικῷ ἀγῶνι διαζώματα ἔχοντες περὶ τὰ αἰδοῖα οἱ ἀθληταὶ ἠγωνίζοντο, καὶ
οὐ πολλὰ ἔτη ἐπειδὴ πέπαυται. ἔτι δὲ καὶ ἐν τοῖς βαρβάροις ἔστιν οἷς νῦν, καὶ μάλιστα
τοῖς Ἀσιανοῖς, πυγμῆς καὶ πάλης ἆθλα τίθεται, καὶ διεζωσμένοι τοῦτο δρῶσι. πολλὰ
δ' ἂν καὶ ἄλλα τις ἀποδείξειε τὸ παλαιὸν Ἑλληνικὸν ὁμοιότροπα τῷ βαρβαρικῷ διαι-
τώμενον. τῶν δὲ πόλεων ὅσαι μὲν νεώτατα ᾠκίσθησαν καὶ ἤδη πλωιμωτέρων ὄντων,
περιουσίας μᾶλλον ἔχουσαι χρημάτων, ἐπ' αὐτοῖς τοῖς αἰγιαλοῖς τείχεσιν ἐκτίζοντο καὶ τοὺς
ἰσθμοὺς ἀπελάμβανον ἐμπορίας τε ἕνεκα καὶ τῆς πρὸς τοὺς προσοίκους ἑκάστοι
ἰσχύος· αἱ δὲ παλαιαὶ διὰ τὴν λῃστείαν ἐπὶ πολὺ ἀντισχοῦσαν, ἀπὸ θαλάσσης μᾶλλον
ᾠκίσθησαν, αἵ τε ἐν ταῖς νήσοις καὶ αἱ ἐν ταῖς ἠπείροις· ἔφερον γὰρ ἀλλήλους τε καὶ τῶν ἄλ-
λων, ὅσοι ὄντες οὐ θαλάσσιοι κάτω ᾤκουν· καὶ μέχρι τοῦδε ἔτι ἀνῳκισμένοι εἰσί. καὶ οὐχ ἧσ-
σον λῃσταὶ ἦσαν οἱ νησιῶται, Κᾶρές τε ὄντες καὶ Φοίνικες. οὗτοι γὰρ δὴ τὰς πλείστας τῶν
νήσων ᾤκησαν. μαρτύριον δέ· Δήλου γὰρ καθαιρομένης ὑπὸ Ἀθηναίων ἐν τῷδε τῷ πολέμῳ
καὶ τῶν θηκῶν ἀναιρεθεισῶν ὅσαι ἦσαν τῶν τεθνεώτων ἐν τῇ νήσῳ, ὑπὲρ ἥμισυ Κᾶρες
ἐφάνησαν, γνωσθέντες τῇ τε σκευῇ τῶν ὅπλων ξυντεθαμμένῃ καὶ τῷ τρόπῳ ᾧ νῦν
ἔτι θάπτουσι. καταστάντος δὲ τοῦ Μίνω ναυτικοῦ πλωιμώτερα ἐγένετο παρ' ἀλλήλους

[illegible]

ἐγνωρίζοντο οἱ Κᾶρες· οἱ δὲ Φοίνικες ἐκ τοῦ τρόπου τῆς ταφῆς· τῶν ἄλλων [illegible] τὰ σώματα [illegible] τοῖς νεκροῖς· οἱ Φοίνικες [illegible] ἐπὶ θύραν (?)· αὐτῶν [illegible] Φοινίκων [illegible] πανταχοῦ [illegible] ἰσχύος [illegible]

οἱ γὰρ ἐκ τῶν νήσων κακοῦργοι ἀνέστησαν ὑπ' αὐτοῦ, ὅτεπερ καὶ τὰς πολλὰς αὐτῶν κατῴ-
κιζε· καὶ οἱ περὶ θάλασσαν ἄνθρωποι μᾶλλον ἤδη τὴν κτῆσιν τῶν χρημάτων ποιούμενοι βεβαι-
ότερον ᾤκουν· καί τινες καὶ τείχη περιεβάλλοντο, ὡς πλουσιώτεροι ἑαυτῶν γιγνόμενοι· ἐφι-
έμενοι γὰρ τῶν κερδῶν, οἵ τε ἥσσους ὑπέμενον τὴν τῶν κρεισσόνων δουλείαν· οἵ τε δυνατοὶ
περιουσίας ἔχοντες προσεποιοῦντο ὑπηκόους τὰς ἐλάσσους πόλεις· καὶ ἐν τούτῳ
τῷ τρόπῳ μᾶλλον ἤδη ὄντες, ὕστερον χρόνῳ ἐπὶ Τροίαν ἐστράτευσαν. Ἀγαμέμνων τέ μοι δο-
κεῖ τῶν τότε δυνάμει προύχων, καὶ οὐ τοσοῦτον τοῖς Τυνδάρεω ὅρκοις κατειλημμένους
τοὺς Ἑλένης μνηστῆρας ἄγων, τὸν στόλον ἀγεῖραι. λέγουσι δὲ καὶ οἱ τὰ σαφέστατα Πε-
λοποννησίων μνήμῃ παρὰ τῶν πρότερον δεδεγμένοι, Πέλοπά τε πρῶτον πλήθει χρη-
μάτων ἃ ἦλθεν ἐκ τῆς Ἀσίας ἔχων ἐς ἀνθρώπους ἀπόρους, δύναμιν περιποιησάμενον τὴν
ἐπωνυμίαν τῆς χώρας ἔπηλυν ὄντα, ὅμως σχεῖν· καὶ ὕστερον τοῖς ἐκγόνοις οἷον
Ἀτρεῖ· Ἀγαμέμνονι, ἔτι μείζω ξυνενεχθῆναι· Εὐρυσθέως μὲν ἐν τῇ Ἀττικῇ ὑπὸ Ἡρα-
κλειδῶν ἀποθανόντος· Ἀτρέως δὲ μητρὸς ἀδελφοῦ ὄντος αὐτῷ, ἐπιτρέψαντος
Εὐρυσθέως ὅτ' ἐστράτευε, Μυκήνας τε καὶ τὴν ἀρχὴν κατὰ τὸ οἰκεῖον Ἀτρεῖ· τυγχάνειν
αὐτὸν φεύγοντα τὸν πατέρα διὰ τὸν Χρυσίππου θάνατον· καὶ ὡς οὐκέτι ἀνεχώρησεν
Εὐρυσθεύς, βουλομένων καὶ τῶν Μυκηναίων φόβῳ τῶν Ἡρακλειδῶν, καὶ ἅμα δυνατὸν
δοκοῦντα εἶναι, καὶ τὸ πλῆθος τεθεραπευκότα τῶν Μυκηναίων τε καὶ ὅσων Εὐρυσθεὺς
ἦρχε, τὴν βασιλείαν Ἀτρέα παραλαβεῖν, καὶ τῶν Περσειδῶν τοὺς Πελοπίδας μείζους
καταστῆναι. ἅ μοι δοκεῖ Ἀγαμέμνων παραλαβών, καὶ ναυτικῷ τε ἅμα ἐπὶ πλέον τῶν ἄλλων
ἰσχύσας, τὴν στρατείαν, οὐ χάριτι τὸ πλέον ἢ φόβῳ ξυναγαγὼν ποιήσασθαι. φαίνεται γὰρ
ναυσί τε πλείσταις αὐτὸς ἀφικόμενος, καὶ Ἀρκάσι προσπαρασχών, ὡς Ὅμηρος τοῦτο
δεδήλωκεν, εἴ τῳ ἱκανὸς τεκμηριῶσαι. ἐν τοῦ σκήπτρου ἅμα τῇ παραδόσει εἴρηκεν
αὐτὸν πολλῇσι νήσοισι καὶ Ἄργεϊ παντὶ ἀνάσσειν. οὐκ ἂν οὖν νήσων ἔξω τῶν περιοικίδων·
αὗται δὲ οὐκ ἂν πολλαὶ εἶεν, ἠπειρώτης ὢν ἐκράτει, εἰ μή τι καὶ ναυτικὸν εἶχεν.
εἰκάζειν δὲ χρὴ καὶ ταύτῃ τῇ στρατείᾳ οἷα ἦν τὰ πρὸ αὐτῆς. Καὶ ὅτι μὲν Μυκῆναι μικρὸν
ἦν, ἢ εἴ τι τῶν τότε πόλισμα νῦν μὴ ἀξιόχρεων δοκεῖ εἶναι, οὐκ ἀκριβεῖ ἄν τις σημείῳ
χρώμενος ἀπιστοίη μὴ γενέσθαι τὸν στόλον τοσοῦτον, ὅσον οἵ τε ποιηταὶ εἰρήκασι
καὶ ὁ λόγος κατέχει. Λακεδαιμονίων γὰρ εἰ ἡ πόλις ἐρημωθείη, λειφθείη δὲ τά τε ἱερὰ

λέγουσι δὲ καὶ οἱ τὰ σαφέστατα· ὁ νοῦς τοιοῦτος· λέγουσι δὲ οἱ τὰ Πελοποννησίων μνήμῃ [illegible] σαφέστατα [illegible] πρῶτον [illegible] [illegible] Πέλοψ [illegible] Μυκηναίων [illegible]

[illegible] Λακεδαιμονίοις [illegible]

ε΄ μοῖραι· Λακωνικὴ, Ἀρκαδικὴ, Ἀργολικὴ, Μεσσηνιακὴ, καὶ [illegible]

καὶ τῆς κατασκευῆς τὰ ἐδάφη, πολλὴν ἂν οἶμαι ἀπιστίαν τῆς δυνάμεως προελθόντος
πολλοῦ χρόνου τοῖς ἔπειτα πρὸς τὸ κλέος αὐτῶν εἶναι· καίτοι Πελοποννήσου τῶν πέντε τὰς
δύο μοίρας νέμονται, τῆς τε ξυμπάσης ἡγοῦνται καὶ τῶν ἔξω ξυμμάχων πολλῶν·
ὅμως δὲ οὔτε ξυνοικισθείσης πόλεως οὔτε ἱεροῖς καὶ κατασκευαῖς πολυτελέσι χρη-
σαμένης, κατὰ κώμας δὲ τῷ παλαιῷ τῆς Ἑλλάδος τρόπῳ οἰκισθείσης, φαίνοιτ'
ἂν ὑποδεεστέρα. Ἀθηναίων δὲ τὸ αὐτὸ τοῦτο παθόντων διπλασίαν ἂν τὴν δύναμιν
εἰκάζεσθαι ἀπὸ τῆς φανερᾶς ὄψεως τῆς πόλεως ἢ ἔστιν. οὔκουν ἀπιστεῖν εἰκός,
οὐδὲ τὰς ὄψεις τῶν πόλεων μᾶλλον σκοπεῖν ἢ τὰς δυνάμεις, νομίζειν δὲ τὴν στρα-
τείαν ἐκείνην μεγίστην μὲν γενέσθαι τῶν πρὸ αὐτῆς, λειπομένην δὲ τῶν νῦν, τῇ
Ὁμήρου αὖ ποιήσει, εἴ τι χρὴ κἀνταῦθα πιστεύειν, ἣν εἰκὸς ἐπὶ τὸ μεῖζον μὲν ποι-
ητὴν ὄντα κοσμῆσαι· ὅμως δὲ φαίνεται καὶ οὕτως ἐνδεεστέρα. πεποίηκε γὰρ χιλίων
καὶ διακοσίων νεῶν, τὰς μὲν Βοιωτῶν εἴκοσι καὶ ἑκατὸν ἀνδρῶν, τὰς δὲ Φιλο-
κτήτου πεντήκοντα, δηλῶν ὡς ἐμοὶ δοκεῖ τὰς μεγίστας καὶ ἐλαχίστας· ἄλλων
γοῦν μεγέθους πέρι ἐν νεῶν καταλόγῳ οὐκ ἐμνήσθη· αὐτερέται δὲ ὅτι ἦσαν καὶ μά-
χιμοι πάντες, ἐν ταῖς Φιλοκτήτου ναυσὶ δεδήλωκε· τοξότας γὰρ πάντας πεποίηκε
τοὺς προσκώπους. περίνεως δὲ οὐκ εἰκὸς πολλοὺς ξυμπλεῖν ἔξω τῶν βασιλέων
καὶ τῶν μάλιστα ἐν τέλει, ἄλλως τε καὶ μέλλοντας πέλαγος περαιώσεσθαι μετὰ σκευῶν
πολεμικῶν, οὐδ' αὖ τὰ πλοῖα κατάφρακτα ἔχοντας, ἀλλὰ τῷ παλαιῷ τρόπῳ
λῃστικώτερον παρεσκευασμένα. πρὸς τὰς μεγίστας γοῦν καὶ ἐλαχίστας ναῦς τὸ μέσον
σκοποῦντι, οὐ πολλοὶ φαίνονται ἐλθόντες, ὡς ἀπὸ πάσης τῆς Ἑλλάδος κοινῇ πεμ-
πόμενοι. αἴτιον δ' ἦν οὐχ ἡ ὀλιγανθρωπία τοσοῦτον, ὅσον ἡ ἀχρηματία. τῆς
γὰρ τροφῆς ἀπορίᾳ τόν τε στρατὸν ἐλάσσω ἤγαγον, καὶ ὅσον ἤλπιζον αὐτόθεν πολε-
μοῦντα βιοτεύσειν· ἐπειδὴ δὲ ἀφικόμενοι μάχῃ ἐκράτησαν· δῆλον δέ· τὸ γὰρ ἔρυ-
μα τῷ στρατοπέδῳ οὐκ ἂν ἐτειχίσαντο· φαίνονται δ' οὐδ' ἐνταῦθα πάσῃ τῇ δυ-
νάμει χρησάμενοι, ἀλλὰ πρὸς γεωργίαν τῆς Χερσονήσου τραπόμενοι, καὶ λῃστείαν
τῆς τροφῆς ἀπορίᾳ. ᾗ καὶ μᾶλλον οἱ Τρῶες αὐτῶν διεσπαρμένων τὰ δέκα ἔτη
ἀντεῖχον βίᾳ, τοῖς αἰεὶ ὑπολειπομένοις ἀντίπαλοι ὄντες. περιουσίαν δὲ εἰ ἦλ-
θον ἔχοντες τροφῆς, καὶ ὄντες ἀθρόοι ἄνευ λῃστείας καὶ γεωργίας ξυνεχῶς τὸν

[illegible]

πόλεμον διέφερον, ῥᾳδίως ἂν μάχῃ κρατοῦντες τὸ ὅλον· οἵ γε καὶ οὐχ ἁθρόοι, ἀλλὰ μέρει τῷ
αἰεὶ παρόντι ἀντεῖχον· πολιορκίᾳ δ' ἂν προσκαθεζόμενοι, ἐν ἐλάσσονί τε χρόνῳ καὶ ἀπονω-
τέρον τὴν Τροίαν εἷλον. ἀλλὰ δι' ἀχρηματίαν τά τε πρὸ τούτων ἀσθενῆ ἦν καὶ αὐτά γε δὴ ταῦτα
ὀνομαστότατα τῶν πρὶν γενόμενα, δηλοῦται τοῖς ἔργοις ὑποδεέστερα ὄντα τῆς φήμης
καὶ τοῦ νῦν περὶ αὐτῶν διὰ τοὺς ποιητὰς λόγου κατεσχηκότος· ἐπεὶ καὶ μετὰ τὰ Τρωικὰ
ἡ Ἑλλὰς, ἔτι μετανίστατό τε καὶ κατῳκίζετο· ὥστε μὴ ἡσυχάσασαν αὐξηθῆναι. ἥ τε γὰρ
ἀναχώρησις τῶν Ἑλλήνων ἐξ Ἰλίου χρονία γενομένη, πολλὰ ἐνεόχμωσε· καὶ στάσεις ἐν ταῖς πό-
λεσιν ὡς ἐπὶ πολὺ ἐγίγνοντο· ἀφ' ὧν ἐκπίπτοντες, τὰς πόλεις ἔκτιζον· Βοιωτοί τε
γὰρ οἱ νῦν ἑξηκοστῷ ἔτει μετὰ Ἰλίου ἅλωσιν ἐξ Ἄρνης ἀναστάντες ὑπὸ Θεσσαλῶν, τὴν
νῦν μὲν Βοιωτίαν πρότερον δὲ Καδμηίδα γῆν καλουμένην ᾤκισαν· ἦν δὲ αὐτῶν καὶ ἀποδασμὸς
πρότερον ἐν τῇ γῇ ταύτῃ, ἀφ' ὧν καὶ ἐς Ἴλιον ἐστράτευσαν· Δωριῆς τε ὀγδοηκοστῷ
ἔτει ξὺν Ἡρακλείδαις, Πελοπόννησον ἔσχον· μόλις τε ἐν πολλῷ χρόνῳ ἡσυχάσασα
ἡ Ἑλλὰς βεβαίως καὶ οὐκέτι ἀνισταμένη, ἀποικίας ἐξέπεμψε· καὶ Ἴωνας μὲν Ἀθηναῖοι καὶ νη-
σιωτῶν τοὺς πολλοὺς ᾤκισαν· Ἰταλίας δὲ καὶ Σικελίας τὸ πλεῖστον, Πελοποννήσιοι· τῆς τε
ἄλλης Ἑλλάδος ἔστιν ἃ χωρία· πάντα δὲ ταῦτα ὕστερον τῶν Τρωικῶν ἐκτίσθη. δυνατωτέ-
ρας δὲ γιγνομένης τῆς Ἑλλάδος καὶ τῶν χρημάτων τὴν κτῆσιν ἔτι μᾶλλον ἢ πρότερον ποιουμένης,
τὰ πολλὰ τυραννίδες ἐν ταῖς πόλεσι καθίσταντο· τῶν προσόδων μειζόνων γιγνομένων· πρότερον
δὲ ἦσαν ἐπὶ ῥητοῖς γέρασι πατρικαὶ βασιλεῖαι· ναυτικά τε ἐξηρτύετο ἡ Ἑλλὰς, καὶ τῆς
θαλάσσης μᾶλλον ἀντείχοντο· πρῶτοι δὲ Κορίνθιοι λέγονται ἐγγύτατα τοῦ νῦν τρόπου μετα-
χειρίσαι τὰ περὶ τὰς ναῦς· καὶ τριήρεις πρῶτον ἐν Κορίνθῳ τῆς Ἑλλάδος ναυπηγηθῆναι·
φαίνεται δὲ καὶ Σαμίοις Ἀμεινοκλῆς Κορίνθιος ναυπηγὸς, ναῦς ποιήσας τέσσαρας· ἔτη
δ' ἐστὶ μάλιστα τριακόσια ἐς τὴν τελευτὴν τοῦδε τοῦ πολέμου, ὅτε Ἀμεινοκλῆς Σαμίοις
ἦλθε· ναυμαχία τε παλαιτάτη ὧν ἴσμεν, γίγνεται Κορινθίων πρὸς Κερκυραίους· ἔτη δὲ
μάλιστα ἑξήκοντα καὶ διακόσιά ἐστι μέχρι τοῦ αὐτοῦ χρόνου· οἰκοῦντες γὰρ τὴν πόλιν οἱ Κο-
ρίνθιοι ἐπὶ τοῦ Ἰσθμοῦ, αἰεὶ δή ποτε ἐμπόριον εἶχον· τῶν Ἑλλήνων τὸ πάλαι κατὰ γῆν τὰ
πλείω, ἢ κατὰ θάλασσαν· τῶν τε ἐντὸς Πελοποννήσου καὶ τῶν ἔξω, διὰ τῆς ἐκείνων παρ' ἀλ-
λήλους ἐπιμισγόντων· χρήμασί τε δυνατοὶ ἦσαν, ὡς καὶ τοῖς παλαιοῖς ποιηταῖς
δεδήλωται· ἀφνειὸν γὰρ ἐπωνόμασαν τὸ χωρίον· ἐπειδή τε οἱ Ἕλληνες μᾶλλον ἔπλῳζον

[illegible]

[illegible]

τὰς ναῦς κτησάμενοι, τὸ λῃστικὸν καθῄρουν· καὶ ἐμπόριον παρέχοντες ἀμφότερα
δυνατὴν ἔσχον χρημάτων τὴν πόλιν προσόδῳ· καὶ Ἴωσιν ὕστερον πολὺ γίγνεται
ναυτικὸν ἐπὶ Κύρου Περσῶν πρώτου βασιλεύοντος καὶ Καμβύσου τοῦ
υἱέος αὐτοῦ· τῆς τε καθ' αὑτοὺς θαλάσσης Κύρῳ πολεμοῦντες ἐκράτησάν τι
να χρόνον· καὶ Πολυκράτης Σάμου τυραννῶν ἐπὶ Καμβύσου ναυτικῷ ἰσχύων,
ἄλλας τε τῶν νήσων ὑπηκόους ἐποιήσατο καὶ Ῥήνειαν ἑλὼν ἀνέθηκε τῷ
Ἀπόλλωνι τῷ Δηλίῳ· Φωκαεῖς τε Μασσαλίαν οἰκίζοντες, Καρχη
δονίους ἐνίκων ναυμαχοῦντες· δυνατώτατα γὰρ ταῦτα τῶν ναυτικῶν ἦν.
φαίνεται δὲ καὶ ταῦτα πολλαῖς γενεαῖς ὕστερα γενόμενα τῶν Τρωικῶν· τριήρε
σι μὲν ὀλίγαις χρώμενα· πεντηκοντόροις δ' ἔτι καὶ πλοίοις μακροῖς ἐξηρ
τυμένα ὥσπερ ἐκεῖνα· ὀλίγον τε πρὸ τῶν Μηδικῶν καὶ τοῦ Δαρείου θανάτου·
ὃς μετὰ Καμβύσην Περσῶν ἐβασίλευσε· τριήρεις περί τε Σικελίαν τοῖς
τυράννοις ἐς πλῆθος ἐγένοντο καὶ Κερκυραίοις· ταῦτα γὰρ τελευταῖα πρὸ τῆς Ξέρ
ξου στρατείας ναυτικὰ ἀξιόλογα ἐν τῇ Ἑλλάδι κατέστη· Αἰγινῆται γὰρ καὶ
Ἀθηναῖοι καὶ εἴ τινες ἄλλοι βραχέα ἐκέκτηντο· καὶ τούτων τὰ πολλὰ
πεντηκοντόρους· ὀψέ τε ἀφ' οὗ Ἀθηναίους Θεμιστοκλῆς ἔπεισεν Αἰγινήταις
πολεμοῦντας, καὶ ἅμα τοῦ βαρβάρου προσδοκίμου ὄντος, τὰς ναῦς ποι
ήσασθαι, αἷσπερ καὶ ἐναυμάχησαν· καὶ αὗται οὔπω εἶχον διὰ πάσης κατα
στρώματα. τὰ μὲν οὖν ναυτικὰ τῶν Ἑλλήνων τοιαῦτα ἦν, τά τε παλαιὰ καὶ
τὰ ὕστερον γενόμενα· ἰσχὺν δὲ περιεποιήσαντο ὅμως οὐκ ἐλαχίστην οἱ προσσχόν
τες αὐτοῖς χρημάτων τε προσόδῳ καὶ ἄλλων ἀρχῇ· ἐπιπλέοντες γὰρ τὰς
νήσους κατεστρέφοντο, καὶ μάλιστα ὅσοι μὴ διαρκῆ εἶχον χώραν· κατὰ
γῆν δὲ πόλεμος ὅθεν τις καὶ δύναμις παρεγένετο, οὐδεὶς ξυνέστη· πάντες
δὲ ἦσαν ὅσοι καὶ ἐγένοντο πρὸς ὁμόρους τοὺς σφετέρους ἑκάστοις· καὶ
ἐκδήμους στρατείας ~~πολὺ~~ ἀπὸ τῆς ἑαυτῶν ἐπ' ἄλλων καταστροφῇ οὐκ
ἐξῇσαν οἱ Ἕλληνες· οὐ γὰρ ξυνειστήκεσαν πρὸς τὰς μεγίστας πόλεις ὑπήκοοι· οὐδ'
αὖ αὐτοὶ ἀπὸ τῆς ἴσης κοινὰς στρατείας ἐποιοῦντο· κατ' ἀλλήλους δὲ μᾶλλον
ὡς ἕκαστοι οἱ ἀστυγείτονες ἐπολέμουν· μάλιστα δὲ ἐς τὸν πάλαι ποτὲ γενόμε

[illegible]

[illegible]

τὸ μάλιστα ἀκριβῶς [illegible] τὸ δὲ ὕστερον [illegible]

ὅτι [illegible] Λακε-
δαιμονίων [illegible]
[illegible] Δωριέων
[illegible]
αὐτὴν [illegible]

πόλεμον Χαλκιδέων καὶ Ἐρετριῶν καὶ τὸ ἄλλο Ἑλληνικὸν ἐς ξυμμαχίαν
ἑκατέρων διέστη. ἐπεγένετο δὲ ἄλλοις τε ἄλλοθι κωλύματα τοῦ αὐξηθῆναι.
καὶ Ἴωσι προχωρησάντων ἐπὶ μέγα τῶν πραγμάτων Κῦρος καὶ ἡ Περσικὴ
βασιλεία Κροῖσον καθελοῦσα καὶ ὅσα ἐντὸς Ἅλυος ποταμοῦ πρὸς θάλασ-
σαν ἐπεστράτευσε καὶ τὰς ἐν τῇ ἠπείρῳ πόλεις ἐδούλωσε. Δαρεῖος δὲ ὕστερον
τῷ Φοινίκων ναυτικῷ κρατῶν καὶ τὰς νήσους. τύραννοί τε ὅσοι ἦσαν ἐν ταῖς
Ἑλληνικαῖς πόλεσι τὸ ἐφ' ἑαυτῶν μόνον προορώμενοι ἔς τε τὸ σῶμα καὶ ἐς
τὸ ἴδιον οἶκον αὔξειν δι' ἀσφαλείας ὅσον ἐδύναντο μάλιστα τὰς πόλεις ᾤκουν.
ἐπράχθη τε ἀπ' αὐτῶν οὐδὲν ἔργον ἀξιόλογον, εἰ μὴ εἴ τι πρὸς περιοίκους τοὺς
αὐτῶν ἑκάστοις. οἱ γὰρ ἐν Σικελίᾳ ἐπὶ πλεῖστον ἐχώρησαν δυνάμεως. οὕτω
πανταχόθεν ἡ Ἑλλὰς ἐπὶ πολὺν χρόνον κατείχετο μήτε κοινῇ φανερὸν μηδὲν
κατεργάζεσθαι, κατὰ πόλεις τε ἀτολμοτέρα εἶναι. ἐπειδὴ δὲ οἵ τε Ἀθηναίων
τύραννοι καὶ οἱ ἐκ τῆς ἄλλης Ἑλλάδος ἐπὶ πολὺ καὶ πρὶν τυραννευθείσης
οἱ πλεῖστοι καὶ τελευταῖοι πλὴν τῶν ἐν Σικελίᾳ ὑπὸ Λακεδαιμονίων κατελύ-
θησαν. ἡ γὰρ Λακεδαίμων μετὰ τὴν κτίσιν τῶν νῦν ἐνοικούντων αὐτὴν Δωριῶν
ἐπὶ πλεῖστον ὧν ἴσμεν χρόνον στασιάσασα, ὅμως ἐκ παλαιτάτου καὶ ηὐνομήθη
καὶ αἰεὶ ἀτυράννευτος ἦν. ἔτη γάρ ἐστι μάλιστα τετρακόσια καὶ ὀλίγῳ πλείω ἐς τὴν τελευ-
τὴν τοῦδε τοῦ πολέμου ἀφ' οὗ Λακεδαιμόνιοι τῇ αὐτῇ πολιτείᾳ χρῶν-
ται, καὶ δι' αὐτὸ δυνάμενοι καὶ τὰ ἐν ταῖς ἄλλαις πόλεσι καθίστασαν. μετὰ δὲ τὴν
τῶν τυράννων κατάλυσιν ἐκ τῆς Ἑλλάδος οὐ πολλοῖς ἔτεσιν ὕστερον καὶ
ἡ ἐν Μαραθῶνι μάχη Μήδων πρὸς Ἀθηναίους ἐγένετο. δεκάτῳ δὲ ἔτει μετ' αὐ-
τὴν αὖθις ὁ βάρβαρος τῷ μεγάλῳ στόλῳ ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα δουλωσόμενος
ἦλθεν. καὶ μεγάλου κινδύνου ἐπικρεμασθέντος οἵ τε Λακεδαιμόνιοι τῶν
ξυμπολεμησάντων Ἑλλήνων ἡγήσαντο δυνάμει προύχοντες. καὶ οἱ Ἀθη-
ναῖοι ἐπιόντων τῶν Μήδων διανοηθέντες ἐκλιπεῖν τὴν πόλιν καὶ ἀνασκευασά-
μενοι ἐς τὰς ναῦς ἐσβάντες ναυτικοὶ ἐγένοντο. κοινῇ τε ἀπωσάμενοι
τὸν βάρβαρον, ὕστερον οὐ πολλῷ διεκρίθησαν πρός τε Ἀθηναίους καὶ Λακε-
δαιμονίους οἵ τε ἀποστάντες βασιλέως Ἕλληνες καὶ οἱ ξυμπολεμήσαντες.

ἀφ' οὗ [illegible] Λακε-
δαιμόνιοι [illegible]
[illegible]

τὸ [illegible] διανοηθέντες
[illegible]
[illegible]

[illegible]

δύο ἅμα γὰρ ταῦτα μέγιστα διεφάνη· ἴσχυον γὰρ οἱ μὲν κατὰ γῆν, οἱ δὲ ναυσί·
καὶ ὀλίγον μὲν χρόνον ξυνέμεινεν ἡ ὁμαιχμία· ἔπειτα δὲ διενεχθέντες οἱ λα-
κεδαιμόνιοι καὶ ἀθηναῖοι, ἐπολέμησαν μετὰ τῶν ξυμμάχων πρὸς ἀλλήλους·
καὶ τῶν ἄλλων ἑλλήνων εἴ τινές που διασταῖεν, πρὸς τούτους ἤδη ἐχώρουν·
ὥστε ἀπὸ τῶν μηδικῶν ἐς τόνδε αἰεὶ τὸν πόλεμον τὰ μὲν σπενδόμενοι·
τὰ δὲ πολεμοῦντες ἢ ἀλλήλοις ἢ τοῖς ἑαυτῶν ξυμμάχοις ἀφισταμένοις,
εὖ παρεσκευάσαντο τὰ πολέμια· καὶ ἐμπειρότεροι ἐγένοντο μετὰ κινδύνων
τὰς μελέτας ποιούμενοι· καὶ οἱ μὲν λακεδαιμόνιοι, οὐχ ὑποτελεῖς ἔχοντες
φόρου, τοὺς ξυμμάχους ἡγοῦντο· κατ' ὀλιγαρχίαν δὲ σφίσιν αὐτοῖς μόνον ἐπι-
τηδείως ὅπως πολιτεύσωσι θεραπεύοντες· ἀθηναῖοι δὲ ναῦς τε τῶν πόλεων
τῷ χρόνῳ παραλαβόντες, πλὴν χίων καὶ λεσβίων καὶ χρήματα τοῖς πᾶ-
σι τάξαντες φέρειν. καὶ ἐγένετο αὐτοῖς ἐς τόνδε τὸν πόλεμον ἡ ἰδία παρα-
σκευὴ μείζων, ἢ ὡς τὰ κράτιστά ποτε μετὰ ἀκραιφνοῦς τῆς ξυμμαχίας
ἤνθησαν· τὰ μὲν οὖν παλαιὰ τοιαῦτα ηὗρον, χαλεπὰ ὄντα παντὶ ἑξῆς
τεκμηρίῳ πιστεῦσαι· οἱ γὰρ ἄνθρωποι τὰς ἀκοὰς τῶν προγεγενημένων· καὶ ἢν ἐπι-
χώρια σφίσιν ᾖ, ὁμοίως ἀβασανίστως παρ' ἀλλήλων δέχονται· ἀθηναίων γοῦν
τὸ πλῆθος ἵππαρχον οἴονται ὑφ' ἁρμοδίου καὶ ἀριστογείτονος τύραννον
ὄντα ἀποθανεῖν· καὶ οὐκ ἴσασιν ὅτι ἱππίας μὲν πρεσβύτατος ὢν ἦρχε
τῶν πεισιστράτου υἱέων· ἵππαρχος δὲ καὶ θεσσαλὸς ἀδελφοὶ ἦσαν αὐτοῦ·
ὑποτοπήσαντες δέ τι ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ καὶ παραχρῆμα ἁρμόδιος
καὶ ἀριστογείτων ἐκ τῶν ξυνειδότων σφίσιν ἱππίᾳ μεμηνῦσθαι, τοῦ μὲν
ἀπέσχοντο ὡς προειδότος· βουλόμενοι δὲ πρὶν ξυλληφθῆναι, δράσαντες
τι καὶ κινδυνεῦσαι, τῷ ἱππάρχῳ περιτυχόντες παρὰ τὸ λεωκόρειον καλού-
μενον τὴν παναθηναϊκὴν πομπὴν διακοσμοῦντι, ἀπέκτειναν· πολ-
λὰ δὲ καὶ ἄλλα ἔτι καὶ νῦν ὄντα καὶ οὐ χρόνῳ ἀμνηστούμενα καὶ οἱ ἄλλοι
ἕλληνες οὐκ ὀρθῶς οἴονται· ὥσπερ τούς τε λακεδαιμονίων βασιλέας μὴ
μιᾷ ψήφῳ προστίθεσθαι ἑκάτερον, ἀλλὰ δυοῖν· καὶ τὸν πιτανάτην
λόχον αὐτοῖς εἶναι, ὃς οὐδ' ἐγένετο πώποτε· οὕτως ἀταλαίπωρος

[illegible]

μονίοις οἱ τῶν Λακεδαιμονίων βασιλεῖς ψήφοις ... [illegible]

[illegible]

[illegible]

τοῖς πολλοῖς ἡ ζήτησις τῆς ἀληθείας, καὶ ἐπὶ τὰ ἑτοῖμα μᾶλλον τρέπονται.
ἐκ δὲ τῶν εἰρημένων τεκμηρίων ὅμως τοιαῦτα ἄν τις νομίζων μάλιστα ἃ
διῆλθον, οὐχ ἁμαρτάνοι· καὶ οὔτε ὡς ποιηταὶ ὑμνήκασι περὶ αὐτῶν ἐπὶ
τὸ μεῖζον κοσμοῦντες μᾶλλον πιστεύων, οὔτε ὡς λογογράφοι ξυνέθεσαν ἐπὶ
τὸ προσαγωγότερον τῇ ἀκροάσει ἢ ἀληθέστερον, ὄντα ἀνεξέλεγκτα καὶ
τὰ πολλὰ ὑπὸ χρόνου αὐτῶν ἀπίστως ἐπὶ τὸ μυθῶδες ἐκνενικηκότα· εὑρῆσθαι
δὲ ἡγησάμενος ἐκ τῶν σημείων ὡς παλαιὰ εἶναι ἀποχρώντως. καὶ ὁ πόλεμος
οὗτος καίπερ τῶν ἀνθρώπων ἐν ᾧ μὲν ἂν πολεμῶσι τὸν παρόντα ἀεὶ μέγιστον κρινόντων,
παυσαμένων δὲ τὰ ἀρχαῖα μᾶλλον θαυμαζόντων, ἀπ' αὐτῶν τῶν ἔργων σκοποῦσι
δηλώσει ὅμως μείζων γεγενημένος αὐτῶν. καὶ ὅσα μὲν λόγῳ εἶπον ἕκαστοι ἢ μέλ-
λοντες πολεμήσειν ἢ ἐν αὐτῷ ἤδη ὄντες, χαλεπὸν τὴν ἀκρίβειαν αὐτὴν
τῶν λεχθέντων διαμνημονεῦσαι ἦν, ἐμοί τε ὧν αὐτὸς ἤκουσα καὶ τοῖς ἄλλοθέν πο-
θεν ἐμοὶ ἀπαγγέλλουσιν· ὡς δ' ἂν ἐδόκουν ἐμοὶ ἕκαστοι περὶ τῶν ἀεὶ παρόντων τὰ
δέοντα μάλιστ' εἰπεῖν, ἐχομένῳ ὅτι ἐγγύτατα τῆς ξυμπάσης γνώμης τῶν
ἀληθῶς λεχθέντων, οὕτως εἴρηται. τὰ δ' ἔργα τῶν πραχθέντων ἐν τῷ πολέμῳ
οὐκ ἐκ τοῦ παρατυχόντος πυνθανόμενος ἠξίωσα γράφειν, οὐδ' ὡς ἐμοὶ ἐδόκει·
ἀλλ' οἷς τε αὐτὸς παρῆν, καὶ παρὰ τῶν ἄλλων ὅσον δυνατὸν ἀκριβείᾳ περὶ ἑκάστου
ἐπεξελθών. ἐπιπόνως δὲ ηὑρίσκετο, διότι οἱ παρόντες τοῖς ἔργοις ἑκάστοις
οὐ ταὐτὰ περὶ τῶν αὐτῶν ἔλεγον, ἀλλ' ὡς ἑκατέρω τις εὐνοίας ἢ μνήμης
ἔχοι. καὶ ἐς μὲν ἀκρόασιν ἴσως τὸ μὴ μυθῶδες αὐτῶν ἀτερπέστερον φανεῖται·
ὅσοι δὲ βουλήσονται τῶν τε γενομένων τὸ σαφὲς σκοπεῖν καὶ τῶν μελλόντων ποτὲ
αὖθις κατὰ τὸ ἀνθρώπινον τοιούτων καὶ παραπλησίων ἔσεσθαι, ὠφέλιμα κρίνειν
αὐτὰ ἀρκούντως ἕξει. κτῆμά τε ἐς ἀεὶ μᾶλλον ἢ ἀγώνισμα ἐς τὸ παραχρῆμα
ἀκούειν ξύγκειται. τῶν δὲ πρότερον ἔργων μέγιστον ἐπράχθη τὸ Μηδικόν· καὶ
τοῦτο ὅμως δυοῖν ναυμαχίαιν καὶ πεζομαχίαιν ταχεῖαν τὴν κρίσιν ἔσχε.
τούτου δὲ τοῦ πολέμου μῆκός τε μέγα προύβη, παθήματά τε ξυνηνέχθη
γενέσθαι ἐν αὐτῷ τῇ Ἑλλάδι, οἷα οὐχ ἕτερα ἐν ἴσῳ χρόνῳ. οὔτε γὰρ πόλεις
τοσαίδε ληφθεῖσαι ἠρημώθησαν· αἱ μὲν ὑπὸ βαρβάρων, αἱ δ' ὑπὸ σφῶν αὐτ

ἀντιπολεμούντων· εἰσὶ δ᾽ αἳ καὶ οἰκήτορας μετέβαλον ἁλισκόμεναι· οὔτε φυ-
γαὶ τοσαίδε ἀνθρώπων καὶ φόνος· ὁ μὲν κατ᾽ αὐτὸν τὸν πόλεμον· ὁ δὲ διὰ τὸ στασι-
άζειν. τά τε πρότερον ἀκοῇ μὲν λεγόμενα, ἔργῳ δὲ σπανιώτερον βεβαιούμενα, οὐκ
ἄπιστα κατέστη· σεισμῶν τε πέρι, οἳ ἐπὶ πλεῖστον ἅμα μέρος γῆς καὶ ἰσχυρότατοι
οἱ αὐτοὶ ἐπέσχον. ἡλίου τε ἐκλείψεις, αἳ πυκνότεραι παρὰ τὰ ἐκ τοῦ πρὶν χρόνου
μνημονευόμενα ξυνέβησαν· αὐχμοί τε ἔστι παρ᾽ οἷς μεγάλοι καὶ ἀπ᾽ αὐτῶν καὶ
λιμοί· καὶ ἡ οὐχ ἥκιστα βλάψασα καὶ μέρος τι φθείρασα ἡ λοιμώδης νόσος·
ταῦτα γὰρ πάντα μετὰ τοῦδε τοῦ πολέμου ἅμα ξυνεπέθετο. ἤρξαντο
δὲ αὐτοῦ Ἀθηναῖοι καὶ Πελοποννήσιοι λύσαντες τὰς τριακοντούτεις
σπονδάς, αἳ αὐτοῖς ἐγένοντο μετὰ Εὐβοίας ἅλωσιν. διότι δ᾽ ἔλυσαν,
τὰς αἰτίας προύγραψα πρῶτον καὶ τὰς διαφοράς, τοῦ μή τινα ζητῆσαι
ποτὲ ἐξ ὅτου τοσοῦτος πόλεμος τοῖς Ἕλλησι κατέστη. τὴν μὲν γὰρ ἀλη-
θεστάτην πρόφασιν, ἀφανεστάτην δὲ λόγῳ, τοὺς Ἀθηναίους ἡγοῦμαι μεγάλ-
ους γιγνομένους καὶ φόβον παρέχοντας τοῖς Λακεδαιμονίοις ἀναγκάσαι ἐς τὸ
πολεμεῖν· αἱ δ᾽ ἐς τὸ φανερὸν λεγόμεναι αἰτίαι, αἵδ᾽ ἦσαν ἑκατέρων· ἀφ᾽ ὧν
λύσαντες τὰς σπονδὰς ἐς τὸν πόλεμον κατέστησαν. Ἐπίδαμνός ἐστι πόλις ἐν δε-
ξιᾷ ἐσπλέοντι ἐς τὸν Ἰόνιον κόλπον· προσοικοῦσι δ᾽ αὐτὴν Ταυλάντιοι
βάρβαροι, Ἰλλυρικὸν ἔθνος. ταύτην ἀπῴκισαν μὲν Κερκυραῖοι· οἰκι-
στὴς δ᾽ ἐγένετο Φάλιος Ἐρατοκλείδου Κορίνθιος γένος τῶν ἀφ᾽ Ἡρακλέους
κατὰ δὴ τὸν παλαιὸν νόμον ἐκ τῆς μητροπόλεως κατακληθείς. ξυνῴκισαν
δὲ καὶ Κορινθίων τινὲς καὶ τοῦ ἄλλου Δωρικοῦ γένους. προελθόντος δὲ τοῦ χρό-
νου, ἐγένετο ἡ τῶν Ἐπιδαμνίων δύναμις μεγάλη καὶ πολυάνθρωπος. στασιάσαντες δὲ ἐν
ἀλλήλοις ἔτη πολλά, ὡς λέγεται, ἀπὸ πολέμου τινὸς τῶν προσοίκων βαρβάρων
ἐφθάρησαν· καὶ τῆς δυνάμεως τῆς πολλῆς ἐστερήθησαν. τὰ δὲ τελευταῖα
πρὸ τοῦδε τοῦ πολέμου, ὁ δῆμος αὐτῶν ἐξεδίωξε τοὺς δυνατούς· οἱ δὲ
ἐπελθόντες μετὰ τῶν βαρβάρων ἐλῄζοντο τοὺς ἐν τῇ πόλει κατά τε γῆν καὶ
κατὰ θάλασσαν. οἱ δὲ ἐν τῇ πόλει ὄντες Ἐπιδάμνιοι ἐπειδὴ ἐπιέζοντο, πέμ-
πουσιν ἐς τὴν Κέρκυραν πρέσβεις ὡς μητρόπολιν οὖσαν, δεόμενοι μὴ σφᾶς

μετὰ τὰ Μηδικὰ ἔτεσι [illegible] ἐγένοντο αἱ τριακοντούτεις σπονδαί· καὶ ἐφυλάχθησαν ἔτη ιδ´ [illegible] τῶν Πελοποννησιακῶν.

Ἐπίδαμνός ἐστι πόλις [illegible] ἡ νῦν Δυρράχιον καλεῖται [illegible] Ἰλλυριοί.

κατακληθεὶς [illegible] ἐκ τῶν μητροπόλεων [illegible]

τὰ τελευταῖα [illegible]

περιορᾶν φθειρομένους· ἀλλὰ τούς τε φεύγοντας ξυναλλάξαι σφίσι· καὶ τὸν τῶν βαρ-
βάρων πόλεμον καταλῦσαι. ταῦτα δὲ ἱκέται καθεζόμενοι ἐς τὸ Ἥραιον ἐδέοντο. οἱ δὲ
Κερκυραῖοι τὴν ἱκετείαν οὐκ ἐδέξαντο, ἀλλ' ἀπράκτους ἀπέπεμψαν. γνόντες δὲ
οἱ Ἐπιδάμνιοι οὐδεμίαν σφίσιν ἀπὸ Κερκύρας τιμωρίαν οὖσαν, ἐν ἀπόρῳ εἴχοντο
θέσθαι τὸ παρόν· καὶ πέμψαντες ἐς Δελφοὺς τὸν θεὸν ἐπήροντο εἰ παραδοῖεν Κορινθίοις
τὴν πόλιν ὡς οἰκισταῖς καὶ τιμωρίαν τινὰ πειρῷντο ἀπ' αὐτῶν ποιεῖσθαι. ἐλθόντες
οἱ Ἐπιδάμνιοι ἐς τὴν Κόρινθον, κατὰ τὸ μαντεῖον παρέδοσαν τὴν ἀποικίαν· τόν τε
οἰκιστὴν ἀποδεικνύντες σφῶν ἐκ Κορίνθου ὄντα· καὶ τὸ χρηστήριον δηλοῦντες,
ἐδέοντό τε μὴ σφᾶς περιορᾶν διαφθειρομένους, ἀλλ' ἐπαμῦναι. Κορίνθιοι δὲ κατά τε
τὸ δίκαιον ὑπεδέξαντο τὴν τιμωρίαν· νομίζοντες οὐχ ἧσσον ἑαυτῶν εἶναι τὴν ἀποι-
κίαν, ἢ Κερκυραίων· ἅμα δὲ καὶ μίσει τῶν Κερκυραίων, ὅτι αὐτῶν παρημέλουν ὄντες
ἄποικοι· οὔτε γὰρ ἐν πανηγύρεσι ταῖς κοιναῖς διδόντες γέρα τὰ νομιζόμενα, οὔτε Κο-
ρινθίῳ ἀνδρὶ προκαταρχόμενοι τῶν ἱερῶν ὥσπερ αἱ ἄλλαι ἀποικίαι· περιφρονοῦντες
δὲ αὐτοὺς καὶ χρημάτων δυνάμει ὄντες κατ' ἐκεῖνον τὸν χρόνον ὁμοῖα τοῖς Ἑλλήνων
πλουσιωτάτοις· καὶ τῇ ἐς πόλεμον παρασκευῇ δυνατώτεροι· ναυτικῷ δὲ καὶ πο-
λὺ προέχειν ἔστιν ὅτε ἐπαιρόμενοι· καὶ κατὰ τὴν τῶν Φαιάκων προενοίκησιν τῆς
Κερκύρας κλέος ἐχόντων τὰ περὶ τὰς ναῦς· ᾗ καὶ μᾶλλον ἐξηρτύοντο τὸ ναυτικόν,
καὶ ἦσαν οὐκ ἀδύνατοι· τριήρεις γὰρ εἴκοσι καὶ ἑκατὸν ὑπῆρχον αὐτοῖς, ὅτε ἤρχοντο
πολεμεῖν. πάντων οὖν τούτων ἐγκλήματα ἔχοντες οἱ Κορίνθιοι, ἔπεμπον ἐς τὴν
Ἐπίδαμνον ἄσμενοι τὴν ὠφελίαν· οἰκήτορά τε τὸν βουλόμενον ἰέναι κελεύοντ(ες)
καὶ Ἀμπρακιωτῶν καὶ Λευκαδίων καὶ ἑαυτῶν φρουρούς· ἐπορεύθησαν δὲ πεζῇ ἐς Ἀπολ-
λωνίαν, Κορινθίων οὖσαν ἀποικίαν· δέει τῶν Κερκυραίων μὴ κωλύονται ὑπ' αὐτῶν
κατὰ θάλασσαν περαιούμενοι. Κερκυραῖοι δὲ ἐπειδὴ ᾔσθοντο τούς τε οἰκήτορας
καὶ φρουροὺς ἥκοντας ἐς τὴν Ἐπίδαμνον, τήν τε ἀποικίαν Κορινθίοις δεδομένην,
ἐχαλέπαινον· καὶ πλεύσαντες εὐθὺς πέντε καὶ εἴκοσι ναυσὶ καὶ ὕστερον ἑτέρῳ στόλῳ·
τούς τε φεύγοντας ἐκέλευον κατ' ἐπήρειαν δέχεσθαι αὐτούς· ἦλθον γὰρ ἐς τὴν Κέρκυραν
οἱ τῶν Ἐπιδαμνίων φυγάδες, τάφους δὲ ἀποδεικνύντες καὶ ξυγγένειαν, ἣν προϊσχό-
μενοι ἐδέοντο σφᾶς κατάγειν· τούς τε φρουροὺς οὓς οἱ Κορίνθιοι ἔπεμψαν

[Marginal notes:]
διὰ τὸν φθόνον δηλονότι:
ὁ δ' αὐτοῖς ἀνεῖλε παραδοῦναι καὶ ἡγεμόνας ποιεῖσθαι.
κατὰ τὸ δίκαιον αὐτῶν δίκαιον:
μίσει· ὅτι οὐ [illegible] ἢ κατ' ἀξίαν ἐτίμων [illegible] ἀποδιδόντες αὐτοῖς ὡς καὶ Ὅμηρος· καὶ γέρα [illegible] κοινοῦ τὸ προνομίου τῶν ὅλων:
ἐν ὀλίγαις [illegible] τοῖς τοιούτοις [illegible] τιμὰς [illegible]
οὐ γὰρ αἱ πόλεις [illegible] ναυτικήν:
ὡς τῶν Κερκυραίων [illegible] καὶ οὐχ [illegible] τὸ μυθῶδες [illegible]
[illegible] Φαιάκων [illegible]
[illegible] τοῖς Ἐπιδαμνίοις δηλονότι:

καὶ τοὺς οἰκήτορας ἀποπέμπειν· οἱ δὲ Ἐπιδάμνιοι οὐδὲν αὐτῶν ὑπήκουσαν.
ἀλλὰ στρατεύουσιν ἐπ' αὐτοὺς οἱ Κερκυραῖοι τεσσαράκοντα ναυσὶ μετὰ τῶν φυγάδων, ὡς
κατάξοντες αὐτούς, καὶ τοὺς Ἰλλυριοὺς προσλαβόντες. προσκαθεζόμενοι δὲ τὴν
πόλιν, προεῖπον Ἐπιδαμνίων τε τὸν βουλόμενον καὶ τοὺς ξένους ἀπαθεῖς ἀπιέναι·
εἰ δὲ μή, ὡς πολεμίοις χρήσασθαι. ὡς δ' οὐκ ἐπείθοντο, οἱ μὲν Κερκυραῖοι, ἔστι δὲ ἰσθμὸς
τὸ χωρίον, ἐπολιόρκουν τὴν πόλιν. Κορίνθιοι δ' ὡς αὐτοῖς ἐκ τῆς Ἐπιδάμνου ἦλθον
ἄγγελοι ὅτι πολιορκοῦνται, παρεσκευάζοντο στρατείαν. καὶ ἅμα ἀποικίαν ἐς τὴν Ἐπίδα-
μνον ἐκήρυσσον ἐπὶ τῇ ἴσῃ καὶ ὁμοίᾳ, τὸν βουλόμενον ἰέναι. εἰ δέ τις τὸ παραυ-
τίκα μὲν μὴ ἐθέλοι ξυμπλεῖν, μετέχειν δὲ βούλεται τῆς ἀποικίας, πεντήκοντα δραχμὰς
καταθέντα Κορινθίας, μένειν. ἦσαν δὲ καὶ οἱ πλέοντες πολλοὶ καὶ οἱ τἀργύριον
καταβάλλοντες. ἐδεήθησαν δὲ καὶ τῶν Μεγαρέων ναυσὶ σφᾶς ξυμπροπέμψαι,
εἰ ἄρα κωλύοιντο ὑπὸ Κερκυραίων πλεῖν· οἱ δὲ παρεσκευάζοντο αὐτοῖς ὀκτὼ
ναυσὶ ξυμπλεῖν· καὶ Παλῆς Κεφαλλήνων τέσσαρσι. καὶ Ἐπιδαυρίων ἐδεήθησαν,
οἳ παρέσχον πέντε· Ἑρμιονῆς δὲ μίαν· καὶ Τροιζήνιοι δύο· Λευκάδιοι δὲ δέκα·
καὶ Ἀμπρακιῶται ὀκτώ. Θηβαίους δὲ χρήματα ᾔτησαν καὶ Φλιασίους· Ἠλείους
δὲ ναῦς τε κενὰς καὶ χρήματα. αὐτῶν δὲ Κορινθίων νῆες παρεσκευάζοντο
τριάκοντα, καὶ τρισχίλιοι ὁπλῖται. ἐπειδὴ δὲ ἐπύθοντο οἱ Κερκυραῖοι τὴν παρασκευήν,
ἐλθόντες ἐς Κόρινθον μετὰ Λακεδαιμονίων καὶ Σικυωνίων πρέσβεων, οὓς
παρέλαβον, ἐκέλευον Κορινθίους τοὺς ἐν Ἐπιδάμνῳ φρουρούς τε καὶ οἰκήτο-
ρας ἀπάγειν, ὡς οὐ μετὸν αὐτοῖς Ἐπιδάμνου. εἰ δέ τι ἀντιποιοῦνται, δίκας
ἤθελον δοῦναι ἐν Πελοποννήσῳ παρὰ πόλεσιν, αἷς ἂν ἀμφότεροι ξυμβῶσιν· ὁπο-
τέρων δ' ἂν δικασθῇ εἶναι τὴν ἀποικίαν, τούτους κρατεῖν. ἤθελον δὲ καὶ τῷ ἐν Δελ-
φοῖς μαντείῳ ἐπιτρέψαι. πόλεμον δὲ οὐκ εἴων ποιεῖν· εἰ δὲ μή, καὶ αὐτοὶ
ἀναγκασθήσεσθαι ἔφασαν, ἐκείνων βιαζομένων, φίλους ποιεῖσθαι
οὓς οὐ βούλονται ἑτέρους τῶν νῦν ὄντων μᾶλλον ὠφελίας ἕνεκα. οἱ δὲ Κορίν-
θιοι ἀπεκρίναντο αὐτοῖς, ἢν τάς τε ναῦς καὶ τοὺς βαρβάρους ἀπὸ Ἐπιδά-
μνου ἀπαγάγωσι, βουλεύσεσθαι· πρότερον δ' οὐ καλῶς ἔχειν, τοὺς μὲν πολιορκεῖσθαι,
ἑαυτοὺς δὲ δικάζεσθαι. Κερκυραῖοι δὲ ἀντέλεγον, ἢν καὶ ἐκεῖνοι τοὺς ἐν Ἐπιδάμνῳ

παρὰ τῶν Μεγαρέων. Πάλη πόλις δὲ ἢ Πάλη τῆς Κεφαλληνίας. τέτταρες πόλεις εἰσὶ Κεφαλληνίας· Πάλη, Κραναία, Σάμη, Προνναῖοι.

ἵνα αὐτοῖς ὦσι μέτοχοι τῶν λόγων, ἢ ἵνα αὐτοῖς ἀσφαλῶς οἱ Κορίνθιοι [illegible] παρέλαβον [illegible] φιλικῶς ἔλαβον χάριν συναγωνιστάς.

ἴσως γὰρ ἂν οὐκ [illegible] τοὺς χρησμοὺς οἱ ἐλάμβανον Ἐπιδάμνιοι παρὰ Κορινθίους. ἐπιτρέψαι δικαστὴν ὡς καὶ [illegible] βούλονται.

οὓς οὐ βούλονται οἱ Κερκυραῖοι [illegible] Κορίνθιοι· τῶν νῦν ὄντων· τῶν νῦν ἰσχυρῶν· λέγει δὲ Ἀθηναίους.

φοινικὰ [illegible] ἀντίθεος θεός

ἀπάγωσι, ποιήσειν ταῦτα· ἑτοῖμοι δὲ εἶναι καὶ ὥστε ἀμφοτέρους μένειν
κατὰ χώραν, σπονδὰς δὲ ποιήσασθαι ἕως ἂν ἡ δίκη γένηται. Κορίνθιοι
οὐδὲν τούτων ὑπήκουον· ἀλλ' ἐπειδὴ πλήρεις αὐτοῖς ἦσαν αἱ νῆες καὶ οἱ ξύμ-
μαχοι παρῆσαν, προπέμψαντες κήρυκα πρότερον πόλεμον προεροῦντα Κερκυ-
ραίοις, ἄραντες ἑβδομήκοντα ναυσὶ καὶ πέντε· δισχιλίοις τε ὁπλίταις, ἔ-
πλεον ἐπὶ τὴν Ἐπίδαμνον Κερκυραίοις ἐναντία πολεμήσοντες. ἐστρατήγει
δὲ τῶν μὲν νεῶν, Ἀριστεὺς ὁ Πελλίχου· καὶ Καλλικράτης ὁ Καλλίου· καὶ Τιμά-
νωρ ὁ Τιμάνθους· τοῦ δὲ πεζοῦ ἀρχέτιμός τε ὁ Εὐρυτίμου καὶ Ἰσαρχίδας
ὁ Ἰσάρχου. ἐπειδὴ δὲ ἐγένοντο ἐν Ἀκτίῳ τῆς Ἀνακτορίας γῆς· οὗ τὸ ἱερὸν τοῦ
Ἀπόλλωνός ἐστιν ἐπὶ τῷ στόματι τοῦ Ἀμπρακικοῦ κόλπου, οἱ Κερκυραῖοι
κήρυκά τε προύπεμψαν αὐτοῖς ἐν ἀκατίῳ ἀπεροῦντα μὴ πλεῖν ἐπὶ σφᾶς·
καὶ τὰς ναῦς ἅμα ἐπλήρουν· ζεύξαντές τε τὰς παλαιὰς ὥστε πλοΐμους
εἶναι καὶ τὰς ἄλλας ἐπισκευάσαντες. ὡς δὲ ὁ κῆρύξ τε ἀπήγγειλεν οὐδὲν εἰρηναῖον
παρὰ τῶν Κορινθίων· καὶ αἱ νῆες αὐτοῖς ἐπεπλήρωντο οὖσαι ὀγδοήκοντα· τεσ-
σαράκοντα γὰρ Ἐπίδαμνον ἐπολιόρκουν· ἀνταναγόμενοι καὶ παραταξάμενοι ἐναυ-
μάχησαν· καὶ ἐνίκησαν οἱ Κερκυραῖοι παρὰ πολύ· καὶ ναῦς πέντε καὶ δέκα
διέφθειραν τῶν Κορινθίων. τῇ δὲ αὐτῇ ἡμέρᾳ αὐτοῖς ξυνέβη καὶ τοὺς τὴν Ἐπί-
δαμνον πολιορκοῦντας παραστήσασθαι ὁμολογίᾳ· ὥστε τοὺς μὲν ἐπήλυδας
ἀποδόσθαι, Κορινθίους δὲ δήσαντας ἔχειν ἕως ἂν ἄλλο τι δόξῃ. μετὰ δὲ τὴν
ναυμαχίαν οἱ Κερκυραῖοι τροπαῖον στήσαντες ἐπὶ τῇ Λευκίμμῃ τῆς Κερκυραίας
ἀκρωτηρίῳ, τοὺς μὲν ἄλλους οὓς ἔλαβον αἰχμαλώτους ἀπέκτειναν· Κορινθί-
ους δὲ δήσαντες εἶχον. ὕστερον δὲ ἐπειδὴ οἱ Κορίνθιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι ἡσ-
σημένοι ταῖς ναυσὶν ἀνεχώρησαν ἐπ' οἴκου, τῆς θαλάσσης ἁπάσης ἐκρά-
τουν τῆς κατ' ἐκεῖνα τὰ χωρία οἱ Κερκυραῖοι· καὶ πλεύσαντες ἐς Λευκάδα
τὴν Κορινθίων ἀποικίαν, τῆς γῆς ἔτεμον· καὶ Κυλλήνην τὸ Ἠλείων ἐπί-
νειον ἐνέπρησαν, ὅτι ναῦς καὶ χρήματα παρέσχον τοῖς Κορινθίοις. τοῦ τε
χρόνου τὸν πλεῖστον μετὰ τὴν ναυμαχίαν ἐπεκράτουν τῆς θαλάσσης· καὶ τοὺς
τῶν Κορινθίων ξυμμάχους ἐπιπλέοντες ἔφθειρον· μέχρις οὗ Κορίνθιοι

[Marginal scholia, left margin:]

σφίσι· ἵνα μὴ ἐν τῷ μεταξὺ [illegible] δίκης ὦσι:-
καὶ μὴ [illegible] πολέμιοι [illegible] εἰρήνη:
+ [illegible] οἱ Κορίνθιοι καὶ οὐ λόγου [illegible] βούλονται πόλεμον:
+ καὶ [illegible] δισχιλίοις ἡτοίμαζον· ἐκ τούτου [illegible] οἱ μὲν [illegible] ἢ καὶ [illegible] τῆς τῶν Κερκυραίων [illegible]:- [illegible] τὸ ἐναντίον [illegible]:-
+ [illegible] ἀκατίῳ [illegible] τῶν Κερκυραίων [illegible]:-

+ τούτους δὲ [illegible] ἐπὶ [illegible] Κορίνθιοι [illegible]:-

+ [illegible] τῶν πολεμίων [illegible] ναυμαχίας [illegible]

[Right margin:] [illegible]

[Interlinear notes:] [illegible]

[illegible] ἀποικίαν [illegible] τοῦ πολέμου [illegible] τοῦτο:-

περιιόντι τῷ θέρει πέμψαντες ναῦς καὶ στρατιάν· ἐπεὶ σφῶν οἱ ξύμμαχοι ἐπόνουν,
ἐστρατοπεδεύοντο ἐπὶ ἀκτίῳ· καὶ περὶ τὸ χειμέριον τῆς θεσπρωτίδος φυ-
λακῆς ἕνεκα τῆς τε λευκάδος καὶ τῶν ἄλλων πόλεων ὅσαι σφίσι φίλιαι ἦσαν.
ἀντεστρατοπεδεύοντο δὲ καὶ οἱ κερκυραῖοι ἐπὶ τῇ λευκίμμῃ ναυσί τε καὶ πεζῷ.
ἐπέπλεον δὲ οὐδέτεροι ἀλλήλοις· ἀλλὰ τὸ θέρος τοῦτο ἀντικαθεζόμενοι χει-
μῶνος ἤδη ἀνεχώρησαν ἐπ' οἴκου ἑκάτεροι. Τὸν δ' ἐνιαυτὸν πάντα τὸν
μετὰ τὴν ναυμαχίαν καὶ τὸν ὕστερον οἱ κορίνθιοι ὀργῇ φέροντες τὸν πρὸς
κερκυραίους πόλεμον ἐναυπηγοῦντο· καὶ παρεσκευάζοντο τὰ κράτιστα
νεῶν στόλον ἔκ τε αὐτῆς πελοποννήσου ἀγείροντες καὶ τῆς ἄλλης
ἑλλάδος ἐρέτας μισθῷ πείθοντες. πυνθανόμενοι δὲ οἱ κερκυραῖοι
τὴν παρασκευὴν αὐτῶν, ἐφοβοῦντο· καὶ ἦσαν γὰρ οὐδενὸς ἑλλήνων ἔνσπονδοι·
οὐδὲ ἐσεγράψαντο ἑαυτοὺς οὔτε ἐς τὰς ἀθηναίων σπονδάς, οὔτε ἐς τὰς
λακεδαιμονίων, ἔδοξεν αὐτοῖς ἐλθοῦσιν ὡς τοὺς ἀθηναίους ξυμμά-
χους γενέσθαι· καὶ ὠφελίαν τινὰ πειρᾶσθαι ἀπ' αὐτῶν εὑρίσκεσθαι· οἱ δὲ κο-
ρίνθιοι πυθόμενοι ταῦτα, ἦλθον καὶ αὐτοὶ ἐς τὰς ἀθήνας πρεσβευσόμενοι
ὅπως μὴ σφίσι πρὸς τῷ κερκυραίων ναυτικῷ· τὸ αὐτῶν προσγενόμενον,
ἐμπόδιον γένηται θέσθαι τὸν πόλεμον ᾗ βούλονται. καταστάσης
δὲ ἐκκλησίας, ἐς ἀντιλογίαν ἦλθον· καὶ οἱ μὲν κερκυραῖοι, ἔλεξαν τοιάδε·
Δίκαιον ὦ ἀθηναῖοι τοὺς μήτε εὐεργεσίας μεγάλης μήτε ξυμμαχίας προυφειλο-
μένης ἥκοντας παρὰ τοὺς πέλας, ἐπικουρίας ὥσπερ καὶ ἡμεῖς νῦν δεησομένους,
ἀναδιδάξαι πρῶτον μάλιστα μὲν ὡς καὶ ξύμφορα δέονται· εἰ δὲ μή, ὅτι γε οὐκ
ἐπιζήμια· ἔπειτα δὲ ὡς καὶ τὴν χάριν βέβαιον ἕξουσιν· εἰ δὲ τούτων μηδὲν σαφὲς
καταστήσουσι, μὴ ὀργίζεσθαι ἢν ἀτυχῶσιν. κερκυραῖοι δὲ μετὰ τῆς ξυμμα-
χίας τῆς αἰτήσεως καὶ ταῦτα πιστεύοντες ἐχυρὰ ὑμῖν παρέξεσθαι ἀπέ-
στειλαν ἡμᾶς. τετύχηκε δὲ τὸ αὐτὸ ἐπιτήδευμα πρός τε ὑμᾶς ἐς τὴν χρείαν ἡμῖν
ἄλογον· καὶ ἐς τὰ ἡμέτερα αὐτῶν ἐν τῷ παρόντι ἀξύμφορον. ξύμμαχοί τε γὰρ
οὐδενός πω ἐν τῷ πρὸ τοῦ χρόνῳ ἑκούσιοι γενόμενοι, νῦν ἄλλων τοῦτο δεησόμενοι ἥκομεν·
καὶ ἅμα ἐς τὸν παρόντα πόλεμον κορινθίων ἐρῆμοι δι' αὐτὸ καθέσταμεν. καὶ περι-

ὁ καιρὸς [illegible] θάλασσαν ἐκράτουν [illegible]

[illegible] φίλος κερκυραίων [illegible] ὁ αὐτὸς πόλεμος

δημηγορία κερκυραίων

δίκαιον [illegible] λόγον τοὺς κερκυραίους δημηγορεῖν, [illegible] τὸ δίκαιον [illegible] τὸ συμφέρον· οἱ δὲ κορίνθιοι συμμαχίαν [illegible] μήτε ξυμμαχίας προυφειλομένης [illegible] κορινθίων τὴν χάριν [illegible] τὴν γνώμην [illegible]

[illegible] τῶν ἀθηναίων· [illegible] ἐρῆμοι [illegible] ὡς κορίνθιοι [illegible]

έστηκεν ἡ δοκοῦσα ἡμῶν πρότερον σωφροσύνη, τὸ μὴ ἐν ἀλλοτρίᾳ ξυμμαχίᾳ
τῇ τοῦ πέλας γνώμῃ ξυγκινδυνεύειν, νῦν ἀβουλία καὶ ἀσθένεια φαινομένη.
τὴν μὲν οὖν γενομένην ναυμαχίαν αὐτοὶ κατὰ μόνας ἀπεωσάμεθα Κορινθίους·
ἐπειδὴ δὲ μείζονι παρασκευῇ ἀπὸ Πελοποννήσου καὶ τῆς ἄλλης Ἑλ-
λάδος ἐφ' ἡμᾶς ὥρμηνται καὶ ἡμεῖς ἀδύνατοι ὁρῶμεν ὄντες, τῇ οἰκείᾳ μόνῃ
δυνάμει περιγενέσθαι, καὶ ἅμα μέγας ὁ κίνδυνος εἰ ἐσόμεθα ὑπ' αὐτοῖς, ἀνάγκη
καὶ ὑμῶν καὶ ἄλλου παντὸς ἐπικουρίας δεῖσθαι· καὶ ξυγγνώμη, εἰ μὴ μετὰ
κακίας, δόξης δὲ μᾶλλον ἁμαρτίᾳ, τῇ πρότερον ἀπραγμοσύνῃ ἐναντία τολ-
μῶμεν. Γενήσεται δὲ καὶ ὑμῖν πειθομένοις καλὴ ἡ ξυντυχία κατὰ πολ-
λὰ τῆς ἡμετέρας χρείας· πρῶτον μὲν ὅτι ἀδικουμένοις καὶ οὐχ ἑτέρους
βλάπτουσι τὴν ἐπικουρίαν ποιήσεσθε· ἔπειτα περὶ τῶν μεγίστων κινδυνεύ-
οντας δεξάμενοι ὡς ἂν μάλιστα μετ' αἰειμνήστου μαρτυρίου τὴν χάριν κα-
ταθήσεσθε· ναυτικόν τε κεκτήμεθα πλὴν τοῦ παρ' ὑμῖν πλεῖστον· καὶ σκέψα-
σθε τίς εὐπραξία σπανιωτέρα, ἢ τίς τοῖς πολεμίοις λυπηροτέρα, εἰ ἣν
ὑμεῖς ἂν πρὸ πολλῶν χρημάτων καὶ χάριτος ἐτιμήσασθε δύναμιν ὑμῖν προσ-
γενέσθαι, αὕτη πάρεστιν αὐτεπάγγελτος, ἄνευ κινδύνων καὶ δαπάνης
διδοῦσα ἑαυτήν· καὶ προσέτι φέρουσα ἐς μὲν τοὺς πολλοὺς ἀρετήν, οἷς δὲ
ἐπαμυνεῖτε χάριν, ὑμῖν δ' αὐτοῖς ἰσχύν· ἃ ἐν τῷ παντὶ χρόνῳ ὀλίγοις δὴ ἅμα
πάντα ξυνέβη· καὶ ὀλίγοι ξυμμαχίας δεόμενοι οἷς ἐπικαλοῦνται ἀσφάλειαν
καὶ κόσμον οὐχ ἧσσον διδόντες ἢ ληψόμενοι παραγίγνονται. Τὸν δὲ πόλεμον
δι' ὅνπερ χρήσιμοι ἂν εἶμεν, εἴ τις ὑμῶν μὴ οἴεται ἔσεσθαι, γνώμης ἁμαρ-
τάνει· καὶ οὐκ αἰσθάνεται τοὺς Λακεδαιμονίους φόβῳ τῷ ὑμετέρῳ πολε-
μησείοντας, καὶ τοὺς Κορινθίους δυναμένους παρ' αὐτοῖς καὶ ὑμῖν ἐχθροὺς
ὄντας, καὶ προκαταλαμβάνοντας ἡμᾶς νῦν ἐς τὴν ὑμετέραν ἐπιχεί-
ρησιν· ἵνα μὴ τῷ κοινῷ ἔχθει κατ' αὐτοὺς μετ' ἀλλήλων στῶμεν, μηδὲ δυοῖν φθά-
σαι ἁμάρτωσιν, ἢ κακῶσαι ἡμᾶς ἢ σφᾶς αὐτοὺς βεβαιώσασθαι. ἡμέτερον δ' αὖ ἔργον
προτερῆσαι, τῶν μὲν διδόντων, ὑμῶν δὲ δεξαμένων τὴν ξυμμαχίαν, καὶ προε-
πιβουλεύειν αὐτοῖς μᾶλλον, ἢ ἀντεπιβουλεύειν. ἢν δὲ λέγωσιν ὡς οὐ δίκαιον

τὸ ὅτι τὸ μὴ τελείους [illegible] ἔθους [illegible] λέγει·
τὸ σωφρόνως δεύτερον·
τὸ τρίτον [illegible]

[illegible] οἱ πολλοί:

ἅμα [illegible] πονηροί:

ἢ λαθεῖν αὐτοὺς [illegible] ἢ βεβαιώσασθαι:

τοὺς σφετέρους ἀποίκους ὑφ' ὑμῶν δέχεσθαι, μαθέτωσαν ὡς πᾶσα ἀποικία
εὖ μὲν πάσχουσα, τιμᾷ τὴν μητρόπολιν· ἀδικουμένη δὲ, ἀλλοτριοῦται· οὐ γὰρ
ἐπὶ τῷ δοῦλοι ἀλλ' ἐπὶ τῷ ὅμοιοι τοῖς λειπομένοις εἶναι ἐκπέμπονται·
ὡς δὲ ἠδίκουν σαφές ἐστι· προκληθέντες γὰρ περὶ Ἐπιδάμνου ἐς κρίσιν
πολέμῳ μᾶλλον ἢ τῷ ἴσῳ ἐβουλήθησαν τὰ ἐγκλήματα μετελθεῖν· καὶ ὑμῖν
ἔστω τι τεκμήριον ἃ πρὸς ἡμᾶς τοὺς ξυγγενεῖς δρῶσιν· ὥστε ἀπάτῃ
τε μὴ παράγεσθαι ὑπ' αὐτῶν· δεομένοις τε ἐκ τοῦ εὐθέος μὴ ὑπουργεῖν·
ὁ γὰρ ἐλαχίστας τὰς μεταμελείας ἐκ τοῦ χαρίζεσθαι τοῖς ἐναντίοις λαμ-
βάνων, ἀσφαλέστατος ἂν διατελοίη· λύσετε δὲ οὐδὲ τὰς Λακεδαιμονίων
σπονδὰς δεχόμενοι ἡμᾶς· μηδετέρων ὄντας ξυμμάχους· εἴρηται γὰρ ἐν
αὐταῖς τῶν Ἑλληνίδων πόλεων ἥτις μηδαμοῦ ξυμμαχεῖ, ἐξεῖναι παρ' ὁ-
ποτέρους ἂν ἀρέσκηται ἐλθεῖν· καὶ δεινὸν εἰ τοῖσδε μὲν ἀπὸ τῶν ἐνσπόνδων
ἔσται πληροῦν τὰς ναῦς· καὶ προσέτι καὶ ἐκ τῆς ἄλλης Ἑλλάδος καὶ οὐχ ἥκι-
στα ἀπὸ τῶν ὑμετέρων ὑπηκόων· ἡμᾶς δὲ ἀπὸ τῆς προκειμένης
τε ξυμμαχίας εἴρξουσι καὶ ἀπὸ τῆς ἄλλοθέν ποθεν ὠφελίας· εἶτ' ἐν ἀ-
δικήματι θήσονται πεισθέντων ὑμῶν ἃ δεόμεθα· πολὺ δὲ ἐν πλείονι αἰτίᾳ
ἡμεῖς μὴ πείσαντες ὑμᾶς ἕξομεν· ἡμᾶς μὲν γὰρ κινδυνεύοντας καὶ οὐκ ἐχθροὺς
ὄντας ἀπώσεσθε· τῶνδε δὲ οὐχ ὅπως κωλυταὶ ἐχθρῶν ὄντων καὶ ἐπι-
όντων γενήσεσθε· ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τῆς ὑμετέρας ἀρχῆς δύναμιν προσ-
λαβεῖν περιόψεσθε· ἣν οὐ δίκαιον· ἀλλ' ἢ κἀκείνων κωλύειν τοὺς ἐκ τῆς
ὑμετέρας μισθοφόρους, ἢ καὶ ἡμῖν πέμπειν καθ' ὅτι ἂν πεισθῆτε
ὠφελίαν· μάλιστα δὲ ἀπὸ τοῦ προφανοῦς δεξαμένους βοηθεῖν· πολ-
λὰ δὲ ὥσπερ ἐν ἀρχῇ ὑπείπομεν τὰ ξυμφέροντα ἀποδείκνυμεν· καὶ μέγιστον
ὅτι οἵ τε αὐτοὶ πολέμιοι ἡμῖν ἦσαν ὅπερ σαφεστάτη πίστις· καὶ οὗτοι
οὐκ ἀσθενεῖς, ἀλλ' ἱκανοὶ τοὺς μεταστάντας βλάψαι· καὶ ναυτικῆς
καὶ οὐκ ἠπειρώτιδος τῆς ξυμμαχίας διδομένης οὐχ ὁμοία ἡ ἀλλοτρίωσις· ἀλ-
λὰ μάλιστα μέν, εἰ δύνασθε, μηδένα ἄλλον ἐᾶν κεκτῆσθαι ναῦς· εἰ δὲ μή, ὅσ-
τις ἐχυρώτατος, τοῦτον φίλον ἔχειν· καὶ ὅτῳ τάδε ξυμφέροντα μὲν δοκεῖ

† πολλάκις ἐπὶ τῶν ἀλλοτρίων μισθοφόρων· καὶ κατὰ τῶν οἰκείων στρατιωτῶν λέγεται· διὸ πρόσκειται· Κεφαλλῆνες· οἵτινες Ἀθηναίων ὄντες ὑπήκοοι, Κορινθίοις συνεμάχουν :-

ἢ προφανῶς ἢ λαθραίως· μάλιστα δὲ φανερῶς :-

τοῖσδε· τοῖς Κορινθίοις· ἢ ἐν ὑποστιγμῇ, ἢ ἰωνικῶς ἀντὶ τοῦ τούτοις· καὶ τῶν ξυμφερόντων :-

λύσεσθαι φοβεῖται δὲ μὴ δι' αὐτὰ πειθόμενος τὰς σπονδὰς λύσῃ, γνώτω τὸ
μὲν δεδιὸς αὐτοῦ ἰσχὺν ἔχον τοὺς ἐναντίους μᾶλλον φοβῆσον· τὸ δὲ θαρ
σοῦν μὴ δεξαμένου ἀσθενὲς ὂν πρὸς ἰσχύοντας τοὺς ἐχθροὺς ἀδεέστερον
ἐσόμενον· καὶ ἅμα οὐ περὶ τῆς Κερκύρας νῦν τὸ πλέον, ἢ καὶ τῶν Ἀθηνῶν
βουλευόμενος· καὶ οὐ τὰ κράτιστα αὐτοῖς προνοῶν, ὅταν ἐς τὸν μέλλοντα
καὶ ὅσον οὐ παρόντα πόλεμον τὸ αὐτίκα περισκοπῶν ἐνδοιάζῃ
χωρίον προσλαβεῖν, ὃ μετὰ μεγίστων καιρῶν, οἰκειοῦταί τε καὶ πολε
μοῦται· τῆς τε γὰρ Ἰταλίας καὶ Σικελίας καλῶς παράπλου κεῖται· ὥστε μήτε ἐκεῖ
θεν ναυτικὸν ἐᾶσαι Πελοποννησίοις ἐπελθεῖν, τό τε ἐνθένδε πρὸς τἀκεῖ
παραπέμψαι, καὶ ἐς τἆλλα ξυμφορώτατόν ἐστι· βραχυτάτῳ δ' ἂν κεφα
λαίῳ τοῖς τε ξύμπασι καὶ καθ' ἕκαστον, τῷδ' ἂν μὴ προέσθαι ἡμᾶς μάθοιτε·
τρία μὲν ὄντα λόγου ἄξια τοῖς Ἕλλησι ναυτικά· τὸ παρ' ὑμῖν καὶ τὸ ἡμέτερον
καὶ τὸ τῶν Κορινθίων· τούτων δὲ εἰ περιόψεσθε τὰ δύο ἐς ταὐτὸν ἐλθεῖν,
καὶ Κορίνθιοι ἡμᾶς προκαταλήψονται, Κερκυραίοις τε καὶ Πελοποννησί
οις ἅμα ναυμαχήσετε· δεξάμενοι δὲ ἡμᾶς, ἕξετε πρὸς αὐτοὺς πλείοσι ναυσὶ
ταῖς ἡμετέραις ἀγωνίζεσθαι. Τοιαῦτα μὲν οἱ Κερκυραῖοι εἶπον· οἱ δὲ Κορίνθιοι
μετ' αὐτοὺς τοιάδε. Ἀναγκαῖον Κερκυραίων τῶνδε, οὐ μόνον περὶ τοῦ δέξα
σθαι σφᾶς τὸν λόγον ποιησαμένων, ἀλλ' ὡς καὶ ἡμεῖς τε ἀδικοῦμεν, καὶ αὐτοὶ
οὐκ εἰκότως πολεμοῦνται, μνησθέντας πρῶτον καὶ ἡμᾶς περὶ ἀμφοτέρων, οὕτω καὶ
ἐπὶ τὸν ἄλλον λόγον ἰέναι· ἵνα τὴν ἀφ' ἡμῶν τε ἀξίωσιν ἀσφαλέστερον προειδῆτε,
καὶ τὴν τῶνδε χρείαν μὴ ἀλογίστως ἀπώσησθε. φασὶ δὲ ξυμμαχίαν διὰ
τὸ σῶφρον οὐδενός πω δέξασθαι· τὸ δ' ἐπὶ κακουργίᾳ καὶ οὐκ ἀρετῇ ἐπετή
δευσαν· ξύμμαχόν τε οὐδένα βουλόμενοι πρὸς τὰ ἀδικήματα, οὐδὲ μάρτυρα
ἔχειν· οὔτε παρακαλοῦντες αἰσχύνεσθαι· καὶ ἡ πόλις αὐτῶν ἅμα αὐτάρ
κη θέσιν κειμένη, παρέχει αὐτοὺς δικαστὰς ὧν βλάπτουσί τινα μᾶλλον, ἢ κατὰ
ξυνθήκας γίγνεσθαι· διὰ τὸ ἥκιστα ἐπὶ τοὺς πέλας ἐκπλέοντας, μάλιστα δὲ
τοὺς ἄλλους ἀνάγκῃ καταίροντας δέχεσθαι. Καὶ τοῦτο τὸ εὐπρεπὲς
ἄσπονδον οὐχ ἵνα μὴ ξυναδικῶσιν ἑτέροις προβέβληνται, ἀλλ' ὅπως

τὸ μὲν λῦσαι τὰς σπονδὰς δεδιὸς ὂν φοβερὸν γίγνεται τοῖς ἐχθροῖς· τὸ δὲ μὴ λῦσαι θαρσοῦν ἀσθενέστερον τοῖς αὐτοῖς:~ ἤγουν τὰ ἀσθενῆ καὶ ἐπιβλαβῆ:·

τὸ ἑξῆς οὕτως· ὅταν ἐνδοιάζῃ καὶ δισεάζῃ χωρίον προσλαβεῖν εἰς τὸν μέλλοντα πόλεμον τὸ αὐτίκα περισκοπῶν· τουτέστι τὴν ὠφέλειαν τοῦ παρόντος χρόνου:~

[illegible]

οἱ Ἀθηναῖοι δεδιότες τὴν τῶν σπονδῶν λύσιν, οὐ καλῶς δὴ ἀδικοῦσι τοὺς Κερκυραίους καὶ τὴν αὐτῶν δύναμιν· καὶ δῆλον ὅτι τὸ δεδιὸς τοῦτ' ἰσχὺν ἔφερε τοῖς Ἀθηναίοις ἀπὸ τῶν Κερκυραίων, φοβερὸν δὲ τοῖς Λακεδαιμονίοις· θαρσήσαντες δὲ ταῖς σπονδαῖς καὶ ἀπωσάμενοι τοὺς Κερκυραίους, αὐτοῖς μὲν τοῖς Ἀθηναίοις ἀσθενέστεροι· τοῦτ' ἔστι ζημιούμενοι τὴν ἐκ τῆς Κερκύρας βοήθειαν· τοῖς δὲ πολεμίοις αὐτῶν Πελοποννησίοις ἀσφαλέστερον καὶ ἀδεέστερον:~

διὰ τὸ ἥκιστα· εἴτε δι' ἐκπλέουσι [illegible] οἱ ἀδικούμενοι ἐν ἀκρατοῖς αὐτῶν [illegible] ἀναγκαστοὶ δέχεσθαι· ὑποδέχεσθαι· φιλικῶς δέχεσθαι [illegible]:~

καὶ τοῦτο τὸ εὐπρεπές· τὸ ἔξω καὶ τὸ ἔσω τὸ ἄσπονδον εὐπρεπῶς προβέβληνται [illegible]:~ [illegible]

κατὰ μόνας ἀδικῶσι· καὶ ὅπως ἐν ᾧ μὲν ἂν κρατῶσι, βιάζωνται, οὗ δ' ἂν
λάθωσι, πλέον ἔχωσιν· ἢν δέ που τι προσλάβωσιν, ἀναισχυντῶσι· καίτοι
εἰ ἦσαν ἄνδρες ὥσπερ φασὶν ἀγαθοί, ὅσῳ ἀληπτότεροι ἦσαν τοῖς πέλας, τοσῷδε
φανερωτέραν ἐξῆν αὐτοῖς τὴν ἀρετὴν διδοῦσι καὶ δεχομένοις τὰ δίκαια δεικνύναι·
ἀλλ' οὔτε πρὸς τοὺς ἄλλους, οὔτε ἐς ἡμᾶς τοιοίδε εἰσίν· ἄποικοι δὲ ὄντες ἀφεστᾶσι
τε διὰ παντὸς καὶ νῦν πολεμοῦσι λέγοντες ὡς οὐκ ἐπὶ τῷ κακῶς πάσχειν ἐκ-
πεμφθεῖεν· ἡμεῖς δὲ οὐδ' αὐτοί φαμεν ἐπὶ τῷ ὑπὸ τούτων ὑβρίζεσθαι κατοι-
κίσαι· ἀλλ' ἐπὶ τῷ ἡγεμόνες τε εἶναι καὶ τὰ εἰκότα θαυμάζεσθαι· αἱ γοῦν
ἄλλαι ἀποικίαι τιμῶσιν ἡμᾶς· καὶ μάλιστα ὑπὸ ἀποίκων στεργόμεθα· καὶ δῆλον ὅτι
εἰ τοῖς πλέοσιν ἀρέσκοντές ἐσμεν, τοῖσδ' ἂν μόνοις οὐκ ὀρθῶς ἀπαρέσκοιμεν·
οὐδ' ἐπιστρατεύομεν ἐκπρεπῶς, μὴ καὶ διαφερόντως τι ἀδικούμενοι· καλ-
ὸν δ' ἦν, εἰ καὶ ἡμαρτάνομεν, τοῖσδε μὲν εἶξαι τῇ ἡμετέρᾳ ὀργῇ· ἡμῖν δὲ αἰσχρὸν
βιάσασθαι τὴν τούτων μετριότητα· ὕβρει δὲ καὶ ἐξουσίᾳ πλούτου πολλὰ ἐς
ἡμᾶς ἄλλα τε ἡμαρτήκασι καὶ Ἐπίδαμνον ἡμετέραν οὖσαν, κακουμένην μὲν,
οὐ προσεποιοῦντο· ἐλθόντων δὲ ἡμῶν ἐπὶ τιμωρίᾳ, ἑλόντες βίᾳ, ἔχουσι· καὶ
φασὶ δὴ δίκῃ πρότερον ἐθελῆσαι κρίνεσθαι, ἥν γε οὐ τὸν προύχοντα καὶ ἐκ
τοῦ ἀσφαλοῦς προκαλούμενον λέγειν τι δοκεῖν δεῖ· ἀλλὰ τὸν ἐς ἴσον τά τε
ἔργα ὁμοίως καὶ τοὺς λόγους πρὶν διαγωνίζεσθαι καθιστάντα· οὗτοι δὲ οὐ πρὶν
πολιορκεῖν τὸ χωρίον· ἀλλ' ἐπειδὴ ἡγήσαντο ἡμᾶς οὐ περιόψεσθαι, τότε καὶ τὸ
εὐπρεπὲς τῆς δίκης παρέσχοντο· καὶ δεῦρο ἥκουσιν· οὐ τἀκεῖ μόνον αὐτοὶ
ἁμαρτόντες, ἀλλὰ καὶ ὑμᾶς νῦν ἀξιοῦντες οὐ ξυμμαχεῖν, ἀλλὰ ξυναδικεῖν·
καὶ διαφόρους ὄντας ἡμῖν, δέχεσθαι σφᾶς, οὓς χρῆν ὅτε ἀσφαλέστατοι
ἦσαν, τότε προσιέναι· καὶ μὴ ἐν ᾧ ἡμεῖς μὲν ἠδικήμεθα, οὗτοι δὲ κινδυνεύ-
ουσι· μηδ' ἐν ᾧ ὑμεῖς τῆς τε δυνάμεως αὐτῶν τότε οὐ μεταλαβόντες,
τῆς ὠφελίας νῦν μεταδώσετε· καὶ τῶν ἁμαρτημάτων ἀπογενόμενοι,
τῆς ἀφ' ἡμῶν αἰτίας τὸ ἴσον ἕξετε· πάλαι δὲ κοινωνήσαντας τὴν δύνα-
μιν, κοινὰ καὶ τὰ ἀποβαίνοντα ἔχειν· ὡς μὲν οὖν αὐτοί τε μετὰ προση-
κόντων ἐγκλημάτων ἐρχόμεθα, καὶ οἵδε βίαιοι καὶ πλεονέκται εἰσί, δεδή-
λωται:

ὅσῳ ἀληπτότεροι: οἱ μὴ [illegible] τοῖς φόβοις τῶν [illegible] ἀναγκαζόμενοι [illegible] ἀδικεῖν:

τουτέστιν [illegible] ὑπὸ τούτων [illegible] ὑπὸ τούτων φαμὲν ὡς [illegible]

τὴν ἀρετήν: [illegible] αὐτοῖς τὴν ἀρετὴν [illegible] ἐξῆν [illegible] αὐτοῖς τὴν ἀρετὴν δεικνύναι [illegible] διδοῦσι καὶ δεχομένοις τὰ δίκαια [illegible] καὶ [illegible]

ἥν γε οὕτως· οὐ δεῖ τὸν ἐξ ἀσφαλοῦς ὄντα καὶ προκαλούμενον δίκην, δοκεῖν λέγειν τι [illegible] τὸ [illegible] ἐξ ἴσου [illegible] καὶ τὸν ἐκ τοῦ ἀσφαλοῦς καὶ ἰσχυροῦ προκαλούμενον [illegible] δοκεῖν [illegible] τὸ διὰ παντός [illegible] ἀλλὰ καὶ τὸν [illegible]

[illegible]

ἀνακωχή ἐστιν ἀρήνη πρὸς καιρόν

[illegible]

ὡς δ' οὐκ ἄξιοι καὶ αὐτοὺς δέχεσθαι, μαθεῖν χρή. εἰ γὰρ εἴρηται ἐν ταῖς σπονδαῖς
ἐξεῖναι παρ' ὁποτέρους τις τῶν ἀγράφων πόλεων βούλεται ἐλθεῖν, οὐ τοῖς ἐπὶ
βλάβῃ ἑτέρων ἰοῦσιν ἡ ξυνθήκη ἐστίν· ἀλλ' ὅστις μὴ ἄλλου αὑτὸν ἀποστερῶν
ἀσφαλείας δεῖται· καὶ ὅστις μὴ τοῖς δεξαμένοις εἰ σωφρονοῦσι, πόλεμον
ἀντὶ εἰρήνης ποιήσει· ὃ νῦν ὑμεῖς μὴ πειθόμενοι ἡμῖν πάθοιτε ἄν. οὐ γὰρ
τοῖσδε μόνον ἐπίκουροι ἂν γένοισθε, ἀλλὰ καὶ ἡμῖν ἀντὶ ἐνσπόνδων πολέμιοι·
ἀνάγκη γάρ, εἰ ἴτε μετ' αὐτῶν, καὶ ἀμύνεσθαι μὴ ἄνευ ὑμῶν τούτους. καίτοι
δίκαιοί γ' ἐστὲ μάλιστα μὲν ἐκποδὼν στῆναι ἀμφοτέροις· εἰ δὲ μή, τοὐναντίον
ἐπὶ τούτους μεθ' ἡμῶν ἰέναι· Κορινθίοις μέν γε ἔνσπονδοί ἐστε, Κερκυραίοις
δὲ οὐδὲ δι' ἀνακωχῆς πώποτε ἐγένεσθε· καὶ τὸν νόμον μὴ καθιστάναι
ὥστε τοὺς ἑτέρων ἀφισταμένους δέχεσθαι. οὐδὲ γὰρ ἡμεῖς Σαμίων ἀποστάντων
ψῆφον προσεθέμεθα ἐναντίαν ὑμῖν· τῶν ἄλλων Πελοποννησίων
δίχα ἐψηφισμένων, εἰ χρὴ αὐτοῖς ἀμύνειν· φανερῶς δὲ ἀντείπομεν τοὺς
προσήκοντας ξυμμάχους αὐτόν τινα κολάζειν. εἰ γὰρ τοὺς κακόν τι δρῶντας
δεχόμενοι τιμωρήσετε, φανεῖται καὶ ἃ τῶν ὑμετέρων οὐκ ἐλάσσω ἡμῖν
πρόσεισι· καὶ τὸν νόμον ἐφ' ὑμῖν αὐτοῖς μᾶλλον ἢ ἐφ' ἡμῖν θήσετε. δικαιώ-
ματα μὲν οὖν τάδε πρὸς ὑμᾶς ἔχομεν ἱκανὰ κατὰ τοὺς Ἑλλήνων νόμους·
παραίνεσιν δὲ καὶ ἀξίωσιν χάριτος, τοιάνδε ἣν οὐκ ἐχθροὶ ὄντες ὥστε
βλάπτειν, οὐδ' αὖ φίλοι ὥστ' ἐπιχρῆσθαι, ἀντιδοθῆναι ἡμῖν ἐν τῷ παρόντι φαμὲν
χρῆναι. νεῶν γὰρ μακρῶν σπανίσαντές ποτε πρὸς τὸν Αἰγινητῶν ὑπὲρ
τὰ Μηδικὰ πόλεμον, παρὰ Κορινθίων εἴκοσι ναῦς ἐλάβετε· καὶ ἡ εὐερ-
γεσία αὕτη τε καὶ ἡ ἐς Σαμίους, τὸ δι' ἡμᾶς Πελοποννησίους αὐτοῖς μὴ βοηθῆσαι,
παρέσχεν ὑμῖν Αἰγινητῶν μὲν ἐπικράτησιν, Σαμίων δὲ κόλασιν· καὶ
ἐν καιροῖς τοιούτοις ἐγένετο, οἷς μάλιστα ἄνθρωποι ἐπ' ἐχθροὺς τοὺς σφετέρους
ἰόντες, τῶν πάντων ἀπερίοπτοί εἰσι παρὰ τὸ νικᾶν· φίλον τε γὰρ ἡγοῦνται
τὸν ὑπουργοῦντα, ἢν καὶ πρότερον ἐχθρὸς ᾖ, πολέμιόν τε τὸν ἀντι-
στάντα, ἢν καὶ τύχῃ φίλος ὤν, ἐπεὶ καὶ τὰ οἰκεῖα χεῖρον τίθενται, φιλο-
νικίας ἕνεκα τῆς αὐτίκα. ὧν ἐνθυμηθέντες καὶ νεώτερός τις παρὰ

ἀντιδοθῆναι ἡμῖν ἐν τῷ παρόντι φαμὲν χρῆναι: [illegible]

πρεσβυτέρου αὐτὰ μαθὼν, ἀξιούτω τοῖς ὁμοίοις ἡμᾶς ἀμύνεσθαι. καὶ μὴ νομίσῃ δίκαια μὲν τάδε λέγεσθαι, ξύμφορα δὲ εἰ πολεμήσει, ἄλλα εἶναι. τό τε γὰρ ξύμφορον ἐν ᾧ ἄν τις ἐλάχιστα ἁμαρτάνῃ μάλιστα ἕπεται· καὶ τὸ μέλλον τοῦ πολέμου ᾧ φοβοῦντες ὑμᾶς Κερκυραῖοι κελεύουσιν ἀδικεῖν, ἐν ἀφανεῖ ἔτι κεῖται· καὶ οὐκ ἄξιον ἐπαρθέντας αὐτῷ φανερὰν ἔχθραν ἤδη καὶ οὐ μέλλουσαν πρὸς Κορινθίους κτήσασθαι. τῆς δὲ ὑπαρχούσης πρότερον διὰ Μεγαρέας ὑποψίας, σῶφρον ὑφελεῖν μᾶλλον· ἡ γὰρ τελευταία χάρις, καιρὸν ἔχουσα κἂν ἐλάσσων ᾖ, δύναται μεῖζον ἔγκλημα λῦσαι. μηδ' ὅτι ναυτικοῦ ξυμμαχίαν μεγάλην διδόασι, τούτῳ ἐφέλκεσθε· τὸ γὰρ μὴ ἀδικεῖν τοὺς ὁμοίους ἐχυρωτέρα δύναμις, ἢ τῷ αὐτίκα φανερῷ ἐπαρθέντας διὰ κινδύνων τὸ πλέον ἔχειν. ἡμεῖς δὲ περιπεπτωκότες οἷς ἐν τῇ Λακεδαίμονι αὐτοὶ προείπομεν· τοὺς σφετέρους ξυμμάχους αὐτόν τινα κολάζειν, νῦν παρ' ὑμῶν τὸ αὐτὸ ἀξιοῦμεν κομίζεσθαι. καὶ μὴ τῇ ἡμετέρᾳ ψήφῳ ὠφεληθέντας, τῇ ὑμετέρᾳ ἡμᾶς βλάψαι. τὸ δὲ ἴσον ἀνταπόδοτε· γνόντες τοῦτον ἐκεῖνον εἶναι τὸν καιρόν, ἐν ᾧ ὅ τε ὑπουργῶν φίλος μάλιστα καὶ ὁ ἀντιστὰς ἐχθρός. καὶ Κερκυραίους τούσδε μήτε ξυμμάχους δέχεσθαι βίᾳ ἡμῶν, μήτε ἀμύνετε αὐτοῖς ἀδικοῦσι. καὶ τάδε ποιοῦντες, τὰ προσήκοντά τε δράσετε καὶ τὰ ἄριστα βουλεύσεσθε ὑμῖν αὐτοῖς. Τοιαῦτα δὲ καὶ οἱ Κορίνθιοι εἶπον. Ἀθηναῖοι δὲ ἀκούσαντες ἀμφοτέρων, γενομένης καὶ δὶς ἐκκλησίας, τῇ μὲν προτέρᾳ οὐχ ἧσσον τῶν Κορινθίων ἀπεδέξαντο τοὺς λόγους· ἐν δὲ τῇ ὑστεραίᾳ μετέγνωσαν Κερκυραίοις ξυμμαχίαν μὲν μὴ ποιήσασθαι ὥστε τοὺς αὐτοὺς ἐχθροὺς καὶ φίλους νομίζειν· εἰ γὰρ ἐπὶ Κόρινθον ἐκέλευον σφίσιν οἱ Κερκυραῖοι ξυμπλεῖν, ἐλύοντ' ἂν αὐτοῖς αἱ πρὸς Πελοποννησίους σπονδαί· ἐπιμαχίαν δ' ἐποιήσαντο τῇ ἀλλήλων βοηθεῖν, ἐάν τις ἐπὶ Κέρκυραν ἴῃ ἢ Ἀθήνας ἢ τοὺς τούτων ξυμμάχους. ἐδόκει γὰρ ὁ πρὸς Πελοποννησίους πόλεμος καὶ ὣς ἔσεσθαι αὐτοῖς· καὶ τὴν Κέρκυραν ἐβούλοντο μὴ προέσθαι Κορινθίοις ναυτικὸν ἔχουσαν τοσοῦτον· ξυγκρούειν δὲ ὅτι μάλιστα αὐτοὺς ἀλλήλοις, ἵν' ἀσθενεστέροις οὖσιν, ἤν τι δέῃ, Κορινθίοις τε καὶ τοῖς ἄλλοις

ὑποψίας [illegible]

Ἀθηναῖοι δὲ ἀκούσαντες ἀμφοτέρων [illegible]

ἐπιμαχίαν [illegible]

[illegible]

ναυτικὸν ἔχουσιν ἐς πόλεμον καθιστῶνται. ἅμα δὲ τῆς τε ἰταλίας καὶ σικελίας καλῶς ἐφαίνετο αὐτοῖς ἡ νῆσος ἐν παράπλῳ κεῖσθαι. τοιαύτῃ μὲν γνώμῃ οἱ ἀθηναῖοι τοὺς κερκυραίους προσεδέξαντο. καὶ τῶν κορινθίων ἀπελθόντων οὐ πολὺ ὕστερον δέκα ναῦς αὐτοῖς ἀπέστειλαν βοηθούς. ἐστρατήγει δὲ αὐτῶν λακεδαιμόνιός τε ὁ κίμωνος καὶ διότιμος ὁ στρομβίχου καὶ πρωτέας ὁ ἐπικλέους. προεῖπον δὲ αὐτοῖς μὴ ναυμαχεῖν κορινθίοις, ἢν μὴ ἐπὶ κέρκυραν πλέωσι καὶ μέλλωσιν ἀποβαίνειν ἢ ἐς τῶν ἐκείνων τι χωρίων. οὕτω δὲ κωλύειν κατὰ δύναμιν. προεῖπον δὲ ταῦτα τοῦ μὴ λύειν ἕνεκα τὰς σπονδάς. αἱ μὲν δὴ νῆες ἀφικνοῦνται ἐς τὴν κέρκυραν. οἱ δὲ κορίνθιοι ἐπειδὴ αὐτοῖς παρεσκεύαστο, ἔπλεον ἐπὶ τὴν κέρκυραν ναυσὶ πεντήκοντα καὶ ἑκατόν. ἦσαν δὲ ἠλείων μὲν δέκα. μεγαρέων δὲ δώδεκα. λευκαδίων δὲ δέκα. ἀμπρακιωτῶν δὲ ἑπτὰ καὶ εἴκοσι καὶ ἀνακτορίων μία. αὐτῶν δὲ κορινθίων ἐνενήκοντα. στρατηγοὶ δὲ τούτων, ἦσαν μὲν καὶ κατὰ πόλεις ἑκάστων. κορινθίων δὲ, ξενοκλείδης ὁ εὐθυκλέους πέμπτος αὐτός. ἐπειδὴ δὲ προσέμιξαν τῇ κατὰ κέρκυραν ἠπείρῳ, ἀπὸ λευκάδος πλέοντες, ὁρμίζονται ἐς χειμέριον τῆς θεσπρωτίδος γῆς. ἔστι δὲ λιμήν. καὶ πόλις ὑπὲρ αὐτοῦ κεῖται ἀπὸ θαλάσσης ἐν τῇ ἐλαιάτιδι τῆς θεσπρωτίδος ἐφύρη. ἐξίησι δὲ παρ' αὐτὴν ἀχερουσία λίμνη ἐς θάλασσαν. διὰ δὲ τῆς θεσπρωτίδος ἀχέρων ποταμὸς ῥέων ἐσβάλλει ἐς αὐτήν. ἀφ' οὗ καὶ τὴν ἐπωνυμίαν ἔχει. ῥεῖ δὲ καὶ θύαμις ποταμὸς ὁρίζων τὴν θεσπρωτίδα καὶ κεστρίνην. ὧν ἐντὸς ἡ ἄκρα ἀνέχει τὸ χειμέριον. οἱ μὲν οὖν κορίνθιοι τῆς ἠπείρου ἐνταῦθα ὁρμίζονταί τε καὶ στρατόπεδον ἐποιήσαντο. οἱ δὲ κερκυραῖοι ὡς ᾔσθοντο αὐτοὺς προσπλέοντας, πληρώσαντες δέκα καὶ ἑκατὸν ναῦς, ὧν ἦρχε μικιάδης καὶ αἰσιμίδης καὶ εὐρύβατος, ἐστρατοπεδεύσαντο ἐν μιᾷ τῶν νήσων, αἳ καλοῦνται σύβοτα. καὶ αἱ ἀττικαὶ δέκα παρῆσαν. ἐπὶ δὲ τῇ λευκίμμῃ αὐτοῖς τῷ ἀκρωτηρίῳ ὁ πεζὸς ἦν καὶ ζακυνθίων χίλιοι ὁπλῖται βεβοηθηκότες. ἦσαν δὲ καὶ τοῖς κορινθίοις ἐν τῇ ἠπείρῳ πολλοὶ τῶν βαρβάρων παραβεβοηθηκότες. οἱ γὰρ ταύτῃ ἠπειρῶται αἰεί ποτε αὐτοῖς φίλοι εἰσίν. ἐπειδὴ δὲ παρεσκεύαστο τοῖς κορινθίοις,

[illegible] ἔστι δὲ καὶ ἄλλη ἐφύρη ἡ κόρινθος [illegible] ... ῥεῖ πρὸς θάλασσαν [illegible]

ὅτι τὸ στρατόπεδον δύο σημαίνει· τὸ τέλος καὶ τοῦτο [illegible] ὄχλος· καὶ ἔτι [illegible] τὸν τόπον [illegible] λέγεται οὗ στρατόπεδον :-

λαβόντες τριῶν ἡμερῶν σιτία ἀνήγοντο ὡς ἐπὶ ναυμαχίαν ἀπὸ τοῦ
χειμερίου νυκτός· καὶ ἅμα ἕῳ πλέοντες καθορῶσι τὰς τῶν κερκυραίων
ναῦς μετεώρους καὶ ἐπὶ σφᾶς πλεούσας. ὡς δὲ κατεῖδον ἀλλήλους,
ἀντιπαρετάσσοντο· ἐπὶ μὲν τὸ δεξιὸν κέρας κερκυραίων αἱ ἀττικαὶ νῆες.
τὸ δὲ ἄλλο αὐτοὶ ἐπεῖχον τρία τέλη ποιήσαντες τῶν νεῶν· ὧν ἦρχε τριῶν
στρατηγῶν ἑκάστου εἷς. οὕτω μὲν κερκυραῖοι ἐτάξαντο. κορινθίοις δὲ τὸ μὲν
δεξιὸν κέρας αἱ μεγαρίδες νῆες εἶχον καὶ αἱ ἀμπρακιώτιδες· κατὰ δὲ τὸ
μέσον οἱ ἄλλοι ξύμμαχοι ὡς ἕκαστοι. εὐώνυμον δὲ κέρας αὐτοὶ οἱ κορίνθιοι ταῖς ἀρί-
σταις τῶν νεῶν πλεούσαις κατὰ τοὺς ἀθηναίους καὶ τὸ δεξιὸν τῶν κερκυραίων εἶχον.
ξυμμίξαντες δὲ ἐπειδὴ τὰ σημεῖα ἑκατέροις ἤρθη, ξυνεναυμάχουν· πολ-
λοὺς μὲν ὁπλίτας ἔχοντες ἀμφότεροι ἐπὶ τῶν καταστρωμάτων, πολλοὺς
δὲ τοξότας τε καὶ ἀκοντιστάς, τῷ παλαιῷ τρόπῳ ἀπειρότερον ἔτι παρεσκευασμένοι.
ἦν τε ἡ ναυμαχία καρτερά· τῇ μὲν τέχνῃ οὐχ ὁμοίως· πεζομαχίᾳ δὲ τὸ πλέον
προσφερὴς οὖσα. ἐπειδὴ γὰρ προσβάλοιεν ἀλλήλοις, οὐ ῥᾳδίως ἀπε-
λύοντο ὑπό τε πλήθους καὶ ὄχλου τῶν νεῶν· καὶ μᾶλλόν τι πιστεύοντες
τοῖς ἐπὶ τοῦ καταστρώματος ὁπλίταις ἐς τὴν νίκην· οἳ καταστάντες
ἐμάχοντο ἡσυχαζουσῶν τῶν νεῶν· διέκπλοι δ᾽ οὐκ ἦσαν· ἀλλὰ θυμῷ καὶ
ῥώμῃ τὸ πλέον ἐναυμάχουν ἢ ἐπιστήμῃ. πανταχῇ μὲν οὖν πολὺς
θόρυβος καὶ ταραχώδης ἦν ἡ ναυμαχία· ἐν ᾗ αἱ ἀττικαὶ νῆες παραγιγνό-
μεναι τοῖς κερκυραίοις, εἴ πῃ πιέζοιντο, φόβον μὲν παρεῖχον τοῖς ἐναντίοις·
μάχης δὲ οὐκ ἦρχον δεδιότες οἱ στρατηγοὶ τὴν πρόρρησιν τῶν ἀθηναίων.
μάλιστα δὲ τὸ δεξιὸν κέρας τῶν κορινθίων ἐπόνει· οἱ γὰρ κερκυραῖοι εἴκοσι ναυ-
σὶν αὐτοὺς τρεψάμενοι καὶ καταδιώξαντες σποράδας ἐς τὴν ἤπειρον μέχρι
τοῦ στρατοπέδου πλεύσαντες αὐτῶν καὶ ἐπεκβάντες, ἐνέπρησάν τε τὰς
σκηνὰς ἐρήμους· καὶ τὰ χρήματα διήρπασαν. ταύτῃ μὲν οὖν οἱ κορίνθιοι
καὶ οἱ ξύμμαχοι ἡσσῶντό τε καὶ οἱ κερκυραῖοι ἐπεκράτουν· ᾗ δὲ αὐτοὶ ἦσαν
οἱ κορίνθιοι ἐπὶ τῷ εὐωνύμῳ, πολὺ ἐνίκων· τοῖς κερκυραίοις τῶν εἴκοσι νεῶν
ἀπὸ ἐλάσσονος πλήθους ἐκ τῆς διώξεως οὐ παρουσῶν. οἱ δ᾽ ἀθηναῖοι ὁρῶντες

ἀπὸ τῆς ἄκρας χειμερίου καὶ ἀπὸ τῆς
ἠπείρου ἐστάλησαν. ἄλλως τῷ
χρόνῳ τῆς [illegible] καὶ ὡς
ὄντων· ἢ παρὰ τὸ ἀσφαλῆ
τὴν γνώμην τοῦ [illegible] ἐναρ-
χθῆναι:~

ἐνόμιζον γὰρ καὶ τοὺς ἀθηναίους
πολεμεῖν:~

συμβολαὶ οὐκ ἦρχον πρὸ
τοῦ καταρχῆναι τῆς μάχης
[illegible]· καὶ ὅτι μὴ
αὐτοὶ ἀνῆρξαν τὰς συμβολάς,
ἤρχοντο τῆς μάχης. οἱ
δὲ κατεκόπτοντο, ἢ παύ-
οντο:~ τὰς παλαιὰς [illegible]
τὰς [illegible] [illegible]
[illegible] τοῖς [illegible]
[illegible] αὐτὴν τοῖς
ναυμάχοις [illegible]
πλοῖα [illegible]
καὶ [illegible]

ἐπειδὴ γὰρ ἐξήρχετο τὸ στρατό-
πεδον τῶν κερκυραίων [illegible]
[illegible] τῶν κορινθίων
διὰ τὸ [illegible]
ἐκ τοῦ πολέμου [illegible]
[illegible] οἱ κερκυ-
ραῖοι καὶ τὰς τοῦ δεξιοῦ
κέρως μὲν τῶν κορινθίων
ἀφάλλοντο:~ ἡσυχαζουσῶν
[illegible]
ὅλας πλοῦν [illegible]:~

τοὺς Κερκυραίους πιεζομένους, μᾶλλον ἤδη ἀπροφασίστως ἐπεκούρουν· τὸ μὲν
πρῶτον ἀπεχόμενοι, ὥστε μὴ ἐμβάλλειν τινί· ἐπειδὴ δὲ ἡ τροπὴ ἐγένετο λαμ-
πρῶς· καὶ ἐνέκειντο οἱ Κορίνθιοι, τότε δὴ ἔργου πᾶς εἴχετο ἤδη· καὶ διεκέ-
κριτο οὐδὲν ἔτι· ἀλλὰ ξυνέπεσεν ἐς τοῦτο ἀνάγκης, ὥστε ἐπιχειρῆσαι ἀλλήλοις
τοὺς Κορινθίους καὶ Ἀθηναίους. Τῆς δὲ τροπῆς γενομένης, οἱ Κορίνθιοι τὰ σκάφη μὲν οὐχ εἷλ-
κον ἀναδούμενοι τῶν νεῶν ἃς καταδύσειαν· πρὸς δὲ τοὺς ἀνθρώπους ἐτράποντο
φονεύειν διεκπλέοντες μᾶλλον ἢ ζωγρεῖν· τούς τε αὑτῶν φίλους, οὐκ ᾐσθημένοι
ὅτι ἥσσηντο οἱ ἐπὶ τῷ δεξιῷ κέρᾳ, ἀγνοοῦντες ἔκτεινον· πολλῶν γὰρ νεῶν οὐσῶν
ἀμφοτέρων καὶ ἐπὶ πολὺ τῆς θαλάσσης ἐπεχουσῶν, ἐπειδὴ ξυνέμιξαν
ἀλλήλοις, οὐ ῥᾳδίως τὴν διάγνωσιν ἐποιοῦντο ὁποῖοι ἐκράτουν ἢ ἐκρατοῦντο·
ναυμαχία γὰρ αὕτη Ἕλλησι πρὸς Ἕλληνας νεῶν πλήθει μεγίστη δὴ τῶν πρὸ αὐτῆς
γεγένηται. ἐπειδὴ δὲ κατεδίωξαν τοὺς Κερκυραίους οἱ Κορίνθιοι ἐς τὴν γῆν, πρὸς τὰ
ναυάγια καὶ τοὺς νεκροὺς τοὺς σφετέρους ἐτράποντο· καὶ τῶν πλείστων ἐκρά-
τησαν, ὥστε προσκομίσαι πρὸς τὰ Σύβοτα, οἷ αὐτοῖς ὁ κατὰ γῆν στρατὸς τῶν βαρ-
βάρων προσεβεβοηθήκει. ἔστι δὲ τὰ Σύβοτα τῆς Θεσπρωτίδος λιμὴν ἐρῆ-
μος. τοῦτο δὲ ποιήσαντες, αὖθις ἀθροισθέντες ἐπέπλεον τοῖς Κερκυραίοις. οἱ δὲ
ταῖς πλωΐμοις καὶ ὅσαι ἦσαν λοιπαὶ μετὰ τῶν Ἀττικῶν νεῶν, καὶ αὐτοὶ ἀν-
τεπέπλεον, δείσαντες μὴ ἐς τὴν γῆν σφῶν πειρῶσιν ἀποβαίνειν. ἤδη δὲ ἦν ὀψὲ
καὶ ἐπεπαιάνιστο αὐτοῖς ὡς ἐς ἐπίπλουν· καὶ οἱ Κορίνθιοι ἐξαπίνης πρύμναν
ἐκρούοντο κατιδόντες εἴκοσι ναῦς Ἀθηναίων προσπλεούσας· ἃς ὕστερον τῶν δέκα βοη-
θοὺς ἐξέπεμψαν οἱ Ἀθηναῖοι, δείσαντες ὅπερ ἐγένετο μὴ νικηθῶσιν οἱ Κερ-
κυραῖοι καὶ αἱ σφέτεραι δέκα νῆες ὀλίγαι ἀμύνειν ὦσιν. ταύτας οὖν προϊδόντες
οἱ Κορίνθιοι καὶ ὑποτοπήσαντες ἀπ' Ἀθηνῶν εἶναι, οὐχ ὅσας ἑώρων ἀλλὰ πλείους
ὑπανεχώρουν. τοῖς δὲ Κερκυραίοις ἐπέπλεον γὰρ μᾶλλον ἐκ τοῦ ἀφανοῦς, οὐχ ἑωρῶν-
το· καὶ ἐθαύμαζον τοὺς Κορινθίους πρύμναν κρουομένους, πρίν τινες ἰδόντες εἶπον
ὅτι νῆες ἐκεῖναι ἐπιπλέουσιν. τότε δὲ καὶ αὐτοὶ ἀνεχώρουν· ξυνεσκόταζε γὰρ ἤδη,
καὶ οἱ Κορίνθιοι ἀποτραπόμενοι τὴν διάλυσιν ἐποιήσαντο. οὕτω μὲν ἡ ἀπαλλαγὴ
ἐγένετο ἀλλήλων· καὶ ἡ ναυμαχία ἐτελεύτα ἐς νύκτα. τοῖς δὲ Κερκυραίοις

στρατοπεδευομένοις ἐπὶ τῇ λευκίμμῃ, αἱ εἴκοσι νῆες αἱ ἀπὸ τῶν ἀθηνῶν αὗ-
ται ὧν ἦρχε γλαύκων τε ὁ λεάγρου· καὶ ἀνδοκίδης ὁ λεωγόρου· διὰ τῶν νε-
κρῶν καὶ ναυαγίων προσκομισθεῖσαι, κατέπλεον ἐς τὸ στρατόπεδον, οὐ
πολλῷ ὕστερον ἢ ὤφθησαν· οἱ δὲ κερκυραῖοι, ἦν γὰρ νύξ, ἐφοβήθησαν μὴ πο-
λέμιαι ὦσιν· ἔπειτα δὲ ἔγνωσαν καὶ ὡρμίσαντο. τῇ δὲ ὑστεραίᾳ ἀναγαγόμεναι
αἵ τε ἀττικαὶ τριάκοντα νῆες καὶ τῶν κερκυραίων ὅσαι πλώϊμοι ἦσαν, ἐπέπλευ-
σαν ἐπὶ τὸν ἐν τοῖς συβότοις λιμένα ἐν ᾧ οἱ κορίνθιοι ὥρμουν, βου-
λόμενοι εἰδέναι εἰ ναυμαχήσουσιν. οἱ δὲ, τὰς μὲν ναῦς ἄραντες ἀπὸ τῆς
γῆς καὶ παραταξάμενοι μετεώρους, ἡσύχαζον, ναυμαχίας οὐ διανοούμενοι
ἄρχειν ἑκόντες· ὁρῶντες προσγεγενημένας τε ναῦς ἐκ τῶν ἀθηνῶν ἀ-
κραιφνεῖς· καὶ σφίσι πολλὰ τὰ ἄπορα ξυμβεβηκότα· αἰχμαλώτων τε περὶ
φυλακῆς οὓς ἐν ταῖς ναυσὶν εἶχον· καὶ ἐπισκευὴν οὐκ οὖσαν τῶν νεῶν
ἐν χωρίῳ ἐρήμῳ· τοῦ δὲ οἴκαδε πλοῦ μᾶλλον διεσκόπουν ὅπῃ κομι-
σθήσονται, δεδιότες μὴ οἱ ἀθηναῖοι νομίσαντες λελύσθαι τὰς σπονδὰς
διότι ἐς χεῖρας ἦλθον, οὐκ ἐῶσι σφᾶς ἀποπλεῖν. ἔδοξεν οὖν αὐτοῖς ἄν-
δρας ἐς κελήτιον ἐμβιβάσαντες ἄνευ κηρυκείου προσπέμψαι τοῖς
ἀθηναίοις, καὶ πεῖραν ποιήσασθαι. πέμψαντές τε ἔλεγον τοιάδε·
ἀδικεῖτε ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι πολέμου ἄρχοντες, καὶ σπονδὰς λύοντες·
ἡμῖν γὰρ πολεμίους τοὺς ἡμετέρους τιμωρουμένοις, ἐμποδὼν ἵστασθε
ὅπλα ἀνταιρόμενοι. εἰ δ' ὑμῖν γνώμη ἐστὶ κωλύειν τε ἡμᾶς ἐπὶ κέρκυραν ἢ ἄλ-
λοσε εἴ ποι βουλόμεθα πλεῖν καὶ τὰς σπονδὰς λύετε, ἡμᾶς τούσδε λαβόντες
πρώτους χρήσασθε ὡς πολεμίοις. οἱ μὲν δὴ τοιαῦτα εἶπον· τῶν δὲ κερκυραίων
τὸ μὲν στρατόπεδον ὅσον ἐπήκουσεν, ἀνεβόησεν εὐθὺς λαβεῖν τε αὐτοὺς
καὶ ἀποκτεῖναι· οἱ δὲ ἀθηναῖοι, τοιάδε ἀπεκρίναντο· οὔτε ἄρχομεν πολέμου
ὦ ἄνδρες πελοποννήσιοι, οὔτε τὰς σπονδὰς λύομεν· κερκυραίοις δὲ τοῖσδε
ξυμμάχοις οὖσι, βοηθοὶ ἤλθομεν. εἰ μὲν οὖν ἄλλοσέ ποι βούλεσθε πλεῖν, οὐ κω-
λύομεν· εἰ δ' ἐπὶ κέρκυραν πλευσεῖσθε ἢ ἐς τῶν ἐκείνων τι χωρίων, οὐ περι-
οψόμεθα κατὰ τὸ δυνατόν. τοιαῦτα τῶν ἀθηναίων ἀποκριναμένων, οἱ μὲν

κορίνθιοι τὸν τοῦ πλοῦ τοῦ ἐπ' οἴκου παρεσκευάζοντο· καὶ τρόπαιον ἔστησαν
ἐν τοῖς ἐν τῇ ἠπείρῳ συβότοις· οἱ δὲ κερκυραῖοι τά τε ναυάγια καὶ νεκροὺς
ἀνείλοντο τὰ κατὰ σφᾶς ἐξενεχθέντα ὑπό τε τοῦ ῥοῦ καὶ τοῦ ἀνέμου· ὃς γενόμενος
τῆς νυκτὸς, διεσκέδασεν αὐτὰ πανταχῇ· καὶ τρόπαιον ἀνέστησαν ἐν τοῖς ἐν
τῇ νήσῳ συβότοις, ὡς νενικηκότες· γνώμῃ δὲ καὶ τοιᾷδε τὴν νί-
κην προσεποιήσαντο· κορίνθιοι μὲν κρατήσαντες τῇ ναυμαχίᾳ, μέχρι νυκτὸς,
ὥστε καὶ ναυάγια πλεῖστα καὶ νεκροὺς προσκομίσασθαι· καὶ ἄνδρας ἔχοντες
αἰχμαλώτους, οὐκ ἐλάσσους χιλίων· ναῦς τε καταδύσαντες περὶ ἑβδομήκοντα,
ἔστησαν τρόπαιον· κερκυραῖοι δὲ τριάκοντα ναῦς μάλιστα διαφθείραντες· καὶ ἐπειδὴ
ἀθηναῖοι ἦλθον, ἀνελόμενοι τὰ κατὰ σφᾶς αὐτοὺς ναυάγια καὶ νεκρούς, καὶ
ὅτι αὐτοῖς τῇ τε προτεραίᾳ πρύμναν κρουόμενοι ὑπεχώρησαν οἱ κορίνθιοι,
ἰδόντες τὰς ἀττικὰς ναῦς· καὶ ἐπειδὴ ἦλθον οἱ ἀθηναῖοι, οὐκ ἀντέπλεον
ἐκ τῶν συβότων· διὰ ταῦτα τρόπαιον ἔστησαν· οὕτω μὲν ἑκάτεροι νικᾶν
ἠξίουν· οἱ δὲ κορίνθιοι ἀποπλέοντες ἐπ' οἴκου, ἀνακτόριον ὅ ἐστιν ἐπὶ τῷ
στόματι τοῦ ἀμπρακικοῦ κόλπου, εἷλον ἀπάτῃ· ἦν δὲ κοινὸν κερκυραίων
καὶ ἐκείνων· καὶ καταστήσαντες ἐν αὐτῷ κορινθίους οἰκήτορας, ἀνεχώ-
ρησαν ἐπ' οἴκου· καὶ τῶν κερκυραίων ὀκτακοσίους μὲν οἳ ἦσαν δοῦλοι, ἀπέ-
δοντο· πεντήκοντα δὲ καὶ διακοσίους δήσαντες, ἐφύλαττον, καὶ ἐν θεραπείᾳ
εἶχον πολλῇ· ὅπως αὐτοῖς τὴν κέρκυραν ἀναχωρήσαντες προσποιήσειαν·
ἐτύγχανον δὲ καὶ δυνάμει αὐτῶν οἱ πλείους πρῶτοι ὄντες τῆς πόλεως· ἡ μὲν οὖν
κέρκυρα οὕτω περιγίγνεται τῷ πολέμῳ τῶν κορινθίων· καὶ αἱ νῆες τῶν
ἀθηναίων ἀνεχώρησαν ἐξ αὐτῆς· αἰτία δὲ αὕτη πρώτη ἐγένετο τοῦ πολέμου
τοῖς κορινθίοις ἐς τοὺς ἀθηναίους, ὅτι σφίσιν ἐν σπονδαῖς μετὰ κερκυραίων
ἐναυμάχουν· μετὰ ταῦτα δ' εὐθὺς καὶ τάδε ξυνέβη γενέσθαι ἀθηναίοις καὶ
πελοποννησίοις διάφορα ἐς τὸ πολεμεῖν· τῶν γὰρ κορινθίων πρασσόντων ὅπως
τιμωρήσονται αὐτούς, ὑποτοπήσαντες τὴν ἔχθραν αὐτῶν οἱ ἀθηναῖοι, ποτιδαι-
άτας οἳ οἰκοῦσιν ἐπὶ τῷ ἰσθμῷ τῆς παλλήνης κορινθίων ἀποίκους,
ἑαυτῶν δὲ ξυμμάχους, φόρου ὑποτελεῖς, ἐκέλευον τὸ ἐς παλλήνην τεῖχος κα-

τὸ καταδύσαντες αὐτῶν, ζωγρήσαντες οὐ [illegible] ἐπὶ τοῦ βαπτίσαντες· τοῦτο δὲ ἐστὶ καὶ τὸ αὐτὸ καταδῦσαι:-

τὸ μὴ ἴσα ἢ πλείονα ἀριθμὸν ὅτι οὐχὶ κορίνθιοι· τὸ διαφθείραντες· ὅτι οὐ μετὰ ζωγρίας, ἀλλὰ μάλιστα ἐφθάρησαν αὐτάς· [illegible] δὲ μετὰ καταδύσεως:-

ὡς φίλοι τῷ οἰκείῳ πόλει:

ἑαυτοῖς:

θελεῖν καὶ ὁμήρους δοῦναι· τούς τε ἐπιδημιουργοὺς ἐκπέμπειν καὶ τὸ λοιπὸν
μὴ δέχεσθαι· οὓς κατὰ ἔτος ἕκαστον Κορίνθιοι ἔπεμπον· δείσαντες μὴ
ἀποστῶσιν ὑπό τε Περδίκκου πειθόμενοι καὶ Κορινθίων· τούς τε ἄλλους τοὺς ἐπὶ Θρᾴκης
ξυναποστήσωσι ξυμμάχους· ταῦτα δὲ περὶ τοὺς Ποτιδαιάτας οἱ Ἀθηναῖοι
προπαρεσκευάζοντο εὐθὺς μετὰ τὴν ἐν Κερκύρᾳ ναυμαχίαν· οἵ τε γὰρ Κορίνθιοι φανερῶς
ἤδη διάφοροι ἦσαν· Περδίκκας τε ὁ Ἀλεξάνδρου Μακεδόνων βασιλεὺς ἐπε-
πολέμωτο, ξύμμαχος πρότερον καὶ φίλος ὤν· ἐπολεμώθη δὲ ὅτι Φιλίπ-
πῳ τῷ ἑαυτοῦ ἀδελφῷ καὶ Δέρδᾳ, κοινῇ πρὸς αὐτὸν ἐναντιουμένοις,
οἱ Ἀθηναῖοι ξυμμαχίαν ἐποιήσαντο· δεδιώς τε ἔπρασσεν ἔς τε τὴν Λακεδαί-
μονα πέμπων ὅπως πόλεμος γένηται αὐτοῖς πρὸς Πελοποννησίους·
καὶ τοὺς Κορινθίους προσεποιεῖτο τῆς Ποτιδαίας ἕνεκα ἀποστάσεως·
προσέφερε δὲ λόγους καὶ τοῖς ἐπὶ Θρᾴκης Χαλκιδεῦσι καὶ Βοττιαίοις
ξυναποστῆναι· νομίζων εἰ ξύμμαχα ταῦτα ἔχοι ὅμορα ὄντα τὰ χω-
ρία, ῥᾷον ἂν τὸν πόλεμον μετ᾿ αὐτῶν ποιεῖσθαι· ὧν οἱ Ἀθηναῖοι αἰσθόμενοι καὶ
βουλόμενοι προκαταλαμβάνειν τῶν πόλεων τὰς ἀποστάσεις· ἔτυχον γὰρ
τριάκοντα ναῦς ἀποστέλλοντες καὶ χιλίους ὁπλίτας ἐπὶ τὴν γῆν αὐτοῦ·
Ἀρχεστράτου τοῦ Λυκομήδους μετ᾿ ἄλλων δέκα στρατηγοῦντος· ἐπιστέλλου-
σι τοῖς ἄρχουσι τῶν νεῶν Ποτιδαιατῶν τε ὁμήρους λαβεῖν καὶ τὸ τεῖχος
καθελεῖν· τῶν τε πλησίον πόλεων φυλακὴν ἔχειν ὅπως μὴ ἀποστήσωνται.
Ποτιδαιᾶται δὲ πέμψαντες μὲν καὶ παρ᾿ Ἀθηναίους πρέσβεις, εἴ πως πείσειαν
μὴ σφῶν πέρι νεωτερίζειν μηδέν· ἐλθόντες δὲ καὶ ἐς τὴν Λακεδαίμονα μετὰ
Κορινθίων, ὅπως ἑτοιμάσαιντο τιμωρίαν ἢν δέῃ· ἐπειδὴ ἔκ τε
τῶν Ἀθηνῶν ἐκ πολλοῦ πράσσοντες οὐδὲν ηὕροντο ἐπιτήδειον· ἀλλ᾿ αἱ νῆες
αἱ ἐπὶ Μακεδονίαν καὶ ἐπὶ σφᾶς ὁμοίως ἔπλεον· καὶ τὰ τέλη τῶν Λακεδαιμο-
νίων ὑπέσχετο αὐτοῖς, ἢν ἐπὶ Ποτίδαιαν ἴωσιν Ἀθηναῖοι, ἐς τὴν Ἀττι-
κὴν ἐσβαλεῖν· τότε δὴ κατὰ τὸν καιρὸν τοῦτον ἀφίστανται μετὰ Χαλκιδέων καὶ
Βοττιαίων κοινῇ ξυνομόσαντες· καὶ Περδίκκας πείθει Χαλκιδέας
τὰς ἐπὶ θαλάσσῃ πόλεις ἐκλιπόντας καὶ καταβαλόντας ἀνοικίσασθαι ἐς Ὄλυνθον·

ὁμήρους δοῦναι· ἵνα μὴ [illegible]
ἀποστῶσιν [illegible]
γίγνωνται :– ἐπιδη-
μιουργοί, ὄνομα ἀρχῆς
παρὰ Κορινθίοις· ἄλλοι
δὲ ἁπλῶς τοὺς ἄρχοντας
καλοῦσιν :– ἰστέον δὲ ὅτι
τούτους ἀπέστελλον οἱ Κο-
ρίνθιοι κατ᾿ ἔτος ἄρ-
χοντας Ποτιδαιάταις
ὡς ἀποίκοις· [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] :–

ὁ δὲ Περδίκκας [illegible]
[illegible]
Φιλίππου :– [illegible]
Βοττιαῖοι [illegible]
[illegible] Θρᾴκην :
[illegible] Λακεδαιμονίων [illegible]

τῶν [illegible] Φιλίππου [illegible]
[illegible] :– [illegible]
[illegible] Φιλίππου
βοήθειαν :–

fo. 13.

[illegible]

μίαν τε πόλιν ταύτην ἰσχυρὰν ποιήσασθαι· τοῖς τ' ἐκλιποῦσι τούτοις
τῆς ἑαυτοῦ γῆς τῆς μυγδονίας περὶ τὴν βόλβην λίμνην ἔδωκε νέμεσθαι,
ἕως ἂν ὁ πρὸς ἀθηναίους πόλεμος ᾖ· καὶ οἱ μὲν, ἀνῳκίζοντό τε καθαιροῦντες
τὰς πόλεις καὶ ἐς πόλεμον παρεσκευάζοντο· αἱ δὲ τριάκοντα νῆες τῶν ἀθηναίων
ἀφικνοῦνται ἐς τὰ ἐπὶ θρᾴκης καὶ καταλαμβάνουσι τήν τε ποτίδαιαν καὶ
τἆλλα ἀφεστηκότα· νομίσαντες δὲ οἱ στρατηγοὶ ἀδύνατα εἶναι πρός τε περδί-
κκαν πολεμεῖν τῇ παρούσῃ δυνάμει καὶ τὰ ξυναφεστῶτα χωρία, τρέπονται
ἐπὶ τὴν μακεδονίαν ἐφ' ὅπερ καὶ τὸ πρότερον ἐξεπέμποντο· καὶ καταστάντες,
ἐπολέμουν μετὰ φιλίππου καὶ τῶν δέρδου ἀδελφῶν ἄνωθεν στρατιᾷ ἐσ-
βεβληκότων· καὶ ἐν τούτῳ οἱ κορίνθιοι τῆς ποτιδαίας ἀφεστηκυίας καὶ
τῶν ἀττικῶν νεῶν περὶ μακεδονίαν οὐσῶν δεδιότες περὶ τῷ χω-
ρίῳ· καὶ οἰκεῖον τὸν κίνδυνον ἡγούμενοι, πέμπουσιν ἑαυτῶν τε ἐθελοντάς·
καὶ τῶν ἄλλων πελοποννησίων μισθῷ πείσαντες ἑξακοσίους καὶ χιλίους
τοὺς πάντας ὁπλίτας· καὶ ψιλοὺς τετρακοσίους· ἐστρατήγει δὲ αὐτῶν
ἀριστεὺς ὁ ἀδειμάντου· κατὰ φιλίαν τε αὐτοῦ οὐχ ἥκιστα οἱ πλεῖστοι ἐκ κο-
ρίνθου στρατιῶται ἐθελονταὶ ξυνέσποντο· ἦν γὰρ τοῖς ποτιδαιάταις ἀεί ποτε
ἐπιτήδειος· καὶ ἀφικνοῦνται τεσσαρακοστῇ ἡμέρᾳ ὕστερον ἐπὶ θρᾴκης
ἢ ποτίδαια ἀπέστη· ἦλθε δὲ καὶ τοῖς ἀθηναίοις εὐθὺς ἡ ἀγγελία τῶν πόλεων ὅτι
ἀφεστᾶσι· καὶ πέμπουσιν ὡς ᾔσθοντο καὶ τοὺς μετὰ ἀριστέως ἐπιπαριόντας,
δισχιλίους ἑαυτῶν ὁπλίτας καὶ τεσσαράκοντα ναῦς πρὸς τὰ ἀφεστῶτα· καὶ
καλλίαν τὸν καλλιάδου πέμπτον αὐτὸν στρατηγόν· οἳ ἀφικόμενοι ἐς μακεδονίαν,
πρῶτον καταλαμβάνουσι τοὺς προτέρους χιλίους θέρμην ἄρτι ᾑρηκότας
καὶ πύδναν πολιορκοῦντας· προσκαθεζόμενοι δὲ καὶ αὐτοὶ τὴν πύδναν,
ἐπολιόρκησαν μὲν· ἔπειτα δὲ ξύμβασιν ποιησάμενοι καὶ ξυμμαχίαν ἀναγκαίαν
πρὸς τὸν περδίκκαν ὡς αὐτοὺς κατήπειγεν ἡ ποτίδαια· καὶ ὁ ἀριστεὺς παρε-
ληλυθώς, ἀπανίστανται ἐκ τῆς μακεδονίας· καὶ ἀφικόμενοι ἐς βέροιαν κἀ-
κεῖθεν ἐπιστρέψαντες καὶ πειράσαντες πρῶτον τοῦ χωρίου καὶ οὐχ ἑλόντες,
ἐπορεύοντο κατὰ γῆν πρὸς τὴν ποτίδαιαν τρισχιλίοις μὲν ὁπλίταις ἑαυτῶν·

Τούτοις ἐκ τούτοις μηκέτι πρὸς τὸν θερμαϊκὸν κόλπον στασιάζουσι:–

† ψιλοὶ καλοῦνται οἱ μὴ καθωπλισμένοι, ἀλλ' ἐν καιρῷ τῆς μάχης τοῖς παρατυχοῦσι λίθοις ἢ ξύλοις ἢ ἄλλοις τισὶν ὀργάνοις χρώμενοι, ἢ τοξόται· παρὰ τὸ ψιλοὺς ὅπλων εἶναι·

ὅτι ἐν τῷ θερμαϊκῷ [illegible] πόλις μακεδονική· ἐστὶ δὲ αὕτη καὶ πύδνα καὶ βέροια πόλεις μακεδονικαί:–

Τοὺς προτέρους χιλίους τοὺς ξὺν ταῖς λ' ναυσὶ τῶν ἀθηναίων:–

χωρὶς δὲ ἐκ τῶν ξυμμάχων πολλοῖς· ἱππεῦσι δὲ ἑξακοσίοις μακεδόνων τοῖς μετὰ φι-
λίππου καὶ παυσανίου· ἅμα δὲ νῆες παρέπλεον ἑβδομήκοντα· κατ᾽ ὀλίγον
δὲ προϊόντες, τριταῖοι ἀφίκοντο ἐς γίγωνον καὶ ἐστρατοπεδεύσαντο. ποτει-
δεᾶται δὲ καὶ οἱ μετὰ ἀριστέως πελοποννήσιοι προσδεχόμενοι τοὺς ἀθηναίους,
ἐστρατοπεδεύοντο πρὸς ὀλύνθου ἐν τῷ ἰσθμῷ· καὶ ἀγορὰν ἔξω τῆς πόλεως ἐπε-
ποίηντο. στρατηγὸν μὲν τοῦ πεζοῦ παντὸς οἱ ξύμμαχοι ᾕρηντο ἀριστέα. τῆς δὲ
ἵππου περδίκκαν· ἀπέστη γὰρ εὐθὺς πάλιν τῶν ἀθηναίων καὶ ξυνεμάχει τοῖς ποτειδε-
άταις, ἰόλαον ἀνθ᾽ αὑτοῦ καταστήσας ἄρχοντα. ἦν δὲ ἡ γνώμη τοῦ ἀριστέως,
τὸ μὲν μεθ᾽ αὑτοῦ στρατόπεδον ἔχοντι ἐν τῷ ἰσθμῷ ἐπιτηρεῖν τοὺς ἀθηναίους
ἢν ἐπίωσι· χαλκιδέας δὲ καὶ τοὺς ἔξω ἰσθμοῦ ξυμμάχους, καὶ τὴν παρὰ περ-
δίκκου διακοσίαν ἵππον ἐν ὀλύνθῳ μένειν· καὶ ὅταν ἀθηναῖοι ἐπὶ σφᾶς χω-
ρῶσι, κατὰ νώτου βοηθοῦντας ἐν μέσῳ ποιεῖν αὐτῶν τοὺς πολεμίους. καλλί-
ας δ᾽ αὖ ὁ τῶν ἀθηναίων στρατηγὸς καὶ οἱ ξυνάρχοντες, τοὺς μὲν μακεδόνας ἱππέας
καὶ τῶν ξυμμάχων ὀλίγους ἐπὶ ὀλύνθου ἀποπέμπουσιν ὅπως εἴργωσι τοὺς
ἐκεῖθεν ἐπιβοηθεῖν· αὐτοὶ δὲ ἀναστήσαντες τὸ στρατόπεδον, ἐχώρουν ἐπὶ τὴν
ποτείδαιαν· καὶ ἐπειδὴ πρὸς τῷ ἰσθμῷ ἐγένοντο καὶ εἶδον τοὺς ἐναντίους
παρασκευαζομένους ὡς ἐς μάχην, ἀντικαθίσταντο καὶ αὐτοί· καὶ οὐ πολὺ ὕστερον
ξυνέμισγον. καὶ αὐτὸ μὲν τὸ τοῦ ἀριστέως κέρας καὶ ὅσοι περὶ ἐκεῖνον ἦσαν κορινθί-
ων τε καὶ τῶν ἄλλων λογάδες, ἔτρεψαν τὸ καθ᾽ αὑτοὺς καὶ ἐπεξῆλθον διώκοντες
ἐπὶ πολύ· τὸ δὲ ἄλλο στρατόπεδον τῶν τε ποτειδεατῶν καὶ τῶν πελοποννησί-
ων, ἡσσᾶτο ὑπὸ τῶν ἀθηναίων καὶ ἐς τὸ τεῖχος κατέφυγεν. ἐπαναχωρῶν δὲ ὁ ἀριστεὺς
ἀπὸ τῆς διώξεως, ὡς ὁρᾷ τὸ ἄλλο στράτευμα ἡσσημένον, ἠπόρησε μὲν ὁπο-
τέρωσε διακινδυνεύσῃ χωρήσας, ἢ ἐπὶ τῆς ὀλύνθου ἢ ἐς τὴν πο-
τείδαιαν· ἔδοξε δ᾽ οὖν ξυναγαγόντι τοὺς μεθ᾽ αὑτοῦ ὡς ἐς ἐλάχιστον χωρίον, δρόμῳ
βιάσασθαι ἐς τὴν ποτείδαιαν· καὶ παρῆλθε παρὰ τὴν χηλὴν διὰ τῆς θαλάσ-
σης βαλλόμενός τε καὶ χαλεπῶς, ὀλίγους μέν τινας ἀποβαλὼν, τοὺς δὲ
πλείους σώσας. οἱ δ᾽ ἀπὸ τῆς ὀλύνθου τοῖς ποτειδεάταις βοηθοί, ἀπέχει
δὲ ἑξήκοντα μάλιστα σταδίους, καὶ ἔστι καταφανές, ὡς ἡ μάχη ἐγίγνετο καὶ

αὐτὸς ὁ παυσανίας ... πίνας, ἦν δὲ τοῦ δέρδου ... ἀδελφός ... γίγωνον χωρίον ... μακεδόνι ... πολλοῦ ἀπέχον ποτι-
δαίας:–

τῇ πρὸς ποτίδαιαν ... τοὺς ἀθηναίους:–

καὶ ἐπὶ τοὺς ἀθηναίους ἐχώρουν ... τοῦ ... ὄντες:–

ἢ ἐπὶ ... χωρίον ... ὀλίγον ... χωρεῖν ... ἐστι μὲν ... ποτι-
δαίας ... ὄλυνθος ... τοσοῦτον ... καταφανὲς:–

χηλὴ ... τοῦ τείχους ... χεῖλος ... τάχους ... χηλῶν:–

τὰ σημεῖα ἤρθη, βραχὺ μέν τι προῆλθον ὡς βοηθήσοντες· καὶ οἱ Μακεδόνες ἱππῆς ἀντιπαρετάξαντο ὡς κωλύσοντες. ἐπειδὴ δὲ διὰ τάχους ἐνίκων οἱ Ἀθηναῖοι καὶ τὰ σημεῖα κατεσπάσθη, πάλιν ἐπανεχώρουν ἐς τὸ τεῖχος, καὶ οἱ Μακεδόνες παρὰ τοὺς Ἀθηναίους· ἱππῆς δ' οὐδετέροις παρεγένοντο. μετὰ δὲ τὴν μάχην, τροπαῖον ἔστησαν οἱ Ἀθηναῖοι καὶ τοὺς νεκροὺς ὑποσπόνδους ἀπέδοσαν τοῖς Ποτιδεάταις· ἀπέθανον δὲ Ποτιδεατῶν μὲν καὶ τῶν ξυμμάχων ὀλίγῳ ἐλάσσους τριακοσίων, Ἀθηναίων δὲ αὐτῶν πεντήκοντα καὶ ἑκατὸν καὶ Καλλίας ὁ στρατηγός. τὸ δὲ ἐκ τοῦ ἰσθμοῦ τεῖχος εὐθὺς οἱ Ἀθηναῖοι ἀποτειχίσαντες ἐφρούρουν· τὸ δ' ἐς τὴν Παλλήνην ἀτείχιστον ἦν· οὐ γὰρ ἱκανοὶ ἐνόμιζον εἶναι ἔν τε τῷ ἰσθμῷ φρουρεῖν καὶ ἐς τὴν Παλλήνην διαβάντες τειχίζειν, δεδιότες μὴ σφίσιν οἱ Ποτιδεᾶται καὶ οἱ ξύμμαχοι γιγνομένοις δίχα ἐπίθωνται. καὶ πυνθανόμενοι οἱ ἐν τῇ πόλει Ἀθηναῖοι τὴν Παλλήνην ἀτείχιστον οὖσαν, χρόνῳ ὕστερον πέμπουσιν ἑξακοσίους καὶ χιλίους ὁπλίτας ἑαυτῶν, καὶ Φορμίωνα τὸν Ἀσωπίου στρατηγόν· ὃς ἀφικόμενος ἐς τὴν Παλλήνην καὶ ἐξ Ἀφύτιος ὁρμώμενος, προσήγαγε τῇ Ποτιδαίᾳ τὸν στρατὸν κατὰ βραχὺ προϊὼν καὶ κείρων ἅμα τὴν γῆν· ὡς δὲ οὐδεὶς ἐπεξῄει ἐς μάχην, ἀπετείχισε τὸ ἐκ τῆς Παλλήνης τεῖχος· καὶ οὕτως ἤδη κατὰ κράτος ἡ Ποτίδαια ἀμφοτέρωθεν ἐπολιορκεῖτο, καὶ ἐκ θαλάσσης ναυσὶν ἅμα ἐφορμούσαις. Ἀριστεὺς δὲ ἀποτειχισθείσης αὐτῆς, καὶ ἐλπίδα οὐδεμίαν ἔχων σωτηρίας, ἢν μὴ ἀπὸ Πελοποννήσου ἢ ἄλλο παράλογον γίγνηται, ξυνεβούλευε μὲν πλὴν πεντακοσίων ἄνεμον τηρήσασι τοῖς ἄλλοις ἐκπλεῦσαι, ὅπως ἐπὶ πλέον ὁ σῖτος ἀντίσχῃ, καὶ αὐτὸς ἤθελε τῶν μενόντων εἶναι· ὡς δ' οὐκ ἔπειθε, βουλόμενος τὰ ἐπὶ τούτοις παρασκευάζειν καὶ ὅπως τὰ ἔξωθεν ἕξει ὡς ἄριστα, ἔκπλουν ποιεῖται λαθὼν τὴν φυλακὴν τῶν Ἀθηναίων· καὶ παραμένων ἐν Χαλκιδεῦσι, τά τε ἄλλα ξυνεπολέμει καὶ Σερμυλιῶν λοχήσας πρὸς τῇ πόλει, πολλοὺς διέφθειρεν· ἔς τε Πελοπόννησον ἔπρασσεν ὅπῃ ὠφέλειά τις γενήσεται. μετὰ δὲ τῆς Ποτιδαίας τὴν ἀποτείχισιν, Φορμίων μὲν ἔχων τοὺς ἑξακοσίους καὶ χιλίους, τὴν Χαλκιδικὴν καὶ Βοττικὴν ἐδῄου· καὶ ἔστιν ἃ καὶ πολίσματα εἷλεν.

ὑποσπόνδους· ἐπειδὰν [illegible] μετὰ τὴν μάχην οἱ ἡττηθέντες μὴ δυνάμενοι τοὺς νεκροὺς αὐτοῦ λαβεῖν [illegible] ἕως οὗ λάβωσι καὶ θάψωσι, καὶ τότε πάλιν μάχονται· ἐστὶ δὲ Παλλήνη [illegible] καὶ ἀσπόνδους αὐτοῖς [illegible] ἐκομίζοντο [illegible] τροπαίου γενομένου.

† ἰωνικῶς· ἀπὸ τοῦ Ἀφύτιος [illegible] ἀπὸ [illegible] μὴ [illegible] ἐμάχοντο [illegible] τοῦ ἀφύτου [illegible].

† [illegible] Ποτιδαῖοι [illegible] ὡς [illegible] οἱ [illegible] τοῦ τοιούτου [illegible] ἄριστα [illegible] βουλόμενος τὰ ἐπὶ τούτοις παρασκευάζειν [illegible].

† [illegible] ἤρξαντο οἱ Ἀθηναῖοι καὶ Λακεδαιμόνιοι μάχεσθαι· τοῖς ἔξωθεν οὕτως· καὶ πολλοὺς τῶν Σερμυλίων λοχήσας [illegible] πρὸς τῇ ἑαυτῶν πόλει διέφθειρεν· ἐστὶ δὲ καὶ πόλις Χαλκιδικὴ [illegible] Ἀθηναίων [illegible] ὁ Φορμίων [illegible] φύλακας τῶν Χαλκιδικῶν καὶ Βοττικῶν [illegible] φυλακῆς [illegible] τελευτήσαντος [illegible].

τὸ πρὸς Ποτίδαιαν [illegible] τάχος [illegible] γραμματεῖς [illegible]

[illegible]

τοῖς δ' Ἀθηναίοις καὶ Πελοποννησίοις αἰτίαι μὲν αὗται προυγεγένηντο ἐς ἀλ-
λήλους· τοῖς μὲν Κορινθίοις ὅτι τὴν Ποτίδαιαν ἑαυτῶν οὖσαν ἀποικίαν καὶ ἄνδρας
Κορινθίων τε καὶ Πελοποννησίων ἐν αὐτῇ ὄντας ἐπολιόρκουν· τοῖς δ' Ἀθηναίοις
ἐς τοὺς Πελοποννησίους ὅτι ἑαυτῶν τε πόλιν ξυμμαχίδα καὶ φόρου ὑποτελῆ
ἀπέστησαν καὶ ἐλθόντες σφίσιν ἀπὸ τοῦ προφανοῦς ἐμάχοντο μετὰ Ποτιδαι-
ατῶν. οὐ μέντοι ὅ γε πόλεμος πω ξυνερρώγει, ἀλλ' ἔτι ἀνοκωχὴ ἦν· ἰδίᾳ
γὰρ ταῦτα οἱ Κορίνθιοι ἔπραξαν. πολιορκουμένης δὲ τῆς Ποτιδαίας, οὐχ ἡσύ-
χαζον, ἀνδρῶν τε σφίσιν ἐνόντων καὶ ἅμα περὶ τῷ χωρίῳ δεδιότες. παρεκά-
λουν τε εὐθὺς ἐς τὴν Λακεδαίμονα τοὺς ξυμμάχους· καὶ κατεβόων ἐλθόντες τῶν Ἀθηναίων
ὅτι σπονδάς τε λελυκότες εἶεν καὶ ἀδικοῖεν τὴν Πελοπόννησον. Αἰγινῆται
τε φανερῶς μὲν οὐ πρεσβευόμενοι δεδιότες τοὺς Ἀθηναίους, κρύφα δὲ οὐχ ἥκιστα
μετ' αὐτῶν ἐνῆγον τὸν πόλεμον, λέγοντες οὐκ εἶναι αὐτόνομοι κατὰ τὰς σπονδάς.
οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι προσπαρακαλέσαντες τῶν ξυμμάχων καὶ εἴ τίς τι ἄλλο ἔφη
ἠδικῆσθαι ὑπὸ Ἀθηναίων, ξύλλογον σφῶν αὐτῶν ποιήσαντες τὸν εἰωθότα λέγειν
ἐκέλευον. καὶ ἄλλοι τε παριόντες ἐγκλήματα ἐποιοῦντο ὡς ἕκαστοι, καὶ Μεγαρῆς
δηλοῦντες μὲν καὶ ἕτερα οὐκ ὀλίγα διάφορα, μάλιστα δὲ λιμένων τε εἴργεσθαι τῶν
ἐν τῇ Ἀθηναίων ἀρχῇ καὶ τῆς Ἀττικῆς ἀγορᾶς παρὰ τὰς σπονδάς. παρελθόντες
δὲ τελευταῖοι οἱ Κορίνθιοι καὶ τοὺς ἄλλους ἐάσαντες πρῶτον παροξῦναι τοὺς
Λακεδαιμονίους, ἐπεῖπον τοιάδε. Τὸ πιστὸν ὑμᾶς ὦ Λακεδαιμόνιοι τῆς
καθ' ὑμᾶς αὐτοὺς πολιτείας καὶ ὁμιλίας, ἀπιστοτέρους ἐς τοὺς ἄλλους, ἤν τι λέγωμεν,
καθίστησι· καὶ ἀπ' αὐτοῦ σωφροσύνην μὲν ἔχετε, ἀμαθίᾳ δὲ πλέονι πρὸς τὰ ἔξω
πράγματα χρῆσθε. πολλάκις γὰρ προαγορευόντων ἡμῶν ἃ ἐμέλλομεν ὑπὸ
Ἀθηναίων βλάπτεσθαι, οὐ περὶ ὧν ἐδιδάσκομεν ἑκάστοτε τὴν μάθησιν
ἐποιεῖσθε, ἀλλὰ τῶν λεγόντων μᾶλλον ὑπενοεῖτε ὡς ἕνεκα τῶν αὐτοῖς ἰδίᾳ
διαφόρων λέγουσι· καὶ δι' αὐτὸ οὐ πρὶν πάσχειν, ἀλλ' ἐπειδὴ ἐν τῷ ἔργῳ
ἐσμέν, τοὺς ξυμμάχους τούσδε παρεκαλέσατε, ἐν οἷς προσήκει ἡμᾶς οὐχ ἥκιστα
εἰπεῖν, ὅσῳ καὶ μέγιστα ἐγκλήματα ἔχομεν, ὑπὸ μὲν Ἀθηναίων ὑβριζό-
μενοι, ὑπὸ δὲ ὑμῶν ἀμελούμενοι. καὶ εἰ μὲν ἀφανεῖς που ὄντες ἠδίκουν

[illegible]

ζημιοῦσι οἱ Κορίνθιοι

[illegible]

διδασκαλίας ἂν ὡς οὐκ εἰδόσι προσέδει· νῦν δὲ τί δεῖ μακρηγορεῖν ὧν
τοὺς μὲν δεδουλωμένους ὁρᾶτε· τοῖς δὲ ἐπιβουλεύοντας αὐτούς· καὶ οὐ-
χ ἥκιστα τοῖς ἡμετέροις ξυμμάχοις· καὶ ἐκ πολλοῦ προπαρεσκευασμένους, εἴ πο-
τε πολεμήσονται· οὐ γὰρ ἂν Κέρκυράν τε ὑπολαβόντες βίᾳ ἡμῶν εἶχον· καὶ Ποτεί-
δαιαν ἐπολιόρκουν· ὧν τὸ μὲν ἐπικαιρότατον χωρίον πρὸς τὰ ἐπὶ Θρᾴκης ἀπο-
χρῆσθαι· ἡ δὲ ναυτικὸν ἂν μέγιστον παρέσχε Πελοποννησίοις· καὶ τῶνδε,
ὑμεῖς αἴτιοι, τό τε πρῶτον ἐάσαντες αὐτοὺς τὴν πόλιν μετὰ τὰ Μηδικὰ κρα-
τῦναι· καὶ ὕστερον τὰ μακρὰ στῆσαι τείχη· ἐς τόδε τε αἰεὶ ἀποστεροῦντες οὐ μόνον
τοὺς ὑπ᾽ ἐκείνων δεδουλωμένους ἐλευθερίας· ἀλλὰ καὶ τοὺς ὑμετέρους ἤδη ξυμ-
μάχους· οὐ γὰρ ὁ δουλωσάμενος· ἀλλ᾽ ὁ δυνάμενος μὲν παῦσαι, περιορῶν δὲ
ἀληθέστερον αὐτὸ δρᾷ· εἴ περ καὶ τὴν ἀξίωσιν τῆς ἀρετῆς, ὡς ἐλευθερῶν τὴν
Ἑλλάδα φέρεται· μόλις δὲ νῦν γε ξυνήλθομεν· καὶ οὐδὲ νῦν ἐπὶ φανεροῖς· χρῆν
γὰρ οὐκ εἰ ἀδικούμεθα ἔτι σκοπεῖν· ἀλλὰ καθ᾽ ὅ τι ἀμυνούμεθα· οἱ γὰρ δρῶντες,
βεβουλευμένοι, πρὸς οὐ διεγνωκότας ἤδη καὶ οὐ μέλλοντες ἐπέρχονται· καὶ
ἐπιστάμεθα οἵᾳ ὁδῷ οἱ Ἀθηναῖοι· καὶ ὅτι κατ᾽ ὀλίγον χωροῦσιν ἐπὶ τοὺς πέλας·
καὶ λανθάνειν μὲν οἰόμενοι διὰ τὸ ἀναίσθητον ὑμῶν, ἧσσον θαρσοῦσι· γνόντες δὲ
εἰδότας περιορᾶν, ἰσχυρῶς ἐγκείσονται· ἡσυχάζετε γὰρ μόνοι Ἑλλήνων ὦ Λακε-
δαιμόνιοι οὐ τῇ δυνάμει τινά· ἀλλὰ τῇ μελλήσει ἀμυνόμενοι· καὶ μόνοι οὐκ ἀρ-
χομένην τὴν αὔξησιν τῶν ἐχθρῶν, διπλασιουμένην δὲ καταλύοντες· καί-
τοι ἐλέγεσθε ἀσφαλεῖς εἶναι· ὧν ἄρα ὁ λόγος τοῦ ἔργου ἐκράτει· τόν τε γὰρ Μῆδον
αὐτοὶ ἴσμεν ἐκ περάτων γῆς πρότερον ἐπὶ τὴν Πελοπόννησον ἐλθόντα, ἢ τὰ παρ᾽ ὑ-
μῶν ἀξίως προαπαντῆσαι· καὶ νῦν τοὺς Ἀθηναίους οὐχ ἑκάς, ὥσπερ ἐκεῖνον·
ἀλλ᾽ ἐγγὺς ὄντας, περιορᾶτε· καὶ ἀντὶ τοῦ ἐπελθεῖν αὐτοί, ἀμύνεσθαι βούλεσθε
μᾶλλον ἐπιόντας· καὶ ἐς τύχας πρὸς πολλῷ δυνατωτέρους ἀγωνιζόμενοι
καταστῆναι· ἐπιστάμενοι καὶ τὸν βάρβαρον αὐτὸν περὶ αὑτῷ τὰ πλείω σφαλέντα·
καὶ πρὸς αὐτοὺς τοὺς Ἀθηναίους πολλὰ ἡμᾶς ἤδη τοῖς ἁμαρτήμασιν αὐτῶν μᾶλλον
ἢ τῇ ἀφ᾽ ὑμῶν τιμωρίᾳ περιγεγενημένους· ἐπεὶ αἵ γε ὑμέτεραι ἐλπίδες ἤδη τι-
νάς που καὶ ἀπαρασκεύους διὰ τὸ πιστεῦσαι ἔφθειραν· καὶ μηδεὶς ὑμῶν ἐπ᾽ ἔχθρᾳ

καὶ νῦν ἐπὶ φανεροῖς αὐτοὶ ... ἀδικούμεθα·
οἱ γὰρ Ἀθηναῖοι πρὸς οὐ διεγνωκότας ἥκουσι·
ἀντὶ ... τοῦ ...
τὸ καὶ ... ἐπὶ δηλοῖ ... ὄκνηρόν·
ἐς τύχας καταστῆναι· ὅ ἐστι μετὰ πολέμων ... κινδυνεύειν.

τὸ πλέον ἢ αἰτίᾳ νομίσῃ τάδε λέγεσθαι· αἰτία μὲν γὰρ φίλων ἀνδρῶν ἐστὶν ἁμαρτανόντων· κατηγορία δὲ ἐχθρῶν ἀδικησάντων. καὶ ἅμα εἴπερ τινὲς καὶ ἄξιοι νομίζομεν εἶναι τοῖς πέλας ψόγον ἐπενεγκεῖν· ἄλλως τε καὶ μεγάλων τῶν διαφερόντων καθεστώτων περὶ ὧν οὐκ αἰσθάνεσθαι ἡμῖν δοκεῖτε· οὐδ' ἐκλογίσασθαι πώποτε πρὸς οἵους ὑμῖν Ἀθηναίους ὄντας καὶ ὅσον ὑμῶν καὶ ὡς πᾶν διαφέροντας ὁ ἀγὼν ἔσται· οἱ μέν γε νεωτεροποιοί, καὶ ἐπινοῆσαι ὀξεῖς· καὶ ἐπιτελέσαι ἔργῳ, ὃ ἂν γνῶσιν· ὑμεῖς δὲ τὰ ὑπάρχοντά τε σώζειν καὶ ἐπιγνῶναι μηδὲν καὶ ἔργῳ οὐδὲ τἀναγκαῖα ἐξικέσθαι. αὖθις δὲ οἱ μέν, καὶ παρὰ δύναμιν τολμηταὶ καὶ παρὰ γνώμην κινδυνευταί· καὶ ἐν τοῖς δεινοῖς εὐέλπιδες. τὸ δὲ ὑμέτερον τῆς τε δυνάμεως ἐνδεᾶ πρᾶξαι· τῆς τε γνώμης μηδὲ τοῖς βεβαίοις πιστεῦσαι· τῶν τε δεινῶν μηδέποτε οἴεσθαι ἀπολυθήσεσθαι· καὶ μὴν καὶ ἄοκνοι πρὸς ὑμᾶς μελλητάς· καὶ ἀποδημηταὶ πρὸς ἐνδημοτάτους· οἴονται γὰρ οἱ μέν, τῇ ἀπουσίᾳ ἄν τι κτᾶσθαι· ὑμεῖς δὲ τῷ ἐπελθεῖν καὶ τὰ ἑτοῖμα ἂν βλάψαι· κρατοῦντές τε τῶν ἐχθρῶν ἐπὶ πλεῖστον ἐξέρχονται· καὶ νικώμενοι ἐπ' ἐλάχιστον ἀναπίπτουσιν· ἔτι δὲ τοῖς μὲν σώμασιν ἀλλοτριωτάτοις ὑπὲρ τῆς πόλεως χρῶνται· τῇ γνώμῃ δὲ οἰκειοτάτῃ ἐς τὸ πράσσειν τι ὑπὲρ αὐτῆς· καὶ ἃ μὲν ἂν ἐπινοήσαντες μὴ ἐξέλθωσιν, οἰκείων στέρεσθαι ἡγοῦνται· ἃ δ' ἂν ἐπελθόντες κτήσωνται, ὀλίγα πρὸς τὰ μέλλοντα τυχεῖν πράξαντες· ἢν δ' ἄρα καὶ του πείρᾳ σφαλῶσιν, ἀντελπίσαντες ἄλλα, ἐπλήρωσαν τὴν χρείαν· μόνοι γὰρ ἔχουσί τε ὁμοίως καὶ ἐλπίζουσιν ἃ ἂν ἐπινοήσωσι, διὰ τὸ ταχεῖαν τὴν ἐπιχείρησιν ποιεῖσθαι ὧν ἂν γνῶσιν· καὶ ταῦτα μετὰ πόνων πάντα καὶ κινδύνων δι' ὅλου τοῦ αἰῶνος μοχθοῦσι· καὶ ἀπολαύουσιν ἐλάχιστα τῶν ὑπαρχόντων, διὰ τὸ ἀεὶ κτᾶσθαι· καὶ μήτε ἑορτὴν ἄλλο τι ἡγεῖσθαι ἢ τὸ τὰ δέοντα πρᾶξαι· συμφοράν τε οὐχ ἧσσον ἡσυχίαν ἀπράγμονα, ἢ ἀσχολίαν ἐπίπονον· ὥστε εἴ τις αὐτοὺς ξυνελὼν φαίη πεφυκέναι ἐπὶ τῷ μήτε αὐτοὺς ἔχειν ἡσυχίαν μήτε τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους ἐᾶν, ὀρθῶς ἂν εἴποι· ταύτης μέντοι τοιαύτης ἀντικαθεστηκυίας πόλεως ὦ Λακεδαιμόνιοι διαμέλλετε· καὶ οἴεσθε τὴν ἡσυχίαν οὐ τούτοις τῶν ἀνθρώπων ἐπὶ πλεῖστον ἀρκεῖν· οἳ ἂν τῇ μὲν παρασκευῇ δίκαια πράσσωσι·

ἐπεὶ δὴ καὶ [illegible] ἐστὶν θεῖος, λέγει νῦν ὅτι οὐχ ὁ τυχὼν ἡμῖν· καὶ μὴν ἀπεξίωσας ὑπομνῆσαι [illegible] καὶ πρᾶξαι· οὐ γὰρ δύναμιν [illegible] ἀποδεῖ τὸ τοιοῦτον ἐστίν:~

οἴκαδε φέρουσα [illegible] τὰ ὑπάρχοντα ὑμῶν ἀπόλλυται:~

ἢ ἀναπαύονται ἢ ἀθυμοῦσιν· τὸ δὲ ἐπ' ἐλάχιστον ἀντὶ τοῦ οὐδὲ ἐπ' ἐλάχιστον:~

+ τὸ ἑξῆς οὕτως· μόνοι γὰρ γνῶσιν ἐπινοήσαντες καὶ ἔχουσι διὰ τὸ ταχεῖαν τὴν ἐπιχείρησιν ποιεῖσθαι· πρότερον γὰρ [illegible] καὶ ἅμα [illegible] καὶ ἔθους [illegible]:~ ἀντὶ [illegible] οἵτινες ἑορτὴν οὐκ [illegible]:~

ἀπὸ κοινοῦ λείπει τὸ ἡγεῖσθαι:~

+ ὁ νοῦς· τὴν ἡσυχίαν [illegible] νομίζετε οὐ τούτοις τῶν ἀνθρώπων [illegible] ἰσχύειν καὶ ἀρκεῖν· οἳ τῇ μὲν παρασκευῇ δίκαια πράσσουσι, τῇ δὲ γνώμῃ φανεροί εἰσιν ὡς [illegible] ὑμεῖς οὖν ὦ Λακεδαιμόνιοι ποιεῖτε ταῦτα:~ [illegible]

τῇ δὲ γνώμῃ ἢν ἀδικῶνται δῆλοι ὦσι μὴ ἐπιτρέψοντες· ἀλλ᾽ ἐπὶ τῷ μὴ λυπεῖν τε
τοὺς ἄλλους, καὶ αὐτοὶ ἀμυνόμενοι μὴ βλάπτεσθαι, τὸ ἴσον νέμετε. μόλις δ᾽ ἂν πό-
λει ὁμοίᾳ παροικοῦντες ἐτυγχάνετε τούτου· νῦν δ᾽ ὅπερ καὶ ἄρτι ἐδηλώσαμεν, ἀρχαι-
ότροπα ὑμῶν τὰ ἐπιτηδεύματα πρὸς αὐτούς ἐστιν. ἀνάγκη δὲ ὥσπερ τέχνης
αἰεὶ τὰ ἐπιγιγνόμενα κρατεῖν· καὶ ἡσυχαζούσῃ μὲν πόλει, τὰ ἀκίνητα νόμιμα
ἄριστα· πρὸς πολλὰ δὲ ἀναγκαζομένοις ἰέναι, πολλῆς καὶ τῆς ἐπιτεχνήσεως
δεῖ. διόπερ καὶ τὰ τῶν Ἀθηναίων ἀπὸ τῆς πολυπειρίας ἐπὶ πλέον ὑμῶν κεκαίνωται.
μέχρι μὲν οὖν τοῦδε ὡρίσθω ὑμῶν ἡ βραδυτής· νῦν δὲ τοῖς τε ἄλλοις καὶ Πο-
τειδεάταις ὥσπερ ὑπεδέξασθε, βοηθήσατε κατὰ τάχος ἐσβαλόντες ἐς τὴν Ἀττικήν·
ἵνα μὴ ἄνδρας τε φίλους καὶ ξυγγενεῖς τοῖς ἐχθίστοις προῆσθε, καὶ ἡμᾶς τοὺς ἄλλους
ἀθυμίᾳ πρὸς ἑτέραν τινὰ ξυμμαχίαν τρέψητε. δρῷμεν δ᾽ ἂν ἄδικον οὐδὲν· οὔτε
πρὸς θεῶν τῶν ὁρκίων, οὔτε πρὸς ἀνθρώπων τῶν αἰσθανομένων· λύουσι γὰρ σπονδὰς
οὐχ οἱ δι᾽ ἐρημίαν ἄλλοις προσιόντες, ἀλλ᾽ οἱ μὴ βοηθοῦντες οἷς ἂν ξυνομόσωσι. βου-
λομένων δὲ ὑμῶν προθύμων εἶναι, μενοῦμεν· οὔτε γὰρ ὅσια ἂν ποιοῖμεν μετα-
βαλλόμενοι, οὔτε ξυνηθεστέρους ἂν ἄλλους εὕροιμεν. πρὸς τάδε βουλεύεσθε
εὖ· καὶ τὴν Πελοπόννησον πειρᾶσθε μὴ ἐλάσσω ἐξηγεῖσθαι, ἢ οἱ πατέρες ὑμῖν
παρέδοσαν. * τοιαῦτα μὲν οἱ Κορίνθιοι εἶπον. τῶν δὲ Ἀθηναίων, ἔτυχε γὰρ πρε-
σβεία πρότερον ἐν τῇ Λακεδαίμονι περὶ ἄλλων παροῦσα, καὶ ὡς ᾔσθοντο τῶν
λόγων, ἔδοξεν αὐτοῖς παριτητέα ἐς τοὺς Λακεδαιμονίους εἶναι· τῶν μὲν ἐγκλη-
μάτων πέρι μηδὲν ἀπολογησομένους ὧν αἱ πόλεις ἐνεκάλουν· δηλῶσαι δὲ περὶ
τοῦ παντὸς, ὡς οὐ ταχέως αὐτοῖς βουλευτέον εἴη· ἀλλ᾽ ἐν πλέονι σκεπτέον. καὶ
ἅμα τὴν σφετέραν πόλιν ἐβούλοντο σημῆναι ὅση εἴη δύναμιν· καὶ ὑπόμνησιν
ποιήσασθαι τοῖς τε πρεσβυτέροις ὧν ᾔδεσαν· καὶ τοῖς νεωτέροις ἐξήγησιν ὧν
ἄπειροι ἦσαν· νομίζοντες μᾶλλον ἂν αὐτοὺς ἐκ τῶν λόγων πρὸς τὸ ἡσυχάζειν τρα-
πέσθαι ἢ πρὸς τὸ πολεμεῖν. προσελθόντες οὖν τοῖς Λακεδαιμονίοις ἔφασαν
βούλεσθαι καὶ αὐτοὶ ἐς τὸ πλῆθος αὐτῶν εἰπεῖν, εἴ τι μὴ ἀποκωλύοι. οἱ δὲ ἐκέλευ-
όν τε ἐπιέναι· καὶ παρελθόντες οἱ Ἀθηναῖοι, ἔλεγον τοιάδε. ἡ μὲν πρέσβευσις
ἡμῶν οὐκ ἐς ἀντιλογίαν τοῖς ὑμετέροις ξυμμάχοις ἐγένετο· ἀλλὰ περὶ ὧν

ἡ πόλις ἔπεμψεν·

[illegible]

τεκμήρια περὶ τὴν κατηγορίαν τῶν προειρημένων τὴν ἀπολογίαν τῶν ἀθηναίων· πρὸς δὲ τὴν [illegible]
ἀρχὴν [illegible] τοῦ λακεδαιμονίους· οἱ ἀθηναῖοι καὶ τὸ δίκαιον καὶ τὸ συμφέρον [illegible] τοὺς ξυμφόρους· ἀλλὰ [illegible]

πόλις ἔπεμψεν· αἰσθανόμενοι δὲ καταβοὴν οὐκ ὀλίγην οὖσαν ἡμῶν παρήλθομεν
οὐ τοῖς ἐγκλήμασι τῶν πόλεων ἀντεροῦντες· οὐ γὰρ παρὰ δικασταῖς ὑμῖν οὔτε ἡμῶν
οὔτε τούτων οἱ λόγοι ἂν γίγνοιντο· ἀλλ' ὅπως μὴ ῥᾳδίως περὶ μεγάλων πραγμάτων τοῖς
ξυμμάχοις πειθόμενοι χεῖρον βουλεύσησθε· καὶ ἅμα βουλόμενοι περὶ τοῦ παντὸς
λόγου τοῦ ἐς ἡμᾶς καθεστῶτος δηλῶσαι ὡς οὔτε ἀπεικότως ἔχομεν ἃ κεκτή-
μεθα· ἥ τε πόλις ἡμῶν ἀξία λόγου ἐστί· καὶ τὰ μὲν πάνυ παλαιὰ τί δεῖ λέγειν·
ὧν ἀκοαὶ μᾶλλον λόγων μάρτυρες ἢ ὄψις τῶν ἀκουσομένων· τὰ δὲ μηδικὰ καὶ
ὅσα αὐτοὶ ξύνιστε, εἰ καὶ δι' ὄχλου μᾶλλον ἔσται αἰεὶ προβαλλομένοις, ἀνάγκη λέγειν·
καὶ γὰρ ὅτε ἐδρῶμεν ἐπ' ὠφελίᾳ ἐκινδυνεύετο· ἧς τοῦ μὲν ἔργου μέρος με-
τέσχετε· τοῦ δὲ λόγου μὴ παντὸς, εἴ τι ὠφελεῖ, στερισκώμεθα. ῥηθήσεται δὲ
οὐ παραιτήσεως μᾶλλον ἕνεκα, ἢ μαρτυρίου καὶ δηλώσεως πρὸς οἵαν
ὑμῖν πόλιν μὴ εὖ βουλευομένοις ὁ ἀγὼν καταστήσεται· φαμὲν γὰρ μαραθῶνι
τε μόνοι προκινδυνεῦσαι τῷ βαρβάρῳ· καὶ ὅτε τὸ ὕστερον ἦλθεν, οὐχ ἱκανοὶ ὄντες
κατὰ γῆν ἀμύνεσθαι, ἐσβάντες ἐς τὰς ναῦς πανδημεὶ, ἐν σαλαμῖνι
ξυνναυμαχῆσαι· ὅπερ ἔσχε μὴ κατὰ πόλεις αὐτὸν ἐπιπλέοντα τὴν πε-
λοπόννησον πορθεῖν, ἀδυνάτων ἂν ὄντων πρὸς ναῦς πολλὰς ἀλλήλοις
ἐπιβοηθεῖν. τεκμήριον δὲ μέγιστον αὐτὸς ἐποίησε· νικηθεὶς γὰρ ταῖς ναυσὶν
ὡς οὐκέτι αὐτῷ ὁμοίας οὔσης τῆς δυνάμεως, κατὰ τάχος τῷ πλέονι
τοῦ στρατοῦ ἀνεχώρησε. τοιούτου μέντοι ξυμβάντος τούτου, καὶ σαφῶς
δηλωθέντος ὅτι ἐν ταῖς ναυσὶ τῶν ἑλλήνων τὰ πράγματα ἐγένετο, τρία
τὰ ὠφελιμώτατα ἐς αὐτὸ παρεσχόμεθα, ἀριθμόν τε νεῶν πλεῖστον· καὶ
ἄνδρα στρατηγὸν ξυνετώτατον· καὶ προθυμίαν ἀοκνοτάτην· ναῦς
μέν γε ἐς τὰς τετρακοσίας ὀλίγῳ ἐλάσσους τῶν δύο μοιρῶν· θεμιστοκλέα δὲ
ἄρχοντα· ὃς αἰτιώτατος ἐν τῷ στενῷ ναυμαχῆσαι ἐγένετο· ὅπερ σα-
φέστατα ἔσωσε τὰ πράγματα· καὶ αὐτὸν διὰ τοῦτο δὴ μάλιστα ἐτιμή-
σατε ἄνδρα ξένον τῶν ὡς ὑμᾶς ἐλθόντων· προθυμίαν δὲ καὶ πολὺ τολμη-
ροτάτην ἐδείξαμεν· οἵ γε ἐπειδὴ ἡμῖν κατὰ γῆν οὐδεὶς ἐβοήθει, τῶν ἄλλων
ἤδη μέχρι ἡμῶν δουλευόντων, ἠξιώσαμεν ἐκλιπόντες τὴν πόλιν καὶ τὰ οἰκεῖα

οἱ ἀθηναῖοι [illegible] καὶ [illegible] πάλαι·

τὰ περὶ ἀμαζόνας καὶ θρᾷκας καὶ ἡρακλείδας· οἱ γὰρ κατά τινος στρατεύοντες, ὡς ἀδικοῦντα τοῦτο ποιοῦσιν, ἢ ὡς ἐχθροῖς, καὶ καταφρονοῦντες· τί χρὴ [illegible] ὁ ἀθηναῖος [illegible] αὐτοὺς καὶ [illegible] μὴ κακοῦ [illegible] ἀφ' [illegible] ἔχοντας· ὡς [illegible] μόνοι [illegible]

καὶ παντὸς [illegible] στερισκώμεθα [illegible] γνῶσιν· [illegible] συγγνώμην [illegible] πρὸς τὴς [illegible] τοῖς δὲ [illegible] ὕστερον [illegible]

μακεδόνων· θεσσαλῶν· λοκρῶν· βοιωτῶν· φωκέων·

[illegible] ἐβοήθει [illegible] ταῦτα γὰρ πάντα [illegible] ὁ [illegible] διαφθείραντες [illegible]
[illegible] ὁ βάρβαρος [illegible]

τοὺς ἡγεμόνας [illegible]

διαφθείραντες μηδ' ὣς τὸ τῶν περιλοίπων ξυμμάχων κοινὸν προλιπεῖν μηδὲ
σκεδασθέντες ἀχρεῖοι γενέσθαι αὐτοῖς· ἀλλ' ἐσβάντες ἐς τὰς ναῦς κινδυνεῦσαι
καὶ μὴ ὀργισθῆναι ὅτι ὑμεῖς οὐ προετιμωρήσατε. ὥστε φαμὲν οὐχ ἧσσον αὐτοὶ ὠ-
φελῆσαι ὑμᾶς ἢ τυχεῖν τούτου. ὑμεῖς μὲν γὰρ ἀπό τε οἰκουμένων τῶν πόλεων καὶ
ἐπὶ τῷ λοιπὸν νέμεσθαι, ἐπειδὴ ἐδείσατε ὑπὲρ ὑμῶν καὶ οὐχ ἡμῶν τὸ πλέον, ἐβο-
ηθήσατε· ὅτε γοῦν ἦμεν ἔτι σῷοι, οὐ παρεγένεσθε. ἡμεῖς δὲ ἀπό τε τῆς οὐκ οὔσης ἔτι ὁρ-
μώμενοι καὶ ὑπὲρ τῆς ἐν βραχείᾳ ἐλπίδι οὔσης κινδυνεύοντες ξυνεσώσαμεν
ὑμᾶς τε τὸ μέρος καὶ ἡμᾶς αὐτούς. εἰ δὲ προσεχωρήσαμεν πρότερον τῷ Μήδῳ δεί-
σαντες ὥσπερ καὶ ἄλλοι περὶ τῇ χώρᾳ, ἢ μὴ ἐτολμήσαμεν ὕστερον ἐσβῆναι ἐς τὰς ναῦς
ὡς διεφθαρμένοι, οὐδὲν ἂν ἔτι ἔδει ὑμᾶς μὴ ἔχοντας ναῦς ἱκανὰς ναυμαχεῖν,
ἀλλὰ καθ' ἡσυχίαν ἂν αὐτῷ προυχώρησε τὰ πράγματα ᾗ ἐβούλετο. Ἆρ' ἄ-
ξιοί ἐσμεν, ὦ Λακεδαιμόνιοι, καὶ προθυμίας ἕνεκα τῆς τότε καὶ γνώμης ξυνέσεως
ἀρχῆς τε ἧς ἔχομεν τοῖς Ἕλλησι μὴ οὕτως ἄγαν ἐπιφθόνως διακεῖσθαι; καὶ γὰρ
αὐτὴν τήνδε ἐλάβομεν οὐ βιασάμενοι, ἀλλ' ὑμῶν μὲν οὐκ ἐθελησάντων παραμεῖναι
πρὸς τὰ ὑπόλοιπα τοῦ βαρβάρου, ἡμῖν δὲ προσελθόντων τῶν ξυμμάχων καὶ αὐτῶν
δεηθέντων ἡγεμόνας καταστῆναι. ἐξ αὐτοῦ δὲ τοῦ ἔργου κατηναγκάσθημεν τὸ πρῶτον
προαγαγεῖν αὐτὴν ἐς τόδε, μάλιστα μὲν ὑπὸ δέους, ἔπειτα δὲ καὶ τιμῆς, ὕστερον
καὶ ὠφελείας. καὶ οὐκ ἀσφαλὲς ἔτι ἐδόκει εἶναι τοῖς πολλοῖς ἀπηχθημένους,
καί τινων καὶ ἤδη ἀποστάντων κατεστραμμένων, ὑμῶν τε ἡμῖν οὐκέτι ὁμοίως φίλων,
ἀλλ' ὑπόπτων καὶ διαφόρων ὄντων, ἀνέντας κινδυνεύειν· καὶ γὰρ ἂν αἱ ἀποστάσεις
πρὸς ὑμᾶς ἐγίγνοντο. πᾶσι δὲ ἀνεπίφθονον τὰ ξυμφέροντα τῶν μεγίστων πέρι
κινδύνων εὖ τίθεσθαι. Ὑμεῖς γοῦν, ὦ Λακεδαιμόνιοι, τὰς ἐν τῇ Πελοποννήσῳ
πόλεις ἐπὶ τὸ ὑμῖν ὠφέλιμον καταστησάμενοι ἐξηγεῖσθε· καὶ εἰ τότε ὑπομεί-
ναντες διὰ παντὸς ἀπήχθεσθε ἐν τῇ ἡγεμονίᾳ ὥσπερ ἡμεῖς, εὖ ἴσμεν μὴ
ἂν ἧσσον ὑμᾶς λυπηροὺς γενομένους τοῖς ξυμμάχοις καὶ ἀναγκασθέντας
ἂν ἢ ἄρχειν ἐγκρατῶς ἢ αὐτοὺς κινδυνεύειν. οὕτως οὐδ' ἡμεῖς θαυμαστὸν οὐδὲν
πεποιήκαμεν οὐδ' ἀπὸ τοῦ ἀνθρωπείου τρόπου, εἰ ἀρχήν τε διδομένην
ἐδεξάμεθα καὶ ταύτην μὴ ἀνεῖμεν ὑπὸ τῶν μεγίστων νικηθέντες, τιμῆς

τῆς οὐκ οὔσης ἔτι τῆς ἐν βραχ[illegible] μάλιστα τῶν ἀθηνῶν· – ἀλλὰ ἀναστάντες ἐκ τῆς χώρας ὡς ἀπὸ λίθου [illegible]

ἐρωτηματικῶς ἀναγνωστέον· ἄξιοι ἐσμὲν ἕνεκα τῆς ἀρετῆς ἡμῶν μὴ φθονεῖσθαι τῆς ἀρχῆς; ὥσπερ νῦν φθονοῦσι Λακεδαιμόνιοι:

ἐξ αὐτῆς τῆς φύσεως τοῦ πράγματος [illegible]

τὰ ὑπόλοιπα τοῦ βαρβάρου· τῶν κακῶν [illegible] τῶν ξυμμάχων ἀρχὴ ὑπὲρ [illegible] καὶ οὐκ ἐν [illegible] ὥστε τοὺς [illegible] ἀπὸ τῆς μνήμης: οἱ ἄρχοντες μισοῦνται· φιλελεύθεροι γὰρ τὸ ἀνθρώπινον:

αἰκαὶ λέγει τὸν ἀληθῆ τῶν ἐμῶν φησί· ὁ νοῦς τῶν λεγομένων τοιοῦτος· ἀξίοι τοῦ ἄρχειν καὶ ἡμῖν αὐτοῖς ἔδοσαν· μὴ οὐ ταῦτα φέρουσι
λογιζόμενοι τουτέστιν ἐν τῷ προλαβοῦσι χρόνῳ καὶ τῷ ἐνεστῶτι χρόνῳ, δικαίως λέγω ἀχρήστους· τὰ τῆς ἀληθείας τῶν ἐμῶν [illegible]

καὶ δικαίους καὶ ὠφελίμους· οὐ δεῖ περὶ τοῖς τοῦ τοιούτου ὑπάρχειν· ἀλλὰ εἴπερ
θεὸς ὢν τοσ, τὸν κατὰ τὸ τοῦ δικαίου τρόπου καταλείπεσθαι· ἀξίοι τὸ σῶμα νομίζοντα
εἶναι, καὶ ὑμῖν δοκοῦσιν οὐ τὰ ἔμφρονα λογιζόμενοι τῷ δικαίῳ λόγων ἀρχήν
ἀρχῶν· οὐ δὲ ἴσως τὰ τυχόντα ἰσχύει πειθὼ ὅσα ἄρχειν προσθεὶς τοὺς μὴ πλέον ἔχειν
ἀπὸ κράτους· οἱ πανταχοῦ ἀξίοι οἱ τινὲς ἄρχειν τῶν ἀνθρώπων φύσεως
ἑτέρων ἄρχειν, δίκαιοι ὅτε ἐρεῖ κατὰ τὴν ὑπάρχουσαν ἀνθρώπων μίαν γίνονται· ὅτι
γὰρ οὕτω οἰόμεθα τὰ ἡμέτερα λαβόντας δεῖξαι μάλιστα τιμωρίαν ὁμολογεῖν
δίκαια ἐκ τοῦ ἐπιεικοῦς ἄδοξον τὸ πλέον, ἐκ ὅσον ἄκοντος πρὸς ἕτερον· καὶ ἐλαύνομεν
μὲν τοὺς ἐν ταῖς ἐμβολαῖς πρὸς τοὺς ἐμμάχους δίκαιος· καὶ ἐπεὶ μὲν ἂν
τοῖς ἐν τοῖς ὁμοίοις νόμοις ποιήσαντες τὰς κρίσεις φίλοι δίκαιοι καὶ δοκοῦμεν καὶ
οὐδεὶς ὅσης τῶν αὐτῶν τοῖς καὶ συμμάχοις ἀπ' ἀρχῆς ἔχουσι καὶ κατὰ τὸ ἡμῶν πρὸς τοὺς
ὑπηκόους μὴ ἰδίους οὖσι· διότι τοῦτο οὐκ ἀναδίζεται· βιάζεσθαι τοῖς αὐτοῖς ἐξ
δίκαιος οὐδὲν προσδέονται· οἱ δὲ εἰθισμένοι πρὸς ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ ἴσου ὁμιλεῖν,
ἐπὶ τὸ παρὰ τὸ μὴ οἴεσθαι χρῆναι, ἐκ γνώμης ἢ δυνάμεως τῆς ἀξίας τῶν ἀρχῶν· καὶ ὁπόσου
ἐλαττωθῶσιν οὐ τοῦ πλέονος μὲν στερισκόμενοι χαλεπώτερον φέρουσιν· ἀλλὰ τοὺς ἐν δίκαις ἔχειν
τὸν ἑαυτὸν πρὸς τοὺς ἀποθεμένους τὸν νόμον φανερῶς ἐπολεμοῦντο· ἐὰν ὡς
δοῦλοι αὐτοὶ αὐτὰ λέγοντες ὡς οὐ χρεὼν τοὺς κατωτέρους ὑπὸ χωρεῖν· δεικνύ-
μενοι τὸ ὡς οἰκεῖοι οἱ δοῦλοι μᾶλλον ὀργίζονται, ἢ βιαζόμενοι· τὸ μὲν γὰρ ἀπὸ τοῦ ἴσου
δοκεῖ πλεονεκτεῖσθαι· τὸ δὲ ὑπὸ τοῦ κρείττονος καταναγκάζεσθαι· ὑπὸ γοῦν τοῦ
μήδου ἀνόητα τούτων πάσχοντες ἠνείχοντο· ἡ δὲ ἡμετέρα ἀρχὴ χαλεπὴ
εἶναι δοκεῖ εἰκότως· τὸ παρὸν γὰρ ἀεὶ βαρὺ τοῖς ὑπηκόοις· ὑμεῖς γ' ἂν οὖν εἰ καθ-
ελόντες ἡμᾶς ἄρξαιτε, τάχα ἂν τὴν εὔνοιαν, ἣν διὰ τὸ ἡμέτερον δέος εἰλήφατε,
μεταβάλοιτε· εἴπερ οἷα καὶ τότε πρὸς τὸν μῆδον δι' ὀλίγου ἡγησάμενοι ὑπεδεί-
ξατε, ὁμοῖα καὶ νῦν γνώσεσθε. ἄμικτα γὰρ τά τε καθ' ὑμᾶς αὐτοὺς νόμιμα τοῖς
ἄλλοις ἔχετε· καὶ προσέτι εἷς ἕκαστος ἐξιὼν οὔτε τούτοις χρῆται, οὔθ' οἷς ἡ
ἄλλη ἑλλὰς νομίζει. βουλεύεσθε οὖν βραδέως ὡς οὐ περὶ βραχέων· καὶ μὴ
ἀλλοτρίαις γνώμαις καὶ ἐγκλήμασι πεισθέντες, οἰκεῖον πόνον προσθῆσθε.
τοῦ δὲ πολέμου τὸν παράλογον ὅσος ἐστί, πρὶν ἐν αὐτῷ γενέσθαι προδιάγνωτε·

θῶσιν ἀεὶ καὶ νομίζοντες ἂν δι' αὐτὸ τὸ φησὶν ὀργίζονται συμμάχοι ὅτι ἀδικεῖσθαι νομίζουσιν ἢ βιάζεσθαι ἐξ ἀρχῆς αὐτοῖς [illegible]
ἡγησάμενοι πρὸς μαντείαν καὶ ἀγγελίαν αὐτῶν τὰ ἀρχαῖα δαιμόνια· τὰ παρὰ ὑμῖν οὐ δεινῶς
ἐγνωσμένα διδόναι τῶν παρ' αὐτοῖς νομίμων οἱ λακεδαιμόνιοι· ἀλλὰ καὶ ἐξενηλάτουν·

αἰκαίως τῶν ἐχόντων λαβεῖν
εἶναι τοὺς ἐμοὺς·

κατὰ μόνους τοὺς νόμους·

περὶ τὰ ἐπὶ τοῖς πέρασι·

τὸ δὲ περὶ τῶν φύσει τοῦ πέρα ἐκ τούτου πλήθους ἄρχειν

[illegible] δίκαιοι [illegible] καὶ ἐπεὶ μὲν δικαίους [illegible] ὁμοίως ἀρχὴ ἐξ ἴσου [illegible]
ἀορίστως ποιεῖ δαιμόνιοι [illegible] ὁ νοῦς τοιοῦτος· οὐ τὴν [illegible] οὐδεὶς [illegible] ἀπὸ καταπιστοῦ ἀντιποιεῖσθαι· ὁ δὲ [illegible] ὡς καὶ παρὰ δημοκρατίᾳ πολλοῖς· καὶ τοῦ μὲν αὐτοῖς καὶ τοῖς [illegible] νόμοις [illegible] ταῖς κρίσεσι φίλοι δίκαιοι δοκοῦμεν· οὐκ ὀλίγου τὸ δὲ τῶν ἀρχῶν τοῖς ἄλλοις ἀμα μόνοις [illegible] ἐκ τοῦ ἀδικίας· ὁ δὲ νοῦς ὅτι ἐκ [illegible] πρὸς τὸν νομίζει αὐτοὶ [illegible] δικαίως [illegible] τὰς ἀρχὰς νομίζουσι δαιμόνιοι·

… πολλὰ … ἄδηλα … ὅμηρος· νίκη δ' ἐπαμείβεται ἄνδρας.

μηκυνόμενος γὰρ φιλεῖ ἐς τύχας τὰ πολλὰ περιίστασθαι, ὧν ἴσον τε ἀπέχομεν καὶ
ὁποτέρως ἔσται ἐν ἀδήλῳ κινδυνεύεται. ἰόντες τε οἱ ἄνθρωποι ἐς τοὺς πολέμους τῶν ἔρ-
γων πρότερον ἔχονται, ἃ χρῆν ὕστερον δρᾶν, κακοπαθοῦντες δὲ ἤδη τῶν λόγων ἅπτον-
ται. ἡμεῖς δὲ ἐν οὐδεμιᾷ πω τοιαύτῃ ἁμαρτίᾳ ὄντες, οὔτ' αὐτοὶ οὔθ' ὑμᾶς ὁρῶντες, λέγομεν
ὑμῖν, ἕως ἔτι αὐθαίρετος ἀμφοτέροις ἡ εὐβουλία, σπονδὰς μὴ λύειν μηδὲ παραβαίνειν
τοὺς ὅρκους· τὰ δὲ διάφορα δίκῃ λύεσθαι κατὰ τὴν ξυνθήκην. εἰ δὲ μή, θεοὺς τοὺς ὁρ-
κίους μάρτυρας ποιούμενοι πειρασόμεθα ἀμύνεσθαι πολέμου ἄρχοντας
ταύτῃ ᾗ ἂν ὑφηγῆσθε. Τοιαῦτα δὲ οἱ Ἀθηναῖοι εἶπον. ἐπειδὴ δὲ τῶν τε ξυμμάχων ἤκουσαν
οἱ Λακεδαιμόνιοι τὰ ἐγκλήματα ἐς τοὺς Ἀθηναίους καὶ τῶν Ἀθηναίων ἃ ἔλεξαν, μετα-
στησάμενοι πάντας ἐβουλεύοντο κατὰ σφᾶς αὐτοὺς περὶ τῶν παρόντων. καὶ τῶν μὲν
πλεόνων ἐπὶ τὸ αὐτὸ αἱ γνῶμαι ἔφερον, ἀδικεῖν τε τοὺς Ἀθηναίους ἤδη καὶ πολεμητέα εἶναι
ἐν τάχει. παρελθὼν δὲ Ἀρχίδαμος ὁ βασιλεὺς αὐτῶν, ἀνὴρ καὶ ξυνετὸς δοκῶν εἶναι
καὶ σώφρων, ἔλεξε τοιάδε. Καὶ αὐτὸς πολλῶν ἤδη πολέμων ἔμπειρος
εἰμί, ὦ Λακεδαιμόνιοι, καὶ ὑμῶν τοὺς ἐν τῇ αὐτῇ ἡλικίᾳ ὁρῶ, ὥστε μήτε ἀπειρίᾳ
ἐπιθυμῆσαί τινα τοῦ ἔργου, ὅπερ ἂν οἱ πολλοὶ πάθοιεν, μήτε ἀγαθὸν καὶ
ἀσφαλὲς νομίσαντα. εὕροιτε δ' ἂν τόνδε περὶ οὗ νῦν βουλεύεσθε οὐκ ἂν ἐλά-
χιστον γενόμενον, εἰ σωφρόνως τις αὐτὸν ἐκλογίζοιτο. πρὸς μὲν γὰρ τοὺς Πελοποννησίους
καὶ τοὺς ἀστυγείτονας παρόμοιος ἡμῶν ἡ ἀλκή, καὶ διὰ ταχέων οἷόν τε ἐφ' ἕκαστα
ἐλθεῖν· πρὸς δὲ ἄνδρας οἳ γῆν τε ἑκὰς ἔχουσι καὶ προσέτι θαλάσσης ἐμπειρότατοί εἰσι
καὶ τοῖς ἄλλοις ἅπασιν ἄριστα ἐξήρτυνται, πλούτῳ τε ἰδίῳ καὶ δημοσίῳ καὶ ναυσὶ
καὶ ἵπποις καὶ ὅπλοις καὶ ὄχλῳ, ὅσος οὐκ ἐν ἄλλῳ ἑνί γε χωρίῳ Ἑλληνικῷ ἐστιν, ἔτι
δὲ καὶ ξυμμάχους πολλοὺς φόρου ὑποτελεῖς ἔχουσι, πῶς χρὴ πρὸς τούτους
ῥᾳδίως πόλεμον ἄρασθαι, καὶ τίνι πιστεύσαντας ἀπαρασκεύους ἐπειχθῆναι; πό-
τερον ταῖς ναυσίν; ἀλλ' ἥσσους ἐσμέν· εἰ δὲ μελετήσομεν καὶ ἀντιπαρασκευασόμεθα,
χρόνος ἐνέσται. ἀλλὰ τοῖς χρήμασιν; ἀλλὰ πολλῷ ἔτι πλέον τούτου ἐλλείπομεν, καὶ οὔτε
ἐν κοινῷ ἔχομεν, οὔτε ἑτοίμως ἐκ τῶν ἰδίων φέρομεν. τάχ' ἄν τις θαρσοίη ὅτι τοῖς
ὅπλοις αὐτῶν καὶ τῷ πλήθει ὑπερφέρομεν, ὥστε τὴν γῆν δῃοῦν ἐπιφοιτῶντες.
τοῖς δὲ ἄλλη γῆ ἐστι πολλὴ ἧς ἄρχουσι, καὶ ἐκ θαλάσσης ὧν δέονται ἐπάξονται.

Marginalia (left):
οἱ ἄνθρωποι βουλεύονται … περὶ τῶν βουλευμάτων ἀδήλων·
ἀντὶ τοῦ … ἀσφαλοῦς·
καὶ τοὺς ὁμολογουμένους … ὁρκίους μάρτυρας … [illegible]
*
ἐβουλεύοντο κατὰ σφᾶς … οἱ Λακεδαιμόνιοι περὶ τὰς ἐγκλήσεις … καὶ δημηγορεῖ Ἀρχίδαμος … πρὸς Λακεδαιμονίους …
[illegible]
… Πελοποννησίους … ὁ πόλεμος διὰ ταχέων …
πάντας … Λακεδαιμονίους·
φρόνιμος καὶ … [illegible]

εἰ δ᾽ αὐτοὺς τοὺς ξυμμάχους ἀφιστάναι πειρασόμεθα, δεήσει καὶ τούτοις ναυσὶ βοηθεῖν
τὸ πλέον οὖσι νησιώταις. τίς οὖν ἔσται ἡμῶν ὁ πόλεμος; εἰ μὴ γὰρ ἢ ναυσὶ κρατή-
σομεν ἢ τὰς προσόδους ἀφαιρήσομεν ἀφ᾽ ὧν τὸ ναυτικὸν τρέφουσι, βλαψόμεθα
τὰ πλείω. κἀν τούτῳ οὐδὲ καταλύεσθαι ἔτι καλόν, ἄλλως τε καὶ εἰ δόξομεν ἄρξαι μᾶλ-
λον τῆς διαφορᾶς. μὴ γὰρ δὴ ἐκείνῃ γε τῇ ἐλπίδι ἐπαιρώμεθα ὡς ταχὺ παυ-
θήσεται ὁ πόλεμος, ἢν τὴν γῆν αὐτῶν τέμωμεν. δέδοικα δὲ μᾶλλον, μὴ καὶ τοῖς παισὶν
αὐτὸν ὑπολίπωμεν· οὕτως εἰκὸς Ἀθηναίους φρονήματι μήτε τῇ γῇ δουλεῦσαι μήτε
ὥσπερ ἀπείρους καταπλαγῆναι τῷ πολέμῳ. οὐ μὴν οὐδὲ ἀναισθήτως αὐτοὺς κε-
λεύω τούς τε ξυμμάχους ἡμῶν ἐᾶν βλάπτειν, καὶ ἐπιβουλεύοντας μὴ καταφω-
ρᾶν. ἀλλὰ ὅπλα μὲν μήπω κινεῖν. πέμπειν δὲ καὶ αἰτιᾶσθαι. μήτε πόλεμον
ἄγαν δηλοῦντας, μήθ᾽ ὡς ἐπιτρέψομεν. κἀν τούτῳ καὶ τὰ ἡμέτερα αὐτῶν ἐξαρ-
τύεσθαι. ξυμμάχων τε προσαγωγῇ καὶ Ἑλλήνων καὶ βαρβάρων. εἴ ποθέν τινα
ἢ ναυτικοῦ ἢ χρημάτων δύναμιν προσληψόμεθα. ἀνεπίφθονον δέ, ὅσοι ὥσπερ
καὶ ἡμεῖς ὑπ᾽ Ἀθηναίων ἐπιβουλευόμεθα, μὴ Ἕλληνας μόνον ἀλλὰ καὶ βαρβάρους
προσλαβόντας διασωθῆναι. καὶ τὰ αὐτῶν ἅμα ἐκποριζώμεθα. καὶ ἢν μὲν ἐσα-
κούωσί τι πρεσβευομένων ἡμῶν, ταῦτα ἄριστα. ἢν δὲ μή, διελθόντων ἐτῶν καὶ δύο
καὶ τριῶν, ἄμεινον ἤδη, ἢν δοκῇ, πεφραγμένοι ἴμεν ἐπ᾽ αὐτούς. καὶ ἴσως ὁρῶντες
ἡμῶν ἤδη τήν τε παρασκευὴν καὶ τοὺς λόγους αὐτῇ ὁμοῖα ὑποσημαίνοντας, μᾶλ-
λον ἂν εἴκοιεν. καὶ γῆν ἔτι ἄτμητον ἔχοντες. καὶ περὶ παρόντων ἀγαθῶν καὶ οὔπω
ἐφθαρμένων βουλευόμενοι. μὴ γὰρ ἄλλο τι νομίσητε τὴν γῆν αὐτῶν, ἢ ὅμηρον
ἔχειν. καὶ οὐχ ἧσσον ὅσῳ ἄμεινον ἐξείργασται. ἧς φείδεσθαι χρὴ ὡς ἐπὶ πλεῖστον
καὶ μὴ ἐς ἀπόνοιαν καταστήσαντας αὐτοὺς ἀληπτοτέρους ἔχειν. εἰ γὰρ
ἀπαράσκευοι τοῖς τῶν ξυμμάχων ἐγκλήμασιν ἐπειχθέντες τεμοῦμεν αὐτήν, ὁ-
ρᾶτε ὅπως μὴ αἴσχιον καὶ ἀπορώτερον τῇ Πελοποννήσῳ πράξωμεν. ἐγκλή-
ματα μὲν γὰρ καὶ πόλεων καὶ ἰδιωτῶν οἷόν τε καταλῦσαι. πόλεμον δὲ ξύμ-
παντας ἀραμένους ἕνεκα τῶν ἰδίων, ὃν οὐχ ὑπάρχει εἰδέναι καθ᾽ ὅτι χωρή-
σει, οὐ ῥᾴδιον εὐπρεπῶς θέσθαι. καὶ ἀνανδρία μηδενὶ πολλοὺς μιᾷ πόλει
μὴ ταχὺ ἐπελθεῖν δοκείτω εἶναι. εἰσὶ γὰρ καὶ ἐκείνοις οὐκ ἐλάσσους χρήματα

[illegible]

[illegible]

φέροντες ξύμμαχοι· καὶ ἔστιν ὁ πόλεμος οὐχ ὅπλων τὸ πλέον, ἀλλὰ δαπάνης,
δι' ἣν τὰ ὅπλα ὠφελεῖ· ἄλλως τε καὶ ἠπειρώταις πρὸς θαλασσίους. πορισώμεθα
οὖν πρῶτον αὐτήν, καὶ μὴ τοῖς τῶν ξυμμάχων λόγοις πρότερον ἐπαιρώμεθα·
οἵπερ δὲ καὶ τῶν ἀποβαινόντων τὸ πλέον ἐπ' ἀμφότερα τῆς αἰτίας ἕξομεν, οὗτοι καὶ
καθ' ἡσυχίαν τι αὐτῶν προΐδωμεν. καὶ τὸ βραδὺ καὶ μέλλον, ὃ μέμφονται μάλι-
στα ἡμῶν, μὴ αἰσχύνεσθε· σπεύδοντές τε σχολαίτερον ἂν παύσαισθε διὰ τὸ ἀ-
παράσκευοι ἐγχειρεῖν· καὶ ἅμα ἐλευθέραν καὶ εὐδοξοτάτην πόλιν διὰ παντὸς
νεμόμεθα· καὶ δύναται μάλιστα σωφροσύνη ἔμφρων τοῦτ' εἶναι· μόνοι γὰρ δι' αὐ-
τὸ εὐπραγίαις τε οὐκ ἐξυβρίζομεν, καὶ ξυμφοραῖς ἧσσον ἑτέρων εἴκομεν· τῶν τε
ξὺν ἐπαίνῳ ἐξοτρυνόντων ἡμᾶς ἐπὶ τὰ δεινὰ παρὰ τὸ δοκοῦν ἡμῖν, οὐκ ἐπαιρό-
μεθα ἡδονῇ· καὶ ἤν τις ἄρα ξὺν κατηγορίᾳ παροξύνῃ, οὐδὲν δὴ μᾶλλον ἀχθεσθέντες
ἀνεπείσθημεν. πολεμικοί τε καὶ εὔβουλοι διὰ τὸ εὔκοσμον γιγνόμεθα· τὸ μὲν, ὅτι
αἰδὼς σωφροσύνης πλεῖστον μετέχει, αἰσχύνης δὲ εὐψυχία· εὔβουλοι δέ, ἀμα-
θέστερον τῶν νόμων τῆς ὑπεροψίας παιδευόμενοι, καὶ ξὺν χαλεπότητι σωφρονέστερον
ἢ ὥστε αὐτῶν ἀνηκουστεῖν· καὶ μὴ τὰ ἀχρεῖα ξυνετοὶ ἄγαν ὄντες, τὰς τῶν πολεμίων
παρασκευὰς λόγῳ καλῶς μεμφόμενοι, ἀνομοίως ἔργῳ ἐπεξιέναι· νομίζειν δὲ τάς τε
διανοίας τῶν πέλας παραπλησίους εἶναι, καὶ τὰς προσπιπτούσας τύχας οὐ λόγῳ διαιρε-
τάς. αἰεὶ δὲ ὡς πρὸς εὖ βουλευομένους τοὺς ἐναντίους ἔργῳ παρασκευαζόμεθα· καὶ οὐκ
ἐξ ἐκείνων ὡς ἁμαρτησομένων ἔχειν δεῖ τὰς ἐλπίδας, ἀλλ' ὡς ἡμῶν αὐτῶν ἀσφα-
λῶς προνοουμένων· πολύ τε διαφέρειν οὐ δεῖ νομίζειν ἄνθρωπον ἀνθρώπου· κράτιστον
δὲ εἶναι ὅστις ἐν τοῖς ἀναγκαιοτάτοις παιδεύεται. ταύτας οὖν ἃς οἱ πατέρες ἡμῖν
παρέδοσαν μελέτας, καὶ αὐτοὶ διὰ παντὸς ὠφελούμενοι ἔχομεν, μὴ παρῶμεν·
μηδὲ ἐπειχθέντες ἐν βραχεῖ μορίῳ ἡμέρας περὶ πολλῶν σωμάτων καὶ χρημάτων
καὶ πόλεων καὶ δόξης βουλεύσωμεν, ἀλλὰ καθ' ἡσυχίαν. ἔξεστι δ' ἡμῖν μᾶλλον
ἑτέρων διὰ ἰσχύν. καὶ πρὸς τοὺς Ἀθηναίους πέμπετε μὲν περὶ τῆς Ποτειδαίας, πέμπε-
τε δὲ περὶ ὧν οἱ ξύμμαχοί φασιν ἀδικεῖσθαι· ἄλλως τε καὶ ἑτοίμων ὄντων αὐ-
τῶν δίκας δοῦναι· ἐπὶ δὲ τὸν διδόντα οὐ πρότερον νόμιμον ὡς ἐπ' ἀδικοῦντας
ἰέναι. παρασκευάζεσθε δὲ τὸν πόλεμον ἅμα. ταῦτα γὰρ καὶ κράτιστα βουλεύσεσθε καὶ

Ταῦτα πάντα πρὸς τοὺς [illegible]

ἀσαφὲς τὸ χωρίον [illegible]

[illegible]

σωφροσύνη [illegible]

[illegible]

τοῖς ἐναντίοις φοβερώτατα. καὶ ὁ μὲν ἀρχίδαμος τοιαῦτα εἶπεν· παρελθὼν δὲ σθενε-
λαΐδας τελευταῖος εἷς τῶν ἐφόρων τότε ὢν ἔλεξε τοῖς λακεδαιμονίοις ὧδε·
τοὺς μὲν λόγους τοὺς πολλοὺς τῶν ἀθηναίων οὐ γινώσκω· ἐπαινέσαντες γὰρ πολλὰ
ἑαυτοὺς, οὐδαμοῦ ἀντεῖπον ὡς οὐκ ἀδικοῦσι τοὺς ἡμετέρους ξυμμάχους.
καὶ τὴν πελοπόννησον· καίτοι εἰ πρὸς τοὺς μήδους ἐγένοντο ἀγαθοὶ τότε, πρὸς
δ' ἡμᾶς κακοὶ νῦν, διπλασίας ζημίας ἄξιοί εἰσιν, ὅτι ἀντ' ἀγαθῶν κακοὶ γεγένηνται.
ἡμεῖς δὲ καὶ ὅμοιοι τότε καὶ νῦν, καὶ τοὺς ξυμμάχους, ἢν σωφρονῶμεν, οὐ πε-
ριοψόμεθα ἀδικουμένους, οὐδὲ μελλήσομεν τιμωρεῖν· οἱ δ' οὐκέτι μέλλουσι κα-
κῶς πάσχειν. ἄλλοις μὲν γὰρ χρήματά ἐστι πολλὰ καὶ νῆες καὶ ἵπποι. ἡμῖν δὲ ξύμμα-
χοι ἀγαθοί, οὓς οὐ παραδοτέα τοῖς ἀθηναίοις ἐστίν, οὐδὲ δίκαις καὶ λόγοις διακρι-
τέα μὴ λόγῳ καὶ αὐτοὺς βλαπτομένους· ἀλλὰ τιμωρητέα ἐν τάχει καὶ παντὶ
σθένει. καὶ ὡς ἡμᾶς πρέπει βουλεύεσθαι ἀδικουμένους, μηδεὶς διδασκέτω·
ἀλλὰ τοὺς μέλλοντας ἀδικεῖν μᾶλλον πρέπει πολὺν χρόνον βουλεύεσθαι. ψηφίζεσθε
οὖν ὦ λακεδαιμόνιοι ἀξίως τῆς σπάρτης τὸν πόλεμον. καὶ μήτε τοὺς ἀθηναίους
ἐᾶτε μείζους γίγνεσθαι, μήτε τοὺς ξυμμάχους καταπροδιδῶμεν· ἀλλὰ ξὺν τοῖς
θεοῖς ἐπίωμεν ἐπὶ τοὺς ἀδικοῦντας. τοιαῦτα δὲ λέξας, ἐπεψήφιζεν αὐτὸς ἔφο-
ρος ὢν ἐς τὴν ἐκκλησίαν τῶν λακεδαιμονίων. ὁ δέ, κρίνουσι γὰρ βοῇ καὶ
οὐ ψήφῳ, οὐκ ἔφη διαγινώσκειν τὴν βοὴν ὁποτέρα μείζων· ἀλλὰ βουλόμενος
αὐτοὺς φανερῶς ἀποδεικνυμένους τὴν γνώμην ἐς τὸ πολεμεῖν μᾶλλον ὁρμῆ-
σαι, ἔλεξεν· ὅτῳ μὲν ὑμῶν ὦ λακεδαιμόνιοι λελύσθαι δοκοῦσιν αἱ σπονδαὶ
καὶ οἱ ἀθηναῖοι ἀδικεῖν, ἀναστήτω ἐς ἐκεῖνο τὸ χωρίον αὐτοῖς, ὅτῳ δὲ μὴ
δοκοῦσιν ἐς τὰ ἐπὶ θάτερα. ἀναστάντες δὲ διέστησαν· καὶ πολλῷ πλείους
ἐγένοντο οἷς ἐδόκουν αἱ σπονδαὶ λελύσθαι. προσκαλέσαντές τε τοὺς ξυμ-
μάχους, εἶπον ὅτι σφίσι μὲν δοκοῖεν ἀδικεῖν οἱ ἀθηναῖοι· βούλεσθαι δὲ καὶ
τοὺς πάντας ξυμμάχους παρακαλέσαντες ψῆφον ἐπαγαγεῖν, ὅπως κοινῇ βου-
λευσάμενοι τὸν πόλεμον ποιῶνται ἢν δοκῇ. καὶ οἱ μὲν ἀπεχώρησαν ἐπ' οἴ-
κου διαπραξάμενοι ταῦτα· καὶ οἱ ἀθηναίων πρέσβεις ὕστερον ἐφ' ἅπερ ἦλθον
χρηματίσαντες. ἡ δὲ διαγνώμη αὕτη τῆς ἐκκλησίας τοῦ τὰς σπονδὰς λελύσθαι,

[illegible]

[illegible]

[illegible]

ἐγένετο ἐν τῷ τετάρτῳ καὶ δεκάτῳ ἔτει τῶν τριακοντουτίδων σπονδῶν προκεχωρη-
κυιῶν· αἳ ἐγένοντο μετὰ τὰ εὐβοϊκά. ἐψηφίσαντο δὲ οἱ λακεδαιμόνιοι τὰς
σπονδὰς λελύσθαι καὶ πολεμητέα εἶναι. οὐ τοσοῦτον τῶν ξυμμάχων πεισθέντες
τοῖς λόγοις ὅσον φοβούμενοι τοὺς ἀθηναίους μὴ ἐπὶ μεῖζον δυνηθῶσιν. ὁρῶντες αὐτοῖς
τὰ πολλὰ τῆς ἑλλάδος ὑποχείρια ἤδη ὄντα. οἱ γὰρ ἀθηναῖοι τρόπῳ τοιῷδε ἦλθον ἐπὶ
τὰ πράγματα ἐν οἷς ηὐξήθησαν. ἐπειδὴ μῆδοι ἀνεχώρησαν ἐκ τῆς εὐρώπης νι-
κηθέντες καὶ ναυσὶ καὶ πεζῷ ὑπὸ ἑλλήνων. καὶ οἱ καταφυγόντες αὐτῶν ταῖς
ναυσὶν ἐς μυκάλην διεφθάρησαν, λεωτυχίδης μὲν ὁ βασιλεὺς τῶν λακεδαιμο-
νίων. ὅσπερ ἡγεῖτο τῶν ἐν μυκάλῃ ἑλλήνων, ἀπεχώρησεν ἐπ' οἴκου ἔχων τοὺς
ἀπὸ πελοποννήσου ξυμμάχους. οἱ δὲ ἀθηναῖοι καὶ οἱ ἀπὸ ἰωνίας καὶ ἑλλησπόντου
ξύμμαχοι ἤδη ἀφεστηκότες ἀπὸ βασιλέως, ὑπομείναντες σηστὸν ἐπολιόρκουν
μήδων ἐχόντων. καὶ ἐπιχειμάσαντες, εἷλον αὐτὴν ἐκλιπόντων τῶν βαρβάρων.
καὶ μετὰ τοῦτο ἀπέπλευσαν ἐξ ἑλλησπόντου ὡς ἕκαστοι κατὰ πόλεις. ἀθηναίων
δὲ τὸ κοινόν, ἐπειδὴ αὐτοῖς οἱ βάρβαροι ἐκ τῆς χώρας ἀπῆλθον, διεκομίζοντο
εὐθὺς ὅθεν ὑπεξέθεντο παῖδας καὶ γυναῖκας καὶ τὴν περιοῦσαν κατασκευήν.
καὶ τὴν πόλιν ἀνοικοδομεῖν παρεσκευάζοντο καὶ τὰ τείχη. τοῦ τε γὰρ περιβόλου βρα-
χέα εἱστήκει. καὶ οἰκίαι αἱ μὲν πολλαὶ πεπτώκεσαν. ὀλίγαι δὲ περιῆσαν ἐν αἷς
αὐτοὶ ἐσκήνωσαν οἱ δυνατοὶ τῶν περσῶν. λακεδαιμόνιοι δὲ αἰσθόμενοι τὸ μέλλον,
ἦλθον πρεσβείᾳ. τὰ μὲν καὶ αὐτοὶ ἥδιον ἂν ὁρῶντες μήτ' ἐκείνους μήτ' ἄλλον μηδένα
τεῖχος ἔχοντα. τὸ δὲ πλέον τῶν ξυμμάχων ἐξοτρυνόντων καὶ φοβουμένων τοῦ τε ναυτικοῦ
αὐτῶν τὸ πλῆθος ὃ πρὶν οὐχ ὑπῆρχε, καὶ τὴν ἐς τὸν μηδικὸν πόλεμον τόλμαν γε-
νομένην. ἠξίουν τε αὐτοὺς μὴ τειχίζειν, ἀλλὰ καὶ τῶν ἔξω πελοποννήσου μᾶλλον
ὅσοις ξυνειστήκει ξυγκαθελεῖν μετὰ σφῶν τοὺς περιβόλους. τὸ μὲν βουλόμενον καὶ ὕπο-
πτον τῆς γνώμης, οὐ δηλοῦντες ἐς τοὺς ἀθηναίους, ὡς δὲ τοῦ βαρβάρου εἰ αὖ-
θις ἐπέλθοι, οὐκ ἂν ἔχοντος ἀπὸ ἐχυροῦ ποθεν ὥσπερ νῦν ἐκ τῶν θηβῶν ὁρ-
μᾶσθαι. τήν τε πελοπόννησον πᾶσιν ἔφασαν ἱκανὴν εἶναι ἀναχώρησίν τε
καὶ ἀφορμήν. οἱ δ' ἀθηναῖοι, θεμιστοκλέους γνώμῃ, τοὺς μὲν λακεδαιμονίους ταῦτ'
εἰπόντας ἀποκρινάμενοι ὅτι πέμψουσιν ὡς αὐτοὺς πρέσβεις περὶ ὧν λέγουσιν,

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

εὐθὺς ἀπήλλαξαν· ἑαυτὸν δ' ἐκέλευεν ἀποστέλλειν ὡς τάχιστα ὁ θεμιστοκλῆς ἐς τὴν
λακεδαίμονα· ἄλλους δὲ πρὸς ἑαυτῷ ἑλομένους πρέσβεις μὴ εὐθὺς ἐκπέμπειν· ἀλλ'
ἐπισχεῖν μέχρι τοσούτου ἕως ἂν τὸ τεῖχος ἱκανὸν ἄρωσιν· ὥστε ἀπομάχεσθαι ἐκ τοῦ ἀναγκαιο-
τάτου ὕψους· τειχίζειν δὲ πάντας πανδημεὶ τοὺς ἐν τῇ πόλει· καὶ αὐτοὺς καὶ γυναῖκας
καὶ παῖδας φειδομένους μήτε ἰδίου μήτε δημοσίου οἰκοδομήματος ὅθεν τις
ὠφελία ἔσται ἐς τὸ ἔργον, ἀλλὰ καθαιροῦντας πάντα· καὶ ὁ μὲν ταῦτα διδάξας
καὶ ὑπειπὼν τἆλλα ὅτι αὐτὸς τἀκεῖ πράξοι ᾤχετο· καὶ ἐς τὴν λακεδαίμονα
ἐλθὼν, οὐ προσῄει πρὸς τὰς ἀρχάς· ἀλλὰ διῆγε καὶ προυφασίζετο·
καὶ ὁπότε τις αὐτὸν ἔροιτο τῶν ἐν τέλει ὄντων ὅτι οὐκ ἐπέρχεται ἐπὶ τὸ κοινόν, — ἐπὶ τὸ κοινὸν· [illegible] ὁ πολίτης:–
ἔφη τοὺς ξυμπρέσβεις ἀναμένειν· ἀσχολίας δέ τινος οὔσης αὐτοὺς ὑπολειφθῆ-
ναι· προσδέχεσθαι μέντοι ἐν τάχει ἥξειν καὶ θαυμάζειν ὡς οὔπω πάρεισιν.
οἱ δὲ ἀκούοντες, τῷ μὲν θεμιστοκλεῖ ἐπείθοντο διὰ φιλίαν αὐτοῦ· τῶν δὲ ἄλλων
ἀφικνουμένων καὶ σαφῶς κατηγορούντων ὅτι τειχίζεταί τε καὶ ἤδη ὕψος λαμβάνει,
οὐκ εἶχον ὅπως χρὴ ἀπιστῆσαι· γνοὺς δὲ ἐκεῖνος κελεύει αὐτοὺς μὴ λόγοις μᾶλλον
παράγεσθαι ἢ πέμψαι σφῶν αὐτῶν ἄνδρας οἵτινες χρηστοὶ καὶ πιστῶς ἀπ-
αγγελοῦσι σκεψάμενοι· ἀποστέλλουσιν οὖν· καὶ περὶ αὐτῶν ὁ θεμιστοκλῆς τοῖς ἀθη-
ναίοις κρύφα πέμπει κελεύων ὡς ἥκιστα ἐπιφανῶς κατασχεῖν καὶ μὴ ἀφεῖναι πρὶν,
ἂν αὐτοὶ πάλιν κομισθῶσιν· ἤδη γὰρ καὶ ἧκον αὐτῷ οἱ ξυμπρέσβεις ἁβρώνιχός
τε ὁ λυσικλέους· καὶ ἀριστείδης ὁ λυσιμάχου, ἀγγέλλοντες ἔχειν ἱκανῶς τὸ τεῖχος· — ὅλα ταῦτα μεταξὺ κεῖνται:–
ἐφοβεῖτο γὰρ μὴ οἱ λακεδαιμόνιοι σφᾶς ὁπότε σαφῶς ἀκούσειαν, οὐκέτι ἀφῶσιν· — τὸ ἑξῆς οὕτως· μὴ οὐκ αὐτοὺς ἀφῶσιν οἱ λακε-
οἵ τε οὖν ἀθηναῖοι τοὺς πρέσβεις ὥσπερ ἐπεστάλη κατεῖχον· καὶ ὁ θεμιστοκλῆς ἐπελ- — δαιμόνιοι ὁπότε σαφῶς
θὼν τοῖς λακεδαιμονίοις ἐνταῦθα δὴ φανερῶς εἶπεν· ὅτι ἡ μὲν πόλις σφῶν τετεί- — ἀκούσαιεν:–
χισται ἤδη· ὥστε ἱκανὴ εἶναι σώζειν τοὺς ἐνοικοῦντας· εἰ δέ τι βούλονται λακεδαιμό- — τὸ σφῶν μὲν πλεῖον· διὰ
νιοι ἢ οἱ ξύμμαχοι, πρεσβεύεσθαι παρὰ σφᾶς· ὡς πρὸς διαγινώσκοντας τὸ λοιπὸν — τὸ καὶ ἐς αὐτὸ θεμιστο-
ἰέναι τά τε σφίσιν αὐτοῖς ξύμφορα καὶ τὰ κοινά· τήν τε γὰρ πόλιν ὅτε ἐδόκει ἐκλιπεῖν — [ἀπὸ κοινοῦ τὸ ἐδόκει] — κλέα οὖν [illegible] ὡς ἀποθνῄσκειν
ἄμεινον εἶναι καὶ ἐς τὰς ναῦς ἐσβῆναι, ἄνευ ἐκείνων ἔφασαν γνόντες τολμῆσαι· καὶ — [ἀπὸ κοινοῦ τὸ ἔφασαν] — ὄντος ταῦτα [illegible]:–
ὅσα αὖ μετ' ἐκείνων βουλεύσασθαι, οὐδενὸς ὕστεροι γνώμῃ φανῆναι· δοκεῖν οὖν σφίσι καὶ — τοῦτο ἀπὸ [illegible] ὅτι [illegible]
νῦν ἄμεινον εἶναι τὴν ἑαυτῶν πόλιν τεῖχος ἔχειν· καὶ ἰδίᾳ τοῖς πολίταις καὶ ἐς — φερόμενον:–

τοῖς πᾶσι ξυμμάχοις ὠφελιμώτερον ἔσεσθαι. οὐ γὰρ οἷόν τ' εἶναι μὴ ἀπὸ ἀντιπά-
λου παρασκευῆς ὅμοιόν τι ἢ ἴσον ἐς τὸ κοινὸν βουλεύεσθαι. ἢ πάντας οὖν ἀτειχίστους
ἔφη χρῆναι ξυμμαχεῖν ἢ καὶ τάδε νομίζειν ὀρθῶς ἔχειν. οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι ἀκούσαντες
ὀργὴν μὲν φανερὰν οὐκ ἐποιοῦντο τοῖς Ἀθηναίοις· οὐδὲ γὰρ ἐπὶ κωλύμῃ ἀλλὰ γνώ-
μης παραινέσει δῆθεν τῷ κοινῷ ἐπρεσβεύσαντο. ἅμα δὲ καὶ προσφιλεῖς ὄντες
ἐν τῷ τότε διὰ τὴν ἐς τὸν Μῆδον προθυμίαν, τὰ μάλιστα αὐτοῖς ἐτύγχανον. τῆς
μέντοι βουλήσεως ἁμαρτάνοντες, ἀδήλως ἤχθοντο. οἱ δὲ πρέσβεις ἑκατέρων
ἀπῆλθον ἐπ' οἴκου ἀνεπικλήτως. Τούτῳ τῷ τρόπῳ οἱ Ἀθηναῖοι τὴν πόλιν ἐτεί-
χισαν ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ. καὶ δήλη ἡ οἰκοδομία ἔτι καὶ νῦν ἐστιν ὅτι κατὰ σπουδὴν
ἐγένετο. οἱ γὰρ θεμέλιοι παντοίων λίθων ὑπόκεινται. καὶ οὐ ξυνειργασμένων ἔστιν ᾗ·
ἀλλ' ὡς ἕκαστοί ποτε προσέφερον. πολλαί τε στῆλαι ἀπὸ σημάτων καὶ λίθοι εἰργασμένοι
ἐγκατελέγησαν. μείζων γὰρ ὁ περίβολος πανταχῇ ἐξήχθη τῆς πόλεως. καὶ διὰ τοῦ-
το πάντα ὁμοίως κινοῦντες ἠπείγοντο. ἔπεισε δὲ καὶ τοῦ Πειραιῶς τὰ λοιπὰ Θε-
μιστοκλῆς οἰκοδομεῖν. ὑπῆρκτο δ' αὐτοῦ πρότερον ἐπὶ τῆς ἐκείνου ἀρχῆς
ἧς κατ' ἐνιαυτὸν Ἀθηναίοις ἦρξε. νομίζων τό τε χωρίον καλὸν εἶναι λιμένας ἔχον
τρεῖς αὐτοφυεῖς. καὶ αὐτοὺς ναυτικοὺς γεγενημένους μέγα προφέρειν ἐς τὸ κτήσασθαι
δύναμιν. τῆς γὰρ δὴ θαλάσσης πρῶτος ἐτόλμησεν εἰπεῖν ὡς ἀνθεκτέα ἐστί. καὶ τὴν
ἀρχὴν εὐθὺς ξυγκατεσκεύαζε. καὶ ᾠκοδόμησαν τῇ ἐκείνου γνώμῃ τὸ πάχος
τοῦ τείχους ὅπερ νῦν ἔτι δῆλόν ἐστι περὶ τὸν Πειραιᾶ. δύο γὰρ ἅμαξαι ἐναντίαι
ἀλλήλαις τοὺς λίθους ἐπῆγον. ἐντὸς δὲ οὔτε χάλιξ οὔτε πηλὸς ἦν. ἀλλὰ ξυνῳκο-
δομημένοι μεγάλοι λίθοι καὶ ἐντομῇ ἐγγώνιοι, σιδήρῳ πρὸς ἀλλήλους τὰ ἔξωθεν
καὶ μολύβδῳ δεδεμένοι. τὸ δὲ ὕψος ἥμισυ μάλιστα ἐτελέσθη οὗ διενοεῖτο.
ἐβούλετο γὰρ τῷ μεγέθει καὶ τῷ πάχει ἀφιστάναι τὰς τῶν πολεμίων ἐπιβουλάς.
ἀνθρώπων τε ἐνόμιζεν ὀλίγων καὶ τῶν ἀχρειοτάτων ἀρκέσειν τὴν φυλακήν. τοὺς δ' ἄλλους
ἐς τὰς ναῦς ἐσβήσεσθαι. ταῖς γὰρ ναυσὶ μάλιστα προσέκειτο. ἰδὼν ὡς ἐμοὶ δοκεῖ
τῆς βασιλέως στρατιᾶς τὴν κατὰ θάλασσαν ἔφοδον εὐπορωτέραν τῆς κατὰ γῆν οὖσαν.
τόν τε Πειραιᾶ ὠφελιμώτερον ἐνόμιζε τῆς ἄνω πόλεως. καὶ πολλάκις τοῖς
Ἀθηναίοις παρῄνει, ἢν ἄρα ποτὲ κατὰ γῆν βιασθῶσι, καταβάντας ἐς αὐτὸν ταῖς

ναυσί. πρὸς ἅπαντας ἀνθίστασθαι. ἀθηναῖοι μὲν οὖν οὕτως ἐτειχίσθησαν· καὶ τἆλλα
κατεσκευάζοντο εὐθὺς μετὰ τὴν μήδων ἀναχώρησιν. παυσανίας δὲ ὁ κλεομβρότου ἐκ λα
κεδαίμονος στρατηγὸς τῶν ἑλλήνων ἐξεπέμφθη μετὰ εἴκοσι νεῶν ἀπὸ πελοποννήσου·
ξυνέπλεον δὲ καὶ ἀθηναῖοι τριάκοντα ναυσὶ καὶ τῶν ἄλλων ξυμμάχων πλῆθος. καὶ ἐ
στράτευσαν ἐς κύπρον· καὶ αὐτῆς τὰ πολλὰ κατεστρέψαντο· καὶ ὕστερον ἐς βυζάν
τιον μήδων ἐχόντων, καὶ ἐξεπολιόρκησαν ἐν τῇδε τῇ ἡγεμονίᾳ. ἤδη δὲ βιαίου ὄντος
αὐτοῦ, οἵ τε ἄλλοι ἕλληνες ἤχθοντο καὶ οὐχ ἥκιστα οἱ ἴωνες· καὶ ὅσοι ἀπὸ βασι
λέως νεωστὶ ἠλευθέρωντο· φοιτῶντές τε πρὸς τοὺς ἀθηναίους ἠξίουν
αὐτοὺς ἡγεμόνας σφῶν γενέσθαι κατὰ τὸ ξυγγενές· καὶ παυσανίᾳ μὴ ἐπιτρέ
πειν, ἤν που βιάζηται. οἱ δὲ ἀθηναῖοι ἐδέξαντό τε τοὺς λόγους καὶ προσεῖχον τὴν
γνώμην ὡς οὐ περιοψόμενοι· τά τε ἄλλα καταστησόμενοι ᾗ φαίνοιτο ἄριστα αὐτοῖς. ἐν
τούτῳ δὲ οἱ λακεδαιμόνιοι μετεπέμποντο παυσανίαν ἀνακρινοῦντες
ὧν πέρι ἐπυνθάνοντο· καὶ γὰρ ἀδικία πολλὴ κατηγορεῖτο αὐτοῦ ὑπὸ τῶν
ἑλλήνων τῶν ἀφικνουμένων· καὶ τυραννίδος μᾶλλον ἐφαίνετο μίμησις ἢ
στρατηγία. ξυνέβη τε αὐτῷ καλεῖσθαί τε ἅμα καὶ τοὺς ξυμμάχους τῷ ἐκεί
νου ἔχθει παρ' ἀθηναίους μετατάξασθαι, πλὴν τῶν ἀπὸ πελοποννήσου στρατιωτῶν.
ἐλθὼν δὲ ἐς λακεδαίμονα, τῶν μὲν ἰδίᾳ πρός τινα ἀδικημάτων ηὐθύνθη· τὰ
δὲ μέγιστα, ἀπολύεται μὴ ἀδικεῖν· κατηγορεῖτο δὲ αὐτοῦ οὐχ ἥκιστα μηδι
σμός, καὶ ἐδόκει σαφέστατον εἶναι. καὶ ἐκεῖνον μὲν οὐκέτι ἐκπέμπουσιν ἄρ
χοντα. δόρκιν δὲ καὶ ἄλλους τινὰς μετ' αὐτοῦ στρατιὰν ἔχοντας οὐ πολλήν·
οἷς οὐκέτι ἐφίεσαν οἱ ξύμμαχοι τὴν ἡγεμονίαν· οἱ δὲ αἰσθόμενοι, ἀπῆλθον·
καὶ ἄλλους οὐκέτι ὕστερον ἐξέπεμψαν οἱ λακεδαιμόνιοι, φοβούμενοι μὴ σφίσιν
οἱ ἐξιόντες χείρους γίγνωνται· ὅπερ καὶ τῷ παυσανίᾳ ἐνεῖδον· ἀπαλλαξείοντες
δὲ καὶ τοῦ μηδικοῦ πολέμου· καὶ τοὺς ἀθηναίους νομίζοντες ἱκανοὺς ἐξηγεῖσθαι·
καὶ σφίσιν ἐν τῷ τότε παρόντι ἐπιτηδείους. παραλαβόντες δὲ οἱ ἀθηναῖοι τὴν
ἡγεμονίαν τούτῳ τῷ τρόπῳ ἑκόντων τῶν ξυμμάχων διὰ τὸ παυσανίου μῖσος,
ἔταξαν ἅ τε ἔδει παρέχειν τῶν πόλεων χρήματα πρὸς τὸν βάρβαρον· καὶ
ἃς ναῦς· πρόσχημα γὰρ ἦν ἀμύνεσθαι ὧν ἔπαθον δηοῦντας τὴν βασιλέως χώρ.

[illegible]

Καὶ ἑλληνοταμίαι τότε πρῶτον ἀθηναίοις κατέστη ἀρχή· οἳ ἐδέχοντο τὸν φόρον· οὕτω γὰρ ὠνομάσθη τῶν χρημάτων ἡ φορά· ἦν δ' ὁ πρῶτος φόρος ταχθεὶς τετρακόσια τάλαντα καὶ ἑξήκοντα· ταμιεῖόν τε δῆλος ἦν αὐτοῖς· καὶ αἱ ξύνοδοι ἐς τὸ ἱερὸν ἐγίγνοντο. ἡγούμενοι δὲ αὐτονόμων τὸ πρῶτον τῶν ξυμμάχων· καὶ ἀπὸ κοινῶν ξυνόδων βουλευόντων τοσάδε ἐπῆλθον πολέμῳ τε καὶ διαχειρίσει πραγμάτων μεταξὺ τοῦδε τοῦ πολέμου καὶ τοῦ μηδικοῦ· ἃ ἐγένετο πρός τε τὸν βάρβαρον αὐτοῖς καὶ πρὸς τοὺς σφετέρους ξυμμάχους νεωτερίζοντας καὶ πελοποννησίους τοὺς αἰεὶ προστυγχάνοντας ἐν ἑκάστῳ. ἔγραψα δὲ αὐτὰ καὶ τὴν ἐκβολὴν τοῦ λόγου ἐποιησάμην διὰ τόδε· ὅτι τοῖς πρὸ ἐμοῦ ἅπασιν, ἐκλιπὲς τοῦτο ἦν τὸ χωρίον· καὶ ἢ τὰ πρὸ τῶν μηδικῶν ἑλληνικὰ ξυνετίθεσαν· ἢ αὐτὰ τὰ μηδικά. τούτων δὲ ὅσπερ καὶ ἥψατο ἐν τῇ ἀττικῇ ξυγγραφῇ, ἑλλάνικος· βραχέως τε καὶ τοῖς χρόνοις οὐκ ἀκριβῶς ἐπεμνήσθη· ἅμα δὲ καὶ τῆς ἀρχῆς ἀπόδειξιν ἔχει τῆς τῶν ἀθηναίων ἐν οἵῳ τρόπῳ κατέστη. πρῶτον μὲν ἠιόνα τὴν ἐπὶ στρυμόνι μήδων ἐχόντων, πολιορκίᾳ εἷλον καὶ ἠνδραπόδισαν· κίμωνος τοῦ μιλτιάδου στρατηγοῦντος. ἔπειτα σκῦρον τὴν ἐν τῷ αἰγαίῳ νῆσον, ἣν ᾤκουν δόλοπες, ἠνδραπόδισαν καὶ ᾤκισαν αὐτοί. πρὸς δὲ καρυστίους αὐτοῖς ἄνευ τῶν ἄλλων εὐβοέων πόλεμος ἐγένετο· καὶ χρόνῳ ξυνέβησαν καθ' ὁμολογίαν. ναξίοις δὲ ἀποστᾶσι μετὰ ταῦτα ἐπολέμησαν καὶ πολιορκίᾳ παρεστήσαντο. πρώτη τε αὕτη πόλις ξυμμαχὶς παρὰ τὸ καθεστηκὸς ἐδουλώθη· ἔπειτα δὲ καὶ τῶν ἄλλων ὡς ἑκάστῃ ξυνέβη. αἰτίαι δὲ ἄλλαι τε ἦσαν τῶν ἀποστάσεων καὶ μέγισται αἱ τῶν φόρων καὶ νεῶν ἔκδειαι καὶ λιποστράτιον εἴ τῳ ἐγένετο· οἱ γὰρ ἀθηναῖοι ἀκριβῶς ἔπρασσον καὶ λυπηροὶ ἦσαν οὐκ εἰωθόσιν οὐδὲ βουλομένοις ταλαιπωρεῖν προσάγοντες τὰς ἀνάγκας. ἦσαν δέ πως καὶ ἄλλως οἱ ἀθηναῖοι οὐκέτι ὁμοίως ἐν ἡδονῇ ἄρχοντες· καὶ οὔτε ξυνεστράτευον ἀπὸ τοῦ ἴσου. ῥᾴδιόν τε προσάγεσθαι ἦν αὐτοῖς τοὺς ἀφισταμένους· ὧν αὐτοὶ αἴτιοι ἐγένοντο οἱ ξύμμαχοι· διὰ γὰρ τὴν ἀπόκνησιν ταύτην τῶν στρατειῶν οἱ πλείους αὐτῶν ἵνα μὴ ἀπ' οἴκου ὦσι, χρήματα ἐτάξαντο ἀντὶ τῶν νεῶν, τὸ ἱκνούμενον ἀνάλωμα φέρειν· καὶ τοῖς μὲν ἀθηναίοις ηὔξετο τὸ ναυτικὸν ἀπὸ

[Marginal scholia: τοσάδε· τοσαῦτα … ; [illegible] … ἠιόνα … ; [illegible] … ἑλληνικά … ; λιποστράτιον … [illegible]]

τῆς δαπάνης ἣν ἐκεῖνοι ξυμφέροιεν· αὐτοὶ δὲ ὁπότε ἀποσταῖεν, ἀπαράσκευοι καὶ ἄπειροι ἐς τὸν πόλεμον καθίσταντο. ἐγένετο δὲ μετὰ ταῦτα καὶ ἡ ἐπ' Εὐρυμέδοντι ποταμῷ ἐν Παμφυλίᾳ πεζομαχία καὶ ναυμαχία Ἀθηναίων καὶ τῶν ξυμμάχων πρὸς Μήδους· καὶ ἐνίκων τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ ἀμφότερα Ἀθηναῖοι Κίμωνος τοῦ Μιλτιάδου στρατηγοῦντος· καὶ εἷλον τριήρεις Φοινίκων καὶ διέφθειραν τὰς πάσας ἐς τὰς διακοσίας. χρόνῳ δὲ ὕστερον ξυνέβη Θασίους αὐτῶν ἀποστῆναι, διενεχθέντας περὶ τῶν ἐν τῇ ἀντιπέρας Θρᾴκῃ ἐμπορίων καὶ τοῦ μετάλλου ἃ ἐνέμοντο. καὶ ναυσὶ μὲν ἐπὶ Θάσον πλεύσαντες οἱ Ἀθηναῖοι ναυμαχίᾳ ἐκράτησαν καὶ ἐς τὴν γῆν ἀπέβησαν· ἐπὶ δὲ Στρυμόνα πέμψαντες μυρίους οἰκήτορας αὑτῶν καὶ τῶν ξυμμάχων ὑπὸ τοὺς αὐτοὺς χρόνους, ὡς οἰκιοῦντες τὰς τότε καλουμένας Ἐννέα ὁδούς, νῦν δὲ Ἀμφίπολιν, τῶν μὲν Ἐννέα ὁδῶν αὐτοὶ ἐκράτησαν, ἃς εἶχον Ἠδωνοί· προελθόντες δὲ τῆς Θρᾴκης ἐς μεσόγειαν, διεφθάρησαν ἐν Δραβησκῷ τῇ Ἠδωνικῇ ὑπὸ τῶν Θρᾳκῶν ξυμπάντων, οἷς πολέμιον ἦν τὸ χωρίον αἱ Ἐννέα ὁδοὶ κτιζόμενον. Θάσιοι δὲ νικηθέντες μάχαις καὶ πολιορκούμενοι, Λακεδαιμονίους ἐπεκαλοῦντο καὶ ἐπαμύνειν ἐκέλευον ἐσβαλόντας ἐς τὴν Ἀττικήν. οἱ δὲ ὑπέσχοντο μὲν κρύφα τῶν Ἀθηναίων καὶ ἔμελλον, διεκωλύθησαν δὲ ὑπὸ τοῦ γενομένου σεισμοῦ· ἐν ᾧ καὶ οἱ Εἵλωτες αὐτοῖς καὶ τῶν περιοίκων Θουριᾶταί τε καὶ Αἰθαιεῖς ἐς Ἰθώμην ἀπέστησαν. πλεῖστοι δὲ τῶν Εἱλώτων ἐγένοντο οἱ τῶν παλαιῶν Μεσσηνίων τότε δουλωθέντων ἀπόγονοι· ᾗ καὶ Μεσσήνιοι ἐκλήθησαν οἱ πάντες. πρὸς μὲν οὖν τοὺς ἐν Ἰθώμῃ πόλεμος καθειστήκει Λακεδαιμονίοις. Θάσιοι δὲ τρίτῳ ἔτει πολιορκούμενοι ὡμολόγησαν Ἀθηναίοις τεῖχός τε καθελόντες καὶ ναῦς παραδόντες, χρήματά τε ὅσα ἔδει ἀποδοῦναι αὐτίκα ταξάμενοι καὶ τὸ λοιπὸν φέρειν, τήν τε ἤπειρον καὶ τὸ μέταλλον ἀφέντες. Λακεδαιμόνιοι δὲ ὡς αὐτοῖς πρὸς τοὺς ἐν Ἰθώμῃ ἐμηκύνετο ὁ πόλεμος, ἄλλους τε ἐπεκαλέσαντο ξυμμάχους καὶ Ἀθηναίους· οἱ δὲ ἦλθον Κίμωνος στρατηγοῦντος πλήθει οὐκ ὀλίγῳ. μάλιστα δ' αὐτοὺς ἐπεκαλέσαντο ὅτι τειχομαχεῖν ἐδόκουν δυνατοὶ εἶναι· τοῖς δὲ πολιορκίας μακρᾶς καθεστηκυίας, τούτου ἐνδεᾶ ἐφαίνετο.

ἀρχὴ τῆς διαφορᾶς τῶν λακεδαιμονίων καὶ τῶν ἀθηναίων:—

ὅτι οἱ λακεδαιμόνιοι δείσαντες οἱ [illegible] μόνους ἀπέπεμψαν αὐτούς, τὴν μὲν ὑποψίαν οὐ δηλοῦντες:—

βίᾳ δ᾽ οὐχ εἷλον τὸ χωρίον· καὶ διαφορὰ ἐκ ταύτης τῆς στρατείας πρῶτον λα-
κεδαιμονίοις καὶ ἀθηναίοις φανερὰ ἐγένετο. οἱ γὰρ λακεδαιμόνιοι, ἐπειδὴ τὸ χω-
ρίον οὐχ ἡλίσκετο, δείσαντες τῶν ἀθηναίων τὸ τολμηρὸν καὶ τὴν νεωτεροποι-
ίαν, καὶ ἀλλοφύλους ἅμα ἡγησάμενοι, μή τι, ἢν παραμείνωσιν, ὑπὸ τῶν ἐν
ἰθώμῃ πεισθέντες νεωτερίσωσι, μόνους τῶν ξυμμάχων ἀπέπεμψαν,
τὴν μὲν ὑποψίαν οὐ δηλοῦντες, εἰπόντες δὲ ὅτι οὐδὲν προσδέονται αὐτῶν
ἔτι. οἱ δ᾽ ἀθηναῖοι ἔγνωσαν οὐκ ἐπὶ τῷ βελτίονι λόγῳ ἀποπεμπόμενοι, ἀλλὰ
τινὸς ὑπόπτου γενομένου, καὶ δεινὸν ποιησάμενοι καὶ οὐκ ἀξιώσαντες ὑπὸ λα-
κεδαιμονίων τοῦτο παθεῖν, εὐθὺς ἐπειδὴ ἀνεχώρησαν, ἀφέντες τὴν γε-
νομένην ἐπὶ τῷ μήδῳ ξυμμαχίαν πρὸς αὐτούς, ἀργείοις τοῖς ἐκείνων πολεμίοις
ξύμμαχοι ἐγένοντο· καὶ πρὸς θεσσαλοὺς ἅμα ἀμφοτέροις οἱ αὐτοὶ ὅρκοι
καὶ ξυμμαχία κατέστη. οἱ δ᾽ ἐν ἰθώμῃ δεκάτῳ ἔτει, ὡς οὐκέτι ἐδύναντο
ἀντέχειν, ξυνέβησαν πρὸς τοὺς λακεδαιμονίους ἐφ᾽ ᾧ τε ἐξίασιν ἐκ
πελοποννήσου ὑπόσπονδοι καὶ μηδέποτε ἐπιβήσονται αὐτῆς· ἢν δέ
τις ἁλίσκηται, τοῦ λαβόντος εἶναι δοῦλον. ἦν δέ τι καὶ χρηστήριον τοῖς λακεδαι-
μονίοις πυθικὸν πρὸ τοῦ, τὸν ἱκέτην τοῦ διὸς τοῦ ἰθωμήτα ἀφιέναι. ἐξῆλθον
δὲ αὐτοὶ καὶ παῖδες καὶ γυναῖκες· καὶ αὐτοὺς οἱ ἀθηναῖοι κατ᾽ ἔχθος ἤδη τὸ λακε-
δαιμονίων ἐς ναύπακτον κατῴκισαν, ἣν ἔτυχον ᾑρηκότες νεωστὶ λο-
κρῶν τῶν ὀζολῶν ἐχόντων. προσεχώρησαν δὲ καὶ μεγαρῆς ἀθηναίοις ἐς
ξυμμαχίαν, λακεδαιμονίων ἀποστάντες, ὅτι αὐτοὺς κορίνθιοι περὶ γῆς ὅρων
πολέμῳ κατεῖχον· καὶ ἔσχον ἀθηναῖοι μέγαρα καὶ πηγάς, καὶ τὰ μα-
κρὰ τείχη ᾠκοδόμησαν μεγαρεῦσι τὰ ἀπὸ τῆς πόλεως ἐς νίσαιαν, καὶ
ἐφρούρουν αὐτοί. καὶ κορινθίοις μὲν οὐχ ἥκιστα ἀπὸ τοῦδε τὸ σφοδρὸν μῖσος
ἤρξατο πρῶτον ἐς ἀθηναίους γενέσθαι. ἰνάρως δὲ ὁ ψαμμητίχου, λίβυς,
βασιλεὺς λιβύων τῶν πρὸς αἰγύπτῳ, ὁρμώμενος ἐκ μαρείας τῆς ὑπὲρ
φάρου πόλεως, ἀπέστησεν αἰγύπτου τὰ πλείω ἀπὸ βασιλέως ἀρταξέρξου· καὶ
αὐτὸς ἄρχων γενόμενος, ἀθηναίους ἐπηγάγετο. οἱ δέ, ἔτυχον γὰρ ἐς κύπρον στρα-
τευόμενοι ναυσὶ διακοσίαις αὐτῶν τε καὶ τῶν ξυμμάχων, ἦλθον ἀπο-

ἀθηναῖοι καὶ ἀργεῖοι:—

αἰτία διὰ τοῦ μὴ ἀπο... αὐτοὺς [illegible]:—

τὰ μακρὰ τείχη τὰ ἀπὸ τῶν μεγάρων:—
νίσαια λιμὴν μεγαρ.:—

φάρος νῆσος [illegible]:—

λιπόντες τὴν Κύπρον· καὶ ἀναπλεύσαντες ἀπὸ θαλάσσης ἐς τὸν Νεῖλον· τοῦ τε
ποταμοῦ κρατοῦντες καὶ τῆς Μέμφιδος τῶν δύο μερῶν, πρὸς τὸ τρίτον μέρος
ὃ καλεῖται λευκὸν τεῖχος ἐπολέμουν· ἐνῆσαν δὲ αὐτόθι Περσῶν καὶ Μήδων οἱ κα-
ταφυγόντες· καὶ Αἰγυπτίων οἱ μὴ ξυναποστάντες. Ἀθηναίοις δὲ ναυσὶν ἀπο-
βᾶσιν ἐς Ἁλιὰς πρὸς Κορινθίους καὶ Ἐπιδαυρίους μάχη ἐγένετο· καὶ
ἐνίκων Κορίνθιοι· καὶ ὕστερον Ἀθηναῖοι ἐναυμάχησαν ἐπὶ Κεκρυφαλείᾳ Πελοπον-
νησίων ναυσί, καὶ ἐνίκων Ἀθηναῖοι· πολέμου δὲ καταστάντος πρὸς Αἰγινήτας
Ἀθηναίοις μετὰ ταῦτα ναυμαχία γίγνεται ἐπ' Αἰγίνῃ μεγάλη Ἀθηναίων καὶ Αἰγινη-
τῶν· καὶ οἱ ξύμμαχοι ἑκατέροις παρῆσαν, καὶ ἐνίκων Ἀθηναῖοι· καὶ ναῦς ἑβδο-
μήκοντα λαβόντες αὐτῶν, ἐς τὴν γῆν ἀπέβησαν· καὶ ἐπολιόρκουν, Λεω-
κράτους τοῦ Στροίβου στρατηγοῦντος· ἔπειτα Πελοποννήσιοι ἀμύνειν βου-
λόμενοι Αἰγινήταις, ἐς μὲν τὴν Αἴγιναν τριακοσίους ὁπλίτας πρότερον Κορινθίων καὶ
Ἐπιδαυρίων ἐπικούρους διεβίβασαν· τὰ δὲ ἄκρα τῆς Γερανείας κατέλαβον·
καὶ ἐς τὴν Μεγαρίδα κατέβησαν Κορίνθιοι μετὰ τῶν ξυμμάχων· νομίζοντες
ἀδυνάτους ἔσεσθαι Ἀθηναίους βοηθεῖν τοῖς Μεγαρεῦσιν, ἔν τε Αἰγίνῃ ἀπούσης
στρατιᾶς πολλῆς καὶ ἐν Αἰγύπτῳ· ἢν δὲ καὶ βοηθῶσιν, ἀπ' Αἰγίνης ἀνα-
στήσεσθαι αὐτούς. οἱ δὲ Ἀθηναῖοι τὸ μὲν πρὸς Αἰγίνῃ στράτευμα οὐκ ἐκίνησαν· τῶν
δ' ἐκ τῆς πόλεως ὑπολοίπων, οἵ τε πρεσβύτατοι καὶ οἱ νεώτατοι, ἀφικνοῦνται
ἐς τὰ Μέγαρα Μυρωνίδου στρατηγοῦντος· καὶ μάχης γενομένης ἰσορρόπου
πρὸς Κορινθίους, διεκρίθησαν ἀπ' ἀλλήλων· καὶ ἐνόμισαν αὐτοὶ ἑκάτεροι οὐκ
ἔλασσον ἔχειν ἐν τῷ ἔργῳ· καὶ οἱ μὲν Ἀθηναῖοι ἐκράτησαν γὰρ ὅμως μᾶλλον, ἀπελ-
θόντων τῶν Κορινθίων τροπαῖον ἔστησαν· οἱ δὲ Κορίνθιοι κακιζόμενοι ὑπὸ τῶν
ἐν τῇ πόλει πρεσβυτέρων καὶ παρασκευασάμενοι, ἡμέραις ὕστερον δώδεκα μάλιστα
ἐλθόντες ἀνθίστασαν τροπαῖον, καὶ αὐτοὶ ὡς νικήσαντες· καὶ οἱ Ἀθηναῖοι
ἐκβοηθήσαντες ἐκ τῶν Μεγάρων, τούς τε τὸ τροπαῖον ἱστάντας διαφθείρουσι·
καὶ τοῖς ἄλλοις ξυμβαλόντες ἐκράτησαν· οἱ δὲ νικώμενοι ὑπεχώρουν·
καί τι αὐτῶν μέρος οὐκ ὀλίγον προσβιασθὲν καὶ διαμαρτὸν τῆς ὁδοῦ,
ἐσέπεσεν ἔς του χωρίον ἰδιώτου, ᾧ ἔτυχεν ὄρυγμα μέγα περιεῖργον καὶ οὐκ
ἦν ἔξοδος.

φασὶν ὅτι τὸ λευκὸν τεῖχος τῆς Μέμφιδος [illegible]

ἡ δὲ Γεράνεια ἀκρωτήριόν ἐστι τῆς Μεγαρίδος [illegible] εἰς τὴν [illegible] ἐκ τοῦ [illegible] οὕτως ὀνόμασται:-

[illegible]

οἱ δὲ ἀθηναῖοι γνόντες κατὰ πρόσωπον εἶργον τοῖς ὁπλίταις καὶ περιστήσαντες
κύκλῳ τοὺς ψιλοὺς, κατέλευσαν πάντας τοὺς ἐσελθόντας· καὶ πάθος μέγα τοῦτο
κορινθίοις ἐγένετο. τὸ δὲ πλῆθος ἀπεχώρησεν αὐτοῖς τῆς στρατιᾶς ἐπ' οἴ-
κου. ἤρξαντο δὲ κατὰ τοὺς χρόνους τούτους καὶ τὰ μακρὰ τείχη ἐς θάλασσαν ἀθηναῖοι
οἰκοδομεῖν, τό τε φαληρόνδε καὶ τὸ ἐς πειραιᾶ· καὶ φωκέων στρατευσάντων
ἐς δωριᾶς τὴν λακεδαιμονίων μητρόπολιν· βοιὸν καὶ κυτίνιον καὶ
ἐρινεόν· καὶ ἑλόντων ἓν τῶν πολισμάτων τούτων, οἱ λακεδαιμόνιοι νικο-
μήδους τοῦ κλεομβρότου ὑπὲρ πλειστοάνακτος τοῦ παυσανίου βασιλέως νέου ὄντος ἔτι ἡγουμένου,
ἐβοήθησαν τοῖς δωριεῦσιν· ἑαυτῶν τε πεντακοσίοις καὶ χιλίοις ὁπλίταις
καὶ τῶν ξυμμάχων μυρίοις· καὶ τοὺς φωκέας ὁμολογίᾳ ἀναγκάσαντες
ἀποδοῦναι τὴν πόλιν, ἀπεχώρουν πάλιν. καὶ κατὰ θάλασσαν μὲν αὐτοῖς διὰ
τοῦ κρισαίου κόλπου εἰ βούλοιντο περαιοῦσθαι, ἀθηναῖοι ναυσὶ περιπλεύσαντες
ἔμελλον κωλύσειν· διὰ δὲ τῆς γερανείας οὐκ ἀσφαλὲς ἐφαίνετο αὐτοῖς ἀθηναίων
ἐχόντων μέγαρα καὶ πηγὰς πορεύεσθαι· δύσοδός τε γὰρ ἡ γεράνεια καὶ
ἐφρουρεῖτο αἰεὶ ὑπὸ ἀθηναίων· καὶ τότε ᾐσθάνοντο αὐτοὺς μέλλοντας καὶ ταύτῃ
κωλύσειν. ἔδοξε δ' αὐτοῖς ἐν βοιωτοῖς περιμείνασι, σκέψασθαι ὅτῳ τρόπῳ
ἀσφαλέστατα διαπορεύσονται. τὸ δέ τι καὶ ἄνδρες τῶν ἀθηναίων ἐπῆγον
αὐτοὺς κρύφα, ἐλπίσαντες δῆμόν τε καταπαύσειν καὶ τὰ μακρὰ τείχη οἰκοδομού-
μενα. ἐβοήθησαν δὲ ἐπ' αὐτοὺς οἱ ἀθηναῖοι πανδημεὶ, καὶ ἀργείων χίλιοι καὶ
τῶν ἄλλων ξυμμάχων ὡς ἕκαστοι· ξύμπαντες δὲ ἐγένοντο τετρακισχίλιοι
καὶ μύριοι. νομίσαντες δὲ ἀπορεῖν ὅπῃ διέλθωσιν, ἐπεστράτευσαν αὐτοῖς·
καί τι καὶ τοῦ δήμου καταλύσεως ὑποψίᾳ. ἦλθον δὲ καὶ θεσσαλῶν ἱππῆς
τοῖς ἀθηναίοις κατὰ τὸ ξυμμαχικόν· οἳ μετέστησαν ἐν τῷ ἔργῳ παρὰ τοὺς λακεδαιμονί-
ους. γενομένης δὲ μάχης ἐν τανάγρᾳ τῆς βοιωτίας, ἐνίκων λακεδαιμόνιοι καὶ οἱ ξύμ-
μαχοι. καὶ φόνος ἐγένετο ἀμφοτέρων πολύς· καὶ λακεδαιμόνιοι ἐς τὴν μεγα-
ρίδα ἐλθόντες καὶ δενδροτομήσαντες πάλιν ἀπῆλθον ἐπ' οἴκου διὰ γερανείας
καὶ ἰσθμοῦ. ἀθηναῖοι δὲ δευτέρᾳ καὶ ἑξηκοστῇ ἡμέρᾳ μετὰ τὴν μάχην, ἐστρά-
τευσαν ἐς βοιωτοὺς, μυρωνίδου στρατηγοῦντος. καὶ μάχῃ ἐν οἰνοφύτοις

τὸ δωριᾶς ἀντὶ τοῦ ἐν δωριεῦσι:- αὕτη γὰρ ἡ δωρὶς [illegible]

ὑπὸ τῶν [illegible] δημοκρατίαν, βουλόμενοι καταπαῦσαι [illegible]

ἠξιωτοίοις νικήσαντες τῆς τε χώρας ἐκράτησαν τῆς βοιωτίας καὶ φωκίδος καὶ τα-
ναγραίων τὸ τεῖχος περιεῖλον· καὶ λοκρῶν τῶν ὀπουντίων ἑκατὸν ἄνδρας ὁμή-
ρους τοὺς πλουσιωτάτους ἔλαβον· τά τε τείχη τὰ ἑαυτῶν τὰ μακρὰ ἀπετέ-
λεσαν· ὡμολόγησαν δὲ καὶ αἰγινῆται μετὰ ταῦτα τοῖς ἀθηναίοις τείχη τε περι-
ελόντες καὶ ναῦς παραδόντες φόρον τε ταξάμενοι ἐς τὸν ἔπειτα χρόνον· καὶ πε-
λοπόννησον περιέπλευσαν ἀθηναῖοι τολμίδου τοῦ τολμαίου στρατηγοῦντος·
καὶ τὸ νεώριον τὸ λακεδαιμονίων ἐνέπρησαν· καὶ χαλκίδα κορινθίων πόλιν
εἷλον καὶ σικυωνίους ἐν ἀποβάσει τῆς γῆς μάχῃ ἐκράτησαν· οἱ δ' ἐν τῇ
αἰγύπτῳ ἀθηναῖοι καὶ οἱ ξύμμαχοι ἐπέμενον· καὶ αὐτοῖς πολλαὶ ἰδέαι πολέ-
μων κατέστησαν· τὸ μὲν γὰρ πρῶτον ἐκράτουν τῆς αἰγύπτου ἀθηναῖοι· καὶ βα-
σιλεὺς πέμπει ἐς λακεδαίμονα μεγάβαζον ἄνδρα πέρσην χρήματα ἔχοντα
ὅπως ἐς τὴν ἀττικὴν ἐσβαλεῖν πεισθέντων τῶν πελοποννησίων, ἀπ' αἰγύπτου
ἀπαγάγοι ἀθηναίους· ὡς δὲ αὐτῷ οὐ προυχώρει καὶ τὰ χρήματα ἄλλως
ἀνηλοῦτο, ὁ μὲν μεγάβαζος καὶ τὰ λοιπὰ τῶν χρημάτων πάλιν ἐς τὴν ἀσί-
αν ἐκομίσθη· μεγάβυζον δὲ τὸν ζωπύρου πέμπει ἄνδρα πέρσην μετὰ στρα-
τιᾶς πολλῆς· ὃς ἀφικόμενος κατὰ γῆν τούς τε αἰγυπτίους καὶ τοὺς ξυμμάχους
μάχῃ ἐκράτησε· καὶ ἐκ τῆς μέμφιδος ἐξήλασε τοὺς ἕλληνας· καὶ τέλος ἐς προ-
σωπίτιδα τὴν νῆσον κατέκλῃσε καὶ ἐπολιόρκει ἐν αὐτῇ ἐνιαυτὸν καὶ ἓξ
μῆνας μέχρι οὗ ξηράνας τὴν διώρυχα καὶ παρατρέψας ἄλλῃ τὸ ὕ-
δωρ, τάς τε ναῦς ἐπὶ τοῦ ξηροῦ ἐποίησε καὶ τῆς νήσου τὰ πολλὰ ἤπειρον·
καὶ διαβὰς εἷλε τὴν νῆσον πεζῇ· οὕτω μὲν τὰ τῶν ἑλλήνων πράγματα ἐφθάρη
ἓξ ἔτη πολεμήσαντα· καὶ ὀλίγοι ἀπὸ πολλῶν πορευόμενοι διὰ τῆς λιβύης
ἐς κυρήνην ἐσώθησαν· οἱ δὲ πλεῖστοι ἀπώλοντο· αἴγυπτος δὲ πάλιν ὑπὸ βα-
σιλέα ἐγένετο πλὴν ἀμυρταίου τοῦ ἐν τοῖς ἕλεσι βασιλέως· τοῦτον δὲ διὰ μέγεθός
τε τοῦ ἕλους οὐκ ἐδύναντο ἑλεῖν· καὶ ἅμα μαχιμώτατοί εἰσι τῶν αἰγυπτίων
οἱ ἕλειοι· ἰνάρως δὲ ὁ λιβύων βασιλεύς, ὃς τὰ πάντα ἔπραξε περὶ τῆς αἰγύ-
πτου, προδοσίᾳ ληφθεὶς ἀνεσταυρώθη· ἐκ δὲ τῶν ἀθηνῶν καὶ τῆς ἄλλης ξυμ-
μαχίδος πεντήκοντα τριήρεις διάδοχοι πλέουσαι ἐς αἴγυπτον ἔσχον κατὰ τὸ

ἐπὶ [illegible] πελοπόννησον

χαλκίς, θρᾴκης· χαλκίς [illegible]· χαλκίς ἀκαρνανίας· [illegible]

διάφοροι πόλεμοι

οἷον ναυμαχίαι καὶ πεζομαχίαι [illegible]

περὶ μεγαβάζου

ἄλλος ἐστὶ μεγάβυζος ὄνομα τοῦ πέρσου·

προσωπῖτις ἡ νῆσος τὴν [illegible] οὐ [illegible] πολιορκηθεῖσα ὑπὸ μεγαβάζου· τοῖς ἀθηναίοις καὶ τοῖς συμμάχοις αὐτῶν [illegible]

[illegible]

μενδήσιον κέρας· οὐκ εἰδότες τῶν γεγενημένων οὐδέν· καὶ αὐτοῖς ἔκ τε γῆς ἐπιπε-
σόντες πεζοί· καὶ ἐκ θαλάσσης φοινίκων ναυτικὸν, διέφθειραν τὰς πολλὰς τῶν
νεῶν· αἱ δ᾽ ἐλάσσους, διέφυγον πάλιν· τὰ μὲν κατὰ τὴν μεγάλην στρατείαν ἀθηναίων
καὶ τῶν ξυμμάχων ἐς αἴγυπτον οὕτως ἐτελεύτησεν· ἐκ δὲ θεσσαλίας ὀρέστης ὁ ἐχε-
κρατίδου υἱὸς τοῦ θεσσαλῶν βασιλέως φεύγων, ἔπεισεν ἀθηναίους ἑαυτὸν κατάγειν·
καὶ παραλαβόντες βοιωτοὺς καὶ φωκέας ὄντας ξυμμάχους, ἀθηναῖοι ἐστράτευσαν τῆς
θεσσαλίας ἐπὶ φάρσαλον· καὶ τῆς μὲν γῆς ἐκράτουν ὅσα μὴ προϊόντες πολὺ ἐκ τῶν
ὅπλων· οἱ γὰρ ἱππῆς τῶν θεσσαλῶν εἶργον· τὴν δὲ πόλιν οὐχ εἷλον· οὐδ᾽ ἄλλο
προυχώρει αὐτοῖς οὐδὲν ὧν ἕνεκα ἐστράτευσαν· ἀλλ᾽ ἀπεχώρησαν πάλιν
ὀρέστην ἔχοντες ἄπρακτοι· μετὰ δὲ ταῦτα οὐ πολλῷ ὕστερον χίλιοι ἀθηναίων
ἐπὶ τὰς ναῦς τὰς ἐν πηγαῖς ἐπιβάντες, εἶχον δ᾽ αὐτοὶ τὰς πηγάς, παρέ-
πλευσαν ἐς σικυῶνα περικλέους τοῦ ξανθίππου στρατηγοῦντος· καὶ ἀποβάντες
σικυωνίων τοὺς προσμίξαντας μάχῃ ἐκράτησαν· καὶ εὐθὺς παραλαβόντες
ἀχαιοὺς καὶ διαπλεύσαντες πέραν τῆς ἀκαρνανίας ἐς οἰνιάδας ἐστράτευσαν καὶ
ἐπολιόρκουν· οὐ μέντοι εἷλόν γε, ἀλλ᾽ ἀπεχώρησαν ἐπ᾽ οἴκου· ὕστερον δὲ διαλιπόντων
ἐτῶν τριῶν, σπονδαὶ γίγνονται πελοποννησίοις καὶ ἀθηναίοις πεντέτεις· καὶ ἑλληνι-
κοῦ μὲν πολέμου ἔσχον ἀθηναῖοι· ἐς δὲ κύπρον ἐστρατεύοντο ναυσὶ διακοσίαις
αὐτῶν τε καὶ τῶν ξυμμάχων· κίμωνος στρατηγοῦντος· καὶ ἑξήκοντα μὲν νῆες ἐς αἴγυ-
πτον ἀπ᾽ αὐτῶν ἔπλευσαν ἀμυρταίου μεταπέμποντος τοῦ ἐν τοῖς ἕλεσι βασιλέως·
αἱ δὲ ἄλλαι κίτιον ἐπολιόρκουν· κίμωνος δὲ ἀποθανόντος καὶ λιμοῦ γενομένου,
ἀπεχώρησαν ἀπὸ κιτίου· καὶ πλεύσαντες ὑπὲρ σαλαμῖνος τῆς ἐν κύπρῳ φοί-
νιξι καὶ κίλιξιν ἐναυμάχησαν καὶ ἐπεζομάχησαν ἅμα· καὶ νικήσαντες
ἀμφότερα, ἀπεχώρησαν ἐπ᾽ οἴκου· καὶ αἱ ἐξ αἰγύπτου νῆες πάλιν αἱ ἐλθοῦσαι
μετ᾽ αὐτῶν· λακεδαιμόνιοι δὲ μετὰ ταῦτα τὸν ἱερὸν καλούμενον πόλεμον ἐστράτευσαν·
καὶ κρατήσαντες τοῦ ἐν δελφοῖς ἱεροῦ, παρέδοσαν δελφοῖς· καὶ αὖθις ὕστερον ἀθη-
ναῖοι ἀποχωρησάντων αὐτῶν στρατεύσαντες καὶ κρατήσαντες, παρέδοσαν
φωκεῦσι· καὶ χρόνου ἐγγενομένου μετὰ ταῦτα ἀθηναῖοι βοιωτῶν τῶν φευγόντων
ἐχόντων ὀρχομενὸν καὶ χαιρώνειαν· καὶ ἄλλ᾽ ἄττα χωρία τῆς βοιωτίας ἐστράτευσαν

[Marginal notes in red ink:]
κέρας [illegible]
τὸ [illegible] αὐτοῖς
φάρσαλον [illegible] ὀρέστης
[illegible]
[illegible]
κίτιον πόλις [illegible] φιλόσοφος
ἱερὸς ἐκλήθη ὅτι ὑπὲρ τοῦ ἐν δελφοῖς ἱεροῦ ἐγένετο [illegible]
[illegible]
ὀρχομενὸς [illegible]

ἑαυτῶν μὲν χιλίοις ὁπλίταις, τῶν δὲ ξυμμάχων ὡς ἑκάστοις. ἐπὶ τὰ χωρία
ταῦτα· πολέμια ὄντα τολμίδου τοῦ τολμαίου στρατηγοῦντος· καὶ χαιρώ
νειαν ἑλόντες, ἀπεχώρουν φυλακὴν καταστήσαντες· πορευομένοις δὲ
αὐτοῖς ἐν κορωνείᾳ, ἐπιτίθενται οἵ τε ἐκ τῆς ὀρχομενοῦ φυγάδες βοι
ωτῶν, καὶ λοκροὶ μετ᾽ αὐτῶν· καὶ εὐβοέων φυγάδες. καὶ ὅσοι τῆς αὐτῆς
γνώμης ἦσαν· καὶ μάχῃ κρατήσαντες, τοὺς μὲν διέφθειραν τῶν ἀθη
ναίων· τοὺς δὲ ζῶντας ἔλαβον· καὶ τὴν βοιωτίαν ἐξέλιπον ἀθηναῖοι πᾶ
σαν· σπονδὰς ποιησάμενοι ἐφ᾽ ᾧ τοὺς ἄνδρας κομιοῦνται· καὶ οἱ φεύγοντες
βοιωτῶν κατελθόντες καὶ οἱ ἄλλοι πάντες, αὐτόνομοι πάλιν ἐγένοντο·
μετὰ δὲ ταῦτα οὐ πολλῷ ὕστερον, εὔβοια ἀπέστη ἀπὸ ἀθηναίων καὶ
ἐς αὐτὴν διαβεβηκότος ἤδη περικλέους στρατιᾷ ἀθηναίων· ὡς ἠγγέλθη
αὐτῷ, ὅτι μέγαρα ἀφέστηκε· καὶ πελοποννήσιοι μέλλουσιν
ἐσβαλεῖν ἐς τὴν ἀττικήν· καὶ οἱ φρουροὶ ἀθηναίων διεφθαρμένοι
εἰσὶν ὑπὸ μεγαρέων, πλὴν ὅσοι ἐς νίσαιαν ἀπέφυγον· ἐπαγαγόμενοι
δὲ κορινθίους καὶ σικυωνίους καὶ ἐπιδαυρίους, ἀπέστησαν
οἱ μεγαρεῖς· ὁ δὲ περικλῆς πάλιν κατὰ τάχος ἐκόμιζε τὴν στρατιὰν
ἐκ τῆς εὐβοίας· καὶ μετὰ τοῦτο οἱ πελοποννήσιοι τῆς ἀττικῆς εἰς
ἐλευσῖνα καὶ θριῶζε ἐσβαλόντες ἐδῄωσαν· πλειστοάνακτος
τοῦ παυσανίου βασιλέως λακεδαιμονίων ἡγουμένου· καὶ τὸ πλέον οὐκέτι
προελθόντες, ἀπεχώρησαν ἐπ᾽ οἴκου· καὶ ἀθηναῖοι πάλιν ἐς εὔβοι
αν διαβάντες περικλέους στρατηγοῦντος, κατεστρέψαντο πᾶσαν·
καὶ τὴν μὲν ἄλλην ὁμολογίᾳ κατεστήσαντο· ἑστιαιᾶς δὲ ἐξοικίσαντες,
αὐτοὶ τὴν γῆν ἔσχον· ἀναχωρήσαντες δὲ ἀπ᾽ εὐβοίας οὐ πολλῷ ὕστερον,
σπονδὰς ἐποιήσαντο πρὸς λακεδαιμονίους καὶ τοὺς ξυμμά
χους τριακοντούτεις· ἀποδόντες νίσαιαν καὶ πηγὰς καὶ τροιζῆνα
καὶ ἀχαΐαν· ταῦτα γὰρ εἶχον ἀθηναῖοι πελοποννησίων· ἐκ τῶν
δὲ ἔτει σαμίοις καὶ μιλησίοις πόλεμος ἐγένετο περὶ πριήνης· καὶ οἱ
μιλήσιοι ἐλασσούμενοι τῷ πολέμῳ, παρ᾽ ἀθηναίους ἐλθόντες,

οἱ ὀρχομένιοι λοκροί:~

τοὺς αἰχμαλώτους:~

πρόσθες μὲν τὸ σχῆμα ὅτι διαβεβηκότος ἤδη περικλέους ἠγγέλθη αὐτῷ ... ὡς ἀφέστηκε ... τὴν κρατίαν τὸ ... ἐκόμιζε ... :~

ἐς τὸ θριάσιον πεδίον ὡς ἀθήναζε:~

μεγαρὶς τὸ ὑπὸ τὰ μέγαρα:~ ἐπίνειον ... ἡ τῆς ... κεῖται:~

τοῖς λακεδαιμονίοις:~

πόλις ... ἰωνίας ... οἱ μιλήσιοι:~

κατεβόων τῶν Σαμίων. ξυνεπελαμβάνοντο δὲ καὶ ἐξ αὐτῆς τῆς Σάμου
ἄνδρες ἰδιῶται νεωτερίσαι βουλόμενοι τὴν πολιτείαν. πλεύσαντες οὖν Ἀθη-
ναῖοι ἐς Σάμον ναυσὶ τεσσαράκοντα δημοκρατίαν κατέστησαν· καὶ ὁμήρους
ἔλαβον τῶν Σαμίων πεντήκοντα μὲν παῖδας, ἴσους δὲ ἄνδρας· καὶ κατέθεντο
ἐς Λῆμνον· καὶ φρουρὰν ἐγκαταλιπόντες ἀνεχώρησαν. τῶν δὲ Σαμίων ἦσαν
γάρ τινες οἳ οὐχ ὑπέμενον, ἀλλ' ἔφυγον ἐς τὴν ἤπειρον· ξυνθέμενοι τῶν ἐν
τῇ πόλει τοῖς δυνατωτάτοις καὶ Πισσούθνῃ τῷ Ὑστάσπου ξυμμαχίαν, ὃς εἶχε Σάρδεις
τότε· ἐπικούρους τε ξυλλέξαντες ἐς ἑπτακοσίους, διέβησαν ὑπὸ νύκτα ἐς τὴν
Σάμον· καὶ πρῶτον μὲν τῷ δήμῳ ἐπανέστησαν καὶ ἐκράτησαν τῶν πλείστων· ἔπειτα
τοὺς ὁμήρους ἐκκλέψαντες ἐκ Λήμνου τοὺς αὑτῶν, ἀπέστησαν· καὶ τοὺς φρουροὺς
τοὺς Ἀθηναίων καὶ τοὺς ἄρχοντας οἳ ἦσαν παρὰ σφίσιν, ἐξέδοσαν Πισσούθνῃ·
ἐπί τε Μίλητον εὐθὺς παρεσκευάζοντο στρατεύειν. ξυναπέστησαν δ' αὐτοῖς καὶ Βυ-
ζάντιοι. Ἀθηναῖοι δὲ ὡς ᾔσθοντο, πλεύσαντες ναυσὶν ἑξήκοντα ἐπὶ Σάμου,
ταῖς μὲν ἑκκαίδεκα τῶν νεῶν οὐκ ἐχρήσαντο· ἔτυχον γὰρ αἱ μὲν ἐπὶ Καρίας ἐς προ-
σκοπὴν τῶν Φοινισσῶν νεῶν οἰχόμεναι· αἱ δ' ἐπὶ Χίου καὶ Λέσβου περιαγγέλλουσαι
βοηθεῖν· τεσσαράκοντα δὲ ναυσὶ καὶ τέσσαρσι Περικλέους δεκάτου αὐτοῦ στρατηγοῦν-
τος, ἐναυμάχησαν πρὸς Τραγίᾳ τῇ νήσῳ Σαμίων ναυσὶν ἑβδομήκοντα·
ὧν ἦσαν αἱ εἴκοσι στρατιώτιδες· ἔτυχον δὲ αἱ πᾶσαι ἀπὸ Μιλήτου πλέουσαι·
καὶ ἐνίκων Ἀθηναῖοι. ὕστερον δ' αὐτοῖς ἐβοήθησαν ἐκ τῶν Ἀθηνῶν νῆες τεσσαρά-
κοντα καὶ Χίων καὶ Λεσβίων πέντε καὶ εἴκοσι· καὶ ἀποβάντες καὶ κρατοῦντες
τῷ πεζῷ, ἐπολιόρκουν τρισὶ τείχεσι τὴν πόλιν, καὶ ἐκ θαλάσσης ἅμα. Περικλῆς
δὲ λαβὼν ἑξήκοντα ναῦς ἀπὸ τῶν ἐφορμουσῶν, ᾤχετο κατὰ τάχος ἐπὶ Καύνου
καὶ Καρίας, ἐσαγγελθέντων ὅτι Φοίνισσαι νῆες ἐπ' αὐτοὺς πλέουσιν· ᾤχετο γὰρ
καὶ ἐκ τῆς Σάμου πέντε ναυσὶ Στησαγόρας καὶ ἄλλοι ἐπὶ τὰς Φοινίσσας. ἐν τούτῳ
δὲ οἱ Σάμιοι ἐξαπιναίως ἔκπλουν ποιησάμενοι, ἀφάρκτῳ τῷ στρατοπέδῳ ἐπι-
πεσόντες, τάς τε προφυλακίδας ναῦς διέφθειραν· καὶ ναυμαχοῦντες τὰς
ἀνταναγομένας ἐνίκησαν· καὶ τῆς θαλάσσης τῆς καθ' ἑαυτοὺς ἐκράτησαν ἡμέρας
περὶ τέσσαρας καὶ δέκα· καὶ ἐσεκομίσαντο καὶ ἐξεκομίσαντο ἃ ἐβούλοντο.

θέλοντες καινοτομῆσαι τὴν πολιτείαν δημοκρατίαν ποιῆσαι
ἐκ τῶν λημνίων ὑπὸ τῶν ἀθηναίων
καθ' οὗ τῶν δημοκρατῶν ... σὺν δὲ αὐτοῖς τῶν σάρδεων οἱ πολῖται
ἦκον ... προσκοπὴν ... ταύτων
αὕτη κατὰ ... στρατιώτιδας ... μέλλοντας πεζομαχεῖν ... ἐπολιόρκουν τρισὶ
Στησαγόρας ... ἐξαπιναίως
τὰς πρὸ τῶν ἐφορμούντων

ἐλθόντος δὲ περικλέους πάλιν ταῖς ναυσὶ κατεκλῄσθησαν. καὶ ἐκ τῶν ἀθηνῶν
ὕστερον προσεβοήθησαν τεσσαράκοντα μὲν αἱ μετὰ θουκυδίδου καὶ ἅγνωνος καὶ
φορμίωνος νῆες, εἴκοσι δὲ αἱ μετὰ τληπολέμου καὶ ἀντικλέους. ἐκ δὲ χίου
καὶ λέσβου, τριάκοντα. καὶ ναυμαχίαν μέν τινα βραχεῖαν ἐποιήσαντο οἱ σάμιοι.
ἀδύνατοι δὲ ὄντες ἀντισχεῖν, ἐξεπολιορκήθησαν ἐνάτῳ μηνὶ καὶ προσεχώ-
ρησαν ὁμολογίᾳ. τεῖχός τε καθελόντες καὶ ὁμήρους, καὶ ναῦς παραδόντες.
καὶ χρήματα τὰ ἀναλωθέντα κατὰ χρόνους ταξάμενοι ἀποδοῦναι. ξυνέβησαν
δὲ καὶ βυζάντιοι ὥσπερ καὶ πρότερον ὑπήκοοι εἶναι. μετὰ δὲ ταῦτα ἤδη γίγνεται
οὐ πολλοῖς ἔτεσιν ὕστερον τὰ προειρημένα. τά τε κερκυραϊκὰ καὶ τὰ ποτιδαι-
ατικά. καὶ ὅσα πρόφασις τοῦδε τοῦ πολέμου κατέστη. ταῦτα δὲ ξύμπαντα
ὅσα ἔπραξαν οἱ ἕλληνες πρός τε ἀλλήλους καὶ τὸν βάρβαρον, ἐγένετο ἐν
ἔτεσι πεντήκοντα μάλιστα. μεταξὺ τῆς ξέρξου ἀναχωρήσεως καὶ τῆς ἀρχῆς
τοῦδε τοῦ πολέμου. ἐν οἷς ἀθηναῖοι τήν τε ἀρχὴν ἐγκρατεστέραν κατεστήσαντο.
καὶ αὐτοὶ ἐπὶ μέγα ἐχώρησαν δυνάμεως. οἱ δὲ λακεδαιμόνιοι αἰσθόμενοι, οὔτε
ἐκώλυον εἰ μὴ ἐπὶ βραχύ, ἡσύχαζόν τε τὸ πλέον τοῦ χρόνου. ὄντες μὲν καὶ πρὸ τοῦ
μὴ ταχεῖς ἰέναι ἐς τοὺς πολέμους ἢν μὴ ἀναγκάζωνται. τὸ δέ τι καὶ πολέμοις
οἰκείοις ἐξειργόμενοι. πρὶν δὴ ἡ δύναμις τῶν ἀθηναίων σαφῶς ᾔρετο, καὶ τῆς ξυμ-
μαχίας αὐτῶν ἥπτοντο. τότε δὲ οὐκέτι ἀνασχετὸν ἐποιοῦντο. ἀλλ' ἐπιχειρητέα
ἐδόκει εἶναι πάσῃ προθυμίᾳ. καὶ καθαιρετέα ἡ ἰσχύς, ἢν δύνωνται, ἀραμένοις
τόνδε τὸν πόλεμον. αὐτοῖς μὲν οὖν τοῖς λακεδαιμονίοις διέγνωστο λελύσθαι
τάς τε σπονδάς, καὶ τοὺς ἀθηναίους ἀδικεῖν. πέμψαντες δὲ ἐς δελφούς, ἐπη-
ρώτων τὸν θεὸν εἰ πολεμοῦσιν ἄμεινον ἔσται. ὁ δέ, ἀνεῖλεν αὐτοῖς ὡς λέγεται
κατὰ κράτος πολεμοῦσι, νίκην ἔσεσθαι. καὶ αὐτὸς ἔφη ξυλλήψεσθαι. καὶ
παρακαλούμενος καὶ ἄκλητος. αὖθις δὲ τοὺς ξυμμάχους παρακαλέσαντες,
ψῆφον ἐβούλοντο ἐπαγαγεῖν εἰ χρὴ πολεμεῖν. καὶ ἐλθόντων τῶν πρέσβεων ἀπὸ
τῶν ξυμμαχίδων καὶ ξυνόδου γενομένης, οἵ τε ἄλλοι εἶπον ἃ ἐβούλοντο κατηγοροῦν-
τες οἱ πλείους τῶν ἀθηναίων καὶ τὸν πόλεμον ἀξιοῦντες γενέσθαι. καὶ οἱ κορίνθιοι,
δεηθέντες μὲν καὶ κατὰ πόλεις πρότερον ἑκάστων ἰδίᾳ, ὥστε ψηφίσασθαι τὸν πό-

Ταχέως ἐσώζοντο· ὅτι πρὸς τῆς θουκυδίδου [illegible] συγγραφῆς·

οὐ δυνατὸν ἀντιπροσωπεῖν [illegible] τὸ πᾶν·

μετὰ τοῦτον [illegible] τῶν κατὰ παυσανίαν ὑποθέσεως· τῶν δ' ἐστὶ τῶν [illegible] τὰ κυλώνειον ἄγος καὶ τὰ παυσανίου·

τοῦ συγγραφέως [illegible] περικλέους·

τὰ ἐκ θεοῦ κατὰ κράτος νίκην ἔσεσθαι·

[illegible]

λεμον·

[illegible]

δεδιότες περὶ τῇ ποτιδαίᾳ μὴ προδιαφθαρῇ· παρόντες δὲ καὶ τότε καὶ τελευταῖοι
ἐπελθόντες, ἔλεγον τοιάδε· τοὺς μὲν λακεδαιμονίους ὦ ἄνδρες ξύμ-
μαχοι οὐκ ἂν ἔτι αἰτιασαίμεθα ὡς οὐ καὶ αὐτοὶ ἐψηφισμένοι τὸν πόλεμόν εἰσι
καὶ ἡμᾶς ἐς τοῦτο νῦν ξυνήγαγον· χρὴ γὰρ τοὺς ἡγεμόνας τὰ ἴδια ἐξ ἴσου νέ-
μοντας, τὰ κοινὰ προσκοπεῖν· ὥσπερ καὶ ἐν ἄλλοις ἐκ πάντων προτιμῶνται· ἡμῶν
δὲ ὅσοι μὲν ἀθηναίοις ἤδη ἐνηλλάγησαν, οὐχὶ διδαχῆς δέονται ὥστε φυλάξασθαι
αὐτούς· τοὺς δὲ τὴν μεσόγειαν μᾶλλον καὶ μὴ ἐν πόρῳ κατῳκημένους,
εἰδέναι χρὴ ὅτι τοῖς κάτω ἢν μὴ ἀμύνωσι, χαλεπωτέραν ἕξουσι τὴν κα-
τακομιδὴν τῶν ὡραίων· καὶ πάλιν ἀντίληψιν ὧν ἡ θάλασσα τῇ ἠπείρῳ
δίδωσι· καὶ τῶν νῦν λεγομένων μὴ κακοὺς κριτὰς ὡς μὴ προσηκόντων εἶναι·
προσδέχεσθαι δέ ποτε, εἰ τὰ κάτω πρόοιντο, κἂν μέχρι σφῶν τὸ δεινὸν προ-
ελθεῖν· καὶ περὶ αὐτῶν οὐχ ἧσσον νῦν βουλεύεσθαι· διόπερ καὶ μὴ ὀκνεῖν
δεῖ αὐτοὺς τὸν πόλεμον ἀντ' εἰρήνης μεταλαμβάνειν· ἀνδρῶν γὰρ
σωφρόνων μέν ἐστιν εἰ μὴ ἀδικοῖντο, ἡσυχάζειν· ἀγαθῶν δὲ ἀδικουμένους
ἐκ μὲν εἰρήνης πολεμεῖν· εὖ δὲ παρασχόν, ἐκ πολέμου πάλιν ξυμβῆναι·
καὶ μήτε τῇ κατὰ πόλεμον εὐτυχίᾳ ἐπαίρεσθαι, μήτε τῷ ἡσύχῳ τῆς εἰρήνης
ἡδόμενον ἀδικεῖσθαι· ὅ τε γὰρ διὰ τὴν ἡδονὴν ὀκνῶν, τάχιστ' ἂν ἀφαιρεθείη
τῆς ῥᾳστώνης τὸ τερπνὸν δι' ὅπερ ὀκνεῖ εἰ ἡσυχάζοι· ὅ τε ἐν πολέμῳ εὐτυχίᾳ
πλεονάζων, οὐκ ἐντεθύμηται θράσει ἀπίστῳ ἐπαιρόμενος· πολλὰ γὰρ κακῶς
γνωσθέντα, ἀβουλοτέρων τῶν ἐναντίων τυχόντα κατωρθώθη· καὶ ἔτι πλείω,
αἳ καλῶς δοκοῦντα βουλευθῆναι, ἐς τοὐναντίον αἰσχρῶς περιέστη· ἐνθυμεῖται
γὰρ οὐδεὶς ὁμοίως τῇ πίστει καὶ ἔργῳ ἐπεξέρχεται· ἀλλὰ μετ' ἀσφαλείας μὲν δοξάζο-
μεν, μετὰ δέους δὲ ἐν τῷ ἔργῳ ἐλλείπομεν· ἡμεῖς δὲ νῦν καὶ ἀδικούμενοι τὸν
πόλεμον ἐγείρομεν καὶ ἱκανὰ ἔχοντες ἐγκλήματα· καὶ ὅταν ἀμυνώμεθα ἀθηναίους,
καταθησόμεθα αὐτὸν ἐν καιρῷ· κατὰ πολλὰ δὲ ἡμᾶς εἰκὸς ἐπικρατῆσαι·
πρῶτον μὲν πλήθει προύχοντας καὶ ἐμπειρίᾳ πολεμικῇ· ἔπειτα ὁμοίως
πάντας ἐς τὰ παραγγελλόμενα ἰόντας· ναυτικόν τε ᾧ ἰσχύουσιν, ἀπὸ τῆς
ὑπαρχούσης τε ἑκάστοις οὐσίας ἐξαρτυσόμεθα· καὶ ἀπὸ τῶν ἐν δελφοῖς καὶ ὀλυμ-

[illegible]

… ναυμαχ… νικηθῶσιν … ἡμεῖς δὲ δηλονότι καὶ ταῖς … ἰσχύομεν

τῶν χρημάτων· δάνεισμα γὰρ ποιησάμενοι ὑπολαβεῖν οἷοί τέ ἐσμεν μισθῷ μεί-
ζονι τοὺς ξένους αὐτῶν ναυβάτας· ὠνητὴ γὰρ ἡ Ἀθηναίων δύναμις μᾶλλον
ἢ οἰκεία· ἡ δὲ ἡμετέρα ἧσσον ἂν τοῦτο πάθοι· τοῖς σώμασι τὸ πλέον ἰσχύ-
ουσα ἢ τοῖς χρήμασι· μιᾷ τε νίκῃ ναυμαχίας κατὰ τὸ εἰκὸς ἁλίσκονται· εἰ δὲ
ἀντίσχοιεν, μελετήσομεν καὶ ἡμεῖς ἐν πλέονι χρόνῳ τὰ ναυτικά· καὶ ὅταν
τὴν ἐπιστήμην ἐς τὸ ἴσον καταστήσωμεν, τῇ γε εὐψυχίᾳ δήπου περιεσόμεθα·
ὃ γὰρ ἡμεῖς ἔχομεν φύσει ἀγαθόν, ἐκείνοις οὐκ ἂν γένοιτο διδαχῇ· ὃ δὲ
ἐκεῖνοι ἐπιστήμῃ προύχουσι, καθαιρετέον ἡμῖν ἐστὶ μελέτῃ· χρήματα
δ' ὥστε ἔχειν ἐς αὐτὰ οἴσομεν· ἢ δεινὸν ἂν εἴη, εἰ οἱ μὲν ἐκείνων ξύμμαχοι ἐπὶ
δουλείᾳ τῇ αὑτῶν φέροντες οὐκ ἀπεροῦσιν· ἡμεῖς δ' ἐπὶ τῷ τιμωρούμενοι
τοὺς ἐχθροὺς καὶ αὐτοὶ ἅμα σῴζεσθαι οὐκ ἄρα δαπανήσομεν, καὶ ἐπὶ τῷ
μὴ ὑπ' ἐκείνων αὐτὰ ἀφαιρεθέντες, αὐτοῖς τούτοις κακῶς πάσχειν; ὑπάρ-
χουσι δὲ καὶ ἄλλαι ὁδοὶ τοῦ πολέμου ἡμῖν· ξυμμάχων τε ἀπόστασις, μάλιστα
παραίρεσις οὖσα τῶν προσόδων αἷς ἰσχύουσι· καὶ ἐπιτειχισμὸς τῇ χώρᾳ·
ἄλλα τε ὅσα οὐκ ἄν τις νῦν προΐδοι· ἥκιστα γὰρ πόλεμος ἐπὶ ῥητοῖς χωρεῖ·
αὐτὸς δὲ ἀφ' αὑτοῦ τὰ πολλὰ τεχνᾶται πρὸς τὸ παρατυγχάνον· ἐν ᾧ ὁ μὲν
εὐοργήτως αὐτῷ προσομιλήσας, βεβαιότερος· ὁ δ' ὀργισθεὶς περὶ αὐτὸν
οὐκ ἐλάσσω πταίει· ἐνθυμώμεθα δὲ καὶ ὅτι εἰ μὲν ἦσαν ἡμῶν ἑκάστοις πρὸς ἀντι-
πάλους περὶ γῆς ὅρων αἱ διαφοραί, οἰστὸν ἂν ἦν· νῦν δὲ πρὸς ξύμπαντας
τε ἡμᾶς Ἀθηναῖοι ἱκανοὶ καὶ κατὰ πόλιν ἔτι δυνατώτεροι· ὥστε εἰ μὴ καὶ ἁθρόοι
καὶ κατὰ ἔθνη καὶ ἕκαστον ἄστυ μιᾷ γνώμῃ ἀμυνούμεθα αὐτούς, δίχα γε
ὄντας ἡμᾶς ἀπόνως χειρώσονται· καὶ τὴν ἧσσαν, εἰ καὶ δεινόν τῳ ἀκοῦσαι,
ἴστω οὐκ ἄλλο τι φέρουσαν ἢ ἄντικρυς δουλείαν· ὃ καὶ λόγῳ ἐνδοιασθῆναι αἰσχρὸν
τῇ Πελοποννήσῳ καὶ πόλεις τοσάσδε ὑπὸ μιᾶς κακοπαθεῖν· ἐν ᾧ ἢ δικαίως
δοκοῖμεν ἂν πάσχειν, ἢ διὰ δειλίαν ἀνέχεσθαι· καὶ τῶν πατέρων χείρους φαίνεσθαι
οἳ τὴν Ἑλλάδα ἠλευθέρωσαν· ἡμεῖς δὲ οὐδ' ἡμῖν αὐτοῖς βεβαιοῦμεν αὐτό· τύραν-
νον δὲ ἐῶμεν ἐγκαθεστάναι πόλιν, τοὺς δ' ἐν μιᾷ μονάρχους ἀξιοῦμεν καταλύειν.
καὶ οὐκ ἴσμεν ὅπως τάδε τριῶν τῶν μεγίστων ξυμφορῶν ἀπήλλακται,

[marginal scholia, right:]
ἀντὶ τοῦ ἐπὶ τῷ τιμωρήσασθαι.
αἰνίττεται τὴν δύναμιν ἐξ ἧς ἰσχύουσι.
ἐπὶ ὡρισμένοις· ἄδηλα γὰρ τὰ τοῦ πολέμου.
ἀντὶ ἐνθυμηθῶμεν· ὅτι … ὑποθέσεις.
τὴν δουλείαν καὶ λόγῳ ἀμφιβάλλειν.
οἱ γὰρ ἐν τῷ … καὶ μὴ … δοκοῦσιν ἢ δικαίως πάσχειν ἢ διὰ δειλίαν ἀνέχεσθαι.
[red] … ξυμφορὰς ὧν … οὐκ ἔσται …

[red marginal scholion, bottom:] … ξυμφορὰν φησὶ τὴν κακίαν· ταῦτα δὲ λέγει τὸ τυραννεῖσθαι καὶ … τὴν τυραννίδα· τὸ δὲ ἑξῆς καὶ οὐκ ἴσμεν ὅπως τάδε … ὅτι οὐκ ἀπήλλακται τῶν τριῶν μεγίστων ξυμφορῶν.

ἀξυνεσίᾳ ἢ μαλακίᾳ ἢ ἀμελείᾳ. οὐ γὰρ δὴ πεφευγότες ταῦτα ἐπὶ τὴν πλείστους
δὴ βλάψασαν καταφρόνησιν κεχωρήκατε. ἣ ἐκ τοῦ πολλοὺς σφάλλειν τὸ ἐναντίον
ὄνομα ἀφροσύνη μετωνόμασται. τὰ μὲν οὖν προγεγενημένα, τί δεῖ μα-
κρότερον ἢ ἐς ὅσον τοῖς νῦν ξυμφέρει αἰτιᾶσθαι. περὶ δὲ τῶν ἔπειτα μελλόντων τοῖς
παροῦσι βοηθοῦντας χρὴ ἐπιταλαιπωρεῖν. πάτριον γὰρ ὑμῖν ἐκ τῶν πόνων τὰς
ἀρετὰς κτᾶσθαι, καὶ μὴ μεταβάλλειν τὸ ἔθος. εἰ ἄρα πλούτῳ τε νῦν καὶ
ἐξουσίᾳ ὀλίγων προφέρετε. οὐ γὰρ δίκαιον ἃ τῇ ἀπορίᾳ ἐκτήθη, τῇ περιουσίᾳ ἀπο-
λέσθαι. ἀλλὰ θαρσοῦντας ἰέναι κατὰ πολλὰ ἐς τὸν πόλεμον. τοῦ τε θεοῦ χρήσαντος
καὶ αὐτοῦ ὑποσχομένου ξυλλήψεσθαι. καὶ τῆς ἄλλης Ἑλλάδος ἁπάσης
ξυναγωνιουμένης, τὰ μὲν φόβῳ, τὰ δὲ ὠφελίᾳ. σπονδάς τε οὐ λύσετε πρό-
τεροι, ἅς γε καὶ ὁ θεὸς κελεύων πολεμεῖν νομίζει παραβεβάσθαι, ἠδικημέναις δὲ μᾶλλον
βοηθήσετε. λύουσι γὰρ οὐχ οἱ ἀμυνόμενοι, ἀλλ' οἱ πρότεροι ἐπιόντες. ὥστε παν-
ταχόθεν καλῶς ὑπάρχον ὑμῖν πολεμεῖν, καὶ ἡμῶν ταῦτα κοινῇ παραινούντων, εἴπερ βε-
βαιότατον τὸ ταὐτὰ ξυμφέροντα καὶ πόλεσι καὶ ἰδιώταις εἶναι, μὴ μέλλετε Ποτει-
δεάταις τε ποιεῖσθαι τιμωρίαν, οὖσι Δωριεῦσι καὶ ὑπὸ Ἰώνων πολιορκουμένοις,
οὗ πρότερον ἦν τοὐναντίον, καὶ τῶν ἄλλων μετελθεῖν τὴν ἐλευθερίαν, ὡς οὐκέτι
ἐνδέχεται περιμένοντας, τοὺς μὲν ἤδη βλάπτεσθαι. τοὺς δὲ εἰ γνωσθησόμεθα
ξυνελθόντες μὲν, ἀμύνεσθαι δὲ οὐ τολμῶντες, μὴ πολὺ ὕστερον τὸ αὐτὸ πά-
σχειν. ἀλλὰ νομίσαντες ἐς ἀνάγκην ἀφῖχθαι, ὦ ἄνδρες ξύμμαχοι, καὶ ἅμα
τάδε ἄριστα λέγεσθαι, ψηφίσασθε τὸν πόλεμον, μὴ φοβηθέντες τὸ αὐτίκα δει-
νόν, τῆς δ' ἀπ' αὐτοῦ διὰ πλείονος εἰρήνης ἐπιθυμήσαντες. ἐκ πολέμου
μὲν γὰρ εἰρήνη μᾶλλον βεβαιοῦται. ἀφ' ἡσυχίας δὲ μὴ πολεμῆσαι, οὐχ ὁμοίως ἀκίν-
δυνον. καὶ τὴν καθεστηκυῖαν ἐν τῇ Ἑλλάδι πόλιν τύραννον ἡγησάμενοι
ἐπὶ πᾶσιν ὁμοίως καθεστάναι, ὥστε τῶν μὲν ἤδη ἄρχειν, τῶν δὲ διανοεῖσθαι,
παραστησώμεθα ἐπελθόντες, καὶ αὐτοί τε ἀκινδύνως τὸ λοιπὸν οἰκῶμεν, καὶ τοὺς
νῦν δεδουλωμένους Ἕλληνας ἐλευθερώσωμεν. Τοιαῦτα οἱ Κορίνθιοι εἶπον. *

οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι ἐπειδὴ ἀφ' ἁπάντων ἤκουσαν γνώμην, ψῆφον ἐπήγαγον
τοῖς ξυμμάχοις ἅπασιν ὅσοι παρῆσαν ἑξῆς, καὶ μείζονι καὶ ἐλάσσονι πόλει.

τὸ πλῆθος τῶν λακεδαιμονίων

καὶ τὸ πλῆθος ἐψηφίσαντο πολεμεῖν. δεδογμένον δὲ αὐτοῖς, εὐθὺς μὲν ἀδύνατα
ἦν ἐπιχειρεῖν ἀπαρασκεύοις οὖσιν· ἐκποριζομένοις δὲ ἐδόκει ἑκάστοις ἃ πρόσφορα
ἦν καὶ μὴ εἶναι μέλλησιν. ὅμως δὲ καθισταμένοις ὧν ἔδει ἐνιαυτὸς μὲν οὐ διετρίβη,
ἔλασσον δὲ, πρὶν ἐσβαλεῖν ἐς τὴν ἀττικὴν καὶ τὸν πόλεμον ἄρασθαι φανερῶς.
ἐν τούτῳ δὲ ἐπρεσβεύοντο τῷ χρόνῳ πρὸς τοὺς ἀθηναίους ἐγκλήματα ποι-
ούμενοι. ὅπως σφίσιν ὅτι μεγίστη πρόφασις εἴη τοῦ πολεμεῖν, ἢν μή τι ἐσακούωσι·
καὶ πρῶτον μὲν πρέσβεις πέμψαντες οἱ λακεδαιμόνιοι, ἐκέλευον τοὺς ἀθη-
ναίους τὸ ἄγος ἐλαύνειν τῆς θεοῦ. τὸ δὲ ἄγος ἦν τοιόνδε. κύλων
ἦν ὀλυμπιονίκης ἀνὴρ ἀθηναῖος τῶν πάλαι εὐγενής τε καὶ δυνατός. ἐγε-
γαμήκει δὲ θυγατέρα θεαγένους μεγαρέως ἀνδρός, ὃς κατ᾽ ἐκεῖνον τὸν
χρόνον ἐτυράννει μεγάρων. χρωμένῳ δὲ τῷ κύλωνι ἐν δελφοῖς, ἀνεῖλεν
ὁ θεὸς ἐν τῇ τοῦ διὸς τῇ μεγίστῃ ἑορτῇ, καταλαβεῖν τὴν ἀθηναίων ἀκρόπολιν.
ὁ δὲ, παρά τε τοῦ θεαγένους δύναμιν λαβὼν καὶ τοὺς φίλους ἀναπείσας,
ἐπειδὴ ἐπῆλθεν ὀλύμπια τὰ ἐν πελοποννήσῳ, κατέλαβε τὴν ἀκρόπολιν
ὡς ἐπὶ τυραννίδι. νομίσας ἑορτήν τε τοῦ διὸς μεγίστην εἶναι καὶ ἑαυτῷ τι
προσήκειν ὀλύμπια νενικηκότι. εἰ δὲ ἐν τῇ ἀττικῇ ἢ ἄλλοθί που ἡ μεγίστη
ἑορτὴ εἴρητο, οὔτε ἐκεῖνος ἔτι κατενόησε, τό τε μαντεῖον οὐκ ἐδήλου.
ἔστι γὰρ καὶ ἀθηναίοις διάσια ἃ καλεῖται διὸς ἑορτὴ μειλιχίου μεγί-
στη ἔξω τῆς πόλεως, ἐν ᾗ πανδημεὶ θύουσι πολλοὶ οὐχ ἱερεῖα ἀλλὰ θύματα
ἐπιχώρια. δοκῶν δὲ ὀρθῶς γιγνώσκειν, ἐπεχείρησε τῷ ἔργῳ. οἱ δ᾽ ἀθηναῖοι αἰσθό-
μενοι, ἐβοήθησάν τε πανδημεὶ ἐκ τῶν ἀγρῶν ἐπ᾽ αὐτούς, καὶ προσκαθεζόμενοι
ἐπολιόρκουν. χρόνου δὲ ἐγγιγνομένου, οἱ ἀθηναῖοι τρυχόμενοι τῇ προσεδρείᾳ,
ἀπῆλθον οἱ πολλοὶ ἐπιτρέψαντες τοῖς ἐννέα ἄρχουσι τήν τε φυλακὴν καὶ τὸ
πᾶν αὐτοκράτορσι διαθεῖναι, ᾗ ἂν ἄριστα διαγιγνώσκωσι. τότε δὲ τὰ πολλὰ
τῶν πολιτικῶν οἱ ἐννέα ἄρχοντες ἔπρασσον. οἱ δὲ μετὰ τοῦ κύλωνος πο-
λιορκούμενοι φλαύρως εἶχον σίτου τε καὶ ὕδατος ἀπορίᾳ. ὁ μὲν οὖν κύλων
καὶ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ ἐκδιδράσκουσιν. οἱ δ᾽ ἄλλοι ὡς ἐπιέζοντο καί τινες
καὶ ἀπέθνησκον ὑπὸ τοῦ λιμοῦ, καθίζουσιν ἐπὶ τὸν βωμὸν ἱκέται τὸν

Marginalia (right): πρόφασις λέγομεν· — ὅτι καὶ ὁ κύλων ὁ ἀθηναῖος σχεδὸν ὑπὸ τῷ μεγαθυνίῳ μέλλει· — ὅτι τοῦ δήμου μαλλον τοῦ ἐπὶ τὸν κύλωνα τὴν φήμην ἀντειπεῖν θαυμα· … ἐν τῷ διὸς … καὶ ἄλλα … — ἐπὶ κύλωνα ἄγος — καὶ περὶ τυραννίδος … ὡς … ἀποκρίσεως … τοῦ θεοῦ· — ἐν ᾗ πανδημεὶ ἑορτάζουσι θύουσι πολλοὶ … ἐπιχώρια … μορφάς … — τὸ διάσια τὰ … θαυμαστὸν … γράφει καὶ οὐ … αὐτοκράτορας … μετὰ … σωθῆναι·

Marginalia (left): τὸ ἀγος δραδεύειν; ὀλυμπια … τὸ ἐν πελοποννήσῳ …

καθίζουσι ἀπὸ τοῦ καθίζω· καθίζουσι ἀπὸ τοῦ καθίζομαι·

ἐν τῇ ἀκροπόλει· ἀναστήσαντες αὐτοὺς οἱ τῶν Ἀθηναίων ἐπιτεταγμένοι τὴν φυλακήν, ὡς ἑώρων ἀποθνήσκοντας ἐν τῷ ἱερῷ, ἐφ' ᾧ μηδὲν κακὸν ποιήσουσιν ἀπαγαγόντες ἀπέκτειναν· καθεζομένους δέ τινας καὶ ἐπὶ τῶν σεμνῶν θεῶν τοῖς βωμοῖς, ἐν τῇ παρόδῳ διεχρήσαντο· καὶ ἀπὸ τούτου ἐναγεῖς καὶ ἀλιτήριοι τῆς θεοῦ ἐκεῖνοί τε ἐκαλοῦντο καὶ τὸ γένος τὸ ἀπ' ἐκείνων. ἤλασαν μὲν οὖν καὶ οἱ Ἀθηναῖοι τοὺς ἐναγεῖς τούτους· ἤλασε δὲ καὶ Κλεομένης ὁ Λακεδαιμόνιος ὕστερον μετὰ Ἀθηναίων στασιαζόντων· τούς τε ζῶντας ἐλαύνοντες καὶ τῶν τεθνεώτων τὰ ὀστᾶ ἀνελόντες ἐξέβαλον· κατῆλθον μέντοι ὕστερον καὶ τὸ γένος αὐτῶν ἔστιν ἔτι ἐν τῇ πόλει. τοῦτο δὴ τὸ ἄγος οἱ Λακεδαιμόνιοι ἐλαύνειν ἐκέλευον δῆθεν τοῖς θεοῖς πρῶτον τιμωροῦντες· εἰδότες δὲ Περικλέα τὸν Ξανθίππου προσεχόμενον αὐτῷ κατὰ τὴν μητέρα, καὶ νομίζοντες ἐκπεσόντος αὐτοῦ ῥᾷον σφίσι προχωρεῖν τὰ ἀπὸ τῶν Ἀθηναίων. οὐ μέντοι τοσοῦτον ἤλπιζον παθεῖν ἂν αὐτὸν τοῦτο, ὅσον διαβολὴν οἴσειν αὐτῷ πρὸς τὴν πόλιν ὡς καὶ διὰ τὴν ἐκείνου ξυμφορὰν τὸ μέρος ἔσται ὁ πόλεμος· ὢν γὰρ δυνατώτατος τῶν καθ' ἑαυτὸν, καὶ ἄγων τὴν πολιτείαν, ἠναντιοῦτο πάντα τοῖς Λακεδαιμονίοις καὶ οὐκ εἴα ὑπείκειν, ἀλλ' ἐς τὸν πόλεμον ὥρμα τοὺς Ἀθηναίους. ἀντεκέλευον δὲ καὶ οἱ Ἀθηναῖοι τοὺς Λακεδαιμονίους τὸ ἀπὸ Ταινάρου ἄγος ἐλαύνειν· οἱ γὰρ Λακεδαιμόνιοι ἀναστήσαντές ποτε ἐκ τοῦ ἱεροῦ τοῦ Ποσειδῶνος ἀπὸ Ταινάρου τῶν Εἱλώτων ἱκέτας, ἀπαγαγόντες διέφθειραν· δι' ὃ δὴ καὶ σφίσιν αὐτοῖς νομίζουσι τὸν μέγαν σεισμὸν γενέσθαι ἐν Σπάρτῃ. ἐκέλευον δὲ καὶ τὸ τῆς Χαλκιοίκου ἄγος ἐλαύνειν αὐτούς· ἐγένετο δὲ τοιόνδε. ἐπειδὴ Παυσανίας ὁ Λακεδαιμόνιος τὸ πρῶτον μεταπεμφθεὶς ὑπὸ Σπαρτιατῶν ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τῆς ἐν Ἑλλησπόντῳ καὶ κριθεὶς ὑπ' αὐτῶν ἀπελύθη μὴ ἀδικεῖν, δημοσίᾳ μὲν οὐκέτι ἐξεπέμφθη, ἰδίᾳ δὲ αὐτὸς τριήρη λαβὼν Ἑρμιονίδα ἄνευ Λακεδαιμονίων ἀφικνεῖται ἐς Ἑλλήσποντον, τῷ μὲν λόγῳ ἐπὶ τὸν Ἑλληνικὸν πόλεμον, τῷ δὲ ἔργῳ τὰ πρὸς βασιλέα πράγματα πράσσειν, ὥσπερ καὶ τὸ πρῶτον ἐνεχείρησεν, ἐφιέμενος τῆς Ἑλληνικῆς ἀρχῆς. εὐεργεσίαν δὲ ἀπὸ τοῦδε πρῶτον

τῶν Ἐριννύων δηλονότι κατ' ἀντίφρασιν· μετὰ τὸν Ὀρέστου [illegible] οἱ Ἀθηναῖοι πλησίον τοῦ Ἀρείου πάγου ἱδρύσαντο, ἵνα πολλῆς τιμῆς τύχωσιν:·

Κλεομένης βασιλεὺς Λακεδαιμονίων· οὐ μέμνηται καὶ Ἡρόδοτος· τὸ δὲ ὡς ἀμφίβολον· πρότερον ἤλασε μετὰ τῶν στασιαζόντων Ἀθηναίων· τουτέστι κατὰ τοὺς στασιάζοντας Ἀθηναίους ἤλασε μετὰ τῶν Ἀθηναίων οἱ στασιάζοντες, ἵνα μὴ ὦσιν ἐν τῇ πόλει οἱ ἀλιτήριοι [illegible]:~

ξυμβαλοῦ [illegible] αὐτῷ μὴ [illegible] ἐπράχθη [illegible] τοιούτῳ ὄντι:~

βοηθοῦντες μὲν δῆθεν [illegible] τὸ τιμωρεῖν [illegible] νομίζουσι:~

τῶν [illegible] διωχθέντων διὰ τὴν τοῦ ἄγους αἰτίαν:~

διὰ τὸ ἄγος· τουτέστι διὰ τὸ μὴ ἐκβληθῆναι αὐτοὺς ὄντας ἐναγεῖς:~

Ταίναρον ἀκρωτήριον τῆς Λακωνικῆς, ἐν ᾧ ἱερὸν Ποσειδῶνος:~

Χαλκιοίκου· Ἀθηνᾶς ἐν Σπάρτῃ, ἢ ὅτι χαλκοῦν εἶχεν οἶκον, ἢ διὰ τὸ [illegible], ἢ διὰ τὸ τοὺς Χαλκιδεῖς τοὺς ἐν Εὐβοίᾳ φυγάδας [illegible] Ἑρμιονίδα· ἀπὸ Ἑρμιόνης πόλεως Λακωνικῆς:~ ∴ ἀπὸ τούτου τοῦ ἐπιφερομένου περὶ Βυζαντίου:~

ἐπιστολὴ παυσανίου πρὸς ξέρξην ... — προσεποιήσατο πρὸς ὡς ἀπέφυγον ἀποδράσαντες

ὃ βασιλεῖ κατέθετο. καὶ τοῦ παντὸς πράγματος ἀρχὴν ἐποιήσατο. Βυζάν
τιον γὰρ ἑλὼν τῇ προτέρᾳ παρουσίᾳ μετὰ τὴν ἐκ Κύπρου ἀναχώρησιν. εἶχον δὲ μῆ
δοι αὐτὸ καὶ βασιλέως προσήκοντές τινες καὶ ξυγγενεῖς οἳ ἑάλωσαν ἐν αὐτῷ,
τότε τούτους οὓς ἔλαβεν ἀποπέμπει βασιλεῖ κρύφα τῶν ἄλλων ξυμμάχων.
τῷ δὲ λόγῳ ἀπέδρασαν αὐτόν. ἔπρασσε δὲ ταῦτα μετὰ Γογγύλου τοῦ ἐρετριῶς
ᾧπερ ἐπέτρεψε τό τε Βυζάντιον καὶ τοὺς αἰχμαλώτους. ἔπεμψε δὲ καὶ ἐπιστολὴν
τὸν Γόγγυλον φέροντα αὐτῷ· ἐνεγέγραπτο δὲ τάδε ἐν αὐτῇ, ὡς ὕστερον
ἀνηυρέθη· Παυσανίας ὁ ἡγεμὼν τῆς Σπάρτης, τούσδε τέ σοι χαρίζεσθαι
βουλόμενος ἀποπέμπει δορὶ ἑλών. καὶ γνώμην ποιοῦμαι εἰ καὶ σοὶ δοκεῖ,
θυγατέρα τὴν σὴν γῆμαι καί σοι Σπάρτην τε καὶ τὴν ἄλλην Ἑλλάδα ὑποχεί
ριον ποιῆσαι. δυνατὸς δὲ δοκῶ εἶναι ταῦτα πρᾶξαι μετὰ σοῦ βουλευόμενος.
εἰ οὖν τί σε τούτων ἀρέσκει, πέμπε ἄνδρα πιστὸν ἐπὶ θάλασσαν, δι' οὗ
τὸ λοιπὸν τοὺς λόγους ποιησόμεθα. τοσαῦτα μὲν ἡ γραφὴ ἐδήλου.
ξέρξης δὲ ἥσθη τε τῇ ἐπιστολῇ καὶ ἀποστέλλει Ἀρτάβαζον τὸν Φαρνά
κου ἐπὶ θάλασσαν καὶ κελεύει αὐτὸν τήν τε Δασκυλῖτιν σατραπείαν
παραλαβεῖν Μεγαβάτην ἀπαλλάξαντα ὃς πρότερον ἦρχε. καὶ παρὰ
Παυσανίαν ἐς Βυζάντιον ἐπιστολὴν ἀντεπετίθει αὐτῷ ὡς τάχιστα
διαπέμψαι καὶ τὴν σφραγῖδα ἀποδεῖξαι καὶ ἤν τι αὐτῷ Παυσανίας
παραγγέλλῃ περὶ τῶν ἑαυτοῦ πραγμάτων, πράσσειν ὡς ἄριστα καὶ πιστότατα.
ὁ δὲ ἀφικόμενος, τά τε ἄλλα ἐποίησεν ὥσπερ εἴρητο καὶ τὴν ἐπιστολὴν
διέπεμψεν. ἀντενεγέγραπτο δὲ τάδε. ὧδε λέγει βασιλεὺς Ξέρξης
Παυσανίᾳ. καὶ τῶν ἀνδρῶν οὕς μοι πέραν θαλάσσης ἐκ Βυζαντίου ἔ
σωσας, κείσεταί σοι εὐεργεσία ἐν τῷ ἡμετέρῳ οἴκῳ ἐς αἰεὶ ἀνάγραπτος.
καὶ τοῖς λόγοις τοῖς ἀπὸ σοῦ ἀρέσκομαι. καί σε μήτε νὺξ μήτε ἡμέρα ἐπισχέτω
ὥστε ἀνεῖναι πράσσειν τι ὧν ἐμοὶ ὑπισχνῇ. μηδὲ χρυσοῦ καὶ ἀργύρου δα
πάνῃ κεκωλύσθω. μηδὲ στρατιᾶς πλήθει, εἴ ποι δεῖ παραγίγνεσθαι. ἀλλὰ
μετ' Ἀρταβάζου ἀνδρὸς ἀγαθοῦ ὅν σοι ἔπεμψα, πρᾶσσε θαρσῶν, καὶ
τὰ ἐμὰ καὶ τὰ σὰ ὅπῃ κάλλιστα καὶ ἄριστα ἕξει ἀμφοτέροις. ταῦτα λαβὼν

προσεποιήσατο πρὸς ὡς ἀπέφυγον ἀποδράσαντες: ἐπιστολὴ παυσανίου πρὸς ξέρξην:

... ἀντεπιστολὴ ... ἐπιστολὴ ... ἐπιστολὴ ... ξέρξου:

γραφὴ ἡ ζωγραφία καὶ ἡ καταγραφὴ καὶ ἡ ἐπὶ τῶν γραμμάτων ἁπλῶς ὡς ταῦτα:

ἡ σφραγὶς τοῦ προσώπου ... ἐπιστολὴν ... τὴν βασιλέως ... δι' ... ἐκ Δαρείου ... ξέρξου ... βασιλέως:

ὁ Παυσανίας τὰ γράμματα, ὢν καὶ πρότερον ἐν μεγάλῳ ἀξιώματι ὑπὸ
τῶν Ἑλλήνων διὰ τὴν Πλαταιᾶσιν ἡγεμονίαν, πολλῷ μᾶλλον τότε ἦρτο· καὶ οὐκέτι
ἐδύνατο ἐν τῷ καθεστῶτι τρόπῳ βιοτεύειν· ἀλλὰ σκευάς τε μηδικὰς ἐνδυό-
μενος, ἐκ τοῦ Βυζαντίου ἐξῄει· καὶ διὰ τῆς Θρᾴκης πορευόμενον αὐτόν,
Μῆδοι καὶ Αἰγύπτιοι ἐδορυφόρουν· τράπεζάν τε περσικὴν παρετίθετο,
καὶ κατέχειν τὴν διάνοιαν οὐκ ἐδύνατο· ἀλλ᾽ ἔργοις βραχέσι προυδήλου, ἃ τῇ γνώ-
μῃ μειζόνως ἐς ἔπειτα ἔμελλε πράξειν· δυσπρόσοδόν τε αὑτὸν παρεῖχε· καὶ
τῇ ὀργῇ οὕτω χαλεπῇ ἐχρῆτο ἐς πάντας ὁμοίως, ὥστε μηδένα δύνασθαι προσι-
έναι· διόπερ καὶ πρὸς τοὺς Ἀθηναίους οὐχ ἥκιστα ἡ ξυμμαχία μετέστη. οἱ δὲ Λακε-
δαιμόνιοι αἰσθόμενοι τό τε πρῶτον δι᾽ αὐτὰ ταῦτα ἀνεκάλεσαν αὐτόν· καὶ ἐπει-
δὴ τῇ Ἑρμιονίδι νηῒ τὸ δεύτερον ἐκπλεύσας, οὐ κελευσάντων αὐτῶν, τοιαῦτα ἐφαί-
νετο ποιῶν· καὶ ἐκ τοῦ Βυζαντίου βίᾳ ὑπ᾽ Ἀθηναίων ἐκπολιορκηθεὶς, ἐς μὲν
τὴν Σπάρτην οὐκ ἐπανεχώρει· ἐς δὲ Κολωνὰς τὰς Τρῳάδας ἱδρυθεὶς, πράσσων
τε ἐσηγγέλλετο αὐτοῖς πρὸς τοὺς βαρβάρους· καὶ οὐκ ἐπ᾽ ἀγαθῷ τὴν μονὴν ποι-
ούμενος· οὕτω δὴ οὐκέτι ἐπέσχον· ἀλλὰ πέμψαντες κήρυκα οἱ ἔφοροι καὶ
σκυτάλην, εἶπον τοῦ κήρυκος μὴ λείπεσθαι· εἰ δὲ μή, πόλεμον αὐτῷ Σπαρτιάτας προα-
γορεύειν. ὁ δὲ βουλόμενος ὡς ἥκιστα ὕποπτος εἶναι, καὶ πιστεύων χρήμασι
διαλύσειν τὴν διαβολήν, ἀνεχώρει τὸ δεύτερον ἐς Σπάρτην· καὶ ἐς μὲν τὴν εἱρκτὴν ἐσ-
πίπτει τὸ πρῶτον ὑπὸ τῶν ἐφόρων· ἔξεστι δὲ τοῖς ἐφόροις τὸν βασιλέα δρᾶσαι
τοῦτο· ἔπειτα διαπραξάμενος ὕστερον ἐξῆλθε· καὶ καθίστησιν ἑαυτὸν ἐς κρίσιν τοῖς
βουλομένοις περὶ αὐτῶν ἐλέγχειν· καὶ φανερὸν μὲν εἶχον οὐδὲν οἱ Σπαρτιᾶται σημεῖον, οὔτε οἱ ἐχθροὶ
οὔτε ἡ πᾶσα πόλις, ὅτῳ ἂν πιστεύσαντες βεβαίως ἐτιμωροῦντο ἄνδρα γένους τε
τοῦ βασιλείου ὄντα, καὶ ἐν τῷ παρόντι τιμὴν ἔχοντα· Πλειστάρχου γὰρ τοῦ Λεωνίδου ὄντος βα-
σιλέως καὶ νέου ἔτι, ἀνεψιὸς ὢν ἐπετρόπευεν. ὑποψίας δὲ πολλὰς παρεῖχε τῇ τε
παρανομίᾳ καὶ ζηλώσει τῶν βαρβάρων, μὴ ἴσος βούλεσθαι εἶναι τοῖς παροῦσι· τά τε

οὗτος ὁ Λεωνίδης ὁ ἐν Θερμοπύλαις ἀριστεύσας ἐπὶ τῶν Μηδικῶν:— :· τοῖς ἐφόροις τῶν Λακώνων
:· ἐξῆν τοῦτο κατὰ τοὺς λακωνικοὺς νόμους:—

ταῦτα πάντα ἐν τῷ πρώτῳ ἐποίησεν ἀρχῇ:—

τοῦτο ἐστὶ τὸ πρότερον· ἐν τῇ ἀρχῇ τὰ παρὰ τῶν [illegible] ἐποίησεν:—

σκυτάλην ἐπιστολὴν λακωνικήν· ἦν δὲ ἡ σκυτάλη ξύλον στρογγύλον
[illegible] διὸ οἱ Λακεδαιμόνιοι [illegible] καὶ τὴν μὲν μίαν κατέχουσιν οἱ
ἔφοροι τῶν Λακεδαιμονίων· τὴν δὲ ἑτέραν [illegible] τοῖς στρατηγοῖς
[illegible] καὶ ὁ [illegible] [illegible] ἐπιστέλλων [illegible] τῶν φρουρῶν
ἱμάντα [illegible] τὴν σκυτάλην· καὶ [illegible] ἱμάντος ἔγραφον· καὶ ἀνε-
λίσσοντες, [illegible] τὸν ἱμάντα [illegible] τοῦτο δὲ [illegible] ἵνα μὴ μάθωσιν οἱ [illegible]
τὰ ἐν τῷ ἱμάντι γεγραμμένα· ὁ δὲ [illegible] λαβὼν τὸν ἱμάντα, τῇ ἑαυτοῦ σκυτάλῃ περιελίσσει· καὶ ἐπιγνώσκει τὰ γεγραμμένα [illegible]
[illegible] ὅπου Σκυθίαν? [illegible] τῆς σκυτάλης [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] τῶν σκυτάλων· [illegible] ἀπὸ τοῦ [illegible] περὶ αὐτὴν [illegible]:—

ἀλλὰ αὐτοῦ [illegible] ὅτι [illegible] νομίμων καὶ
ὅτι [illegible] τοῖς ἀδελφοῖς [illegible]
[illegible] αὐτὸς [illegible] ἀρχὸς
[illegible] Φοίβῳ [illegible]
[illegible] τὸ [illegible] τούτῳ καὶ
[illegible] βάρβαρον [illegible]
[illegible] καὶ [illegible]
[illegible] πολλῷ μᾶλλον [illegible] φαίνεται [illegible]
[illegible] καὶ [illegible]
[illegible] καὶ τὸ [illegible]
[illegible] μηνυταῖς [illegible]
[illegible] αὐτόν [illegible] αὐτῆς
[illegible] ἀμφιβ[illegible]
[illegible] ὡς λέγεται [illegible]
βασιλεῖ [illegible] ἀνὴρ [illegible]
[illegible] αὐτοῦ [illegible]
[illegible] αὐτοῦ [illegible] καὶ [illegible]
[illegible]
[illegible] καὶ αὐτὸν [illegible]
[illegible] αὐτοῦ [illegible] γράμματα, μᾶλλον [illegible]
[illegible] αὐτοῦ [illegible]
[illegible] τοῦ ἀνθρώπου [illegible] καὶ [illegible]
[illegible] καὶ [illegible]
ὡς αὐτὸν [illegible] καὶ [illegible]
[illegible] αὐτοῦ [illegible] καὶ τὰ ἄλλα [illegible]
[illegible] ὡς [illegible] βασιλεῖ [illegible]
[illegible] τοῖς πολλοῖς [illegible]
[illegible] καὶ [illegible]

ἐκ τοῦ ἱεροῦ διδόντος τὴν ἀνάστασιν· καὶ ἀξιοῦντος ὡς τάχιστα πορεύεσθαι, καὶ μὴ τὰ πρασσόμενα διακωλύειν· ἀκούσαντες δὲ ἀκριβῶς, τότε μὲν ἀπῆλθον οἱ ἔφοροι· βεβαίως δὲ ἤδη εἰδότες, ἐν τῇ πόλει τὴν ξύλληψιν ἐποιοῦντο· λέγεται δὲ αὐτὸν μέλλοντα ξυλληφθήσεσθαι ἐν τῇ ὁδῷ, ἑνὸς μὲν τῶν ἐφόρων τὸ πρόσωπον προσιόντος ὡς εἶδε, γνῶναι ἐφ᾽ ᾧ ἐχώρει· ἄλλου δὲ νεύματι ἀφανεῖ χρησαμένου καὶ δηλώσαντος εὐνοίᾳ, πρὸς τὸ ἱερὸν τῆς χαλκιοίκου χωρῆσαι δρόμῳ καὶ προκαταφυγεῖν· ἦν δὲ ἐγγὺς τὸ τέμενος· καὶ ἐς οἴκημα οὐ μέγα ὃ ἦν τοῦ ἱεροῦ ἐσελθών, ἵνα μὴ ὑπαίθριος ταλαιπωροίη, ἡσύχαζεν· οἱ δὲ τὸ παραυτίκα μὲν ὑστέρησαν τῇ διώξει· μετὰ δὲ τοῦτο, τοῦ τε οἰκήματος τὸν ὄροφον ἀφεῖλον· καὶ τὰς θύρας ἔνδον ὄντα τηρήσαντες αὐτὸν καὶ ἀπολαβόντες ἔσω, ἀπῳκοδόμησαν· προσκαθεζόμενοί τε ἐξεπολιόρκησαν λιμῷ· καὶ μέλλοντος αὐτοῦ ἀποψύχειν, ὥσπερ εἶχεν ἐν τῷ οἰκήματι, αἰσθόμενοι ἐξάγουσιν ἐκ τοῦ ἱεροῦ ἔτι ἔμπνουν ὄντα· καὶ ἐξαχθεὶς, ἀπέθανε παραχρῆμα· καὶ αὐτὸν ἐμέλλησαν μὲν ἐς τὸν καιάδαν οὗπερ τοὺς κακούργους ἐσβάλλειν· ἔπειτα ἔδοξε πλησίον που κατορύξαι· ὁ δὲ θεὸς ὁ ἐν δελφοῖς τόν τε τάφον ὕστερον ἔχρησε τοῖς λακεδαιμονίοις μετοικίσαι οὗπερ ἀπέθανε· καὶ νῦν κεῖται ἐν τῷ προτεμενίσματι· ὃ γραφῇ στῆλαι δηλοῦσι· καὶ ὡς ἄγος αὐτοῖς ὂν τὸ πεπραγμένον, δύο σώματα ἀνθ᾽ ἑνὸς τῇ χαλκιοίκῳ ἀποδοῦναι· οἱ δὲ, ποιησάμενοι χαλκοῦς ἀνδριάντας δύο ὡς ἀντὶ παυσανίου, ἀνέθεσαν· οἱ δὲ ἀθηναῖοι ὡς καὶ τοῦ θεοῦ ἄγος κρίναντος, ἀντεπέταξαν τοῖς λακεδαιμονίοις ἐλαύνειν αὐτό· τοῦ δὲ μηδισμοῦ τοῦ παυσανίου λακεδαιμόνιοι πρέσβεις πέμψαντες παρὰ τοὺς ἀθηναίους, ξυνεπῃτιῶντο καὶ τὸν θεμιστοκλέα, ὡς ηὕρισκον ἐκ τῶν περὶ παυσανίαν ἐλέγχων· ἠξίουν τε τοῖς αὐτοῖς κολάζεσθαι αὐτόν· οἱ δὲ πεισθέντες, ἔτυχε γὰρ ὠστρακισμένος καὶ ἔχων δίαιταν μὲν ἐν ἄργει· ἐπιφοιτῶν δὲ καὶ ἐς τὴν ἄλλην πελοπόννησον, πέμπουσι μετὰ τῶν λακεδαιμονίων ἑτοίμων ὄντων ξυνδιώκειν ἄνδρας οἷς εἴρητο ἄγειν ἐν ὅπῳ ἂν περιτύχωσιν· ὁ δὲ θεμιστοκλῆς προαισθόμενος, φεύγει ἐκ πελοποννήσου ἐς κέρκυραν, ὢν αὐτῶν εὐεργέτης· δεδιέναι δὲ φασκόντων κερκυραίων ἔχειν αὐτὸν ὥστε λακεδαιμονίοις καὶ ἀθηναίοις ἀπεχθέσθαι, διακομίζεται ὑπ᾽ αὐτῶν ἐς τὴν ἤπειρον τὴν καταντικρύ· καὶ διωκόμενος ὑπὸ τῶν προστεταγμένων κατὰ πύστιν ᾗ χωροίη,

[illegible] ὅτι [illegible] ταύτου τὸ οἴκημα ἡ μήτηρ αὐτοῦ ἐπέθηκε πρὸς τὴν λίθον [illegible] τοιαύτη [illegible]· τεκμήριον δὲ τοῦτο τοῦ μισεῖν τυράννους τοὺς λάκωνας:~

[illegible] ὁ δὲ θεμιστοκλῆς [illegible] ὅτι [illegible] καὶ τὰς [illegible] συμμαχίας [illegible] παθὼν [illegible] καὶ [illegible] εὐεργέτης:~

ἀναγκάζεται κατά τι ἄπορον, παρὰ Ἄδμητον τὸν Μολοσσῶν βασιλέα, ὄντα αὐτῷ
οὐ φίλον καταλῦσαι. καὶ ὁ μὲν, οὐκ ἐτύγχανεν ἐπιδημῶν· ὁ δὲ, τῆς γυναικὸς ἱκέτης
γενόμενος, διδάσκεται ὑπ' αὐτῆς τὸν παῖδα σφῶν λαβὼν καθέζεσθαι ἐπὶ τὴν
ἑστίαν. καὶ ἐλθόντος οὐ πολὺ ὕστερον τοῦ Ἀδμήτου, δηλοῖ τε ὅς ἐστι, καὶ οὐκ ἀξιοῖ εἴ τι ἄ-
ρα αὐτὸς αὐτῷ ἀντεῖπεν Ἀθηναίων δεομένων, φεύγοντα τιμωρεῖσθαι. καὶ γὰρ
ἂν ὑπ' ἐκείνου πολλῷ ἀσθενεστέρου ἐν τῷ παρόντι κακῶς πάσχειν· γενναῖον
δὲ εἶναι τοὺς ὁμοίους ἀπὸ τοῦ ἴσου τιμωρεῖσθαι. καὶ Θεμιστοκλῆς ἅμα αὐτὸς
μὲν ἐκείνῳ, χρείας τινὸς καὶ οὐκ ἐς τὸ σῶμα σώζεσθαι ἐναντιωθῆναι· ἐκεῖνον δ' ἂν
εἰ ἐκδοίη αὐτὸν· εἰπὼν ὑφ' ὧν καὶ ἐφ' ᾧ διώκεται, σωτηρίας ἂν τῆς ψυχῆς ἀποστε-
ρῆσαι. ὁ δὲ ἀκούσας, ἀνίστησί τε αὐτὸν μετὰ τοῦ ἑαυτοῦ υἱέος, ὥσπερ καὶ ἔχων αὐτὸν
ἐκαθέζετο· καὶ μέγιστον ἦν ἱκέτευμα τοῦτο. καὶ ὕστερον οὐ πολλῷ τοῖς Λακε-
δαιμονίοις καὶ Ἀθηναίοις ἐλθοῦσι καὶ πολλὰ εἰποῦσιν, οὐκ ἐκδίδωσιν· ἀλλ' ἀπο-
στέλλει βουλόμενον ὡς βασιλέα πορευθῆναι, ἐπὶ τὴν ἑτέραν θάλασσαν πεζῇ ἐς
Πύδναν τὴν Ἀλεξάνδρου. ἐν ᾗ, ὁλκάδος τυχὼν ἀναγομένης ἐπ' Ἰωνίας καὶ ἐπι-
βὰς, καταφέρεται χειμῶνι ἐς τὸ Ἀθηναίων στρατόπεδον, ὃ ἐπολιόρκει Νάξον.
καί, ἦν γὰρ ἀγνὼς τοῖς ἐν τῇ νηΐ, δείσας, φράζει τῷ ναυκλήρῳ ὅστις ἐστὶ, καὶ δι' ἃ
φεύγει· καὶ εἰ μὴ σώσει αὐτόν, ἔφη ἐρεῖν ὅτι χρήμασι πεισθεὶς αὐτὸν ἄγει· τὴν
δὲ ἀσφάλειαν εἶναι, μηδένα ἐκβῆναι ἐκ τῆς νεὼς μέχρι πλοῦς γένηται· πειθομένῳ
δ' αὐτῷ, χάριν ἀπομνήσεσθαι ἀξίαν. ὁ δὲ ναύκληρος ποιεῖ τε ταῦτα, καὶ ἀπο-
σαλεύσας ἡμέραν καὶ νύκτα ὑπὲρ τοῦ στρατοπέδου, ὕστερον ἀφικνεῖται ἐς Ἔφε-
σον. ὁ Θεμιστοκλῆς, ἐκεῖνόν τε ἐθεράπευσε χρημάτων δόσει, ἦλθε γὰρ αὐτῷ ὕ-
στερον ἔκ τε Ἀθηνῶν παρὰ τῶν φίλων, καὶ ἐξ Ἄργους ἃ ὑπεξέκειτο· καὶ μετὰ
τῶν κάτω Περσῶν τινὸς πορευθεὶς ἄνω, ἐσπέμπει γράμματα ἐς βασιλέα Ἀρτα-
ξέρξην τὸν Ξέρξου νεωστὶ βασιλεύοντα. ἐδήλου δὲ ἡ γραφὴ ὅτι Θεμιστοκλῆς
ἥκω παρὰ σέ· ὃς κακὰ μὲν πλεῖστα Ἑλλήνων εἴργασμαι τὸν ὑμέτερον οἶκον, ὅσον
χρόνον τὸν σὸν πατέρα ἐπιόντα ἐμοὶ, ἀνάγκῃ ἠμυνόμην· πολὺ δ' ἔτι πλείω ἀγαθά·
ἐπειδὴ ἐν τῷ ἀσφαλεῖ μὲν ἐμοί, ἐκείνῳ δὲ ἐν ἐπικινδύνῳ πάλιν ἡ ἀποκομιδὴ
ἐγίγνετο. καί μοι εὐεργεσία ὀφείλεται· γράψας τὴν ἐκ Σαλαμῖνος προάγγελσιν

+ταῦτα καὶ τὴν προσθήκην διὰ τοῦ ἀγγέλου ὡς ἐπράχθη:-

τῆς ἀναχωρήσεως καὶ τῶν γεφυρῶν, ἣν ψευδῶς προσεποιήσατο, τότε δι' αὐτοῦ
οὐ διάλυσιν· καὶ νῦν ἔχων σε μεγάλα ἀγαθὰ δρᾶσαι πάρειμι διωκόμενος ὑπὸ τῶν
Ἑλλήνων διὰ τὴν σὴν φιλίαν. βούλομαι δ' ἐνιαυτὸν ἐπισχὼν αὐτός σοι περὶ ὧν ἥκω
δηλῶσαι. βασιλεὺς δέ, ὡς λέγεται, ἐθαύμασέ τε αὐτοῦ τὴν διάνοιαν, καὶ ἐκέλευε ποιεῖν
οὕτως. ὁ δ' ἐν τῷ χρόνῳ ὃν ἐπέσχε, τῆς τε Περσίδος γλώσσης ὅσα ἐδύνατο κατενόησε
καὶ τῶν ἐπιτηδευμάτων τῆς χώρας· ἀφικόμενος δὲ μετὰ τὸν ἐνιαυτὸν γίγνεται πα-
ρ' αὐτῷ μέγας καὶ ὅσος οὐδείς πω Ἑλλήνων, διά τε τὴν προϋπάρχουσαν ἀξίωσιν,
καὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ ἐλπίδα, ἣν ὑπετίθει αὐτῷ δουλώσειν· μάλιστα δὲ ἀπὸ τοῦ
πεῖραν διδοὺς ξυνετὸς φαίνεσθαι. ἦν γὰρ ὁ Θεμιστοκλῆς βεβαιότατα δὴ φύσεως
ἰσχὺν δηλώσας, καὶ διαφερόντως τι ἐς αὐτὸ μᾶλλον ἑτέρου ἄξιος θαυμάσαι. οἰκείᾳ
γὰρ ξυνέσει καὶ οὔτε προμαθὼν ἐς αὐτὴν οὐδὲν οὔτ' ἐπιμαθών, τῶν τε πα-
ραχρῆμα δι' ἐλαχίστης βουλῆς κράτιστος γνώμων, καὶ τῶν μελλόντων ἐπὶ πλεῖστον
τοῦ γενησομένου ἄριστος εἰκαστής· καὶ ἃ μὲν μετὰ χεῖρας ἔχοι, καὶ ἐξηγήσασθαι οἷός τε·
ὧν δ' ἄπειρος εἴη, κρῖναι ἱκανῶς οὐκ ἀπήλλακτο· τό τε ἄμεινον ἢ χεῖρον, ἐν τῷ
ἀφανεῖ ἔτι προεώρα μάλιστα. καὶ τὸ ξύμπαν εἰπεῖν, φύσεως μὲν δυνάμει, μελέτης
δὲ βραχύτητι, κράτιστος δὴ οὗτος αὐτοσχεδιάζειν τὰ δέοντα ἐγένετο. νοσήσας
δὲ τελευτᾷ τὸν βίον· λέγουσι δέ τινες καὶ ἑκούσιον φαρμάκῳ ἀποθανεῖν αὐτόν, ἀδύ-
νατον νομίσαντα εἶναι ἐπιτελέσαι βασιλεῖ ἃ ὑπέσχετο. μνημεῖον μὲν οὖν αὐτοῦ
ἐν Μαγνησίᾳ ἐστὶ τῇ Ἀσιανῇ ἐν τῇ ἀγορᾷ· ταύτης γὰρ ἦρχε τῆς χώρας, δόντος βασιλέως
αὐτῷ Μαγνησίαν μὲν ἄρτον, ἣ προσέφερε πεντήκοντα τάλαντα τοῦ ἐνιαυτοῦ, Λάμψακον
δὲ οἶνον· ἐδόκει γὰρ πολυοινότατον τῶν τότε εἶναι· Μυοῦντα δὲ ὄψον. τὰ δὲ ὀστᾶ φασὶ
κομισθῆναι αὐτοῦ οἱ προσήκοντες οἴκαδε κελεύσαντος ἐκείνου, καὶ τεθῆναι κρύφα Ἀθηναίων
ἐν τῇ Ἀττικῇ· οὐ γὰρ ἐξῆν θάπτειν ὡς ἐπὶ προδοσίᾳ φεύγοντος. τὰ μὲν κατὰ Παυσανίαν
τὸν Λακεδαιμόνιον καὶ Θεμιστοκλέα τὸν Ἀθηναῖον, λαμπροτάτους γενομένους τῶν καθ'
ἑαυτοὺς Ἑλλήνων, οὕτως ἐτελεύτησεν. Λακεδαιμόνιοι δὲ ἐπὶ μὲν τῆς πρώτης πρε-
σβείας τοιαῦτα ἐπέταξάν τε καὶ ἀντεκελεύσθησαν περὶ τῶν ἐναγῶν τῆς ἐλάσεως·
ὕστερον δὲ φοιτῶντες παρ' Ἀθηναίους Ποτειδαίας τε ἀπανίστασθαι ἐκέλευον καὶ Αἴγιναν
αὐτόνομον ἀφιέναι, καὶ μάλιστά γε πάντων καὶ ἐνδηλότατα προύλεγον τὸ περὶ Μεγαρέων

+ὅτι ἐπὶ τῷ [illegible] μηχανῇ τινι [illegible] παρ' αὐτοῦ:-

[illegible] ὥσπερ αὐτοῦ [illegible] ἀξιώσει:-

Κομψῶς τὸ ἐπὶ πλεῖστον· τοῦ γενησομένου τὸ [illegible] ἐδήλωσε καὶ ἐπὶ τῶν [illegible] ἴσως· καὶ ἐπὶ τῆς [illegible] σημαίνοντος καὶ [illegible]:-

[illegible] ἀποθανεῖν:-

[illegible] Μαγνησίᾳ· [illegible] Ἀσιανῇ:-

[illegible] Μυοῦς:-

ὡς [illegible] ταῦτα φασὶν ὅσοι γράφουσιν:-

καὶ ἅμα [illegible]:-

Τὸ ἀπελαύνειν [illegible] ἀρχόν:-

ψήφισμα καθελοῦσι, μὴ ἂν γίγνεσθαι πόλεμον· ἐν ᾧ εἴρητο αὐτοὺς μὴ χρῆσθαι τοῖς λιμέσι τοῖς ἐν τῇ Ἀθηναίων ἀρχῇ· μηδὲ τῇ Ἀττικῇ ἀγορᾷ. οἱ δὲ Ἀθηναῖοι, οὔτε τἆλλα ὑπήκουον, οὔτε τὸ ψήφισμα καθῄρουν· ἐπικαλοῦντες ἐπεργασίαν Μεγαρεῦσι τῆς γῆς τῆς ἱερᾶς καὶ τῆς ἀορίστου, καὶ ἀνδραπόδων ὑποδοχὴν τῶν ἀφισταμένων. τέλος δὲ ἀφικομένων τῶν τελευταίων πρέσβεων ἐκ Λακεδαίμονος Ῥαμφίου τε καὶ Μελησίππου καὶ Ἀγησάνδρου καὶ λεγόντων ἄλλο μὲν οὐδὲν ὧν πρότερον εἰώθεσαν, αὐτὰ δὲ τάδε, ὅτι Λακεδαιμόνιοι βούλονται τὴν εἰρήνην εἶναι· εἴη δ' ἄν, εἰ τοὺς Ἕλληνας αὐτονόμους ἀφεῖτε· ποιήσαντες ἐκκλησίαν οἱ Ἀθηναῖοι γνώμας σφίσιν αὐτοῖς προυτίθεσαν· καὶ ἐδόκει ἅπαξ περὶ ἁπάντων βουλευσαμένους ἀποκρίνασθαι. καὶ παριόντες ἄλλοι τε πολλοὶ ἔλεγον ἐπ' ἀμφότερα γιγνόμενοι ταῖς γνώμαις, καὶ ὡς χρὴ πολεμεῖν, καὶ ὡς μὴ ἐμπόδιον εἶναι τὸ ψήφισμα εἰρήνης· ἀλλὰ καθελεῖν· καὶ παρελθὼν Περικλῆς ὁ Ξανθίππου, ἀνὴρ κατ' ἐκεῖνον τὸν χρόνον πρῶτος Ἀθηναίων, λέγειν τε καὶ πράσσειν δυνατώτατος, παρῄνει τοιάδε.

Τῆς μὲν γνώμης ὦ Ἀθηναῖοι αἰεὶ τῆς αὐτῆς ἔχομαι, μὴ εἴκειν Πελοποννησίοις· καίπερ εἰδὼς τοὺς ἀνθρώπους οὐ τῇ αὐτῇ ὀργῇ ἀναπειθομένους τε πολεμεῖν, καὶ ἐν τῷ ἔργῳ πράσσοντας· πρὸς δὲ τὰς ξυμφορὰς καὶ τὰς γνώμας τρεπομένους. ὁρῶ δὲ καὶ νῦν, ὁμοῖα καὶ παραπλήσια ξυμβουλευτέα μοι ὄντα· καὶ τοὺς ἀναπειθομένους ὑμῶν δικαιῶ τοῖς κοινῇ δόξασιν, ἢν ἄρα τι καὶ σφαλλώμεθα, βοηθεῖν· ἢ μηδὲ κατορθοῦντας τῆς ξυνέσεως μεταποιεῖσθαι. ἐνδέχεται γὰρ τὰς ξυμφορὰς τῶν πραγμάτων, οὐχ ἧσσον ἀμαθῶς χωρῆσαι ἢ καὶ τὰς διανοίας τοῦ ἀνθρώπου· δι' ὅπερ καὶ τὴν τύχην ὅσ' ἂν παρὰ λόγον ξυμβῇ, εἰώθαμεν αἰτιᾶσθαι. Λακεδαιμόνιοι δὲ πρότερόν τε δῆλοι ἦσαν ἐπιβουλεύοντες ἡμῖν, καὶ νῦν οὐχ ἥκιστα. εἰρημένον γὰρ δίκας μὲν τῶν διαφορῶν ἀλλήλοις διδόναι καὶ δέχεσθαι, ἔχειν δὲ ἑκατέρους ἃ ἔχομεν, οὔτε αὐτοὶ δίκας πω ᾐτήσαντο, οὔτε ἡμῶν διδόντων δέχονται· βούλονται δὲ πολέμῳ μᾶλλον ἢ λόγοις τὰ ἐγκλήματα διαλύεσθαι· καὶ ἐπιτάσσοντες ἤδη καὶ οὐκέτι αἰτιώμενοι πάρεισι. Ποτιδαίας τε γὰρ ἀπανίστασθαι κελεύουσι, καὶ Αἴγιναν αὐτόνομον ἀφιέναι, καὶ τὸ Μεγαρέων ψήφισμα καθαιρεῖν. οἱ δὲ τελευταῖοι οἵδε ἥκοντες, καὶ τοὺς Ἕλληνας προαγορεύουσιν αὐτονόμους ἀφιέναι. ὑμῶν δὲ μηδεὶς νομίσῃ, περὶ βραχέος ἂν πολεμεῖν, εἰ τὸ Μεγαρέων ψήφισμα μὴ καθέλοιμεν· ὅπερ μάλιστα προύχονται, εἰ καθαιρεθείη μὴ ἂν γίγνεσθαι τὸν πόλεμον·

μὴ δὲ ἐν ὑμῖν αὐτοῖς αἰτίαν ὑπολίπησθε ὡς διὰ μικρὸν ἐπολεμήσατε. τὸ γὰρ βραχύ τι
τοῦτο, πᾶσαν ὑμῶν ἔχει τὴν βεβαίωσιν καὶ πεῖραν τῆς γνώμης. οἷς εἰ ξυγχωρήσετε,
καὶ ἄλλο τι μεῖζον εὐθὺς ἐπιταχθήσεσθε, ὡς φόβῳ καὶ τοῦτο ὑπακούσαντες· ἀπισχυ-
ρισάμενοι δὲ σαφὲς ἂν καταστήσαιτε αὐτοῖς, ἀπὸ τοῦ ἴσου ὑμῖν μᾶλλον προσφέρεσθαι. αὐ-
τόθεν δὴ διανοήθητε ἢ ὑπακούειν πρίν τι βλαβῆναι, ἢ εἰ πολεμήσομεν, ὥσπερ ἔμοιγε
ἄμεινον δοκεῖ εἶναι, καὶ ἐπὶ μεγάλῃ καὶ ἐπὶ βραχείᾳ ὁμοίως προφάσει μὴ εἴξοντες,
μηδὲ ξὺν φόβῳ ἕξοντες ἃ κεκτήμεθα. τὴν γὰρ αὐτὴν δύναται δούλωσιν ἥ τε μεγίστη
καὶ ἐλαχίστη δικαίωσις ἀπὸ τῶν ὁμοίων, πρὸ δίκης τοῖς πέλας ἐπιτασσομένη.
Τὰ δὲ τοῦ πολέμου καὶ τῶν ἑκατέροις ὑπαρχόντων, ὡς οὐκ ἀσθενέστερα ἕξομεν, γνῶτε
καθ' ἕκαστον ἀκούοντες. αὐτουργοί τε γάρ εἰσι Πελοποννήσιοι, καὶ οὔτε ἰδίᾳ οὔτ' ἐν κοινῷ
χρήματά ἐστιν αὐτοῖς. ἔπειτα χρονίων πολέμων καὶ διαποντίων ἄπειροι, διὰ τὸ
βραχέως αὐτοὶ ἐπ' ἀλλήλους ὑπὸ πενίας ἐπιφέρειν. καὶ οἱ τοιοῦτοι, οὔτε ναῦς πλη-
ροῦντες, οὔτε πεζὰς στρατιὰς πολλάκις ἐκφέρειν δύνανται, ἀπὸ τῶν ἰδίων τε
ἅμα ἀπόντες, καὶ ἀπὸ τῶν αὑτῶν δαπανῶντες, καὶ προσέτι καὶ θαλάσσης εἰργό-
μενοι. αἱ δὲ περιουσίαι τοὺς πολέμους μᾶλλον ἢ αἱ βίαιοι ἐσφοραὶ ἀνέχουσιν. σώμασί τε
ἑτοιμότεροι οἱ αὐτουργοὶ τῶν ἀνθρώπων ἢ χρήμασι πολεμεῖν. τὸ μὲν, πιστὸν ἔχοντες ἐκ τῶν
κινδύνων κἂν περιγενέσθαι. τὸ δὲ, οὐ βέβαιον μὴ οὐ προαναλώσειν. ἄλλως τε κἂν πα-
ρὰ δόξαν, ὅπερ εἰκὸς, ὁ πόλεμος αὐτοῖς μηκύνηται. μάχῃ μὲν γὰρ μιᾷ πρὸς ἅπαντας
Ἕλληνας δυνατοὶ Πελοποννήσιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι ἀντισχεῖν. πολεμεῖν δὲ μὴ πρὸς ὁμοί-
αν ἀντιπαρασκευὴν ἀδύνατοι, ὅταν μήτε βουλευτηρίῳ ἑνὶ χρώμενοι παραχρῆμά τι ὀξέως
ἐπιτελῶσι. πάντες τε ἰσόψηφοι ὄντες καὶ οὐχ ὁμόφυλοι, τὸ ἐφ' ἑαυτὸν ἕκαστος σπεύδῃ·
ἐξ ὧν φιλεῖ μηδὲν ἐπιτελὲς γίγνεσθαι. καὶ γὰρ οἱ μὲν ὡς μάλιστα τιμωρήσασθαί τινα βούλονται,
οἱ δὲ ὡς ἥκιστα τὰ οἰκεῖα φθεῖραι. χρόνιοί τε ξυνιόντες, ἐν βραχεῖ μὲν μορίῳ σκοποῦσί
τι τῶν κοινῶν, τῷ δὲ πλέονι τὰ οἰκεῖα πράσσουσι. καὶ ἕκαστος οὐ παρὰ τὴν ἑαυτοῦ ἀμέλειαν οἴεται
βλάψειν, μέλειν δέ τινι καὶ ἄλλῳ ὑπὲρ ἑαυτοῦ τι προϊδεῖν, ὥστε τῷ αὐτῷ ὑπὸ ἁπάντων
ἰδίᾳ δοξάσματι, λανθάνειν τὸ κοινὸν ἀθρόον φθειρόμενον. μέγιστον δὲ, τῇ τῶν χρημάτων σπάνει
κωλύσονται, ὅταν σχολῇ αὐτὰ ποριζόμενοι διαμέλλωσι. τοῦ δὲ πολέμου οἱ καιροὶ,
οὐ μενετοί. καὶ μὴν οὐδὲ ἡ ἐπιτείχισις, οὐδὲ τὸ ναυτικὸν αὐτῶν ἄξιον φοβηθῆναι.

Ἐπιτείχισις ἐστὶ τὸ κτίσαι ἕτερον πλησίον ἄλλο τεῖχος διὰ τὸ φοβεῖν καὶ λῄζεσθαι τὴν πόλιν.

τὴν μὲν γὰρ χαλεπὸν καὶ ἐν εἰρήνῃ πόλιν ἀντίπαλον παρασκευάσασθαι· ἦ που δὴ ἐν πο-
λεμίᾳ τε καὶ οὐχ ἧσσον ἐκείνοις ἡμῶν ἀντεπιτετειχισμένων· φρούριον δ' εἰ ποιήσονται, τῆς
μὲν γῆς βλάπτοιεν ἄν τι μέρος καταδρομαῖς καὶ αὐτομολίαις, οὐ μέντοι ἱκανόν γε ἔσται ἐπιτει-
χίζειν τε καὶ κωλύειν ἡμᾶς πλεύσαντας ἐς τὴν ἐκείνων· καὶ ᾗπερ ἰσχύομεν, ταῖς ναυσὶν ἀμύνεσθαι.
πλέον γὰρ ἡμεῖς ἔχομεν τοῦ κατὰ γῆν ἐκ τοῦ ναυτικοῦ ἐμπειρίας, ἢ ἐκεῖνοι ἐκ τοῦ κατ' ἤπει-
ρον ἐς τὰ ναυτικά· τὸ δὲ τῆς θαλάσσης ἐπιστήμονας γενέσθαι, οὐ ῥᾳδίως αὐτοῖς προσγενή-
σεται· οὐδὲ γὰρ ὑμεῖς μελετῶντες αὐτὸ εὐθὺς ἀπὸ τῶν Μηδικῶν ἐξείργασθε· πῶς
δὴ ἄνδρες γεωργοὶ καὶ οὐ θαλάσσιοι καὶ προσέτι οὐδὲ μελετῆσαι ἐασόμενοι, διὰ τὸ ὑφ' ἡ-
μῶν πολλαῖς ναυσὶν ἀεὶ ἐφορμεῖσθαι, ἄξιον ἄν τι δρῷεν; πρὸς μὲν γὰρ ὀλίγας ἐφορμούσας
κἂν διακινδυνεύσειαν, πλήθει τὴν ἀμαθίαν θρασύνοντες· πολλαῖς δὲ εἰργόμενοι ἡ-
συχάσουσι· καὶ ἐν τῷ μὴ μελετῶντι ἀξυνετώτεροι ἔσονται· καὶ δι' αὐτὸ καὶ ὀκνη-
ρότεροι. τὸ δὲ ναυτικὸν τέχνης ἐστὶν ὥσπερ καὶ ἄλλο τι· καὶ οὐκ ἐνδέχεται ὅταν τύχῃ,
ἐκ παρέργου μελετᾶσθαι· ἀλλὰ μᾶλλον μηδὲν ἐκείνῳ πάρεργον ἄλλο γίγνεσθαι. εἴ τε καὶ
κινήσαντες τῶν Ὀλυμπίασιν ἢ Δελφοῖς χρημάτων μισθῷ μείζονι πειρῷντο
ἡμῶν ὑπολαβεῖν τοὺς ξένους τῶν ναυτῶν, μὴ ὄντων μὲν ἡμῶν ἀντιπάλων,
ἐσβάντων αὐτῶν τε καὶ τῶν μετοίκων, δεινὸν ἂν ἦν· νῦν δέ, τόδε τε ὑπάρχει· καὶ
ὅπερ κράτιστον, κυβερνήτας ἔχομεν πολίτας· καὶ τὴν ἄλλην ὑπηρεσίαν πλείους
καὶ ἀμείνους, ἢ πᾶσα ἡ ἄλλη Ἑλλάς· καὶ ἐπὶ τῷ κινδύνῳ οὐδεὶς ἂν δέξαιτο τῶν ξένων
τήν τε αὐτοῦ φεύγειν καὶ μετὰ τῆς ἥσσονος ἅμα ἐλπίδος ὀλίγων ἡμερῶν ἕνεκα με-
γάλου μισθοῦ δόσεως ἐκείνοις ξυναγωνίζεσθαι· καὶ τὰ μὲν Πελοποννησίων ἔμοιγε τοιαῦτα καὶ πα-
ραπλήσια δοκεῖ εἶναι· τὰ δὲ ἡμέτερα τούτων τε ὧνπερ ἐκείνοις ἐμεμψάμην
ἀπηλλάχθαι· καὶ ἄλλα οὐκ ἀπὸ τοῦ ἴσου μεγάλα ἔχειν. ἤν τε ἐπὶ τὴν χώραν ἡμῶν πε-
ζῇ ἴωσιν, ἡμεῖς ἐπὶ τὴν ἐκείνων πλευσούμεθα· καὶ οὐκέτι ἐκ τοῦ ὁμοίου ἔσται,
Πελοποννήσου τε μέρος τι τμηθῆναι καὶ τὴν Ἀττικὴν ἅπασαν· οἱ μὲν γὰρ οὐχ ἕξουσιν
ἄλλην ἀντιλαβεῖν ἀμαχεί· ἡμῖν δ' ἐστὶ γῆ πολλὴ καὶ ἐν νήσοις καὶ κατ' ἤπειρον.
μέγα γὰρ τὸ τῆς θαλάσσης κράτος· σκέψασθε δέ· εἰ γὰρ ἦμεν νησιῶται, τίνες ἂν
ἀληπτότεροι ἦσαν; καὶ νῦν χρὴ ὅτι ἐγγύτατα τούτου διανοηθέντας, τὴν μὲν γῆν καὶ
οἰκίας ἀφεῖναι· τῆς δὲ θαλάσσης καὶ πόλεως φυλακὴν ἔχειν· καὶ Πελοποννησίοις ὑπὲρ

[Right margin scholia, red:] μάθοι ἂν καὶ πρὸ τῶν Μηδικῶν [illegible] αὐτοῖς φησι [illegible] ὁ πόλεμος [illegible] καὶ πολίτας ἔχομεν κυβερνήτας [illegible] ἐκείνοις τοῦ Λακεδαιμονίοις [illegible] ἡμεῖς [illegible] ἡμῶν οὖν τοῖς αὐτοῖς [illegible] ἡμῖν τοῦτο δεινόν· τὸ δὲ ἐσβάντων αὐτῶν τε καὶ τῶν μετοίκων, [illegible] Λακεδαιμονίων [illegible] ναυτῶν [illegible] ἡμῶν· οἱ δέ, οὕτως φασίν:—

[Right margin scholia, black:] ὅτι δεινὸν ἂν ἦν [illegible] τοὺς ξένους τῶν ναυτῶν, ἀμείνους οἱ [illegible] ἡμᾶς καὶ οἱ μέτοικοι [illegible] καὶ [illegible] νῦν δέ, [illegible] τοῦτο δεινὸν [illegible] καὶ χωρὶς [illegible] καὶ αὐτῶν μετὰ τῶν μετοίκων ἡμῶν· τουτέστι τῶν Ἰώνων:— οὐδεὶς ἂν [illegible] τὴν [illegible] καὶ μετὰ τῶν ἀσθενεστέρων, τουτέστι Λακεδαιμονίων ἀγωνίζεσθαι διὰ μισθόν.

[Bottom scholia:] [illegible] τὸ δὲ τὴν [illegible] δηλοῖ ὅτι σύμμαχοι καὶ ὑπήκοοι ἦσαν αὐτῶν καὶ δηλονότι ἐκ τῶν Λακεδαιμονίων [illegible] ὑπὸ τῶν [illegible] πολιορκούμενοι ὑπὸ Ἀθηναίων, [illegible] ναυτῶν:—
πλὴν [illegible] Πελοποννήσου δῃωθέντας, ἡ περὶ ὅλην Ἀττικὴν καὶ τὰ πολ[illegible] Πελοποννήσου:—
[illegible] αὐτοῖς νησιώτας καὶ ὡς ἐν [illegible] τὴν πόλιν [illegible] ἀγρῶν μὴ φροντίζοντας:—

αὐτοὺς ὀργισθέντας πολλῷ πλέοσι μὴ διαμάχεσθαι. κρατήσαντές τε γὰρ αὖθις οὐκ ἐλάσσοσι
μαχούμεθα· καὶ ἐὰν σφαλῶμεν, τὰ τῶν ξυμμάχων ὅθεν ἰσχύομεν, προσαπόλλυται· οὐ γὰρ ἡσυ-
χάσουσι μὴ ἱκανῶν ἡμῶν ὄντων ἐπ' αὐτοὺς στρατεύειν. τήν τε ὀλόφυρσιν μὴ οἰκιῶν καὶ γῆς
ποιεῖσθαι, ἀλλὰ τῶν σωμάτων· οὐ γὰρ τάδε τοὺς ἄνδρας, ἀλλ' οἱ ἄνδρες ταῦτα κτῶνται. καὶ εἰ
ᾤμην πείσειν ὑμᾶς, αὐτοὺς ἂν ἐκέλευον ἐξελθόντας αὐτὰ δῃῶσαι καὶ δεῖξαι πελοποννη-
σίοις ὅτι τούτων γε ἕνεκα οὐχ ὑπακούσεσθε. πολλὰ δὲ καὶ ἄλλα ἔχω ἐς ἐλπίδα τοῦ περι-
έσεσθαι, ἢν ἐθέλητε ἀρχήν τε μὴ ἐπικτᾶσθαι ἅμα πολεμοῦντες, καὶ κινδύνους
αὐθαιρέτους μὴ προστίθεσθαι. μᾶλλον γὰρ πεφόβημαι τὰς οἰκείας ἡμῶν ἁμαρτίας, ἢ τὰς
τῶν ἐναντίων διανοίας. ἀλλ' ἐκεῖνα μὲν καὶ ἐν ἄλλῳ λόγῳ ἅμα τοῖς ἔργοις δηλωθήσεται· νῦν
δὲ τούτοις ἀποκρινάμενοι ἀποπέμψωμεν. μεγαρέας μὲν ὅτι ἐάσομεν ἀγορᾷ καὶ λι-
μέσι χρῆσθαι, ἢν καὶ λακεδαιμόνιοι ξενηλασίας μὴ ποιῶσι, μήτε ἡμῶν μήτε τῶν ἡ-
μετέρων ξυμμάχων· οὔτε γὰρ ἐκεῖνο κωλύει ἐν ταῖς σπονδαῖς, οὔτε τόδε. τὰς δὲ πό-
λεις ὅτι αὐτονόμους ἀφήσομεν, εἰ καὶ αὐτονόμους ἔχοντες ἐσπεισάμεθα· καὶ ὅταν κἀκεῖνοι
ταῖς αὑτῶν ἀποδῶσι πόλεσι, μὴ σφίσι τοῖς λακεδαιμονίοις ἐπιτηδείως αὐτονομεῖσθαι,
ἀλλ' αὐτοῖς ἑκάστοις ὡς βούλονται. δίκας δὲ ὅτι ἐθέλομεν δοῦναι κατὰ τὰς ξυνθήκας·
πολέμου δὲ οὐκ ἄρξομεν, ἀρχομένους δὲ ἀμυνούμεθα. ταῦτα γὰρ δίκαια καὶ πρέ-
ποντα ἅμα τῇδε τῇ πόλει ἀποκρίνασθαι. εἰδέναι δὲ χρὴ ὅτι ἀνάγκη πολεμεῖν· ἢν δὲ
ἑκούσιοι μᾶλλον δεχώμεθα, ἧσσον ἐγκεισομένους τοὺς ἐναντίους ἕξομεν· ἔκ τε τῶν με-
γίστων κινδύνων ὅτι καὶ πόλει καὶ ἰδιώτῃ μέγισται τιμαὶ περιγίγνονται. οἱ γοῦν πατέρες
ἡμῶν ὑποστάντες μήδους, καὶ οὐκ ἀπὸ τοσῶνδε ὁρμώμενοι, ἀλλὰ καὶ τὰ ὑπάρ-
χοντα ἐκλιπόντες, γνώμῃ τε πλέονι ἢ τύχῃ, καὶ τόλμῃ μείζονι ἢ δυνάμει, τόν τε
βάρβαρον ἀπεώσαντο, καὶ ἐς τάδε προήγαγον αὐτά. ὧν οὐ χρὴ λείπεσθαι, ἀλλὰ τούς τε
ἐχθροὺς παντὶ τρόπῳ ἀμύνεσθαι, καὶ τοῖς ἐπιγιγνομένοις πειρᾶσθαι αὐτὰ μὴ ἐλάσ-
* σω παραδοῦναι. ὁ μὲν περικλῆς τοιαῦτα εἶπεν· οἱ δὲ ἀθηναῖοι νομίσαντες ἄριστα
σφίσι παραινεῖν αὐτὸν, ἐψηφίσαντο ἃ ἐκέλευε· καὶ τοῖς λακεδαιμονίοις ἀπε-
κρίναντο τῇ ἐκείνου γνώμῃ, καθ' ἕκαστά τε ὡς ἔφρασε, καὶ τὸ ξύμπαν, οὐδὲν κελευ-
όμενοι ποιήσειν· δίκῃ δὲ κατὰ τὰς ξυνθήκας ἑτοῖμοι εἶναι διαλύεσθαι περὶ τῶν ἐγκλη-
μάτων ἐπὶ ἴσῃ καὶ ὁμοίᾳ. καὶ οἱ μὲν ἀπεχώρησαν ἐπ' οἴκου, καὶ οὐκέτι ὕστερον ἐπρ-

ὅρα τὸ περικλέους φρόνημα
[illegible]
τὰ [illegible]
[illegible]
τὸ κεφάλαιον

βαίνοντο. αἰτίαι δὲ αὗται καὶ διαφοραὶ ἐγένοντο ἀμφοτέροις πρὸ τοῦ πολέμου, ἀρ-
ξάμεναι εὐθὺς ἀπὸ τῶν ἐν ἐπιδάμνῳ καὶ κερκύρᾳ. ἐπεμίγνυντο δὲ ὅμως ἐν αὐταῖς καὶ
παρ' ἀλλήλους ἐφοίτων, ἀκηρύκτως μέν, ἀνυπόπτως δὲ οὔ. σπονδῶν γὰρ ξύγ-
χυσις τὰ γιγνόμενα ἦν, καὶ πρόφασις τοῦ πολεμεῖν :~ :~ :~ :~ :~ :~ :~ :~ :~ +

:· θουκυδίδου συγγραφῆς β :~

Ἄρχεται δὲ ὁ πόλεμος ἐνθένδε ἤδη ἀθηναίων καὶ πελοποννησίων καὶ τῶν ἑκατέροις
ξυμμάχων. ἐν ᾧ οὔτε ἐπεμίγνυντο ἔτι ἀκηρυκτεὶ παρ' ἀλλήλους, καταστάν-
τες τε ξυνεχῶς ἐπολέμουν. γέγραπται δὲ ἑξῆς ὡς ἕκαστα ἐγίγνετο, κατὰ θέρος καὶ χει-
μῶνα. τέσσαρα μὲν γὰρ καὶ δέκα ἔτη ἐνέμειναν αἱ τριακοντούτεις σπονδαί, αἳ ἐγέ-
νοντο μετ' εὐβοίας ἅλωσιν. τῷ δὲ πέμπτῳ καὶ δεκάτῳ ἔτει, ἐπὶ χρυσίδος ἐν
ἄργει τότε πεντήκοντα δυοῖν δέοντα ἔτη ἱερωμένης, καὶ αἰνησίου ἐφόρου ἐν σπάρτῃ,
καὶ πυθοδώρου ἔτι τέσσαρας μῆνας ἄρχοντος ἀθηναίοις, μετὰ τὴν ἐν ποτιδαίᾳ μάχην, μη-
νὶ ἕκτῳ, καὶ ἅμα ἦρι ἀρχομένῳ, θηβαίων ἄνδρες ὀλίγῳ πλείους τριακοσίων· ἡγοῦντο
δὲ αὐτῶν βοιωταρχοῦντες, πυθάγγελός τε ὁ φυλείδου, καὶ διέμπορος ὁ ὀνητο-
ρίδου, ἐσῆλθον περὶ πρῶτον ὕπνον ξὺν ὅπλοις ἐς πλάταιαν τῆς βοιωτίας οὖσαν
ἀθηναίων ξυμμαχίδα. ἐπηγάγοντο δὲ καὶ ἀνέῳξαν τὰς πύλας πλαταιῶν ἄν-
δρες, ναυκλείδης τε καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ, βουλόμενοι ἰδίας ἕνεκα δυνάμεως, ἄνδρας τε τῶν
πολιτῶν τοὺς σφίσιν ὑπεναντίους διαφθεῖραι, καὶ τὴν πόλιν θηβαίοις προσποι-
ῆσαι. ἔπραξαν δὲ ταῦτα δι' εὐρυμάχου τοῦ λεοντιάδου, ἀνδρὸς θηβαίων δυνατωτάτου.
προϊδόντες γὰρ οἱ θηβαῖοι ὅτι ἔσοιτο ὁ πόλεμος, ἐβούλοντο τὴν πλάταιαν αἰεὶ
σφίσι διάφορον οὖσαν ἔτι ἐν εἰρήνῃ τε καὶ τοῦ πολέμου μήπω φανεροῦ καθεστῶτος,
προκαταλαβεῖν. ᾗ καὶ ῥᾷον ἔλαθον ἐσελθόντες, φυλακῆς οὐ προκαθεστηκυίας.
θέμενοι δὲ ἐς τὴν ἀγορὰν τὰ ὅπλα, τοῖς μὲν ἐπαγομένοις οὐκ ἐπείθοντο ὥστε εὐθὺς
ἔργου ἔχεσθαι καὶ ἰέναι ἐς τὰς οἰκίας τῶν ἐχθρῶν. γνώμην δὲ ἐποιοῦντο κηρύγμα-
σί τε χρήσασθαι ἐπιτηδείοις, καὶ ἐς ξύμβασιν μᾶλλον καὶ φιλίαν τὴν πόλιν ἀγαγεῖν.
καὶ ἀνεῖπεν ὁ κῆρυξ, εἴ τις βούλεται κατὰ τὰ πάτρια τῶν πάντων βοιωτῶν ξυμμαχεῖν,
τίθεσθαι παρ' αὐτοὺς τὰ ὅπλα, νομίζοντες σφίσι ῥᾳδίως τούτῳ τῷ τρόπῳ προς-
χωρήσειν τὴν πόλιν. οἱ δὲ πλαταιῆς ὡς ᾔσθοντο ἔνδον ὄντας τοὺς θηβαίους,

οἱ θηβαῖοι δηλονότι ἐσῆλθον :~

ἄνευ κηρυκείου ... πρόφασις ... πρὸς τὸ ... οὕτω ... ἐβούλοντο ... συνέχου ... τοῦτο καὶ ... :~

τοῦτο πρὸς τὸ ἄρχεται ὁ πόλεμος. ταῦτα ἅμα δὲ ἅμα :~ ἐν χρυσίδος γὰρ ... ἐν ἄργει ... ἀπὸ τῶν ... :~ ... ἑαυτοὺς ... τουτέστι ... πάντα ... :~

ναυκλείδης ... ἡγεμὼν ... :~

τοῖς προδοῦσι: αὐτὴν τοῦ ... ὁμολογ... ὥστε ... τὰ ὅπλα. τοῦτο δὲ ... ἐπὶ τὸ ... ὡς δὲ ... ἐν ἀδ... :~

ἐπὶ σωμάτων ... ξυμμαχεῖν.

καὶ ἐξαπιναίως κατειλημμένην τὴν πόλιν, καταδείσαντες καὶ νομίσαντες
πολλῷ πλείους ἐσεληλυθέναι (οὐ γὰρ ἑώρων ἐν τῇ νυκτί) πρὸς ξύμβασιν ἐχώρησαν
καὶ τοὺς λόγους δεξάμενοι ἡσύχαζον, ἄλλως τε καὶ ἐπειδὴ ἐς οὐδένα οὐδὲν ἐνε-
ωτέριζον. πράσσοντες δέ πως ταῦτα κατενόησαν οὐ πολλοὺς τοὺς Θηβαίους
ὄντας καὶ ἐνόμισαν ἐπιθέμενοι ῥᾳδίως κρατήσειν· τῷ γὰρ πλήθει τῶν Πλαταιῶν
οὐ βουλομένῳ ἦν τῶν Ἀθηναίων ἀφίστασθαι. ἐδόκει οὖν ἐπιχειρητέα εἶναι, καὶ
ξυνελέγοντο διορύσσοντες τοὺς κοινοὺς τοίχους παρ' ἀλλήλους, ὅπως μὴ διὰ
τῶν ὁδῶν φανεροὶ ὦσιν ἰόντες, ἁμάξας τε ἄνευ τῶν ὑποζυγίων ἐς τὰς ὁδοὺς
καθίστασαν, ἵν' ἀντὶ τείχους ᾖ, καὶ τἆλλα ἐξήρτυον ᾗ ἕκαστον ἐφαίνετο πρὸς
τὰ παρόντα ξύμφορον ἔσεσθαι. ἐπεὶ δὲ ὡς ἐκ τῶν δυνατῶν ἑτοῖμα ἦν, φυ-
λάξαντες ἔτι νύκτα καὶ αὐτὸ τὸ περίορθρον, ἐχώρουν ἐκ τῶν οἰκιῶν ἐπ' αὐτούς,
ὅπως μὴ κατὰ φῶς θαρσαλεωτέροις οὖσι προσφέρωνται, καὶ σφίσιν ἐκ τοῦ ἴσου
γίγνωνται, ἀλλ' ἐν νυκτὶ φοβερώτεροι ὄντες, ἥσσους ὦσι τῆς σφετέρας ἐμ-
πειρίας τῆς κατὰ τὴν πόλιν. προσέβαλόν τε εὐθὺς, καὶ ἐς χεῖρας ᾖσαν κατὰ τάχος.
οἱ δ' ὡς ἔγνωσαν ἐξηπατημένοι, ξυνεστρέφοντό τε ἐν σφίσιν αὐτοῖς καὶ τὰς προσ-
βολὰς ᾗ προσπίπτοιεν, ἀπεωθοῦντο. καὶ δὶς μὲν ἢ τρὶς, ἀπεκρούσαντο. ἔπειτα
πολλῷ θορύβῳ αὐτῶν τε προσβαλόντων καὶ τῶν γυναικῶν, καὶ τῶν οἰκετῶν ἅμα
ἀπὸ τῶν οἰκιῶν, κραυγῇ τε καὶ ὀλολυγῇ χρωμένων λίθοις τε καὶ κεράμῳ βαλλόντων,
καὶ ὑετοῦ ἅμα διὰ νυκτὸς πολλοῦ ἐπιγενομένου, ἐφοβήθησαν καὶ τραπόμενοι
ἔφευγον διὰ τῆς πόλεως, ἄπειροι μὲν ὄντες οἱ πλείους ἐν σκότῳ καὶ πη-
λῷ τῶν διόδων, ᾗ χρὴ σωθῆναι· καὶ γὰρ τελευτῶντος τοῦ μηνὸς, τὰ γιγνόμε-
να ἦν· ἐμπείρους δὲ ἔχοντες τοὺς διώκοντας τοῦ μὴ ἐκφεύγειν, ὥστε διεφθείροντο
οἱ πολλοί. τῶν δὲ Πλαταιῶν τις τὰς πύλας ᾗ ἐσῆλθον καὶ αἵπερ ἦσαν μόναι ἀνεῳγμέναι,
ἔκλῃσε, στυρακίῳ ἀκοντίου ἀντὶ βαλανοῦ χρησάμενος ἐς τὸν μοχλόν, ὥστε μηδὲ
ταύτῃ ἔξοδον ἔτι εἶναι. διωκόμενοι δὲ κατὰ τὴν πόλιν, οἱ μέν τινες αὐτῶν ἐπὶ τὸ τεῖχος
ἀναβάντες, ἔρριψαν ἐς τὸ ἔξω σφᾶς αὐτοὺς, καὶ διεφθάρησαν οἱ πλείους· οἱ δὲ
κατὰ πύλας ἐρήμους, γυναικὸς δούσης πέλεκυν, λαθόντες καὶ διακόψαντες

πρὸς· κατὰ τὴν ἀρχὴν ἐσήεσαν [illegible] πλείονας ὄντας· πράσσοντες δέ, κατενόησάν πως:–

τοὺς μεσοτοίχους τῶν οἰκιῶν· ἵνα μὴ ἐν ταῖς οἰκίαις [illegible] γωσιν:–

φοβερώτεροι οἱ Θηβαῖοι· σφετέρας δὲ τῶν Πλαταιέων:–

καθὸ ἐνόμιζον προσχωρεῖν αὐτοῖς τοὺς Πλαταιεῖς:–

στυρακίου ἐστὶν ὁ καλούμενος σαυρωτὴρ τῶν δοράτων:– τὸ στυράκιον λαβών τις φησὶ τῶν Πλαταιέων, ἐν τῷ μοχλῷ τῆς θύρας ἐνέβαλεν αὐτὸ
βαλάνου· βάλανος δέ ἐστι, τὸ ἐν τῷ μοχλῷ σιδήριον ὃ καλοῦμεν [illegible]
ἀπό τε [illegible] οὕτως [illegible] αὐτῶν· καὶ οὐδὲ [illegible] οὐδὲ [illegible] ἐβούλοντο· οἱ δὲ τὸ
στυράκιον ἔλαβον, τὸ ἔσχατον τοῦ ἀκοντίου· [illegible] τῷ μοχλῷ [illegible]
ὑπὸ τῶν Θηβαίων:–

τοῦ μοχλοῦ, ἐξῆλθον οὐ πολλοί· αἴσθησις γὰρ ταχεῖα ἐγένετο. ἄλλοι δὲ ἄλλῃ τῆς πόλεως
σποράδες ἀπώλλυντο. τὸ δὲ πλεῖστον καὶ ὅσον μάλιστα ἦν ξυνεστραμμένον ἐσπίπτουσιν ἐς
οἴκημα μέγα, ὃ ἦν τοῦ τείχους, καὶ αἱ πλησίον θύραι ἀνεῳγμέναι ἔτυχον αὐτοῦ· οἰόμενοι
πύλας τὰς θύρας τοῦ οἰκήματος εἶναι καὶ ἄντικρυς δίοδον ἐς τὸ ἔξω. ὁρῶντες δὲ οἱ
Πλαταιῆς αὐτοὺς ἀπειλημμένους, ἐβουλεύοντο εἴτε κατακαύσωσιν ὥσπερ ἔχουσιν ἐμ-
πρήσαντες τὸ οἴκημα, εἴτε τι ἄλλο χρήσονται. τέλος δὲ οὗτοί τε καὶ ὅσοι ἄλλοι τῶν Θηβαί-
ων περιῆσαν κατὰ τὴν πόλιν πλανώμενοι, ξυνέβησαν τοῖς Πλαταιεῦσι παραδοῦναι
σφᾶς αὐτοὺς καὶ τὰ ὅπλα, χρήσασθαι ὅτι ἂν βούλωνται. οἱ μὲν δὴ ἐν τῇ Πλαταίᾳ
οὕτως ἐπεπράγεσαν· οἱ δ᾽ ἄλλοι Θηβαῖοι, οὓς ἔδει ἔτι τῆς νυκτὸς παραγενέσθαι
πανστρατιᾷ εἴ τι ἄρα μὴ προχωροίη τοῖς ἐσεληλυθόσι, τῆς ἀγγελίας ἅμα καθ᾽ ὁ-
δὸν αὐτοῖς ῥηθείσης περὶ τῶν γεγενημένων, ἐπεβοήθουν. ἀπέχει δὲ ἡ Πλάταια τῶν Θη-
βῶν, σταδίους ἑβδομήκοντα· καὶ τὸ ὕδωρ τὸ γενόμενον τῆς νυκτὸς, ἐποίησε βραδύτερον
αὐτοὺς ἐλθεῖν. ὁ γὰρ Ἀσωπὸς ποταμὸς, ἐρρύη μέγας, καὶ οὐ ῥᾳδίως διαβατὸς ἦν. πορευόμε-
νοί τε ἐν ὑετῷ, καὶ τὸν ποταμὸν μόλις διαβάντες, ὕστερον παρεγένοντο, ἤδη τῶν ἀνδρῶν
τῶν μὲν διεφθαρμένων· τῶν δὲ ζώντων ἐχομένων. ὡς δ᾽ ᾔσθοντο οἱ Θηβαῖοι τὸ γεγενημένον, ἐπε-
βούλευον τοῖς ἔξω τῆς πόλεως τῶν Πλαταιῶν. ἦσαν γὰρ καὶ ἄνθρωποι κατὰ τοὺς ἀγροὺς καὶ κα-
τασκευή, οἷα ἀπροσδοκήτου κακοῦ ἐν εἰρήνῃ γενομένου· ἐβούλοντο γὰρ σφίσιν εἴ τινα λά-
βοιεν, ὑπάρχειν ἀντὶ τῶν ἔνδον, ἢν ἄρα τύχωσί τινες ἐζωγρημένοι. καὶ οἱ μὲν ταῦτα διε-
νοοῦντο. οἱ δὲ Πλαταιῆς ἔτι διαβουλευομένων αὐτῶν, ὑποτοπήσαντες τοιοῦτόν τι
ἔσεσθαι, καὶ δείσαντες περὶ τοῖς ἔξω, κήρυκα ἐξέπεμψαν παρὰ τοὺς Θηβαίους
λέγοντες, ὅτι οὔτε τὰ πεποιημένα ὅσια δράσειαν, ἐν σπονδαῖς σφῶν πειραθέντες
καταλαβεῖν τὴν πόλιν, τά τε ἔξω ἔλεγον αὐτοῖς μὴ ἀδικεῖν· εἰ δὲ μή, καὶ αὐτοὶ ἔφασαν
αὐτῶν τοὺς ἄνδρας ἀποκτενεῖν, οὓς ἔχουσι ζῶντας· ἀναχωρησάντων δὲ πάλιν ἐκ τῆς
γῆς, ἀποδώσειν αὐτοῖς τοὺς ἄνδρας. Θηβαῖοι μὲν ταῦτα λέγουσι, καὶ ἐπομόσαι φασὶν
αὐτούς· Πλαταιῆς δ᾽ οὐχ ὁμολογοῦσι τοὺς ἄνδρας εὐθὺς ὑποσχέσθαι ἀποδώσειν, ἀλλὰ λόγων
πρῶτον γενομένων, ἤν τι ξυμβαίνωσι· καὶ ἐπομόσαι οὔ φασιν. ἐκ δ᾽ οὖν τῆς γῆς ἀνε-
χώρησαν οἱ Θηβαῖοι, οὐδὲν ἀδικήσαντες. οἱ δὲ Πλαταιῆς ἐπειδὴ τὰ ἐκ τῆς χώρας
κατὰ τάχος ἐσεκομίσαντο, ἀπέκτειναν τοὺς ἄνδρας εὐθύς. ἦσαν δὲ ὀγδοήκοντα καὶ

πέρατος ὢν τοῦ τάχους [illegible]
[illegible] αὐτοῦ τῆς πόλεως δίοδον·
οὐκ ἔτι δὲ ἔξοδον:–
πύλας τοῦ τάχους, θύρας τοῦ οἰκ(ήματος):–
τὸ ἄντικρυς τὸ ἔξω ἀντὶ τοῦ
ἐπ' εὐθὺ φαίνονται::

αὐτοῖς ποιήσουσιν ὃ καὶ χρήσονται:–

ἀποσχοῦσι [illegible] τὰς δὲ:–

τὸ αὐτοῖς περὶ τὸ βοηθοῦν:–

λαβεῖν ἐχθρ(ούς)::

[illegible]

τοὺς [illegible] ἀποδώσειν
[illegible] καὶ ἐπομόσαι:–

καὶ ἑκατὸν οἱ ληφθέντες· καὶ Εὐρύμαχος εἷς αὐτῶν ἦν, πρὸς ὃν ἔπραξαν οἱ προδιδόντες.
Τοῦτο δὲ ποιήσαντες, ἔς τε τὰς Ἀθήνας ἄγγελον ἔπεμπον· καὶ τοὺς νεκροὺς ὑποσπόνδους
ἀπέδοσαν τοῖς Θηβαίοις· τά τ᾽ ἐν τῇ πόλει καθίσταντο πρὸς τὰ παρόντα ᾗ ἐδόκει αὐτοῖς. τοῖς
δ᾽ Ἀθηναίοις ἠγγέλθη εὐθὺς τὰ περὶ τῶν Πλαταιῶν γεγενημένα· καὶ Βοιωτῶν τε παραχρῆμα
ξυνέλαβον ὅσοι ἦσαν ἐν τῇ Ἀττικῇ· καὶ ἐς τὴν Πλάταιαν ἔπεμψαν κήρυκα, κελεύοντες
αὐτοῖς εἰπεῖν, μηδὲν νεώτερον ποιεῖν περὶ τῶν ἀνδρῶν οὓς ἔχουσι Θηβαίων, πρὶν ἄν τι
καὶ αὐτοὶ βουλεύσωσι περὶ αὐτῶν· οὐ γὰρ ἠγγέλθη αὐτοῖς, ὅτι τεθνηκότες εἶεν· ἅμα γὰρ
τῇ ἐσόδῳ γιγνομένῃ τῶν Θηβαίων, ὁ πρῶτος ἄγγελος ἐξῄει· ὁ δὲ δεύτερος, ἄρτι νενική-
μένων τε καὶ ξυνειλημμένων, καὶ τῶν ὕστερον οὐδὲν ᾔδεσαν. οὕτω δὴ οὐκ εἰδότες οἱ Ἀθηναῖοι
ἐπέστελλον· ὁ δὲ κῆρυξ ἀφικόμενος, ηὗρε τοὺς ἄνδρας διεφθαρμένους. καὶ μετὰ ταῦτα
οἱ Ἀθηναῖοι στρατεύσαντες ἐς Πλάταιαν, σῖτόν τε ἐσήγαγον, καὶ φρουροὺς ἐγκατέ-
λιπον· τῶν τε ἀνθρώπων τοὺς ἀχρειοτάτους ξὺν γυναιξὶ καὶ παισὶν ἐξεκόμισαν. Γεγε-
νημένου δὲ τοῦ ἐν Πλαταιαῖς ἔργου, καὶ λελυμένων λαμπρῶς τῶν σπονδῶν, οἱ Ἀθη-
ναῖοι παρεσκευάζοντο ὡς πολεμήσοντες· παρεσκευάζοντο δὲ καὶ οἱ Λακεδαιμό-
νιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι αὐτῶν, πρεσβείας τε μέλλοντες πέμπειν παρὰ βασιλέα, καὶ ἄλλοσε
ἐς τοὺς βαρβάρους, εἴ ποθέν τινα ὠφελίαν ἤλπιζον ἑκάτεροι προσλήψεσθαι· πόλεις
τε ξυμμαχίδας ποιούμενοι, ὅσαι ἦσαν ἐκτὸς τῆς ἑαυτῶν δυνάμεως. καὶ Λακεδαι-
μονίοις μὲν πρὸς ταῖς αὐτοῦ ὑπαρχούσαις, ἐξ Ἰταλίας καὶ Σικελίας τοῖς τἀκείνων
ἑλομένοις, ναῦς ἐπετάχθησαν ποιεῖσθαι κατὰ μέγεθος τῶν πόλεων, ὡς
ἐς τὸν πάντα ἀριθμὸν πεντακοσίων νεῶν ἐσομένων· καὶ ἀργύριον ῥητὸν ἑτοιμά-
ζειν· τά τε ἄλλα ἡσυχάζοντας, καὶ Ἀθηναίους δεχομένους μιᾷ νηΐ, ἕως ἂν ταῦ-
τα παρασκευασθῇ. Ἀθηναῖοι δὲ τήν τε ὑπάρχουσαν ξυμμαχίαν ἐξήταζον· καὶ ἐς τὰ
περὶ Πελοπόννησον μᾶλλον χωρία ἐπρεσβεύοντο, Κέρκυραν καὶ Κεφαλληνίαν
καὶ Ἀκαρνᾶνας καὶ Ζάκυνθον, ὁρῶντες, εἰ σφίσι φίλια ταῦτ᾽ εἴη βεβαίως, πέ-
ριξ τὴν Πελοπόννησον καταπολεμήσοντες. ὀλίγον τε ἐπενόουν οὐδὲν ἀμ-
φότεροι, ἀλλ᾽ ἔρρωντο ἐς τὸν πόλεμον οὐκ ἀπεικότως· ἀρχόμενοι γὰρ πάντες
ὀξύτερον ἀντιλαμβάνονται. τότε δὲ καὶ νεότης πολλὴ μὲν οὖσα ἐν τῇ Πελο-
ποννήσῳ, πολλὴ δ᾽ ἐν ταῖς Ἀθήναις, οὐκ ἀκουσίως ὑπὸ ἀπειρίας ἥπτετο τοῦ

+ ὅτι [illegible] Θηβαίοις [illegible] τῶν Θηβαίων [illegible] τοῦτον· τὸν πρῶτον [illegible] τὸν δὲ δεύτερον [illegible] τοῦτο δέ, δηλονότι [illegible]

τουτέστι πρὸς [illegible]

οἵτινες ἐκ πόλεως [illegible]

οἱ Λακεδαιμόνιοι πρὸς τοὺς Πέρσας· οἱ δ᾽ Ἀθηναῖοι πρὸς τοὺς Θρᾷκας:

καὶ γὰρ ἀπ᾽ ἀρχῆς [illegible] βαρβάρων [illegible] Λακεδαιμονίων [illegible]

[illegible] τόπος

[illegible] οἱ Κερκυραῖοι [illegible] ξυμμαχίαν [illegible] οἱ μὲν Λακεδαιμόνιοι πρὸς τοὺς Πέρσας· οἱ δ᾽ Ἀθηναῖοι πρὸς τοὺς Θρᾷκας: ὡς [illegible] αὐτοῖς [illegible] τοῦ πολέμου:

οἱ ἀκούσιοι ὡς, οἱ μὲν δι' ἐπιθυμίαν βοηθεῖν ... ἥπτοντο τοῦ πολέμου ... — λόγια ἐστὶ τὰ παρὰ τοῦ θεοῦ λεγόμενα καταλογάδην· χρησμοὶ δέ, οἱ ἐν μέτρῳ λεγόμενοι· θεοφορούμενοι ... λέγοντες:—

πολέμου, ἥ τε ἄλλη ἑλλὰς ἅπασα μετέωρος ἦν, ξυνιουσῶν τῶν πρώτων πόλεων·
καὶ πολλὰ μὲν λόγια ἐλέγετο· πολλὰ δὲ χρησμολόγοι ᾖδον, ἔν τε τοῖς μέλλουσι πολεμήσειν,
καὶ ἐν ταῖς ἄλλαις πόλεσιν. ἔτι δὲ δῆλος ἐκινήθη ὀλίγον πρὸ τούτων· πρότερον οὔπω
σεισθεῖσα, ἀφ' οὗ ἕλληνες μέμνηνται. ἐλέγετο δὲ καὶ ἐδόκει ἐπὶ τοῖς μέλλουσι γενήσεσθαι ση-
μῆναι. εἴ τέ τι ἄλλο τοιουτότροπον ξυνέβη γενέσθαι, πάντα ἀνεζητεῖτο. ἡ δὲ εὔνοια παρὰ
πολὺ ἐποίει τῶν ἀνθρώπων μᾶλλον ἐς τοὺς λακεδαιμονίους· ἄλλως τε καὶ προειπόντων,
ὅτι τὴν ἑλλάδα ἐλευθεροῦσιν. ἔρρωτό τε πᾶς καὶ ἰδιώτης καὶ πόλις, εἴ τι δύναιτο
καὶ λόγῳ καὶ ἔργῳ, ξυνεπιλαμβάνειν αὐτοῖς. ἐν τούτῳ τε κεκωλῦσθαι ἐδόκει ἑκάστῳ
τὰ πράγματα, ᾧ μή τις αὐτὸς παρέσται. οὕτως ὀργῇ εἶχον οἱ πλείους τοὺς ἀθηναίους·
οἱ μὲν τῆς ἀρχῆς ἀπολυθῆναι βουλόμενοι, οἱ δέ, μὴ ἀρχθῶσι φοβούμενοι. παρασκευῇ
μὲν οὖν τοιαύτῃ καὶ γνώμῃ, ὥρμηντο. πόλεις δὲ ἑκάτεροι τάσδε ἔχοντες, ξυμμάχους
ἐς τὸν πόλεμον καθίσταντο. λακεδαιμονίων μὲν, οἵδε ξύμμαχοι· πελοποννήσιοι μὲν
οἱ ἐντὸς ἰσθμοῦ πάντες, πλὴν ἀργείων καὶ ἀχαιῶν. τούτοις δὲ ἐς ἀμφοτέρους φιλία
ἦν. πελληνῆς δέ, ἀχαιῶν μόνοι ξυνεπολέμουν τὸ πρῶτον. ἔπειτα δὲ ὕστερον
καὶ ἅπαντες. ἔξω δὲ πελοποννήσου, μεγαρῆς, φωκῆς, λοκροί, βοιωτοί, ἀμπρα-
κιῶται, λευκάδιοι, ἀνακτόριοι. τούτων ναυτικὸν παρείχοντο, κορίνθιοι, μεγα-
ρῆς, σικυώνιοι, πελληνῆς, ἠλεῖοι, ἀμπρακιῶται, λευκάδιοι· ἱππέας δὲ βοιωτοί,
φωκῆς, λοκροί. αἱ δ' ἄλλαι πόλεις πεζὸν παρεῖχον. αὕτη λακεδαιμονίων ξυμμαχία·
ἀθηναίων δέ, χῖοι, λέσβιοι, πλαταιῆς, μεσσήνιοι οἱ ἐν ναυπάκτῳ, ἀκαρνάνων
οἱ πλείους, κερκυραῖοι, ζακύνθιοι, καὶ ἄλλαι πόλεις αἱ ὑποτελεῖς οὖσαι ἐν ἔθνεσι το-
σοῖσδε. καρία ἡ ἐπὶ θαλάσσῃ, δωριῆς καρσὶ πρόσοικοι, ἰωνία, ἑλλήσποντος, τὰ ἐπὶ
θρᾴκης, νῆσοι ὅσαι ἐντὸς πελοποννήσου καὶ κρήτης πρὸς ἥλιον ἀνίσχοντα,
πᾶσαι αἱ ἄλλαι κυκλάδες, πλὴν μήλου καὶ θήρας. τούτων ναυτικὸν παρείχοντο,
χῖοι, λέσβιοι, κερκυραῖοι· οἱ δ' ἄλλοι, πεζὸν καὶ χρήματα. ξυμμαχία μὲν αὕτη ἑκα-
τέρων καὶ παρασκευὴ ἐς τὸν πόλεμον ἦν. οἱ δὲ λακεδαιμόνιοι μετὰ τὰ ἐν πλα-
ταιαῖς, εὐθὺς περιήγγελλον κατὰ τὴν πελοπόννησον καὶ τὴν ἔξω ξυμμαχίδα στρατι-
ὰν παρασκευάζεσθαι ταῖς πόλεσι, τά τε ἐπιτήδεια οἷα εἰκὸς ἐπὶ ἔξοδον ἔκδη-
μον ἔχειν, ὡς ἐσβαλοῦντες ἐς τὴν ἀττικήν. ἐπειδὴ δὲ ἑκάστοις ἑτοῖμα γίγνοιτο,

καὶ ἡ μὲν καὶ πρὸ ... ἐπὶ τοῖς μηδικοῖς:—

ἐπὶ ἀγαθῷ τοῖς λακεδαιμονίοις:—

ἀπὸ ... ὅτι ... ἰσχυρὰ ... :—

τοῖς λακεδαιμονίοις ... τῶν λακεδαιμονίων τὸ ἔργον ... τουτέστι τὴν πόλιν ... καὶ αὐτὸς παρέσται ... αὐτῶν:—

ἐπὶ ... πάλαι ... πολέμων:—

δωριῆς ... νῆσοι ... κνίδος:—
... ἐντὸς ... πελοποννήσου ... ἀνίσχοντα ... ἐντὸς τῆς πελοποννήσου ... καὶ ... πρὸς ἥλιον ἀνίσχοντα ... λακεδαιμόνιοι ... πελοποννήσου ... :—

κατὰ τὸν χρόνον τὸν εἰρημένον ξυνῇσαν τὰ δύο μέρη ἀπὸ πόλεως ἑκάστης ἐς τὸν Ἰσθμόν·
καὶ ἐπειδὴ πᾶν τὸ στράτευμα ξυνειλεγμένον ἦν, Ἀρχίδαμος ὁ βασιλεὺς τῶν Λακεδαιμονίων,
ὅσπερ ἡγεῖτο τῆς ἐξόδου ταύτης, ξυγκαλέσας τοὺς στρατηγοὺς τῶν πόλεων πασῶν καὶ τοὺς
μάλιστα ἐν τέλει καὶ ἀξιολογωτάτους παρῄνει τοιάδε λέγων· ✳ ἄνδρες Πελοποννήσιοι
καὶ οἱ ξύμμαχοι· καὶ οἱ πατέρες ἡμῶν πολλὰς στρατείας καὶ ἐν αὐτῇ Πελοποννήσῳ καὶ ἔξω
ἐποιήσαντο· καὶ αὐτῶν ἡμῶν οἱ πρεσβύτεροι, οὐκ ἄπειροι πολέμων εἰσίν· ὅμως
δὲ τῆσδε οὔπω μείζονα παρασκευὴν ἔχοντες ἐξήλθομεν· ἀλλὰ καὶ ἐπὶ πόλιν δυνατωτάτην
νῦν ἐρχόμεθα· καὶ αὐτοὶ, πλεῖστοι καὶ ἄριστοι στρατεύοντες· δίκαιον οὖν ἡμᾶς
μήτε τῶν πατέρων χείρους φαίνεσθαι, μήτε ἡμῶν αὐτῶν τῆς δόξης ἐνδεεστέρους· ἡ γὰρ
Ἑλλὰς τῇδε τῇ ὁρμῇ ἐπῆρται· καὶ προσέχει τὴν γνώμην εὔνοιαν ἔχουσα διὰ τὸ Ἀθηναίων
ἔχθος, πρᾶξαι ἡμᾶς ἃ ἐπινοοῦμεν· οὔκουν χρὴ, εἴ τῳ καὶ δοκοῦμεν πλήθει ἐπιέναι, καὶ
ἀσφάλεια πολλὴ εἶναι, μὴ ἂν ἐλθεῖν τοὺς ἐναντίους ἡμῖν διὰ μάχης, τούτων ἕνεκα ἀμε-
λέστερόν τι παρεσκευασμένους χωρεῖν· ἀλλὰ καὶ πόλεως ἑκάστης ἡγεμόνα, καὶ στρατιώτην,
τὸ καθ' αὑτὸν αἰεὶ προσδέχεσθαι ἐς κίνδυνόν τινα ἥξειν· ἄδηλα γὰρ τὰ τῶν πολέμων·
καὶ ἐξ ὀλίγου τὰ πολλὰ, καὶ δι' ὀργῆς αἱ ἐπιχειρήσεις γίγνονται· πολλάκις τε τὸ ἔλασσον πλῆ-
θος δεδιὸς, ἄμεινον ἠμύνατο τοὺς πλέονας, διὰ τὸ καταφρονοῦντας ἀπαρασκεύους γενέ-
σθαι· χρὴ δὲ αἰεὶ ἐν τῇ πολεμίᾳ, τῇ μὲν γνώμῃ, θαρσαλέους στρατεύειν· τῷ δ' ἔργῳ, δεδιότας πα-
ρεσκευάσθαι· οὕτω γὰρ πρός τε τὸ ἐπιέναι τοῖς ἐναντίοις, εὐψυχότατοι ἂν εἶεν· πρός
τε τὸ ἐπιχειρεῖσθαι, ἀσφαλέστατοι· ἡμεῖς δὲ, οὐδ' ἐπὶ ἀδύνατον ἀμύνεσθαι οὕτω πόλιν ἐρ-
χόμεθα· ἀλλὰ τοῖς πᾶσιν ἄριστα παρεσκευασμένην· ὥστε χρὴ καὶ πάνυ ἐλπίζειν διὰ μάχης
ἰέναι αὐτοὺς, εἰ μὴ καὶ νῦν ὥρμηνται ἐν ᾧ οὔπω πάρεσμεν· ἀλλ' ὅταν ἐν τῇ γῇ ὁρῶσιν ἡμᾶς δῃ-
οῦντάς τε καὶ τἀκείνων φθείροντας· πᾶσι γὰρ ἐν τοῖς ὄμμασι, καὶ ἐν τῷ παραυτίκα
ὁρᾶν πάσχοντάς τι ἄηθες, ὀργὴ προσπίπτει· καὶ οἱ λογισμῷ ἐλάχιστα χρώμενοι, θυ-
μῷ πλεῖστα ἐς ἔργον καθίστανται· Ἀθηναίους δὲ καὶ πλέον τι τῶν ἄλλων εἰκὸς τοῦτο δρᾶ-
σαι· οἳ ἄρχειν τε τῶν ἄλλων ἀξιοῦσι, καὶ ἐπιόντες τὴν τῶν πέλας δῃοῦν μᾶλλον ἢ τὴν
αὑτῶν ὁρᾶν· ὡς οὖν ἐπὶ τοσαύτην πόλιν στρατεύοντες, καὶ μεγίστην δόξαν οἰσό-
μενοι, τοῖς τε προγόνοις καὶ ἡμῖν αὐτοῖς, ἐπ' ἀμφότερα ἐκ τῶν ἀποβαινόντων,
ἕπεσθε ὅπῃ ἄν τις ἡγῆται· κόσμον καὶ φυλακὴν περὶ παντὸς ποιούμενοι· καὶ τὰ

ἵνα ἑκάστη πόλις τὸ μὲν δύο μέρη στρατεύσῃ· τὸ δὲ τρίτον αὐτῆς κατέχῃ πρὸς φυλακήν· αὐτοὶ γὰρ οἱ Λακεδαιμόνιοι τὰς πόλεις ἐμέριζον εἰς τρία μέρη· καὶ τὸ τρίτον ἔμενεν ἐν ταῖς πόλεσιν, ἵνα μὴ πάντων ἐξελθόντων ἀφυλάκτων λειφθεισῶν, ἐπελθόντες οἱ Ἀθηναῖοι τὰς πόλεις χειρώσωνται:~

ὅπερ ἐστὶ Κορινθίας τόπος καὶ πλησίον τῆς Ἀττικῆς:~

ὅσπερ καὶ τότε ἦν Ἀρχίδαμος· βασιλεὺς Λακεδαιμονίων:~ ἐν στάσεις(?) προεστηκότας· ἀξιολόγους· οὐ μὲν βουλευτικοὺς ἄνδρας· καὶ φυλάσσοντας τὸ συμφέρον:~

αἰτῶνες(?)· τὸ δὲ ὧδε ἐκεῖσε· οἷόν τε χρὴ αὐτοὺς ἐστῆχως(?) τὰ δεινὰ δηλοῦσι:~ κατὰ κοινοῦ τὸ χρή:~ ὁρμῇ ἡ τόλμη μετὰ προθυμίας ἐγείρεται: τουτέστιν ὅσπερ οἱ Ἀθηναῖοι πρὶν ἐξελθεῖν:~

σημείωσαι· τὸ σχῆμα πᾶσι πάσχοντας· ἀντὶ τοῦ πάσχουσι ἡμῖν ὁρᾶν δοτικῶν:~

οἱ ἐπὶ λογισμῷ αὐτῶν:~

σημείωσαι· καὶ οἱ ὀρθὰ λογιζόμενοι ἄριστα δεῖ ἢ ἧττον λογιζόμενοι μᾶλλον θυμούμενοι εἰς τὸ πολεμεῖν ἑτοιμότεροι καὶ εἰς κινδύνους:~

τὰ παραγγελλόμενα ὀξέως δεχόμενοι· κάλλιστον γὰρ τόδε καὶ ἀσφαλέστατον, πολλοὺς ὄντας ἑνὶ κόσμῳ χρωμένους φαίνεσθαι. Τοσαῦτα εἰπὼν καὶ διαλύσας τὸν ξύλλογον ὁ Ἀρχίδαμος, Μελήσιππον πρῶτον ἀποστέλλει ἐς τὰς Ἀθήνας τὸν Διακρίτου, ἄνδρα Σπαρτιάτην, εἴ τι ἄρα μᾶλλον ἐνδοῖεν οἱ Ἀθηναῖοι ὁρῶντες σφᾶς ἤδη ἐν ὁδῷ ὄντας. οἱ δὲ οὐ προσεδέξαντο αὐτὸν ἐς τὴν πόλιν, οὐδ' ἐπὶ τὸ κοινόν· ἦν γὰρ Περικλέους γνώμη πρότερον νενικηκυῖα, κήρυκα καὶ πρέσβεις μὴ προσδέχεσθαι Λακεδαιμονίων ἐξεστρατευμένων· ἀποπέμπουσιν οὖν αὐτὸν πρὶν ἀκοῦσαι καὶ ἐκέλευον ἐκτὸς ὅρων εἶναι αὐθημερόν· τό τε λοιπὸν ἀναχωρήσαντας ἐπὶ τὰ σφέτερα αὐτῶν, ἤν τι βούλωνται, πρεσβεύεσθαι. ξυμπέμπουσί τε τῷ Μελησίππῳ ἀγωγούς, ὅπως μηδενὶ ξυγγένηται. ὁ δ' ἐπειδὴ ἐπὶ τοῖς ὁρίοις ἐγένετο καὶ ἔμελλε διαλύσεσθαι, τοσόνδε εἰπὼν ἐπορεύετο, ὅτι ἥδε ἡ ἡμέρα τοῖς Ἕλλησι μεγάλων κακῶν ἄρξει. ὡς δὲ ἀφίκετο ἐς τὸ στρατόπεδον καὶ ἔγνω ὁ Ἀρχίδαμος ὅτι οἱ Ἀθηναῖοι οὐδέν πω ἐνδώσουσιν, οὕτω δὴ ἄρας τῷ στρατῷ προυχώρει ἐς τὴν γῆν αὐτῶν. Βοιωτοὶ δὲ μέρος μὲν τὸ σφέτερον καὶ τοὺς ἱππέας παρείχοντο Πελοποννησίοις ξυστρατεύειν, τοῖς δὲ λειπομένοις ἐς Πλάταιαν ἐλθόντες τὴν γῆν ἐδῄουν. ἔτι δὲ τῶν Πελοποννησίων ξυλλεγομένων τε ἐς τὸν Ἰσθμὸν καὶ ἐν ὁδῷ ὄντων, πρὶν ἐσβαλεῖν ἐς τὴν Ἀττικήν, Περικλῆς ὁ Ξανθίππου, στρατηγὸς ὢν Ἀθηναίων δέκατος αὐτός, ὡς ἔγνω τὴν ἐσβολὴν ἐσομένην, ὑποτοπήσας ὅτι Ἀρχίδαμος αὐτῷ ξένος ὢν ἐτύγχανε, μὴ πολλάκις ἢ αὐτὸς ἰδίᾳ βουλόμενος χαρίζεσθαι τοὺς ἀγροὺς αὐτοῦ παραλίπῃ καὶ μὴ δῃώσῃ, ἢ καὶ Λακεδαιμονίων κελευσάντων ἐπὶ διαβολῇ τῇ αὐτοῦ γένηται τοῦτο, ὥσπερ καὶ τὰ ἄγη ἐλαύνειν προεῖπον ἕνεκα ἐκείνου, προηγόρευε τοῖς Ἀθηναίοις ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ὅτι Ἀρχίδαμος μέν οἱ ξένος εἴη, οὐ μέντοι ἐπὶ κακῷ γε τῆς πόλεως γένοιτο, τοὺς δὲ ἀγροὺς τοὺς ἑαυτοῦ καὶ οἰκίας ἢν ἄρα μὴ δῃώσωσιν οἱ πολέμιοι ὥσπερ καὶ τὰ τῶν ἄλλων, ἀφίησιν αὐτὰ δημόσια εἶναι καὶ μηδεμίαν οἱ ὑποψίαν κατὰ ταῦτα γίγνεσθαι. παρῄνει δὲ καὶ περὶ τῶν παρόντων, ἅπερ καὶ πρότερον, παρασκευάζεσθαί τε ἐς τὸν πόλεμον καὶ τὰ ἐκ τῶν ἀγρῶν ἐσκομίζεσθαι, ἔς τε μάχην μὴ ἐπεξιέναι, ἀλλὰ τὴν πόλιν ἐσελθόντας φυλάσσειν, καὶ τὸ ναυτικόν, ᾗπερ ἰσχύουσιν, ἐξαρτύεσθαι, τά τε τῶν ξυμμάχων διὰ χειρὸς ἔχειν, λέγων τὴν ἰσχὺν αὐτοῖς ἀπὸ τούτων εἶναι τῶν χρημάτων τῆς προσόδου, τὰ δὲ πολλὰ τοῦ πολέμου γνώμῃ

[illegible] καὶ τῶν [illegible] καὶ τῶν λιμένων καὶ μακρῶν τειχῶν καὶ ἄλλων:-

μὴ ἀκούσαντες αὐτοῦ ἃ ἔλεγε:-

ξυμπέμπουσι [illegible]

ὅρια [illegible] τὴν ἀρχὴν τῆς βοιωτίας:-

τὸ δίμοιρον ὡς καὶ προείρηται:-

[illegible]

αὐτοῦ ἕνεκεν προεῖπον:-

[illegible] ἀπὸ τῶν χρημάτων τῆς προσόδου [illegible]

καὶ χρημάτων περιουσίᾳ κρατεῖσθαι. θαρσεῖν τε ἐκέλευε, προσιόντων μὲν ἑξακοσίων
ταλάντων ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ φόρου κατ' ἐνιαυτὸν ἀπὸ τῶν ξυμμάχων τῇ πόλει, ἄνευ
τῆς ἄλλης προσόδου· ὑπαρχόντων δὲ ἐν τῇ ἀκροπόλει ἔτι τότε ἀργυρίου ἐπισήμου
ἑξακισχιλίων ταλάντων· τὰ γὰρ πλεῖστα τριακοσίων ἀποδέοντα μύρια ἐγένετο, ἀφ' ὧν
ἔς τε τὰ προπύλαια τῆς ἀκροπόλεως καὶ τἆλλα οἰκοδομήματα καὶ ἐς ποτεί-
δαιαν ἀπανηλώθη· χωρὶς δὲ χρυσίου ἀσήμου καὶ ἀργυρίου, ἔν τε ἀναθήμασιν
ἰδίοις καὶ δημοσίοις καὶ ὅσα ἱερὰ σκεύη περί τε τὰς πομπὰς καὶ τοὺς ἀγῶνας
καὶ σκῦλα μηδικά, καὶ εἴ τι τοιουτότροπον, οὐκ ἐλάσσονος ἦν ἢ πεντακοσίων τα-
λάντων. ἔτι δὲ καὶ τὰ ἐκ τῶν ἄλλων ἱερῶν προσετίθει χρήματα οὐκ ὀλίγα, οἷς χρή-
σεσθαι αὐτούς, καὶ ἢν πάνυ ἐξείργωνται πάντων, καὶ αὐτῆς τῆς θεοῦ τοῖς περικει-
μένοις χρυσίοις· ἀπέφαινε δ' ἔχον τὸ ἄγαλμα τεσσαράκοντα τάλαντα σταθμὸν χρυσίου
ἀπέφθου, καὶ περιαιρετὸν εἶναι ἅπαν. χρησαμένους τε ἐπὶ σωτηρίᾳ ἔφη χρῆναι μὴ
ἐλάσσω ἀντικαταστῆσαι πάλιν. χρήμασι μὲν οὖν οὕτως ἐθάρσυνεν αὐτούς. ὁπλίτας
δὲ τρισχιλίους καὶ μυρίους εἶναι, ἄνευ τῶν ἐν τοῖς φρουρίοις καὶ τῶν παρ' ἔπαλξιν ἑξα-
κισχιλίων καὶ μυρίων. τοσοῦτοι γὰρ ἐφύλασσον τὸ πρῶτον, ὁπότε οἱ πολέμιοι ἐσ-
βάλοιεν, ἀπό τε τῶν πρεσβυτάτων καὶ τῶν νεωτάτων, καὶ μετοίκων ὅσοι ὁπλῖ-
ται ἦσαν. τοῦ τε γὰρ φαληρικοῦ τείχους στάδιοι ἦσαν πέντε καὶ τριάκοντα πρὸς
τὸν κύκλον τοῦ ἄστεως· καὶ αὐτοῦ τοῦ κύκλου τὸ φυλασσόμενον τρεῖς καὶ τεσσαρά-
κοντα· ἔστι δὲ αὐτοῦ ὃ καὶ ἀφύλακτον ἦν, τὸ μεταξὺ τοῦ τε μακροῦ καὶ τοῦ φα-
ληρικοῦ. τὰ δὲ μακρὰ τείχη πρὸς τὸν πειραιᾶ, τεσσαράκοντα σταδίων, ὧν τὸ ἔξωθεν
ἐτηρεῖτο· καὶ τοῦ πειραιῶς ξὺν μουνυχίᾳ ἑξήκοντα μὲν σταδίων ὁ ἅπας περίβολος·
τὸ δ' ἐν φυλακῇ ἥμισυ τούτου. ἱππέας δὲ ἀπέφαινε διακοσίους καὶ χιλίους ξὺν ἱπ-
ποτοξόταις, ἑξακοσίους δὲ καὶ χιλίους τοξότας, καὶ τριήρεις τὰς πλωίμους τριακο-
σίας. ταῦτα γὰρ ὑπῆρχεν ἀθηναίοις καὶ οὐκ ἐλάσσω ἕκαστα τούτων, ὅτε ἡ ἐσβολὴ τὸ
πρῶτον ἔμελλε πελοποννησίων ἔσεσθαι, καὶ ἐς τὸν πόλεμον καθίσταντο. ἔλε-
γε δὲ καὶ ἄλλα οἷάπερ εἰώθει περικλῆς ἐς ἀπόδειξιν τοῦ περιέσεσθαι τῷ πολέμῳ.
οἱ δὲ ἀθηναῖοι ἀκούσαντες, ἀνεπείθοντό τε καὶ ἐσεκομίζοντο ἐκ τῶν ἀγρῶν
παῖδας καὶ γυναῖκας, καὶ τὴν ἄλλην κατασκευὴν ᾗ κατ' οἶκον ἐχρῶντο· καὶ αὐτῶν

τουτέστιν ͵ϛ:

μὴ ἔχοντος σημεῖον χαρακτῆρα: [illegible] τὸ ἀργύριον ἀθρόον καὶ τὸ [illegible] τὸν χρυσοῦν:

ἰστέον ὅτι τὸ τάλαντον ἔχει ἑξήκοντα μνᾶς· ἡ δὲ μνᾶ ἑκατὸν δραχμάς· ἡ δραχμὴ ἓξ ὀβολούς· ὁ ὀβολὸς ὀκτὼ χαλκοῦς: [illegible] πολεμίους [illegible] ἐσβάλοιεν: τὸ ἄγαλμα αὐτοῦ:

οἱ ἐν τοῖς φρουρίοις ὄντες καὶ ναυτικοὶ:

αὐτῆς τοῦ ἄστεως κύκλου: ὁ ἄστεος κύκλου:

τουτέστι στάδιοι [illegible] ὁ περίβολος [illegible]:

τὸ γὰρ μακρὸν τεῖχος [illegible]:

οἱ ἐπίσημοι χρυσοῖ [illegible]

ὅ ἐστι [illegible]

τῶν οἰκιῶν καθαιροῦντες τὴν ξύλωσιν· πρόβατα δὲ καὶ ὑποζύγια ἐς τὴν Εὔβοιαν δι-
επέμψαντο· καὶ ἐς τὰς νήσους τὰς ἐπικειμένας· χαλεπῶς δὲ αὐτοῖς διὰ τὸ ἀεὶ εἰωθέναι
τοὺς πολλοὺς ἐν τοῖς ἀγροῖς διαιτᾶσθαι ἡ ἀνάστασις ἐγίνετο· ξυνεβεβήκει δὲ ἀπὸ
τοῦ πάνυ ἀρχαίου ἑτέρων μᾶλλον Ἀθηναίοις τοῦτο· ἐπὶ γὰρ Κέκροπος καὶ τῶν πρώτων
βασιλέων ἡ Ἀττικὴ ἐς Θησέα ἀεὶ κατὰ πόλεις ᾠκεῖτο· πρυτανεῖά τε ἔχουσα καὶ ἄρ-
χοντας· καὶ ὁπότε μή τι δείσειαν, οὐ ξυνῇσαν βουλευσόμενοι ὡς τὸν βασιλέα, ἀλλ' αὐ-
τοὶ ἕκαστοι ἐπολίτευον καὶ ἐβουλεύοντο· καί τινες καὶ ἐπολέμησάν ποτε αὐτῶν,
ὥσπερ καὶ Ἐλευσίνιοι μετ' Εὐμόλπου πρὸς Ἐρεχθέα· ἐπειδὴ δὲ Θησεὺς ἐβασίλευσε,
γενόμενος μετὰ τοῦ ξυνετοῦ καὶ δυνατός, τά τε ἄλλα διεκόσμησε τὴν χώραν· καὶ κατα-
λύσας τῶν ἄλλων πόλεων τά τε βουλευτήρια καὶ τὰς ἀρχάς, ἐς τὴν νῦν πόλιν οὖσαν,
ἓν βουλευτήριον ἀποδείξας καὶ πρυτανεῖον, ξυνῴκισε πάντας· καὶ νεμομένους
τὰ αὑτῶν ἑκάστους ἅπερ καὶ πρὸ τοῦ, ἠνάγκασε μιᾷ πόλει ταύτῃ χρῆσθαι,
ἣ ἁπάντων ἤδη ξυντελούντων ἐς αὐτήν, μεγάλη γενομένη παρεδόθη ὑπὸ Θησέως
τοῖς ἔπειτα· καὶ ξυνοίκια ἐξ ἐκείνου Ἀθηναῖοι ἔτι καὶ νῦν τῇ θεῷ ἑορτὴν δημοτε-
λῆ ποιοῦσιν· τὸ δὲ πρὸ τούτου ἡ ἀκρόπολις ἡ νῦν οὖσα πόλις ἦν· καὶ τὸ ὑπ' αὐ-
τὴν πρὸς νότον τετραμμένον μάλιστα· τεκμήριον δέ· τὰ γὰρ ἱερὰ ἐν αὐτῇ
τῇ ἀκροπόλει καὶ ἄλλων θεῶν ἐστί· καὶ τὰ ἔξω πρὸς τοῦτο τὸ μέρος τῆς πόλεως
μᾶλλον ἵδρυται· τό τε τοῦ Διὸς τοῦ Ὀλυμπίου καὶ τὸ Πύθιον καὶ τὸ τῆς Γῆς, καὶ
τὸ ἐν Λίμναις Διονύσου, ᾧ τὰ ἀρχαιότερα Διονύσια τῇ δωδεκάτῃ ποιεῖται ἐν
μηνὶ Ἀνθεστηριῶνι, ὥσπερ καὶ οἱ ἀπ' Ἀθηναίων Ἴωνες ἔτι καὶ νῦν νομίζουσιν·
ἵδρυται δὲ καὶ ἄλλα ἱερὰ ταύτῃ ἀρχαῖα· καὶ τῇ κρήνῃ τῇ νῦν μὲν τῶν τυράννων
οὕτω σκευασάντων Ἐννεακρούνῳ καλουμένῃ· τὸ δὲ πάλαι φανερῶν τῶν πηγῶν
οὐσῶν, Καλλιρρόῃ ὠνομασμένῃ, ἐκεῖνοί τε ἐγγὺς οὔσῃ τὰ πλείστου ἄξια
ἐχρῶντο· καὶ νῦν ἔτι ἀπὸ τοῦ ἀρχαίου πρό τε γαμικῶν καὶ ἐς ἄλλα τῶν ἱερῶν νο-
μίζεται τῷ ὕδατι χρῆσθαι· καλεῖται δὲ διὰ τὴν παλαιὰν ταύτῃ κατοίκησιν καὶ
ἡ ἀκρόπολις μέχρι τοῦδε ἔτι ὑπ' Ἀθηναίων πόλις· τῇ τε οὖν ἐπὶ πολὺ κατὰ
χώραν αὐτονόμῳ οἰκήσει μετεῖχον οἱ Ἀθηναῖοι· καὶ ἐπειδὴ ξυνῳκίσθησαν, διὰ
τὸ ἔθει ἐν τοῖς ἀγροῖς ὅμως οἱ πλείους τῶν τε ἀρχαίων καὶ τῶν ὕστερον μέχρι τοῦ-

ξύλωσιν· ἰδίως ἡ λέξις αὕτη τοῦ Θουκυδίδου:-

τοὺς πολλοὺς ἐν τοῖς ἀγροῖς διάγειν:- [illegible] βουλεύειν [illegible]

ἀφ' οὗ δὴ [illegible] Ἀττικῆς:-

πρυτανεῖον ἐστὶν οἶκος μέγας ἔνθα αἱ σιτήσεις ἐδίδοντο τῇ πόλει [illegible] οἱ τῶν ὅλων πραγμάτων διοικηταί· καὶ ἄλλοι δέ φασιν ὅτι τὸ ταμεῖον πρὸς ἡ νῦν ταμεῖα [illegible] ἀπέκειντο:-

ξυνῴκισε· οἰκεῖν ἐποίησε τοὺς ὁμοῦ συνοικεῖν [illegible] εἰς μίαν πόλιν ἔχειν αὐτήν:-

τὸ δὲ [illegible] μηνὶ [illegible]:-

τῇ ἀκροπόλει [illegible] Ἀθηναῖοι [illegible]:-

τῆς δωδεκάτης μηνός:-

παλαιὰ λῆψις:-

[illegible] λῆψις:-

τοῦ πολέμου πανοικησὶ γενόμενοί τε καὶ οἰκήσαντες, οὐ ῥᾳδίως τὰς μεταναστάσεις
ἐποιοῦντο, ἄλλως τε καὶ ἄρτι ἀνειληφότες τὰς κατασκευὰς μετὰ τὰ μηδικά· ἐβαρύ-
νοντο δὲ καὶ χαλεπῶς ἔφερον οἰκίας τε καταλείποντες καὶ ἱερά, ἃ διὰ παντὸς ἦν αὐ-
τοῖς ἐκ τῆς κατὰ τὸ ἀρχαῖον πολιτείας πάτρια· δίαιτάν τε μέλλοντες μεταβάλλειν
καὶ οὐδὲν ἄλλο ἢ πόλιν τὴν αὑτοῦ ἀπολείπων ἕκαστος. ἐπειδή τε ἀφίκοντο ἐς τὸ ἄστυ, ὀλίγοις
μέν τισιν ὑπῆρχον οἰκήσεις καὶ παρὰ φίλων τινὰς ἢ οἰκείων καταφυγή· οἱ δὲ πολ-
λοὶ τά τε ἐρῆμα τῆς πόλεως ᾤκησαν καὶ τὰ ἱερὰ καὶ τὰ ἡρῷα πάντα πλὴν τῆς
ἀκροπόλεως καὶ τοῦ ἐλευσινίου καὶ εἴ τι ἄλλο βεβαίως κληστὸν ἦν· τό τε πελασγικὸν καλούμενον
τὸ ὑπὸ τὴν ἀκρόπολιν, ὃ καὶ ἐπάρατόν τε ἦν μὴ οἰκεῖν καί τι καὶ πυθικοῦ
μαντείου ἀκροτελεύτιον τοιόνδε διεκώλυε, ὡς τὸ πελασγικὸν ἀργὸν ἄμεινον· ὅ-
μως ὑπὸ τῆς παραχρῆμα ἀνάγκης ἐξῳκήθη. καί μοι δοκεῖ τὸ μαντεῖον τοὐ-
ναντίον ξυμβῆναι ἢ προσεδέχοντο· οὐ γὰρ διὰ τὴν παράνομον ἐνοίκησιν αἱ ξυμφορὰς
γενέσθαι τῇ πόλει, ἀλλὰ διὰ τὸν πόλεμον ἡ ἀνάγκη τῆς οἰκήσεως· ὃν οὐκ ὀνομάζον
τὸ μαντεῖον προῄδει μὴ ἐπ' ἀγαθῷ ποτε αὐτὸ κατοικισθησόμενον. κατεσκευά-
σαντο δὲ καὶ ἐν τοῖς πύργοις τῶν τειχῶν πολλοί, καὶ ὡς ἕκαστός που ἐδύνατο· οὐ
γὰρ ἐχώρησε ξυνελθόντας αὐτοὺς ἡ πόλις· ἀλλ' ὕστερον δὴ τά τε μακρὰ τείχη ᾤκησαν
κατανειμάμενοι καὶ τοῦ πειραιῶς τὰ πολλά. ἅμα δὲ καὶ τῶν πρὸς τὸν πόλεμον
ἥπτοντο, ξυμμάχους τε ἀγείροντες, καὶ τῇ πελοποννήσῳ ἑκατὸν νεῶν ἐπίπλουν
ἐξαρτύοντες. καὶ οἱ μὲν ἐν τούτῳ παρασκευῆς ἦσαν. ὁ δὲ στρατὸς τῶν πελοποννη-
σίων προϊών, ἀφίκετο τῆς ἀττικῆς ἐς οἰνόην πρῶτον· ᾗπερ ἔμελλον ἐσβαλεῖν·
καὶ ὡς ἐκαθέζοντο, προσβολὰς παρεσκευάζοντο τῷ τείχει ποιησόμενοι μηχαναῖς
τε καὶ ἄλλῳ τρόπῳ. ἡ γὰρ οἰνόη οὖσα ἐν μεθορίοις τῆς ἀττικῆς καὶ βοιωτίας ἐτετεί-
χιστο· καὶ αὐτῷ φρουρίῳ οἱ ἀθηναῖοι ἐχρῶντο, ὁπότε πόλεμος καταλάβοι· τάς
τε οὖν προσβολὰς ηὐτρεπίζοντο, καὶ ἄλλως ἐνδιέτριψαν χρόνον περὶ αὐτήν. αἰτίαν
τε οὐκ ἐλαχίστην ἀρχίδαμος ἔλαβεν ἀπ' αὐτοῦ, δοκῶν καὶ ἐν τῇ ξυναγωγῇ
τοῦ πολέμου μαλακὸς εἶναι καὶ τοῖς ἀθηναίοις ἐπιτήδειος, οὐ παραινῶν προ-
θύμως πολεμεῖν· ἐπειδή τε ὁ στρατὸς ξυνελέγετο, ἥ τε ἐν τῷ ἰσθμῷ ἐπιμονὴ γι-
γνομένη, καὶ κατὰ τὴν ἄλλην πορείαν ἡ σχολαιότης, διέβαλεν αὐτόν· μάλιστα δὲ ἡ ἐν τῇ

Καὶ ὡς ἐπὶ τοῦ ἐβαρύνοντο. οὐ δασύνεται ὅτι [illegible] βαρῶ τὸ ἠβάρουν, ἠβάρουμεν· [illegible] ποιεῖ [illegible] ἀλλὰ βαρύνομαι, ἐβαρυνόμην καὶ τὰ λοιπά.

καὶ [illegible] οἱ αὐτοὶ [illegible] τοῖς ἀθη[ναίοις] [illegible] οἱ ἀθηναῖοι [illegible]

ἀκροτελεύτιον καὶ [illegible] ἀκροτελεύτιον [illegible] τὸ τέλος τοῦ στίχου [illegible] ἀρχὴ τοῦ στίχου.

οἰνόη [illegible] τῆς ἀττικῆς [illegible] ἀθηναίων καὶ βοιωτῶν.

ὅτι ἀπὸ [illegible] πολεμεῖ.

ὅτι τὸν [illegible]

οἱ γὰρ ἀθηναῖοι ἐσεκομίζοντο ἐν τῷ χρόνῳ τούτῳ· καὶ ἐδόκουν οἱ πελοποννήσιοι
ἐπελθόντες ἂν διὰ τάχους, πάντα ἔτι ἔξω καταλαβεῖν, εἰ μὴ διὰ τὴν ἐκείνου
μέλλησιν. ἐν τοιαύτῃ μὲν ὀργῇ ὁ στρατὸς τὸν ἀρχίδαμον ἐν τῇ καθέδρᾳ εἶχεν. ὁ δέ, προσ-
δεχόμενος ὡς λέγεται τοὺς ἀθηναίους, τῆς γῆς ἔτι ἀκεραίου οὔσης ἐνδώσειν τι καὶ κατοκνή-
σειν περιιδεῖν αὐτὴν τμηθεῖσαν, ἀνεῖχεν. ἐπειδὴ μέντοι προσβαλόντες τῇ οἰνόῃ καὶ
πᾶσαν ἰδέαν πειράσαντες, οὐκ ἐδύναντο ἑλεῖν, οἵ τε ἀθηναῖοι οὐδὲν ἐπεκηρυ-
κεύοντο, οὕτω δὴ ὁρμήσαντες ἀπ' αὐτῆς μετὰ τὰ ἐν πλαταιᾷ τῶν ἐσελθόντων θηβαίων
γενόμενα, ἡμέρᾳ ὀγδοηκοστῇ μάλιστα, θέρους καὶ τοῦ σίτου ἀκμάζοντος, ἐσέ-
βαλον ἐς τὴν ἀττικήν. ἡγεῖτο δὲ ἀρχίδαμος ὁ ζευξιδάμου λακεδαιμονίων βασιλεύς.
καὶ καθεζόμενοι ἔτεμνον πρῶτον μὲν ἐλευσῖνα καὶ τὸ θριάσιον πεδίον· καὶ τροπήν
τινα τῶν ἀθηναίων ἱππέων περὶ τοὺς ῥείτους καλουμένους ἐποιήσαντο. ἔπειτα προὐ-
χώρουν ἐν δεξιᾷ ἔχοντες τὸ αἰγάλεων ὄρος διὰ κρωπιᾶς, ἕως ἀφίκοντο ἐς
ἀχαρνάς, χωρίον μέγιστον τῆς ἀττικῆς τῶν δήμων καλουμένων. καὶ καθεζόμενοι ἐς
αὐτὸ στρατόπεδόν τε ἐποιήσαντο χρόνον τε πολὺν ἐμμείναντες, ἔτεμνον. γνώμῃ
δὲ τοιᾷδε λέγεται τὸν ἀρχίδαμον περί τε τὰς ἀχαρνὰς ὡς ἐς μάχην ταξάμενον
μεῖναι· καὶ ἐς τὸ πεδίον ἐκείνῃ τῇ ἐσβολῇ οὐ καταβῆναι. τοὺς γὰρ ἀθηναίους ἤλπιζεν
ἀκμάζοντάς τε νεότητι πολλῇ, καὶ παρεσκευασμένους ἐς πόλεμον ὡς οὔπω πρότερον,
ἴσως ἂν ἐπεξελθεῖν· καὶ τὴν γῆν οὐκ ἂν περιιδεῖν τμηθῆναι. ἐπειδὴ οὖν αὐτῷ ἐς ἐλευ-
σῖνα καὶ τὸ θριάσιον πεδίον οὐκ ἀπήντησαν, πεῖραν ἐποιεῖτο περὶ τὰς ἀχαρνὰς
καθήμενος εἰ ἐπεξίασιν. ἅμα μὲν γὰρ αὐτῷ ὁ χῶρος ἐπιτήδειος ἐφαίνετο ἐνστρατοπε-
δεῦσαι, ἅμα δὲ καὶ οἱ ἀχαρνῆς μέγα μέρος ὄντες τῆς πόλεως, τρισχίλιοι γὰρ ὁπλῖται ἐγένοντο,
οὐ περιόψεσθαι ἐδόκουν τὰ σφέτερα διαφθαρέντα· ἀλλ' ὁρμήσειν καὶ τοὺς πάντας ἐς μάχην. εἴ τε
καὶ μὴ ἐπεξέλθοιεν ἐκείνῃ τῇ ἐσβολῇ οἱ ἀθηναῖοι, ἀδεέστερον ἤδη ἐς τὸ ὕστερον τό τε πε-
δίον τεμεῖν, καὶ πρὸς αὐτὴν τὴν πόλιν χωρήσεσθαι. τοὺς γὰρ ἀχαρνέας ἐστερημένους τῶν σφε-
τέρων, οὐχ ὁμοίως προθύμους ἔσεσθαι ὑπὲρ τῆς τῶν ἄλλων κινδυνεύειν. στάσιν δὲ
ἐνέσεσθαι τῇ γνώμῃ. τοιαύτῃ μὲν διανοίᾳ ὁ ἀρχίδαμος περὶ τὰς ἀχαρνὰς ἦν. ἀθη-
ναῖοι δὲ μέχρι μὲν οὗ περὶ ἐλευσῖνα καὶ τὸ θριάσιον πεδίον ὁ στρατὸς ἦν, καί τινα
ἐλπίδα εἶχον ἐς τὸ ἐγγυτέρω αὐτοὺς μὴ προϊέναι. μεμνημένοι καὶ πλειστοάνακτα

Margin notes:

ὅτι [illegible] ἀρχίδαμος [illegible] βούλεσθαι

ἐν ἀκμῇ [illegible]

ὄρος [illegible] ῥείτους

[illegible] λέγεται [illegible] φασίν

ὅτι ἤλπιζεν [illegible] λακεδαιμόνιοι

[illegible]

τοῦ [illegible] πλαταιαῖς στρατηγοῦ

τόν, Παυσανίου Λακεδαιμονίων βασιλέα, ὅτε ἐσβαλὼν τῆς Ἀττικῆς ἐς Ἐλευσῖνα καὶ
Θριῶζε στρατῷ Πελοποννησίων πρὸ τοῦδε τοῦ πολέμου τέσσαρσι καὶ δέκα ἔτεσιν ἀνε-
χώρησε πάλιν ἐς τὸ πλέον οὐ προελθών· δι' ὃ δὴ καὶ ἡ φυγὴ αὐτῷ ἐγένετο ἐκ Σπάρτης

Scholion: ἐπὶ τῷ ὅτι ταξίν (?) ὅτι ἴσως οὐ διδάξεσιν

δόξαντι χρήμασι πεισθῆναι τὴν ἀναχώρησιν. ἐπειδὴ δὲ περὶ Ἀχαρνὰς εἶδον τὸν στρα-
τὸν ἑξήκοντα σταδίους τῆς πόλεως ἀπέχοντα, οὐκέτι ἀνασχετὸν ἐποιοῦντο· ἀλλ' αὐτοῖς ὡς εἰκὸς
γῆς τεμνομένης ἐν τῷ ἐμφανεῖ, ὃ οὔπω ἑοράκεσαν οἵ γε νεώτεροι, οὐδ' οἱ πρε-
σβύτεροι πλὴν τὰ Μηδικά, δεινὸν ἐφαίνετο· καὶ ἐδόκει τοῖς τε ἄλλοις καὶ μάλιστα τῇ νε-

Scholion: οἱ κατὰ ξυστήματα καὶ πλήθη

ότητι ἐπεξιέναι καὶ μὴ περιορᾶν. κατὰ ξυστάσεις τε γιγνόμενοι ἐν πολλῇ ἔριδι
ἦσαν, οἱ μὲν κελεύοντες ἐπεξιέναι, οἱ δέ τινες οὐκ ἐῶντες. χρησμολόγοι τε ᾖδον
χρησμοὺς παντοίους, ὧν ἀκροᾶσθαι ὡς ἕκαστος ὥρμητο. οἵ τε Ἀχαρνῆς οἰόμενοι παρὰ
σφίσιν αὐτοῖς οὐκ ἐλαχίστην μοῖραν εἶναι Ἀθηναίων, ὡς αὐτῶν ἡ γῆ ἐτέμνετο, ἐνῆγον
τὴν ἔξοδον μάλιστα, παντί τε τρόπῳ ἀνηρέθιστο ἡ πόλις· καὶ τὸν Περικλέα ἐν ὀργῇ
εἶχον· καὶ ὧν παρῄνεσε πρότερον ἐμέμνηντο οὐδέν· ἀλλ' ἐκάκιζον ὅτι στρατηγὸς
ὢν οὐκ ἐπεξάγοι· αἴτιόν τε σφίσιν ἐνόμιζον πάντων ὧν ἔπασχον. Περικλῆς
δὲ ὁρῶν μὲν αὐτοὺς πρὸς τὸ παρὸν χαλεπαίνοντας καὶ οὐ τὰ ἄριστα φρονοῦντας,
πιστεύων δὲ ὀρθῶς γιγνώσκειν περὶ τοῦ μὴ ἐπεξιέναι, ἐκκλησίαν τε οὐκ ἐποίει αὐτῶν οὐ-
δὲ ξύλλογον οὐδένα, τοῦ μὴ ὀργῇ τι μᾶλλον ἢ γνώμῃ ξυνελθόντας ἐξαμαρτεῖν· τήν τε
πόλιν ἐφύλασσε καὶ δι' ἡσυχίας μάλιστα ὅσον ἐδύνατο εἶχεν. ἱππέας μέντοι ἐξέπεμπεν
αἰεὶ τοῦ μὴ προδρόμους ἀπὸ τῆς στρατιᾶς ἐσπίπτοντας ἐς τοὺς ἀγροὺς τοὺς ἐγ-

Scholion: φυλὴ τῆς Ἀττικῆς· οἱ Θεσσαλοὶ σύμμαχοι πάλαι ἐγένοντο τοῖς Ἀθηναίοις

γὺς τῆς πόλεως κακουργεῖν· καὶ ἱππομαχία τις ἐγένετο βραχεῖα ἐν Φρυγίοις τῶν τε Ἀθη-
ναίων τέλει (τάγματι ἑνί) ἑνὶ τῶν ἱππέων καὶ Θεσσαλοῖς μετ' αὐτῶν πρὸς τοὺς Βοιωτῶν ἱππέ-
ας· ἐν ᾗ οὐκ ἔλασσον ἔσχον οἱ Ἀθηναῖοι καὶ Θεσσαλοί, μέχρι οὗ προσβοηθησάντων τοῖς
Βοιωτοῖς τῶν ὁπλιτῶν, τροπὴ ἐγένετο αὐτῶν (τῶν Θεσσαλῶν)· καὶ ἀπέθανον τῶν Θεσσαλῶν καὶ

Scholion: ἀσπόνδους· οὐ σπονδὰς ἔδοσαν οἱ Πελοποννήσιοι, ἀλλὰ καὶ διὰ σπονδῶν αἰτήσεσιν ὅτι ἄπιεν· οὐδὲ γὰρ ἦλθον περὶ ὑπαναιρεθέντες, ὥστε καὶ δεηθῆναι σπονδῶν ἵνα ἀναιρέσωσι αὐτούς. Παράσιοι Ἀρκάδες· Πειράσιοι Θεσσαλοί.

Ἀθηναίων οὐ πολλοί· ἀνείλοντο μέντοι αὐτοὺς αὐθημερὸν ἀσπόνδους· καὶ οἱ Πελο-
ποννήσιοι τροπαῖον τῇ ὑστεραίᾳ ἔστησαν. ἡ δὲ βοήθεια αὕτη τῶν Θεσσαλῶν κατὰ τὸ πα-
λαιὸν ξυμμαχικὸν ἐγένετο τοῖς Ἀθηναίοις· καὶ ἀφίκοντο παρ' αὐτοὺς Λαρισαῖοι, Φαρσάλιοι,
Παράσιοι, Κρανώνιοι, Πειράσιοι, Γυρτώνιοι, Φεραῖοι. ἡγοῦντο δὲ αὐτῶν ἐκ μὲν
Λαρίσης Πολυμήδης καὶ Ἀριστόνους, ἀπὸ τῆς στάσεως ἑκάτερος· ἐκ δὲ Φαρσάλου,

Scholion (red): ἡ Λαρισαίων ἐς στάσιν ὡς πρὸς ἑαυτήν· διὸ οὐ κατὰ τὰς μερίδας ἄρχοντας ἦγε· λέγεται δὲ ὅτι ἀνὰ κατὰ ἑκάστην στάσιν δύο ἀμφ' Ἀθηναίων ἀπεστάλη· οἱ ἐς τοῦ δήμου, καὶ τοὺς τῆς ὀλιγαρχίας αὐτοῦ ἄγοντες οἱ δὲ ὀλιγαρχίας.

μένων· ἦσαν δὲ καὶ τῶν ἄλλων κατὰ πόλεις ἄρχοντες. οἱ δὲ Πελοποννήσιοι ἐπειδὴ οὐκ ἐπεξῇσαν αὐτοῖς οἱ Ἀθηναῖοι ἐς μάχην, ἄραντες ἐκ τῶν Ἀχαρνῶν ἐδῄουν τῶν δήμων τινὰς ἄλλους τῶν μεταξὺ Πάρνηθος καὶ Βριλησσοῦ ὄρους. ὄντων δὲ αὐτῶν ἐν τῇ γῇ, οἱ Ἀθηναῖοι ἀπέστειλαν τὰς ἑκατὸν ναῦς περὶ Πελοπόννησον ἅσπερ παρεσκευάζοντο καὶ χιλίους ὁπλίτας ἐπ' αὐτῶν καὶ τοξότας τετρακοσίους· ἐστρατήγει δὲ Καρκῖνός τε ὁ Ξενοτίμου καὶ Πρωτέας ὁ Ἐπικλέους καὶ Σωκράτης ὁ Ἀντιγένους. καὶ οἱ μὲν ἄραντες τῇ παρασκευῇ ταύτῃ περιέπλεον. οἱ δὲ Πελοποννήσιοι χρόνον ἐμμείναντες ἐν τῇ Ἀττικῇ ὅσου εἶχον τὰ ἐπιτήδεια, ἀνεχώρησαν διὰ Βοιωτῶν οὐχ ᾗπερ ἐσέβαλον. παριόντες δὲ Ὠρωπὸν τὴν γῆν τὴν Πειραϊκὴν καλουμένην ἣν νέμονται Ὠρώπιοι Ἀθηναίων ὑπήκοοι, ἐδῄωσαν. ἀφικόμενοι δὲ ἐς Πελοπόννησον, διελύθησαν κατὰ πόλεις ἕκαστοι. ἀναχωρησάντων δὲ αὐτῶν, οἱ Ἀθηναῖοι φυλακὰς κατεστήσαντο κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλασσαν ὥσπερ δὴ ἔμελλον διὰ παντὸς τοῦ πολέμου φυλάξειν. καὶ χίλια τάλαντα ἀπὸ τῶν ἐν τῇ ἀκροπόλει χρημάτων, ἔδοξεν αὐτοῖς ἐξαίρετα ποιησαμένοις χωρὶς θέσθαι καὶ μὴ ἀναλοῦν, ἀλλ' ἀπὸ τῶν ἄλλων πολεμεῖν. ἢν δέ τις εἴπῃ ἢ ἐπιψηφίσῃ κινεῖν τὰ χρήματα ταῦτα ἐς ἄλλο τι, ἢν μὴ οἱ πολέμιοι νηΐτῃ στρατῷ ἐπιπλέωσι τῇ πόλει καὶ δέῃ ἀμύνασθαι, θάνατον ζημίαν ἐπέθεντο. τριήρεις τε μετ' αὐτῶν ἑκατὸν ἐξαιρέτους ἐποιήσαντο κατὰ τὸν ἐνιαυτὸν ἕκαστον τὰς βελτίστας, καὶ τριηράρχους αὐταῖς, ὧν μὴ χρῆσθαι μηδεμιᾷ ἐς ἄλλο τι ἢ μετὰ τῶν χρημάτων περὶ τοῦ αὐτοῦ κινδύνου, ἢν δέῃ. οἱ δ' ἐν ταῖς ἑκατὸν ναυσὶ περὶ Πελοπόννησον Ἀθηναῖοι καὶ Κερκυραῖοι μετ' αὐτῶν πεντήκοντα ναυσὶ προσβεβοηθηκότες, καὶ ἄλλοι τινὲς τῶν ἐκεῖ ξυμμάχων, ἄλλα τε ἐκάκουν περιπλέοντες καὶ ἐς Μεθώνην τῆς Λακωνικῆς ἀποβάντες, τῷ τείχει προσέβαλον ὄντι ἀσθενεῖ καὶ ἀνθρώπων οὐκ ἐνόντων. ἔτυχε δὲ περὶ τοὺς χώρους τούτους Βρασίδας ὁ Τέλλιδος ἀνὴρ Σπαρτιάτης φρουρὰν ἔχων. καὶ αἰσθόμενος ἐβοήθει τοῖς ἐν τῷ χωρίῳ μετὰ ὁπλιτῶν ἑκατόν. διαδραμὼν δὲ τὸ τῶν Ἀθηναίων στρατόπεδον ἐσκεδασμένον κατὰ τὴν χώραν καὶ πρὸς τὸ τεῖχος τετραμμένον, ἐσπίπτει ἐς τὴν Μεθώνην. καὶ ὀλίγους τινὰς ἐν τῇ ἐσδρομῇ ἀπολέσας τῶν μεθ' αὑτοῦ, τήν τε πόλιν περιεποίησε καὶ ἀπὸ τούτου τοῦ τολμήματος πρῶτος τῶν κατὰ τὸν πόλεμον ἐπῃνέθη ἐν Σπάρτῃ. οἱ δὲ Ἀθηναῖοι ἄραντες, παρέπλεον. καὶ σχόντες τῆς Ἠλείας ἐς Φειάν, ἐδῄουν τὴν γῆν ἐπὶ δύο ἡμέρας.

καὶ προσβοηθήσαντας ἐκ τῆς κοίλης ἤλιδος τριακοσίων λογάδων καὶ τῶν
αὐτόθεν ἐκ τῆς περιοικίδος, ἠλείων μάχῃ ἐκράτησαν· ἀνέμου δὲ κατιόντος μεγάλου
χειμαζόμενοι ἐν ἀλιμένῳ χωρίῳ, οἱ μὲν πολλοὶ ἐπέβησαν ἐπὶ τὰς ναῦς καὶ περι-
έπλεον τὸν ἰχθῦν καλούμενον τὴν ἄκραν ἐς τὸν ἐν τῇ φειᾷ λιμένα· οἱ δὲ μεσσήνιοι ἐν τούτῳ
καὶ ἄλλοι τινὲς οἱ οὐ δυνάμενοι ἐπιβῆναι κατὰ γῆν χωρήσαντες, τὴν φειὰν αἱροῦσι· καὶ
ὕστερον αἵ τε νῆες περιπλεύσασαι ἀναλαμβάνουσιν αὐτοὺς καὶ ἐξανάγονται ἐκλιπόντες
φειάν· καὶ τῶν ἠλείων ἡ πολλὴ ἤδη στρατιὰ προσεβεβοηθήκει· παραπλεύσαντες
δὲ οἱ ἀθηναῖοι ἐπὶ ἄλλα χωρία ἐδῄουν· ὑπὸ δὲ τὸν αὐτὸν χρόνον τοῦτον οἱ ἀθηναῖοι τρι-
άκοντα ναῦς ἐξέπεμψαν περὶ τὴν λοκρίδα καὶ εὐβοίας ἅμα φυλακήν· ἐστρατήγει
δὲ αὐτῶν κλεόπομπος ὁ κλεινίου· καὶ ἀποβάσεις ποιησάμενος τῆς τε παραθαλασσίου ἔστιν ἃ
ἐδῄωσε· καὶ θρόνιον εἷλεν· ὁμήρους τε ἔλαβεν αὐτῶν· καὶ ἐν ἀλόπῃ τοὺς βοηθή-
σαντας λοκρῶν μάχῃ ἐκράτησεν· ἀνέστησαν δὲ καὶ αἰγινήτας τῷ αὐτῷ θέρει τούτῳ
ἐξ αἰγίνης ἀθηναῖοι αὐτούς τε καὶ παῖδας καὶ γυναῖκας, ἐπικαλέσαντες οὐχ ἥ-
κιστα τοῦ πολέμου σφίσιν αἰτίους εἶναι· καὶ τὴν αἴγιναν ἀσφαλέστερον ἐφαίνετο τῇ πε-
λοποννήσῳ ἐπικειμένην αὑτῶν πέμψαντας ἐποίκους ἔχειν· καὶ ἐξέπεμψαν ὕστερον
οὐ πολλῷ ἐς αὐτὴν τοὺς οἰκήτορας· ἐκπεσοῦσι δὲ τοῖς αἰγινήταις, οἱ λακεδαιμό-
νιοι ἔδοσαν θυρέαν οἰκεῖν καὶ τὴν γῆν νέμεσθαι, κατά τε τὸ ἀθηναίων διάφορον καὶ
ὅτι σφῶν εὐεργέται ἦσαν ὑπὸ τὸν σεισμὸν καὶ τῶν εἱλώτων τὴν ἐπανάστασιν· ἡ δὲ
θυρεᾶτις γῆ, μεθορία τῆς ἀργείας καὶ λακωνικῆς ἐστιν, ἐπὶ θάλασσαν καθήκουσα·
καὶ οἱ μὲν αὐτῶν ἐνταῦθα ᾤκησαν· οἱ δὲ ἐσπάρησαν κατὰ τὴν ἄλλην ἑλλάδα· τοῦ
δ' αὐτοῦ θέρους νουμηνίᾳ κατὰ σελήνην ὥσπερ καὶ μόνον δοκεῖ εἶναι γίγνεσθαι δυνατόν,
ὁ ἥλιος ἐξέλιπε μετὰ μεσημβρίαν καὶ πάλιν ἀνεπληρώθη, γενόμενος μηνοειδὴς
καὶ ἀστέρων τινῶν ἐκφανέντων· καὶ ἐν τῷ αὐτῷ θέρει νυμφόδωρον τὸν πύθεω ἄν-
δρα ἀβδηρίτην, οὗ εἶχε τὴν ἀδελφὴν σιτάλκης, δυνάμενον παρ' αὐτῷ μέγα, οἱ ἀθηναῖοι
πρότερον πολέμιον νομίζοντες, πρόξενον ἐποιήσαντο καὶ μετεπέμψαντο, βου-
λόμενοι σιτάλκην σφίσι τὸν τήρεω θρᾳκῶν βασιλέα ξύμμαχον γενέσθαι· ὁ δὲ τήρης
οὗτος ὁ τοῦ σιτάλκου πατήρ, πρῶτος ὀδρύσαις τὴν μεγάλην βασιλείαν ἐπὶ πλέον
τῆς ἄλλης θρᾴκης ἐποίησε· πολὺ γὰρ μέρος καὶ αὐτόνομόν ἐστι θρᾳκῶν· τηρεῖ

διὰ τὸ δῆλον ἀνῆκε λακε-
δαιμονίοις:-

ἐγκαλέσαντες αὐτοῖς τοῦ
πολέμου καὶ μάλιστα αἰτίοις
εἶναι:-

∴ ἀποικισμένοι οἱ ἀθηναῖοι τὸ τῷ
πελοποννησίων οἰκῆσαι· ἀποικῆσαι
δέ, οἱ πόλεις ὡς προγόνων:-

συμμαχήσαντες ἰδίως αὐτοῖς
οἱ αἰγινῆται:-

ὑπολαμβάνου:-
ὁ τήρης τοῦ τήρεω:-
ὀδρύσαι ἔθνος θρακικόν:-
ζήτει ὅτι διὰ ταύτας μετεκλή-
θησαν ἐν τῇ συγγραφῇ τῇ τοῦ [illegible]:-

δὲ τῷ Πρόκνην τὴν Πανδίονος ἀπ' Ἀθηνῶν σχόντι γυναῖκα· προσήκει ὁ Τήρης οὗτος,
οὐδέν· οὐδὲ τῆς αὐτῆς Θρᾴκης ἐγένοντο· ἀλλ' ὁ μὲν, ἐν Δαυλίᾳ τῆς Φωκίδος νῦν κα-
λουμένης γῆς ὁ Τηρεὺς ᾤκει· τότε ὑπὸ Θρᾳκῶν οἰκουμένης· καὶ τὸ ἔργον τὸ περὶ τὸν
Ἴτυν αἱ γυναῖκες ἐν τῇ γῇ ταύτῃ ἔπραξαν· πολλοῖς δὲ καὶ τῶν ποιητῶν ἐν ἀη-
δόνος μνήμῃ Δαυλιὰς ἡ ὄρνις ἐπωνόμασται· εἰκός τε καὶ τὸ κῆδος Πανδίονα ξυ-
νάψασθαι καὶ τῆς θυγατρὸς διὰ τοσούτου ἐπ' ὠφελίᾳ τῇ πρὸς ἀλλήλους μᾶλλον ἢ διὰ πο-
λλῶν ἡμερῶν ἐς Ὀδρύσας ὁδοῦ· Τήρης δὲ οὔτε τὸ αὐτὸ ὄνομα ἔχων· βασιλεύς τε
πρῶτος ἐν κράτει Ὀδρυσῶν ἐγένετο· οὗ δὴ ὄντα τὸν Σιτάλκην οἱ Ἀθηναῖοι ξύμμαχον
ἐποιοῦντο· βουλόμενοι σφίσι τὰ ἐπὶ Θρᾴκης χωρία καὶ Περδίκκαν ξυνεξελεῖν αὐτόν·
ἐλθών τε ἐς τὰς Ἀθήνας ὁ Νυμφόδωρος, τήν τε τοῦ Σιτάλκου ξυμμαχίαν ἐποίησε·
καὶ Σάδοκον τὸν υἱὸν αὐτοῦ Ἀθηναῖον· τόν τε ἐπὶ Θρᾴκης πόλεμον ὑπεδέχετο καταλύ-
σειν· πείσειν γὰρ Σιτάλκην πέμπειν στρατιὰν Θρᾳκίαν Ἀθηναίοις ἱππέων τε καὶ πελ-
ταστῶν· ξυνεβίβασε δὲ καὶ τὸν Περδίκκαν τοῖς Ἀθηναίοις καὶ Θέρμην αὐτῷ ἔπεισεν
ἀποδοῦναι· ξυνεστράτευσέ τε εὐθὺς Περδίκκας ἐπὶ Χαλκιδέας μετὰ Ἀθηναίων καὶ Φορ-
μίωνος· οὕτω μὲν Σιτάλκης τε ὁ Τήρεω Θρᾳκῶν βασιλεὺς ξύμμαχος ἐγένετο Ἀθηναίοις καὶ
Περδίκκας ὁ Ἀλεξάνδρου Μακεδόνων βασιλεύς· οἱ δ' ἐν ταῖς ἑκατὸν ναυσὶν Ἀθηναῖοι,
ἔτι ὄντες περὶ Πελοπόννησον· Σόλλιόν τε Κορινθίων πόλισμα αἱροῦσιν, καὶ παραδιδό-
ασι Παλαιρεῦσιν Ἀκαρνάνων, μόνοις τὴν γῆν καὶ πόλιν νέμεσθαι· καὶ Ἀστακὸν ἧς Εὔ-
αρχος ἐτυράννει· λαβόντες κατὰ κράτος καὶ ἐξελάσαντες αὐτόν, τὸ χωρίον ἐς τὴν
ξυμμαχίαν προσεποιήσαντο· ἐπί τε Κεφαλληνίαν τὴν νῆσον προσπλεύσαντες,
προσηγάγοντο ἄνευ μάχης· κεῖται δὲ ἡ Κεφαλληνία κατὰ Ἀκαρνανίαν καὶ Λευκάδα τε-
τράπολις οὖσα· Παλῆς, Κράνιοι, Σαμαῖοι, Προνναῖοι· ὕστερον δ' οὐ πολλῷ ἀνεχώ-
ρησαν αἱ νῆες ἐς τὰς Ἀθήνας· περὶ δὲ τὸ φθινόπωρον τοῦ θέρους τούτου, Ἀθηναῖοι παν-
δημεί, αὐτοὶ καὶ οἱ μέτοικοι ἐσέβαλον ἐς τὴν Μεγαρίδα, Περικλέους τοῦ Ξανθίππου
στρατηγοῦντος· καὶ οἱ περὶ Πελοπόννησον Ἀθηναῖοι ἐν ταῖς ἑκατὸν ναυσίν, ἔτυχον γὰρ ἤδη ἐπ'
οἴκου ὄντες ἀνακομιζόμενοι, ὡς ᾔσθοντο τοὺς ἐκ τῆς πόλεως πανστρατιᾷ
ἐν Μεγάροις ὄντας, ἔπλευσαν παρ' αὐτούς, καὶ ξυνεμίχθησαν· στρατόπεδόν τε μέγιστον
δὴ τοῦτο ἀθρόον Ἀθηναίων ἐγένετο· ἀκμαζούσης ἔτι τῆς πόλεως καὶ οὔπω νενοσηκυίας·

Τοῦτον Ἴτυν, Ἴτυλον καλοῦσιν:- ἐπὶ ἀηδόνος μνήμῃ, ἐπὶ τῆς ἀηδόνος τοῦ ὀρνέου:-

Σπαραδόκης:-

καὶ Περδίκκαν:-
Τὸν υἱὸν τοῦ Σιτάλκου ... πολίτην ἐποίησαν:-

πελταστῶν, ... ἔχοντας ... τὴν ἀσπίδα ... καλοῦντες:-

Τὸ Σόλλιον πόλισμα ... παρακείμενον τῇ Ἀκαρνανίᾳ:-

... ἀπὸ ...:-

[illegible] οὐ [illegible]:-

μυρίων γὰρ ὁπλιτῶν οὐκ ἐλάσσους ἦσαν αὐτοὶ Ἀθηναῖοι· χωρὶς δὲ αὐτῶν οἱ ἐν Ποτιδαίᾳ
τρισχίλιοι ἦσαν· μέτοικοι δὲ ξυνεσέβαλον οὐκ ἐλάσσους τρισχιλίων ὁπλιτῶν· χωρὶς
δὲ ὁ ἄλλος ὅμιλος ψιλῶν οὐκ ὀλίγος. δῃώσαντες δὲ τὰ πολλὰ τῆς γῆς, ἀνεχώρησαν.
ἐγένοντο δὲ καὶ ἄλλαι ὕστερον ἐν τῷ πολέμῳ κατὰ ἔτος ἕκαστον ἐσβολαὶ Ἀθηναίων ἐς

Νίσαια ἡ τῶν Μεγαρέων:-

τὴν Μεγαρίδα καὶ ἱππέων καὶ πανστρατιᾷ, μέχρι οὗ Νίσαια ἑάλω ὑπὸ Ἀθηναίων.
ἐτειχίσθη δὲ καὶ Ἀταλάντη ὑπὸ Ἀθηναίων φρούριον, τοῦ θέρους τούτου τελευτῶντος,
ἡ ἐπὶ Λοκροῖς τοῖς Ὀπουντίοις νῆσος ἐρήμη πρότερον οὖσα, τοῦ μὴ λῃστὰς
ἐκπλέοντας ἐξ Ὀποῦντος καὶ τῆς ἄλλης Λοκρίδος κακουργεῖν τὴν Εὔβοιαν. ταῦτα μὲν
ἐν τῷ θέρει τούτῳ μετὰ τὴν Πελοποννησίων ἐκ τῆς Ἀττικῆς ἀναχώρησιν

ὁ τύραννος ἀστακοῦ:-

ἐγένετο. τοῦ δὲ ἐπιγιγνομένου χειμῶνος Εὔαρχος ὁ Ἀκαρνάν, βουλόμενος ἐς τὴν Ἀστακὸν
κατελθεῖν, πείθει Κορινθίους τεσσαράκοντα ναυσὶ καὶ πεντακοσίοις καὶ χιλίοις ὁπλίταις
ἑαυτὸν κατάγειν πλεύσαντας· καὶ αὐτὸς ἐπικούρους τινὰς προσεμισθώσατο·
ἦρχον δὲ τῆς στρατιᾶς Εὐφαμίδας τε ὁ Ἀριστωνύμου καὶ Τιμόξενος ὁ Τιμοκράτους
καὶ Εὔμαχος ὁ Χρύσιδος. καὶ πλεύσαντες κατήγαγον· καὶ τῆς ἄλλης Ἀκαρνανίας τῆς
ἀντὶ τοῦ οἰκειοποιήσασθαι
περὶ θάλασσαν ἔστιν ἃ χωρία βουλόμενοι προσποιήσασθαι καὶ πειραθέντες, ὡς οὐκ ἐ-
δύναντο, ἀπέπλεον ἐπ' οἴκου. σχόντες δ' ἐν τῷ παράπλῳ ἐς Κεφαλληνίαν καὶ ἀπό-
βασιν ποιησάμενοι ἐς τὴν Κρανίων γῆν, ἀπατηθέντες ὑπ' αὐτῶν ἐξ ὁμολογίας τινός,
ἄνδρας τε ἀποβάλλουσι σφῶν αὐτῶν, ἐπιθεμένων ἀπροσδοκήτοις τῶν Κρανίων·

δηλονότι καὶ [illegible] μετὰ [illegible] οὕτως [illegible] ἀθρ[illegible] [illegible] [illegible]:-
πρότριτα πρὸ [illegible] ἡμερῶν [illegible] [illegible] τρίτην [illegible]:-

καὶ βιαιότερον ἀναγαγόμενοι, ἐκομίσθησαν ἐπ' οἴκου. ἐν δὲ τῷ αὐτῷ χειμῶνι οἱ Ἀθηναῖοι
τῷ πατρίῳ νόμῳ χρώμενοι δημοσίᾳ ταφὰς ἐποιήσαντο τῶν ἐν τῷδε τῷ πολέμῳ πρώτων
ἀποθανόντων τρόπῳ τοιῷδε. τὰ μὲν ὀστᾶ προτίθενται τῶν ἀπογενομένων πρότρι-
τα σκηνὴν ποιήσαντες, καὶ ἐπιφέρει τῷ αὐτοῦ ἕκαστος ἤν τι βούληται. ἐπειδὰν δὲ ἡ ἐκφορὰ
διὰ τὸ ἄσηπτον
ᾖ, λάρνακας κυπαρισσίνας ἄγουσιν ἅμαξαι, φυλῆς ἑκάστης μίαν. ἔνεστι δὲ
τὰ ὀστᾶ ἧς ἕκαστος ἦν φυλῆς. μία δὲ κλίνη κενὴ φέρεται ἐστρωμένη τῶν ἀφανῶν, οἳ ἂν
μὴ εὑρεθῶσιν ἐς ἀναίρεσιν. ξυνεκφέρει δὲ ὁ βουλόμενος καὶ ἀστῶν καὶ ξένων. καὶ γυναῖκες
πάρεισιν αἱ προσήκουσαι ἐπὶ τὸν τάφον ὀλοφυρόμεναι. τιθέασιν οὖν ἐς τὸ δημόσιον

τὸ καλούμενον Κεραμεικόν:-

σῆμα, ὅ ἐστιν ἐπὶ τοῦ καλλίστου προαστείου τῆς πόλεως, καὶ ἀεὶ ἐν αὐτῷ θάπτουσι τοὺς
ἐκ τῶν πολέμων, πλήν γε τοὺς ἐν Μαραθῶνι. ἐκείνων δὲ διαπρεπῆ τὴν ἀρετὴν κρίναντες

ναντες αὐτοῦ καὶ τὸν τάφον ἐποίησαν· ἐπειδὰν δὲ κρύψωσι γῇ, ἀνὴρ ᾑρημένος ὑπὸ
τῆς πόλεως, ὃς ἂν γνώμῃ τε δοκῇ μὴ ἀξύνετος εἶναι, καὶ ἀξιώσει προήκῃ, λέγει ἐπ' αὐτοῖς
ἔπαινον τὸν πρέποντα· μετὰ δὲ τοῦτο ἀπέρχονται. ὧδε μὲν θάπτουσιν· καὶ διὰ παντὸς τοῦ πο-
λέμου, ὁπότε ξυμβαίη αὐτοῖς, ἐχρῶντο τῷ νόμῳ. ἐπὶ δ' οὖν τοῖς πρώτοις τοῖσδε Περικλῆς
ὁ Ξανθίππου ᾑρέθη λέγειν. καὶ ἐπειδὴ καιρὸς ἐλάμβανε, προελθὼν ἀπὸ τοῦ σήματος, ἐπὶ
βῆμα ὑψηλὸν πεποιημένον, ὅπως ἀκούοιτο ὡς ἐπὶ πλεῖστον τοῦ ὁμίλου, ἔλεγε τοιάδε·
οἱ μὲν πολλοὶ τῶν ἐνθάδε ἤδη εἰρηκότων ἐπαινοῦσι τὸν προσθέντα τῷ νόμῳ τὸν λόγον
τόνδε, ὡς καλὸν ἐπὶ τοῖς ἐκ τῶν πολέμων θαπτομένοις ἀγορεύεσθαι αὐτόν. ἐμοὶ δ' ἀρ-
κοῦν ἂν ἐδόκει εἶναι ἀνδρῶν ἀγαθῶν ἔργῳ γενομένων, ἔργῳ καὶ δηλοῦσθαι τὰς τιμάς, οἷα
καὶ νῦν περὶ τὸν τάφον τόνδε δημοσίᾳ παρασκευασθέντα ὁρᾶτε, καὶ μὴ ἐν ἑνὶ ἀνδρὶ πολλῶν
ἀρετὰς κινδυνεύεσθαι, εὖ τε καὶ χεῖρον εἰπόντι πιστευθῆναι. χαλεπὸν γὰρ τὸ μετρίως εἰπεῖν
ἐν ᾧ μόλις καὶ ἡ δόκησις τῆς ἀληθείας βεβαιοῦται. ὅ τε γὰρ ξυνειδὼς καὶ εὔνους ἀκρο-
ατής, τάχ' ἄν τι ἐνδεεστέρως πρὸς ἃ βούλεταί τε καὶ ἐπίσταται νομίσειε δηλοῦσθαι·
ὅ τε ἄπειρος, ἔστιν ἃ καὶ πλεονάζεσθαι, διὰ φθόνον, εἴ τι ὑπὲρ τὴν αὑτοῦ φύσιν ἀκούοι.
μέχρι γὰρ τοῦδε ἀνεκτοὶ οἱ ἔπαινοί εἰσι περὶ ἑτέρων λεγόμενοι, ἐς ὅσον ἂν καὶ αὐτὸς ἕκα-
στος οἴηται ἱκανὸς εἶναι δρᾶσαί τι ὧν ἤκουσε· τῷ δ' ὑπερβάλλοντι αὐτῶν φθονοῦντες
ἤδη καὶ ἀπιστοῦσιν. ἐπειδὴ δὲ τοῖς πάλαι οὕτως ἐδοκιμάσθη ταῦτα καλῶς ἔχειν, χρὴ
καὶ ἐμὲ ἑπόμενον τῷ νόμῳ, πειρᾶσθαι ὑμῶν τῆς ἑκάστου βουλήσεώς τε καὶ δόξης τυχεῖν
ὡς ἐπὶ πλεῖστον. ἄρξομαι δὲ ἀπὸ τῶν προγόνων πρῶτον· δίκαιον γὰρ αὐτοῖς καὶ
πρέπον δὲ ἅμα ἐν τῷ τοιῷδε τὴν τιμὴν ταύτην τῆς μνήμης δίδοσθαι. τὴν γὰρ χώ-
ραν οἱ αὐτοὶ αἰεὶ οἰκοῦντες, διαδοχῇ τῶν ἐπιγιγνομένων, μέχρι τοῦδε ἐλευθέραν δι'
ἀρετὴν παρέδοσαν. καὶ ἐκεῖνοί τε ἄξιοι ἐπαίνου, καὶ ἔτι μᾶλλον οἱ πατέρες ἡμῶν. κτη-
σάμενοι γὰρ πρὸς οἷς ἐδέξαντο ὅσην ἔχομεν ἀρχὴν οὐκ ἀπόνως, ἡμῖν τοῖς νῦν προσ-
κατέλιπον. τὰ δὲ πλείω αὐτῆς, αὐτοὶ ἡμεῖς οἵδε οἱ νῦν ἔτι ὄντες μάλιστα ἐν τῇ καθ-
εστηκυίᾳ ἡλικίᾳ ἐπηυξήσαμεν· καὶ τὴν πόλιν τοῖς πᾶσι παρεσκευάσαμεν, καὶ
ἐς πόλεμον καὶ ἐς εἰρήνην αὐταρκεστάτην. ὧν ἐγὼ τὰ μὲν κατὰ πολέμους ἔργα,
οἷς ἕκαστα ἐκτήθη, ἢ εἴ τι αὐτοὶ ἢ οἱ πατέρες ἡμῶν βάρβαρον ἢ Ἕλληνα πολέμιον ἐπιόν-
τα προθύμως ἠμυνάμεθα, μακρηγορεῖν ἐν εἰδόσιν οὐ βουλόμενος, ἐάσω· ἀπὸ δὲ οἵας

[Marginal notes, red:] [illegible] — περὶ τοῦ ἐπιταφίου [illegible] — ἐπιτάφιος — [illegible] ἐδόκει:~

[Marginal notes, brown:] [illegible] — βουλήσεως μὲν πρὸς τὸ εὔνους· δόξης δὲ πρὸς τὸ ἄπειρος [illegible] — ἐν τῇ μέσῃ ἡλικίᾳ:~ — [illegible]

[illegible]:~ ἴσως ὅτι διὰ τοῦτο αὐτοῖς [illegible], ἵνα μὴ [illegible]
[illegible]:~

ἐπιτηδεύσεως ἤλθομεν ἐπ' αὐτὰ καὶ μεθ' οἵας πολιτείας καὶ τρόπων ἐξ οἵων μεγάλα ἐγέ-
νετο, ταῦτα δηλώσας πρῶτον, εἶμι καὶ ἐπὶ τὸν τῶνδε ἔπαινον, νομίζων ἐπί τε τῷ παρόντι
οὐκ ἂν ἀπρεπῆ λεχθῆναι αὐτὰ καὶ τὸν πάντα ὅμιλον καὶ ἀστῶν καὶ ξένων ξύμφορον εἶναι
αὐτῶν ἐπακοῦσαι. χρώμεθα γὰρ πολιτείᾳ οὐ ζηλούσῃ τοὺς τῶν πέλας νόμους, παράδειγμα
δὲ μᾶλλον αὐτοὶ ὄντες τισὶν ἢ μιμούμενοι ἑτέρους. καὶ ὄνομα μὲν διὰ τὸ μὴ ἐς ὀλίγους ἀλλ' ἐς
πλείονας οἰκεῖν δημοκρατία κέκληται· μέτεστι δὲ κατὰ μὲν τοὺς νόμους πρὸς τὰ ἴδια
διάφορα πᾶσι τὸ ἴσον, κατὰ δὲ τὴν ἀξίωσιν, ὡς ἕκαστος ἔν τῳ εὐδοκιμεῖ, οὐκ ἀπὸ μέ-
ρους τὸ πλέον ἐς τὰ κοινὰ ἢ ἀπ' ἀρετῆς προτιμᾶται, οὐδ' αὖ κατὰ πενίαν, ἔχων δέ τι
ἀγαθὸν δρᾶσαι τὴν πόλιν, ἀξιώματος ἀφανείᾳ κεκώλυται. ἐλευθέρως δὲ τά τε πρὸς
τὸ κοινὸν πολιτεύομεν, καὶ ἐς τὴν πρὸς ἀλλήλους τῶν καθ' ἡμέραν ἐπιτηδευμάτων
ὑποψίαν, οὐ δι' ὀργῆς τὸν πέλας, εἰ καθ' ἡδονήν τι δρᾷ, ἔχοντες, οὐδὲ ἀζημίους μέν,
λυπηρὰς δὲ τῇ ὄψει ἀχθηδόνας προστιθέμενοι. ἀνεπαχθῶς δὲ τὰ ἴδια προσομι-
λοῦντες τὰ δημόσια διὰ δέος μάλιστα οὐ παρανομοῦμεν, τῶν τε αἰεὶ ἐν ἀρχῇ ὄντων
ἀκροάσει, καὶ τῶν νόμων, καὶ μάλιστα αὐτῶν ὅσοι τε ἐπ' ὠφελίᾳ τῶν ἀδικουμένων κεῖνται,
καὶ ὅσοι ἄγραφοι ὄντες αἰσχύνην ὁμολογουμένην φέρουσι. καὶ μὴν καὶ τῶν πόνων πλεί-
στας ἀναπαύλας τῇ γνώμῃ ἐπορισάμεθα, ἀγῶσι μέν γε καὶ θυσίαις διετησίοις νομίζοντες, ἰδίαις
δὲ κατασκευαῖς εὐπρεπέσιν, ὧν καθ' ἡμέραν ἡ τέρψις τὸ λυπηρὸν ἐκπλήσσει. ἐπεσ-
έρχεται δὲ διὰ μέγεθος τῆς πόλεως ἐκ πάσης γῆς τὰ πάντα, καὶ ξυμβαίνει ἡμῖν μηδὲν οἰκειο-
τέρᾳ τῇ ἀπολαύσει τὰ αὐτοῦ ἀγαθὰ γιγνόμενα καρποῦσθαι ἢ καὶ τὰ τῶν ἄλλων ἀνθρώπων.
διαφέρομεν δὲ καὶ ταῖς τῶν πολεμικῶν μελέταις τῶν ἐναντίων τοῖσδε. τήν τε γὰρ πόλιν
κοινὴν παρέχομεν, καὶ οὐκ ἔστιν ὅτε ξενηλασίαις ἀπείργομέν τινα ἢ μαθήματος ἢ
θεάματος, ὃ μὴ κρυφθὲν ἄν τις τῶν πολεμίων ἰδὼν ὠφεληθείη, πιστεύοντες
οὐ ταῖς παρασκευαῖς τὸ πλέον καὶ ἀπάταις ἢ τῷ ἀφ' ἡμῶν αὐτῶν ἐς τὰ ἔργα εὐψύχῳ·
καὶ ἐν ταῖς παιδείαις οἱ μὲν ἐπιπόνῳ ἀσκήσει εὐθὺς νέοι ὄντες τὸ ἀνδρεῖον μετ-
έρχονται, ἡμεῖς δὲ ἀνειμένως διαιτώμενοι οὐδὲν ἧσσον ἐπὶ τοὺς ἰσοπαλεῖς κινδύνους
χωροῦμεν. τεκμήριον δέ· οὔτε γὰρ Λακεδαιμόνιοι καθ' ἑαυτούς, μεθ' ἁπάντων δὲ ἐς
τὴν γῆν ἡμῶν στρατεύουσι, τήν τε τῶν πέλας αὐτοὶ ἐπελθόντες οὐ χαλεπῶς ἐν τῇ ἀλλοτρίᾳ

[illegible]

τοὺς περὶ τῶν οἰκείων ἀμυνομένους μαχόμενοι τὰ πλείω κρατοῦμεν. ἀθρόᾳ τε τῇ δυνάμει
ἡμῶν οὐδείς πω πολέμιος ἐνέτυχε διὰ τὴν τοῦ ναυτικοῦ τε ἅμα ἐπιμέλειαν καὶ τὴν
ἐν τῇ γῇ ἐπὶ πολλὰ ἡμῶν αὐτῶν ἐπίπεμψιν· ἢν δέ που μορίῳ τινὶ προσμίξωσι
κρατήσαντές τέ τινας ἡμῶν πάντας αὐχοῦσιν ἀπεῶσθαι, καὶ νικηθέντες ὑφ'
ἁπάντων ἡσσῆσθαι. καίτοι εἰ ῥαθυμίᾳ μᾶλλον ἢ πόνων μελέτῃ καὶ μὴ μετὰ νόμων τὸ πλέον
ἢ τρόπων ἀνδρείας ἐθέλοιμεν κινδυνεύειν, περίεστιν ἡμῖν τοῖς τε μέλλουσιν ἀλγεινοῖς
μὴ προκάμνειν, καὶ ἐς αὐτὰ ἐλθοῦσι μὴ ἀτολμοτέρους τῶν ἀεὶ μοχθούντων φαίνεσθαι,
ἔν τε τούτοις τὴν πόλιν ἀξίαν εἶναι θαυμάζεσθαι καὶ ἔτι ἐν ἄλλοις. φιλοκαλοῦμεν
τε γὰρ μετ' εὐτελείας καὶ φιλοσοφοῦμεν ἄνευ μαλακίας. πλούτῳ τε ἔργου μᾶλλον καιρῷ
ἢ λόγου κόμπῳ χρώμεθα, καὶ τὸ πένεσθαι οὐχ ὁμολογεῖν τινι αἰσχρόν, ἀλλὰ μὴ
διαφεύγειν ἔργῳ αἴσχιον. ἔνι τε τοῖς αὐτοῖς οἰκείων ἅμα, καὶ πολιτικῶν ἐπιμέ-
λεια, καὶ ἑτέροις πρὸς ἔργα τετραμμένοις τὰ πολιτικὰ μὴ ἐνδεῶς γνῶναι·
μόνοι γὰρ τόν τε μηδὲν τῶνδε μετέχοντα, οὐκ ἀπράγμονα, ἀλλ' ἀχρεῖον νομίζομεν
καὶ αὐτοὶ ἤτοι κρίνομεν ἢ ἐνθυμούμεθα ὀρθῶς τὰ πράγματα. οὐ τοὺς
λόγους τοῖς ἔργοις βλάβην ἡγούμενοι, ἀλλὰ μὴ προδιδαχθῆναι μᾶλλον λόγῳ πρότερον
ἢ ἐπὶ ἃ δεῖ ἔργῳ ἐλθεῖν. διαφερόντως γὰρ δὴ καὶ τόδε ἔχομεν, ὥστε τολμᾶν τε οἱ
αὐτοὶ μάλιστα καὶ περὶ ὧν ἐπιχειρήσομεν ἐκλογίζεσθαι. ὃ τοῖς ἄλλοις ἀμαθία μὲν
θράσος, λογισμὸς δὲ ὄκνον φέρει. κράτιστοι δ' ἂν τὴν ψυχὴν δικαίως κριθεῖεν, οἱ τά
δεινὰ καὶ ἡδέα σαφέστατα γινώσκοντες καὶ διὰ ταῦτα μὴ ἀποτρεπόμενοι
ἐκ τῶν κινδύνων. καὶ τὰ ἐς ἀρετὴν ἐνηντιώμεθα τοῖς πολλοῖς· οὐ γὰρ πάσχοντες
εὖ, ἀλλὰ δρῶντες κτώμεθα τοὺς φίλους. βεβαιότερος δὲ ὁ δράσας τὴν χάριν ὥστε
ὀφειλομένην δι' εὐνοίας ᾧ δέδωκε σώζειν. ὁ δ' ἀντοφείλων ἀμβλύτερος, εἰδὼς
οὐκ ἐς χάριν, ἀλλ' ἐς ὀφείλημα τὴν ἀρετὴν ἀποδώσων. καὶ μόνοι οὐ τοῦ ξυμφέ-
ροντος μᾶλλον λογισμῷ ἢ τῆς ἐλευθερίας τῷ πιστῷ ἀδεῶς τινα ὠφελοῦμεν.
ξυνελών τε λέγω τήν τε πᾶσαν πόλιν τῆς Ἑλλάδος παίδευσιν εἶναι καὶ καθ'
ἕκαστον δοκεῖν ἄν μοι τὸν αὐτὸν ἄνδρα παρ' ἡμῶν ἐπὶ πλεῖστ' ἂν εἴδη, καὶ μετὰ χα-
ρίτων μάλιστ' ἂν εὐτραπέλως τὸ σῶμα αὔταρκες παρέχεσθαι. καὶ ὡς οὐ λόγων
ἐν τῷ παρόντι κόμπος τάδε μᾶλλον ἢ ἔργων ἐστὶν ἀλήθεια, αὐτὴ ἡ δύναμις τῆς
πόλεως

διὸ γὰρ ἀπὸ τῶν ἀξίων ... εὐθύνης ... πάθουν [illegible]

ἣν ἀπὸ τῶνδε τῶν τρόπων ἐκτησάμεθα, σημαίνει· μόνη γὰρ τῶν νῦν ἀκοῆς κρείσσων ἐς πεῖραν ἔρ-
χεται, καὶ μόνη οὔτε τῷ πολεμίῳ ἐπελθόντι ἀγανάκτησιν ἔχει ὑφ' οἵων κακοπαθεῖ, οὔτε τῷ
ὑπηκόῳ κατάμεμψιν ὡς οὐχ ὑπ' ἀξίων ἄρχεται· μετὰ μεγάλων δὲ σημείων, καὶ οὐ δή τοι
ἀμάρτυρόν γε τὴν δύναμιν παρασχόμενοι, τοῖς τε νῦν καὶ τοῖς ἔπειτα θαυμασθησόμεθα·
καὶ οὐδὲν προσδεόμενοι οὔτε Ὁμήρου ἐπαινέτου, οὔτε ὅστις ἔπεσι μὲν τὸ αὐτίκα τέρψει, τῶν
δ' ἔργων τὴν ὑπόνοιαν ἡ ἀλήθεια βλάψει· ἀλλὰ πᾶσαν μὲν θάλασσαν καὶ γῆν ἐσβατὸν
τῇ ἡμετέρᾳ τόλμῃ καταναγκάσαντες γενέσθαι, πανταχοῦ δὲ μνημεῖα κακῶν τε
κἀγαθῶν ἀΐδια ξυγκατοικίσαντες. περὶ τοιαύτης οὖν πόλεως οἵδε τε γενναίως δικαιοῦντες
μὴ ἀφαιρεθῆναι αὐτήν, μαχόμενοι ἐτελεύτησαν· καὶ τῶν λει-
πομένων πάντα τινὰ εἰκὸς ἐθέλειν ὑπὲρ αὐτῆς κάμνειν. δι' ὃ δὴ καὶ ἐμήκυνα τὰ περὶ τῆς
πόλεως, διδασκαλίαν τε ποιούμενος μὴ περὶ ἴσου ἡμῖν εἶναι τὸν ἀγῶνα καὶ οἷς τῶνδε μη-
δὲν ὑπάρχει ὁμοίως· καὶ τὴν εὐλογίαν ἅμα ἐφ' οἷς νῦν λέγω φανερὰν σημείοις καθιστάς· καὶ
εἴρηται αὐτῆς τὰ μέγιστα. ἃ γὰρ τὴν πόλιν ὕμνησα, αἱ τῶνδε καὶ τῶν τοιῶνδε ἀρεταὶ ἐ-
κόσμησαν· καὶ οὐκ ἂν πολλοῖς τῶν Ἑλλήνων ἰσόρροπος ὥσπερ τῶνδε ὁ λόγος τῶν ἔργων
φανείη. δοκεῖ δέ μοι δηλοῦν ἀνδρὸς ἀρετήν, πρώτη τε μηνύουσα καὶ τελευταία βεβαιοῦσα,
ἡ νῦν τῶνδε καταστροφή· καὶ γὰρ τοῖς τἆλλα χείροσι δίκαιον τὴν ἐς τοὺς πολέμους
ὑπὲρ τῆς πατρίδος ἀνδραγαθίαν προτίθεσθαι· ἀγαθῷ γὰρ κακὸν ἀφανίσαντες, κοινῶς
μᾶλλον ὠφέλησαν, ἢ ἐκ τῶν ἰδίων ἔβλαψαν. τῶνδε δὲ οὔτε πλούτου τις τὴν ἔτι ἀπό-
λαυσιν προτιμήσας ἐμαλακίσθη, οὔτε πενίας ἐλπίδι, ὡς κἂν ἔτι διαφυγὼν αὐτὴν
πλουτήσειεν, ἀναβολὴν τοῦ δεινοῦ ἐποιήσατο· τὴν δὲ τῶν ἐναντίων τιμωρίαν, πο-
θεινοτέραν αὐτῶν λαβόντες, καὶ κινδύνων ἅμα τόνδε κάλλιστον νομίσαντες, ἐβουλή-
θησαν μετ' αὐτοῦ τοὺς μὲν τιμωρεῖσθαι, τῶν δὲ ἐφίεσθαι· ἐλπίδι μὲν τὸ ἀφανὲς τοῦ κα-
τορθώσειν ἐπιτρέψαντες, ἔργῳ δὲ περὶ τοῦ ἤδη ὁρωμένου σφίσιν αὐτοῖς ἀξιοῦντες πεποι-
θέναι· καὶ ἐν αὐτῷ τὸ ἀμύνεσθαι καὶ παθεῖν μᾶλλον ἡγησάμενοι ἢ τὸ ἐνδόντες σώζεσθαι,
τὸ μὲν αἰσχρὸν τοῦ λόγου ἔφυγον, τὸ δ' ἔργον τῷ σώματι ὑπέμειναν· καὶ δι' ἐλαχίστου και-
ροῦ τύχης, ἅμα ἀκμῇ τῆς δόξης μᾶλλον ἢ τοῦ δέους ἀπηλλάγησαν. καὶ οἵδε μὲν προ-
σηκόντως τῇ πόλει τοιοίδε ἐγένοντο· τοὺς δὲ λοιποὺς χρὴ ἀσφαλεστέραν μὲν εὔχεσθαι,
ἀτολμοτέραν δὲ μηδὲν ἀξιοῦν τὴν ἐς τοὺς πολεμίους διάνοιαν ἔχειν, σκοποῦν-

τῶν ἀξίων ... καὶ τοῖς ἄλλοις ὅσοι ὑπήκοοι αὐτῶν

ἀπὸ κοινοῦ θαυμασθησόμεθα· πολυσχιδής ἐστιν ὁ ... μᾶλλον ... πάντες οἱ ἀττικοί· ἀπὸ μέρους ... ὅτι Ὅμηρος ἐπαινέτης ... τὰ πάντα ... ἄνδρας ... τοῦ σοφοῦ ... τῆς ... [illegible]

τουτέστιν ... ὅτι ... [illegible]

τῷ ... τοῦ ... ἅμα ... [illegible]

μὴ λόγῳ μόνῳ τὴν ὠφέλειαν· ἣν ἄν τις πρὸς οὐδὲν χεῖρον αὐτοὺς ὑμᾶς εἰδότας μηκύνοι
λέγων, ὅσα ἐν τῷ τοὺς πολεμίους ἀμύνεσθαι ἀγαθὰ ἔνεστιν· ἀλλὰ μᾶλλον τὴν τῆς πόλεως
δύναμιν καθ' ἡμέραν ἔργῳ θεωμένους καὶ ἐραστὰς γιγνομένους αὐτῆς· καὶ ὅταν ὑμῖν
μεγάλη δόξῃ εἶναι, ἐνθυμουμένους ὅτι τολμῶντες καὶ γιγνώσκοντες τὰ δέοντα, καὶ ἐν
τοῖς ἔργοις αἰσχυνόμενοι ἄνδρες αὐτὰ ἐκτήσαντο· καὶ ὁπότε καὶ πείρᾳ του σφα-
λεῖεν, οὐκ οὖν καὶ τὴν πόλιν γε τῆς σφετέρας ἀρετῆς ἀξιοῦντες στερίσκειν·
κάλλιστον δὲ ἔρανον αὐτῇ προϊέμενοι· κοινῇ γὰρ τὰ σώματα διδόντες, ἰδίᾳ τὸν
ἀγήρων ἔπαινον ἐλάμβανον· καὶ τὸν τάφον ἐπισημότατον, οὐκ ἐν ᾧ κεῖνται μᾶλλον,
ἀλλ' ἐν ᾧ ἡ δόξα αὐτῶν παρὰ τῷ ἐντυχόντι αἰεὶ καὶ λόγου καὶ ἔργου καιρῷ αἰείμνηστος
καταλείπεται. ἀνδρῶν γὰρ ἐπιφανῶν πᾶσα γῆ τάφος· καὶ οὐ στηλῶν μόνον
ἐν τῇ οἰκείᾳ σημαίνει ἐπιγραφή, ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ μὴ προσηκούσῃ ἄγραφος μνήμη
παρ' ἑκάστῳ τῆς γνώμης μᾶλλον ἢ τοῦ ἔργου ἐνδιαιτᾶται. οὓς νῦν ὑμεῖς ζηλώ-
σαντες, καὶ τὸ εὔδαιμον τὸ ἐλεύθερον, τὸ δ' ἐλεύθερον τὸ εὔψυχον κρίναντες, μὴ περιορᾶσθε τοὺς
πολεμικοὺς κινδύνους. οὐ γὰρ οἱ κακοπραγοῦντες δικαιότερον ἀφειδοῖεν ἂν τοῦ
βίου, οἷς ἐλπὶς οὐκ ἔστιν ἀγαθοῦ, ἀλλ' οἷς ἡ ἐναντία μεταβολὴ ἐν τῷ ζῆν ἔτι κινδυ-
νεύεται· καὶ ἐν οἷς μάλιστα μεγάλα τὰ διαφέροντα, ἤν τι πταίσωσιν. ἀλγεινοτέρα γὰρ
ἀνδρί γε φρόνημα ἔχοντι ἡ ἐν τῷ μετὰ τοῦ μαλακισθῆναι κάκωσις, ἢ ὁ μετὰ ῥώ-
μης καὶ κοινῆς ἐλπίδος ἅμα γιγνόμενος ἀναίσθητος θάνατος. διόπερ καὶ τοὺς
τῶνδε νῦν τοκέας, ὅσοι πάρεστε, οὐκ ὀλοφύρομαι μᾶλλον ἢ παραμυθήσομαι. ἐν πο-
λυτρόποις γὰρ ξυμφοραῖς ἐπίστανται τραφέντες· τὸ δ' εὐτυχές, οἱ ἂν τῆς εὐπρε-
πεστάτης λάχωσιν, ὥσπερ οἵδε μὲν νῦν τελευτῆς, ὑμεῖς δὲ λύπης· καὶ οἷς ἐν-
ευδαιμονῆσαί τε ὁ βίος ὁμοίως καὶ ἐντελευτῆσαι ξυνεμετρήθη. χαλεπὸν μὲν οὖν οἶδα
πείθειν ὄν, ὧν καὶ πολλάκις ἕξετε ὑπομνήματα ἐν ἄλλων εὐτυχίαις, αἷς ποτε καὶ
αὐτοὶ ἠγάλλεσθε· καὶ λύπη οὐχ ὧν ἄν τις μὴ πειρασάμενος ἀγαθῶν στερίσκηται,
ἀλλ' οὗ ἂν ἐθὰς γενόμενος ἀφαιρεθῇ. καρτερεῖν δὲ χρὴ καὶ ἄλλων παίδων ἐλπίδι, οἷς
ἔτι ἡλικία τέκνωσιν ποιεῖσθαι· ἰδίᾳ τε γὰρ τῶν οὐκ ὄντων λήθη οἱ ἐπιγιγνόμενοι
τισιν ἔσονται, καὶ τῇ πόλει διχόθεν, ἔκ τε τοῦ μὴ ἐρημοῦσθαι καὶ ἀσφαλείᾳ, ξυνοίσει·
οὐ γὰρ οἷόν τε ἴσον τι ἢ δίκαιον βουλεύεσθαι, οἳ ἂν μὴ καὶ παῖδας ἐκ τοῦ ὁμοίου

παραβαλλόμενοι κινδυνεύωσιν· ὅσοι δ' αὖ παρηβήκατε, τόν τε πλέονα κέρδος ὃν ηὐτυχεῖ-
τε βίον ἡγεῖσθε, καὶ τόνδε βραχὺν ἔσεσθαι, καὶ τῇ τῶνδε εὐκλείᾳ κουφίζεσθε. τὸ γὰρ
φιλότιμον ἀγήρων μόνον, καὶ οὐκ ἐν τῷ ἀχρείῳ τῆς ἡλικίας τὸ κερδαίνειν ὥσπερ τινὲς
φασὶ μᾶλλον τέρπει, ἀλλὰ τὸ τιμᾶσθαι. παισὶ δ' αὖ ὅσοι τῶνδε πάρεστε ἢ ἀδελφοῖς,
ὁρῶ μέγαν τὸν ἀγῶνα· τὸν γὰρ οὐκ ὄντα ἅπας εἴωθεν ἐπαινεῖν, καὶ μόλις ἂν καθ' ὑπερβολ-
ὴν ἀρετῆς οὐχ ὁμοῖοι ἀλλ' ὀλίγῳ χείρους κριθεῖτε. φθόνος γὰρ τοῖς ζῶσι πρὸς τὸ ἀν-
τίπαλον· τὸ δὲ μὴ ἐμποδὼν ἀνανταγωνίστῳ εὐνοίᾳ τετίμηται. εἰ δέ με δεῖ καὶ
γυναικείας τι ἀρετῆς, ὅσαι νῦν ἐν χηρείᾳ ἔσονται, μνησθῆναι, βραχείᾳ παραινέσει
ἅπαν σημανῶ. τῆς τε γὰρ ὑπαρχούσης φύσεως μὴ χείροσι γενέσθαι ὑμῖν μεγάλη ἡ δό-
ξα, καὶ ἧς ἂν ἐπ' ἐλάχιστον ἀρετῆς πέρι ἢ ψόγου ἐν τοῖς ἄρσεσι κλέος ᾖ. εἴρηται
καὶ ἐμοὶ λόγῳ κατὰ τὸν νόμον ὅσα εἶχον πρόσφορα, καὶ ἔργῳ οἱ θαπτόμενοι τὰ μὲν
ἤδη κεκόσμηνται, τὰ δὲ αὐτῶν τοὺς παῖδας τὸ ἀπὸ τοῦδε δημοσίᾳ ἡ πόλις
μέχρι ἥβης θρέψει, ὠφέλιμον στέφανον τοῖσδέ τε καὶ τοῖς λειπομένοις τῶν
τοιῶνδε ἀγώνων προτιθεῖσα· ἆθλα γὰρ οἷς κεῖται ἀρετῆς μέγιστα, τοῖς δὲ καὶ ἄνδρες
ἄριστοι πολιτεύουσι. νῦν δὲ ἀπολοφυράμενοι ὃν προσήκει ἑκάστῳ, ἀποχωρεῖτε.

* Τοιόσδε μὲν ὁ τάφος ἐγένετο ἐν τῷ χειμῶνι τούτῳ· καὶ διελθόντος αὐτοῦ, πρῶ-
τον ἔτος τοῦ πολέμου τοῦδε ἐτελεύτα. τοῦ δὲ θέρους εὐθὺς ἀρχομένου, Πελοπον-
νήσιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι τὰ δύο μέρη ὥσπερ καὶ τὸ πρότερον ἐσέβαλον ἐς τὴν Ἀττι-
κήν· ἡγεῖτο δὲ Ἀρχίδαμος ὁ Ζευξιδάμου Λακεδαιμονίων βασιλεύς· καὶ καθεζό-
μενοι ἐδῄουν τὴν γῆν· καὶ ὄντων αὐτῶν οὐ πολλάς πω ἡμέρας ἐν τῇ Ἀττικῇ, ἡ
νόσος πρῶτον ἤρξατο γενέσθαι τοῖς Ἀθηναίοις, λεγόμενον μὲν καὶ πρότερον πολ-
λαχόσε ἐγκατασκῆψαι, καὶ περὶ Λῆμνον καὶ ἐν ἄλλοις χωρίοις· οὐ μέντοι τοσοῦ-
τός γε λοιμὸς οὐδὲ φθορὰ οὕτως ἀνθρώπων οὐδαμοῦ ἐμνημονεύετο γενέσθαι· οὔτε γὰρ
ἰατροὶ ἤρκουν τὸ πρῶτον θεραπεύοντες ἀγνοίᾳ, ἀλλ' αὐτοὶ μάλιστα ἔθνησκον, ὅσῳ καὶ
μάλιστα προσῇσαν· οὔτε ἄλλη ἀνθρωπεία τέχνη οὐδεμία· ὅσα τε πρὸς ἱεροῖς
ἱκέτευσαν, ἢ μαντείοις καὶ τοῖς τοιούτοις ἐχρήσαντο, πάντα ἀνωφελῆ ἦν· τελευ-
τῶντές τε αὐτῶν ἀπέστησαν ὑπὸ τοῦ κακοῦ νικώμενοι. ἤρξατο δὲ τὸ μὲν πρῶ-
τον ὡς λέγεται ἐξ Αἰθιοπίας τῆς ὑπὲρ Αἰγύπτου, ἔπειτα δὲ καὶ ἐς Αἴγυπτον καὶ Λιβύ-

[Left margin:] ∴ τῷ ἀχρείῳ τῆς ἡλικίας· φιλοκερδεῖς γὰρ οἱ γέροντες :-

[Left margin:] τὸ μὴ ἐμποδὼν· τὸ μηδὲν ἔχοντας [illegible] ἀρετῆς [illegible] μὴ [illegible] τῆς φύσεως [illegible] αὐτῆς ἀρετῆς γυναικῶν [illegible] οὐ γὰρ [illegible] ὅσοι [illegible] :-

[Left margin:] ∗ ἤρξατο ἡ νόσος [illegible] τὸ πρᾶγμα δηλοῖ [illegible] ἡ νόσος [illegible] τὸ δὲ [illegible] ὡς πρὸς τὸ νόσημα [illegible] ἀμφίβολα [illegible] ὡς πρὸς τὸν [illegible] :-

[Right margin:] οἱ [illegible]

∴ [illegible] :-

καὶ ἐς γῆν τὴν βασιλέως τὴν πολλήν. ἐς δὲ τὴν Ἀθηναίων πόλιν ἐξαπιναίως
ἐσέπεσε, καὶ τὸ πρῶτον ἐν τῷ Πειραιεῖ ἥψατο τῶν ἀνθρώπων, ὥστε καὶ ἐλέχθη
ὑπ' αὐτῶν ὡς οἱ Πελοποννήσιοι φάρμακα ἐσβεβλήκοιεν ἐς τὰ φρέατα· κρῆναι γὰρ οὔπω
ἦσαν αὐτόθι. ὕστερον δὲ καὶ ἐς τὴν ἄνω πόλιν ἀφίκετο, καὶ ἔθνησκον πολλῷ μᾶλλον
ἤδη. λεγέτω μὲν οὖν περὶ αὐτοῦ ὡς ἕκαστος γινώσκει καὶ ἰατρὸς καὶ ἰδιώτης, ἀφ' ὅτου
εἰκὸς ἦν γενέσθαι αὐτό, καὶ τὰς αἰτίας ἅστινας νομίζει τοσαύτης μεταβολῆς
ἱκανὰς εἶναι δύναμιν ἐς τὸ μεταστῆσαι σχεῖν· ἐγὼ δὲ οἷόν τε ἐγίγνετο λέξω, καὶ ἀφ' ὧν
ἄν τις σκοπῶν, εἴ ποτε καὶ αὖθις ἐπιπέσοι, μάλιστ' ἂν ἔχοι τι προειδὼς μὴ ἀγνοεῖν,
ταῦτα δηλώσω αὐτός τε νοσήσας καὶ αὐτὸς ἰδὼν ἄλλους πάσχοντας. τὸ μὲν γὰρ ἔτος,
ὡς ὡμολογεῖτο, ἐκ πάντων μάλιστα δὴ ἐκεῖνο ἄνοσον ἐς τὰς ἄλλας ἀσθενείας ἐτύγχανεν
ὄν· εἰ δέ τις καὶ προέκαμνέ τι, ἐς τοῦτο πάντα ἀπεκρίθη. τοὺς δὲ ἄλλους ἀπ' οὐδε-
μιᾶς προφάσεως ἀλλ' ἐξαίφνης ὑγιεῖς ὄντας, πρῶτον μὲν τῆς κεφαλῆς θέρ-
μαι ἰσχυραὶ καὶ τῶν ὀφθαλμῶν ἐρυθήματα καὶ φλόγωσις ἐλάμβανε, καὶ τὰ
ἐντός, ἥ τε φάρυγξ καὶ ἡ γλῶσσα, εὐθὺς αἱματώδη ἦν καὶ πνεῦμα ἄτοπον καὶ δυ-
σῶδες ἠφίει· ἔπειτα ἐξ αὐτῶν πταρμὸς καὶ βράγχος ἐπεγίνετο, καὶ ἐν οὐ πολλῷ
χρόνῳ κατέβαινεν ἐς τὰ στήθη ὁ πόνος μετὰ βηχὸς ἰσχυροῦ· καὶ ὁπότε ἐς τὴν καρδίαν
στηρίξειεν, ἀνέστρεφέ τε αὐτὴν καὶ ἀποκαθάρσεις χολῆς πᾶσαι ὅσαι ὑπὸ ἰα-
τρῶν ὠνομασμέναι εἰσὶν ἐπῇσαν, καὶ αὗται μετὰ ταλαιπωρίας μεγάλης. λύγξ τε
τοῖς πλέοσιν ἐνέπιπτε κενή, σπασμὸν ἐνδιδοῦσα ἰσχυρόν, τοῖς μὲν μετὰ ταῦτα λωφή-
σαντα, τοῖς δὲ καὶ πολλῷ ὕστερον. καὶ τὸ μὲν ἔξωθεν ἁπτομένῳ σῶμα οὔτ' ἄγαν θερμὸν ἦν
οὔτε χλωρόν, ἀλλ' ὑπέρυθρον, πελιτνόν, φλυκταίναις μικραῖς καὶ ἕλκεσιν ἐξηνθηκός.
τὰ δὲ ἐντὸς οὕτως ἐκάετο, ὥστε μήτε τῶν πάνυ λεπτῶν ἱματίων καὶ σινδόνων τὰς
ἐπιβολὰς μηδ' ἄλλο τι ἢ γυμνοὶ ἀνέχεσθαι, ἥδιστά τε ἂν ἐς ὕδωρ ψυχρὸν σφᾶς αὐτοὺς
ῥίπτειν, καὶ πολλοὶ τοῦτο τῶν ἠμελημένων ἀνθρώπων καὶ ἔδρασαν ἐς φρέατα, τῇ
δίψῃ ἀπαύστῳ ξυνεχόμενοι· καὶ ἐν τῷ ὁμοίῳ καθειστήκει τό τε πλέον καὶ ἔλασσον ποτόν.
καὶ ἡ ἀπορία τοῦ μὴ ἡσυχάζειν καὶ ἡ ἀγρυπνία ἐπέκειτο διὰ παντός. καὶ τὸ σῶ-
μα, ὅσονπερ χρόνον καὶ ἡ νόσος ἀκμάζοι, οὐκ ἐμαραίνετο, ἀλλ' ἀντεῖχε παρὰ δόξαν
τῇ ταλαιπωρίᾳ, ὥστε ἢ διεφθείροντο οἱ πλεῖστοι ἐναταῖοι καὶ ἑβδομαῖοι ὑπὸ

ὑπ' αὐτῶν δηλ. Ἀθηναίων:-

ὅτι τῶν πολλῶν ἀνθρώπων ἡ ἄνω πόλις:-

ἐξ αὐτῶν ὧν συμπτωμάτων:- πόνον λέγει τὴν τοῦ νοσήματος ταλαιπωρίαν· καὶ διάνοιαι [?] ἀρχαῖοι τοὺς στομάχους φασίν· καὶ οἱ παλαιοὶ ἰατροὶ καὶ διὰ τούτου τὸ στόμα τοῦ στομάχου:-

ἔστι γὰρ καὶ λὺγξ πλήρης. Ἱπποκράτης δὲ διαιρεῖ:- [?]

ὅτι ἂν ἐχρῆν καὶ τὸ πᾶν ἐν τῇ αἰτίᾳ [?] ... οὕτως· ἥδιστ' ἂν ἐς ὕδωρ ψυχρὸν σφᾶς αὐτοὺς ῥίπτειν· τῇ δὲ δίψῃ ἀπαύστῳ ξυνεχόμενοι, ἠνείχοντο· κοινοῦ ἐστι τὸ ἠνείχοντο· τὰ δὲ ἄλλα ...:-

τοῦ ἐντὸς καύματος, ἔτι ἔχοντές τι δυνάμεως, ἢ εἰ διαφύγοιεν, ἐπικατιόντος τοῦ νοσή-
ματος ἐς τὴν κοιλίαν· καὶ ἑλκώσεώς τε αὐτῇ ἰσχυρᾶς ἐγγιγνομένης· καὶ διαρροίας
ἅμα ἀκράτου ἐπιπιπτούσης, οἱ πολλοὶ ὕστερον δι᾽ αὐτὴν ἀσθενείᾳ διεφθείροντο·
διεξῄει γὰρ διὰ παντὸς τοῦ σώματος ἄνωθεν ἀρξάμενον τὸ ἐν τῇ κεφαλῇ πρῶτον
ἱδρυθὲν κακόν· καὶ εἴ τις ἐκ τῶν μεγίστων περιγένοιτο τῶν γε ἀκρωτηρίων ἀντίλη-
ψις αὐτοῦ ἐπεσήμαινε· κατέσκηπτε γὰρ ἐς αἰδοῖα καὶ ἐς ἄκρας χεῖρας καὶ
πόδας· καὶ πολλοὶ στερισκόμενοι τούτων διέφευγον· εἰσὶ δ᾽ οἳ καὶ τῶν ὀφθαλμῶν· τοὺς δὲ
καὶ λήθη ἐλάμβανε παραυτίκα ἀναστάντας τῶν πάντων ὁμοίως· καὶ ἠγνόησαν σφᾶς
τε αὐτοὺς καὶ τοὺς ἐπιτηδείους· γενόμενον γὰρ κρεῖσσον λόγου τὸ εἶδος τῆς νόσου,
τά τε ἄλλα χαλεπωτέρως ἢ κατὰ τὴν ἀνθρωπείαν φύσιν προσέπιπτεν ἑκάστῳ·
καὶ ἐν τῷδε ἐδήλωσε μάλιστα ἄλλο τι ὂν ἢ τῶν ξυντρόφων τι· τὰ γὰρ ὄρνεα καὶ τετρά-
ποδα ὅσα ἀνθρώπων ἅπτεται· πολλῶν ἀτάφων γιγνομένων, ἢ οὐ προσῄει, ἢ γευσά-
μενα διεφθείροντο· τεκμήριον δέ· τῶν μὲν τοιούτων ὀρνίθων ἐπίλειψις σαφὴς
ἐγένετο καὶ οὐχ ἑωρῶντο οὔτε ἄλλως οὔτε περὶ τοιοῦτον οὐδέν· οἱ δὲ κύνες
μᾶλλον αἴσθησιν παρεῖχον τοῦ ἀποβαίνοντος, διὰ τὸ ξυνδιαιτᾶσθαι· τὸ μὲν οὖν
νόσημα πολλὰ καὶ ἄλλα παραλιπόντι ἀτοπίας ὡς ἑκάστῳ ἐτύγχανέ τι διαφε-
ρόντως ἑτέρῳ πρὸς ἕτερον γιγνόμενον τοιοῦτον ἦν ἐπὶ πᾶν τὴν ἰδέαν· καὶ
ἄλλο παρελύπει κατ᾽ ἐκεῖνον τὸν χρόνον οὐδὲν τῶν εἰωθότων· ὃ δὲ καὶ γένοιτο,
ἐς τοῦτο ἐτελεύτα· ἔθνησκον δὲ οἱ μὲν ἀμελείᾳ· οἱ δὲ καὶ πάνυ θεραπευόμενοι·
ἕν τε οὐδὲ ἓν κατέστη ἴαμα ὡς εἰπεῖν ὅτι χρῆν προσφέροντας ὠφελεῖν· τὸ
γάρ τῳ ξυνενεγκὸν, ἄλλον τοῦτο ἔβλαπτεν· σῶμά τε αὔταρκες ὂν οὐδὲν διεφάνη
πρὸς αὐτὸ ἰσχύος πέρι ἢ ἀσθενείας· ἀλλὰ πάντα ξυνῄρει· καὶ τὰ πάσῃ διαίτῃ θεραπευόμενα·
δεινότατον δὲ παντὸς ἦν τοῦ κακοῦ, ἥ τε ἀθυμία ὁπότε τις αἴσθοιτο κάμνων· πρὸς
γὰρ τὸ ἀνέλπιστον εὐθὺς τραπόμενοι τῇ γνώμῃ, πολλῷ μᾶλλον προΐεντο σφᾶς αὐτοὺς
καὶ οὐκ ἀντεῖχον· καὶ ὅτι ἕτερος ἀφ᾽ ἑτέρου θεραπείας ἀναπιμπλάμενοι, ὥσπερ
τὰ πρόβατα ἔθνησκον· καὶ τὸν πλεῖστον φθόρον τοῦτο ἐνεποίει· εἴτε γὰρ μὴ θέλοιεν
δεδιότες ἀλλήλοις προσιέναι, ἀπώλλυντο ἐρῆμοι· καὶ οἰκίαι πολλαὶ ἐκενώθη-
σαν ἀπορίᾳ τοῦ θεραπεύσοντος· εἴτε προσίοιεν, διεφθείροντο· καὶ μάλιστα

[Marginal notes:]
ὅτι τῶν ἐνδόξων διαφθειρομένων [illegible] αὐτῶν [illegible] φανερὰ ἡ τῆς νόσου· — [illegible] παραδόξου [illegible] ἀντίληψιν ἐπεσήμαινεν·
ὡς παρὰ ἀπὸ τῆς συνηθείας, ἐπιγινώσκοντα [illegible] τὰ σώματα·
τὸ σχῆμα [illegible]·
πρὸς αὐτὸ τὰ νοσήματα·
[illegible]·
ἥ τε ἀθυμία· ὅτι ἕτερος ἀφ᾽ ἑτέρου τῆς νόσου μεταλαμβάνων καθάπερ καὶ τὰ πρόβατα [illegible] τῆς νόσου ὄντα·
ὅτι τὰ πρόβατα [illegible] τῆς νόσου·

οἱ ἀρετῆς τι μεταποιούμενοι· αἰσχύνῃ γὰρ ἠφείδουν σφῶν αὐτῶν ἐσιόντες παρὰ τοὺς
φίλους. ἐπεὶ καὶ τὰς ὀλοφύρσεις τῶν ἀπογιγνομένων τελευτῶντες καὶ οἱ οἰκεῖοι ἐξέκαμνον
ὑπὸ τοῦ πολλοῦ κακοῦ νικώμενοι. ἐπὶ πλέον δ᾽ ὅμως οἱ διαπεφευγότες τόν τε θνή-
σκοντα καὶ τὸν πονούμενον ᾠκτίζοντο διὰ τὸ προειδέναι τε καὶ αὐτοὶ ἤδη ἐν τῷ θαρσαλέ-
ῳ εἶναι· δὶς γὰρ τὸν αὐτὸν ὥστε καὶ κτείνειν οὐκ ἐπελάμβανεν· καὶ ἐμακαρίζοντό τε ὑπὸ τῶν
ἄλλων, καὶ αὐτοὶ τῷ παραχρῆμα περιχαρεῖ καὶ ἐς τὸν ἔπειτα χρόνον ἐλπίδος τι εἶχον κούφης
μηδ᾽ ἂν ὑπ᾽ ἄλλου νοσήματός ποτε ἔτι διαφθαρῆναι. ἐπίεσε δ᾽ αὐτοὺς μᾶλλον πρὸς τῷ
ὑπάρχοντι πόνῳ καὶ ἡ ξυγκομιδὴ ἐκ τῶν ἀγρῶν ἐς τὸ ἄστυ· καὶ οὐχ ἧσσον τοὺς ἐπελ-
θόντας. οἰκιῶν γὰρ οὐχ ὑπαρχουσῶν, ἀλλ᾽ ἐν καλύβαις πνιγηραῖς ὥρᾳ ἔτους διαιτω-
μένων ὁ φθόρος ἐγίγνετο οὐδενὶ κόσμῳ· ἀλλὰ καὶ νεκροὶ ἐπ᾽ ἀλλήλοις ἀποθνή-
σκοντες ἔκειντο· καὶ ἐν ταῖς ὁδοῖς ἐκαλινδοῦντο καὶ περὶ τὰς κρήνας ἁπάσας ἡμιθνῆ-
τες, τοῦ ὕδατος ἐπιθυμίᾳ. τά τε ἱερὰ ἐν οἷς ἐσκήνηντο, νεκρῶν πλέα ἦν, αὐτοῦ
ἐναποθνησκόντων· ὑπερβιαζομένου γὰρ τοῦ κακοῦ, οἱ ἄνθρωποι οὐκ ἔχοντες ὅτι γένοιντο, ἐς ὀ-
λιγωρίαν ἐτράποντο καὶ ἱερῶν καὶ ὁσίων ὁμοίως· νόμοι τε πάντες ξυνεταράχθησαν
οἷς ἐχρῶντο πρότερον περὶ τὰς ταφάς· ἔθαπτον δὲ ὡς ἕκαστος ἐδύνατο· καὶ πολλοὶ ἐς
ἀναισχύντους θήκας ἐτράποντο σπάνει τῶν ἐπιτηδείων διὰ τὸ συχνοὺς ἤδη προτεθ-
νάναι σφίσιν· ἐπὶ πυρὰς γὰρ ἀλλοτρίας φθάσαντες τοὺς νήσαντας· οἱ μέν,
ἐπιθέντες τὸν ἑαυτῶν νεκρὸν ὑφῆπτον· οἱ δέ, καιομένου ἄλλου ἄνωθεν ἐπιβαλόντες
ὃν φέροιεν ἀπῇσαν. πρῶτόν τε ἦρξε καὶ ἐς τἆλλα τῇ πόλει ἐπὶ πλέον ἀνο-
μίας τὸ νόσημα. ῥᾷον γὰρ ἐτόλμα τις ἃ πρότερον ἀπεκρύπτετο μὴ καθ᾽ ἡδονὴν
ποιεῖν, ἀγχίστροφον τὴν μεταβολὴν ὁρῶντες τῶν τε εὐδαιμόνων καὶ αἰφνιδίως
θνησκόντων, καὶ τῶν οὐδὲν πρότερον κεκτημένων, εὐθὺς δὲ τἀκείνων ἐχόντων.
ὥστε ταχείας τὰς ἐπαυρέσεις καὶ πρὸς τὸ τερπνὸν ἠξίουν ποιεῖσθαι· ἐφήμερα τά τε
σώματα καὶ τὰ χρήματα ὁμοίως ἡγούμενοι· καὶ τὸ μὲν προσταλαιπωρεῖν τῷ δόξαντι
καλῷ, οὐδεὶς πρόθυμος ἦν, ἄδηλον νομίζων εἰ πρὶν ἐπ᾽ αὐτὸ ἐλθεῖν διαφθαρή-
σεται· ὅτι δὲ ἤδη τε ἡδὺ πανταχόθεν τε ἐς αὐτὸ κερδαλέον, τοῦτο καὶ καλὸν καὶ
χρήσιμον κατέστη. θεῶν δὲ φόβος ἢ ἀνθρώπων νόμος οὐδεὶς ἀπεῖργε· τὸ μὲν
κρίνοντες ἐν ὁμοίῳ καὶ σέβειν καὶ μή, ἐκ τοῦ πάντας ὁρᾶν ἐν ἴσῳ ἀπολλυ-
μένους.

ὁσίων οὐδὲ ἑτέρως· ὁσίων [illegible] κῶς· [illegible] ὅσιον καὶ [illegible] λήλοισιν:–

[illegible] ἀλλ᾽ εἴ τι καὶ ἐξ ἑκάστου [illegible]:–

διὰ βολὴν ἐκ μεταφορᾶς [illegible] τὸ ἐπὶ πλέον κακόν:–

[illegible] τὸ μεταβολικῶς [illegible]

τουτέστι τὴν ἀρετήν· αὐτὴν γὰρ μείζω ταλαιπωρίαν [illegible]:–

τὸ ἑξῆς· οὐδεὶς ἐλπίζων τὴν τιμωρίαν ἀντιδοῦναι βιοὺς μέχρι τοῦ δίκην γενέσθαι:–

ἀπὸ κοινοῦ δὴ ἥκω λεκτέον τὴν νόσον· ἀπὸ κοινοῦ δὲ τοῦ πιέζων· ὅτι ἥξει ὁ πόλεμος δὲ ἅμα καὶ λοιμὸς ἅμ' αὐτοῖς:-

ὧν δὲ ἁμαρτημάτων οὐδεὶς ἐλπίζων μέχρι τοῦ δίκην γενέσθαι βιοὺς ἂν τὴν τιμωρίαν ἀν-
τιδοῦναι· πολὺ δὲ μείζω τὴν ἤδη κατεψηφισμένην σφῶν ἐπικρεμασθῆναι· ἣν πρὶν ἐμπεσεῖν
εἰκὸς εἶναι τοῦ βίου τι ἀπολαῦσαι. ※ τοιούτῳ μὲν πάθει οἱ ἀθηναῖοι περιπεσόντες ἐπι-
έζοντο· ἀνθρώπων τε ἔνδον θνησκόντων καὶ γῆς ἔξω δῃουμένης. ἐν δὲ τῷ κακῷ οἷα εἰκὸς
ἀνεμνήσθησαν καὶ τοῦδε τοῦ ἔπους· φάσκοντες οἱ πρεσβύτεροι πάλαι ᾄδεσθαι· ἥξει
δωριακὸς πόλεμος καὶ λοιμὸς ἅμ' αὐτῷ. ἐγένετο μὲν οὖν ἔρις τοῖς ἀνθρώποις μὴ λοι-
μὸν ὀνομάσθαι ἐν τῷ ἔπει ὑπὸ τῶν παλαιῶν ἀλλὰ λιμόν· ἐνίκησε δὲ ἐπὶ τοῦ πα-
ρόντος εἰκότως λοιμὸν εἰρῆσθαι· οἱ γὰρ ἄνθρωποι πρὸς ἃ ἔπασχον, τὴν μνήμην ἐποιοῦντο.
ἢν δέ γε οἶμαί ποτε ἄλλος πόλεμος καταλάβῃ δωριακὸς τοῦδε ὕστερος, καὶ ξυμβῇ
γενέσθαι λιμόν, κατὰ τὸ εἰκὸς οὕτως ᾄσονται. μνήμη δὲ ἐγένετο καὶ τοῦ λακεδαιμο-
νίων χρηστηρίου τοῖς εἰδόσιν· ὅτε ἐπερωτῶσιν αὐτοῖς τὸν θεὸν εἰ χρὴ πολεμεῖν, ἀνεῖλε
κατὰ κράτος πολεμοῦσι νίκην ἔσεσθαι· καὶ αὐτὸς ἔφη ξυλλήψεσθαι. περὶ μὲν οὖν τοῦ
χρηστηρίου τὰ γιγνόμενα εἴκαζον ὁμοῖα εἶναι· ἐσβεβληκότων δὲ τῶν πελοποννησίων,
ἡ νόσος ἤρξατο εὐθύς· καὶ ἐς μὲν πελοπόννησον οὐκ ἐσῆλθεν ὅτι καὶ ἄξιον καὶ εἰπεῖν·
ἐπενείματο δὲ ἀθήνας μὲν μάλιστα· ἔπειτα δὲ καὶ τῶν ἄλλων χωρίων τὰ πολυανθρω-
πότατα. ταῦτα μὲν τὰ κατὰ τὴν νόσον γενόμενα. οἱ δὲ πελοποννήσιοι ἐπειδὴ ἔτεμον τὸ πε-
δίον, παρῆλθον ἐς τὴν πάραλον γῆν καλουμένην μέχρι λαυρείου· οὗ τὰ ἀργύρεια μέταλλα
ἐστὶν ἀθηναίοις· καὶ πρῶτον μὲν ἔτεμον ταύτην ᾗ πρὸς πελοπόννησον ὁρᾷ· ἔπειτα
δὲ τὴν πρὸς εὔβοιάν τε καὶ ἄνδρον τετραμμένην. περικλῆς δὲ στρατηγὸς ὢν καὶ τότε,
περὶ μὲν τοῦ μὴ ἐπεξιέναι τοὺς ἀθηναίους τὴν αὐτὴν γνώμην εἶχεν ὥσπερ καὶ ἐν τῇ προτέρᾳ
ἐσβολῇ· ἔτι δ' αὐτῶν ἐν τῷ πεδίῳ ὄντων πρὶν ἐς τὴν παραλίαν γῆν ἐλθεῖν, ἑκατὸν νεῶν
ἐπίπλουν τῇ πελοποννήσῳ παρεσκευάζετο· καὶ ἐπειδὴ ἑτοῖμα ἦν, ἀνήγετο. ἦγε δὲ ἐπὶ
τῶν νεῶν ὁπλίτας ἀθηναίων τετρακισχιλίους· καὶ ἱππέας τριακοσίους ἐν ναυσὶν ἱππα-
γωγοῖς πρῶτον τότε ἐκ τῶν παλαιῶν νεῶν ποιηθείσαις· ξυνεστρατεύοντο δὲ καὶ χῖοι
καὶ λέσβιοι πεντήκοντα ναυσίν. ὅτε δὲ ἀνήγετο ἡ στρατιὰ αὕτη ἀθηναίων, πελοπον-
νησίους κατέλιπον τῆς ἀττικῆς ὄντας ἐν τῇ παραλίᾳ. ἀφικόμενοι δὲ ἐς ἐπίδαυρον
τῆς πελοποννήσου, ἔτεμον τῆς γῆς τὴν πολλήν· καὶ πρὸς τὴν πόλιν προσβαλόντες
ἐς ἐλπίδα μὲν ἦλθον τοῦ ἑλεῖν· οὐ μέντοι προεχώρησέ γε. ἀναστάντες δὲ ἐκ τῆς

ἐπιδαύρου ἔτεμον τήν τε τροιζηνίδα γῆν, καὶ τὴν ἁλιάδα, καὶ τὴν ἑρμιονίδα· ἔστι δὲ πάντα ταῦτα ἐπιθαλάσσια τῆς πελοποννήσου. ἄραντες δὲ ἀπ' αὐτῶν, ἀφικνοῦνται ἐς πρασιάς, τῆς λακωνικῆς πόλισμα ἐπιθαλάσσιον· καὶ τῆς τε γῆς ἔτεμον, καὶ αὐτὸ τὸ πόλισμα εἷλον καὶ ἐπόρθησαν. ταῦτα δὲ ποιήσαντες ἐπ' οἴκου, ἀνεχώρησαν. τοὺς δὲ πελοποννησίους οὐκέτι κατέλαβον ἐν τῇ ἀττικῇ ὄντας, ἀλλ' ἀνακεχωρηκότας. ὅσον δὲ χρόνον οἵ τε πελοποννήσιοι ἦσαν ἐν τῇ γῇ τῇ ἀθηναίων, καὶ οἱ ἀθηναῖοι ἐστράτευον ἐπὶ τῶν νεῶν, ἡ νόσος ἔν τε τῇ στρατιᾷ τοὺς ἀθηναίους ἔφθειρε καὶ ἐν τῇ πόλει· ὥστε καὶ ἐλέχθη τοὺς πελοποννησίους δείσαντας τὸ νόσημα, ὡς ἐπυνθάνοντο τῶν αὐτομόλων ὅτι ἐν τῇ πόλει εἴη· καὶ θάπτοντας ἅμα ᾐσθάνοντο, θᾶσσον ἐκ τῆς γῆς ἐξελθεῖν. τῇ δὲ ἐσβολῇ ταύτῃ, πλεῖστόν τε χρόνον ἐνέμειναν, καὶ τὴν γῆν πᾶσαν ἔτεμον· ἡμέρας γὰρ τεσσαράκοντα μάλιστα ἐν τῇ γῇ τῇ ἀττικῇ ἐγένοντο. τοῦ δ' αὐτοῦ θέρους ἅγνων ὁ νικίου καὶ κλεόπομπος ὁ κλεινίου ξυστράτηγοι ὄντες περικλέους λαβόντες τὴν στρατιὰν ᾗπερ ἐκεῖνος ἐχρήσατο, ἐστράτευσαν εὐθὺς ἐπὶ χαλκιδέας, τοὺς ἐπὶ θρᾴκης· καὶ ποτίδαιαν, ἔτι πολιορκουμένην· ἀφικόμενοι δέ, μηχανάς τε τῇ ποτιδαίᾳ προσέφερον· καὶ παντὶ τρόπῳ ἐπειρῶντο ἑλεῖν. προυχώρει δὲ αὐτοῖς οὔτε ἡ αἵρεσις τῆς πόλεως, οὔτε τἆλλα τῆς παρασκευῆς ἀξίως. ἐπιγενομένη γὰρ ἡ νόσος, ἐνταῦθα δὴ πάνυ ἐπίεσε τοὺς ἀθηναίους φθείρουσα τὴν στρατιάν· ὥστε καὶ τοὺς προτέρους στρατιώτας νοσῆσαι τῶν ἀθηναίων ἀπὸ τῆς ξὺν ἅγνωνι στρατιᾶς, ἐν τῷ πρὸ τοῦ χρόνῳ ὑγιαίνοντας. φορμίων δὲ καὶ οἱ ἑξακόσιοι καὶ χίλιοι, οὐκέτι ἦσαν περὶ χαλκιδέας. ὁ μὲν οὖν ἅγνων ταῖς ναυσὶν ἀνεχώρησεν ἐς τὰς ἀθήνας. ἀπὸ τετρακισχιλίων ὁπλιτῶν χιλίους καὶ πεντήκοντα τῇ νόσῳ ἀπολέσας, ἐν τεσσαράκοντα μάλιστα ἡμέραις. οἱ δὲ πρότεροι στρατιῶται κατὰ χώραν μένοντες, ἐπολιόρκουν τὴν ποτίδαιαν. μετὰ δὲ τὴν δευτέραν ἐσβολὴν τῶν πελοποννησίων, οἱ ἀθηναῖοι ὡς ἥ τε γῆ αὐτῶν ἐτέτμητο τὸ δεύτερον, καὶ ἡ νόσος ἐπέκειτο ἅμα καὶ ὁ πόλεμος, ἠλλοίωντο τὰς γνώμας· καὶ τὸν μὲν περικλέα, ἐν αἰτίᾳ εἶχον ὡς πείσαντα σφᾶς πολεμεῖν· καὶ δι' ἐκεῖνον ταῖς ξυμφοραῖς περιπεπτωκότες· πρὸς δὲ τοὺς λακεδαιμονίους ὥρμηντο ξυγχωρεῖν· καὶ πρέσβεις τινὰς πέμψαντες ὡς αὐτούς, ἄπρακτοι ἐγένοντο. πανταχόθεν τε τῇ γνώμῃ ἄποροι

ἡ ἐπὶ τῶν πελοποννησίων ... ἡ δὲ τῆς ... οὐκ ἀφανὴς ... τοῖς πολεμίοις ...:

μιᾷ ... βάσει:

ξὺν ἅγνωνι:

οἱ μετὰ φορμίωνος:

καθεστῶτες, ἐνέκειντο τῷ περικλεῖ· ὁ δὲ ὁρῶν αὐτοὺς πρὸς τὰ παρόντα χαλεπαί-
νοντας καὶ πάντα ποιοῦντας ἅπερ αὐτὸς ἤλπιζε, ξύλλογον ποιήσας ἔτι δ' ἐστρατήγει,
ἐβούλετο θαρσῦναί τε καὶ ἀπαγαγὼν τὸ ὀργιζόμενον τῆς γνώμης πρὸς τὸ ἠπιώτερον
καὶ ἀδεέστερον καταστῆσαι· παρελθὼν δὲ ἔλεξε τοιάδε. καὶ προσδεχομένῳ μοι τὰ
τῆς ὀργῆς ὑμῶν ἐς ἐμὲ γεγένηται· αἰσθάνομαι γὰρ τὰς αἰτίας· καὶ ἐκκλησίαν
τούτου ἕνεκα ξυνήγαγον, ὅπως ὑπομνήσω καὶ μέμψωμαι εἴ τι μὴ ὀρθῶς ἢ ἐμοὶ
χαλεπαίνετε, ἢ ταῖς ξυμφοραῖς εἴκετε. ἐγὼ γὰρ ἡγοῦμαι πόλιν πλείω ξύμπασαν
ὀρθουμένην ὠφελεῖν τοὺς ἰδιώτας, ἢ καθ' ἕκαστον τῶν πολιτῶν εὐπραγοῦσαν, ἀθρόαν
δὲ σφαλλομένην. καλῶς μὲν γὰρ φερόμενος ἀνὴρ τὸ καθ' ἑαυτόν, διαφθειρομένης τῆς πα-
τρίδος, οὐδὲν ἧσσον ξυναπόλλυται· κακοτυχῶν δὲ ἐν εὐτυχούσῃ, πολλῷ μᾶλλον διασῴ-
ζεται. ὁπότε οὖν πόλις μὲν τὰς ἰδίας ξυμφορὰς οἵα τε φέρειν, εἷς δὲ ἕκαστος
τὰς ἐκείνης ἀδύνατος, πῶς οὐ χρὴ πάντας ἀμύνειν αὐτῇ, καὶ μὴ ὃ νῦν ὑμεῖς
δρᾶτε· ταῖς κατ' οἶκον κακοπραγίαις ἐκπεπληγμένοι, τοῦ κοινοῦ τῆς σω-
τηρίας ἀφίεσθε· καὶ ἐμέ τε τὸν παραινέσαντα πολεμεῖν καὶ ὑμᾶς αὐτοὺς οἳ ξυνέ-
γνωτε, δι' αἰτίας ἔχετε. καίτοι ἐμοὶ τοιούτῳ ἀνδρὶ ὀργίζεσθε, ὃς οὐδενὸς ἥσσων οἴομαι
εἶναι γνῶναί τε τὰ δέοντα καὶ ἑρμηνεῦσαι ταῦτα, φιλόπολίς τε καὶ χρημάτων κρείσ-
σων. ὅ τε γὰρ γνοὺς καὶ μὴ σαφῶς διδάξας, ἐν ἴσῳ καὶ εἰ μὴ ἐνεθυμήθη· ὅ τε ἔχων
ἀμφότερα, τῇ δὲ πόλει δύσνους, οὐκ ἂν ὁμοίως τι οἰκείως φράζοι· προσόντος δὲ καὶ τοῦδε,
χρήμασι δὲ νικωμένου, τὰ ξύμπαντα τούτου ἑνὸς ἂν πωλοῖτο. ὥστ' εἴ μοι καὶ μέσως
ἡγούμενοι μᾶλλον ἑτέρων προσεῖναι αὐτὰ πολεμεῖν ἐπείσθητε, οὐκ ἂν εἰκότως
νῦν τοῦ γε ἀδικεῖν αἰτίαν φεροίμην. καὶ γὰρ οἷς μὲν αἵρεσις γεγένηται τἆλλα εὐτυχοῦσι,
πολλὴ ἄνοια πολεμῆσαι. εἰ δ' ἀναγκαῖον ἦν ἢ εἴξαντας εὐθὺς τοῖς πέλας ὑπακοῦσαι
ἢ κινδυνεύσαντας περιγενέσθαι, ὁ φυγὼν τὸν κίνδυνον τοῦ ὑποστάντος μεμπτότερος.
καὶ ἐγὼ μὲν ὁ αὐτός εἰμι καὶ οὐκ ἐξίσταμαι· ὑμεῖς δὲ μεταβάλλετε, ἐπειδὴ ξυνέβη
ὑμῖν πεισθῆναι μὲν ἀκεραίοις, μεταμέλειν δὲ κακουμένοις, καὶ τὸν ἐμὸν λόγον ἐν τῷ
ὑμετέρῳ ἀσθενεῖ τῆς γνώμης μὴ ὀρθὸν φαίνεσθαι. διότι τὸ μὲν λυποῦν ἔχει
ἤδη τὴν αἴσθησιν ἑκάστῳ, τῆς δὲ ὠφελίας ἄπεστιν ἔτι ἡ δήλωσις ἅπασι, καὶ μετα-
βολῆς καὶ ταύτης μεγάλης ἐξ ὀλίγου ἐμπεσούσης, ταπεινὴ ὑμῶν ἡ διάνοια

*
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

ἐγκαρτερεῖν ἃ ἔγνωτε· δουλοῖ γὰρ φρόνημα τὸ αἰφνίδιον καὶ ἀπροσδόκητον καὶ τὸ πλεί-
στῳ παραλόγῳ ξυμβαῖνον· ὃ ἡμῖν πρὸς τοῖς ἄλλοις οὐχ ἥκιστα καὶ κατὰ τὴν νόσον γεγένηται·
ὅμως δὲ πόλιν μεγάλην οἰκοῦντας καὶ ἐν ἤθεσιν ἀντιπάλοις αὐτῇ τεθραμμένους
χρεὼν καὶ ξυμφοραῖς ταῖς μεγίσταις ἐθέλειν ὑφίστασθαι· καὶ τὴν ἀξίωσιν μὴ ἀφανί-
ζειν· ἐν ἴσῳ γὰρ οἱ ἄνθρωποι δικαιοῦσι τῆς τε ὑπαρχούσης δόξης αἰτιᾶσθαι ὅστις
μαλακίᾳ ἐλλείπει· καὶ τῆς μὴ προσηκούσης μισεῖν τὸν θρασύτητι ὀρεγόμενον·
ἀπαλγήσαντας δὲ τὰ ἴδια, τοῦ κοινοῦ τῆς σωτηρίας ἀντιλαμβάνεσθαι.
Τὸν δὲ πόνον τὸν κατὰ τὸν πόλεμον μὴ γένηταί τε πολὺς καὶ οὐδὲν μᾶλλον περι-
γενώμεθα, ἀρκείτω μὲν ὑμῖν καὶ ἐκεῖνα, ἐν οἷς ἄλλοτε πολλάκις γε δὴ ἀπέδειξα
οὐκ ὀρθῶς αὐτὸν ὑποπτευόμενον· δηλώσω δὲ καὶ τόδε, ὅ μοι δοκεῖτε οὔτ' αὐτοὶ πώ-
ποτε ἐνθυμηθῆναι ὑπάρχον ὑμῖν μεγέθους πέρι ἐς τὴν ἀρχήν, οὔτ' ἐγὼ ἐν τοῖς
πρὶν λόγοις· οὐδ' ἂν νῦν ἐχρησάμην κομπωδεστέραν ἔχοντι τὴν προσποίησιν,
εἰ μὴ καταπεπληγμένους ὑμᾶς παρὰ τὸ εἰκὸς ἑώρων· οἴεσθε μὲν γὰρ τῶν ξυμ-
μάχων μόνων ἄρχειν· ἐγὼ δὲ ἀποφαίνω δύο μερῶν τῶν ἐς χρῆσιν φανερῶν, γῆς καὶ θα-
λάσσης, τοῦ ἑτέρου ὑμᾶς παντὸς κυριωτάτους ὄντας, ἐφ' ὅσον τε νῦν νέμε-
σθε καὶ ἢν ἐπὶ πλέον βουληθῆτε· καὶ οὐκ ἔστιν ὅστις τῇ ὑπαρχούσῃ παρα-
σκευῇ τοῦ ναυτικοῦ πλέοντας ὑμᾶς οὔτε βασιλεὺς κωλύσει, οὔτε ἄλλο οὐδὲν ἔθνος
τῶν ἐν τῷ παρόντι· ὥστε οὐ κατὰ τὴν τῶν οἰκιῶν καὶ τῆς γῆς χρείαν, ὧν μεγάλων νο-
μίζετε ἐστερῆσθαι, αὕτη ἡ δύναμις φαίνεται· οὐδ' εἰκὸς χαλεπῶς φέρειν αὐτῶν μᾶλλον
ἢ οὐ κηπίον καὶ ἐγκαλλώπισμα πλούτου πρὸς ταύτην νομίσαντας ὀλιγωρῆ-
σαι· καὶ γνῶναι ἐλευθερίαν μέν, ἢν ἀντιλαμβανόμενοι αὐτῆς διασώσωμεν, ῥᾳ-
δίως ταῦτα ἀναληψομένην· ἄλλων δὲ ὑπακούσασι, καὶ τὰ προκεκτημένα
φιλεῖν ἐλασσοῦσθαι· τῶν τε πατέρων μὴ χείρους κατ' ἀμφότερα φανῆναι· οἳ μετὰ
πόνων καὶ οὐ παρ' ἄλλων δεξάμενοι, κατέσχον τε καὶ προσέτι διασώσαντες
παρέδοσαν ὑμῖν αὐτά· αἴσχιον δὲ ἔχοντας ἀφαιρεθῆναι, ἢ κτωμένους ἀτυχῆ-
σαι· ἰέναι δὲ τοῖς ἐχθροῖς ὁμόσε μὴ φρονήματι μόνον, ἀλλὰ καὶ καταφρονήματι· αὔχημα
μὲν γὰρ καὶ ἀπὸ ἀμαθίας εὐτυχοῦς καὶ δειλῷ τινὶ ἐγγίγνεται· καταφρόνησις
δὲ ὃς ἂν καὶ γνώμῃ πιστεύῃ τῶν ἐναντίων προέχειν· ὃ ἡμῖν ὑπάρχει·

ἐν ἴσῳ γὰρ οἱ ἄνθρωποι [illegible] ἴσοις [illegible] φρόνημα [illegible] :- ὁμοίως οἱ αὐτοὶ ἀξιοῦσιν αἰτιᾶσθαι ὅστις ἐν μαλακίᾳ ἐλλείπει τῆς ἐνυπαρχούσης δόξης καὶ μισεῖν τὸν ἐν θρασύτητι ὀρεγόμενον τῆς μὴ προσηκούσης δόξης :- [illegible] τοῦ κοινοῦ [illegible]:

Τὸ δὲ ἀπαλγήσαντας ἀντὶ τοῦ παυσαμένους, ὥσπερ τὸ ἀπολοφυρομένους :- Τὸ δὲ [illegible] κεφάλαιον ἐστὶ καὶ ὅλον [illegible]:-

Τὸ δὲ [illegible] κεφάλαιόν ἐστι ὅλου [illegible]:-

Τὸ γῆς καὶ θαλάσσης [illegible] χρῆσιν [illegible] πᾶσι [illegible]:-

Τὸ κηπίον [illegible] ἐγκαλλώπισμα [illegible] ὡς πρὸς τὴν [illegible] θαλάσσης [illegible] ὁ νομιζόμενος:-

καὶ τὴν τόλμαν ἀπὸ τῆς δόξης καὶ τῆς τύχης, ἣν ἐχομένοις ἐκ τοῦ ὑπὸ θεοῦ ὀχυρωτέραν
περιέχεται· ἢ περὶ τῆς παρούσης πίστεως καὶ ἐν τῷ ἀπροσώπῳ ἰσχύς· γνώμη δὲ ἀπὸ τῶν
ὑπαρχόντων· καὶ βεβαιοτέρα ἡ πρόνοια· τῆς τε περὶ ὑμῶν ἀσφαλείας τῶν τιμωμένων,
ἀπὸ τοῦ ἄρχειν ὥσπερ ἅπαντες ἐβλάβησαν, βοηθεῖ· καὶ μὴ φοβεῖν τοιούτους πρόμους,
καὶ μηδὲ τὰς πλείστας αἰτίας· μηδὲ νομίζετε ὡς ἐννοοῦμεν δουλεῖαν ἀλλοτρίας
ἀγωνίζεσθαι· ἀλλὰ καὶ ἀρχῆς στερηθῆναι καὶ κινδυνεύουσιν ἐν τῇ ἀρχῇ ἀποπληγῆναι.
καὶ οὐδὲ ἐκεῖνο ὅτι ὑμῖν ἐστιν, ἅ τις καὶ τὸ δεινὸν τῶν περὶ τὸν δεδιότως ἀπαραιτήτου
μηδὲ δραματίζεσθαι· ὡς τυραννίδα πρὸς δὴ ἔχετε αὐτήν· καὶ λαβόντας μὲν ἄδικον
δοκεῖν εἶναι· ἀφεῖναι δὲ ἐπικίνδυνον· ταχέως περὶ πολλοὶ τοιοῦτοι, εἰ τρόπους
τινὰ ἐπιχειρήσαντες ἀπολέσθαι· καὶ ἅμα τοῦ ἐπισφαλοῦς αὐτοῦ, αὐτόματοι κινδυνεῦσαι.
τὸ γὰρ ἀπαραίτητον οὐ σῴζεται, μὴ μετὰ τοῦ δραστηρίου γιγνόμενον· οὐ δὲ τὴν ἀρχὴν
πόλει ἐμφανῆ· ἀλλ' ὑπὸ κρατοῦσι φανερῶς δουλεύειν· ὑμᾶς δὲ μήτε ὑπὸ τῶν
τοιούτων δὲ πολιτῶν στρατεύεσθαι· μήτε ἐμῶν ἀξίως ἔχετε· ὥστε καὶ αὐτοῖς ἐκείνοις
γνώμην πολέμων, ἃ καὶ ἐπελθόντες οἱ ἐναντίοι ἔδρασαν ἀπὸ τῆς ἀρχῆς νῦν, μηδ' ἐκείνων
σαυτῶν ὑμῶν ὑπάρχειν· ἀπελεύθερον ἐγένετο τὸ περὶ ὧν προσδεχόμεθα ἤδη κινδύνους
ἤδη· πρᾶγμα μόνον δὴ τῶν πάντων ἐλπίδος κρεῖσσον γιγνόμενον· καὶ διὰ τοῦτο
οἱ δὲ τιμωροὺς τιμῶμεν ἔτι, μισοῦμεν οὐδέ ἀναμιμνήσκεσθαι περὶ ἀλγοῦντες δὲ περὶ
ἐκείνης ἐκ τοιούτων ἀναγκάζονται φέρειν τὰ χρήματα τῷ δαίμονι ἀναγκαίως τὰ τῶν ἀπο
τῶν πολεμίων ἀσφαλῶς ταῦτα ἐθέλειν· ἐπεὶ δὲ τῆς πόλεως περὶ τῆς εἰρήνης
τὰ μὴ ἐν ὑμῖν κωλυθῇ· γνώμην δὲ ὄνομα μεγίστον αὐτὴν ἔχουσαν ἐν πᾶσι νόμοις
διὰ τὸ ταῖς ἐκ φοβερῶν πεμφθεῖσαν· πλεῖστα δὲ σώματα καὶ πόνους ἀναλώσαντες
πολέμων· καὶ δι' ὧν ἀναμιμνήσκεσθε δὴ μετὰ τοῦ δεινοῦ γιγνομένου· καὶ ἐκεῖ διὰ τοῦτο
ἐπιτιθεμένοις καὶ νῦν ὑπὸ κινδύνων ποτὲ πάντων περιφύγομεν καὶ ἑκάστου·
ἀγαθὰ μνήμην καταλιπεῖν· ἐμῶν οὖν τοῦ τότε πλείστων δὴ ἡμῖν χάριν καὶ πο
λεμίοις μεγίστοις ἀντεσχόμεν πρὸς τὴν ἐκ πάντων καὶ καθ' ἑκάστους· πολλὴν τοῖς
συν
στασιάζουσι προσωτάτω καὶ μεγίστους ἐφ' ἡμῖν ἔσχεν· καίτοι ταῦτα ὁμοίως ἀπορρεῖν
μεμψαίμην ταῦτ'· ὁ δὲ δρᾶν τι βουλόμενος, καὶ αὐτὸς ζηλοῦσθαι· ἃ δὲ τις μὴ ἐκείνου τύχῃ,
φθονήσει· τὸ δὲ μισῆσαι καὶ κινδυνεύσειεν ἐν τῷ περὶ τοῦτο, πᾶσιν ἐξ ὑπάρχει

δὴ, ὅσοι ἕτεροι ἑτέρων ἠξίωσαν ἄρχειν· ὅστις δὲ ἐπὶ μεγίστοις τὸ ἐπίφθονον λαμ-
βάνει, ὀρθῶς βουλεύεται· μῖσος μὲν γὰρ οὐκ ἐπὶ πολὺ ἀντέχει· ἡ δὲ παραυτίκα τε λαμ-
πρότης· καὶ ἐς τὸ ἔπειτα δόξα, αἰείμνηστος καταλείπεται· ὑμεῖς δὲ ἔς τε τὸ μέλλον, καλὸν
προγνόντες ἔς τε τὸ αὐτίκα, μὴ αἰσχρὸν τῷ ἤδη προθύμῳ ἀμφότερα κτήσασθε·
καὶ λακεδαιμονίοις μήτε ἐπικηρυκεύεσθε, μήτε ἔνδηλοι ἔστε τοῖς παροῦσι πό-
νοις βαρυνόμενοι· ὡς οἵτινες πρὸς τὰς ξυμφορὰς γνώμῃ μὲν ἥκιστα λυποῦνται, ἔργῳ
δὲ μάλιστα ἀντέχουσιν, οὗτοι καὶ πόλεων καὶ ἰδιωτῶν κράτιστοί εἰσι· Τοιαῦτα ὁ πε-
ρικλῆς λέγων, ἐπειρᾶτο τοὺς ἀθηναίους τῆς τε ἐς αὑτὸν ὀργῆς παραλύειν, καὶ ἀπὸ
τῶν παρόντων δεινῶν ἀπάγειν τὴν γνώμην· οἱ δὲ, δημοσίᾳ μὲν τοῖς λόγοις ἀνεπείθοντο· *
καὶ οὔτε πρὸς τοὺς λακεδαιμονίους ἔτι ἔπεμπον, ἔς τε τὸν πόλεμον μᾶλλον ὥρμηντο·
ἰδίᾳ δὲ τοῖς παθήμασιν ἐλυποῦντο· ὁ μὲν δῆμος ὅτι ἀπ' ἐλασσόνων ὁρμώμενος,
ἐστέρητο καὶ τούτων· οἱ δὲ δυνατοὶ καλὰ κτήματα κατὰ τὴν χώραν οἰκοδομίαις τε
καὶ πολυτελέσι κατασκευαῖς ἀπολωλεκότες· τὸ δὲ μέγιστον, πόλεμον ἀντ' εἰ-
ρήνης ἔχοντες· οὐ μέντοι πρότερόν γε οἱ ξύμπαντες ἐπαύσαντο ἐν ὀργῇ ἔχοντες
αὐτὸν, πρὶν ἐζημίωσαν χρήμασιν· ὕστερον δ' αὖθις οὐ πολλῷ, ὅπερ φιλεῖ ὅμιλος ποιεῖν,
στρατηγὸν εἵλοντο· καὶ πάντα τὰ πράγματα ἐπέτρεψαν· ὧν μὲν περὶ τὰ οἰκεῖα
ἕκαστος ἤλγει, ἀμβλύτεροι ἤδη ὄντες· ὧν δὲ ἡ ξύμπασα πόλις προσεδεῖτο, πλεί-
στου ἄξιον νομίζοντες εἶναι· ὅσον τε γὰρ χρόνον προὔστη τῆς πόλεως ἐν τῇ εἰρήνῃ,
μετρίως ἐξηγεῖτο, καὶ ἀσφαλῶς διεφύλαξεν αὐτήν· ἐγένετο ἐπ' ἐκείνου μεγίστη· ἐπειδή τε
ὁ πόλεμος κατέστη, ὁ δὲ φαίνεται καὶ ἐν τούτῳ προγνοὺς τὴν δύναμιν· ἐπεβίω δὲ δύο ἔτη
καὶ ἓξ μῆνας· καὶ ἐπειδὴ ἀπέθανεν, ἐπὶ πλέον ἔτι ἐγνώσθη ἡ πρόνοια αὐτοῦ ἡ ἐς τὸν
πόλεμον· ὁ μὲν γὰρ ἡσυχάζοντάς τε καὶ τὸ ναυτικὸν θεραπεύοντας, καὶ ἀρχὴν μὴ ἐπικτω-
μένους ἐν τῷ πολέμῳ, μηδὲ τῇ πόλει κινδυνεύοντας ἔφη περιέσεσθαι· οἱ δὲ ταῦτά τε
πάντα ἐς τοὐναντίον ἔπραξαν· καὶ ἄλλα ἔξω τοῦ πολέμου δοκοῦντα εἶναι κατὰ τὰς
ἰδίας φιλοτιμίας, καὶ ἴδια κέρδη κακῶς ἔς τε σφᾶς αὐτοὺς καὶ τοὺς ξυμμάχους ἐπο-
λίτευσαν· ἃ κατορθούμενα μὲν τοῖς ἰδιώταις τιμὴ καὶ ὠφελία μᾶλλον ἦν· σφαλέντα δὲ
τῇ πόλει ἐς τὸν πόλεμον βλάβη καθίστατο· αἴτιον δ' ἦν· ὅτι ἐκεῖνος μὲν δυνατὸς
ὢν τῷ τε ἀξιώματι καὶ τῇ γνώμῃ, χρημάτων τε διαφανῶς ἀδωρότατος γενόμενος,

αὐτοῦ πρόγνωσις:-

κατορθουμένων [illegible] οὐρανοῦ
στρατηγῶν [illegible]
ἀπολλυμένων καὶ δήμου
ἀθηναίων στρατηγῶν:-

ἰδιώτας καὶ τοὺς ῥήτορας,
καὶ τοὺς δημαγωγούς· οὐχὶ
τοὺς ἰδιώτας κατὰ τὸ ἀληθές,
ἀλλ' ὡς πρὸς αὐτὸν [illegible]
τοῦ δυνατοῦ καὶ τῆς πόλεως:-

κατὰ τὸ πλῆθος ἐλευθέρως, καὶ οὐκ ἤγετο μᾶλλον ὑπ' αὐτοῦ ἢ αὐτὸς ἦγε, διὰ τὸ μὴ κτώμενος
ἐξ οὐ προσηκόντων τὴν δύναμιν πρὸς ἡδονήν τι λέγειν, ἀλλ' ἔχων ἐπ' ἀξιώσει καὶ πρὸς
ὀργήν τι ἀντειπεῖν. ὁπότε γοῦν αἴσθοιτό τι αὐτοὺς παρὰ καιρὸν ὕβρει θαρσοῦντας,
λέγων κατέπλησσεν ἐπὶ τὸ φοβεῖσθαι, καὶ δεδιότας αὖ ἀλόγως ἀντικαθίστη πάλιν
ἐπὶ τὸ θαρσεῖν. ἐγίγνετό τε λόγῳ μὲν δημοκρατία, ἔργῳ δὲ ὑπὸ τοῦ πρώτου ἀνδρὸς
ἀρχή. οἱ δὲ ὕστερον ἴσοι αὐτοὶ μᾶλλον πρὸς ἀλλήλους ὄντες, καὶ ὀρεγόμενοι
τοῦ πρῶτος ἕκαστος γίγνεσθαι, ἐτράποντο καθ' ἡδονὰς τῷ δήμῳ καὶ τὰ πράγματα
ἐνδιδόναι. ἐξ ὧν ἄλλα τε πολλά, ὡς ἐν μεγάλῃ πόλει καὶ ἀρχὴν ἐχούσῃ, ἡμαρτήθη, καὶ
ὁ ἐς Σικελίαν πλοῦς, ὃς οὐ τοσοῦτον γνώμης ἁμάρτημα ἦν πρὸς οὓς ἐπῇσαν,
ὅσον οἱ ἐκπέμψαντες οὐ τὰ πρόσφορα τοῖς οἰχομένοις ἐπιγιγνώσκοντες, ἀλλὰ
κατὰ τὰς ἰδίας διαβολὰς περὶ τῆς τοῦ δήμου προστασίας τά τε ἐν τῷ στρα-
τοπέδῳ ἀμβλύτερα ἐποίουν, καὶ τὰ περὶ τὴν πόλιν πρῶτον ἐν ἀλλήλοις ἐτα-
ράχθησαν. σφαλέντες δὲ ἐν Σικελίᾳ ἄλλῃ τε παρασκευῇ καὶ τοῦ ναυτικοῦ τῷ
πλέονι μορίῳ, καὶ κατὰ τὴν πόλιν ἤδη ἐν στάσει ὄντες, ὅμως τρία μὲν ἔτη ἀντεῖχον
τοῖς τε πρότερον ὑπάρχουσι πολεμίοις καὶ τοῖς ἀπὸ Σικελίας μετ' αὐτῶν, καὶ
τῶν ξυμμάχων ἔτι τοῖς πλέοσιν ἀφεστηκόσι, Κύρῳ τε ὕστερον βασιλέως
παιδὶ προσγενομένῳ, ὃς παρεῖχε χρήματα Πελοποννησίοις ἐς τὸ ναυτικόν,
καὶ οὐ πρότερον ἐνέδοσαν ἢ αὐτοὶ ἐν σφίσι κατὰ τὰς ἰδίας διαφορὰς περιπε-
σόντες ἐσφάλησαν. τοσοῦτον τῷ Περικλεῖ ἐπερίσσευσε τότε ἀφ' ὧν αὐτὸς προέγνω,
καὶ πάνυ ἂν ῥᾳδίως περιγενέσθαι τὴν πόλιν Πελοποννησίων αὐτῶν τῷ πολέμῳ. οἱ δὲ
Λακεδαιμόνιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι τοῦ αὐτοῦ θέρους ἐστράτευσαν ναυσὶν ἑκατὸν
ἐς Ζάκυνθον τὴν νῆσον, ἣ κεῖται ἀντιπέρας Ἤλιδος. εἰσὶ δὲ Ἀχαιῶν τῶν ἐκ Πε-
λοποννήσου ἄποικοι, καὶ Ἀθηναίοις ξυνεμάχουν. ἐπέπλεον δὲ Λακεδαιμο-
νίων χίλιοι ὁπλῖται, καὶ Κνῆμος Σπαρτιάτης ναύαρχος. ἀποβάντες δὲ ἐς
τὴν γῆν ἐδῄωσαν τὰ πολλά. καὶ ἐπειδὴ οὐ ξυνεχώρουν, ἀπέπλευσαν ἐπ' οἴκου.
καὶ τοῦ αὐτοῦ θέρους τελευτῶντος, Ἀριστεὺς Κορίνθιος καὶ Λακεδαιμονίων
πρέσβεις Ἀνήριστος καὶ Νικόλαος καὶ Στρατόδημος καὶ Τεγεάτης Τιμαγόρας
καὶ Ἀργεῖος ἰδίᾳ Πόλλις, πορευόμενοι ἐς τὴν Ἀσίαν ὡς βασιλέα, εἴ πως πείσειαν αὐτὸν

[Margin notes:]
ἀντίθεσις τὰ κατὰ τὸν ἀλη[illegible] [illegible]

ὡς ἐν Σικελίᾳ

βασιλέως τοῦ Δαρείου υἱοῦ Ἀρταξέρξου [illegible] τῆς ναυμαχίας [illegible]

περὶ Ζακυνθίων

[illegible] Ἀργεῖος ἰδίᾳ [illegible]

χρήματά τε παρασχεῖν καὶ ξυμπολεμεῖν, ἀφικνοῦνται ὡς Σιτάλκην τὸν
Τήρεω ἐς Θρᾴκην· βουλόμενοι πεῖσαί τε αὐτὸν, εἰ δύναιντο, μεταστάντα τῆς Ἀθηναίων
ξυμμαχίας στρατεῦσαι ἐπὶ τὴν Ποτείδαιαν· οὗ ἦν στράτευμα τῶν Ἀθηναίων πολι-
ορκοῦν· καὶ ᾗπερ ὥρμηντο δι' ἐκείνου πορευθῆναι πέραν τοῦ Ἑλλησπόντου ὡς Φαρνάκην
τὸν Φαρναβάζου· ὃς αὐτοὺς ἔμελλεν ὡς βασιλέα ἀναπέμψειν· παρατυχόντες
δὲ Ἀθηναίων πρέσβεις Λέαρχος Καλλιμάχου καὶ Ἀμεινιάδης Φιλήμονος παρὰ τῷ Σι- ταῦτ' ἑρμηνεύεται:–
τάλκῃ, πείθουσι τὸν Σάδοκον τὸν γεγενημένον Ἀθηναῖον Σιτάλκου υἱὸν, τοὺς ἄν-
δρας ἐγχειρίσαι σφίσιν, ὅπως μὴ διαβάντες ὡς βασιλέα τὴν ἐκείνων πόλιν τὸ μέρος
βλάψωσιν. ὁ δὲ πεισθεὶς, πορευομένους αὐτοὺς διὰ τῆς Θρᾴκης ἐπὶ τὸ πλοῖον
ᾧ ἔμελλον τὸν Ἑλλήσποντον περαιώσειν πρὶν ἐσβαίνειν, ξυλλαμβάνει· ἄλλους ξυμ-
πέμψας μετὰ τοῦ Λεάρχου καὶ Ἀμεινιάδου· καὶ ἐκέλευσεν ἐκείνοις παραδοῦναι· οἱ δὲ
λαβόντες ἐκόμισαν ἐς τὰς Ἀθήνας· ἀφικομένων δὲ αὐτῶν δείσαντες οἱ Ἀθη-
ναῖοι τὸν Ἀριστέα μὴ αὖθις σφᾶς ἔτι πλείω κακουργῇ διαφυγὼν, ὅτι καὶ πρὸ
τούτων τὰ τῆς Ποτειδαίας καὶ τῶν ἐπὶ Θρᾴκης πάντα ἐφαίνετο πράξας, ἀκρίτους
καὶ βουλομένους ἔστιν ἃ εἰπεῖν αὐθημερὸν ἀπέκτειναν πάντας καὶ ἐς φάραγγα
ἐσέβαλον, δικαιοῦντες τοῖς αὐτοῖς ἀμύνεσθαι οἷσπερ καὶ οἱ Λακεδαιμόνιοι ὑπῆρ-
ξαν· τοὺς ἐμπόρους οὓς ἔλαβον Ἀθηναίων καὶ τῶν ξυμμάχων ἐν ὁλκάσι περὶ
Πελοπόννησον πλέοντας ἀποκτείναντες καὶ ἐς φάραγγας ἐσβαλόντες· πάντας
γὰρ δὴ κατ' ἀρχὰς τοῦ πολέμου οἱ Λακεδαιμόνιοι ὅσους λάβοιεν ἐν τῇ θαλάσ-
σῃ, ὡς πολεμίους διέφθειρον· καὶ τοὺς μετὰ Ἀθηναίων ξυμπολεμοῦντας·
καὶ τοὺς μηδὲ μεθ' ἑτέρων· τοῦ δ' αὐτοῦ θέρους τελευτῶντος· μετὰ τὰ βασιλ:–
καὶ Ἀμπρακιῶται αὐτοί τε καὶ τῶν βαρβάρων πολλοὺς ἀναστήσαντες, ἐστράτευσαν ἀρχὴ τῆς μεταξὺ ἀμφιλόχων
ἐπ' Ἄργος τὸ Ἀμφιλοχικὸν καὶ τὴν ἄλλην Ἀμφιλοχίαν· ἔχθρα δὲ πρὸς τοὺς Ἀργείους ἀμπρακιωτῶν ἔχθρας
ἀπὸ τοῦδε αὐτοῖς ἤρξατο πρῶτον γενέσθαι. Ἄργος τὸ Ἀμφιλοχικὸν καὶ Ἀμφιλο- καὶ ἀργείων, ὅς ἐστι τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ:–
χίαν τὴν ἄλλην ἔκτισε μὲν μετὰ τὰ Τρωϊκὰ οἴκαδε ἀναχωρήσας καὶ οὐκ ἀρεσκόμενος
τῇ ἐν Ἄργει καταστάσει Ἀμφίλοχος ὁ Ἀμφιάρεω ἐν τῷ Ἀμπρακικῷ κόλπῳ,
ὁμώνυμον τῇ αὑτοῦ πατρίδι Ἄργος ὀνομάσας· καὶ ἦν ἡ πόλις αὕτη μεγίστη τῆς Ἀμ-
[illegible]
φιλοχίας· καὶ τοὺς οἰκήτορας εἶχε δυνατωτάτους· ὑπὸ ξυμφορῶν δὲ πολλαῖς

γενεαῖς ὕστερον πιεζόμενοι ἀμβρακιώτας ὁμόρους ὄντας τῇ ἀμφιλοχικῇ, ξυνοίκους ἐπηγάγοντο· καὶ ἡλληνίσθησαν τὴν νῦν γλῶσσαν τότε πρῶτον ἀπὸ τῶν ἀμβρακιωτῶν ξυνοικησάντων· οἱ δὲ ἄλλοι ἀμφίλοχοι βάρβαροί εἰσιν. ἐκβάλλουσιν οὖν τοὺς ἀργείους οἱ ἀμβρακιῶται χρόνῳ καὶ αὐτοὶ ἴσχουσι τὴν πόλιν. οἱ δ' ἀμφίλοχοι γενομένου τούτου, διδόασιν ἑαυτοὺς ἀκαρνᾶσι· καὶ προσπαρακαλέσαντες ἀμφότεροι ἀθηναίους, οἳ αὐτοῖς φορμίωνά τε στρατηγὸν ἔπεμψαν καὶ ναῦς τριάκοντα· ἀφικομένου δὲ τοῦ φορμίωνος, αἱροῦσι κατὰ κράτος ἄργος· καὶ τοὺς ἀμβρακιώτας ἠνδραπόδισαν· κοινῇ τε ᾤκισαν αὐτὸ ἀμφίλοχοι καὶ ἀκαρνᾶνες. μετὰ δὲ τοῦτο ἡ ξυμμαχία ἐγένετο πρῶτον ἀθηναίοις καὶ ἀκαρνᾶσιν. οἱ δὲ ἀμβρακιῶται τὴν μὲν ἔχθραν ἐς τοὺς ἀργείους ἀπὸ τοῦ ἀνδραποδισμοῦ σφῶν αὐτῶν πρῶτον ἐποιήσαντο· ὕστερον δὲ ἐν τῷ πολέμῳ τήνδε τὴν στρατείαν ποιοῦνται αὐτῶν τε καὶ χαόνων καὶ ἄλλων τινῶν τῶν πλησιοχώρων βαρβάρων. ἐλθόντες τε πρὸς τὸ ἄργος, τῆς μὲν χώρας ἐκράτουν· τὴν δὲ πόλιν ὡς οὐκ ἐδύναντο ἑλεῖν προσβαλόντες, ἀπεχώρησαν ἐπ' οἴκου καὶ διελύθησαν κατὰ ἔθνη. τοσαῦτα μὲν ἐν τῷ θέρει ἐγένετο. τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου χειμῶνος ἀθηναῖοι ναῦς ἔστειλαν εἴκοσι μὲν περὶ πελοπόννησον καὶ φορμίωνα στρατηγόν· ὃς ὁρμώμενος ἐκ ναυπάκτου, φυλακὴν εἶχε μήτ' ἐκπλεῖν ἐκ κορίνθου καὶ τοῦ κρισαίου κόλπου μηδένα, μήτ' ἐσπλεῖν· ἑτέρας δὲ ἓξ ἐπὶ καρίας καὶ λυκίας καὶ μελήσανδρον στρατηγόν, ὅπως ταῦτά τε ἀργυρολογῶσι καὶ τὸ λῃστικὸν τῶν πελοποννησίων μὴ ἐῶσιν αὐτόθεν ὁρμώμενον βλάπτειν τὸν πλοῦν τῶν ὁλκάδων τῶν ἀπὸ φασήλιδος καὶ φοινίκης καὶ τῆς ἐκεῖθεν ἠπείρου. ἀναβὰς δὲ στρατιᾷ ἀθηναίων τε τῶν ἀπὸ τῶν νεῶν καὶ τῶν ξυμμάχων ἐς τὴν λυκίαν ὁ μελήσανδρος, ἀποθνήσκει· καὶ τῆς στρατιᾶς μέρος τι διέφθειρε νικηθεὶς μάχῃ. τοῦ δ' αὐτοῦ χειμῶνος οἱ ποτειδεᾶται, ἐπειδὴ οὐκέτι ἐδύναντο πολιορκούμενοι ἀντέχειν, ἀλλ' αἵ τε ἐσβολαὶ ἐς τὴν ἀττικὴν πελοποννησίων οὐδὲν μᾶλλον ἀπανίστασαν τοὺς ἀθηναίους, ὅ τε σῖτος ἐπελελοίπει, καὶ ἄλλα τε πολλὰ ἐπεγεγένητο αὐτόθι ἤδη βρώσεως πέρι ἀναγκαίας, καί τινες καὶ ἀλλήλων ἐγέγευντο, οὕτω δὴ λόγους προσφέρουσι περὶ ξυμβάσεως τοῖς στρατηγοῖς τῶν ἀθηναίων τοῖς ἐπὶ σφίσι τεταγμένοις, ξενοφῶντί τε τῷ εὐριπίδου καὶ ἑστιοδώρῳ τῷ ἀριστοκλείδου, καὶ φανομάχῳ τῷ καλλιμάχου. οἱ δὲ προσεδέξαντο, ὁρῶντες μὲν τῆς στρατιᾶς τὴν ταλαιπωρίαν ἐν χωρίῳ χειμερινῷ·

οἱ τῶν ἀμφιλόχων ... οἱ δ' ἀμπρακιῶται ... ἑλληνίζουσι ...

ἀπὸ τοῦ ἀνδραποδισμοῦ αὐτῶν

τὸ λῃστικὸν τῶν πελοποννησίων

φορμίωνος στρατηγὸς ἀθηναίων

φασήλιδος τῆς παμφυλίας· μέμνηται τῆς καὶ διονύσιος ὁ περιηγητής

τὰς βίας ... ταλαιπωρίαν

ἀναλωκυίας τε ἤδη τῆς πόλεως δισχίλια τάλαντα ἐς τὴν πολιορκίαν. ἐπὶ τοῖσδε οὖν ξυ-
νέβησαν, ἐξελθεῖν αὐτοὺς καὶ παῖδας καὶ γυναῖκας καὶ τοὺς ἐπικούρους ξὺν ἑνὶ ἱματί-
ῳ, γυναῖκας δὲ ξὺν δυοῖν, καὶ ἀργύριόν τι ῥητὸν ἔχοντας ἐφόδιον. καὶ οἱ μὲν ὑπό-
σπονδοι ἐξῆλθον ἐπί τε τὴν Χαλκιδικὴν καὶ ᾗ ἕκαστος ἐδύνατο. Ἀθηναῖοι δὲ τούς τε
στρατηγοὺς ἐπῃτιάσαντο ὅτι ἄνευ αὐτῶν ξυνέβησαν. ἐνόμιζον γὰρ ἂν κρατῆσαι
τῆς πόλεως ᾗ ἐβούλοντο. καὶ ὕστερον ἐποίκους ἔπεμψαν ἑαυτῶν
ἐς Ποτείδαιαν καὶ κατῴκισαν. ταῦτα μὲν ἐν τῷ χειμῶνι ἐγένετο. καὶ τὸ δεύτε-
ρον ἔτος ἐτελεύτα τῷ πολέμῳ τῷδε ὃν Θουκυδίδης ξυνέγραψεν. Τοῦ δὲ
ἐπιγιγνομένου θέρους, οἱ Πελοποννήσιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι ἐς μὲν τὴν Ἀττικὴν
οὐκ ἐσέβαλον, ἐστράτευσαν δὲ ἐπὶ Πλάταιαν. ἡγεῖτο δὲ Ἀρχίδαμος ὁ Ζευξιδά-
μου Λακεδαιμονίων βασιλεύς. καὶ καθίσας τὸν στρατὸν ἔμελλε δῃώσειν τὴν γῆν.
οἱ δὲ Πλαταιῆς εὐθὺς πρέσβεις πέμψαντες πρὸς αὐτὸν ἔλεγον τοιάδε.
Ἀρχίδαμε καὶ Λακεδαιμόνιοι, οὐ δίκαια ποιεῖτε οὐδ' ἄξια οὔτε ὑμῶν οὔτε
πατέρων ὧν ἐστέ, ἐς γῆν τὴν Πλαταιῶν στρατεύοντες. Παυσανίας γὰρ ὁ Κλε-
ομβρότου Λακεδαιμόνιος ἐλευθερώσας τὴν Ἑλλάδα ἀπὸ τῶν Μήδων μετὰ Ἑλ-
λήνων τῶν ἐθελησάντων ξυνάρασθαι τὸν κίνδυνον τῆς μάχης ἣ παρ' ἡμῖν
ἐγένετο, θύσας ἐν τῇ Πλαταιῶν ἀγορᾷ Διὶ ἐλευθερίῳ ἱερὰ καὶ ξυγκαλέσας πάν-
τας τοὺς ξυμμάχους, ἀπεδίδου Πλαταιεῦσι γῆν καὶ πόλιν τὴν σφετέραν ἔ-
χοντας αὐτονόμους οἰκεῖν. στρατεῦσαί τε μηδένα ποτὲ ἀδίκως ἐπ' αὐτοὺς μηδ'
ἐπὶ δουλείᾳ. εἰ δὲ μή, ἀμύνειν τοὺς παρόντας ξυμμάχους κατὰ δύναμιν. τάδε μὲν ἡμῖν
πατέρες οἱ ὑμέτεροι ἔδοσαν ἀρετῆς ἕνεκα καὶ προθυμίας τῆς ἐν ἐκείνοις
τοῖς κινδύνοις γενομένης. ὑμεῖς δὲ τἀναντία δρᾶτε. μετὰ γὰρ Θηβαίων τῶν
ἡμῖν ἐχθίστων ἐπὶ δουλείᾳ τῇ ἡμετέρᾳ ἥκετε. μάρτυρας δὲ θεοὺς τούς τε
ὁρκίους τότε γενομένους ποιούμενοι καὶ τοὺς ὑμετέρους πατρῴους
καὶ ἡμετέρους ἐγχωρίους, λέγομεν ὑμῖν τὴν γῆν τὴν Πλαταιίδα μὴ ἀδικεῖν,
μηδὲ παραβαίνειν τοὺς ὅρκους, ἐᾶν δὲ οἰκεῖν αὐτονόμους καθάπερ Παυσανίας
ἐδικαίωσε. τοσαῦτα εἰπόντων τῶν Πλαταιῶν, Ἀρχίδαμος ὑπολαβὼν εἶπε.
δίκαια λέγετε ὦ ἄνδρες Πλαταιῆς, ἢν ποιῆτε ὅμοια τοῖς λόγοις. καθάπερ

ἀνδραποδίζονται οἱ ἀνδρ(ες) / δρασμὸν βουλόμενοι :—

ἔτ(ος) β' :—

* Πλαταιέων δημηγορία πρὸς Ἀρχίδαμον :—

ἐφ' ἡμῖν

* ἀπόκρισις Ἀρχιδάμου· / δημηγορία Ἀρχιδάμου :—

ζω [illegible]:-

περ παυσανίας ὑμῖν παρέδωκεν, αὐτοί τε αὐτονομεῖσθε, καὶ τοὺς ἄλλους ξυνελευθεροῦτε,
ὅσοι μετασχόντες τῶν τότε κινδύνων ὑμῖν τε ξυνώμοσαν, καὶ εἰσὶ νῦν ὑπ' ἀθηναίοις,
παρασκευή τε τοσήδε καὶ πόλεμος γεγένηται αὐτῶν ἕνεκα καὶ τῶν ἄλλων ἐλευθερώσεως.
ἧς μάλιστα μὲν μετασχόντες καὶ αὐτοὶ ἐμμείνατε τοῖς ὅρκοις· εἰ δὲ μή, ἅπερ καὶ τὸ πρότερον
ἤδη προυκαλεσάμεθα, ἡσυχίαν ἄγετε νεμόμενοι τὰ ὑμέτερα αὐτῶν· καὶ ἔστε
μηδὲ μεθ' ἑτέρων· δέχεσθε δὲ ἀμφοτέρους φίλους, ἐπὶ πολέμῳ δὲ μηδετέρους·
καὶ τάδε ἡμῖν ἀρκέσει. ὁ μὲν ἀρχίδαμος τοσαῦτα εἶπεν· οἱ δὲ πλαταιῶν πρέσβεις *
ἀκούσαντες ταῦτα, ἐσῆλθον ἐς τὴν πόλιν καὶ τῷ πλήθει τὰ ῥηθέντα κοινώσαντες, — ἀπόκρισις πλαταιῶν:-
ἀπεκρίναντο αὐτῷ ὅτι ἀδύνατα σφίσιν εἴη ποιεῖν ἃ προκαλεῖται ἄνευ ἀθη-
ναίων· παῖδες γὰρ σφῶν καὶ γυναῖκες παρ' ἐκείνοις εἶεν· δεδιέναι δὲ καὶ περὶ τῇ
πάσῃ πόλει μὴ ἐκείνων ἀποχωρησάντων, ἀθηναῖοι ἐλθόντες σφίσιν οὐκ ἐπιτρέπωσιν·
ἢ θηβαῖοι ὡς ἔνορκοι ὄντες κατὰ τὸ ἀμφοτέρους δέχεσθαι, αὖθις σφῶν τὴν πόλιν
πειράσωσι καταλαβεῖν. ὁ δὲ θαρσύνων αὐτοὺς πρὸς ταῦτα ἔφη· ὑμεῖς δὲ τὴν μὲν πόλιν
καὶ οἰκίας ἡμῖν παράδοτε τοῖς λακεδαιμονίοις, καὶ γῆς ὅρους ἀποδείξατε,
καὶ δένδρα ἀριθμῷ τὰ ὑμέτερα, καὶ ἄλλο εἴ τι δυνατὸν ἐς ἀριθμὸν ἐλθεῖν· αὐτοὶ
δὲ μεταχωρήσατε ὅποι βούλεσθε, ἕως ἂν ὁ πόλεμος ᾖ· ἐπειδὰν δὲ παρέλθῃ,
ἀποδώσομεν ὑμῖν ἃ ἂν παραλάβωμεν· μέχρι δὲ τοῦδε ἕξομεν παρακαταθήκην,
ἐργαζόμενοι καὶ φορὰν φέροντες ἣ ἂν ὑμῖν μέλλῃ ἱκανὴ ἔσεσθαι. οἱ δ' ἀκούσαντες
ἐσῆλθον αὖθις ἐς τὴν πόλιν· καὶ βουλευσάμενοι μετὰ τοῦ πλήθους, ἔλεξαν ὅτι βού-
λονται ἃ προκαλεῖται ἀθηναίοις κοινῶσαι πρῶτον, καὶ ἢν πείθωσιν αὐτούς, ποιεῖν
ταῦτα· μέχρι δὲ τούτου σπείσασθαι σφίσιν ἐκέλευον, καὶ τὴν γῆν μὴ δῃοῦν. ὁ δὲ ἡ-
μέρας τε ἐσπείσατο ἐν αἷς εἰκὸς ἦν κομισθῆναι, καὶ τὴν γῆν οὐκ ἔτεμνεν. ἐλθόντες
δὲ οἱ πλαταιῆς πρέσβεις ὡς τοὺς ἀθηναίους, καὶ βουλευσάμενοι μετ' αὐτῶν, πάλιν
ἦλθον ἀπαγγέλλοντες τοῖς ἐν τῇ πόλει τοιάδε· οὔτ' ἐν τῷ πρὸ τοῦ χρόνῳ, ὦ ἄνδρες
πλαταιῆς, ἀφ' οὗ ξύμμαχοι ἐγενόμεθα, ἀθηναῖοί φασιν ἐν οὐδενὶ ὑμᾶς προέσθαι
ἀδικουμένους, οὔτε νῦν περιόψεσθαι, βοηθήσειν δὲ κατὰ δύναμιν. ἐπισκήπτουσί τε
ὑμῖν πρὸς τῶν ὅρκων οὓς οἱ πατέρες ὤμοσαν, μηδὲν νεωτερίζειν περὶ τὴν ξυμ-
μαχίαν. τοιαῦτα τῶν πρέσβεων ἀπαγγειλάντων, οἱ πλαταιῆς ἐβουλεύσαντο ἀθηναίοις

μὴ προδιδόναι· ἀλλ' ἀνέχεσθαι καὶ γῆν τεμνομένην ἂν δέοι ὁρῶντας. καὶ ἄλλο πάσχοντας
ὅτι ἂν ξυμβαίνοι· ἐξελθεῖν τε μηδένα ἔτι, ἀλλ' ἀπὸ τοῦ τείχους ἀποκρίνασθαι· ὅτι ἀδύ-
νατα σφίσιν ποιεῖν ἐστιν ἃ λακεδαιμόνιοι προκαλοῦνται. ὡς δὲ ἀπεκρίναντο, ἐν-
τεῦθεν δὴ πρῶτον μὲν ἐς ἐπιμαρτυρίαν καὶ θεῶν καὶ ἡρώων τῶν ἐγχωρίων, ἀρχί-
δαμος βασιλεὺς κατέστη· λέγων ὧδε· θεοὶ ὅσοι γῆν πλαταιίδα ἔχετε καὶ ἥρωες, ξυνίστο-
ρές ἐστε ὅτι οὔτε τὴν ἀρχὴν ἀδίκως ἐκλιπόντων δὲ τῶνδε προτέρων τὸ ξυνώμοτον,
ἐπὶ γῆν τήνδε ἤλθομεν· ἐν ᾗ οἱ πατέρες ἡμῶν εὐξάμενοι ὑμῖν μήδων ἐκράτησαν· καὶ πα-
ρέσχετε αὐτὴν εὐμενῆ ἐναγωνίσασθαι τοῖς ἕλλησιν· οὔτε νῦν ἤν τι ποιῶμεν ἀδική-
σομεν· προκαλεσάμενοι γὰρ πολλὰ καὶ εἰκότα· οὐ τυγχάνομεν· ξυγγνώμονες δὲ ἔστε τῆς
μὲν ἀδικίας κολάζεσθαι τοῖς ὑπάρχουσι προτέροις· τῆς δὲ τιμωρίας, τυγχάνειν
τοῖς ἐπιφέρουσι νομίμως. τοσαῦτα ἐπιθειάσας, καθίστη ἐς τὸν πόλεμον τὸν στρατόν.
καὶ πρῶτον μὲν περιεσταύρωσαν αὐτοὺς τοῖς δένδρεσιν ἃ ἔκοψαν, τοῦ μηδένα ἐπεξιέναι.
ἔπειτα χῶμα ἔχουν πρὸς τὴν πόλιν· ἐλπίζοντες ταχίστην αἵρεσιν ἔσεσθαι αὐτῶν
στρατεύματος τοσούτου ἐργαζομένου· ξύλα μὲν οὖν τέμνοντες ἐκ τοῦ κιθαιρῶνος παρῳ-
κοδόμουν ἑκατέρωθεν φορμηδὸν ἀντὶ τοίχων τιθέντες, ὅπως μὴ διαχέοιτο ἐπὶ πο-
λὺ τὸ χῶμα. ἐφόρουν δὲ ὕλην ἐς αὐτὸ καὶ λίθους καὶ γῆν καὶ εἴ τι ἄλλο ἀνύτειν μέλ-
λοι ἐπιβαλλόμενον. ἡμέρας δὲ ἔχουν ἑβδομήκοντα καὶ νύκτας ξυνεχῶς· διῃρημένοι
κατ' ἀναπαύλας· ὥστε τοὺς μὲν φέρειν· τοὺς δὲ ὕπνον τε καὶ σῖτον αἱρεῖσθαι. λακεδ-
αιμονίων τε οἱ ξεναγοὶ ἑκάστης πόλεως ξυνεφεστῶτες, ἠνάγκαζον ἐς τὸ ἔργον.
οἱ δὲ πλαταιῆς ὁρῶντες τὸ χῶμα αἰρόμενον, ξύλινον τεῖχος ξυνθέντες καὶ ἐπιστήσαντες τῷ
ἑαυτῶν τείχει ᾗ προσεχοῦτο, ἐσῳκοδόμουν ἐς αὐτὸ πλίνθους ἐκ τῶν ἐγγὺς
οἰκιῶν καθαιροῦντες. ξύνδεσμος δ' ἦν αὐτοῖς τὰ ξύλα, τοῦ μὴ ὑψηλὸν γιγνόμενον
ἀσθενὲς εἶναι τὸ οἰκοδόμημα. καὶ προκαλύμματα εἶχε δέρρεις καὶ διφθέρας.
ὥστε τοὺς ἐργαζομένους καὶ τὰ ξύλα, μήτε πυρφόροις οἰστοῖς βάλλεσθαι, ἐν ἀσφαλεί-
ᾳ τε εἶναι. ἤρετο δὲ τὸ ὕψος τοῦ τείχους μέγα. καὶ τὸ χῶμα οὐ σχολαίτερον ἀντανῄ-
ει αὐτῷ. καὶ οἱ πλαταιῆς τοιόνδε τι ἐπινοοῦσι· διελόντες τοῦ τείχους ᾗ προσέ-
πιπτε τὸ χῶμα ἐσεφόρουν τὴν γῆν. οἱ δὲ πελοποννήσιοι αἰσθόμενοι, ἐν ταρσοῖς
καλάμου πηλὸν ἐνίλλοντες, ἐσέβαλλον ἐς τὸ διῃρημένον· ὅπως μὴ διαχεόμενον

σημείωσαι ὁ ἀρχίδαμος:-

ὅτι οἱ παλαιοὶ τὰ ὄρη ξύλοις σταυροῖς [illegible]:-
σημείωσαι τὸ δένδρεσιν ἦλθον:-
ἡ αἵρεσις παντὸς τοῦ τείχους [illegible]:-

κιθαιρὼν ὄρος βοιωτίας:-
φορμηδόν· φορμοὶ [illegible] τοῖς ἐν ἀλλὰξ [illegible] τὸ πλάτος [illegible]:-

οἱ τῶν μισθοφόρων ἄρχοντες. ξεναγοὶ [illegible] τοῖς μισθοφόροις:-

ἐν ταρσοῖς:-

ὥσπερ ἡ γῆ φοροῖτο· οἱ δὲ ταύτῃ ἀποκληόμενοι, τοῦτο μὲν ἐπέσχον· ὑπόνομον δὲ ἐκ
τῆς πόλεως ὀρύξαντες καὶ ξυντεκμηράμενοι ὑπὸ τὸ χῶμα, ὑφεῖλκον αὖθις παρὰ
σφᾶς τὸν χοῦν· καὶ ἐλάνθανον ἐπὶ πολὺ τοὺς ἔξω, ὥστε ἐπιβάλλοντας ἧσσον ἀνύτειν,
ὑπαγομένου αὐτοῖς κάτωθεν τοῦ χώματος καὶ ἱζάνοντος αἰεὶ ἐπὶ τὸ κενούμενον. δεδιότες
δὲ μὴ οὐδ' οὕτω δύνωνται ὀλίγοι πρὸς πολλοὺς ἀντέχειν, προσεπεξηῦρον τόδε·
τὸ μὲν μέγα οἰκοδόμημα ἐπαύσαντο ἐργαζόμενοι τὸ κατὰ τὸ χῶμα· ἔνθεν δὲ καὶ ἔνθεν
αὐτοῦ ἀρξάμενοι ἀπὸ τοῦ βραχέος τείχους ἐκ τοῦ ἐντὸς μηνοειδὲς ἐς τὴν πόλιν
προσῳκοδόμουν· ὅπως εἰ τὸ μέγα τεῖχος ἁλίσκοιτο, τοῦτ' ἀντέχοι· καὶ δέοι τοὺς
ἐναντίους αὖθις πρὸς αὐτὸ χοῦν· καὶ προχωροῦντας ἔσω, διπλάσιόν τε (ἀντὶ τοῦ ἑκατέρωθεν βάλλεσθαι)
πόνον ἔχειν· καὶ ἐν ἀμφιβόλῳ μᾶλλον γίγνεσθαι. ἅμα δὲ τῇ χώσει, καὶ μηχανὰς
προσῆγον τῇ πόλει οἱ Πελοποννήσιοι· μίαν μὲν ἣ τοῦ μεγάλου οἰκοδομήματος
κατὰ τὸ χῶμα προσαχθεῖσα, ἐπὶ μέγα τε κατέσεισε καὶ τοὺς Πλαταιᾶς ἐφόβησεν·
ἄλλας δὲ ἄλλῃ τοῦ τείχους· ἃς βρόχους τε περιβάλλοντες ἀνέκλων οἱ Πλαταιῆς·
καὶ δοκοὺς μεγάλας ἀρτήσαντες ἁλύσεσι μακραῖς σιδηραῖς ἀπὸ τῆς
τομῆς ἑκατέρωθεν ἀπὸ κεραιῶν δύο ἐπικεκλιμένων καὶ ὑπερτεινουσῶν ὑπὲρ
τοῦ τείχους ἀνελκύσαντες ἐγκαρσίας, ὁπότε προσπεσεῖσθαί πῃ μέλλοι ἡ
μηχανή, ἀφίεσαν τὴν δοκὸν χαλαραῖς ταῖς ἁλύσεσι καὶ οὐ διὰ χειρὸς ἔχοντες·
(ἀπέτεμνε τὸ ἄκρον) ἡ δὲ ῥύμῃ ἐμπίπτουσα, ἀπεκαύλιζε τὸ προέχον τῆς ἐμβολῆς. μετὰ
δὲ τοῦτο, οἱ Πελοποννήσιοι ὡς αἵ τε μηχαναὶ οὐδὲν ὠφέλουν καὶ τῷ χώματι
τὸ ἀντιτείχισμα ἐγίγνετο, νομίσαντες ἄπορον εἶναι ἀπὸ τῶν παρόντων δεινῶν
ἑλεῖν τὴν πόλιν, πρὸς τὴν περιτείχισιν παρεσκευάζοντο. πρότερον δὲ πυρὶ ἔδο-
ξεν αὐτοῖς πειρᾶσαι εἰ δύναιντο πνεύματος γενομένου ἐπιφλέξαι τὴν πόλιν
οὖσαν οὐ μεγάλην· πᾶσαν γὰρ δὴ ἰδέαν ἐπενόουν, εἴ πως σφίσιν ἄνευ δα-
πάνης καὶ πολιορκίας προσαχθείη. φοροῦντες δὲ ὕλης φακέλους, παρέβαλον
ἀπὸ τοῦ χώματος ἐς τὸ μεταξὺ πρῶτον τοῦ τείχους καὶ τῆς προσχώσεως·
ταχὺ δὲ πλήρους γενομένου διὰ πολυχειρίαν, ἐπιπαρένησαν καὶ
καὶ τῆς ἄλλης πόλεως ὅσον ἐδύναντο ἀπὸ τοῦ μετεώρου πλεῖστον ἐπισχεῖν·
ἐμβαλόντες δὲ πῦρ ξὺν θείῳ καὶ πίσσῃ, ἧψαν τὴν ὕλην· καὶ ἐγένετο φλὸξ

τοσαύτην, ὅσην οὐδείς πω ἔς γε ἐκεῖνον τὸν χρόνον χειροποίητον εἶδεν· ἤδη γὰρ ἐν ὄρεσιν
ὕλη τριφθεῖσα ὑπ᾽ ἀνέμων πρὸς αὑτὴν ἀπὸ ταὐτομάτου, πῦρ καὶ φλόγα ἀπ᾽ αὐτοῦ
ἀνῆκε. τοῦτο δὲ μέγα τε ἦν καὶ τοὺς Πλαταιεῖς τἆλλα διαφυγόντας ἐλαχίστου
ἐδέησε διαφθεῖραι· ἐντὸς γὰρ πολλοῦ χωρίου τῆς πόλεως οὐκ ἦν πελάσαι. πνεῦμά
τε εἰ ἐπεγένετο αὐτῇ ἐπίφορον, ὅπερ καὶ ἤλπιζον οἱ ἐναντίοι, οὐκ ἂν διέφυγον.
νῦν δὲ καὶ τόδε λέγεται ξυμβῆναι, ὕδωρ ἐξ οὐρανοῦ πολὺ καὶ βροντὰς γενομένας,
σβέσαι τὴν φλόγα· καὶ οὕτω παυθῆναι τὸν κίνδυνον. οἱ δὲ Πελοποννήσιοι ἐπειδὴ καὶ
τούτου διήμαρτον, μέρος μέν τι καταλιπόντες τοῦ στρατοῦ, τὸ δὲ πλέον ἀφέντες
περιετείχιζον τὴν πόλιν κύκλῳ διελόμενοι κατὰ πόλεις τὸ χωρίον· τάφρος δὲ ἐν-
τός τε ἦν καὶ ἔξωθεν ἐξ ἧς ἐπλινθεύσαντο. καὶ ἐπειδὴ πᾶν ἐξείργαστο περὶ ἀρ-
κτούρου ἐπιτολάς, καταλιπόντες φυλακὰς τοῦ ἡμίσεος τείχους, τὸ δὲ ἥμισυ
Βοιωτοὶ ἐφύλασσον, ἀνεχώρησαν τῷ στρατῷ καὶ διελύθησαν κατὰ πόλεις. Πλα-
ταιῆς δὲ παῖδας μὲν καὶ γυναῖκας καὶ τοὺς πρεσβυτάτους τε καὶ πλῆθος
τὸ ἀχρεῖον τῶν ἀνθρώπων πρότερον ἐκκεκομισμένοι ἦσαν ἐς τὰς Ἀθήνας. αὐτοὶ δὲ ἐπολι-
ορκοῦντο ἐγκαταλελειμμένοι τετρακόσιοι, Ἀθηναίων δὲ ὀγδοήκοντα, γυναῖκες δὲ
δέκα καὶ ἑκατὸν σιτοποιοί. τοσοῦτοι ἦσαν οἱ ξύμπαντες ὅτε ἐς τὴν πολιορκίαν
καθίσταντο, καὶ ἄλλος οὐδεὶς ἦν ἐν τῷ τείχει οὔτε δοῦλος οὔτε ἐλεύθερος. τοιαύτη μὲν
ἡ Πλαταιῶν πολιορκία κατεσκευάσθη. τοῦ δ᾽ αὐτοῦ θέρους καὶ ἅμα τῇ
τῶν Πλαταιῶν ἐπιστρατείᾳ Ἀθηναῖοι δισχιλίοις ὁπλίταις ἑαυτῶν καὶ ἱππεῦσι δι-
ακοσίοις ἐστράτευσαν ἐπὶ Χαλκιδέας τοὺς ἐπὶ Θρᾴκης καὶ Βοττιαίους ἀκμάζοντος
τοῦ σίτου. ἐστρατήγει δὲ Ξενοφῶν ὁ Εὐριπίδου τρίτος αὐτός. ἐλθόντες δὲ ὑπὸ
Σπάρτωλον τὴν Βοττικὴν τὸν σῖτον διέφθειραν. ἐδόκει δὲ καὶ προσχωρήσειν
ἡ πόλις ὑπό τινων ἔνδοθεν πρασσόντων. προσπεμψάντων δὲ ἐς Ὄλυνθον τῶν οὐ ταὐ-
τὰ βουλομένων, ὁπλῖταί τε ἦλθον καὶ στρατιὰ ἐς φυλακήν. ἧς ἐπεξελθούσης ἐκ τῆς Σπαρ-
τώλου, ἐς μάχην καθίστανται οἱ Ἀθηναῖοι ὑπ᾽ αὐτῇ τῇ πόλει. καὶ οἱ μὲν ὁ-
πλῖται τῶν Χαλκιδέων καὶ ἐπίκουροί τινες μετ᾽ αὐτῶν, νικῶνται ὑπὸ τῶν
Ἀθηναίων καὶ ἀναχωροῦσιν ἐς τὴν Σπάρτωλον. οἱ δὲ ἱππῆς τῶν Χαλκιδέων
καὶ ψιλοὶ νικῶσι τοὺς τῶν Ἀθηναίων ἱππέας καὶ ψιλούς. εἶχον δέ τινας οὐ πολλοὺς

οἱ διεξιόντες ταύτην τὴν συγγραφὴν φασὶ [illegible] τρίτος τῆς [illegible] ἀρχὴν τῆς δ΄:~

ὅτι οἱ Βοττιαῖοι, ἄποικοι [illegible] [illegible] πλησίον Μακεδόνων:~

ἡ δ᾽ ὄλυνθος μητρόπολις χαλκιδέων:~

πελτασταὶ ἐκ τῆς κρουσίδος γῆς καλουμένης· ἄρτι δὲ τῆς μάχης γεγενημένης ἐπιβοη-
θοῦσιν ἄλλοι πελτασταὶ ἐκ τῆς ὀλύνθου· καὶ οἱ ἐκ τῆς σπαρτώλου ψιλοὶ ὡς εἶδον θαρ-
σήσαντες τοῖς τε προσγιγνομένοις καὶ ὅτι πρότερον οὐχ ἥσσηντο, ἐπιτίθεν-
ται αὖθις μετὰ τῶν χαλκιδέων ἱππέων καὶ τῶν προσβοηθησάντων τοῖς ἀθηναίοις· καὶ ἀνα-
χωροῦσι πρὸς τὰς δύο τάξεις ἃς κατέλιπον παρὰ τοῖς σκευοφόροις· καὶ ὁπότε
μὲν ἐπίοιεν οἱ ἀθηναῖοι, ἐνεδίδοσαν· ἀποχωροῦσι δὲ, ἐνέκειντο καὶ ἐσηκόντιζον·
οἵ τε ἱππῆς τῶν χαλκιδέων προσιππεύοντες ᾗ δοκοίη προσέβαλλον· καὶ οὐχ
ἥκιστα φοβήσαντες ἔτρεψαν τοὺς ἀθηναίους καὶ ἐπεδίωξαν ἐπὶ πολύ· καὶ οἱ
μὲν ἀθηναῖοι ἐς τὴν ποτίδαιαν καταφεύγουσι· καὶ ὕστερον τοὺς νεκροὺς ὑποσπόν-
δους κομισάμενοι ἐς τὰς ἀθήνας ἀναχωροῦσι τῷ περιόντι τοῦ στρατοῦ· ἀπέθανον δὲ αὐτῶν
τριάκοντα καὶ τετρακόσιοι καὶ οἱ στρατηγοὶ πάντες· οἱ δὲ χαλκιδῆς καὶ βοττιαῖ-
οι τροπαῖόν τε ἔστησαν· καὶ τοὺς νεκροὺς τοὺς αὑτῶν ἀνελόμενοι, διελύθησαν κατὰ
πόλεις. Τοῦ δ᾽ αὐτοῦ θέρους οὐ πολλῷ ὕστερον τούτων, ἀμπρακιῶται καὶ
χάονες βουλόμενοι ἀκαρνανίαν τὴν πᾶσαν καταστρέψασθαι καὶ ἀθηναίων ἀπο-
στῆσαι, πείθουσι λακεδαιμονίους ναυτικόν τε παρασκευάσασθαι ἐκ τῆς ξυμμαχί-
δος· καὶ ὁπλίτας χιλίους πέμψαι εἰς ἀκαρνανίαν· λέγοντες ὅτι ἢν ναυσὶ καὶ
πεζῷ ἅμα μετὰ σφῶν ἔλθωσιν, ἀδυνάτων ὄντων ξυμβοηθεῖν τῶν ἀπὸ θαλάσσης
ἀκαρνάνων, ῥᾳδίως ἀκαρνανίαν σχόντες, καὶ τῆς ζακύνθου καὶ κεφαλληνίας
κρατήσουσι· καὶ ὁ περίπλους οὐκέτι ἔσοιτο ἀθηναίοις ὁμοίως περὶ πελοπόννησον·
ἐλπίδας δ᾽ εἶναι καὶ ναύπακτον λαβεῖν· οἱ δὲ λακεδαιμόνιοι πεισθέντες, κνῆμον μὲν
ναύαρχον ἔτι ὄντα καὶ τοὺς ὁπλίτας ἐπὶ ναυσὶν ὀλίγαις εὐθὺς πέμπουσι· τῷ
δὲ ναυτικῷ περιήγγειλαν παρασκευασαμένῳ ὡς τάχιστα πλεῖν ἐς λευκάδα. ἦσαν
δὲ κορίνθιοι ξυμπροθυμούμενοι μάλιστα τοῖς ἀμπρακιώταις ἀποίκοις οὖσιν· καὶ
τὸ μὲν ναυτικὸν ἔκ τε κορίνθου καὶ σικυῶνος καὶ τῶν ταύτῃ χωρίων ἐν παρασκευῇ ἦν·
τὸ δ᾽ ἐκ λευκάδος καὶ ἀνακτορίου καὶ ἀμπρακίας πρότερον ἀφικόμενον, ἐν λευκάδι
περιέμενε· κνῆμος δὲ καὶ οἱ μετ᾽ αὐτοῦ χίλιοι ὁπλῖται, ἐπειδὴ ἐπεραιώθησαν λα-
θόντες φορμίωνα, ὃς ἦρχε τῶν εἴκοσι νεῶν τῶν ἀττικῶν αἳ περὶ ναύπακτον ἐφρού-
ρουν, εὐθὺς παρεσκευάζοντο τὴν κατὰ γῆν στρατείαν· καὶ αὐτῷ παρῆσαν ἑλλή-

ὑποχωροῦσιν οἱ χαλκιδεῖς
διὰ λόγους (?) σπαρτωλίοι:~
σημείωσαι τὸ δοκεῖν γὰρ οὐχ ἡττῶν
προσέπεσον μάχ(?):~
καὶ φόβου μὲν ἐνομίζετο αὐ-
τοῖς συμφόρου:~

ὅτι οἱ ἀμπρακιῶται ἄπ-
οικοι εἰσὶ κορινθ(ίων):~

μὲν ἀμπρακιῶται καὶ λευκάδιοι· καὶ ἀνακτόριοι· καὶ οὓς αὐτὸς ἔχων ἦλθε χίλιοι
πελοποννησίων· βάρβαροι δὲ χάονες χίλιοι ἀβασίλευτοι· ὧν ἡγοῦντο ἐπετη- μὴ νομίζοντες ἔχειν βασιλέας ἀλλὰ κατ' ἔτος ἐκ τοῦ γένους καὶ ἄρχοντας:~
σίῳ προστασίᾳ ἐκ τοῦ ἀρχικοῦ γένους φώτιος καὶ νικάνωρ· ξυνεστρατεύοντο δὲ μετὰ
χαόνων καὶ θεσπρωτοὶ ἀβασίλευτοι· μολοσσοὺς δὲ ἦγε καὶ ἀτιντᾶνας σαβύλινθος·
ἐπίτροπος ὢν θάρυπος τοῦ βασιλέως ἔτι παιδὸς ὄντος· καὶ παραυαίους ὄροιδος
βασιλεύων· ὀρέσται δὲ χίλιοι ὧν ἐβασίλευεν ἀντίοχος, μετὰ παραυαίων ξυνε-
στρατεύοντο ὀροίδῳ ἀντιόχου ἐπιτρέψαντος· ἔπεμψε δὲ καὶ περδίκκας τὸ ἀρχὴν δηλονότι καὶ αὐτῶν
κρύφα τῶν ἀθηναίων χιλίους μακεδόνων οἳ ὕστερον ἦλθον· τούτῳ τῷ στρατῷ ἐπο- τὸ κράτος τῷ ὀροίδῳ ἀμ-
ρεύετο κνῆμος οὐ περιμείνας τὸ ἀπὸ κορίνθου ναυτικόν· καὶ διὰ τῆς ἀργεί- φοῖν τοῖν ἐθνοῖν:~
ας ἰόντες, λιμναίαν κώμην ἀτείχιστον ἐπόρθησαν· ἀφικνοῦνταί τε ἐπὶ στράτον θηλυκῶς ἡ στράτος:~
πόλιν μεγίστην τῆς ἀκαρνανίας· νομίζοντες εἰ ταύτην πρώτην λάβοιεν,
ῥᾳδίως σφίσι τἆλλα προσχωρήσειν· ἀκαρνᾶνες δὲ αἰσθόμενοι κατά τε γῆν πολ-
λὴν στρατιὰν ἐσβεβληκυῖαν, ἔκ τε θαλάσσης ἅμα τοὺς πολεμίους παρεσο-
μένους, οὔτε ξυνεβοήθουν· ἐφύλασσόν τε τὰ αὑτῶν ἕκαστοι· παρά τε φορμίωνα
ἔπεμπον κελεύοντες ἀμύνειν· ὁ δὲ ἀδύνατος ἔφη εἶναι ναυτικοῦ ἐκ κο-
ρίνθου μέλλοντος ἐκπλεῖν, ναύπακτον ἐρήμην ἀπολιπεῖν· οἱ δὲ πελοποννήσιοι
καὶ οἱ ξύμμαχοι τρία τέλη ποιήσαντες σφῶν αὐτῶν, ἐχώρουν πρὸς τὴν τῶν στρατί- οὐκ [illegible] ἐπὶ παντός:~
ων πόλιν· ὅπως ἐγγὺς στρατοπεδευσάμενοι, εἰ μὴ λόγοις πείθοιεν, ἔργῳ πειρῷντο τοῦ τεί-
χους· καὶ μέσον μὲν ἔχοντες προσῇσαν χάονες καὶ οἱ ἄλλοι βάρβαροι· ἐκ δεξιᾶς
δ' αὐτῶν λευκάδιοι καὶ ἀνακτόριοι καὶ οἱ μετὰ τούτων· ἐν ἀριστερᾷ δὲ κνῆμος
καὶ οἱ πελοποννήσιοι καὶ ἀμπρακιῶται· διεῖχον δὲ πολὺ ἀπ' ἀλλήλων καὶ ἔστιν
ὅτε οὐδὲ ἑωρῶντο· καὶ οἱ μὲν ἕλληνες τεταγμένοι τε προσῇσαν καὶ διὰ ὁ μὲν λόγος· ἥρωες μὲν [illegible],
φυλακῆς ἔχοντες, ἕως ἐστρατοπεδεύσαντο ἐν ἐπιτηδείῳ· οἱ δὲ χάονες οἱ δὲ παρ' [illegible] μαχιμώτατοι
σφίσι τε αὐτοῖς πιστεύοντες, καὶ ἀξιούμενοι ὑπὸ τῶν ἐκείνῃ ἠπειρωτῶν μα- ὄντες:~
χιμώτατοι εἶναι οὐκ ἐπέσχον τοῦ στρατόπεδον καταλαβεῖν, χωρήσαντές τε ῥύμῃ, τὸ [illegible]:~
μετὰ τῶν ἄλλων βαρβάρων, ἐνόμιζον αὐτοβοεὶ ἂν τὴν πόλιν ἑλεῖν· καὶ αὐτῶν τὸ ἔρ-
γον γενέσθαι· γνόντες δ' αὐτοὺς οἱ στράτιοι ἔτι προσιόντας, καὶ ἡγησάμενοι, μεμονωμένων
εἰ κρατήσειαν, οὐκ ἂν ἔτι σφίσι τοὺς ἕλληνας ὁμοίως προσελθεῖν, προλοχίζουσι τὰ

περὶ τὴν πόλιν ἐνέδραις· καὶ ἐπειδὴ ἐγγὺς ἦσαν, ἔκ τε τῆς πόλεως ὁμόσε χωρήσαντες
καὶ ἐκ τῶν ἐνεδρῶν προσέκειντο· καὶ ἐς φόβον καταστάντων, διαφθείρονταί τε πολλοὶ
τῶν Χαόνων· καὶ οἱ ἄλλοι βάρβαροι ὡς εἶδον αὐτοὺς ἐνδόντας, οὐκέτι ὑπέμειναν, ἀλλ' ἐς
φυγὴν κατέστησαν. τῶν δὲ Ἑλληνικῶν στρατοπέδων οὐδέτερον ᾔσθετο τῆς μάχης
διὰ τὸ πολὺ προελθεῖν αὐτοὺς καὶ στρατόπεδον οἰηθῆναι καταληψομένους ἐπείγεσ-
θαι. ἐπεὶ δ' ἐνέκειντο φεύγοντες οἱ βάρβαροι, ἀνελάμβανόν τε αὐτοὺς καὶ ξυναγα-
γόντες τὰ στρατόπεδα, ἡσύχαζον αὐτοῦ τὴν ἡμέραν· ἐς χεῖρας μὲν οὐκ ἰόντων
σφίσι τῶν Στρατίων διὰ τὸ μήπω τοὺς ἄλλους Ἀκαρνᾶνας ξυμβεβοηθηκέναι·
ἄπωθεν δὲ σφενδονώντων καὶ ἐς ἀπορίαν καθιστάντων· οὐ γὰρ ἦν ἄνευ ὅπλων κινηθῆναι·
δοκοῦσι δὲ οἱ Ἀκαρνᾶνες κράτιστοι εἶναι τοῦτο ποιεῖν. ἐπειδὴ δὲ νὺξ ἐγένετο, ἀνα-
χωρήσας ὁ Κνῆμος τῇ στρατιᾷ κατὰ τάχος ἐπὶ τὸν Ἄναπον ποταμόν, ὃς ἀπέχει
σταδίους ὀγδοήκοντα Στράτου, τούς τε νεκροὺς κομίζεται τῇ ὑστεραίᾳ ὑποσπόν-
δους, καὶ Οἰνιαδῶν ξυμπαραγενομένων κατὰ φιλίαν, ἀναχωρεῖ παρ' αὐτοὺς
πρὶν τὴν ξυμβοήθειαν ἐλθεῖν· κἀκεῖθεν ἐπ' οἴκου ἀπῆλθον ἕκαστοι. οἱ δὲ Στράτιοι τρο-
παῖον ἔστησαν τῆς μάχης τῆς πρὸς τοὺς βαρβάρους. τὸ δ' ἐκ τῆς Κορίνθου καὶ τῶν
ἄλλων ξυμμάχων τῶν ἐκ τοῦ Κρισαίου κόλπου ναυτικόν, ὃ ἔδει παραγενέσθαι τῷ
Κνήμῳ, ὅπως μὴ ξυμβοηθῶσιν οἱ ἀπὸ θαλάσσης ἄνω Ἀκαρνᾶνες, οὐ παρα-
γίγνεται· ἀλλ' ἠναγκάσθησαν περὶ τὰς αὐτὰς ἡμέρας τῇ ἐν Στράτῳ μάχῃ, ναυ-
μαχῆσαι πρὸς Φορμίωνα καὶ τὰς εἴκοσι ναῦς τῶν Ἀθηναίων, αἳ ἐφρούρουν ἐν Ναυ-
πάκτῳ. ὁ γὰρ Φορμίων παραπλέοντας αὐτοὺς ἔξω τοῦ κόλπου ἐτήρει, βουλόμενος
ἐν τῇ εὐρυχωρίᾳ ἐπιθέσθαι. οἱ δὲ Κορίνθιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι, ἔπλεον μὲν οὐχ ὡς ἐπὶ
ναυμαχίαν, ἀλλὰ στρατιωτικώτερον παρεσκευασμένοι ἐς τὴν Ἀκαρνανίαν· καὶ οὐκ ἂν οἰόμενοι
πρὸς ἑπτὰ καὶ τεσσαράκοντα ναῦς τὰς σφετέρας, τολμῆσαι τοὺς Ἀθηναίους εἴκοσι
ταῖς ἑαυτῶν ναυμαχίαν ποιήσασθαι. ἐπειδὴ μέντοι ἀντιπαραπλέοντάς τε
ἑώρων αὐτούς, παρὰ γῆν σφῶν κομιζομένων, καὶ ἐκ Πατρῶν τῆς Ἀχαΐας πρὸς τὴν
ἀντιπέρας ἤπειρον διαβάλλοντες ἐπ' Ἀκαρνανίας, κατεῖδον τοὺς Ἀθηναίους
ἀπὸ τῆς Χαλκίδος καὶ τοῦ Εὐήνου ποταμοῦ προσπλέοντας σφίσι, καὶ οὐκ ἔλαθον
νυκτὸς ὑφορμισάμενοι, οὕτω δὴ ἀναγκάζονται ναυμαχεῖν κατὰ μέσον τὸν πορθμόν.

ἐπὶ τοὺς τάξιν

πορθμὸς τὸ στενόν· πορθμοί, οἱ πόροι θαλάσσης

στρατηγοὶ δὲ ἦσαν αὐτῶν καὶ κατὰ πόλεις μὲν ἕκαστοι οἳ παρεσκευάζοντο· Κορινθίων δὲ Μα-
χάων καὶ Ἰσοκράτης καὶ Ἀγαθαρχίδας. καὶ οἱ μὲν Πελοποννήσιοι ἐτάξαντο κύκ-
λον τῶν νεῶν ὡς μέγιστον οἷοί τ' ἦσαν μὴ διδόντες διέκπλουν, τὰς πρῴρας
μὲν ἔξω, εἴσω δὲ τὰς πρύμνας· καὶ τά τε λεπτὰ πλοῖα ἃ ξυνέπλει ἐντὸς ποιοῦνται· καὶ
πέντε ναῦς τὰς ἄριστα πλεούσας, ὅπως ἐκπλέοιεν διὰ βραχέος παραγιγνόμενοι, εἴ πῃ
[illegible]
προσπίπτοιεν οἱ ἐναντίοι. οἱ δ' Ἀθηναῖοι κατὰ μίαν ναῦν τεταγμένοι περιέπλεον αὐ-
τοὺς κύκλῳ· καὶ ξυνῆγον ἐς ὀλίγον, ἐν χρῷ αἰεὶ παραπλέοντες, καὶ δόκησιν παρέχοντες
αὐτίκα ἐμβαλεῖν· προείρητο δ' αὐτοῖς ὑπὸ Φορμίωνος μὴ ἐπιχειρεῖν πρὶν ἂν αὐτὸς ση-
μήνῃ. ἤλπιζε γὰρ αὐτῶν οὐ μενεῖν τὴν τάξιν ὥσπερ ἐν γῇ πεζήν, ἀλλὰ ξυμπεσεῖσ-
θαι πρὸς ἀλλήλας τὰς ναῦς καὶ τὰ πλοῖα ταραχὴν παρέξειν· εἴ τ' ἐκπνεύσειεν ἐκ
τοῦ κόλπου τὸ πνεῦμα, ὅπερ ἀναμένων τε περιέπλει καὶ εἰώθει γίγνεσθαι ἐπὶ τὴν
ἕω, οὐδένα χρόνον ἡσυχάσειν αὐτούς· καὶ τὴν ἐπιχείρησιν ἐφ' ἑαυτῷ τε ἐνόμιζεν
εἶναι ὁπόταν βούληται, τῶν νεῶν ἄμεινον πλεουσῶν, καὶ τότε καλλίστην γίγνεσθαι.
ὡς δὲ τό τε πνεῦμα κατῄει, καὶ αἱ νῆες ἐν ὀλίγῳ ἤδη οὖσαι ὑπ' ἀμφοτέρων, τοῦ τε
ἀνέμου τῶν τε πλοίων ἅμα προσκειμένων, ἐταράσσοντο· καὶ ναῦς τε νηῒ προσ-
έπιπτε· καὶ τοῖς κοντοῖς διεωθοῦντο, βοῇ τε χρώμενοι καὶ πρὸς ἀλλήλους ἀντι-
φυλακῇ τε καὶ λοιδορίᾳ, οὐδὲν κατήκουον οὔτε τῶν παραγγελλομένων οὔτε
τῶν κελευστῶν· καὶ τὰς κώπας ἀδύνατοι ὄντες ἐν κλύδωνι ἀναφέρειν ἄνθρωποι
ἄπειροι, τοῖς κυβερνήταις ἀπειθεστέρας τὰς ναῦς παρεῖχον, τότε δὴ κατὰ τὸν καιρὸν
τοῦτον σημαίνει· καὶ οἱ Ἀθηναῖοι προσπεσόντες πρῶτον μὲν καταδύουσι τῶν στρατη-
γίδων νεῶν μίαν· ἔπειτα δὲ καὶ τὰς ἄλλας ᾗ χωρήσειαν, διέφθειρον· καὶ κατέστησαν ἐς ἀλ-
κὴν μὲν μηδένα τρέπεσθαι αὐτῶν ὑπὸ τῆς ταραχῆς· φεύγειν δὲ ἐς Πάτρας καὶ
Δύμην τῆς Ἀχαΐας. οἱ δὲ Ἀθηναῖοι καταδιώξαντες, καὶ ναῦς δώδεκα
λαβόντες, τούς τε ἄνδρας ἐξ αὐτῶν τοὺς πλείστους ἀνελόμενοι, ἐς Μολύκρειον
ἀπέπλεον· καὶ τροπαῖον στήσαντες ἐπὶ τῷ Ῥίῳ καὶ ναῦν ἀναθέντες τῷ Ποσειδῶ-
νι, ἀνεχώρησαν ἐς Ναύπακτον. παρέπλευσαν δὲ καὶ οἱ Πελοποννήσιοι,
εὐθὺς ταῖς περιλοίποις τῶν νεῶν ἐκ τῆς Δύμης καὶ Πατρῶν ἐς Κυλλήνην τὸ
Ἠλείων ἐπίνειον· καὶ ἀπὸ Λευκάδος Κνῆμος καὶ αἱ ἐκεῖθεν νῆες ἃς ἔδει ταύταις

[illegible]

Margin notes: [illegible]

ξυμμῖξαι, ἀφικνοῦνται μετὰ τῶν ξυστρατευσάντων ἐς τὴν Κυλλήνην. πέμπουσι
δὲ καὶ οἱ Λακεδαιμόνιοι τῷ Κνήμῳ ξυμβούλους ἐπὶ τὰς ναῦς. Τιμοκράτην καὶ
Βρασίδαν καὶ Λυκόφρονα· κελεύοντες ἄλλην ναυμαχίαν βελτίω παρασκευάζεσθαι·
καὶ μὴ ὑπ' ὀλίγων νεῶν εἴργεσθαι τῆς θαλάσσης. ἐδόκει γὰρ αὐτοῖς ἄλλως τε καὶ πρῶτον
ναυμαχίας πειρασαμένοις πολὺς ὁ παράλογος εἶναι· καὶ οὐ τοσούτῳ ᾤοντο σφῶν τὸ ναυτικὸν
λείπεσθαι. γεγενῆσθαι δέ τινα μαλακίαν, οὐκ ἀντιτιθέντες τὴν Ἀθηναίων ἐκ πολλοῦ ἐμ-
πειρίαν τῆς σφετέρας δι' ὀλίγου μελέτης. ὀργῇ οὖν ἀπέστελλον. οἱ δὲ, ἀφικόμενοι
μετὰ Κνήμου, ναῦς τε περιήγγελλον κατὰ πόλεις· καὶ τὰς προϋπαρχούσας ἐξηρτύοντο
ἐπὶ ναυμαχίαν. πέμπει δὲ καὶ ὁ Φορμίων ἐς τὰς Ἀθήνας, τήν τε παρασκευὴν αὐτῶν
ἀγγελοῦντας· καὶ περὶ τῆς ναυμαχίας ἣν ἐνίκησαν φράσοντας· καὶ κελεύων αὐ-
τῷ ναῦς ὅτι πλείστας διὰ τάχους ἀποστεῖλαι· ὡς καθ' ἡμέραν ἑκάστην ἐλπίδος
οὔσης ἀεὶ ναυμαχήσειν. οἱ δὲ, πέμπουσιν εἴκοσι ναῦς αὐτῷ· τῷ δὲ κομίζοντι
αὐτὰς προσεπέστειλαν ἐς Κρήτην πρῶτον ἀφικέσθαι. Νικίας γὰρ Κρὴς Γορ-
τύνιος πρόξενος ὢν, πείθει αὐτοὺς ἐπὶ Κυδωνίαν πλεῦσαι· φάσκων προσ-
ποιήσειν αὐτὴν οὖσαν πολεμίαν. ἐπῆγε δὲ Πολιχνίταις χαριζόμενος, ὁμόροις τῶν Κυδω-
νιατῶν. καὶ ὁ μὲν λαβὼν τὰς ναῦς, ᾤχετο ἐς Κρήτην. καὶ μετὰ τῶν Πολιχνιτῶν,
ἐδῄου τὴν γῆν τῶν Κυδωνιατῶν. καὶ ὑπ' ἀνέμων καὶ ὑπ' ἀπλοίας ἐνδιέτριψεν
οὐκ ὀλίγον χρόνον. οἱ δ' ἐν τῇ Κυλλήνῃ Πελοποννήσιοι ἐν τούτῳ ἐν ᾧ οἱ Ἀθηναῖοι περὶ
Κρήτην κατείχοντο, παρεσκευασμένοι ὡς ἐπὶ ναυμαχίαν, παρέπλευσαν ἐς Πάνορ-
μον τὸν Ἀχαϊκόν. οὗπερ αὐτοῖς ὁ κατὰ γῆν στρατὸς τῶν Πελοποννησίων προσεβε-
βοηθήκει. παρέπλευσε δὲ καὶ ὁ Φορμίων ἐπὶ τὸ Ῥίον τὸ Μολυκρικόν. καὶ ὡρμί-
σατο ἔξω αὐτοῦ ναυσὶν εἴκοσιν αἷσπερ καὶ ἐναυμάχησεν. ἦν δὲ τοῦτο μὲν τὸ
Ῥίον φίλιον τοῖς Ἀθηναίοις· τὸ δ' ἕτερον Ῥίον ἐστὶν ἀντιπέρας τὸ ἐν τῇ Πελοπον-
νήσῳ. διέχετον δὲ ἀπ' ἀλλήλων σταδίους μάλιστα ἑπτὰ τῆς θαλάσσης. τοῦ δὲ Κρισαίου κόλ-
που στόμα τοῦτό ἐστιν. ἐπὶ οὖν τῷ Ῥίῳ τῷ Ἀχαϊκῷ οἱ Πελοποννήσιοι ἀπέχοντι
οὐ πολὺ τοῦ Πανόρμου ἐν ᾧ αὐτοῖς ὁ πεζὸς ἦν, ὡρμίσαντο καὶ αὐτοὶ ναυσὶν
ἑπτὰ καὶ ἑβδομήκοντα, ἐπειδὴ καὶ τοὺς Ἀθηναίους εἶδον. καὶ ἐπὶ μὲν ἓξ ἢ ἑπτὰ
ἡμέρας, ἀνθώρμουν ἀλλήλοις μελετῶντές τε καὶ παρασκευαζόμενοι τὴν ναυ-

ἐν τῷ πελοποννησιακῷ πολέμῳ δηλονότι:– ὅτι καίτοι περὶ τοῦ ναυτικοῦ λείπεσθαι:–

στρατηγῶν σου τάξιν:–

ἰστέον ὅτι ἡ Γόρτυνα πόλις ἐστὶ Κρήτης· ἀπέχουσα Κυδωνίας σχεδὸν σταδίους χιλίους· εἰσὶ δὲ ἀντιπάθειαι πρὸς ἀλλήλας ταύτας τὰς πόλεις:– ζητητέον αἰτίαν ὅτι πολεμίαν λέγει τὴν Κυδωνίαν, τῆς Πολίχνης ὡς ἀποδεχθεῖσαν αὐτὸν φίλιον τὸν Νικίαν:–

μαχεῖν· γνώμην ἔχοντες οἱ μὲν μὴ ἐκπλεῖν ἔξω τῶν ῥίων ἐς τὴν εὐρυχωρίαν, φοβούμενοι τὸ
πρότερον πάθος· οἱ δὲ μὴ ἐσπλεῖν ἐς τὰ στενά· νομίζοντες πρὸς ἐκείνων εἶναι τὴν ἐν ὀλί-
γῳ ναυμαχίαν. ἔπειτα ὁ κνῆμος καὶ ὁ βρασίδας καὶ οἱ ἄλλοι τῶν πελοποννησίων στρατηγοί·
βουλόμενοι ἐν τάχει τὴν ναυμαχίαν ποιῆσαι, πρίν τι καὶ ἀπὸ τῶν ἀθηναίων ἐπιβο-
ηθῆσαι, ξυνεκάλεσαν τοὺς στρατιώτας πρῶτον· καὶ ὁρῶντες αὐτῶν τοὺς πολ-
λοὺς διὰ τὴν προτέραν ἧσσαν φοβουμένους καὶ οὐ προθύμους ὄντας, παρεκελεύσαντο
καὶ ἔλεξαν τοιάδε· Ἡ μὲν γενομένη ναυμαχία ὦ ἄνδρες πελοποννήσιοι εἴ τις
ἄρα δι᾽ αὐτὴν ὑμῶν φοβεῖται τὴν μέλλουσαν, οὐχὶ δικαίαν ἔχει τέκμαρσιν τὸ ἐκφο-
βῆσαι. τῇ τε γὰρ παρασκευῇ ἐνδεὴς ἐγένετο, ὥσπερ ἴστε, καὶ οὐχὶ ἐς ναυμαχίαν μᾶλλον
ἢ ἐπὶ στρατείαν ἐπλέομεν. ξυνέβη δὲ καὶ τὰ ἀπὸ τῆς τύχης οὐκ ὀλίγα ἐναντιωθῆ-
ναι· καί πού τι καὶ ἡ ἀπειρία πρῶτον ναυμαχοῦντας ἔσφηλεν· ὥστε οὐ κατὰ
τὴν ἡμετέραν κακίαν τὸ ἡσσᾶσθαι προσεγένετο. οὐδὲ δίκαιον τῆς γνώμης τὸ
μὴ κατὰ κράτος νικηθὲν, ἔχον δέ τινα ἐν αὑτῷ ἀντιλογίαν, τῆς γε ξυμφο-
ρᾶς τῷ ἀποβάντι ἀμβλύνεσθαι· νομίσαι δὲ ταῖς μὲν τύχαις ἐνδέχε-
σθαι σφάλλεσθαι τοὺς ἀνθρώπους· ταῖς δὲ γνώμαις, τοὺς αὐτοὺς ἀεὶ ἀνδρείους ὀρθῶς
εἶναι. καὶ μὴ ἀπειρίαν τοῦ ἀνδρείου παρόντος προβαλλομένους, εἰκότως ἄν ἔν τινι
κακοὺς γενέσθαι. ὑμῶν δὲ οὐδ᾽ ἡ ἀπειρία τοσοῦτον λείπεται, ὅσον τόλμῃ προέ-
χετε· τῶνδε δὲ ἡ ἐπιστήμη, ἣν μάλιστα φοβεῖσθε, ἀνδρείαν μὲν ἔχουσα καὶ μνή-
μην ἕξει ἐν τῷ δεινῷ ἐπιτελεῖν ἃ ἔμαθεν. ἄνευ δὲ εὐψυχίας, οὐδεμία τέχνη
πρὸς τοὺς κινδύνους ἰσχύει. φόβος γὰρ μνήμην ἐκπλήσσει. τέχνη δὲ ἄνευ
ἀλκῆς, οὐδὲν ὠφελεῖ. πρὸς μὲν οὖν τὸ ἐμπειρότερον αὐτῶν, τὸ τολμη-
ρότερον ἀντιτάξασθε. πρὸς δὲ τὸ διὰ τὴν ἧσσαν δεδιέναι, τὸ ἀπαράσκευοι
τότε τυχεῖν. περίεστι δὲ ὑμῖν πλῆθός τε νεῶν· καὶ πρὸς τῇ γῇ οἰκείᾳ οὔσῃ, ὁ-
πλιτῶν παρόντων ναυμαχεῖν. τὰ δὲ πολλὰ τῶν πλεόνων καὶ ἄμεινον παρεσκευ-
ασμένων τὸ κράτος ἐστίν. ὥστε οὐδὲ καθ᾽ ἓν εὑρίσκομεν εἰκότως ἂν ἡμᾶς σφαλλομένους. καὶ
ὅσα ἡμάρτομεν πρότερον, νῦν αὐτὰ ταῦτα προσγενόμενα, διδασκαλίαν παρέξει. θαρ-
σοῦντες οὖν καὶ κυβερνῆται καὶ ναῦται τὸ καθ᾽ ἑαυτὸν ἕκαστος ἕπεσθε, χώραν μὴ
προλείποντες ᾗ ἄν τις προσταχθῇ. τῶν δὲ πρότερον ἡγεμόνων, οὐ χεῖρον τὴν ἐπι-

Δημηγορίαι [illegible] στρατηγῶν:-

ἡ ἧσσα οἷς πράγμασιν ἀφορμὴ
ἀδόκητος [illegible] βουλευτικοῦ. τοῦ
ἐλέγχου οὐ δίκαιον τῆς γνώμης
τὸ μὴ νικηθὲν κατὰ κράτος ἀμ-
βλύνεσθαι:-
ἀποκλινοῦν τὸ αἰσχρόν:-

πῶλ

τὰ δὲ πολλὰ τῶν πλειόνων ὡς ἐπὶ τὸ
οὐκ ἔστι δὲ ἀεί· διὰ τὸ ἄδηλον
τῆς τύχης:-
οἱ ἐπίλοιποι:-

ὧν κατὰ τὴν ναυμαχίαν ἡττήθησαν ὑπὸ
φορμίωνος· λέγει δὲ τοὺς περὶ
μαχάονα καὶ ἰσοκράτην:-

χεῖρον ἡμᾶς παρασκευάσομεν· καὶ οὐκ ἐνδώσομεν πρόφασιν οὐδενὶ κακῷ γενέσθαι· ἢν
δέ τις ἄρα καὶ βουληθῇ, κολασθήσεται τῇ πρεπούσῃ ζημίᾳ· οἱ δὲ ἀγαθοὶ τιμήσονται
* τοῖς προσήκουσιν ἄθλοις τῆς ἀρετῆς. Τοιαῦτα μὲν τοῖς Πελοποννησίοις οἱ ἄρχοντες
παρεκελεύσαντο. ὁ δὲ Φορμίων δεδιὼς καὶ αὐτὸς τὴν τῶν στρατιωτῶν ὀρρωδίαν
καὶ αἰσθόμενος ὅτι τὸ πλῆθος τῶν νεῶν κατὰ σφᾶς αὐτοὺς ξυνιστάμενοι ἐφοβοῦντο,
ἐβούλετο ξυγκαλέσας θαρσῦναί τε καὶ παραίνεσιν ἐν τῷ παρόντι ποιήσασθαι. πρότερον μὲν
γὰρ αὐτοῖς αἰεὶ ἔλεγε καὶ προπαρεσκεύαζε τὰς γνώμας· ὡς οὐδὲν αὐτοῖς πλῆθος νεῶν
στῆναι τὴν σὴν τάξιν:- τοσοῦτον ὢν ἔσται πλήν, ὅτι οὐχ ὑπομενετέον αὐτοῖς ἐστί· καὶ οἱ στρατιῶται ἐκ πολ-
λοῦ ἐν σφίσιν αὐτοῖς τὴν ἀξίωσιν ταύτην εἰλήφεσαν, μηδένα ὄχλον, Ἀθηναῖοι ὄντες
Πελοποννησίων νεῶν ὑποχωρεῖν· τότε δὲ πρὸς τὴν παροῦσαν ὄψιν ὁρῶν αὐτοὺς
ἀθυμοῦντας, ἐβούλετο ὑπόμνησιν ποιήσασθαι τοῦ θαρσεῖν· καὶ ξυγκαλέσας τοὺς
δημηγορία Φορμίωνος στρατηγοῦ τῶν Ἀθηναίων:- Ἀθηναίους ἔλεγε τοιάδε. Ὁρῶν ὑμᾶς ὦ ἄνδρες στρατιῶται πεφοβημένους τὸ πλῆ-
θος τῶν ἐναντίων, ξυνεκάλεσα· οὐκ ἀξιῶν τὰ μὴ δεινὰ ἐν ὀρρωδίᾳ ἔχειν. οὗτοι γὰρ
πρῶτον μὲν διὰ τὸ προνενικῆσθαι καὶ μηδ᾽ αὐτοὶ οἴεσθαι ὁμοῖοι ἡμῖν εἶναι τὸ πλῆθος τῶν
νεῶν καὶ οὐκ ἀπὸ τοῦ ἴσου, παρεσκευάσαντο· ἔπειτα ᾧ μάλιστα πιστεύοντες προ-
σέρχονται, ὡς προσῆκον σφίσιν ἀνδρείοις εἶναι, οὐδὲν δι᾽ ἄλλο τι θαρσοῦσιν ἢ διὰ
τὴν ἐν τῷ πεζῷ ἐμπειρίαν τὰ πλείω κατορθοῦντες· καὶ οἴονται σφίσι καὶ ἐν τῷ
ναυτικῷ ποιήσειν τὸ αὐτό. τὸ δ᾽ ἐκ τοῦ δικαίου ἡμῖν μᾶλλον νῦν περιέσται, εἴπερ
καὶ τούτοις ἐν ἐκείνῳ· ἐπεὶ εὐψυχίᾳ γε οὐδὲν προφέρουσι· τῷ δὲ ἑκάτεροί τι εἶναι ἐμπειρό-
τεροι, θρασύτεροί ἐσμεν. Λακεδαιμόνιοί τε ἡγούμενοι τῶν ξυμμάχων διὰ τὴν σφετέραν
δόξαν, ἄκοντας προσάγουσι τοὺς πολλοὺς ἐς τὸν κίνδυνον· ἐπεὶ οὐκ ἄν ποτε ἐπε-
χείρησαν ἡσσηθέντες παρὰ πολὺ, αὖθις ναυμαχεῖν. μὴ δὴ αὐτῶν τὴν τόλμαν δείσητε·
πολὺ δὲ ὑμεῖς ἐκείνοις πλείω φόβον παρέχετε καὶ πιστότερον, κατά τε τὸ προ-
ἀνθέξοντας:- ἢ τοσοῦτον οὖσι ἐχθροῖς μὴ ἀνθίστασθαι ἄλλως, ἢ μέλλοντας τι γενναῖον πρᾶξαι:- νενικηκέναι· καὶ ὅτι οὐκ ἂν ἡγοῦνται μὴ μέλλοντας τι ἄξιον τοῦ παρὰ πολὺ πρά-
ξειν ἀνθίστασθαι ὑμᾶς. ἀντίπαλοι μὲν γὰρ οἱ πλείους, ὥσπερ οὗτοι, τῇ δυνάμει τὸ πλέ-
ον πιστεύοντες ἢ τῇ γνώμῃ ἐπέρχονται· οἱ δὲ ἐκ πολλῷ ὑποδεεστέρων καὶ ἅμα οὐκ ἀνα-
γκαζόμενοι, μέγα τι τῆς διανοίας τὸ βέβαιον ἔχοντες, ἀντιτολμῶσιν. ἃ λογιζόμενοι
οὗτοι τῷ οὐκ εἰκότι πλέον πεφόβηνται ἡμᾶς ἢ τῇ κατὰ λόγον παρασκευῇ. πολλὰ

δὲ καὶ στρατόπεδα ἤδη ἔπεσεν ὑπὸ ἐλασσόνων τῇ ἀπειρίᾳ· ἔστι δὲ ἃ καὶ τῇ ἀτολμίᾳ· ὧν οὐδετέρου ἡμεῖς νῦν μετέχομεν. τὸν δὲ ἀγῶνα οὐκ ἐν τῷ κόλπῳ ἑκὼν εἶναι ποιήσομαι· οὐδὲ ἐσπλεύσομαι ἐς αὐτόν. ὁρῶ γὰρ ὅτι πρὸς πολλὰς ναῦς ἀνεπιστήμονας ὀλίγαις ναυσὶν ἐμπείροις καὶ ἄμεινον πλεούσαις, ἡ στενοχωρία οὐ ξυμφέρει. οὔτε γὰρ ἂν ἐπιπλεύσειέ τις ὡς χρὴ ἐς ἐμβολὴν μὴ ἔχων τὴν πρόσοψιν τῶν πολεμίων ἐκ πολλοῦ, οὔτ' ἂν ἀποχωρήσειεν ἐν δέοντι πιεζόμενος· διέκπλοι τε οὐκ εἰσὶν οὐδ' ἀναστροφαί, ἅπερ νεῶν ἄμεινον πλεουσῶν ἔργα ἐστίν· ἀλλ' ἀνάγκη ἂν εἴη τὴν ναυμαχίαν πεζομαχίαν καθίστασθαι· καὶ ἐν τούτῳ αἱ πλείους νῆες κρείσσους γίγνονται. τούτων μὲν οὖν ἐγὼ ἕξω τὴν πρόνοιαν κατὰ τὸ δυνατόν· ὑμεῖς δὲ εὔτακτοι παρὰ ταῖς ναυσὶ μένοντες, τά τε παραγγελλόμενα ὀξέως δέχεσθε· ἄλλως τε καὶ δι' ὀλίγου τῆς τῶν πολεμίων ἐφορμήσεως οὔσης· καὶ ἐν τῷ ἔργῳ κόσμον καὶ σιγὴν περὶ πλείστου ἡγεῖσθε· ὃ ἔς τε τὰ πολλὰ τῶν πολεμικῶν ξυμφέρει· καὶ ναυμαχίᾳ οὐχ ἥκιστα· ἀμύνεσθε δὲ τούσδε ἀξίως τῶν προειργασμένων. ὁ δὲ ἀγὼν μέγας ὑμῖν, ἢ καταλῦσαι Πελοποννησίων τὴν ἐλπίδα τοῦ ναυτικοῦ, ἢ ἐγγυτέρω καταστῆσαι Ἀθηναίοις τὸν φόβον περὶ τῆς θαλάσσης. ἀναμιμνήσκω δ' αὖ ὑμᾶς, ὅτι νενικήκατε αὐτῶν τοὺς πολλούς· ἡσσημένων δὲ ἀνδρῶν, οὐκ ἐθέλουσιν αἱ γνῶμαι πρὸς τοὺς αὐτοὺς κινδύνους ὁμοῖαι εἶναι.

τοιαῦτα δὲ καὶ ὁ Φορμίων παρεκελεύσατο. οἱ δὲ Πελοποννήσιοι, ἐπειδὴ αὐτοῖς οἱ Ἀθηναῖοι οὐκ ἐπέπλεον ἐς τὸν κόλπον καὶ τὰ στενά, βουλόμενοι ἄκοντας ἔσω προαγαγεῖν αὐτούς, ἀναγόμενοι ἅμα ἕῳ, ἔπλεον ἐπὶ τεσσάρων ταξάμενοι τὰς ναῦς, ἐπὶ τὴν ἑαυτῶν γῆν ἔσω ἐπὶ τοῦ κόλπου· δεξιῷ κέρᾳ ἡγουμένῳ ὥσπερ καὶ ὥρμουν· ἐπὶ δ' αὐτῷ εἴκοσιν ἔταξαν τὰς ἄριστα πλεούσας· ὅπως ἄρα νομίσας ἐπὶ τὴν Ναύπακτον αὐτοὺς πλεῖν ὁ Φορμίων, καὶ αὐτὸς ἐπιβοηθῶν ταύτῃ παραπλέοι, μὴ διαφύγοιεν πλέοντα τὸν ἐπίπλουν σφῶν οἱ Ἀθηναῖοι ἔξω τοῦ ἑαυτῶν κέρως, ἀλλ' αὗται αἱ νῆες περικλῄσειαν. ὁ δέ, ὅπερ ἐκεῖνοι προσεδέχοντο, φοβηθεὶς περὶ τῷ χωρίῳ ἐρήμῳ ὄντι, ὡς ἑώρα ἀναγομένους αὐτούς, ἄκων καὶ κατὰ σπουδὴν ἐμβιβάσας ἔπλει παρὰ τὴν γῆν· καὶ ὁ πεζὸς ἅμα τῶν Μεσσηνίων παρεβοήθει. ἰδόντες δὲ οἱ Πελοποννήσιοι κατὰ μίαν ἐπὶ κέρως παραπλέοντας καὶ ἤδη

περιττὸν τὸ εἶναι κατὰ συνήθειαν ἀττικήν· οὐδὲν γὰρ σημαίνει [illegible] αὐτάρκως ξὺν τῷ ἑκὼν δηλοῖ:~

λείπει τὸ διαστήματος:~ διέκπλοι: τὸ ἐμβαλόντας διασχίζειν τὴν τῶν ἐναντίων τάξιν μετὰ διέκπλοι:~ τὸ ὑποχωρῆσαι [illegible] φέροντος αὐτήν:~ ἀναστροφαὶ δὲ αἱ ἀπὸ τοῦ πάλιν ἀναχωρήσας:~

✳ οἱ πολλοὶ ἀεὶ νοσοῦντες [illegible] μεταβαλλόμενοι:~

ἀντὶ τοῦ κατὰ τέσσαρας αὐτὰς ποιήσαντες:~

ἔσω πρὸς ἐν τῷ κόλπῳ κατὰ τὸν ναύπακτος:~

ὥσπερ ἔλεγε μὴ καταπλεῦσαι [illegible] κέρως τὴν ἑτέραν· τοῦτο γὰρ ἐπὶ κέρως καλεῖται:~

[illegible] τῶν πολλῶν [illegible] τοιοῦτος ὅπερ ἐδόκει:~

ὄντας αὐτοὺς ἐντὸς τοῦ κόλπου τε καὶ πρὸς τῇ γῇ, ὅπερ ἐβούλοντο μάλιστα, ἀπὸ σημείου ἑνὸς
ἄφνω ἐπιστρέψαντες τὰς ναῦς μετωπηδὸν, ἔπλεον ὡς εἶχε τάχους ἕκαστος
ἐπὶ τοὺς Ἀθηναίους· καὶ ἤλπιζον πάσας τὰς ναῦς ἀπολήψεσθαι. τῶν δὲ ἕνδεκα μὲν
αἵπερ ἡγοῦντο ὑπεκφεύγουσι τὸ κέρας τῶν Πελοποννησίων καὶ τὴν ἐπιστροφὴν ἐς
τὴν εὐρυχωρίαν· τὰς δ' ἄλλας ἐπικαταλαβόντες ἐξέωσάν τε πρὸς τὴν γῆν ὑποφευ-
γούσας καὶ διέφθειραν· ἄνδρας τε τῶν Ἀθηναίων ἀπέκτειναν ὅσοι μὴ ἐξένευσαν
αὐτῶν. καὶ τῶν νεῶν τινὰς ἀναδούμενοι εἷλκον κενάς· μίαν δὲ αὐτοῖς ἀνδράσιν
εἷλον ἤδη· τὰς δέ τινας οἱ Μεσσήνιοι παραβοηθήσαντες καὶ ἐπεσβαίνοντες ξὺν τοῖς
ὅπλοις ἐς τὴν θάλασσαν, καὶ ἐπιβάντες ἀπὸ τῶν καταστρωμάτων μαχόμενοι,
ἀφείλοντο ἑλκομένας ἤδη. ταύτῃ μὲν οὖν οἱ Πελοποννήσιοι ἐκράτουν τε καὶ διέ-
φθειραν τὰς Ἀττικὰς ναῦς· αἱ δὲ εἴκοσι νῆες αὐτῶν αἱ ἀπὸ τοῦ δεξιοῦ κέρως,
ἐδίωκον τὰς ἕνδεκα ναῦς τῶν Ἀθηναίων αἵπερ ὑπεξέφυγον τὴν ἐπιστροφὴν ἐς
τὴν εὐρυχωρίαν· καὶ φθάνουσιν αὐτοὺς πλὴν μιᾶς νεὼς προκαταφυγοῦσαι
ἐς τὴν Ναύπακτον· καὶ σχοῦσαι ἀντίπρῳροι κατὰ τὸ Ἀπολλώνιον, παρεσκευά-
ζοντο ἀμυνούμενοι, ἢν ἐς τὴν γῆν ἐπὶ σφᾶς πλέωσιν· οἱ δὲ παραγενόμενοι ὕστερον, ἐ-
παιάνιζόν τε ἅμα πλέοντες ὡς νενικηκότες· καὶ τὴν μίαν ναῦν τῶν Ἀθηναίων
τὴν ὑπόλοιπον ἐδίωκε Λευκαδία μία ναῦς πολὺ πρὸ τῶν ἄλλων. ἔτυχε δὲ ὁλκὰς
ὁρμοῦσα μετέωρος, περὶ ἣν ἡ Ἀττικὴ ναῦς φθάσασα τῇ Λευκαδίᾳ διωκούσῃ
ἐμβάλλει μέσῃ καὶ καταδύει. τοῖς μὲν οὖν Πελοποννησίοις γενομένου τούτου ἀπροσ-
δοκήτου τε καὶ παρὰ λόγον, φόβος ἐμπίπτει· καὶ ἅμα ἀτάκτως διώκοντες
διὰ τὸ κρατεῖν, αἱ μέν τινες τῶν νεῶν καθεῖσαι τὰς κώπας, ἐπέστησαν τοῦ πλοῦ,
ἀξύμφορον δρῶντες πρὸς τὴν ἐξ ὀλίγου ἀντεξόρμησιν, βουλόμενοι τὰς πλείους
περιμεῖναι· αἱ δὲ καὶ ἐς βράχεα ἀπειρίᾳ χωρίων ὤκειλαν. τοὺς δὲ Ἀθηναίους
ἰδόντας ταῦτα γιγνόμενα θάρσος τε ἔλαβε καὶ ἀπὸ ἑνὸς κελεύσματος
ἐμβοήσαντες, ἐπ' αὐτοὺς ὥρμησαν· οἱ δὲ διὰ τὰ ὑπάρχοντα ἁμαρτήματα
καὶ τὴν παροῦσαν ἀταξίαν, ὀλίγον μὲν χρόνον ὑπέμειναν· ἔπειτα δὲ ἐτράποντο
ἐς τὸν Πάνορμον, ὅθενπερ ἀνηγάγοντο. ἐπιδιώκοντες δὲ οἱ Ἀθηναῖοι, τάς τε ἐγγὺς
οὔσας μάλιστα ναῦς, ἔλαβον ἓξ· καὶ τὰς ἑαυτῶν ἀφείλοντο ἃς ἐκεῖναι πρὸς

Marginal notes (left margin):

ὑπεκφεύγουσι [illegible] τῶν νεῶν [illegible]:-

τὸ διέφθειραν, αὐτὰς τοὺς [illegible]:-

τὸ τέταρτον τάγμα τῶν νεῶν:-

[illegible] τὸ καὶ σχοῦσαι:- [illegible] Ἀπόλλωνος [illegible]:

ἀντιπρῴρους [illegible] τὸ πέλαγος [illegible]:-

τὸ μὲν ἐπιστρέψαντες [illegible] μετωπηδὸν [illegible]:-

διὰ τὸ [illegible] αὐτῶν [illegible] Ἀθηναίων:-

[illegible]:-

τῇ γῇ διαφθείραντες, τὸ πρῶτον ἀνεδήσαντο· ἄνδρας τε τοὺς μὲν ἀπέκτει-
ναν· τινὰς δὲ καὶ ἐζώγρησαν· ἐπὶ δὲ τῆς λευκαδίας νεώς, ἣ περὶ τὴν ὁλκάδα κα-
τέδυ, τιμοκράτης ὁ λακεδαιμόνιος πλέων, ὡς ἡ ναῦς διεφθάρη, ἔσφα-
ξεν αὑτὸν καὶ ἐξέπεσεν ἐς τὸν ναυπακτίων λιμένα. ἀναχωρήσαντες δὲ οἱ ἀθη-
ναῖοι τροπαῖον ἔστησαν ὅθεν ἀναγαγόμενοι ἐκράτησαν· καὶ τοὺς νεκροὺς καὶ τὰ ναυ-
άγια ὅσα πρὸς τῇ ἑαυτῶν ἦν ἀνείλοντο καὶ τοῖς ἐναντίοις, τὰ ἐκείνων ὑπόσπον-
δα ἀπέδοσαν· ἔστησαν δὲ καὶ οἱ πελοποννήσιοι τροπαῖον ὡς νενικηκότες τῆς
τροπῆς, ἃς πρὸς τῇ γῇ ναῦς διέφθειραν· καὶ ἥνπερ ἔλαβον ναῦν ἀνέθεσαν
ἐπὶ τὸ ῥίον τὸ ἀχαϊκὸν παρὰ τὸ τροπαῖον. μετὰ δὲ ταῦτα φοβούμενοι τὴν ἀπὸ
τῶν ἀθηναίων βοήθειαν, ὑπὸ νύκτα ἐσέπλευσαν ἐς τὸν κόλπον τὸν κρισαῖον καὶ
κόρινθον ἅπαντες, πλὴν λευκαδίων. καὶ οἱ ἐκ τῆς κρήτης ἀθηναῖοι ταῖς εἴκοσι
ναυσὶν αἷς ἔδει πρὸ τῆς ναυμαχίας τῷ φορμίωνι παραγενέσθαι, οὐ πολλῷ ὕστερον
τῆς ἀναχωρήσεως τῶν νεῶν, ἀφικνοῦνται ἐς τὴν ναύπακτον· καὶ τὸ θέρος ἐτε-
λεύτα· πρὶν δὲ διαλῦσαι τὸ ἐς κόρινθόν τε καὶ τὸν κρισαῖον κόλπον ἀναχωρῆσαν
ναυτικόν, ὁ κνῆμος καὶ ὁ βρασίδας καὶ οἱ ἄλλοι ἄρχοντες τῶν πελοποννησίων,
ἀρχομένου τοῦ χειμῶνος ἐβούλοντο διδαξάντων μεγαρέων, ἀποπειρᾶσαι τοῦ πει-
ραιῶς τοῦ λιμένος τῶν ἀθηναίων· ἦν δὲ ἀφύλακτος καὶ ἄκληστος εἰκότως διὰ τὸ
ἐπικρατεῖν πολὺ τῷ ναυτικῷ· ἐδόκει δὲ λαβόντα τῶν ναυτῶν ἕκαστον τὴν
κώπην καὶ τὸ ὑπηρέσιον καὶ τὸν τροπωτῆρα, πεζῇ ἰέναι ἐκ κορίνθου
ἐπὶ τὴν πρὸς ἀθήνας θάλασσαν· καὶ ἀφικομένους κατὰ τάχος ἐς μέγαρα
καθελκύσαντας ἐκ νισαίας τοῦ νεωρίου αὐτῶν τεσσαράκοντα ναῦς,
αἳ ἔτυχον αὐτόθι οὖσαι, πλεῦσαι εὐθὺς ἐπὶ τὸν πειραιᾶ· οὔτε γὰρ ναυτικὸν
ἦν προφυλάσσον ἐν αὐτῷ οὐδέν, οὔτε προσδοκία οὐδεμία μὴ ἄν ποτε
οἱ πολέμιοι ἐξαπιναίως οὕτως ἐπιπλεύσειαν· ἐπεί, οὐδ᾽ ἀπὸ τοῦ προφα-
νοῦς τολμῆσαι ἄν, καθ᾽ ἡσυχίαν, οὐδ᾽ εἰ διενοοῦντο, μὴ οὐκ ἂν προαισθέσθαι.
ὡς δὲ ἔδοξεν αὐτοῖς καὶ ἐχώρουν εὐθύς, καὶ ἀφικόμενοι νυκτὸς καὶ κα-
θελκύσαντες ἐκ τῆς νισαίας τὰς ναῦς, ἔπλεον ἐπὶ μὲν τὸν πειραιᾶ, οὐκέτι
ὥσπερ διενοοῦντο καταδείσαντες τὸν κίνδυνον· καί τις καὶ ἄνεμος

γρ. τιμοκράτης· – λέγουσιν ὅτι τὸ φρόνημα τὸ μὴ ὑπὸ ἐχθρῶν ἀξιοῦσθαι νικηθῆναι· –

ὑπηρέσιόν ἐστι τὸ κῶας ᾧ ἐπικάθηνται οἱ ἐρέσσοντες, δέρμα· τὸ μὲν οὖν ζεῦγμα αὐτῶν, τροπωτῆρας· –

λέγεται αὐτοὺς κωλῦσαι. ἐπὶ δὲ τῆς Σαλαμῖνος τὸ ἀκρωτήριον τὸ πρὸς Μέγαρα
ὁρῶν, καὶ φρούριον ἐπ' αὐτοῦ ἦν καὶ νεῶν τριῶν φυλακὴ τοῦ μὴ ἐσπλεῖν Με-
γαρεῦσι μηδὲ ἐκπλεῖν μηδέν, τῷ τε φρουρίῳ προσέβαλον καὶ τὰς τριήρεις
ἀφείλκυσαν κενάς, τήν τε ἄλλην Σαλαμῖνα ἀπροσδοκήτοις ἐπιπεσόντες
ἐπόρθουν. ἐς δὲ τὰς Ἀθήνας φρυκτοί τε ᾔροντο πολέμιοι καὶ ἔκπληξις
ἐγένετο οὐδεμιᾶς τῶν κατὰ τὸν πόλεμον ἐλάσσων. οἱ μὲν γὰρ ἐν τῷ ἄστει
ἐς τὸν Πειραιᾶ ᾤοντο τοὺς πολεμίους ἐσπεπλευκέναι ἤδη, οἱ δ' ἐν τῷ
Πειραιεῖ τήν τε Σαλαμῖνα ᾑρῆσθαι καὶ παρὰ σφᾶς ὅσον οὐκ ἐσπλεῖν
αὐτούς· ὅπερ ἄν, εἰ ἐβουλήθησαν μὴ κατοκνῆσαι, ῥᾳδίως ἐγένετο, καὶ οὐκ ἂν ἄνε-
μος ἐκώλυσε. βοηθήσαντες δὲ ἅμ' ἡμέρᾳ πανδημεὶ οἱ Ἀθηναῖοι ἐς τὸν Πειραιᾶ
ναῦς τε καθεῖλκον καὶ ἐσβάντες κατὰ σπουδὴν καὶ πολλῷ θορύβῳ ταῖς
μὲν ναυσὶν ἐπὶ τὴν Σαλαμῖνα ἔπλεον, τῷ δὲ πεζῷ φυλακὰς τοῦ Πειραιῶς κα-
θίσταντο. οἱ δὲ Πελοποννήσιοι ὡς ᾔσθοντο τὴν βοήθειαν, καταδραμόντες
τῆς Σαλαμῖνος τὰ πολλὰ καὶ ἀνθρώπους καὶ λείαν λαβόντες καὶ τὰς τρεῖς ναῦς ἐκ τοῦ
Βουδόρου τοῦ φρουρίου κατὰ τάχος ἐπὶ τῆς Νισαίας ἀπέπλεον· ἔστι γὰρ ὅτι καὶ
αἱ νῆες αὐτοὺς διὰ χρόνου καθελκυσθεῖσαι καὶ οὐδὲν στέγουσαι ἐφόβουν. ἀφι-
κόμενοι δὲ ἐς τὰ Μέγαρα πάλιν ἐπὶ τῆς Κορίνθου ἀπεχώρησαν πεζῇ· οἱ δ' Ἀ-
θηναῖοι οὐκέτι καταλαβόντες πρὸς τῇ Σαλαμῖνι ἀπέπλευσαν καὶ αὐτοί,
καὶ μετὰ τοῦτο φυλακὴν ἤδη τοῦ Πειραιῶς μᾶλλον τὸ λοιπὸν ἐποιοῦντο λι-
μένων τε κλῄσει καὶ τῇ ἄλλῃ ἐπιμελείᾳ. ὑπὸ δὲ τοὺς αὐτοὺς χρόνους
τοῦ χειμῶνος τούτου ἀρχομένου, Σιτάλκης ὁ Τήρεω Ὀδρύσης Θρᾳκῶν βασι-
λεὺς ἐστράτευσεν ἐπὶ Περδίκκαν τὸν Ἀλεξάνδρου Μακεδονίας βασιλέα καὶ
ἐπὶ Χαλκιδέας τοὺς ἐπὶ Θρᾴκης, δύο ὑποσχέσεις τὴν μὲν βουλόμενος ἀνα-
πρᾶξαι, τὴν δὲ αὐτὸς ἀποδοῦναι. ὅ τε γὰρ Περδίκκας αὐτῷ ὑποσχόμενος, εἰ Ἀ-
θηναίοις τε διαλλάξειεν ἑαυτὸν κατ' ἀρχὰς τῷ πολέμῳ πιεζόμενον, καὶ Φίλιπ-
πον τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ πολέμιον ὄντα μὴ καταγάγοι ἐπὶ βασιλείᾳ, ἃ ὑπε-
δέξατο οὐκ ἐπετέλει· τοῖς τε Ἀθηναίοις αὐτὸς ὡμολογήκει ὅτε τὴν ξυμμαχίαν
ἐποιεῖτο τὸν ἐπὶ Θρᾴκης Χαλκιδικὸν πόλεμον καταλύσειν. ἀμφοτέρων

τὸ βούδορον φρούριον μεγαρικόν

φρυκτοὶ δὲ οἱ λαμπάδες [illegible] τινὰς ἀνάπτοντες [illegible] βαστάζοντες ἀπὸ τῶν ὑψηλῶν τόπων [illegible] πολεμίους ἐπιόντας ὡς ὅτι δεῖ προφυλάξασθαι· ὅτι δὲ μὴ πολεμίους [illegible] φίλους [illegible] ἡσυχῇ [illegible] φρυκτοὺς ἐπίφοροι

Σιτάλκης Θρᾳκικός
οἱ Θρᾷκες ἐστράτευσαν

σῶν ἕνεκα τῶν ὑφ' ὁδὸν οὐ ποιηθέντων· καὶ τὸν τοῦ Φιλίππου υἱὸν Ἀμύνταν ὡς ἐπὶ βασι-
λείᾳ τῶν Μακεδόνων ἦγε, καὶ τῶν Ἀθηναίων πρέσβεις οἳ ἔτυχον παρόντες
τούτων ἕνεκα, καὶ ἡγεμόνα Ἅγνωνα· ἔδει γὰρ καὶ τοὺς Ἀθηναίους ναυσί τε καὶ στρατιᾷ
ὡς πλείστῃ ἐπὶ τοὺς Χαλκιδέας παραγενέσθαι. ἀνίστησιν οὖν ἐκ τῶν Ὀδρυσῶν
ὁρμώμενος πρῶτον μὲν τοὺς ἐντὸς τοῦ Αἵμου τε ὄρους καὶ τῆς Ῥοδόπης Θρᾷ-
κας, ὅσων ἦρχε μέχρι θαλάσσης ἐς τὸν Εὔξεινόν τε πόντον καὶ τὸν Ἑλλήσποντον·
ἔπειτα τοὺς ὑπερβάντι Αἷμον Γέτας, καὶ ὅσα ἄλλα μέρη ἐντὸς τοῦ Ἴστρου
ποταμοῦ πρὸς θάλασσαν μᾶλλον τὴν τοῦ Εὐξείνου πόντου κατῴκητο· εἰσὶ δὲ οἱ Γέ-
ται καὶ οἱ ταύτῃ ὅμοροί τε τοῖς Σκύθαις καὶ ὁμόσκευοι, πάντες ἱπποτο-
ξόται. παρεκάλει δὲ καὶ τῶν ὀρεινῶν Θρᾳκῶν πολλοὺς τῶν αὐτονόμων
καὶ μαχαιροφόρους, οἳ Δῖοι καλοῦνται, τὴν Ῥοδόπην οἱ πλεῖστοι οἰκοῦντες· καὶ
τοὺς μὲν μισθῷ ἔπειθεν, οἱ δ' ἐθελονταὶ ξυνηκολούθουν. ἀνίστη δὲ καὶ Ἀγρι-
ᾶνας καὶ Λαιαίους, καὶ ἄλλα ὅσα ἔθνη Παιονικὰ ὧν ἦρχε· καὶ ἔσχατοι τῆς
ἀρχῆς οὗτοι ἦσαν· μέχρι γὰρ Λαιαίων Παιόνων καὶ τοῦ Στρυμόνος
ποταμοῦ, ὃς ἐκ τοῦ Σκομίου ὄρους δι' Ἀγριάνων καὶ Λαιαίων ῥεῖ, οὗ ὡρί-
ζετο ἡ ἀρχὴ τὰ πρὸς Παίονας αὐτονόμους ἤδη. τὰ δὲ πρὸς Τριβαλλοὺς
καὶ τούτους αὐτονόμους, Τρῆρες ὥριζον καὶ Τιλαταῖοι· οἰκοῦσι δ' οὗτοι
πρὸς βορέαν τοῦ Σκομίου ὄρους, καὶ παρήκουσι πρὸς ἡλίου δύσιν μέχρι τοῦ
Ὀσκίου ποταμοῦ. ῥεῖ δ' οὗτος ἐκ τοῦ ὄρους ὅθεν περ καὶ ὁ Νέστος καὶ ὁ Ἕβρος.
ἔστι δὲ ἐρῆμον τὸ ὄρος καὶ μέγα, ἐχόμενον τῆς Ῥοδόπης. ἐγένετο δὲ ἡ ἀρχὴ
ἡ Ὀδρυσῶν μέγεθος ἐπὶ μὲν θάλασσαν καθήκουσα ἀπὸ Ἀβδήρων πόλεως ἐς
τὸν Εὔξεινον πόντον τὸν μέχρι Ἴστρου ποταμοῦ· αὕτη περίπλους ἐστὶν ἡ γῆ
ξυντομώτατα, ἢν αἰεὶ κατὰ πρύμναν ἱστῆται τὸ πνεῦμα, νηὶ στρογγύλῃ
τεσσάρων ἡμερῶν καὶ ἴσων νυκτῶν· ὁδῷ δὲ τὰ ξυντομώτατα ἐξ Ἀβδήρων
ἐς Ἴστρον ἀνὴρ εὔζωνος ἑνδεκαταῖος τελεῖ. τὰ μὲν πρὸς θάλασσαν τοσαύ-
τη ἦν· ἐς ἤπειρον δὲ ἀπὸ Βυζαντίου ἐς Λαιαίους καὶ ἐπὶ τὸν Στρυμόνα·
ταύτῃ γὰρ διὰ πλείστου ἀπὸ θαλάσσης ἄνω ἐγίγνετο, ἡμερῶν ἀνδρὶ εὐζώνῳ τρι-
ῶν καὶ δέκα ἀνύσαι. φόρος τε ἐκ πάσης τῆς βαρβάρου καὶ τῶν Ἑλληνίδων πόλε-

ἀπὸ κοινοῦ τὸ ἦγεν:~

οὕτως ἀντὶ τοῦ ἀμφοῖν τῶν ...:~

ζήτει ἀπὸ κοινοῦ τὸ ἀνίστη. ὅφρα χωρὶς δὲ ἀπὸ τοῦ ὑπερβάντι, τοὺς Γέτας ἀνίστη:~

μέχρι γὰρ λαιαίων παιόνων οὕτως καὶ δι' ἀγριάνων· στρυμὼν ποταμὸς μετὰ θρᾳκίων πρὸς παίονας αὐτονόμους φ' ἐπολιν:~

γρ. καὶ ὁ Ἕβρος:~

ἐπὶ πορείᾳ δὲ ὁδὸς τὰ πολλὰ μὴ κατὰ μακρότητος ὄντος

εὔζωνος· ὁ ἐξ ἐλαφροῦ καὶ μηδὲν ἔχων ζεῦγμα ἐμποδίζον:~

ὅσον προσῆξαν ἐπὶ Σεύθου, ὃς ὕστερον Σιτάλκου βασιλεύσας πλεῖστον δὴ ἐποίησε,

τετρακοσίων ταλάντων ἀργυρίου μάλιστα δύναμις· ἃ χρυσὸς καὶ ἄργυρος ᾔει· καὶ

δῶρα οὐκ ἐλάσσω τούτων χρυσοῦ τε καὶ ἀργύρου προσεφέρετο· χωρὶς δὲ ὅσα

ὑφαντά τε καὶ λεῖα καὶ ἡ ἄλλη κατασκευή· καὶ οὐ μόνον αὐτῷ, ἀλλὰ καὶ τοῖς παραδυ-

ναστεύουσί τε καὶ γενναίοις Ὀδρυσῶν· κατεστήσαντο γὰρ τοὐναντίον τῆς Περσῶν

βασιλείας τὸν νόμον, ὄντα μὲν καὶ τοῖς ἄλλοις Θρᾳξί· λαμβάνειν μᾶλλον ἢ διδόναι·

καὶ αἴσχιον ἦν αἰτηθέντα μὴ δοῦναι, ἢ αἰτήσαντα μὴ τυχεῖν· ὅμως δὲ κατὰ τὸ δύνασθαι

ἐπὶ πλέον αὐτῷ ἐχρήσαντο· οὐ γὰρ ἦν πρᾶξαι οὐδὲν μὴ διδόντα δῶρα· ὥστε ἐπὶ

μέγα ἦλθεν ἡ βασιλεία ἰσχύος· τῶν γὰρ ἐν τῇ Εὐρώπῃ ὅσαι μεταξὺ τοῦ Ἰονίου κόλπου καὶ τοῦ

Εὐξείνου πόντου, μεγίστη ἐγένετο χρημάτων προσόδῳ καὶ τῇ ἄλλῃ εὐδαιμονίᾳ, ἰσχύι

δὲ μάχης καὶ στρατοῦ πλήθει, πολὺ δευτέρα μετὰ τὴν Σκυθῶν· ταύτῃ δὲ ἀδύ-

νατα ἐξισοῦσθαι, οὐχ ὅτι τὰ ἐν τῇ Εὐρώπῃ, ἀλλ' οὐδ' ἐν τῇ Ἀσίᾳ ἔθνος ἓν πρὸς ἓν οὐκ ἔστιν

ὅτι δυνατὸν Σκύθαις ὁμογνωμονοῦσι πᾶσιν ἀντιστῆναι· οὐ μὴν οὐδ' ἐς τὴν ἄλ-

λην εὐβουλίαν καὶ ξύνεσιν περὶ τῶν παρόντων ἐς τὸν βίον ἄλλοις ὁμοιοῦνται.

Σιτάλκης μὲν οὖν βασιλεύων χώρας τοσαύτης παρεσκευάζετο τὸν στρατόν·

ἐπειδὴ δὲ αὐτῷ ἑτοῖμα ἦν, ἄρας ἐπορεύετο ἐπὶ τὴν Μακεδονίαν· πρῶτον μὲν

διὰ τῆς αὑτοῦ ἀρχῆς· ἔπειτα διὰ Κερκίνης ἐρήμου ὄρους, ὅ ἐστι μεθόριον,

Σιντῶν καὶ Παιόνων· ἐπορεύετο δὲ δι' αὐτοῦ τῇ ὁδῷ ἣν πρότερον αὐτὸς ἐποιήσατο

τεμὼν τὴν ὕλην, ὅτε ἐπὶ Παίονας ἐστράτευσε· τὸ δὲ ὄρος ἐξ Ὀδρυσῶν διιόντες ἐν

δεξιᾷ μὲν εἶχον Παίονας, ἐν ἀριστερᾷ δὲ Σιντοὺς καὶ Μαιδούς· διελθόντες

δὲ αὐτό, ἀφίκοντο ἐς Δόβηρον τὴν Παιονικήν· πορευομένῳ δὲ αὐτῷ, ἀπε-

γίγνετο μὲν οὐδὲν τοῦ στρατοῦ εἰ μή τι νόσῳ· προσεγίγνετο δέ· πολλοὶ γὰρ τῶν αὐ-

τονόμων Θρᾳκῶν ἀπαράκλητοι ἐφ' ἁρπαγὴν ἠκολούθουν· ὥστε τὸ πᾶν πλῆ-

θος λέγεται οὐκ ἔλασσον πεντεκαίδεκα μυριάδων γενέσθαι· καὶ τούτου τὸ μὲν

πλέον, πεζὸν ἦν· τριτημόριον δὲ μάλιστα ἱππικόν· τοῦ δὲ ἱππικοῦ τὸ πλεῖστον

αὐτοὶ Ὀδρύσαι παρείχοντο, καὶ μετ' αὐτοὺς Γέται· τοῦ δὲ πεζοῦ, οἱ μαχαι-

ροφόροι μαχιμώτατοι μὲν ἦσαν οἱ ἐκ τῆς Ῥοδόπης αὐτόνομοι καταβάντες·

ὁ δὲ ἄλλος ὅμιλος ξύμμικτος πλήθει φοβερώτατος ἠκολούθει. ἐξυνηθροί-

λεῖα· λεῖα λέγει τὰ ἄνευ διασοικίλων ὑφαντὰ· ποικίλα δὲ τὰ πεποικιλμένα. τὸν νόμον· τὸν νόμον ὃν οἱ ἄλλοι Θρᾳκῶν οἱ Ὀδρύσαι ἐχρῶντο· ὥσπερ τὸ σκωπτικόν· λαμβάνειν ἢ προσδοῦναι· τὸν σκοπὸν τοῦτον, ὅς ἐστι πρόδοτος λέγει· αὐτῷ τὸν νόμον ὡς καὶ ἄλλοι Θρᾳκῶν οἱ Ὀδρύσαι ἐχρῶντο, τὸ λαμβάνειν ἢ προδοῦναι· οἱ μὲν γὰρ Πέρσαι, τὸ προέχουσι μᾶλλον ἢ προσλαμβάνειν ἀλλήλων βούλονται· οἱ δὲ Θρᾷκες τοὐναντίον· καὶ ζητοῦντες πρᾶξαι παρ' αὐτοῖς τι μὴ παρέχοντες χρήματα, ἢ ζημίαν ἐκινδύνευον.

Σιντοὶ ἐκαλοῦντο ἐκ τοῦ τῶν Λημνίων ὅσοι διὰ τὴν θεράπαιναν ἔχοντες μικρὸν ὀνομάζεσθαι Σιντοί.

ξυνελέγοντο οὖν ἐν Δοβήρῳ καὶ παρεσκευάζοντο ὅπως κατὰ κορυφὴν ἐσβαλοῦσιν
ἐς τὴν κάτω Μακεδονίαν, ἧς ὁ Περδίκκας ἦρχε. τῶν γὰρ Μακεδόνων εἰσὶ καὶ
Λυγκησταὶ καὶ Ἐλιμιῶται καὶ ἄλλα ἔθνη ἐπάνωθεν, ἃ ξύμμαχα μέν ἐστι τούτοις
καὶ ὑπήκοα, βασιλείας δ' ἔχει καθ' αὑτά. τὴν δὲ παρὰ θάλασσαν νῦν Μακεδονίαν,
Ἀλέξανδρος ὁ Περδίκκου πατὴρ καὶ οἱ πρόγονοι αὐτοῦ, Τημενίδαι τὸ ἀρχαῖον
ὄντες ἐξ Ἄργους, πρῶτοι ἐκτήσαντο καὶ ἐβασίλευσαν ἀναστήσαντες μάχῃ
ἐκ μὲν Πιερίας Πίερας, οἳ ὕστερον ὑπὸ τὸ Πάγγαιον πέραν Στρυμόνος
ᾤκησαν Φάγρητα καὶ ἄλλα χωρία· καὶ ἔτι καὶ νῦν Πιερικὸς κόλπος καλεῖται
ἡ ὑπὸ τῷ Παγγαίῳ πρὸς θάλασσαν γῆ· ἐκ δὲ τῆς Βοττίας καλουμένης Βο-
ττιαίους, οἳ νῦν ὅμοροι Χαλκιδέων οἰκοῦσιν· τῆς δὲ Παιονίας παρὰ τὸν Ἀξιὸν
ποταμὸν στενήν τινα καθήκουσαν ἄνωθεν μέχρι Πέλλης καὶ θαλάσσης ἐκτήσαντο·
καὶ πέραν Ἀξιοῦ μέχρι Στρυμόνος τὴν Μυγδονίαν καλουμένην Ἠδῶνας
ἐξελάσαντες νέμονται. ἀνέστησαν δὲ καὶ ἐκ τῆς νῦν Ἐορδίας καλου-
μένης Ἐορδούς, ὧν οἱ μὲν πολλοὶ ἐφθάρησαν, βραχὺ δέ τι αὐτῶν περὶ
Φύσκαν κατῴκηται· καὶ ἐξ Ἀλμωπίας Ἄλμωπας. ἐκράτησαν δὲ καὶ
τῶν ἄλλων ἐθνῶν οἱ Μακεδόνες οὗτοι, ἃ καὶ νῦν ἔτι ἔχουσι,
τόν τε Ἀνθεμοῦντα καὶ Γρηστωνίαν καὶ Βισαλτίαν καὶ Μακεδόνων αὐτῶν
πολλήν. τὸ δὲ ξύμπαν Μακεδονία καλεῖται· καὶ Περδίκκας Ἀλεξάν-
δρου βασιλεὺς αὐτῶν ἦν ὅτε Σιτάλκης ἐπῄει. καὶ οἱ μὲν Μακεδόνες οὗτοι
ἐπιόντος πολλοῦ στρατοῦ, ἀδύνατοι ὄντες ἀμύνεσθαι, ἔς τε τὰ καρτερὰ
καὶ τὰ τείχη, ὅσα ἦν ἐν τῇ χώρᾳ, ἐσεκομίσθησαν· ἦν δὲ οὐ πολλά· ἀλλ' ὕστερον
Ἀρχέλαος ὁ Περδίκκου υἱὸς βασιλεὺς γενόμενος τὰ νῦν ὄντα ἐν τῇ χώρᾳ
ᾠκοδόμησε, καὶ ὁδοὺς εὐθείας ἔτεμε, καὶ τἆλλα διεκόσμησε τά τε
κατὰ τὸν πόλεμον ἵπποις καὶ ὅπλοις καὶ τῇ ἄλλῃ παρασκευῇ κρείσσονι ἢ
ξύμπαντες οἱ ἄλλοι βασιλῆς ὀκτὼ οἱ πρὸ αὐτοῦ γενόμενοι. ὁ δὲ στρα-
τὸς τῶν Θρᾳκῶν ἐκ τῆς Δοβήρου ἐσέβαλε πρῶτον μὲν ἐς τὴν Φιλίππου πρότερον
οὖσαν ἀρχήν· καὶ εἷλον Εἰδομενὴν μὲν κατὰ κράτος· Γορτυνίαν δὲ
καὶ Ἀταλάντην καὶ ἄλλα ἄττα χωρία ὁμολογίᾳ διὰ τὴν Ἀμύντου φιλίαν

τοῖς κάτω Μακεδόσι· τὸ μὲν ἐξ
ἔργου· τὸ δὲ προστάγματι
τῶν καὶ ἄλλων Μακεδόνων·
τοῦτο καὶ Ἡρόδοτος ἐν τῇ θ'
ἱστορεῖ κατ' Ἀλέξανδρον:–

οἱ Ἠδωνοὶ καὶ μετὰ τοῦ πλεονα-
σμοῦ Ἠδῶνες· καὶ οἱ Ἠδωνοί·
οὕτως Ἡρωδιανός:–

τοῦ ἀδικηθέντος ὑπὸ
Περδίκκου:–
ἡ δὲ Ἰδομενὴ ἀπὸ Φρυγὸς
θυγάτηρ:–

προσχωροῦντα τοῦ Φιλίππου υἱέος παρόντος. Εὐρωπὸν δὲ ἐπολιόρκησαν μὲν,
ἑλεῖν δὲ οὐκ ἐδύναντο. ἔπειτα δὲ καὶ ἐς τὴν ἄλλην Μακεδονίαν προὐχώρει τὴν
ἐν ἀριστερᾷ Πέλλης καὶ Κύρρου. ἔσω δὲ τούτων ἐς τὴν Βοττιαίαν καὶ Πιερίαν
οὐκ ἀφίκοντο. ἀλλὰ τήν τε Μυγδονίαν καὶ Γρηστωνίαν καὶ Ἀνθεμοῦντα ἐδῄουν.
οἱ δὲ Μακεδόνες πεζῷ μὲν οὐδὲ διενοοῦντο ἀμύνεσθαι. ἵππους δὲ προσ-
μεταπεμψάμενοι ἀπὸ τῶν ἄνω ξυμμάχων, ὅπῃ δοκοίη, ὀλίγοι πρὸς πολλοὺς
ἐσέβαλον ἐς τὸ στράτευμα τῶν Θρᾳκῶν. καὶ ᾗ μὲν προσπέσοιεν, οὐδεὶς ὑπέ-
μενεν ἄνδρας ἱππέας τε ἀγαθοὺς καὶ τεθωρακισμένους. ὑπὸ δὲ πλήθους περικλῃό-

ἀπὸ τοῦ περικλῄοντες αὐτοὺς οἱ Θρᾷκες δηλονότι.

μενοι αὐτοὺς πολλαπλασίῳ τῷ ὁμίλῳ, ἐς κίνδυνον καθίστασαν. ὥστε τέ-
λος, ἡσυχίαν ἦγον. οὐ νομίζοντες ἱκανοὶ εἶναι πρὸς τὸ πλέον κινδυνεύειν.
ὁ δὲ Σιτάλκης πρός τε τὸν Περδίκκαν λόγους ἐποιεῖτο, ὧν ἕνεκα ἐστρά-
τευσε. καὶ ἐπειδὴ οἱ Ἀθηναῖοι οὐ παρῆσαν ταῖς ναυσὶν, ἀπιστοῦντες αὐτὸν

οἱ Μακεδόνες.

μὴ ἥξειν, δῶρα δὲ καὶ πρέσβεις ἔπεμψαν αὐτῷ, ἐς τοὺς Χαλκιδέας
καὶ Βοττιαίους μέρος τι τοῦ στρατοῦ πέμπει. καὶ τειχήρεις ποιήσας ἐδῄου
τὴν γῆν. καθημένου δ' αὐτοῦ περὶ τοὺς χώρους τούτους, οἱ πρὸς νότον οἰκοῦντες
Θεσσαλοὶ καὶ Μάγνητες καὶ οἱ ἄλλοι ὑπήκοοι Θεσσαλῶν, καὶ οἱ μέχρι Θερμο-
πυλῶν Ἕλληνες, ἐφοβήθησαν μὴ καὶ ἐπὶ σφᾶς ὁ στρατὸς χωρήσῃ. καὶ ἐν παρασκευῇ
ἦσαν. ἐφοβήθησαν δὲ καὶ οἱ πέραν Στρυμόνος πρὸς βορέαν Θρᾷκες ὅσοι
πεδία εἶχον. Παναῖοι, Ὀδόμαντοι, Δρῶοι καὶ Δερσαῖοι. αὐτόνομοι δ' εἰσὶ
πάντες. παρέσχε δὲ λόγον καὶ ἐπὶ τοὺς τῶν Ἀθηναίων πολεμίους Ἕλληνας,
μὴ ὑπ' αὐτῶν ἀγόμενοι κατὰ τὸ ξυμμαχικὸν καὶ ἐπὶ σφᾶς χωρήσωσιν. ὁ δὲ τήν τε
Χαλκιδικὴν καὶ Βοττικὴν καὶ Μακεδονίαν ἅμα ἐπέχων ἔφθειρε. καὶ ἐπειδὴ
αὐτῷ οὐδὲν ἐπράσσετο ὧν ἕνεκα ἐσέβαλε, καὶ ἡ στρατιὰ σῖτόν τε οὐκ εἶχεν
αὐτῷ καὶ ὑπὸ χειμῶνος ἐταλαιπώρει, ἀναπείθεται ὑπὸ Σεύθου τοῦ Σπα-
ραδόκου ἀδελφιδοῦ ὄντος καὶ μέγιστον μεθ' ἑαυτὸν δυναμένου, ὥστ' ἐν τάχει ἀπελθεῖν.
τὸν δὲ Σεύθην κρύφα Περδίκκας ὑποσχόμενος ἀδελφὴν ἑαυτοῦ δώσειν καὶ χρή-
ματα ἐπ' αὐτῇ προσποιεῖται. καὶ ὁ μὲν πεισθεὶς καὶ μείνας τριάκοντα τὰς
πάσας ἡμέρας, τούτων δὲ ὀκτὼ ἐν Χαλκιδεῦσιν, ἀνεχώρησε τῷ στρατῷ

ταχέως ἐποίησεν. Περδίκκας δὲ ὕστερον Στρατονίκην τὴν ἑαυτοῦ ἀδελφὴν δίδωσι Σεύ
θῃ ὥσπερ ὑπέσχετο. τὰ μὲν κατὰ τὴν Σιτάλκου στρατείαν, οὕτως ἐγένετο.
οἱ δὲ ἐν Ναυπάκτῳ Ἀθηναῖοι τοῦ αὐτοῦ χειμῶνος, ἐπειδὴ τὸ τῶν Πελοπον
νησίων ναυτικὸν διελύθη, Φορμίωνος ἡγουμένου ἐστράτευσαν, παραπλεύσαντες
ἐπ' Ἀστακοῦ· καὶ ἀποβάντες ἐς τὴν μεσόγειαν τῆς Ἀκαρνανίας τετρακοσί
οις ὁπλίταις Ἀθηναίων τῶν ἀπὸ τῶν νεῶν· τετρακοσίοις δὲ Μεσσηνίων·
καὶ ἔκ τε Στράτου καὶ Κορόντων καὶ ἄλλων χωρίων ἄνδρας οὐ δοκοῦντας
βεβαίους εἶναι ἐξήλασαν· καὶ Κύνητα τὸν Θεολύτου ἐς Κόροντα καταγαγόντες,
ἀνεχώρησαν πάλιν ἐπὶ τὰς ναῦς. ἐς γὰρ Οἰνιάδας αἰεί ποτε πολεμίους ὄν
τας μόνους Ἀκαρνάνων, οὐκ ἐδόκει δυνατὸν εἶναι χειμῶνος ὄντος στρατεύειν.
ὁ γὰρ Ἀχελῷος ποταμὸς ῥέων ἐκ Πίνδου ὄρους διὰ Δολοπίας καὶ Ἀγραίων
καὶ Ἀμφιλόχων καὶ διὰ τοῦ Ἀκαρνανικοῦ πεδίου· ἄνωθεν μὲν παρὰ Στράτον
πόλιν ἐς θάλασσαν διεξιεὶς παρ' Οἰνιάδας καὶ τὴν πόλιν αὐτοῖς περι
λιμνάζων, ἄπορον ποιεῖ ὑπὸ τοῦ ὕδατος ἐν χειμῶνι στρατεύειν. καὶ ται
δὲ καὶ τῶν νήσων τῶν Ἐχινάδων αἱ πολλαὶ καταντικρὺ Οἰνιαδῶν, τοῦ Ἀ
χελῴου τῶν ἐκβολῶν οὐδὲν ἀπέχουσαι, ὥστε μέγας ὢν ὁ ποταμὸς προσ
χοῖ αἰεί· καὶ εἰσὶ τῶν νήσων αἳ ἠπείρωνται, ἐλπὶς δὲ καὶ πάσας οὐκ ἐν πολλῷ
τινὶ ἂν χρόνῳ τοῦτο παθεῖν· τό τε γὰρ ῥεῦμά ἐστι μέγα καὶ πολὺ καὶ θολερόν· αἵ τε
νῆσοι πυκναί· καὶ ἀλλήλαις τῆς προσχώσεως τῷ μὴ σκεδάννυσθαι ξύνδεσμοι
γίγνονται, παραλλὰξ καὶ οὐ κατὰ στοῖχον κείμεναι, οὐδ' ἔχουσαι εὐθείας
διόδους τοῦ ὕδατος ἐς τὸ πέλαγος. ἐρῆμοι δ' εἰσὶ καὶ οὐ μεγάλαι. λέγεται
δὲ καὶ Ἀλκμαίωνι τῷ Ἀμφιάρεω, ὅτε δὴ ἀλᾶσθαι αὐτὸν μετὰ τὸν φόνον
τῆς μητρὸς τὸν Ἀπόλλω ταύτην τὴν γῆν χρῆσαι οἰκεῖν· ὑπειπόντα οὐκ εἶναι
λύσιν τῶν δειμάτων πρὶν ἂν εὑρὼν ἐν ταύτῃ τῇ χώρᾳ κατοικίσηται.
ἥτις ὅτε ἔκτεινε τὴν μητέρα μήπω ὑπὸ ἡλίου ἑωρᾶτο μηδὲ γῆ ἦν· ὡς
τῆς γε ἄλλης αὐτῷ μεμιασμένης. ὁ δ' ἀπορῶν ὥς φασι, μόλις κατενόησε
τὴν πρόσχωσιν ταύτην τοῦ Ἀχελῴου· καὶ ἐδόκει αὐτῷ ἱκανὴ ἂν κεχῶσθαι
δίαιτα τῷ σώματι, ἀφ' οὗπερ κτείνας τὴν μητέρα, οὐκ ὀλίγον χρόνον ἐπλανᾶτο.

[Margin:] Τὰ κατ' Οἰνιάδας:~

[Margin:] Τοιαῦτα πολλοὶ οἱ τά τε
[illegible] γραφοὶ [illegible]
δοῦντες ἀναγράφουσι.
ὅπερ καὶ ἐν τῷ περὶ αὐτοῦ
[illegible]
[illegible]
αὐτῷ ἀναγραφῇ· καὶ
σχεδὸν ἡ παροῦσα:~

[Margin:] περὶ Ἀλκμαίωνος:~

φ
ὁ
λ
ο
ν:~

καὶ κατοικισθεὶς ἐς τόπους οἵπερ καὶ νῦν Οἰνιάδαι εἰσὶν ἐδυνάστευσέ τε καὶ ἀπὸ
Ἀκαρνᾶνος παιδὸς ἑαυτοῦ τῆς χώρας τὴν ἐπωνυμίαν ἐγκατέλιπε. τὰ
μὲν περὶ Ἀλκμαίωνα τοιαῦτα λεγόμενα παρελάβομεν. οἱ δὲ Ἀθηναῖοι καὶ
ὁ Φορμίων ἄραντες ἐκ τῆς Ἀκαρνανίας καὶ ἀφικόμενοι ἐς τὴν Ναύπακτον,
ἅμα ἦρι κατέπλευσαν ἐς τὰς Ἀθήνας, τούς τε ἐλευθέρους τῶν αἰχμαλώτων
ἐκ τῶν ναυμαχιῶν ἄγοντες, οἳ ἀνὴρ ἀντ' ἀνδρὸς ἐλύθησαν, καὶ τὰς ναῦς ἃς
εἷλον. καὶ ὁ χειμὼν ἐτελεύτα οὗτος, καὶ τρίτον ἔτος τῷ πολέμῳ ἐτελεύτα τῷδε
ὃν Θουκυδίδης ξυνέγραψεν.

πρὸς τὸ ἐκ τῶν, ἀκουστέον τὸ ἐκ· ὅσοι μὲν ὅς· ἀκουστέον τῶν μαχομένων καὶ αἰχμαλώτων λοιποί:-

Θουκυδίδου συγγραφῆς γ΄

Τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου θέρους Πελοποννήσιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι ἅμα τῷ σίτῳ ἀκμά-
ζοντι ἐστράτευσαν ἐς τὴν Ἀττικήν· ἡγεῖτο δὲ αὐτῶν Ἀρχίδαμος ὁ Ζευξιδάμου
Λακεδαιμονίων βασιλεύς. καὶ ἐγκαθεζόμενοι ἐδῄουν τὴν γῆν· καὶ προσβολαί, ὥσ-
περ εἰώθεσαν, ἐγίγνοντο τῶν Ἀθηναίων ἱππέων ὅπῃ παρείκοι· καὶ τὸν πλεῖστον
ὅμιλον τῶν ψιλῶν εἶργον τὸ μὴ προεξιόντας τῶν ὅπλων τὰ ἐγγὺς τῆς πόλεως
κακουργεῖν. ἐμμείναντες δὲ χρόνον οὗ εἶχον τὰ σιτία, ἀνεχώρησαν καὶ διελύθησαν
κατὰ πόλεις. Μετὰ δὲ τὴν ἐσβολὴν τῶν Πελοποννησίων εὐθὺς Λέσβος πλὴν
Μηθύμνης ἀπέστη ἀπ' Ἀθηναίων, βουληθέντες μὲν καὶ πρὸ τοῦ πολέμου, ἀλλ' οἱ
Λακεδαιμόνιοι οὐ προσεδέξαντο· ἀναγκασθέντες δὲ καὶ ταύτην τὴν ἀπό-
στασιν πρότερον ἢ διενοοῦντο ποιήσασθαι. τῶν τε γὰρ λιμένων τὴν χῶσιν
καὶ τειχῶν οἰκοδόμησιν καὶ νεῶν ποίησιν ἐπιμένοντες τελεσθῆναι, καὶ ὅσα ἐκ
τοῦ Πόντου ἔδει ἀφικέσθαι, τοξότας τε καὶ σῖτον, καὶ ἃ μεταπεμπόμενοι ἦσαν.
Τενέδιοι γὰρ ὄντες αὐτοῖς διάφοροι καὶ Μηθυμναῖοι καὶ αὐτῶν Μυτι-
ληναίων ἰδίᾳ ἄνδρες κατὰ στάσιν, πρόξενοι Ἀθηναίων, μηνυταὶ γίγνονται
τοῖς Ἀθηναίοις ὅτι ξυνοικίζουσί τε τὴν Λέσβον ἐς τὴν Μυτιλήνην βίᾳ καὶ τὴν
παρασκευὴν ἅπασαν μετὰ Λακεδαιμονίων καὶ Βοιωτῶν ξυγγενῶν ὄντων
ἐπὶ ἀποστάσει ἐπείγονται· καὶ εἰ μή τις προκαταλήψεται ἤδη, στερήσεσθαι αὐτοὺς
Λέσβου. οἱ δ' Ἀθηναῖοι ἦσαν γὰρ τεταλαιπωρημένοι ὑπό τε τῆς νόσου καὶ τοῦ
πολέμου ἄρτι καθισταμένου καὶ ἀκμάζοντος, μέγα μὲν ἔργον ἡγοῦντο εἶναι Λέσβον

λείπει ἡ διά· διὰ τὸ μὴ προεξιόντας τῶν ὅπλων τῶν ἐγκαθεζομένων:-

οὐ γὰρ ἁπλῶς ποιούμενοι πορείαν, ἀλλ' ἐμβραδύνοντες διὰ τὸν σῖτον:-

Μηθύμνη· ὄνομα τῆς νήσου τάξιν:- ἵνα μὴ λύσωσι τὰς βίας ἀντὶ τούτοις ... :- ἐπιφέρεται δι' ὧν ἀναγκασθέντες τὴν ἀπόστασιν· πολλοῦ βουλόμενοι ἀποστῆναι, ἀλλ' οὔπω μήπω ... ἀποστῆναι:- διὰ τοῦτο ... ἀποστῆναι διὰ τὸ μὴ διαβληθῆναι:-

ἀναγκασθέντες δὲ καὶ ταύτην· οὐχ ὡς καὶ ἄλλην αὐτῶν ποιησαμένων ἀπόστασιν, ἀλλ' ὅτι ταύτην ἐξ ἴσου τῇ ἀρχῇ τῶν τότε τυχεῖν:-

τὸ διάφοροι πρὸς τὸ καὶ αὐτοὶ, τὸ ἰδίᾳ πρὸς τὸ πρόξενοι ξύμμαχοι:- ... ἐς τὸ Λακεδαι-
μονίων· ἐκ γὰρ Βοιωτῶν ὄντων ἐξ ... αἰολεῖς γὰρ ἦσαν καὶ Λέσβιοι· αἰολεῖς δὲ καὶ οἱ Βοιωτοί· οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι Δωριεῖς.

[illegible] οὔτε πόλεμον [illegible] : οἱ [illegible] [illegible] αὐτῶν· χωρὶς [illegible] σώματα [illegible] ὅτι δύναμιν [illegible] πολεμοῦσι [illegible]

πρὸ πολεμῶσαν ναυτικόν τε ἔχουσαν καὶ δύναμιν ἀκέραιον· καὶ οὐκ ἀπεδέ-
χοντο πρῶτον τὰς κατηγορίας, μεῖζον μέρος νέμοντες τῷ μὴ βούλεσθαι ἀληθῆ εἶναι·
ἐπειδὴ μέντοι καὶ πέμψαντες πρέσβεις οὐκ ἔπειθον τοὺς Μυτιληναίους τήν τε ξυνοί-
κισιν καὶ τὴν παρασκευὴν διαλύειν, δείσαντες προκαταλαβεῖν ἐβούλοντο. καὶ πέμ-
πουσιν ἐξαπιναίως τεσσαράκοντα ναῦς αἳ ἔτυχον περὶ Πελοπόννησον παρεσκευασμέναι
πλεῖν· Κλεϊππίδης δὲ ὁ Δεινίου τρίτος αὐτὸς ἐστρατήγει. ἐσηγγέλθη γὰρ αὐτοῖς
ὡς εἴη Ἀπόλλωνος Μαλόεντος ἔξω τῆς πόλεως ἑορτή, ἐν ᾗ πανδημεὶ Μυτιληναῖοι
ἑορτάζουσι· καὶ ἐλπίδα εἶναι ἐπειχθέντας ἐπιπεσεῖν ἄφνω· καὶ ἢν μὲν ξυμβῇ ἡ πεῖρα·
εἰ δὲ μή, Μυτιληναίοις εἰπεῖν ναῦς τε παραδοῦναι καὶ τείχη καθελεῖν· μὴ πει-
θομένων δὲ πολεμεῖν. καὶ αἱ μὲν νῆες ᾤχοντο· τὰς δὲ τῶν Μυτιληναίων δέκα
τριήρεις αἳ ἔτυχον βοηθοὶ παρὰ σφᾶς κατὰ τὸ ξυμμαχικὸν παροῦσαι, κατέσχον
οἱ Ἀθηναῖοι καὶ τοὺς ἄνδρας ἐξ αὐτῶν ἐς φυλακὴν ἐποιήσαντο. τοῖς δὲ
Μυτιληναίοις ἀνὴρ ἐκ τῶν Ἀθηνῶν διαβὰς ἐς Εὔβοιαν καὶ πεζῇ ἐπὶ Γεραι-
στὸν ἐλθών, ὁλκάδος ἀναγομένης ἐπιτυχών, πλῷ χρησάμενος καὶ τρι-
ταῖος ἐκ τῶν Ἀθηνῶν ἐς Μυτιλήνην ἀφικόμενος, ἀγγέλλει τὸν ἐπίπλουν. οἱ
δὲ οὔτε ἐς τὸν Μαλόεντα ἐξῆλθον, τά τε ἄλλα τῶν τειχῶν καὶ τῶν λιμένων
περὶ τὰ ἡμιτελῆ φαρξάμενοι ἐφύλασσον. καὶ οἱ Ἀθηναῖοι οὐ πολὺ ὕστερον κατα-
πλεύσαντες ὡς ἑώρων, ἀπήγγειλαν μὲν οἱ στρατηγοὶ τὰ ἐπεσταλμένα· οὐκ ἐσακουόν-
των δὲ τῶν Μυτιληναίων ἐς πόλεμον καθίσταντο. ἀπαράσκευοι δὲ οἱ Μυτιλη-
ναῖοι καὶ ἐξαίφνης ἀναγκασθέντες πολεμεῖν, ἔκπλουν μέν τινα ἐποιήσαντο
τῶν νεῶν ὡς ἐπὶ ναυμαχίαν, ὀλίγον πρὸ τοῦ λιμένος· ἔπειτα καταδιωχθέντες
ὑπὸ τῶν Ἀττικῶν νεῶν λόγους ἤδη προσέφερον τοῖς στρατηγοῖς, βουλόμενοι τὰς
ναῦς τὸ παραυτίκα εἰ δύναιντο ὁμολογίᾳ τινὶ ἐπιεικεῖ ἀποπέμψασθαι. καὶ
οἱ στρατηγοὶ τῶν Ἀθηναίων ἀπεδέξαντο καὶ αὐτοὶ φοβούμενοι μὴ οὐχ ἱκανοὶ
ὦσι Λέσβῳ πάσῃ πολεμεῖν· καὶ ἀνοκωχὴν ποιησάμενοι, πέμπουσιν ἐς τὰς
Ἀθήνας οἱ Μυτιληναῖοι τῶν τε διαβαλλόντων ἕνα ᾧ μετέμελεν ἤδη, καὶ ἄλλους
εἴ πως πείσειαν τὰς ναῦς ἀπελθεῖν ὡς σφῶν οὐδὲν νεωτεριούντων· ἐν τούτῳ
δὲ ἀποστέλλουσι καὶ ἐς τὴν Λακεδαίμονα πρέσβεις τριήρει, λαθόντες τὸ τῶν

∴ καὶ ἢν μὲν ξυμβῇ ἡ πεῖρα [illegible] αὐτὴ [illegible] ἔξω [illegible] ἀθηναῖοι [illegible]

Γεραιστὸς ἀκρωτήριον Εὐβοίας.

καὶ τὰ ἄλλα φαρξάμενοι [illegible] ἕως [illegible] Λακεδαιμονίους [illegible] Ἀθηναῖοι.

ὡς ἐπὶ ναυμαχίαν [illegible] Μυτιληναῖοι.

∴ ξυμβαλεῖν [illegible]

τὸ ὥρμουν ἐν τῇ Μαλέᾳ

ἀκρωτήριον Λέσβου

ἀθηναίων ναυτικόν, οἳ ὥρμουν ἐν τῇ Μαλέᾳ πρὸς βορέαν τῆς πόλεως· οὐ γὰρ ἐπίστευον τοῖς ἀπὸ τῶν ἀθηναίων προχωρήσειν· καὶ οἱ μὲν ἐς τὴν λακεδαίμονα ταλαιπώρως διὰ τοῦ πελάγους κομισθέντες αὐτοῖς ἔπρασσον ὅπως τις βοήθεια ἥξει· οἱ δὲ ἐκ τῶν ἀθηνῶν πρέσβεις ὡς οὐδὲν ἦλθον πράξαντες, ἐς πόλεμον καθίσταντο οἱ μυτιληναῖοι καὶ ἡ ἄλλη λέσβος πλὴν μηθύμνης· οὗτοι δὲ τοῖς ἀθηναίοις ἐβεβοηθήκεσαν· καὶ ἴμβριοι καὶ λήμνιοι καὶ τῶν ἄλλων ὀλίγοι τινὲς ξυμμάχων· καὶ ἔξοδον μέν τινα πανδημεὶ ἐποιήσαντο οἱ μυτιληναῖοι ἐπὶ τὸ τῶν ἀθηναίων στρατόπεδον· καὶ μάχῃ τινὶ ἐν ᾗ οὐκ ἔλασσον ἔχοντες οἱ μυτιληναῖοι, οὔτε ἐπηυλίσαντο, οὔτε ἐπίστευσαν σφίσιν αὐτοῖς, ἀλλ' ἀνεχώρησαν· ἔπειτα οἱ μὲν ἡσύχαζον, ἐκ πελοποννήσου καὶ μετ' ἄλλης παρασκευῆς βουλόμενοι εἰ προσγένοιτό τι κινδυνεύειν· καὶ γὰρ αὐτοῖς μελέας λάκων ἀφικνεῖται καὶ ἑρμαιώνδας θηβαῖος, οἳ προαπεστάλησαν μὲν τῆς ἀποστάσεως, φθάσαι δὲ οὐ δυνάμενοι τὸν τῶν ἀθηναίων ἐπίπλουν, κρύφα μετὰ τὴν μάχην ὕστερον ἐσπλέουσι τριήρει· καὶ παρῄνουν πέμπειν τριήρη ἄλλην καὶ πρέσβεις μεθ' ἑαυτῶν· καὶ ἐκπέμπουσιν.

∴ ἐπηυλίσαντο· ἐστὶ τὸ πλησίον τῶν πολεμίων ηὐλίσαντο καὶ ἐθάρρησαν ἐπὶ τῷ πρὸ τῶν αὐτῶν·: τὸ ἑξῆς, βουλόμενοι εἰ προσγένοιτό τι καὶ ἐκ πελοποννήσου μετ' ἄλλης παρασκευῆς κινδυνεύειν·:

οἱ δὲ ἀθηναῖοι πολὺ ἐπερρωσθέντες διὰ τὴν τῶν μυτιληναίων ἡσυχίαν, ξυμμάχους τε προσεκάλουν· οἳ πολὺ θᾶσσον παρῆσαν ὁρῶντες οὐδὲν ἰσχυρὸν ἀπὸ τῶν λεσβίων· καὶ περιορμισάμενοι τὸ πρὸς νότον τῆς πόλεως, ἐτείχισαν στρατόπεδα δύο ἑκατέρωθεν τῆς πόλεως· καὶ τοὺς ἐφόρμους ἐπ' ἀμφοτέροις τοῖς λιμέσιν ἐποιοῦντο· καὶ τῆς μὲν θαλάσσης εἶργον μὴ χρῆσθαι τοὺς μυτιληναίους· τῆς δὲ γῆς τῆς μὲν ἄλλης ἐκράτουν οἱ μυτιληναῖοι καὶ οἱ ἄλλοι λέσβιοι προσβεβοηθηκότες ἤδη· τὸ δὲ περὶ τὰ στρατόπεδα οὐ πολὺ κατεῖχον οἱ ἀθηναῖοι· ναύσταθμον δὲ μᾶλλον ἦν αὐτοῖς πλοίων καὶ ἀγορᾶς ἡ μαλέα· καὶ τὰ μὲν περὶ μυτιλήνην οὕτως ἐπολεμεῖτο. κατὰ δὲ τὸν αὐτὸν χρόνον τοῦ θέρους τούτου ἀθηναῖοι καὶ περὶ πελοπόννησον ναῦς ἀπέστειλαν τριάκοντα, καὶ ἀσώπιον τὸν φορμίωνος στρατηγόν, κελευσάντων ἀκαρνάνων τῶν φορμίωνός τινα σφίσι πέμψαι ἢ υἱὸν ἢ ξυγγενῆ ἄρχοντα· καὶ παραπλέουσαι αἱ νῆες τῆς λακωνικῆς τὰ ἐπιθαλάσσια χωρία ἐπόρθησαν· ἔπειτα τὰς μὲν πλείους ἀποπέμπει τῶν νεῶν πάλιν ἐπ' οἴκου ὁ ἀσώπιος· αὐτὸς δὲ ἔχων δώδεκα, ἀφικνεῖται ἐς

∴ εἶργον μὴ χρῆσθαι· ὥστε μὴ χρῆσθαι. οὗτοι δὲ τῶν μὲν ἀπο[illegible] τὸ γὰρ λεγόμενον τοιοῦτόν ἐστι· καὶ τῆς μὲν θαλάσσης εἶργον χρῆσθαι τοῖς μυτιληναίοις· ὁρμοῦντες δὲ οἱ ἀθηναῖοι ἐπ' ἀμφοτέροις τοῖς λιμέσιν ὥστε μὴ διώκεσθαι αὐτοὺς ἐκεῖθεν· τοῦτο γάρ ἐστι μὴ χρῆσθαι τῇ θαλάσσῃ·:

ναύπακτον· καὶ ὕστερον ἀκαρνᾶνας ἀναστήσας πανδημεὶ στρατεύει ἐπ' οἰνιάδας·
καὶ ταῖς τε ναυσὶ κατὰ τὸν ἀχελῷον ἔπλευσε· καὶ ὁ κατὰ γῆν στρατὸς ἐδῄου τὴν χώραν·
ὡς δ' οὐ προσεχώρουν, τὸν μὲν πεζὸν ἀφίησιν· αὐτὸς δὲ πλεύσας ἐς λευκάδα καὶ ἀπό-
βασιν ἐς νήρικον ποιησάμενος, ἀναχωρῶν διαφθείρεται αὐτός τε καὶ τῆς στρατιᾶς
τι μέρος ὑπὸ τῶν αὐτόθεν τε ξυμβοηθησάντων καὶ φρουρῶν τινῶν ὀλίγων· καὶ ὕ-
στερον ὑποσπόνδους τοὺς νεκροὺς ἀποπλεύσαντες οἱ ἀθηναῖοι παρὰ τῶν
λευκαδίων ἐκομίσαντο· οἱ δὲ ἐπὶ τῆς πρώτης νεὼς ἐκπεμφθέντες μυτιληναίων
πρέσβεις ὡς αὐτοῖς οἱ λακεδαιμόνιοι εἶπον ὀλυμπίαζε παρεῖναι· ὅπως καὶ οἱ
ἄλλοι ξύμμαχοι ἀκούσαντες βουλεύσωνται, ἀφικνοῦνται ἐς ὀλυμπίαν· ἦν
δὲ ὀλυμπιὰς ᾗ δωριεὺς ῥόδιος τὸ δεύτερον ἐνίκα· καὶ ἐπειδὴ μετὰ τὴν
ἑορτὴν κατέστησαν ἐς λόγους, εἶπον τοιάδε. Τὸ μὲν καθεστὸς τοῖς ἕλλησι νόμι-
μον ὦ ἄνδρες λακεδαιμόνιοι καὶ ξύμμαχοι, ἴσμεν· τοὺς γὰρ ἀφισταμένους ἐν τοῖς πολέμοις
καὶ ξυμμαχίαν τὴν πρὶν ἀπολείποντας οἱ δεξάμενοι καθ' ὅσον μὲν ὠφελοῦνται ἐν ἡδονῇ
ἔχουσι· νομίζοντες δὲ εἶναι προδότας τῶν πρὸ τοῦ φίλων χείρους ἡγοῦνται· καὶ οὐκ ἄ-
δικος αὕτη ἡ ἀξίωσίς ἐστιν, εἰ τύχοιεν πρὸς ἀλλήλους οἵ τε ἀφιστάμενοι καὶ ἀφ' ὧν δια-
κρίνοιντο ἴσοι μὲν τῇ γνώμῃ ὄντες καὶ εὐνοίᾳ, ἀντίπαλοι δὲ τῇ παρασκευῇ καὶ
δυνάμει· πρόφασίς τε ἐπιεικὴς μηδεμία ὑπάρχοι τῆς ἀποστάσεως· ὃ ἡμῖν καὶ ἀ-
θηναίοις οὐκ ἦν· μηδὲ τῳ χείρους δόξωμεν εἶναι εἰ ἐν τῇ εἰρήνῃ τιμώμενοι ὑπ' αὐτῶν,
ἐν τοῖς δεινοῖς ἀφιστάμεθα· περὶ γὰρ τοῦ δικαίου καὶ ἀρετῆς πρῶτον, ἄλλως τε
καὶ ξυμμαχίας δεόμενοι, τοὺς λόγους ποιησόμεθα· εἰδότες οὔτε φιλίαν ἰδιώταις βέβαι-
ον γιγνομένην οὔτε κοινωνίαν πόλεσιν ἐς οὐδέν, εἰ μὴ μετ' ἀρετῆς δοκούσης ἐς ἀλλήλους
γίγνοιντο· καὶ τἆλλα ὁμοιότροποι εἶεν· ἐν γὰρ τῷ διαλλάσσοντι τῆς γνώμης,
καὶ αἱ διαφοραὶ τῶν ἔργων καθίστανται· ἡμῖν δὲ καὶ ἀθηναίοις ξυμμαχία ἐγένετο
πρῶτον· ἀπολιπόντων μὲν ὑμῶν ἐκ τοῦ μηδικοῦ πολέμου· παραμεινάντων
δὲ ἐκείνων πρὸς τὰ ὑπόλοιπα τῶν ἔργων· ξύμμαχοι μέντοι ἐγενόμεθα οὐκ ἐ-
πὶ καταδουλώσει τῶν ἑλλήνων ἀθηναίοις· ἀλλ' ἐπ' ἐλευθερώσει ἀπὸ τοῦ μήδου τοῖς
ἕλλησι· καὶ μέχρι μὲν ἀπὸ τοῦ ἴσου ἡγοῦντο, προθύμως εἱπόμεθα· ἐπειδὴ δὲ
ἑωρῶμεν αὐτοὺς τὴν μὲν τοῦ μήδου ἔχθραν ἀνιέντας· τὴν δὲ τῶν ξυμμάχων δού-
λωσιν

[illegible]

ἐπαγομένους οὐκ ἀδεεῖς ἔτι ἦμεν· ἀδύνατοι δὲ ὄντες καθ' ἓν γενόμενοι διὰ πολυψηφίαν ἀμύνασθαι οἱ ξύμμαχοι ἐδουλώθησαν πλὴν ἡμῶν καὶ Χίων· ἡμεῖς δὲ αὐτόνομοι δὴ ὄντες καὶ ἐλεύθεροι τῷ ὀνόματι ξυνεστρατεύσαμεν. καὶ πιστοὺς οὐκέτι εἴχομεν ἡγεμόνας Ἀθηναίους, παραδείγμασι τοῖς προγιγνομένοις χρώμενοι· οὐ γὰρ εἰκὸς ἦν αὐτοὺς οὓς μὲν μεθ' ἡμῶν ἐνσπόνδους ἐποιήσαντο καταστρέψασθαι, τοὺς δὲ ὑπολοίπους, εἴ ποτε ἄρα ἐδυνήθησαν, μὴ δρᾶσαι τοῦτο. καὶ εἰ μὲν αὐτόνομοι ἔτι ἦμεν ἅπαντες, βεβαιότεροι ἂν ἡμῖν ἦσαν μηδὲν νεωτεριεῖν· ὑποχειρίους δὲ ἔχοντες τοὺς πλείους, ἡμῖν δὲ ἀπὸ τοῦ ἴσου ὁμιλοῦντες, χαλεπώτερον εἰκότως ἔμελλον οἴσειν καὶ πρὸς τὸ πλέον ἤδη εἶκον τοῦ ἡμετέρου ἔτι μόνου ἀντισουμένου, ἄλλως τε καὶ ὅσῳ δυνατώτεροι αὐτοὶ αὑτῶν ἐγίγνοντο καὶ ἡμεῖς ἐρημότεροι. τὸ δὲ ἀντίπαλον δέος μόνον πιστὸν ἐς ξυμμαχίαν· ὁ γὰρ παραβαίνειν τι βουλόμενος τῷ μὴ προύχων ἂν ἐπελθεῖν ἀποτρέπεται. αὐτόνομοί τε ἐλείφθημεν οὐ δι' ἄλλο τι ἢ ὅσον αὐτοῖς ἐς τὴν ἀρχὴν εὐπρεπείᾳ τε λόγου καὶ γνώμης μᾶλλον ἐφόδῳ ἢ ἰσχύος τὰ πράγματα ἐφαίνετο καταληπτά. ἅμα μὲν γὰρ μαρτυρίῳ ἐχρῶντο μὴ ἂν τούς γε ἰσοψήφους ἄκοντας, εἰ μή τι ἠδίκουν οἷς ἐπῇσαν, ξυστρατεύειν· ἐν τῷ αὐτῷ δὲ καὶ τὰ κράτιστα ἐπί τε τοὺς ὑποδεεστέρους πρώτους ξυνεπῆγον καὶ τὰ τελευταῖα λιπόντες τοῦ ἄλλου περιῃρημένου ἀσθενέστερα ἔμελλον ἕξειν. εἰ δὲ ἀφ' ἡμῶν ἤρξαντο, ἐχόντων ἔτι τῶν πάντων αὐτῶν τε ἰσχὺν καὶ πρὸς ὅτι χρὴ στῆναι, οὐκ ἂν ὁμοίως ἐχειρώσαντο. τό τε ναυτικὸν ἡμῶν παρεῖχέ τινα φόβον μή ποτε καθ' ἓν γενόμενον ἢ ὑμῖν ἢ ἄλλῳ τῳ προσθέμενον κίνδυνον σφίσι παράσχῃ. τὰ δὲ καὶ ἀπὸ θεραπείας τοῦ τε κοινοῦ αὐτῶν καὶ τῶν αἰεὶ προεστώτων περιεγιγνόμεθα. οὐ μέντοι ἐπὶ πολύ γ' ἂν ἐδοκοῦμεν δυνηθῆναι, εἰ μὴ ὁ πόλεμος ὅδε κατέστη, παραδείγμασι χρώμενοι τοῖς ἐς τοὺς ἄλλους. τίς οὖν αὕτη ἢ φιλία ἐγίγνετο ἢ ἐλευθερία πιστή, ἐν ᾗ παρὰ γνώμην ἀλλήλους ὑπεδεχόμεθα, καὶ οἱ μὲν ἡμᾶς ἐν τῷ πολέμῳ δεδιότες ἐθεράπευον, ἡμεῖς δὲ ἐκείνους ἐν τῇ ἡσυχίᾳ τὸ αὐτὸ ποιοῦντες· ὅ τε τοῖς ἄλλοις μάλιστα εὔνοια πίστιν βεβαιοῖ, ἡμῖν τοῦτο ὁ φόβος ἐχυρὸν παρεῖχε, δέει τε τὸ πλέον ἢ φιλίᾳ κατεχόμενοι ξύμμαχοι ἦμεν· καὶ ὁπότεροι θᾶσσον παράσχοι ἀσφάλεια θάρσος, οὗτοι πρότεροι καὶ παραβήσεσθαί τι ἔμελλον. ὥστε εἴ τῳ δοκοῦμεν ἀδικεῖν προαποστάντες διὰ τὴν ἐκείνων μέλλησιν τῶν ἐς ἡμᾶς

[illegible]

ἡμεῖς φοβούμενοι [illegible] δυνάμεως αὐτῶν [illegible] βεβαιοῦσι [illegible] ἀλλὰ μᾶλλον γνώμης ὡς δεδουλωμένοι ἀπαιτήσειν [illegible]
[illegible] διὰ δικαιοσύνην [illegible] οἱ Ἀθηναῖοι [illegible]
[illegible] τὸ γνώμης μᾶλλον φόβῳ ἢ ἰσχύι [illegible] φαίνεσθαι [illegible] τὸ φοβεῖσθαι [illegible]
[illegible] Μυτιληναίων [illegible] Μυτιληναίοις [illegible] Ἀθηναῖοι [illegible]
[illegible] αὐτοὺς οἱ Ἀθηναῖοι [illegible] αὐτονόμους [illegible]
[illegible]
[illegible] ἀλλήλων [illegible] δεδουλωμένοι [illegible]
[illegible] ὥσπερ αὐτοῖς δυνάμεθα [illegible] ὅπερ δὲ τοῖς ἄλλοις [illegible]
[illegible] τοῦτο ἡμῖν ὁ φόβος [illegible] φυλάττειν [illegible] διὰ τὸν φόβον
ὁπότεροι δ᾽ ἂν ἡμῶν [illegible] τοῦ φόβου καὶ θαρσοῦντες [illegible] οὗτοι καὶ [illegible] σπονδάς

δεινῶν, αὐτοὶ οὐκ ἀνταναμείναντες σαφῶς εἰδέναι εἴ τι αὐτῶν ἔσται, οὐκ ὀρθῶς σκοποῦσι· εἰ γὰρ δυνατοὶ ἦμεν ἐκ τοῦ ἴσου καὶ ἀντεπιβουλεῦσαι καὶ ἀντιμελλῆσαι, τί ἔδει ἡμᾶς ἐκ τοῦ ὁμοίου ἐπ᾽ ἐκείνοις εἶναι; ἐπ᾽ ἐκείνοις δὲ ὄντος αἰεὶ τοῦ ἐπιχειρεῖν, καὶ ἐφ᾽ ἡμῖν εἶναι δεῖ τὸ προαμύνασθαι. τοιαύτας ἔχοντες προφάσεις καὶ αἰτίας, ὦ Λακεδαιμόνιοι καὶ ξύμμαχοι, ἀπέστημεν· σαφεῖς μὲν τοῖς ἀκούουσι γνῶναι ὡς εἰκότως ἐδράσαμεν, ἱκανὰς δὲ ἡμᾶς ἐκφοβῆσαι καὶ πρὸς ἀσφάλειάν τινα τρέψαι, βουλομένους μὲν καὶ πάλαι, ὅτε ἔτι ἐν τῇ εἰρήνῃ ἐπέμψαμεν ὡς ὑμᾶς περὶ ἀποστάσεως, ὑμῶν δὲ οὐ προσδεξαμένων κωλυθέντες· νῦν δὲ ἐπειδὴ Βοιωτοὶ προὐκαλέσαντο, εὐθὺς ὑπηκούσαμεν, καὶ ἐνομίζομεν ἀποστήσεσθαι διπλῆν ἀπόστασιν, ἀπό τε τῶν Ἑλλήνων μὴ ξὺν κακῶς ποιεῖν αὐτοὺς μετ᾽ Ἀθηναίων, ἀλλὰ ξυνελευθεροῦν, ἀπό τε Ἀθηναίων μὴ αὐτοὶ διαφθαρῆναι ὑπ᾽ ἐκείνων ἐν ὑστέρῳ, ἀλλὰ προποιῆσαι. ἡ μέντοι ἀπόστασις ἡμῶν θᾶσσον γεγένηται καὶ ἀπαράσκευος· ᾗ καὶ μᾶλλον χρὴ ξυμμάχους δεξαμένους ἡμᾶς διὰ ταχέων βοήθειαν ἀποστέλλειν, ἵνα φαίνησθε ἀμύνοντές τε

ἐπί τινι δηλοῦμεν [illegible] αὐτῶν, ἀποστάντων [illegible] καὶ μὴ ἀναμείναντες [illegible] τῶν πρότερον [illegible] οὐκ ὀρθῶς [illegible] ἰσοφανεῖς αὐτοῖ [illegible] βουλεύουσιν αὐτοῖς [illegible] τάχει [illegible] ὅτι [illegible] καὶ ἡ σφόδρα [illegible] τὸ ἀποστῆναι αὐτῶν [illegible]

[illegible] αὐτῶν [illegible] καὶ διὰ [illegible] οἱ Ἀθηναῖοι [illegible]
[illegible] ἀλλὰ [illegible] Ἀθηναίων [illegible]
Ἀθηναίων ἀλλὰ [illegible] ὁ σφόδρα [illegible] τὴν συμμαχίαν [illegible] τοῖς Λακεδαιμονίοις [illegible]
[illegible] ὡς ταχέως ἀποστάντες [illegible] τοὺς ξυμμάχους [illegible] τοῖς Λακεδαιμονίοις [illegible] δέξασθαι

οἵους δεῖ, καὶ γὰρ ὧν αὐτὸ τὸ πολεμεῖν βλάπτοντα. καιρὸς δὲ ὡς οὔπω
πρότερον. νόσῳ τε γὰρ ἐφθάραται Ἀθηναῖοι καὶ χρημάτων δαπάνῃ. νῆες
τε αὐτοῖς αἱ μὲν περὶ τὴν ὑμετέραν εἰσίν, αἱ δ' ἐφ' ἡμῖν τετάχαται.
ὥστε οὐκ εἰκὸς αὐτοὺς περιουσίαν νεῶν ἔχειν, ἢν ὑμεῖς ἐν τῷ θέρει τῷδε
ναυσί τε καὶ πεζῷ ἅμα ἐπεσβάλητε τὸ δεύτερον, ἀλλ' ἢ ὑμᾶς οὐκ ἀμυ-
νοῦνται ἐπιπλέοντας, ἢ ἀπ' ἀμφοτέρων ἀποχωρήσονται. νομίσῃ
τε μηδεὶς ἀλλοτρίας γῆς πέρι οἰκεῖον κίνδυνον ἕξειν. ᾧ γὰρ δοκεῖ μακρὰν
ἀπεῖναι ἡ Λέσβος, τὴν ὠφελίαν αὐτῷ ἐγγύθεν παρέξει. οὐ γὰρ ἐν τῇ Ἀτ-
τικῇ ἔσται ὁ πόλεμος, ὥς τις οἴεται, ἀλλὰ δι' ἣν ἡ Ἀττικὴ ὠφελεῖται.
ἔστι δὲ τῶν χρημάτων ἀπὸ τῶν ξυμμάχων ἡ πρόσοδος, καὶ ἔτι μείζων
ἔσται, εἰ ἡμᾶς καταστρέψονται. οὔτε γὰρ ἀποστήσεται ἄλλος, τά τε ἡμέτερα
προσγενήσεται. πάθοιμεν τ' ἂν δεινότερα ἢ οἱ πρὶν δουλεύοντες. βοηθησάντων
δὲ ὑμῶν προθύμως, πόλιν τε προσλήψεσθε ναυτικὸν ἔχουσαν μέγα, οὗπερ
ὑμῖν μάλιστα προσδεῖ. καὶ Ἀθηναίους ῥᾷον καθαιρήσετε, ὑφαιροῦντες
αὐτῶν τοὺς ξυμμάχους. θρασύτερον γὰρ πᾶς τις προσχωρήσεται. τήν τε
αἰτίαν ἀποφεύξεσθε ἣν εἴχετε μὴ βοηθεῖν τοῖς ἀφισταμένοις. ἢν δ' ἐλευθεροῦν-
τες φαίνησθε, τὸ κράτος τοῦ πολέμου βεβαιότερον ἕξετε. αἰσχυνθέντες οὖν
τάς τε τῶν Ἑλλήνων ἐς ὑμᾶς ἐλπίδας, καὶ Δία τὸν Ὀλύμπιον, ἐν οὗ τῷ ἱερῷ ἴσα
καὶ ἱκέται ἐσμέν, ἐπαμύνατε Μυτιληναίοις ξύμμαχοι γενόμενοι. καὶ μὴ
προῆσθε ἡμᾶς, ἴδιον μὲν τὸν κίνδυνον τὰ σώματα παραβαλλομένους, κοινὴν
δὲ τὴν ἐκ τοῦ κατορθῶσαι ὠφελίαν ἅπασι δώσοντας. ἔτι δὲ κοινοτέραν
τὴν βλάβην, εἰ μὴ πεισθέντων ὑμῶν σφαλησόμεθα. γίνεσθε δὲ ἄνδρες,
οἵουσπερ ὑμᾶς οἵ τε Ἕλληνες ἀξιοῦσι καὶ τὸ ἡμέτερον δέος βούλεται.
✱ Τοιαῦτα μὲν οἱ Μυτιληναῖοι εἶπον. οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι καὶ οἱ ξύμ-
μαχοι ἐπειδὴ ἤκουσαν, προσδεξάμενοι τοὺς λόγους, ξυμμάχους τε τοὺς
Λεσβίους ἐποιήσαντο. καὶ τὴν ἐς τὴν Ἀττικὴν ἐσβολὴν τοῖς τε ξυμμάχοις
παροῦσι κατὰ τάχος ἔφραζον ἰέναι ἐς τὸν Ἰσθμὸν τοῖς δύο μέρεσιν ὡς ποιησόμενοι.
καὶ αὐτοὶ πρῶτοι ἀφίκοντο. καὶ ὁλκοὺς παρεσκεύαζον τῶν νεῶν ἐν τῷ Ἰσθμῷ

∴ οὐ γὰρ ἐν τῇ Ἀττικῇ ἔσται ὁ πόλεμος, ἐν δὲ τῇ ἡμετέρᾳ χώρᾳ· δι' ἣν ὠφελοῦνται οἱ Ἀθηναῖοι, χρήματα λαμβάνοντες ἀπὸ τῶν συμμάχων· καὶ πλέονα ἔσται αὐτοῖς, ἐὰν ἡμᾶς καταστρέψωνται· τά τε γὰρ ἡμέτερα προσλήψονται, φορολογοῦντες ἡμᾶς· καὶ τὰ ἀπὸ τῶν ἄλλων βεβαιώσουσιν· οὐδεὶς γὰρ ἀποστήσεται, γνοὺς μὴ τοὺς Μυτιληναίους δεδουλωμένους:–

τὸ ἢ οἱ πρὶν δουλεύοντες, οὐκ ἀπὸ τοῦ πρότερον ἡμᾶς δουλεύοντας, καὶ μάλιστα τὸ ἀποστῆναι:–

αἰτίαν· τοῦ δοκεῖν Ἀθηναίοις προδιδόναι ἐν τῷ πολέμῳ:–

τὸ ἴσα καὶ ἱκέται, τῷ ἱερῷ, ὥσπερ δὴ καὶ ξύμμαχοι αὐτοῖς προσελθοῦσιν· ὥστε καθ' ἡμᾶς κινδυνεύουσιν, ἱκέται· καθὸ δὲ ξύμμαχοι δίδοασι, πάντα ποιεῖν ὀφείλουσι· δίκαιοι εἰσίν:–

καὶ τοῦτο ἀπὸ τῆς δαπάνης καὶ τῶν ἀναλωμάτων εἴρηται· ὅτι ἡμέτεροι φόβοι οἱ κίνδυνοι· ἡμᾶς γὰρ δεῖ ἀπολέσθαι:–

ἵνα τὸ μὲν Ἑλληνικὸν μαρτύριον ὑμᾶς φυλάττον προσκαλέσῃ· τὸ δὲ ἡμέτερον δέος, ἤθει ἀπὸ τοῦ πολέμου:–

ὡς ὑπεροίσοντες ἐκ τῆς Κορίνθου ἐς τὴν πρὸς Ἀθήνας θάλασσαν· καὶ ναυσὶ
καὶ πεζῷ ἅμα ἐπιόντες· καὶ οἱ μὲν προθύμως ταῦτα ἔπρασσον· οἱ δὲ ἄλλοι ξύμ-
μαχοι βραδέως τε ξυνελέγοντο καὶ ἐν καρποῦ ξυγκομιδῇ ἦσαν, καὶ ἀρρωστίᾳ
τοῦ στρατεύειν. αἰσθόμενοι δὲ αὐτοὺς οἱ Ἀθηναῖοι διὰ κατάγνωσιν ἀσθενείας σφῶν
παρασκευαζομένους. δηλῶσαι βουλόμενοι ὅτι οὐκ ὀρθῶς ἐγνώκασιν· ἀλλ' οἷοί
τέ εἰσι μὴ κινοῦντες τὸ ἐπὶ Λέσβῳ ναυτικὸν· καὶ τὸ ἀπὸ Πελοποννήσου
ἐπιὸν ῥᾳδίως ἀμύνεσθαι, ἐπλήρωσαν ναῦς ἑκατόν· ἐσβάντες αὐτοί τε
πλὴν ἱππέων καὶ πεντακοσιομεδίμνων, καὶ οἱ μέτοικοι. καὶ παρὰ τὸν
Ἰσθμὸν ἀναγαγόντες, ἐπίδειξίν τε ἐποιοῦντο καὶ ἀποβάσεις τῆς Πελο-
ποννήσου ᾗ δοκοίη αὐτοῖς. οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι ὁρῶντες πολὺν τὸν
παράλογον, τά τε ὑπὸ Λεσβίων ῥηθέντα ἡγοῦντο οὐκ ἀληθῆ καὶ ἄπορα
νομίζοντες ὡς αὐτοῖς καὶ οἱ ξύμμαχοι ἅμα οὐ παρῆσαν· καὶ ἠγγέλλοντο
καὶ αἱ περὶ τὴν Πελοπόννησον τριάκοντα νῆες τῶν Ἀθηναίων τὴν περιοι-
κίδα αὐτῶν πορθοῦσαι, ἀνεχώρησαν ἐπ' οἴκου. ὕστερον δὲ ναυτικὸν παρεσκεύ-
αζον ὅτι πέμψουσιν ἐς Λέσβον· καὶ κατὰ πόλεις ἐπήγγελλον τεσσαρά-
κοντα νεῶν πλῆθος· καὶ ναύαρχον προσέταξαν Ἀλκίδαν, ὃς ἔμελλεν
ἐπιπλεύσεσθαι. ἀνεχώρησαν δὲ καὶ οἱ Ἀθηναῖοι ταῖς ἑκατὸν ναυσίν.
ἐπειδὴ καὶ ἐκείνους εἶδον. καὶ κατὰ τὸν χρόνον τοῦτον ὃν αἱ νῆες ἔπλεον.
ἐν τοῖς πλεῖσται δὴ νῆες ἅμ' αὐτοῖς ἐνεργοὶ κάλλει ἐγένοντο· παρα-
πλήσιαι δὲ καὶ ἔτι πλείους ἀρχομένου τοῦ πολέμου. τήν τε γὰρ Ἀττικὴν καὶ
Εὔβοιαν καὶ Σαλαμῖνα, ἑκατὸν ἐφύλασσον· καὶ περὶ Πελοπόννησον
ἕτεραι ἑκατὸν ἦσαν. χωρὶς δὲ αἱ περὶ Ποτείδαιαν καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις
χωρίοις. ὥστε αἱ πᾶσαι ἅμα ἐγίγνοντο ἐν ἑνὶ θέρει διακόσιαι καὶ
πεντήκοντα. καὶ τὰ χρήματα τοῦτο μάλιστα ὑπανήλωσε μετὰ Ποτει-
δαίας. τήν τε γὰρ Ποτείδαιαν δίδραχμοι ὁπλῖται ἐφρούρουν· αὑτῷ γὰρ καὶ
ὑπηρέτῃ δραχμὴν ἐλάμβανε τῆς ἡμέρας. τρισχίλιοι μὲν οἱ πρῶτοι. ὧν
οὐκ ἐλάσσους διεπολιόρκησαν. ἑξακόσιοι δὲ καὶ χίλιοι μετὰ Φορμίωνος
οἳ προαπῆλθον. νῆές τε αἱ πᾶσαι τὸν αὐτὸν μισθὸν ἔφερον. τὰ μὲν οὖν

χρήματα:– ἰδίου λόγου φησὶ [illegible] τῆς πολιορκίας ὑπὲρ [illegible] ὁ ἀριθμὸς [illegible]:–

[Marginal notes:]

μεταφορικῶς εἴρηται ἀπὸ τῶν [illegible] τοῦ οὐ προθύμως στρατεύειν:–

⁜ τέσσαρα ἦσαν Ἀθήνῃσι τῆς πολιτείας συντάγματα· ὧν τὸ μὲν πρῶτον πεντακοσιομεδίμνων· τὸ δεύτερον ἱππάδα· τὸ τρίτον ζευγῖται· τὸ δ' θῆτες· οἱ μὲν οὖν πεντακοσιομέδιμνοι οὐκ ἠναγκάζοντο [illegible] ταῖς ναυσὶν ὡς ἐντιμότεροι, διὰ τὸ πολλὰ [illegible] οἱ δὲ ἱππεῖς, ὅτι οὐ ναυτῶν χρεία:– ⁖ [illegible]:–

ὁ ἐν τοῖς χρόνοις [illegible] τοῖς Ἀθηναίοις ρ΄ [illegible] τὸ ἔργον ποιοῦσαι [illegible], τουτέστι πλήρεις καὶ χρησταί:–

⁖ ὑπελείφθησαν τρισχίλιοι οἱ πρῶτοι καὶ [illegible] οἱ [illegible] πρῶτοι [illegible] ἕως [illegible] τῆς πολιορκίας. οἱ δὲ δεύτεροι οἱ μετὰ Φορμίωνος πρὸ τῆς [illegible]

στρατοῦ

χρήματα, οὕτως ὑπαγαλόθη τὸ πρῶτον· καὶ μηνὸς τοσαύτη δὴ πλῆθος
ἐπληρώθησαν· μιτυληναῖοι δὲ κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον, οὓς οἱ λακεδαιμόνιοι
στρατὸν ἰάσονος ἤλασαν, ἐπιθυμοῦντες ὡς προδιδόντων ἐστράτευσαν κατὰ
αὐτοὺς καὶ οἱ ἠπειρῶται· καὶ προσβαλόντες τῇ πόλει ἐπαδὴ γὰρ πεδι
χώρα ἣ προσῆν δέχονται, ἀπὸ πλήθους ἐπαυτίσαντο καὶ πύργους καὶ βίαν· καὶ
κατασκευάσαντες τὰ ἐν ταῖς πόλεσι ταύταις βουλευόμενοι καὶ τεῖχη κατα
τῶν ἀμπέλων, διὰ ταχέως ἐξεπλήρουν ἐποίησαν· ἐστράτευσαν δὲ καὶ οἱ μα
θυμναῖοι ἀναχωρήσαντες αὐτοὺς ἐπανήγαγον· καὶ ἐκβοηθήσαντες γυ
μνῆτες πληγέντες ὑπὸ τῶν αὐτῶν ἰασέων καὶ τῶν ἠπειρωτῶν, ἀπέ
θανον πολλοί· καὶ ἀνεχώρησαν οἱ λοιποὶ κατὰ τάχος. οἱ δὲ ἀθηναῖοι συν
θέμενοι ταῦτα, τοῖς μιτυληναίοις τῆς μιᾶς προσταττομένοις καὶ τοῖς σφι
προσεστῶσι τοῖς ἀλλήλους ὄντας ἄγειν, ἐκ τοῦ πεδίου φθινό
πωρον ἤδη ἀρχομένου, παρεσκευάσαντο ἠπειρώτου στρατηγόν, καὶ χιλίους
ὁπλίτας ἐπ' αὐτῶν· οἱ δὲ, αὐτηρέται πλεύσαντες τῶν νεῶν ἀφικνοῦνται
καὶ περιτειχίζουσι μιτυλήνην μονοτειχεῖ ἁπλῷ τάχα· φρούρια δὲ ἐστιν
ἃ ἐπὶ τῶν καρτερῶν ἐνετειχίσαντο ἐγκαταῳκοδόμηται· καὶ ἡ μὲν μιτυλήνη κατὰ
κράτος ἤδη ἀμφοτέρωθεν καὶ ἐκ γῆς καὶ ἐκ θαλάττης εἴργετο· καὶ ὁ χειμὼν
ἤρχετο γίγνεσθαι· προσδεόμενοι δὲ οἱ ἀθηναῖοι χρημάτων ἐς τὴν πολιορ
κίαν· καὶ αὐτοὶ ἐσενεγκόντες τότε πρῶτον ἐσφοράν, διακόσια τάλαντα, ἐξέ
πεμψαν· καὶ ἐπὶ τοὺς ξυμμάχους ἀργυρολόγους ναῦς δώδεκα· καὶ λυ
σικλέα πέμπτον αὐτὸν στρατηγόν· ὁ δὲ, ἄλλα τε ἠργυρολόγει· καὶ περιέ
πλει· καὶ τῆς καρίας ἐκ μυοῦντος ἀναβὰς διὰ τοῦ μαιάνδρου πεδίου,
μέχρι τοῦ σανδίου λόφου· ἐπιθεμένων τῶν καρῶν καὶ ἀναιτῶν, αὐτός
διαφθείρεται· καὶ τῆς ἄλλης στρατιᾶς πολλοί. τοῦ δ' αὐτοῦ χειμῶνος
οἱ πλαταιῆς, ἔτι γὰρ ἐπολιορκοῦντο ὑπὸ τῶν πελοποννησίων
καὶ βοιωτῶν, ἐπειδὴ τῷ τε σίτῳ ἐπιλιπόντι ἐπιέζοντο, καὶ ἀπὸ τῶν
ἀθηναίων οὐδεμία ἐλπὶς ἦν τιμωρίας οὐδὲ ἄλλη σωτηρία ἐφαίνετο, ἐπιβου
λεύουσιν αὐτοί τε καὶ ἀθηναίων ξυμπολιορκούμενοι· πρῶτον μὲν πάντα

μιτυληναῖοι ἐπιθέμενοι πληγέντες ὑπὸ τῶν πόλεων ἐξ αὐτῶν ἰσχυρᾶς ἤδη:-

τοῖς πλαταιεῦσιν οὕτως οὐ πλείων ἐλπὶς ἦν ἀπὸ τῶν ἀθηναίων τιμωρίας ἢ ἐν κινδύνοις:-

ἐξελθεῖν ὑπερβάντες τὰ τείχη τῶν πολεμίων, ἢν δύνωνται βιάσασθαι, ἐση-
γησαμένων τὴν πεῖραν αὐτοῖς Θεαινέτου τε τοῦ Τολμίδου ἀνδρὸς μάντεως
καὶ Εὐπομπίδου τοῦ Δαιμάχου ὃς καὶ ἐστρατήγει· οἱ μὲν ἡμίσεις
ἀπώκνησάν πως τὸν κίνδυνον μέγαν ἡγησάμενοι· ἐς δὲ ἄνδρας διακοσίους
καὶ εἴκοσι μάλιστα ἐνέμειναν τῇ ἐξόδῳ ἐθελονταὶ τρόπῳ τοιῷδε. κλίμακας
ἐποιήσαντο ἴσας τῷ τείχει τῶν πολεμίων· ξυνεμετρήσαντο δὲ ταῖς
ἐπιβολαῖς τῶν πλίνθων, ᾗ ἔτυχε πρὸς σφᾶς οὐκ ἐξαληλιμμένον
τὸ τεῖχος αὐτῶν. ἠριθμοῦντο δὲ πολλοὶ ἅμα τὰς ἐπιβολάς, καὶ ἔμελ-
λον οἱ μέν τινες ἁμαρτήσεσθαι, οἱ δὲ πλείους τεύξεσθαι τοῦ ἀληθοῦς λογισμοῦ,
ἄλλως τε καὶ πολλάκις ἀριθμοῦντες καὶ ἅμα οὐ πολὺ ἀπέχοντες,
ἀλλὰ ῥᾳδίως καθορωμένου ἐς ὃ ἐβούλοντο τοῦ τείχους. τὴν μὲν οὖν ξυμ-
μέτρησιν τῶν κλιμάκων οὕτως ἔλαβον, ἐκ τοῦ πάχους τῆς πλίνθου
εἰκάσαντες τὸ μέτρον. τὸ δὲ τεῖχος ἦν τῶν Πελοποννησίων τοιόνδε τῇ
οἰκοδομήσει· εἶχε μὲν δύο τοὺς περιβόλους, πρός τε Πλαταιῶν καὶ εἴ τις
ἔξωθεν ἀπ' Ἀθηνῶν ἐπίοι· διεῖχον δὲ οἱ περίβολοι ἑκκαίδεκα πόδας
μάλιστα ἀπ' ἀλλήλων. τὸ οὖν μεταξὺ τοῦτο οἱ ἑκκαίδεκα πόδες τοῖς φύ-
λαξιν οἰκήματα διανενεμημένα ᾠκοδόμητο, καὶ ἦν ξυνεχῆ,
ὥστε ἓν φαίνεσθαι τεῖχος παχὺ ἐπάλξεις ἔχον ἀμφοτέρωθεν. διὰ
δέκα δὲ ἐπάλξεων πύργοι ἦσαν μεγάλοι καὶ ἰσοπλατεῖς τῷ τείχει,
διήκοντες ἔς τε τὸ ἔσω μέτωπον αὐτοῦ καὶ οἱ αὐτοὶ καὶ τὸ ἔξω· ὥστε
πάροδον μὴ εἶναι παρὰ πύργον, ἀλλὰ δι' αὐτῶν μέσων διῇσαν. τὰς
οὖν νύκτας ὁπότε χειμὼν εἴη νοτερός, τὰς μὲν ἐπάλξεις ἀπέλειπον,
ἐκ δὲ τῶν πύργων ὄντων δι' ὀλίγου καὶ ἄνωθεν στεγανῶν τὴν φυλακὴν
ἐποιοῦντο. τὸ μὲν οὖν τεῖχος ᾧ περιεφρουροῦντο οἱ Πλαταιῆς, τοιοῦτον
ἦν. οἱ δ', ἐπειδὴ παρεσκεύαστο αὐτοῖς, τηρήσαντες νύκτα χειμέριον
ὕδατι καὶ ἀνέμῳ καὶ ἅμ' ἀσέληνον, ἐξῇσαν· ἡγοῦντο δὲ οἵπερ
καὶ τῆς πείρας αἴτιοι ἦσαν· καὶ πρῶτον μὲν τὴν τάφρον διέβησαν ἣ
περιεῖχεν αὐτούς, ἔπειτα προσέμειξαν τῷ τείχει τῶν πολεμίων

ἔλαβον δὲ ὕψος τοῦ τείχους καὶ τὸ τοῦ ἁρμόδιον τὰς κλίμακας. ἔλαβον δὲ ἐκ τῶν πλίνθων ὧν ἐσῳκοδόμηντο ἀλλήλαις· τό τε πλῆθος αὐτῶν ἀριθμήσαντες καὶ τὸ πάχος συντιθέντες·

θύρας τινὰς ἐποίησαν ἐν αὐτοῖς τοῖς πύργοις ὥστε διὰ μέσων ἐξιέναι, ἤ τις ἀπὸ πύργου εἰς πύργον ἤρχετο ἀλλ' ἀπελθεῖν·

δυσχερὴς καὶ ὑετώδης χειμών· οὐ μὴν δὲ καὶ πνευματώδης·

ἀντὶ τοῦ ἐπὶ τῶν δέκα· ἐπὶ διαδέκα ἐπάλξεων ἦσαν οἱ πύργοι·

οἵπερ καὶ τοῦ παρακελεύσαντος τὴν ἔξοδον αὐτοῖς ἦσαν· ἐμφαίνει ὅτι [illegible] καὶ τοὺς στρατηγούς·

λαθόντες τὰς φυλακάς· διά τε σκότος μὲν οὐ προϊδόντων αὐτῶν, ψόφῳ
τῷ ἐκ τοῦ προσιέναι αὐτοὺς ἀντιπαταγοῦντος τοῦ ἀνέμου οὐ κατα-
κουσάντων· ἅμα δὲ καὶ διέχοντες πολὺ ᾖσαν, ὅπως τὰ ὅπλα μὴ
κρουόμενα πρὸς ἄλληλα αἴσθησιν παρέχοι· ἦσαν δὲ εὐσταλεῖς τε τῇ ὁπλίσει,
καὶ τὸν ἀριστερὸν μόνον πόδα ὑποδεδεμένοι, ἀσφαλείας ἕνεκα τῆς πρὸς τὸν
πηλόν. κατὰ οὖν μεταπύργιον προσέμισγον πρὸς τὰς ἐπάλξεις,
εἰδότες ὅτι ἐρῆμοί εἰσι. πρῶτον μὲν οἱ τὰς κλίμακας φέροντες, καὶ προσ-
έθεσαν· ἔπειτα ψιλοὶ δώδεκα ξὺν ξιφιδίῳ καὶ θώρακι ἀνέβαινον,
ὧν ἡγεῖτο Ἀμμέας ὁ Κοροίβου, καὶ πρῶτος ἀνέβη· μετὰ δὲ αὐτὸν οἱ ἑπό-
μενοι, ἓξ ἐφ' ἑκάτερον τῶν πύργων ἀνέβαινον. ἔπειτα ψιλοὶ ἄλλοι μετὰ τούτους
ξὺν δορατίοις ἐχώρουν, οἷς ἕτεροι κατόπιν τὰς ἀσπίδας ἔφερον, ὅπως
ἐκεῖνοι ῥᾷον προσβαίνοιεν, καὶ ἔμελλον δώσειν ὁπότε πρὸς τοῖς πολεμίοις εἶεν.
ὡς δὲ ἄνω πλείους ἐγένοντο, ᾔσθοντο οἱ ἐκ τῶν πύργων φύλακες. κατέ-
βαλε γάρ τις τῶν Πλαταιῶν ἀντιλαμβανόμενος ἀπὸ τῶν ἐπάλξεων
κεραμίδα, ἣ πεσοῦσα, ψόφον ἐποίησε. καὶ αὐτίκα βοὴ ἦν· τὸ δὲ
στρατόπεδον ἐπὶ τὸ τεῖχος ὥρμησεν· οὐ γὰρ ᾔδει ὅ τι ἦν τὸ δεινὸν σκοτει-
νῆς νυκτὸς καὶ χειμῶνος ὄντος. καὶ ἅμα οἱ ἐν τῇ πόλει τῶν Πλαταιῶν ὑπολε-
λειμμένοι ἐξελθόντες, προσέβαλον τῷ τείχει τῶν Πελοποννησίων ἐκ τοὔμ-
παλιν ἢ οἱ ἄνδρες αὐτῶν ὑπερέβαινον, ὅπως ἥκιστα πρὸς αὐτοὺς τὸν νοῦν
ἔχοιεν. ἐθορυβοῦντο μὲν οὖν κατὰ χώραν μένοντες· βοηθεῖν δὲ οὐδεὶς ἐτόλ-
μα ἐκ τῆς αὑτῶν φυλακῆς, ἀλλ' ἐν ἀπόρῳ ἦσαν εἰκάσαι τὸ γιγνόμενον. καὶ
οἱ τριακόσιοι αὐτῶν, οἷς ἐτέτακτο παραβοηθεῖν εἴ τι δέοι, ἐχώρουν ἔξω τοῦ
τείχους πρὸς τὴν βοήν. φρυκτοί τε ᾔροντο ἐς τὰς Θήβας πολέμιοι· παρα-
νίσχον δὲ καὶ οἱ ἐκ τῆς πόλεως Πλαταιῆς ἀπὸ τοῦ τείχους φρυκτοὺς πολλοὺς
πρότερον παρεσκευασμένους ἐς αὐτὸ τοῦτο, ὅπως ἀσαφῆ τὰ σημεῖα τῆς φρυκτω-
ρίας τοῖς πολεμίοις ᾖ, καὶ μὴ βοηθοῖεν, ἄλλο τι νομίσαντες τὸ γιγνόμενον εἶναι
ἢ τὸ ὄν, πρὶν σφῶν οἱ ἄνδρες οἱ ἐξιόντες διαφύγοιεν, καὶ τοῦ ἀσφαλοῦς
ἀντιλάβοιντο. οἱ δ' ὑπερβαίνοντες τῶν Πλαταιῶν ἐν τούτῳ, ὡς ὁ πρῶτος

[margin, beside lines 6–8:]
τὸ ὑποδέδεσθαι τὸν ἕνα τῶν
ποδῶν, διὰ τὸ ἀσφαλέστερον
τοῦ βαδίζειν ἕνεκα τῆς γυμνότητος
διὰ κουφότητα:–

[margin, beside lines 22–26:]
ἀπὸ τοῦ καταλιπόντα τὴν αὐ-
τοῦ φυλακήν:–
οὐδαμῶς δὲ λέγει ἀπὸ τῶν πρὸ
τοῦ τείχους τῶν τριακοσίων δηλονότι
διότι καὶ ταῦτα τὸ σταυρῷ
μὲν ἐτάχθησαν· οὐ γὰρ
ἀνῃρημένη ἦν αὐτῶν:–

[margin, beside lines 27–29:]
φρυκτοί: δηλονότι φίλιοι· οἱ γὰρ φίλιοι
ἀνετείνοντο καθήμενοι μὲν
ἰσανεῖς δέ· οἱ δὲ πολέμιοι
κινούμενοι καὶ σειόμενοι.
σειόμενοι δὲ ὑπὸ τῶν ἀν-
θρώπων· οἷς ἐσήμαινον τὸν πόλεμον:–

αὐτῶν ἀναβεβηκότων· καὶ τοῦ πύργου ἑκατέρου τοὺς φύλακας διαφθείραντες
ἐγκρατεῖς ἐγένοντο· τάς τε διόδους τῶν πύργων ἐνστάντες αὐτοὶ ἐφύλασσον
μηδένα δι' αὐτῶν ἐπιβοηθεῖν· καὶ κλίμακας προσθέντες ἀπὸ τοῦ τείχους τοῖς
πύργοις καὶ ἐπαναβιβάσαντες ἄνδρας πλείους· οἱ μὲν ἀπὸ τῶν πύργων τοὺς ἐπι-
βοηθοῦντας καὶ κάτωθεν καὶ ἄνωθεν εἶργον βάλλοντες· οἱ δ' ἐν τούτῳ οἱ πλείους πολ-
λὰς προσθέντες κλίμακας ἅμα καὶ τὰς ἐπάλξεις ἀπώσαντες διὰ τοῦ μεταπυρ-
γίου ὑπερέβαινον. ὁ δὲ διακομιζόμενος ἀεὶ ἵστατο ἐπὶ τοῦ χείλους τῆς
τάφρου· καὶ ἐντεῦθεν ἐτόξευόν τε καὶ ἠκόντιζον εἴ τις παραβοηθῶν παρὰ
τὸ τεῖχος κωλυτὴς γίγνοιτο τῆς διαβάσεως. ἐπεὶ δὲ πάντες διεπεραι-
ωντο οἱ ἀπὸ τῶν πύργων, χαλεπῶς οἱ τελευταῖοι καταβαίνοντες ἐχώρουν ἐπὶ τὴν
τάφρον· καὶ ἐν τούτῳ οἱ τριακόσιοι αὐτοῖς ἐπεφέροντο λαμπάδας ἔχοντες. οἱ μὲν
οὖν πλαταιῆς ἐκείνους ἑώρων μᾶλλον ἐκ τοῦ σκότους ἑστῶτες ἐπὶ τοῦ χείλους
τῆς τάφρου· καὶ ἐτόξευόν τε καὶ ἐσηκόντιζον ἐς τὰ γυμνά· αὐτοὶ δὲ ἐν τῷ
ἀφανεῖ ὄντες, ἧσσον διὰ τὰς λαμπάδας καθεωρῶντο· ὥστε φθάνουσι τῶν
πλαταιῶν καὶ οἱ ὕστατοι διαβάντες τὴν τάφρον· χαλεπῶς δὲ καὶ βιαίως. κρύσταλ-
λός τε γὰρ ἐπεπήγει οὐ βέβαιος ἐν αὐτῇ ὥστ' ἐπελθεῖν· ἀλλ' οἷος ἀπηλιώτου ἢ βορέου
ὑδατώδης μᾶλλον· καὶ ἡ νὺξ τοιούτῳ ἀνέμῳ ὑπονειφομένη, πολὺ τὸ ὕδωρ
ἐν αὐτῇ ἐπεποιήκει· ὃ μόλις ὑπερέχοντες ἐπεραιώθησαν. ἐγένετο δὲ καὶ ἡ
διάφευξις αὐτοῖς μᾶλλον διὰ τοῦ χειμῶνος τὸ μέγεθος. ὁρμήσαντες δὲ ἀπὸ τῆς
τάφρου οἱ πλαταιῆς ἐχώρουν ἀθρόοι τὴν ἐς θήβας φέρουσαν ὁδόν· ἐν δεξιᾷ
ἔχοντες τὸ τοῦ ἀνδροκράτους ἡρῷον· νομίζοντες ἥκιστα σφᾶς ταύτην αὐτοὺς
ὑποτοπῆσαι τραπέσθαι τὴν ἐς τοὺς πολεμίους· καὶ ἅμα ἑώρων τοὺς πελο-
ποννησίους τὴν πρὸς κιθαιρῶνα καὶ δρυὸς κεφαλὰς τὴν ἐπ' ἀθηνῶν φέρου-
σαν μετὰ λαμπάδων διώκοντας· καὶ ἐπὶ μὲν ἓξ ἢ ἑπτὰ σταδίους οἱ πλα-
ταιῆς τὴν ἐπὶ τῶν θηβῶν ἐχώρησαν· ἔπειθ' ὑποστρέψαντες ᾖσαν τὴν πρὸς
τὸ ὄρος φέρουσαν ὁδὸν ἐς ἐρυθρὰς καὶ ὑσιάς· καὶ λαβόμενοι τῶν ὀρῶν δια-
φεύγουσιν ἐς τὰς ἀθήνας, ἄνδρες δώδεκα καὶ διακόσιοι ἀπὸ πλειόνων· εἰσὶ γάρ τι-
νες αὐτῶν οἳ ἀπετράποντο ἐς τὴν πόλιν πρὶν ὑπερβαίνειν· εἷς δ' ἐπὶ τῇ ἔξω

οἱ πλαταιεῖς καὶ κάτωθεν καὶ ἄνωθεν τοὺς βοηθοῦντας τῶν πελοποννησίων ἐκώλυον· καὶ τὰς ἐπάλξεις ῥίψαντες· ἵνα εὐχερῶς καὶ ἀκωλύτως ἡ ἀνάβασις γίνοιτο· τὰς ἐπάλξεις δηλαδή· ἢ [illegible] τῆς ἔνδον·

οἱ τελευταῖοι τῶν καταβαινόντων ἀπὸ τῆς ὀροφῆς τῶν πύργων χαλεπῶς ἀνεχώρουν ἐπὶ [illegible] τοὺς ὁπλίτας αὐτοῖς ἐπαμύνοντας·

ὁ κρυμώδης ὁ ἐκ ἀπηλιώτου ἢ βορέου· βορέου γὰρ βέβαιον ποιεῖ κρύσταλλον· ἀπηλιώτου δὲ ὑδατώδη·

διὰ μέσων βοιωτῶν·

τάφρῳ τοξότης ἐλήφθη. οἱ μὲν οὖν Πελοποννήσιοι κατὰ χώραν ἐγένοντο τῆς βοηθείας παυσάμενοι· οἱ δ' ἐκ τῆς πόλεως Πλαταιῆς τῶν μὲν γεγενημένων εἰδότες οὐδέν, τῶν δὲ ἀποτραπομένων σφίσιν ἀπαγγειλάντων ὡς οὐδεὶς περίεστι, κήρυκα ἐκπέμψαντες, ἐπεὶ ἡμέρα ἐγένετο, ἐσπένδοντο ἀναίρεσιν τοῖς νεκροῖς. μαθόντες δὲ τὸ ἀληθὲς ἐπαύσαντο. οἱ μὲν δὴ τῶν Πλαταιῶν ἄνδρες οὕτως ὑπερβάντες ἐσώθησαν. τοῦ δὲ

μετάβασις.

τῆς Λακεδαίμονος τοῦ αὐτοῦ χειμῶνος τελευτῶντος ἐκ Λακεδαίμονος Σάλαιθος ὁ Λακεδαιμόνιος ἐς Μυτιλήνην τριήρει. καὶ πλεύσας ἐς Πύρραν καὶ ἐξ αὐτῆς πεζῇ κατὰ χαράδραν τινά, ᾗ ὑπερβατὸν ἦν τὸ περιτείχισμα, διαλαθὼν ἐσέρχεται ἐς τὴν Μυτιλήνην. καὶ ἔλεγε τοῖς προέδροις ὅτι ἐσβολή τε ἅμα ἐς τὴν Ἀττικὴν ἔσται καὶ αἱ τεσσαράκοντα νῆες παρέσονται ἃς ἔδει βοηθῆσαι αὐτοῖς, προαποπεμφθῆναί τε αὐτὸς τούτων ἕνεκα καὶ ἅμα τῶν ἄλλων ἐπιμελησόμενος. καὶ οἱ μὲν Μυτιληναῖοι ἐθάρσουν τε καὶ πρὸς τοὺς Ἀθηναίους ἧσσον εἶχον τὴν γνώμην ὥστε ξυμβαίνειν. ὅ τε χειμὼν ἐτελεύτα οὗτος, καὶ τέταρτον ἔτος τῷ πολέμῳ ἐτελεύτα τῷδε ὃν Θουκυδίδης ξυνέγραψεν.

ἔτος ε'.

Τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου θέρους οἱ Πελοποννήσιοι ἐπειδὴ τὰς ἐς τὴν Μυτιλήνην δύο καὶ τεσσαράκοντα ναῦς ἀπέστειλαν, ἔχοντας Ἀλκίδαν, ὃς ἦν αὐτοῖς ναύαρχος, προστάξαντες, αὐτοὶ ἐς τὴν Ἀττικὴν καὶ οἱ ξύμμαχοι ἐσέβαλον, ὅπως οἱ Ἀθηναῖοι ἀμφοτέρωθεν θορυβούμενοι ἧσσον ταῖς ναυσὶν ἐς τὴν Μυτιλήνην καταπλεούσαις ἐπιβοηθήσωσιν. ἡγεῖτο δὲ τῆς ἐσβολῆς ταύτης Κλεομένης ὑπὲρ Παυσανίου τοῦ Πλειστοάνακτος υἱέος βασιλέως ὄντος καὶ νεωτέρου ἔτι, πατρὸς δὲ ἀδελφὸς ὤν. ἐδῄωσαν δὲ τῆς Ἀττικῆς τά τε πρότερον τετμημένα καὶ εἴ τι ἐβεβλαστήκει καὶ ὅσα ἐν ταῖς πρὶν ἐσβολαῖς παρελέλειπτο. καὶ ἡ ἐσβολὴ αὕτη χαλεπωτάτη τῶν ἄλλων ἐγένετο τοῖς Ἀθηναίοις μετὰ τὴν δευτέραν. ἐπιμένοντες γὰρ ἀεὶ ἀπὸ τῆς Λέσβου τι πεύσεσθαι τῶν νεῶν ἔργον ὡς ἤδη που πεπεραιωμένων ἐπεξῆλθον τὰ πολλὰ τέμνοντες. ὡς δ' οὐδὲν ἀπέβαινεν αὐτοῖς ὧν προσεδέχοντο καὶ

οὗτος ὁ Κλεομένης καὶ ὁ Πλειστοάναξ παῖδες ἦσαν Παυσανίου τοῦ ἐν Πλαταιαῖς ἀριστεύσαντος ἐπὶ τῶν Μηδικῶν.

οὕτω· τὸ ἑξῆς· ἐπιμένοντες ἀκοῦσαι τὸ ἀποβησόμενον ἔργον.

οὕτω γὰρ Λακεδαιμόνιοί φασιν ἐπιμένοντες ἀκοῦσαι τὸ ἀποβησόμενον ἀπὸ τῆς Λέσβου ὑπὸ τοῦ Ἀλκίδου, ἔτεμον τὰ πολλὰ τῆς Ἀττικῆς.

ἐπελελοίπει αὐτοὺς ὁ σῖτος, ἀνεχώρησαν καὶ διελύθησαν κατὰ πόλεις. οἱ δὲ μι-
τυληναῖοι ἐν τούτῳ ὡς αἵ τε νῆες αὐτοῖς οὐχ ἧκον ἀπὸ τῆς πελοποννήσου
ἀλλὰ ἐνεχρόνιζον· καὶ ὁ σῖτος ἐπελελοίπει, ἀναγκάζονται ξυμβαίνειν πρὸς
τοὺς ἀθηναίους διὰ τάδε. ὁ σάλαιθος καὶ αὐτὸς οὐ προσδεχόμενος
ἔτι τὰς ναῦς, ὁπλίζει τὸν δῆμον πρότερον ψιλὸν ὄντα ὡς ἐπε-
ξιὼν τοῖς ἀθηναίοις· οἱ δὲ ἐπειδὴ ἔλαβον ὅπλα, οὔτε ἠκροῶντο ἔτι τῶν
ἀρχόντων· κατὰ ξυλλόγους τε γιγνόμενοι, ἢ τὸν σῖτον ἐκέλευον τοὺς δυνατοὺς
φέρειν ἐς τὸ φανερὸν καὶ διανέμειν ἅπασιν, ἢ αὐτοὶ ξυγχωρήσαντες πρὸς
ἀθηναίους ἔφασαν παραδώσειν τὴν πόλιν. γνόντες δὲ οἱ ἐν τοῖς πράγμασιν
οὔτ' ἀποκωλύειν δυνατοὶ ὄντες, εἴ τ' ἀπομονωθήσονται τῆς ξυμβάσεως
κινδυνεύσοντες, ποιοῦνται κοινῇ ὁμολογίαν πρός τε πάχητα καὶ τὸ στρατόπεδον,
ὥστε ἀθηναίοις μὲν ἐξεῖναι βουλεῦσαι περὶ μιτυληναίων ὁποῖον ἄν τι βούλωνται·
καὶ τὴν στρατιὰν πρὸς τὴν πόλιν δέχεσθαι αὐτούς· πρεσβείαν δὲ ἀποστέλ-
λειν ἐς ἀθήνας μιτυληναίους περὶ ἑαυτῶν· ἐν ὅσῳ δ' ἂν πάλιν ἔλθωσι,
πάχητα μήτε δῆσαι μιτυληναίων μηδένα, μήτε ἀνδραποδίσαι· μήτε ἀπο-
κτεῖναι. ἡ μὲν ξύμβασις αὕτη ἐγένετο· οἱ δὲ πράξαντες πρὸς λακεδαιμο-
νίους μάλιστα τῶν μιτυληναίων περιδεεῖς ὄντες· ὡς ἡ στρατιὰ ἐσῆλθεν, οὐκ
ἠνέσχοντο· ἀλλ' ἐπὶ τοὺς βωμοὺς ὅμως καθίζουσι· πάχης δ' ἀναστήσας
αὐτοὺς ὥστε μὴ ἀδικῆσαι, κατατίθεται ἐς τένεδον μέχρις οὗ τοῖς
ἀθηναίοις τι δόξῃ. πέμψας δὲ καὶ ἐς τὴν ἄντισσαν τριήρεις, προσε-
κτήσατο· καὶ τἆλλα τὰ περὶ τὸ στρατόπεδον καθίστατο ᾗ αὐτῷ ἐδόκει.
οἱ δὲ ἐν ταῖς τεσσαράκοντα ναυσὶ πελοποννήσιοι οὓς ἔδει ἐν τάχει γενέσθαι,
πλέοντες περί τε αὐτὴν τὴν πελοπόννησον, ἐνδιέτριψαν· καὶ κατὰ τὸν
ἄλλον πλοῦν σχολαῖοι κομισθέντες, τοὺς μὲν ἐκ τῆς πόλεως ἀθηναίους
λανθάνουσι, πρὶν δὴ τῇ δήλῳ ἔσχον· προσμίξαντες δὲ ἀπ' αὐτῆς τῇ
ἰκάρῳ καὶ μυκόνῳ, πυνθάνονται πρῶτον ὅτι ἡ μιτυλήνη ἑάλωκε. βουλό-
μενοι δὲ τὸ σαφὲς εἰδέναι, κατέπλευσαν ἐς ἔμβατον τῆς ἐρυθραίας. ἡμέραι δὲ
μάλιστα ἦσαν τῇ μιτυλήνῃ ἑαλωκυίᾳ ἑπτά, ὅτε ἐς τὸ ἔμβατον κατέπλευσαν.

πυθόμενοι δὲ τὸ σαφές, ἐβουλεύοντο ἐκ τῶν παρόντων. Καὶ ἔλεξεν αὐτοῖς
Τευτίαπλος ἀνὴρ Ἠλεῖος τάδε· Ἀλκίδα καὶ Πελοποννησίων ὅσοι
πάρεσμεν ἄρχοντες τῆς στρατιᾶς, ἐμοὶ δοκεῖ πλεῖν ἡμᾶς ἐπὶ Μυτιλήνην
πρὶν ἐκπύστους γενέσθαι ὥσπερ ἔχομεν. κατὰ γὰρ τὸ εἰκὸς ἀνδρῶν νεωστὶ
πόλιν ἐχόντων, πολὺ τὸ ἀφύλακτον εὑρήσομεν. κατὰ μὲν θάλασσαν καὶ πάνυ,
ᾗ ἐκεῖνοί τε ἀνέλπιστοι ἐπιγενέσθαι ἄν τινα σφίσι πολέμιον· καὶ ἡμῶν
ἡ ἀλκὴ τυγχάνει μάλιστα οὖσα. εἰκὸς δὲ καὶ τὸ πεζὸν αὐτῶν κατ' οἰκίας ἀμελέ-
στερον ὡς κεκρατηκότων διεσπάρθαι. εἰ οὖν προσπέσοιμεν ἄφνω τε καὶ νυκτός,
ἐλπίζω μετὰ τῶν ἔνδον, εἴ τις ἄρα ἡμῖν ἐστιν ὑπόλοιπος εὔνους, καταλη-
φθῆναι ἂν τὰ πράγματα. καὶ μὴ ἀποκνήσωμεν τὸν κίνδυνον· νομίσαντες
οὐκ ἄλλο τι εἶναι τὸ καινὸν τοῦ πολέμου ἢ τὸ τοιοῦτον· ὃ εἴ τις στρατηγὸς ἔν
τε αὑτῷ φυλάσσοιτο, καὶ τοῖς πολεμίοις ἐνορῶν ἐπιχειροίη, πλεῖστ' ἂν ὀρ-
θοῖτο. ὁ μὲν, τοσαῦτα εἰπὼν, οὐκ ἔπειθε τὸν Ἀλκίδαν. ἄλλοι δέ τινες
τῶν ἀπ' Ἰωνίας φυγάδων καὶ οἱ Λέσβιοι οἱ ξυμπλέοντες, παρῄνουν· ἐπειδὴ
τοῦτον τὸν κίνδυνον φοβεῖται, τῶν ἐν Ἰωνίᾳ πόλεων καταλαβεῖν τινὰ, ἢ Κύμην
τὴν Αἰολίδα, ὅπως ἐκ πόλεως ὁρμώμενοι, τὴν Ἰωνίαν ἀποστήσωσιν· ἐλ-
πίδα δ' εἶναι, οὐδενὶ γὰρ ἀκουσίως ἀφῖχθαι· καὶ τὴν πρόσοδον ταύτην οὖσαν
μεγίστην Ἀθηναίων ὑφέλωσιν· καὶ ἅμα ἢν ἐφορμῶσιν αὐτοῖς, σφίσι
δαπάνη γίγνηται, πείσειν τε οἴεσθαι καὶ Πισσούθνην ὥστε ξυμπολεμεῖν.
ὁ δὲ, οὐδὲ ταῦτα ἐνεδέχετο, ἀλλὰ τὸ πλεῖστον τῆς γνώμης εἶχεν, ἐπειδὴ
τῆς Μυτιλήνης ὑστερήκει, ὅτι τάχιστα τῇ Πελοποννήσῳ πάλιν προσ-
μῖξαι. ἄρας δὲ ἐκ τοῦ Ἐμβάτου παρέπλει. καὶ προσσχὼν Μυοννήσῳ

οἱ μὲν, εἰς τὸ ἐφορμῶσι τὸν λόγον ἀναπαύουσι· καὶ τὴν σύνταξιν ἐκ τοῦ ἐναντίου ἀπὸ τῶν ἀ-
κινδυνον? ὑπὸ ... τὸ ἐφορμούντων ... αὐτοῦ· οἱ δὲ, τὸ ὅλον ἐπὶ τῶν Ἀθηναίων ἐκδέχονται· καὶ νοοῦσιν
οὕτως· καὶ ἂν ἐφορμῶσιν οἱ Ἀθηναῖοι, δαπάνη αὐτοῖς γίγνηται, ὅ ἐστι· ἔχουσιν ἡμᾶς ἐν τῇ Ἰωνίᾳ
κατασχόντας· καὶ ἅμα ἐφορμούντων σφίσι τούτων τῶν Πελοποννησίων, δαπάνη αὐτοῖς γίνεται δηλονότι
τοῖς Ἀθηναίοις· διὸ περὶ τὸ σφίσιν αὐτοῖς ὑποστικτέον ... ἀναγνωστέον· ἀδιαιρέτως· ἢ σαφέστερον ὑποστικτέον.

δημηγορία τευτιάπλου :~

τὸ ἀφύλακτον καὶ ῥᾴθυμον ὅ τις στρατηγὸς ἐν αὑτῷ μὲν φυλάσσοιτο, τοῖς πολεμίοις δὲ ἐνορῶν ἐπιχειροίη καὶ ἀφυλάκτοις τοῖς ἐχθροῖς ἐπιτιθέμενος, μάλιστα ἂν ὀρθοῖτο :~

*

στρατηγὸς τοῦ βασιλέως περὶ τὴν Ἰωνίαν διατρίβων :~ οὕτως ἐνόησαν· τὸ περὶ αὐτὸν ἀπειλῆσαι καὶ παράδοξον ἀπόπειραν ἐν τοῖς πολεμίοις ποιῆσαι, τουτέστι τοῖς ἀνελπίστοις ἀφυλάκτοις τοῖς ἐχθροῖς. οἱ δὲ, οὕτως ἐξηγήσαντο· τὸ δαπανηρὸν καὶ ἔργον τοῦ πολέμου, τοῦτο νικᾷ καὶ τοῖς αὐτοῖς ἀφυλάκτοις :~ ἀντὶ τοῦ ταύτην τὴν πρόσοδον τὴν ἀπὸ τῶν Ἰώνων ὑπάρχουσαν αὐτοῖς Ἀθηναῖοι ἀφελῶνται καὶ χρημάτων στερηθῶσιν· τὴν
Ἰωνίαν, μεγίστην οὖσαν, καὶ τὰ ἀπὸ τῶν Ἰώνων χρήματα καὶ τὴν ἐκεῖθεν οἱ Ἀθηναῖοι παρασπῶνται :~ … ὑπὸ … :~

τὴν Τηίων τοὺς αἰχμαλώτους οὓς κατὰ πλοῦν εἰλήφει, ἀπέσφαξε τοὺς πολ-
λούς· καὶ ἐς τὴν Ἔφεσον καθορμισαμένου αὐτοῦ, Σαμίων τῶν ἐξ Ἀναίων ἀφικό-
μενοι πρέσβεις ἔλεγον· οὐ καλῶς τὴν Ἑλλάδα ἐλευθεροῦν αὐτόν, εἰ ἄνδρας
διέφθειρεν οὔτε χεῖρας ἀνταιρομένους οὔτε πολεμίους· Ἀθηναίων δὲ ὑπὸ ἀνά-
γκης ξυμμάχους· εἴ τε μὴ παύσεται, ὀλίγους μὲν αὐτὸν τῶν ἐχθρῶν ἐς φιλ(ίαν)
προσάξεσθαι· πολὺ δὲ πλείους τῶν φίλων πολεμίους ἕξειν. καὶ ὁ μέν,
ἐπείσθη τε· καὶ Χίων ἄνδρας ὅσους εἶχεν ἔτι ἀφῆκε καὶ τῶν ἄλλων τινάς· ὁρῶν-
τες γὰρ τὰς ναῦς οἱ ἄνθρωποι οὐκ ἔφευγον· ἀλλὰ προσεχώρουν μᾶλλον ὡς Ἀττικαῖς·
καὶ ἐλπίδα οὐδὲ τὴν ἐλαχίστην εἶχον, μή ποτε Ἀθηναίων τῆς θαλάσσης κρατούντων
ναῦς Πελοποννησίων ἐς Ἰωνίαν παραβαλεῖν· ἀπὸ δὲ τῆς Ἐφέσου, ὁ Ἀλκίδας
ἔπλει κατὰ τάχος καὶ φυγὴν ἐποιεῖτο· ὤφθη γὰρ ὑπὸ τῆς Σαλαμινίας καὶ
Παράλου ἔτι περὶ Κλάρον ὁρμῶν· αἱ δ' ἀπ' Ἀθηνῶν ἔτυχον πλέουσαι· καὶ δε-
διὼς τὴν δίωξιν, ἔπλει διὰ τοῦ πελάγους· ὡς γῇ ἑκούσιος οὐ σχήσων ἄλλῃ,
ἢ Πελοποννήσῳ· τοῖς δὲ Ἀθηναίοις ἦλθε μὲν καὶ ἀπὸ
τῆς Ἐρυθραίας ἀγγελία, ἀφικνεῖτο δὲ καὶ πανταχόθεν· ἀτειχίστου γὰρ οὔσης
τῆς Ἰωνίας, μέγα τὸ δέος ἐγένετο· μὴ παραπλέοντες οἱ Πελοποννήσιοι,
εἰ καὶ ὣς μὴ διενοοῦντο μένειν, πορθῶσιν ἅμα προσπίπτοντες τὰς
πόλεις. αὐτάγγελοι δ' αὐτὸν ἰδοῦσαι ἐν τῇ Κλάρῳ, ἥ τε Πάραλος καὶ ἡ Σαλαμι-
νία ἔφρασαν. ὁ δὲ ὑπὸ σπουδῆς ἐποιεῖτο τὴν δίωξιν· καὶ μέχρι μὲν
Πάτμου τῆς νήσου ἐπεδίωξεν· ὡς δ' οὐκέτι ἐν καταλήψει ἐφαίνετο, ἐπα-
νεχώρει. κέρδος δὲ ἐνόμισεν, ἐπειδὴ οὐ μετεώροις περιέτυχεν, ὅτι οὐδαμοῦ
ἐγκαταληφθεῖσαι ἠναγκάσθησαν στρατόπεδόν τε ποιεῖσθαι καὶ φυλακὴν
σφίσι καὶ ἐφόρμησιν παρασχεῖν. παραπλέων δὲ πάλιν ἔσχε καὶ ἐς Νότιον
τὸ Κολοφωνίων, οὗ κατῴκηντο Κολοφώνιοι τῆς ἄνω πόλεως ἑαλωκυίας
ὑπὸ Ἰταμάνους καὶ τῶν βαρβάρων, κατὰ στάσιν ἰδίαν ἐπαχθέντων· ἑάλω
δὲ μάλιστα αὕτη ὅτε ἡ δευτέρα Πελοποννησίων ἐσβολὴ ἐς τὴν Ἀττικὴν ἐγίγνετο.
ἐν οὖν τῷ Νοτίῳ οἱ καταφυγόντες καὶ κατοικήσαντες αὐτόθι, αὖθις στα-
σιάσαντες, οἱ μέν, παρὰ Πισσούθνου ἐπικούρους Ἀρκάδων τε καὶ τῶν βαρ-

οὐκ ἐπ' ἄλλῃ τινὶ προέφθασαν· ἀλλ' ἐπ' αὐτῇ χρείᾳ:~

κέρδος δὲ ἐνόμισε φησί· ὅπως χέως, ὅτι οὐ κατελήφθησαν ταῖς ἀληθείαις. ἵνα μὴ ἀναγκασθῶσιν αὐτοὶ στρατόπεδον καταστῆσαι ποιήσασθαι ἢ φυλακὴν καὶ ἐφόρμησιν· μικρά τις χάρις εὐτυχῶν κατέπλευσε:~ καὶ τῶν δὲ βαρβάρων ἐπαναχθέντων ὑπὸ μιᾶς τῶν στάσεων, διὰ τὸ στασιάζειν τοὺς Κολοφωνίους:~

βαρβάρων ἐπαγόμενοι, ἐνταῦθα τάχιστα ἀπῆχον· καὶ ἐξελάσαντες ἐκ τῆς αὐτῶν πόλεως Κολο-
φωνίων οἱ μὴ δυνάμενοι ἐξωθῆσαι θορύβου, ἐπολιόρκουν οἱ δέ, ὑπεξελθόντες δὲ ἐς τοὺς
κατὰ τὴν φυγὰς ὄντας, τὸν πάλαι τὰ ἐπιβουλεύοντα· ὁ δέ, προσκαλεσάμενος ἀδελφοὺς
ἱππίαν τὸν ἐν τῷ ταχίστῳ παρέχοντα ἀρχόντων· ὥστε καὶ μὴ δεῖν ἀρί-
σκον λύειν, πείσαι αὐτὸν καθιστάναι τὸ τάχος σωτηρίας καὶ ... ὁ δὲ ἐκελεύσθη
πρῶτος· οὐδὲ κατὰ ἐν φυλακῇ ἀδεὴς ἀρχῆς· αὐτὸς δὲ προσβαίνων ἐν
ταχίστῳ παρῆν καὶ οὐ προσδεχομένων, αἱρεῖ τοὺς τῆς πόλεως καὶ δὰς
καὶ τῶν βαρβάρων οἳ ἐν ἐκείνῃ ἐφρούρουν καὶ τὸν Ἱππίαν ὑποχωρῆσαι αὐτῶν
ὡς πρὸς αὐτούς. ἐπὶ δὲ ἐν ἀγορᾷ, ἐξελαύνει καὶ πάντα τὰ ἐκεῖ· Κολο-
φωνίοις δὲ ὀλίγον παραδίδωσι, τὴν ἐλευθερίαν καὶ ὑπέδοσαν ἀπο-
οἰκίσαι προσλαβόντας καὶ τοιούτους αὐτοὺς νόμους, καὶ τὸν ἱερὸν τὸν μόλις
ἐξαναστάντας πάντας ἐκ τῶν πόλεων ἐς τοὺς Κολοφωνίους· ὁ δὲ
παραχρῆμα ἀφικόμενος ἐς Ἰωνίαν, τὴν τῆς στρατιᾶς καὶ ὑποστρέψας πα-
ρεσκευάσατο· καὶ ἐπειδὴ βουλεύων ἐν τῇ πόλει τὸν Λακεδαιμονίων κε-
κρυμμένον, ἀποπέμπει ἐς τὰς Ἀθήνας καὶ τοὺς ἐκ τῆς Τεγέας
τυραννεύοντας ἄνδρας ἀπεστράτευε. καὶ ἅτε ἰσχυρὸς αὐτὸς ἐν δόκῃ αὐτῷ
εἶναι τοὺς ἀποστάσεως ἀπέπεμπε δὲ καὶ τῆς στρατιᾶς τὸ πλεῖον τοῖς
δὲ λοιποῖς ὑπομένων καθίστατο τὰ περὶ τὴν Μιτυλήνην. καὶ τῶν Ἀθη-
ναίων οἱ αὐτῶν ἐν δόκῃ ἀφικομένων διὰ τῶν ἄνδρων καὶ τοὺς ἀλλήλους,
οἱ Ἀθηναῖοι τὸν μὲν σαλπικτὴν, ἐπειδὰν ἐπιτάσσοιεν· οἱ δὲ ὑπερχόμενοι
ταῦτα ἀλλὰ καὶ ἀπὸ πλευρῶν ἐν τοῖς ἐπολιόρκουν τοὺς ἀπῆλθον
ἄλλους. πρὸς δὲ τοὺς ἄνδρας γνώμας ἐποιοῦντο καὶ ὑπὸ ὁρμῆς ἐς δὲ
αὐτοῖς οὐ τοὺς προόντας μόνον ἀποκτεῖναι, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἅπαντας Μιτυ-
ληναίους ὅσοι ἡβῶσι· παῖδας δὲ καὶ γυναῖκας ἀνδραποδίσαι, ἐπι-
καλοῦντες τήν τε ἄλλην ἀπόστασιν ὅτι οὐκ ἀρχόμενοι ὥσπερ οἱ ἄλλοι
ἐποιήσαντο. καὶ προσξυνελάβοντο οὐκ ἐλάχιστον τῆς ὁρμῆς αἱ Πελοπον-
νησίων νῆες ἐς Ἰωνίαν ἐκείνοις βοηθοὶ τολμήσασαι παρακινδυ-
νεῦσαι· οὐ γὰρ ἀπὸ βραχείας διανοίας ἐδόκουν τὴν ἀπόστασιν ποιήσασθαι.

πορθῆσαι· χαρούμενοι. ὅτε ἐξῆν πρὶν ἀπαντῆσαι· ἐπὶ τὸν ... ἐγνώσθη:–

ὥστε καταλαβεῖν ... τὸν ἐπισχούμενον:–
ὅτι ὥσπερ ... ἀπόστασιν:–

ἐπεκαλοῦντο ... ἀπολοῦντο:–
ὅτι οὐχ ὑπακούοντες τοῖς Ἀθηναίοις οὕτως ὥσπερ οἱ ἄλλοι ὡς ... φόρον φέροντες τὴν ἀπόστασιν ἐποιήσαντο:–
οὐ γὰρ ὡς ἀφορμὴν φησὶν ἀλλ᾽ ὡς ἔπος ... :–

πέμπουσι γοῦν τριήρη ὡς πάχητα, ἄγγελον τῶν δεδογμένων, κατὰ τάχος κελεύοντες διαχρήσασθαι μυτιληναίους· καὶ τῇ ὑστεραίᾳ μετάνοιά τις εὐθὺς ἦν αὐτοῖς καὶ ἀναλογισμὸς ὠμὸν τὸ βούλευμα καὶ μέγα ἐγνῶσθαι, πόλιν ὅλην διαφθεῖραι μᾶλλον, ἢ οὐ τοὺς αἰτίους. ὡς δ' ᾔσθοντο τοῦτο τῶν μυτιληναίων οἱ παρόντες πρέσβεις καὶ οἱ αὐτοῖς τῶν ἀθηναίων ξυμπράσσοντες, παρεσκεύασαν τοὺς ἐν τέλει ὥστε αὖθις γνώμας προθεῖναι· καὶ ἔπεισαν ῥᾷον· διότι καὶ ἐκείνοις ἔνδηλον ἦν βουλόμενον τὸ πλέον τῶν πολιτῶν αὖθίς τινας σφίσιν ἀποδοῦναι βουλεύσασθαι. καταστάσης δ' εὐθὺς ἐκκλησίας, ἄλλαι τε γνῶμαι ἀφ' ἑκάστων ἐλέγοντο· καὶ κλέων ὁ κλεαινέτου, ὅσπερ καὶ τὴν προτέραν ἐνενικήκει ὥστε ἀποκτεῖναι· ὢν καὶ ἐς τὰ ἄλλα βιαιότατος τῶν πολιτῶν, τῷ τε δήμῳ παρὰ πολὺ ἐν τῷ τότε πιθανώτατος, παρελθὼν αὖθις ἔλεγε τοιάδε·

Πολλάκις μὲν ἤδη ἔγωγε καὶ ἄλλοτε ἔγνων δημοκρατίαν, ὅτι ἀδύνατόν ἐστιν ἑτέρων ἄρχειν· μάλιστα δ' ἐν τῇ νῦν ὑμετέρᾳ περὶ μυτιληναίων μεταμελείᾳ. διὰ γὰρ τὸ καθ' ἡμέραν ἀδεὲς καὶ ἀνεπιβούλευτον πρὸς ἀλλήλους, καὶ ἐς τοὺς ξυμμάχους τὸ αὐτὸ ἔχετε· καὶ ὅτι ἂν ἢ λόγῳ πεισθέντες ὑπ' αὐτῶν ἁμάρτητε, ἢ οἴκτῳ ἐνδῶτε, οὐκ ἐπικινδύνως ἡγεῖσθε ἐς ὑμᾶς, καὶ οὐκ ἐς τὴν τῶν ξυμμάχων χάριν μαλακίζεσθαι· οὐ σκοποῦντες ὅτι τυραννίδα ἔχετε τὴν ἀρχήν, καὶ πρὸς ἐπιβουλεύοντας αὐτοὺς καὶ ἄκοντας ἀρχομένους· οἳ οὐκ ἐξ ὧν ἂν χαρίζησθε βλαπτόμενοι αὐτοὶ ἀκροῶνται ὑμῶν, ἀλλ' ἐξ ὧν ἂν ἰσχύϊ μᾶλλον ἢ τῇ ἐκείνων εὐνοίᾳ περιγένησθε. πάντων δὲ δεινότατον, εἰ βέβαιον ἡμῖν μηδὲν καθεστήξει ὧν ἂν δόξῃ πέρι· μηδὲ γνωσόμεθα ὅτι χείροσι νόμοις ἀκινήτοις χρωμένη

ἢ οὐ ἀπόφασις ἐπὶ τῆς [illegible] ὀργῆς [illegible], ἀλλ' οὕτως [illegible] καὶ τὸ [illegible] πολλάκις, παρακελεύσεις ἀποφαίνεσθαι χρώμεθα· οὐ μᾶλλον δ' [illegible] οὐ μὴν γὰρ ἀπόλλυσθαι καὶ ἀπαλλοτριοῦσθαι [illegible] δηλονότι τοῖς ἐν τέλει· καὶ [illegible] τοῖς ἐν τέλει γνωρίμους. ὅτι οἱ πλείους τῶν πολιτῶν βούλονται αὖθις ἀποδοθῆναι αὐτοῖς ἐκκλησίαν. ἐν τέλει δὲ τοὺς στρατηγούς· οὕτω γὰρ συνήθως [illegible] ἐκκλησίᾳ:

[illegible] μυτιληναίων δημηγορεῖ συμβουλεύων ἀποκτεῖναι αὐτούς:

Ἡ δημηγορία κλέωνος, [illegible] διαιρεῖται δὲ [illegible] συμφέροντος· τὸ [illegible], οὐ δὲ [illegible] τὸ μὲν, [illegible] τὸ δὲ, [illegible] θαυμαστῶς [illegible]

διὰ τί ὁ συγγραφεὺς [illegible] ταράττεται [illegible] ἀρχὴν [illegible] Τοῦτ' ἔστι [illegible] λέγει τοιοῦτον [illegible] πολλάκις ἔγνων, ὅτι δημοκρατία ἀδύνατόν ἐστιν [illegible] ἄρχειν [illegible] Τοῦτ' ἔστι [illegible] τοῦτο ὅτι [illegible] οὐκ [illegible] χαρίζεσθαι [illegible] χάριν [illegible] οὐκ [illegible] τοῦτο [illegible] Τὸ [illegible] τὸ δὲ [illegible] χαρίζησθε [illegible] τοῦτο [illegible] Τὸ ὄνομα τοιοῦτον [illegible] ὅτι φαύλοις νόμοις ἀκινήτοις χρωμένη πόλις [illegible] ἐστίν [illegible] καλῶς [illegible]

ἀμαθία δὲ καὶ ἀγαθῶν, οὐχ ἁπλῶς τῶν ὀρθῶν, ἀλλὰ τὸ ἀμέτοχον εἶναι νόμων καὶ τῶν ἔξωθεν ... φρόνιμος ...
ἀλλὰ ἀναντίως ... σωφροσύνη δὲ λέγεται τὸ ἐμμένειν ...
τοῖς καλῶς κειμένοις νόμοις καὶ μὴ ζητεῖν μεταβαίνειν αὐτούς. — τὴν μὲν ἀμαθίαν ... τὴν δὲ δεξιότητα

ἀπιστοῦντες καὶ σύμβουλοι ... ἀκολασίᾳ· αὐτῇ ἀντίκειται σωφροσύνη· ... σωφροσύνην ... ἀκολασίᾳ ... οὐδὲν τοιοῦτον βέλτιον ἐστὶ τῆς ἀμαθείας ... σωφροσύνης ... τυχὸν ... ταῦτα πάντα ... ἀγωνισταί ... τοῦ λέγοντος ... νόμους ... ἢ τοῦ ἀρχιδάμου ... ὡς ἐν ἄλλοις μείζοσιν ... παραβολήν ... παρὰ τὸ δοκοῦν ... θαυμάζω μὲν ... καταφορὰς λαμβανόμενος. — ὁρᾶ πῶς τὸ θαυμάζω

πόλις κρείσσων ἐστὶν, ἢ καλῶς ἔχουσιν ἀκύροις. ἀμαθία τε μετὰ σωφρο-
σύνης ὠφελιμώτερον, ἢ δεξιότης μετὰ ἀκολασίας. οἵ τε φαυλότεροι
τῶν ἀνθρώπων, πρὸς τοὺς ξυνετωτέρους ὡς ἐπὶ τὸ πλέον, ἄμεινον οἰκοῦσι τὰς
πόλεις. οἱ μὲν γὰρ, τῶν τε νόμων σοφώτεροι βούλονται φαίνεσθαι, τῶν τε αἰεὶ
λεγομένων ἐς τὸ κοινὸν περιγίγνεσθαι, ὡς ἐν ἄλλοις μείζοσιν οὐκ ἂν δηλώ-
σαντες τὴν γνώμην. καὶ ἐκ τοῦ τοιούτου τὰ πολλὰ σφάλλουσι τὰς πό-
λεις. οἱ δ᾽ ἀπιστοῦντες τῇ ἐξ αὑτῶν ξυνέσει, ἀμαθέστεροι μὲν τῶν νόμων ἀξιοῦσιν
εἶναι. ἀδυνατώτεροι δὲ τοῦ καλῶς εἰπόντος μέμψασθαι λόγον. κριταὶ δὲ
ὄντες, ἀπὸ τοῦ ἴσου μᾶλλον ἢ ἀγωνισταὶ ὀρθοῦνται τὰ πλείω. ὡς οὖν
χρὴ καὶ ἡμᾶς ποιοῦντας μὴ δεινότητι καὶ ξυνέσεως ἀγῶνι ἐπαιρομένους
παρὰ δόξαν τῷ ὑμετέρῳ πλήθει παραινεῖν. Ἐγὼ μὲν οὖν ὁ αὐτός εἰμι
τῇ γνώμῃ. καὶ θαυμάζω μὲν τῶν προθέντων αὖθις περὶ Μυτιλη-
ναίων λέγειν. καὶ χρόνου διατριβὴν ἐμποιησάντων, ὅ ἐστι πρὸς τῶν
ἠδικηκότων μᾶλλον. ὁ γὰρ παθὼν τῷ δράσαντι ἀμβλυτέρᾳ τῇ ὀργῇ ἐπ-
εξέρχεται. ἀμύνεσθαι δὲ τῷ παθεῖν ὅτι ἐγγυτάτω κείμενον ἀντίπαλον
ὂν, μάλιστα τὴν τιμωρίαν ἀναλαμβάνει. θαυμάζω δὲ καὶ ὅστις
ἔσται ὁ ἀντερῶν. καὶ ἀξιώσων ἀποφαίνειν τὰς μὲν Μυτιληναίων ἀδι-
κίας ἡμῖν ὠφελίμους οὔσας. τὰς δ᾽ ἡμετέρας ξυμφορὰς τοῖς
ξυμμάχοις βλάβας καθισταμένας. καὶ δῆλον ὅτι ἢ τῷ λέγειν πι-
στεύσας, τὸ πάνυ δοκοῦν ἀνταποφῆναι ὡς οὐκ ἔγνωσται ἀγωνίσαιτ᾽ ἂν,
ἢ κέρδει ἐπαιρόμενος, τὸ εὐπρεπὲς τοῦ λόγου ἐκπονήσας παράγειν
πειράσεται. ἡ δὲ πόλις ἐκ τῶν τοιῶνδε ἀγώνων, τὰ μὲν ἆθλα ἑτέροις
δίδωσιν. αὐτὴ δὲ τοὺς κινδύνους ἀναφέρει. αἴτιοι δ᾽ ὑμεῖς κακῶς
ἀγωνοθετοῦντες. οἵτινες εἰώθατε θεαταὶ μὲν τῶν λόγων γίγνεσθαι, ἀκροα-
ταὶ δὲ τῶν ἔργων. τὰ μὲν μέλλοντα ἔργα, ἀπὸ τῶν εὖ εἰπόντων σκοποῦντες

ὁρᾶ πῶς τὸ θαυμάζω μετὰ αἰτίας ἐστὶν ἐπιπλεονασμός ... δηλοῦν ... ἀμβλυτέρως ... ὑπὸ τοῦ χρόνου παραλύεται ... ἀμύνεσθαι ...
δηλοῦν ... τιμωρίαν ... τὴν ὀργὴν ...

[illegible]

[illegible]

ὡς δυνατὰ γίγνεσθαι· τὰ δὲ πεπραγμένα ἤδη, οὐ τὸ δρασθὲν πιστό-
τερον ὄψει λαβόντες ἢ τὸ ἀκουσθὲν ἀπὸ τῶν λόγῳ καλῶς ἐπιτιμη-
σάντων· καὶ μετὰ καινότητος μὲν λόγου ἀπατᾶσθαι ἄριστοι· μετὰ δεδο-
κιμασμένου δὲ, μὴ ξυνέπεσθαι ἐθέλειν· δοῦλοι ὄντες τῶν αἰεὶ ἀτόπων·
ὑπερόπται δὲ, τῶν εἰωθότων· καὶ μάλιστα μὲν αὐτὸς εἰπεῖν ἕκαστος
βουλόμενος δύνασθαι· εἰ δὲ μὴ, ἀνταγωνιζόμενοι τοῖς τοιαῦτα λέ-
γουσι, μὴ ὕστεροι ἀκολουθῆσαι δοκεῖν τῇ γνώμῃ, ὀξέως δέ τι λέγοντος
προεπαινέσαι· καὶ προαισθέσθαι τε πρόθυμοι τὰ λεγόμενα,
καὶ προνοῆσαι βραδεῖς τὰ ἐξ αὐτῶν ἀποβησόμενα· ζητοῦντές τε
ἄλλο τι ὡς εἰπεῖν ἢ ἐν οἷς ζῶμεν· φρονοῦντες δὲ οὐδὲ περὶ τῶν παρόντων ἱκανῶς·
ἁπλῶς τε ἀκοῆς ἡδονῇ ἡσσώμενοι· καὶ σοφιστῶν θεαταῖς ἐοικό-
σι καθημένοις μᾶλλον ἢ περὶ πόλεως βουλευομένοις· ὧν ἐγὼ πειρώ-
μενος ἀποτρέπειν ὑμᾶς ἀποφαίνω Μυτιληναίους μάλιστα δὴ μίαν
πόλιν ἠδικηκότας ὑμᾶς· ἐγὼ γὰρ οἵτινες μὲν μὴ δυνατοὶ φέρειν τὴν
ὑμετέραν ἀρχὴν ἢ οἵτινες ὑπὸ τῶν πολεμίων ἀναγκασθέντες
ἀπέστησαν, ξυγγνώμην ἔχω· νῆσον δὲ οἵτινες ἔχοντες μετὰ τειχῶν

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

τειχῶν καὶ κατὰ θάλασσαν μόνον φοβούμενοι τοὺς ἡμετέρους πο-
λεμίους· ἐν ᾧ καὶ αὐτοὶ τριήρων παρασκευῇ οὐκ ἄφαρκτοι ἦσαν
πρὸς αὐτούς· αὐτόνομοί τε οἰκοῦντες καὶ τιμώμενοι ἐς τὰ πρῶτα
ὑπὸ ἡμῶν τοιαῦτα εἰργάσαντο, τί ἄλλο οὗτοι ἢ ἐπεβούλευσάν τε καὶ
ἐπανέστησαν μᾶλλον ἢ ἀπέστησαν· ἀπόστασις μέν γε τῶν βίαιόν τι πασχόντων
ἐστίν· ἐζήτησάν τε μετὰ τῶν πολεμιωτάτων ἡμᾶς στάντες διαφθεῖραι·
καίτοι δεινότερόν ἐστιν ἢ εἰ καθ' αὑτοὺς δύναμιν κτώμενοι ἀντεπολέ-
μησαν· παράδειγμα δὲ αὐτοῖς οὔτε αἱ τῶν πέλας ξυμφοραὶ ἐγένοντο, ὅσοι
ἀποστάντες ἤδη ἡμῶν ἐχειρώθησαν, οὔτε ἡ παροῦσα εὐδαιμονία παρέσχεν ὄκνον
μὴ ἐλθεῖν ἐς τὰ δεινά· γενόμενοι δὲ πρὸς τὸ μέλλον θρασεῖς καὶ ἐλπίσαντες μακρό-
τερα μὲν τῆς δυνάμεως, ἐλάσσω δὲ τῆς βουλήσεως, πόλεμον ἤραντο· ἰσχὺν ἀξιώ-
σαντες τοῦ δικαίου προθεῖναι· ἐν ᾧ γὰρ ᾠήθησαν περιέσεσθαι, ἐπέθεντο ἡμῖν
οὐκ ἀδικούμενοι· εἴωθε δὲ τῶν πόλεων αἷς ἂν μάλιστα καὶ δι' ἐλαχίστου
ἀπροσδόκητος εὐπραξία ἔλθῃ, ἐς ὕβριν τρέπειν· τὰ δὲ πολλὰ κατὰ λόγον
τοῖς ἀνθρώποις εὐτυχοῦντα ἀσφαλέστερα ἢ παρὰ δόξαν· καὶ κακοπραγίαν
ὡς εἰπεῖν ῥᾷον ἀπωθοῦνται ἢ εὐδαιμονίαν διασῴζονται· χρῆν δὲ Μυτιληναί-
ους καὶ πάλαι μηδὲν διαφερόντως τῶν ἄλλων ὑφ' ἡμῶν τετιμῆσθαι· καὶ οὐκ ἂν
ἐς τόδε ἐξύβρισαν· πέφυκε γὰρ καὶ ἄλλως ἄνθρωπος τὸ μὲν θεραπεῦον ὑπερφρο-
νεῖν, τὸ δὲ μὴ ὑπεῖκον θαυμάζειν· κολασθέντων δὲ καὶ νῦν ἀξίως τῆς
ἀδικίας· καὶ μὴ τοῖς μὲν ὀλίγοις ἡ αἰτία προστεθῇ, τὸν δὲ δῆμον ἀπο-
λύσητε· πάντες γὰρ ὑμῖν γε ὁμοίως ἐπέθεντο· οἷς γ' ἐξῆν ὡς ἡμᾶς τραπο-
μένοις, νῦν πάλιν ἐν τῇ πόλει εἶναι· ἀλλὰ τὸν μετὰ τῶν ὀλίγων κίνδυνον ἡγησά-
μενοι βεβαιότερον, ξυναπέστησαν· τῶν τε ξυμμάχων σκέψασθε εἰ τοῖς τε
ἀναγκασθεῖσιν ὑπὸ τῶν πολεμίων καὶ τοῖς ἑκοῦσιν ἀποστᾶσι τὰς αὐ-
τὰς ζημίας προσθήσετε, τίνα οἴεσθε ὅντινα οὐ βραχείᾳ προφάσει ἀποστήσεσθαι,
ὅταν ἢ κατορθώσαντι ἐλευθέρωσις ᾖ, ἢ σφαλέντι μηδὲν παθεῖν ἀνήκεστον·

[illegible]

[illegible]

[illegible]

πρὸς ἑκάστην πόλιν ἀποκινδυνεύσομεν τά τε χρήματα καὶ τὰς ψυχάς· καὶ τυχόντες
μὲν πόλιν ἐφθαρμένην παραλαβόντες, τῆς ἔπειτα προσόδου δι' ἣν ἰσχύομεν
τὸ λοιπὸν στερήσεσθε· σφαλέντες δὲ πολεμίους πρὸς τοῖς ὑπάρχουσιν ἕξομεν· καὶ
ὃν χρόνον τοῖς νῦν καθεστηκόσι δεῖ ἐχθροῖς ἀνθίστασθαι, τοῖς οἰκείοις ξυμμάχοις
πολεμήσομεν. οὔκουν δεῖ προθεῖναι ἐλπίδα οὔτε λόγῳ πιστὴν οὔτε χρήμασιν
ὠνητὴν, ὡς ξυγγνώμην ἁμαρτεῖν ἀνθρωπίνως λήψονται. ἄκοντες μὲν γὰρ οὐκ
ἔβλαψαν· εἰδότες δὲ, ἐπεβούλευσαν· ξύγγνωμον δ' ἐστὶ τὸ ἀκούσιον. ἐγὼ μὲν
οὖν καὶ τότε τὸ πρῶτον καὶ νῦν διαμάχομαι μὴ μεταγνῶναι ὑμᾶς τὰ προδε-
δογμένα· μηδὲ τρισὶ τοῖς ἀξυμφορωτάτοις τῇ ἀρχῇ, οἴκτῳ καὶ ἡδονῇ λόγων καὶ
ἐπιεικείᾳ ἁμαρτάνειν. ἔλεός τε γὰρ πρὸς τοὺς ὁμοίους δίκαιος ἀντιδίδοσθαι· καὶ
μὴ πρὸς τοὺς οὔτ' ἀντοικτιοῦντας, ἐξ ἀνάγκης τε καθεστῶτας αἰεὶ πολε-
μίους. οἵ τε τέρποντες λόγῳ ῥήτορες ἕξουσι καὶ ἐν ἄλλοις ἐλάσσοσιν ἀγῶνα·
καὶ μὴ ἐν ᾧ ἡ μὲν πόλις βραχέα ἡσθεῖσα μεγάλα ζημιώσεται, αὐτοὶ δὲ ἐκ
τοῦ εὖ εἰπεῖν, τὸ παθεῖν εὖ ἀντιλήψονται· καὶ ἡ ἐπιείκεια πρὸς τοὺς μέλλοντας
ἐπιτηδείους καὶ τὸ λοιπὸν ἔσεσθαι μᾶλλον δίδοται, ἢ πρὸς τοὺς ὁμοίους τε καὶ
οὐδὲν ἧσσον πολεμίους ὑπολειπομένους. ἓν δὲ ξυνελὼν λέγω· πειθόμενοι
μὲν ἐμοὶ, τά τε δίκαια ἐς Μυτιληναίους καὶ τὰ ξύμφορα ἅμα ποιήσετε· ἄλλως
δὲ γνόντες, τοῖς μὲν οὐ χαριεῖσθε, ὑμᾶς δὲ αὐτοὺς μᾶλλον δικαιώσεσθε. εἰ γὰρ οὗτοι
ὀρθῶς ἀπέστησαν, ὑμεῖς ἂν οὐ χρεὼν ἄρχοιτε. εἰ δὲ δὴ καὶ οὐ προσῆκον, ὅμως
ἀξιοῦτε τοῦτο δρᾶν, παρὰ τὸ εἰκός τοι καὶ τούσδε ξυμφόρως δεῖ κολάζε-
σθαι, ἢ παύεσθαι τῆς ἀρχῆς, καὶ ἐκ τοῦ ἀκινδύνου ἀνδραγαθίζεσθαι. τῇ τε
αὐτῇ ζημίᾳ ἀξιώσατε ἀμύνασθαι, καὶ μὴ ἀναλγητότεροι οἱ διαφυγόντες τῶν ἐπι-
βουλευσάντων φανῆναι· ἐνθυμηθέντες ἃ εἰκὸς ἦν αὐτοὺς ποιῆσαι κρατήσαντας
ὑμῶν, ἄλλως τε καὶ προϋπάρξαντας ἀδικίας. μάλιστα δὲ οἱ μὴ ξὺν προφά-
σει τινὰ κακῶς ποιοῦντες ἐπεξέρχονται καὶ διολλύναι, τὸν κίνδυνον ὑφο-
ρώμενοι τοῦ ὑπολειπομένου ἐχθροῦ· ὁ γὰρ μὴ ξὺν ἀνάγκῃ τι παθὼν, χαλεπώ-

[illegible]

[illegible]

ὁ βιαίως ἀδικηθεὶς καὶ κινδυνεύσας ἂν αὐτοῖς ἐργάσασθαι· ἐς ἐχθροὺς ἐκβάλλοντας ὧν ἐμέλλετε πάσχειν ὑπὸ λυκο[illegible]:- Ὁ γὰρ ἀδικήσας [illegible] χαλεπώτερός ἐστιν διαφυγὼν, τοῦ [illegible] ἐχθροῦ. τὸν δὲ ἀπὸ τῆς ἴσης ἐχθρὸν ὁ ἐξῆν μὴ προσ-θοῦντα ἀλλὰ καταρχόμενον ἀδικεῖν. ὥσπερ ἂν ἐξῆν εἶπεν. ὅπερ παθεῖν καὶ μὴ [illegible] μᾶλλον χρῆν παθὼν, ἐστὶ τοῦ πρὸς καταρχόμενον ἀδικεῖν καὶ μὴ προπαθόντος:-

Εἰ σύνοιαν ἐχθροὶ ὢν ἐμέλλετε πάσχειν ὑπ' ἐκείνων:-

Μὴ ἐνδόντες πρὸς τὴν ὀργὴν τὴν ἀπὸ τῶν λόγων καὶ πρὸς τὸν οἶκτον καὶ τὴν ἐπιείκειαν. μηδὲ ἀμνημονοῦντες τοῦ κινδύνου οὗ ἐκινδυνεύσατε, ἐκκρεμασθέντος αὐτοῖς:-

Τὸ ἑξῆς ἧσσον πολεμήσετε αὐτοῖς τοῦ δὲ ἧσσον. ὁ μὲν ἢ ὅλως τῶν πολεμίων ἀμελήσαντες τὸ δὲ ἢν γνῶσιν, οἱ σύμμαχοι δηλονότι:- Διηγεῖται ὅτι Διόδοτος ὑπὲρ Μυτιληναίων προῆλθεν:-

Πρὸς τὸ καὶ θαυμάζειν τῶν προθέντων αὖθις καὶ [illegible]:- Πρὸς τὸ εἰ βέβαιον τὸ μὲν μὴ διὰ κακοηθείας λέγων ἀλλ' ἐκ δοκήσεως:- Πρὸς τὸ ὅτι ἀθανάτους καὶ αἰσχροὺς λόγους γίγνεσθαι καὶ τὰ ἑξῆς:- Ἰστέον ὅτι ὁ Κλέων τὸ δεῖ καὶ προθυμεῖσθαι, οὗτος δὲ ὁ Διόδοτος τοὐναντίον. καὶ σκοπεῖ ὅτι τὸ σύγγραμμα· χαίροντας ἀπὸ τοῦ ἀντιπάλου δημηγορεῖ:-

Τοῖς δὲ τοιαῦτα διαφέρει· τουτέστιν διὰ ἴδιον τί συμφέρον. καὶ τὰ ἑξῆς περὶ τοῦ μέλλοντος καὶ ἀφανοῦς δυνατὸν εἶναι φράσαι:-

διαφυγὼν, τοῦ ἀπὸ τῆς ἴσης ἐχθροῦ. μὴ οὖν προδόται γένησθε ὑμῶν
αὐτῶν. γενόμενοι δ' ὅτι ἐγγύτατα τῇ γνώμῃ τοῦ πάσχειν, καὶ ὡς πρὸ παντὸς
ἂν ἐτιμήσασθε αὐτοὺς χειρώσασθαι, νῦν ἀνταπόδοτε, μὴ μαλακισθέν-
τες πρὸς τὸ παραυτίκα· μηδὲ τοῦ ἐπικρεμασθέντος ποτὲ δεινοῦ ἀμνημονοῦντες.
κολάσατε δὲ ἀξίως τούτους τε, καὶ τοῖς ἄλλοις ξυμμάχοις παράδειγμα σα-
φὲς καταστήσατε, ὃς ἂν ἀφιστῆται, θανάτῳ ζημιωσόμενον. τόδε γὰρ ἢν
γνῶσιν, ἧσσον τῶν πολεμίων ἀμελήσαντες τοῖς ὑμετέροις αὐτῶν μα-
χεῖσθε ξυμμάχοις. ⁕ Τοιαῦτα μὲν ὁ Κλέων εἶπε· μετὰ δ' αὐτὸν
Διόδοτος ὁ Εὐκράτους ὅσπερ καὶ ἐν τῇ προτέρᾳ ἐκκλησίᾳ ἀντέλεγε μάλιστα
μὴ ἀποκτεῖναι Μυτιληναίους, παρελθὼν καὶ τότε, ἔλεγε τοιάδε·

Οὔτε τοὺς προθέντας τὴν διαγνώμην αὖθις περὶ Μυτιληναίων αἰτιῶμαι,
οὔτε τοὺς μεμφομένους μὴ πολλάκις περὶ τῶν μεγίστων βουλεύεσθαι ἐπαινῶ·
νομίζω δὲ δύο τὰ ἐναντιώτατα εὐβουλίᾳ εἶναι, τάχος τε καὶ ὀργήν· ὧν τὸ μὲν
μετὰ ἀνοίας φιλεῖ γίγνεσθαι, τὸ δὲ μετὰ ἀπαιδευσίας καὶ βραχύτητος γνώμης.
τούς τε λόγους ὅστις διαμάχεται μὴ διδασκάλους τῶν πραγμάτων γίγνεσθαι,
ἢ ἀξύνετός ἐστιν, ἢ ἰδίᾳ τι αὐτῷ διαφέρει· ἀξύνετος μὲν, εἰ ἄλλῳ τινὶ ἡγεῖται περὶ
τοῦ μέλλοντος δυνατὸν εἶναι καὶ μὴ ἐμφανοῦς φράσαι· διαφέρει δ' αὐτῷ, εἰ βουλό-
μενός τι αἰσχρὸν πεῖσαι, εὖ μὲν εἰπεῖν οὐκ ἂν ἡγεῖται περὶ τοῦ μὴ καλοῦ δύνασθαι,
εὖ δὲ διαβαλὼν, ἐκπλῆξαι ἂν τούς τε ἀντεροῦντας καὶ τοὺς ἀκουσομένους.
χαλεπώτατοι δὲ καὶ οἱ ἐπὶ χρήμασι προσκατηγοροῦντες ἐπίδειξίν τινα. εἰ
μὲν γὰρ ἀμαθίαν κατῃτιῶντο, ὁ μὴ πείσας ἀξυνετώτερος ἂν δόξας εἶναι ἢ ἀδι-
κώτερος, ἀπεχώρει· ἀδικίας δ' ἐπιφερομένης, πείσας τε ὕποπτος γίγνεται,
καὶ μὴ τυχὼν μετὰ ἀξυνεσίας καὶ ἄδικος. ἥ τε πόλις οὐκ ὠφελεῖται ἐν τῷ τοι-
ῷδε· φόβῳ γὰρ ἀποστερεῖται τῶν ξυμβούλων. καὶ πλεῖστ' ἂν ὀρθοῖτο, ἀδυνάτους
λέγειν ἔχουσα τοὺς τοιούτους τῶν πολιτῶν· ἥκιστα γὰρ ἂν πεισθεῖσα ἁμαρτάνοι.
χρὴ δὲ τὸν μὲν ἀγαθὸν πολίτην, μὴ ἐκφοβοῦντα τοὺς ἀντεροῦντας, ἀλλ' ἀπὸ

Τὸ ἑξῆς δὲ [illegible], οὐ καὶ νῦν ἐπὶ τοῦ καὶ δύνασθαι:- Πρὸς τὸ αὐτοῖς δὲ ἐκ κοινοῦ [illegible] τὸ [illegible] ἢ ἀδικεῖν [illegible] ἢ διὰ ἵνα ἢ δι' ὧν ἔδειξεν τινὰ, ἢ προσαιτιᾶται χρήματα ἐπὶ ἐπιδείξει ἢ πρὸς ἐπίδειξιν κατηγοροῦσιν:- [illegible] τῶν τοῖς δυναμένοις τι συμβουλεύειν μὴ τολμῶν λέγειν ὡς δόξαν ἐπὶ χρήμασι ληψόμενοι. Τὸ ἑξῆς χρὴ φαίνεσθαι μὴ ἐκφοβοῦντας ἀλλ' ἀπὸ τοῦ ἴσου ἄμεινον λέγοντα:-

τοῦ ἴσου φαίνεσθαι ἄμεινον λέγοντα· τὴν δὲ σώφρονα πόλιν, τῷ τε πλεῖστα εὖ βου-
λεύοντι μὴ προστιθέναι τιμήν· ἀλλὰ μηδ' ἐλασσοῦν τῆς ὑπαρχούσης· καὶ τὸν μὴ τυ-
χόντα γνώμης, οὐχ ὅπως ζημιοῦν, ἀλλὰ μηδ' ἀτιμάζειν. οὕτω γὰρ ὅ τε κατορθῶν,
ἥκιστα ἂν ἐπὶ τῷ ἔτι μειζόνων ἀξιοῦσθαι, παρὰ γνώμην τι καὶ πρὸς χάριν λέγοι· ὅ τε μὴ
ἐπιτυχὼν, ὀρέγοιτο τῷ αὐτῷ χαριζόμενός τι καὶ αὐτὸς προσάγεσθαι τὸ πλῆθος.
ὧν ἡμεῖς τἀναντία δρῶμεν· καὶ προσέτι ἤν τις καὶ ὑποπτεύηται κέρδους μὲν
ἕνεκα, τὰ βέλτιστα δὲ ὅμως λέγειν, φθονήσαντες τῆς οὐ βεβαίου δοκήσεως τῶν κερ-
δῶν, τὴν φανερὰν ὠφελίαν τῆς πόλεως ἀφαιρούμεθα. καθέστηκε δὲ τἀγαθὰ
ἀπὸ τοῦ εὐθέος λεγόμενα, μηδὲν ἀνυποπτότερα εἶναι τῶν κακῶν· ὥστε δεῖν ὁμοίως
τόν τε τὰ δεινότατα βουλόμενον πεῖσαι ἀπάτῃ προσάγεσθαι τὸ πλῆθος· καὶ τὸν
τὰ ἀμείνω λέγοντα ψευσάμενον πιστὸν γενέσθαι. μόνην τε πόλιν διὰ τὰς περινοίας
εὖ ποιῆσαι ἐκ τοῦ προφανοῦς μὴ ἐξαπατήσαντα, ἀδύνατον. ὁ γὰρ διδοὺς
φανερῶς τι ἀγαθόν, ἀνθυποπτεύεται ἀφανῶς πῃ πλέον ἕξειν. χρὴ δὲ
πρὸς τὰ μέγιστα καὶ ἐν τῷ τοιῷδε ἀξιοῦν τι ἡμᾶς περαιτέρω προνοοῦντας
λέγειν ὑμῶν τῶν δι' ὀλίγου σκοπούντων· ἄλλως τε καὶ ὑπεύθυνον τὴν παραί-
νεσιν ἔχοντας πρὸς ἀνεύθυνον τὴν ὑμετέραν ἀκρόασιν. εἰ γὰρ ὅ τε πείσας
καὶ ὁ ἐπισπόμενος ὁμοίως ἐβλάπτοντο, σωφρονέστερον ἂν ἐκρίνετε. νῦν δὲ πρὸς
ὀργὴν ἥντινα τύχητε ἔστιν ὅτε σφαλέντες, τὴν τοῦ πείσαντος μίαν γνώμην ζημιοῦτε,
καὶ οὐ τὰς ὑμετέρας αὐτῶν, εἰ πολλαὶ οὖσαι ξυνεξήμαρτον. ἐγὼ δὲ παρῆλθον οὔτε ἀν-
τερῶν περὶ Μυτιληναίων, οὔτε κατηγορήσων. οὐ γὰρ περὶ τῆς ἐκείνων ἀδικίας ἡμῖν
ὁ ἀγὼν εἰ σωφρονοῦμεν· ἀλλὰ περὶ τῆς ἡμετέρας εὐβουλίας. ἤν τε γὰρ ἀποφήνω
πάνυ ἀδικοῦντας αὐτούς, οὐ διὰ τοῦτο καὶ ἀποκτεῖναι κελεύσω, εἰ μὴ ξυμφέρον·
ἤν τε καὶ ἔχοντάς τι ξυγγνώμης, εἶεν, εἰ τῇ πόλει μὴ ἀγαθὸν φαίνοιτο. νομίζω
δὲ περὶ τοῦ μέλλοντος ἡμᾶς μᾶλλον βουλεύεσθαι ἢ τοῦ παρόντος. καὶ τοῦτο
ὃ μάλιστα Κλέων ἰσχυρίζεται, ἐς τὸ λοιπὸν ξυμφέρον ἔσεσθαι πρὸς τὸ ἧσσον
ἀφίστασθαι θάνατον ζημίαν προθεῖσι· καὶ αὐτὸς περὶ τοῦ ἐς τὸ μέλλον καλῶς
ἔχοντος ἀντισχυριζόμενος τἀναντία γιγνώσκω. καὶ οὐκ ἀξιῶ ὑμᾶς τῷ εὐπρεπεῖ
τοῦ ἐκείνου λόγου, τὸ χρήσιμον τοῦ ἐμοῦ ἀπώσασθαι. δίκαιότερος γὰρ ὢν αὐτοῦ

φθονοῦντες οἱ ἀκούοντες τοῦ παρόντος κέρδους, τὴν φανερὰν ὠφελίαν ἀποστερούμεθα:-

ἀπὸ κοινοῦ τὸ ἥκιστα· ὁ δὲ μὴ ἐπιτυχὼν ἢ τὰ μὴ ζημιούμενος:-

τὰ ἁπλᾶ καὶ ἀδόλως:-

διὰ τὴν τῶν χρημάτων δόκησιν:- τοῦ ἕνεκα χρὴ δὲ ἡμᾶς πρὸς τὰ μέγιστα περινοοῦντας περαιτέρω λέγειν ὑμῶν τῶν δι' ὀλίγου σκοπούντων:- καὶ ἐν τῷ τοιῷδε ἀξιοῦν· ἀντὶ τοῦ καὶ ἐν τοῖς τοιούτοις καιροῖς ἀξίωμα καὶ ἐπιτήδευμα τοῦτο ἐστὶ τοῖς ὑποπτεύουσιν:- ἰσοβαρὲς καὶ περὶ κινδύνου τοῦ παραινοῦντος τὴν ὑπόθεσιν:-

πρὸς τὸ καὶ τοῖς ἄλλοις ξυμμάχοις παράδειγμα τῆς σωφροσύνης, τὴν ἀφίστασθαι θανάτου ζημιούμενον:- τοῦ Κλέωνος συμβουλεύσαντος ἀποκτεῖναι πάντας Μυτιληναίους, καὶ παραδειγματίσαι τοῖς ἄλλοις ποιῆσαι ἐκείνους ἵνα μὴ ἀφιστῶνται ἀπὸ Ἀθηναίων, ὁ Διόδοτος τἀναντία συμβουλεύει, φησὶ πρὸς τοῦτο, ἐκ τοῦ μᾶλλον.

ἐν γὰρ ταῖς ἄλλαις πόλεσι πολλῶν καὶ μεγάλων θάνατος ἡ ζημία πρόκειται· καὶ ὅμως οἱ ἄνθρωποι ἐλπίδι ἐπαιρόμενοι κινδυνεύουσι ... οὐδεὶς δ' ὢν ἀδικήσας λύει τὰς ξυνέσεις αὐτῶν τῶν ὑποναρτῶν· ἀλλ' ὅσῳ μᾶλλον ... τοῦ λόγου ... Μυτιληναίων ἀποκτείνειν, ζημιοῦμεν ... καὶ περὶ αὐτοὺς σφαλλόμενοι ... τοῖς ἄλλοις προέχομεν ... ἢ τοῦ ἐκείνου ἀποστῆναι τῆς ἀπαιτήσεως ὑφιζόμενοι:-

οὐ περὶ τοῦ δικαίου φησὶν [illegible] βουλευόμεθα ἀλλὰ τοῦ συμφέροντος:-

καὶ οὐκ ἴσων τῷδε· [illegible] ἀδικημάτων [illegible]:- οἷον τυραννίδος [illegible] καὶ φόνου καὶ μοιχείας [illegible]

[illegible]

ὅλως· πρὸς τὴν ὑμετέραν ὁρμήν, ἀντιτυχὼν ἴσως ἂν ἐπισπάσαιτο. ἡμεῖς δὲ οὐ δικαζόμεθα πρὸς αὐτούς, ὥστε τῶν δικαίων δεῖν· ἀλλὰ βουλευόμεθα περὶ αὐτῶν ὅπως χρησίμως ἕξουσιν. Ἐν οὖν ταῖς πόλεσι πολλῶν θανάτου ζημίαι πρόκεινται· καὶ οὐκ ἴσων τῷδε, ἀλλ' ἐλασσόνων ἁμαρτημάτων· ὅμως δὲ τῇ ἐλπίδι ἐπαιρόμενοι κινδυνεύουσι· καὶ οὐδείς πω καταγνοὺς ἑαυτοῦ μὴ περιέσεσθαι τῷ ἐπιβουλεύματι ἦλθεν ἐς τὸ δεινόν. πόλις τε ἀφισταμένη τίς πω ἥσσω τῇ δοκήσει ἔχουσα τὴν παρασκευήν, ἢ οἰκείαν ἢ ἄλλων ξυμμαχίᾳ τούτῳ ἐπεχείρησε; πεφύκασί τε ἅπαντες καὶ ἰδίᾳ καὶ δημοσίᾳ ἁμαρτάνειν· καὶ οὐκ ἔστι νόμος ὅστις ἀπείρξει τούτου· ἐπεὶ διεξεληλύθασί γε διὰ πασῶν τῶν ζημιῶν οἱ ἄνθρωποι, προστιθέντες εἴ πως ἧσσον ἀδικοῖντο ὑπὸ τῶν κακούργων· καὶ εἰκὸς τὸ πάλαι τῶν μεγίστων ἀδικημάτων μαλακωτέρας κεῖσθαι αὐτάς· παραβαινομένων δὲ τῷ χρόνῳ, ἐς τὸν θάνατον αἱ πολλαὶ ἀνήκουσι· καὶ τοῦτο ὅμως παραβαίνεται. ἢ τοίνυν δεινότερόν τι τούτου δέος εὑρετέον ἐστίν, ἢ τόδε γε οὐδὲν ἐπίσχει· ἀλλ' ἡ μὲν πενία ἀνάγκῃ τὴν τόλμαν παρέχουσα, ἡ δ' ἐξουσία ὕβρει τὴν πλεονεξίαν καὶ φρονήματι· αἱ δ' ἄλλαι ξυντυχίαι ὀργῇ τῶν ἀνθρώπων ὡς ἑκάστη τις κατέχεται ὑπ' ἀνηκέστου τινὸς κρείσσονος ἐξάγουσιν ἐς τοὺς κινδύνους. ἥ τε ἐλπὶς καὶ ὁ ἔρως ἐπὶ παντί, ὁ μὲν ἡγούμενος, ἡ δ' ἐφεπομένη· καὶ ὁ μὲν τὴν ἐπιβουλὴν ἐκφροντίζων, ἡ δὲ τὴν εὐπορίαν τῆς τύχης ὑποτιθεῖσα, πλεῖστα βλάπτουσι· καὶ ὄντα ἀφανῆ, κρείσσω ἐστὶ τῶν ὁρωμένων δεινῶν. καὶ ἡ τύχη ἐπ' αὐτοῖς οὐδὲν ἔλασσον ξυμβάλλεται ἐς τὸ ἐπαίρειν· ἀδοκήτως γὰρ ἔστιν ὅτε παρισταμένη καὶ ἐκ τῶν ὑποδεεστέρων κινδυνεύειν τινὰ προάγει· καὶ οὐχ ἧσσον τὰς πόλεις, ὅσῳ περὶ τῶν μεγίστων, ἐλευθερίας ἢ ἄλλων ἀρχῆς· καὶ μετὰ πάντων ἕκαστος ἀλογίστως ἐπὶ πλέον τι αὑτὸν ἐδόξασεν. ἁπλῶς τε ἀδύνατον καὶ πολλῆς εὐηθείας, ὅστις οἴεται τῆς ἀνθρωπείας φύσεως ὁρμωμένης προθύμως τι πρᾶξαι ἀποτροπήν τινα ἔχειν, ἢ νόμων ἰσχύι, ἢ ἄλλῳ τῳ δεινῷ. οὔκουν χρὴ οὔτε τοῦ θανάτου τῇ ζημίᾳ ὡς ἐχεγγύῳ πιστεύσαντας χεῖρον βουλεύσασθαι· οὔτε ἀνέλπιστον καταστῆσαι τοῖς ἀποστᾶσιν ὡς οὐκ ἔσται μεταγνῶναι· καὶ ὅτι ἐν βραχυτάτῳ τὴν ἁμαρτίαν καταλῦσαι. σκέψασθε γάρ· ὅτι νῦν μὲν ἤν τις καὶ ἀπο-

[illegible]

πίστεως τοῦ [illegible] ὅτι ἐάν τις ἀποστῇ ἀφ' ἡμῶν πόλις, [illegible]

σᾶσα πόλις γνῷ μὴ περιεσομένη· ἔλθοι ἂν ἐς ξύμβασιν δυνατὴ οὖσα ἔτι τὴν δα-
πάνην ἀποδοῦναι· καὶ τὸ λοιπὸν ὑποτελεῖν· ἐκείνως δὲ τίνα οἴεσθε ἥντινα οὐκ ἄμεινον
μὲν ἢ νῦν παρασκευάσεσθαι· πολιορκίᾳ τε παρατενεῖσθαι ἐς τοὔσχατον· εἰ τὸ αὐτὸ
δύναται σχολῇ καὶ ταχὺ ξυμβῆναι· ἡμῖν δὲ πῶς οὐ βλάβη δαπανᾶν καθη-
μένοις διὰ τὸ ἀξύμβατον· καὶ ἢν ἕλωμεν, πόλιν ἐφθαρμένην παραλαβεῖν· καὶ
τῆς προσόδου τὸ λοιπὸν ἀπ' αὐτῆς στέρεσθαι· ἰσχύομεν δὲ πρὸς τοὺς πολεμί-
ους τῷδε· ὥστε οὐ δικαστὰς ὄντας δεῖ ἡμᾶς μᾶλλον τῶν ἐξαμαρτανόντων ἀκριβεῖς βλά-
πτεσθαι, ἢ ὁρᾶν ὅπως ἐς τὸν ἔπειτα χρόνον μετρίως κολάζοντες, ταῖς πόλεσιν ἕξομεν
ἐς χρημάτων λόγον ἰσχυούσαις χρῆσθαι· καὶ τὴν φυλακὴν μὴ ἀπὸ τῶν νόμων τῆς δεινότητος
ἀξιοῦν ποιεῖσθαι· ἀλλ' ἀπὸ τῶν ἔργων τῆς ἐπιμελείας· οὗ νῦν τοὐναντίον δρῶντες·
ἤν τινα ἐλεύθερον καὶ βίᾳ ἀρχόμενον εἰκότως πρὸς αὐτονομίαν ἀποστάντα χειρωσώ-
μεθα, χαλεπῶς οἰόμεθα χρῆναι τιμωρεῖσθαι· χρὴ δὲ τοὺς ἐλευθέρους οὐκ ἀφισταμένους
σφόδρα κολάζειν· καὶ προκαταλαμβάνειν ὅπως μηδ' ἐς ἐπίνοιαν τούτου
ἴωσι· κρατήσαντάς τε ὅτι ἐπ' ἐλάχιστον τὴν αἰτίαν ἐπιφέρειν· ὑμεῖς δὲ σκέψα-
σθε ὅσον ἂν καὶ τοῦτο ἁμαρτάνοιτε Κλέωνι πειθόμενοι· νῦν μὲν γὰρ ὑμῖν ὁ
δῆμος ἐν πάσαις ταῖς πόλεσιν εὔνους ἐστὶ καὶ ἢ οὐ ξυναφίσταται τοῖς ὀλίγοις,
ἢ ἐὰν βιασθῇ, ὑπάρχει τοῖς ἀποστήσασι πολέμιος εὐθύς· καὶ τῆς ἀντικα-
θισταμένης πόλεως τὸ πλῆθος ξύμμαχον ἔχοντες, ἐς πόλεμον ἐπέρχεσθε·
εἰ δὲ διαφθερεῖτε τὸν δῆμον τὸν Μυτιληναίων· ὃς οὔτε μετέσχε τῆς ἀποστάσε-
ως, ἐπειδή τε ὅπλων ἐκράτησεν, ἑκὼν παρέδωκε τὴν πόλιν· πρῶτον μὲν ἀ-
δικήσετε τοὺς εὐεργέτας κτείνοντες· ἔπειτα καταστήσετε τοῖς δυνατοῖς
τῶν ἀνθρώπων ὃ βούλονται μάλιστα· ἀφιστάντες γὰρ τὰς πόλεις, τὸν δῆμον εὐθὺς ξύμ-
μαχον ἕξουσι· προδειξάντων ὑμῶν τὴν αὐτὴν ζημίαν τοῖς τε ἀδικοῦσιν ὁμοίως κεῖ-
σθαι καὶ τοῖς μή· δεῖ δέ, καὶ εἰ ἠδίκησαν, μὴ προσποιεῖσθαι· ὅπως ὃ μόνον
ἡμῖν ἔτι ξύμμαχόν ἐστι μὴ πολέμιον γένηται· καὶ τοῦτο πολλῷ ξυμφορώτερον
ἡγοῦμαι ἐς τὴν κάθεξιν τῆς ἀρχῆς· ἑκόντας ἡμᾶς ἀδικηθῆναι, ἢ δικαίως οὓς μὴ
δεῖ διαφθεῖραι· καὶ τὸ Κλέωνος τὸ αὐτὸ δίκαιον καὶ ξύμφορον τῆς τιμωρίας
εὑρίσκεται ἐν αὐτῷ δυνατὸν ὂν ἅμα γίγνεσθαι· ὑμεῖς δὲ γνόντες ἀμεί-

[illegible]

πρὸς τὸ πειθόμενοι [illegible]

Interlinear notes in red:

ἀπὸ κοινοῦ τὸ ἀξύμβατον ἡμᾶς

ἀπὸ κοινοῦ τὸ [illegible]

[illegible]

οἱ Ἀθηναῖοι

Marginal notes:

[illegible]

[illegible]

[illegible]

τὸ [illegible]

[illegible]

τάδε εἶναι καὶ μήτε οἴκτῳ πλέον νέμοντες μήτ᾽ ἐπιεικείᾳ, οἷς οὐδ᾽ ἐγὼ ἐῶ
προσάγεσθαι, ἀπ᾽ αὐτῶν δὲ τῶν παραινουμένων πείθεσθέ μοι· Μυτιληναίων
οὓς μὲν Πάχης ἀπέπεμψεν ὡς ἀδικοῦντας κρῖναι καθ᾽ ἡσυχίαν· τοὺς δ᾽ ἄλλους
ἐᾶν οἰκεῖν· τάδε γὰρ ἔς τε τὸ μέλλον ἀγαθὰ καὶ τοῖς πολεμίοις ἤδη φοβερά·
ὅστις γὰρ εὖ βουλεύεται πρὸς τοὺς ἐναντίους, κρείσσων ἐστὶν ἢ μετ᾽ ἔργων ἰσχύος
ἀνοήτως ἐπιών. Τοιαῦτα δὲ ὁ Διόδοτος εἶπεν. ῥηθεισῶν δὲ τῶν γνωμῶν τούτων μάλιστα
ἀντιπάλων πρὸς ἀλλήλας, οἱ Ἀθηναῖοι ἦλθον μὲν ἐς ἀγῶνα ὅμως τῆς δόξης,
καὶ ἐγένοντο ἐν τῇ χειροτονίᾳ ἀγχώμαλοι· ἐκράτησε δὲ ἡ τοῦ Διοδότου. καὶ
τριήρη εὐθὺς ἄλλην ἀπέστελλον κατὰ σπουδήν, ὅπως μὴ φθασάσης τῆς προτέρας εὕ-
ρωσι διεφθαρμένην τὴν πόλιν. προεῖχε δὲ ἡμέρᾳ καὶ νυκτὶ μάλιστα. παρα-
σκευασάντων δὲ τῶν Μυτιληναίων πρέσβεων τῇ νηὶ οἶνον καὶ ἄλφιτα καὶ με-
γάλα ὑποσχομένων εἰ φθάσειαν, ἐγένετο σπουδὴ τοῦ πλοῦ τοιαύτη, ὥστε ἤσθιόν τε
ἅμα ἐλαύνοντες, οἴνῳ καὶ ἐλαίῳ ἄλφιτα πεφυραμένα· καὶ οἱ μὲν ὕπνον
ᾑροῦντο κατὰ μέρος, οἱ δὲ ἤλαυνον. κατὰ τύχην δὲ πνεύματος οὐδενὸς ἐναντιω-
θέντος, καὶ τῆς μὲν προτέρας νεὼς οὐ σπουδῇ πλεούσης ἐπὶ πρᾶγμα ἀλλό-
κοτον, ταύτης δὲ τοιούτῳ τρόπῳ ἐπειγομένης, ἡ μὲν ἔφθασε τοσοῦτον ὅσον Πάχη-
τα ἀνεγνωκέναι τὸ ψήφισμα καὶ μέλλειν δράσειν τὰ δεδογμένα, ἡ δ᾽ ὑστέρα αὐτῆς
ἐπικατάγεται καὶ διεκώλυσε μὴ διαφθεῖραι. παρὰ τοσοῦτον μὲν ἡ Μυτιλήνη
ἦλθε κινδύνου. Τοὺς δ᾽ ἄλλους ἄνδρας οὓς ὁ Πάχης ἀπέπεμψεν ὡς αἰτι-
ωτάτους ὄντας τῆς ἀποστάσεως Κλέωνος γνώμῃ διέφθειραν οἱ Ἀθηναῖοι·
ἦσαν δὲ ὀλίγῳ πλείους χιλίων· καὶ Μυτιληναίων τείχη καθεῖλον καὶ ναῦς παρέλαβον.
ὕστερον δὲ φόρον μὲν οὐκ ἔταξαν Λεσβίοις, κλήρους δὲ ποιήσαντες τῆς γῆς πλὴν τῆς
Μηθυμναίων τρισχιλίους, τριακοσίους μὲν τοῖς θεοῖς ἱεροὺς ἐξεῖλον,
ἐπὶ δὲ τοὺς ἄλλους σφῶν αὐτῶν κληρούχους τοὺς λαχόντας ἀπέπεμψαν·
οἷς ἀργύριον Λέσβιοι ταξάμενοι τοῦ κλήρου ἑκάστου τοῦ ἐνιαυτοῦ δύο
μνᾶς φέρειν, αὐτοὶ εἰργάζοντο τὴν γῆν. παρέλαβον δὲ καὶ τὰ ἐν τῇ ἠπείρῳ
πολίσματα οἱ Ἀθηναῖοι ὅσων Μυτιληναῖοι ἐκράτουν, καὶ ὑπήκουον ὕστερον Ἀθηναίων.
τὰ μὲν κατὰ Λέσβον οὕτως ἐγένετο. Ἐν δὲ τῷ αὐτῷ θέρει μετὰ τὴν Λέσβου ἅλωσιν,

ἢ ἀβουλίᾳ ἰσχύι καὶ δυνάμει ἐργαζόμενος:–

* ἐν τῇ χειροτονίᾳ ἀγχώμαλοι· ἴσοι· καὶ σχεδὸν παραπλήσιοι· καὶ ἀμφιβόλως ἔσχον εὐδοκιμάζοντες περὶ τῶν δοξῶν· οὕτως γὰρ ἀντεῖπον καὶ ἴσως ἀμφότεροι, ὥστε ἀμφιβάλλειν τίνι προσθῶσι:– οἷα ἀντιλέγοντες καὶ φιλονεικοῦντες ἀμιλλώμενοι ἀλλήλοις:–

παρὰ τοσοῦτον ἦλθε κινδύνου, ὡς τῷ ἀναγνωσθῆναι τὸ περὶ θανάτου ψήφισμα ἐκ Πάχητος ...:–

ἀθηναῖοι νικίου τοῦ νικηράτου στρατηγοῦντος ἐστράτευσαν ἐπὶ μινώαν τὴν νῆσον,
ἣ κεῖται πρὸ μεγάρων· ἐχρῶντο δὲ αὐτῇ πύργον ἐνοικοδομήσαντες οἱ μεγα-
ρεῖς φρουρίῳ. ἐβούλετο δὲ νικίας τὴν φυλακὴν αὐτόθεν δι᾽ ἐλάσσονος τοῖς ἀθη-
ναίοις, καὶ μὴ ἀπὸ τοῦ βουδόρου καὶ τῆς σαλαμῖνος εἶναι· τούς τε πελοπον-
νησίους ὅπως μὴ ποιῶνται ἔκπλους αὐτόθεν λανθάνοντες τριήρων· οἷον
καὶ τὸ πρὶν γενόμενον· καὶ λῃστῶν ἐκπομπαῖς· τοῖς τε μεγαρεῦσιν ἅμα
μηδὲν ἐσπλεῖν· ἑλὼν οὖν ἀπὸ τῆς νισαίας πρῶτον δύο πύργω προ-
έχοντε μηχαναῖς ἐκ θαλάσσης· καὶ τὸν ἔσπλουν ἐς τὸ μεταξὺ τῆς νήσου
ἐλευθερώσας ἀπετείχιζε· καὶ τὸ ἐκ τῆς ἠπείρου, ᾗ κατὰ γέφυραν διὰ
τενάγους ἐπιβοήθεια ἦν τῇ νήσῳ οὐ πολὺ διεχούσῃ τῆς ἠπείρου· ὡς δὲ
τοῦτο ἐξειργάσαντο ἐν ἡμέραις ὀλίγαις, ὕστερον δὴ καὶ ἐν τῇ νήσῳ τεῖχος ἐγ-
καταλιπὼν καὶ φρουρὰν ἀνεχώρησε τῷ στρατῷ· ὑπὸ δὲ τοὺς αὐτοὺς χρό-
νους τοῦ θέρους τούτου, καὶ οἱ πλαταιῆς οὐκέτι ἔχοντες σῖτον· οὐδὲ δυνά-
μενοι πολιορκεῖσθαι, ξυνέβησαν τοῖς πελοποννησίοις τοιῷδε τρόπῳ·
προσέβαλον αὐτῶν τῷ τείχει· οἱ δὲ οὐκ ἠδύναντο ἀμύνεσθαι· γνοὺς
δὲ ὁ λακεδαιμόνιος ἄρχων τὴν ἀσθένειαν αὐτῶν, βίᾳ μὲν οὐκ ἐβούλετο ἑλεῖν·
εἰρημένον γὰρ ἦν αὐτῷ ἐκ λακεδαίμονος· ὅπως εἰ σπονδαὶ γίγνοιντό ποτε
πρὸς ἀθηναίους καὶ ξυγχωροῖεν ὅσα πολέμῳ χωρία ἔχουσιν ἑκάτεροι ἀπο-
δίδοσθαι, μὴ ἀνάδοτος εἴη ἡ πλάταια ὡς αὐτῶν ἑκόντων προσχωρησάντων· προσ-
πέμπει δὲ αὐτοῖς κήρυκα λέγοντα, εἰ βούλονται παραδοῦναι τὴν πόλιν ἑκόντες τοῖς
λακεδαιμονίοις καὶ δικασταῖς ἐκείνοις χρήσασθαι, τούς τε ἀδίκους κολάζειν·
παρὰ δίκην δὲ οὐδένα· τοσαῦτα μὲν ὁ κῆρυξ εἶπεν· οἱ δὲ, ἦσαν γὰρ ἤδη ἐν τῷ ἀσθενεστάτῳ,
παρέδοσαν τὴν πόλιν· καὶ τοὺς πλαταιᾶς ἔτρεφον οἱ πελοποννήσιοι
ἡμέρας τινάς, ἐν ὅσῳ οἱ ἐκ τῆς λακεδαίμονος δικασταὶ πέντε ἄνδρες
ἀφίκοντο· ἐλθόντων δὲ αὐτῶν, κατηγορία μὲν οὐδεμία προὐτέθη· ἠρώτων
δὲ αὐτοὺς ἐπικαλεσάμενοι τοσοῦτον μόνον· εἴ τι λακεδαιμονίους καὶ τοὺς
ξυμμάχους ἐν τῷ πολέμῳ τῷ καθεστῶτι ἀγαθὸν εἰργασμένοι εἰσίν· οἱ δὲ
λέγον αἰτησάμενοι μακρότερα εἰπεῖν· καὶ προταξάμενοι σφῶν αὐτῶν

τὸ βούδορον ἀκρωτήριον τῆς σαλαμῖνος: κοινὸν τὸ ἐβούλετο ὄνομα:- ὅ τε ὅταν καὶ ὁ ὅρος ... τοὺς πελοποννησίους ... ἐκ τοῦ βουδόρου ὡς φησὶν ὁ σχολιαστὴς ἐν τῷ β:-

[illegible] πλαταιῶν:

μὴ ἀποδοτὸς ἡ πλάταια· μὴ ἀποδοθείη ... ὅτι ... πρὸς τοὺς μὲν ... οὐκ ἐβούλετο ἑλεῖν:-

ἀσύμμαχόν τε τὸν ἀσφαλῆ πολλάκις καὶ λαμπρότατον, ἀμεινόνως προσέχοντες τῇ
Λακεδαιμονίων καὶ ἐλθόντας, ἔχοντας τοιαῦτα δεῖ· Τὴν μὲν παράδοσιν τῆς πό
λεως Λακεδαιμόνιοι πιστεύσαντες ὑμῖν ἐποιησάμεθα· οὕτως δ' ἀξιοῦ
μεν ὑμᾶς ἀφίξεσθαι· νομίμως τε ἐπειδήπερ ἐκινδυνεύσαμεν καὶ εὖ δ' ἐκ τῶν ἄλ
λων δεξάμενοι ὡς ὑπὲρ καὶ ὑπὲρ ἡμῶν τε κινδυνεύσαι, ἢ ὑμῖν ἡγούμεθα τοῖς συμμά
χοις ἐμφέρεσθαι· καὶ δὴ φοβούμεθα μὴ ἀμφοτέροις ἅμα ἡμεῖς μέλλομεν
τόν τε τῶν ἀγώνων περὶ τῶν δεινοτάτων ἂν ὑφίσταιτο ὑπὸ τοῦ πολέμου καὶ ὑμᾶς
μὴ οἰκείων οἰκεῖοι ἀποβῆτε τὴν κακίαν ἐπιμαχόμενοι, προσηκόντως ὑμῶν οὐ προ
σηκόντως ἢ χρῆν αὐτοῖς ἀλλ' αὐτοῖς λογιστεύσαμεν· τότε ἐπὶ τῆς ἀρωτῆς
βραχέος, ὦ, τὰ μὲν ἀληθινὰ προκρίναντες ἐν αὐτοῖς πίνει τε· τὰ δὲ ἐπὶ
ἔλεγχον ἦχθαι· πανταχόσε διὰ τοῦ προσοικειοῦσθαι, ἀναγκαζόμεθα· καὶ ἀσφα
λέστερον δοκεῖν αἰτοῦντας ἐπὶ κινδύνων· καὶ τὸ μὴ ῥηθὲν λόγοις τοῖς
ὧδε χρησιμωτάτην ἀλλ' ἀνάγχοι· ὡς ἂν λυθῇ, σωτήριος ἂν εἴη· χαλεπῶς δὲ
ἔχειν ἡμῖν πρὸς τοὺς ἄλλους καὶ πρῶτον· αἰνοῦντες μὲν τοὺς ἀλλήλων· ἐπὶ
συνετῶν μὲν μετ' ὀρθῶν ἃ παροινήσεσθε ὠφελούμενα ἄν· νῦν δὲ προσάδοντας
πάντων λελέχθαι· καὶ δεξάμενοι χεῖρας προσκαλοῦντες ἡμᾶς τὰς ἀρ
χὰς ἂν τῶν ὑμετέρων, ἐγκλήματα αὐτὸ ποιεῖτε, ἀλλὰ μηδ' ἄλλοις χρὴ νοοῦντας,
ἐπὶ ἀμυνομένων ἀκρίτως ἀναθησόμεθα· προσερχόμενοι δέομεθα ἃ ὑμᾶς χρὴ δίκην
πρὸς τε τὰ Θηβαίων φορὰ καὶ ὑμᾶς καὶ τοὺς ἄλλους Ἕλληνας· ὧν δεῖ
δεόμεθα ὑπόμνησιν ποιησόμεθα καὶ προσθεῖν πειρασόμεθα· φαμὲν γὰρ
περὶ τῆς ἐρωτήσεως τὸ βραχὺ Λακεδαιμονίους καὶ τοὺς ξυμμάχους, εὖ δὲ
πολὺ μὲν τῶν δι' ἀγαθὸν πεποιηκέναι ἡμᾶς ὡς πολεμίους ἐρωτᾶτε, οὐκ ἀδικη
θῆναι ὑμῶν μηδὲν παθόντας· φίλους δὲ νομίζοντας αὐτοῖς ἀνθρώπους τοὺς
ἡμῖν ἐπιστεύσαντας· τὰ δὲ νῦν εἰρήνη καὶ πρὸς τὸν μηδένα, ἀλλὰ σοι
μεθα· τοὺς μὲν, οὐ λύσειν τὰ νῦν πρότεροι· ὧν δὲ ἐκείνω πειθόμεθα τότε
γὰρ δὴ ἐπεὶ τῆς ἡμετέρας μόνοι Βοιωτοὶ καὶ τῆς προτέρας ἐθαυμάχησαν
ἔνθα παρά τε μισῶ· μάχην τε τῇ ἐν τῇ ἡμετέρᾳ γῇ γενομένῃ ὑπὲρ ἐκείνων ὁμολογ.
ὑμῖν τε ἔπαυσαν ἀπ' αὐτοῖς ἤδη κατέσχον τῆς γῆς ἐπέκεινα τοῦ κινδύνου

δημηγορεῖ πλεονεκτεῖν ἀεὶ καὶ νικώντων ἔστι· τὸ δὲ προσοίμιον, ἐκ τοῦ αὐτοῦ τοῦ πράγματος καὶ ἀπὸ προσοχῆς:–
Κατὰ δ' ὁ ὅροπος ὥσπερ συμμαχίας· ἐπεὶ σημεῖ τοῖς Λακεδαιμονίοις τὴν πόλιν κατὰ τάξιν τὸ μὴ περιθανάτου κρίθηναι· ἀλλὰ περὶ τῆς μαλακωτέρας ζημίας· καὶ προσόδου ἡμῶν περὶ τὰς ἡττωμένας γενναίας νίκης φησὶ φοβούμεθα μὴ ἀμφοτέρων ἐκείνων τυχεῖν· καὶ τὴν αἰτίαν ἀπὸ ἐπιφέρουσι· τούτων ἀγώνων: ἐκείνοις ἢ ὑμῖν· τὸ δὲ ἐκ κοινῆς αἰτίας σου καὶ ἄλλοις δεξάμενοι γενναίας ὥσπερ καὶ αὐτοὶ περὶ τῆς ὑμετέρας:–
Τοὺς ἀναγκαζομένους ἀποχωρεῖν καὶ δὴ ἀρχὴν διὰ ἀφελεῖν γενναίας:–
ἀπὸ τούτου δῆλον ὅτι καὶ ὅτι παρ' αὐτοῖς ἀναγκαζόμενον ἐκπεσόντες:– αὐτοῖς ὑμῶν τοῖς λόγοις: τὰ τῶν πολλῶν πραγμάτων ἴσος ἦν πρόδοτος:–

τοῖς Ἕλλησι, ὥστε πρᾶγμα δυνάμενον μετέχομεν· καὶ ὑμεῖν ὦ Λακεδαιμόνιοι
ἴδιον ὅτι πρὸς δὴ μείζονος φόβος προίεσθε τὴν ἀσφάλειαν, μικρὰ τοὺς ὅσους τοῦ θεοῦ
ἰσώμενον εἰληχότα ἀποστάντα, τὸ γὰρ μέρος ἡμῶν αὐτῶν ἐξ ἐναντίας φαίνεσθαι ἔτι που
εἰ ἂν ἀνοῦν καὶ προσάμυνημον· καὶ τὰ μὲν περὶ καὶ μικρὰ πρὸς, τοιοῦτοι ἐξ ἀρχῆς
ἔσεσθε ἂν πολέμιοι δι' ἐμὲ νόμου ὕστερον· ὑμεῖς δὲ αἴτιοι· δικαίως δὲ ἐκ μάχης
ὅτε Θηβαῖοι μηδὲ βιάζονται, ὑμεῖς ἀπώσασθε· καὶ πρὸς Ἀθηναίους ἀπεκ-
λείετε ζαπάσας ὡς ἐστι σοῦ τάσδε· ὑμεῖς δὲ μακρὰν ἀποικίαν ποιεῖτε· ἐν μὲν
τῷ πολέμῳ οὐδὲν ἐμπειρότερον ὑπὸ ἡμῶν οὔτε παθεῖν οὔτε ἐμέλ-
λησεν· ἀλλ' ἀπόστησαν Ἀθηναίων οὐ καὶ ἐθελήσασθε ὑμῶν ἠλευθέρωσαν, οὐκ ἰδί-
ᾳ ὑμῖν· καὶ γὰρ ἐκεῖνοι βοηθοῦσιν ἡμῖν τὸ αὐτὸ Θηβαῖοι ὅτε ὑμεῖς ἀπόντες·
καὶ προδοῦναι αὐτοῖς οὐ πείθοντες καὶ ἄλλως τε καὶ οἷς οὐ παρασχόντες καὶ
αὐτοὺς δεόμενοι προσοντα τῆς συμμάχοις, καὶ πολλὰ μετέχοντες γίνεσθε
οὐ τὰ πραττόμενα, ἀλλ' ὡς προθυμίας· ἃ δὲ καὶ τρίτοι ἐξηπάτησαν τοῖς συμ-
μάχοις, οἱ χθὲς ὁμονοοῦντες οἵ τι μὴ κακῶς ἐδέησαν, ἀξιοῦσιν ἐπὶ τὰ
μὴ ὀρθῶς ἔχοντα· Θηβαῖοι δὲ πολλὰ μὲν καὶ ἄλλα ἠδίκησαν· τὸ δὲ τελευταῖον,
αὐτοῖς ὥστε διὰ τὸ καὶ τὰ δὴ πάσχομεν· πόλιν γὰρ αὐτοῖς τὴν ἡμετέραν κατα-
λαμβάνοντας ἐν σπονδαῖς· καὶ προσέτι ἡγεμόνων, ὀρθῶς ἐτιμωρήσα-
μεν· καὶ τὰ τοῦ Πλαταϊκοῦ καθεστῶτα· τοῦ ἐπὶ τοῦ πολέμου ὅσιον ἂν ἀμ-
νημονεῖν· καὶ νῦν οὐκ ἔτι διὰ τούτους βλασφημεῖν· ἔτι τῷ αὐτῷ καὶ
σίμῳ ὑμῖν καὶ ἐν τῷ πολέμῳ τὸ δίκαιον λήψεσθε, τοῦ μὲν ὀρθοῦ φαν-
έντος κριταὶ οὗτοι· τὸ δ' ἐξ ἴσου φρόνημα θρασύνοντας· καίτοι
[illegible] ὑμῖν ὠφελεῖ ὅσοι δοκοῦσιν ἂν, πολλοὶ καὶ ἡμεῖς καὶ ἀμφοτέρως μᾶλλον
τὸ ὅτι εὐμεγέθεις κινδυνεύσουσιν· [illegible] τρεῖς ὑμεῖς ἐπέρχεσθαι δεινοί·
ἐπιγνῶναι δὲ ζητοῦμεν, ὅτε παρὰ τὸ δουλεῖν ἔτι ὁ βάρβαρος· οἱ δὲ μεθ' αὐτῶν
ἤδη· καὶ δίκαιον ἡμᾶς τῆς νῦν ἀνθρώπων ἀρχῆς, ἀλλὰ ἐν τῷ τῷ
προθυμίᾳ καὶ μείζω ἔτι πρὸς ἐκείνων εὑρήσετε· καὶ εὐκαιρίαις ἀσφαλῶς
τοῦ ἐλέγχου τὴν ἀρετὴν, τὴν ἐξ ἔργου δύναμιν αὐτὴν τάξασθαι· ἐπιγνῶναι
μᾶλλον οἱ καὶ τὰς ἐκφορὰς πρὸς τὴν σφοδρὸν αὐτοῖς ἀσφαλῆ, πρᾶγμα· ὧδε

καὶ ταῦτα πρὸς τὸ προδότου καὶ ἐξ ἀδίκως:

ἔξω τοῦ πρέποντος καὶ τοῦ ἁρμόζοντος:

ἢ καὶ ἕτεροι οἷοι Ἀθηναῖοι καὶ οἱ Λακεδαιμόνιοι:

οἱ δὲ οἱ Θηβαῖοι:

μείζω προθυμίαν πλείστην ἐξ αὐτῶν ἀρετῶν:

ὅ περ καὶ Ἀθηναῖοι ἐπράξαν τὴν περὶ ξαύτων δημο- σίων καὶ ναυσὶ κινδυνευόντων:

λουτᾶν δὲ τολμῶσι μετὰ τὴν αἰσχίστην ἀβελτηρίαν· ὧν ἡμεῖς κινδυνεύομεν καὶ τιμωρεῖσθαι τοῦ

ἐς τὰ πρῶτα, νῦν δ' ἐπὶ τοῖς αὐτοῖς δέδιμεν μὴ διαφθαρῶμεν· ἀθλίως ἐλθόντες

διηγήσομαι, ἢ ὑμεῖς ἠσθήσεσθε· καίτοι χρὴ ταῦτα περὶ τῶν αὐτῶν νόμοι φαίνεσθαι

ἄρα γινώσκοντας· καὶ τὸ συμφέρον μὲν ὅτι νομίζεσθε ἐκ τῶν συμμάχων

τοῖς ἀθλίοις ἀγαθοῖς ὅταν ἀπολαβέσθαι τύχωσιν ἐν τῆς ἀρετῆς ἔχουσι· καὶ τὸ

παραυτίκα που ὑμῖν ὠφελεῖ μὲν καθίστησι· προσήκει δὲ ἕκαστον ὅτι νῦν μὲν παρα-

δείγματος τοῖς πολλοῖς ἂν ἔχειν ἀνδράγαθοι νομίζεσθε· ἃ δεῖ πρὶν ἡμᾶς γνῶσιν

μὴ ταχέως οὐ παρὰ φαῦλον κρίνετε τὸ δίκαιον ἤδη· ἐπαινοῦμεν δὲ τὸ οὐδὲν

μὲν κεκμηκότων, ὅρα τὸ πῶς μὴ οὐκ ἀποδέχονται αὐτοὺς ἀγαθοὺς περὶ

αὐτοὺς ἀμυνομένους ὄντας, ἀπορουμένους τὴν γνώμην· οὐ δεῖ προσέχειν τοῖς καὶ

συλλαβοῦσι ἡμῶν τῶν ἀκριβῶν τοῖς μὰ δόξαν ἀναγκασθῆναι· δεῖν δεδοικέναι

ἂν παλαιὰ τὰ Λακεδαιμονίοις παρέσχον· καὶ τοὺς μὲν πατέρας ἀνδραπο-

δίσεσθαι τοὺς δὲ παῖδας τοὺς ἀδελφοὺς διαρπάσεσθαι τὴν πόλιν· ὑμεῖς δὲ ἐκπεσόντες ἡμῖν

πανοικησίᾳ διαφθεῖραι ἐγκαλεῖτε· ἀλλὰ τοῦτο περὶ δὴ συμφορὰς προσήκω

ἐκεῖνοι οἵτινες μὴ τὴν κράτησιν ἀπολλύμενοι· καὶ νῦν ἐν ὑμῖν τοῖς πρὸς

φιλτάτοις βοηθήσαντες· καὶ διὸ ἄλλων τοῖς μεγίστοις ὑπαίτιοι· τὸ

μὲν τὴν πόλιν ἡμῶν περὶ δόξης λιμῷ διαφθαρῆναι· νῦν δὲ θανάτου κρίνεσθαι

ἐπεὶ κινδυνεύσομεν ἐκ πολλῶν πολεμίων περιδεῶς ἀμύνειν προθυμοῦμεν τοῖς ἡμῖν

ἐρημοῖς κατατιμωρεῖσθαι· καὶ οὐ τῶν τότε συμμάχων φειδοῦσθαι· ὑμεῖς

τῶν Λακεδαιμόνιοι ἡμῶν καλῶς δὲ δέδιμεν μὴ οὐ σώζεσθαι· καὶ ἀξιοῦ-

μεν καὶ θεῶν ἕνεκα τῶν συμμαχικῶν ποτὲ κινδύνων, καὶ τῆς ἀρετῆς τῆς

εἰς τοὺς Ἕλληνας, καμφθῆναι ὑμᾶς καὶ μεταγνῶναι ὅτι ὑπὸ Θηβαίων ἐπ-

είσθητε τὴν τε δωρεὰν αὐτὰ πάντα αὐτοῖς, μὴ κτείνειν οὓς μὴ ὑμῖν πρέ-

πει φθόνου ἀντὶ τῆς αἰσχρᾶς κομίσασθαι χάριν· καὶ μὴ ἡδονὴν δόντας ἑτέροις,

καὶ ἀντιλαβεῖν· βραχὺ γὰρ τὸ τὰ ἡμέτερα σώματα διαφθεῖραι, ἐπίπονον δὲ

τὸ διὸ κλέος αὐτοῦ ἀφανίζεσθαι· οὐ καὶ ἐχθροὺς γὰρ ἡμᾶς ἂν εἰκότως τιμω-

ρήσαισθε· ἀλλὰ εὔνους κατὰ ἀνάγκην πολεμήσαντας· ὥστε καὶ τῶν σωμάτων

ἄδειαν ποιοῦντες ὅσια ἂν δικάζοιτε, καὶ προνοοῦντες ὅτι ἑκόντες τε

αὐτοῖς ὁ Ἀρχίδαμος ἐπήνεσε τὴν ἀρετὴν ἀσεβοῦσιν ἀναχωροῦσιν:~
ὁ μὲν ὅτι ἐν δεκάτῳ ἔτει προσεκαθῆτο:

ἐπαινοῦμεν οἱ ὑμεῖς:

ἀντὶ τοῦ ἀγαθῶν ἡμῶν δηλοῦντες
τὴν πλατείαν· αὐτοὺς δὲ
ἀμυνομένους ὄντας· ἀντὶ τοῦ ὑμεῖς
τοὺς Λακεδαιμονίους ὅσ-
α δὲ περὶ τῆς καλοκαγα-
θίας τοῖς λοιμώσσοις:~

ἀποκτείνειν τὸ μὴ οὐ καὶ ἀπο-
δέχονται: τοὺς ἐκ τῶν
μηδικῶν σκυλευόντων ὅπου
ζωὴ σωζομένα:~

τοὺς ἡμᾶς ἀξίους καμφθῆναι:
ἀποκτείνειν τοὺς ἀξίους:
καὶ τοῦτο αὐτοῦ τοῦ τρόπου:
ἀποκτείνειν τὸ ἐν αὐτῷ:~

αὐτοῖς ἠλθε τοῖς Λακεδαιμονίοις:~

ἀλλ' ὥσπερ ὡς μὲν ὑπὸ τῆς
πόλεως ἐκονίζετο· νῦν δὲ
καὶ ὑπὸ τῶν ἐναντίων σωμάτων:~

ὑβρίζειν καὶ [illegible] περιισχομένους· οὐδὲ νομίζοντες τοῖς ἐκ τῆς μάχης κειμένοις
τούτοις ἔτι δὲ καὶ δυστυχίας ἐπιλυπουμένους διαπρώτους· ἀποβάλλειν τῶν
προσηκόντων τὴν ἡμετέραν θήκας· οἳ ἀποθανόντας ὑπὸ μητρὶ καὶ ταφῆναι
ἐν τῇ ἡμετέρᾳ, ἔτι μᾶλλον ἠγάπων τὰ ἴσα ὥσπερ δημοσίᾳ ἐθελήμασί τε καὶ
τοῖς ἄλλοις νομίμοις· ὅσα τε ἡ γῆ ἡ μήτηρ [illegible] ὥσπερ ἀπαιτεῖν
ἐπιφέρειν· συνοικεῖν φιλοχωρίας· [illegible] μάχαις ποιού-
μενοι· ὧν ἕνεκα τὸ ἐναντίον ἀνδράσι μὲν ὀρθῶς γινόμενα· συμ-
φοραῖς δὲ· [illegible] μὲν ἐν θανάτῳ αὐτοῖς· νομίζων εὐγενῆ φιλίαν τιμῆς
καὶ πρὸς ἀνδράσι τοιούτοις· [illegible] δὲ ἀπελαύνοντες· καὶ χώραν [illegible]
ταῖς [illegible], τί ἄλλο ἢ ἐν πολέμῳ τε καὶ πρὸς τοῖς αὐθένταις, πρὸς
τοῖς ἡμετέροις καὶ οὔτε ἐνδεέστεροι γεγονότες ὑπὸ νικῶντος καταλέγεται,
πρὸς δὲ καὶ [illegible] ἐν τῷ Ἡρακλέους ... δουλείας· ἱδρύσαντες εἰς Δεκέ-
λειαν μὲν [illegible] ἐκράτησαν ἐρημοῦντες· καὶ θυσίας περὶ [illegible] καὶ [illegible]
[illegible] ἀφαιρήσεσθαι· οὐ πρότερον ἡμετέρῳ [illegible] τὰ δέ·
οὔτε τὰ κοινὰ τῶν ἐκ τῆς [illegible] νομίζομεν καὶ τοῖς προσήκουσιν ἀποδιδόντας, [illegible]
τοῖς ὑβρίζουσιν ἀλλοτρίαν ἐν τῇ χώρᾳ μετὰ τοῦ ἀδικήσαντας διαφθεῖ-
ραι· [illegible] δὲ καὶ [illegible] τὸν [illegible] φονικὸν λαβόντας, μηδὲ
[illegible] μόνον [illegible] καταγνοοῦντες, ἀλλ' οἱ [illegible] ἀπαγαγόντες παθοῦσι· καὶ
ὡς ἀσθενῆ τὸ τῆς συμφορᾶς ἄντικρυς ποτὲ καὶ ἄναξι, [illegible]
[illegible] προσέχων ἡμῖν καὶ ὡς ἡ χρὴ προσάγειν, αὐτοὶ μὲν [illegible] τοιοῦτο μόνον
μὲν καὶ κοινοὺς τῶν ἐκ τῆς [illegible] βοώμενοι· [illegible] δὲ προσφερομένοις ὁρκίοις οὐ
οἱ προσέχοντες [illegible], μὴ ἀμνημονεῖν· [illegible] γινόμενα [illegible] προσαγαγόντες·
καὶ ἐπὶ [illegible] τῆς κεκμηκότος, μὴ ἐνέχεσθαι ὑπὸ θηβαίοις· μὴ δὲ τοῖς
ἐχθίστοις φιλοτιμουμένους παραδοθῆναι· ἡ μὲν τῇ δυνάμει [illegible]
ἢ τὰ λαμπρότερα μεγάλοι πράξαντες, νῦν δὲ τὰ ἐλάττω [illegible]
[illegible]· ὁ πρὸς δὲ ἀναγκάζοντες καὶ χαλεπώτατον τοῖς ὧδε ἔχουσι λέγοντες
λυπῶν, διότι ὅτε βίου ὁ κίνδυνος ἐν [illegible] τοῦ παντὸς μέγιστον
ἦν· ὅτι οὐκ ᾤοντο [illegible] προδοῦναι τὴν πόλιν· ἐλθόντα [illegible] περί του

αὐθεντικοί κύριοι, οἱ αὐτόχειρες
καὶ οἱ πολέμιοι· οἱ δὲ νῦν
αὐθένται, τοῖς κυρίοις καὶ
[illegible]:- λέγουσι δὲ κύ-
ριοι, τοῖς θηβαίοις:-
ἱδρυσάμενοι:
ὁρᾷ πάλιν τὸ πολιτικόν:
ἱδρύσαντες, σημειώσαι
περὶ τοῦ ἐναντίου· ἐξουσίας
καὶ τὸ ἀφ' [illegible]:-
ὁρᾷ πάλιν τὸ πολιτικόν·
ἔστι δὲ [illegible] καὶ ἀπὸ
τοῦ ἀδόξου καὶ ἀδήλου
[illegible] τοῦ προτέρου
ἐν ᾧ καὶ ἐς [illegible]
καὶ [illegible]:-
τουτέστιν ἀκριβέστερον
[illegible] αὐτῶν
διὰ τὰ [illegible]:-
κεκμηκότας τοὺς νῦν καὶ
ὁ [illegible] καὶ οἱ [illegible]
[illegible]
οἱ [illegible]:

αἰσχίστῳ καὶ ὀλεθριωτάτῳ λιμῷ· ὁ μὲν λιμὸς δηλοῖ τὸ εἶδος τοῦ θανάτου, καὶ τὸ πρόσθεν αἰσχίστῳ:-

τῷ αἰσχίστῳ ὀλέθρῳ λιμῷ τελευτῆσαι· ὑμῖν δὲ πιστεύσαντες προσήλθομεν· καὶ
δίκαιον, εἰ μὴ πείθομεν, ἐς τὰ αὐτὰ καταστήσαντας τὸν ξυντυχόντα κίνδυνον ἐᾶσαι
ἡμᾶς αὐτοὺς ἑλέσθαι. ἐπισκήπτομέν τε ἅμα μὴ Πλαταιῆς ὄντες οἱ
προθυμότατοι περὶ τοὺς Ἕλληνας γενόμενοι, Θηβαίοις τοῖς ἡμῖν ἐχθίστοις
ἐκ τῶν ὑμετέρων χειρῶν καὶ τῆς ὑμετέρας πίστεως ἱκέται ὄντες, ὦ Λακεδαιμό-
νιοι, παραδοθῆναι· γενέσθαι δὲ σωτῆρας ἡμῶν· καὶ μὴ τοὺς ἄλλους Ἕλληνας
ἐλευθεροῦντας ἡμᾶς διολέσαι. Τοιαῦτα μὲν οἱ Πλαταιῆς εἶπον. οἱ δὲ Θη-
βαῖοι δείσαντες πρὸς τοὺς Λακεδαιμονίους μὴ πρὸς τὸν λόγον αὐτῶν ἐνδῶσί τι, παρ-
ελθόντες ἔφασαν καὶ αὐτοὶ βούλεσθαι εἰπεῖν, ἐπειδὴ καὶ ἐκείνοις παρὰ γνώμην
τὴν αὐτῶν μακρότερος λόγος ἐδόθη τῆς πρὸς τὸ ἐρώτημα ἀποκρίσεως. ὡς δ' ἐ-
κέλευσαν, ἔλεγον τοιάδε. Τοὺς μὲν λόγους οὐκ ἂν ᾐτησάμεθα εἰπεῖν, εἰ
καὶ αὐτοὶ βραχέως τὸ ἐρωτηθὲν ἀπεκρίναντο, καὶ μὴ ἐπὶ ἡμᾶς τραπόμενοι
κατηγορίαν ἐποιήσαντο· καὶ περὶ αὑτῶν ἔξω τῶν προκειμένων καὶ ἅμα οὐδὲ
ᾐτιαμένων πολλὴν τὴν ἀπολογίαν καὶ ἔπαινον ὧν οὐδεὶς ἐμέμψατο. νῦν
δὲ πρὸς μὲν τὰ ἀντειπεῖν δεῖ, τῶν δὲ ἔλεγχον ποιήσασθαι, ἵνα μήτε ἡ ἡμετέρα
αὐτοὺς κακία ὠφελῇ, μήτε ἡ τούτων δόξα, τὸ δ' ἀληθὲς περὶ ἀμφοτέρων ἀκού-
σαντες κρίνητε. ἡμεῖς δὲ αὐτοῖς διάφοροι ἐγενόμεθα πρῶτον ὅτι ἡμῶν κτισάντων
Πλάταιαν ὕστερον τῆς ἄλλης Βοιωτίας, καὶ ἄλλα χωρία μετ' αὐτῆς, ἃ ξυμμεί-
κτους ἀνθρώπους ἐξελάσαντες ἔσχομεν, οὐκ ἠξίουν οὗτοι, ὥσπερ ἐτάχθη τὸ πρῶτον,
ἡγεμονεύεσθαι ὑφ' ἡμῶν, ἔξω δὲ τῶν ἄλλων Βοιωτῶν παραβαίνοντες τὰ πάτρια,
ἐπειδὴ προσηναγκάζοντο, προσεχώρησαν πρὸς Ἀθηναίους, καὶ μετ' αὐτῶν
πολλὰ ἡμᾶς ἔβλαπτον· ἀνθ' ὧν καὶ ἀντέπασχον. ἐπειδὴ δὲ καὶ ὁ βάρβαρος
ἦλθεν ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα, φασὶ μόνοι Βοιωτῶν οὐ μηδίσαι· καὶ τούτῳ μάλιστα αὐτοί
τε ἀγάλλονται, καὶ ἡμᾶς λοιδοροῦσιν. ἡμεῖς δὲ μηδίσαι μὲν αὐτοὺς οὔ φαμεν,
διότι οὐδ' Ἀθηναίους· τῇ μέντοι αὐτῇ ἰδέᾳ ὕστερον ἰόντων Ἀθηναίων ἐπὶ τοὺς
Ἕλληνας, μόνους αὖ Βοιωτῶν ἀττικίσαι. καίτοι σκέψασθε ἐν οἵῳ εἴδει ἑκάτεροι [illegible]
ἡμῶν τοῦτο ἔπραξαν. ἡμῖν μὲν γὰρ ἡ πόλις τότε ἐτύγχανεν οὔτε κατ' ὀλιγαρχί-
αν ἰσόνομον πολιτεύουσα, οὔτε κατὰ δημοκρατίαν· ὅπερ δέ ἐστι νόμοις μὲν καὶ

δηλονότι μὲν ἡμῶν Θηβαίων:
αὐτοὶ οἱ Πλαταιεῖς:

περὶ τῶν ἡμῶν κατηγορηθέντων:- ταῦτα ἀφορικῶς ἐλέχθη· οὐ γὰρ ὑπὸ τοιούτων φοινικῶν ὡς ἐκείνων ἀτιμώσεως ἐστὶ δηλονότι· ὡς καὶ ὁ Ὅμηρος ποιεῖ τὸν Ἕκτορα λέγοντα πρὸς τὸν Ἀχιλλέα· οἶδα δ' ὅτι σὺ μὲν ἐσθλός, ἐγὼ δὲ σέθεν πολὺ χείρων:-

ἀπὸ τοῦ κοινοῦ ἠτιαμένων καὶ αὐτῶν· ἠλωκότος τοῦ ἐγκλήματος, ὥσπερ ἡμεῖς ἐμήδισαν· οὕτως καὶ οὗτοι ἠττίκισαν:-

ἤγουν ὅτε τοῦ ἁμαρτήματος συγγνωμονικόν:-

σωφρονεστάτῳ ἐναντιώτατον· ἐγγυτάτω δὲ τυράννου, δυναστεία ὀλίγων ἀνδρῶν
εἶχε τὰ πράγματα· καὶ οὗτοι ἰδίας δυνάμεις ἐλπίσαντες ἔτι μᾶλλον σχήσειν, εἰ τὰ
τοῦ Μήδου κρατήσειε, κατέχοντες ἰσχύϊ τὸ πλῆθος, ἐπηγάγοντο αὐτόν· καὶ
ἡ ξύμπασα πόλις οὐκ αὐτοκράτωρ οὖσα ἑαυτῆς τοῦτ' ἔπραξεν· οὐδ' ἄξιον
αὐτῇ ὀνειδίσαι ὧν μὴ μετὰ νόμων ἥμαρτεν. ἐπειδὴ γοῦν ὅ τε Μῆδος ἀπῆλθε καὶ
τοὺς νόμους ἔλαβε, σκέψασθαι χρὴ Ἀθηναίων ὕστερον ἐπιόντων τήν τε ἄλλην Ἑλλάδα,
καὶ τὴν ἡμετέραν χώραν πειρωμένων ὑφ' αὑτοῖς ποιεῖσθαι, καὶ κατὰ στάσιν ἤδη
ἐχόντων αὐτῆς τὰ πολλά, εἰ οὐ μαχόμενοι ἐν Κορωνείᾳ, καὶ νικήσαντες αὐτούς,
ἠλευθερώσαμεν τὴν Βοιωτίαν, καὶ τοὺς ἄλλους νῦν προθύμως ξυνελευθεροῦμεν,
ἵππους τε παρέχοντες καὶ παρασκευὴν ὅσην οὐκ ἄλλοι τῶν ξυμμάχων. καὶ τὰ
μὲν ἐς τὸν μηδισμόν, τοσαῦτα ἀπολογούμεθα. ὡς δὲ ὑμεῖς μᾶλλον τε ἠδικήκατε
τοὺς Ἕλληνας, καὶ ἀξιώτεροί ἐστε πάσης ζημίας, πειρασόμεθα ἀποφαίνειν. ἐγένεσθε
ἐπὶ τῇ ἡμετέρᾳ τιμωρίᾳ, ὡς φατέ, Ἀθηναίων ξύμμαχοι καὶ πολῖται. οὐκοῦν
χρῆν τὰ πρὸς ἡμᾶς μόνον ὑμᾶς ἐπάγεσθαι αὐτούς, καὶ μὴ ξυνεπιέναι μετ' αὐτῶν
ἄλλοις· ὑπάρχον γε ὑμῖν, εἴ τι καὶ ἄκοντες προσήγεσθε ὑπ' Ἀθηναίων, τῆς
τῶν Λακεδαιμονίων τῶνδε ἤδη ἐπὶ τῷ Μήδῳ ξυμμαχίας γεγενημένης, ἣν αὐτοὶ
μάλιστα προβάλλεσθε· ἱκανή γε ἦν ἡμᾶς τε ὑμῶν ἀποτρέπειν, καὶ τὸ μέγιστον, ἀδεῶς
παρέχειν βουλεύεσθαι. ἀλλ' ἑκόντες καὶ οὐ βιαζόμενοι ἔτι εἵλεσθε μᾶλλον τὰ Ἀ-
θηναίων. καὶ λέγετε ὡς αἰσχρὸν ἦν προδοῦναι τοὺς εὐεργέτας· πολὺ δέ γε αἴσ-
χιον καὶ ἀδικώτερον τοὺς πάντας Ἕλληνας καταπροδοῦναι, οἷς ξυνωμόσατε,
ἢ Ἀθηναίους μόνους· τοὺς μὲν καταδουλουμένους τὴν Ἑλλάδα, τοὺς δὲ ἐλευθε-
ροῦντας. καὶ οὐκ ἴσην αὐτοῖς τὴν χάριν ἀνταπέδοτε, οὐδὲ αἰσχύνης ἀπηλ-
λαγμένην· ὑμεῖς μὲν γὰρ ἀδικούμενοι, αὐτούς, ὡς φατέ, ἐπηγάγεσθε· τοῖς δέ,
ἀδικοῦσιν ἄλλους ξυνεργοὶ κατέστητε. καίτοι τὰς ὁμοίας χάριτας μὴ ἀντιδι-
δόναι αἰσχρὸν μᾶλλον, ἢ τὰς μετὰ δικαιοσύνης μὲν ὀφειληθείσας, ἐς ἀδικίαν δὲ
ἀποδιδομένας. δῆλόν τε ἐποιήσατε· οὐδὲ τότε τῶν Ἑλλήνων ἕνεκα μόνοι
οὐ μηδίσαντες, ἀλλ' ὅτι οὐδ' Ἀθηναῖοι· ὑμεῖς δὲ τοῖς μέν, ταὐτὰ βουλόμενοι
ποιεῖν· τοῖς δέ, τἀναντία. καὶ νῦν ἀξιοῦτε ἀφ' ὧν δι' ἑτέρους ἐγένεσθε ἀγαθοί,

καίτοι τὰς ὁμοίας ἀντιδιδόναι, οὐ καὶ αἰσχρὸν μᾶλλον, ἢ τὰς μετὰ δικαιοσύνης:-

ἀντὶ τυράννου καὶ τῶν ἄλλων [illegible] μάλιστα [illegible]:-

τοὺς νόμους ἔλαβε, σκέψασθαι χρὴ ἢ μαχόμενοι ἠλευθερώσαμεν [illegible] νῦν προθύμως ξυνελευθεροῦμεν:-

[illegible] ἀποφαίνειν:-

οὐκοῦν τοιοῦτος [illegible] τοὺς Ἀθηναίους ξυμμαχεῖν καὶ καταδουλοῦν τοὺς Ἕλληνας, [illegible] τοῖς Λακεδαιμονίοις· καὶ ἐκεῖνοι [illegible] ξυμμαχίαν ἡμῶν καὶ προθύμως [illegible] καὶ [illegible] ἀποτρέψαι [illegible]:-

ἀντὶ [illegible]:

αἰσχρὸν μᾶλλον τὰς ὀφειληθείσας χάριτας μετὰ δικαιοσύνης ἐς ἀδικίαν δὲ μεταδιδομένας, ἢ τὰς ὁμοίας χάριτας μὴ ἀντιδιδόναι· καίτοι τὰς ὁμοίας χάριτας μὴ ἀντιδιδόναι αἰσχρὸν μᾶλλον· λέγει ἡ [illegible] συνήθως.

αἴσχιον [illegible] ἀπρεπέστερον:

ἀπὸ τοῦ ὠφελῆσαι· ἀλλ' οὐχ ὥσπερ ὡς πρὸς δίκαια ἡμῶν οἷοι ἐλθεῖν τούτοις ἀνταγωνίζεσθαι·
καὶ μὴ προφέρετε τὴν τότε γενομένην συνωμοσίαν, ὡς χρὴ ἀπ' αὐτῆς γνῶσιν
ζητῆσαι· ἅπαντες γὰρ αὐτὴν καὶ παραβάντες, ἐξὸν καταδουλοῦσθαι μᾶλλον ἢ νῦν καὶ
ἄλλους τινὰς τῶν συνωμοσάντων ἢ διεκωλύσατε καὶ ταῦτα οὔτε ἄκοντες ἔχοντες
τοὺς νόμους οὓς παρ' ἡμῖν τότε οὐδενὸς καὶ οὐδένας ὑμῶν βιαζομένους ὥσπερ ἡμῶν.
τὴν τῆς αὐτῆς περὶ τὴν τύχην ζητῆσαι προσκαλεῖν ἀνησυχίαν ἡμῶν ὥστε μὴ
δικαίως ἂν τοῖς ἀμύνειν, οὐκ εἰδυῖα χρῆσθαι. Τίνες γὰρ οὖν ὑμεῖς δικαιότεροι πᾶσι τοῖς
Ἕλλησι μισοῖντο, οἵτινες ἐπὶ ταῖς Σκάρφαις ἠγανάκτησαν, ἀνδράποδα δ' ἐποιήσασθε· καὶ
ἃ μὲν ποτὲ χρηστοὶ γενέσθαι ὡς φατέ, οὐ προσοίκοι μνημονεύειν ἀξιοῦτε·
ἃ δὲ ἡ φύσις ἐβουλήθη, ἐξηλέγχθησαν τἀληθῆ· μικρὰ γὰρ ἡμῶν ἀδικεῖν
οὐδὲν ἰόντων ἐχωρήσατε. Τὰ μὲν οὖν αὐτοῦ ἡμῖν τηροῦντα ἀκούσιον μὴ δεῖσθαι καὶ
τοὐναντίον ὑμῶν τὸ ἀκούσιον ἀντικείμενον τοιαύτας ἀποφαινόμενοι· ἃ δὲ ἡ καταφα-
ἀδικηθέντες παρανόμως παρ' ἐκείνων ἡμᾶς συσπονδαίους καὶ ἱκετεύομεν ἀπ' αὐτῶν ἐπὶ τὴν
ὑμετέραν πόλιν, οὐ νομίζομεν οὐδὲν τούτοις ὑμᾶς μᾶλλον ἀμφισβητεῖν. ἀλλ' ἡμεῖς
αὐτοὶ πρότερον τὴν πόλιν ἐλθόντες ἐμαχόμεθα, καὶ τὴν μὲν δὴ οὐ μόνον ὡς πολέ-
μιοι, ἀδικοῦμεν· ἃ δὲ ἂν ἀνδρῶν ὑμῶν οἱ πρῶτοι καὶ χρήματα καὶ γένη βουλόμενοι
τῆς μὲν ἐξ ὑμῶν συμμαχίας ἡμῶν παῦσαι, συντάξαι δὲ τῶν περὶ Βοιωτῶν πάντων
κατασκευάσαι, ὅτε καὶ ἔχοντες τὰ δίκαια ὑμῶν οἱ παρ' ἀξίοντες παρανομοῦσι
μᾶλλον ἂν ὑπομένειν· ἀλλ' οὐ τοῦ καθ' ὃ ὡς ἡμεῖς κρίνομεν, οὐθὲν μέσως πολιτεύεσθαι δεῖ τὸν
ὥσπερ ὑμεῖς, καὶ πολλὰ παραβαινόμενοι τὸ ἑαυτῶν τείχος ἀνοίξαντες, καὶ ἀν-
τὶ ὧν ἑαυτῶν πόλιν φιλίως οὐ πολεμίως ἐνόμιζον, ἐβούλοντο τοῖς τῶν ὑμῶν
στρατηγοῖς μὴ καλεῖν ἅμα γυναιξί· τοιούτοις αὐτοῖς ἐξάγειν ἔχειν σωφρονεστέρου
τοῦ γνώμης· καὶ ὥσπερ μετὰ τὴν πόλιν οὐ κατακρίνοντα, ἀλλ' ἐς τὴν ἐξουσίαν
ἐναντιοῦντα· ἐχθροὶ οὐδεν' ἠκηκοότες ἃ περὶ δόγματι σύν σπον-
τεκμήριον δὲ ὡς οὐ πολεμίου προφανομένου τῶν ἀδικούντων οὐδὲ
προσεπαινοῦντε τοῦ βουλόμενον ἦν, τὰ περὶ Βοιωτῶν πράττειν πολιτεύε-
σθαι πρὸς ἡμᾶς· καὶ ὑμεῖς ἄσμενοι χωρήσαντες καὶ ἐξ ὁμολογίας ποιησάμενοι
τὸ μὲν πρῶτον ἡσυχάζετε· ὕστερον δὲ κατανοήσαντες ἡμῶν ὀλίγους ὄντας,

γὰρ ἐδοκοῦμέν τι καὶ ἀνεπιεικέστερον πράσσειν οὐ μετὰ τοῦ πλήθους
ὑμῶν ἐσελθόντες, τὰ μὲν ὅμοια οὐκ ἀνταπέδοτε ἡμῖν· μήτε νεωτερίσαι
ἔργῳ, λόγοις τε πείθειν ὥστε ἐξελθεῖν. ἐπιθέμενοι δὲ παρὰ τὴν ξύμβασιν,
οὓς μὲν ἐν χερσὶν ἀπεκτείνατε, οὐχ ὁμοίως ἀλγοῦμεν· κατὰ νόμον γὰρ δή τινα
ἔπασχον· οὓς δὲ χεῖρας προϊσχομένους καὶ ζωγρήσαντες, ὑποσχό-
μενοί τε ἡμῖν ὕστερον μὴ κτενεῖν, παρανόμως διεφθείρατε, πῶς οὐ δεινὰ
εἰργάσασθε; καὶ ταῦτα τρεῖς ἀδικίας ἐν ὀλίγῳ πράξαντες, τήν τε λυθεῖσαν ὁμο-
λογίαν, καὶ τῶν ἀνδρῶν τὸν ὕστερον θάνατον, καὶ τὴν περὶ αὐτῶν ἡμῖν μὴ
κτενεῖν ψευσθεῖσαν ὑπόσχεσιν, ἢν τὰ ἐν τοῖς ἀγροῖς ἡμεῖς μὴ ἀδικῶμεν,
ὅμως φασὶν ἡμᾶς παρανομῆσαι, καὶ αὐτοὶ ἀξιοῦσι μὴ ἀντιδοῦναι δίκην.
οὔκ, ἤν γε ὑμεῖς τὰ ὀρθὰ γιγνώσκητε· ἀλλὰ πάντων αὐτῶν ἕνεκα κολασθήσον-
ται. καὶ ταῦτα, ὦ Λακεδαιμόνιοι, τούτου ἕνεκα ἐπεξήλθομεν, καὶ ὑπὲρ
ὑμῶν καὶ ἡμῶν, ἵνα ὑμεῖς μὲν εἰδῆτε δικαίως αὐτῶν καταγνωσόμενοι, ἡμεῖς
δὲ ἔτι ὁσιώτερον τετιμωρημένοι· καὶ μὴ παλαιὰς ἀρετάς, εἴ τις ἄρα καὶ ἐγένετο,
ἀκούοντες ἐπικλασθῆτε· ἃς χρὴ τοῖς μὲν ἀδικουμένοις ἐπικούρους εἶναι,
τοῖς δὲ αἰσχρόν τι δρῶσι διπλασίας ζημίας, ὅτι οὐκ ἐκ προσηκόντων ἁμαρτάνουσι·
μηδὲ ὀλοφυρμῷ καὶ οἴκτῳ ὠφελείσθων, πατέρων τε τάφους τῶν ὑμετέρων
ἐπιβοώμενοι καὶ τὴν σφετέραν ἐρημίαν. καὶ γὰρ ἡμεῖς ἀνταποφαίνομεν πολ-
λῷ δεινότερα παθοῦσαν τὴν ὑπὸ τούτων ἡλικίαν ἡμῶν διεφθαρμένην, ὧν
πατέρες οἱ μὲν πρὸς ὑμᾶς τὴν Βοιωτίαν ἄγοντες ἀπέθανον ἐν Κορωνείᾳ, οἱ δὲ πρεσ-
βῦται λελειμμένοι καὶ οἰκίαι ἐρῆμοι πολλῷ δικαιότεραν ὑμῶν ἱκετείαν ποι-
οῦνται τούσδε τιμωρήσασθαι. οἴκτου τε ἀξιώτεροι τυγχάνειν οἱ ἀπρεπές τι πά-
σχοντες τῶν ἀνθρώπων· οἱ δὲ δικαίως, ὥσπερ οἵδε, τὰ ἐναντία ἐπίχαρτοι εἶναι. καὶ τὴν
νῦν ἐρημίαν δι' αὐτοὺς ἔχουσι· τοὺς γὰρ ἀμείνους ξυμμάχους ἑκόντες
ἀπεώσαντο. παρενόμησάν τε οὐ προπαθόντες ὑφ' ἡμῶν, μίσει δὲ πλέον ἢ δί-
κῃ κρίναντες, καὶ οὐκ ἀνταποδόντες νῦν τὴν ἴσην τιμωρίαν· ἔννομα γὰρ
πείσονται· καὶ οὐχὶ ἐκ μάχης χεῖρας προϊσχόμενοι, ὥσπερ φασίν, ἀλλ' ἀπὸ
ξυμβάσεως ἐς δίκην σφᾶς αὐτοὺς παραδόντες. ἀμύνατε οὖν, ὦ Λακεδαιμό-
νιοι.

κεφάλαιον τὸ αἴτιον τοῦ ἐπεξιέναι τὴν ἐκβολὴν τῶν ἀδικιῶν καὶ ἡ ἀρχή· καὶ μὴ παλαιὰς ἀρετάς:~

αὐτὰ τὰ ἄξια καὶ τὸ ἐγκλῆμα τοῦ οὐ προσήκοντος αὐτοῖς ἁμαρτάνειν, διὰ τὴν ἐξ ἀρχῆς ἀνδραγαθίαν:~

ἐπανάληψις τοῦ αὐτοῦ κεφαλαίου:~

οἱ Πλαταιεῖς

τῶν [illegible] περὶ τὰς [illegible] δαπάνας [illegible]:-

καὶ τιμωρήσατε [illegible] τῶν ἑλλήνων νόμῳ ὑπὸ τῶνδε παραβαθέντι· καὶ ἡμῖν ἄνομα παθοῦσιν
ἀνταπόδοτε χάριν δικαίαν ὧν πρόθυμοι γεγενήμεθα· καὶ μὴ τοῖς τῶνδε λόγοις
περιωσθῶμεν ἐν ὑμῖν· ποιήσατε δὲ τοῖς ἕλλησι παράδειγμα, οὐ λόγων τοὺς ἀγῶνας
προθήσοντες· ἀλλ' ἔργων, ὧν ἀγαθῶν μὲν ὄντων βραχεῖα ἡ ἀπαγγελία ἀρκεῖ· ἁμαρ-
τανομένων δὲ λόγοι ἔπεσι κοσμηθέντες, προκαλύμματα γίγνονται· ἀλλ' ἢν οἱ ἡγεμό-
νες ὥσπερ νῦν ὑμεῖς κεφαλαιώσαντες πρὸς τοὺς ξύμπαντας διαγνώμας ποιή-
σησθε, ἧσσόν τις ἐπ' ἀδίκοις ἔργοις λόγους καλοὺς ζητήσει. τοιαῦτα δὲ οἱ θη-
βαῖοι εἶπον. οἱ δὲ λακεδαιμόνιοι δικασταὶ νομίζοντες τὸ ἐπερώτημα σφίσιν
ὀρθῶς ἕξειν, εἴ τι ἐν τῷ πολέμῳ ὑπ' αὐτῶν ἀγαθὸν πεπόνθασι· διότι τόν τε
ἄλλον χρόνον ἠξίουν δῆθεν αὐτοὺς κατὰ τὰς παλαιὰς παυσανίου μετὰ τὸν μῆδον
σπονδὰς ἡσυχάζειν· καὶ ὅτε ὕστερον ἃ πρὸ τοῦ περιτειχίζεσθαι προείχοντο [illegible]
αὐτοῖς, κοινοὺς εἶναι κατ' ἐκεῖνα, ὡς οὐκ ἐδέξαντο, ἡγούμενοι τῇ αὐτῶν δικαίᾳ
βουλήσει ἔκσπονδοι ἤδη ὑπ' αὐτῶν κακῶς πεπονθέναι, αὖθις τὸ αὐτὸ ἕνα ἕκαστον
παραγαγόντες καὶ ἐρωτῶντες, εἴ τι λακεδαιμονίους καὶ τοὺς ξυμμάχους
ἀγαθὸν ἐν τῷ πολέμῳ δεδρακότες εἰσίν· ὁπότε μὴ φαῖεν, ἀπάγοντες ἀπέκτει-
νον· καὶ ἐξαίρετον ἐποιήσαντο οὐδένα. διέφθειραν δὲ πλαταιῶν μὲν αὐτῶν οὐκ ἐλάσ-
σους διακοσίων· ἀθηναίων δὲ πέντε καὶ εἴκοσιν, οἳ ξυνεπολιορκοῦντο· γυναῖκας
δὲ ἠνδραπόδισαν. τὴν δὲ πόλιν ἐνιαυτὸν μέν τινα θηβαῖοι μεγαρέων ἀνδρά-
σι κατὰ στάσιν ἐκπεπτωκόσι, καὶ ὅσοι τὰ σφέτερα φρονοῦντες πλαταιῶν περι-
ῆσαν, ἔδοσαν ἐνοικεῖν· ὕστερον δὲ καθελόντες αὐτὴν ἐς ἔδαφος πᾶσαν ἐκ τῶν
θεμελίων, ᾠκοδόμησαν πρὸς τῷ ἡραίῳ καταγώγιον διακοσίων ποδῶν πανταχῇ
κύκλῳ οἰκήματα ἔχον κάτωθεν καὶ ἄνωθεν· καὶ ὀροφαῖς καὶ θυρώμασι τοῖς τῶν
πλαταιῶν ἐχρήσαντο, καὶ τοῖς ἄλλοις ἃ ἦν ἐν τῷ τείχει ἔπιπλα χαλκὸς καὶ σίδηρος
κλίνας κατασκευάσαντες, ἀνέθεσαν τῇ ἥρᾳ· καὶ νεὼν ἑκατόμπεδον λίθινον
ᾠκοδόμησαν αὐτῇ. τὴν δὲ γῆν δημοσιώσαντες, ἀπεμίσθωσαν ἐπὶ δέκα
ἔτη· καὶ ἐνέμοντο θηβαῖοι. σχεδὸν δέ τι καὶ τὸ ξύμπαν περὶ πλαταιῶν
οἱ λακεδαιμόνιοι οὕτως ἀποτετραμμένοι ἐγένοντο, θηβαίων ἕνεκα· νομίζοντες
ἐς τὸν πόλεμον αὐτοὺς ἄρτι τότε καθιστάμενον ὠφελίμους εἶναι. καὶ τὰ μὲν κατὰ πλάταιαν

ἀντὶ τοῦ κεφαλαιώσαντες· πρὸς πάντας τοὺς συμμάχους περιθέντες καὶ ὁρίσαντες τὰς κρίσεις καὶ δηλώσεις ποιήσητε:- *

περὶ τοῦ πολέμου τούτου:

κοινῇ [illegible] τουτέστιν [illegible] λακεδαιμονίοις κατὰ τοὺς ἀρχαίους [illegible] αὐτοῖς ἐν τῇ [illegible]:-

ἐπ' ἀρίστῳ καὶ συναγωγῆς [illegible] ἐπεὶ δὴ Ἀθηναίων ξύμμαχοι ἐγένοντο, οὕτως ἐπ' αὐ-
τοῖς. αἰτίαι δὲ τοιαῦται καὶ τῶν Μυτιληναίων Πελοποννησίων καὶ Λεσβίοις βοηθοὶ
ἐλθοῦσαι· ὡς τότε φθάσουσαι διὰ τοῦ πλείονος ἐκ τῶν Ἀθηναίων ἤδη ἰδίων χρημάτων·
καὶ πρὸ τῆς κρατίστης χρήματα [illegible]· καὶ ἀπὸ ταύτης ἀφορμῆς πρὸς τὴν Πελοπόν-
νησον καὶ τὴν ἐκεῖ χώραν, καὶ τὰ λαμβάνουσιν ἐν τῇ κυκλώσει καὶ δέκα τριήρεις
[illegible] καὶ ἀμφοτέρων τῶν· καὶ ἑτέρους δὲ τοὺς Τενεδίους ξυμβουλευομένους
ἐπελθόντα· ἐβούλοντο γὰρ οἱ Λακεδαιμόνιοι ὡς τῆς Λέσβου ἡγεμόνες εἶναι,
πλέον δ' ἤτοι ναυτικὸν ποιήσαντες· οἱ τὴν Κέρκυραν πλέουσι στασιάζουσαι. ἐν δὲ καὶ
τὰ ναυτικά [illegible] Ἀθηναίων περὶ ναυπακτίου· πρὶν δὲ πλείονας ἐπιβοηθῆσαι
τῶν Ἀθηναίων [illegible] φθάσω· καὶ προσεχώρουν τοῦ Βρασίδου καὶ Ἀλκίδα
πρὸς ταῦτα. οἱ γὰρ Κερκυραῖοι ἐστασίαζον ἐπειδὴ οἱ αἰχμάλωτοι ἦλθον αὐτοῖς οἱ ἐκ
τῶν περὶ Ἐπίδαμνον ναυμαχιῶν, ὑπὸ Κορινθίων ἀφεθέντες· τῷ μὲν λόγῳ ὀκτακο-
σίων ταλάντων τοῖς προξένοις διηγγυημένοι· ἔργῳ δὲ πεπεισμένοι Κορινθίοις
Κέρκυραν προσποιῆσαι· καὶ ἔπρασσον οὗτοι ἕκαστον τῶν πολιτῶν μετιόντες,
ὅπως ἀποστήσωσιν Ἀθηναίων τὴν πόλιν· καὶ ἀφικομένης Ἀττικῆς τε νεὼς
καὶ Κορινθίας πρέσβεις ἀγουσῶν, καὶ ἐς λόγους καταστάντων ἐψηφίσαντο Κερκυραῖοι
Ἀθηναίοις μὲν ξύμμαχοι εἶναι κατὰ τὰ ξυγκείμενα· Πελοποννησίοις δὲ φίλοι ὥσπερ καὶ
πρότερον. καὶ ἦν γὰρ Πειθίας ἐθελοπρόξενος τῶν Ἀθηναίων καὶ τοῦ δήμου προειστήκει,
ὑπάγουσιν αὐτὸν οὗτοι οἱ ἄνδρες ἐς δίκην λέγοντες Ἀθηναίοις τὴν Κέρκυραν κατα-
δουλοῦν. ὁ δὲ ἀποφυγὼν, ἀνθυπάγει αὐτῶν τοὺς πλουσιωτάτους πέντε
ἄνδρας· φάσκων τέμνειν χάρακας ἐκ τοῦ τε Διὸς τεμένους καὶ τοῦ Ἀλ-
κίνου. ζημία δὲ καθ' ἑκάστην χάρακα ἐπέκειτο στατήρ. ὀφλόντων δὲ αὐτῶν καὶ πρὸς
τὰ ἱερὰ ἱκετῶν καθεζομένων διὰ πλῆθος τῆς ζημίας, ὅπως ταξάμενοι ἀποδῶσι,
ὁ Πειθίας, ἐτύγχανε γὰρ καὶ βουλῆς ὤν, πείθει ὥστε τῷ νόμῳ χρήσασθαι.
οἱ δὲ ἐπειδὴ τῷ τε νόμῳ ἐξείργοντο· καὶ ἅμα ἐπυνθάνοντο τὸν Πειθίαν ἕως
ἔτι βουλῆς ἐστι, μέλλειν τὸ πλῆθος ἀναπείσειν τοῖς αὐτοῖς Ἀθηναίοις φίλους
τε καὶ ἐχθροὺς νομίζειν, ξυνίσταντό τε καὶ λαβόντες ἐγχειρίδια ἐξαπιναίως
ἐς τὴν βουλὴν ἐσελθόντες, τόν τε Πειθίαν κτείνουσι· καὶ ἄλλους τῶν τε βουλευτῶν

τοῦ ἐπιβοηθῆσαι:

οὐχ ὅτι τῷ λόγῳ ἐν τῇ Ἐπιδάμνῳ ναυμαχίᾳ· ἀλλὰ διὰ τὸ αἴτιον τῆς ἐπιδαμνίων τοῖς οὐ βουλομένοις [illegible] Κορινθίοις οἰκείους [illegible] Κερκυραίων:–

ἐθελοπρόξενος ἑκὼν ἀφ' ἑαυτοῦ γενόμενος· καὶ μὴ κληθεὶς ὑπὸ τῆς πόλεως· οἱ γὰρ πρόξενοι καλούμενοι ἐν τῇ ἑαυτῶν πόλει εἰσί. νοῦ τοῦ:– οἱ ἀπὸ ὀκταξίου [illegible] ἐπιβουλεύοντες οἱ προδόται:– ἔτι βουλῆς ὤν· βουλευτὴς ἦν· καὶ ἡ ἀρχὴ τοῦ βουλευτοῦ:

[illegible]

καὶ ἰδιωτῶν ἐς ἑξήκοντα· οἱ δέ τινες τῆς αὐτῆς γνώμης ὄντες τῷ Πειθίᾳ ὀλίγοι, ἐς τὴν
Ἀττικὴν τριήρη κατέφυγον ἔτι παροῦσαν. δράσαντες δὲ τοῦτο καὶ ξυγκαλέσαντες
Κερκυραίους, εἶπον ὅτι ταῦτα καὶ βέλτιστα εἴη, καὶ ἥκιστ᾽ ἂν δουλωθεῖεν ὑπ᾽ Ἀθη-
ναίων· τό τε λοιπὸν μηδετέρους δέχεσθαι, ἀλλ᾽ ἢ μιᾷ νηὶ ἡσυχάζοντας· τὸ δὲ
πλέον πολέμιον ἡγεῖσθαι· ὡς δὲ εἶπον, καὶ ἐπικυρῶσαι ἠνάγκασαν τὴν γνώμην. πέμ-
πουσι δὲ καὶ ἐς τὰς Ἀθήνας εὐθὺς πρέσβεις περί τε τῶν πεπραγμένων διδάξον-
τας ὡς ξυνέφερε· καὶ τοὺς ἐκεῖ καταπεφευγότας πείσοντας μηδὲν ἀνεπιτήδειον
πράσσειν, ὅπως μή τις ἐπιστροφὴ γένηται. ἐλθόντων δὲ, οἱ Ἀθηναῖοι τούς τε πρέσ-
βεις ὡς νεωτερίζοντας ξυλλαβόντες, καὶ ὅσους ἔπεισαν κατέθεντο ἐς Αἴγιναν. ἐν δὲ
τούτῳ τῶν Κερκυραίων οἱ ἔχοντες τὰ πράγματα· ἐλθούσης τριήρους Κορινθίας καὶ Λακε-
δαιμονίων πρέσβεων, ἐπιτίθενται τῷ δήμῳ, καὶ μαχόμενοι ἐνίκησαν. ἀφικομένης
δὲ νυκτὸς, ὁ μὲν δῆμος ἐς τὴν ἀκρόπολιν καὶ τὰ μετέωρα τῆς πόλεως καταφεύγει·
καὶ αὐτοῦ ξυλλεγεὶς ἱδρύθη, καὶ τὸν Ὑλλαϊκὸν λιμένα εἶχεν· οἱ δὲ, τήν τε ἀγορὰν
κατέλαβον οὗπερ οἱ πολλοὶ ᾤκουν αὐτῶν· καὶ τὸν λιμένα τὸν πρὸς αὐτῇ καὶ πρὸς
τὴν ἤπειρον. τῇ δ᾽ ὑστεραίᾳ ἠκροβολίσαντό τε ὀλίγα· καὶ ἐς τοὺς ἀγροὺς περιέ-
πεμπον ἀμφότεροι, τοὺς δούλους παρακαλοῦντές τε καὶ ἐλευθερίαν ὑπισχνούμενοι·
καὶ τῷ μὲν δήμῳ τῶν οἰκετῶν τὸ πλῆθος παρεγένετο ξύμμαχον· τοῖς δ᾽ ἑτέροις ἐκ τῆς
ἠπείρου ἐπίκουροι ὀκτακόσιοι. διαλιπούσης δ᾽ ἡμέρας, μάχη αὖθις γίγνεται· καὶ νικᾷ
ὁ δῆμος, χωρίων τε ἰσχύι καὶ πλήθει προύχων· αἵ τε γυναῖκες αὐτοῖς τολμηρῶς
ξυνεπελάβοντο βάλλουσαι ἀπὸ τῶν οἰκιῶν τῷ κεράμῳ, καὶ παρὰ φύσιν ὑπομένου-
σαι τὸν θόρυβον. γενομένης δὲ τῆς τροπῆς περὶ δείλην ὀψίαν, δείσαντες οἱ ὀλίγοι μὴ αὐτο-
βοεὶ ὁ δῆμος τοῦ τε νεωρίου κρατήσειεν ἐπελθὼν καὶ σφᾶς διαφθείρειεν, ἐμπιπρᾶσι
τὰς οἰκίας τὰς ἐν κύκλῳ τῆς ἀγορᾶς καὶ τὰς ξυνοικίας, ὅπως μὴ ᾖ ἔφοδος, φειδόμενοι
οὔτε οἰκείας οὔτε ἀλλοτρίας· ὥστε καὶ χρήματα πολλὰ ἐμπόρων κατεκαύθη· καὶ
ἡ πόλις ἐκινδύνευσε πᾶσα διαφθαρῆναι, εἰ ἄνεμος ἐπεγένετο τῇ φλογὶ ἐπίφο-
ρος ἐς αὐτήν. καὶ οἱ μὲν παυσάμενοι τῆς μάχης ὡς ἑκάτεροι, ἡσυχάσαντες τὴν νύ-
κτα ἐν φυλακῇ ἦσαν· καὶ ἡ Κορινθία ναῦς τοῦ δήμου κεκρατηκότος ὑπεξανή-
γετο· καὶ τῶν ἐπικούρων οἱ πολλοὶ ἐς τὴν ἤπειρον λαθόντες διεκομίσθησαν. τῇ δὲ

οἱ ἐκ τοῦ δήμου:

πρέσβεις οὐκ αὐτοὺς τοὺς Ἀθηναίους,
ἀλλὰ τοὺς ὄντας ὑπὲρ τῆς αὐ-
τῆς γνώμης οἷς ὅσους ἔπεισαν:
οἱ δυνατοὶ καὶ πλούσιοι:

ὁ μὲν ῥήτωρ· ἐκινδύνευσε κατὰ τὴν αὐτοῦ
καὶ τὴν πολεμίαν ἀγοράν:

ἐπιγιγνομένη ἡμέρα, νικόστρατος ὁ διιτρέφους ἀθηναίων στρατηγὸς παραγίγνεται
βοηθῶν ἐκ ναυπάκτου δώδεκα ναυσὶ καὶ μεσσηνίων πεντακοσίοις ὁπλίταις·
ξύμβασίν τε ἔπρασσε· καὶ πείθει ὥστε ξυγχωρῆσαι ἀλλήλοις· δέκα μὲν ἄνδρας
τοὺς αἰτιωτάτους κρῖναι, οἳ οὐκέτι ἔμενον· τοὺς δ' ἄλλους οἰκεῖν σπονδὰς πρὸς
ἀλλήλους ποιησαμένους καὶ πρὸς ἀθηναίους, ὥστε τοὺς αὐτοὺς ἐχθροὺς καὶ φίλους
νομίζειν. καὶ ὁ μὲν ταῦτα πράξας ἔμελλεν ἀποπλεύσεσθαι· οἱ δὲ τοῦ δήμου προ-
στάται πείθουσιν αὐτὸν πέντε μὲν ναῦς τῶν αὐτοῦ σφίσι καταλιπεῖν· ὅπως
ἧσσόν τι ἐν κινήσει ὦσιν οἱ ἐναντίοι. ἴσας δὲ αὐτοὶ πληρώσαντες ἐκ σφῶν αὐτῶν
ξυμπέμψειν. καὶ ὁ μὲν ξυνεχώρησεν· οἱ δὲ τοὺς ἐχθροὺς κατέλεγον ἐς τὰς
ναῦς· δείσαντες δὲ ἐκεῖνοι μὴ ἐς τὰς ἀθήνας ἀποπεμφθῶσι, καθίζουσιν ἐς
τὸ τῶν διοσκόρων ἱερόν. νικόστρατος δὲ αὐτοὺς ἀνίστη τε καὶ παρεμυθεῖτο. ὡς
δ' οὐκ ἔπειθεν, ὁ δῆμος ὁπλισθεὶς ἐπὶ τῇ προφάσει ταύτῃ ὡς οὐδὲν αὐτῶν ὑγιὲς δια-
νοουμένων τῇ τοῦ μὴ ξυμπλεῖν ἀπιστίᾳ, τά τε ὅπλα αὐτῶν ἐκ τῶν οἰκιῶν ἔλαβε
καὶ αὐτῶν τινὰς οἷς ἐπέτυχον, εἰ μὴ νικόστρατος ἐκώλυσε, διέφθειραν ἄν. ὁρῶν-
τες δὲ οἱ ἄλλοι τὰ γιγνόμενα, καθίζουσιν ἐς τὸ ἡραῖον ἱκέται· καὶ γίγνονται οὐκ ἐλά-
σσους τετρακοσίων. ὁ δὲ δῆμος δείσας μή τι νεωτερίσωσιν, ἀνίστησί τε αὐτοὺς πεί-
σας καὶ διακομίζει ἐς τὴν πρὸ τοῦ ἡραίου νῆσον· καὶ τὰ ἐπιτήδεια ἐκεῖσε
αὐτοῖς διεπέμπετο. τῆς δὲ στάσεως ἐν τούτῳ οὔσης, τετάρτῃ ἢ πέμπτῃ ἡμέρᾳ με-
τὰ τὴν τῶν ἀνδρῶν ἐς τὴν νῆσον διακομιδὴν, αἱ ἐκ τῆς κυλλήνης πελοποννησίων
νῆες μετὰ τὸν ἐκ τῆς ἰωνίας πλοῦν ἐφορμοῦσαι παραγίγνονται τρεῖς καὶ πεντήκοντα· ἦρ-
χε δὲ αὐτῶν ἀλκίδας ὅσπερ καὶ πρότερον, καὶ βρασίδας αὐτῷ ξύμβουλος ἐπέπλει.
ὁρμισάμενοι δὲ ἐς σύβοτα λιμένα τῆς ἠπείρου ἅμα ἕῳ ἐπέπλεον τῇ κερκύρᾳ.
οἱ δὲ πολλῷ θορύβῳ καὶ πεφοβημένοι τά τ' ἐν τῇ πόλει καὶ τὸν ἐπίπλουν, παρε-
σκευάζοντό τε ἅμα ἑξήκοντα ναῦς, καὶ τὰς αἰεὶ πληρουμένας ἐξέπεμπον
πρὸς τοὺς ἐναντίους. παραινούντων ἀθηναίων σφᾶς τε ἐᾶσαι πρῶτον ἐκπλεῦσαι
καὶ ὕστερον πάσαις ἅμα ἐκείνους ἐπιγενέσθαι. ὡς δὲ αὐτοῖς πρὸς τοῖς πολεμίοις
ἦσαν σποράδες αἱ νῆες, δύο μὲν εὐθὺς αὐτομολοῦσιν· ἐν ἑτέραις δὲ ἀλλήλοις
οἱ ἐμπλέοντες ἐμάχοντο. ἦν δὲ οὐδεὶς κόσμος τῶν ποιουμένων. ἰδόντες δὲ οἱ

[illegible] ἀλκίδα στρατηγοῦ·
καὶ αἱ λοιπαὶ [illegible]
[illegible]

[illegible] τοῖς ἐν αὐταῖς:~

πελοποννήσιοι τὴν ταραχήν, εἴκοσι μὲν ναυσὶ πρὸς τοὺς κερκυραίους ἐτάξαντο
ταῖς δὲ λοιπαῖς, πρὸς τὰς δώδεκα ναῦς ἀθηναίων· ὧν ἦσαν αἱ δύο σαλαμι
νία καὶ πάραλος· καὶ οἱ μὲν κερκυραῖοι κακῶς τε καὶ κατ' ὀλίγας προσπίπτον
τες ἐταλαιπώρουν τὸ καθ' αὐτούς· οἱ δ' ἀθηναῖοι φοβούμενοι τὸ πλῆθος καὶ τὴν πε
ρικύκλωσιν, ἀθρόαις μὲν οὐ προσέπιπτον· οὐδὲ κατὰ μέσον ταῖς καθ' ἑαυτοὺς
τεταγμέναις· προσβαλόντες δὲ κατὰ κέρας καταδύουσι μίαν ναῦν· καὶ
μετὰ ταῦτα κύκλον ταξαμένων αὐτῶν, περιέπλεον καὶ ἐπειρῶντο θορυβεῖν. γνόντες
δὲ οἱ πρὸς τοῖς κερκυραίοις καὶ δείσαντες μὴ ὅπερ ἐν ναυπάκτῳ γένοιτο,
ἐπιβοηθοῦσι· καὶ γενόμεναι ἀθρόαι αἱ νῆες, ἅμα τὸν ἐπίπλουν τοῖς ἀθηναίοις
ἐποιοῦντο· οἱ δ' ὑπεχώρουν ἤδη πρύμναν κρουόμενοι· καὶ ἅμα τὰς τῶν κερκυ
ραίων ἐβούλοντο προκαταφυγεῖν ὅτι μάλιστα, ἑαυτῶν σχολῇ τε ὑποχωρούντων καὶ
πρὸς σφᾶς τεταγμένων τῶν ἐναντίων. ἡ μὲν οὖν ναυμαχία τοιαύτη γενομένη
ἐτελεύτα ἐς ἡλίου δύσιν. καὶ οἱ κερκυραῖοι δείσαντες μὴ σφίσιν ἐπιπλεύσαντες
ἐπὶ τὴν πόλιν ὡς κρατοῦντες οἱ πολέμιοι, ἢ τοὺς ἐκ τῆς νήσου ἀναλάβωσιν,
ἢ καὶ ἄλλο τι νεωτερίσωσι, τούς τε ἐκ τῆς νήσου πάλιν ἐς τὸ ἥραιον διεκόμισαν καὶ
οἱ πελοποννήσιοι: τὴν πόλιν ἐφύλασσον. οἱ δ' ἐπὶ μὲν τὴν πόλιν οὐκ ἐτόλμησαν πλεῦσαι κρα
τοῦντες τῇ ναυμαχίᾳ, τρεῖς δὲ καὶ δέκα ναῦς ἔχοντες τῶν κερκυραίων ἀπέπλευσαν
ἐς τὴν ἤπειρον, ὅθενπερ ἀνηγάγοντο. τῇ δ' ὑστεραίᾳ ἐπὶ μὲν τὴν πόλιν οὐδὲν μᾶλλον ἢ ἐς σύβοτα:
ζήτει τὸ ἰσόψηφος ἐπέπλεον, καίπερ ἐν πολλῇ ταραχῇ καὶ φόβῳ ὄντας· καὶ βρασίδου παραινοῦντος
ὡς λέγεται ἀλκίδᾳ, ἰσοψήφου δὲ οὐκ ὄντος· ἐπὶ δὲ τὴν λευκίμμην τὸ ἀκρω
τήριον ἀποβάντες, ἐπόρθουν τοὺς ἀγρούς. ὁ δὲ δῆμος τῶν κερκυραίων ἐν τούτῳ
περιδεὴς γενόμενος, μὴ ἐπιπλεύσωσιν αἱ νῆες, τοῖς τε ἱκέταις ᾖσαν ἐς λόγους καὶ
τοῖς ἄλλοις ὅπως σωθήσεται ἡ πόλις· καί τινας αὐτῶν ἔπεισαν ἐς τὰς ναῦς ἐσβῆναι·
ἐπλήρωσαν γὰρ ὅμως τριάκοντα προσδεχόμενοι τὸν ἐπίπλουν· οἱ δὲ πελοποννή
σιοι μέχρι μέσου ἡμέρας δῃώσαντες τὴν γῆν, ἀπεχώρησαν· καὶ ὑπὸ νύκτα αὐτοῖς
:· ἀντὶ τοῦ ἀρχομένης νυκτὸς ἐσημάνθησαν διὰ πυρσῶν ἀνημμένων :· ἐφρυκτωρήθησαν ἑξήκοντα νῆες ἀθηναίων προσπλέουσαι ἀπὸ λευκάδος· ἃς οἱ ἀθη
ναῖοι πυνθανόμενοι τὴν στάσιν, καὶ τὰς μετ' ἀλκίδου ναῦς ἐπὶ κέρκυραν μελλούσας
πλεῖν ἀπέστειλαν· καὶ εὐρυμέδοντα τὸν θουκλέους στρατηγόν. οἱ μὲν οὖν πε

λοποννήσιοι τῆς νυκτὸς εὐθὺς κατὰ τάχος ἐκομίζοντο ἐπ' οἴκου παρὰ τὴν γῆν· καὶ ὑπερενεγκόντες τὸν λευκαδίων ἰσθμὸν τὰς ναῦς, ὅπως μὴ περιπλέοντες ὀφθῶσιν, ἀποκομίζονται. κερκυραῖοι δὲ αἰσθόμενοι τάς τε ἀττικὰς ναῦς προσπλεούσας, τάς τε τῶν πολεμίων οἰχομένας, λαβόντες τούς τε μεσσηνίους ἐς τὴν πόλιν ἤγαγον, πρότερον ἔξω ὄντας· καὶ τὰς ναῦς περιπλεῦσαι κελεύσαντες ἃς ἐπλήρωσαν ἐς τὸν ὑλλαϊκὸν λιμένα, ἐν ὅσῳ περιεκομίζοντο, τῶν ἐχθρῶν εἴ τινα λάβοιεν ἀπέκτεινον· καὶ ἐκ τῶν νεῶν ὅσους ἔπεισαν ἐσβῆναι ἐκβιβάζοντες ἀπεχρῶντο. ἐς τὸ ἥραιόν τε ἐλθόντες τῶν ἱκετῶν ὡς πεντήκοντα ἄνδρας δίκην ὑποσχεῖν ἔπεισαν, καὶ κατέγνωσαν πάντων θάνατον. οἱ δὲ πολλοὶ τῶν ἱκετῶν ὅσοι οὐκ ἐπείσθησαν, ὡς ἑώρων τὰ γιγνόμενα, διέφθειραν αὐτοῦ ἐν τῷ ἱερῷ ἀλλήλους· καὶ ἐκ τῶν δένδρων τινὲς ἀπήγχοντο· οἱ δ' ὡς ἕκαστοι ἐδύναντο ἀνηλοῦντο. ἡμέρας τε ἑπτὰ ἃς ἀφικόμενος ὁ εὐρυμέδων ταῖς ἑξήκοντα ναυσὶ παρέμεινε, κερκυραῖοι σφῶν αὐτῶν τοὺς ἐχθροὺς δοκοῦντας εἶναι ἐφόνευον, τὴν μὲν αἰτίαν ἐπιφέροντες τοῖς τὸν δῆμον καταλύουσιν· ἀπέθανον δέ τινες καὶ ἰδίας ἔχθρας ἕνεκα· καὶ ἄλλοι χρημάτων σφίσιν ὀφειλομένων ὑπὸ τῶν λαβόντων· πᾶσά τε ἰδέα κατέστη θανάτου· καὶ οἷον φιλεῖ ἐν τῷ τοιούτῳ γίγνεσθαι, οὐδὲν ὅτι οὐ ξυνέβη καὶ ἔτι περαιτέρω. καὶ γὰρ πατὴρ παῖδα ἀπέκτεινε· καὶ ἀπὸ τῶν ἱερῶν ἀπεσπῶντο καὶ πρὸς αὐτοῖς ἐκτείνοντο. οἱ δέ τινες καὶ περιοικοδομηθέντες ἐν τοῦ διονύσου τῷ ἱερῷ ἀπέθανον. οὕτως ὠμὴ στάσις προυχώρησε· καὶ ἔδοξε μᾶλλον, διότι ἐν τοῖς πρώτη ἐγένετο· ἐπεὶ ὕστερόν γε καὶ πᾶν ὡς εἰπεῖν τὸ ἑλληνικὸν ἐκινήθη, διαφορῶν οὐσῶν ἑκασταχοῦ τοῖς τε τῶν δήμων προστάταις τοὺς ἀθηναίους ἐπάγεσθαι, καὶ τοῖς ὀλίγοις τοὺς λακεδαιμονίους. καὶ ἐν μὲν εἰρήνῃ οὐκ ἂν ἐχόντων πρόφασιν, οὐδ' ἑτοίμων παρακαλεῖν αὐτούς· πολεμουμένων δὲ καὶ ξυμμαχίας ἅμα ἑκατέροις τῇ τῶν ἐναντίων κακώσει, καὶ σφίσιν αὐτοῖς ἐκ τοῦ αὐτοῦ προσποιήσει, ῥᾳδίως αἱ ἐπαγωγαὶ τοῖς νεωτερίζειν τι βουλομένοις ἐπορίζοντο. καὶ ἐπέπεσε πολλὰ καὶ χαλεπὰ κατὰ στάσιν ταῖς πόλεσι, γιγνόμενα μὲν καὶ αἰεὶ ἐσόμενα, ἕως ἂν ἡ αὐτὴ φύσις

Margin notes:

ἐπὶ τὸ [illegible] ἠπειρωτικόν.

[illegible] ἠπειρωτ[illegible].

ἵνα μὴ περιπλέοντες τὴν ἔξωθεν τὴν χώραν καὶ [illegible] [illegible] φανερωθῶσιν ὑπὸ τῶν ἀθηναίων· οἱ δὲ τὸ στράτευμα τῶν ναυτικῶν [illegible].

καὶ αὐτοῦ αὐτοῖς.

[illegible] τὰ [illegible] στάσει ἡ νικα[illegible] τοῖς [illegible] καὶ ἀπέθανεν [illegible] ἐν ταύτῃ τῇ στάσει· ὥς [illegible] [illegible] [illegible] ἀπὸ τῶν πολλῶν [illegible] [illegible] προεχώρησε· ἡ μὲν φησὶν ὠμὴ ἡ στάσις [illegible] ἐν τῷ πολέμῳ [illegible] ἐγένετο [illegible] γινομένη· ἐπεὶ ὕστερον [illegible] τοῖς λακεδαιμονίοις [illegible] [illegible] ἐσπούδασεν [illegible] τοὺς πολίτας· [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ἀφορμὴν [illegible] [illegible] τοῖς λακεδαιμονίοις καὶ ἀθηναίοις.

ἡ διάνοια τοιαύτη· οἱ προεστῶτες τῶν δήμων καὶ οἱ ὀλίγοι ῥᾳδίως [illegible] ἀθηναίους καὶ λακεδαιμονίους [illegible] προσποιήσασθαι συμμάχους [illegible] αὐτοῖς [illegible] ἀθηναίων ἑτοίμως ὑπακουόντων τοῖς [illegible] ἵνα προσποιήσωνται συμμάχους αὐτοῖς, καὶ διὰ [illegible] λακεδαιμονίοις καὶ τῶν λακεδαιμονίων ὁμοίως τοῖς ὀλίγοις [illegible] διὰ τὸ αὐτό.

μᾶλλον δὲ καὶ ἡσυχαίτερα [illegible] ἡ πολεμικὴ [illegible] ἕκαστος ὡς οὖν ἑκάστων [illegible]

τῶν ξυμβάντων. μᾶλλον δὲ καὶ ἡσυχαίτερα καὶ τοῖς εἴδεσι διηλλαγμένα ὡς ἂν ἕκασται αἱ μεταβολαὶ τῶν ξυντυχιῶν ἐφιστῶνται. ἐν μὲν γὰρ εἰρήνῃ καὶ ἀγαθοῖς πράγμασιν αἵ τε πόλεις καὶ οἱ ἰδιῶται ἀμείνους τὰς γνώμας ἔχουσι διὰ τὸ μὴ ἐς ἀκουσίους ἀνάγκας πίπτειν. ὁ δὲ πόλεμος ὑφελὼν τὴν εὐπορίαν τοῦ καθ' ἡμέραν βίαιος διδάσκαλος καὶ πρὸς τὰ παρόντα τὰς ὀργὰς τῶν πολλῶν ὁμοιοῖ. ἐστασίαζέ τε οὖν τὰ τῶν πόλεων καὶ τὰ ἐφυστερίζοντά που πύστει τῶν προγενομένων πολὺ ἐπέφερε τὴν ὑπερβολὴν τοῦ καινοῦσθαι τὰς διανοίας τῶν τ' ἐπιχειρήσεων περιτεχνήσει καὶ τῶν τιμωριῶν ἀτοπίᾳ. καὶ τὴν εἰωθυῖαν ἀξίωσιν τῶν ὀνομάτων ἐς τὰ ἔργα ἀντήλλαξαν τῇ δικαιώσει. τόλμα μὲν γὰρ ἀλόγιστος ἀνδρεία φιλέταιρος ἐνομίσθη, μέλλησις δὲ προμηθὴς δειλία εὐπρεπής. τὸ δὲ σῶφρον τοῦ ἀνάνδρου πρόσχημα καὶ τὸ πρὸς ἅπαν ξυνετὸν ἐπὶ πᾶν ἀργόν. τὸ δ' ἐμπλήκτως ὀξὺ ἀνδρὸς μοίρᾳ προσετέθη. ἀσφαλείᾳ δὲ τὸ ἐπιβουλεύσασθαι ἀποτροπῆς πρόφασις εὔλογος. καὶ ὁ μὲν χαλεπαίνων πιστὸς αἰεί, ὁ δ' ἀντιλέγων αὐτῷ ὕποπτος. ἐπιβουλεύσας δέ τις τυχὼν ξυνετὸς καὶ ὑπονοήσας ἔτι δεινότερος. προβουλεύσας δὲ ὅπως μηδὲν αὐτῶν δεήσει τῆς τε ἑταιρίας διαλυτὴς καὶ τοὺς ἐναντίους ἐκπεπληγμένος. ἁπλῶς δὲ ὁ φθάσας τὸν μέλλοντα κακόν τι δρᾶν ἐπῃνεῖτο.

ὥσπερ καὶ νῦν τυχὸν καὶ αἰεὶ παρακολουθοῦσιν. ἀκουσίους ἀνάγκας [illegible] τοῖς παροῦσιν ἐξομοιοῖ τὰς γνώμας [illegible] ἐστασίαζον αἱ πόλεις καὶ αἱ ὕστερον τῶν στασιαζουσῶν [illegible] πεπυσμέναι τὰ ἐν πρώτοις [illegible] ὡς καὶ τὸ πολὺ ὑπερβαλέσθαι τὰς ἄλλας [illegible] οἱ δὲ ἐφυστερίζοντες φησὶν ἐπιπυνθανόμενοι τὰ γεγενημένα πρότερον πολλὴν ἐλάμβανον ὑπερβολὴν ἐπὶ τῷ διανοεῖσθαι καινότερον [illegible] περὶ τὰς τέχνας τῶν ἐπιχειρήσεων καὶ περὶ τὰς ὑπερβολὰς τῶν τιμωριῶν [illegible]

πρὸς αὐτίκα ἴσχυον· τὸ δὲ πρὸς τὸ ἄπορον ἑκατέρῳ διδόμενοι οὐκ ἐχόντων ἄλλοθεν δύναμιν, σαφέστερον ἂν οὕτως [illegible]· διὰ
τὸ μηδεμίαν ἄλλην ἔχειν δύναμιν· καὶ ταῦτα τὸ ἄπορον ἑκατέρῳ διδόμενοι· τὸ δὲ καὶ ταῦτα [illegible] τῆς διανοίας, ἦν αὐτοῖς [illegible]· οἱ δὲ [illegible]
τῶν φίλων ὅρκοι εἴ που ἄρα γένοιντο [illegible] πίστεως ἀλλ᾽ ἑκατέρῳ διδόμενοι ἐν τῷ παραχρῆμα ἴσχυον. τὸ ἐν τῷ παρατυχόντι, ἀντὶ
ἐν τῷ παραχρῆμα [illegible]. τὸ ἄφαρκτον, ἀντὶ τοῦ ἀφύλακτον. τὸ δὲ ἥδιον, διὰ τὴν πίστιν ἐτιμωρεῖτο [illegible] τὸ συμπληρωθὲν τὴν νόησιν· βούλεται δὲ τοῦτο λέγειν· ἥδιον [illegible] τινι [illegible] καὶ [illegible] τῷ ἐχθρῷ ἀφύλακτον, ἢ [illegible] ὅτι [illegible] ἐπιβουλευομένῳ ἢ φυλαττομένῳ· καὶ συνέσεως δόξαν προσελάμβανεν. τὸ τε ἀσφαλὲς λογιζόμενος, καὶ ὅτι διὰ τῆς ἀπάτης αὐτοῦ περιεγένετο· μᾶλλον τοιοῦτοι [illegible] κακοῦργοι ὄντες, [illegible] ἀμαθεῖς ἀγαθοί· [illegible] οἱ [illegible] κακοῦργοι [illegible] καὶ δεξιοὶ κληθῆναι ἢ ἀμαθεῖς ἀγαθοί — αἰσχύνονται μὲν γὰρ ἐπὶ τῷ ἀμαθεῖς καὶ ἀγαθοὶ [illegible]· ἀγάλλονται δὲ ἐπὶ τῷ κακοῦργοι καὶ δεξιοί. πάντων δὲ τῶν εἰρημένων κακῶν

καὶ ὁ ἐπικελεύσας τὸν μὴ διανοούμενον. καὶ μὴν καὶ τὸ ξυγγενὲς τοῦ ἑταιρικοῦ ἀλλοτριώτερον ἐγένετο, διὰ τὸ ἑτοιμότερον εἶναι ἀπροφασίστως τολμᾶν· οὐ γὰρ μετὰ τῶν κειμένων νόμων ὠφελίας αἱ τοιαῦται ξύνοδοι, ἀλλὰ παρὰ τοὺς καθεστῶτας πλεονεξίᾳ. καὶ τὰς ἐς σφᾶς αὐτοὺς πίστεις οὐ τῷ θείῳ νόμῳ μᾶλλον ἐκρατύνοντο, ἢ τῷ κοινῇ τι παρανομῆσαι. τά τε ἀπὸ τῶν ἐναντίων καλῶς λεγόμενα ἐνεδέχοντο ἔργων φυλακῇ, εἰ προύχοιεν, καὶ οὐ γενναιότητι. ἀντιτιμωρήσασθαί τέ τινα περὶ πλείονος ἦν, ἢ αὐτὸν μὴ προπαθεῖν. καὶ ὅρκοι εἴ που ἄρα γένοιντο ξυναλλαγῆς, ἐν τῷ αὐτίκα πρὸς τὸ ἄπορον ἑκατέρῳ διδόμενοι ἴσχυον, οὐκ ἐχόντων ἄλλοθεν δύναμιν· ἐν δὲ τῷ παρατυχόντι ὁ φθάσας θαρσῆσαι, εἰ ἴδοι ἄφαρκτον, ἥδιον διὰ τὴν πίστιν ἐτιμωρεῖτο, ἢ ἀπὸ τοῦ προφανοῦς. καὶ τό τε ἀσφαλὲς ἐλογίζετο, καὶ ὅτι ἀπάτῃ περιγενόμενος, ξυνέσεως ἀγώνισμα προσελάμβανεν. ῥᾴδιον δ᾽ οἱ πολλοὶ κακοῦργοι ὄντες δεξιοὶ κέκληνται, ἢ ἀμαθεῖς ἀγαθοί· καὶ τῷ μὲν, αἰσχύνονται· ἐπὶ δὲ τῷ, ἀγάλλονται. πάντων δ᾽ αὐτῶν αἴτιον, ἀρχή, ἡ διὰ πλεονεξίαν καὶ φιλοτιμίαν. ἐκ δ᾽ αὐτῶν καὶ ἐς τὸ φιλονεικεῖν καθισταμένων τὸ πρόθυμον. οἱ γὰρ ἐν ταῖς πόλεσι προστάντες μετὰ ὀνόματος ἑκάτεροι εὐπρεποῦς, πλήθους τε ἰσονομίας πολιτικῆς, καὶ ἀριστοκρατίας σώφρονος προτιμήσει, τὰ μὲν κοινὰ λόγῳ θεραπεύοντες, ἆθλα ἐποιοῦντο. παντὶ δὲ

αἴτιον ἦν, ἡ ἐπιθυμία τοῦ βούλεσθαι ἄρχειν, ἥτις ἐγένετο διὰ πλεονεξίαν καὶ φιλοτιμίαν. ἐκ τούτων δὲ [illegible] ἀρχὴν λαμβανόντων
φημὶ δὴ τοῦ ἄρχειν καὶ τῆς πλεονεξίας καὶ φιλοτιμίας, [illegible] λαμβάνεσθαι καὶ [illegible] τῶν [illegible] προθυμίαν.
ὥστε περὶ ἔριν [illegible] αὐτῶν [illegible] καὶ μὴ [illegible] τῶν ἐναντίων. οἱ γὰρ ἐν ταῖς πόλεσι προεστῶτες τῆς δημοκρα-
τίας καὶ τῆς ὀλιγαρχίας μετὰ ὀνόματος [illegible] καὶ [illegible], οἱ μὲν λέγοντες [illegible] δημοκρατίας [illegible] ἐλευ-
θερίας· οἱ δὲ, τῆς ἀριστοκρατίας λέγοντες ἀντιποιεῖσθαι τῆς σώφρονος· τὰ [illegible] δημόσια [illegible] καὶ [illegible]
[illegible] τῆς πόλεως [illegible] τοιοῦτο [illegible] προστιθέντες [illegible]
τιμωρίας προστιθέντες. καὶ ὁ [illegible] πρᾶος [illegible] διαλλακτὴς [illegible] ἴσχυον [illegible]
τοὺς [illegible] αὐτοῖς, ἕως [illegible]
[illegible] ἰσχὺν [illegible] αὐτοῖς [illegible]
[illegible] χρόνῳ, [illegible] τὸ [illegible]
[illegible] διὰ τὴν πίστιν [illegible] τοῦ προφανοῦς μάχεσθαι· καὶ τὸ [illegible] ἀσφαλὲς [illegible]
[illegible] διὰ τὸ ἄφαρκτον [illegible] τοῦ ἐναντίου τοῦ [illegible] καὶ διὰ τοῦτο [illegible] ἐτιμωρεῖτο· ὅτι [illegible]
[illegible] λαμβάνει τῇ ἀπάτῃ τοῦ [illegible] καὶ τῇ [illegible] περιγενόμενος:-

ῥᾳδίως ἀγωνιζόμενοι ἀλλήλων περιγίγνεσθαι ἐτόλμησάν τε τὰ δεινότατα, ἐπεξῄεσάν τε τὰς τιμωρίας ἔτι μείζους, οὐ μέχρι τοῦ δικαίου καὶ τῇ πόλει ξυμφόρου προτιθέντες, ἐς δὲ τὸ ἑκατέροις που αἰεὶ ἡδονὴν ἔχον ὁρίζοντες, καὶ ἢ μετὰ ψήφου ἀδίκου καταγνώσεως ἢ χειρὶ κτώμενοι τὸ κρατεῖν ἑτοῖμοι ἦσαν τὴν αὐτίκα φιλονικίαν ἐκπιμπλάναι. ὥστε εὐσεβείᾳ μὲν οὐδέτεροι ἐνόμιζον, εὐπρεπείᾳ δὲ λόγου οἷς ξυμβαίη ἐπιφθόνως τι διαπράξασθαι, ἄμεινον ἤκουον. τὰ δὲ μέσα τῶν πολιτῶν ὑπ' ἀμφοτέρων ἢ ὅτι οὐ ξυνηγωνίζοντο ἢ φθόνῳ τοῦ περιεῖναι διεφθείροντο. οὕτω πᾶσα ἰδέα κατέστη κακοτροπίας διὰ τὰς στάσεις τῷ Ἑλληνικῷ, καὶ τὸ εὔηθες, οὗ τὸ γενναῖον πλεῖστον μετέχει, καταγελασθὲν ἠφανίσθη, τὸ δὲ ἀντιτετάχθαι ἀλλήλοις τῇ γνώμῃ ἀπίστως ἐπὶ πολὺ διήνεγκεν· οὐ γὰρ ἦν ὁ διαλύσων οὔτε λόγος ἐχυρὸς οὔτε ὅρκος φοβερός, κρείσσους δὲ ὄντες ἅπαντες λογισμῷ ἐς τὸ ἀνέλπιστον τοῦ βεβαίου μὴ παθεῖν μᾶλλον προυσκόπουν ἢ πιστεῦσαι ἐδύναντο. καὶ οἱ φαυλότεροι γνώμην ὡς τὰ πλείω περιεγίγνοντο· τῷ γὰρ δεδιέναι τό τε αὑτῶν ἐνδεὲς καὶ τὸ τῶν ἐναντίων ξυνετόν, μὴ λόγοις τε ἥσσους ὦσι καὶ ἐκ τοῦ πολυτρόπου αὐτῶν τῆς γνώμης φθάσωσι προεπιβουλευόμενοι, τολμηρῶς πρὸς τὰ ἔργα ἐχώρουν. οἱ δὲ καταφρονοῦντες κἂν προαισθέσθαι καὶ ἔργῳ οὐδὲν σφᾶς δεῖν λαμβάνειν ἃ γνώμῃ ἔξεστιν, ἄφαρκτοι μᾶλλον διεφθείροντο. ἐν δ' οὖν τῇ Κερκύρᾳ τὰ πολλὰ αὐτῶν προυτολμήθη, καὶ ὁπόσα ὕβρει μὲν ἀρχόμενοι τὸ πλέον ἢ σωφροσύνῃ ὑπὸ τῶν τὴν τιμωρίαν παρασχόντων οἱ ἀνταμυνόμενοι δράσειαν, πενίας δὲ τῆς εἰωθυίας ἀπαλλαξείοντές τινες, μάλιστα δ' ἂν διὰ πάθους ἐπιθυμοῦντες τὰ τῶν πέλας ἔχειν, παρὰ δίκην γιγνώσκοιεν, οἵ τε μὴ ἐπὶ πλεονεξίᾳ, ἀπὸ ἴσου δὲ μάλιστα ἐπιόντες ἀπαιδευσίᾳ ὀργῆς πλεῖστον ἐκφερόμενοι ὠμῶς καὶ ἀπαραιτήτως ἐπέλθοιεν. ξυνταραχθέντος τε τοῦ βίου ἐς τὸν καιρὸν τοῦτον τῇ πόλει καὶ τῶν νόμων κρατήσασα ἡ ἀνθρωπεία φύσις, εἰωθυῖα καὶ παρὰ τοὺς νόμους ἀδικεῖν, ἀσμένη ἐδήλωσεν ἀκρατὴς μὲν ὀργῆς οὖσα, κρείσσων δὲ τοῦ δικαίου, πολεμία δὲ τοῦ πρού-

ἢ κατὰ ψῆφον ζημιοῦντες ἀδίκως ἢ τῇ χειρὶ καὶ τῷ βιαίῳ καὶ τοῖς ὅπλοις κρατοῦντες, ἑτοῖμοι ἦσαν τὴν αὐτίκα φιλονεικίαν ἐκπιμπλάναι, τουτέστιν ἐμπιπλάναι καὶ ἀποπληροῦν τὴν τιμωρίαν τοῖς ἐχθροῖς.

ὥστε μὴ εὐσεβεῖν· τουτέστιν οὐδέτεροι ἐφρόντιζον τοῦ εὐσεβεῖν, οὐδὲ αὐτοὶ οἷς τι συνέβη ἐξαπατῆσαι διά τινος εὐπρεποῦς πράξεως, γενναῖοι οὗτοι ἐνομίζοντο.

οἱ δὲ μέσοι τῶν πολιτῶν, τουτέστιν οἱ μηδετέρῳ μέρει προστιθέμενοι, μήτε τοῖς δημοκρατικοῖς μήτε τοῖς ὀλιγαρχικοῖς, ἀλλ' ἡσυχάζοντες καὶ μὴ θέλοντες στασιάζειν, ὑπ' ἀμφοτέρων διεφθείροντο, ἢ ὅτι οὐ συνηγωνίζοντο τοῖς στασιώταις, ἢ φθονούμενοι ὑπὸ τῶν στασιαστῶν ὅτι μόνοι ἀσφαλῶς ἔζων.

ἐν ᾧ γὰρ τὸ ἁπλοῦν, τὸ ἀπόνηρον· ἔστι τὸ [illegible] εὐηθικόν.

[illegible] οἱ ἀμαθέστεροι τῶν συνετωτέρων ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον περιεγίνοντο· [illegible] φοβούμενοι γὰρ [illegible] μὴ διὰ τοῦ πολυτρόπου τῆς γνώμης αὐτῶν [illegible] προαφθῶσι, τολμηρότερον πρὸς τὰ ἔργα ἐχώρουν.

οἱ δὲ συνετώτεροι καταφρονοῦντες [illegible] ἐπιβουλεύειν [illegible] ἄφρακτοι διεφθείροντο.

οἱ δὲ καταφρονοῦντες τοὺς προαισθομένους τῆς ἐπιβουλῆς [illegible] ἔργῳ λαμβάνειν ἃ γνώμῃ ἔξεστιν, ἄφρακτοι διεφθείροντο ὑπὸ τῶν ἐπιβουλευόντων.

χοντος· οὐ γὰρ ἂν τοῦ τε ὁσίου τὸ τιμωρεῖσθαι προυτίθεσαν, τοῦ τε μὴ ἀδικεῖν
τὸ κερδαίνειν· ἐν ᾧ μὴ βλάπτουσαν ἰσχὺν εἶχε τὸ φθονεῖν· ἀξιοῦσί τε τοὺς
κοινοὺς περὶ τῶν τοιούτων οἱ ἄνθρωποι νόμους, ἀφ' ὧν ἅπασιν ἐλπὶς ὑπό-
κειται σφαλεῖσι κἂν αὐτοὺς διασώζεσθαι, ἐν ἄλλων τιμωρίαις προκα-
ταλύειν, καὶ μὴ ὑπολείπεσθαι, εἴ ποτε ἄρα τις κινδυνεύσας τινὸς δεήσε-
ται αὐτῶν. οἱ μὲν οὖν κατὰ τὴν πόλιν κερκυραῖοι τοιαύταις ὀργαῖς ταῖς πρώ-
ταις ἐς ἀλλήλους ἐχρήσαντο· καὶ ὁ εὐρυμέδων καὶ οἱ ἀθηναῖοι ἀπέπλευ-
σαν ταῖς ναυσίν· ὕστερον δὲ οἱ φεύγοντες τῶν κερκυραίων· διεσώθησαν γὰρ αὐτῶν
ἐς πεντακοσίους· τείχη τε λαβόντες ἃ ἦν ἐν τῇ ἠπείρῳ ἐκράτουν
τῆς πέραν οἰκείας γῆς· καὶ ἐξ αὐτῆς ὁρμώμενοι, ἐλήϊζον τοὺς ἐν τῇ νήσῳ,
καὶ πολλὰ ἔβλαπτον· καὶ λιμὸς ἰσχυρὸς ἐγένετο ἐν τῇ πόλει· ἐπρεσ- σημείωσαι:
βεύοντο δὲ καὶ ἐς τὴν λακεδαίμονα καὶ κόρινθον περὶ καθόδου· καὶ ὡς
οὐδὲν αὐτοῖς ἐπράσσετο, ὕστερον χρόνῳ πλοῖα καὶ ἐπικούρους παρασκευα-
σάμενοι, διέβησαν ἐς τὴν νῆσον ἑξακόσιοι μάλιστα οἱ πάντες· καὶ τὰ
πλοῖα ἐμπρήσαντες, ὅπως ἀπόνοια ᾖ τοῦ ἄλλο τι ἢ κρατεῖν τῆς γῆς, ἀνα- ζη ἀπονοίᾳ:
βάντες ἐς τὸ ὄρος τὴν ἰστώνην, τεῖχος ἐνοικοδομησάμενοι, ἔφθειρον
τοὺς ἐν τῇ πόλει, καὶ τῆς γῆς ἐκράτουν. τοῦ δ' αὐτοῦ θέρους τελευ- μετάβασις:
τῶντος ἀθηναῖοι εἴκοσι ναῦς ἔστειλαν ἐς σικελίαν· καὶ λάχητα τὸν μελανώ-
που στρατηγὸν αὐτῶν καὶ χαροιάδην τὸν εὐφιλήτου· οἱ γὰρ συρακούσιοι
καὶ λεοντῖνοι ἐς πόλεμον ἀλλήλοις καθέστασαν· ξύμμαχοι δὲ τοῖς μὲν συρα-
κουσίοις ἦσαν πλὴν καμαριναίων αἱ ἄλλαι δωρίδες πόλεις, αἵπερ καὶ
πρὸς τὴν τῶν λακεδαιμονίων τὸ πρῶτον ἀρχομένου τοῦ πολέμου ξυμ-
μαχίαν ἐτάχθησαν, οὐ μέντοι ξυνεπολέμησάν γε· τοῖς
δὲ λεοντίνοις αἱ χαλκιδικαὶ πόλεις καὶ καμάρινα· τῆς δὲ ἰταλίας λο-
κροὶ μὲν συρακουσίων ἦσαν· ῥηγῖνοι δὲ κατὰ τὸ ξυγγενὲς λεοντίνων·
ἐς οὖν τὰς ἀθήνας πέμψαντες οἱ τῶν λεοντίνων ξύμμαχοι· κατά τε
παλαιὰν ξυμμαχίαν, καὶ ὅτι ἴωνες ἦσαν πείθουσι τοὺς ἀθηναίους πέμ-
ψαι σφίσι ναῦς· ὑπὸ γὰρ τῶν συρακουσίων τῆς τε γῆς εἴργοντο καὶ τῆς θα-
λάσσης·

καὶ ἐς τὴν φαντασίαν ἀθλιωτάτην τῶν μὲν οἰκοπέδων ὁ κόλπος περισφαλὴς βουχάρην, τῶν δὲ μὴ τοιούτων
ἐς τὴν πρὸ συνηθείας αὐτοῖς, περιτρέπεται ποιουμένων ἀσφαλεστάτην δύναμιν
ἅπαντα ἔξω τῆς οἰκίας πράγματα ὑποχωρεῖν ἀναγκάσαι. καὶ τὰς αὐτὰς τοιούτου ἐξηγητὴν
τῆς ἰταλικῆς, τὸν πόλεμον ποιούμενον μεθ' ὧν ξυμμάχων. καὶ τὸ πλῆθος ἐς τὴν αὐτὴν
τοῦ δὲ ἐπιγινομένου χειμῶνος ἦν ὅσον τὸ δεύτερον ἐπὶ τοῖς τοιούτοις ἀθλιώτατος.
ἐκείνου ὅσα μὲν οὐδὲν ἦν χεῖρον τὸ πάντα πᾶσιν· ἐγένετο δὲ τις ὅμως ἀπὸ χρημάτων
περιγενομένη δὲ τὸ μὲν ὕστερον, οὐκ ἐλάχιστον ἐν αὐτοῦ. τὸ δὲ πρότερον καὶ δὴ
ἐπὶ ὡς ἔτι ἀθλιώτατα μὴ ἀναιρούμενον ἐκ θανάτου τῆς δυνάμεως. τέσσαρες
μὲν ὁπλιτῶν καὶ τετρακισχιλίων οὐκ ἐλάσσους ἀπεφθαρμένων ἐκ τῶν
τάξεων· καὶ τριακοσίων ἱππέων· τοῦ δὲ ἄλλου ὄχλου οὐδὲ ἐξαριθμός ἐγένετο.
δὲ καὶ οἱ πολλοὶ τὸ λεχθὲν μετὰ τῶν μισθοφόρων ἀθλιώτατα καὶ θηβαῖοι. καὶ οἱ βοιωτοὶ
καὶ μάλιστα οἱ ὀρχομένιοι τῶν βοιωτῶν. καὶ οἱ μὲν ἐν τοῖς καλοῖς, ἀθλιώτατοι καὶ ἐρημίᾳ
τοῦ αὐτοῦ χειμῶνος πελάγους ναυσὶ στρατεύουσιν ἐπὶ τὰς αἰολουμένας ὅσοι συγκα-
λουμένους ὅρους ἀπὸ τῆς ἐπὶ ὑδρίαν ἀδύνατα καὶ ἐπὶ στρατείαν· μέμνηνται δὲ ἐπὶ τῶν
αὐτῶν καὶ δαιμόνων ἀποικιῶν. οἱ καθ' οὓς δὲ ἐγένετο πρὸς ταῦτα μεγάλη. καὶ λέγεται
ἀκολουθεῖν. τὰς δὲ ἄλλας ἐν ταύτῃ ὁρμωμένων γεωργοῦσι δυναμένων καὶ στρατηγῶν.
κρατερὰν· νομίζουσι δὲ οἱ ἐκεῖνοι ἐν τῇ ἱερᾷ ὥσπερ ἥφαιστος χαλκεύοντος
ἐκ τὰ φαίνεται πῦρ ἀναδιδοῦσα πολὺ καὶ τὴν ἡμέραν καὶ νύκτα δὲ
νῆσοι αὐταὶ κατὰ τὴν σικελῶν καὶ ἰταλῶν γῆν. ἐς ὕστερον δὲ ζωσοῦ [illegible]
[illegible] δὲ ἀθλιώτατα τὴν γῆν ὥς οὐ πρόσθεν γέγονε, ἀπὸ πολλῶν τὸ ἔμπροσθεν.
καὶ ὁ χειμὼν ἐτελεύτα. καὶ πλεῖστον ἔτος τοῦ πολέμου ἐτελεύτα ὃν θουκυδίδης ξυνέγραψεν.
[illegible] τοῦ δὲ ἐπιγινομένου θέρους, περὶ τοὺς αὐτοὺς καὶ οἱ ξύμ-
μαχοι μέχρι τοῦ ἰσθμοῦ ἦλθον ὡς ἐς τὴν ἀττικὴν ἐσβαλοῦντες. ἄγιδος τοῦ ἀρ-
χιδάμου ἡγουμένου λακεδαιμονίων βασιλέως. σεισμῶν δὲ γενομένων πολλῶν ἀπε-
τράποντο πάλιν καὶ οὐκ ἐγένετο ἐσβολή. καὶ περὶ τούτους τοὺς χρόνους τῶν σεισμῶν
καὶ ἐν ὀροβίαις ἡ θάλασσα ἐπελθοῦσα ἀπὸ τῆς τότε οὔσης
γῆς· καὶ κῦμα ἐπελθοῦσα τῆς πόλεως μέρος τι· καὶ τὸ μὲν κατέ-
κλυσε· τὸ δὲ ὑπενόστησε· καὶ θάλασσα νῦν ἐστι πρότερον οὖσα γῆ· καὶ ἀνθρώ-
πους διέφθειρεν ὅσοι μὴ ἐδύναντο φθῆναι πρὸς τὰ μετέωρα ἀναδραμόντες. καὶ περὶ ἀταλάντην τὴν ἐπὶ λοκροῖς τοῖς ὀπουντίοις νῆσον παραπλησία γίγνεται ἐπίκλυσις· καὶ τοῦ τε φρουρίου τῶν ἀθηναίων παρεῖλε
καὶ δύο νεῶν ἀνειλκυσμένων τὴν ἑτέραν κατέαξεν. ἐγένετο δὲ καὶ ἐν πεπαρήθῳ κύματος ἐπαναχώρησίς τις, οὐ μέντοι ἐπέκλυσέ γε· καὶ τείχους τι κατέβαλε

αὐτοὶ οἱ ὀρχομένιοι οἱ τῆς
[illegible] ὅμηρος
[illegible]
[illegible] βοιωτοῖς ἐν ὁμήρῳ καὶ
μινύειον· αὐτῇ τῇ
[illegible]
[illegible]
ὅτι τῆς ἐπισεισθείσης
ἀθλίως καὶ ταύτης [illegible]
ἐπανελθοῦσα ἡ θάλασσα,
μέρος ἀπὸ τῆς τότε οὔσης
γῆς ἐπῆλθε· καὶ κατέκλυ-
σε· καὶ τὸ δὲ ἐπανῆλθε
τὸ τοιοῦτον τῶν ὡς νῦν
θάλασσα οὖσα δὲ διὰ
τοῦ σεισμοῦ αἴτιον δὲ οὕτως
ἐξηγοῦμαι· ἡ θάλασσα
ἐξ αὐτῆς ἀναχωρήσασα
καὶ ὑποστρέψασα ἀπὸ
τοῦ λιμένος καὶ τῆς γῆς
ἐπὶ τὰ κύματα ὥσπερ
[illegible] καὶ κύματα [illegible]

διέφθειρεν ὅσοι μὴ ἐδύναντο φθῆναι πρὸς τὰ μετέωρα ἀναδραμόντες· καὶ
περὶ Ἀταλάντην τὴν ἐπὶ Λοκροῖς τοῖς Ὀπουντίοις νῆσον παραπλησία γίγνεται
ἐπίκλυσις· καὶ τοῦ τε φρουρίου τῶν Ἀθηναίων παρεῖλε, καὶ δύο νεῶν ἀνειλκυσ-
μένων τὴν ἑτέραν κατέαξεν. ἐγένετο δὲ καὶ ἐν Πεπαρήθῳ κύματος ἐπα-
ναχώρησίς τις, οὐ μέντοι ἐπέκλυσέ γε· καὶ ὁ σεισμὸς τοῦ τείχους τι κατέ-
βαλε, καὶ τὸ πρυτανεῖον καὶ ἄλλας οἰκίας ὀλίγας. αἴτιον δ' ἔγωγε νομί-
ζω τοῦ τοιούτου, ᾗ ἰσχυρότατος ὁ σεισμὸς ἐγένετο, κατὰ τοῦτο ἀποστέλλειν τε
τὴν θάλασσαν, καὶ ἐξαπίνης πάλιν ἐπισπωμένην, βιαιότερον τὴν ἐπί-
κλυσιν ποιεῖν· ἄνευ δὲ σεισμοῦ, οὐκ ἄν μοι δοκεῖ τὸ τοιοῦτον ξυμβῆναι γενέσθαι.
Τοῦ δ' αὐτοῦ θέρους, ἐπολέμουν μὲν καὶ ἄλλοι ὡς ἑκάστοις ξυνέβαινεν ἐν τῇ Σικε-
λίᾳ, καὶ αὐτοὶ οἱ Σικελιῶται ἐπ' ἀλλήλους στρατεύοντες, καὶ οἱ Ἀθηναῖοι σὺν τοῖς σφε-
τέροις ξυμμάχοις· ἃ δὲ λόγου μάλιστα ἄξια, ἢ μετὰ τῶν Ἀθηναίων οἱ ξύμμαχοι ἔπρα-
ξαν, ἢ πρὸς τοὺς Ἀθηναίους οἱ ἀντιπολέμιοι, τούτων μνησθήσομαι. Χαροιάδου γὰρ
ἤδη τοῦ Ἀθηναίων στρατηγοῦ τεθνηκότος ὑπὸ Συρακοσίων πολέμῳ, Λάχης
ὁ πᾶσαν ἔχων τῶν νεῶν τὴν ἀρχὴν, ἐστράτευσε μετὰ τῶν ξυμμάχων ἐπὶ Μυλὰς
τὰς τῶν Μεσσηνίων. ἔτυχον δὲ δύο φυλαὶ ἐν ταῖς Μυλαῖς τῶν Μεσσηνίων φρου-
ροῦσαι, καί τινα καὶ ἐνέδραν πεποιημέναι τοῖς ἀπὸ τῶν νεῶν. οἱ δὲ Ἀθη-
ναῖοι καὶ οἱ ξύμμαχοι, τούς τε ἐκ τῆς ἐνέδρας τρέπουσι, καὶ διαφθείρουσι
πολλούς· καὶ τῷ ἐρύματι προσβαλόντες, ἠνάγκασαν ὁμολογίᾳ τήν τε
ἀκρόπολιν παραδοῦναι, καὶ ἐπὶ Μεσσήνην ξυστρατεῦσαι. καὶ μετὰ τοῦτο ἐπελ-
θόντων οἱ Μεσσήνιοι, τῶν τε Ἀθηναίων καὶ τῶν ξυμμάχων, προσεχώρησαν καὶ
αὐτοὶ, ὁμήρους τε δόντες καὶ τὰ ἄλλα πιστὰ παρασχόμενοι. Τοῦ δ' αὐτοῦ
θέρους οἱ Ἀθηναῖοι, τριάκοντα μὲν ναῦς ἔστειλαν περὶ Πελοπόννησον, ὧν ἐστρατή-
γει Δημοσθένης τε ὁ Ἀλκισθένους, καὶ Προκλῆς ὁ Θεοδώρου· ἑξήκοντα δὲ ἐς
Μῆλον, καὶ δισχιλίους ὁπλίτας· ἐστρατήγει δὲ αὐτῶν Νικίας ὁ Νική-
ράτου. τοὺς γὰρ Μηλίους ὄντας νησιώτας, καὶ οὐκ ἐθέλοντας ὑπακούειν,
οὐδὲ ἐς τὸ αὑτῶν ξυμμαχικὸν ἰέναι, ἐβούλοντο προσαγαγέσθαι. ὡς δὲ αὐτοῖς
δῃουμένης τῆς γῆς οὐ προσεχώρουν, ἄραντες ἐκ τῆς Μήλου, αὐτοὶ μὲν

μυλὰς βασι.

μυλὰς βασιλ:

αὐτοὺς τὰ ἀθηναίων

ἐπλεῦσαν ἐν ὠρωπῷ τῆς πέραν γῆς· ὑπὸ νύκτα δὲ σχόντες αὐτοῦ, εὐθὺς οἱ ὁπλῖται ἀπὸ τῶν νεῶν ἐχώρουν ἐς τάναγραν τῆς βοιωτίας. οἱ δὲ ἐκ τῆς πόλεως πανδημεὶ ἀθηναῖοι, ἱππονίκου τε τοῦ καλλίου στρατηγοῦντος καὶ εὐρυμέδοντος τοῦ θουκλέους, ἀπὸ σημείου ἐς τὸ αὐτὸ κατὰ γῆν ἀπαντῶντες ἐστρατοπεδεύσαντο. καὶ ἐδῄουν μὲν ταύτην τὴν ἡμέραν ἐν τῇ τανάγρᾳ, καὶ ηὐλίσαντο· καὶ τῇ ὑστεραίᾳ μάχῃ κρατήσαντες τοὺς ἐπεξελθόντας τῶν ταναγραίων καὶ θηβαίων τινὰς προσβεβοηθηκότας, καὶ ὅπλα λαβόντες καὶ τροπαῖον στήσαντες, ἀνεχώρησαν οἱ μὲν ἐς τὴν πόλιν, οἱ δὲ ἐπὶ τὰς ναῦς. καὶ παραπλεύσας ὁ νικίας ταῖς ἑξήκοντα ναυσὶ τῆς λοκρίδος τὰ ἐπιθαλάσσια ἔτεμε, καὶ ἀνεχώρησεν ἐπ' οἴκου. ὑπὸ δὲ τοῦτον τὸν χρόνον λακεδαιμόνιοι ἡράκλειαν τὴν ἐν τραχῖνι ἀποικίαν καθίσταντο ἀπὸ τοιᾶσδε γνώμης. μηλιῆς οἱ ξύμπαντες εἰσὶ μὲν τρία μέρη· παράλιοι, ἱερῆς, τραχίνιοι. τούτων δὲ οἱ τραχίνιοι πολέμῳ ἐφθαρμένοι ὑπὸ οἰταίων ὁμόρων ὄντων, τὸ μὲν πρῶτον μελλήσαντες ἀθηναίοις προσθεῖναι σφᾶς αὐτούς, δείσαντες δὲ μὴ οὐ σφίσι πιστοὶ ὦσι, πέμπουσιν ἐς λακεδαίμονα, ἑλόμενοι πρεσβευτὴν τεισαμενόν. ξυνεπρεσβεύοντο δὲ αὐτοῖς καὶ δωριῆς, ἡ μητρόπολις τῶν λακεδαιμονίων, τῶν αὐτῶν δεόμενοι· ὑπὸ γὰρ τῶν οἰταίων καὶ αὐτοὶ ἐφθείροντο. ἀκούσαντες δὲ οἱ λακεδαιμόνιοι, γνώμην εἶχον τὴν ἀποικίαν ἐκπέμπειν, τοῖς τε τραχινίοις βουλόμενοι καὶ τοῖς δωριεῦσι τιμωρεῖν· καὶ ἅμα τοῦ πρὸς ἀθηναίους πολέμου καλῶς αὐτοῖς ἐδόκει ἡ πόλις καθίστασθαι. ἐπί τε γὰρ τῇ εὐβοίᾳ ναυτικὸν παρασκευασθῆναι ἄν, ὥστ' ἐκ βραχέος τὴν διάβασιν γίγνεσθαι, τῆς τε ἐπὶ θρᾴκης παρόδου χρησίμως ἕξειν. τό τε ξύμπαν ὥρμηντο τὸ χωρίον κτίζειν. πρῶτον μὲν οὖν ἐν δελφοῖς τὸν θεὸν ἐπήροντο. κελεύοντος δὲ, ἐξέπεμψαν τοὺς οἰκήτορας αὑτῶν τε καὶ τῶν περιοίκων, καὶ τῶν ἄλλων ἑλλήνων τὸν βουλόμενον ἐκέλευον ἕπεσθαι, πλὴν ἰώνων καὶ ἀχαιῶν, καὶ ἔστιν ὧν ἄλλων ἐθνῶν. οἰκισταὶ δὲ τρεῖς λακεδαιμονίων ἡγήσαντο, λέων καὶ ἀλκίδας καὶ δαμάγων. καταστάντες δὲ ἐτείχισαν τὴν πόλιν ἐκ καινῆς, ἣ νῦν ἡράκλεια καλεῖται, ἀπέχουσα θερμοπυλῶν σταδίους μάλιστα τεσσαράκοντα, τῆς δὲ θαλάσσης εἴκοσι.

[Margin:] ταύτην τὴν ταναγραίων [illegible] καὶ δὲ θεασάμενοι [illegible] καὶ διηυχώρουν μὲν καὶ [illegible].
ἀπὸ σήματος ἢ ἀπὸ συνθήματος σημεῖα ἀνατείνοντες ἀλλήλοις.

[Margin:] μετάληψις ὀνόματος ἀντὶ ὀνόματος· καὶ γένους ἀντὶ γένους· ἀντὶ γὰρ τοῦ θηλυκοῦ ὀνόματος καὶ γένους τῆς δωρίδος, ἔλαβε τὸ ἀρσενικόν· ἀντὶ τῶν οἰκούντων τὴν δωρίδα, ὁ καὶ δωριεῖς [illegible] συναίρεσις. [illegible] δὲ ἐκ τοῦ θηλυκοῦ ὀνόματος, τοῦ ἡ μητρόπολις τῶν λακεδαιμονίων. ἔθος δὲ ἐστὶ θουκυδίδῃ τὸ τοιοῦτον.

[Interlinear:] ὥστε γὰρ δι' αὐτῆς διαβαίνειν. [illegible]

παρεσκευάζοντο· καὶ ἤρξαντο κατὰ Θερμοπύλας κατ' αὐτὸ τὸ στενὸν, ὅπως
εὐφύλακτα αὐτοῖς εἴη. οἱ δὲ Ἀθηναῖοι τῆς πόλεως ταύτης ξυνοικιζομένης, τό
πρῶτον ἔδεισάν τε καὶ ἐνόμισαν ἐπὶ τῇ Εὐβοίᾳ μάλιστα καθίστασθαι, ὅτι βρα-
χύς ἐστιν ὁ διάπλους πρὸς τὸ Κήναιον τῆς Εὐβοίας· ἔπειτα μέντοι παρὰ δόξαν αὐτοῖς
ἀπέβη· οὐ γὰρ ἐγένετο ἀπ' αὐτῆς δεινὸν οὐδέν. αἴτιον δὲ ἦν οἵ τε Θεσ-
σαλοὶ ἐν δυνάμει ὄντες τῶν ταύτῃ χωρίων, καὶ ὧν ἐπὶ τῇ γῇ ἐκτίζετο· φο-
βούμενοι μὴ σφίσι μεγάλῃ ἰσχύι παροικῶσιν, ἔφθειρον καὶ διὰ παντὸς
ἐπολέμουν ἀνθρώποις νεοκαταστάτοις, ἕως ἐξετρύχωσαν γενομένους τὸ πρῶτον
καὶ πάνυ πολλούς· πᾶς γάρ τις Λακεδαιμονίων οἰκιζόντων, θαρσαλέως
ᾔει, βέβαιον νομίζων τὴν πόλιν· οὐ μέντοι ἥκιστα οἱ ἄρχοντες αὐτῶν τῶν
Λακεδαιμονίων οἱ ἀφικνούμενοι, τά τε πράγματα ἔφθειρον καὶ ἐς
ὀλιγανθρωπίαν κατέστησαν, ἐκφοβήσαντες τοὺς πολλούς· χαλεπῶς
τε καὶ ἔστιν ἃ οὐ καλῶς ἐξηγούμενοι, ὥστε ῥᾷον ἤδη αὐτῶν οἱ πρόσοικοι ἐπε-
κράτουν. Τοῦ δ' αὐτοῦ θέρους καὶ περὶ τὸν αὐτὸν χρόνον, ὃν ἐν τῇ Μήλῳ
οἱ Ἀθηναῖοι κατείχοντο, καὶ οἱ ἀπὸ τῶν τριάκοντα νεῶν Ἀθηναῖοι περὶ Πελοπόν-
νησον ὄντες, πρῶτον ἐν Ἐλλομενῷ τῆς Λευκαδίας φρουρούς τινας λοχή-
σαντες διέφθειραν· ἔπειτα ὕστερον ἐπὶ Λευκάδα μείζονι στόλῳ ἦλθον, Ἀκαρ-
νᾶσί τε πᾶσιν, οἳ πανδημεὶ πλὴν Οἰνιαδῶν ξυνέσποντο, καὶ Ζακυν-
θίοις καὶ Κεφαλλῆσι, καὶ Κερκυραίων πέντε καὶ δέκα ναυσίν· καὶ οἱ μὲν Λευ-
κάδιοι τῆς τε ἔξω γῆς δῃουμένης καὶ τῆς ἐντὸς τοῦ ἰσθμοῦ, ἐν ᾗ καὶ
ἡ Λευκάς ἐστι καὶ τὸ ἱερὸν τοῦ Ἀπόλλωνος, πλήθει βιαζόμενοι ἡσύχαζον·
οἱ δὲ Ἀκαρνᾶνες ἠξίουν Δημοσθένην τὸν στρατηγὸν τῶν Ἀθηναίων ἀπο-
τειχίζειν αὐτούς, νομίζοντες ῥᾳδίως τ' ἂν ἐκπολιορκῆσαι, καὶ πόλεώς τε αἰεὶ
σφίσι πολεμίας ἀπαλλαγῆναι. Δημοσθένης δὲ ἀναπείθεται κατὰ τὸν
χρόνον τοῦτον ὑπὸ Μεσσηνίων, ὡς καλὸν αὐτῷ στρατιᾶς τοσαύτης ξυνειλεγ-
μένης, Αἰτωλοῖς ἐπιθέσθαι, Ναυπάκτῳ τε πολεμίοις οὖσι· καὶ ἢν κρατήσῃ
αὐτῶν, ῥᾳδίως καὶ τὸ ἄλλο ἠπειρωτικὸν τὸ ταύτῃ Ἀθηναίοις προσποιήσειν.
τὸ γὰρ ἔθνος μέγα μὲν εἶναι τὸ τῶν Αἰτωλῶν καὶ μάχιμον· οἰκοῦν δὲ κατὰ

ἤρξαντο φησὶ κατ' αὐτὸ τὸ στενὸν· ὅπως εὐφύλακτα αὐτοῖς εἴη. τὸ γὰρ ἐν στενῷ τόπῳ καὶ ἀσφαλές:-

αἴτιον δὲ ἦν οἵ τε Θεσσαλοὶ ἐν δυναμένοι ὄντες, καὶ [illegible] ἐν [illegible] αὔξησιν τὴν πόλιν [illegible] ἡ πόλις:- οὐχ ἥκιστα δὲ οἱ ἄρχοντες οἱ πεμπόμενοι ἐκ τῶν Λακεδαιμονίων, ἐξετρύχωσαν τὴν πόλιν· καὶ κωλύοντες ἐκείνους τοῦ αὔξειν [illegible] αὐτὴν [illegible] πράγματα. οὐ καλῶς διοικοῦντες:- οὐκ ἀτέχνως καὶ διὰ [illegible] ἐν τῷ μέλλοντι:-

[illegible]

ὑπέφαινον [illegible] ῥᾳδίως μὲν καταστραφῆναι πρὶν ἀλλήλοις ἐπιβοηθῆσαι καὶ ξυνελθεῖν πάντας πρὸς [illegible]:

τὸ ἑξῆς οὕτως· ὁ δὲ πεισθεὶς ἄρας ἀπὸ τῆς Λευκάδος παρέπλευσε· τὰ δ' ἄλλα διὰ μέσου:

[illegible] τὸ δὲ ἀπὸ τούτου Φωκεῦσιν ὅμορος ἡ Βοιωτία ἐστίν· [illegible] ὁ δὲ τῶν Μεσσηνίων χάριτι πεισθεὶς ἄρας· [illegible] διὰ μακροῦ αὐτὰ [illegible] διὰ τοῦτο [illegible] τὰ ἄλλα: διὰ τί [illegible] βουλόμενος ἀκαρνᾶνας οὐ περιτειχίσαι:

[illegible] αὐτὸ μᾶλλον [illegible] ἐστί· [illegible] πολὺ [illegible] πρὸς [illegible] τὴν βουλὴν [illegible] τὴν πρᾶξιν [illegible] ἐλεῖν· [illegible] ξυνθύμως [illegible] ἀπαντῆσαι [illegible]:

γνώμην εἶχεν ἐπαναχωρήσας ἐς Ναύπακτον, οὕτως ὕστερον ἐπὶ τοὺς Ὀφιονέας στρατεῦσαι, εἰ μὴ βούλοιντο [illegible] τοῖς Ἀθηναίοις:

[illegible] καὶ αὐτῶν ἐπιβουλεύεσθαι [illegible] τὴν γνώμην καὶ [illegible]:

κώμας ἀτειχίστους καὶ ταύτας διὰ πολλοῦ. καὶ σκευῇ ψιλῇ χρώμενον οὐ χαλεπὸν ἀπέφαινον, πρὶν ξυμβοηθῆσαι, καταστραφῆναι. ἐπιχειρεῖν δ' ἐκέλευον πρῶτον μὲν Ἀποδωτοῖς, ἔπειτα δὲ Ὀφιονεῦσι, καὶ μετὰ τούτους Εὐρυτᾶσιν, ὅπερ μέγιστον μέρος ἐστὶ τῶν Αἰτωλῶν, ἀγνωστότατοι δὲ γλῶσσαν καὶ ὠμοφάγοι εἰσίν, ὡς λέγονται· τούτων γὰρ ληφθέντων ῥᾳδίως καὶ τἆλλα προσχωρήσειν. ὁ δὲ τῶν Μεσσηνίων χάριτι πεισθεὶς καὶ μάλιστα νομίσας ἄνευ τῆς τῶν Ἀθηναίων δυνάμεως τοῖς ἠπειρώταις ξυμμάχοις μετὰ τῶν Αἰτωλῶν δύνασθαι ἂν κατὰ γῆν ἐλθεῖν ἐπὶ Βοιωτοὺς διὰ Λοκρῶν τῶν Ὀζολῶν ἐς Κυτίνιον τὸ Δωρικόν, ἐν δεξιᾷ ἔχων τὸν Παρνασσόν, ἕως καταβαίη ἐς Φωκέας, οἳ προθύμως ἐδόκουν κατὰ τὴν Ἀθηναίων ἀεί ποτε φιλίαν ξυστρατεύειν, ἢ κἂν βίᾳ προσαχθῆναι· Φωκεῦσι δ' ἤδη ὅμορος ἡ Βοιωτία ἐστίν, ἄρας οὖν ξύμπαντι τῷ στρατεύματι ἀπὸ τῆς Λευκάδος, ἀκόντων τῶν Ἀκαρνάνων παρέπλευσεν ἐς Σόλλιον. κοινώσας δὲ τὴν ἐπίνοιαν τοῖς Ἀκαρνᾶσιν, ὡς οὐ προσεδέξαντο διὰ τῆς Λευκάδος τὴν οὐ περιτείχισιν, αὐτὸς τῇ λοιπῇ στρατιᾷ, Κεφαλλῆσι καὶ Μεσσηνίοις καὶ Ζακυνθίοις καὶ Ἀθηναίων τριακοσίοις τοῖς ἐπιβάταις τῶν σφετέρων νεῶν· αἱ γὰρ πεντεκαίδεκα τῶν Κερκυραίων ἀπῆλθον νῆες, ἐστράτευσεν ἐπ' Αἰτωλούς. ὡρμᾶτο δὲ ἐξ Οἰνεῶνος τῆς Λοκρίδος. οἱ δὲ Ὀζόλαι οὗτοι Λοκροὶ ξύμμαχοι ἦσαν, καὶ ἔδει αὐτοὺς πανστρατιᾷ ἀπαντῆσαι τοῖς Ἀθηναίοις ἐς τὴν μεσόγειαν· ὄντες γὰρ ὅμοροι τοῖς Αἰτωλοῖς καὶ ὁμόσκευοι, μεγάλη ὠφελία ἐδόκουν εἶναι ξυστρατεύοντες, μάχης τε ἐμπειρίᾳ τῆς ἐκείνων καὶ χωρίων. αὐλισάμενος δὲ τῷ στρατῷ ἐν τοῦ Διὸς τοῦ Νεμείου τῷ ἱερῷ, ἐν ᾧ Ἡσίοδος ὁ ποιητὴς λέγεται ὑπὸ τῶν ταύτῃ ἀποθανεῖν, χρησθὲν αὐτῷ ἐν Νεμέᾳ τοῦτο παθεῖν, ἅμα τῇ ἕῳ ἄρας ἐπορεύετο ἐς τὴν Αἰτωλίαν, καὶ αἱρεῖ τῇ πρώτῃ ἡμέρᾳ Ποτιδανίαν, καὶ τῇ δευτέρᾳ Κροκύλειον, καὶ τῇ τρίτῃ Τείχιον· ἔμενε αὐτοῦ καὶ τὴν λείαν ἐς Εὐπάλιον τῆς Λοκρίδος ἀπέπεμψε· τὴν γὰρ γνώμην εἶχε τὰ ἄλλα καταστρεψάμενος οὕτως ἐπὶ Ὀφιονέας, εἰ μὴ βούλοιντο ξυγχωρεῖν, ἐς Ναύπακτον ἐπαναχωρήσας στρατεῦσαι ὕστερον. τοὺς δὲ Αἰτωλοὺς οὐκ ἐλάνθανεν αὕτη ἡ παρασκευὴ οὔτε ὅτε τὸ πρῶτον ἐπεβουλεύετο, ἐπειδή τε ὁ στρατὸς ἐσεβεβλήκει, πολλῇ χειρὶ ἐπεβοήθουν πάντες, ὥστε καὶ οἱ ἔσχατοι

τῶν ὀφιονέων, οἱ πρὸς τὸν μηλιᾶ κόλπον καθήκουσι· βωμιῆς καὶ καλλιῆς ἐβο-
ήθησαν· τῷ δὲ δημοσθένει τοιαῦτα οἱ μεσσήνιοι παρῄνουν· ὅπερ καὶ τὸ πρῶ-
τον· ἀναδιδάσκοντες αὐτὸν τῶν αἰτωλῶν ῥᾳδίαν εἶναι τὴν αἵρεσιν· ἰέναι ἐκέ-
λευον ὅτι τάχιστα ἐπὶ τὰς κώμας καὶ μὴ μένειν ἕως ἂν ξύμπαντες ἁθροισθέντες
ἀντιτάξωνται· τὴν δ' ἐν ποσὶν αἰεὶ πειρᾶσθαι αἱρεῖν· ὁ δὲ τούτοις τε πεισθεὶς καὶ
τῇ τύχῃ ἐλπίσας· ὅτι οὐδὲν αὐτῷ ἠναντιοῦτο, τοὺς λοκροὺς οὐκ ἀναμείνας,
οὓς αὐτῷ ἔδει προσβοηθῆσαι· ψιλῶν γὰρ ἀκοντιστῶν ἐνδεὴς ἦν μάλιστα· ἐχώρει ἐπὶ
αἰγιτίου· καὶ κατὰ κράτος αἱρεῖ ἐπιών· ὑπέφευγον γὰρ οἱ ἄνθρωποι· καὶ ἐκάθηντο
ἐπὶ τῶν λόφων τῶν ὑπὲρ τῆς πόλεως· ἦν γὰρ ἐφ' ὑψηλῶν χωρίων ἀπέχουσα τῆς θαλάσ-
σης ὀγδοήκοντα σταδίους μάλιστα· οἱ δὲ αἰτωλοί, βεβοηθηκότες γὰρ ἤδη ἦσαν
ἐπὶ τὸ αἰγίτιον, προσέβαλλον τοῖς ἀθηναίοις καὶ τοῖς ξυμμάχοις καταθέοντες ἀπὸ
τῶν λόφων ἄλλοι ἄλλοθεν καὶ ἐσηκόντιζον· καὶ ὅτε μὲν ἐπίοι τὸ τῶν ἀθηναίων στρατό-
πεδον, ὑπεχώρουν· ἀναχωροῦσι δὲ ἐπέκειντο· καὶ ἦν ἐπὶ πολὺ τοιαύτη ἡ μάχη·
διώξεις τε καὶ ὑπαγωγαί· ἐν οἷς ἀμφοτέροις ἥσσους ἦσαν οἱ ἀθηναῖοι. μέχρι μὲν
οὖν οἱ τοξόται εἶχόν τε τὰ βέλη αὐτοῖς καὶ οἷοί τε ἦσαν χρῆσθαι, οἱ δὲ ἀντεῖχον·
τοξευόμενοι γὰρ οἱ αἰτωλοὶ ἄνθρωποι ψιλοὶ ἀνεστέλλοντο· ἐπειδὴ δὲ τοῦ τοξάρχου
ἀποθανόντος οὗτοι διεσκεδάσθησαν καὶ αὐτοὶ ἐκεκμήκεσαν· καὶ ἐπὶ πολὺ
τῷ αὐτῷ πόνῳ ξυνεχόμενοι οἵ τε αἰτωλοὶ ἐνέκειντο καὶ ἐσηκόντιζον, οὕτω δὴ
τραπόμενοι ἔφευγον· καὶ ἐσπίπτοντες ἔς τε χαράδρας ἀνεκβάτους καὶ χω-
ρία ὧν οὐκ ἦσαν ἔμπειροι, διεφθείροντο· καὶ γὰρ ὁ ἡγεμὼν αὐτοῖς τῶν ὁδῶν
χρόμων ὁ μεσσήνιος ἐτύγχανε τεθνηκώς· οἱ δὲ αἰτωλοὶ ἐσακοντίζοντες
πολλοὺς μὲν αὐτοῦ ἐν τῇ τροπῇ κατὰ πόδας αἱροῦντες, ἄνθρωποι ποδώκεις
καὶ ψιλοὶ διέφθειρον· τοὺς δὲ πλείους τῶν ὁδῶν ἁμαρτάνοντας καὶ ἐς τὴν
ὕλην ἐσφερομένους, ὅθεν διέξοδοι οὐκ ἦσαν, πῦρ κομισάμενοι περιεπίμ-
πρασαν· πᾶσά τε ἰδέα κατέστη τῆς φυγῆς καὶ τοῦ ὀλέθρου τῷ στρατοπέδῳ
τῶν ἀθηναίων· μόλις τε ἐπὶ τὴν θάλασσαν καὶ τὸν οἰνεῶνα τῆς λοκρίδος,
ὅθεν περ καὶ ὡρμήθησαν, οἱ περιγενόμενοι κατέφυγον· ἀπέθανον δὲ τῶν τε
ξυμμάχων πολλοὶ καὶ αὐτῶν ἀθηναίων ὁπλῖται περὶ εἴκοσι μάλιστα καὶ ἑκατόν.

τῷ δὲ δημοσθένει τοιοῦτόν τι
παρῄνουν οἱ μεσσήνιοι· καὶ
αὐτὸν ἐπὶ κώμας μένειν [illegible]·
ἀναδιδάσκοντες αὐτὸν ὅτι
ῥᾳδία ἐστὶν ἡ αἵρεσις αὐτῶν·
[illegible]
καὶ ἅμα [illegible]:~
τῇ τύχῃ ἐλπίσας, ὅτι οὐδὲ
ποτε ἠναντιώθη αὐτῷ
ἐστράτευε τὸ λεχθέν:~

ἀντεῖχον οἱ τοξόται αὐτοῖς· [illegible]
δι' αὐτῶν ἡ τοιαύτη [illegible]·

οὐχὶ τοξόται· ἀλλ' οἱ αἰτ(ωλοί):
ἀντεῖχον οἱ [illegible]
[illegible]:~

τοσοῦτοι μὲν τὸ πλῆθος καὶ ἡλικίαν ἡ αὐτή. οὗτοι βέλτιστοι δὴ ἄνδρες ἐν τῷ πολέμῳ
τῷδε ἐκ τῆς ἀθηναίων πόλεως διεφθάρησαν. ἀπέθανε δὲ καὶ ὁ ἕτερος στρατηγὸς
προκλῆς. τοὺς δὲ νεκροὺς ὑποσπόνδους ἀνελόμενοι παρὰ τῶν αἰτωλῶν.
καὶ ἀναχωρήσαντες ἐς ναύπακτον, ὕστερον ἐς τὰς ἀθήνας ταῖς ναυσὶν ἐκο-
μίσθησαν. δημοσθένης δὲ περὶ ναύπακτον καὶ τὰ χωρία ταῦτα ὑπελείφθη,
τοῖς πεπραγμένοις φοβούμενος τοὺς ἀθηναίους. κατὰ δὲ τοὺς αὐτοὺς χρόνους
καὶ οἱ περὶ σικελίαν ἀθηναῖοι πλεύσαντες ἐς τὴν λοκρίδα. ἐν ἀποβάσει τέ τινι

οὐ περὶ χωρίου ὄνομα τὸ περιπόλιον· ἀλλὰ φρουρίου τινός· ὡς περιπόλοι φρουροῦσιν·

τοὺς προσβοηθήσαντας λοκρῶν ἐκράτησαν. καὶ περιπόλιον αἱροῦσιν. ὃ ἦν
ἐπὶ τῷ ἄληκι ποταμῷ. τοῦ δ᾽ αὐτοῦ θέρους αἰτωλοὶ προπέμψαντες πρότερον
ἔς τε κόρινθον καὶ λακεδαίμονα πρέσβεις. τόλοφόν τε τὸν ὀφιονέα καὶ βοριάδην
τὸν εὐρυτᾶνα. καὶ τείσανδρον τὸν ἀποδωτόν, πείθουσιν ὥστε σφίσι πέμψαι
στρατιὰν ἐπὶ ναύπακτον, διὰ τὴν τῶν ἀθηναίων ἐπαγωγήν. καὶ ἐξέπεμψαν
λακεδαιμόνιοι περὶ τὸ φθινόπωρον τρισχιλίους ὁπλίτας τῶν ξυμμάχων. τούτων

διὰ τὸ ἐπικαλεῖν αὐτοῖς τὴν τῶν ἀθηναίων·

ἦσαν πεντακόσιοι ἐξ ἡρακλείας τῆς ἐν τραχῖνι πόλεως τότε νεοκτίστου οὔσης·
σπαρτιάτης δ᾽ ἦρχεν εὐρύλοχος τῆς στρατιᾶς. καὶ ξυνηκολούθουν αὐτῷ μακάριος
καὶ μενεδάϊος οἱ σπαρτιᾶται. ξυλλεγέντος δὲ τοῦ στρατεύματος ἐς δελφούς, ἐπε-
κηρυκεύετο εὐρύλοχος λοκροῖς τοῖς ὀζόλαις. διὰ τούτων γὰρ ἡ ὁδὸς ἦν ἐς ναύπακτον.
καὶ ἅμα τῶν ἀθηναίων ἐβούλετο ἀποστῆσαι αὐτούς. ξυνέπρασσον δὲ μάλιστα αὐτῷ τῶν
λοκρῶν ἀμφισσῆς. διὰ τὸ τῶν φωκέων ἔχθος δεδιότες. καὶ αὐτοὶ πρῶτοι δόντες
ὁμήρους, καὶ τοὺς ἄλλους ἔπεισαν δοῦναι. φοβουμένους τὸν ἐπιόντα στρατόν.
πρῶτον μὲν οὖν τοὺς ὁμόρους αὐτοῖς μυονέας· ταύτῃ γὰρ δυσεσβολώτατος ἡ λοκρίς·
ἔπειτα ἰπνέας. καὶ μεσσαπίους καὶ τριταιέας. καὶ χαλαίους. καὶ τολοφωνίους
καὶ ἡσσίους. καὶ οἰανθέας. οὗτοι καὶ ξυνεστράτευον πάντες. ὀλπαῖοι δὲ ὁμήρους
μὲν ἔδοσαν, ἠκολούθουν δὲ οὔ. καὶ ὑαῖοι οὐκ ἔδοσαν ὁμήρους πρὶν αὐτῶν
εἷλον κώμην πόλιν ὄνομα ἔχουσαν. ἐπειδὴ δὲ παρεσκεύαστο πάντα. καὶ τοὺς
ὁμήρους κατέθετο ἐς κυτίνιον τὸ δωρικόν, ἐχώρει τῷ στρατῷ ἐπὶ τὴν ναύ-
πακτον διὰ τῶν λοκρῶν. καὶ πορευόμενος οἰνεῶνα αἱρεῖ αὐτῶν καὶ εὐπάλιον. οὐ γὰρ προ-
σεχώρησαν. γενόμενοι δὲ ἐν τῇ ναυπακτίᾳ. καὶ οἱ αἰτωλοὶ ἅμα ἤδη προσβεβοη-

ηφικόλπος, ἐκάκωσαν τὴν γῆν· καὶ τὸ προάστειον ἀτείχιστον ὄν, εἷλον. ἐπί τε Μολύ-
κριον ἐλθόντες τὴν Κορινθίων μὲν ἀποικίαν, Ἀθηναίων δὲ ὑπήκοον, αἱροῦσι.
Δημοσθένης δὲ ὁ Ἀθηναῖος, ἔτι γὰρ ἐτύγχανεν ὢν μετὰ τὰ ἐκ τῆς Αἰτωλίας
περὶ Ναύπακτον· προαισθόμενος τοῦ στρατοῦ καὶ δείσας περὶ αὐτῆς, ἐλθὼν πείθει
Ἀκαρνᾶνας χαλεπῶς διὰ τὴν ἐκ τῆς Λευκάδος ἀναχώρησιν, βοηθῆσαι Ναυπάκτῳ.
Εὐρύλοχος δὲ καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ ὡς ᾔσθοντο τὴν στρατιὰν ἐσεληλυθυῖαν, καὶ
ἀδύνατον ὂν τὴν πόλιν βίᾳ ἑλεῖν, ἀναχωροῦσιν οὐκ ἐπὶ Πελοποννήσου. ἀλλ' ἐς
Αἰολίδα τὴν νῦν καλουμένην Καλυδῶνα· καὶ Πλευρῶνα καὶ ἐς τὰ ταύτῃ χωρία·
καὶ ἐς Πρόσχιον τῆς Αἰτωλίας. οἱ γὰρ Ἀμπρακιῶται ἐλθόντες πρὸς αὐτοὺς
πείθουσιν ὥστε μετὰ σφῶν Ἄργει τε τῷ Ἀμφιλοχικῷ καὶ Ἀμφιλοχίᾳ τῇ
ἄλλῃ ἐπιχειρῆσαι καὶ Ἀκαρνανίᾳ ἅμα· λέγοντες ὅτι ἢν τούτων κρατήσωσι,
πᾶσαν τὴν ἤπειρον Λακεδαιμονίοις ξύμμαχον καθεστήξειν. καὶ ὁ μὲν Εὐρύ-
λοχος πεισθεὶς καὶ τοὺς Αἰτωλοὺς ἀφεὶς, ἡσύχαζε τῷ στρατῷ περὶ τοὺς
χώρους τούτους· ἕως τοῖς Ἀμπρακιώταις ἐκστρατευσαμένοις περὶ τὸ
Ἄργος δέοι βοηθεῖν, καὶ τὸ θέρος ἐτελεύτα. οἱ δ' ἐν τῇ Σικελίᾳ Ἀθηναῖοι τοῦ ἐπι-
γιγνομένου χειμῶνος ἐπελθόντες μετὰ τῶν Ἑλλήνων ξυμμάχων, καὶ ὅσοι Σικελῶν
κατὰ κράτος ἀρχόμενοι ὑπὸ Συρακοσίων καὶ ξύμμαχοι ὄντες ἀποστάντες
αὐτοῖς ἀπὸ Συρακοσίων ξυνεπολέμουν ἐπ' Ἴνησσαν τὸ Σικελικὸν πόλισμα· οὗ
τὴν ἀκρόπολιν Συρακόσιοι εἶχον, προσέβαλον· καὶ ὡς οὐκ ἐδύναντο ἑλεῖν,
ἀπῇσαν. ἐν δὲ τῇ ἀναχωρήσει ὑστέροις Ἀθηναίων τοῖς ξυμμάχοις ἀναχωροῦσιν,
ἐπιτίθενται οἱ ἐκ τοῦ τειχίσματος Συρακόσιοι· καὶ προσπεσόντες, τρέπουσί
τε μέρος τι τοῦ στρατοῦ, καὶ ἀπέκτειναν οὐκ ὀλίγους. καὶ μετὰ τοῦτο
ἀπὸ τῶν νεῶν ὁ Λάχης καὶ οἱ Ἀθηναῖοι ἐς τὴν Λοκρίδα ἀποβάσεις τινὰς ποι-
ησάμενοι κατὰ τὸν Καϊκῖνον ποταμὸν τοὺς προσβοηθοῦντας Λοκρῶν
μετὰ Προξένου τοῦ Καπάτωνος ὡς τριακοσίους μάχῃ ἐκράτησαν. καὶ ὅπλα
λαβόντες ἀπεχώρησαν. τοῦ δ' αὐτοῦ χειμῶνος καὶ Δῆλον ἐκάθηραν Ἀθη-
ναῖοι κατὰ χρησμὸν δή τινα. ἐκάθηρε μὲν γὰρ καὶ Πεισίστρατος ὁ τύραννος
πρότερον αὐτὴν οὐχ ἅπασαν, ἀλλ' ὅσον ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ ἐφεωρᾶτο τῆς νήσου·

[Left margin:] περὶ τοὺς μετ' αὐτοῦ χώρους

[Right margin:] ὑπὸ τῶν Αὐτοῖς ἑτοίμως· ἐλθὼν ἐκ τῆς ... ὑπὸ τῆς Λευκάδος καὶ πέμπουσι μετ' αὐτοῦ ἐπὶ τῶν νεῶν χιλίους ὁπλίτας, οἳ ἐσελθόντες περιεποίησαν τὸ χωρίον. δεινὸν γὰρ ἦν μὴ μεγάλου ὄντος τοῦ τείχους, ὀλίγων δὲ τῶν ἀμυνομένων οὐκ ἀντίσχωσιν. Εὐρύλοχος δὲ καὶ οἱ

μεταβάσις·

αὐτοῖς ξυμμάχοις πολεμοῦσιν τοῖς Ἀθηναίοις·

μεταβάσις·

τότε δὲ πᾶσα ἐκαθάρθη τοιῷδε τρόπῳ· θῆκαι ὅσαι ἦσαν τῶν τεθνεώτων ἐν Δήλῳ,
πάσας ἀνεῖλον· καὶ τὸ λοιπὸν προεῖπον μήτε ἐναποθνῄσκειν ἐν τῇ νήσῳ, μήτε
ἐντίκτειν· ἀλλ' ἐς τὴν Ῥήνειαν διακομίζεσθαι. ἀπέχει δὲ ἡ Ῥήνεια τῆς Δήλου οὕτως
ὀλίγον, ὥστε Πολυκράτης ὁ Σαμίων τύραννος ἰσχύσας τινὰ χρόνον ναυτικῷ καὶ τῶν
ἄλλων νήσων ἄρξας, καὶ τὴν Ῥήνειαν ἑλὼν ἀνέθηκε τῷ Ἀπόλλωνι τῷ Δηλίῳ·
ἁλύσει δήσας πρὸς τὴν Δῆλον. καὶ τὴν πεντετηρίδα τότε πρῶτον μετὰ
τὴν κάθαρσιν, ἐποίησαν οἱ Ἀθηναῖοι τὰ Δήλια. ἦν δέ ποτε καὶ τὸ πάλαι
μεγάλη ξύνοδος ἐς τὴν Δῆλον τῶν Ἰώνων τε καὶ περικτιόνων νησιωτῶν· ξὺν
γὰρ γυναιξὶ καὶ παισὶν ἐθεώρουν, ὥσπερ νῦν ἐς τὰ Ἐφέσια Ἴωνες. καὶ ἀγὼν ἐποι-
εῖτο αὐτόθι καὶ γυμνικὸς καὶ μουσικός· χορούς τε ἀνῆγον αἱ πόλεις.
δηλοῖ δὲ μάλιστα Ὅμηρος ὅτι τοιαῦτα ἦν ἐν τοῖς ἔπεσι τοῖσδε, ἅ ἐστιν ἐκ
προοιμίου Ἀπόλλωνος· ἀλλ' ὅτε Δήλῳ Φοῖβε μάλιστά γε θυμὸν ἐτέρφθης,
ἔνθα τοι ἑλκεχίτωνες Ἰάονες ἠγερέθονται, σὺν σφοῖσιν τεκέεσσι
γυναιξί τε σὴν ἐς ἀγυιάν, ἔνθα σε πυγμαχίῃ καὶ ὀρχηστυῖ καὶ ἀοιδῇ μνη-
σάμενοι τέρπουσιν, ὅταν καθέσωσιν ἀγῶνα. ὅτι δὲ καὶ μουσικῆς ἀγὼν
ἦν καὶ ἀγωνιούμενοι ἐφοίτων, ἐν τοῖσδε αὖ δηλοῖ· ἅ ἐστιν ἐκ τοῦ αὐτοῦ προ-
οιμίου. τὸν γὰρ Δηλιακὸν χορὸν τῶν γυναικῶν ὑμνήσας, ἐτελεύτα τοῦ ἐπαίνου
ἐς τάδε τὰ ἔπη, ἐν οἷς καὶ ἑαυτοῦ ἐπεμνήσθη. ἀλλ' ἄγεθ' ἱλήκοι μὲν
Ἀπόλλων Ἀρτέμιδι ξύν· χαίρετε δ' ὑμεῖς πᾶσαι. ἐμεῖο δὲ καὶ μετόπισθε
μνήσασθ' ὁππότε κέν τις ἐπιχθονίων ἀνθρώπων· ἐνθάδ' ἀνείρηται ταλαπείριος
ἄλλος ἐπελθών· ὦ κοῦραι· τίς δ' ὔμμιν ἀνὴρ ἥδιστος ἀοιδῶν ἐνθάδε πωλεῖται,
καὶ τέῳ τέρπεσθε μάλιστα; ὑμεῖς δ' εὖ μάλα πᾶσαι ὑποκρίνασθ' ἀφήμως·
τυφλὸς ἀνήρ· οἰκεῖ δὲ Χίῳ ἔνι παιπαλοέσσῃ. τοσαῦτα μὲν Ὅμηρος ἐτεκ-
μηρίωσεν, ὅτι ἦν καὶ τὸ πάλαι μεγάλη ξύνοδος καὶ ἑορτὴ ἐν τῇ Δήλῳ·
ὕστερον δὲ τοὺς μὲν χοροὺς οἱ νησιῶται καὶ οἱ Ἀθηναῖοι μεθ' ἱερῶν ἔπεμπον·
τὰ δὲ περὶ τοὺς ἀγῶνας καὶ τὰ πλεῖστα κατελύθη ὑπὸ ξυμφορῶν ὡς εἰκός·
πρὶν δὴ οἱ Ἀθηναῖοι τότε τὸν ἀγῶνα ἐποίησαν· καὶ ἱπποδρομίας, ὃ πρότερον οὐκ
ἦν. Τοῦ δ' αὐτοῦ χειμῶνος, Ἀμπρακιῶται ὑποσχόμενοι Εὐρυλόχῳ

ὁ [illegible] μέμνηται [illegible]:~

ἐθεώρουν τῆς ζητ(ούμενον):~ περικτίονας ἐστὶ νησιωτῶν ἀμφικτίονας, οἱ περιοικοῦντες. Ὅμηρος δὲ ἐτεκμηρίωσεν ὅτι οἱ κύκλῳ (?) καὶ ἀλλαχοῦ τὰς δὲ ἀσπίδας περικτίονας αὐτούς:~

ὕμνου Ἀπόλλωνος:~ τοὺς γὰρ ὕμνους, προοίμια ἐκάλουν:~

περὶ ἱπποδρομίας τοὺς Ἀθηναίους τοῦ ἀγῶνος:~

τὴν στρατιὰν κατέσχον, ἐκστρατεύονται ἐπὶ τὸ Ἄργος τὸ Ἀμφιλοχικὸν τρισχιλίοις
ὁπλίταις· καὶ ἐσβαλόντες ἐς τὴν Ἀργείαν καταλαμβάνουσιν Ὄλπας, τεῖχος
ἐπὶ λόφου ἰσχυρὸν πρὸς τῇ θαλάσσῃ· ὅ ποτε Ἀκαρνᾶνες τειχισάμενοι κοινῷ δικα-
στηρίῳ ἐχρῶντο· ἀπέχει δὲ ἀπὸ τῆς Ἀργείων πόλεως ἐπιθαλασσίας οὔσης πέντε
καὶ εἴκοσι σταδίους μάλιστα. οἱ δὲ Ἀκαρνᾶνες οἱ μὲν ἐς Ἄργος ξυνεβοήθουν·
οἱ δὲ τῆς Ἀμφιλοχίας ἐν τούτῳ τῷ χωρίῳ ὃ Κρῆναι καλεῖται, φυλάσσοντες τοὺς
μετὰ Εὐρυλόχου Πελοποννησίους μὴ λάθωσι πρὸς τοὺς Ἀμπρακιώτας διελ-
θόντες, ἐστρατοπεδεύσαντο. πέμπουσι δὲ καὶ ἐπὶ Δημοσθένην τὸν ἐς τὴν Αἰ-
τωλίαν Ἀθηναίων στρατηγήσαντα, ὅπως σφίσιν ἡγεμὼν γίγνηται· καὶ ἐπὶ τὰς
εἴκοσι ναῦς Ἀθηναίων αἳ ἔτυχον περὶ Πελοπόννησον οὖσαι, ὧν ἦρχεν Ἀριστοτέλης
τε ὁ Τιμοκράτους καὶ Ἱεροφῶν ὁ Ἀντιμνήστου. ἀπέστειλαν δὲ καὶ ἄγγελον
οἱ περὶ τὰς Ὄλπας Ἀμπρακιῶται ἐς τὴν πόλιν κελεύοντες σφίσι βοηθεῖν παν-
δημεί· δεδιότες μὴ οἱ μετ' Εὐρυλόχου οὐ δύνωνται διελθεῖν τοὺς Ἀκαρνᾶνας·
καὶ σφίσιν ἢ μονωθεῖσιν ἡ μάχη γένηται, ἢ ἀναχωρεῖν βουλομένοις οὐκ ᾖ ἀσφα-
λές. οἱ μὲν οὖν μετ' Εὐρυλόχου Πελοποννήσιοι ὡς ᾔσθοντο τοὺς ἐν Ὄλπαις
Ἀμπρακιώτας ἥκοντας, ἄραντες ἐκ τοῦ Προσχίου ἐβοήθουν κατὰ τάχος·
καὶ διαβάντες τὸν Ἀχελῷον, ἐχώρουν δι' Ἀκαρνανίας οὔσης ἐρήμου διὰ τὴν
ἐς Ἄργος βοήθειαν· ἐν δεξιᾷ μὲν ἔχοντες τὴν Στρατίων πόλιν καὶ τὴν φρου-
ρὰν αὐτῶν, ἐν ἀριστερᾷ δὲ τὴν ἄλλην Ἀκαρνανίαν. καὶ διελθόντες τὴν Στρα-
τίων γῆν, ἐχώρουν διὰ τῆς Φυτίας, καὶ αὖθις Μεδεῶνος παρ' ἔσχατα· ἔπειτα διὰ
Λιμναίας· καὶ ἐπέβησαν τῆς Ἀγραίων οὐκέτι Ἀκαρνανίας, φιλίας δὲ σφίσι. λαβό-
μενοι δὲ τοῦ Θυάμου ὄρους ὅ ἐστιν Ἀγραϊκόν, ἐχώρουν δι' αὐτοῦ· καὶ κατέβησαν
ἐς τὴν Ἀργείαν νυκτὸς ἤδη· καὶ διεξελθόντες μεταξὺ τῆς τε Ἀργείων
πόλεως καὶ τῆς ἐπὶ Κρήναις Ἀκαρνάνων φυλακῆς, ἔλαθον· καὶ προσέμιξαν
τοῖς ἐν Ὄλπαις Ἀμπρακιώταις. γενόμενοι δὲ ἁθρόοι ἅμα τῇ ἡμέρᾳ καθί-
ζουσιν ἐπὶ τὴν Μητρόπολιν καλουμένην καὶ στρατόπεδον ἐποιήσαντο.
Ἀθηναῖοι δὲ ταῖς εἴκοσι ναυσὶν οὐ πολλῷ ὕστερον παραγίγνονται ἐς τὸν Ἀμπρακικὸν
κόλπον βοηθοῦντες τοῖς Ἀργείοις· καὶ Δημοσθένης Μεσσηνίων μὲν ἔχων

οἱ περὶ τὰς Ὄλπας Ἀμπρακιῶται. μή ποτε ἄρα οἱ ἐν τῷ Προσχίῳ Ἀμπρακιῶται μὴ δυνηθῶσι διελθεῖν τοὺς ἐν ταῖς Κρήναις Ἀκαρνᾶνας φυλάττοντας καὶ τοὺς μετ' Εὐρυλόχου Πελοποννησίους ὄντας ἐν τῇ μεσογείᾳ πόλει:

οἱ μετ' Εὐρυλόχου φοβηθέντες πρὶν μετ[illegible] ὅτι πρὸς [illegible] Ἀργείους οἰκοῦντας ἐπιθαλασσίαν καὶ διὰ μέσου ὄντας τῶν ἐν Κρήναις κωλύσαι φυλακήν, μεταξὺ τῆς τῶν Ἀργείων πόλεως καὶ τῆς φυλακῆς ἐχώρουν:

καὶ αἱ μὲν νῆες ἐκ θαλάσσης ἐφώρμουν τῷ λόφῳ τῶν περὶ τὰς Ὄλπας· ὁ τόπος [illegible] ἐσκήνουν·

διακοσίους ὁπλίτας· ἑξήκοντα δὲ τοξότας Ἀθηναίων· καὶ αἱ μὲν νῆες περὶ τὰς Ὄλπας
τὸν λόφον ἐκ θαλάσσης ἐφώρμουν· οἱ δὲ Ἀκαρνᾶνες καὶ Ἀμφιλόχων ὀλίγοι (οἱ γὰρ
πλείους ὑπὸ Ἀμπρακιωτῶν βίᾳ κατείχοντο) ἐς τὸ Ἄργος ἤδη ξυνεληλυθότες παρ-
εσκευάζοντο ὡς μαχούμενοι τοῖς ἐναντίοις· καὶ Δημοσθένην τοῦ παντὸς ξυμμαχικοῦ
αἱροῦνται ἡγεμόνα μετὰ τῶν σφετέρων στρατηγῶν· ὁ δὲ, προσαγαγὼν τῆς
Ὄλπης ἐγγὺς ἐστρατοπεδεύσατο· χαράδρα δ᾽ αὐτοὺς μεγάλη διεῖργε· καὶ
ἡμέρας μὲν πέντε ἡσύχαζον· τῇ δὲ ἕκτῃ, ἐτάσσοντο ἀμφότεροι ὡς ἐς μάχην·
καὶ μεῖζον γὰρ ἐγένετο καὶ περιέσχε τὸ τῶν Πελοποννησίων στρατόπεδον·
ὁ Δημοσθένης δείσας μὴ κυκλωθῇ, λοχίζει ἐς ὁδόν τινα κοίλην καὶ λοχμώδη
ὁπλίτας καὶ ψιλοὺς ξυναμφοτέρους ἐς τετρακοσίους, ὅπως κατὰ τὸ ὑπερέχον
τῶν ἐναντίων ἐν τῇ ξυνόδῳ αὐτῇ ἐξαναστάντες οὗτοι κατὰ νώτου γίγνωνται·
ἐπεὶ δὲ παρεσκεύαστο ἀμφοτέροις, ᾖσαν ἐς χεῖρας· Δημοσθένης μὲν τὸ δεξιὸν
κέρας ἔχων μετὰ Μεσσηνίων καὶ Ἀθηναίων ὀλίγων· τὸ δὲ ἄλλο, Ἀκαρνᾶνες ὡς
ἕκαστοι τεταγμένοι ἐπεῖχον· καὶ Ἀμφιλόχων οἱ παρόντες ἀκοντισταί· Πελοπον-
νήσιοι δὲ καὶ Ἀμπρακιῶται ἀναμὶξ τεταγμένοι πλὴν Μαντινέων· οὗτοι δὲ
ἐν τῷ εὐωνύμῳ μᾶλλον καὶ τὸ κέρας ἄκρον ἔχοντες, ἀθρόοι ἦσαν· ἀλλ᾽ Εὐρύλοχος
ἔσχατον εἶχε τὸ εὐώνυμον καὶ οἱ μετ᾽ αὐτοῦ κατὰ Μεσσηνίους καὶ Δημοσθένην·

καὶ φοβηθεὶς ὁ Δημοσθένης μὴ περικυκλωθῇ τὸ δεξιὸν μέρος τῶν Ἀθηναίων ὑπὸ τῶν εὐωνύμων τῶν Πελοποννησίων, καὶ [illegible] μεῖζον ἦν τῶν Πελοποννησίων τὸ εὐώνυμον καὶ ὑπερέτεινε [illegible]

ὡς δ᾽ ἐν χερσὶν ἤδη ὄντες περιέσχον τῷ κέρᾳ οἱ Πελοποννήσιοι, καὶ ἐκυκλοῦντο
τὸ δεξιὸν τῶν ἐναντίων, οἱ ἐκ τῆς ἐνέδρας Ἀκαρνᾶνες ἐπιγενόμενοι αὐτοῖς
κατὰ νώτου προσπίπτουσί τε καὶ τρέπουσιν· ὥστε μήτε ἐς ἀλκὴν ὑπομεῖναι,
φοβηθέντας τε ἐς φυγὴν καὶ τὸ πλέον τοῦ στρατεύματος καταστῆσαι· ἐπειδὴ γὰρ εἶδον
τὸ κατ᾽ Εὐρύλοχον, καὶ ὃ κράτιστον ἦν διαφθειρόμενον, πολλῷ μᾶλλον ἐφοβοῦντο·

ὑπερέχον τῷ εὐωνύμῳ κέρατι·

καὶ οἱ Μεσσήνιοι ὄντες ταύτῃ μετὰ τοῦ Δημοσθένους τὸ πολὺ τοῦ ἔργου
ἐπεξῆλθον· οἱ δὲ Ἀμπρακιῶται καὶ οἱ κατὰ τὸ δεξιὸν κέρας, ἐνίκων τὸ καθ᾽
αὑτοὺς καὶ πρὸς τὸ Ἄργος ἀπεδίωξαν· καὶ γὰρ μαχιμώτατοι τῶν περὶ ἐκεῖνα
τὰ χωρία ἐτύγχανον ὄντες· ἐπαναχωροῦντες δὲ ὡς ἑώρων τὸ πλέον νενικη-
μένον, καὶ οἱ ἄλλοι Ἀκαρνᾶνες σφίσι προσέκειντο, χαλεπῶς διεσῴζοντο
ἐς τὰς Ὄλπας· καὶ πολλοὶ ἀπέθανον αὐτῶν ἀφυλάκτως [ἀτάκτως] καὶ οὐδενὶ κόσμῳ

καὶ οἱ Μεσσήνιοι ὄντες μετὰ τοῦ [illegible] τὸ μέρος τὸ πολὺ τοῦ ἔργου διεπράξαντο, ἤγουν ἐπὶ πολὺ τοὺς ἐναντίους [illegible]

προσπίπτοντες, πλὴν Μαντινέων· οὗτοι δὲ μάλιστα ξυντεταγμένοι παντὸς
τοῦ στρατοῦ, ἀνεχώρησαν· καὶ ἡ μὲν μάχη ἐτελεύτα ἐς ὀψέ. Μενεδάϊος
δὲ τῇ ὑστεραίᾳ Εὐρυλόχου τεθνεῶτος καὶ Μακαρίου, αὐτὸς παρειληφὼς τὴν ἀρχὴν
καὶ ἀπορῶν μεγάλης ἥσσης γεγενημένης ὅτῳ τρόπῳ ἢ μένων πολιορκήσεται
ἐκ τε γῆς καὶ ἐκ θαλάσσης ταῖς Ἀττικαῖς ναυσὶν ἀποκεκλῃμένος ἢ καὶ ἀνα-
χωρῶν διασωθήσεται, προσφέρει λόγον περὶ σπονδῶν καὶ ἀναχωρήσεως Δη-
μοσθένει καὶ τοῖς Ἀκαρνάνων στρατηγοῖς· καὶ περὶ νεκρῶν ἅμα ἀναιρέσεως.
οἱ δὲ, νεκροὺς μὲν ἀπέδοσαν· καὶ τροπαῖον αὐτοὶ ἔστησαν· καὶ τοὺς ἑαυτῶν
τριακοσίους μάλιστα ἀποθανόντας, ἀνείλοντο· ἀναχώρησιν δὲ ἐκ μὲν τοῦ προφανοῦς
οὐκ ἐσπείσαντο ἅπασι· κρύφα δὲ Δημοσθένης μετὰ τῶν ξυστρατήγων Ἀκαρ-
νάνων σπένδονται Μαντινεῦσι καὶ Μενεδαΐῳ καὶ τοῖς ἄλλοις ἄρχουσι τῶν Πελοπον-
νησίων· καὶ ὅσοι αὐτῶν ἦσαν ἀξιολογώτατοι, ἀποχωρεῖν κατὰ τάχος· βουλόμενος
ψιλῶσαι τοὺς Ἀμπρακιώτας τε καὶ τὸν μισθοφόρον ὄχλον τὸν ξενικόν·
μάλιστα δὲ Λακεδαιμονίους καὶ Πελοποννησίους διαβαλεῖν ἐς τοὺς ἐκείνῃ χρῄζων
Ἕλληνας· ὡς καταπροδόντες τὸ ἑαυτῶν προυργιαίτερον ἐποιήσαντο· καὶ
οἱ μὲν, τούς τε νεκροὺς ἀνείλοντο καὶ διὰ τάχους ἔθαπτον· ὥσπερ ὑπῆρ-
χε· καὶ τὴν ἀποχώρησιν κρύφα οἷς ἐδέδοτο ἐπεβούλευον. τῷ δὲ Δημοσθένει
καὶ τοῖς Ἀκαρνᾶσιν ἀγγέλλεται, τοὺς Ἀμπρακιώτας τοὺς ἐκ τῆς πόλεως πανδη-
μεὶ κατὰ τὴν πρώτην ἐκ τῶν Ὀλπῶν ἀγγελίαν ἐπιβοηθεῖν διὰ τῶν Ἀμφιλόχων
βουλομένους τοῖς ἐν Ὄλπαις ξυμμῖξαι, εἰδότας οὐδὲν τῶν γεγενημένων.
καὶ πέμπει εὐθὺς τοῦ στρατοῦ μέρος τι τὰς ὁδοὺς προλοχιοῦντας· καὶ τὰ
καρτερὰ προκαταληψομένους· καὶ τῇ ἄλλῃ στρατιᾷ ἅμα παρεσκευάζετο βοηθεῖν
ἐπ' αὐτούς. ἐν τούτῳ δ' οἱ Μαντινῆς καὶ οἷς ἔσπειστο, πρόφασιν ἐπὶ λαχανισμὸν
καὶ φρυγάνων ξυλλογὴν ἐξελθόντες, ὑπαπῇσαν κατ' ὀλίγους, ἅμα ξυλλέγοντες,
ἐφ' ἃ ἐξῆλθον δῆθεν· προκεχωρηκότες δὲ ἤδη ἄπωθεν τῆς Ὄλπης, θᾶσσον
ἀπεχώρουν. οἱ δ' Ἀμπρακιῶται καὶ οἱ ἄλλοι ὅσοι μὲν ἐτύγχανον οὕτως
ἀθρόοι ξυνεξελθόντες, ὡς ἔγνωσαν ἀπιόντας, ὥρμησαν καὶ αὐτοὶ καὶ ἔθεον
δρόμῳ ἐπικαταλαβεῖν βουλόμενοι· οἱ δὲ Ἀκαρνᾶνες τὸ μὲν πρῶτον καὶ πάντας

μονῶσαι ἢ ψιλοὺς τῶν συμμάχων ποιῆσαι.

τοὺς Λακεδαιμονίους
καὶ Πελοποννησίους τοῖς
Ἀμπρακιώταις· ὡς προ-
δόντας καὶ τὸ ἑαυτῶν συμ-
φέρον προτιμήσαντας·
ὡς τὸ ἑαυτῶν προὔργου ποιησαμένους·
καὶ οἷς ἐσπείσατο μὲν Δημο-
σθένης Μαντινεῦσι καὶ
Μενεδαΐῳ συγχωρηθὲν
ἀναχωρῆσαι, οὗτοι κρύφα
ἐβουλεύοντο ἀναχωρῆσαι·
ἵνα μὴ οἱ Ἀκαρνᾶνες κω-
λύσωσιν αὐτούς·

τοὺς τε Πελοποννησίους
καὶ Ἀμπρακιώτας·
καὶ ὁμοῦ καὶ τοὺς Πελο-
ποννησίους καὶ Ἀμπρακιώτας·
ὥσπερ καὶ τοὺς Ἀμπρα-
κιώτας·

ἐνόμιζον ἀπιέναι ἀσπόνδους ὁμοίως καὶ τοὺς πελοποννησίους ἐπιδιώκειν· καί τινας
αὐτῶν τῶν στρατηγῶν κωλύοντας καὶ φάσκοντας σπονδὰς εἶναι αὐτοῖς, ἠκόντισέ τις
νομίζων καταπροδίδοσθαι σφᾶς· ἔπειτα μέντοι τοὺς μὲν μαντινέας καὶ τοὺς
πελοποννησίους ἀφίεσαν· τοὺς δ᾽ ἀμπρακιώτας ἔκτεινον· καὶ ἦν πολλὴ ἔρις
καὶ ἄγνοια· εἴτε ἀμπρακιώτης τίς ἐστιν, εἴτε πελοποννήσιος· καὶ ἐς διακοσίους
μέν τινας αὐτῶν ἀπέκτειναν· οἱ δ᾽ ἄλλοι διέφυγον ἐς τὴν ἀγραΐδα ὅμορον οὖσαν,
καὶ σαλύνθιος αὐτοὺς ὁ βασιλεὺς ἀγραίων φίλος ὢν, ὑπεδέξατο. οἱ δ᾽ ἐκ
τῆς πόλεως ἀμπρακιῶται ἀφικνοῦνται ἐπ᾽ ἰδομενήν. ἐστὸν δὲ δύο λόφω ἡ ἰ-
δομενὴ ὑψηλώ· τούτοιν τὸν μὲν μείζω νυκτὸς ἐπιγενομένης οἱ προαποσταλέντες
ὑπὸ τοῦ δημοσθένους ἀπὸ τοῦ στρατοπέδου, ἔλαθόν τε καὶ ἔφθασαν
προκαταλαβόντες· ἐς δὲ τὸν ἐλάσσω ἔτυχον οἱ ἀμπρακιῶται προαναβάντες
καὶ ηὐλίσαντο. ὁ δὲ δημοσθένης δειπνήσας ἐχώρει· καὶ τὸ ἄλλο στράτευμα
ἀπὸ ἑσπέρας, αὐτὸς μὲν τὸ ἥμισυ ἔχων ἐπὶ τῆς ἐσβολῆς· τὸ δ᾽ ἄλλο διὰ
τῶν ἀμφιλοχικῶν ὀρῶν· καὶ ἅμα ὄρθρῳ ἐπιπίπτει τοῖς ἀμπρακιώταις ἔτι ἐν
ταῖς εὐναῖς, καὶ οὐ προῃσθημένοις τὰ γεγενημένα· ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον νομί-
σασι τοὺς ἑαυτῶν εἶναι· καὶ γὰρ τοὺς μεσσηνίους πρώτους ὁ δημο-
σθένης ἐπίτηδες ἔταξε· καὶ προσαγορεύειν ἐκέλευε δωρίδα τε γλῶσσαν ἱέντας,
καὶ τοῖς προφύλαξι πίστιν παρεχομένους· ἅμα δὲ καὶ οὐ καθορωμένους
τῇ ὄψει νυκτὸς ἔτι οὔσης· ὡς οὖν ἐπέπεσε τῷ στρατεύματι αὐτῶν, τρέπουσι·
καὶ τοὺς μὲν πολλοὺς αὐτοῦ διέφθειραν· οἱ δὲ λοιποὶ κατὰ τὰ ὄρη ἐς φυγὴν
ὥρμησαν· προκατειλημμένων δὲ τῶν ὁδῶν, καὶ ἅμα τῶν μὲν ἀμφιλόχων ἐμπεί-
ρων ὄντων τῆς ἑαυτῶν γῆς καὶ ψιλῶν πρὸς ὁπλίτας· τῶν δὲ ἀπείρων καὶ
ἀνεπιστημόνων ὅπῃ τράπωνται, ἐσπίπτοντες ἔς τε χαράδρας καὶ τὰς προλε-
λοχισμένας ἐνέδρας, διεφθείροντο· καὶ ἐς πᾶσαν ἰδέαν χωρήσαντες τῆς
φυγῆς, ἐτράποντό τινες καὶ ἐς τὴν θάλασσαν οὐ πολὺ ἀπέχουσαν· καὶ ὡς
εἶδον τὰς ἀττικὰς ναῦς παραπλεούσας ἅμα τοῦ ἔργου τῇ ξυντυχίᾳ, προσένευσαν·
ἡγησάμενοι ἐν τῷ αὐτίκα φόβῳ κρεῖσσον εἶναι σφίσιν ὑπὸ τῶν ἐν ταῖς ναυσὶν,
εἰ δεῖ, διαφθαρῆναι ἢ ὑπὸ τῶν βαρβάρων καὶ ἐχθίστων ἀμφιλόχων. οἱ μὲν οὖν ἀμ-

σ καί τινας τῶν ἰδίων στρα-
τηγῶν καὶ [illegible]
[illegible]· κωλύοντας καὶ
φάσκοντας [illegible] αὐ-
τοῖς σπονδάς. καὶ [illegible]
δεδωκέναι τὴν ἀναχώρησιν
αὐτοῖς ὑπὸ δημοσθένους. ἀμφισβήτησις καὶ ἄγνοια
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
δ [illegible] τὸ αὐτό:
[illegible]
[illegible]

Ἀμπρακιωτῶν τοιούτῳ τρόπῳ κακοπραγησάντων, ὀλίγοι ἀπὸ πολλῶν ἐσώθησαν ἐς
τὴν πόλιν· Ἀκαρνᾶνες δὲ σκυλεύσαντες τοὺς νεκροὺς καὶ τροπαῖα στήσαντες,
ἀπεχώρησαν ἐς Ἄργος. καὶ αὐτοῖς τῇ ὑστεραίᾳ ἦλθε κῆρυξ ἀπὸ τῶν ἐς Ἀγραίους
καταφυγόντων ἐκ τῆς Ὄλπης Ἀμπρακιωτῶν, ἀναίρεσιν αἰτήσων τῶν νεκρῶν·
οὓς ἀπέκτειναν ὕστερον τῆς πρώτης μάχης, ὅτε μετὰ τῶν Μαντινέων καὶ τῶν
ὑποσπόνδων ξυνεξῄεσαν ἀσπόνδως. ἰδὼν δ' ὁ κῆρυξ τὰ ὅπλα τῶν ἀπὸ
τῆς πόλεως Ἀμπρακιωτῶν, ἐθαύμαζε τὸ πλῆθος· οὐ γὰρ ᾔδει τὸ πάθος·
ἀλλ' ᾤετο τῶν μετὰ σφῶν εἶναι. καί τις αὐτὸν ἤρετο, ὅ τι θαυμάζοι καὶ ὁπόσοι
αὐτῶν τεθνᾶσιν· οἰόμενος αὖ ὁ ἐρωτῶν εἶναι τὸν κήρυκα ἀπὸ τῶν ἐν Ἰ-
δομεναῖς, ὁ δ' ἔφη διακοσίους μάλιστα. ὑπολαβὼν δ' ὁ ἐρωτῶν εἶπεν· οὔκουν
τὰ ὅπλα ταυτὶ φαίνεται, ἀλλὰ πλέον ἢ χιλίων. αὖθις δὲ εἶπεν ἐκεῖνος· οὐκ
ἄρα τῶν μεθ' ἡμῶν μαχομένων ἐστίν. ὁ δ' ἀπεκρίνατο· εἴπερ γε ὑμεῖς ἐν Ἰδο-
μενῇ χθὲς ἐμάχεσθε. ἀλλ' ἡμεῖς γε οὐδενὶ ἐμαχόμεθα χθές, ἀλλὰ πρῴην
ἐν τῇ ἀποχωρήσει. καὶ μὲν δὴ τούτοις γε ἡμεῖς χθὲς ἀπὸ τῆς πόλεως βο-
ηθήσασι τῆς Ἀμπρακιωτῶν ἐμαχόμεθα. ὁ δὲ κῆρυξ ὡς ἤκουσε καὶ ἔγνω
ὅτι ἡ ἀπὸ τῆς πόλεως βοήθεια διέφθαρται, ἀνοιμώξας καὶ ἐκπλαγεὶς τῷ με-
γέθει τῶν παρόντων κακῶν, ἀπῆλθεν εὐθὺς ἄπρακτος, καὶ οὐκέτι ἀπῄτει
τοὺς νεκρούς. πάθος γὰρ τοῦτο μιᾷ πόλει Ἑλληνίδι ἐν ἴσαις ἡμέραις μέ-
γιστον δὴ τῶν κατὰ τὸν πόλεμον τόνδε ἐγένετο. καὶ ἀριθμὸν οὐκ ἔγραψα τῶν
ἀποθανόντων, διότι ἄπιστον τὸ πλῆθος λέγεται ἀπολέσθαι, ὡς πρὸς τὸ μέγε-
θος τῆς πόλεως. Ἀμπρακίαν μέντοι οἶδα ὅτι εἰ ἐβουλήθησαν Ἀκαρνᾶνες
καὶ Ἀμφίλοχοι Ἀθηναίοις καὶ Δημοσθένει πειθόμενοι ἐξελεῖν, αὐτοβοεὶ
ἂν εἷλον. νῦν δ' ἔδεισαν μὴ οἱ Ἀθηναῖοι ἔχοντες αὐτὴν χαλεπώτεροι
σφίσι πάροικοι ὦσι. μετὰ δὲ ταῦτα τρίτον μέρος νείμαντες τῶν σκύλων
τοῖς Ἀθηναίοις, τὰ ἄλλα κατὰ τὰς πόλεις διείλοντο. καὶ τὰ μὲν τῶν Ἀθηναίων πλέ-
οντα ἑάλω· τὰ δὲ νῦν ἀνακείμενα ἐν τοῖς Ἀττικοῖς ἱεροῖς, Δημοσθένει
ἐξῃρέθησαν τριακόσιαι πανοπλίαι, καὶ ἄγων αὐτὰς κατέπλευσε· καὶ
ἐγένετο ἅμα αὐτῷ μετὰ τὴν ἐκ τῆς Αἰτωλίας ξυμφορὰν ἀπὸ ταύτης

(margin, beside line 11:) βιασθεὶς ἠναγκάσθη

(interlinear, line 13:) ὁ ἐρωτῶν

(marginal scholion:)
ἔσχε μάλιστα τὸ αἴτιον ζητοῦντος πρὸς τὸ πλῆθος ὁ κῆρυξ. διὰ τὶ
δὲ τοιοῦτόν ἐστιν· οἱ ἐς Ἀγραίους καταφυγόντες Ἀμπρακιῶται ἔπεμ-
ψαν αἰτήσοντες τὰ σώματα τῶν νεκρῶν, οὓς ἀπέκτειναν
Ἀκαρνᾶνες ὕστερον τῆς πρώτης μάχης. πρώτη μὲν γὰρ μάχη
ἐγένετο περὶ τὴν Ὄλπην καὶ τοὺς ὑποσπόνδους·
δευτέρα δὲ ἡ ἐν τῇ φυγῇ περὶ τοὺς Ἀμπρακιώτας·
τρίτη δὲ ἡ περὶ τοὺς ἐν Ἰδομεναῖς. ὁ οὖν κῆρυξ τὴν ἀναί-
ρεσιν ᾔτει τῶν ἐν τῇ δευτέρᾳ μάχῃ τεθνηκότων. οὐκ ᾔδει
ὅτι ἐν τῇ τρίτῃ μάχῃ ἀπώλοντο πολλοὶ ἀπὸ πόλεως,
ἀλλ' ᾤετο τῶν μετὰ σφῶν εἶναι ἐν τῇ δευτέρᾳ μάχῃ ἀποθανόν-
των τὸ πλῆθος.
ἐρωτᾷ ἐν ὁ τις αὐτὸν ὅ τι
θαυμάζοι. ὁ δὲ εἶπεν ὅτι πο-
σοῦτοι αὐτῶν εἰσι τεθνηκότες.
ὥσπερ δὲ ὁ κῆρυξ οὐκ ᾔδει
τὰ περὶ τῆς τρίτης μάχης,
οὕτως ὁ ἐρωτῶν οὐκ ἠπίστα-
το περὶ τῶν ἐν τῇ δευτέρᾳ μάχῃ
τεθνηκότων ὁ κῆρυξ ἧκεν,
ἀλλὰ ἐνόμιζε περὶ τῶν
ἐν τῇ τρίτῃ μάχῃ τεθνηκό-
των ἐληλυθέναι.

τῆς πράξεως ἀδεεστέρα ἡ κάθοδος. ἀπέπλευσαν δὲ καὶ οἱ ἐν ταῖς εἴκοσι ναυσὶ
ἀθηναῖοι ἐς ναύπακτον. ἀκαρνᾶνες δὲ καὶ ἀμφίλοχοι ἀπελθόντων ἀθηναίων
καὶ δημοσθένους τοῖς ὡς σαλύνθιον καὶ ἀγραίους καταφυγοῦσιν ἀμπρα
κιώταις καὶ πελοποννησίοις ἀναχώρησιν ἐσπείσαντο ἐξ οἰνιαδῶν. οἵπερ καὶ
μετανέστησαν παρὰ σαλύνθιον. καὶ ἐς τὸν ἔπειτα χρόνον σπονδὰς καὶ ξυμμα
χίαν ἐποιήσαντο ἑκατὸν ἔτη ἀκαρνᾶνες καὶ ἀμφίλοχοι πρὸς ἀμπρακιώ
τας ἐπὶ τοῖσδε· ὥστε μήτε ἀμπρακιώτας μετὰ ἀκαρνάνων στρατεύειν ἐπὶ πελο
ποννησίους, μήτε ἀκαρνᾶνας μετὰ ἀμπρακιωτῶν ἐπὶ ἀθηναίους. βοηθεῖν
δὲ τῇ ἀλλήλων· καὶ ἀποδοῦναι ἀμπρακιώτας, ὁπόσα ἢ χωρία ἢ ὁμήρους
ἀμφιλόχων ἔχουσι· καὶ ἐπὶ ἀνακτόριον μὴ βοηθεῖν πολέμιον ὂν ἀκαρνᾶσι.
ταῦτα ξυνθέμενοι, διέλυσαν τὸν πόλεμον. μετὰ δὲ ταῦτα κορίνθιοι φυλα
κὴν ἑαυτῶν ἐς τὴν ἀμπρακίαν ἀπέστειλαν ἐς τριακοσίους ὁπλίτας καὶ
ξενοκλείδαν τὸν εὐθυκλέους ἄρχοντα. οἳ κομιζόμενοι χαλεπῶς διὰ τῆς ἠπείρου
ἀφίκοντο. τὰ μὲν κατ' ἀμπρακίαν, οὕτως ἐγένετο. οἱ δ' ἐν τῇ σικελίᾳ ἀ
θηναῖοι τοῦ αὐτοῦ χειμῶνος, ἔς τε τὴν ἱμεραίαν ἀπόβασιν ἐποιήσαντο ἐκ τῶν
νεῶν μετὰ τῶν σικελῶν τῶν ἄνωθεν ἐσβεβληκότων ἐς τὰ ἔσχατα τῆς ἱμεραίας,
καὶ ἐπὶ τὰς αἰόλου νήσους ἔπλευσαν. ἀναχωρήσαντες δὲ ἐς ῥήγιον,
τὸν πυθόδωρον τὸν ἰσολόχου ἀθηναίων στρατηγὸν καταλαμβάνουσιν ἐπὶ τὰς
ναῦς διάδοχον ὧν ὁ λάχης ἦρχεν. οἱ γὰρ ἐν σικελίᾳ ξύμμαχοι πλεύσαντες ἔπει
σαν τοὺς ἀθηναίους βοηθεῖν σφίσι πλείοσι ναυσίν. τῆς μὲν γὰρ γῆς αὐτῶν οἱ συρ-
ρακούσιοι ἐκράτουν. τῆς δὲ θαλάσσης ὀλίγαις ναυσὶν εἰργόμενοι παρε
σκευάζοντο ναυτικὸν ξυναγείροντες, ὡς οὐ περιοψόμενοι. καὶ ἐπλήρουν ναῦς
τεσσαράκοντα οἱ ἀθηναῖοι ὡς ἀποστελοῦντες αὐτοῖς· ἅμα μὲν ἡγούμενοι θᾶσσον
τὸν ἐκεῖ πόλεμον καταλυθήσεσθαι· ἅμα δὲ βουλόμενοι μελέτην τοῦ ναυτικοῦ
ποιεῖσθαι. τὸν μὲν οὖν ἕνα τῶν στρατηγῶν ἀπέστελλον πυθόδωρον ὀλίγαις
ναυσί. σοφοκλέα δὲ τὸν σωστρατίδου καὶ εὐρυμέδοντα τὸν θουκλέους ἐπὶ τῶν
πλειόνων ἀποπέμψειν ἔμελλον. ὁ δὲ πυθόδωρος ἤδη ἔχων τὴν
τοῦ λάχητος τῶν νεῶν ἀρχήν, ἔπλευσε τελευτῶντος τοῦ χειμῶνος

οἱ συρρακούσιοι τῆς θα
λάττης ὑπὸ ἀθηναίων
εἰργόμενοι ἀντ' ἀττικῶν:
6 ἐν ᾧ [illegible] καὶ ἀσπίδας
τὸν αὐτῶν διαβιβάζειν:

ἐπὶ τὸ Λοκρῶν φρούριον ὃ περὶ τὸν Καΐκινον εἶχον· καὶ νικηθεὶς μάχῃ ὑπὸ τῶν
Λοκρῶν ἀνεχώρησεν. ἐρρύη δὲ περὶ αὐτὸ τὸ ἔαρ τοῦτο, ὁ ῥύαξ τοῦ πυρὸς
ἐκ τῆς Αἴτνης ὥσπερ καὶ τὸ πρότερον· καὶ γῆν τινὰ ἔφθειρε τῶν Καταναίων,
οἳ ὑπὸ τῇ Αἴτνῃ τῷ ὄρει οἰκοῦσιν· ὅπερ μέγιστόν ἐστιν ὄρος ἐν τῇ Σικελίᾳ. λέγεται
δὲ πεντηκοστῷ ἔτει ῥυῆναι τοῦτο μετὰ τὸ πρότερον ῥεῦμα· τὸ δὲ ξύμπαν τρὶς γε-
γενῆσθαι τὸ ῥεῦμα, ἀφ' οὗ Σικελία ὑπὸ Ἑλλήνων οἰκεῖται. ταῦτα μὲν κατὰ τὸν χει-
μῶνα τοῦτον ἐγένετο· καὶ ἕκτον ἔτος τῷ πολέμῳ ἐτελεύτα τῷδε, ὃν Θουκυ-
δίδης ξυνέγραψεν:~ + θουκυδίδου συγγραφῆς γ':~

Τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου θέρους περὶ σίτου ἐκβολήν, Συρακοσίων δέκα νῆες
πλεύσασαι καὶ Λοκρίδες ἴσαι, Μεσσήνην τὴν ἐν Σικελίᾳ κατέλαβον αὐτῶν
ἐπαγαγομένων· καὶ ἀπέστη Μεσσήνη Ἀθηναίων. ἔπραξαν δὲ τοῦτο μάλιστα οἱ μὲν
Συρακόσιοι ὁρῶντες προσβολὴν ἔχον τὸ χωρίον τῆς Σικελίας, καὶ φοβού-
μενοι τοὺς Ἀθηναίους, μὴ ἐξ αὐτοῦ ὁρμώμενοι ποτὲ σφίσι μείζονι παρασκευῇ
ἐπέλθωσιν· οἱ δὲ Λοκροὶ κατὰ ἔχθος τὸ Ῥηγίνων, βουλόμενοι ἀμφοτέρωθεν
αὐτοὺς καταπολεμεῖν. καὶ ἐσεβεβλήκεσαν ἅμα ἐς τὴν Ῥηγίνων οἱ Λοκροὶ παν-
στρατιᾷ, ἵνα μὴ ἐπιβοηθῶσι τοῖς Μεσσηνίοις· ἅμα δὲ καὶ ξυνεπαγόντων Ῥη-
γίνων φυγάδων, οἳ ἦσαν παρ' αὐτοῖς. τὸ γὰρ Ῥήγιον ἐπὶ πολὺν χρόνον ἐστασίαζε,
καὶ ἀδύνατα ἦν ἐν τῷ παρόντι τοὺς Λοκροὺς ἀμύνεσθαι· ᾗ καὶ μᾶλλον ἐπετί-
θεντο. δῃώσαντες δὲ, οἱ μὲν Λοκροὶ τῷ πεζῷ ἀπεχώρησαν· αἱ δὲ νῆες
Μεσσήνην ἐφρούρουν· καὶ ἄλλαι αἱ πληρούμεναι ἔμελλον αὐτόσε ἐγκαθορ-
μισάμεναι, τὸν πόλεμον ἐντεῦθεν ποιήσεσθαι. ὑπὸ δὲ τοὺς αὐτοὺς χρόνους
τοῦ ἦρος, πρὶν τὸν σῖτον ἐν ἀκμῇ εἶναι, Πελοποννήσιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι
ἐσέβαλον ἐς τὴν Ἀττικήν· ἡγεῖτο δὲ Ἆγις ὁ Ἀρχιδάμου Λακεδαιμονίων
βασιλεύς· καὶ ἐγκαθεζόμενοι ἐδῄουν τὴν γῆν. Ἀθηναῖοι δὲ τάς τε τεσσαράκοντα
ναῦς ἐς Σικελίαν ἀπέστειλαν ὥσπερ παρεσκευάζοντο· καὶ στρατηγοὺς τοὺς
ὑπολοίπους, Εὐρυμέδοντα καὶ Σοφοκλέα· Πυθόδωρος γὰρ ὁ τρίτος αὐτῶν ἤδη
προαφῖκτο ἐς Σικελίαν. εἶπον δὲ τούτοις καὶ Κερκυραίων ἅμα παραπλέοντας
τῶν ἐν τῇ πόλει ἐπιμεληθῆναι· οἳ ἐλῃστεύοντο ὑπὸ τῶν ἐν τῷ ὄρει φυγάδων·

ῥύαξ πυρὸς ἐν Σικελίᾳ ἀπ' Αἴτνης:~

ὧδε τέλος τῆς γ' καὶ ἀρχὴ τῆς δ':~

σίτου ἐκβολὴν ἤτοι ὅταν ὁ στάχυς ἐκ τοῦ καλάμου [illegible] ἐπιφέρει· ὑπὸ δὲ τοὺς
αὐτοὺς χρόνους τοῦ ἦρος· διὸ στάχυες ἐκφύονται:~
αἱ προσορμήσεις καὶ ἔφοδοι τῆς Σικελίας πρὸ τῆς Σικελίας:~

θέλοντες οἱ Λοκροὶ ἀμφοτέρωθεν καταπολεμεῖν ἐκ τῆς τῶν Ῥηγίνων χώρας καὶ ἐκ τῆς Λοκρίδος καὶ [illegible] χώρας:~

ἀπόστασις Μεσσήνης.

πρὶν τὸν σῖτον ἐν ἀκμῇ εἶναι· τὸ δὲ ἑξῆς ἦν, [illegible] οὐκ ἀλλὰ μετὰ βραχὺ ἐγένετο ἀπὸ δὲ τῆς [illegible] ἐπὶ αἰτίας:~

οἱ Πελοποννήσιοι

Πελοποννησίων αὐτόσε νῆες ἑξήκοντα παρεπεπλεύκεσαν τοῖς ἐν τῷ ὄρει
τιμωροί· καὶ λιμοῦ ὄντος μεγάλου ἐν τῇ πόλει, νομίζοντες κατασχήσειν
ῥᾳδίως τὰ πράγματα. Δημοσθένει δὲ ὄντι ἰδιώτῃ μετὰ τὴν ἀναχώρησιν
τὴν ἐξ Ἀκαρνανίας αὐτῷ δεηθέντι εἶπον χρῆσθαι ταῖς ναυσὶ ταύταις, ἢν βούληται
περὶ τὴν Πελοπόννησον. καὶ ὡς ἐγένοντο πλέοντες κατὰ τὴν Λακωνικὴν
καὶ ἐπυνθάνοντο ὅτι αἱ νῆες ἐν Κερκύρᾳ ἤδη εἰσὶ τῶν Πελοποννησίων,
ὁ μὲν Εὐρυμέδων καὶ Σοφοκλῆς ἠπείγοντο ἐς τὴν Κέρκυραν· ὁ δὲ Δημοσθένης
ἐς τὴν Πύλον πρῶτον ἐκέλευε σχόντας αὐτοὺς καὶ πράξαντας ἃ δεῖ τὸν πλοῦν
ποιεῖσθαι· ἀντιλεγόντων δὲ, κατὰ τύχην χειμὼν ἐπιγενόμενος κατήνεγκε
τὰς ναῦς ἐς τὴν Πύλον. καὶ ὁ Δημοσθένης εὐθὺς ἠξίου τειχίζεσθαι τὸ
χωρίον· ἐπὶ τοῦτο γὰρ ξυνεκπλεῦσαι· καὶ ἀπέφαινε πολλὴν εὐπορίαν ξύλων
τε καὶ λίθων, φύσει καρτερὸν ὂν καὶ ἐρῆμον αὐτό τε καὶ ἐπὶ πολὺ τῆς
χώρας· ἀπέχει γὰρ σταδίους μάλιστα ἡ Πύλος τῆς Σπάρτης τετρακοσίους·
καὶ ἔστιν ἐν τῇ Μεσσηνίᾳ ποτὲ οὔσῃ γῇ· καλοῦσι δὲ αὐτὴν οἱ Λακεδαιμόνιοι
Κορυφάσιον. οἱ δὲ, πολλὰς ἔφασαν εἶναι ἄκρας ἐρήμους τῆς Πελοποννήσου,
ἢν βούληται καταλαμβάνων τὴν πόλιν δαπανᾶν. τῷ δὲ, διάφορον
ἐδόκει εἶναι τοῦτο τὸ χωρίον ἑτέρου μᾶλλον· λιμένος τε προσόντος καὶ
τοὺς Μεσσηνίους οἰκείους ὄντας αὐτῷ τὸ ἀρχαῖον καὶ ὁμοφώνους τοῖς
Λακεδαιμονίοις, πλεῖστ' ἂν βλάπτειν ἐξ αὐτοῦ ὁρμωμένους καὶ βεβαίους
ἅμα τοῦ χωρίου φύλακας ἔσεσθαι. ὡς δὲ οὐκ ἔπειθεν
οὔτε τοὺς στρατηγοὺς οὔτε τοὺς στρατιώτας, ὕστερον καὶ τοῖς ταξιάρχοις κοινώσας, ἡσύχαζεν
ὑπὸ ἀπλοίας, μέχρι αὐτοῖς τοῖς στρατιώταις σχολάζουσιν ὁρμὴ ἐσέπεσε
περιστᾶσιν ἐκτειχίσαι τὸ χωρίον· καὶ ἐγχειρήσαντες εἰργάζοντο· σιδήρια
μὲν λιθουργὰ οὐκ ἔχοντες, λογάδην δὲ φέροντες λίθους· καὶ ξυνετίθεσαν

ἐκδαπανᾶν· ἐκβαλεῖν

ἔνιοι ἤκουσαν καὶ Μεσσηνίους οἰκείους ὄντας αὐτῷ τῷ Δημοσθένει· ἄμεινον δὲ αὐτοὺς τῷ χωρίῳ. οἱ γὰρ μετὰ τοῦ Δημοσθένους ἐληλυθότες ἐκ Ναυπάκτου Μεσσήνιοι συμπλεύσαντες τοῖς περὶ τὴν Πύλον οἰκοῦσι Μεσσηνίοις καὶ ὁμοφώνοις τοῖς Λακεδαιμονίοις τῷ ἐξ αὐτοῦ ὁρμωμένους ἐκ τῆς Πύλου πλεῖστα βλάπτειν τὴν Λακωνικὴν [illegible] διὰ τὴν ὁμοφωνίαν [illegible]
οἱ μὲν τοῖς ἐπιτυχοῦσιν ἤκουσαν· ἄμεινον δὲ τοῖς ἐπιλέκτοις· ὡς καὶ αὐτὸς λέγει [illegible] [illegible] οὐκ [illegible] τοῖς τυχοῦσιν [illegible] λίθοις· ὡς ἕκαστα [illegible] τὸ τεῖχος· [illegible] τοῖς ἐργασαμένοις τούτοις [illegible]
ἔνιοι ἀπὸ [illegible] [illegible] [illegible] φωνῆς [illegible]

+

ὡς ἕκαστόν τι ξυμβαίνοι· καὶ τὸν πηλὸν, εἴ ποι δέοι χρῆσθαι, ἀγγείων ἀπορίᾳ
ἐπὶ τοῦ νώτου ἔφερον, ἐγκεκυφότες τε, ὡς μάλιστα μέλλοι ἐπιμένειν· καὶ τὼ
χεῖρε ἐς τοὐπίσω ξυμπλέκοντες, ὅπως μὴ ἀποπίπτοι· παντί τε τρόπῳ
ἠπείγοντο φθῆναι τοὺς λακεδαιμονίους τὰ ἐπιμαχώτατα ἐξεργασάμενοι
πρὶν ἐπιβοηθῆσαι· τὸ γὰρ πλέον τοῦ χωρίου αὐτὸ καρτερὸν ὑπῆρχε καὶ οὐδὲν ἔδει τείχους·
οἱ δὲ ἑορτήν τινα ἔτυχον ἄγοντες· καὶ ἅμα πυνθανόμενοι ἐν ὀλιγωρίᾳ ἐποιοῦντο
ὡς ὅταν ἐξέλθωσιν, ἢ οὐχ ὑπομενοῦντας σφᾶς, ἢ ῥᾳδίως ληψόμενοι βίᾳ·
καί τι καὶ αὐτοὺς ὁ στρατὸς ἔτι ἐν ταῖς ἀθήναις ὢν ἐπέσχε· τειχίσαντες δὲ
οἱ ἀθηναῖοι τοῦ χωρίου τὰ πρὸς ἤπειρον καὶ ἃ μάλιστα ἔδει ἐν ἡμέραις ἓξ τὸν
μὲν δημοσθένην μετὰ νεῶν πέντε αὐτοῦ φύλακα καταλείπουσι· ταῖς
δὲ πλείοσι ναυσὶ τὸν ἐς τὴν κέρκυραν πλοῦν καὶ σικελίαν ἠπείγοντο· οἱ δ' ἐν τῇ
ἀττικῇ ὄντες πελοποννήσιοι ὡς ἐπύθοντο τῆς πύλου κατειλημμένης,
ἀνεχώρουν κατὰ τάχος ἐπ' οἴκου· νομίζοντες μὲν οἱ λακεδαιμόνιοι καὶ ἆγις
ὁ βασιλεὺς οἰκεῖον σφίσι τὸ περὶ τὴν πύλον· ἅμα δὲ πρῲ ἐσβαλόντες καὶ
τοῦ σίτου ἔτι χλωροῦ ὄντος, ἐσπάνιζον τροφῆς τοῖς πολλοῖς· χειμών τε ἐπιγενόμενος
μείζων παρὰ τὴν καθεστηκυῖαν ὥραν ἐπίεσε τὸ στράτευμα· ὥστε πολλαχόθεν ξυν-
έβη ἀναχωρῆσαί τε θᾶσσον αὐτοὺς καὶ βραχυτάτην γενέσθαι τὴν ἐσβολὴν ταύτην·–
ἡμέρας γὰρ πέντε καὶ δέκα ἔμειναν ἐν τῇ ἀττικῇ· κατὰ δὲ τὸν αὐτὸν χρόνον σιμω-
νίδης ἀθηναίων στρατηγὸς ἠιόνα τὴν ἐπὶ θρᾴκης μενδαίων ἀποικίαν, πολεμίαν
δὲ οὖσαν, ξυλλέξας ἀθηναίους τε ὀλίγους ἐκ τῶν φρουρίων καὶ τῶν ἐκείνῃ ξυμμάχων
πλῆθος προδιδομένην κατέλαβε· καὶ παραχρῆμα ἐπιβοηθησάντων χαλκιδέων
καὶ βοττιαίων, ἐξεκρούσθη τε καὶ ἀπέβαλε πολλοὺς τῶν στρατιωτῶν· ἀνα-
χωρησάντων δὲ τῶν ἐκ τῆς ἀττικῆς πελοποννησίων οἱ σπαρτιᾶται αὐτοὶ μὲν
καὶ οἱ ἐγγύτατα τῶν περιοίκων εὐθὺς ἐβοήθουν ἐπὶ τὴν πύλον· τῶν δὲ
ἄλλων λακεδαιμονίων βραδυτέρα ἐγίγνετο ἡ ἔφοδος· ἄρτι ἀφιγμένων ἀφ' ἑ-
τέρας στρατείας· περιήγγελλον δὲ καὶ κατὰ τὴν πελοπόννησον βοηθεῖν ὅτι τάχιστα
ἐπὶ πύλον· καὶ ἐπὶ τὰς ἐν τῇ κερκύρᾳ ναῦς σφῶν τὰς ἑξήκοντα ἔπεμψαν,
αἳ ὑπερενεχθεῖσαι τὸν λευκαδίων ἰσθμὸν καὶ λαθοῦσαι τὰς ἐν ζακύνθῳ ἀττικὰς

ὧν καθ' ὑπερβολὴν ἐν τῷ ἐρημοῦσθαι, τουτέστι:–

τὰ εὐεπιχείρητα τῆς πόλεως:–

ἐνήλλακται ἀντὶ τοῦ οὐχ ὑπομενούντων:– ις

πρὸ τοῦ δέοντος καιροῦ
ἐσπάνιζον τροφῆς τοῖς πολλοῖς· τουτέστιν οἱ πολλοὶ αὐτῶν οὐκ εἶχον τροφήν:– ς:

ς' πολλοὺς τῶν ἐκλεκτῶν μαχίμων:–

αὐτῶν τῶν τὴν πόλιν περιοικούντων:–

ναῖς, ἀφικνοῦνται ἐπὶ πύλον. παρῆν δὲ ἤδη καὶ ὁ πεζὸς στρατός. δημοσθένους
δὲ προσπλεόντων ἔτι τῶν πελοποννησίων, ὑπεκπέμπει φθάσας δύο ναῦς ἀγγεῖ-
λαι εὐρυμέδοντι καὶ τοῖς ἐν ταῖς ναυσὶν ἐν ζακύνθῳ ἀθηναίοις παρεῖναι ὡς τοῦ
χωρίου κινδυνεύοντος. καὶ αἱ μὲν νῆες κατὰ τάχος ἔπλεον κατὰ τὰ ἐπεσταλμένα
ὑπὸ δημοσθένους. οἱ δὲ λακεδαιμόνιοι παρεσκευάζοντο ὡς τῷ τειχίσματι
προσβαλοῦντες κατά τε γῆν καὶ κατὰ θάλασσαν, ἐλπίζοντες ῥᾳδίως αἱρήσειν
οἰκοδόμημα διὰ ταχέων εἰργασμένον καὶ ἀνθρώπων ὀλίγων ἐνόντων. προσδεχό-
μενοι δὲ καὶ τὴν ἀπὸ τῆς ζακύνθου τῶν ἀττικῶν νεῶν βοήθειαν, ἐν νῷ εἶχον, ἢν ἄρα
μὴ πρότερον ἕλωσι, καὶ τοὺς ἔσπλους τοῦ λιμένος ἐμφάρξαι, ὅπως μὴ ᾖ
τοῖς ἀθηναίοις ἐφορμίσασθαι ἐς αὐτόν. ἡ γὰρ νῆσος ἡ σφακτηρία καλουμένη,
ἐχυρὸν ποιεῖ καὶ τοὺς ἔσπλους στενούς· τῇ μὲν δυοῖν νεοῖν διάπλουν κατὰ
τὸ τείχισμα τῶν ἀθηναίων καὶ τὴν πύλον· τῇ δὲ πρὸς τὴν ἄλλην ἤπειρον, ὀκτὼ
ἢ ἐννέα. ὑλώδης τε καὶ ἀτριβὴς πᾶσα ὑπ' ἐρημίας ἦν. καὶ μέγεθος περὶ πέντε
καὶ δέκα σταδίους μάλιστα. τοὺς μὲν οὖν ἔσπλους ταῖς ναυσὶν ἀντιπρῴροις
ἀντιπρώροις οὖν οὔσαις ταῖς ἑξῆς ναυσὶ τοὺς ἔσπλους· — μὴ ἐξ αὐτῆς ὁρμώμενοι οἱ ἀθηναῖοι
ιϛ βύζην κλῄσειν ἔμελλον. τὴν δὲ νῆσον ταύτην φοβούμενοι μὴ ἐξ αὐτῆς τὸν πόλε-
μον σφίσι ποιῶνται, ὁπλίτας διεβίβασαν ἐς αὐτήν. καὶ παρὰ τὴν ἤπειρον ἄλλους
ἔταξαν. οὕτω γὰρ τοῖς ἀθηναίοις τήν τε νῆσον πολεμίαν ἔσεσθαι, τήν τε ἤπειρον
ἀπόβασιν οὐκ ἔχουσαν. τὰ γὰρ αὐτῆς τῆς πύλου ἔξω τοῦ ἔσπλου πρὸς τὸ πέ-
λαγος ἀλίμενα ὄντα οὐχ ἕξειν ὅθεν ὁρμώμενοι ὠφελήσουσι τοὺς αὐτούς.
σφεῖς δὲ ἄνευ τε ναυμαχίας καὶ κινδύνου ἐκπολιορκήσειν τὸ χωρίον κατὰ τὸ
εἰκός. σίτου τε οὐκ ἐνόντος, καὶ δι' ὀλίγης παρασκευῆς κατειλημμένου.
ὡς δ' ἐδόκει αὐτοῖς ταῦτα, καὶ διεβίβαζον ἐς τὴν νῆσον τοὺς ὁπλίτας,
ἀποκληρώσαντες ἀπὸ πάντων τῶν λόχων. καὶ διέβησαν μὲν καὶ ἄλλοι πρότερον
κατὰ διαδοχήν. οἱ δὲ τελευταῖοι καὶ ἐγκαταληφθέντες εἴκοσι καὶ τετρακόσιοι
ἦσαν καὶ εἵλωτες οἱ περὶ αὐτούς. ἦρχε δὲ αὐτῶν ἐπιτάδας ὁ μολόβρου.
δημοσθένης δὲ ὁρῶν τοὺς λακεδαιμονίους μέλλοντας προσβάλλειν
ναυσί τε ἅμα καὶ πεζῷ, παρεσκευάζετο καὶ αὐτός. καὶ τὰς τριήρεις αἵπερ
ἦσαν αὐτῷ ἀπὸ τῶν καταληφθεισῶν ἀνασπάσας ὑπὸ τὸ τείχισμα προσεσ-

τὰ γὰρ αὐτῆς τῆς πύλης.. ἔξω τὰ ἀλίμενα· τουτέστι τὰ ἔξω τοῦ ἔσπλου οὐ παρέξειν πρὸς ὁρμὴν τοῖς ἀθηναίοις:~ οὐ κατὰ παρασκευὴν τῆς πύλου καταληφθείσης ὑπὸ τῶν ἀθηναίων, ἀλλ' ἐξ αὐτοῦ τοῦ [illegible] τὰ πρὸς πολιορκίαν ἐπιτήδεια· ἐν οἷς δὲ μετὰ ὀλίγης παρασκευῆς:~ λόχοι λακεδαιμονίων ζ'· ἀνδρῶν δ' [illegible] ἀπὸ ἑκάστου [illegible] ὑπὸ τὸ τείχισμα προσεσταύρωσε· τουτέστιν ἐγκυκλωμένα ὀρθὰ πρὸς τοῦ τείχους περιέφραξε· ἐν οἷς δ' ἐξ [illegible] ἀσπίσι χρῶνται:~

σταυρώματι· καὶ τοῖς ναύταις ἐξ αὐτῶν ὥπλισεν ἀσπίσι τε φαύλαις καὶ οἰσυΐναις ταῖς πολλαῖς· οὐ γὰρ ἦν ὅπλα ἐν χωρίῳ ἐρήμῳ πορίσασθαι· ἀλλὰ καὶ ταῦτα ἐκ λῃστρικῆς Μεσσηνίων τριακοντόρου καὶ κέλητος ἔλαβον, οἳ ἔτυχον παραγενόμενοι. ὁπλῖταί τε τῶν Μεσσηνίων τούτων ὡς τεσσαράκοντα ἐγένοντο· οἷς ἐχρῆτο μετὰ τῶν ἄλλων. τοὺς μὲν οὖν πολλοὺς τῶν τε ἀόπλων καὶ ὡπλισμένων, ἐπὶ τὰ τετειχισμένα μάλιστα καὶ ἐχυρὰ τοῦ χωρίου πρὸς τὴν ἤπειρον ἔταξε· προειπὼν ἀμύνασθαι τὸν πεζὸν ἢν προσβάλλῃ· αὐτὸς δὲ ἀπολεξάμενος ἐκ πάντων ἑξήκοντα ὁπλίτας καὶ τοξότας ὀλίγους, ἐχώρει ἔξω τοῦ τείχους ἐπὶ τὴν θάλασσαν, ᾗ μάλιστα ἐκείνους προσεδέχετο πειράσειν ἀποβαίνειν ἐς χωρία μὲν χαλεπὰ καὶ πετρώδη πρὸς τὸ πέλαγος τετραμμένα· σφίσι δὲ τοῦ τείχους ταύτῃ ἀσθενεστάτου ὄντος ἐπισπάσασθαι αὐτοὺς ἡγεῖτο προθυμήσεσθαι· οὔτε γὰρ αὐτοὶ ἐλπίζοντες ποτὲ ναυσὶ κρατηθήσεσθαι οὐκ ἰσχυρὸν ἐτείχιζον· ἐκείνοις τε βιαζομένοις τὴν ἀπόβασιν, ἁλώσιμον τὸ χωρίον γίγνεσθαι. κατὰ τοῦτ' οὖν πρὸς αὐτὴν τὴν θάλασσαν χωρήσας, ἔταξε τοὺς ὁπλίτας ὡς εἴρξων ἢν δύνηται, καὶ παρεκελεύσατο τοιάδε.

δημηγορία

Ἄνδρες οἱ ξυναράμενοι τοῦδε τοῦ κινδύνου· μηδεὶς ὑμῶν ἐν τῇ τοιᾷδε ἀνάγκῃ ξυνετὸς βουλέσθω δοκεῖν εἶναι· ἐκλογιζόμενος ἅπαν τὸ περιεστὸς ἡμᾶς δεινὸν μᾶλλον ἢ ἀπερισκέπτως εὔελπις ὁμόσε χωρῆσαι τοῖς ἐναντίοις, καὶ ἐκ τούτων ἂν περιγενόμενος. ὅσα γὰρ ἐς ἀνάγκην ἀφῖκται ὥσπερ τάδε, λογισμὸν ἥκιστα ἐνδεχόμενα κινδύνου τοῦ ταχίστου προσδεῖται. ἐγὼ δὲ καὶ τὰ πλείω ὁρῶ πρὸς ἡμῶν ὄντα, ἢν ἐθέλωμέν τε μεῖναι· καὶ μὴ τῷ πλήθει αὐτῶν καταπλαγέντες τὰ ὑπάρχοντα ἡμῖν κρείσσω καταπροδοῦναι. τοῦ τε γὰρ χωρίου τὸ δυσέμβατον ἡμέτερον νομίζω· ὃ μενόντων μὲν ἡμῶν, ξύμμαχον γίγνεται. ὑποχωρήσασι δὲ καίπερ χαλεπὸν ὄν, εὔπορον ἔσται μηδενὸς κωλύοντος. καὶ τὸν πολέμιον δεινότερον ἕξομεν μὴ ῥᾳδίας αὖθις αὐτῷ οὔσης τῆς ἀναχωρήσεως

[illegible]

[illegible] ἐπὶ ταῖς ναυσὶ [illegible] ἀμύνεσθαι [illegible]

[illegible]

ὧν καὶ ὑφ' ἡμῶν βιάζηται· ἐπὶ γὰρ ταῖς ναυσὶ ῥᾷστοί εἰσιν ἀμύνεσθαι· ἀποβάντες δὲ
ἐν τῷ ἴσῳ ἤδη. τό τε πλῆθος αὐτῶν οὐκ ἄγαν δεῖ φοβεῖσθαι· κατ' ὀλίγον γὰρ μαχεῖται
καίπερ πολὺ ὂν, ἀπορίᾳ τῆς προσορμίσεως· καὶ οὐκ ἐν γῇ στρατός ἐστιν ἐκ τοῦ
ὁμοίου μείζων· ἀλλ' ἀπὸ νεῶν, αἷς πολλὰ τὰ καίρια δεῖ ἐν τῇ θαλάσσῃ ξυμβῆναι·
ὥστε τὰς τούτων ἀπορίας ἀντιπάλους ἡγοῦμαι τῷ ἡμετέρῳ πλήθει· καὶ
ἅμα ἀξιῶ ὑμᾶς Ἀθηναίους ὄντας, καὶ ἐπισταμένους ἐμπειρίᾳ τὴν ναυτικὴν ἐπ' ἄλ-
λους ἀπόβασιν· ὅτι εἴ τις ὑπομένοι καὶ μὴ φόβῳ ῥοθίου καὶ νεῶν δεινότητος
κατάπλου ὑποχωροίη, οὐκ ἄν ποτε βιάζοιτο· καὶ αὐτοὺς νῦν μεῖναί τε καὶ
ἀμυνομένους παρ' αὐτὴν τὴν ῥαχίαν σώζειν ἡμᾶς τε αὐτοὺς καὶ τὸ χωρίον.
Τοσαῦτα τοῦ Δημοσθένους παρακελευσαμένου, οἱ Ἀθηναῖοι ἐθάρσησάν τε
μᾶλλον καὶ ἐπικαταβάντες ἐτάξαντο παρ' αὐτὴν τὴν θάλασσαν. οἱ δὲ Λακε-
δαιμόνιοι ἄραντες τῷ τε κατὰ γῆν στρατῷ προσέβαλλον τῷ τειχίσματι καὶ
ταῖς ναυσὶν ἅμα οὔσαις τεσσαράκοντα καὶ τρισί· ναύαρχος δὲ αὐτῶν ἐπέπλει
Θρασυμηλίδας ὁ Κρατησικλέους Σπαρτιάτης. προσέβαλλε δὲ ᾗπερ ὁ Δη-
μοσθένης προσεδέχετο· καὶ οἱ μὲν Ἀθηναῖοι ἀμφοτέρωθεν ἔκ τε γῆς καὶ ἐκ
θαλάσσης ἠμύνοντο· οἱ δὲ κατ' ὀλίγας ναῦς διελόμενοι διότι οὐκ ἦν πλέοσι
προσσχεῖν, καὶ ἀναπαύοντες ἐν τῷ μέρει τοὺς ἐπίπλους ἐποιοῦντο, προθυ-
μίᾳ τε πάσῃ χρώμενοι καὶ παρακελευσμῷ, εἴ πως ὠσάμενοι ἕλοιεν τὸ τείχισμα. πάν-
των δὲ φανερώτατος Βρασίδας ἐγένετο. τριηραρχῶν γὰρ καὶ ὁρῶν τοῦ χωρίου

ὅπου καὶ προσεδέχετο ὁ Δημοσθένης

[illegible]

ῥαχία [illegible] ἡ ἀκτή [illegible]

[illegible] Βρασίδας [illegible]

χαλεπούντος· τοῖς τριηράρχοις καὶ κυβερνήταις ἅπτει καὶ εἰ δοκοίη
δυνατὸν εἶναι σχεῖν· ἀποκνοῦντας καὶ φυλασσομένους τῶν νεῶν μὴ
ξυντρίψωσιν, ἐβόα λέγων ὡς οὐκ εἰκὸς εἴη ξύλων φειδομένους τοὺς πο-
λεμίους ἐν τῇ χώρᾳ περιιδεῖν τὸ τεῖχος πεποιημένους· ἀλλὰ τάς τε
σφετέρας ναῦς βιαζομένους τὴν ἀπόβασιν καταγνύναι ἐκέλευε· καὶ
τοὺς ξυμμάχους μὴ ἀποκνῆσαι ἀντὶ μεγάλων εὐεργεσιῶν τὰς ναῦς
τοῖς λακεδαιμονίοις ἐν τῷ παρόντι ἐπιδοῦναι· ὀκείλαντας δὲ καὶ παντὶ
τρόπῳ ἀποβάντας, τῶν τε ἀνδρῶν καὶ τοῦ χωρίου κρατῆσαι. καὶ ὁ μὲν τοὺς
ἄλλους τοιαῦτα ἐπέσπερχε· καὶ τὸν ἑαυτοῦ κυβερνήτην ἀναγκάσας ὀκεῖλ-
αι τὴν ναῦν, ἐχώρει ἐπὶ τὴν ἀποβάθραν· καὶ πειρώμενος ἀποβαίνειν,
ἀνεκόπη ὑπὸ τῶν ἀθηναίων· καὶ τραυματισθεὶς πολλὰ, ἐλιποψύχησέ τε·
καὶ πεσόντος αὐτοῦ ἐς τὴν παρεξειρεσίαν, ἡ ἀσπὶς περιερρύη ἐς τὴν
θάλασσαν· καὶ ἐξενεχθείσης αὐτῆς ἐς τὴν γῆν, οἱ ἀθηναῖοι ἀνελόμενοι
ὕστερον πρὸς τὸ τροπαῖον ἐχρήσαντο, ὃ ἔστησαν τῆς προσβολῆς ταύτης.
οἱ δ᾽ ἄλλοι προεθυμοῦντο μὲν, ἀδύνατοι δὲ ἦσαν ἀποβῆναι· τῶν τε χωρίων
χαλεπότητι καὶ τῶν ἀθηναίων μενόντων καὶ οὐδὲν ὑποχωρούντων. ἐς τοῦτό τε
περιέστη ἡ τύχη, ὥστε ἀθηναίους μὲν ἐκ γῆς τε καὶ ταύτης λακωνικῆς
ἀμύνεσθαι ἐκείνους ἐπιπλέοντας· λακεδαιμονίους δὲ ἐκ νεῶν τε καὶ
ἐς τὴν ἑαυτῶν πολεμίαν οὖσαν ἐπ᾽ ἀθηναίους ἀποβαίνειν· ἐπὶ πολὺ γὰρ ἐποίει
τῆς δόξης ἐν τῷ τότε· τοῖς μὲν ἠπειρώταις μάλιστα εἶναι καὶ τὰ πεζὰ
κρατίστοις· τοῖς δὲ θαλασσίοις τε καὶ ταῖς ναυσὶ πλεῖστον προέχειν. ταύτην
μὲν οὖν τὴν ἡμέραν καὶ τῆς ὑστεραίας μέρος τι προσβολὰς ποιησάμενοι,
ἐπέπαυντο· καὶ τῇ τρίτῃ ἐπὶ ξύλα ἐς μηχανὰς παρέπεμψαν τῶν
νεῶν τινὰς ἐς ἀσίνην· ἐλπίζοντες τὸ κατὰ τὸν λιμένα τεῖχος ὕψος μὲν
ἔχειν· ἀποβάσεως δὲ μάλιστα οὔσης ἑλεῖν μηχαναῖς. ἐν τούτῳ δὲ αἱ ἐκ
τῆς ζακύνθου νῆες τῶν ἀθηναίων παραγίγνονται πεντήκοντα· προσε-
βοήθησαν γὰρ τῶν τε φρουρίδων τινὲς αὐτοῖς τῶν ἐκ ναυπάκτου·
καὶ χῖαι τέσσαρες. ὡς δὲ εἶδον τήν τε ἤπειρον ὁπλιτῶν περίπλεων·

ἐπὶ ξύλα ἐπὶ τὸ μηχανὰς ποιῆσαι [illegible] ἡ δὲ ἀσίνη πόλις ἐστὶ λακωνική:-

ἐν ταύτῃ δὲ λέγεται τιμωρῶν ὧν
μὴ ἀποκνεῖν [illegible] εὐεργετηθέντων
ὑπὲρ ὧν αὐτοὶ καὶ τιμηθέντων
ἢ εὐεργετηθέντων ὑπ᾽ αὐτοῖς
εὐεργέτης ἢ [illegible] λακε-
δαιμόνιοι:- ἀλλὰ προ-
[illegible] ἐχρήσαντο αὐτῇ· ἤτοι πρὸς
τὸ τροπαῖον καὶ αὐτὴν ἔστησαν·
[illegible]
[illegible]
νομίζει πρὸ τοῦ φρουρίου ὃ
ἐποίησαν· καὶ μὴ [illegible]
μὴ δυνηθῆναι τῶν λακεδαιμονί-
ων ἀποβῆναι ἀπὸ τῶν νεῶν ἐς
τὴν γῆν· τὸ δὲ οὐδὲν ὑποχω-
ρούντων, ἀντὶ τοῦ οὐδὲν ὑποχω-
ρούντων:- ὥσπερ [illegible] εἰς
τοῦτο περιέστη ἡ τύχη
ἀθηναίοις καὶ λακεδαιμο-
νίοις, ὥστε ἀθηναίους μὲν
ἐν τῇ λακωνικῇ αὐτῇ
[illegible] λακεδαιμονί-
λακεδαιμονίους δὲ ἐπὶ
[illegible]
ἐν τῶν νεῶν ἀποβαίνειν καὶ
[illegible] τὸ πολ-
[illegible] ἐν τοῖς χρόνοις ἐκείνοις
[illegible] τῆς δόξης· τοῖς
λακεδαιμονίοις ἐν
τῷ πεζῷ μάχεσθαι [illegible]
[illegible] ἀρίστοις εἶναι
ἐν τῇ ναυμαχίᾳ· τοῖς δὲ ἀ-
θηναίοις [illegible]
[illegible]
[illegible] ἀρίστοις εἶναι τὰ πεζά:-

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
ἐς τὴν [illegible]:-

πλέων τῆς νήσου, ἐν τῷ λιμένι οὔσας τὰς ναῦς, καὶ οὐκ ἐκπλεούσας, ἀπορήσαντες
ὅπῃ καθορμίσωνται, τότε μὲν ἐς Πρωτὴν τὴν νῆσον· ἣ οὐ πολὺ ἀπέχει
ἐρῆμος οὖσα, ἔπλευσαν καὶ ηὐλίσαντο· τῇ δ' ὑστεραίᾳ παρασκευασάμενοι ὡς
ἐπὶ ναυμαχίαν ἀνήγοντο· ἢν μὲν ἀντεκπλεῖν ἐθέλωσι σφίσιν ἐς τὴν εὐρυχω-
ρίαν· εἰ δὲ μή, ὡς αὐτοὶ ἐπεσπλευσούμενοι. καὶ οἱ μὲν, οὔτε ἀντα-
νήγοντο, οὔτε ἃ διενοήθησαν φάρξαι τοὺς ἔσπλους, ἔτυχον ποιήσαντες·
ἡσυχάζοντες δ' ἐν τῇ γῇ, τάς τε ναῦς ἐπλήρουν· καὶ παρεσκευάζοντο
ἢν ἐσπλέῃ τις, ὡς ἐν τῷ λιμένι οὐ σμικρῷ ναυμαχήσοντες. οἱ δ' Ἀ-
θηναῖοι γνόντες καθ' ἑκάτερον τὸν ἔσπλουν ὥρμησαν ἐπ' αὐτούς· καὶ
τὰς μὲν πλείους καὶ μετεώρους ἤδη τῶν νεῶν καὶ ἀντιπρῴρους
προσπεσόντες, ἐς φυγὴν κατέστησαν· καὶ ἐπιδιώκοντες ὡς διὰ
βραχέος, ἔτρωσαν μὲν πολλάς· πέντε δὲ ἔλαβον· καὶ μίαν τούτων
αὐτοῖς ἀνδράσι· ταῖς δὲ λοιπαῖς ἐν τῇ γῇ καταπεφευγυίαις
ἐνέβαλλον. αἱ δὲ καὶ πληρούμεναι ἔτι πρὶν ἀνάγεσθαι, ἐκόπτοντο·
καί τινας καὶ ἀναδούμενοι κενὰς εἷλκον, τῶν ἀνδρῶν ἐς φυγὴν
ὡρμημένων. ἃ ὁρῶντες οἱ Λακεδαιμόνιοι καὶ περιαλγοῦντες τῷ πάθει,
ὅτι περ αὐτῶν οἱ ἄνδρες ἀπελαμβάνοντο ἐν τῇ νήσῳ, παρεβοήθουν·
καὶ ἐπεσβαίνοντες ἐς τὴν θάλασσαν ξὺν τοῖς ὅπλοις, ἀνθεῖλκον,
ἐπιλαμβανόμενοι τῶν νεῶν· καὶ ἐν τούτῳ κεκωλῦσθαι ἐδόκει ἕκαστος,
ᾧ μή τινι καὶ αὐτὸς ἔργῳ παρῆν. ἐγένετό τε ὁ θόρυβος μέγας, καὶ ἀντηλλαγ-
μένος τοῦ ἑκατέρων τρόπου περὶ τὰς ναῦς. οἵ τε γὰρ Λακεδαιμόνιοι
ὑπὸ προθυμίας καὶ ἐκπλήξεως ὡς εἰπεῖν, ἄλλο οὐδὲν ἢ ἐκ γῆς ἐναυ-
μάχουν· οἵ τε Ἀθηναῖοι κρατοῦντες καὶ βουλόμενοι τῇ παρούσῃ τύχῃ
ὡς ἐπὶ πλεῖστον ἐπεξελθεῖν, ἀπὸ νεῶν ἐπεζομάχουν. πολύν τε πόνον
παρασχόντες ἀλλήλοις καὶ τραυματίσαντες διεκρίθησαν· καὶ οἱ Λα-
κεδαιμόνιοι τὰς κενὰς ναῦς, πλὴν τῶν τὸ πρῶτον ληφθεισῶν, διέ-
σωσαν. καταστάντες δὲ ἑκάτεροι ἐς τὸ στρατόπεδον, οἱ μὲν τρο-
παῖόν τε ἔστησαν· καὶ νεκροὺς ἀπέδοσαν· καὶ ναυαγίων ἐκράτησαν·

τὸ σχῆμα αὐτὰ πρὸς ὅλον ὁ λέγει. ἀντεκπλεῖν ἐθέλωσι σφίσι γρ.

ἐν τούτῳ κεκωλῦσθαι ἐδόκει ἕκαστος τὰ πράγματα, ἐν ᾧ μή τινι καὶ αὐτὸς ἔργῳ παρῆν

καὶ τὴν νῆσον ἐπιδιέπλεον καὶ ἐν φυλακῇ εἶχον, ὡς τῶν ἀνδρῶν ἀπει-
λημμένων. οἱ δ' ἐν τῇ ἠπείρῳ Πελοποννήσιοι καὶ ἀπὸ παντὸς ἤδη βεβοηθη-
κότες, ἔμενον κατὰ χώραν ἐπὶ τῇ Πύλῳ. ἐς δὲ τὴν Σπάρτην ὡς ἠγγέλθη τὰ
γεγενημένα περὶ Πύλον, ἔδοξεν αὐτοῖς ὡς ἐπὶ ξυμφορᾷ μεγάλῃ τὰ τέλη
καταβάντας ἐς τὸ στρατόπεδον, βουλεύειν παραχρῆμα ὁρῶντας ὅ τι ἂν δοκῇ.
καὶ ὡς εἶδον ἀδύνατον ὂν τιμωρεῖν τοῖς ἀνδράσι καὶ κινδυνεύειν οὐκ ἐβού-
λοντο ἢ ὑπὸ λιμοῦ τι παθεῖν αὐτοὺς ἢ ὑπὸ πλήθους βιασθέντας ἢ κρατη-
θῆναι, ἔδοξεν αὐτοῖς πρὸς τοὺς στρατηγοὺς τῶν Ἀθηναίων, ἢν ἐθέλωσι, σπονδὰς
ποιησαμένους τὰ περὶ Πύλον, ἀποστεῖλαι ἐς τὰς Ἀθήνας πρέσβεις περὶ
ξυμβάσεως· καὶ τοὺς ἄνδρας ὡς τάχιστα πειρᾶσθαι κομίσασθαι. δεξαμένων
δὲ τῶν στρατηγῶν τὸν λόγον, ἐγίγνοντο σπονδαὶ τοιαίδε· Λακεδαιμονίους μὲν
τὰς ναῦς ἐν αἷς ἐναυμάχησαν καὶ τὰς ἐν τῇ Λακωνικῇ πάσας ὅσαι ἦσαν
μακραί, παραδοῦναι κομίσαντας ἐς Πύλον Ἀθηναίοις· καὶ ὅπλα μὴ ἐπιφέρειν
τῷ τειχίσματι μήτε κατὰ γῆν μήτε κατὰ θάλασσαν· Ἀθηναίους δὲ τοῖς ἐν τῇ νή-
σῳ ἀνδράσι, σῖτον ἐᾶν τοὺς ἐν τῇ ἠπείρῳ Λακεδαιμονίους ἐκπέμπειν
τακτὸν καὶ μεμαγμένον, δύο χοίνικας ἑκάστῳ Ἀττικὰς ἀλφίτων, καὶ δύο
κοτύλας οἴνου, καὶ κρέας, θεράπουσι δὲ τούτων ἡμίσεα· ταῦτα δὲ ὁρώντων
τῶν Ἀθηναίων ἐσπέμπειν· καὶ πλοῖον μηδὲν ἐσπλεῖν λάθρᾳ· φυλάσσειν
δὲ καὶ τὴν νῆσον Ἀθηναίους μηδὲν ἧσσον· ὅσα μὴ ἀποβαίνοντας· καὶ ὅπλα
μὴ ἐπιφέρειν τῷ Πελοποννησίων στρατῷ, μήτε κατὰ γῆν μήτε κατὰ θάλασσαν·
ὅ τι δ' ἂν τούτων παραβαίνωσιν ἑκάτεροι καὶ ὁτιοῦν, τότε λελύσθαι τὰς
σπονδάς· ἐσπεῖσθαι δὲ αὐτὰς μέχρι οὗ ἐπανέλθωσιν οἱ ἐκ τῶν Ἀθηνῶν
Λακεδαιμονίων πρέσβεις· ἀποστεῖλαι δὲ αὐτοὺς τριήρει Ἀθηναίους καὶ πά-
λιν κομίσαι. ἐλθόντων δὲ τάς τε σπονδὰς λελύσθαι ταύτας, καὶ τὰς
ναῦς ἀποδοῦναι Ἀθηναίους ὁμοίας οἵασπερ ἂν παραλάβωσιν. αἱ μὲν σπονδαὶ
ἐπὶ τούτοις ἐγένοντο· καὶ αἱ νῆες παρεδόθησαν οὖσαι περὶ ἑξήκοντα· καὶ
οἱ πρέσβεις ἀπεστάλησαν. ἀφικόμενοι δὲ ἐς τὰς Ἀθήνας, ἔλεξαν τοιάδε·
Ἔπεμψαν ἡμᾶς Λακεδαιμόνιοι ὦ Ἀθηναῖοι περὶ τῶν ἐν τῇ νήσῳ ἀνδρῶν

† παραίνεσις Λακεδαιμονίων πρὸς Ἀθηναίους· τὸ προοίμιον [illegible] [illegible]

[Marginal scholia, partly illegible: ὅτι [illegible] Πελοποννήσιοι [illegible] ... Λακεδαιμόνιοι [illegible] σωφρονεῖν]

καὶ ὃ ἂν ὑμῖν ὠφέλιμον ἐσόμενον ἐπὶ [illegible] καὶ ὁμοῦ ἡμῖν ἐν τῇ παρούσῃ περιστάσει πρὸς τὴν συμφοράν:-

πράξοντας ὅτι ἂν ὑμῖν τε ὠφέλιμον ὂν τὸ αὐτὸ πείθωμεν· καὶ ἡμῖν ἐς τὴν
ξυμφορὰν ὡς ἐκ τῶν παρόντων κόσμον μάλιστα μέλλῃ οἴσειν· τοὺς δὲ λόγους
μακροτέρους οὐ παρὰ τὸ εἰωθὸς μηκυνοῦμεν· ἀλλ' ἐπιχώριον ὂν ἡμῖν, οὗ
μὲν βραχεῖς ἀρκῶσι μὴ πολλοῖς χρῆσθαι· πλέοσι δὲ ἐν ᾧ ἂν καιρὸς ᾖ, διδά-
σκοντάς τι τῶν προὔργου λόγοις τὸ δέον πράσσειν· λάβετε δὲ αὐτοὺς μὴ
πολεμίως· μηδ' ὡς ἀξύνετοι διδασκόμενοι· ὑπόμνησιν δὲ τοῦ καλῶς
βουλεύσασθαι πρὸς εἰδότας ἡγησάμενοι· ὑμῖν γὰρ εὐτυχίαν τὴν παροῦσαν
ἔξεστι καλῶς θέσθαι· ἔχουσι μὲν ὧν κρατεῖτε· προσλαβοῦσι δὲ τιμὴν καὶ δό-
ξαν· καὶ μὴ παθεῖν ὅπερ οἱ ἀήθως τι ἀγαθὸν λαμβάνοντες τῶν ἀνθρώπων· ἀεὶ
γὰρ τοῦ πλέονος ἐλπίδι ὀρέγονται· διὰ τὸ καὶ τὰ παρόντα ἀδοκήτως εὐ-
τυχῆσαι· οἷς δὲ πλεῖσται μεταβολαὶ ἐπ' ἀμφότερα ξυμβεβήκασι, δίκαιοι
εἰσὶ καὶ ἀπιστότατοι εἶναι ταῖς εὐπραγίαις· ὃ τῇ τε ὑμετέρᾳ πόλει δι' ἐμ-
πειρίαν καὶ ἡμῖν μάλιστ' ἂν ἐκ τοῦ εἰκότος προσείη· οἵτινες ἀξίωμα μέγιστον τῶν Ἑλλήνων
ἔχοντες, ἥκομεν παρ' ὑμᾶς· πρότερον αὐτοὶ κυριώτεροι νομίζοντες εἶναι
δοῦναι, ἐφ' ἃ νῦν ἀφιγμένοι ὑμᾶς αἰτούμεθα· καίτοι οὔτε δυνάμεως ἐνδείᾳ ἐπά-
θομεν αὐτό, οὔτε μείζονος προσγενομένης ὑβρίσαντες· ἀπὸ δὲ τῶν ἀεὶ
ὑπαρχόντων γνώμῃ σφαλέντες, ἐν ᾧ πᾶσι τὸ αὐτὸ ὁμοίως ὑπάρχει· ὥστε οὐκ εἰ-
κὸς ὑμᾶς διὰ τὴν παροῦσαν νῦν ῥώμην πόλεώς τε καὶ τῶν προσγεγενημένων,
καὶ τὸ τῆς τύχης οἴεσθαι ἀεὶ μεθ' ὑμῶν ἔσεσθαι· σωφρόνων δὲ ἀνδρῶν οἵτινες
τἀγαθὰ ἐς ἀμφίβολον ἀσφαλῶς ἔθεντο· καὶ ταῖς ξυμφοραῖς οἱ αὐτοὶ εὐ-
ξυνετώτερον ἂν προσφέροιντο· τόν τε πόλεμον νομίσωσι μὴ καθ' ὅσον
ἄν τις αὐτοῦ μέρος βούληται μεταχειρίζειν, τούτῳ ξυνεῖναι· ἀλλ' ὡς ἂν αἱ τύχαι

διδάσκοντας: ὑπερβατόν· διδάσκοντας λόγοις τὸ δέον, ἐν ᾧ ἂν προὔργου ᾖ πράσσειν [illegible] διδάσκοντας [illegible] κατεπείγοντα· [illegible] δὲ ἡ λέξις περὶ τῆς ἐσομένης μακρολογίας [illegible] τοῦ μακρολογεῖν:-

ἀκούσατε δὲ ἡμῶν μὴ δυσμενῶς ὡς πολεμίων ἀκούοντες, μήτε ἀσυνέτων· ἀλλ' οἷα δὴ σοφοὶ ὑπομιμνῃσκόμενοι [illegible] νομίσατε λέγεσθαι πρὸς εἰδότας ἡμᾶς:-

ἀεὶ γὰρ ὀρέγονται τοῦ πλέονος ἐλπίζοντες αὐτοῦ τεύξεσθαι· προσδοκῶσι [illegible] διὰ τοῦτο ἐν τῷ πλούτῳ τῆς εὐτυχίας:-

† σωφρόνων εἰσὶν οἵτινες ἀδήλου ὄντος τοῦ ἀποβησομένου ἐν τῷ τέλει τῶν πραγμάτων ἐπὶ ἀσφαλείας [illegible] καὶ οὐχ ὑβρίζουσιν [illegible] αὐτοῖς [illegible] συμβαίνουσι τοῖς ἀγαθοῖς:-

† ἀπὸ κοινοῦ τὸ σωφρόνων, δὲ ἀνδρῶν, οἵτινες ἂν μὲν τὰ [illegible] ἐκ τῆς [illegible] σωφρόνων εἰσὶν οἵτινες οἴονται τὰ [illegible] πολέμου μὴ κατὰ προαίρεσιν [illegible] ἀλλὰ κατὰ τύχην· ἔνιοι δέ, τοῦ δὲ [illegible] σώφρονας εἶναι νομίζειν [illegible] πολέμου [illegible] ἀλλ' ἡ τύχη [illegible] πολέμου:- καὶ γὰρ τὰς συμφορὰς οὗτοι [illegible] καὶ ξυνετοὶ προσδέχοιντο [illegible] φέροι:-

αὐτῶν ἡγήσωνται· καὶ ἐλάχιστ' ἂν οἱ τοιοῦτοι πταίοντες διὰ τὸ μὴ τῷ ὀρθου-
μένῳ αὐτοῦ πιστεύοντες ἐπαίρεσθαι, ἐν τῷ εὐτυχεῖν ἂν μάλιστα καταλύοιντο·
ὃ νῦν ὑμῖν, ὦ Ἀθηναῖοι, καλῶς ἔχει πρὸς ἡμᾶς πρᾶξαι· καὶ μή ποτε ὕστερον, ἢν
ἄρα μὴ πειθόμενοι σφαλῆτε, ἃ πολλὰ ἐνδέχεται, νομισθῆναι τύχῃ καὶ τὰ νῦν
προχωρήσαντα κρατῆσαι, ἐξὸν ἀκίνδυνον δόκησιν ἰσχύος καὶ ξυνέσεως
ἐς τὸ ἔπειτα καταλιπεῖν. Λακεδαιμόνιοι δὲ ὑμᾶς προκαλοῦνται ἐς σπονδὰς
καὶ διάλυσιν πολέμου, διδόντες μὲν εἰρήνην καὶ ξυμμαχίαν καὶ ἄλλην φιλί-
αν πολλὴν καὶ οἰκειότητα ἐς ἀλλήλους ὑπάρχειν, ἀνταιτοῦντες δὲ τοὺς ἐκ τῆς νήσου
ἄνδρας· καὶ ἄμεινον ἡγούμενοι ἀμφοτέροις μὴ διακινδυνεύεσθαι, εἴτε
βίᾳ διαφύγοιεν παρατυχούσης τινὸς σωτηρίας, εἴτε καὶ ἐκπολιορκηθέντες
μᾶλλον ἂν χειρωθεῖεν. νομίζομέν τε τὰς μεγάλας ἔχθρας μάλιστ' ἂν δια-
λύεσθαι βεβαίως, οὐκ ἢν ἀνταμυνόμενός τις καὶ ἐπικρατήσας τὰ πλείω
τοῦ πολέμου κατ' ἀνάγκην ὅρκοις ἐγκαταλαβὼν μὴ ἀπὸ τοῦ ἴσου ξυμβῇ,
ἀλλ' ἢν παρὸν τὸ αὐτὸ δρᾶσαι, πρὸς τὸ ἐπιεικὲς καὶ ἀρετῇ αὐτὸ νικήσας
παρὰ ἃ προσεδέχετο μετρίως ξυναλλαγῇ. ὀφείλων γὰρ ἤδη ὁ ἐναντίος μὴ
ἀνταμύνασθαι ὡς βιασθείς, ἀλλ' ἀνταποδοῦναι ἀρετήν, ἑτοιμότερός ἐστιν
αἰσχύνῃ ἐμμένειν οἷς ξυνέθετο. καὶ μᾶλλον πρὸς τοὺς μειζόνως ἐχθροὺς
τοῦτο δρῶσιν οἱ ἄνθρωποι, ἢ πρὸς τοὺς τὰ μέτρια διενεχθέντας· πεφύκασί τε
τοῖς μὲν ἑκουσίως ἐνδοῦσιν ἀνθησσᾶσθαι μεθ' ἡδονῆς, πρὸς δὲ τὰ ὑπεραυχοῦντα,
καὶ παρὰ γνώμην διακινδυνεύειν. ἡμῖν δὲ καλῶς, εἴπερ ποτέ, ἔχει ἀμφοτέροις

οἱ μὴ πιστεύοντες τῇ εὐτυχίᾳ τοῦ πολέ-
μου ἐπαίρονται· τὸ γὰρ ὀρθού-
μενον τῷ εὐπραγεῖν λέγει·
οὗτοι φησὶν ἐλάχιστα πταίοντες
ἄν, οἱ τὸν πόλεμον ἐν τῷ εὐτυχῆσαι
γενέσθαι αὐτοὶ καταπαύσομεν·
[illegible] τοῦτο [illegible]
σωφρόνων δὲ ἀνδρῶν οἵτινες
τἀγαθὰ ἐς ἀμφίβολον ἀσ-
φαλῶς ἔθεντο:-

ἵνα μὴ ἐάν ποτε σφαλῆτε
[illegible] ἀπειθήσαντες ἡμῖν,
ἐνδέχεται γάρ, νομισθῆτε
[illegible] καὶ τὰ νῦν ἄλλως [illegible]
ἀμφοτέρων [illegible] καὶ χωρὶς τοῦ
διαφέρεσθαι ἡμῖν [illegible]
[illegible] ἀκίνδυνον
[illegible] καὶ ἀνδρείου
[illegible] αὐτοῖς μετὰ τοῦτ' αὐτοῖς
[illegible] ἰσχύος [illegible] διὰ
[illegible] ἡμῖν τὴν εὐτυχίαν
καὶ μὴ [illegible]
[illegible] βουλῇ [illegible]
[illegible] εὐτυχεῖν [illegible]
τὸ τῆς τύχης ἄδηλον:-
κατὰ τὸ φρόνημα [illegible]
[illegible] τὰ [illegible]
τοῦτο μάλιστα εἴρηται· οὐ γὰρ
[illegible] τοῖς ἀνθρώποις

καίτοι πταίοντες· ἀπατώμενοι ἐπί τινι φρονήματι. καὶ λέγουσιν ὅτι Λακεδαιμόνιοι ὑμῖν εἰρήνην διδόασιν ὡς ὄντες τούτου κύριοι·
ἀνταιτοῦσι δὲ τοὺς ἐκ τῆς νήσου ἄνδρας· δῆλον ὅτι καὶ [illegible] νομίζουσιν αὐτοῦ ποιήσασθαι τὴν εἰρήνην οἱ Λακεδαι-
μόνιοι [illegible] ὡς αὐτοὶ διδόντες αὐτήν, ἀνταιτοῦσι τοὺς ἄνδρας:- τὸ διακινδυνεύεσθαι [illegible]
διακινδυνεύεσθαι αὐτοῖς ἔδοξε· εἴτε γὰρ βίᾳ διαφύγοιεν οἱ ἄνδρες παρατυχούσης τινὸς διὰ τῆς τύχης σωτηρίας [illegible]
τοῖς ὑμῖν· εἴτε καὶ πολιορκηθέντες ὑπὸ ὑμῶν, τουτέστιν ἀπολουμένων διὰ τῆς πολιορκίας [illegible]
σονται [illegible] Λακεδαιμονίους [illegible]:- νομίζομέν τε τὰς μεγάλας ἔχθρας παύεσθαι
βεβαίως, [illegible] κατὰ τὸν πόλεμον πλεονεκτήσας [illegible]
τουτέστιν [illegible] πλεονεκτήσας [illegible] καὶ ἀδίκως καὶ οὐκ ἴσως, καὶ [illegible]
αὐτὰ ταῦτα [illegible] τὰ ἄδικα καὶ πλεονεκτήματα [illegible] ἀλλ' ἐκ τοῦ ἴσου
[illegible] πλεονεκτεῖν [illegible]
[illegible] πράξαντος [illegible] καὶ πλεονεκτήσαντος· οὐδὲ [illegible]
[illegible] ἀλλὰ τὸ [illegible] ὁ γὰρ ἐναντίος [illegible] ὡς ἂν μὴ βιασθείς [illegible]
[illegible] ἀλλὰ [illegible] ἑτοιμότερός ἐστιν ἐμμένειν ταῖς συνθήκαις. [illegible]

∴ [illegible]

προσαναγκαστέον, τουτέστιν· ἤτοι τοῦ μὴ παραλυθέντος· ἀπαραλύτως παράσχεσθαι:~ ἢ καὶ τὸ ἀγνωμονῆσαι· ἤτοι προθυμηθέντας ἐμμένειν ταῖς συνθήκαις· ὡς γὰρ ἐν [illegible] ἐχθρῶν καὶ φίλων τὰ καὶ συνθέντων, ἀσμένως φέρουσι τὸ ἡσυχάζειν· καὶ [illegible] νομίζοντες τὸ μὴ πολεμεῖν κινδυνεύειν [illegible] μαχομένους ὑπὸ τῶν πρὸς ἐκείνοις τοῖς [illegible] καὶ μετρίως αὐτοῖς ἐπευτυχοῦσι· ἔστι δὲ ἀντὶ τοῦ [illegible] τὰ μέτρια αὐτῆς τῆς [illegible] μετρίων:~ [illegible] τοῖς μὲν ἀγνώμοσιν [illegible] μᾶλλον ἀνθυπείκουσι πρὸς τὸ ἐκ [illegible] πρὸς δὲ τοὺς ἐναντιουμένους, [illegible] ὑπὲρ [illegible] κινδυνεύειν:~ ἡμῖν δὲ καλῶς ἔχει φησὶ διαλλαγῆναι πρὸς τοὺς Ἀθηναίους [illegible] ἀΐδιον ἔχθρας· τὸ δὲ πρὸς τῇ κοινῇ καὶ ἰδίαν ἔχειν τοιοῦτον· νῦν μὲν κοινὴν ἔχομεν [illegible] πρὸς ἡμᾶς ἔχθραν· ἐὰν δὲ μὴ [illegible] τοῖς λόγοις ἡμῶν καὶ ἰδίᾳ Λακεδαιμόνιοι ἐχθροὶ ὑμῶν γενησόμεθα:

ἡ ξυναλλαγή, πρίν τι ἀνήκεστον διὰ μέσου γενόμενον ἡμᾶς καταλαβεῖν· ἐν ᾧ ἀνάγκη ἀΐδιον ὑμῖν ἔχθραν πρὸς τῇ κοινῇ καὶ ἰδίαν ἔχειν· ὑμᾶς δὲ στερηθῆναι ὧν νῦν προκαλούμεθα. ἔτι δ' ὄντων ἀκρίτων, καὶ ὑμῖν μὲν δόξης καὶ ἡμετέρας φιλίας προσγιγνομένης, ἡμῖν δὲ πρὸ αἰσχροῦ τινὸς ξυμφορᾶς μετρίως κατατιθεμένης, διαλλαγῶμεν. καὶ αὐτοί τε ἀντὶ πολέμου εἰρήνην ἑλώμεθα· καὶ τοῖς ἄλλοις Ἕλλησιν ἀνάπαυσιν κακῶν ποιήσωμεν· οἳ καὶ ἐν τούτῳ ὑμᾶς αἰτιωτέρους ἡγήσονται. πολεμοῦνται μὲν γὰρ ἀσαφῶς ὁποτέρων ἀρξάντων· καταλύσεως δὲ γενομένης, ἧς νῦν ὑμεῖς τὸ πλέον κύριοι ἐστέ, τὴν χάριν ὑμῖν προσθήσουσιν. ἤν τε γνῶτε, Λακεδαιμονίοις ἔξεστιν ὑμῖν φίλους γενέσθαι βεβαίως, αὐτῶν τε προκαλεσαμένων· χαρισαμένοις τε μᾶλλον ἢ βιασαμένοις. καὶ ἐν τούτῳ τὰ ἐνόντα ἀγαθὰ σκοπεῖτε ὅσα εἰκὸς εἶναι. ἡμῶν γὰρ καὶ ὑμῶν ταὐτὰ λεγόντων, τό γε ἄλλο Ἑλληνικὸν ἴστε ὅτι ὑποδεέστερον ὂν τὰ μέγιστα τιμήσει. οἱ μὲν οὖν Λακεδαιμόνιοι τοσαῦτα εἶπον· νομίζοντες τοὺς Ἀθηναίους ἐν τῷ πρὶν χρόνῳ σπονδῶν μὲν ἐπιθυμεῖν, σφῶν δὲ ἐναντιουμένων κωλύεσθαι, διδομένης δὲ εἰρήνης ἀσμένως δέξεσθαί τε καὶ τοὺς ἄνδρας ἀποδώσειν. οἱ δὲ τὰς μὲν σπονδὰς ἔχοντες τοὺς ἄνδρας ἐν τῇ νήσῳ, ἤδη σφίσιν ἐνόμιζον ἑτοίμους εἶναι, ὁπόταν βούλωνται ποιεῖσθαι πρὸς αὐτούς· τοῦ δὲ πλέονος ὠρέγοντο. μάλιστα δὲ αὐτοὺς ἐνῆγε Κλέων ὁ Κλεαινέτου· ἀνὴρ δημαγωγὸς κατ' ἐκεῖνον τὸν χρόνον ὤν, καὶ τῷ πλήθει πιθανώτατος· καὶ ἔπεισεν ἀποκρίνασθαι ὡς χρὴ τὰ μὲν ὅπλα καὶ σφᾶς αὐτοὺς τοὺς ἐν τῇ νήσῳ παραδόντας πρῶτον κομισθῆναι Ἀθήναζε· ἐλθόντων δὲ, ἀποδόντας Λακεδαιμονίους Νίσαιαν καὶ Πηγὰς καὶ Τροιζῆνα καὶ Ἀχαΐαν, ἃ οὐ πολέμῳ ἔλαβον, ἀλλ' ἀπὸ τῆς προτέρας ξυμβάσεως Ἀθηναίων ξυγχωρησάντων κατὰ

ἔτι δ' ὄντων ἀδιακρίτων καὶ ἀμφιβόλου τοῦ πράγματος ὄντος· ἐπεὶ ἀδιάκριτόν ἐστι τίνι ὑπάρχει τὸ διαφέρον· καὶ ὑμῖν μὲν δόξης προσγιγνομένης καὶ φιλίας τῆς ἡμετέρας, ἡμῖν δὲ μετρίως ἀποτιθεμένης τῆς συμφορᾶς· καὶ ὑπὲρ τοῦ μὴ γενέσθαι τοῖς Λακεδαιμονίοις πρὸ αἰσχροῦ τινὸς [illegible] ἀγαθοῦ [illegible] μετρίως κατατιθεμένης διαλλαγῶμεν:~

Ἀθηναίων· τὰ προειρημένα Λακεδαιμονίοις συγχωρησάντων ἐν ταῖς προτέραις σπονδαῖς διὰ τὰς συμφορὰς ἔτι· [illegible] τότε μὲν ὑπὸ Λακεδαιμονίων συνεχώρουν:~

ξυμφορᾶς· καὶ ἐν τῷ πρὶν τὸ δεόμενον τι μᾶλλον σπονδῶν, κομίσασθαι τοὺς
ἄνδρας· καὶ σπονδὰς ποιήσασθαι ὁπόσον ἂν δοκῇ χρόνον ἀμφοτέροις.
οἱ δέ, πρὸς μὲν τὴν ἀπόκρισιν οὐδὲν ἀντεῖπον· ξυνέδρους δὲ σφίσιν
ἐκέλευον ἑλέσθαι οἵτινες λέγοντες καὶ ἀκούοντες περὶ ἑκάστου ξυμ-
βήσονται κατὰ ἡσυχίαν τι ἀλλήλους. Κλέων δὲ ἐνταῦθα δὴ
πολὺς ἐνέκειτο λέγων· γιγνώσκειν μὲν καὶ πρότερον οὐδὲν ἐν νῷ ἔχον-
τας δίκαιον αὐτούς· σαφὲς δ' εἶναι καὶ νῦν, οἵτινες τῷ μὲν πλήθει οὐδὲν ἐθέλουσιν
εἰπεῖν· ὀλίγοις δὲ ἀνδράσι ξύνεδροι βούλονται γίγνεσθαι· ἀλλὰ εἴ τι ὑγιὲς
διανοοῦνται, λέγειν ἐκέλευσεν ἅπασιν. ὁρῶντες δὲ οἱ Λακεδαιμόνιοι οὔτε
σφίσιν οἷόν τε ὂν ἐν πλήθει εἰπεῖν. εἴ τι καὶ ὑπὸ τῆς ξυμφορᾶς ἐδόκει αὐ-
τοῖς ξυγχωρεῖν, μὴ ἐς τοὺς ξυμμάχους διαβληθῶσιν εἰπόντες καὶ οὐ
τυχόντες· οὔτε τοὺς Ἀθηναίους ἐπὶ μετρίοις ποιήσοντας ἃ προυκαλοῦντο,
ἀνεχώρησαν ἐκ τῶν Ἀθηνῶν ἄπρακτοι. ἀφικομένων δὲ αὐτῶν διελέλυντο
εὐθὺς αἱ σπονδαὶ αἱ περὶ Πύλον· καὶ τὰς ναῦς οἱ Λακεδαιμόνιοι ἀπῄτουν
καθάπερ ξυνέκειτο· οἱ δ' Ἀθηναῖοι ἐγκλήματα ἔχοντες, ἐπιδρομήν τε
τῷ τειχίσματι παράσπονδον, καὶ ἄλλα οὐκ ἀξιόλογα δοκοῦντα εἶναι, οὐκ ἀ-
πεδίδοσαν· ἰσχυριζόμενοι ὅτι δὴ εἴρητο ἐὰν καὶ ὁτιοῦν παραβαθῇ,
λελύσθαι τὰς σπονδάς· οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι ἀντέλεγόν τε καὶ ἀδίκημα
ἐπικαλέσαντες τὸ τῶν νεῶν, ἀπελθόντες ἐς πόλεμον καθίσταντο·
καὶ τὰ περὶ Πύλον ὑπ' ἀμφοτέρων κατὰ κράτος ἐπολεμεῖτο· Ἀθηναῖοι
μὲν δυοῖν νεοῖν ἐναντίαιν αἰεὶ τὴν νῆσον περιπλέοντες τῆς ἡμέρας·
τῆς δὲ νυκτὸς καὶ ἅπασαι περιώρμουν πλὴν τὰ πρὸς τὸ πέλαγος
ὁπότε ἄνεμος εἴη· καὶ ἐκ τῶν Ἀθηνῶν αὐτοῖς εἴκοσι νῆες ἀφίκοντο
ἐς τὴν φυλακήν· ὥστε αἱ πᾶσαι ἑβδομήκοντα ἐγένοντο· Πελοποννήσιοι
δὲ ἔν τε τῇ ἠπείρῳ ἐστρατοπεδεύοντο καὶ προσβολὰς ποιούμενοι τῷ
τείχει, σκοποῦντες καιρὸν εἴ τις παραπέσοι ὥστε τοὺς ἄνδρας
σῶσαι. ἐν τούτῳ δὲ οἱ ἐν τῇ Σικελίᾳ Συρακόσιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι πρὸς
ταῖς ἐν Μεσσήνῃ φρουρούσαις ναυσὶ, τὸ ἄλλο ναυτικὸν ὃ παρεσκεύαζον

Margin: τοὺς διαλεγομένους περὶ τούτων καὶ συμβουλεύοντας·

Margin: κατὰ τοῦ ἀνεγράφησαν ὑπὸ θουκυδίδου ἀπὸ τῶν Ἀθηναίων ἀναχωρήσαντας ἐπὶ τὴν περὶ τὴν πύλον ἀνέλαβον τὸν πόλεμον. Ἀθηναῖοι μὲν δύο ναυσὶν ἐναντίαις περιπλέοντες τὴν νῆσον· τουτέστι κινδυνεύουσι τὰ ἐναντία τῆς σφακτηρίας

Margin: καταβαίνεις·

οἱ Λοκροὶ τὴν ἔχθραν

προσκομίζοντες τὸν πόλεμον ἐποιοῦντο ἐκ τῆς Μεσσήνης· καὶ μάλιστα ἐνῆγον
οἱ Λοκροὶ τῶν Ῥηγίνων κατὰ ἔχθραν· καὶ αὐτοὶ δὲ ἐσεβεβλήκεσαν παν-
δημεὶ ἐς τὴν γῆν αὐτῶν· καὶ ναυμαχίας ἀποπειρᾶσθαι ἐβούλοντο· ὁρῶντες
τοῖς Ἀθηναίοις τὰς μὲν παρούσας ναῦς ὀλίγας· ταῖς δὲ πλέοσι καὶ μελλούσαις
ἥξειν· πυνθανόμενοι τὴν νῆσον πολιορκεῖσθαι· εἰ γὰρ κρατήσειαν τῷ ναυτικῷ,
τὸ Ῥήγιον, ἤλπιζον πεζῇ τε καὶ ναυσὶν ἐφορμοῦντες ῥᾳδίως χειρώσεσθαι·
καὶ ἤδη σφῶν ἰσχυρὰ τὰ πράγματα γίγνεσθαι· ξυνεγγὺς γὰρ κειμένου
τοῦ Ῥηγίου ἀκρωτηρίου τῆς Ἰταλίας, τῆς τε Μεσσήνης τῆς Σικελίας,
ζήτει τοῖς Ἀθηναίοις τε οὐκ ἂν εἶναι ἐφορμεῖν· καὶ τοῦ πορθμοῦ κρατεῖν· ἔστι δὲ ὁ πορ-
θμὸς ἡ μεταξὺ Ῥηγίου θάλασσα καὶ Μεσσήνης· ᾗπερ βραχύτατον Σικε-
λία τῆς ἠπείρου ἀπέχει· καὶ ἔστιν ἡ Χάρυβδις κληθεῖσα τοῦτο, ᾗ Ὀδυσσεὺς
λέγεται διαπλεῦσαι· διὰ στενότητα δὲ καὶ ἐκ μεγάλων πελαγῶν τοῦ τε Τυρ-
σηνικοῦ καὶ τοῦ Σικελικοῦ ἐσπίπτουσα ἡ θάλασσα ἐς αὐτὸ καὶ ῥοώδης
οὖσα, εἰκότως χαλεπὴ ἐνομίσθη· ἐν τούτῳ οὖν τῷ μεταξὺ οἱ Συρακό-
σιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι ναυσὶν ὀλίγῳ πλέοσιν ἢ τριάκοντα, ἠναγκάσθησαν
ὀψὲ τῆς ἡμέρας ναυμαχῆσαι περὶ πλοίου διαπλέοντος, ἀντεπαναγόμενοι
πρός τε Ἀθηναίων ναῦς ἑκκαίδεκα καὶ Ῥηγίνας ὀκτώ· καὶ νικηθέντες
ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων, διὰ τάχους ἀπέπλευσαν ὡς ἕκαστοι ἔτυχον ἐς τὰ οἰ-
κεῖα στρατόπεδα· τό τε ἐν τῇ Μεσσήνῃ καὶ ἐν τῷ Ῥηγίῳ, μίαν ναῦν ἀπο-
λέσαντες· καὶ νὺξ ἐπεγένετο τῷ ἔργῳ· μετὰ δὲ τοῦτο οἱ μὲν Λοκροὶ
ἀπῆλθον ἐκ τῆς Ῥηγίνων· ἐπὶ δὲ τὴν Πελωρίδα τῆς Μεσσήνης ξυλλε-
γεῖσαι αἱ τῶν Συρακοσίων καὶ ξυμμάχων νῆες, ὥρμουν· καὶ ὁ πεζὸς
αὐτοῖς παρῆν· προσπλεύσαντες δὲ οἱ Ἀθηναῖοι καὶ Ῥηγῖνοι, ὁρῶντες
τὰς ναῦς κενὰς ἐνέβαλον· καὶ χειρὶ σιδηρᾷ ἐπιβληθείσῃ, μίαν
ναῦν αὐτοὶ ἀπώλεσαν τῶν ἀνδρῶν ἀποκολυμβησάντων· καὶ μετὰ
τοῦτο τῶν Συρακοσίων ἐσβάντων ἐς τὰς ναῦς καὶ παραπλεόντων ἀπὸ
κάλω ἐς τὴν Μεσσήνην, αὖθις προσβαλόντες οἱ Ἀθηναῖοι, ἀποσιμωσάντων
ἐκείνων καὶ προεμβαλόντων, ἑτέραν ναῦν ἀπολλύουσι· καὶ ἐν τῷ παράπλῳ

Marginal notes (left):

ἔστι τὸ μεταξὺ Ῥηγίου καὶ Μεσσήνης πορθμός

δηλονότι ὑπὸ τῶν Συρακοσίων ἐπιβληθείσης· ἀπώλεσαν μίαν οὖν ἀπώλεσαν οἱ Ἀθηναῖοι :- ὑπαναχωρησάντων καὶ μετεωρισάντων τὰς ναῦς ἵνα ἐκ πολλοῦ διαστήματος ... ὁρμῶσι ... :- σημείωσαι ἀποσιμωσάντων· ὑπαναχωρησάντων μετεωρισάντων τὰς ναῦς ἤγουν περιμενάντων τέρ... ταῦτα δὲ ἡ λέξις ἀπὸ κοινοῦ ... καὶ τὴν ... ἐν τῷ πρὸς Ἀθηναίους ... πρὸς τὸ πλάτος :-

καὶ τῇ ναυμαχίᾳ τοιουτοτρόπῳ γενομένῃ, οὐκ ἔλασσον ἔχοντες οἱ συρα
κούσιοι, παρεκομίσθησαν ἐς τὸν ἐν τῇ μεσσήνῃ λιμένα. καὶ οἱ μὲν
ἀθηναῖοι καμαρίνης ἀγγελθείσης προδίδοσθαι συρακουσίοις ὑπ' ἀρ
χίου καὶ τῶν μετ' αὐτοῦ, ἔπλευσαν ἐκεῖσε· μεσσήνιοι δ' ἐν τούτῳ
πανδημεὶ κατὰ γῆν καὶ ταῖς ναυσὶν ἅμα, ἐστράτευσαν ἐπὶ νάξον
τὴν χαλκιδικήν, ὅμορον οὖσαν· καὶ τῇ πρώτῃ ἡμέρᾳ, τειχήρεις
ποιήσαντες τοὺς ναξίους, ἐδῄουν τὴν γῆν. τῇ δ' ὑστεραίᾳ ταῖς μὲν
ναυσὶ περιπλεύσαντες κατὰ τὸν ἀκεσίνην ποταμόν, τὴν γῆν ἐδῄ
ουν· τῷ δὲ πεζῷ, πρὸς τὴν πόλιν ἐσέβαλον. ἐν τούτῳ δὲ οἱ σικελοὶ
ὑπὲρ τῶν ἄκρων κατέβαινον βοηθοῦντες ἐπὶ τοὺς μεσσηνίους. γρ. ἀπὸ δὲ τῶν ἄκρων καὶ τῶν ὀρεινῶν ὡς ἐπιβοηθοῦντες αὐτοῖς
καὶ οἱ νάξιοι ὡς εἶδον, θαρσήσαντες καὶ παρακελευόμενοι ἐν αὐτοῖς ὡς
οἱ λεοντῖνοι σφίσι καὶ οἱ ἄλλοι ἕλληνες ξύμμαχοι ἐς τιμωρίαν ἐπέρχονται,
ἐκδραμόντες ἄφνω ἐκ τῆς πόλεως προσπίπτουσι τοῖς μεσσηνίοις· καὶ τρέψαντες,
ἀπέκτεινάν τε ὑπὲρ χιλίους· καὶ οἱ λοιποί, χαλεπῶς ἀπεχώρησαν
ἐπ' οἴκου· καὶ γὰρ οἱ βάρβαροι ἐν ταῖς ὁδοῖς ἐπιπεσόντες, τοὺς πλείστους
διέφθειραν· καὶ αἱ νῆες σχοῦσαι ἐς τὴν μεσσήνην, ὕστερον ἐπ' οἴκου
ἕκασται διεκρίθησαν. λεοντῖνοι δὲ εὐθὺς καὶ οἱ ξύμμαχοι μετὰ ἀθηναίων
ἐς τὴν μεσσήνην ὡς κεκακωμένην ἐστράτευον· καὶ προσβάλλοντες,
οἱ μὲν ἀθηναῖοι κατὰ τὸν λιμένα ταῖς ναυσὶν ἐπείρων· ὁ δὲ πεζὸς πρὸς
τὴν πόλιν. ἐπεκδρομὴν δὲ ποιησάμενοι οἱ μεσσήνιοι καὶ λοκρῶν
τινὲς μετὰ τοῦ δημοτέλους, οἳ μετὰ τὸ πάθος ἐγκατελείφθησαν
φρουροί, ἐξαπιναίως προσπεσόντες, τρέπουσι τοῦ στρατεύματος τῶν λεοντίνων
τὸ πολύ, καὶ ἀπέκτειναν πολλούς. ἰδόντες δὲ οἱ ἀθηναῖοι καὶ ἀποβάντες
ἀπὸ τῶν νεῶν, ἐβοήθουν· καὶ κατεδίωξαν τοὺς μεσσηνίους πάλιν
ἐς τὴν πόλιν, τῷ τεταραγμένῳ ἐπιγενόμενοι· καὶ τροπαῖον στήσαντες, ἀνεχώ
ρησαν ἐς τὸ ῥήγιον. μετὰ δὲ τοῦτο, οἱ μὲν ἐν τῇ σικελίᾳ ἕλληνες ἄνευ μεταβάντες
τῶν ἀθηναίων κατὰ γῆν ἐστράτευον ἐπ' ἀλλήλους. ἐν δὲ τῇ πύλῳ, ἔτι ἐπολι
όρκουν τοὺς ἐν τῇ νήσῳ λακεδαιμονίους οἱ ἀθηναῖοι· καὶ τὸ ἐν τῇ ἠπείρῳ

στρατόπεδον τῶν πελοποννησίων κατὰ χώραν ἔμενεν· ἐπίπονος δ᾽ ἦν
τοῖς ἀθηναίοις ἡ φυλακὴ σίτου τε ἀπορίᾳ καὶ ὕδατος· οὐ γὰρ ἦν κρήνη ὅτι
μὴ μία ἐν αὐτῇ τῇ ἀκροπόλει τῆς πύλου· καὶ αὕτη οὐ μεγάλη· ἀλλὰ δια-
μώμενοι τὸν κάχληκα οἱ πλεῖστοι ἐπὶ τῇ θαλάσσῃ ἔπινον οἷον εἰκὸς ὕδωρ·
στενοχωρία τε ἐν ὀλίγῳ στρατοπεδευομένοις ἐγίγνετο· καὶ τῶν νεῶν οὐκ ἐ-
χουσῶν ὅρμον, αἱ μὲν, σῖτον ἐν τῇ γῇ ᾑροῦντο κατὰ μέρος· αἱ δὲ, με-
τέωροι ὥρμουν· ἀθυμίαν τε πλείστην ὁ χρόνος παρεῖχε παρὰ λόγον ἐπιγιγνό-
μενος· οὓς ᾤοντο ἡμερῶν ὀλίγων ἐκπολιορκήσειν· ἐν νήσῳ τε ἐρήμῃ
καὶ ὕδατι ἁλμυρῷ χρωμένους· αἴτιον δὲ ἦν· οἱ λακεδαιμόνιοι προειπόντες
ἐς τὴν νῆσον ἐσάγειν σῖτόν τε τὸν βουλόμενον ἀληλεσμένον· καὶ οἶνον καὶ
τυρὸν καὶ εἴ τι ἄλλο βρῶμα οἷον ἂν ἐς πολιορκίαν ξυμφέρῃ· τάξαντες
ἀργυρίου πολλοῦ· καὶ τῶν εἱλώτων τῷ ἐσαγαγόντι ἐλευθερίαν ὑπισχνού-
μενοι· καὶ ἐσῆγον ἄλλοι τε παρακινδυνεύοντες καὶ μάλιστα οἱ εἵλωτες,
ἀπαίροντες ἀπὸ τῆς πελοποννήσου ὁπόθεν τύχοιεν· καὶ καταπλέοντες
ἔτι νυκτὸς ἐς τὰ πρὸς τὸ πέλαγος τῆς νήσου· μάλιστα δὲ ἐτήρουν ἀνέμῳ
καταφέρεσθαι· ῥᾷον γὰρ τὴν φυλακὴν τῶν τριήρων ἐλάνθανον ὁπότε πνεῦ-
μα ἐκ πόντου εἴη· ἄπορον γὰρ ἐγίγνετο περιορμεῖν· τοῖς δὲ ἀφειδὴς ὁ κατά-
πλους καθειστήκει· ἐπώκελλον γὰρ τὰ πλοῖα τετιμημένα χρημάτων·
καὶ οἱ ὁπλῖται περὶ τὰς κατάρσεις τῆς νήσου ἐφύλασσον· ὅσοι δὲ γαλήνῃ
κινδυνεύσειαν, ἡλίσκοντο· ἐσένεον δὲ καὶ κατὰ τὸν λιμένα κολυμβηταὶ
ὕφυδροι καλῳδίῳ ἐν ἀσκοῖς ἐφέλκοντες μήκωνα μεμελιτωμένην
καὶ λίνου σπέρμα κεκομμένον· ὧν τὸ πρῶτον λανθανόντων φυλακαὶ ὕστε-
ρον ἐγένοντο· παντί τε τρόπῳ ἑκάτεροι ἐτεχνῶντο· οἱ μὲν, ἐσπέμπειν
τὰ σιτία· οἱ δὲ, μὴ λανθάνειν σφᾶς· ἐν δὲ ταῖς ἀθήναις πυνθανόμενοι
περὶ τῆς στρατιᾶς ὅτι ταλαιπωρεῖται καὶ σῖτος τοῖς ἐν τῇ νήσῳ ἐσ-
πλεῖ, ἠπόρουν καὶ ἐδεδοίκεσαν, μὴ σφῶν χειμὼν τὴν φυλα-
κὴν ἐπιλάβοι· ὁρῶντες τῶν τε ἐπιτηδείων τὴν περὶ τὴν πελοπόννησον
κομιδὴν ἀδύνατον ἐσομένην, ἅμα ἐν χωρίῳ ἐρήμῳ· καὶ οὐδ᾽ ἐν θέρει

[Margin:] στενῶς διῃτῶντο(?):·

ἀντὶ τοῦ διασκάπτοντες· παρὰ τὴν ἄμμον λέγεται· ἀμᾶν γὰρ ἐστὶ σκάπτειν(?)· βούλεται δὲ εἰπεῖν ὅτι διασκάπτοντες τὸν κάχληκα καὶ βόθρους ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν ποιοῦντες, κυρίως(?) ὕδωρ ἐξ [illegible] ἔπινον ἀντὶ τοῦ διὰ τὴν χρείαν:~

[Margin:] ἐξώκελλον(?)· ἀφειδῶς φησὶ τὴν προσέ[illegible] τὰ πλοῖα ὠνηθέντα χρημάτων ὑπὸ τῶν λακεδαιμονίων· ὑπέσχοντο γὰρ τοῖς ναυκλήροις δώσειν τὰς τιμὰς, εἰ ἀπόλλοιντο τὰ πλοῖα:~ κατάρσεις λέγει τοὺς ἐπὶ τῇ γῇ τόπους ἐξ ὧν καταίρειν καὶ εἰς τὸ πέλαγος ὁρμᾶν(?). τὸ δὲ ἐφύλασσον, ἀντὶ τοῦ ἐφρούρουν(?)· ἵνα μὴ γινομένων πολιορκηθέντες(?) οἱ ἔνδον ἀπολαμβάνωσι τὰς τροφάς·

ἄξιος ὁ τάνυσος(?) ἡ μήκων ὃς [illegible] ἄνθος(?), θαυμάσιος ὡς λέγει· τὸ δὲ σπέρμα τοῦ λίνου, δυνάμεις δὲ ἀπαλλάττειν(?) λιμοῦ μάλιστα:~ τοῦτο δὴ λανθάνει(?) πολὺ πρὸς ὀλίγον [illegible]· ὅθεν καὶ τοῖς [illegible] προσάγεται παρὰ τῶν ἰατρῶν:~

οἷοί τε ὄντες ἱκανὰ περιπέμπειν· τόν τε ἔφορμον χωρίων ἀλιμένων ὄν-
των οὐκ ἐσόμενον· ἀλλ᾽ ἢ σφῶν ἀνέντων τὴν φυλακὴν περιγενήσεσθαι
τοὺς ἄνδρας, ἢ τοῖς πλοίοις ἃ τὸν σῖτον αὐτοῖς ἦγε χειμῶνα τηρήσαντας
ἐκπλεύσεσθαι. πάντων δὲ ἐφοβοῦντο μάλιστα τοὺς Λακεδαιμονίους, ὅτι ἔχοντας
τι ἰσχυρὸν αὐτοὺς ἐνόμιζον οὐκέτι σφίσιν ἐπικηρυκεύεσθαι· καὶ μετεμέλοντο
τὰς σπονδὰς οὐ δεξάμενοι. Κλέων δὲ γνοὺς αὐτῶν τὴν ἐς αὐτὸν ὑποψίαν
περὶ τῆς κωλύμης τῆς ξυμβάσεως, οὐ τἀληθῆ ἔφη λέγειν τοὺς ἐξαγγέλλοντας.
παραινούντων δὲ τῶν ἀφιγμένων, εἰ μὴ σφίσι πιστεύουσι, κατασκόπους τινὰς
πέμψαι, ᾑρέθη κατάσκοπος αὐτὸς μετὰ Θεαγένους ὑπὸ Ἀθηναίων. καὶ
γνοὺς ὅτι ἀναγκασθήσεται ἢ ταὐτὰ λέγειν οἷς διέβαλλεν, ἢ τἀναντία εἰπὼν
ψευδὴς φανήσεσθαι, παρῄνει τοῖς Ἀθηναίοις ὁρῶν αὐτοὺς καὶ ὡρμη-
μένους τι τὸ πλέον τῇ γνώμῃ στρατεύειν, ὡς χρή, κατασκόπους μὲν μὴ πέμ-
πειν μηδὲ διαμέλλειν καιρὸν παριέντας· εἰ δὲ δοκεῖ αὐτοῖς ἀληθῆ εἶναι τὰ ἀγγελλό-
μενα, πλεῖν ἐπὶ τοὺς ἄνδρας. καὶ ἐς Νικίαν τὸν Νικηράτου στρατηγὸν ὄντα
ἀπεσήμαινεν, ἐχθρὸς ὢν καὶ ἐπιτιμῶν· ῥᾴδιον εἶναι παρασκευῇ, εἰ ἄνδρες
εἶεν οἱ στρατηγοί, πλεύσαντας λαβεῖν τοὺς ἐν τῇ νήσῳ· καὶ αὐτός γ᾽ ἄν, εἰ ἦρχε,
ποιῆσαι τοῦτο. ὁ δὲ Νικίας τῶν τε Ἀθηναίων τι ὑποθορυβησάντων ἐς τὸν Κλέ-
ωνα, ὅτι οὐ καὶ νῦν πλεῖ, εἰ ῥᾴδιόν γε αὐτῷ φαίνεται, καὶ ἅμα ὁρῶν αὐτὸν
ἐπιτιμῶντα, ἐκέλευεν ἥντινα βούλεται δύναμιν λαβόντα τὸ ἐπὶ σφᾶς εἶναι
ἐπιχειρεῖν. ὁ δὲ τὸ μὲν πρῶτον οἰόμενος αὐτὸν λόγῳ μόνον ἀφιέναι, ἑτοῖμος ἦν·
γνοὺς δὲ τῷ ὄντι παραδωσείοντα ἀνεχώρει, καὶ οὐκ ἔφη αὐτὸς ἀλλ᾽ ἐκεῖνον στρα-
τηγεῖν· δεδιὼς ἤδη καὶ οὐκ ἂν οἰόμενός οἱ αὐτὸν τολμῆσαι ὑποχω-
ρῆσαι. αὖθις δὲ ὁ Νικίας ἐκέλευε καὶ ἐξίστατο τῆς ἐπὶ Πύλῳ ἀρχῆς,
καὶ μάρτυρας τοὺς Ἀθηναίους ἐποιεῖτο. οἱ δέ, οἷον ὄχλος φιλεῖ ποιεῖν, ὅσῳ
μᾶλλον ὁ Κλέων ὑπέφευγε τὸν πλοῦν καὶ ἐξανεχώρει τὰ εἰρημένα,
τόσῳ ἐπεκελεύοντο τῷ Νικίᾳ παραδιδόναι τὴν ἀρχήν, καὶ ἐκείνῳ ἐπεβό-
ων πλεῖν. ὥστε οὐκ ἔχων ὅπως τῶν εἰρημένων ἔτι ἐξαπαλλαγῇ, ὑφίσταται
τὸν πλοῦν, καὶ παρελθὼν οὔτε φοβεῖσθαι ἔφη Λακεδαιμονίους πλεύ-

ἐν τῇ σφακτηρίᾳ· ἤγουν πρὸς τὸ σφᾶς αὐτοὺς ἐᾶσαι· τὸ δ᾽ ἐᾶσαι, περιέχει ἁπλῶς· ἤγουν ἂν τυχὸς ὅσον ἐπὶ σφίσι τοῖς στρατηγοῖς ἀπῆν·

στρατιώτην λαβὼν ἐκ μὲν τῆς πόλεως οὐδένα· λημνίους δὲ καὶ ἰμβρίους τοὺς
παρόντας καὶ πελταστάς, οἳ ἦσαν ἔκ τε Αἴνου βεβοηθηκότες καὶ ἄλλοθεν
τοξότας τετρακοσίους· ταῦτα δὲ ἔχων, ἔφη πρὸς τοῖς ἐν Πύλῳ στρα-
τιώταις ἐντὸς εἴκοσιν ἡμερῶν ἢ ἄξειν λακεδαιμονίους ζῶντας ἢ αὐτοῦ
ἀποκτενεῖν· τοῖς δὲ ἀθηναίοις ἐνέπεσε μέν τι καὶ γέλωτος τῇ κου-
φολογίᾳ αὐτοῦ· ἀσμένοις δ' ὅμως ἐγίγνετο τοῖς σώφροσι τῶν ἀνθρώπων
λογιζομένοις δυοῖν ἀγαθοῖν τοῦ ἑτέρου τεύξεσθαι· ἢ κλέωνος ἀπαλ-
λαγήσεσθαι, ὃ μᾶλλον ἤλπιζον, ἢ σφαλεῖσι γνώμης, λακεδαιμονίους
σφίσι χειρώσεσθαι. καὶ πάντα διαπραξάμενος ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ καὶ
ψηφισαμένων ἀθηναίων αὐτῷ τὸν πλοῦν, τῶν τε ἐν Πύλῳ στρατηγῶν
ἕνα προσελόμενος δημοσθένην, τὴν ἀναγωγὴν διὰ τάχους ἐποιεῖτο·
τὸν δὲ δημοσθένην προσέλαβε, πυνθανόμενος τὴν ἀπόβασιν
αὐτὸν ἐς τὴν νῆσον διανοεῖσθαι· οἱ γὰρ στρατιῶται κακοπαθοῦντες τοῦ
χωρίου τῇ ἀπορίᾳ καὶ μᾶλλον πολιορκούμενοι ἢ πολιορκοῦντες,
ὥρμηντο διακινδυνεῦσαι. καὶ αὐτῷ ἔτι ῥώμην καὶ ἡ νῆσος ἐμπρη-
σθεῖσα παρέσχε. πρότερον μὲν γὰρ οὔσης αὐτῆς ὑλώδους ἐπὶ τὸ πολὺ καὶ
ἀτριβοῦς διὰ τὴν ἀεὶ ἐρημίαν, ἐφοβεῖτο καὶ πρὸς τῶν πολεμίων
τοῦτο ἐνόμιζε μᾶλλον εἶναι· πολλῷ γὰρ ἂν στρατοπέδῳ ἀποβάντι ἐξ ἀ-
φανοῦς χωρίου προσβάλλοντας αὐτοὺς βλάπτειν. σφίσι μὲν γὰρ τὰς
ἐκείνων ἁμαρτίας καὶ παρασκευὴν ὑπὸ τῆς ὕλης οὐκ ἂν ὁμοίως δῆλα εἶναι,
τοῦ δὲ αὐτῶν στρατοπέδου καταφανῆ ἂν εἶναι πάντα τὰ ἁμαρτήματα,
ὥστε προσπίπτειν ἂν αὐτοὺς ἀπροσδοκήτως ᾗ βούλοιντο· ἐπ' ἐκείνοις
γὰρ ἂν εἶναι τὴν ἐπιχείρησιν. εἰ δ' αὖ ἐς τὸ δασὺ χωρίον βιάζοιτο ὁμόσε
ἰέναι, τοὺς ἐλάσσους ἐμπείρους δὲ τῆς χώρας, κρείσσους ἐνόμιζε
τῶν πλεόνων ἀπείρων· λανθάνειν τε ἂν τὸ ἑαυτῶν στρατόπεδον πολὺ
ὂν διαφθειρόμενον, οὐκ οὔσης τῆς προσόψεως ᾗ χρῆν ἀλλήλοις
ἐπιβοηθεῖν. ἀπὸ δὲ τοῦ αἰτωλικοῦ πάθους, ὃ διὰ τὴν ὕλην μέρος
τι ἐγένετο, οὐχ ἥκιστα αὐτὸν ταῦτα ἐσήει. τῶν δὲ στρατιωτῶν ἀναγκασθ-

ἀεί τε ἡ στενοχωρία τῆς νήσου τοῖς ἐσχάτοις προσίσχοντας
ἀριστοποιεῖσθαι διὰ προφυλακῆς· καὶ ἐμπρήσαντός τινος κατὰ μικρὸν
τῆς ὕλης ἄκοντος καὶ ἀπὸ τούτου πνεύματος ἐπιγενομένου
τὸ πολὺ αὐτῆς ἔλαθε κατακαυθέν· οὕτω δὴ τοὺς λακεδαιμονίους
μᾶλλον καὶ ζώων πλειόνων ὄντας· ὑπονοῶν πρότερον ἐλάσσοσι τὸν σῖτον
αὐτοὺς ἐσπέμπειν, τότε ὡς ἐπ' ἀξιόχρεων τοὺς ἀθηναίους μᾶλλον
σπουδὴν ποιεῖσθαι· τήν τε νῆσον εὐαποβατωτέραν οὖσαν, τὴν
ἐπιχείρησιν παρεσκευάζετο· στρατιάν τε μεταπέμπων ἐκ τῶν ἐγγὺς ξυμ-
μάχων καὶ τὰ ἄλλα ἑτοιμάζων. Κλέωνος δὲ ἐκείνῳ τε προπέμψαντος
ἄγγελον ὡς ἥξων· καὶ ἔχων στρατιὰν ἣν ᾐτήσατο, ἀφικνεῖται ἐς πύλον.
καὶ ἅμα γενόμενοι, πέμπουσι πρῶτον ἐς τὸ ἐν τῇ ἠπείρῳ στρατόπε-
δον κήρυκα· προκαλούμενοι εἰ βούλοιντο ἄνευ κινδύνου τοὺς ἐν τῇ νήσῳ
ἄνδρας σφίσι τά τε ὅπλα καὶ σφᾶς αὐτοὺς κελεύειν παραδοῦναι· ἐφ' ᾧ
φυλακῇ τῇ μετρίᾳ τηρήσονται, ἕως ἄν τι περὶ τοῦ πλέονος ξυμβαθῇ.
οὐ προσδεξαμένων δὲ αὐτῶν, μίαν μὲν ἡμέραν ἐπέσχον· τῇ δ' ὑστεραίᾳ
ἀνηγάγοντο μὲν νυκτὸς ἐπ' ὀλίγας ναῦς τοὺς ὁπλίτας πάντας ἐπιβιβά-
σαντες· πρὸ δὲ τῆς ἕω ὀλίγον, ἀποβαίνουσι τῆς νήσου ἑκατέρωθεν
ἔκ τε τοῦ πελάγους καὶ πρὸς τοῦ λιμένος ὀκτακόσιοι μάλιστα ὄντες
ὁπλῖται· καὶ ἐχώρουν δρόμῳ ἐπὶ τὸ πρῶτον φυλακτήριον τῆς νήσου.
ὧδε γὰρ διετετάχατο· ἐν ταύτῃ μὲν τῇ πρώτῃ φυλακῇ ὡς τριάκοντα
ἦσαν ὁπλῖται· μέσον δὲ καὶ ὁμαλώτατόν τε καὶ περὶ τὸ ὕδωρ οἱ πλεῖστοι
αὐτῶν καὶ ἐπιτάδας ὁ ἄρχων εἶχε· μέρος δέ τι οὐ πολὺ αὐτὸ τὸ ἔσχατον
ἐφύλασσε τῆς νήσου τὸ πρὸς τὴν πύλον· ὃ ἦν ἔκ τε θαλάσσης ἀπό-
κρημνον· καὶ ἐκ τῆς γῆς ἥκιστα ἐπίμαχον· καὶ γάρ τι καὶ ἔρυμα αὐτόθι
ἦν παλαιὸν λίθων λογάδην πεποιημένον· ὃ ἐνόμιζον σφίσιν ὠφέλι-
μον ἂν εἶναι, εἰ καταλαμβάνοι ἀναχώρησις βιαιοτέρα. οὕτω μὲν τεταγμέ-
νοι ἦσαν· οἱ δὲ ἀθηναῖοι τοὺς μὲν πρώτους φύλακας οἷς ἐπέδραμον, εὐθὺς
διαφθείρουσιν ἔν τε ταῖς εὐναῖς ἔτι ἀναλαμβάνοντας τὰ ὅπλα·

αὐτοῦ ἐπὶ [illegible] ... αὐτοῦ [illegible] κηρυκ[illegible]

ὥστε μὴ ἐξελθεῖν καὶ πρὸς ὀλίγον προελθόντας ὥστε ἐξεῖναι αὐτοῖς ἀριστοποιεῖσθαι [illegible] καὶ [illegible] προφυλακῆς:
πρώτην φυλακήν φησιν αὐτοῖς τοῖς φύλαξιν ἐπὶ [illegible] τεταγμένα τῶν λακεδαιμονίων φυλάττοντα τὴν γῆν· ἐν [illegible] ἄκρῳ τῆς νήσου τῷ πρὸς τὸ πέλαγος· ἐπειδὴ ἐν ἄκρῳ τῷ περὶ τὸν λιμένα· ἐπὶ [illegible] μέσον τῆς νήσου ὅπου τὸ ὕδωρ. πρώτην φυλακὴν λέγει τὴν πρὸς τὸ πέλαγος: ἐν δὲ φησὶ τὸ ὁμαλὸν καὶ ἰσόπεδον καὶ [illegible] νήσου μέρος: ὁ [illegible] φησὶ μέρος τὸ ἔσχατον καὶ [illegible] τὴν πύλον [illegible] χυτὸν καὶ δύσβατον:

καὶ λαθόντες τὴν ἀπόβασιν· οἰόμενοι αὐτοὺς τὰς ναῦς κατὰ τὸ ἔθος ἐς ἔφορμον
τῆς νυκτὸς πλεῖν. ἅμα δὲ ἕῳ γιγνομένῃ καὶ ὁ ἄλλος στρατὸς ἀπέβαινεν, ἐκ μὲν
νεῶν ἑβδομήκοντα καὶ ὀλίγῳ πλεόνων πάντες πλὴν θαλαμιῶν ὡς ἕκαστοι
ἐσκευασμένοι· τοξόται τε ὀκτακόσιοι καὶ πελτασταὶ οὐκ ἐλάσσους τούτων,
Μεσσηνίων τε οἱ βεβοηθηκότες καὶ οἱ ἄλλοι ὅσοι περὶ Πύλον κατεῖχον πάντες
πλὴν τῶν ἐπὶ τοῦ τείχους φυλάκων. Δημοσθένους δὲ τάξαντος διέστησαν
κατὰ διακοσίους τε καὶ πλείους, ἔστι δ᾽ ᾗ ἐλάσσους, τῶν χωρίων τὰ
μετεωρότατα λαβόντες, ὅπως ὅτι πλείστη ἀπορία ᾖ τοῖς πολεμίοις
πανταχόθεν κεκυκλωμένοις καὶ μὴ ἔχωσι πρὸς ὅτι ἀντιτάξωνται,
ἀλλ᾽ ἀμφίβολοι γίγνωνται τῷ πλήθει, εἰ μὲν τοῖς πρόσθεν ἐπίοιεν, ὑπὸ
τῶν κατόπιν βαλλόμενοι, εἰ δὲ τοῖς πλαγίοις, ὑπὸ τῶν ἑκατέρωθεν
παρατεταγμένων. κατὰ νώτου τε αἰεὶ ἔμελλον αὐτοῖς ᾗ χωρήσειαν
οἱ πολέμιοι ἔσεσθαι ψιλοὶ καὶ οἱ ἀπορώτατοι, τοξεύμασι καὶ ἀκοντίοις
καὶ λίθοις καὶ σφενδόναις ἐκ πολλοῦ ἔχοντες ἀλκήν, οἷς μηδὲ ἐπελθεῖν
οἷόν τε ἦν· φεύγοντές τε γὰρ ἐκράτουν, καὶ ἀναχωροῦσιν ἐπέκειντο.
τοιαύτῃ μὲν γνώμῃ ὁ Δημοσθένης τό τε πρῶτον τὴν ἀπόβασιν ἐπε-
νόει καὶ ἐν τῷ ἔργῳ ἔταξεν· οἱ δὲ περὶ τὸν Ἐπιτάδαν, καὶ ὅπερ ἦν πλεῖστον
τῶν ἐν τῇ νήσῳ, ὡς εἶδον τό τε πρῶτον φυλακτήριον διεφθαρμένον καὶ
στρατὸν σφίσιν ἐπιόντα, ξυνετάξαντο καὶ τοῖς ὁπλίταις τῶν Ἀθηναίων ἐπῇσαν
βουλόμενοι ἐς χεῖρας ἐλθεῖν· ἐξ ἐναντίας γὰρ οὗτοι καθειστήκεσαν, ἐκ πλα-
γίου δὲ οἱ ψιλοὶ καὶ κατὰ νώτου. τοῖς μὲν οὖν ὁπλίταις οὐκ ἐδυνήθησαν
προσμεῖξαι οὐδὲ τῇ σφετέρᾳ ἐμπειρίᾳ χρήσασθαι· οἱ γὰρ ψιλοὶ ἑκατέρω-
θεν βάλλοντες εἶργον· καὶ ἅμα ἐκεῖνοι οὐκ ἀντεπῇσαν, ἀλλ᾽ ἡσύχαζον·
τοὺς δὲ ψιλούς, ᾗ μάλιστα αὐτοῖς προσθέοντες προσκέοιντο, ἔτρεπον,
καὶ οἱ ὑποστρέφοντες ἠμύνοντο, ἄνθρωποι κούφως τε ἐσκευασμένοι καὶ προ-
λαμβάνοντες ῥᾳδίως τῆς φυγῆς χωρίων τε χαλεπότητι καὶ ὑπὸ τῆς πρὶν
ἐρημίας τραχέων ὄντων, ἐν οἷς οἱ Λακεδαιμόνιοι οὐκ ἐδύναντο διώκειν ὅπλα
ἔχοντες. χρόνον μὲν οὖν τινα ὀλίγον οὕτω πρὸς ἀλλήλους ἠκροβολίσαντο·

οἱ [illegible] τῶν [illegible] ἐξ ἀρχῆς [illegible]

[illegible] ἀμφίβολοι· ἀμφοτέρωθεν βαλλόμενοι

οἱ μὲν ἐξ ἐναντίας [illegible] οἱ ὁπλῖται καὶ τοξεύμασι χρώμενοι· οἱ δὲ [illegible] οἱ ἀπορώτατοι [illegible] τοξεύμασι [illegible] καὶ [illegible] Διονύσου μαινομένου [illegible]

οἱ ψιλοὶ τοὺς Λακεδαιμονίους [illegible] ὑποστρέφοντες ἠμύνοντο

φθάνοντες [illegible] χαλεπότητι [illegible]

δ ὡς [illegible] ἐκ πολλοῦ διαστήματος [illegible] ἔχοντες [illegible]

δὲ λακεδαιμόνιοι οὐκέτι ὀξέως ἐπεκθεῖν ᾗ προσπίπτοιεν δυνάμενοι, γνόντες αὐτοὺς
οἱ ψιλοὶ βραδυτέρους ἤδη ὄντας τῷ ἀμύνασθαι, καὶ αὐτοὶ τῇ τε ὄψει τοῦ
θαρσεῖν τὸ πλεῖστον εἰληφότες, πολλαπλάσιοι φαινόμενοι, καὶ ξυνειθισμένοι
μᾶλλον μηκέτι δεινοὺς αὐτοὺς ὁμοίως σφίσι φαίνεσθαι, ὅτι οὐκ εὐθὺς ἄξια τῆς
προσδοκίας ἐπεπόνθεσαν ὥσπερ ὅτε πρῶτον ἀπέβαινον τῇ γνώμῃ δε-
δουλωμένοι ὡς ἐπὶ λακεδαιμονίους, καταφρονήσαντες καὶ ἐμβοήσαντες
ἀθρόοι ὥρμησαν ἐπ' αὐτούς· καὶ ἔβαλλον λίθοις τε καὶ τοξεύμασι καὶ ἀκον-
τίοις, ὡς ἕκαστός τι πρόχειρον εἶχε. γενομένης δὲ τῆς βοῆς ἅμα τῇ ἐπιδρομῇ,
ἔκπληξίς τε ἐνέπεσεν ἀνθρώποις ἀήθεσι τοιαύτης μάχης· καὶ ὁ κονιορτὸς τῆς ὕλης
νεωστὶ κεκαυμένης, ἐχώρει πολὺς ἄνω· ἄπορόν τε ἦν ἰδεῖν τὸ πρὸ αὑτοῦ
ὑπὸ τῶν τοξευμάτων καὶ λίθων ἀπὸ πολλῶν ἀνθρώπων μετὰ τοῦ κονιορτοῦ ἅμα
φερομένων. τό τε ἔργον ἐνταῦθα χαλεπὸν τοῖς λακεδαιμονίοις καθίστατο· οὔτε
γὰρ οἱ πῖλοι ἔστεγον τὰ τοξεύματα, δοράτιά τε ἐναπεκέκλαστο βαλλο-
μένων, εἶχόν τε οὐδὲν σφίσιν αὐτοῖς χρήσασθαι, ἀποκεκλῃμένοι μὲν τῇ
ὄψει τοῦ προορᾶν, ὑπὸ δὲ τῆς μείζονος βοῆς τῶν πολεμίων τὰ ἐν αὐτοῖς
παραγγελλόμενα οὐκ ἐσακούοντες· κινδύνου τε πανταχόθεν περιεστῶτος, καὶ
οὐκ ἔχοντες ἐλπίδα καθότι χρὴ ἀμυνομένους σωθῆναι. τέλος δὲ τραυμα-
τιζομένων ἤδη πολλῶν διὰ τὸ αἰεὶ ἐν τῷ αὐτῷ ἀναστρέφεσθαι, ξυγκλῄσαντες
ἐχώρησαν ἐς τὸ ἔσχατον ἔρυμα τῆς νήσου, ὃ οὐ πολὺ ἀπεῖχε, καὶ τοὺς ἑαυτῶν
φύλακας. ὡς δὲ ἐνέδοσαν, ἐνταῦθα ἤδη πολλῷ ἔτι πλέονι βοῇ τεθαρση-
κότες οἱ ψιλοὶ ἐπέκειντο· καὶ τῶν λακεδαιμονίων ὅσοι μὲν ὑποχωροῦντες ἐγκα-
τελαμβάνοντο, ἀπέθνῃσκον· οἱ δὲ πολλοὶ διαφυγόντες ἐς τὸ ἔρυμα μετὰ
τῶν ταύτῃ φυλάκων ἐτάξαντο παρὰ πᾶν ὡς ἀμυνούμενοι ᾗπερ ἦν ἐπίμαχον.
καὶ οἱ ἀθηναῖοι ἐπισπόμενοι περίοδον μὲν αὐτῶν καὶ κύκλωσιν χωρίου ἰσχύι
οὐκ εἶχον· προσιόντες δὲ ἐξ ἐναντίας ὤσασθαι ἐπειρῶντο. καὶ χρόνον μὲν
πολὺν καὶ τῆς ἡμέρας τὸ πλεῖστον ταλαιπωρούμενοι ἀμφότεροι ὑπό τε τῆς
μάχης καὶ δίψης καὶ ἡλίου ἀντεῖχον πειρώμενοι· οἱ μὲν, ἐξελάσασθαι
ἐκ τοῦ μετεώρου· οἱ δὲ, μὴ ἐνδοῦναι· ῥᾷον δ' οἱ λακεδαιμόνιοι ἠμύνοντο,

ἐθάρσησαν, ὁ καὶ ἰδόντες ἑαυτοὺς πολλαπλασίους τῶν ἐναντιουμένων(?) ὄντας. ἢ πολλαπλασίους αὐτοῖς δόξαντας τῶν κατὰ τὴν ἀήθειαν(?) ὄντων:-

ὅτι φησὶν οὐκ ἔπαθον οἱ ἀθηναῖοι τοιαῦτα ὑπὸ τῶν λακεδαιμονίων, οἷα προσεδόκων παθεῖν ἐξ ἀρχῆς ὅτε ἐπέβησαν τῆς νήσου:- ὡσανεὶ ἔλεγε τεταπεινωμένοι φόβῳ ἐνικηθέντες τῇ ὑπολήψει τῶν λακεδαιμονίων τῆς ἀρχῆθεν περὶ αὐτῶν ὡς σφόδρα ἀσπιδομάχοι(?) καὶ πολεμικοί:-

πῖλοι δὲ τὰ ἐξ ἐρίου πεπιλημένα ἐνδύματα, ἃ ἐνδυόμενοι ὥσπερ θώρακά τινα ὑπὸ τὰ στήθη(?)· οἱ δέ, τὰ ἐπὶ κεφαλῆς(?) μετὰ τοὺς περικεφαλαίας:-

πυκνωθέντες:-

παρὰ ἅπαν μέρος τοῦ ἐρύματος, ὃ ἂν ἦν ἐπίμαχον· τουτέστι καθὸ ἠδύναντο οἱ ἀθηναῖοι προσβαλεῖν(?) μάχεσθαι:-

ἢ ἐνδοτέρω εἶναι, ἐκ κυκλώσεως φανῶν τῷ κύκλῳ εἰς τὰ πλάγια· ἐπειδὴ δὲ ἀφ' ἑαυτῶν
ὧν, προσελθὼν ὁ τῶν μεσσηνίων στρατηγὸς κλέωνι καὶ δημοσθένει, ἄλλως
ἔφη πονεῖν σφᾶς· εἰ δὲ βούλονται αὐτῷ δοῦναι αὐτῶν τοξοτῶν μέρος τι καὶ τῶν ψιλῶν
περιιέναι κατὰ νώτου αὐτοῖς ὁδῷ ᾗ ἂν αὐτὸς εὕρῃ, δοκεῖν βιάσασθαι τὴν ἔφοδον·
ἐκ τοῦ μὴ δῆλος εἶναι τοῖς λακεδαιμονίοις
λαβὼν δὲ ἃ ᾐτήσατο, ἐκ τοῦ ἀφανοῦς ὁρμήσας ὥστε μὴ ἰδεῖν ἐκείνους
καὶ τὸ ἐρυμνὸν δ' ... ἐς ἀσφαλὲς εἶχον.
κατὰ τὸ ἀεὶ παρεῖκον τοῦ κρημνώδους τῆς νήσου προσβάς· καὶ οἱ λακε-
δαιμόνιοι χωρίου ἰσχύϊ πιστεύσαντες οὐκ ἐφύλασσον, χαλεπῶς τε καὶ
μόλις περιελθὼν, ἔλαθε· καὶ ἐπὶ τοῦ μετεώρου ἐξαπίνης ἀναφανεὶς
κατὰ νώτου αὐτῶν, τοὺς μὲν τῷ ἀδοκήτῳ ἐξέπληξε· τοὺς δὲ ἃ προσ-
εδέχοντο ἰδόντας, πολλῷ μᾶλλον ἐπέρρωσε· καὶ οἱ λακεδαιμόνιοι βαλλό-
μενοί τε ἀμφοτέρωθεν ἤδη καὶ γινόμενοι ἐν τῷ αὐτῷ ξυμπτώματι,
ὡς μικρὸν μεγάλῳ εἰκάσαι τῷ ἐν θερμοπύλαις· ἐκεῖνοί τε γὰρ τῇ ἀτραπῷ
περιελθόντων αὐτῶν τῶν περσῶν διεφθάρησαν· οὗτοί τε ἀμφίβολοι ἤδη ὄντες, οὐκέτι
ἀντεῖχον· ἀλλὰ πολλοῖς τε ὀλίγοι μαχόμενοι· καὶ ἀσθενείᾳ σωμάτων διὰ τὴν σι-
τοδείαν ὑπεχώρουν· καὶ οἱ ἀθηναῖοι ἐκράτουν ἤδη τῶν ἐφόδων· γνοὺς
δὲ ὁ κλέων καὶ ὁ δημοσθένης ὅτι εἰ καὶ ὁποσονοῦν μᾶλλον ἐνδώσουσι, διαφθαρη-
σομένους αὐτοὺς ὑπὸ τῆς σφετέρας στρατιᾶς, ἔπαυσαν τὴν μάχην
καὶ τοὺς ἑαυτῶν ἀπεῖρξαν· βουλόμενοι ἀγαγεῖν αὐτοὺς ἀθηναίοις ζῶντας, εἴ πως
τοῦ κηρύγματος ἀκούσαντες ἐπικλασθεῖεν τῇ γνώμῃ τὰ ὅπλα παραδοῦναι
ἑ σφᾶς αὐτοὺς ἀθηναίοις, ὥστε βουλεῦσαι ὅτι ἂν ἐκείνοις δοκῇ· οἱ δὲ ἀ-
κούσαντες, παρῆκαν τὰς ἀσπίδας οἱ πλεῖστοι· καὶ τὰς χεῖρας ἀνέσεισαν
δηλοῦντες προσίεσθαι τὰ κεκηρυγμένα· μετὰ δὲ ταῦτα γενομένης τῆς ἀνακωχῆς,
ξυνῆλθον ἐς λόγους ὅ τε κλέων καὶ ὁ δημοσθένης καὶ ἐκείνων στύφων ὁ φα-
ρακος· τῶν πρότερον ἀρχόντων· τοῦ μὲν πρώτου τεθνηκότος ἐπιτάδου· τοῦ
δὲ μετ' αὐτὸν ἱππαγρέτου ἐφῃρημένου ἄρχειν κατὰ νόμον, εἴ τι ἐκεῖνοι πάσχοι-
εν· ἔλεγε δὲ ὁ στύφων καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ ὅτι βούλονται διακηρυκεύσασθαι πρὸς
τοὺς ἐν τῇ ἠπείρῳ λακεδαιμονίους ὅ τι χρὴ σφᾶς ποιεῖν· καὶ ἐκείνων μὲν
οὐδένα ἀφιέντων, αὐτῶν δὲ τῶν ἀθηναίων καλούντων ἐκ τῆς ἠπείρου κηρυ-

τοῦ μὲν ἐπιτάδου ... ἐπιγενομένου ... ζῶντος οὐ ... κειμένου ... κηρύξασθαι ... πρὸς ... τὸ δὲ ... κηρύκ ...

σάντων περὶ πολεμίων· καὶ τοῖς ἑαυτῶν λυσιτελοῦν δόξαν αὐτοῖς παραδοῦναι τὰ ὅπλα καὶ προσίεσθαι τὰ κεκηρυγμένα· ἀλλὰ χεὶρ ... ὅτι ἐκελεύ-
στ ... περὶ τῶν στρατιωτῶν· ἐν ταῦθα δὲ ... τοῦ στρατηγοῦ αὐτοῦ χέρσ.:- οἱ λακεδαιμόνιοι οἱ ἐν τῇ σφακτηρίᾳ ἀφεῖσθαι
ὡς εἶχον καὶ διακηρύξασθαι πρὸς τοὺς ἐν ἠπείρῳ:-

καὶ γενομένων ἐπερωτήσεων δὶς ἢ τρίς, ὁ τελευταῖος διαπλεύσας αὐτοῖς ἀπὸ
τῶν ἐκ τῆς ἠπείρου λακεδαιμονίων ἀνὴρ ἀπήγγειλεν· ὅτι οἱ λακεδαιμό-
νιοι κελεύουσιν ὑμᾶς αὐτοὺς περὶ ὑμῶν αὐτῶν βουλεύσασθαι, μηδὲν αἰσχρὸν
ποιοῦντας. οἱ δὲ, καθ' ἑαυτοὺς βουλευσάμενοι, τὰ ὅπλα παρέδοσαν καὶ σφᾶς
αὐτούς. καὶ ταύτην μὲν τὴν ἡμέραν καὶ τὴν ἐπιοῦσαν νύκτα ἐν φυλακῇ εἶχον
αὐτοὺς οἱ ἀθηναῖοι. τῇ δ' ὑστεραίᾳ οἱ μὲν ἀθηναῖοι τροπαῖον στήσαντες ἐν τῇ
νήσῳ, τὰ ἄλλα διεσκευάζοντο ὡς ἐς πλοῦν. καὶ τοὺς ἄνδρας τοῖς τριη-
ράρχοις διέδοσαν ἐς φυλακήν· οἱ δὲ λακεδαιμόνιοι κήρυκα πέμ-
ψαντες, τοὺς νεκροὺς διεκομίσαντο. ἀπέθανον δ' ἐν τῇ νήσῳ καὶ ζῶντες
ἐλήφθησαν τοσοίδε· εἴκοσι μὲν ὁπλῖται διέβησαν καὶ τετρακόσιοι πάντες·
τούτων ζῶντες ἐκομίσθησαν ὀκτὼ ἀποδέοντες τριακόσιοι· οἱ δὲ ἄλλοι ἀπέ-
θανον. καὶ σπαρτιᾶται τούτων ἦσαν τῶν ζώντων περὶ εἴκοσι καὶ ἑκατόν. ἀθηναίων
δὲ οὐ πολλοὶ διεφθάρησαν· ἡ γὰρ μάχη οὐ σταδία ἦν. χρόνος δὲ ὁ ξύμπας
ἐγένετο ὅσον οἱ ἄνδρες οἱ ἐν τῇ νήσῳ ἐπολιορκήθησαν, ἀπὸ τῆς ναυ-
μαχίας μέχρι τῆς ἐν τῇ νήσῳ μάχης, ἑβδομήκοντα ἡμέραι καὶ δύο. τούτων
περὶ εἴκοσιν ἡμέρας ἐν αἷς οἱ πρέσβεις περὶ τῶν σπονδῶν ἀπῇσαν, ἐσι-
τοδοτοῦντο. τὰς δὲ ἄλλας τοῖς ἐσπλέουσι λάθρᾳ διετρέφοντο. καὶ ἦν σῖτός τις ἐν
τῇ νήσῳ καὶ ἄλλα βρώματα ἐγκατελήφθη. ὁ γὰρ ἄρχων ἐπιτάδας
ἐνδεεστέρως ἑκάστῳ παρεῖχεν ἢ πρὸς τὴν ἐξουσίαν. οἱ μὲν δὴ ἀθηναῖοι καὶ οἱ
πελοποννήσιοι ἀνεχώρησαν τῷ στρατῷ ἐκ τῆς πύλου, ἑκάτεροι ἐπ' οἴκου.
καὶ τοῦ κλέωνος καίπερ μανιώδης οὖσα ἡ ὑπόσχεσις, ἀπέβη. ἐντὸς γὰρ
εἴκοσιν ἡμερῶν ἤγαγε τοὺς ἄνδρας ὥσπερ ὑπέστη. παρὰ γνώμην τε δὴ μάλιστα
τῶν κατὰ τὸν πόλεμον τοῦτο τοῖς ἕλλησιν ἐγένετο. τοὺς γὰρ λακεδαιμονί-
ους οὔτε λιμῷ οὔτ' ἀνάγκῃ οὐδεμιᾷ ἠξίουν τὰ ὅπλα παραδοῦναι· ἀλλὰ ἔχον-
τας καὶ μαχομένους ὡς ἐδύναντο ἀποθνήσκειν· ἀπιστοῦντές τε μὴ εἶναι
τοὺς παραδόντας τοῖς τεθνεῶσιν ὁμοίους. καί τινος ἐρομένου ποτὲ ὕστερον
τῶν ἀθηναίων ξυμμάχων δι' ἀχθηδόνα ἕνα τῶν ἐκ τῆς νήσου αἰχμαλώτων,
εἰ οἱ τεθνεῶτες αὐτῶν καλοὶ κἀγαθοί, ἀπεκρίνατο αὐτῷ πολλοῦ

τὴν αἰτίαν ἔχει περὶ αὐτῶν καὶ πλεῖον παρέχειν ὡς ἐποίει τὸ δῆλον ἐκ τῶν εὑρεθέντων σιτίων: ~ ἀντὶ παρὰ τὴν οἴκησιν καὶ τὴν ὑπόνοιαν καὶ παρὰ προσδοκίαν· διὸ οὐδέ ποτε οὐδεὶς προσεδόκα οὐδεμιᾷ ἀνάγκῃ λακεδαιμονίους ἔχοντας παραδοῦναι τὰ ὅπλα: ~ ἀθηναίων σύμμαχος ἀχθόμενος ἦν τοῖς ἀθηναίοις ὡς φορτικοῖς ἄρχουσι· ἢ ἀχθόμενος ἐπὶ τῇ τῶν λακεδαιμονίων συμφορᾷ, ἤρετο ἕνα τῶν ἐκ τῆς νήσου: ~

αὖ ἄξιον ἂν εἶναι τὸν ἄτρακτον, λέγων τὸν οἰστόν, εἰ τοὺς ἀγαθοὺς διεγίνωσκε, δήλω-
σιν ποιούμενος ὅτι ὁ ἐντυγχάνων τοῖς τε λίθοις καὶ τοξεύμασι διεφθείρετο. κομισθέν-
των δὲ τῶν ἀνδρῶν, οἱ ἀθηναῖοι ἐβούλευσαν δεσμοῖς μὲν αὐτοὺς φυλάσσειν
μέχρι οὗ τι ξυμβῶσιν· ἢν δ' οἱ πελοποννήσιοι πρὸ τούτου ἐς τὴν γῆν ἐσβά-
λωσιν, ἐξαγαγόντες ἀποκτεῖναι. τῆς δὲ πύλου φυλακὴν κατεστήσαντο· καὶ
οἱ ἐκ τῆς ναυπάκτου μεσσήνιοι ὡς ἐς πατρίδα ταύτην, ἔστι γὰρ ἡ πύλος τῆς
μεσσηνίδος ποτὲ οὔσης γῆς, πέμψαντες σφῶν αὐτῶν τοὺς ἐπιτηδειοτάτους,
ἐλῄζοντό τε τὴν λακωνικὴν καὶ πλεῖστα ἔβλαπτον ὁμόφωνοι ὄντες. οἱ δὲ λα-
κεδαιμόνιοι ἀμαθεῖς ὄντες ἐν τῷ πρὶν χρόνῳ λῃστείας καὶ τοιούτου πολέμου· τῶν
τε εἱλώτων αὐτομολούντων καὶ φοβούμενοι μὴ καὶ ἐπὶ μακρότερον σφίσι τι
νεωτερισθῇ τῶν κατὰ τὴν χώραν, οὐ ῥᾳδίως ἔφερον. ἀλλὰ καὶ οὐ βουλό-
μενοι ἔνδηλοι εἶναι τοῖς ἀθηναίοις, ἐπρεσβεύοντο παρ' αὐτοὺς καὶ ἐπει-
ρῶντο τήν τε πύλον καὶ τοὺς ἄνδρας κομίζεσθαι. οἱ δὲ μειζόνων τε ὠρέ-
γοντο, καὶ πολλάκις φοιτώντων αὐτοὺς ἀπράκτους ἀπέπεμπον. ταῦτα μὲν
τὰ περὶ πύλον γενόμενα. τοῦ δ' αὐτοῦ θέρους μετὰ ταῦτα εὐθὺς ἀθηναῖοι
ἐς τὴν κορινθίαν ἐστράτευσαν ναυσὶν ὀγδοήκοντα καὶ δισχιλίοις ὁπλίταις
ἑαυτῶν· καὶ ἐν ἱππαγωγοῖς ναυσὶ διακοσίοις ἱππεῦσιν. ἠκολούθουν δὲ καὶ
τῶν ξυμμάχων μιλήσιοι καὶ ἄνδριοι καὶ καρύστιοι. ἐστρατήγει δὲ νικίας
ὁ νικηράτου τρίτος αὐτός. πλέοντες δὲ ἅμα ἕῳ, ἔσχον μεταξὺ χερσοννήσου
τε καὶ ῥείτου ἐς τὸν αἰγιαλὸν τοῦ χωρίου ὑπὲρ οὗ ὁ σολύγειος λόφος ἐστίν,
ἐφ' ὃν δωριῆς τὸ πάλαι ἱδρυθέντες, τοῖς ἐν τῇ πόλει κορινθίοις ἐπολέμουν
οὖσιν αἰολεῦσιν. καὶ κώμη νῦν ἐπ' αὐτοῦ σολύγεια καλουμένη ἐστίν. ἀπὸ δὲ τοῦ
αἰγιαλοῦ τούτου ἔνθα αἱ νῆες κατέσχον, ἡ μὲν κώμη αὕτη δώδεκα σταδίους
ἀπέχει. ἡ δὲ κορινθίων πόλις ἑξήκοντα. ὁ δὲ ἰσθμὸς εἴκοσι. κορίνθιοι δὲ
προπυθόμενοι ἐξ ἄργους ὅτι ἡ στρατιὰ ἥξει τῶν ἀθηναίων, ἐκ πλείονος ἐβο-
ήθησαν ἐς ἰσθμὸν πάντες πλὴν τῶν ἔξω ἰσθμοῦ· καὶ ἐν ἀμπρακίᾳ καὶ ἐν
λευκάδι ἀπῆσαν αὐτῶν πεντακόσιοι φρουροί· οἱ δ' ἄλλοι πανδημεὶ ἐπετή-
ρουν τοὺς ἀθηναίους οἷ κατασχήσουσιν. ὡς δὲ αὐτοὺς ἔλαθον νυκτὸς καταπλεύ-

ὅπου προσχήσουσιν αὐτοὶ οἱ ἀθηναῖοι

μετάβασις

ὅτι τὸ παλαιὸν πρὸ δωριέων, αἰολεῖς εἶχον τὴν κόρινθον

ἰστέον ὅτι [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ἀπὸ τῆς ἐν πλῷ τόπου [illegible]

ἀπῆσαν ἐκτὸς [illegible] [illegible] ἔξω ὄντες βοηθοῦντες τοῖς ξυμμάχοις αὐτῶν, τοῖς οὖσιν ἐκτὸς τοῦ ἰσθμοῦ [illegible]

σαντες καὶ τὰ σημεῖα αὐτοῖς ἤρθη, καταλιπόντες τοὺς ἡμίσεις αὐτῶν ἐν Κεγ-
χρειᾷ ἢν ἄρα οἱ Ἀθηναῖοι ἐπὶ τὸν Κρομμυῶνα ἴωσιν, ἐβοήθουν κατὰ τάχος·
καὶ Βάττος μὲν ὁ ἕτερος τῶν στρατηγῶν, δύο γὰρ ἦσαν ἐν τῇ μάχῃ οἱ παρόντες,
λαβὼν λόχον ἦλθεν ἐπὶ τὴν Σολύγειαν κώμην φυλάξων ἀτείχιστον οὖσαν, Λυκόφρων
δὲ τοῖς ἄλλοις ξυνέβαλλε· καὶ πρῶτα μὲν τῷ δεξιῷ κέρᾳ τῶν Ἀθηναίων εὐθὺς
ἀποβεβηκότι πρὸ τῆς Χερσονήσου οἱ Κορίνθιοι ἐπέκειντο· ἔπειτα δὲ καὶ τῷ
ἄλλῳ στρατεύματι· καὶ ἦν ἡ μάχη καρτερὰ καὶ ἐν χερσὶ πᾶσα· καὶ τὸ μὲν δε-
ξιὸν κέρας τῶν Ἀθηναίων καὶ Καρυστίων· οὗτοι γὰρ παρατεταγμένοι ἦσαν ἔσχατοι,
ἐδέξαντό τε τοὺς Κορινθίους καὶ ἐώσαντο μόλις· οἱ δὲ ὑποχωρήσαντες
πρὸς αἱμασιάν· ἦν γὰρ τὸ χωρίον πρόσαντες πᾶν, βάλλοντες τοῖς λίθοις
καθύπερθεν ὄντες καὶ παιανίσαντες ἐπῇσαν αὖθις· δεξαμένων δὲ τῶν Ἀ-
θηναίων ἐν χερσὶν ἦν πάλιν ἡ μάχη· λόχος δέ τις τῶν Κορινθίων ἐπιβοη-
θήσας τῷ εὐωνύμῳ κέρᾳ αὑτῶν, ἔτρεψε τῶν Ἀθηναίων τὸ δεξιὸν κέρας καὶ ἐπ-
εδίωξεν ἐς τὴν θάλασσαν· πάλιν δὲ ἀπὸ τῶν νεῶν ἀνέστρεψαν οἵ τε Ἀθηναῖοι
καὶ οἱ Καρύστιοι· τὸ δὲ ἄλλο στρατόπεδον ἀμφοτέρωθεν ἐμάχετο ξυνεχῶς·
μάλιστα δὲ τὸ δεξιὸν κέρας τῶν Κορινθίων ἐφ' ᾧ ὁ Λυκόφρων ὢν κατὰ τὸ εὐώνυ-
μον τῶν Ἀθηναίων ἠμύνετο· ἤλπιζον γὰρ αὐτοὺς ἐπὶ τὴν Σολύγειαν κώμην πειρά-
σειν· χρόνον μὲν οὖν πολὺν ἀντεῖχον οὐκ ἐνδιδόντες ἀλλήλοις· ἔπειτα ἦσαν γὰρ
τοῖς Ἀθηναίοις οἱ ἱππῆς ὠφέλιμοι ξυμμαχόμενοι, τῶν ἑτέρων οὐκ ἐχόντων ἵππους,
ἐτράποντο οἱ Κορίνθιοι καὶ ὑπεχώρησαν πρὸς τὸν λόφον· καὶ ἔθεντο τὰ
ὅπλα καὶ οὐκέτι κατέβαινον, ἀλλ' ἡσύχαζον· ἐν δὲ τῇ τροπῇ ταύτῃ κατὰ τὸ δεξιὸν
κέρας οἱ πλεῖστοί τε αὐτῶν ἀπέθανον καὶ Λυκόφρων ὁ στρατηγός· ἡ δὲ ἄλλη
στρατιά, τούτῳ τῷ τρόπῳ οὐ κατὰ δίωξιν πολλὴν οὐδὲ ταχείας φυγῆς
γενομένης, ἐπεὶ ἐβιάσθη, ἐπαναχωρήσασα πρὸς τὰ μετέωρα ἱδρύθη·
οἱ δὲ Ἀθηναῖοι ὡς οὐκέτι αὐτοῖς ἐπῇσαν ἐς μάχην, τούς τε νεκροὺς ἐσκύλευον·
καὶ τοὺς ἑαυτῶν ἀνῃροῦντο, τροπαῖόν τε εὐθέως ἔστησαν· τοῖς δὲ ἡμίσεσι
τῶν Κορινθίων οἳ ἐν τῇ Κεγχρειᾷ ἐκάθηντο φύλακες, μὴ ἐπὶ τὸν Κρομμυ-
ῶνα πλεύσωσι, τούτοις οὐ κατάδηλος ἡ μάχη ἦν ὑπὸ τοῦ ὄρους τοῦ Ὀνεί-

διὸ παιανίσαντες ἐπῇσαν· ἐνυά-
χιος, ὅτι ἦρχον· ὃς καὶ πρῶ-
τος μαχόμενος ἐγένετο· καὶ αὐτὸς
ὁ Λυκόφρων· τὸ δεξιὸν
κέρας τῶν Κορινθίων· κατὰ τὸ εὐώνυ-
μον τῶν Ἀθηναίων·

τὸ δεξιὸν κέρας τῶν Ἀθηναίων καὶ
τὸ ἀριστερὸν τῶν Κορινθίων·

κονιορτὸν δὲ ὡς εἶδον καὶ ὡς ἔγνωσαν, ἐβοήθουν δρόμῳ. οἱ βοηθήσαντες δὲ καὶ
οἱ ἐκ τῆς πόλεως πρεσβύτεροι τῶν Κορινθίων κατιδόντες τὸ γιγνόμενον. ἰδόντες
δὲ οἱ Ἀθηναῖοι ξύμπαντας αὐτοὺς ἐπιόντας, καὶ νομίσαντες τῶν ἐγγὺς
ἀστυγειτόνων Πελοποννησίων βοήθειαν ἐπιέναι, ἀνεχώρουν κατὰ τάχος ἐπὶ
τὰς ναῦς, ἔχοντες τὰ σκυλεύματα καὶ τοὺς ἑαυτῶν νεκρούς, πλὴν δυοῖν
οὓς ἐγκαταλιπόντες οὐχ ηὗρον. καὶ ἀναβάντες ἐπὶ τὰς ναῦς
ἐπεραιώθησαν ἐς τὰς ἐπικειμένας νήσους. ἐκ δ' αὐτῶν ἐπικηρυκευσά-
μενοι, τοὺς νεκροὺς οὓς ἐγκατέλιπον ὑποσπόνδους ἀνείλοντο. ἀπέ-
θανον δὲ Κορινθίων μὲν ἐν τῇ μάχῃ δώδεκα καὶ διακόσιοι, Ἀθηναίων δὲ ὀλίγῳ
ἐλάσσους πεντήκοντα. ἄραντες δὲ ἐκ τῶν νήσων οἱ Ἀθηναῖοι ἔπλευσαν
αὐθημερὸν ἐς Κρομμυῶνα τῆς Κορινθίας. ἀπέχει δὲ τῆς πόλεως εἴκοσι καὶ ἑκατὸν
σταδίους. καὶ καθορμισάμενοι τήν τε γῆν ἐδῄωσαν καὶ τὴν νύκτα ηὐλί-
σαντο. τῇ δ' ὑστεραίᾳ παραπλεύσαντες ἐς τὴν Ἐπιδαυρίαν πρῶτον καὶ ἀπό-
βασίν τινα ποιησάμενοι, ἀφίκοντο ἐς Μέθανα τὴν μεταξὺ Ἐπιδαύρου
καὶ Τροιζῆνος. καὶ ἀπολαβόντες τὸν τῆς χερσονήσου ἰσθμὸν ἐτείχισαν ἐν ᾧ ἡ Με-
θώνη ἐστί. καὶ φρούριον καταστησάμενοι ἐλῄστευον τὸν ἔπειτα χρόνον τήν τε
γρ. Τροιζηνί Τροιζηνίαν γῆν καὶ Ἁλιάδα καὶ Ἐπιδαυρίαν. ταῖς δὲ ναυσίν, ἐπειδὴ ἐξετείχισαν τὸ
μετὰ βίας χωρίον, ἀπέπλευσαν ἐπ' οἴκου. κατὰ δὲ τὸν αὐτὸν χρόνον καθ' ὃν ταῦτ' ἐγίγνετο, καὶ Εὐρυ-
μέδων καὶ Σοφοκλῆς ἐπειδὴ ἐκ τῆς Πύλου ἀπῆραν ἐς τὴν Σικελίαν ναυσὶν Ἀθηναίων
ἀφικόμενοι ἐς Κέρκυραν, ἐστράτευσαν μετὰ τῶν ἐκ τῆς πόλεως ἐπὶ τοὺς ἐν τῷ ὄρει
τῆς Ἰστώνης Κερκυραίων καθιδρυμένους, οἳ τότε μετὰ τὴν στάσιν διαβάντες
ἐκράτουν τε τῆς γῆς καὶ πολλὰ ἔβλαπτον. προσβαλόντες δὲ τὸ μὲν τείχισμα
εἷλον. οἱ δὲ ἄνδρες καταπεφευγότες ἀθρόοι πρὸς μετέωρόν τι ξυνέβησαν
ὥστε τοὺς μὲν ἐπικούρους παραδοῦναι. περὶ δὲ σφῶν τὰ ὅπλα παραδόντων
τὸν Ἀθηναίων δῆμον διαγνῶναι. καὶ αὐτοὺς ἐς τὴν νῆσον οἱ στρατηγοὶ τὴν Πτυ-
χίαν ἐς φυλακὴν διεκόμισαν ὑποσπόνδους, μέχρι οὗ Ἀθήναζε πεμφθῶ-
σιν. ὥστ' ἐάν τις ἁλῷ ἀποδιδράσκων, ἅπασι λελύσθαι τὰς σπονδάς. οἱ δὲ
τοῦ δήμου προστάται τῶν Κερκυραίων δεδιότες μὴ οἱ Ἀθηναῖοι τοὺς ἐλθόντας

γνώμην ἀποκτείνωσι, μηχανῶνται τοιόνδε τι. τῶν ἐν τῇ νήσῳ πείθουσί τινας
ὀλίγους, ὑποπέμψαντες φίλους καὶ διδάξαντες ὡς κατ' εὔνοιαν δὴ λέγειν
ὅτι κράτιστον αὐτοῖς εἴη ὡς τάχιστα ἀποδρᾶναι, πλοῖον δέ τι αὐτοὶ ἑτοιμάσειν·
μέλλειν γὰρ δὴ τοὺς στρατηγοὺς τῶν Ἀθηναίων παραδώσειν αὐτοὺς τῷ δήμῳ τῶν Κερκυ-
ραίων. ὡς δὲ ἐπείσθησαν καὶ μηχανησαμένων τὸ πλοῖον ἐκπλέοντες ἐλήφθησαν,
ἐλέλυντό τε αἱ σπονδαὶ καὶ τοῖς Κερκυραίοις παρεδίδοντο οἱ πάντες. ξυνελά-
βοντο δὲ τοῦ τοιούτου οὐχ ἥκιστα, ὥστε ἀκριβῆ τὴν πρόφασιν γενέσθαι καὶ τοὺς
τεχνησαμένους ἀδεέστερον ἐγχειρῆσαι, οἱ στρατηγοὶ τῶν Ἀθηναίων κατάδηλοι ὄντες
τοὺς ἄνδρας μὴ ἂν βούλεσθαι ὑπ' ἄλλων κομισθέντας, διότι αὐτοὶ ἐς Σικελίαν
ἔπλεον, τὴν τιμὴν τοῖς ἄγουσι προσποιῆσαι. παραλαβόντες δὲ αὐτοὺς οἱ Κερκυραῖοι
ἐς οἴκημα μέγα κατεῖρξαν, καὶ ὕστερον ἐξάγοντες κατὰ εἴκοσιν ἄνδρας διῆγον
διὰ δυοῖν στοίχοιν ὁπλιτῶν ἑκατέρωθεν παρατεταγμένων, δεδεμένους τε πρὸς
ἀλλήλους καὶ παιομένους καὶ κεντουμένους ὑπὸ τῶν παρατεταγμένων, εἴ που
τίς τινα ἴδοι ἐχθρὸν ἑαυτοῦ· μαστιγοφόροι τε παριόντες ἐπετάχυνον τῆς
ὁδοῦ τοὺς σχολαίτερον προσιόντας. καὶ ἐς μὲν ἄνδρας ἑξήκοντα ἔλαθον
τοὺς ἐν τῷ οἰκήματι τούτῳ τῷ τρόπῳ ἐξάγοντες. ᾤοντο γὰρ αὐτοὺς μετα-
στήσοντάς ποι ἄλλοσε ἄγειν. ὡς δὲ ᾔσθοντο καί τις αὐτοῖς ἐδήλωσε, τούς τε
Ἀθηναίους ἐπεκαλοῦντο καὶ ἐκέλευον σφᾶς, εἰ βούλονται, αὐτοὺς διαφθείρειν. ἔκ τε
τοῦ οἰκήματος οὐκέτι ἤθελον ἐξιέναι, οὐδ' ἐσιέναι ἔφασαν κατὰ δύναμιν περι-
όψεσθαι οὐδένα. οἱ δὲ Κερκυραῖοι κατὰ μὲν τὰς θύρας οὐδ' αὐτοὶ διενοοῦντο
βιάζεσθαι, ἀναβάντες δὲ ἐπὶ τὸ τέγος τοῦ οἰκήματος καὶ διελόντες τὴν
ὀροφὴν ἔβαλλον τῷ κεράμῳ καὶ ἐτόξευον κάτω. οἱ δὲ ἐφυλάσσοντό τε
ὡς ἐδύναντο, καὶ ἅμα οἱ πολλοὶ σφᾶς αὐτοὺς διέφθειρον, οἰστούς τε οὓς
ἀφίεσαν ἐκεῖνοι ἐς τὰς σφαγὰς καθιέντες, καὶ ἐκ κλινῶν τινῶν αἳ ἔτυχον
αὐτοῖς ἐνοῦσαι τοῖς σπάρτοις καὶ ἐκ τῶν ἱματίων παραιρήματα ποιοῦντες,
ἀπαγχόμενοι παντί τε τρόπῳ τὸ πολὺ τῆς νυκτός, ἐπεγένετο γὰρ νὺξ τῷ πα-
θήματι, ἀναλοῦντες σφᾶς αὐτοὺς καὶ βαλλόμενοι ὑπὸ τῶν ἄλλων,
διεφθάρησαν. καὶ αὐτοὺς οἱ Κερκυραῖοι ἐπειδὴ ἡμέρα ἐγένετο φορμηδὸν ἐπὶ

ἱματίων ὡς τὸ ζῶντες ἐποίουν· καὶ τέμνοντες αὐτὰ καὶ ποιοῦντες ὥσπερ σχοινία, οὕτως ἑαυτοὺς ἀπῆγχον [illegible]·
ὥσπερ τις πλέκει φορμούς· τοὺς μὲν [illegible] αὐτῶν ἐπὶ θέντες ἄλλους δὲ [illegible]
καὶ αὐτούς· ἐμφαίνει τὸ τῶν Κερκυραίων ὠμὸν ἐς τοὺς ἀποθανόντας· ὅτι οὐδὲ μετὰ θάνατον τοῦ μίσους ἐπαύσαντο:–

στρατηγῶν δόλος·
οἱ Κερκυραῖοι διὰ τοὺς ὑποπεμ-
φθέντας ὑποσχέσθαι ὡς δῆθεν
ἀποδρᾶναι αὐτῶν τῶν ἐν
τῇ πόλει Κερκυραίων τῇ μηχανῇ
[illegible]
[illegible] σύμμαχοι τοῦ
οὐχ ἥκιστα τοῦ τοιούτου πράγ-
ματος τῆς τε ἀπάτης καὶ
πιστὸν γενέσθαι τοῖς ἐν τῇ
[illegible] τὴν ἀπο-
[illegible] στρατηγοὶ τῶν Ἀθηναίων [illegible]
[illegible] ἐπειδὴ φανεροὶ
αὐτοὶ [illegible] τὴν
[illegible] τὰς Ἀθη-
ναίων [illegible] διὰ
[illegible] αὐτοὺς
[illegible] Ἀθηναίους [illegible]
[illegible]:–
αὐτοὺς τοὺς ἐν τῇ νήσῳ Κερ-
κυραίους μηχανησαμένους
τὸ πλοῖον:–

ἐπειδὴ [illegible] τὸ πολὺ τῆς νυ-
κτός, ἵνα μή τις [illegible]
[illegible] ἐγένετο [illegible]
[illegible] ἐγένετο [illegible]
νύξ:–

σφαγὰς καιρίους τόπους
[illegible] τοῦ [illegible]
[illegible]
[illegible] οἱ [illegible]
[illegible] αὐτοὺς ἄνωθεν:–
[illegible]
[illegible]

ἁμάξαις ἐπιβαλόντες ἀπεκόμισαν ἔξω τῆς πόλεως. τὰς δὲ γυναῖκας ὅσαι
ἐν τῷ τειχίσματι ἑαλώκεσαν, ἠνδραποδίσαντο. τοιούτῳ μὲν τρόπῳ οἱ ἐκ τοῦ
ὄρους κερκυραῖοι ὑπὸ τοῦ δήμου διεφθάρησαν· καὶ ἡ στάσις πολλὴ γενομένη
ἐτελεύτησεν ἐς τοῦτο ὅσα γε κατὰ τὸν πόλεμον τόνδε· οὐ γὰρ ἔτι ἦν ὑπόλοιπον
τῶν ἑτέρων ὅτι καὶ ἀξιόλογον. οἱ δὲ ἀθηναῖοι ἐς τὴν σικελίαν, ἵναπερ τὸ πρῶτον
ὥρμηντο, ἀποπλεύσαντες μετὰ τῶν ἐκεῖ ξυμμάχων ἐπολέμουν. καὶ οἱ
ἐν τῇ ναυπάκτῳ ἀθηναῖοι καὶ ἀκαρνᾶνες ἅμα τελευτῶντος τοῦ θέρους στρα-
τευσάμενοι, ἀνακτόριον κορινθίων πόλιν ἣ κεῖται ἐπὶ τῷ στόματι τοῦ ἀμπρα-
[interlinear gloss: ἀντὶ τοῦ [illegible] ἴασος [illegible]]
κικοῦ κόλπου, ἔλαβον προδοσίᾳ· καὶ ἐκπέμψαντες κορινθίους, αὐτοὶ ἀκαρ-
νᾶνες οἰκήτορες ἀπὸ πάντων ἔσχον τὸ χωρίον· καὶ τὸ θέρος ἐτελεύτα.
τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου χειμῶνος ἀριστείδης ὁ ἀρχίππου, εἷς τῶν ἀργυρολόγων νεῶν
ἀθηναίων στρατηγὸς αἳ ἐξεπέμφθησαν πρὸς τοὺς ξυμμάχους, ἀρταφέρ-
νην ἄνδρα πέρσην παρὰ βασιλέως πορευόμενον ἐς λακεδαίμονα ξυλλαμβάνει
ἐν ἠιόνι τῇ ἐπὶ στρυμόνι. καὶ αὐτοῦ κομισθέντος οἱ ἀθηναῖοι τὰς μὲν ἐπι-
[interlinear gloss: οἷον μεθερμηνεύσαντες]
στολὰς μεταγραψάμενοι ἐκ τῶν ἀσσυρίων γραμμάτων ἀνέγνωσαν· ἐν αἷς
πολλῶν ἄλλων γεγραμμένων κεφάλαιον ἦν πρὸς λακεδαιμονίους οὐ γιγνώσκειν
ὅτι βούλονται· πολλῶν γὰρ ἐλθόντων πρέσβεων οὐδένα ταὐτὰ λέγειν· εἰ οὖν βούλονται
σαφὲς λέγειν, πέμψαι μετὰ τοῦ πέρσου ἄνδρας ὡς αὐτόν. τὸν δὲ ἀρτα-
φέρνην ὕστερον οἱ ἀθηναῖοι ἀποστέλλουσι τριήρει ἐς ἔφεσον καὶ πρέσβεις ἅμα·
οἳ πυθόμενοι αὐτόθι βασιλέα ἀρταξέρξην τὸν ξέρξου νεωστὶ τεθνηκότα·
κατὰ γὰρ τοῦτον τὸν χρόνον ἐτελεύτησεν, ἐπ' οἴκου ἀνεχώρησαν. τοῦ δ' αὐτοῦ
χειμῶνος καὶ χῖοι τὸ τεῖχος περιεῖλον τὸ καινὸν κελευσάντων ἀθηναίων καὶ ὑπο-
πτευσάντων ἐς αὐτούς τι νεωτεριεῖν· ποιησάμενοι μέντοι πρὸς ἀθηναίους
[interlinear gloss: ἀντὶ τοῦ [illegible]]
πίστεις καὶ βεβαιότητα ἐκ τῶν δυνατῶν μηδὲν περὶ σφᾶς νεώτερον
βουλεύσειν. καὶ ὁ χειμὼν ἐτελεύτα, καὶ ἕβδομον ἔτος τῷ πολέμῳ τῷδε
ἐτελεύτα ὃν θουκυδίδης ξυνέγραψεν. τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου θέρους
εὐθὺς τοῦ τε ἡλίου ἐκλιπές τι ἐγένετο περὶ νουμηνίαν, καὶ τοῦ αὐτοῦ
μηνὸς ἱσταμένου ἔσεισε. καὶ οἱ μυτιληναίων φυγάδες καὶ τῶν ἄλλων

[margin note: ἀφ' [illegible] ἀθηναίων ἀπεστάλλοντο [illegible] σοντας.]

[margin note: ἠϊὼν [illegible] ἐπὶ στρυμόνος [illegible]]

λεσβίων ὁρμώμενοι οἱ πολλοὶ ἐκ τῆς ἠπείρου· καὶ μισθωσάμενοι ἔκ τε Πελοπον-
νήσου ἐπικουρικὸν καὶ αὐτόθεν ξυναγείραντες, αἱροῦσι Ῥοίτιον· καὶ λαβόντες
δισχιλίους στατῆρας φωκαΐτας, ἀπέδοσαν πάλιν, οὐδὲν ἀδικήσαντες.
καὶ μετὰ τοῦτο ἐπὶ Ἄντανδρον στρατεύσαντες, προδοσίας γενομένης λαμ- Ἄντανδρος
βάνουσι τὴν πόλιν· καὶ ἦν αὐτῶν ἡ διάνοια τάς τε ἄλλας πόλεις τὰς ἀκ-
ταίας καλουμένας, ἃς πρότερον Μυτιληναίων νεμομένων ἀθηναῖοι εἶχον
ἐλευθεροῦν· καὶ πάντων μάλιστα τὴν Ἄντανδρον· καὶ κρατυνάμενοι αὐτὴν
ναῦς τε γὰρ εὐπορία ἦν ποιεῖσθαι, αὐτόθεν ξύλων ὑπαρχόντων, καὶ τῆς ἴδης ἐπικει-
μένης· καὶ τἆλλα σκεύη, ῥᾳδίως ἀπ' αὐτῆς ὁρμώμενοι, τήν τε λέσβον ἐγγὺς οὖ-
σαν κακώσειν, καὶ τὰ ἐν τῇ ἠπείρῳ αἰολικὰ πολίσματα χειρώσεσθαι.
καὶ οἱ μὲν ταῦτα παρασκευάζεσθαι ἔμελλον. ἀθηναῖοι δὲ ἐν τῷ αὐτῷ θέρει
ἑξήκοντα ναυσὶ καὶ δισχιλίοις ὁπλίταις, ἱππεῦσί τε ὀλίγοις, καὶ τῶν ξυμ-
μάχων μιλησίους καὶ ἄλλους τινὰς ἀγαγόντες ἐστράτευσαν ἐπὶ κύθηρα· ἐστρα-
τήγει δὲ αὐτῶν νικίας ὁ νικηράτου, καὶ νικόστρατος ὁ διειτρέφους, καὶ αὐτοκλῆς
ὁ τολμαίου. τὰ δὲ κύθηρα νῆσός ἐστιν· ἐπίκειται δὲ τῇ λακωνικῇ κατὰ μα-
λέαν· λακεδαιμόνιοι δ' εἰσὶ τῶν περιοίκων· καὶ κυθηροδίκης ἀρχὴ ἐκ
τῆς σπάρτης διέβαινεν αὐτόσε κατὰ ἔτος· ὁπλιτῶν τε φρουρὰν διέπεμ-
πον ἀεὶ καὶ πολλὴν ἐπιμέλειαν ἐποιοῦντο· ἦν γὰρ αὐτοῖς τῶν τε ἀπ' αἰ-
(προσόρμησις καὶ καταγωγή)
γύπτου καὶ λιβύης ὁλκάδων προσβολή· καὶ λῃσταὶ ἅμα τὴν λακωνικὴν
ἧσσον ἐλύπουν ἐκ θαλάσσης, ᾗπερ μόνον οἷόν τε ἦν κακουργεῖσθαι· πᾶσα
(ἀντὶ τοῦ [illegible])
γὰρ ἀνέχει πρὸς τὸ σικελικὸν καὶ κρητικὸν πέλαγος. κατασχόντες οὖν οἱ ἀθη-
ναῖοι τῷ στρατῷ, δέκα μὲν ναυσὶ καὶ δισχιλίοις μιλησίων ὁπλίταις τὴν ἐπὶ θα-
λάσσῃ πόλιν σκάνδειαν καλουμένην αἱροῦσι· τῷ δὲ ἄλλῳ στρατεύματι
ἀποβάντες τῆς νήσου ἐς τὰ πρὸς μαλέαν τετραμμένα ἐχώρουν ἐπὶ τὴν ἐπὶ θα-
λάσσῃ πόλιν τῶν κυθηρίων· καὶ ηὗρον εὐθὺς αὐτοὺς ἐστρατοπεδευμένους
ἅπαντας. καὶ μάχης γενομένης ὀλίγον μέν τινα χρόνον ὑπέστησαν οἱ κυ-
θήριοι, ἔπειτα τραπόμενοι κατέφυγον ἐς τὴν ἄνω πόλιν· καὶ ὕστερον ξυνέβησαν
πρὸς νικίαν καὶ τοὺς ξυνάρχοντας, ἀθηναίοις ἐπιτρέψαι περὶ σφῶν
αὐτῶν.

ἀντὶ τοῦ προσορμίζεσθαι ἐν αὐτοῖς τοῖς κυθηρίοις. ἰστέον δὲ ὅτι πόλις ἐστὶ τῶν κυθηρίων μία ὁμωνύμως τῇ [illegible] σκάνδεια [illegible] ἐν τῇ νήσῳ [illegible] κυθήρων ἐπὶ θαλάσσῃ κειμένη.

πλὴν θανάτου· ἦσαν δέ τινες καὶ γενόμενοι τῷ νικίᾳ λόγοι πρότερον πρός τινας τῶν κυθηρίων· διὸ καὶ θᾶσσον καὶ ἐπιτηδειότερον τό τε παραυτίκα καὶ τὸ ἔπειτα τὰ τῆς ὁμολογίας ἐπράχθη αὐτοῖς· ἀνέστησαν γὰρ οἱ ἀθηναῖοι κυθηρίους λακεδαιμονίους τε ὄντας καὶ ἐπὶ τῇ λακωνικῇ τῆς νήσου οὕτως ἐπικειμένης. μετὰ δὲ τὴν ξύμβασιν οἱ ἀθηναῖοι τήν τε σκάνδειαν τὸ ἐπὶ τῷ λιμένι πόλισμα παραλαβόντες καὶ τῶν κυθήρων φυλακὴν ποιησάμενοι ἔπλευσαν ἔς τε ἀσίνην καὶ ἕλος καὶ τὰ πλεῖστα τῶν περὶ θάλασσαν· καὶ ἀποβάσεις ποιούμενοι καὶ ἐναυλιζόμενοι τῶν χωρίων οὗ καιρὸς εἴη, ἐδῄουν τὴν γῆν ἡμέρας μάλιστα ἑπτά. οἱ δὲ λακεδαιμόνιοι ἰδόντες μὲν τοὺς ἀθηναίους τὰ κύθηρα ἔχοντας· προσδεχόμενοι δὲ καὶ ἐς τὴν γῆν σφῶν ἀποβάσεις τοιαύτας ποιήσεσθαι, ἀθρόᾳ μὲν οὐδαμοῦ τῇ δυνάμει ἀντετάξαντο· κατὰ δὲ τὴν χώραν φρουρὰς διέπεμψαν, ὁπλιτῶν πλῆθος ὡς ἑκασταχόσε ἔδει· καὶ τὰ ἄλλα ἐν φυλακῇ πολλῇ ἦσαν, φοβούμενοι μὴ σφίσι νεώτερόν τι γένηται τῶν περὶ τὴν κατάστασιν· γεγενημένου μὲν τοῦ ἐν τῇ νήσῳ πάθους ἀνελπίστου καὶ μεγάλου· πύλου δὲ ἐχομένης καὶ κυθήρων· καὶ πανταχόθεν σφᾶς περιεστῶτος πολέμου ταχέος καὶ ἀπροφυλάκτου· ὥστε παρὰ τὸ εἰωθὸς ἱππέας τετρακοσίους κατεστήσαντο καὶ τοξότας· ἔς τε τὰ πολεμικὰ εἴπερ ποτὲ μάλιστα δὴ ὀκνηρότεροι ἐγένοντο· ξυνεστῶτες παρὰ τὴν ὑπάρχουσαν σφῶν ἰδέαν τῆς παρασκευῆς ναυτικῷ ἀγῶνι· καὶ τούτῳ πρὸς ἀθηναίους· οἷς τὸ μὴ ἐπιχειρούμενον ἀεὶ ἐλλιπὲς ἦν τῆς δοκήσεώς τι πράξειν· καὶ ἅμα τὰ τῆς τύχης πολλὰ καὶ ἐν ὀλίγῳ ξυμβάντα παρὰ λόγον αὐτοῖς, ἔκπληξιν μεγίστην παρεῖχε· καὶ ἐδέδισαν μή ποτε αὖθις ξυμφορά τις αὐτοῖς περιτύχῃ, οἵα καὶ ἐν τῇ νήσῳ· ἀτολμότεροι δὲ δι' αὐτὸ ἐς τὰς μάχας ᾖσαν· καὶ πᾶν ὅτι κινήσειαν ᾤοντο ἁμαρτήσεσθαι διὰ τὸ τὴν γνώμην ἀνεχέγγυον γεγενῆσθαι ἐκ τῆς πρὶν ἀηθείας τοῦ κακοπραγεῖν. τοῖς δὲ ἀθηναίοις τότε τὴν παραθαλάσσιον δῃοῦσι, τὰ μὲν πολλὰ ἡσύχαζον, ὡς καθ' ἑκάστην φρουρὰν γίγνοιτό τις ἀπόβασις· πλήθει τε ἐλάσσους ἕκαστοι ἡγούμενοι εἶναι καὶ ἐν τῷ τοιούτῳ· μία δὲ φρουρὰ ἥπερ καὶ ἠμύνατο

ἀντὶ τοῦ ἐφθόνησαν τοῖς κυθηρίοις.

ἀντὶ τοῦ ὅλῃ τῇ δυνάμει ἀντετάξαντο τοῖς αὐτοῖς καὶ χρησάμενοι ταύτην τὴν δύναμιν τῇ ἑαυτῶν δηλ(αδή):·

οἷς ἐστὶν περὶ τὴν πολιτείαν αὐτοῖς καὶ τὴν χώραν:·

πρὸς τὸν ἐπιόντα ταχέως πόλεμον ὧν πολέμων καὶ οὗ οὐ δυνατὸν προφυλάξασθαι:·

οἷς τοῖς ἀθηναίοις τὸ μὴ ἐπιχειρούμενον ἀεί τι πρᾶξαι ἐλλιπὲς ἦν τῆς δοκήσεως αὐτῶν προσδοκεῖν:·

διὰ τὸ μὴ πεῖραν αὐτοὺς ἔχειν μηδέποτε κακοπραγεῖν, γνώμην ... οὐκ ἠσθημένους ἐν τῷ πρὶν χρόνῳ ἀσφαλῶς, οὐδεμίαν πρὸς τὸ μέλλον ἐλπίδα παρασκευὴν εἶχον:·

πρὸς κοτύρτην καὶ ἀφροδισίαν. τὸν μὲν ὅμιλον τῶν ψιλῶν ἐσκεδασμένον ἐφό-
βησαν ἐπιδρομῇ. τῶν δὲ ὁπλιτῶν δεξαμένων, ὑπεχώρησαν πάλιν. καὶ αὐτῶν
τέ τινες ἀπέθανον αὐτῶν ὀλίγοι καὶ ὅπλα ἐλήφθη. τροπαῖόν τε στήσαντες
οἱ ἀθηναῖοι ἀπέπλευσαν ἐς κύθηρα. ἐκ δὲ αὐτῶν περιέπλευσαν ἐπὶ ἐπί-
δαυρον τὴν λιμηράν. καὶ δηώσαντες μέρος τι τῆς γῆς, ἀφικνοῦνται ἐπὶ
θυρέαν. ἥ ἐστι μὲν τῆς κυνοσουρίας γῆς καλουμένης, μεθορία δὲ τῆς
ἀργείας καὶ λακωνικῆς. νεμόμενοι δὲ αὐτὴν ἔδοσαν λακεδαιμόνιοι αἰγι-
νήταις ἐκπεσοῦσιν ἐνοικεῖν διά τε τὰς ὑπὸ τὸν σεισμὸν σφίσι γενομένας
καὶ τῶν εἱλώτων τὴν ἐπανάστασιν εὐεργεσίας, καὶ ὅτι ἀθηναίων ὑπακούοντες
ὅμως πρὸς τὴν ἐκείνων γνώμην αἰεὶ ἕστασαν. προσπλεόντων οὖν ἔτι ἀθηναίων
καὶ οἱ αἰγινῆται τὸ μὲν ἐπὶ τῇ θαλάσσῃ ὃ ἔτυχον οἰκοδομοῦντες τεῖχος,
ἐκλείπουσιν. ἐς δὲ τὴν ἄνω πόλιν ἐν ᾗ ᾤκουν, ἀπεχώρησαν σταδίους μά-
λιστα δέκα τῆς θαλάσσης. καὶ αὐτοῖς τῶν λακεδαιμονίων φρουρὰ μία τῶν
περὶ τὴν χώραν ἥπερ καὶ ξυνετείχιζε, ξυνεσελθεῖν μὲν ἐς τὸ τεῖχος οὐκ ἠθέ-
λησαν δεομένων τῶν αἰγινητῶν, ἀλλ' αὐτοῖς κίνδυνος ἐφαίνετο ἐς τὸ
τεῖχος κατακλῄεσθαι. ἀναχωρήσαντες δὲ ἐπὶ τὰ μετέωρα ὡς οὐκ ἐνό-
μιζον ἀξιόμαχοι εἶναι, ἡσύχαζον. ἐν τούτῳ δὲ οἱ ἀθηναῖοι κατασχόντες
καὶ χωρήσαντες εὐθὺς πάσῃ τῇ στρατιᾷ αἱροῦσι τὴν θυρέαν. καὶ τήν τε
πόλιν κατέκαυσαν καὶ τὰ ἐνόντα ἐξεπόρθησαν. τούς τε αἰγινήτας
ὅσοι μὴ ἐν χερσὶ διεφθάρησαν, ἄγοντες ἀφίκοντο ἐς τὰς ἀθήνας.
καὶ τὸν ἄρχοντα ὃς παρ' αὐτοῖς ἦν τῶν λακεδαιμονίων τάνταλον τὸν πα-
τροκλέους. ἐζωγρήθη γὰρ τετρωμένος. ἦγον δέ τινας καὶ ἐκ τῶν κυθήρων
ἄνδρας ὀλίγους οὓς ἐδόκει ἀσφαλείας ἕνεκα μεταστῆσαι. καὶ τούτους
μὲν οἱ ἀθηναῖοι ἐβουλεύσαντο καταθέσθαι ἐς τὰς νήσους. καὶ τοὺς ἄλλους
κυθηρίους οἰκοῦντας τὴν ἑαυτῶν φόρον τέσσαρα τάλαντα φέρειν. αἰ-
γινήτας δὲ ἀποκτεῖναι πάντας ὅσοι ἑάλωσαν διὰ τὴν προτέραν αἰεί ποτε
ἔχθραν. τάνταλον δὲ παρὰ τοὺς ἄλλους τοὺς ἐν τῇ νήσῳ λακεδαιμονίους
καταδῆσαι. τοῦ δ' αὐτοῦ θέρους ἐν σικελίᾳ καμαριναίοις καὶ γελῴοις

Left margin (beside "δαυρον τὴν λιμηράν"): [illegible]

Right margin notes:

οὐκ ἐπὶ πόλιν μὲν ὠνόμασεν, ἀλλὰ διὰ τὸ πολλοὺς ἔχειν λιμένας ἢ λιμηρὰν [illegible]

ὁμόφρονες καὶ φίλοι ὄντες τοῖς λακεδαιμονίοις ὄντες

[illegible]

[illegible]

ἐκεχειρία ἐγένετο πρῶτον πρὸς ἀλλήλους· εἶτα καὶ οἱ ἄλλοι Σικελιῶται ξυνελ-
θόντες ἐς Γέλαν ἀπὸ πασῶν τῶν πόλεων πρέσβεις ἐς λόγους κατέστη-
σαν ἀλλήλοις εἴ πως ξυναλλαγεῖεν· καὶ ἄλλαι τε πολλαὶ γνῶμαι ἐλέγοντο ἐπ᾽ ἀμ-
φότερα διαφερομένων καὶ ἀξιούντων ὡς ἕκαστοί τι ἐλασσοῦσθαι ἐνόμιζον· καὶ Ἑρμο-
κράτης ὁ Ἕρμωνος Συρακούσιος, ὅσπερ καὶ ἔπεισε μάλιστα αὐτούς, ἐς τὸ κοινὸν τοιού-
τους δὴ λόγους εἶπεν. Οὔτε πόλεως ὢν ἐλαχίστης ὦ Σικελιῶται τοὺς λόγους ποιή-
σομαι, οὔτε πονουμένης μάλιστα τῷ πολέμῳ, ἐς κοινὸν δὲ τὴν δοκοῦσάν μοι
βελτίστην γνώμην εἶναι ἀποφαινόμενος τῇ Σικελίᾳ πάσῃ. καὶ περὶ μὲν τοῦ πο-
λεμεῖν ὡς χαλεπὸν τί ἄν τις πᾶν τὸ ἐνὸν ἐκλέγων ἐν εἰδόσι μακρηγοροίη; οὐδεὶς
γὰρ οὔτε ἀμαθίᾳ ἀναγκάζεται αὐτὸ δρᾶν, οὔτε φόβῳ ἢν οἴηταί τι πλέον σχή-
σειν ἀποτρέπεται. ξυμβαίνει δὲ τοῖς μὲν τὰ κέρδη μείζω φαίνεσθαι τῶν δεινῶν, οἱ δὲ
τοὺς κινδύνους ἐθέλουσιν ὑφίστασθαι πρὸ τοῦ αὐτίκα τι ἐλασσοῦσθαι· αὐτὰ
δὲ ταῦτα εἰ μὴ ἐν καιρῷ τύχοιεν ἑκάτεροι πράσσοντες αἱ παραινέσεις τῶν ξυ-
ναλλαγῶν ὠφέλιμοι· ὃ καὶ ἡμῖν ἐν τῷ παρόντι πειθομένοις πλείστου ἂν ἄξιον
γένοιτο. τὰ γὰρ ἴδια ἕκαστοι εὖ βουλόμενοι δὴ θέσθαι, τό τε πρῶτον ἐπολε-
μήσαμεν καὶ νῦν πρὸς ἀλλήλους δι᾽ ἀντιλογιῶν πειρώμεθα καταλλαγῆναι·
καὶ ἢν ἄρα μὴ προχωρήσῃ ἴσον ἑκάστῳ ἔχοντι ἀπελθεῖν, πάλιν πολε-
μήσομεν. καὶ γνῶναι χρὴ ὅτι οὐ περὶ τῶν ἰδίων μόνον εἰ σωφρονοῦμεν ἡ ξύνοδ[ος]

[illegible]

πρόσχημα μὲν ποιοῦνται τὴν τῶν χαλκιδέων συμμαχίαν, διὰ σπεύδειν νομίμως αὐτοῖς συμμαχοῦντες· φύσει δὲ πολεμοῦντες πᾶσι σικελιώταις, τὸ ἴδιον συμφέρον διὰ τῆς περὶ τὸ σύμμαχον εὐπρεπείας κατασκευάζουσι· τουτέστι θηρῶνται:· ὀνόματι ἐννόμῳ· τοιοῦτος. χρὴ ἑκάστους σωφρονοῦντας, ἕκαστος ἡμῶν τὴν ἑαυτοῦ οἰκείαν, τὰ μὴ προσήκοντα ἐπικτωμένους, καὶ ἀρπάζοντας, μᾶλλον τοὺς συμμάχους ἐπάγεσθαι, ἢ τὰ ἑτοῖμα βλάπτοντας· τουτέστιν ὅταν οὐκ ἰδίων ἡμῶν οἰκείων ἔχοντες καὶ ἀδικίας ἐπιβουλευομένων, βουλόμεθα κατὰ πλεονεξίαν ἀλλότρια ἐπικτήσασθαι, τότε δὴ τοὺς συμμάχους ἐπάγεσθαι καὶ τοὺς κινδύνους ὑφίστασθαι· καὶ μὴ ὅταν οἰκεῖος πόλεμος οἰκείων ἡμῶν ᾖ:~ ἕτερον σχόλιον:· ἀσφαλέστερον· σωφρονοῦντας, χρὴ τοὺς ἐπικτωμένους τὰ ἀλλότρια, μᾶλλον βοηθεῖν τῇ περὶ αὐτὰ βλάπτοντας ἐπάγεσθαι συμμάχους, ἀλλότρια ἐπὶ βλάβῃ ταύτης. ὅτι ἰδία οὗτος ἐστὶν ὁ νοῦς τούτου, ἐν ᾧ τὰς ἰδίας τῆς προσούσης τῇ γῇ ἀναγκαίας σωτηρίας:~ τὴν σικελίαν πᾶσαν σῴζειν, ὡς μὴ πολιτείας καὶ φησὶν ὅτι αἱ πόλεις οὖν ἐξ ὧν διαφθαρείσαι. ὅτι ἐπιμελεῖσθαι συμφέρει· ἡ δὲ διάνοια· τῶν σικελιωτῶν ἡμῶν αὐτῶν αὐτὰ κακῶς διατιθέντων τοῖς οἰκείοις δαπανήμασι, καὶ περιϊόντων καὶ περικοπτόντων ἡμῶν τῆς ἀρχῆς, τοῦτο ἐκείνοις συμφέρει τοῖς ἀθηναίοις, ὅταν γνῶσιν ἡμᾶς τετρυχωμένους, ἐπιθέσθαι στρατῷ καὶ καταδουλώσασθαι τὰ ἐν ταύτῃ:~ ὅσοι δὲ γινώσκοντες ὅτι πέφυκεν αὐτὸς ἀεὶ ἄρχειν μὲν τοῦ εἴκοντος, φυλάσσεσθαι δὲ τὸ ἐπιόν, εἰ μὴ ὀρθῶς προνοοῦμεν καὶ προσκοποῦμεν, ἁμαρτάνομεν:~

ἐστι. ἀλλ' εἰ ἐπιβουλευομένην τὴν πᾶσαν σικελίαν, ὡς ἐγὼ κρίνω, ὑπ' ἀθηναίων,
δυνησόμεθα ἔτι διασώσασθαι καὶ διαλλακτὰς πολὺ τῶν ἐμῶν λόγων ἀναγκαιοτέρους
περὶ τῶνδε ἀθηναίους νομίσαι· οἳ δύναμιν ἔχοντες μεγίστην τῶν ἑλλήνων, τάς
τε ἁμαρτίας ἡμῶν τηροῦσιν ὀλίγαις ναυσὶ παρόντες, καὶ ὀνόματι ἐννόμῳ ξυμ-
μαχίας τὸ φύσει πολέμιον εὐπρεπῶς ἐς τὸ ξυμφέρον καθίστανται. πόλεμον γὰρ
αἱρουμένων ἡμῶν καὶ ἐπαγομένων αὐτοὺς ἄνδρας, οἳ καὶ τοῖς μὴ ἐπικα-
λουμένοις αὐτοὶ ἐπιστρατεύουσι, κακῶς τε ἡμᾶς αὐτοὺς ποιούντων τέλεσι
τοῖς οἰκείοις, καὶ τῆς ἀρχῆς ἅμα προκοπτόντων ἐκείνοις, εἰκὸς ὅταν γνῶσιν
ἡμᾶς τετρυχωμένους, καὶ πλέονί ποτε στόλῳ ἐλθόντας αὐτούς, τάδε πάντα
πειράσεσθαι ὑπὸ σφᾶς ποιεῖσθαι. καί τοι τῇ ἑαυτῶν ἑκάστους, εἰ σωφρονοῦ-
μεν, χρὴ τὰ μὴ προσήκοντα ἐπικτωμένους μᾶλλον ἢ τὰ ἑτοῖμα βλάπτον-
τας, ξυμμάχους τε ἐπάγεσθαι καὶ τοὺς κινδύνους προσλαμβάνειν· νομί-
σαι τε στάσιν μάλιστα φθείρειν τὰς πόλεις καὶ τὴν σικελίαν, ἧς γε οἱ ἔνοικοι
ξύμπαντες μὲν ἐπιβουλευόμεθα, κατὰ πόλεις δὲ διέσταμεν. ἃ χρὴ γνόντας
καὶ ἰδιώτην ἰδιώτῃ καταλλαγῆναι καὶ πόλιν πόλει, καὶ πειρᾶσθαι κοινῇ σῴζειν
τὴν πᾶσαν σικελίαν· παρεστάναι δὲ μηδενὶ ὡς οἱ μὲν δωριεῖς ἡμῶν
πολέμιοι τοῖς ἀθηναίοις, τὸ δὲ χαλκιδικὸν τῇ ἰάδι ξυγγενείᾳ ἀσφαλές.
οὐ γὰρ τοῖς ἔθνεσιν ὅτι δίχα πέφυκε τοῦ ἑτέρου ἔχθει ἐπίασιν, ἀλλὰ τῶν ἐν
τῇ σικελίᾳ ἀγαθῶν ἐφιέμενοι, ἃ κοινῇ κεκτήμεθα. ἐδήλωσαν δὲ νῦν
ἐν τῇ τοῦ χαλκιδικοῦ γένους παρακλήσει· τοῖς γὰρ οὐδεπώποτε σφίσι
κατὰ τὸ ξυμμαχικὸν προσβοηθήσασιν, αὐτοὶ τὸ δίκαιον μᾶλλον
τῆς ξυνθήκης προθύμως παρέσχοντο. καὶ τοὺς μὲν ἀθηναίους
ταῦτα πλεονεκτεῖν τε καὶ προνοεῖσθαι πολλὴ ξυγγνώμη· καὶ οὐ τοῖς
ἄρχειν βουλομένοις μέμφομαι, ἀλλὰ τοῖς ὑπακούειν ἑτοιμοτέροις οὖσι·
πέφυκε γὰρ τὸ ἀνθρώπειον διὰ παντὸς ἄρχειν μὲν τοῦ εἴκοντος, φυλάσσε-
σθαι δὲ τὸ ἐπιόν. ὅσοι δὲ γιγνώσκοντες αὐτὰ μὴ ὀρθῶς προσκοποῦμεν,

μὴ νομιζέτω τις, φησί, διὰ τὸ συγγενὲς εἶναι τοῖς ἀθηναίοις χαλκιδεῖς ἐν ἀσφαλεῖ καθεστάναι· οὐ γὰρ διότι πολέμιον ἐστὶ τὸ δωρικὸν τῷ ἰωνικῷ, διὰ τοῦτο ἐχθροὶ οὗτοι οἱ ἀθηναῖοι τοῖς δωριεῦσιν, ἀλλ' ἐφιέμενοι τῶν ἐν τῇ σικελίᾳ ἀγαθῶν. τὸ δίκαιον τὸ δίκαιον μᾶλλον τῆς ξυνθήκης παρέσχοντο, ἀντὶ τοῦ προθυμότερον ἢ κατὰ συμμαχίαν ἐβοήθησαν:~

[illegible]

τὸ ἐκεῖ· πρεσβύτατον εὖ θέσθαι· τουτέστιν εὖ πρῶτον φυλάξασθαι τοῦτο καὶ εὖ διαθέσθαι· τουτέστι τὴν δουλείαν:~ τὸ κοινῶς φοβερόν·
ἡ δούλωσις ἡ παρὰ τῶν Ἀθηναίων ἐπιβουλευομένη πᾶσι νομίζω ὡς καὶ ὑποκρατεῖ· διὸ πρὸ τῶν ἄλλων ἡ νομίζω ὃ σφοδρότερον πρὸς ἀμυνοῦ-
τον ἀξίαν τῶ:~ ἃ πρὸς ἀλλήλους φησὶν εἰρηνεύσομεν, ταχέως ἀμύνειν τῶν Ἀθηναίων ἐπιβουλὴν ἀδικεῖς δυνάμεθα· καὶ τὴν αἰτίαν ἐπιφέρει διό-
τι οὐχ ἀπὸ τῶν οἰκείων ὁρμῶνται πρὸς ἡμᾶς· οὐ γὰρ εἰσὶν ἀστυγείτονες· ἀλλ' ἐκ τῶν ἐπικαλεσαμένων· καὶ εἰ τοῦτο ποιήσομεν οὕτως, οὐκ
πόλεμος πολέμῳ διαδέχεται· ἀλλὰ εἰρήνῃ τὴν διαφορὰν σκοποῦμεν· οὕτως τὸν πόλεμον ἀπραγμόνως διαφορῶν παύσει:: καὶ εἰ δι' αὐ-

ἄλλ' εἴ τις βεβαίως τι καὶ πέρας τῆς προσδοκίας περὶ ἐκβῆναι οἴεται καὶ κρατήσειν
ὧν ἐναντίων, ἢ τις διὰ τὸ δικαίως αὐτοῖς ἐπιχειρεῖν νομί-
ζειν, ἢ τις διὰ τὸ ἰσχυρὰς
οἴεσθαι τυχεῖν, μὴ χαλεπαι-
νέτω ἂν παρὰ τὴν διάνοιαν αὐτοῦ
τύχῃ καὶ ἐλπίδα, σφαλλόμενος
ἐλπίζει ὑπὸ ἐμοῦ· ἐνθυμη-
θεὶς ὅτι πολλοὶ δικαίως τιμω-
ρήσασθαι τοὺς ἀδικήσαντας
διανοηθέντες, οὐ μόνον οὐκ ἠ-
μύναντο αὐτούς, ἀλλὰ καὶ
αὐτοὶ προσαπώλοντο· καὶ
ἕτεροι διὰ ἰσχὺν ἐλπίσαντες
πλεονεκτήσειν τῶν πολεμίων,
οὐ μόνον οὐκ ἔσχον τὸ πλεῖον, καὶ
τὰ αὐτῶν προσαπώλεσαν·
διὰ τοῦτο δέ, τὸ μηδὲν αὐτῆς
ἐλπίζομεν χαλεπαίνειν
σφαλλομένους:~ τιμωρία
γάρ, οὐχ ὅτι ἀδικεῖται, εὐτυ-
χεῖ· οὐ γὰρ ἐπειδὴ ὅτι τι-
μωρούμενος περὶ ἠδίκηται,
διὰ τοῦτο ἐπιτυχεῖν· εὐ-
τυχεῖ δὲ καὶ ὁ μὴ ἀδικηθείς, εὐτυχεῖ διὰ
τὴν ἀπὸ παρ' ἀξίαν τιμω-
ρίας· ὃ μὴ καὶ ἀπὸ βεβαί-
ου πῶς· οὐδὲ ὁ ἰσχυρὸς
φησὶ διὰ τὸ ἐλπίζειν
τῶν δυνάμει κρατήσειν,
διὰ τοῦτο καὶ τὸ βέβαιον
ἔχει:~ τὸ δὲ ἀστάθμητον
τῆς τύχης καὶ ἄδηλον ὡς ἐπὶ
τὸ πλεῖστον πέφυκε κρατεῖν·

μηδὲ τοῦτό τις πρεσβύτατον κρίνας τὸ κοινῶς φοβερὸν ἅπαντας εὖ θέσθαι,
ἀμελ[illegible]· ταχὺ γὰρ δι' ὧν ἀπαλλαγῇ αὐτοῦ κινοῖτο, ἃ πρὸς ἀλλήλους ἐκ-
βαίη ἡμῖν· οὐ γὰρ ἀπὸ τῶν αὐτῶν ὁρμωμένων Ἀθηναῖοι· ἀλλ' ἐκ τῶν ἐπικαλε-
σαμένων· καὶ οὕτως οὐ πόλεμος πολέμῳ, εἰρήνῃ δὲ διαφορὰ ἀπραγμόνως
παύεται· οἵ τ' ἐπίκλητοι εὐπρεπῶς ἄδικοι ἐλθόντες, εὐλόγως ἄπρακτοι
ἀπίασι· καὶ τὸ μὲν πρὸς τοὺς Ἀθηναίους τοσοῦτον ἀγαθὸν εὖ βουλευομένοις
εὑρίσκεται· τὴν δὲ ὑπὸ πάντων ὁμολογουμένην ἄριστον εἶναι εἰρήνην, πῶς οὐ
χρὴ καὶ ἐν ἡμῖν αὐτοῖς ποιήσασθαι; ἢ δοκεῖτε, εἴ τῳ τί ἐστιν ἀγαθὸν ἢ εἴ τῳ
τὰ ἐναντία, οὐχ ἡσυχίαν μᾶλλον ἢ πόλεμος τὸ μὲν παῦσαι ἂν ἑκατέρῳ, τὸ δὲ
ξυνδιασῶσαι· καὶ τὰς τιμὰς καὶ λαμπρότητας ἀκινδυνοτέρας ἔχειν
τὴν εἰρήνην· ἀλλὰ τοσαῦτα ἐν μήκει λόγων ἄν τις διεξέλθοι ὥσπερ περὶ τοῦ
πολεμεῖν· ἃ χρὴ σκεψαμένους, μὴ τοὺς ἐμοὺς λόγους ὑπεριδεῖν· τὴν δὲ
αὐτοῦ τινὰ σωτηρίαν μᾶλλον ἀπ' αὐτῶν προϊδεῖν· καὶ εἴ τις βεβαίως τι ἢ τῷ
δικαίῳ ἢ βίᾳ πράξειν οἴεται, τῷ παρ' ἐλπίδα μὴ χαλεπῶς σφαλλέσθω,
γνοὺς ὅτι πλείους ἤδη καὶ τιμωρίαις μετιόντες τοὺς ἀδικοῦντας, καὶ
ἐλπίσαντες ἕτεροι δυνάμει τινὶ πλεονεκτήσειν· οἱ μὲν οὐχ ὅσον οὐκ ἠμύ-
ναντο, ἀλλ' οὐδὲ ἐσώθησαν· τοῖς δ' ἀντὶ τοῦ πλέον ἔχειν προσκαταλιπεῖν
τὰ αὐτῶν ξυνέβη· τιμωρία γὰρ οὐκ εὐτυχεῖ δικαίως, ὅτι καὶ ἀδικεῖται·
οὐδὲ ἰσχὺς βέβαιον, διότι καὶ εὔελπι· τὸ δὲ ἀστάθμητον τοῦ μέλλοντος
ὡς ἐπὶ πλεῖστον κρατεῖ, πάντων τε σφαλερώτατον ὄν, ὅμως καὶ χρησιμώτατον
φαίνεται· ἐξ ἴσου γὰρ δεδιότες προμηθίᾳ μᾶλλον ἐπ' ἀλλήλους ἐρχόμεθα·
καὶ νῦν τοῦ ἀφανοῦς τε τούτου διὰ τὸ ἀτέκμαρτον δέος· καὶ διὰ τὸ ἤδη
φοβεροὺς παρόντας Ἀθηναίους, κατ' ἀμφότερα ἐκπλαγέντες· καὶ τὸ ἐλλιπὲς

ἔστι γὰρ πολλάκις νικῆσαι καὶ ἀπὸ τῆς ἀρετῆς ἐκ τῆς τύχης:~ ἐκ διανοίας· καὶ νῦν τοῦ ἐξ πρὸς ἀλλήλους διαφορᾶς
ἐπιλαθόμενοι διὰ ἀμφότερα· διά τε τὸ ἄδηλον τῆς τύχης ἐν ᾧ ἐπαθόμεθα τὶ ὑπ' ἀλλήλων· καὶ διὰ τοὺς Ἀθηναίους
ἤδη φοβεροὺς ἡμῖν ἤδη παρόντας, ἱκανῶς νομίσαντες τῆς γνώμης ἀποπληρῶσαι αὐτά:~ καὶ τοῦτό φησιν ἐνθυ-
μηθῶμεν· ὅτι ἃ προσδοκήσαμεν πράξειν τοῦ τε εἰς κράτιστα καὶ τὸν πόλεμον, ἐκ τούτων ἐγένοντο καὶ οὐ κατὰ τὰς ἡμε-
τέρας γνώμας ἀπέβησαν· ταῦτ' οὖν αὐτὰ μὴ κατὰ τὴν ἡμετέραν γνώμην γενόμενα, ἱκανῶς ἡμῖν καὶ
ἡμῖν πρὸς ἐπιγνῶσιν νομίζομεν· καὶ τούτοις ἐλέγχθεντες τὸ μὴ προβῆναι ἡμῖν τὰ πράγματα ὡς ἐβουλόμεθα, τοὺς
ἐπιλοίπους ἡμῖν πόνους ἀπραγμόνως ἀποπέμψομεν:~

τῆς γνώμης. ὧν ἕκαστος τι ᾠήθημεν πράξειν ταῖς κωλύμαις ταύταις. ἱκανῶς
νομίσαντας ἀρχθῆναι τοὺς ἐφεστῶτας πολεμίους ἐκ τῆς χώρας ἀποπέμπωμεν·
καὶ αὐτοὶ μάλιστα μὲν ἐς ἀΐδιον ξυμβῶμεν· εἰ δὲ μή, χρόνον ὡς πλεῖστον σπεισάμενοι
τὰς ἰδίας διαφορὰς ἐσαῦθις ἀναβαλώμεθα. τὸ ξύμπαν τε δὴ γνῶμεν. πειθόμενοι
μὲν ἐμοὶ πόλιν ἕξοντες ἕκαστος ἐλευθέραν· ἀφ' ἧς αὐτοκράτορες ὄντες, τὸν εὖ καὶ
κακῶς δρῶντα, ἐξ ἴσου ἀρετῇ ἀμυνούμεθα· ἢν δ' ἀπιστήσαντες, ἄλλοις ὑπα
κούσωμεν· οὐ περὶ τοῦ τιμωρήσασθαί τινα, ἀλλὰ καὶ ἄγαν εἰ τύχοιμεν, φίλοι μὲν ἂν
τοῖς ἐχθίστοις· διάφοροι δὲ, οἷς οὐ χρὴ κατ' ἀνάγκην γιγνοίμεθα. καὶ ἐγὼ μὲν ἅπερ καὶ
καὶ ἀρχόμενος εἶπον, πόλιν τε μεγίστην παρεχόμενος, καὶ ἐπιὼν τῳ μᾶλλον ἢ ἀμυνούμενος,
ἀξιῶ προειδομένους αὐτῶν ξυγχωρεῖν· καὶ μὴ τοὺς ἐναντίους οὕτω κακῶς δρᾶν, ὥστε
αὐτοὺς τὰ πλείω βλάπτεσθαι· μηδὲ μωρίᾳ φιλονεικῶν ἡγεῖσθαι τῆς τε οἰκείας γνώμης
ὁμοίως αὐτοκράτωρ εἶναι· καὶ ἧς οὐκ ἄρχω τύχης· ἀλλ' ὅσον εἰκὸς ἡσσᾶσθαι· καὶ τοὺς ἄλλους
δικαιῶ ταὐτό μοι ποιῆσαι, ὑφ' ὑμῶν αὐτῶν, καὶ μὴ ὑπὸ τῶν πολεμίων τοῦτο παθεῖν.
οὐδὲν γὰρ αἰσχρὸν οἰκείους οἰκείων ἡσσᾶσθαι, ἢ Δωριᾶ τινὰ Δωριῶς, ἢ Χαλκιδέα τῶν ξυγ
γενῶν· τὸ δὲ ξύμπαν γείτονας ὄντας καὶ ξυνοίκους μιᾶς χώρας καὶ περιρ
ρύτου καὶ ὄνομα ἓν κεκλημένους Σικελιώτας· οἳ πολεμήσομέν τε οἶμαι ὅταν ξυμ
βῇ· καὶ ξυγχωρησόμεθά γε πάλιν καθ' ἡμᾶς αὐτοὺς λόγοις κοινοῖς χρώμενοι· τοὺς δὲ
ἀλλοφύλους ἐπελθόντας, ἀθρόοι αἰεὶ ἢν σωφρονῶμεν ἀμυνούμεθα· εἴπερ καὶ καθ' ἑ
κάστους βλαπτόμενοι ξύμπαντες κινδυνεύομεν· ξυμμάχους δὲ, οὐδέποτε τὸ
λοιπὸν ἐπαξόμεθα· οὐδὲ διαλλακτάς. τάδε γὰρ ποιοῦντες ἔν τε τῷ παρόντι δυοῖν
ἀγαθοῖν οὐ στερήσομεν Σικελίαν, Ἀθηναίων τε ἀπαλλαγῆναι, καὶ οἰκείου πολέμου·
καὶ ἐς τὸ ἔπειτα καθ' ἡμᾶς αὐτοὺς ἐλευθέραν νεμούμεθα, καὶ ὑπὸ ἄλλων ἧσσον
ἐπιβουλευομένην.   Τοιαῦτα τοῦ Ἑρμοκράτους εἰπόντος, πειθόμενοι οἱ Σικελιῶται.

*

αὐτοὶ μὲν κατὰ σφᾶς αὐτοὺς ξυνηνέχθησαν ὥστε ἀπαλλάσσεσθαι τοῦ
πολέμου ἔχοντας ἃ ἕκαστοι ἔχουσι· τοῖς δὲ Καμαριναίοις Μοργαντίνην εἶναι ἀργύριον
τακτὸν τοῖς Συρακοσίοις ἀποδοῦσιν· οἱ δὲ τῶν Ἀθηναίων ξύμμαχοι παρακαλέσαντες αὐτῶν
τοὺς ἐν τέλει ὄντας, εἶπον· ὅτι ξυμβήσονται καὶ αἱ σπονδαὶ ἔσονται κἀκείνοις κοιναί·
ἐπαινεσάντων δὲ αὐτῶν, ἐποιοῦντο τὴν ὁμολογίαν· καὶ αἱ νῆες τῶν Ἀθηναίων ἀπέ-
πλευσαν μετὰ ταῦτα ἐκ Σικελίας· ἐλθόντας δὲ τοὺς στρατηγοὺς, οἱ ἐν τῇ πόλει Ἀθηναῖοι,
τοὺς μὲν, φυγῇ ἐζημίωσαν· Πυθόδωρον καὶ Σοφοκλέα· τὸν δὲ τρίτον Εὐρυμέδοντα
χρήματα ἐπράξαντο· ὡς ἐξὸν αὐτοῖς τὰ ἐν Σικελίᾳ καταστρέψασθαι, δώροις πεισ-
θέντες ἀποχωρήσειαν, οὕτω τῇ τε παρούσῃ εὐτυχίᾳ χρώμενοι, ἠξίουν σφίσι μηδὲν ἐναν-
τιοῦσθαι· ἀλλὰ καὶ τὰ δυνατά, ἐν ἴσῳ καὶ τὰ ἀπορώτερα· μεγάλῃ τε ὁμοίως καὶ ἐν-
δεεστέρᾳ παρασκευῇ κατεργάζεσθαι· αἰτία δ' ἦν ἡ παρὰ λόγον τῶν πλεόνων εὐπραγία
αὐτοῖς ὑποτιθεῖσα ἰσχὺν τῆς ἐλπίδος. Τοῦ δ' αὐτοῦ θέρους Μεγαρῆς ἐν τῇ πόλει πιε-
ζόμενοι ὑπό τε Ἀθηναίων τῷ πολέμῳ, αἰεὶ κατὰ ἔτος ἕκαστον δὶς ἐσβαλλόντων πανστρα-
τιᾷ ἐς τὴν χώραν· καὶ ὑπὸ τῶν σφετέρων φυγάδων τῶν ἐκ Πηγῶν· οἳ στασιασάντων ἐκ-
πεσόντες ὑπὸ τοῦ πλήθους χαλεποὶ ἦσαν λῃστεύοντες, ἐποιοῦντο λόγους ἐν ἀλλήλοις·
ὡς χρὴ δεξαμένους τοὺς φεύγοντας μὴ ἀμφοτέρωθεν τὴν πόλιν φθείρειν· οἱ δὲ φίλοι
τῶν ἔξω τὸν θροῦν αἰσθόμενοι, φανερῶς μᾶλλον ἢ πρότερον καὶ αὐτοὶ ἠξίουν τούτου τοῦ λόγου
ἔχεσθαι· γνόντες δὲ οἱ τοῦ δήμου προστάται οὐ δυνατὸν τὸν δῆμον ἐσόμενον ὑπὸ τῶν κακῶν
μετὰ σφῶν καρτερεῖν, ποιοῦνται λόγους, δείσαντες πρὸς τοὺς τῶν Ἀθηναίων στρατηγούς·
Ἱπποκράτη τε τὸν Ἀρίφρονος καὶ Δημοσθένην τὸν Ἀλκισθένους, βουλόμενοι ἐνδοῦναι
τὴν πόλιν· καὶ νομίζοντες ἐλάσσω σφίσι τὸν κίνδυνον ἢ τοὺς ἐκπεσόντας ὑπὸ
σφῶν κατελθεῖν· ξυνέβησάν τε, πρῶτα μὲν τὰ μακρὰ τείχη ἑλεῖν Ἀθηναίους· ἦν δὲ
σταδίων μάλιστα ὀκτὼ ἀπὸ τῆς πόλεως ἐπὶ τὴν Νίσαιαν τὸν λιμένα αὐτῶν· ὅπως μὴ ἐπιβοη-
θῶσιν ἐκ τῆς Νισαίας οἱ Πελοποννήσιοι· ἐν ᾗ αὐτοὶ μόνοι ἐφρούρουν, βεβαιότητος ἕνεκα
τῶν Μεγάρων· ἔπειτα δὲ καὶ τὴν ἄνω πόλιν πειρᾶσθαι ἐνδοῦναι· ῥᾷον δ' ἤδη ἔμελλον
προσχωρήσειν τούτου γεγενημένου· οἱ οὖν Ἀθηναῖοι, ἐπειδὴ ἀπό τε τῶν ἔργων καὶ τῶν λόγων
παρεσκεύαστο ἀμφοτέροις, ὑπὸ νύκτα πλεύσαντες ἐς Μινῴαν τὴν Μεγαρέων νῆσον

ὁπλίταις ἑξακοσίοις ὧν Ἱπποκράτης ἦρχεν, ἐν ὀρύγματι ἐκαθέζοντο ὅθεν ἐπλίνθευον τὰ τείχη καὶ ἀπεῖχεν οὐ πολύ· οἱ δὲ μετὰ τοῦ δημοσθένους τοῦ ἑτέρου στρατηγοῦ, πλαταιῆς τε ψιλοὶ καὶ ἕτεροι περίπολοι ἐνήδρευσαν ἐς τὸ ἐνυάλιον· ὅ ἐστιν ἔλασσον ἀπωτέρω· καὶ ᾔσθετο οὐδεὶς εἰ μὴ οἱ ἄνδρες οἷς ἐπιμελὲς ἦν εἰδέναι, τὴν νύκτα ταύτην· καὶ ἐπειδὴ ἡ ἕως ἔμελλε γίγνεσθαι, οἱ προδιδόντες τῶν μεγαρέων οὗτοι τοιόνδε ἐποίησαν· ἀκάτιον ἀμφηρικὸν ὡς λῃσταὶ ἐκ πολλοῦ τεθεραπευκότες τὴν ἄνοιξιν τῶν πυλῶν εἰώθεσαν ἐπὶ ἁμάξῃ πείθοντες τὸν ἄρχοντα διὰ τῆς τάφρου κατακομίζειν τῆς νυκτὸς ἐπὶ τὴν θάλασσαν καὶ ἐκπλεῖν· καὶ πρὶν ἡμέραν εἶναι πάλιν αὐτὸ τῇ ἁμάξῃ κομίσαντες ἐς τὸ τεῖχος κατὰ τὰς πύλας ἐσῆγον ὅπως τοῖς ἐκ τῆς μινῴας ἀθηναίοις ἀφανὴς δὴ εἴη ἡ φυλακή· μὴ ὄντος ἐν τῷ λιμένι πλοίου φανεροῦ μηδενός· καὶ τότε πρὸς ταῖς πύλαις ἤδη ἦν ἡ ἅμαξα· καὶ ἀνοιχθεισῶν κατὰ τὸ εἰωθὸς ὡς τῷ ἀκατίῳ, οἱ ἀθηναῖοι· ἐγίγνετο γὰρ ἀπὸ ξυνθήματος τὸ τοιοῦτον· ἰδόντες ἔθεον δρόμῳ ἐκ τῆς ἐνέδρας βουλόμενοι φθάσαι πρὶν ξυγκλῃσθῆναι πάλιν τὰς πύλας καὶ ἕως ἔτι ἡ ἅμαξα ἐν αὐταῖς ἦν· κώλυμα οὖσα προσθεῖναι· καὶ αὐτοῖς ἅμα· καὶ οἱ ξυμπράσσοντες μεγαρῆς τοὺς κατὰ τὰς πύλας φύλακας κτείνουσι· καὶ πρῶτον μὲν οἱ περὶ τὸν δημοσθένην πλαταιῆς τε καὶ περίπολοι ἐσέδραμον οὗ νῦν τὸ τροπαῖόν ἐστιν· καὶ εὐθὺς ἐντὸς τῶν πυλῶν ᾔσθοντο γὰρ οἱ ἐγγύτατα πελοποννήσιοι μαχόμενοι τοὺς προσβοηθοῦντας οἱ πλαταιῆς ἐκράτησαν· καὶ τοῖς τῶν ἀθηναίων ὁπλίταις ἐπιφερομένοις βεβαίους τὰς πύλας παρέσχον· ἔπειτα δὲ καὶ τῶν ἀθηναίων ἤδη ὁ αἰεὶ ἐντὸς γιγνόμενος χωρεῖ ἐπὶ τὸ τεῖχος· καὶ οἱ πελοποννήσιοι φρουροί, τὸ μὲν πρῶτον ἀντισχόντες ἠμύναντο ὀλίγοι· καὶ ἀπέθανόν τινες αὐτῶν· οἱ δὲ πλείους ἐς φυγὴν κατέστησαν φοβηθέντες ἐν νυκτί τε πολεμίων προσπεπτωκότων καὶ τῶν προδιδόντων μεγαρέων ἀντιμαχομένων· νομίσαντες τοὺς ἅπαντας σφᾶς μεγαρέας προδεδωκέναι· ξυνέπεσε γὰρ καὶ τὸν τῶν ἀθηναίων κήρυκα ἀφ' ἑαυτοῦ γνώμῃ κηρύξαι τὸν βουλόμενον ἰέναι μεγαρέων μετὰ ἀθηναίων θησόμενον τὰ ὅπλα· οἱ δ' ὡς ἤκουσαν, οὐκέτι ἀνέμενον· ἀλλὰ τῷ ὄντι νομίσαντες κοινῇ πολεμεῖσθαι, κατέφυγον ἐς τὴν νίσαιαν· ἅμα, δὲ ἕῳ ἑαλωκότων ἤδη τῶν τειχῶν, καὶ τῶν ἐν τῇ πόλει ~~ἀθηναίων~~ μεγαρέων θορυβουμένων οἱ πρὸς τοὺς ἀθηναίους πράξαντες καὶ ἄλλοι μετ' αὐτῶν πλῆθος ὃ ξυνῄδει ἔφασαν

γρ. θορυβουμένων

[illegible] τοῖς ἀθηναίοις

χρῆναι ἀνοίξαντας τὰς πύλας καὶ ἐπεξιέναι ἐς μάχην. ξυνέκειτο δὲ αὐτοῖς τῶν πυλῶν
ἀνοιχθεισῶν ἐσπίπτειν τοὺς ἀθηναίους. αὐτοὶ δὲ διάδηλοι ἔμελλον ἔσεσθαι λίπα
ἀλειψάμενοι ὅπως μὴ ἀδικῶνται. ἀσφάλεια δὲ αὐτοῖς μᾶλλον ἐγίγνετο τῆς ἀνοίξεως·
καὶ γὰρ οἱ ἀπὸ τῆς ἐλευσῖνος κατὰ τὸ ξυγκείμενον τετρακισχίλιοι ὁπλῖται τῶν ἀθηναίων καὶ
ἱππῆς ἑξακόσιοι τὴν νύκτα πορευόμενοι παρῆσαν. ἀληλιμμένων δὲ αὐτῶν καὶ ὄντων
ἤδη περὶ τὰς πύλας, καταγορεύει τις ξυνειδὼς τοῖς ἑτέροις τὸ ἐπιβούλευμα. καὶ οἱ ξυ-
στραφέντες, ἁθρόοι ἦλθον. καὶ οὐκ ἔφασαν χρῆναι οὔτε ἐπεξιέναι· οὐδὲ γὰρ πρότε-
ρόν πω τοῦτο ἰσχύοντες μᾶλλον τολμῆσαι· οὔτε ἐς κίνδυνον φανερὸν τὴν πόλιν καταγα-
γεῖν· εἴ τε μὴ πείσεταί τις, αὐτοῦ τὴν μάχην ἔσεσθαι. ἐδήλουν δὲ οὐδὲν ὅτι ἴσασι τὰ πρασσό-
μενα, ἀλλ' ὡς τὰ βέλτιστα βουλεύοντες ἰσχυρίζοντο. καὶ ἅμα περὶ τὰς πύλας παρέμενον φυλάσ-
σοντες, ὥστε οὐκ ἐγένετο τοῖς ἐπιβουλεύουσι πρᾶξαι ὃ ἔμελλον. γνόντες δὲ οἱ τῶν
ἀθηναίων στρατηγοὶ ὅτι ἐναντίωμά τι ἐγένετο, καὶ τὴν πόλιν βίᾳ οὐχ οἷοί τε ἔσονται λαβεῖν,
τὴν νίσαιαν εὐθὺς περιετείχιζον. νομίζοντες εἰ πρὶν ἐπιβοηθῆσαί τινας ἐξέλοιεν,
θᾶσσον ἂν καὶ τὰ μέγαρα προσχωρῆσαι. παρεγένετο δὲ σίδηρός τε ἐκ τῶν ἀθηνῶν
ταχὺ καὶ λιθουργοὶ καὶ τἆλλα ἐπιτήδεια. ἀρξάμενοι δὲ ἀπὸ τοῦ τείχους ὃ εἶχον,
καὶ διοικοδομήσαντες τὸ πρὸς μεγαρέας, ἀπ' ἐκείνου ἑκατέρωθεν ἐς θάλασσαν τῆς
νισαίας τάφρον τε καὶ τείχη διελόμενοι ἡ στρατιὰ ἦγε, ἔκ τε τοῦ προαστείου λίθοις καὶ πλίν-
θοις χρώμενοι, καὶ κόπτοντες τὰ δένδρα καὶ ὕλην ἀπεσταύρουν εἴ πῃ δέοιτό τι·
καὶ αἱ οἰκίαι τοῦ προαστείου ἐπάλξεις λαμβάνουσαι αὐταὶ ὑπῆρχον ἔρυμα. καὶ
ταύτην μὲν τὴν ἡμέραν ὅλην εἰργάζοντο· τῇ δὲ ὑστεραίᾳ περὶ δείλην, τὸ τεῖχος τοσοῦτον
ὅσον οὐκ ἀπετέλεστο. καὶ οἱ ἐν τῇ νισαίᾳ δείσαντες σίτου τε ἀπορίᾳ (ἐφ' ἡμέραν γὰρ
ἐκ τῆς ἄνω ἐχρῶντο) καὶ τοὺς πελοποννησίους οὐ νομίζοντες ταχὺ ἐπιβοηθήσειν,
τούς τε μεγαρέας πολεμίους ἡγούμενοι, ξυνέβησαν τοῖς ἀθηναίοις ἐπὶ τοῦ ῥητοῦ ἕκαστον
ἀργυρίου ἀπολυθῆναι ὅπλα παραδόντας· τοῖς δὲ λακεδαιμονίοις, τῷ τε ἄρχοντι
καὶ εἴ τις ἄλλος ἐνῆν, χρῆσθαι ἀθηναίους ὅτι ἂν βούλωνται. ἐπὶ τούτοις ὁμολογήσαντες
ἐξῆλθον. καὶ οἱ ἀθηναῖοι τὰ μακρὰ τείχη ἀπορρήξαντες ἀπὸ τῆς τῶν μεγαρέων
πόλεως, καὶ τὴν νίσαιαν παραλαβόντες τἆλλα παρεσκευάζοντο. βρασίδας
ὁ τέλλιδος λακεδαιμόνιος κατὰ τοῦτον τὸν χρόνον ἐτύγχανε περὶ σικυῶνα καὶ κόρινθον

[illegible]

ὤν. ἐπὶ θράκης στρατιὰν παρασκευαζόμενος. καὶ ὡς ᾔσθετο τῶν τειχῶν τὴν ἅλωσιν,
δείσας περί τε τοῖς ἐν τῇ νισαίᾳ πελοποννησίοις καὶ μὴ τὰ μέγαρα ληφθῇ, πέμπει
ἐς τε τοὺς βοιωτοὺς κελεύων κατὰ τάχος στρατιᾷ ἀπαντῆσαι ἐπὶ τριποδίσκον·
ἔστι δὲ κώμη τῆς μεγαρίδος ὄνομα τοῦτο ἔχουσα ὑπὸ τῷ ὄρει τῇ γερανείᾳ· καὶ
αὐτὸς ἔχων ἦλθεν ἑπτακοσίους μὲν καὶ δισχιλίους κορινθίων ὁπλίτας· φλιασίων δὲ τε-
τρακοσίους· σικυωνίων δὲ ἑξακοσίους· καὶ τοὺς μεθ' αὑτοῦ ὅσοι ἤδη ξυνειλεγμένοι ἦσαν·
οἰόμενος τὴν νίσαιαν ἔτι καταλήψεσθαι ἀνάλωτον. ὡς δὲ ἐπύθετο (ἔτυχε γὰρ νυκτὸς
ἐπὶ τὸν τριποδίσκον ἐξελθών) ἀπολέξας τριακοσίους τοῦ στρατοῦ πρὶν ἔκπυστος
γενέσθαι, προσῆλθε τῇ τῶν μεγαρέων πόλει, λαθὼν τοὺς ἀθηναίους ὄντας περὶ τὴν θά-
λασσαν. βουλόμενος μὲν τῷ λόγῳ καὶ ἅμα εἰ δύναιτο ἔργῳ τῆς νισαίας πειρᾶσαι.
τὸ δὲ μέγιστον τὴν τῶν μεγαρέων πόλιν ἐσελθὼν βεβαιώσασθαι. καὶ ἠξίου δέξασθαι
σφᾶς λέγων ἐν ἐλπίδι εἶναι ἀναλαβεῖν νίσαιαν. αἱ δὲ τῶν μεγαρέων στάσεις φοβούμεναι,
οἱ μὲν μὴ τοὺς φεύγοντας σφίσιν ἐσαγαγὼν αὐτοὺς ἐκβάλῃ· οἱ δὲ μὴ αὐτὸ τοῦτο ὁ δῆμος
δείσας ἐπίθηται σφίσι· καὶ ἡ πόλις ἐν μάχῃ καθ' αὑτὴν οὖσα ἐγγὺς ἐφεδρευόντων ἀθη-
ναίων ἀπόληται, οὐκ ἐδέξαντο. ἀλλ' ἀμφοτέροις ἐδόκει ἡσυχάσασι τὸ μέλλον περι-
ιδεῖν. ἤλπιζον γὰρ καὶ μάχην ἑκάτεροι ἔσεσθαι τῶν τε ἀθηναίων καὶ τῶν προσ-
βοηθησάντων. καὶ οὕτω σφίσιν ἀσφαλεστέρως ἔχειν, οἷς τις εἴη εὔνους κρατήσασι
προσχωρῆσαι. ὁ δὲ βρασίδας ὡς οὐκ ἔπειθεν, ἀνεχώρησε πάλιν ἐς τὸ ἄλλο
στράτευμα. ἅμα δὲ τῇ ἕῳ οἱ βοιωτοὶ παρῆσαν· διανενοημένοι μὲν καὶ πρὶν
βρασίδαν πέμψαι βοηθεῖν ἐπὶ τὰ μέγαρα, ὡς οὐκ ἀλλοτρίου ὄντος τοῦ κινδύνου
καὶ ἤδη ὄντες πανστρατιᾷ πλαταιᾶσιν· ἐπειδὴ δὲ καὶ ἦλθεν ὁ ἄγγελος, πολ-
λῷ μᾶλλον ἐρρώσθησαν. καὶ ἀποστείλαντες διακοσίους καὶ δισχιλίους ὁπλίτας,
καὶ ἱππέας ἑξακοσίους τοῖς πλέοσιν ἀπῆλθον πάλιν. παρόντος δὲ ξύμπαν-
τος τοῦ στρατεύματος ὁπλιτῶν οὐκ ἔλασσον ἑξακισχιλίων. καὶ τῶν ἀθη-
ναίων τῶν μὲν ὁπλιτῶν περί τε τὴν νίσαιαν ὄντων καὶ τὴν θάλασσαν ἐν τάξει·
τῶν δὲ ψιλῶν ἀνὰ τὸ πεδίον ἐσκεδασμένων, οἱ ἱππῆς οἱ τῶν βοιωτῶν ἀπροσ-
δοκήτοις ἐπιπεσόντες τοῖς ψιλοῖς ἔτρεψαν ἐπὶ τὴν θάλασσαν. ἐν γὰρ τῷ πρὸ τοῦ
οὐδεμία βοήθειά πω τοῖς μεγαρεῦσιν οὐδαμόθεν ἐπῆλθεν. ἀντεπεξελάσαντες

καὶ οἱ τῶν ἀθηναίων ἐς χεῖρας ᾖσαν· καὶ ἐγένετο ἱππομαχία ἐπὶ πολύ. ἐν ᾗ ἀξι-
οῦσιν ἑκάτεροι οὐχ ἥσσους γενέσθαι. τὸν μὲν γὰρ ἵππαρχον τῶν βοιωτῶν καὶ ἄλλους
τινὰς οὐ πολλοὺς πρὸς αὐτὴν τὴν νίσαιαν προσελάσαντας οἱ ἀθηναῖοι καὶ ἀπο-
κτείναντες ἐσκύλευσαν· καὶ τῶν τε νεκρῶν τούτων κρατήσαντες ὑποσπόνδους
ἀπέδοσαν· καὶ τροπαῖον ἔστησαν. οὐ μέντοι ἔν γε τῷ παντὶ ἔργῳ βεβαίως οὐδέτεροι
τελευτήσαντες ἀπεκρίθησαν· ἀλλ' οἱ μὲν βοιωτοὶ πρὸς τοὺς ἑαυτῶν. οἱ δὲ ἐπὶ τὴν
νίσαιαν. μετὰ δὲ τοῦτο βρασίδας καὶ τὸ στράτευμα ἐχώρουν ἐγγυτέρω τῆς θαλάσσης·
καὶ τῆς τῶν μεγαρέων πόλεως· καὶ καταλαβόντες χωρίον ἐπιτήδειον, παραταξάμενοι,
ἡσύχαζον. οἰόμενοι σφίσιν ἐπιέναι τοὺς ἀθηναίους. καὶ τοὺς μεγαρέας ἐπισταμένους περι-
ορωμένους ὁποτέρων ἡ νίκη ἔσται. καλῶς δὲ ἐνόμιζον σφίσιν ἀμφότερα ἔχειν. ἅμα
μὲν τὸ μὴ ἐπιχειρεῖν προτέρους μηδὲ μάχης καὶ κινδύνου ἑκόντας ἄρξαι.
ἐπειδή γε ἐν φανερῷ ἔδειξαν ἑτοῖμοι ὄντες ἀμύνεσθαι. καὶ αὐτοῖς ὥσπερ ἀκονιτὶ
τὴν νίκην δικαίως ἂν τίθεσθαι. ἐν τῷ αὐτῷ δὲ καὶ πρὸς τοὺς μεγαρέας ὀρθῶς ξυμβαίνειν.
εἰ μὲν γὰρ μὴ ὤφθησαν ἐλθόντες, οὐκ ἂν ἐν τύχῃ γίγνεσθαι σφίσιν. ἀλλὰ σαφῶς
ἂν ὥσπερ ἡσσηθέντων, στερηθῆναι εὐθὺς τῆς πόλεως. νῦν δὲ, κἂν τυχεῖν αὐτοὺς ἀθηναίους
μὴ βουληθέντας ἀγωνίζεσθαι. ὥστε ἀμαχεὶ ἂν περιγενέσθαι αὐτοῖς ὧν ἕνεκα ἦλθον.
ὅπερ καὶ ἐγένετο. οἱ γὰρ μεγαρεῖς ὡς οἱ ἀθηναῖοι ἐτάξαντο μὲν παρὰ τὰ μακρὰ τείχη
ἐξελθόντες, ἡσύχαζον δὲ καὶ αὐτοὶ μὴ ἐπιόντων λογιζόμενοι. καὶ οἱ ἐκείνων στρα-
τηγοὶ μὴ ἀντίπαλον εἶναι σφίσι τὸν κίνδυνον, ἐπειδὴ καὶ τὰ πλείω αὐτοῖς προυκε-
χωρήκει ἄρξασι μάχης πρὸς πλείονας αὐτῶν ἢ λαβεῖν νικήσαντας μέγαρα ἢ
σφαλέντας τῷ βελτίστῳ τοῦ ὁπλιτικοῦ βλαφθῆναι. τοῖς δὲ ξυμπάσης τῆς δυνάμεως
καὶ τῶν παρόντων μέρος ἕκαστον κινδυνεύειν εἰκότως ἐθέλειν τολμᾶν. χρόνον δὲ ἐπισχόντες καὶ
ὡς οὐδὲν ἀφ' ἑκατέρων ἐπεχειρεῖτο, ἀπῆλθον πρότερον οἱ ἀθηναῖοι ἐς τὴν νίσαιαν. καὶ
αὖθις οἱ πελοποννήσιοι ὅθενπερ ὡρμήθησαν. οὕτω δὴ τῷ μὲν βρασίδᾳ αὐτῷ
καὶ τοῖς ἀπὸ τῶν πόλεων ἄρχουσιν οἱ τῶν φευγόντων φίλοι μεγαρεῖς ὡς ἐπικρατή-
σαντι καὶ τῶν ἀθηναίων οὐκέτι ἐθελησάντων μάχεσθαι θαρσοῦντες μᾶλλον ἀνοίγουσι
τάς τε πύλας· καὶ δεξάμενοι καταπεπληγμένων ἤδη τῶν πρὸς τοὺς ἀθηναίους
πραξάντων, ἐς λόγους ἔρχονται. καὶ ὕστερον ὁ μὲν, διαλυθέντων τῶν ξυμμάχων κατὰ πόλεις,

ἐπεχώρων καὶ αὐτὸς ἐς τὴν Κόρινθον τὴν ἐπὶ Θρᾴκης στρατείαν παρεσκεύαζεν, ἵναπερ καὶ τὸ πρῶτον ὥρμητο. οἱ δὲ ἐν τῇ πόλει Μεγαρεῖς ἀποχωρησάντων καὶ τῶν Ἀθηναίων ἐπ' οἴκου, ὅσοι μὲν τῶν πραγμάτων πρὸς τοὺς Ἀθηναίους μάλιστα μετέσχον, εἰδότες ὅτι ὤφθησαν, εὐθὺς ὑπεξῆλθον. οἱ δὲ ἄλλοι κοινολογησάμενοι τοῖς τῶν φευγόντων φίλοις κατάγουσι τοὺς ἐκ Πηγῶν, ὁρκώσαντες πίστεσι μεγάλαις μηδὲν μνησικακήσειν, βουλεύσειν δὲ τῇ πόλει τὰ ἄριστα. οἱ δὲ, ἐπειδὴ ἐν ταῖς ἀρχαῖς ἐγένοντο, καὶ ἐξέτασιν ὅπλων ἐποιήσαντο, διαστήσαντες τοὺς λόχους, ἐξελέξαντο τῶν τε ἐχθρῶν καὶ οἳ ἐδόκουν μάλιστα ξυμπρᾶξαι τὰ πρὸς τοὺς Ἀθηναίους, ἄνδρας ὡς ἑκατόν· καὶ τούτων πέρι ἀναγκάσαντες τὸν δῆμον ψῆφον φανερὰν διενεγκεῖν, ὡς κατεγνώσθησαν, ἔκτειναν· καὶ ἐς ὀλιγαρχίαν τὰ μάλιστα κατέστησαν τὴν πόλιν· καὶ πλεῖστον δὴ χρόνον αὕτη ὑπ' ἐλαχίστων γενομένη ἐκ στάσεως μετάστασις ξυνέμεινεν. Τοῦ δ' αὐτοῦ θέρους τὴν Ἄντανδρον ὑπὸ τῶν Μιτυληναίων ὡς διενοοῦντο μελλούσης κατασκευάζεσθαι, οἱ τῶν ἀργυρολόγων Ἀθηναίων νεῶν στρατηγοί, Δημόδοκος καὶ Ἀριστείδης, ὄντες περὶ Ἑλλήσποντον· ὁ γὰρ τρίτος αὐτῶν Λάμαχος δέκα ναυσὶν ἐς τὸν Πόντον ἐσεπεπλεύκει· ὡς ᾐσθάνοντο τὴν παρασκευὴν τοῦ χωρίου, καὶ ἐδόκει αὐτοῖς δεινὸν εἶναι μὴ ὥσπερ τὰ Ἄναια ἐπὶ τῇ Σάμῳ γένηται, ἔνθα οἱ φεύγοντες τῶν Σαμίων καταστάντες, τούς τε Πελοποννησίους ὠφέλουν ἐς τὰ ναυτικὰ κυβερνήτας πέμποντες, καὶ τοὺς ἐν τῇ πόλει Σαμίους ἐς ταραχὴν καθίστασαν, καὶ τοὺς ἐξιόντας ἐδέχοντο· οὕτω δὴ ξυναγείραντες, μάχῃ τε νικήσαντες τοὺς ἐκ τῆς Ἀντάνδρου ἐπεξελθόντας, ἀναλαμβάνουσι τὸ χωρίον πάλιν. καὶ οὐ πολὺ ὕστερον ἐς τὸν Πόντον ἐσπλεύσας Λάμαχος, ἐν τῇ Ἡρακλεώτιδι ὁρμίσας ἐς τὸν Κάλητα ποταμόν, ἀπόλλυσι τὰς ναῦς, ὕδατος ἄνωθεν γενομένου, καὶ κατελθόντος αἰφνιδίου τοῦ ῥεύματος· αὐτὸς δὲ καὶ ἡ στρατιὰ πεζῇ, διὰ Βιθυνῶν Θρᾳκῶν, οἵ εἰσι πέραν ἐν τῇ Ἀσίᾳ, ἀφικνεῖται ἐς Χαλκηδόνα, τὴν ἐπὶ τῷ στόματι τοῦ Πόντου Μεγαρέων ἀποικίαν. Ἐν δὲ τῷ αὐτῷ θέρει, καὶ Δημοσθένης Ἀθηναίων στρατηγὸς τεσσαράκοντα ναυσὶν ἀφικνεῖται ἐς Ναύπακτον, εὐθὺς μετὰ τὴν ἐκ τῆς Μεγαρίδος ἀναχώρησιν. τῷ γὰρ Ἱπποκράτει καὶ ἐκείνῳ τὰ Βοιώτια πράγματα ἀπό τινων ἀνδρῶν ἐν ταῖς πόλεσιν ἐπράσσετο, βουλομένων μεταστῆσαι τὸν κόσμον, καὶ ἐς δημοκρατίαν ὥσπερ οἱ Ἀθηναῖοι τρέψαι· καὶ Πτοιοδώρου μάλιστ' ἀνδρὸς

φυγάδος ἐκ Θηβῶν ἐσηγουμένου τάδε αὐτοῖς παρεσκευάσθη. Σίφας μὲν ἔμελλόν τινες προ-
δώσειν· αἱ δὲ Σῖφαί εἰσι τῆς Θεσπικῆς γῆς ἐν τῷ Κρισαίῳ κόλπῳ ἐπιθαλασσίδιοι·
Χαιρώνειαν δέ, ἣ ἐς Ὀρχομενὸν τὸν Μινύειον πρότερον καλούμενον, νῦν δὲ Βοιώτιον ξυν-
τελεῖ, ἄλλοι ἐξ Ὀρχομενοῦ ἐνεδίδοσαν, καὶ οἱ Ὀρχομενίων φυγάδες ξυνέπρασ-
σον τὰ μάλιστα καὶ ἄνδρας ἐμισθοῦντο ἐκ Πελοποννήσου. ἔστι δὲ ἡ Χαιρώνεια ἔσχατον
τῆς Βοιωτίας πρὸς τῇ Φανοτίδι τῆς Φωκίδος. καὶ Φωκέων μετεῖχόν τινες. τοὺς δὲ Ἀθηναί-
ους ἔδει Δήλιον καταλαβεῖν τὸ ἐν τῇ Ταναγραίᾳ πρὸς Εὔβοιαν τετραμμένον Ἀπόλλω-
νος ἱερόν. ἅμα δὲ ταῦτα ἐν ἡμέρᾳ ῥητῇ γίγνεσθαι, ὅπως μὴ ξυμβοηθήσωσιν ἐπὶ τὸ Δή-
λιον οἱ Βοιωτοὶ ἁθρόοι, ἀλλ' ἐπὶ τὰ σφέτερα αὐτῶν ἕκαστοι κινούμενα. καὶ εἰ κατορθοῖ-
το ἡ πεῖρα καὶ τὸ Δήλιον τειχισθείη, ῥᾳδίως ἤλπιζον, εἰ καὶ μὴ παραυτίκα νεωτερίζοι-
το τι τῶν κατὰ τὰς πολιτείας τοῖς Βοιωτοῖς, ἐχομένων τούτων τῶν χωρίων καὶ λῃστευομένης τῆς
γῆς, καὶ οὔσης ἑκάστοις διὰ βραχέος ἀποστροφῆς, οὐ μενεῖν κατὰ χώραν τὰ πρά-
γματα, ἀλλὰ χρόνῳ τῶν Ἀθηναίων μὲν προσιόντων τοῖς ἀφεστηκόσι, τοῖς δὲ οὐκ οὔσης
ἁθρόας τῆς δυνάμεως, καταστήσειν αὐτὰ ἐς τὸ ἐπιτήδειον. ἡ μὲν οὖν ἐπιβουλὴ τοιαύτη
παρεσκευάζετο. ὁ δὲ Ἱπποκράτης αὐτὸς μὲν ἐκ τῆς πόλεως δύναμιν ἔχων, ὁπότε καιρὸς
εἴη, ἔμελλε στρατεύειν ἐς τοὺς Βοιωτούς· τὸν δὲ Δημοσθένη προαπέστειλε ταῖς τεσσαρά-
κοντα ναυσὶν ἐς τὴν Ναύπακτον, ὅπως ἐξ ἐκείνων τῶν χωρίων στρατὸν ξυλλέξας
Ἀκαρνάνων τε καὶ τῶν ἄλλων ξυμμάχων, πλέοι ἐπὶ τὰς Σίφας ὡς προδοθησομένας·
ἡμέρα δ' αὐτοῖς εἴρητο ᾗ ἔδει ἅμα ταῦτα πράσσειν. καὶ ὁ μὲν Δημοσθένης ἀφικόμενος,
Οἰνιάδας δὲ ὑπό τε Ἀκαρνάνων πάντων κατηναγκασμένους καταλαβὼν ἐς τὴν Ἀθηναίων ξυμμα-
χίαν, καὶ αὐτὸς ἀναστήσας τὸ ξυμμαχικὸν τὸ ἐκείνῃ πᾶν, ἐπὶ Σαλύνθιον καὶ Ἀγραίους
στρατεύσας πρῶτον καὶ προσποιησάμενος τἆλλα, ἡτοιμάζετο ὡς ἐπὶ τὰς Σίφας
ὅταν δέῃ ἀπαντησόμενος. Βρασίδας δὲ κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον τοῦ θέρους πορευόμενος
ἑπτακοσίοις καὶ χιλίοις ὁπλίταις ἐς τὰ ἐπὶ Θρᾴκης, ἐπειδὴ ἐγένετο ἐν Ἡρακλείᾳ τῇ
ἐν Τραχῖνι, καὶ προπέμψαντος αὐτοῦ ἄγγελον ἐς Φάρσαλον παρὰ τοὺς ἐπιτηδείους,
ἀξιοῦντος διάγειν ἑαυτὸν καὶ τὴν στρατιάν, ἦλθον ἐς Μελίτειαν τῆς Ἀχαΐας Πάναιρός
καὶ Δῶρος καὶ Ἱππολοχίδας καὶ Τορύλαος καὶ Στρόφακος πρόξενος ὢν Χαλκιδέων,
τότε δὴ ἐπορεύετο. ἦγον δὲ καὶ ἄλλοι Θεσσαλῶν αὐτὸν καὶ ἐκ Λαρίσης Νικονίδας
Περδίκκᾳ ἐπιτήδειος ὤν. τὴν γὰρ Θεσσαλίαν ἄλλως τε οὐκ εὔπορον ἦν διιέναι ἄνευ ἀγωγοῦ καὶ μετὰ

καὶ μετὰ ὅπλων γε δή· καὶ τοῖς πᾶσί γε ὁμοίως Ἕλλησιν ὕποπτον καθειστήκει τὴν τῶν πέλας
μὴ πείσαντας διιέναι. τοῖς τε Ἀθηναίοις ἀεί ποτε τὸ πλῆθος τῶν Θεσσαλῶν εὔνουν ὑπῆρ-
χεν· ὥστε εἰ μὴ δυναστείᾳ μᾶλλον ἢ ἰσονομίᾳ ἐχρῶντο τὸ ἐγχώριον οἱ Θεσσαλοί, οὐκ ἄν περὶ ἰσονομίας
ποτε προῆλθεν. ἐπεὶ καὶ τότε πορευομένῳ αὐτῷ ἀπαντήσαντες ἄλλοι τῶν τἀναντία τούτοις
βουλομένων ἐπὶ τῷ Ἐνιπεῖ ποταμῷ, ἐκώλυον· καὶ ἀδικεῖν ἔφασαν ἄνευ τοῦ πάντων κοινοῦ
πορευόμενον. οἱ δὲ ἄγοντες οὔτε ἀκόντων ἔφασαν διάξειν, αἰφνίδιόν τε παραγενόμενον
ξένοι ὄντες κομίζειν. ἔλεγε δὲ καὶ αὐτὸς ὁ Βρασίδας, τῇ Θεσσαλῶν γῇ καὶ αὐτοῖς
φίλος ὢν ἰέναι· καὶ Ἀθηναίοις πολεμίοις οὖσι καὶ οὐκ ἐκείνοις ὅπλα ἐπιφέρειν. Θεσσα-
λοῖς τε οὐκ εἰδέναι καὶ Λακεδαιμονίοις ἔχθραν οὖσαν· ὥστε τῇ ἀλλήλων γῇ μὴ χρῆσθαι·
νῦν τε ἀκόντων ἐκείνων οὐκ ἂν προελθεῖν· οὐδὲ γὰρ ἂν δύνασθαι· οὐ μέντοι ἀξιοῦν
γε εἴργεσθαι. καὶ οἱ μὲν ἀκούσαντες ταῦτα ἀπῆλθον. ὁ δέ, κελευόντων τῶν ἀγωγῶν,
πρίν τι πλέον ξυστῆναι τὸ κωλῦσον, ἐχώρει οὐδὲν ἐπισχὼν δρόμῳ. καὶ ταύτῃ τῇ
ἡμέρᾳ ᾗ ἐκ τῆς Μελιτείας ἀφώρμησεν, ἐς Φάρσαλόν τε ἐτέλεσε καὶ ἐστρατο-
πεδεύσατο ἐπὶ τῷ Ἀπιδανῷ ποταμῷ· ἐκεῖθεν δὲ ἐς Φάκιον· καὶ ἐξ αὐτοῦ ἐς
Περραιβίαν. ἀπὸ δὲ τούτου ἤδη οἱ μὲν τῶν Θεσσαλῶν ἀγωγοὶ πάλιν ἀπῆλθον· οἱ δὲ Περραι-
βοὶ αὐτὸν ὑπήκοοι ὄντες Θεσσαλῶν, κατέστησαν ἐς Δῖον τῆς Περδίκκου ἀρχῆς·
ὃ ὑπὸ τῷ Ὀλύμπῳ Μακεδονίας πρὸς Θεσσαλοὺς πόλισμα κεῖται. τούτῳ τῷ τρόπῳ
Βρασίδας Θεσσαλίαν φθάσας διέδραμε, πρίν τινα κωλύειν παρασκευάσασθαι·
καὶ ἀφίκετο ὡς Περδίκκαν καὶ ἐς τὴν Χαλκιδικήν. ἐκ γὰρ τῆς Πελοποννήσου,
ὡς τὰ τῶν Ἀθηναίων ηὐτύχει, δείσαντες οἵ τε ἐπὶ Θρᾴκης ἀφεστῶτες καὶ Περ-
δίκκας, ἐξήγαγον τὸν στρατόν. οἱ μὲν Χαλκιδῆς νομίζοντες ἐπὶ σφᾶς πρῶτον ὁρ-
μήσειν τοὺς Ἀθηναίους· καὶ ἅμα αἱ πλησιόχωροι πόλεις αὐτῶν αἱ οὐκ ἀφεστηκυῖαι,
ξυνεπῆγον κρύφα. Περδίκκας δέ, πολέμιος μὲν οὐκ ὢν ἐκ τοῦ φανεροῦ, φοβού-
μενος δὲ καὶ αὐτὸς τὰ παλαιὰ διάφορα τῶν Ἀθηναίων, καὶ μάλιστα βουλόμενος Ἀρ-
ραβαῖον τὸν Λυγκηστῶν βασιλέα παραστήσασθαι. ξυνέβη δὲ αὐτοῖς ὥστε ῥᾷον ἐκ
τῆς Πελοποννήσου στρατὸν ἐξαγαγεῖν, ἡ τῶν Λακεδαιμονίων ἐν τῷ παρόντι κακο-
πραγία. τῶν γὰρ Ἀθηναίων ἐγκειμένων τῇ Πελοποννήσῳ, καὶ οὐχ ἥκιστα τῇ ἐκεί-
νων γῇ, ἤλπιζον ἀποτρέψειν αὐτοὺς μάλιστα, εἰ ἀντιπαραλυποῖεν πέμψαντες ἐπὶ τοὺς
ξυμμάχους αὐτῶν στρατιάν· ἄλλως τε καὶ ἑτοίμων ὄντων τρέφειν τε καὶ ἐπὶ ἀπόστασιν σφᾶς

σφᾶς ἐπικαλουμένων. καὶ ἅμα τῶν εἱλώτων βουλόμενοι ἐπὶ προφάσει ἐκπέμψαι μή τι πρὸς τὰ παρόντα τῆς πύλου ἐχομένης νεωτερίσωσιν· ἐπεὶ καὶ τόδε ἔπραξαν φοβούμενοι αὐτῶν τὴν νεότητα καὶ τὸ πλῆθος· αἰεὶ γὰρ τὰ πολλὰ λακεδαιμονίοις πρὸς τοὺς εἵλωτας τῆς φυλακῆς πέρι μάλιστα καθειστήκει. προεῖπον αὐτῶν ὅσοι ἀξιοῦσιν ἐν τοῖς πολεμίοις γεγενῆσθαι σφίσιν ἄριστοι, κρίνεσθαι ὡς ἐλευθερώσοντες. πεῖραν ποιούμενοι καὶ ἡγούμενοι τούτους σφίσιν ὑπὸ φρονήματος, οἵπερ καὶ ἠξίωσαν πρῶτος ἕκαστος ἐλευθεροῦσθαι, μάλιστα ἂν καὶ ἐπιθέσθαι. καὶ προκρίναντες ἐς δισχιλίους, οἱ μὲν ἐστεφανώσαντό τε, καὶ τὰ ἱερὰ περιῆλθον ὡς ἠλευθερωμένοι· οἱ δὲ οὐ πολλῷ ὕστερον ἠφάνισάν τε αὐτοὺς καὶ οὐδεὶς ᾔσθετο, ὅτῳ τρόπῳ ἕκαστος διεφθάρη. καὶ τότε προθύμως τῷ βρασίδᾳ, αὐτῶν ἑπτακοσίους ξυνέπεμψαν ὁπλίτας. τοὺς δ' ἄλλους ἐκ τῆς πελοποννήσου μισθῷ πείσας ἐξήγαγεν. αὐτόν τε βρασίδαν βουλόμενον μάλιστα λακεδαιμόνιοι ἀπέστειλαν προυθυμήθησαν δὲ καὶ οἱ χαλκιδεῖς, ἄνδρα ἔν τε τῇ σπάρτῃ δοκοῦντα δραστήριον εἶναι ἐς τὰ πάντα, καὶ ἐπειδὴ ἐξῆλθε πλείστου ἄξιον λακεδαιμονίοις γενόμενον. τό τε γὰρ παραυτίκα ἑαυτὸν παρασχὼν δίκαιον καὶ μέτριον ἐς τὰς πόλεις ἀπέστησε τὰ πολλά, τὰ δὲ προδοσίᾳ εἷλε τῶν χωρίων, ὥστε τοῖς λακεδαιμονίοις γίγνεσθαι ξυμβαίνειν τε βουλομένοις, ὅπερ ἐποίησαν, ἀνταπόδοσιν καὶ ἀποδοχὴν χωρίων. καὶ τοῦ πολέμου ἀπὸ τῆς πελοποννήσου λώφησιν· ἔς τε τὸν χρόνῳ ὕστερον μετὰ τὰ ἐκ σικελίας πόλεμον ἡ τότε βρασίδου ἀρετὴ καὶ ξύνεσις, τῶν μὲν πείρᾳ αἰσθομένων, τῶν δὲ ἀκοῇ νομισάντων, μάλιστα ἐπιθυμίαν ἐνεποίει τοῖς ἀθηναίων ξυμμάχοις ἐς τοὺς λακεδαιμονίους. πρῶτος γὰρ ἐξελθὼν καὶ δόξας εἶναι κατὰ πάντα ἀγαθὸς, ἐλπίδα ἐγκατέλιπε βέβαιον, ὡς καὶ οἱ ἄλλοι τοιοῦτοί εἰσι. τότε δ' οὖν ἀφικομένου αὐτοῦ ἐς τὰ ἐπὶ θρᾴκης, οἱ ἀθηναῖοι πυθόμενοι τόν τε περδίκκαν πολέμιον ποιοῦνται, νομίσαντες αἴτιον εἶναι τῆς παρόδου, καὶ τῶν ταύτῃ ξυμμάχων φυλακὴν πλέονα κατεστήσαντο. περδίκκας δὲ βρασίδαν καὶ τὴν στρατιὰν εὐθὺς λαβὼν μετὰ τῆς ἑαυτοῦ δυνάμεως, στρατεύει ἐπὶ ἀρράβαιον τὸν βρομεροῦ λυγκηστῶν μακεδόνων βασιλέα ὅμορον ὄντα, διαφορᾶς τε αὐτῷ οὔσης καὶ βουλόμενος καταστρέψασθαι. ἐπεὶ δὲ ἐγένετο τῷ στρατῷ μετὰ τοῦ βρασίδου ἐπὶ τῇ ἐσβολῇ τῆς λύγκου, βρασίδας λόγοις ἔφη βούλεσθαι πρῶτον ἐλθὼν πρὸ πολέμου ἀρράβαιον ξύμμαχον λακεδαιμονίων, ἢν δύνηται, ποιῆσαι. καὶ γάρ τι καὶ ἀρράβαιος ἐπεκηρυκεύετο, ἑτοῖμος ὢν βρασίδᾳ

μέσῳ δικαστῇ ἐπιτρέπειν· καὶ οἱ Χαλκιδέων πρέσβεις ξυμπαρόντες ἐδίδασκον αὐτὸν μὴ
ὑπεξελεῖν τῷ Περδίκκᾳ τὰ δεινά, ἵνα προθυμοτέρῳ ἔχοιεν καὶ ἐς τὰ ἑαυτῶν χρῆ-
σθαι. ἅμα δέ τι καὶ εἰρήκεσαν τοιοῦτον οἱ παρὰ τοῦ Περδίκκου ἐν τῇ Λακεδαίμονι ὡς
πολλὰ αὐτοῖς τῶν περὶ αὐτὸν χωρίων ξύμμαχα ποιήσοι· ὥστε ἐκ τοῦ τοιούτου κοινῇ
μᾶλλον ὁ Βρασίδας τὰ τοῦ Ἀρραβαίου ἠξίου πράσσειν. Περδίκκας δὲ οὔτε δικαστὴν
ἔφη Βρασίδαν τῶν σφετέρων διαφορῶν ἀγαγεῖν, μᾶλλον δὲ καθαιρέτην ὧν ἂν αὐτὸς
ἀποφαίνῃ πολεμίων· ἀδικήσειν τε εἰ αὐτοῦ τρέφοντος τὸ ἥμισυ τοῦ στρατοῦ ξυνέσται
Ἀρραβαίῳ. ὁ δὲ ἄκοντος καὶ ἐκ διαφορᾶς ξυγγίγνεται· καὶ πεισθεὶς τοῖς λόγοις ἀ-
πήγαγε τὴν στρατιὰν, πρὶν ἐσβαλεῖν ἐς τὴν χώραν. Περδίκκας δὲ μετὰ τοῦτο τρίτον
μέρος ἀνθ' ἡμίσεος τῆς τροφῆς ἐδίδου, νομίζων ἀδικεῖσθαι. Ἐν δὲ τῷ αὐτῷ θέρει εὐθὺς
ὁ Βρασίδας ἔχων καὶ Χαλκιδέας ἐπὶ Ἄκανθον τὴν Ἀνδρίων ἀποικίαν ὀλίγον πρὸ
τρυγήτου ἐστράτευσεν. οἱ δὲ περὶ τοῦ δέχεσθαι αὐτὸν κατ' ἀλλήλους ἐστασίαζον· οἵ τε μετὰ
τῶν Χαλκιδέων ξυνεπάγοντες καὶ ὁ δῆμος. ὅμως δὲ διὰ τοῦ καρποῦ τὸ δέος ἔτι ἔξω
ὄντος πεισθὲν τὸ πλῆθος ὑπὸ τοῦ Βρασίδου δέξασθαί τε αὐτὸν μόνον καὶ ἀκούσαντας
βουλεύσασθαι, δέχεται· καὶ καταστὰς ἐπὶ τὸ πλῆθος, ἦν δὲ οὐδὲ ἀδύνατος, ὡς Λακε-
δαιμόνιος, εἰπεῖν, ἔλεγε τοιάδε. Ἡ μὲν ἔκπεμψίς μου καὶ τῆς στρατιᾶς, δημηγορία Βρασίδου
ὑπὸ Λακεδαιμονίων, ὦ Ἀκάνθιοι, γεγένηται τὴν αἰτίαν ἐπαληθεύουσα, ἣν ἀρχό-
μενοι τοῦ πολέμου προείπομεν, Ἀθηναίοις ἐλευθεροῦντες τὴν Ἑλλάδα πολεμήσειν· εἰ δὲ χρόνῳ
ἐπήλθομεν, σφαλέντες τῆς ἀπὸ τοῦ ἐκεῖ πολέμου δόξης, ᾗ διὰ τάχους αὐτοὶ ἄνευ
τοῦ ὑμετέρου κινδύνου ἠλπίσαμεν Ἀθηναίους καθαιρήσειν, μηδεὶς μεμφθῇ· νῦν γὰρ
ὅτε παρέσχεν ἀφιγμένοι, καὶ μετὰ ὑμῶν πειρασόμεθα κατεργάσασθαι αὐτούς. θαυμά-
ζω δὲ τῇ τε ἀποκλῄσει μου τῶν πυλῶν, καὶ εἰ μὴ ἀσμένοις ὑμῖν ἀφῖγμαι. ἡμεῖς μὲν γὰρ
οἱ Λακεδαιμόνιοι οἰόμενοί τε παρὰ ξυμμάχους καὶ πρὶν ἔργῳ ἀφικέσθαι, τῇ γοῦν
γνώμῃ ἥξειν καὶ βουλομένοις ἔσεσθαι, κίνδυνόν τε τοσόνδε ἀνερρίψαμεν διὰ τῆς
ἀλλοτρίας πολλῶν ἡμερῶν ὁδὸν ἰόντες καὶ πᾶν τὸ πρόθυμον παρεχόμενοι. ὑμεῖς δὲ εἴ τι
ἄλλο ἐν νῷ ἔχετε, ἢ εἰ ἐναντιώσεσθε τῇ τε ὑμετέρᾳ αὐτῶν ἐλευθερίᾳ καὶ τῶν ἄλλων
Ἑλλήνων, δεινὸν ἂν εἴη. καὶ γὰρ οὐ μόνον ὅτι αὐτοὶ ἀνθίστασθε, ἀλλὰ καὶ οἷς ἂν ἐπίω, ἧσσόν
τις ἐμοὶ πρόσεισι, δυσχερὲς ποιούμενοι εἰ ἐπὶ οὓς πρῶτον ἦλθον ὑμᾶς, καὶ πόλιν
ἀξιόχρεων παρεχομένους, καὶ ξύνεσιν δοκοῦντας ἔχειν, μὴ ἐδέξασθε· καὶ τὴν αἰτίαν

οὐχ ἥξω ἐπὶ τὸ μὴ ἀποδεικνύναι· ἀλλ' ἢ ἄδηλον τὴν ἐλευθερίαν ἐπιφέρει· ἢ Λακεδαιμονίους ἀδύ-
ναμεν τιμωρήσονται παρ' Ἀθηναίων τὴν ἐπίπωσιν ἀφῖχθαι· καὶ τοῖς στρατιώταις τῆς δὲ τῶν γνώμης
ἔχων ἐπινίσαι ἐμοῦ βοηθήσοντος, οὐκ ἐλευθερώσειν Ἀθηναῖοι πλέονας οὕτως προσ-
μένειν· ὥστε οὐκ εἰκὸς ἐπὶ τῆς ἑαυτοῦ τῶν ἐκεῖ στρατιωτῶν, ἰδὼν πολὺ ἐφάμιλλα τὰ πρὸς τὰ ἄλλα·
αὐτοῖς τῆς οἰκείας ἐπικρατείας. ἐπεὶ λέγεται δὲ ὧν ἐκείνων παρ' ἀλλήλων· σεμνοῖς τοῖς Λακεδαι-
μονίοις καταλαβὼν τὰ τείχη τοῖς ὁμογενέσιν ἡμῶν· οἷον ἄλλοις τισὶ προσθέμενοι συμμάχους,
τὴν ἐχθρὰν ἢ βίαν ἐπανάστασιν προσλαβόντες· ἀλλὰ τοὐναντίον ὑμῖν δὲ δουλωμένους
ὑπὸ Ἀθηναίων ἐξαμελήσονται· οὐκ ἐσώκασι, οὐ ταῦτα ὑπὸ πειθομένων· ἐπεὶ δὲ τοῖς δὲ
τοῖς ὁμογενέσιν, οὐ τιμωρίᾳ ἀδύνατος νομίζειν· προσχωρεῖτε δὲ ἐφ' ἑαυτοὺς φρονήσαντας· καὶ
ἀπὸ τοιαύτης δὲ ἐκείνων ἄρα μείζω τι περὶ τὴν πόλιν καὶ προθυμοτέρους εἶναι;
πολλῶν μάλιστα ἐπὶ τούτων· οὐ γὰρ στασιάσων ἥκω, οὐδ' ἀσφαλῆ τὴν ἐλευθερίαν νομίζω
ἐπιφέρει· ἀλλὰ τὸ πρότερον πρὸς τὸ πολὺ τοῖς ὀλίγοις, ἢ τὸ ἀγαθὸν τοῖς πᾶσι δουλωθῆναι·
χαλεπώτερον γὰρ ἐστὶ τῶν ἀλλοφύλων ἀρχή· καὶ ἡ μὲν τοῖς Λακεδαιμονίοις, ὁ ἀφ'
αὐτῆς προσῆκε χρηστὸν κατέστησαν· ἡ δὲ τιμὴ καὶ δόξα αὐτῶν μᾶλλον οἷς τὴν Ἀθηναίων
ἐν τοῖς πράγμασι καταπολεμοῦμεν, αὐτοὶ ἀφανῶς μετ' ἐχθρῶν, καὶ ὁ μὴ ὑποδέξασθαι τῶν
καταπτῶμεν· ἀπάλλαττε ἐπὶ ἑτέρα προσθήσεσθαι τοῖς τε ξυμμάχοις μᾶλλον πλεονεκτήσαι
βουλομένους φανερὰ τὸ μέν, ἰσχὺν ἔχοντος, τῶν τε ἀδικούντων ἐπιχειρεῖν· τὸ δέ, γνώμῃ ἀδικοῦν
ἐπιβουλῇ· οὕτω πολλῶν περὶ τῶν τότε ἡμῖν τὰ μὲν τῆς διαφορᾶς ποιούμενα· καὶ γὰρ
μάλιστα περὶ τοῖς ὁρμωμένοις βεβαιῶσιν λάβοιτε, οἷς ταύτην τὴν ἐλευθερίαν οὐ δεδουλευμένοις δόξαν
ἀναγκαῖον ἐπιχειρεῖν ὡς καὶ ξυμφέρει ὡς ὁμολογεῖται. τὰ δὲ μὲν οὖν ταῦτα περὶ σωτηρίας
δυνάμεως φιλονεικίας, εὐνοίας δὲ τοσαύτης ὥστε καὶ κινδυνεύειν διώκεσθαι· καὶ τὴν ἐλευ-
θερίαν μετ' ἀκινδύνου σωτηρίας φαίνεσθαι. δι' ἣν οὖν τὸ πάθος, οἷς δεινὰ δὲ ἔχεσθαι αὐτῶν
τούτοις καὶ ἐπιφέρειν· ἀκούσαντες δέ, μηδὲ προσδοκᾶν ἐπιχειρεῖν· μετὰ τῆς πίστεως θεοῖς καὶ τὸ
ἔργον τοῖς ἐκεῖ πολιτευομένοις· ὡς οὐ πάντα παρόντων, οὐ προσθῶ· μὴ δὲ τῶν ἡμετέ-
ρων στρατηγημάτων βιάζεσθαι καὶ συνήθη ἐπὶ τὴν ὁμιλίαν. προσῆκον δὲ τιμῆς καὶ τὰ δό-
ξαν ἀναστήσαι τὸ ἐκ τῶν Λακεδαιμονίων, ὅπως καὶ τῶν ἡμετέρων ἄμεινον προ-
ταχθήσεσθαι τοῖς ἀπὸ ὑμῶν χειμάσασι φρονοῦσι παρ' Ἀθηναίων ἐλεύθεροι· οἱ δ' ἐκεῖ
γενοίμεθα μὴ κωλύονται τῆς ὑμῶν δουλείας ἀπαλλάττειν· οὐ γὰρ δὲ ἀπὸ τῶν ἐκεῖ τὰ δὲ περὶ
σοῖς μὲν· οὐδὲ ὀφείλεσθαι οἱ Λακεδαιμόνιοι μένουσιν τῆς ἐλευθερίας αὐτῶν ποιοῦσιν.

λομένους ἐλευθεροῦν. οὐδὲ ἀρχῆς ἐφιέμεθα· παῦσαι δὲ μᾶλλον ἑτέρους σπεύδοντες,
τοὺς πλείους ἂν ἀδικοῖμεν, εἰ ξύμπασιν αὐτονομίαν ἐπιφέροντες ὑμᾶς τοὺς ἐναντιουμένους περι-
ίδοιμεν. πρὸς ταῦτα βουλεύσασθε εὖ, καὶ ἀγωνίσασθε τοῖς τε Ἕλλησιν ἄρξαι πρῶτοι ἐλευ-
θερίας, καὶ ἀΐδιον δόξαν καταθέσθαι· καὶ αὐτοὶ τά τε ἴδια μὴ βλαφθῆναι, καὶ ξυμπάσῃ
τῇ πόλει τὸ κάλλιστον ὄνομα περιθεῖναι. ὁ μὲν Βρασίδας τοσαῦτα εἶπεν. οἱ δὲ Ἀκάνθιοι πολ- *
λῶν λεχθέντων πρότερον ἐπ' ἀμφότερα, κρύφα διαψηφισάμενοι, διά τε τὸ ἐπαγωγὰ εἰπεῖν τὸν
Βρασίδαν καὶ περὶ τοῦ καρποῦ φόβῳ, ἔγνωσαν οἱ πλείους ἀφίστασθαι Ἀθηναίων. καὶ πιστώ-
σαντες αὐτὸν τοῖς ὅρκοις οὓς τὰ τέλη τῶν Λακεδαιμονίων ὀμόσαντα αὐτὸν ἐξέπεμψαν,
ἦ μὴν ἔσεσθαι ξυμμάχους αὐτονόμους οὓς ἂν προσαγάγηται, οὕτω δέχονται τὸν στρατόν.
καὶ οὐ πολλῷ ὕστερον καὶ Στάγειρος Ἀνδρίων ἀποικία ξυναπέστη. ταῦτα μὲν οὖν ἐν τῷ
θέρει τούτῳ ἐγένετο. τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου χειμῶνος εὐθὺς ἀρχομένου, ὡς τῷ Ἱπποκράτει καὶ
Δημοσθένει στρατηγοῖς οὖσιν Ἀθηναίων, τὰ ἐν τοῖς Βοιωτοῖς ἐνεδίδοτο, καὶ ἔδει τὸν
μὲν Δημοσθένην ταῖς ναυσὶν ἐς τὰς Σίφας ἀπαντῆσαι, τὸν δ' ἐπὶ τὸ Δήλιον, γενομένης
διαμαρτίας τῶν ἡμερῶν ἐς ἃς ἔδει ἀμφοτέρους στρατεύειν, ὁ μὲν Δημοσθένης πρότερον πλεύσας
πρὸς τὰς Σίφας, καὶ ἔχων ἐν ταῖς ναυσὶν Ἀκαρνᾶνας καὶ τῶν ἐκεῖ πολλοὺς ξυμμάχων,
ἄπρακτος γίγνεται, μηνυθέντος τοῦ ἐπιβουλεύματος, ὑπὸ Νικομάχου ἀνδρὸς
Φωκέως ἐκ Φανοτέως, ὃς Λακεδαιμονίοις ἔφρασεν· ἐκεῖνοι δὲ Βοιωτοῖς. καὶ βοηθείας
γενομένης πάντων Βοιωτῶν, οὐ γὰρ ὁ Ἱπποκράτης πω παρελύπει ἐν τῇ γῇ ὤν, προκαταλαμ-
βάνονται αἵ τε Σῖφαι καὶ ἡ Χαιρώνεια. ὡς δὲ ᾔσθοντο οἱ πράσσοντες τὸ ἁμάρτημα, οὐδὲν
ἐκίνησαν τῶν ἐν ταῖς πόλεσιν. ὁ δὲ Ἱπποκράτης ἀναστήσας Ἀθηναίους πανδημεὶ αὐτοὺς
καὶ τοὺς μετοίκους καὶ ξένων ὅσοι παρῆσαν, ὕστερος ἀφικνεῖται ἐπὶ τὸ Δήλιον.
ἤδη τῶν Βοιωτῶν ἀνακεχωρηκότων ἀπὸ τῶν Σιφῶν. καὶ καθίσας τὸν στρατὸν, Δήλιον
ἐτείχιζε τοιῷδε τρόπῳ· τὸ ἱερὸν τοῦ Ἀπόλλωνος. τάφρον μὲν κύκλῳ περὶ τὸ ἱερὸν καὶ τὸν
νεὼν ἔσκαπτον· ἐκ δὲ τοῦ ὀρύγματος ἀνέβαλλον ἀντὶ τείχους τὸν χοῦν. καὶ σταυροὺς
παρακαταπηγνύντες, ἄμπελον κόπτοντες τὴν περὶ τὸ ἱερὸν, ἐσέβαλλον καὶ λίθους
ἅμα. καὶ πλίνθους ἐκ τῶν οἰκοπέδων τῶν ἐγγὺς καθαιροῦντες. καὶ παντὶ
τρόπῳ ἐμετεώριζον τὸ ἔρυμα· πύργους τε ξυλίνους κατέστησαν ᾗ καιρὸς ἦν.
καὶ τοῦ ἱεροῦ οἰκοδόμημα οὐδὲν ὑπῆρχεν· ᾗπερ γὰρ ἦν στοὰ κατεπεπτώκει.
ἡμέρᾳ δὲ ἀρξάμενοι τρίτῃ ὡς οἴκοθεν ὥρμησαν, ταύτην τε εἰργάζοντο καὶ τὴν

τετάρτῃ καὶ τῇ πέμπτῃ μέχρις ἀρίστου. ἔπειτα ὡς τὰ πλεῖστα ἀπετετέλεστο, τὸ μὲν
στρατόπεδον προεχώρησεν ἀπὸ τοῦ Δηλίου οἷον δέκα σταδίους ὡς ἐπ' οἴκου πορευόμενον· καὶ
οἱ μὲν ψιλοὶ οἱ πλεῖστοι εὐθὺς ἐχώρουν· οἱ δ' ὁπλῖται θέμενοι τὰ ὅπλα ἡσύχαζον. Ἱπποκράτης δὲ
ὑπομένων ἔτι καθίστατο φυλακάς τε καὶ τὰ περὶ τὸ προτείχισμα ὅσα ἦν ὑπόλοιπα
ὡς χρῆν ἐπιτελέσαι. οἱ δὲ Βοιωτοὶ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις ξυνελέγοντο ἐς τὴν Τάνα-
γραν. καὶ ἐπειδὴ ἀπὸ πασῶν τῶν πόλεων παρῆσαν, καὶ ᾐσθάνοντο τοὺς Ἀθηναίους προχω-
ροῦντας ἐπ' οἴκου, τῶν ἄλλων βοιωταρχῶν οἵ εἰσιν ἕνδεκα οὐ ξυνεπαινούντων μάχε-
σθαι· ἐπειδὴ οὐκ ἐν τῇ Βοιωτίᾳ ἔτι εἰσί· μάλιστα γὰρ ἐν μεθορίοις τῆς Ὠρωπίας οἱ
Ἀθηναῖοι ἦσαν ὅτε ἔθεντο τὰ ὅπλα· Παγώνδας ὁ Αἰολάδου βοιωταρχῶν ἐκ Θη-
βῶν μετ' Ἀριανθίδου τοῦ Λυσιμαχίδου· καὶ ἡγεμονίας οὔσης αὐτοῦ, βουλόμενος
τὴν μάχην ποιῆσαι καὶ νομίζων ἄμεινον εἶναι κινδυνεῦσαι, προσκαλῶν ἑκάστους
κατὰ λόχους, ὅπως μὴ ἀθρόοι ἐκλίποιεν τὰ ὅπλα, ἔπειθε τοὺς Βοιωτοὺς ἰέναι ἐπὶ τοὺς
δημηγορία παγώνδου· Ἀθηναίους καὶ τὸν ἀγῶνα ποιεῖσθαι λέγων τοιάδε. — Χρῆν μέν, ὦ ἄνδρες Βοιωτοί, μηδ' ἐς
ἐπίνοιάν τινι ἡμῶν ἐλθεῖν τῶν ἀρχόντων, ὡς οὐκ εἰκὸς Ἀθηναίοις, ἢν ἄρα μὴ ἐν τῇ Βοιω-
τίᾳ ἔτι καταλάβωμεν αὐτούς, διὰ μάχης ἐλθεῖν. τὴν γὰρ Βοιωτίαν ἐκ τῆς ὁμόρου ἐλθόντες, τεῖχος
ἐνοικοδομησάμενοι μέλλουσι φθείρειν· καὶ εἰσὶ δήπου πολέμιοι ἐν ᾧ τε ἂν χωρίῳ καταλη-
φθῶσι, καὶ ὅθεν ἐπελθόντες πολέμια ἔδρασαν. νυνὶ δ' εἴ τῳ καὶ ἀσφαλέστερον ἔδοξεν
εἶναι, μεταγνώτω. οὐ γὰρ τὸ προμηθὲς οἷς ἂν ἄλλος ἐπίῃ, περὶ τῆς σφετέρας ὁμοίως
ἐνδέχεται λογισμόν· καὶ ὅστις τὰ μὲν αὑτοῦ ἔχει, τοῦ πλέονος δὲ ὀρεγόμενος ἑκών τινι
ἐπέρχεται. πάτριόν τε ὑμῖν στρατὸν ἀλλόφυλον ἐπελθόντα καὶ ἐν τῇ οἰκείᾳ καὶ ἐν τῇ
τῶν πέλας ὁμοίως ἀμύνεσθαι. Ἀθηναίους δὲ καὶ προσέτι ὁμόρους ὄντας, πολλῷ μάλιστα
δεῖ. πρός τε γὰρ τοὺς ἀστυγείτονας πᾶσι τὸ ἀντίπαλον καὶ ἐλεύθερον καθίσταται· καὶ
πρὸς τούτους γε δή, οἳ καὶ μὴ τοὺς ἐγγύς, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἄπωθεν πειρῶνται δουλοῦσθαι, πῶς
οὐ χρὴ καὶ ἐπὶ τὸ ἔσχατον ἀγῶνος ἐλθεῖν. παράδειγμα δὲ ἔχομεν τούς τε ἀντιπέρας
Εὐβοέας, καὶ τῆς ἄλλης Ἑλλάδος τὸ πολὺ ὡς αὐτοῖς διάκειται. καὶ γνῶναι ὅτι τοῖς μὲν
ἄλλοις οἱ πλησιόχωροι περὶ γῆς ὅρων τὰς μάχας ποιοῦνται· ἡμῖν δὲ ἐς πᾶσαν
ἢν νικηθῶμεν, εἷς ὅρος οὐκ ἀντιλεγόμενος παγήσεται· ἐσελθόντες γὰρ βίᾳ, τὰ ἡμέτερα
ἕξουσι. τοσούτῳ ἐπικινδυνοτέραν ἑτέρων τὴν παροίκησιν τῶνδε ἔχομεν. εἰώθασί τε οἱ ἰσχύος
που θράσει τοῖς πέλας, ὥσπερ Ἀθηναῖοι νῦν, ἐπιόντες τὸν μὲν ἡσυχάζοντα καὶ ἐν τῇ ἑαυτοῦ

μόνον ἀμυνόμενον, ἐπιστρατεύειν ἀδεέστερον· τὸν δὲ ἔξω ὅρων πέρα προαπαντῶντα, καὶ ἢν
καιρὸς ᾖ, πολέμου ἄρχοντα, ἧσσον ἑτοίμως κατέχειν. πεῖραν δὲ ἔχομεν ἡμεῖς αὐτοῦ ἐς
τούσδε· νικήσαντες γὰρ ἐν Κορωνείᾳ αὐτούς, ὅτε τὴν γῆν ἡμῶν στασιαζόντων κατέσχον,
πολλὴν ἄδειαν τῇ Βοιωτίᾳ μέχρι τοῦδε κατεστήσαμεν· ὧν χρὴ μνησθέντας τούς τε
πρεσβυτέρους ὁμοιωθῆναι τοῖς πρὶν ἔργοις, τούς τε νεωτέρους πατέρων τῶν τότε
ἀγαθῶν γενομένους παῖδας πειρᾶσθαι μὴ αἰσχῦναι τὰς προσηκούσας ἀρετάς· πι-
στεύσαντας δὲ τῷ θεῷ πρὸς ἡμῶν ἔσεσθαι, οὗ τὸ ἱερὸν ἀνόμως τειχίσαντες
νέμονται, καὶ τοῖς ἱεροῖς ἃ ἡμῖν θυσαμένοις καλὰ φαίνεται, ὁμόσε χωρῆσαι τοῖσ-
δε καὶ δεῖξαι, ὅτι ὧν μὲν ἐφίενται πρὸς τοὺς μὴ ἀμυνομένους ἐπιόντες κτάσθων·
οἷς δὲ γενναῖον τήν τε αὑτῶν ἀεὶ ἐλευθεροῦν μάχῃ, καὶ τὴν ἄλλων μὴ δουλοῦσθαι
ἀδίκως, ἀνανταγώνιστοι ἀπ' αὐτῶν οὐκ ἀπίασι. Τοιαῦτα ὁ Παγώνδας τοῖς *
Βοιωτοῖς παραινέσας, ἔπεισεν ἰέναι ἐπὶ τοὺς Ἀθηναίους. καὶ κατὰ τάχος ἀναστήσας, ἦγε
τὸν στρατόν· ἤδη γὰρ καὶ τῆς ἡμέρας ὀψὲ ἦν· καὶ ἐπειδὴ προσέμιξεν ἐγγὺς τοῦ στρατεύματ-
ος αὐτῶν, ἐς χωρίον καθίσας ὅθεν λόφου ὄντος μεταξὺ οὐκ ἐθεώρουν ἀλλήλους, ἔτασσέ τε
καὶ παρεσκευάζετο ὡς ἐς μάχην. τῷ δὲ Ἱπποκράτει ὄντι περὶ τὸ Δήλιον, ὡς αὐτῷ ἠγγέλ-
θη ὅτι Βοιωτοὶ ἐπέρχονται, πέμπει ἐς τὸ στράτευμα κελεύων ἐς τάξιν καθίστασθαι. καὶ αὐτὸς
οὐ πολλῷ ὕστερον ἐπῆλθε, καταλιπὼν ὡς τριακοσίους ἱππέας περὶ τὸ Δήλιον, ὅπως φύλακές
τε ἅμα εἶεν, εἴ τις ἐπίοι αὐτῷ, καὶ τοῖς Βοιωτοῖς καιρὸν φυλάξαντες ἐπιγένοιντο ἐν
τῇ μάχῃ. Βοιωτοὶ δὲ πρὸς τούτους ἀντικατέστησαν τοὺς ἀμυνουμένους. καὶ ἐπειδὴ καλῶς
αὐτοῖς εἶχεν, ὑπερεφάνησαν τοῦ λόφου, καὶ ἔθεντο τὰ ὅπλα τεταγμένοι ὥσπερ ἔμελλον,
ὁπλῖται ἑπτακισχίλιοι μάλιστα, καὶ ψιλοὶ ὑπὲρ μυρίους, ἱππῆς δὲ χίλιοι, καὶ πελτασταὶ
πεντακόσιοι. εἶχον δὲ δεξιὸν μὲν κέρας Θηβαῖοι, καὶ οἱ ξύμμοροι αὐτοῖς· μέσοι δὲ Ἁλιάρ-
τιοι, καὶ Κορωναῖοι, καὶ Κωπαιῆς, καὶ οἱ ἄλλοι περὶ τὴν λίμνην. τὸ δὲ εὐώνυμον εἶχον
Θεσπιῆς, καὶ Ταναγραῖοι, καὶ Ὀρχομένιοι. ἐπὶ δὲ τῷ κέρᾳ ἑκατέρῳ, οἱ ἱππῆς καὶ ψιλοὶ ἦσαν.
Καὶ ἐπ' ἀσπίδας δὲ πέντε καὶ εἴκοσι Θηβαῖοι ἐτάξαντο. οἱ δὲ ἄλλοι ὡς
ἕκαστοι ἔτυχον. αὕτη μὲν Βοιωτῶν παρασκευὴ καὶ διάκοσμος ἦν. Ἀθηναῖοι δέ, οἱ μὲν
ὁπλῖται, ἐπὶ ὀκτὼ πάντες ὄντες, πλήθει ἰσοπαλεῖς τοῖς
ἐναντίοις, ἱππῆς δὲ ἐφ' ἑκατέρῳ τῷ κέρᾳ. ψιλοὶ δὲ ἐκ παρασκευῆς μὲν ὡπλισμένοι
οὔτε τότε παρῆσαν, οὔτε ἐγένοντο τῇ πόλει. οἵπερ δὲ συνεσέβαλον, ὄντες πολλαπλάσιοι

τῶν ἐναντίων, ἄνοπλοί τε πολλοὶ ἠκολούθουν, ἅτε πανστρατιᾶς ξένων τῶν παρόντων καὶ ἀστῶν γενομένης· καὶ ὡς τὸ πρῶτον ὥρμησαν ἐπ' οἴκου, οὐ παρεγένοντο ὅτι μὴ ὀλίγοι. καθισταμένων δὲ ἐς τὴν τάξιν καὶ ἤδη μελλόντων ξυνιέναι, Ἱπποκράτης ὁ στρατηγὸς ἐπιπαριὼν τὸ στρατόπεδον τῶν Ἀθηναίων παρεκελεύετό τε καὶ ἔλεγε τοιάδε. Ὦ Ἀθηναῖοι, δι' ὀλίγου μὲν ἡ παραίνεσις γίγνεται, τὸ ἴσον δὲ πρὸς τοὺς ἀγαθοὺς ἄνδρας δύναται, καὶ ὑπόμνησιν μᾶλλον ἔχει ἢ ἐπικέλευσιν. παραστῇ δὲ μηδενὶ ὑμῶν ὡς ἐν τῇ ἀλλοτρίᾳ οὐ προσῆκον τοσόνδε κίνδυνον ἀναρριπτοῦμεν. ἐν γὰρ τῇ τούτων ὑπὲρ τῆς ἡμετέρας ὁ ἀγὼν ἔσται· καὶ ἢν νικήσωμεν, οὐ μή ποτε ὑμῖν Πελοποννήσιοι ἐς τὴν χώραν ἄνευ τῆς τῶνδε ἵππου ἐσβάλωσιν, ἐν δὲ μιᾷ μάχῃ τήνδε τε προσκτᾶσθε καὶ ἐκείνην μᾶλλον ἐλευθεροῦτε. χωρήσατε οὖν ἀξίως ἐς αὐτοὺς τῆς τε πόλεως, ἣν ἕκαστος πατρίδα ἔχων πρώτην ἐν τοῖς Ἕλλησιν ἀγάλλεται, καὶ τῶν πατέρων, οἳ τούσδε μάχῃ κρατοῦντες μετὰ Μυρωνίδου ἐν Οἰνοφύτοις τὴν Βοιωτίαν ποτὲ ἔσχον. Τοιαῦτα τοῦ Ἱπποκράτους παρακελευομένου καὶ μέχρι μὲν μέσου τοῦ στρατοπέδου ἐπελθόντος, τὸ δὲ πλέον οὐκέτι φθάσαντος, οἱ Βοιωτοὶ παρακελευσαμένου καὶ σφίσιν ὡς διὰ ταχέων καὶ ἐνταῦθα Παγώνδου, παιανίσαντες ἐπῇσαν ἀπὸ τοῦ λόφου. ἀντεπῇσαν δὲ καὶ οἱ Ἀθηναῖοι, καὶ προσέμιξαν δρόμῳ. καὶ ἑκατέρων τῶν στρατοπέδων τὰ ἔσχατα οὐκ ἦλθεν ἐς χεῖρας, ἀλλὰ τὸ αὐτὸ ἔπαθε· ῥύακες γὰρ ἐκώλυσαν. τὸ δὲ ἄλλο καρτερᾷ μάχῃ καὶ ὠθισμῷ ἀσπίδων ξυνειστήκει. καὶ τὸ μὲν εὐώνυμον τῶν Βοιωτῶν καὶ μέχρι μέσου ἡσσᾶτο ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων, καὶ ἐπίεσαν τούς τε ἄλλους ταύτῃ καὶ οὐχ ἥκιστα τοὺς Θεσπιᾶς. ὑποχωρησάντων γὰρ αὐτοῖς τῶν παρατεταγμένων, καὶ κυκλωθέντες ἐν ὀλίγῳ, οἵπερ διεφθάρησαν Θεσπιῶν, ἐν χερσὶν ἀμυνόμενοι κατεκόπησαν· καί τινες καὶ τῶν Ἀθηναίων διὰ τὴν κύκλωσιν ταραχθέντες ἠγνόησάν τε καὶ ἀπέκτειναν ἀλλήλους. τὸ μὲν οὖν ταύτῃ ἡσσᾶτο τῶν Βοιωτῶν καὶ πρὸς τὸ μαχόμενον κατέφυγε· τὸ δὲ δεξιὸν ᾗ οἱ Θηβαῖοι ἦσαν, ἐκράτει τῶν Ἀθηναίων, καὶ ὠσάμενοι κατὰ βραχὺ τὸ πρῶτον ἐπηκολούθουν. καὶ ξυνέβη Παγώνδου περιπέμψαντος δύο τέλη τῶν ἱππέων ἐκ τοῦ ἀφανοῦς περὶ τὸν λόφον, ὡς ἐπόνει τὸ εὐώνυμον αὐτῶν, καὶ ὑπερφανέντων αἰφνιδίως, τὸ νικῶν τῶν Ἀθηναίων κέρας, νομίσαν ἄλλο στράτευμα ἐπιέναι, ἐς φόβον καταστῆναι· καὶ ἀμφοτέρωθεν ἤδη, ὑπό τε τοῦ τοιούτου καὶ ὑπὸ τῶν Θηβαίων ἐφεπομένων καὶ παραρρηγνύντων, φυγὴ καθειστήκει παντὸς τοῦ στρατοῦ τῶν Ἀθηναίων. καὶ οἱ μὲν πρὸς τὸ Δήλιόν τε καὶ τὴν θάλασσαν ὥρμησαν, οἱ δὲ ἐπὶ τοῦ Ὠρωποῦ, ἄλλοι δὲ πρὸς Πάρνηθα τὸ ὄρος, οἱ δὲ ὡς ἕκαστοί τινα εἶχον ἐλπίδα σωτηρίας. Βοιωτοὶ δὲ ἐφεπόμενοι ἔκτεινον· καὶ μάλιστα οἱ ἱππῆς οἵ τε αὐτῶν καὶ οἱ Λοκροὶ βεβοηθηκότες

ἄρτι τῆς τροπῆς γιγνομένης νυκτὸς δὲ ἐπιλαβούσης τὸ ἔργον, ῥᾷον τὸ πλῆθος τῶν φευγόντων διεσώθη. καὶ
τῇ ὑστεραίᾳ, οἵ τε ἐκ τοῦ Ὠρωποῦ καὶ οἱ ἐκ τοῦ Δηλίου φυλακὴν ἐγκαταλιπόντες· κατεῖχον γὰρ αὐτὸ ὅμως
ἔτι, ἀπεκομίσθησαν κατὰ θάλασσαν ἐπ' οἴκου. καὶ οἱ Βοιωτοὶ τροπαῖον στήσαντες καὶ τοὺς ἑαυτῶν ἀνε-
λόμενοι νεκρούς, τούς τε τῶν πολεμίων σκυλεύσαντες καὶ φυλακὴν καταλιπόντες, ἀνεχώρησαν
ἐς τὴν Τάναγραν· καὶ τῷ Δηλίῳ ἐπεβούλευον ὡς προσβαλοῦντες. ἐκ δὲ τῶν Ἀθηναίων κῆρυξ
πορευόμενος ἐπὶ τοὺς νεκροὺς ἀπαντᾷ κήρυκι Βοιωτῷ· ὃς αὐτὸν ἀποστρέψας καὶ εἰπὼν
ὅτι οὐδὲν πράξει πρὶν ἂν αὐτὸς ἀναχωρήσῃ πάλιν, καταστὰς ἐπὶ τοὺς Ἀθηναίους ἔλεγε
τὰ παρὰ τῶν Βοιωτῶν, ὅτι οὐ δικαίως δράσειαν· παραβαίνοιεν τὰ νόμιμα τῶν Ἑλλήνων· πᾶσι γὰρ εἶναι
καθεστηκὸς ἰόντας ἐπὶ τὴν ἀλλήλων ἱερῶν τῶν ἐνόντων ἀπέχεσθαι· Ἀθηναίους δὲ Δήλιον τειχίσαντας
ἐνοικεῖν, καὶ ὅσα ἄνθρωποι ἐν βεβήλῳ δρῶσι, πάντα γίγνεσθαι αὐτόθι· ὕδωρ τε ὃ ἦν ἄψαυστον
σφίσι πλὴν πρὸς τὰ ἱερὰ χέρνιβι χρῆσθαι, ἀνασπάσαντας ὑδρεύεσθαι. ὥστε ὑπέρ τε τοῦ
θεοῦ καὶ ἑαυτῶν Βοιωτοὺς ἐπικαλουμένους τοὺς ὁμωχέτας δαίμονας καὶ τὸν Ἀπόλλω, προ-
αγορεύειν αὐτοὺς ἐκ τοῦ ἱεροῦ ἀπιόντας, ἀποφέρεσθαι τὰ σφέτερα αὐτῶν. τοσαῦτα τοῦ
κήρυκος εἰπόντος, οἱ Ἀθηναῖοι πέμψαντες παρὰ τοὺς Βοιωτοὺς ἑαυτῶν κήρυκα, τοῦ μὲν
ἱεροῦ οὔτε ἀδικῆσαί τι ἔφασαν οὐδέν, οὔτε τοῦ λοιποῦ ἑκόντες βλάψειν. οὐδὲ γὰρ τὴν ἀρ-
χὴν ἐσελθεῖν ἐπὶ τούτῳ· ἀλλ' ἵνα ἐξ αὐτοῦ τοὺς ἀδικοῦντας μᾶλλον σφᾶς ἀμύνωνται. τὸν
δὲ νόμον τοῖς Ἕλλησιν εἶναι, ὧν ἂν ᾖ τὸ κράτος τῆς γῆς ἑκάστης, ἤν τε πλέονος ἤν τε
βραχυτέρας, τούτων καὶ τὰ ἱερὰ αἰεὶ γίγνεσθαι, τρόποις θεραπευόμενα οἷς ἂν πρὸ τοῦ εἰωθόσι,
καὶ δύνωνται. καὶ γὰρ Βοιωτοὺς καὶ τοὺς πολλοὺς τῶν ἄλλων, ὅσοι ἐξαναστήσαντές τινα
βίᾳ νέμονται γῆν, ἀλλοτρίοις ἱεροῖς τὸ πρῶτον ἐπελθόντας, οἰκεῖα νῦν κεκτῆσθαι.
καὶ αὐτοὶ εἰ μὲν ἐπὶ πλέον δυνηθῆναι τῆς ἐκείνων κρατῆσαι, τοῦτ' ἂν ἔχειν· νῦν δὲ ἐν ᾧ μέρει
εἰσίν, ἑκόντες εἶναι ὡς ἐκ σφετέρου οὐκ ἀπιέναι. ὕδωρ τε ἐν τῇ ἀνάγκῃ κινῆσαι, ἣν οὐκ αὐτοὶ
ὕβρει προσθέσθαι, ἀλλ' ἐκείνους προτέρους ἐπὶ τὴν σφετέραν ἐλθόντας ἀμυνόμενοι
βιάζεσθαι χρῆσθαι. πᾶν δ' εἰκὸς εἶναι τὸ πολέμῳ καὶ δεινῷ τινι κατειργόμενον ξύγγνω-
μόν τι γίγνεσθαι καὶ πρὸς τοῦ θεοῦ. καὶ γὰρ τῶν ἀκουσίων ἁμαρτημάτων καταφυγὴν εἶναι
τοὺς βωμούς· παρανομίαν τε ἐπὶ τοῖς μὴ ἀνάγκῃ κακοῖς ὀνομασθῆναι, καὶ οὐκ ἐπὶ
τοῖς ἀπὸ τῶν ξυμφορῶν τι τολμήσασι. τούς τε νεκροὺς πολὺ μειζόνως ἐκείνους ἀν-
τὶ ἱερῶν ἀξιοῦντας ἀποδιδόναι ἀσεβεῖν, ἢ τοὺς μὴ ἐθέλοντας ἱεροῖς τὰ πρέ-
ποντα κομίζεσθαι. σαφῶς τε ἐκέλευον σφίσιν εἰπεῖν μὴ ἀπιοῦσιν ἐκ τῆς Βοιωτῶν γῆς.

οὔτ' ἐν τῇ ἐκείνων γῇ ὄντων· ἐν ᾗ δή, διαφθαρέντες ἔκειντο· ἀλλ' ἀναιρεῖσθαι τὰ σώματα, τοὺς νεκροὺς αὐ-
τοῖς ἐβούλοντο ἐᾶσαι· οἱ δὲ Βοιωτοί, ἀπεκρίναντο· ἡμεῖς ἐν τῇ Βοιωτίᾳ ἀπιόντας ἐκ τῆς
ἑαυτῶν ἀποφθέγξασθαι τὰς φωνάς· ὁ δὲ ἐν τῇ ἐκείνων, αὐτοῖς γίγνεσθαι [illegible] νομίζοντες
τῶν [illegible] ἐν τοῖς νεκροῖς [illegible] μάχης γενομένης, [illegible] Ἀθηναῖοι
[illegible] ὑπηκόων [illegible] αὐτοῖς [illegible] αὐτῶν· οὐδαμῶς [illegible]
τῆς [illegible] αὐτῶν [illegible] ἀποκρίνασθαι ἀπιόντας· καὶ ἀπολαβόντες
τοὺς [illegible] ἀπῆλθον [illegible] καὶ οἱ Βοιωτοὶ [illegible]
[illegible] καὶ [illegible] καὶ [illegible] καὶ [illegible] αὐτοῖς [illegible]
τὴν μάχην, Κορινθίων [illegible] καὶ [illegible] ἐκ [illegible]
[illegible] καὶ [illegible] ἐπὶ τὸ [illegible] καὶ [illegible] τάχιστα· [illegible]
[illegible] καὶ [illegible] αὐτὸ τὸ [illegible]
[illegible] καὶ [illegible] ὡς [illegible] καὶ [illegible]
[illegible] καὶ [illegible] αὐτὸν [illegible] καὶ
[illegible] καὶ τοὺς ἄλλους [illegible] πολλοὺς [illegible]
[illegible] καὶ τοῖς [illegible] καὶ [illegible] φύλακας [illegible]
[illegible] αὐτῶν [illegible] ἐφύσων· [illegible] ἔχοντα
[illegible] καὶ [illegible] καὶ [illegible] καὶ τὸ τάχιστα ὡς [illegible]
[illegible] ἀλλ' ἀπολιπόντας [illegible] καὶ τὸ τάχιστα τούτω
[illegible] Λακεδαιμόνιοι δὲ [illegible] ἄλλων τὸ πλῆθος
[illegible] τοῦ δὲ [illegible]
[illegible] τῆς μάχης· καὶ τοὺς [illegible] οὐκ [illegible] νεκρῶν [illegible]
οὐ πολὺ ὕστερον [illegible] περὶ τῶν νεκρῶν ἀπεδίδοσαν οἱ Βοιωτοί· καὶ οὐκ ἔτι ταῦτ' ἀπεκρίναντο.
ἀπέθανον δὲ Βοιωτῶν [illegible] ὀλίγοι [illegible] Ἀθηναῖοι δέ, ὀλίγου [illegible]
[illegible] καὶ [illegible] Λακεδαιμονίων δὲ [illegible] τὴν μάχην
ταύτην καὶ ὁ δῆμος [illegible] ὀλίγον [illegible]
[illegible] ἐπὶ [illegible] καὶ [illegible]
καὶ Ἀθηναῖοι [illegible] ἀπέβαινον [illegible] Σικυωνίων· καὶ [illegible]
[illegible] καὶ [illegible] Σικυώνιοι, [illegible]
[illegible] ἀπέκτειναν· [illegible] ἔλαβον [illegible]

ἀνείλοντο τοὺς νεκροὺς ὑποσπόνδους ἀπέδοσαν. ἀπέθανε δὲ καὶ ὁ Σιτάλκης ὁ Ὀδρυσῶν
βασιλεὺς ὑπὸ τὰς αὐτὰς ἡμέρας τοῖς ἐπὶ Δηλίῳ· στρατεύσας ἐπὶ Τριβαλλοὺς καὶ νικηθεὶς μάχῃ· Σεύ-
θης δὲ ὁ Σπαραδόκου, ἀδελφιδοῦς ὢν αὐτοῦ, ἐβασίλευσεν Ὀδρυσῶν τε καὶ τῆς ἄλλης Θρᾴ-
κης ἧσπερ καὶ ἐκεῖνος. Τοῦ δ' αὐτοῦ χειμῶνος Βρασίδας ἔχων τοὺς ἐπὶ Θρᾴκης ξυμμάχους, ἐστρά-
τευσεν ἐς Ἀμφίπολιν τὴν ἐπὶ Στρυμόνι ποταμῷ, Ἀθηναίων ἀποικίαν. τὸ δὲ χωρίον τοῦτο ἐφ' οὗ
νῦν ἡ πόλις ἐστὶν, ἐπείρασε μὲν πρότερον καὶ Ἀρισταγόρας ὁ Μιλήσιος φεύγων βασιλέα Δαρεῖ-
ον κατοικίσαι, ἀλλὰ ὑπὸ Ἠδωνῶν ἐξεκρούσθη· ἔπειτα δὲ καὶ οἱ Ἀθηναῖοι ἔτεσι δύο καὶ τριάκοντα
ὕστερον ἐποίκους μυρίους σφῶν τε αὐτῶν καὶ τῶν ἄλλων τὸν βουλόμενον πέμψαντες, οἳ διε-
φθάρησαν ἐν Δραβησκῷ ὑπὸ Θρᾳκῶν. καὶ αὖθις ἑνὸς δέοντι τριακοστῷ ἔτει ἐλθόντες
οἱ Ἀθηναῖοι, Ἅγνωνος τοῦ Νικίου οἰκιστοῦ ἐκπεμφθέντος, Ἠδωνοὺς ἐξελάσαντες ἔκτισαν
τὸ χωρίον τοῦτο, ὅπερ πρότερον Ἐννέα ὁδοὶ ἐκαλοῦντο. ὡρμῶντο δὲ ἐκ τῆς Ἠιόνος, ἣν αὐτοὶ
εἶχον ἐμπόριον ἐπὶ τῷ στόματι τοῦ ποταμοῦ ἐπιθαλάσσιον· πέντε καὶ εἴκοσι σταδίους ἀπέχου-
σαν ἀπὸ τῆς νῦν πόλεως, ἣν Ἀμφίπολιν Ἅγνων ὠνόμασεν, ὅτι ἐπ' ἀμφότερα περιρρέοντος
τοῦ Στρυμόνος διὰ τὸ περιέχειν αὐτὴν τείχει μακρῷ ἀπολαβὼν ἐκ ποταμοῦ ἐς ποταμὸν
περιφανῆ ἐς θάλασσάν τε καὶ τὴν ἤπειρον ᾤκισεν. Ἐπὶ ταύτην οὖν ὁ Βρασίδας ἄρας ἐξ Ἀρ-
νῶν τῆς Χαλκιδικῆς, ἐπορεύετο τῷ στρατῷ. καὶ ἀφικόμενος περὶ δείλην ἐπὶ τὸν Αὐλῶνα
καὶ Βορμίσκον ᾗ ἡ Βόλβη λίμνη ἐξίησιν ἐς θάλασσαν, καὶ δειπνοποιησάμενος, ἐχώρει
τὴν νύκτα. χειμὼν δὲ ἦν καὶ ὑπένειφεν· ᾗ καὶ μᾶλλον ὥρμησε βουλόμενος λαθεῖν τοὺς ἐν τῇ
Ἀμφιπόλει, πλὴν τῶν προδιδόντων. ἦσαν γὰρ Ἀργιλίων τε ἐν αὐτῇ οἰκήτορες· εἰσὶ δὲ οἱ Ἀρ-
γίλιοι Ἀνδρίων ἄποικοι· καὶ ἄλλοι οἳ ξυνέπρασσον τοῦτο· οἱ μὲν Περδίκκᾳ πειθόμενοι·
οἱ δὲ, Χαλκιδεῦσι· μάλιστα δὲ, οἱ Ἀργίλιοι ἐγγύς τε προσοικοῦντες καὶ ἀεί ποτε τοῖς
Ἀθηναίοις ὄντες ὕποπτοι· καὶ ἐπιβουλεύοντες τῷ χωρίῳ. ἐπειδὴ παρέτυχεν ὁ καιρὸς καὶ
Βρασίδας ἦλθεν· ἔπραξάν τε ἐκ πλείονος πρὸς τοὺς ἐμπολιτεύοντας σφῶν ἐκεῖ ὅπως
ἐνδοθήσεται ἡ πόλις· καὶ τότε δεξάμενοι αὐτὸν τῇ πόλει, καὶ ἀποστάντες τῶν Ἀθη-
ναίων, ἐκείνῃ τῇ νυκτὶ κατέστησαν τὸν στρατὸν πρὸ ἕω ἐπὶ τὴν γέφυραν τοῦ ποταμοῦ. ἀπέχει
δὲ τὸ πόλισμα, πλέον τῆς διαβάσεως· καὶ οὐ καθεῖτο τείχη ὥσπερ νῦν· φυλακὴ δέ τις
βραχεῖα καθειστήκει. ἣν βιασάμενος ῥᾳδίως ὁ Βρασίδας, ἅμα μὲν τῆς προδοσίας οὔσης·
ἅμα δὲ καὶ χειμῶνος ὄντος, καὶ ἀπροσδόκητος προσπεσὼν, διέβη τὴν γέφυραν·
καὶ τὰ ἔξω τῶν Ἀμφιπολιτῶν οἰκούντων κατὰ πᾶν τὸ χωρίον εὐθὺς εἶχε. τῆς δὲ δια-

βάσας ἑαυτοῦ ἀφνιδίως τῶν ἐν τῇ πόλει γενομένων, καὶ τῶν ἔξω πολλῶν ἁλισκομένων· τῶν δὲ
καὶ καταφυγόντων ἐς τὸ τεῖχος, οἱ Ἀμφιπολῖται ἐς θόρυβον μέγαν κατέστησαν· ἄλλως τε
καὶ ἀλλήλοις ὕποπτοι ὄντες· καὶ λέγεται Βρασίδαν, εἰ ἠθέλησε μὴ ἐφ' ἁρπαγὴν τῷ στρατῷ
τραπέσθαι, ἀλλ' εὐθὺς χωρῆσαι πρὸς τὴν πόλιν, δοκεῖν ἂν ἑλεῖν· νῦν δὲ ὁ μὲν ἱδρύσας τὸν στρατὸν ἐπὶ
τὰ ἔξω ἐπιδραμών, καὶ ὡς οὐδὲν αὐτῷ ἀπὸ τῶν ἔνδον ὡς προσεδέχετο ἀπέβαινεν, ἡσύ-
χαζεν· οἱ δὲ ἐναντίοι τοῖς προδιδοῦσι κρατοῦντες τῷ πλήθει, ὥστε μὴ αὐτίκα τὰς πύ-
λας ἀνοίγεσθαι, πέμπουσι μετὰ Εὐκλέους τοῦ στρατηγοῦ, ὃς ἐκ τῶν Ἀθηνῶν παρῆν αὐτοῖς
φύλαξ τοῦ χωρίου, ἐπὶ τὸν ἕτερον στρατηγὸν τῶν ἐπὶ Θρᾴκης Θουκυδίδην τὸν Ὀλόρου,
ὃς τάδε ξυνέγραψεν, ὄντα περὶ Θάσον· ἔστι δὲ ἡ νῆσος Παρίων ἀποικία, ἀπέχουσα
τῆς Ἀμφιπόλεως ἡμισέως ἡμέρας μάλιστα πλοῦν· κελεύοντες σφίσι βοηθεῖν. καὶ ὁ μέν, ἀκούσας
κατὰ τάχος ἑπτὰ ναυσὶν αἳ ἔτυχον παροῦσαι, ἔπλει καὶ ἐβούλετο φθάσαι μάλιστα μὲν οὖν
τὴν Ἀμφίπολιν πρίν τι ἐνδοῦναι, εἰ δὲ μή, τὴν Ἠιόνα προκαταλαβών. ἐν τούτῳ δὲ
ὁ Βρασίδας δεδιὼς καὶ τὴν ἀπὸ τῆς Θάσου τῶν νεῶν βοήθειαν καὶ πυνθανόμενος
τὸν Θουκυδίδην κτῆσίν τε ἔχειν τῶν χρυσείων μετάλλων ἐργασίας ἐν τῇ περὶ ταῦτα Θρᾴκῃ καὶ
ἀπ' αὐτοῦ δύνασθαι ἐν τοῖς πρώτοις τῶν ἠπειρωτῶν, ἠπείγετο προκατασχεῖν, εἰ δύναιτο,
τὴν πόλιν, μὴ ἀφικνουμένου αὐτοῦ τὸ πλῆθος τῶν Ἀμφιπολιτῶν, ἐλπίσαν ἐκ θαλάσσης ξυμ-
μαχικὸν καὶ ἀπὸ τῆς Θρᾴκης ἀγείραντα αὐτὸν περιποιήσειν σφᾶς, οὐκέτι προσχωροίη·
καὶ τὴν ξύμβασιν μετρίαν ἐποιεῖτο, κήρυγμα τόδε ἀνειπών· Ἀμφιπολιτῶν καὶ Ἀθηναίων
τῶν ἐνόντων τὸν μὲν βουλόμενον ἐπὶ τοῖς ἑαυτοῦ τῆς ἴσης καὶ ὁμοίας μετέχοντα μένειν, τὸν
δὲ μὴ ἐθέλοντα ἀπιέναι τὰ ἑαυτοῦ ἐκφερόμενον πέντε ἡμερῶν. οἱ δὲ πολλοὶ ἀκούσαντες
ἀλλοιότεροι ἐγένοντο τὰς γνώμας, ἄλλως τε καὶ βραχὺ μὲν Ἀθηναίων ἐμπολιτεῦον,
τὸ δὲ πλέον ξύμμεικτον, καὶ τῶν ἔξω ληφθέντων συχνοῖς οἰκεῖοι ἐνῆσαν· καὶ τὸ
κήρυγμα πρὸς τὸν φόβον δίκαιον εἶναι ὑπελάμβανον· οἱ μὲν Ἀθηναῖοι, διὰ τὸ ἄσμενοι ἂν
ἐξελθεῖν ἡγούμενοι οὐκ ἐν ὁμοίῳ σφίσι τὰ δεινὰ εἶναι καὶ ἅμα οὐ προσδεχόμενοι βοήθειαν ἐν
τάχει· ὁ δὲ ἄλλος ὅμιλος πόλεώς τε ἐν τῷ ἴσῳ οὐ στερισκόμενος καὶ κινδύνου παρὰ δόξαν
ἀφιέμενος· ὥστε τῶν πρασσόντων τῷ Βρασίδᾳ ἤδη καὶ ἐκ τοῦ φανεροῦ διαδικαιούντων αὐτά,
ἐπειδὴ καὶ τὸ πλῆθος ἑώρων τετραμμένον καὶ τοῦ παρόντος Ἀθηναίου στρατηγοῦ οὐκέτι ἀκρο-
ωμένον, ἐγένετο ἡ ὁμολογία, καὶ προσεδέξαντο ἐφ' οἷς ἐκήρυξε. καὶ οἱ μὲν τὴν πόλιν
τοιούτῳ τρόπῳ παρέδοσαν· ὁ δὲ Θουκυδίδης καὶ αἱ νῆες ταύτῃ τῇ ἡμέρᾳ ὀψὲ

καὶ ἔπλευσαν ἐς Ἰωνίην ἴσα· καὶ Ἰωάννης μὲν ἀμφὶ τὸν βασιλέα Βαιαζήτεω τὸ δὲ Ἰωάννου, παρανόμως τε
ἐγένετο, τὸ λοιπὸν· ἀφ᾽ οὗ μὴ ἐν βοηθείᾳ γενομένης διὰ ταχέος, ἀπέχων ἀπὸ ἔχοντο· μετὰ δὲ τοῦτο,
ὁ μὲν Ταμὲρ τῇ Ἰωνίᾳ ἐπικαθίστατο· ὅπως καὶ τὰ αὐτόν ἐν ἐπὶ ὁ Βεγιαζίδας, καὶ τὸ ἐπὶ τὰ ἀσφα
λῶς ἐξέδεξατο μετὰ τοῖς ἐνθυλάξασθαι ἐπὶ χωρίων ἀπώσας καὶ τὰ τῆς σπονδάς. ὁ δὲ,
πρὸς μὲν Ἰωνίαν ἤδη κατὰ τὸ τῶν πολεμίων πολλοῖς πλοίοις ἀφίκετο πλεύσας ἀπὸ τῆς Ἰωνίας πρὸς
χουσαν καὶ ἀπὸ τοῦ τείχους λαβὼν, κρατοίη τοὺς ἐσπλέον. ἤδη γὰρ ἀποπεραιοῦσθαι
ἀμφοτέρωθεν ἀποκρούσασθαι τὰ δὲ περὶ τὴν ἀμφὶ τὸν ἐκηρύχθη· καὶ μὲν ἐκεῖνος τὸ
αὐτῶν προσεχώρησε τὴν δὲ μὴ τὴν πόλιν ἐπὶ παιδὸς τὸν δὲ βασιλέα ἀποθανόντος
ὑπὸ τῶν Τατάρων καὶ Βεγιαζίδου τὴν γυναῖκα αὐτοῦ· καὶ ταῦτα οὐ πολλῷ ὕστερον
καὶ οἴσουσι φασὶ δὲ αὐτὸν φασὶν ἀποικῆσαι· παρὰ δὲ καὶ παρὰ δίκην ἀθροίσας μεγάλην τὴν ἀγωγὴν,
συνηθροῖσθαι ταύτῃ· ἐχομένης δὲ τὰ ἀμφὶ τὸν, οἷα γινομένου δὲ καὶ τέσσερα· οὕτως
καὶ ὅτι τὴν πόλιν αὐτοῖς, ὠφελεῖν· ἐς τὸν Τεμὴρ παρασκευασάμενος, καὶ ἔχει
μετὰ προσόδου· καὶ ὅτι μέχρι τοῦ στρατοῦ ἐπὶ Ῥόδου θεασάμενον αὐτόν ἐπὶ
τοῖς ξυμμάχοις τοῖς λεγομένοις δαιμονίοις. τοὺς δὲ σφᾶς ἐσομένους κρείττους. οὕτω μὲν,
μετ᾽ ὀλίγον οἴκοι ἐπιπολεμεῖν στρατοπέδευσε. τὰ δὲ περὶ Ἰωνίαν γίνεσθαι τηρουμένων
οὐ καθ᾽ ὃν δεύτερα περὶ τὸ τὴν δὲ, παρὰ δὲ ἡ διεξιόντων, τοῖς ξυμμάχοις καὶ τοῖς ξυμμάχοις
ἐφοβοῦντο, μὴ ἀποστῶσιν. ὁ γὰρ Βεγιαζίδας ἐν τε τοῖς ἄλλοις μάλιστα αὐτοῦ παρὰ ἔχων
καὶ ἐν τοῖς λόγοις πανταχοῦ ἐπῄνουν, ὡς ἐλευθερῶν τὴν Ἑλλάδα ἐκπεμφθῆναι· καὶ
αἱ πόλεις πυνθανόμεναι αἱ ἐν τῇ ἀγορᾷ ὑπήκοοι, τὰ τε ἀμφὶ τὸν τῆς ἐλευθερίας καὶ
παρέχουσι. τότε ἐκεῖ παρὰ τὸ μάλιστα δὴ, ὑπὲρ ἀνδρῶν ὃ μὲν ἐπιτρίζειν· καὶ
ἐπὶ κηρύκων παρ᾽ αὐτὸν κρύφα, ἐπὶ παρακελεύοντες, καὶ βουλόμενος αὐτοῖς κα
τὰ τοιαῦτα προσηῶ. καὶ γὰρ καὶ ἐδόκει φαίνεσθαι αὐτοῖς ἐψευσμένοις τῆς ἀληθείας δὲ
μάλιστα ἐπὶ τοσοῦτον, ὅσοι ὑπὲρ διαφόρων. τὸ δὲ πλεῖστον βουλήσει κρίνοντες ἀσαφεῖ, ἢ
προνοίᾳ ἀσφαλεῖ· ἐωθότες οἱ ἄνθρωποι, οὗ μὲν ἐπιθυμοῦσιν, ἐλπίδι ἀπερισκέπτῳ
διδόναι· ὃ δὲ μὴ προσίενται λογισμῷ αὐτοκράτορι διωθεῖσθαι. ἅμα δὲ τῶν Ἀθηναίων ἐν
τοῖς Βοιωτοῖς γεγενημένης πληγῆς καὶ τοῦ Βρασίδου ἐφολκὰ καὶ οὐ τὰ ὄντα λέγοντος
ὡς αὐτῷ ἐπὶ Νίσαιαν τῇ ἑαυτοῦ μόνῃ στρατιᾷ οὐκ ἠθέλησαν οἱ Ἀθηναῖοι ξυμβαλεῖν,
ἐθάρσουν καὶ ἐπίστευον μηδένα ἂν ἐπὶ σφᾶς βοηθῆσαι. τὸ δὲ μέγιστον, διὰ τὸ ἡδονὴν ἔχον
ἐν τῷ αὐτίκα καὶ ὅτι τὸ πρῶτον Λακεδαιμονίων ὀργώντων ἔμελλον πειράσεσθαι κινδυνεύειν,

πανταχόθεν τοῖς μεθίστασθαι· ὧν αἰσθόμενοι οἱ μὲν Ἀθηναῖοι, φύλακας ὡς ἐξ ὀλίγου καὶ ἐν χειμῶ-
νι, πέμπουσιν ἐς τὰς πόλεις· ὁ δὲ, ἐς τὴν Λακεδαίμονα ἐφιέμενος, στρατιάν τε προσαποστέλλειν
ἐκέλευε· καὶ αὐτὸς ἐν τῷ Στρυμόνι ναυπηγίαν τριήρων παρεσκευάζετο. οἱ δὲ Λακεδαιμό-
νιοι, τὰ μὲν, φθόνῳ ἀπὸ τῶν πρώτων ἀνδρῶν, οὐχ ὑπηρέτησαν αὐτῷ· τὰ δὲ, καὶ βουλόμενοι μᾶλλον
τούς τε ἄνδρας τοὺς ἐκ τῆς νήσου κομίσασθαι, καὶ τὸν πόλεμον καταλῦσαι. τοῦ δ' αὐτοῦ
χειμῶνος, Μεγαρῆς τε τὰ μακρὰ τείχη, ἃ σφῶν οἱ Ἀθηναῖοι εἶχον, κατασκάψαντες ἐς ἔ-
δαφος εἷλον· καὶ Βρασίδας μετὰ τὴν Ἀμφιπόλεως ἅλωσιν ἔχων τοὺς ξυμμάχους, στρατεύει ἐπὶ
τὴν Ἀκτὴν καλουμένην. ἔστι δὲ ἀπὸ τοῦ βασιλέως διορύγματος ἔσω προύχουσα· καὶ ὁ Ἄθως αὐτῆς
ὄρος ὑψηλὸν τελευτᾷ ἐς τὸ Αἰγαῖον πέλαγος. πόλεις δὲ ἔχει, Σάνην μὲν Ἀνδρίων ἀποικίαν,
παρ' αὐτὴν τὴν διώρυχα, ἐς τὸ πρὸς Εὔβοιαν πέλαγος τετραμμένην· τὰς δὲ ἄλλας, Θυσσὸν καὶ Κλεω-
νὰς, καὶ Ἀκροθῴους, καὶ Ὀλόφυξον, καὶ Δῖον· αἳ οἰκοῦνται ξυμμίκτοις ἔθνεσι βαρ-
βάρων διγλώσσων· καί τι καὶ Χαλκιδικὸν ἔνι βραχύ. τὸ δὲ πλεῖστον Πελασγικὸν, τῶν καὶ Λῆμνόν
ποτε καὶ Ἀθήνας Τυρσηνῶν οἰκησάντων, καὶ Βισαλτικὸν, καὶ Κρηστωνικὸν, καὶ Ἠδῶνες· κα-
τὰ δὲ μικρὰ πολίσματα οἰκοῦσι. καὶ οἱ μὲν πλείους προσεχώρησαν τῷ Βρασίδᾳ· Σάνη
δὲ, καὶ Δῖον, ἀντέστη. καὶ αὐτῶν τὴν χώραν ἐμμένων τῷ στρατῷ, ἐδῄου. ὡς δ' οὐκ ἐσή-
κουον, εὐθὺς στρατεύει ἐπὶ Τορώνην τὴν Χαλκιδικὴν, κατεχομένην ὑπὸ Ἀθηναίων·
καὶ αὐτὸν ἄνδρες ὀλίγοι ἐπῆγον, ἑτοῖμοι ὄντες τὴν πόλιν παραδοῦναι. καὶ ἀφικόμενος
νυκτὸς ἔτι καὶ περὶ ὄρθρον τῷ στρατῷ, ἐκαθέζετο πρὸς τὸ Διοσκούρειον, ὃ ἀπέχει τῆς
πόλεως τρεῖς μάλιστα σταδίους. τὴν μὲν οὖν ἄλλην πόλιν τῶν Τορωναίων, καὶ τοὺς Ἀθηναίους τοὺς ἐμφρου-
ροῦντας ἔλαθεν· οἱ δὲ πράσσοντες αὐτῷ, εἰδότες ὅτι ἥξοι, καὶ προελθόντες τινὲς
αὐτῶν λάθρᾳ ὀλίγοι, ἐτήρουν τὴν πρόσοδον· καὶ ὡς ᾔσθοντο παρόντα, ἐσκομίζουσι παρ' αὐτοὺς
ἐγχειρίδια ἔχοντας ἄνδρας ψιλοὺς ἑπτά. τοσοῦτοι γὰρ μόνοι ἀνδρῶν εἴκοσι τὸ πρῶτον ταχ-
θέντων, οὐ κατέδεισαν ἐσελθεῖν· οἱ δὲ διαδύντες διὰ τοῦ πρὸς τὸ πέλαγος τείχους, καὶ λα-
θόντες τούς τε ἐπὶ τοῦ ἀνωτάτω φυλακτηρίου φρουρούς, οὔσης τῆς πόλεως πρὸς λόφον, ἀνα-
βάντες διέφθειραν· καὶ τὴν κατὰ Καναστραῖον πυλίδα διήρουν. ὁ δὲ Βρασίδας
τῷ μὲν ἄλλῳ στρατῷ, ἡσύχαζεν, ὀλίγον προελθών· ἑκατὸν δὲ πελταστὰς προπέμπει, ὅπως
ὁπότε πύλαι τινὲς ἀνοιχθεῖεν, καὶ τὸ σημεῖον ἀρθείη, ὃ ξυνέκειτο, πρῶτοι ἐσδρά-
μοιεν. καὶ οἱ μὲν χρόνου ἐγγιγνομένου, καὶ θαυμάζοντες, κατὰ μικρὸν ἔτυχον ἐγγὺς τῆς πόλεως προσ-
ελθόντες. οἱ δὲ τῶν Τορωναίων ἔνδοθεν παρασκευάζοντες μετὰ τῶν ἐσεληλυθότων, ὡς αὐτοῖς

ἥ τε πυλὶς διῄρητο· καὶ αἱ κατὰ τὴν ἀγορὰν πύλαι τοῦ μοχλοῦ διακοπέντος ἀνεῴγοντο·
πρῶτον μὲν κατὰ τὴν πυλίδα τινὰς περιαγαγόντες ἐσεκόμισαν, ὅπως κατὰ νώτου καὶ ἀμ-
φοτέρωθεν τοὺς ἐν τῇ πόλει οὐδὲν εἰδότας ἐξαπίνης φοβήσειαν· ἔπειτα τὸ σημεῖόν τε τοῦ πυρὸς
ὡς εἴρητο ἀνέσχον· καὶ διὰ τῶν κατὰ τὴν ἀγορὰν πυλῶν τοὺς λοιποὺς ἤδη τῶν πελταστῶν
ἐσεδέχοντο· καὶ ὁ βρασίδας ἰδὼν τὸ ξύνθημα, ἔθει δρόμῳ, ἀναστήσας τὸν στρατὸν ἐμβοή-
σαντάς τε ἀθρόους καὶ ἔκπληξιν πολλὴν τοῖς ἐν τῇ πόλει παρασχόντας· καὶ οἱ μὲν κατὰ τὰς
πύλας εὐθὺς ἐσέπιπτον· οἱ δὲ κατὰ δοκοὺς τετραγώνους αἳ ἔτυχον τῷ τείχει πεπτωκότι
καὶ οἰκοδομουμένῳ πρὸς λίθων ἀνολκὴν προσκείμεναι· βρασίδας μὲν οὖν καὶ τὸ πλῆθος
εὐθὺς ἄνω καὶ ἐπὶ τὰ μετέωρα τῆς πόλεως ἐτράπετο· βουλόμενος κατ' ἄκρας καὶ διόλου ἑλεῖν γρ. βεβαίως
αὐτήν· ὁ δὲ ἄλλος ὅμιλος κατὰ πάντα ὁμοίως ἐσκεδάννυντο· τῶν δὲ τορωναίων γιγνομένης τῆς
ἁλώσεως, τὸ μὲν πολὺ οὐδὲν εἰδὸς ἐθορυβεῖτο· οἱ δὲ πράσσοντες, καὶ οἷς ταῦτα ἤρεσκε,
μετὰ τῶν ἐσελθόντων εὐθὺς ἦσαν· οἱ δὲ ἀθηναῖοι, ἔτυχον γὰρ ἐν τῇ ἀγορᾷ ὁπλῖται καθεύδοντες,
ὡς πεντήκοντα· ἐπειδὴ ᾔσθοντο, οἱ μέν τινες ὀλίγοι διαφθείρονται ἐν χερσὶν αὐτῶν· τῶν δὲ
λοιπῶν οἱ μὲν πεζῇ· οἱ δὲ ἐς τὰς ναῦς αἳ ἐφρούρουν δύο, καταφυγόντες διασῴζονται
ἐς τὴν λήκυθον τὸ φρούριον ὃ εἶχον αὐτοὶ καταλαβόντες ἄκρον τῆς πόλεως ἐς τὴν θάλασσαν ἀπει- Lecynthus
λημμένον, ἐν στενῷ ἰσθμῷ· κατέφυγον δὲ καὶ τῶν τορωναίων ἐς αὐτοὺς ὅσοι ἦσαν σφίσιν ἐπιτή-
δειοι· γεγενημένης δὲ ἡμέρας ἤδη, καὶ βεβαίως τῆς πόλεως ἐχομένης, ὁ βρασίδας, τοῖς μὲν μετὰ ἀθη-
ναίων τορωναίοις καταπεφευγόσι, κήρυγμα ἐποιήσατο, τὸν βουλόμενον ἐπὶ τὰ ἑαυτοῦ
ἐξελθόντα ἀδεῶς πολιτεύειν· τοῖς δὲ ἀθηναίοις κήρυκα προσπέμψας ἐξιέναι ἐκέλευεν ἐκ τῆς
ληκύθου ὑποσπόνδους καὶ τὰ αὐτῶν ἔχοντας ὡς οὔσης χαλκιδέων· οἱ δὲ, ἐκλείψειν Lecynthus
μὲν οὐκ ἔφασαν, σπείσασθαι δὲ σφίσιν ἐκέλευον ἡμέραν τοὺς νεκροὺς ἀνελέσθαι· ὁ δὲ, ἐσπεί-
σατο δύο· ἐν ταύταις δὲ αὐτός τε τὰς ἐγγὺς οἰκίας ἐκρατύνατο καὶ ἀθηναῖοι τὰ σφέτερα· καὶ ξύλ-
λογον τῶν τορωναίων ποιήσας, ἔλεξε τοῖς ἐν τῇ ἀκάνθῳ παραπλήσια· ὅτι οὐ δίκαιον εἴη· οὔτε
τοὺς πράξαντας πρὸς αὐτὸν τὴν λῆψιν τῆς πόλεως χείρους οὐδὲ προδότας ἡγεῖσθαι·
οὐ γὰρ ἐπὶ δουλείᾳ οὐδὲ χρήμασι πεισθέντας δρᾶσαι τοῦτο· ἀλλ' ἐπὶ ἀγαθῷ καὶ ἐλευθερίᾳ
τῆς πόλεως· οὔτε τοὺς μὴ μετασχόντας οἴεσθαι μὴ τῶν αὐτῶν τεύξεσθαι· ἀφῖχθαι γὰρ οὐ δια-
φθερῶν οὔτε πόλιν οὔτε ἰδιώτην οὐδένα· τὸ δὲ κήρυγμα ποιήσασθαι τούτου ἕνεκα τοῖς
παρ' ἀθηναίους καταπεφευγόσιν, ὡς ἡγούμενος οὐδὲν χείρους τῇ ἐκείνων φιλίᾳ· οὐδ' ἂν σφῶν
πειρασαμένους αὐτοὺς τῶν λακεδαιμονίων δοκεῖν ἧσσον, ἀλλὰ πολλῷ μᾶλλον, ὅσῳ δικαιότερα

ecynthus

πειρασομένους σφίσιν εὔνους σφίσι γενήσεσθαι· ἀπειρίᾳ γὰρ νῦν πεφοβῆσθαι. τούς τε πάντας παρασκευάζεσθαι ἐκέλευσεν ὡς βεβαίους τε ἐσομένους ξυμμάχους καὶ τὸ ἀπὸ τοῦδε ἤδη ὅ τι ἂν ἁμαρτάνωσιν αἰτίαν ἕξοντας· τὰ δὲ πρότερον οὐ σφᾶς ἀδικεῖσθαι, ἀλλ' ἐκείνους μᾶλλον ὑπ' ἄλλων κρεισσόνων· καὶ ξυγγνώμην εἶναι εἴ τι ἠναντιοῦντο. καὶ ὁ μὲν τοιαῦτα εἰπὼν καὶ παραθαρσύνας, διελθουσῶν τῶν σπονδῶν, τὰς προσβολὰς ἐποιεῖτο τῇ Ληκύθῳ· οἱ δὲ Ἀθηναῖοι ἠμύνοντό τε ἐκ φαύλου τειχίσματος καὶ ἀπ' οἰκιῶν ἐπάλξεις ἐχουσῶν· καὶ μίαν μὲν ἡμέραν ἀπεκρούσαντο· τῇ δ' ὑστεραίᾳ μηχανῆς μελλούσης προσάξεσθαι αὐτοῖς ἀπὸ τῶν ἐναντίων, ἀφ' ἧς πῦρ ἐνήσειν διενοοῦντο ἐς τὰ ξύλινα παραφράγματα, καὶ προσιόντος ἤδη τοῦ στρατεύματος, ᾗ ᾤοντο μάλιστα αὐτοὺς προσκομιεῖν τὴν μηχανὴν καὶ ἦν ἐπιμαχώτατον, πύργον ξύλινον ἐπ' οἴκημα ἀντέστησαν, καὶ ὕδατος ἀμφορέας πολλοὺς καὶ πίθους ἀνεφόρησαν καὶ λίθους μεγάλους· ἄνθρωποί τε πολλοὶ ἀνέβησαν. τὸ δὲ οἴκημα λαβὸν μεῖζον ἄχθος ἐξαπίνης κατερράγη· καὶ ψόφου πολλοῦ γενομένου τοὺς μὲν ἐγγὺς καὶ ὁρῶντας τῶν Ἀθηναίων ἐλύπησε μᾶλλον ἢ ἐφόβησεν· οἱ δὲ ἄπωθεν, καὶ μάλιστα οἱ διὰ πλείστου, νομίσαντες ταύτῃ ἑαλωκέναι ἤδη τὸ χωρίον, φυγῇ ἐς τὴν θάλασσαν καὶ τὰς ναῦς ὥρμησαν. καὶ ὁ Βρασίδας ὡς ᾔσθετο αὐτοὺς ἀπολείποντάς τε τὰς ἐπάλξεις καὶ τὸ γιγνόμενον ὁρῶν, ἐπιφερόμενος τῷ στρατῷ εὐθὺς τὸ τείχισμα λαμβάνει· καὶ ὅσους ἐγκατέλαβε, διέφθειρεν. καὶ οἱ μὲν Ἀθηναῖοι τοῖς τε πλοίοις καὶ ταῖς ναυσὶ τούτῳ τῷ τρόπῳ ἐκλιπόντες τὸ χωρίον ἐς Παλλήνην διεκομίσθησαν· ὁ δὲ Βρασίδας (ἔστι γὰρ ἐν τῇ Ληκύθῳ Ἀθηνᾶς ἱερόν, καὶ ἔτυχε κηρύξας, ὅτε ἔμελλε προσβάλλειν, τῷ ἐπιβάντι πρώτῳ τοῦ τείχους τριάκοντα μνᾶς ἀργυρίου δώσειν) νομίσας ἄλλῳ τινὶ τρόπῳ ἢ ἀνθρωπείῳ τὴν ἅλωσιν γενέσθαι, τάς τε τριάκοντα μνᾶς τῇ θεῷ ἀπέδωκεν ἐς τὸ ἱερόν, καὶ τὴν Λήκυθον καθελὼν καὶ ἀνασκευάσας, τέμενος ἀνῆκεν ἅπαν. καὶ τὸ λοιπὸν τοῦ χειμῶνος ἅ τε εἶχε καθίστατο καὶ τοῖς ἄλλοις ἐπεβούλευε· καὶ τοῦ χειμῶνος διελθόντος ὄγδοον ἔτος ἐτελεύτα τῷ πολέμῳ. Λακεδαιμόνιοι δὲ καὶ Ἀθηναῖοι ἅμα ἦρι τοῦ ἐπιγιγνομένου θέρους εὐθὺς ἐκεχειρίαν ἐποιήσαντο ἐνιαύσιον, νομίσαντες Ἀθηναῖοι μὲν οὐκ ἂν ἔτι τὸν Βρασίδαν σφῶν προσαποστῆσαι οὐδὲν πρὶν παρασκευάσαιντο καθ' ἡσυχίαν, καὶ ἅμα, εἰ καλῶς σφίσιν ἔχοι, καὶ ξυμβῆναι τὰ πλείω· Λακεδαιμόνιοι δὲ ταῦτα τοὺς Ἀθηναίους ἅπερ ἐδεδίεσαν φοβεῖσθαι, καὶ γενομένης ἀνακωχῆς κακῶν καὶ ταλαιπωρίας μᾶλλον ἐπιθυμήσειν αὐτοὺς πειρασαμένους ξυναλλαγῆναί τε καὶ τοὺς ἄνδρας σφίσιν ἀποδόντας σπονδὰς ποιήσασθαι καὶ ἐς τὸν πλείω χρόνον. τοὺς γὰρ δὴ ἄνδρας περὶ πλείονος ἐποιοῦντο κομί-

σασθαι ὡς ἔτι βρασίδας ηὐτύχει· καὶ ἔμελλον ἐπὶ μεῖζον χωρήσαντος αὐτοῦ καὶ ἀντίπαλα καταστήσαντος τῶν μὲν στέρεσθαι· τοῖς δὲ ἐκ τοῦ ἴσου ἀμυνόμενοι κινδυνεύσειν καὶ κρατήσειν. γίγνεται οὖν ἐκεχειρία αὐτοῖς τε καὶ τοῖς ξυμμάχοις ἥδε. περὶ μὲν τοῦ ἱεροῦ καὶ τοῦ μαντείου τοῦ ἀπόλλωνος τοῦ πυθίου δοκεῖ ἡμῖν χρῆσθαι τὸν βουλόμενον ἀδόλως καὶ ἀδεῶς κατὰ τοὺς πατρίους νόμους. τοῖς μὲν λακεδαιμονίοις ταῦτα δοκεῖ, καὶ τοῖς ξυμμάχοις τοῖς παροῦσι· βοιωτοὺς δὲ καὶ φωκέας πείσειν φασὶν ἐς δύναμιν προσκηρυκευόμενοι. περὶ δὲ τῶν χρημάτων τῶν τοῦ θεοῦ ἐπιμελεῖσθαι ὅπως τοὺς ἀδικοῦντας ἐξευρήσομεν, ὀρθῶς καὶ δικαίως, τοῖς πατρίοις νόμοις χρώμενοι καὶ ὑμεῖς καὶ ἡμεῖς καὶ τῶν ἄλλων οἱ βουλόμενοι τοῖς πατρίοις νόμοις χρώμενοι πάντες. περὶ μὲν οὖν τούτων ἔδοξε λακεδαιμονίοις καὶ τοῖς ξυμμάχοις ἐὰν σπονδὰς ποιῶνται οἱ ἀθηναῖοι ἐπὶ τῆς αὐτῶν μένειν ἑκατέρους ἔχοντας ἅπερ νῦν ἔχομεν· τοὺς μὲν ἐν τῷ κορυφασίῳ ἐντὸς τῆς βουφράδος καὶ τοῦ τομέως μένοντας. τοὺς δὲ ἐν κυθήροις μὴ ἐπιμισγομένους ἐς τὴν ξυμμαχίαν· μήτε ἡμᾶς πρὸς αὐτοὺς μήτε αὐτοὺς πρὸς ἡμᾶς. τοὺς δὲ ἐν νισαίᾳ καὶ μινώᾳ μὴ ὑπερβαίνοντας τὴν ὁδὸν τὴν ἀπὸ τῶν πυλῶν τῶν παρὰ τοῦ νίσου ἐπὶ τὸ ποσειδώνιον· ἀπὸ δὲ τοῦ ποσειδωνίου εὐθὺς ἐπὶ τὴν γέφυραν τὴν ἐς μινώαν· μηδὲ μεγαρέας καὶ τοὺς ξυμμάχους ὑπερβαίνειν τὴν ὁδὸν ταύτην· καὶ τὴν νῆσον ἥνπερ ἔλαβον οἱ ἀθηναῖοι ἔχοντας· μηδὲ ἐπιμισγομένους μηδετέρους μηδετέρωσε· καὶ τὰ ἐν τροιζῆνι ὅσα νῦν ἔχουσι καθ' ἃ ξυνέθεντο πρὸς ἀθηναίους· καὶ τῇ θαλάσσῃ χρωμένους ὅσα ἂν κατὰ τὴν ἑαυτῶν καὶ κατὰ τὴν ξυμμαχίαν, λακεδαιμονίους καὶ τοὺς ξυμμάχους πλεῖν μὴ μακρᾷ νηΐ· ἄλλῳ δὲ κωπήρει πλοίῳ ἐς πεντακόσια τάλαντα ἄγοντι μέτρα. κήρυκι δὲ καὶ πρεσβείᾳ καὶ ἀκολούθοις ὁπόσοις ἂν δοκῇ περὶ καταλύσεως τοῦ πολέμου καὶ δικαιώσεων ἐς πελοπόννησον καὶ ἀθήναζε σπονδὰς εἶναι ἰοῦσι καὶ ἀπιοῦσι καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλασσαν. τοὺς δὲ αὐτομόλους μὴ δέχεσθαι ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ, μήτε ἐλεύθερον μήτε δοῦλον, μήτε ὑμᾶς μήτε ἡμᾶς. δίκας τε διδόναι ὑμᾶς τε ἡμῖν καὶ ἡμᾶς ὑμῖν κατὰ τὰ πάτρια, τὰ ἀμφίλογα δίκῃ διαλύοντας ἄνευ πολέμου. τοῖς μὲν λακεδαιμονίοις καὶ τοῖς ξυμμάχοις ταῦτα δοκεῖ. εἰ δέ τι ὑμῖν εἴτε κάλλιον εἴτε δικαιότερον τούτων δοκεῖ εἶναι, ἰόντες ἐς λακεδαίμονα διδάσκετε· οὐδενὸς γὰρ ἀποστήσονται, ὅσα ἂν δίκαια λέγητε, οὔτε οἱ λακεδαιμόνιοι, οὔτε οἱ ξύμμαχοι. οἱ δὲ ἰόντες τέλος ἔχοντες ἰόντων ᾗπερ καὶ ὑμεῖς ἡμᾶς κελεύετε. αἱ δὲ σπονδαὶ ἐνιαυτὸν ἔσονται. ἔδοξε τῷ δήμῳ. ἀκαμαντὶς ἐπρυτάνευε.

Φαίνιππος ἐγραμμάτευε, Νικιάδης ἐπεστάτει. Λάχης εἶπε, τύχῃ ἀγαθῇ τῇ Ἀθηναίων, ποιεῖσθαι τὴν ἐκεχειρίαν καθ' ἃ ξυγχωροῦσι Λακεδαιμόνιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι αὐτῶν· καὶ ὡμολόγησαν ἐν τῷ δήμῳ τὴν ἐκεχειρίαν εἶναι ἐνιαυτόν, ἄρχειν δὲ τήνδε τὴν ἡμέραν, τετράδα ἐπὶ δέκα τοῦ Ἐλαφηβολιῶνος μηνός. ἐν τούτῳ δὲ τῷ χρόνῳ ἰόντας ὡς ἀλλήλους πρέσβεις καὶ κήρυκας ποιεῖσθαι τοὺς λόγους καθ' ὅτι ἔσται ἡ κατάλυσις τοῦ πολέμου. ἐκκλησίαν δὲ ποιήσαντας τοὺς στρατηγοὺς καὶ τοὺς πρυτάνεις πρῶτον περὶ τῆς εἰρήνης βουλεύσασθαι Ἀθηναίους καθ' ὅτι ἂν ἐσίῃ ἡ πρεσβεία περὶ τῆς καταλύσεως τοῦ πολέμου. σπείσασθαι δὲ αὐτίκα μάλα τὰς πρεσβείας ἐνταῦθα ἐπὶ τοῦ δήμου τὴν ἐκεχειρίαν ἐνιαυτόν. Ταῦτα ξυνέθεντο Λακεδαιμόνιοι καὶ ὡμολόγησαν καὶ οἱ ξύμμαχοι Ἀθηναίοις καὶ τοῖς ξυμμάχοις μηνὸς ἐν Λακεδαίμονι Γεραστίου δωδεκάτῃ. ξυνετίθεντο δὲ καὶ ἐσπένδοντο Λακεδαιμονίων μὲν οἵδε· Ταῦρος Ἐχετιμίδα, Ἀθήναιος Περικλείδα, Φιλοχαρίδας Ἐρυξιλαΐδα· Κορινθίων δὲ Αἰνέας Ὠκύτου, Εὐφαμίδας Ἀριστωνύμου· Σικυωνίων δὲ Δαμότιμος Ναυκράτους, Ὀνάσιμος Μεγακλέους· Μεγαρέων δὲ Νίκασος Κεφάλου, Μενεκράτης Ἀμφιδώρου· Ἐπιδαυρίων δὲ Ἀμφίας Εὐπαΐδα· Ἀθηναίων δὲ οἱ στρατηγοὶ Νικόστρατος Διειτρέφους, Νικίας Νικηράτου, Αὐτοκλῆς Τολμαίου. ἡ μὲν δὴ ἐκεχειρία αὕτη ἐγένετο, καὶ ξυνῇσαν ἐν αὐτῇ περὶ τῶν μειζόνων σπονδῶν διὰ παντὸς ἐς λόγους.

Περὶ δὲ τὰς ἡμέρας ταύτας αἷς ἐπήρχοντο Σκιώνη ἐν τῇ Παλλήνῃ πόλις ἀπέστη ἀπ' Ἀθηναίων πρὸς Βρασίδαν. φασὶ δὲ οἱ Σκιωναῖοι Πελληνῆς μὲν εἶναι ἐκ Πελοποννήσου, πλέοντες δ' ἀπὸ Τροίας σφῶν τοὺς πρώτους κατενεχθῆναι ἐς τὸ χωρίον τοῦτο τῷ χειμῶνι ᾧ ἐχρήσαντο Ἀχαιοί, καὶ αὐτοῦ οἰκῆσαι. ἀποστᾶσι δ' αὐτοῖς ὁ Βρασίδας διέπλευσε νυκτὸς ἐς τὴν Σκιώνην, τριήρει μὲν φιλίᾳ προπλεούσῃ, αὐτὸς δὲ ἐν κελητίῳ ἄπωθεν ἐφεπόμενος, ὅπως, εἰ μέν τινι τοῦ κέλητος μείζονι πλοίῳ περιτυγχάνοι, ἡ τριήρης ἀμύνοι αὐτῷ, ἀντιπάλου δὲ ἄλλης τριήρους ἐπιγενομένης οὐ πρὸς τὸ ἔλασσον νομίζων τρέψεσθαι, ἀλλ' ἐπὶ τὴν ναῦν, καὶ ἐν τούτῳ αὑτὸν διασώσειν. περαιωθεὶς δὲ καὶ ξύλλογον ποιήσας τῶν Σκιωναίων ἔλεγεν ἅ τε ἐν τῇ Ἀκάνθῳ καὶ Τορώνῃ, καὶ προσέτι φάσκων ἀξιωτάτους αὐτοὺς εἶναι ἐπαίνου, οἵτινες τῆς Παλλήνης ἐν τῷ ἰσθμῷ ἀπειλημμένης ὑπὸ Ἀθηναίων Ποτείδαιαν ἐχόντων καὶ ὄντες οὐδὲν ἄλλο ἢ νησιῶται αὐτεπάγγελτοι ἐχώρησαν πρὸς τὴν ἐλευθερίαν καὶ οὐκ ἀνέμειναν ἀτολμίᾳ ἀνάγκην σφίσι προσγενέσθαι περὶ τοῦ φανερῶς οἰκείου ἀγαθοῦ· σημεῖόν τ' εἶναι τοῦ καὶ ἄλλο τι ἂν αὐτοὺς τῶν μεγίστων ἀνδρείως ὑπομεῖναι· εἴ τε θήσεται κατὰ νοῦν τὰ πράγματα, πιστοτάτους τε τῇ ἀλη

θαν ἡγήσεσθαι αὐτοὺς λακεδαιμονίοις φίλοις καὶ τἆλλα τιμήσειν. καὶ οἱ μὲν σκιωναῖοι, ἐπήρθη-
σάν τε τοῖς λόγοις καὶ θαρσήσαντες πάντες ὁμοίως καὶ οἷς πρότερον μὴ ἤρεσκε τὰ πρασσόμενα·
τόν τε πόλεμον διενοοῦντο προθύμως οἴσειν, καὶ τὸν βρασίδαν· τά τ' ἄλλα καλῶς ἐδέξαντο·
καὶ δημοσίᾳ μὲν χρυσῷ στεφάνῳ ἀνέδησαν ὡς ἐλευθεροῦντα τὴν ἑλλάδα ἰδίᾳ δὲ,
ἐταινίουν τε καὶ προσήρχοντο ὡς ἀθλητῇ. ὁ δὲ, τό τε παραυτίκα φυλακήν τινα
αὐτοῖς ἐγκαταλιπὼν διέβη πάλιν καὶ ὕστερον οὐ πολλῷ στρατιὰν πλείω ἐπεραίωσε·
βουλόμενος μετ' αὐτῶν τῆς τε μένδης καὶ τῆς ποτιδαίας ἀποπειρᾶσαι. ἡγούμενος καὶ
τοὺς ἀθηναίους βοηθῆσαι ἂν ὡς ἐς νῆσον· καὶ βουλόμενος φθάσαι. καί τι αὐτῷ καὶ ἐπράσσετο
ἐς τὰς πόλεις ταύτας προδοσίας πέρι. καὶ ὁ μὲν ἔμελλεν ἐγχειρήσειν ταῖς πόλεσι ταύταις·
ἐν τούτῳ δὲ, τριήρει οἱ τὴν ἐκεχειρίαν περιαγγέλλοντες ἀφικνοῦνται παρ' αὐτόν. ἀθηναίων
μὲν ἀριστώνυμος, λακεδαιμονίων δὲ ἀθήναιος. καὶ ἡ μὲν στρατιὰ πάλιν διέβη ἐς τορώνην·
οἱ δὲ, τῷ βρασίδᾳ ἀνήγγελλον τὴν ξυνθήκην· καὶ ἐδέξαντο πάντες οἱ ἐπὶ θρᾴκης
ξύμμαχοι λακεδαιμονίων τὰ πεπραγμένα. ἀριστώνυμος δὲ, τοῖς μὲν ἄλλοις κατῄνει·
σκιωναίους δὲ αἰσθόμενος ἐκ λογισμοῦ τῶν ἡμερῶν ὅτι ὕστερον ἀφεστήκοιεν, οὐκ ἔφη ἐνσπόν-
δους ἔσεσθαι. βρασίδας δὲ ἀντέλεγε πολλὰ ὡς πρότερον· καὶ οὐκ ἀφίει τὴν πόλιν.
ὡς δ' ἀπήγγελλεν ἐς τὰς ἀθήνας ὁ ἀριστώνυμος περὶ αὐτῶν, οἱ ἀθηναῖοι εὐθὺς ἑτοῖμοι
ἦσαν στρατεύειν ἐπὶ τὴν σκιώνην. οἱ δὲ λακεδαιμόνιοι πρέσβεις πέμψαντες παραβήσε-
σθαι ἔφασαν αὐτοὺς τὰς σπονδάς. καὶ τῆς πόλεως ἀντεποιοῦντο, βρασίδᾳ πι-
στεύοντες. δίκῃ τε ἑτοῖμοι ἦσαν περὶ αὐτῆς κρίνεσθαι. οἱ δὲ δίκῃ μὲν, οὐκ ἤθελον
κινδυνεύειν. στρατεύειν δὲ ὡς τάχιστα ὀργὴν ποιούμενοι εἰ καὶ οἱ ἐν ταῖς νήσοις ἤδη ὄντες ἀξι-
οῦσι σφῶν ἀφίστασθαι. τῇ κατὰ γῆν λακεδαιμονίων ἰσχύϊ ἀνωφελεῖ πιστεύοντες. εἶχε
δὲ καὶ ἡ ἀλήθεια περὶ τῆς ἀποστάσεως μᾶλλον ᾗ οἱ ἀθηναῖοι ἐδικαίουν. δύο γὰρ ἡμέραις ὕστερον
ἀπέστησαν οἱ σκιωναῖοι. ψήφισμά τ' εὐθὺς ἐποιήσαντο, κλέωνος γνώμῃ πείσαντες, σκιω-
ναίους ἐξελεῖν τε καὶ ἀποκτεῖναι· καὶ τἆλλα ἡσυχάζοντες ἐς τοῦτο παρεσκευάζοντο.
ἐν τούτῳ δὲ, μένδη ἀφίσταται αὐτῶν. πόλις ἐν τῇ παλλήνῃ, ἐρετριῶν ἀποικία. καὶ αὐτοὺς
ἐδέξατο ὁ βρασίδας. οὐ νομίζων ἀδικεῖν, ὅτι ἐν τῇ ἐκεχειρίᾳ φανερῶς προσ-
εχώρησαν. ἔστι γὰρ ἃ καὶ αὐτὸς ἐνεκάλει τοῖς ἀθηναίοις παραβαίνειν τὰς σπονδάς. διὸ καὶ
οἱ μενδαῖοι μᾶλλον ἐτόλμησαν, τήν τε τοῦ βρασίδου γνώμην ὁρῶντες ἑτοίμην. τεκμαι-
ρόμενοι καὶ ἀπὸ τῆς σκιώνης ὅτι οὐ προυδίδου. καὶ ἅμα τῶν πρασσόντων σφίσιν ὀλίγων

ὄντων, καὶ ὡς τὸ πρῶτον ἐμέλλησαν οὐκ ἀνῆκαν, ἀλλὰ περὶ σφίσιν αὐτοῖς φοβούμενοι τὸ κατάδηλον· καὶ καταβιασάμενοι παρὰ γνώμην τοὺς πολλούς. οἱ δὲ Ἀθηναῖοι εὐθὺς πυθόμενοι, πολλῷ ἔτι μᾶλλον ὀργισθέντες παρεσκευάζοντο ἐπ' ἀμφοτέρας τὰς πόλεις. καὶ Βρασίδας προσδεχόμενος τὸν ἐπίπλουν αὐτῶν ὑπεκκομίζει ἐς Ὄλυνθον τὴν Χαλκιδικὴν παῖδας καὶ γυναῖκας τῶν Σκιωναίων καὶ Μενδαίων, καὶ τῶν Πελοποννησίων αὐτοῖς πεντακοσίους ὁπλίτας διέπεμψε καὶ πελταστὰς Χαλκιδέων τριακοσίους, ἄρχοντά τε ἀμφοτέρων Πολυδαμίδαν. καὶ οἱ μὲν τὰ περὶ σφᾶς αὐτοὺς ὡς ἐν τάχει παρεσομένων τῶν Ἀθηναίων κοινῇ ἐξηρτύοντο. Βρασίδας δὲ καὶ Περδίκκας ἐν τούτῳ στρατεύουσιν ἅμα ἐπὶ Ἀρραβαῖον τὸ δεύτερον ἐς Λύγκον, καὶ ἦγον ὁ μὲν ὧν ἐκράτει Μακεδόνων τὴν δύναμιν καὶ τῶν ἐνοικούντων Ἑλλήνων ὁπλίτας, ὁ δὲ πρὸς τοῖς αὑτοῦ περιλοίποις τῶν Πελοποννησίων Χαλκιδέας καὶ Ἀκανθίους καὶ τῶν ἄλλων κατὰ δύναμιν ἑκάστων. σύμπαν δὲ τὸ ὁπλιτικὸν τῶν Ἑλλήνων τρισχίλιοι μάλιστα. ἱππῆς δ' οἱ πάντες ἠκολούθουν Μακεδόνων ξὺν Χαλκιδεῦσιν ὀλίγου ἐς χιλίους, καὶ ἄλλος ὅμιλος τῶν βαρβάρων πολύς. ἐσβαλόντες δὲ ἐς τὴν Ἀρραβαίου καὶ εὑρόντες ἀντεστρατοπεδευμένους αὐτοῖς τοὺς Λυγκηστάς, ἀντεκαθέζοντο καὶ αὐτοί. καὶ ἐχόντων τῶν μὲν πεζῶν λόφον ἑκατέρωθεν, πεδίου δὲ τοῦ μέσου ὄντος, οἱ ἱππῆς ἐς αὐτὸ καταδραμόντες ἱππομάχησαν πρῶτον ἀμφοτέρων. ἔπειτα δὲ καὶ ὁ Βρασίδας καὶ ὁ Περδίκκας, προελθόντων προτέρων ἀπὸ τοῦ λόφου μετὰ τῶν ἱππέων τῶν Λυγκηστῶν ὁπλιτῶν καὶ ἑτοίμων ὄντων μάχεσθαι, ἀντεπαγαγόντες καὶ αὐτοὶ ξυνέβαλον καὶ ἔτρεψαν τοὺς Λυγκηστάς. καὶ πολλοὺς μὲν διέφθειραν· οἱ δὲ λοιποὶ διαφυγόντες πρὸς τὰ μετέωρα ἡσύχαζον. μετὰ δὲ τοῦτο τροπαῖον στήσαντες, δύο μὲν ἢ τρεῖς ἡμέρας ἐπέσχον τοὺς Ἰλλυριοὺς μένοντες, οἳ ἔτυχον τῷ Περδίκκᾳ μισθοῦ μέλλοντες ἥξειν. ἔπειτα ὁ Περδίκκας ἐβούλετο προϊέναι ἐπὶ τὰς τοῦ Ἀρραβαίου κώμας καὶ μὴ καθῆσθαι. Βρασίδας δὲ τῆς τε Μένδης περιορώμενος, μὴ τῶν Ἀθηναίων πρότερον ἐπιπλευσάντων τι πάθῃ, καὶ ἅμα τῶν Ἰλλυριῶν οὐ παρόντων, οὐ πρόθυμος ἦν, ἀλλὰ ἀναχωρεῖν μᾶλλον. καὶ ἐν τούτῳ διαφερομένων αὐτῶν, ἠγγέλθη ὅτι καὶ οἱ Ἰλλυριοὶ μετ' Ἀρραβαίου εἶεν προδόντες Περδίκκαν γεγένηνται· ὥστε ἤδη ἀμφοτέροις μὲν δοκοῦν ἀναχωρεῖν διὰ τὸ δέος αὐτῶν ὄντων ἀνθρώπων μαχίμων, κυρωθὲν δὲ οὐδὲν ἐκ τῆς διαφορᾶς ὁπηνίκα χρὴ ὁρμᾶσθαι, νυκτός τε ἐπιγενομένης, οἱ μὲν Μακεδόνες καὶ τὸ πλῆθος τῶν βαρβάρων εὐθὺς φοβηθέντες, ὅπερ φιλεῖ μεγάλα στρατόπεδα ἀσαφῶς ἐκπλήγνυσθαι, καὶ νομίσαντες πολλαπλασίους μὲν ἐπιέναι ἢ ὅσοι ἦλθον, ὅσον δὲ οὔπω παρεῖναι, καταστάντες ἐς αἰφνί-

διὰ φόβου ἐχώρουν ἐπ' οἴκου· καὶ τὸν Περδίκκαν τὸ πρῶτον οὐκ αἰσθανόμενον ἠνάγκασαν, ἐπειδὴ ἔγνω, καὶ πρὶν τὸν Βρασίδαν ἰδεῖν (ἀπωτέρω γὰρ πολὺ ἀλλήλων ἐστρατοπεδεύοντο) προαπελθεῖν. Βρασίδας δὲ ἅμα τῇ ἕῳ, ὡς εἶδε τοὺς Μακεδόνας προκεχωρηκότας, τούς τε Ἰλλυριοὺς καὶ τὸν Ἀρραβαῖον μέλλοντας ἐπιέναι, ξυναγαγὼν καὶ αὐτὸς ἐς τετράγωνον τάξιν τοὺς ὁπλίτας καὶ τὸν ψιλὸν ὅμιλον ἐς μέσον λαβών, διενοεῖτο ἀναχωρεῖν. ἐκδρόμους δέ, εἴ πῃ προσβάλλοιεν αὐτοῖς, ἔταξε τοὺς νεωτάτους, καὶ αὐτὸς λογάδας ἔχων τριακοσίους τελευταῖος γνώμην εἶχεν ὑποχωρῶν τοῖς τῶν ἐναντίων πρώτοις προσκεισομένοις ἀνθιστάμενος ἀμύνεσθαι. καὶ πρὶν τοὺς πολεμίους ἐγγὺς εἶναι, ὡς διὰ ταχέων παρεκελεύσατο τοῖς στρατιώταις τοιάδε. Δημηγορία Βρασίδου

Εἰ μὴ ὑπώπτευον, ἄνδρες Πελοποννήσιοι, ὑμᾶς τῷ τε μεμονῶσθαι καὶ ὅτι βάρβαροι οἱ ἐπιόντες καὶ πολλοί, ἔκπληξιν ἔχειν, οὐκ ἂν ὁμοίως διδαχὴν ἅμα τῇ παρακελεύσει ἐποιούμην· νῦν δὲ πρὸς μὲν τὴν ἀπόλειψιν τῶν ἡμετέρων καὶ τὸ πλῆθος τῶν ἐναντίων βραχεῖ ὑπομνήματι καὶ παραινέσει τὰ μέγιστα πειράσομαι πείθειν. ἀγαθοῖς γὰρ εἶναι ὑμῖν προσήκει τὰ πολέμια οὐ διὰ ξυμμάχων παρουσίαν ἑκάστοτε, ἀλλὰ δι' οἰκείαν ἀρετήν, καὶ μηδὲν πλῆθος πεφοβῆσθαι ἑτέρων, οἵ γε μηδὲ ἀπὸ πολιτειῶν τοιούτων ἥκετε, ἐν αἷς οὐ πολλοὶ ὀλίγων ἄρχουσιν, ἀλλὰ πλειόνων μᾶλλον ἐλάσσους, οὐκ ἄλλῳ τινὶ κτησάμενοι τὴν δυναστείαν ἢ τῷ μαχόμενοι κρατεῖν. βαρβάρους δέ, οὓς νῦν ἀπειρίᾳ δέδιτε, μαθεῖν χρή, ἐξ ὧν τε προηγώνισθε τοῖς Μακεδόσιν αὐτῶν καὶ ἀφ' ὧν ἐγὼ εἰκάζω τε καὶ ἄλλων ἀκοῇ ἐπίσταμαι, οὐ δεινοὺς ἐσομένους. καὶ γὰρ ὅσα μὲν τῷ ὄντι ἀσθενῆ ὄντα τῶν πολεμίων δόκησιν ἔχει ἰσχύος, διδαχὴ ἀληθὴς προσγενομένη περὶ αὐτῶν ἐθάρσυνε μᾶλλον τοὺς ἀμυνομένους· οἷς δὲ βεβαίως τι πρόσεστιν ἀγαθόν, μὴ προειδώς τις αὐτοῖς τολμηρότερον ἂν προσφέροιτο. οὗτοι δὲ τὴν μέλλησιν μὲν ἔχουσι τοῖς ἀπείροις φοβεράν· καὶ γὰρ πλήθει ὄψεως δεινοὶ καὶ βοῆς μεγέθει ἀφόρητοι, ἥ τε διὰ κενῆς ἐπανάσεισις τῶν ὅπλων ἔχει τινὰ δήλωσιν ἀπειλῆς. προσμῖξαι δὲ τοῖς ὑπομένουσιν αὐτὰ οὐχ ὁμοῖοι· οὔτε γὰρ τάξιν ἔχοντες αἰσχυνθεῖεν ἂν λιπεῖν τινὰ χώραν βιαζόμενοι, ἥ τε φυγὴ καὶ ἡ ἔφοδος αὐτῶν ἴσην ἔχουσα δόξαν τοῦ καλοῦ ἀνεξέλεγκτον καὶ τὸ ἀνδρεῖον ἔχει· αὐτοκράτωρ δὲ μάχη μάλιστ' ἂν καὶ πρόφασιν τοῦ σῴζεσθαί τινι πρεπόντως πορίσειε. τοῦ τε ἐς χεῖρας ἐλθεῖν πιστότερον τὸ ἐκφοβήσειν ὑμᾶς ἀκινδύνως ἡγοῦνται· ἐκείνῳ γὰρ ἂν πρὸ τούτου ἐχρῶντο. σαφῶς τε πᾶν τὸ προϋπάρχον δεινὸν ἀπ' αὐτῶν ὁρᾶτε, ἔργῳ μὲν βραχὺ ὄν, ὄψει δὲ καὶ ἀκοῇ κατασπέρχον. ὃ ὑπομείναντες ἐπιφερόμενον καὶ ὅταν καιρὸς ᾖ κόσμῳ καὶ τάξει

αὖθις ὑπαγαγόντας, ὥστε τὸ ἀσφαλὲς θᾶσσον ἀφίξεσθε· καὶ γνώσεσθε τὸ λοιπὸν ὅτι οἱ τοιοῦτοι ὄχλοι τοῖς μὲν τὴν πρώτην ἔφοδον δεξαμένοις ἄπωθεν ἀπειλαῖς τὸ ἀνδρεῖον μελλήσει ἐπικομποῦσιν· οἳ δ᾽ ἂν εἴξωσιν αὐτοῖς, κατὰ πόδας τὸ εὔψυχον ἐν τῷ ἀσφαλεῖ ὀξεῖς ἐνδείκνυνται.

* Τοιαῦτα ὁ Βρασίδας παραινέσας, ὑπῆγε τὸ στράτευμα. οἱ δὲ βάρβαροι ἰδόντες, πολλῇ βοῇ καὶ θορύβῳ προσέκειντο, νομίσαντες φεύγειν τε αὐτὸν καὶ καταλαβόντες διαφθερεῖν. καὶ ὡς αὐτοῖς αἵ τε ἐκδρομαὶ ὅπῃ προσπίπτοιεν ἀπήντων, καὶ αὐτὸς ἔχων τοὺς λογάδας ἐπικειμένους ὑφίστατο, τῇ τε πρώτῃ ὁρμῇ παρὰ γνώμην ἀντέστησαν, καὶ τὸ λοιπὸν ἐπιφερομένους μὲν δεχόμενοι ἠμύνοντο, ἡσυχαζόντων δὲ, αὐτοὶ ὑπεχώρουν. τότε δὴ τῶν μετὰ τοῦ Βρασίδου Ἑλλήνων ἐν τῇ εὐρυχωρίᾳ, οἱ πολλοὶ τῶν βαρβάρων ἀπέσχοντο. μέρος δέ τι καταλιπόντες αὐτοῖς ἐπακολουθοῦν προσβάλλειν, οἱ λοιποὶ χωρήσαντες δρόμῳ ἐπί τε τοὺς φεύγοντας τῶν Μακεδόνων οἷς ἐντύχοιεν ἔκτεινον. καὶ τὴν ἐσβολὴν ἥ ἐστι μεταξὺ δυοῖν λόφοιν στενὴ ἐς τὴν Ἀρραβαίου φθάσαντες προκατέλαβον, εἰδότες, οὐκ οὖσαν ἄλλην τῷ Βρασίδᾳ ἀναχώρησιν· καὶ προσιόντος αὐτοῦ ἐς αὐτὸ ἤδη τὸ ἄπορον τῆς ὁδοῦ κυκλοῦνται ὡς ἀπολημψόμενοι. ὁ δὲ γνοὺς προεῖπε τοῖς μεθ᾽ αὑτοῦ τριακοσίοις, ὃν ᾤετο μᾶλλον ἂν ἑλεῖν τῶν λόφων χωρήσαντας πρὸς αὐτὸν δρόμῳ ὡς τάχιστα ἕκαστος δύναται ἄνευ τάξεως πειρᾶσαι ἀπ᾽ αὐτοῦ ἐκκροῦσαι τοὺς ἤδη ἐπόντας βαρβάρους, πρὶν καὶ τὴν πλέονα κύκλωσιν σφῶν αὐτόσε προσμεῖξαι. καὶ οἱ μὲν προσπεσόντες ἐκράτησάν τε τῶν ἐπὶ τοῦ λόφου, καὶ ἡ πλείων ἤδη στρατιὰ τῶν Ἑλλήνων, ῥᾷον πρὸς αὐτὸν ἐπορεύετο. οἱ γὰρ βάρβαροι καὶ ἐφοβήθησαν τῆς τροπῆς αὐτοῖς ἐνταῦθα γενομένης σφῶν ἀπὸ τοῦ μετεώρου, καὶ ἐς τὸ πλέον οὐκέτι ἐπηκολούθουν, νομίζοντες καὶ ἐν μεθορίοις εἶναι αὐτοὺς ἤδη καὶ διαπεφευγέναι. Βρασίδας δὲ ὡς ἀντελάβετο τῶν μετεώρων κατὰ ἀσφάλειαν μᾶλλον ἰὼν αὐθήμερον ἀφικνεῖται ἐς Ἄρνισαν πρῶτον τῆς Περδίκκου ἀρχῆς. καὶ αὐτοὶ ὀργιζόμενοι οἱ στρατιῶται τῇ προαναχωρήσει τῶν Μακεδόνων, ὅσοις ἐνέτυχον κατὰ τὴν ὁδὸν ζεύγεσιν αὐτῶν βοεικοῖς ἢ εἴ τινι σκεύει ἐκπεπτωκότι, οἷα ἐν νυκτερινῇ καὶ φοβερᾷ ἀναχωρήσει εἰκὸς ἦν ξυμβῆναι, τὰ μὲν ὑπολύοντες κατέκοπτον, τῶν δὲ οἰκείωσιν ἐποιοῦντο. ἀπὸ τούτου τε πρῶτον Περδίκκας Βρασίδαν τε πολέμιον ἐνόμισε, καὶ ἐς τὸ λοιπὸν Πελοποννησίων τῇ μὲν γνώμῃ δι᾽ Ἀθηναίους οὐ ξύνηθες μῖσος εἶχε, τῶν δὲ ἀναγκαίων ξυμφόρων διαναστὰς ἔπρασσεν ὅτῳ τρόπῳ τάχιστα τοῖς μὲν ξυμβήσεται, τῶν δὲ ἀπαλλάξεται. Βρασίδας δὲ ἀναχωρήσας ἐκ Μακεδονίας ἐς Τορώνην, καταλαμβάνει Ἀθηναίους Μένδην ἤδη ἔχοντας.

καὶ αὐτοῦ ἡσυχάζων ἐς μὲν τὴν Παλλήνην ἀδύνατος ἤδη ἐνόμιζεν εἶναι διαβὰς τιμωρεῖν· τὴν δὲ Τορώνην ἐν φυλακῇ εἶχεν. ὑπὸ γὰρ τὸν αὐτὸν χρόνον τοῖς ἐν τῇ Λύγκῳ ἐξέπλευσαν ἐπί τε τὴν Μένδην καὶ τὴν Σκιώνην οἱ Ἀθηναῖοι ὥσπερ παρεσκευάζοντο ναυσὶ μὲν πεντήκοντα, ὧν ἦσαν δέκα Χῖαι· ὁπλίταις δὲ χιλίοις ἑαυτῶν καὶ τοξόταις ἑξακοσίοις· καὶ Θρᾳξὶ μισθωτοῖς χιλίοις· καὶ ἄλλοις τῶν αὐτόθεν ξυμμάχων πελτασταῖς· ἐστρατήγει δὲ Νικίας ὁ Νικηράτου· καὶ Νικόστρατος ὁ Διειτρέφους. ἄραντες δὲ ἐκ Ποτειδαίας ταῖς ναυσὶ καὶ σχόντες κατὰ τὸ Ποσειδώνιον, ἐχώρουν ἐς τοὺς Μενδαίους. οἱ δὲ αὐτοί τε καὶ Σκιωναίων τριακόσιοι βεβοηθηκότες· Πελοποννησίων τε οἱ ἐπίκουροι ξύμπαντες ἑπτακόσιοι ὁπλῖται· καὶ Πολυδαμίδας ὁ ἄρχων αὐτῶν, ἔτυχον ἐξεστρατοπεδευμένοι ἔξω τῆς πόλεως ἐπὶ λόφου καρτεροῦ. καὶ αὐτοῖς Νικίας μὲν Μεθωναίους τε ἔχων εἴκοσι καὶ ἑκατὸν ψιλούς· καὶ λογάδας τῶν Ἀθηναίων ὁπλιτῶν ἑξήκοντα· καὶ τοὺς τοξότας ἅπαντας κατὰ ἀτραπόν τινα τοῦ λόφου πειρώμενος προσβῆναι· καὶ τραυματιζόμενος ὑπ᾽ αὐτῶν, οὐκ ἐδυνήθη βιάσασθαι· Νικόστρατος δὲ ἄλλῃ ἐφόδῳ ἐκ πλείονος παντὶ τῷ ἄλλῳ στρατοπέδῳ ἐπιὼν τῷ λόφῳ ὄντι δυσπροσβάτῳ, καὶ πάνυ ἐθορυβήθη· καὶ ἐς ὀλίγον ἀφίκετο, πᾶν τὸ στράτευμα τῶν Ἀθηναίων νικηθῆναι· καὶ ταύτῃ μὲν τῇ ἡμέρᾳ ὡς οὐκ ἐνέδοσαν οἱ Μενδαῖοι καὶ οἱ ξύμμαχοι, οἱ Ἀθηναῖοι ἀναχωρήσαντες, ἐστρατοπεδεύσαντο. καὶ οἱ Μενδαῖοι νυκτὸς ἐπελθούσης, ἐς τὴν πόλιν ἀπῆλθον. τῇ δ᾽ ὑστεραίᾳ οἱ μὲν Ἀθηναῖοι περιπλεύσαντες ἐς τὸ πρὸς Σκιώνης, τό τε προάστειον εἷλον· καὶ τὴν ἡμέραν ἅπασαν ἐδῄουν τὴν γῆν, οὐδενὸς ἐπεξιόντος· ἦν γάρ τι καὶ στασιασμοῦ ἐν τῇ πόλει· οἱ δὲ τριακόσιοι τῶν Σκιωναίων τῆς ἐπιούσης νυκτός, ἀπεχώρησαν ἐπ᾽ οἴκου· καὶ τῇ ἐπιγιγνομένῃ ἡμέρᾳ, Νικίας μὲν τῷ ἡμίσει τοῦ στρατοῦ προϊὼν ἐς τὰ μεθόρια τῶν Σκιωναίων, τὴν γῆν ἐδῄου· Νικόστρατος δὲ τοῖς λοιποῖς κατὰ τὰς ἄνω πύλας ᾗ ἐπὶ Ποτειδαίας ἔρχονται, προσεκάθητο τῇ πόλει. ὁ δὲ Πολυδαμίδας, ἔτυχε γὰρ ταύτῃ τοῖς Μενδαίοις καὶ ἐπικούροις ἐντὸς τοῦ τείχους τὰ ὅπλα κείμενα, διατάσσει τε ὡς ἐς μάχην· καὶ παρῄνει τοῖς Μενδαίοις ἐπεξιέναι· καί τινος αὐτῷ τῶν ἀπὸ τοῦ δήμου ἀντειπόντος κατὰ τὸ στασιωτικὸν ὅτι οὐκ ἐπέξεισιν· οὐδὲ δέοιτο πολεμεῖν· καὶ ὡς ἀντεῖπεν ἐπισπασθέντος τε τῇ χειρὶ ὑπ᾽ αὐτοῦ καὶ θορυβηθέντος· ὁ δῆμος εὐθὺς ἀναλαβὼν τὰ ὅπλα περιοργὴς ἐχώρει ἐπί τε Πελοποννησίους· καὶ τοὺς τὰ ἐναντία σφίσι μετ᾽ αὐτῶν πράξαντας· καὶ προσπεσόντες τρέπουσιν ἅμα μὲν μάχῃ αἰφνιδίῳ· ἅμα δὲ τοῖς Ἀθηναίοις τῶν πυλῶν ἀνοιγομένων φοβηθέντας· ᾠήθησαν γὰρ ἀπὸ προειρημένου τινὸς αὐτοῖς τὴν ἐπιχείρησιν γενέσθαι· καὶ οἱ μὲν ἐς τὴν ἀκρόπολιν ὅσοι μὴ αὐτίκα διεφθάρησαν κατέφυγον· οἱ δὲ Ἀθηναῖοι ἤδη γὰρ καὶ ὁ Νικίας ἐπανα

στρατιώτας, πρὸς τὴν πόλιν· ἐσπεσόντες δὲ τὴν Μένδην, πόλιν οὐκ ἀπὸ ξυμβάσεως ἀνοιχθεῖσαν,
ἁπάσῃ τῇ στρατιᾷ ὡς κατὰ κράτος ἑλόντες διήρπασαν· καὶ μόλις οἱ στρατηγοὶ κατέσχον ὥστε
μὴ καὶ τοὺς ἀνθρώπους διαφθείρεσθαι· καὶ τοὺς μὲν μενδαίους μετὰ ταῦτα πολιτεύεσθαι ἐκέλευον ὥσπερ εἰώθεσαν,
αὐτοὺς κρίναντας ἐν σφίσιν αὐτοῖς εἴ τινας ἡγοῦνται αἰτίους εἶναι τῆς ἀποστάσεως· τοὺς δὲ ἐν τῇ
ἀκροπόλει ἀπετείχισαν ἑκατέρωθεν τείχει ἐς θάλασσαν· καὶ φυλακὴν ἐπικαθίσταντο· ἐπειδὴ δὲ τὰ
περὶ τὴν μένδην κατέσχον, ἐπὶ τὴν σκιώνην ἐχώρουν· οἱ δὲ ἀντεπεξελθόντες αὐτοὶ καὶ πελοπον-
νήσιοι ἱδρύθησαν ἐπὶ λόφου καρτεροῦ πρὸ τῆς πόλεως· ὃν εἰ μὴ ἕλοιεν οἱ ἐναντίοι, οὐκ ἐγίγνετο σφῶν
ἡ περιτείχισις· προσβαλόντες δ᾽ αὐτῷ κατὰ κράτος οἱ ἀθηναῖοι καὶ μάχῃ ἐκκρούσαντες τοὺς
ἐπόντας, ἐστρατοπεδεύσαντό τε καὶ ἐς τὸν περιτειχισμὸν τροπαῖον στήσαντες παρεσκευάζοντο· καὶ αὐτῶν
οὐ πολὺ ὕστερον ἤδη ἐν ἔργῳ ὄντων οἱ ἐκ τῆς ἀκροπόλεως ἐν τῇ μένδῃ πολιορκούμενοι ἐπίκουροι βια-
σάμενοι παρὰ θάλασσαν τὴν φυλακὴν, νυκτὸς ἀφικνοῦνται· καὶ διαφυγόντες οἱ πλεῖστοι τὸ ἐπὶ τῇ
σκιώνῃ στρατόπεδον ἐσῆλθον ἐς αὐτήν· περιτειχιζομένης δὲ τῆς σκιώνης, περδίκκας τοῖς τῶν ἀθηναίων
στρατηγοῖς ἐπικηρυκευσάμενος, ὁμολογίαν ποιεῖται πρὸς τοὺς ἀθηναίους διὰ τὴν τοῦ βρασίδου ἔχθραν
περὶ τῆς ἐκ τῆς λύγκου ἀναχωρήσεως, εὐθὺς τότε ἀρξάμενος πράσσειν· καὶ ἐτύγχανε γὰρ τότε ἰσχαγόρας
ὁ λακεδαιμόνιος στρατιὰν μέλλων πεζῇ πορεύσειν ὡς βρασίδαν· ὁ δὲ περδίκκας, ἅμα
μὲν κελεύοντος τοῦ νικίου, ἐπειδὴ ξυνεβεβήκει, ἔνδηλόν τι ποιεῖν τοῖς ἀθηναίοις βεβαιότητος
πέρι· ἅμα δ᾽ αὐτὸς οὐκέτι βουλόμενος πελοποννησίους ἐς τὴν αὑτοῦ ἀφικνεῖσθαι, παρασκευάσας
τοὺς ἐν θεσσαλίᾳ ξένους, χρώμενος αἰεὶ τοῖς πρώτοις, διεκώλυσε τὸ στράτευμα καὶ τὴν παρα-
σκευὴν, ὥστε μηδὲ πειρᾶσθαι θεσσαλῶν· ἰσχαγόρας μέντοι καὶ ἀμεινίας καὶ ἀριστεὺς αὐτοί τε
ὡς βρασίδαν ἀφίκοντο, ἐπιδεῖν πεμψάντων λακεδαιμονίων τὰ πράγματα· καὶ τῶν
ἡβώντων αὐτῶν παρανόμως ἄνδρας ἐξῆγον ἐκ σπάρτης, ὥστε τῶν πόλεων ἄρχοντας καθιστάναι·
καὶ μὴ τοῖς ἐντυχοῦσιν ἐπιτρέπειν· καὶ κλεαρίδαν μὲν τὸν κλεωνύμου καθίστησιν
ἐν ἀμφιπόλει· πασιτελίδαν δὲ τὸν ἡγησάνδρου ἐν τορώνῃ· ἐν δὲ τῷ αὐτῷ θέρει, θηβαῖοι θε-
σπιῶν τεῖχος περιεῖλον, ἐπικαλέσαντες ἀττικισμὸν, βουλόμενοι μὲν καὶ αἰεί, παρεσχηκὸς
δὲ ῥᾷον, ἐπειδὴ καὶ ἐν τῇ πρὸς ἀθηναίους μάχῃ, ὅ τι ἦν αὐτῶν ἄνθος ἀπωλώλει·
καὶ ὁ νεὼς τῆς ἥρας τοῦ αὐτοῦ θέρους ἐν ἄργει κατεκαύθη, χρυσίδος τῆς ἱερείας
λύχνον τινὰ θείσης ἡμμένον πρὸς τὰ στέμματα, καὶ ἐπικαταδαρθούσης, ὥστε ἔλαθεν
ἁφθέντα πάντα καὶ καταφλεχθέντα· καὶ ἡ χρυσὶς μὲν εὐθὺς τῆς νυκτὸς δείσασα τοὺς ἀργεί-
ους ἐς φλειοῦντα φεύγει· οἱ δὲ ἄλλην ἱέρειαν ἐκ τοῦ νόμου τοῦ προκειμένου κατεστήσαντο

φαεινίδα ὄνομα. ἔτη δὲ ἡ χρυσὶς τοῦ πολέμου τοῦδε ἐπέλαβεν ὀκτὼ καὶ ἔνατον ἐκ-
μέσου, ὅτε ἐπεφεύγει. καὶ ἡ σκιώνη τοῦ θέρους ἤδη τελευτῶντος περιετετείχιστο
παντελῶς· καὶ οἱ ἀθηναῖοι ἐπ' αὐτῇ φυλακὴν καταλιπόντες ἀνεχώ-
ρησαν τῷ ἄλλῳ στρατῷ. ἐν δὲ τῷ ἐπιόντι χειμῶνι τὰ μὲν ἀθηναίων καὶ λακεδαιμονίων
ἡσύχαζε διὰ τὴν ἐκεχειρίαν. μαντινῆς δὲ καὶ τεγεᾶται καὶ οἱ ξύμμαχοι ἑκατέρων,
ξυνέβαλον ἐν λαοδοκείῳ τῆς ὀρεσθίδος καὶ νίκη ἀμφιδήριτος ἐγένετο. κέ-
ρας γὰρ ἑκάτεροι τρέψαντες τὸ καθ' αὑτούς, τροπαῖά τε ἀμφότεροι ἔστησαν· καὶ σκῦλα ἐς δελ-
φοὺς ἀπέπεμψαν. διαφθαρέντων μέντοι πολλῶν ἑκατέροις. καὶ ἀγχωμάλου τῆς μάχης
γενομένης καὶ ἀφελομένης νυκτὸς τὸ ἔργον οἱ τεγεᾶται μὲν ἐπηυλίσαντο. καὶ εὐθὺς
ἔστησαν τροπαῖον. μαντινῆς δὲ ἀπεχώρησάν τε ἐς βουκολιῶνα. καὶ ὕστερον ἀντέ-
στησαν. ἀπεπείρασε δὲ τοῦ αὐτοῦ χειμῶνος, καὶ ὁ βρασίδας τελευτῶντος. καὶ πρὸς
ἔαρ ἤδη ποτιδαίας. προσελθὼν γὰρ νυκτὸς καὶ κλίμακα προσθεὶς, μέχρι μὲν τούτου
ἔλαθε. τοῦ γὰρ κώδωνος παρενεχθέντος, οὕτως ἐς τὸ διάκενον πρὶν ἐπανελθεῖν τὸν παρα-
διδόντα αὐτὸν, ἡ πρόσθεσις ἐγένετο τῆς κλίμακος. ἔπειτα μέντοι εὐθὺς αἰσθομένων,
πρὶν προσβῆναι, ἀπήγαγε πάλιν κατὰ τάχος τὴν στρατιάν. καὶ οὐκ ἀνέμεινεν ἡμέραν γε-
νέσθαι. καὶ ὁ χειμὼν ἐτελεύτα καὶ ἔνατον ἔτος τῷ πολέμῳ ἐτελεύτα τῷδε,
ὃν θουκυδίδης ξυνέγραψεν. θουκυδίδου συγγραφῆς τετάρτη:–

θουκυδίδου συγγραφῆς πέμπτη:–

Τοῦ δὲ ἐπιγινομένου θέρους, αἱ μὲν ἐνιαύσιοι σπονδαὶ, διελέλυντο μέχρι πυθίων·
καὶ ἐν τῇ ἐκεχειρίᾳ, ἀθηναῖοι δηλίους ἀνέστησαν ἐκ δήλου. ἡγησάμενοι κατὰ παλαι-
άν τινα αἰτίαν οὐ καθαροὺς ὄντας ἱερῶσθαι. καὶ ἅμα ἐλλιπὲς σφίσιν εἶναι τοῦτο τῆς
καθάρσεως, ᾗ πρότερόν μοι δεδήλωται ὡς ἀνελόντες τὰς θήκας τῶν τεθνεώτων, ὀρθῶς
ἐνόμισαν ποιῆσαι. καὶ οἱ μὲν δήλιοι ἀτραμύττιον φαρνάκου δόντος αὐτοῖς
ἐν τῇ ἀσίᾳ ᾤκησαν οὕτως ὡς ἕκαστος ὥρμητο. κλέων δὲ ἀθηναίους πείσας ἐς τὰ
ἐπὶ θρᾴκης χωρία, ἐξέπλευσε μετὰ τὴν ἐκεχειρίαν. ἀθηναίων μὲν, ὁπλίτας
ἔχων διακοσίους καὶ χιλίους καὶ ἱππέας τριακοσίους· τῶν δὲ ξυμμάχων πλείους. ναῦς δὲ
τριάκοντα. σχὼν δὲ ἐς σκιώνην πρῶτον ἔτι πολιορκουμένην, καὶ προσλαβὼν
αὐτόθεν ὁπλίτας τῶν φρουρῶν, κατέπλευσεν ἐς τὸν κωφὸν λιμένα τῶν τορωναίων·
ἀπέχοντα οὐ πολὺ τῆς πόλεως. ἐκ δὲ αὐτοῦ αἰσθόμενος ὑπ' αὐτομόλων, ὅτι οὔτε βρασίδας

ἐν τῇ Τορώνῃ οὔτε οἱ ἐνόντες ἀξιόμαχοι εἶεν, τῇ μὲν στρατιᾷ τῇ πεζῇ ἐχώρει ἐπὶ τὴν πόλιν, ναῦς δὲ περιέπεμψε δέκα ἐς τὸν λιμένα περιπλεῖν. καὶ πρὸς τὸ περιτείχισμα πρῶτον ἀφικνεῖται, ὃ προσπεριέβαλε τῇ πόλει ὁ Βρασίδας ἐντὸς βουλόμενος ποιῆσαι τὸ προάστειον, καὶ διελὼν τοῦ παλαιοῦ τείχους μίαν αὐτὴν ἐποίησε πόλιν. Βοηθήσαντες δὲ ἐς αὐτὸ Πασιτελίδας τε ὁ Λακεδαιμόνιος ἄρχων καὶ ἡ παροῦσα φυλακή, προσβαλόντων τῶν Ἀθηναίων ἠμύνοντο. καὶ ὡς ἐβιάζοντο, καὶ αἱ νῆες ἅμα περιέπλεον ἐς τὸν λιμένα περιπεμφθεῖσαι, δείσας ὁ Πασιτελίδας μὴ αἱ νῆες φθάσωσι λαβοῦσαι ἐρήμην τὴν πόλιν καὶ τοῦ τειχίσματος ἁλισκομένου ἐγκαταληφθῇ, ἀπολιπὼν αὐτὸ δρόμῳ ἐχώρει ἐς τὴν πόλιν. οἱ δὲ Ἀθηναῖοι φθάνουσιν οἵ τε ἀπὸ τῶν νεῶν ἑλόντες τὴν Τορώνην, καὶ ὁ πεζὸς ἐπισπόμενος αὐτοβοεὶ κατὰ τὸ διῃρημένον τοῦ παλαιοῦ τείχους ξυνεσπεσών. καὶ τοὺς μὲν ἀπέκτειναν τῶν Πελοποννησίων καὶ Τορωναίων εὐθὺς ἐν χερσί, τοὺς δὲ ζῶντας ἔλαβον, καὶ Πασιτελίδαν τὸν ἄρχοντα. Βρασίδας δὲ ἐβοήθει μὲν τῇ Τορώνῃ, αἰσθόμενος δὲ καθ' ὁδὸν ἑαλωκυῖαν ἀνεχώρει, ἀποσχὼν τεσσαράκοντα μάλιστα σταδίους μὴ φθάσαι ἐλθών. ὁ δὲ Κλέων καὶ οἱ Ἀθηναῖοι τροπαῖά τε ἔστησαν δύο, τὸ μὲν κατὰ τὸν λιμένα, τὸ δὲ πρὸς τῷ τειχίσματι, καὶ τῶν Τορωναίων γυναῖκας μὲν καὶ παῖδας ἠνδραπόδισαν, αὐτοὺς δὲ καὶ Πελοποννησίους καὶ εἴ τις ἄλλος Χαλκιδέων ἦν, ξύμπαντας ἐς ἑπτακοσίους, ἀπέπεμψαν ἐς τὰς Ἀθήνας· καὶ αὐτοῖς τὸ μὲν Πελοποννήσιον ὕστερον ἐν ταῖς γενομέναις σπονδαῖς ἀπῆλθε, τὸ δὲ ἄλλο ἐκομίσθη ὑπ' Ὀλυνθίων, ἀνὴρ ἀντ' ἀνδρὸς λυθείς. εἷλον δὲ καὶ Πάνακτον Ἀθηναίων ἐν μεθορίοις τεῖχος Βοιωτοὶ ὑπὸ τὸν αὐτὸν χρόνον προδοσίᾳ. καὶ ὁ μὲν Κλέων φυλακὴν καταστησάμενος τῆς Τορώνης ἄρας περιέπλει τὸν Ἄθων ὡς ἐπὶ τὴν Ἀμφίπολιν. Φαίαξ δὲ ὁ Ἐρασιστράτου τρίτος αὐτὸς Ἀθηναίων πεμπόντων ναυσὶ δύο ἐς Ἰταλίαν καὶ Σικελίαν πρεσβευτὴς ὑπὸ τὸν αὐτὸν χρόνον ἐξέπλευσε. Λεοντῖνοι γὰρ ἀπελθόντων Ἀθηναίων ἐκ Σικελίας μετὰ τὴν ξύμβασιν, πολίτας τε ἐπεγράψαντο πολλούς, καὶ ὁ δῆμος τὴν γῆν ἐπενόει ἀναδάσασθαι. οἱ δὲ δυνατοὶ αἰσθόμενοι Συρακοσίους τε ἐπάγονται καὶ ἐκβάλλουσι τὸν δῆμον. καὶ οἱ μὲν ἐπλανήθησαν ὡς ἕκαστοι. οἱ δὲ δυνατοὶ ὁμολογήσαντες Συρακοσίοις καὶ τὴν πόλιν ἐκλιπόντες καὶ ἐρημώσαντες, Συρακούσας ἐπὶ πολιτείᾳ ᾤκησαν. καὶ ὕστερον πάλιν αὐτῶν τινὲς διὰ τὸ μὴ ἀρέσκειν ἀπολιπόντες ἐκ τῶν Συρακουσῶν Φωκαίας τε τῆς πόλεώς τι τῆς Λεοντίνων χωρίον καλούμενον κατα

λαμβάνουσι καὶ Βρικιννίας ὂν ἔρυμα ἐν τῇ Λεοντίνῃ· καὶ τῶν τοῦ δήμου τότε ἐκπε-
σόντων, οἱ πολλοὶ ἦλθον ὡς αὐτούς· καὶ καταστάντες ἐκ τῶν τειχῶν ἐπολέμουν· ἃ
πυνθανόμενοι Ἀθηναῖοι τὸν Φαίακα πέμπουσιν, εἴ πως πείσαντες τοὺς σφίσιν
ὄντας αὐτόθι ξυμμάχους καὶ τοὺς ἄλλους ἢν δύνωνται Σικελιώτας κοινῇ ὡς
Συρακοσίων δύναμιν περιποιουμένων ἐπιστρατεῦσαι, διασώσειαν τὸν δῆμον τῶν Λεον-
τίνων· ὁ δὲ Φαίαξ ἀφικόμενος τοὺς μὲν Καμαριναίους πείθει καὶ Ἀκραγαντίνους· ἐν δὲ Γέλᾳ
ἀντιστάντος αὐτῷ τοῦ πράγματος οὐκέτι ἐπὶ τοὺς ἄλλους ἔρχεται, αἰσθόμενος
οὐκ ἂν πείθειν αὐτούς· ἀλλ' ἀναχωρήσας διὰ τῶν Σικελῶν ἐς Κατάνην· καὶ ἅμα ἐν τῇ πρό-
δῳ καὶ ἐς τὰς Βρικιννίας ἐλθὼν καὶ παραθαρσύνας ἀπέπλει. ἐν δὲ τῇ παρακομιδῇ
τῇ ἐς τὴν Σικελίαν καὶ πάλιν ἀναχωρήσει καὶ ἐν τῇ Ἰταλίᾳ τισὶ πόλεσιν ἐχρη-
μάτισε περὶ φιλίας τοῖς Ἀθηναίοις· καὶ Λοκρῶν ἐντυγχάνει τοῖς ἐκ Μεσσήνης ἐποίκοις
ἐκπεπτωκόσιν· οἳ μετὰ τὴν Σικελιωτῶν ὁμολογίαν στασιασάντων Μεσσηνίων· καὶ ἐπα-
γομένων τῶν ἑτέρων Λοκρούς, ἔποικοι ἐξεπέμφθησαν· καὶ ἐγένετο Μεσσήνη Λοκρῶν γρ. μεσσήνη
τινὰ χρόνον· τούτοις οὖν ὁ Φαίαξ ἐντυχὼν τοῖς κομιζομένοις οὐκ ἠδίκησεν· ἐγεγένητο
γὰρ τοῖς Λοκροῖς πρὸς αὐτὸν ὁμολογία ξυμβάσεως πέρι πρὸς τοὺς Ἀθηναίους· μόνοι γὰρ
τῶν ξυμμάχων, ὅτε Σικελιῶται ξυνηλλάσσοντο, οὐκ ἐσπείσαντο Ἀθηναίοις· οὐδ' ἂν τότε,
εἰ μὴ αὐτοὺς κατεῖχεν ὁ πρὸς Ἰτωνέας καὶ Μελαίους πόλεμος, ὁμόρους τε ὄντας καὶ ἀποίκους·
καὶ ὁ μὲν Φαίαξ ἐς τὰς Ἀθήνας χρόνῳ ὕστερον ἀφίκετο· ὁ δὲ Κλέων ὡς ἀπὸ τῆς Τορώ-
νης τότε περιέπλευσεν ἐπὶ τὴν Ἀμφίπολιν, ὁρμώμενος ἐκ τῆς Ἠιόνος· Σταγίρῳ μὲν προσβάλλει
Ἀνδρίων ἀποικίᾳ, καὶ οὐχ εἷλε· Γαληψὸν δὲ τὴν Θασίων ἀποικίαν λαμβάνει κατὰ κράτος· καὶ
πέμψας ὡς Περδίκκαν πρέσβεις, ὅπως παραγένοιτο στρατιᾷ κατὰ τὸ ξυμμαχικόν, καὶ
ἐς τὴν Θρᾴκην ἄλλους παρὰ Πολλῆν, τὸν Ὀδομάντων βασιλέα, ἄξοντα μισθοῦ Θρᾷκας
ὡς πλείστους, αὐτὸς ἡσύχαζε περιμένων ἐν τῇ Ἠιόνι. Βρασίδας δὲ πυνθανό-
μενος ταῦτα, ἀντεκάθητο καὶ αὐτὸς ἐπὶ τῷ Κερδυλίῳ· ἔστι δὲ τὸ χωρίον τοῦτο Ἀργιλίων,
ἐπὶ μετεώρου πέραν τοῦ ποταμοῦ, οὐ πολὺ ἀπέχον τῆς Ἀμφιπόλεως· καὶ κατε-
φαίνετο πάντα αὐτόθεν· ὥστε οὐκ ἂν ἔλαθεν αὐτὸν ὁρμώμενος ὁ Κλέων τῷ στρατῷ·
ὅπερ προσεδέχετο ποιήσειν αὐτὸν ἐπὶ τὴν Ἀμφίπολιν, ὑπεριδόντα σφῶν τὸ πλῆθος
τῇ παρούσῃ στρατιᾷ ἀναβήσεσθαι· ἅμα δὲ καὶ παρεσκευάζετο Θρᾷκάς τε μισθω-
τοὺς πεντακοσίους καὶ χιλίους, καὶ τοὺς Ἠδῶνας πάντας παρακαλῶν πελταστάς.

καὶ ἱππῆς καὶ πελτασταί· καὶ Μυρκινίων καὶ Χαλκιδέων χίλιοι πελτασταὶ πρὸς τοῖς ἐν Ἀμφιπόλει. τὸ δὲ ὁπλιτικὸν ξύμπαν ἠθροίσθη δισχίλιοι μάλιστα, καὶ ἱππῆς Ἕλληνες τριακόσιοι. τούτων Βρασίδας μὲν ἔχων ἐπὶ Κερδυλίῳ ἐκάθητο ἐς πεντακοσίους καὶ χιλίους, οἱ δ' ἄλλοι ἐν Ἀμφιπόλει μετὰ Κλεαρίδου ἐτετάχατο. ὁ δὲ Κλέων τέως μὲν ἡσύχαζεν, ἔπειτα ἠναγκάσθη ποιῆσαι ὅπερ ὁ Βρασίδας προσεδέχετο. τῶν γὰρ στρατιωτῶν ἀχθομένων μὲν τῇ ἕδρᾳ, ἀναλογιζομένων δὲ τὴν ἐκείνου ἡγεμονίαν πρὸς οἵαν ἐμπειρίαν καὶ τόλμαν μετὰ οἵας ἀνεπιστημοσύνης καὶ μαλακίας γενήσοιτο, καὶ οἴκοθεν ὡς ἄκοντες αὐτῷ ξυνεξῆλθον, αἰσθόμενος τὸν θροῦν, καὶ οὐ βουλόμενος αὐτοὺς διὰ τὸ ἐν τῷ αὐτῷ καθημένους βαρύνεσθαι, ἀναλαβὼν ἦγε. καὶ ἐχρήσατο τῷ τρόπῳ ᾧπερ καὶ ἐς τὴν Πύλον εὐτυχήσας ἐπίστευσέ τι φρονεῖν· ἐς μάχην μὲν γὰρ οὐδὲ ἤλπισέν οἱ ἐπεξιέναι οὐδένα, κατὰ θέαν δὲ μᾶλλον ἔφη ἀναβαίνειν τοῦ χωρίου, καὶ τὴν μείζω παρασκευὴν περιέμενεν, οὐχ ὡς τῷ ἀσφαλεῖ, ἢν ἀναγκάζηται, περισχήσων, ἀλλ' ὡς κύκλῳ περιστὰς βίᾳ αἱρήσων τὴν πόλιν. ἐλθών τε καὶ καθίσας ἐπὶ λόφου καρτεροῦ πρὸ τῆς Ἀμφιπόλεως τὸν στρατὸν, αὐτὸς ἐθεᾶτο τὸ λιμνῶδες τοῦ Στρυμόνος καὶ τὴν θέσιν τῆς πόλεως ἐπὶ τὴν Θρᾴκην ὡς ἔχοι. ἀπιέναι τε ἐνόμιζεν, ὁπόταν βούληται, ἀμαχεί· καὶ γὰρ οὐδὲ ἐφαίνετο οὔτ' ἐπὶ τοῦ τείχους οὐδεὶς, οὔτε κατὰ πύλας ἐξῄει, κεκλῃμέναι τε ἦσαν πᾶσαι· ὥστε καὶ μηχανὰς ὅτι οὐ κατῆλθεν ἔχων, ἁμαρτεῖν ἐδόκει· ἑλεῖν γὰρ ἂν τὴν πόλιν διὰ τὸ ἐρῆμον. ὁ δὲ Βρασίδας εὐθὺς ὡς εἶδε κινουμένους τοὺς Ἀθηναίους, καταβὰς καὶ αὐτὸς ἀπὸ τοῦ Κερδυλίου, ἐσέρχεται ἐς τὴν Ἀμφίπολιν. καὶ ἐπέξοδον μὲν καὶ ἀντίταξιν οὐκ ἐποιήσατο πρὸς τοὺς Ἀθηναίους, δεδιὼς τὴν αὑτοῦ παρασκευὴν, καὶ νομίζων ὑποδεεστέρους εἶναι, οὐ τῷ πλήθει, ἀντίπαλα γάρ πως ἦν, ἀλλὰ τῷ ἀξιώματι· τῶν γὰρ Ἀθηναίων ὅπερ ἐστράτευε, καθαρὸν ἐξῆλθε, καὶ Λημνίων καὶ Ἰμβρίων τὸ κράτιστον· τέχνῃ δὲ παρεσκευάζετο ἐπιθησόμενος. εἰ γὰρ δείξειε τοῖς ἐναντίοις τό τε πλῆθος καὶ τὴν ὅπλισιν ἀναγκαίαν οὖσαν τῶν μεθ' ἑαυτοῦ, οὐκ ἂν ἡγεῖτο μᾶλλον περιγενέσθαι ἢ ἄνευ προόψεώς τε αὐτῶν, καὶ μὴ ἀπὸ τοῦ ὄντος καταφρονήσεως. ἀπολεξάμενος οὖν αὐτὸς πεντήκοντα καὶ ἑκατὸν ὁπλίτας, καὶ τοὺς ἄλλους Κλεαρίδᾳ προστάξας, ἐβουλεύετο ἐπιχειρεῖν αἰφνιδίως, πρὶν ἀπελθεῖν τοὺς Ἀθηναίους, οὐκ ἂν νομίζων αὐτοὺς ὁμοίως ἀπολαβεῖν αὖθις μεμονωμένους, εἰ τύχοι ἐλθοῦσα αὐτοῖς ἡ βοήθεια. ξυγκαλέσας δὲ τοὺς πάντας στρατιώτας, καὶ βουλόμενος παραθαρσῦναί τε καὶ τὴν ἐπίνοιαν φράσαι, ἔλεγε τοιάδε. ἄνδρες Πελοποννήσιοι, ἀπὸ μὲν οἵας χώρας ἥκομεν, ὅτι αἰεὶ διὰ τὸ εὔψυχον ἐλευθέρας, καὶ ὅτι

ὁ δημηγορεῖ Βρασίδας

μὴ Ἴωσι μάχεσθαι ὧν εἰώθατε κρείσσους εἶναι ἀρκείτω βραχέως δεδηλωμένον· τὴν δὲ ἐπιχεί-
ρησιν ᾧ τρόπῳ διανοοῦμαι ποιεῖσθαι, διδάξω· ἵνα μὴ τῷ κατ' ὀλίγον καὶ μὴ ἅπαντας
κινδυνεύειν ἐνδεὲς φαινόμενον, ἀτολμίαν παράσχῃ. τοὺς γὰρ ἐναντίους εἰκάζω καταφρο-
νήσει τε ἡμῶν, καὶ οὐκ ἂν ἐλπίσαντας ὡς ἂν ἐπεξέλθοι τις αὐτοῖς ἐς μάχην· ἀναβῆναί τε
πρὸς τὸ χωρίον· καὶ νῦν ἀτάκτως κατὰ θέαν τετραμμένους ὀλιγωρεῖν. ὅστις δὲ τὰς τοιαύτας
ἁμαρτίας τῶν ἐναντίων κάλλιστα ἰδὼν καὶ ἅμα πρὸς τὴν ἑαυτοῦ δύναμιν τὴν ἐπιχείρησιν
ποιεῖται μὴ ἀπὸ τοῦ προφανοῦς μᾶλλον καὶ ἀντιπαραταχθέντος ἢ ἐκ τοῦ πρὸς τὸ παρὸν
ξυμφέροντος, πλεῖστ' ἂν ὀρθοῖτο· καὶ τὰ κλέμματα ταῦτα καλλίστην δόξαν ἔχει ἃ τὸν πολέμιον
μάλιστ' ἄν τις ἀπατήσας τοὺς φίλους μέγιστ' ἂν ὠφελήσειεν. ἕως οὖν ἔτι ἀπαράσκευοι θαρσοῦσι
καὶ τοῦ ὑπαπιέναι πλέον ἢ τοῦ μένοντος ἐξ ὧν ἐμοὶ φαίνονται τὴν διάνοιαν ἔχουσιν, ἐν
τῷ ἀνειμένῳ αὐτῶν τῆς γνώμης, καὶ πρὶν ξυνταθῆναι μᾶλλον τὴν δόξαν, ἐγὼ μὲν ἔχων τοὺς με-
τ' ἐμαυτοῦ καὶ φθάσας ἢν δύνωμαι προσπεσοῦμαι δρόμῳ κατὰ μέσον· σὺ δὲ κλεαρίδα ὕστερον ὅταν ἐμὲ
ὁρᾷς ἤδη προσκείμενον καὶ κατὰ τὸ εἰκὸς φοβοῦντα αὐτούς, τοὺς μετὰ σεαυτοῦ τούς τ' ἀμ-
φιπολίτας καὶ τοὺς ἄλλους ξυμμάχους ἄγων αἰφνιδίως τὰς πύλας ἀνοίξας ἐπεκθεῖν καὶ
ἐπείγεσθαι ὡς τάχιστα ξυμμῖξαι. ἐλπὶς γὰρ μάλιστα αὐτοὺς οὕτω φοβηθῆναι· τὸ γὰρ ἐπιὸν ὕστερον δεινότερον τοῖς πολεμίοις τοῦ παρόντος
καὶ μαχομένου. καὶ αὐτός τε ἀνὴρ ἀγαθὸς γίγνου, ὥσπερ σε εἰκὸς ὄντα σπαρτιάτην· καὶ ὑμεῖς
ὦ ἄνδρες ξύμμαχοι, ἀκολουθήσατε ἀνδρείως· καὶ νομίσατε εἶναι τοῦ καλῶς πολεμεῖν,
τὸ ἐθέλειν καὶ τὸ αἰσχύνεσθαι καὶ τὸ τοῖς ἄρχουσι πείθεσθαι· καὶ τῇδε ὑμῖν τῇ ἡμέρᾳ
ἢ ἀγαθοῖς γενομένοις, ἐλευθερίαν τε ὑπάρχειν καὶ λακεδαιμονίων ξυμμάχοις κεκλῆσθαι·
ἢ ἀθηναίων τε δούλοις· ἢν τὰ ἄριστα ἄνευ ἀνδραποδισμοῦ ἢ θανατώσεως πράξητε· καὶ δου-
λείαν χαλεπωτέραν ἢ πρὶν εἴχετε· τοῖς δὲ λοιποῖς ἕλλησι κωλυταῖς γενέσθαι ἐλευθερώσεως·
ἀλλὰ μήτε ὑμεῖς μαλακισθῆτε ὁρῶντες περὶ ὅσων ὁ ἀγών ἐστιν· ἐγώ τε δείξω οὐ παραινέσαι
οἷός τε ὢν μᾶλλον τοῖς πέλας ἢ καὶ αὐτὸς ἔργῳ ἐπεξελθεῖν. ὁ μὲν βρασίδας τοσαῦτα εἰπών,
τήν τε ἔξοδον παρεσκεύαζεν αὐτὸς καὶ τοὺς ἄλλους μετὰ τοῦ κλεαρίδα καθίστη ἐπὶ
τὰς θρᾳκίας καλουμένας τῶν πυλῶν ὅπως ὥσπερ εἴρητο ἐπεξίοιεν. τῷ δὲ κλέωνι φανεροῦ
γενομένου αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ κερδυλίου καταβάντος καὶ ἐν τῇ πόλει ἐπιφανεῖ οὔσῃ ἔξω-
θεν περὶ τὸ ἱερὸν τῆς ἀθηνᾶς θυομένου καὶ ταῦτα πράσσοντος ἀγγέλλεται· προυκεχωρήκει
γὰρ τότε κατὰ τὴν θέαν· ὅτι ἥ τε στρατιὰ ἅπασα φανερὰ τῶν πολεμίων ἐν τῇ πόλει καὶ ὑπὸ
τὰς πύλας ἵππων τε πόδες πολλοὶ καὶ ἀνθρώπων ὡς ἐξιόντων ὑποφαίνονται. ὁ δὲ ἀκούσας

ἐπῆλθε· καὶ ὡς ἐφ' οὗ δὴ οὐ βουλόμενοι μάχεσθαι Ἀλβανοὶ ἰδόντες προσῄεσαν, καὶ τοῖς βοηθοῖς ἡττηθεὶς οἷός περ ὀφθεὶς ἀπῆλθεν· οἴομαι τὸν ἄνδρα ἐκεῖνον ἅμα χωρίου καὶ περὶ ἐκείνου αὐτοῦ ἐπὶ τὸ ἐκ τῶν πολεμίων ὥσπερ μετεώρου ὑπὸ τὴν τῶν ἵππων· ὡς δὲ αὐτῷ ἔδοξε σχολῇ ἐπιόντι αὐτὸς ἐπιστρέψας τὸ δεξιὸν καὶ τὰ εὐώνυμα πρὸς τοὺς πολεμίους ἀπέπεμπε στρατιάν· καὶ τοῦ στρατοπέδου ὡς ὁρῶντος καὶ τὸ στράτευμα ἐθάρρησε κινουμένου, τοῖς μὲν θυμὸν αὐτοῦ καὶ τοῖς ἀνθρώποις ὅτι εἰς ἀνδρὸς ἦσαν συμμάχοις· ἐπιλαβόντες τῶν πολεμίων κινήσεως τῶν κεφαλῶν οἱ περὶ αὐτοῦ τοῦτο ἐγίνετο, συνελαθέντες μὲν τοὺς ἐπιόντας, ἀλλὰ τὰς λοιπὰς ἀμύνοντες ἄρχεσθαι καὶ ἐπιτεταγμένοις ὡς τάχιστα θορυβοῦντες· καὶ οἱ μὲν ἀντίπαλοι ἐπὶ τοὺς ἐφεπομένους καὶ τὰς πρώτας τοῦ ἱππικοῦ τάξεις, οὕτως ἐχθρῶν ἐπιδεχόμενοι τῶν ἄλλων ταύτην ἐχόντων τῶν πολεμίων καὶ τὸ πρῶτον τοῦ χωρίου, ἄρτι ἐπαναστάντες· καὶ προσβαλόντες τοῖς Ἀθηναίοις περιφοβηθέντες τὴν ἀρχὴν τῆς σφετέρας τάξεως· καὶ τῶν τε ὅλων αὐτοὺς ἐπιπίπτειν κατὰ τὸ στρατόπεδον· καὶ ὁ κήρυξ δὲ ὡς περιῆγε τὸ ἀνδρῶν πλῆθος καὶ τοὺς ἐπιόντας ἐχθρῶν, τὸ στράτευμα ἐπὶ τὸ πεφευγὸς ἔτρεπε· καὶ ἐδόκει τὸ καταλιπεῖν ἀμφοτέρας τοὺς Ἀθηναίους θορυβηθέντων· καὶ τὸ μὲν ἑώρων ὑπερέχοντας αὐτοὺς τὸ προσιόντα ὅπερ δὴ καὶ προυχώρει, ἀλλ' εἰς ἀπορίαν ἔφασαν· καὶ ὁ στρατηγὸς ὑποχωροῦντος ἤδη αὐτοῦ ἐπὶ πλεῖον τῷ δεξιῷ ἐπιβοηθῶν· καὶ προσιόντα αὐτὸν, οἱ μὲν ἀμυνόμενοι καὶ ἀποθανόντες· οἱ δὲ πλησίον ὄντες ἀπολείπονται· τὸ δὲ δεξιὸν τῶν Ἀθηναίων ἐν μέσῳ ... καὶ οἱ κατὰ τὸ πρῶτον οὐδὲ ἐνὸς ἀπολομένου ... καὶ κατελήφθησαν ὑπὸ ... ἀποθνήσκουσιν· οἱ δὲ αὐτοὺς ἐπιστραφέντες ὅπως ἐπὶ τοῦ λόφου τοῦ ... καὶ διὰ ταχέων προσβοηθοῦντες καὶ οὐ προτέρου ἐνεδίδοσαν, πρὶν ... καὶ ... ἱππεῖς καὶ οἱ ψιλοὶ ... καὶ ... αὐτοὺς ... οὕτω δὴ τὸ στρατόπεδον ἀπεχώρησαν τῶν Ἀθηναίων φυγόντων ... καὶ πολλοὺς ὁ δῆμος ... διεφθάρησαν, ἡ αὐτίκα ... ἢ ὑπὸ τῶν ... ἱππέων· καὶ ... οἱ λοιποὶ ... οἱ δὲ τὸ στρατόπεδον ... καὶ ... πόλιν ... καὶ ... οὐ πολὺ δὲ ... καὶ ἡ ἄλλη στρατιὰ ἀναχωρήσασα ... μετὰ ... ὀλίγους, μὴ ... καὶ ... ἐς τὴν πόλιν ... μαχεσαμένους ... καὶ τὸ λοιπὸν ... αὐτοῦ ... ὡς ἱερῶν ...

μνουσι καὶ τιμὰς δεδώκασιν ἀγῶνας καὶ ἐτησίους θυσίας καὶ τὴν ἀποικίαν ὡς οἰκιστῇ προσέθεσαν
καταβαλόντες τὰ Ἁγνώνεια οἰκοδομήματα καὶ ἀφανίσαντες εἴ τι μνημόσυνόν που ἔμελλεν
αὐτοῦ τῆς οἰκίσεως περιέσεσθαι· νομίσαντες τὸν μὲν Βρασίδαν σωτῆρά τε σφῶν γεγενῆσθαι·
καὶ ἐν τῷ παρόντι ἅμα τὴν τῶν Λακεδαιμονίων ξυμμαχίαν φόβῳ τῶν Ἀθηναίων θεραπεύοντες·
τὸν δὲ Ἅγνωνα κατὰ τὸ πολέμιον τῶν Ἀθηναίων οὐκ ἂν ὁμοίως σφίσι ξυμφόρως οὐδ' ἂν ἡδέως
τὰς τιμὰς ἔχειν· καὶ τοὺς νεκροὺς τοῖς Ἀθηναίοις ἀπέδοσαν. ἀπέθανον δὲ Ἀθηναίων μὲν περὶ
ἑξακοσίους· τῶν δ' ἐναντίων ἑπτά, διὰ τὸ μὴ ἐκ παρατάξεως, ἀπὸ δὲ τοιαύτης ξυντυχίας καὶ προ-
εκφοβήσεως τὴν μάχην μᾶλλον γενέσθαι· μετὰ δὲ τὴν ἀναίρεσιν οἱ μὲν ἐπ' οἴκου ἀπέπλευσαν. οἱ δὲ
μετὰ τοῦ Κλεαρίδου τὰ περὶ τὴν Ἀμφίπολιν καθίσταντο. καὶ ὑπὸ τοὺς αὐτοὺς χρόνους τοῦ
θέρους τελευτῶντος Ῥαμφίας καὶ Αὐτοχαρίδας καὶ Ἐπικυδίδας Λακεδαιμόνιοι
ἐς τὰ ἐπὶ Θρᾴκης χωρία βοήθειαν ἦγον ἐνακοσίων ὁπλιτῶν· καὶ ἀφικόμενοι ἐς Ἡράκλειαν τὴν ἐν
Τραχῖνι καθίσταντο ὅτι αὐτοῖς ἐδόκει μὴ καλῶς ἔχειν. ἐνδιατριβόντων δὲ αὐτῶν ἔτυχεν ἡ
μάχη αὕτη γενομένη· καὶ τὸ θέρος ἐτελεύτα. τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου χειμῶνος εὐθὺς μέχρι
μὲν Πιερίου τῆς Θεσσαλίας διῆλθον οἱ περὶ τὸν Ῥαμφίαν· κωλυόντων δὲ τῶν Θεσσαλῶν καὶ ἅμα
Βρασίδου τεθνεῶτος ᾧπερ ἦγον τὴν στρατιὰν ἀπετράποντο ἐπ' οἴκου· νομίσαντες
οὐδένα καιρὸν ἔτι εἶναι τῶν τε Ἀθηναίων ἥσσῃ ἀπεληλυθότων· καὶ οὐκ ἀξιόχρεων αὐτῶν
ὄντων δρᾶν τι ὧν κἀκεῖνος ἐπενόει. μάλιστα δὲ ἀπῆλθον εἰδότες τοὺς Λακεδαιμονίους
ὅτε ἐξῇσαν πρὸς τὴν εἰρήνην μᾶλλον τὴν γνώμην ἔχοντας. ξυνέβη τε εὐθὺς μετὰ τὴν ἐν Ἀμ-
φιπόλει μάχην καὶ τὴν Ῥαμφίου ἀναχώρησιν ἐκ Θεσσαλίας ὥστε πολέμου μὲν μηδὲν ἔτι ἅψασθαι μηδε-
τέρους· πρὸς δὲ τὴν εἰρήνην μᾶλλον τὴν γνώμην εἶχον· οἱ μὲν Ἀθηναῖοι
πληγέντες ἐπί τε τῷ Δηλίῳ καὶ δι' ὀλίγου αὖθις ἐν Ἀμφιπόλει· καὶ οὐκ ἔχοντες τὴν ἐλπίδα
τῆς ῥώμης πιστὴν ἔτι· ᾗπερ οὐ προσεδέχοντο πρότερον τὰς σπονδάς, δοκοῦντες τῇ παρούσῃ
εὐτυχίᾳ καθυπέρτεροι γενέσθαι· καὶ τοὺς ξυμμάχους ἅμα ἐδέδισαν σφῶν μὴ διὰ τὰ γρ. γενήσεσθαι
σφάλματα ἐπαιρόμενοι ἐπὶ πλέον ἀποστῶσι· μετεμέλοντό τε ὅτι μετὰ τὰ ἐν Πύλῳ καλῶς
παρασχὸν οὐ ξυνέβησαν· οἱ δ' αὖ Λακεδαιμόνιοι παρὰ γνώμην μὲν ἀποβαίνοντος
σφίσι τοῦ πολέμου· ἐν ᾧ ᾤοντο ὀλίγων ἐτῶν καθαιρήσειν τὴν τῶν Ἀθηναίων δύναμιν εἰ τὴν
γῆν τέμνοιεν· περιπεσόντες δὲ τῇ ἐν τῇ νήσῳ ξυμφορᾷ οἵα οὔπω ἐγεγένητο τῇ Σπάρτῃ·
καὶ λῃστευομένης τῆς χώρας ἐκ τῆς Πύλου καὶ Κυθήρων· αὐτομολούντων τε τῶν Εἱλώτων·
καὶ ἀεὶ προσδοκίας οὔσης μή τι καὶ οἱ ὑπομένοντες τοῖς ἔξω πίσυνοι πρὸς τὰ παρόν

σφίσιν ὥσπερ καὶ πρότερον μικρὸν διατρίβειν· ἐξὸν εἶναι [illegible] ἐκ τοῦ τοιούτου αὐτοῖς τὰ ἄξια κομίζοντα [illegible]

σπουδαίους ἐπεὶ ἐκ τοῦ δῶρα ἀεὶ· καὶ ἅμα γὰρ οὐκ ἦν ἀλλ' οὐδὲν διαφέρει τῶν ἄλλων· ἀεὶ τις αὐτοῖς τῶν κοι-

νοφρόνων ἀποδοῦναι ὡς τὰ δίκαια εἶναι ἐφαίνετο ἐπὶ τῇ καὶ ἀξιώσει ἀμφοτέρων πόλεων. [illegible]

σὺν [illegible] πόλιν ὑποπτεύοντες μὴ [illegible] τοῖς ἀργείοις ὥσπερ καὶ τὸ

γὰρ τὸ [illegible] ἀμφοτέροις αὐτοῖς λογιζόμενοι ἐδόκει [illegible] καὶ οὐ [illegible]

τοῖς λακεδαιμονίοις. ἐπιθυμοῦντες τῶν αὐτῶν τὰ νῦν ἐκ τοῦ μὴ οὐ κομίζεσθαι. [illegible]

πάντα αὐτῶν, ἅμα τοῖς καὶ ὅμοιοι σφίσιν ἐξ ὑπηκόων ἤρξαντο μὲν οὖν καὶ [illegible] τῶν

ἀλλ' αὐτῶν πρᾶξαι ἀξιοῦντες ἀθηναῖοι, οὐδὲν ἧσσον [illegible] φρονοῦντες ἀπὸ τῆς ἰσότητος [illegible]. σφίσι

δὲ ἐπὶ τῶν [illegible] οἱ λακεδαιμόνιοι· γνοὺς [illegible] αὐτοὺς ἐνδεξόμενοι, [illegible]

οὐδὲν [illegible] ἐπιχειρεῖν· [illegible] καὶ περὶ τοῦ πολέμου χρόνου βουλευ-

σάμενοι. [illegible] καὶ οἱ ἑκατέρων [illegible] τοῖς ἀθηναίοις ἐγένετο· καὶ [illegible] καὶ

[illegible] οἱ ἀμφότεροι [illegible] τὸ [illegible]

καὶ τιμὰς [illegible] τοῦ πολέμου. ὁ δὲ, γενόμενος ἡσυχίας, [illegible]

[illegible] καὶ [illegible] τὸ δὲ [illegible] πολλὰ σπουδῆς [illegible]

τὴν [illegible] μανίαν, [illegible] βασιλεὺς λακεδαιμονίων· καὶ νικηθεὶς [illegible]

[illegible] τὸτε [illegible] φρονοῦντες [illegible] νικίας

[illegible] βουλόμενος [illegible] καὶ [illegible] τὸ [illegible] εὐτυχίαν· καὶ [illegible]

[illegible] καὶ αὐτὸς καὶ τοὺς πολίτας [illegible] χρόνον

[illegible] ὡς οὐ [illegible] νομίζων [illegible] τούτο

[illegible] καὶ [illegible] αὐτοῦ [illegible] τὸ δὲ [illegible] τῶν ἐχθρῶν [illegible]

[illegible] ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν [illegible] περὶ τῆς καθόδου· καὶ [illegible] ἐνθυμούμενοι τοῖς

λακεδαιμονίοις [illegible] ὥσπερ [illegible] ὥς διὰ τὴν ἐκ-

[illegible] καθόδου [illegible] ταῦτα [illegible] τὴν [illegible]

τοιαύτην [illegible] καὶ [illegible] λακεδαιμονίοις [illegible]

[illegible] θεωροῖς [illegible] ὁ [illegible] καὶ [illegible] τὸ [illegible]

[illegible] λακεδαιμονίοις

φεύγοντα αὐτὸν [illegible] διὰ τὴν ἐκ τῆς [illegible] πολὺ [illegible]

[illegible] καὶ [illegible] τοῦ [illegible] τὸ [illegible] οἱ [illegible] τῷ λακεδαι-

μονίων [illegible] χοροῖς καὶ [illegible] ὡς [illegible] τὸ [illegible]

λακεδαίμονα κτίζοντες τοὺς βασιλέας καθίσταντο. ἀχθόμενος οὖν τῇ διαβολῇ ταύτῃ καὶ νομίζων ἐν εἰρήνῃ μὲν οὐδενὸς σφάλματος γιγνομένου καὶ ἅμα τῶν λακεδαιμονίων τοὺς ἄνδρας κομιζομένων, καὶ αὐτὸς τοῖς ἐχθροῖς ἀνεπίληπτος ἂν εἶναι, πολέμου δὲ καθεστῶτος, ἀεὶ ἀνάγκην εἶναι τοὺς προὔχοντας ἀπὸ τῶν ξυμφορῶν διαβάλλεσθαι, προυθυμήθη τὴν ξύμβασιν. καὶ τόν τε χειμῶνα τοῦτον ᾔεσαν ἐς λόγους, καὶ πρὸς τὸ ἔαρ ἤδη παρασκευή τε προεπανεσείσθη ἀπὸ τῶν λακεδαιμονίων περιαγγελλομένη κατὰ πόλεις ὡς ἐπὶ τειχισμὸν, ὅπως οἱ ἀθηναῖοι μᾶλλον ἐσακούοιεν· καὶ ἐπειδὴ ἐκ τῶν ξυνόδων ἅμα πολλὰς δικαιώσεις προενεγκόντων ἀλλήλοις ξυνεχωρεῖτο, ὥστε ἃ ἑκάτεροι πολέμῳ ἔσχον ἀποδόντας τὴν εἰρήνην ποιεῖσθαι, νίσαιαν δ᾽ ἔχειν ἀθηναίους· ἀνταπαιτούντων γὰρ πλάταιαν, οἱ θηβαῖοι ἔφασαν οὐ βίᾳ, ἀλλ᾽ ὁμολογίᾳ αὐτῶν προσχωρησάντων καὶ οὐ προδόντων ἔχειν τὸ χωρίον· καὶ οἱ ἀθηναῖοι τῷ αὐτῷ τρόπῳ τὴν νίσαιαν. τότε δὴ παρακαλέσαντες τοὺς ἑαυτῶν ξυμμάχους οἱ λακεδαιμόνιοι, καὶ ψηφισαμένων πλὴν βοιωτῶν καὶ κορινθίων καὶ ἠλείων καὶ μεγαρέων τῶν ἄλλων ὥστε καταλύεσθαι· τούτοις δὲ οὐκ ἤρεσκε τὰ πρασσόμενα· ποιοῦνται τὴν ξύμβασιν καὶ ἐσπείσαντο πρὸς τοὺς ἀθηναίους καὶ ὤμοσαν, ἐκεῖνοί τε πρὸς τοὺς λακεδαιμονίους τάδε.

Σπονδὰς ἐποιήσαντο ἀθηναῖοι καὶ λακεδαιμόνιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι κατὰ τάδε, καὶ ὤμοσαν κατὰ πόλεις. περὶ μὲν τῶν ἱερῶν τῶν κοινῶν, θύειν καὶ ἰέναι καὶ μαντεύεσθαι καὶ θεωρεῖν κατὰ τὰ πάτρια τὸν βουλόμενον καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλασσαν ἀδεῶς. τὸ δ᾽ ἱερὸν καὶ τὸν νεὼν τὸν ἐν δελφοῖς τοῦ ἀπόλλωνος καὶ δελφοὺς, αὐτονόμους εἶναι καὶ αὐτοτελεῖς καὶ αὐτοδίκους καὶ αὑτῶν καὶ τῆς γῆς τῆς ἑαυτῶν κατὰ τὰ πάτρια. ἔτη δὲ εἶναι τὰς σπονδὰς πεντήκοντα ἀθηναίοις καὶ τοῖς ξυμμάχοις τοῖς ἀθηναίων καὶ λακεδαιμονίοις καὶ τοῖς ξυμμάχοις τοῖς λακεδαιμονίων, ἀδόλους καὶ ἀβλαβεῖς καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλασσαν. ὅπλα δὲ μὴ ἐξέστω ἐπιφέρειν ἐπὶ πημονῇ μήτε λακεδαιμονίους καὶ τοὺς ξυμμάχους ἐπ᾽ ἀθηναίους καὶ τοὺς ξυμμάχους, μήτε ἀθηναίους καὶ τοὺς ξυμμάχους ἐπὶ λακεδαιμονίους καὶ τοὺς ξυμμάχους, μήτε τέχνῃ μήτε μηχανῇ μηδεμιᾷ. ἢν δέ τι διάφορον ᾖ πρὸς ἀλλήλους, δικαίῳ χρήσθων καὶ ὅρκοις, καθ᾽ ὅ τι ἂν ξυνθῶνται. ἀποδόντων δὲ ἀθηναίοις λακεδαιμόνιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι ἀμφίπολιν. ὅσας δὲ πόλεις παρέδοσαν λακεδαιμόνιοι ἀθηναίοις, ἐξέστω ἀπιέναι ὅποι ἂν βούλωνται αὐτοὺς καὶ τὰ ἑαυτῶν ἔχοντας. τὰς δὲ πόλεις φερούσας τὸν φόρον τὸν ἐπ᾽ ἀριστείδου αὐτονόμους εἶναι. ὅπλα δὲ μὴ ἐξέστω ἐπιφέρειν ἀθηναίους μηδὲ τοὺς ξυμμάχους ἐπὶ κακῷ ἀποδιδόντων τὸν φόρον τὸν ἐπ᾽ ἀριστείδου αὐτονόμους εἶναι. ὅπλα δὲ μὴ ἐξέστω ἐπιφέρειν ἀθηναίους.

Foedera inter ai-
mienses & lace-
monios

μὴ δὲ τοὺς ξυμμάχους ἐπὶ κακῷ ἀποδιδόντων τὸν φόρον ἐπειδὴ αἱ σπονδαὶ ἐγένοντο· εἰσὶ δὲ
ἄργιλος· στάγειρος· ἄκανθος· σκῶλος· ὄλυνθος· σπάρτωλος· ξυμμάχους δ' εἶναι μηδετέρων·
μήτε λακεδαιμονίων μήτε ἀθηναίων· ἢν δὲ ἀθηναῖοι πείθωσι τὰς πόλεις βουλομένας ταύτας ἐξέστω
ξυμμάχους ποιεῖσθαι αὐτοῖς ἀθηναίοις· μηκυβερναίους δὲ καὶ σαναίους καὶ σιγγαίους οἰκεῖν τὰς πόλεις
τὰς ἑαυτῶν, καθάπερ ὀλύνθιοι καὶ ἀκάνθιοι· ἀποδόντων δὲ ἀθηναίοις λακεδαιμόνιοι καὶ οἱ
ξύμμαχοι πάνακτον· ἀποδόντων δὲ καὶ ἀθηναῖοι λακεδαιμονίοις κορυφάσιον καὶ
κύθηρα καὶ μέθανα καὶ πτελεὸν καὶ ἀταλάντην· καὶ τοὺς ἄνδρας ὅσοι εἰσὶ λακεδαιμονίων
ἐν τῷ δημοσίῳ τῷ ἀθηναίων ἢ ἄλλοθί που ὅσης ἀθηναῖοι ἄρχουσιν ἐν δημοσίῳ· καὶ τοὺς ἐν
σκιώνῃ πολιορκουμένους πελοποννησίων ἀφεῖναι· καὶ τοὺς ἄλλους ὅσοι λακεδαιμονίων ξύμ-
μαχοι ἐν σκιώνῃ εἰσί· καὶ ὅσους βρασίδας ἐσέπεμψε· καὶ εἴ τις τῶν ξυμμάχων τῶν λα-
κεδαιμονίων ἐν τῷ δημοσίῳ τῷ ἀθηναίων ἢ ἄλλοθί που ἧς ἀθηναῖοι ἄρχουσιν ἐν δημο-
σίῳ· ἀποδόντων δὲ καὶ οἱ λακεδαιμόνιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι οὕστινας ἔχουσιν ἀθηναίων καὶ τῶν
ξυμμάχων κατὰ ταὐτά· σκιωναίων δὲ καὶ τορωναίων καὶ σερμυλίων· καὶ εἴ τινα ἄλλην πόλιν
ἔχουσιν ἀθηναῖοι· ἀθηναίους βουλεύεσθαι περὶ αὐτῶν καὶ τῶν ἄλλων πόλεων ὅ τι ἂν δοκῇ αὐτοῖς·
ὅρκους δὲ ποιήσασθαι ἀθηναίους πρὸς λακεδαιμονίους καὶ τοὺς ξυμμάχους κατὰ πόλεις· ὀμνύντων
δὲ τὸν ἐπιχώριον ὅρκον ἑκάτεροι τὸν μέγιστον ἑπτακαίδεκα ἐξ ἑκάστης πόλεως· ὁ δὲ ὅρκος ἔστω ὅδε· ἐμμενῶ
ταῖς ξυνθήκαις καὶ ταῖς σπονδαῖς ταῖσδε δικαίως καὶ ἀδόλως· ἔστω δὲ λακεδαιμονί-
οις καὶ τοῖς ξυμμάχοις κατὰ ταὐτὰ ὅρκος πρὸς ἀθηναίους· τὸν δὲ ὅρκον ἀνανεοῦσθαι κατ' ἐνιαυτὸν
ἀμφοτέρους· στήλας δὲ στῆσαι ὀλυμπίασι καὶ πυθοῖ· εἰ δέ τι ἀμνημονοῦσιν ὁποτεροι-
οῦν, καὶ ὅτου πέρι λόγοις δικαίοις χρωμένοις εὔορκον εἶναι ἀμφοτέροις ταύτῃ μεταθεῖναι ὅπῃ
ἂν δοκῇ ἀμφοτέροις ἀθηναίοις καὶ λακεδαιμονίοις· ἄρχει δὲ τῶν σπονδῶν ἔφορος
πλειστόλας ἀρτεμισίου μηνὸς τετάρτῃ φθίνοντος· ἐν δὲ ἀθήναις ἄρχων ἀλκαῖος
ἐλαφηβολιῶνος μηνὸς ἕκτῃ φθίνοντος· ὤμνυον δὲ οἵδε καὶ ἐσπένδοντο· λακεδαιμονίων
μὲν πλειστόλας· δαμάγητος· χίονις· μεταγένης· ἄκανθος· δάϊθος· ἰσχαγόρας·
φιλοχαρίδας· ζευξίδας· ἄντιππος· τέλλις· ἀλκινάδας· ἐμπεδίας· μηνᾶς·
λάφιλος· ἀθηναίων δὲ οἵδε· λάμπων· ἰσθμιόνικος· νικίας· λάχης· εὐθύδημος·
προκλῆς· πυθόδωρος· ἅγνων· μυρτίλος· θρασυκλῆς· θεογένης· ἀριστοκράτης·
ἰώλκιος· τιμοκράτης· λέων· λάμαχος· δημοσθένης· αὗται αἱ σπονδαὶ ἐγένοντο
τελευτῶντος τοῦ χειμῶνος ἅμα ἦρι ἐκ διονυσίων εὐθὺς τῶν ἀστικῶν

διελθόντων καὶ ἡμερῶν ὀλίγων παρενεγκουσῶν· ἢ ὡς τὸ πρῶτον ἡ ἐσβολὴ ἡ ἐς τὴν ἀττικήν· καὶ
ἡ ἀρχὴ τοῦ πολέμου τοῦδε ἐγένετο. σκοπείτω δέ τις κατὰ τοὺς χρόνους καὶ μὴ τῶν ἑκασταχοῦ
ἢ ἀρχόντων ἢ ἀπὸ τιμῆς τινὸς τὴν ἀπαρίθμησιν τῶν ὀνομάτων ἐς τὰ προγεγενημένα σημαινόντων·
πιστεύσας μᾶλλον· οὐ γὰρ ἀκριβές ἐστιν οἷς καὶ ἀρχομένοις καὶ μεσοῦσι· καὶ ὅπως ἔτυχέ τῳ ἐπε-
γένετό τι. κατὰ θέρη δὲ καὶ χειμῶνας ἀριθμῶν ὥσπερ γέγραπται· εὑρήσει ἐξ ἡμισείας
ἑκατέρου τοῦ ἐνιαυτοῦ τὴν δύναμιν ἔχοντος δέκα μὲν θέρη· ἴσους δὲ χειμῶνας τῷ πρώτῳ
πολέμῳ τῷδε γενομένους. λακεδαιμόνιοι δέ, ἔλαχον γὰρ πρότεροι ἀποδιδόναι
ἃ εἶχον· τούς τε ἄνδρας εὐθὺς τοὺς παρὰ σφίσιν αἰχμαλώτους ἀφίεσαν· καὶ
πέμψαντες ἐς τὰ ἐπὶ θρᾴκης πρέσβεις. ἰσχαγόραν καὶ μηνᾶν, καὶ φιλοχαρίδαν
ἐκέλευον τὸν κλεαρίδαν τὴν ἀμφίπολιν παραδιδόναι τοῖς ἀθηναίοις· καὶ τοὺς ἄλλους τὰς
σπονδὰς ὡς εἴρητο ἑκάστοις δέχεσθαι· οἱ δ᾽ οὐκ ἤθελον· νομίζοντες οὐκ ἐπιτηδείας
εἶναι· οὐδὲ ὁ κλεαρίδας παρέδωκε τὴν πόλιν χαριζόμενος τοῖς χαλκιδεῦσι· λέγων
ὡς οὐ δυνατὸς εἴη βίᾳ ἐκείνων παραδιδόναι· ἐλθὼν δὲ αὐτὸς κατὰ τάχος μετὰ πρέσβεων
αὐτόθεν· ἀπολογησόμενός τε ἐς τὴν λακεδαίμονα ἢν κατηγορῶσιν οἱ περὶ τὸν ἰσχαγόραν
ὅτι οὐκ ἐπείθετο· καὶ ἅμα βουλόμενος εἰδέναι, εἰ ἔτι μετακινητὴ εἴη ἡ ὁμολογία· ἐπειδὴ
ηὗρε κατειλημμένας αὐτὸς μὲν πάλιν πεμπόντων τῶν λακεδαιμονίων καὶ κελευόντων·
μάλιστα μὲν καὶ τὸ χωρίον παραδοῦναι· εἰ δὲ μή, ὁπόσοι πελοποννησίων ἔνεισιν ἐξαγαγεῖν,
κατὰ τάχος ἐπορεύετο· οἱ δὲ ξύμμαχοι ἐν τῇ λακεδαίμονι αὐτοὶ ἔτυχον ὄντες·
καὶ αὐτῶν, τοὺς μὴ δεξαμένους τὰς σπονδάς, ἐκέλευον οἱ λακεδαιμόνιοι ποιεῖσθαι·
οἱ δὲ, τῇ αὐτῇ προφάσει ᾗπερ καὶ τὸ πρῶτον ἀπεώσαντο, οὐκ ἔφασαν δέξεσθαι.
ἢν μή τινα δικαιοτέραν τούτων ποιῶνται· ὡς δ᾽ αὐτῶν οὐκ ἐσήκουον, ἐκείνους μὲν ἀπέ-
πεμψαν· αὐτοὶ δὲ πρὸς τοὺς ἀθηναίους ξυμμαχίαν ἐποιοῦντο· νομίζοντες, ἥκιστα
ἂν σφίσι, τούς τε ἀργείους ἐπειδὴ οὐκ ἤθελον ἀμπελίδου καὶ λίχου ἐλθόντων ἐπι-
σπένδεσθαι· νομίζοντες αὐτοὺς ἄνευ ἀθηναίων οὐ δεινοὺς εἶναι· καὶ τὴν ἄλλην πελοπόν-
νησον, μάλιστ᾽ ἂν ἡσυχάζειν· πρὸς γὰρ ἂν τοὺς ἀθηναίους εἰ ἐξῆν χωρεῖν. παρόντων οὖν πρέσ-
βεων ἀπὸ τῶν ἀθηναίων, καὶ γενομένων λόγων, ξυνέβησαν καὶ ἐγένοντο ὅρκοι καὶ ξυμμα-
χία ἥδε. κατὰ τάδε ξύμμαχοι ἔσονται λακεδαιμόνιοι πεντήκοντα ἔτη· ἢν δέ τινες
ἴωσιν ἐς τὴν γῆν πολέμιοι τὴν λακεδαιμονίων καὶ κακῶς ποιῶσι λακεδαιμονίους,
ὠφελεῖν ἀθηναίους λακεδαιμονίους τρόπῳ ὁποίῳ ἂν δύνωνται, ἰσχυροτάτῳ κατὰ τὸ δυνατόν.

ἢν δὲ δῃώσαντες οἴχωνται, πολεμίαν εἶναι ταύτην τὴν πόλιν Λακεδαιμονίοις καὶ Ἀθηναίοις
καὶ κακοῦσθαι ὑπ' ἀμφοτέρων, καταλύειν δὲ ἅμα ἀμφοτέρω τὼ πόλεε· ταῦτα δ' εἶναι δι-
καίως καὶ προθύμως καὶ ἀδόλως. καὶ ἤν τινες ἐς τὴν Ἀθηναίων γῆν ἴωσι πολέμιοι καὶ
κακῶς ποιῶσιν Ἀθηναίους, ὠφελεῖν Λακεδαιμονίους τρόπῳ ὅτῳ ἂν δύνωνται ἰσχυρότα-
τα κατὰ τὸ δυνατόν· ἢν δὲ δῃώσαντες οἴχωνται, πολεμίαν εἶναι ταύτην τὴν πόλιν Λακε-
δαιμονίοις καὶ Ἀθηναίοις, καὶ κακοῦσθαι ὑπ' ἀμφοτέρων, καταλύειν δὲ ἅμα ἀμφο-
τέρω τὼ πόλεε. ταῦτα δ' εἶναι δικαίως καὶ προθύμως καὶ ἀδόλως. ἢν δὲ ἡ δουλεία ἐπα-
νίστηται, ἐπικουρεῖν Ἀθηναίους Λακεδαιμονίοις παντὶ σθένει κατὰ τὸ δυνατόν. ὀμοῦνται
δὲ ταῦτα οἵπερ καὶ τὰς ἄλλας σπονδὰς ὤμνυον ἑκατέρων. ἀνανεοῦσθαι δὲ κατ' ἐνι-
αυτὸν Λακεδαιμονίους μὲν ἰόντας ἐς Ἀθήνας πρὸς τὰ Διονύσια, Ἀθηναίους δὲ ἰόντας
ἐς Λακεδαίμονα πρὸς τὰ Ὑακίνθια. στήλην δὲ ἑκατέρους στῆσαι, τὴν μὲν ἐν Λα-
κεδαίμονι παρ' Ἀπόλλωνι ἐν Ἀμυκλαίῳ, τὴν δὲ ἐν Ἀθήναις ἐν πόλει παρ' Ἀθηνᾷ.
ἢν δέ τι δοκῇ Λακεδαιμονίοις καὶ Ἀθηναίοις προσθεῖναι καὶ ἀφελεῖν περὶ τῆς ξυμμαχίας, ὅτι ἂν
δοκῇ, εὔορκον ἀμφοτέροις εἶναι. τοὺς δὲ ὅρκους ὤμνυον Λακεδαιμονίων μὲν οἵδε·
Πλειστοάναξ, Ἆγις, Πλειστόλας, Δαμάγητος, Χίονις, Μεταγένης, Ἄκανθος,
Δάιθος, Ἰσχαγόρας, Φιλοχαρίδας, Ζευξίδας, Ἄντιππος, Ἀλκινάδας, Τέλλις, Ἐμπεδίας,
Μηνᾶς, Λάφιλος· Ἀθηναίων δὲ Λάμπων, Ἰσθμιόνικος, Λάχης, Νικίας, Εὐθύδημος,
Προκλῆς, Πυθόδωρος, Ἅγνων, Μυρτίλος, Θρασυκλῆς, Θεαγένης, Ἀριστοκράτης,
Ἰώλκιος, Τιμοκράτης, Λέων, Λάμαχος, Δημοσθένης. αὕτη ἡ ξυμμαχία ἐγένετο μετὰ
τὰς σπονδὰς οὐ πολλῷ ὕστερον, καὶ τοὺς ἄνδρας τοὺς ἐκ τῆς νήσου ἀπέδοσαν οἱ
Ἀθηναῖοι τοῖς Λακεδαιμονίοις, καὶ τὸ θέρος ἦρχε τοῦ ἑνδεκάτου ἔτους. ταῦτα
δὲ τὰ δέκα ἔτη ὁ πρῶτος πόλεμος ξυνεχῶς γενόμενος γέγραπται. μετὰ δὲ
τὰς σπονδὰς καὶ τὴν ξυμμαχίαν τῶν Λακεδαιμονίων καὶ Ἀθηναίων, αἳ ἐγένοντο
μετὰ τὸν δεκέτη πόλεμον, ἐπὶ Πλειστόλα μὲν ἐν Λακεδαίμονι ἐφόρου, Ἀλκαί-
ου δ' ἄρχοντος Ἀθήνησι, τοῖς μὲν δεξαμένοις αὐτὰς εἰρήνη ἦν· οἱ δὲ Κορίνθιοι καὶ τῶν
ἐν Πελοποννήσῳ πόλεών τινες διεκίνουν τὰ πεπραγμένα, καὶ εὐθὺς ἄλλη
ταραχὴ καθίστατο τῶν ξυμμάχων πρὸς τὴν Λακεδαίμονα. καὶ ἅμα καὶ τοῖς Ἀθη-
ναίοις οἱ Λακεδαιμόνιοι προϊόντος τοῦ χρόνου ὕποπτοι ἐγένοντο, ἔστιν
ἐν οἷς οὐ ποιοῦντες ἐκ τῶν ξυγκειμένων ἃ εἴρητο. καὶ ἐπὶ ἓξ ἔτη μὲν καὶ δέκα

μῆνας ἀπέσχοντο μὴ ἐπὶ τὴν ἑκατέρων γῆν στρατεῦσαι, ἔξωθεν δὲ μετ' ἀνοκω-
χῆς οὐ βεβαίου, ἔβλαπτον ἀλλήλους τὰ μάλιστα· ἔπειτα μέντοι καὶ ἀναγκασθέντες
λῦσαι τὰς μετὰ τὰ δέκα ἔτη σπονδάς, αὖθις ἐς πόλεμον φανερὸν κατέστησαν.
Γέγραφε δὲ καὶ ταῦτα ὁ αὐτὸς Θουκυδίδης Ἀθηναῖος ἑξῆς, ὡς ἕκαστα ἐγένετο, κατὰ
θέρη καὶ χειμῶνας, μέχρι οὗ τήν τε ἀρχὴν κατέπαυσαν τῶν Ἀθηναίων Λακεδαιμό-
νιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι καὶ τὰ μακρὰ τείχη καὶ τὸν Πειραιᾶ κατέλαβον. ἔτη δὲ ἐς
τοῦτο τὰ ξύμπαντα ἐγένετο τῷ πολέμῳ ἑπτὰ καὶ εἴκοσι. καὶ τὴν διὰ μέσου
ξύμβασιν εἴ τις μὴ ἀξιώσει πόλεμον νομίζειν, οὐκ ὀρθῶς δικαιώσει. τοῖς τε
ἔργοις ὡς διῄρηται ἀθρείτω, καὶ εὑρήσει οὐκ εἰκὸς ὂν εἰρήνην αὐτὴν κριθῆναι· ἐν ᾗ
οὔτε ἀπέδοσαν πάντα, οὔτε ἀπεδέξαντο ἃ ξυνέθεντο. ἔξω τε τούτων πρὸς τὸν
Μαντινικὸν καὶ Ἐπιδαύριον πόλεμον καὶ ἐς ἄλλα ἀμφοτέροις ἁμαρτήματα
ἐγένοντο. καὶ οἱ ἐπὶ Θρᾴκης ξύμμαχοι οὐδὲν ἧσσον πολέμιοι ἦσαν. Βοιωτοί τε
ἐκεχειρίαν δεχήμερον ἦγον. ὥστε ξὺν τῷ πρώτῳ πολέμῳ τῷ δεκέτει καὶ τῇ
μετ' αὐτὸν ὑπόπτῳ ἀνοκωχῇ καὶ τῷ ὕστερον ἐξ αὐτῆς πολέμῳ εὑρήσει τις
τοσαῦτα ἔτη λογιζόμενος κατὰ τοὺς χρόνους καὶ ἡμέρας οὐ πολλὰς παρενεγκούσας. καὶ τοῖς
ἀπὸ χρησμῶν τι ἰσχυρισαμένοις μόνον δὴ τοῦτο ἐχυρῶς ξυμβάν. ἀεὶ γὰρ ἔγωγε
μέμνημαι, καὶ ἀρχομένου τοῦ πολέμου καὶ μέχρι οὗ ἐτελεύτησε, προφερό-
μενον ὑπὸ πολλῶν ὅτι τρὶς ἐννέα ἔτη δέοι γενέσθαι αὐτόν. ἐπεβίων δὲ διὰ παντὸς
αὐτοῦ αἰσθανόμενός τε τῇ ἡλικίᾳ καὶ προσέχων τὴν γνώμην ὅπως ἀκριβές τι εἴσομαι.
καὶ ξυνέβη μοι φεύγειν τὴν ἐμαυτοῦ ἔτη εἴκοσι μετὰ τὴν ἐς Ἀμφίπολιν στρατη-
γίαν. καὶ γενομένῳ παρ' ἀμφοτέροις τοῖς πράγμασι καὶ οὐχ ἧσσον τοῖς Πελοποννησί-
ων διὰ τὴν φυγήν, καθ' ἡσυχίαν τι αὐτῶν μᾶλλον αἰσθέσθαι. τὴν οὖν μετὰ τὰ δέ-
κα ἔτη διαφοράν τε καὶ ξύγχυσιν τῶν σπονδῶν καὶ τὰ ἔπειτα ὡς ἐπολεμήθη ἐξη-
γήσομαι. Ἐπειδὴ γὰρ αἱ πεντηκοντούτεις σπονδαὶ ἐγένοντο καὶ ὕστερον ἡ
ξυμμαχία, καὶ αἱ ἀπὸ τῆς Πελοποννήσου πρεσβεῖαι αἵπερ παρεκλήθησαν
ἐς αὐτὰ ἀνεχώρουν ἐκ τῆς Λακεδαίμονος, καὶ οἱ μὲν ἄλλοι ἐπ' οἴκου ἀπῆλ-
θον, Κορίνθιοι δὲ ἐς Ἄργος τραπόμενοι πρῶτον λόγους ποιοῦνται πρός τινας τῶν
ἐν τέλει ὄντων Ἀργείων ὡς χρή, ἐπειδὴ Λακεδαιμόνιοι οὐκ ἐπ' ἀγαθῷ, ἀλλ' ἐπὶ
καταδουλώσει τῆς Πελοποννήσου σπονδὰς καὶ ξυμμαχίαν πρὸς Ἀθηναίους

τοὺς πρὶν ἐχθίστους πεποίηνται· ὁρᾶν τοὺς Ἀργείους ὅπως σωθήσεται ἡ Πελοπόν-
νησος, καὶ ψηφίσασθαι τὴν βουλομένην πόλιν τῶν Ἑλλήνων, ἥτις αὐτόνομός τέ ἐστι,
καὶ δίκας ἴσας καὶ ὁμοίας δίδωσι· καὶ πρὸς Ἀργείους ξυμμαχίαν ποιεῖσθαι· ὥστε
τῇ ἀλλήλων ἐπιμαχεῖν· ἀποδεῖξαι δὲ ἄνδρας ὀλίγους ἀρχὴν αὐτοκράτορας· καὶ μὴ
πρὸς τὸν δῆμον τοὺς λόγους εἶναι, τοῦ μὴ καταφανεῖς γίγνεσθαι τοὺς μὴ πεί-
σαντας τὸ πλῆθος. ἔφασαν δὲ πολλοὺς προσχωρήσεσθαι μίσει τῶν Λα-
κεδαιμονίων· καὶ οἱ μὲν Κορίνθιοι διδάξαντες ταῦτα, ἀνεχώρησαν ἐπ' οἴκου·
οἱ δὲ τῶν Ἀργείων ἄνδρες ἀκούσαντες, ἤδη ἀνήνεγκαν τοὺς λόγους ἔς τε τὰς ἀρχὰς
καὶ τὸν δῆμον, ἐψηφίσαντο Ἀργεῖοι, καὶ ἄνδρας εἵλοντο δώδεκα, πρὸς οὓς
τὸν βουλόμενον τῶν Ἑλλήνων ξυμμαχίαν ποιεῖσθαι· πλὴν Ἀθηναίων καὶ Λακεδαιμονίων·
τούτων δὲ μηδετέροις ἐξεῖναι ἄνευ τοῦ δήμου τῶν Ἀργείων σπείσασθαι. ἐδέξαντο
τε ταῦτα οἱ Ἀργεῖοι, μᾶλλον ὁρῶντες τόν τε τῶν Λακεδαιμονίων σφίσι πό-
λεμον ἐσόμενον, ἐπ' ἐξόδῳ γὰρ πρὸς αὐτοὺς αἱ σπονδαὶ ἦσαν· καὶ ἅμα ἐλπίσαντες
τῆς Πελοποννήσου ἡγήσεσθαι. κατὰ γὰρ τὸν χρόνον τοῦτον, ἥ τε Λακεδαίμων μάλιστα
δὴ κακῶς ἤκουσε καὶ ὑπερώφθη διὰ τὰς ξυμφοράς· οἵ τε Ἀργεῖοι, ἄριστα
ἔσχον τοῖς πᾶσιν, οὐ ξυναράμενοι τοῦ Ἀττικοῦ πολέμου· ἀμφοτέροις δὲ μᾶλλον ἔν-
σπονδοι ὄντες ἐκκαρπωσάμενοι. οἱ μὲν οὖν Ἀργεῖοι, οὕτως ἐς τὴν ξυμμαχίαν
προσεδέχοντο τοὺς ἐθέλοντας τῶν Ἑλλήνων. Μαντινῆς δ' αὐτοῖς καὶ οἱ ξύμμαχοι
αὐτῶν πρῶτοι προσεχώρησαν· δεδιότες τοὺς Λακεδαιμονίους. τοῖς γὰρ Μαντι-
νεῦσι μέρος τι τῆς Ἀρκαδίας κατέστραπτο ὑπήκοον, ἔτι τοῦ πρὸς Ἀθηναίους πό-
λεμου ὄντος. καὶ ἐνόμιζον οὐ περιόψεσθαι σφᾶς τοὺς Λακεδαιμονίους ἄρχειν·
ἐπειδὴ καὶ σχολὴν ἦγον. ὥστε ἄσμενοι πρὸς τοὺς Ἀργείους ἐτράποντο· πόλιν τε μεγά-
λην νομίζοντες, καὶ Λακεδαιμονίοις αἰεὶ διάφορον· δημοκρατουμένην τε
ὥσπερ καὶ αὐτοί. ἀποστάντων δὲ τῶν Μαντινέων, καὶ ἡ ἄλλη Πελοπόννησος
ἐς θροῦν καθίστατο· ὡς καὶ σφίσι ποιητέον τοῦτο. νομίσαντες πλέον τέ τι
εἰδότας, μεταστῆναι αὐτούς· καὶ τοὺς Λακεδαιμονίους ἅμα δι' ὀργῆς ἔχοντες, ἔν
ἄλλοις τε, καὶ ὅτι ἐν ταῖς σπονδαῖς ταῖς Ἀττικαῖς, ἐγέγραπτο εὔορκον εἶναι, προσ-
θεῖναι καὶ ἀφελεῖν ὅ τι ἂν ἀμφοῖν τοῖν πολέοιν δοκῇ, Λακεδαιμονίοις καὶ Ἀθηναίοις.
τοῦτο γὰρ τὸ γράμμα μάλιστα τὴν Πελοπόννησον διεθορύβει. καὶ ἐς ὑποψίαν

καθίστη μὴ μετ' ἀθηναίων σφᾶς βούλωνται λακεδαιμόνιοι δουλώσασθαι· δί-
καιον γὰρ εἶναι πᾶσι τοῖς ξυμμάχοις γεγράφθαι τὴν μετάθεσιν· ὥστε φοβούμενοι οἱ πολλοὶ
ὥρμηντο πρὸς τοὺς ἀργείους καὶ αὐτοὶ ἕκαστοι ξυμμαχίαν ποιεῖσθαι. λακεδαιμόνιοι δὲ
αἰσθόμενοι τὸν θροῦν τοῦτον ἐν τῇ πελοποννήσῳ καθεστῶτα· καὶ τοὺς κορινθίους διδα-
σκάλους τε γενομένους καὶ αὐτοὺς μέλλοντας σπείσεσθαι πρὸς τὸ ἄργος· πέμπουσι
πρέσβεις ἐς τὴν κόρινθον βουλόμενοι προκαταλαβεῖν τὸ μέλλον· καὶ ᾐτιῶντο τήν τε
ἐσήγησιν τοῦ παντὸς καὶ εἰ ἀργείοις σφῶν ἀποστάντες ξύμμαχοι ἔσονται· παρα-
βήσεσθαί τε ἔφασαν αὐτοὺς τοὺς ὅρκους· καὶ ἤδη ἀδικεῖν ὅτι οὐ δέχονται τὰς ἀθη-
ναίων σπονδάς· εἰρημένον κύριον εἶναι ὅ τι ἂν τὸ πλῆθος τῶν ξυμμάχων ψηφίσηται·
ἢν μή τι θεῶν ἢ ἡρώων κώλυμα ᾖ. κορίνθιοι δὲ παρόντων σφίσι τῶν ξυμμάχων ὅσοι οὐδ' αὐ-
τοὶ ἐδέξαντο τὰς σπονδάς· παρεκάλεσαν δὲ αὐτοὺς αὐτοὶ πρότερον· ἀντέλεγον
τοῖς λακεδαιμονίοις· ἃ μὲν ἠδικοῦντο οὐ δηλοῦντες ἄντικρυς ὅτι οὔτε σόλλιον
σφίσιν ἀπέλαβον παρ' ἀθηναίων οὔτε ἀνακτόριον· εἴ τέ τι ἄλλο ᾤοντο ἐλασσοῦσθαι·
πρόσχημα δὲ ποιούμενοι τοὺς ἐπὶ θρᾴκης μὴ προδώσειν· ὀμόσαι γὰρ αὐτοῖς
ὅρκους ἰδίᾳ τε, ὅτε μετὰ ποτειδεατῶν τὸ πρῶτον ἀφίσταντο· καὶ ἄλλους ὕστερον.
οὔκουν παραβαίνειν τοὺς τῶν ξυμμάχων ὅρκους ἔφασαν οὐκ ἐσιόντες ἐς τὰς τῶν ἀθη-
ναίων σπονδάς· θεῶν γὰρ πίστεις ὀμόσαντες ἐκείνοις οὐκ ἂν εὐορκεῖν προδιδόντες
αὐτούς· εἰρῆσθαι δ' ὅτι ἢν μὴ θεῶν ἢ ἡρώων κώλυμα ᾖ. φαίνεσθαι οὖν σφίσι κώλυμα
θεῖον τοῦτο. καὶ περὶ μὲν τῶν παλαιῶν ὅρκων, τοσαῦτα εἶπον· περὶ δὲ τῆς ἀργείων ξυμ-
μαχίας μετὰ τῶν φίλων βουλευσάμενοι ποιήσειν ὅ τι ἂν δίκαιον ᾖ. καὶ οἱ μὲν λακεδαιμονίων
πρέσβεις ἀνεχώρησαν ἐπ' οἴκου. ἔτυχον δὲ παρόντες ἐν κορίνθῳ καὶ ἀργείων
πρέσβεις· οἳ ἐκέλευον τοὺς κορινθίους ἰέναι ἐς τὴν ξυμμαχίαν καὶ μὴ μέλλειν· οἱ δὲ ἐς
τὸν ξύλλογον αὐτοῖς τὸν παρὰ σφίσι προεῖπον ἥκειν. ἦλθε δὲ καὶ ἠλείων πρεσβεία εὐθὺς
καὶ ἐποιήσατο πρὸς κορινθίους ξυμμαχίαν πρῶτον· ἔπειτα ἐκεῖθεν ἐς ἄργος ἐλθόντες
καθάπερ προείρητο, ἀργείων ξύμμαχοι ἐγένοντο· διαφερόμενοι γὰρ οἱ ἠλεῖοι ἐτύγχανον τοῖς
λακεδαιμονίοις περὶ λεπρέου· πολέμου γὰρ γενομένου ποτὲ πρὸς ἀρκάδων τινὰς λε-
πρεάταις καὶ ἠλείων παρακληθέντων ὑπὸ λεπρεατῶν ἐς ξυμμαχίαν ἐπὶ τῇ ἡμι-
σείᾳ τῆς γῆς· καὶ λυσάντων τὸν πόλεμον ἠλεῖοι τὴν γῆν νεμομένοις αὐτοῖς τοῖς λε-
πρεάταις τάλαντον ἔταξαν τῷ διὶ τῷ ὀλυμπίῳ ἀποφέρειν· καὶ μέχρι τοῦ ἀττικοῦ

πολέμου ἀπέφερον· ἔπειτα παυσαμένων διὰ πρόφασιν τοῦ πολέμου οἱ Ἠλεῖοι ἐπηνάγκαζον· οἱ δ᾽ ἐτράποντο πρὸς τοὺς Λακεδαιμονίους. καὶ δίκης Λακεδαιμονίοις ἐπιτραπείσης, ὑποτοπήσαντες οἱ Ἠλεῖοι μὴ ἴσον ἕξειν, ἀνέντες τὴν ἐπιτροπὴν Λεπρεατῶν τὴν γῆν ἔτεμον. οἱ Λακεδαιμόνιοι οὐδὲν ἧσσον ἐδίκασαν αὐτονόμους εἶναι Λεπρεάτας καὶ ἀδικεῖν Ἠλείους. καὶ ὡς οὐκ ἐμμεινάντων τῇ ἐπιτροπῇ φρουρὰν ὁπλιτῶν ἐσέπεμψαν ἐς Λέπρεον. οἱ δὲ Ἠλεῖοι νομίζοντες πόλιν σφῶν ἀφεστηκυῖαν δέξασθαι τοὺς Λακεδαιμονίους καὶ τὴν ξυνθήκην προφέροντες ἐν ᾗ εἴρητο, ἃ ἔχοντες ἐς τὸν Ἀττικὸν πόλεμον καθίσταντό τινες, ταῦτ᾽ ἔχοντας καὶ ἐξελθεῖν, ὡς οὐκ ἴσον ἔχοντες ἀφίστανται πρὸς τοὺς Ἀργείους· καὶ τὴν ξυμμαχίαν ὥσπερ προείρητο καὶ οὗτοι ἐποιήσαντο. ἐγένοντο δὲ καὶ οἱ Κορίνθιοι εὐθὺς μετ᾽ ἐκείνους καὶ οἱ ἐπὶ Θρᾴκης Χαλκιδεῖς Ἀργείων ξύμμαχοι. Βοιωτοὶ δὲ καὶ Μεγαρεῖς τὸ αὐτὸ λέγοντες ἡσύχαζον, περιορώμενοι ὑπὸ τῶν Λακεδαιμονίων καὶ νομίζοντες σφίσι τὴν Ἀργείων δημοκρατίαν αὐτοῖς ὀλιγαρχουμένοις ἧσσον ξύμφορον εἶναι τῆς Λακεδαιμονίων πολιτείας. περὶ δὲ τοὺς αὐτοὺς χρόνους τοῦ θέρους τούτου Σκιωναίους μὲν Ἀθηναῖοι ἐκπολιορκήσαντες ἀπέκτειναν τοὺς ἡβῶντας, παῖδας δὲ καὶ γυναῖκας ἠνδραπόδισαν, καὶ τὴν γῆν Πλαταιεῦσιν ἔδοσαν νέμεσθαι. Δηλίους δὲ κατήγαγον πάλιν ἐς Δῆλον, ἐνθυμούμενοι τάς τε ἐν ταῖς μάχαις ξυμφορὰς καὶ τοῦ ἐν Δελφοῖς θεοῦ χρήσαντος. καὶ Φωκῆς καὶ Λοκροὶ ἤρξαντο πολεμεῖν. καὶ Κορίνθιοι καὶ Ἀργεῖοι ἤδη ξύμμαχοι ὄντες ἔρχονται ἐς Τεγέαν ἀποστήσοντες Λακεδαιμονίων, ὁρῶντες μέγα μέρος ὄν, καὶ εἰ σφίσι προσγένοιτο, νομίζοντες ἅπασαν ἂν ἔχειν Πελοπόννησον. ὡς δὲ οὐδὲν ἂν ἔφασαν ἐναντιωθῆναι οἱ Τεγεᾶται Λακεδαιμονίοις, οἱ Κορίνθιοι μέχρι τούτου προθύμως πράσσοντες ἀνεῖσαν τῆς φιλονεικίας καὶ ὠρρώδησαν μὴ οὐδεὶς σφίσιν ἔτι τῶν ἄλλων προσχωρῇ. ὅμως δὲ ἐλθόντες ἐς τοὺς Βοιωτοὺς ἐδέοντο σφῶν τε καὶ Ἀργείων γίγνεσθαι ξυμμάχους καὶ τἆλλα κοινῇ πράσσειν. τάς τε δεχημέρους ἐπισπονδὰς αἳ ἦσαν Ἀθηναίοις καὶ Βοιωτοῖς πρὸς ἀλλήλους, οὐ πολλῷ ὕστερον γενόμεναι τούτων τῶν πεντηκοντουτίδων σπονδῶν, ἐκέλευον οἱ Κορίνθιοι τοὺς Βοιωτοὺς ἀκολουθήσαντας Ἀθήναζε καὶ σφίσι ποιῆσαι, ὥσπερ Βοιωτοὶ εἶχον, μὴ δεχομένων δὲ Ἀθηναίων, ἀπειπεῖν τὴν ἐκεχειρίαν, καὶ τὸ λοιπὸν μὴ σπένδεσθαι ἄνευ αὐτῶν. Βοιωτοὶ δὲ δεομένων τῶν Κορινθίων περὶ μὲν τῆς Ἀργείων ξυμμαχίας ἐπισχεῖν αὐτοὺς ἐκέλευον· ἐλθόντες δὲ Ἀθήναζε μετὰ Κορινθίων οὐχ ηὕροντο τὰς δεχημέρους σπονδάς, ἀλλ᾽ ἀπεκρίναντο οἱ Ἀθηναῖοι Κορινθίοις εἶναι σπονδάς,

εἴπερ λακεδαιμονίων εἰσὶ ξύμμαχοι· βοιωτοὶ μὲν οὖν οὐκ ἀπεῖπον τὰς δεχημέρους
ἀξιούντων καὶ αἰτιωμένων τῶν κορινθίων ξυνθέσθαι σφίσι· κορινθίοις δὲ ἀνοκωχὴ ἄσπονδος
ἦν πρὸς ἀθηναίους. λακεδαιμόνιοι δὲ τοῦ αὐτοῦ θέρους πανδημεὶ ἐστράτευσαν· πλειστοά-
νακτος τοῦ παυσανίου λακεδαιμονίων βασιλέως ἡγουμένου, τῆς ἀρκαδίας ἐς παρρασίους, μαντινέων
ὑπηκόους ὄντας, κατὰ στάσιν ἐπικαλεσαμένων σφᾶς· ἅμα δὲ καὶ τὸ ἐν κυψέλοις τεῖχος ἀναι-
ρήσοντες ἢν δύνωνται, ὃ ἐτείχισαν μαντινῆς· καὶ αὐτοὶ ἐφρούρουν ἐν τῇ παρρασικῇ κείμε-
νον ἐπὶ τῇ σκιρίτιδι τῆς λακωνικῆς· καὶ οἱ μὲν λακεδαιμόνιοι τήν τε γῆν τῶν παρρασίων ἐδῄουν·
οἱ δὲ μαντινῆς τὴν πόλιν ἀργείοις φύλαξι παραδόντες, αὐτοὶ τὴν ξυμμαχίδα ἐφρούρουν·
ἀδύνατοι δὲ ὄντες διασῶσαι τό τε ἐν κυψέλοις τεῖχος καὶ τὰς ἐν παρρασίοις πόλεις, ἀπῆλ-
θον. λακεδαιμόνιοι δὲ τούς τε παρρασίους αὐτονόμους ποιήσαντες, καὶ τὸ τεῖχος καθελόντες,
ἀνεχώρησαν ἐπ' οἴκου. καὶ τοῦ αὐτοῦ θέρους ἤδη ἡκόντων αὐτοῖς τῶν ἀπὸ θρᾴκης μετὰ βρασί-
δου ἐξελθόντων στρατιωτῶν, οὓς ὁ κλεαρίδας μετὰ τὰς σπονδὰς ἐκόμισεν, οἱ λακεδαι-
μόνιοι ἐψηφίσαντο τοὺς μὲν μετὰ βρασίδου εἵλωτας μαχεσαμένους ἐλευθέρους εἶναι καὶ
οἰκεῖν ὅπου ἂν βούλωνται· καὶ ὕστερον οὐ πολλῷ αὐτοὺς μετὰ τῶν νεοδαμωδῶν ἐς λέπρεον
κατέστησαν, κείμενον ἐπὶ τῆς λακωνικῆς καὶ τῆς ἠλείας, ὄντες ἤδη διάφοροι ἠλείοις·
τοὺς δὲ ἐκ τῆς νήσου ληφθέντας σφῶν καὶ τὰ ὅπλα παραδόντας, δείσαντες μή τι διὰ τὴν ξυμ-
φορὰν νομίσαντες ἐλασσωθήσεσθαι καὶ ὄντες ἐπίτιμοι νεωτερίσωσιν, ἤδη καὶ ἀρχάς
τινας ἔχοντας ἀτίμους ἐποίησαν· ἀτιμίαν δὲ τοιάνδε, ὥστε μήτε ἄρχειν, μήτε
πριαμένους τι ἢ πωλοῦντας κυρίους εἶναι. ὕστερον δὲ αὖθις χρόνῳ ἐπίτιμοι ἐγένοντο.
τοῦ δ' αὐτοῦ θέρους, καὶ θυσσὸν τὴν ἐν τῇ ἄθῳ ἀκτῇ διῆς εἷλον, ἀθηναίων οὖσαν ξύμμαχον·
καὶ τὸ θέρος τοῦτο πᾶν, ἐπιμιξίαι μὲν ἦσαν τοῖς ἀθηναίοις καὶ πελοποννησίοις· ὑπώπτευον
δὲ ἀλλήλους εὐθὺς μετὰ τὰς σπονδάς, οἵ τε ἀθηναῖοι καὶ οἱ λακεδαιμόνιοι, κατὰ τὴν τῶν
χωρίων ἀλλήλοις οὐκ ἀπόδοσιν· τὴν γὰρ ἀμφίπολιν πρότεροι λαχόντες οἱ λακεδαιμόνιοι,
οὐκ ἀπεδεδώκεσαν, καὶ τὰ ἄλλα· οὔτε τοὺς ἐπὶ θρᾴκης παρεῖχον ξυμμάχους τὰς σπον-
δὰς δεχομένους· οὔτε βοιωτοὺς· οὔτε κορινθίους, λέγοντες αἰεὶ ὡς μετὰ ἀθηναίων τούτους,
ἢν μὴ θέλωσι, κοινῇ ἀναγκάσουσι· χρόνους τε προύθεντο ἄνευ ξυγγραφῆς, ἐν οἷς χρῆν
τοὺς μὴ ἐσιόντας ἀμφοτέροις πολεμίους εἶναι. τούτων οὖν ὁρῶντες οἱ ἀθηναῖοι οὐδὲν ἔργῳ γι-
γνόμενον, ὑπώπτευον τοὺς λακεδαιμονίους μηδὲν δίκαιον διανοεῖσθαι· ὥστε οὔτε πύλον
ἀπαιτούντων αὐτῶν ἀπεδίδοσαν, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἐκ τῆς νήσου δεσμώτας μετεμέλοντο

ἀποδεδωκότες· τά τε ἄλλα χωρία εἶχον μένοντες ἕως σφίσι κἀκεῖνοι ποιήσειαν τὰ εἰρημένα.
Λακεδαιμόνιοι δὲ τὰ μὲν δυνατὰ ἔφασαν πεποιηκέναι· τοὺς γὰρ παρὰ σφίσι δεσμώτας
Ἀθηναίων ἀποδοῦναι καὶ τοὺς ἐπὶ Θρᾴκης στρατιώτας ἀπαγαγεῖν καὶ εἴ του ἄλλου ἐγκρατεῖς ἦσαν·
Ἀμφιπόλεως δὲ οὐκ ἔφασαν κρατεῖν ὥστε παραδοῦναι· Βοιωτοὺς δὲ πειράσεσθαι καὶ Κορινθίους
ἐς τὰς σπονδὰς ἐσαγαγεῖν καὶ Πάνακτον ἀπολαβεῖν καὶ Ἀθηναίων ὅσοι ἦσαν ἐν Βοιωτοῖς αἰχμάλω-
τοι κομιεῖν· Πύλον μέντοι ἠξίουν σφίσιν ἀποδοῦναι· εἰ δὲ μή, Μεσσηνίους γε καὶ τοὺς Εἵλωτας
ἐξαγαγεῖν, ὥσπερ καὶ αὐτοὶ τοὺς ἀπὸ Θρᾴκης, Ἀθηναίους δὲ φρουρεῖν τὸ χωρίον αὐτούς, εἰ βού-
λονται. πολλάκις δὲ καὶ πολλῶν λόγων γενομένων ἐν τῷ θέρει τούτῳ, ἔπεισαν τοὺς Ἀθηναίους ὥστε
ἐξαγαγεῖν ἐκ Πύλου Μεσσηνίους καὶ τοὺς ἄλλους Εἵλωτάς τε καὶ ὅσοι ηὐτομολήκεσαν ἐκ τῆς
Λακωνικῆς· καὶ κατῴκισαν αὐτοὺς ἐν Κρανίοις τῆς Κεφαλληνίας. τὸ μὲν οὖν θέρος τοῦτο
ἡσυχία ἦν καὶ ἔφοδοι παρ' ἀλλήλους. Τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου χειμῶνος, ἔτυχον γὰρ ἔφοροι ἕτεροι
καὶ οὐκ ἐφ' ὧν αἱ σπονδαὶ ἐγένοντο ἄρχοντες ἤδη, καί τινες αὐτῶν καὶ ἐναντίοι σπονδαῖς,
ἐλθουσῶν πρεσβειῶν ἀπὸ τῆς ξυμμαχίδος, καὶ παρόντων Ἀθηναίων καὶ Βοιωτῶν καὶ Κορινθίων,
καὶ πολλὰ ἐν ἀλλήλοις εἰπόντων καὶ οὐδὲν ξυμβάντων, ὡς ἀπῇσαν ἐπ' οἴκου, τοῖς Βοιω-
τοῖς καὶ Κορινθίοις Κλεόβουλος καὶ Ξενάρης, οὗτοι οἵπερ τῶν ἐφόρων ἐβούλοντο μάλιστα δια-
λῦσαι τὰς σπονδάς, λόγους ποιοῦνται ἰδίους, παραινοῦντες ὅτι μάλιστα ταὐτά τε γιγνώσκειν
καὶ πειρᾶσθαι Βοιωτοὺς Ἀργείους γενομένους πρῶτον αὐτοὺς ξυμμάχους αὖθις μετὰ Βοιωτῶν
Ἀργείους Λακεδαιμονίοις ποιῆσαι ξυμμάχους· οὕτω γὰρ ἥκιστ' ἂν ἀναγκασθῆναι Βοιωτοὺς
ἐς τὰς Ἀττικὰς σπονδὰς ἐσελθεῖν· ἑλέσθαι γὰρ Λακεδαιμονίους πρὸ τῆς Ἀθηναίων ἔχθρας
καὶ διαλύσεως τῶν σπονδῶν Ἀργείους σφίσι φίλους καὶ ξυμμάχους γενέσθαι. τὸ γὰρ Ἄργος
ἀεὶ ἠπίσταντο ἐπιθυμοῦντας τοὺς Λακεδαιμονίους καλῶς σφίσι φίλιον γενέσθαι, ἡγουμένους
τὸν ἔξω Πελοποννήσου πόλεμον ῥᾴω ἂν εἶναι. τὸ μέντοι Πάνακτον ἐδέοντο Βοιω-
τοὺς ὅπως παραδώσουσι Λακεδαιμονίοις, ἵνα ἀντ' αὐτοῦ Πύλον, ἢν δύνωνται, ἀπολαβ-
όντες ῥᾷον καθιστῶνται Ἀθηναίοις ἐς πόλεμον. καὶ οἱ μὲν Βοιωτοὶ καὶ Κορίνθιοι ταῦτα
ἐπεσταλμένοι ἀπό τε τοῦ Ξενάρους καὶ Κλεοβούλου καὶ ὅσοι φίλοι ἦσαν αὐτοῖς τῶν
Λακεδαιμονίων, ὥστε ἀπαγγεῖλαι ἐπὶ τὰ κοινά, ἑκάτεροι ἀνεχώρουν. Ἀργείων δὲ δύο ἄνδρες
τῆς ἀρχῆς τῆς μεγίστης ἐπετήρουν ἀπιόντας αὐτοὺς καθ' ὁδόν, καὶ ξυγγενόμενοι ἐς λόγους
ἦλθον, εἴ πως οἱ Βοιωτοὶ σφίσι ξύμμαχοι γένοιντο ὥσπερ Κορίνθιοι καὶ Ἠλεῖοι καὶ Μαντι-
νῆς· νομίζειν γὰρ ἂν τούτου προχωρήσαντος ῥᾳδίως ἤδη καὶ πολεμεῖν καὶ σπένδεσθαι καὶ

πρὸς λακεδαιμονίους ἃ βούλοιντο κοινῷ λόγῳ χρωμένους· καὶ εἴ τινα πρὸς ἄλλον δέοι. τοῖς δὲ τῶν
βοιωτῶν πρέσβεσιν ἀκούουσιν ἤρεσκε. κατὰ τύχην γὰρ ἐδέοντο τούτων ὧνπερ καὶ οἱ ἐκ τῆς
λακεδαίμονος αὐτοῖς φίλοι οἱ περὶ τὸν κλεόβουλον ἐπεστάλκεσαν. καὶ οἱ τῶν ἀργείων ἄνδρες
ὡς ᾔσθοντο αὐτοὺς δεχομένους τὸν λόγον, εἰπόντες ὅτι πρέσβεις πέμψουσιν ἐς βοιωτοὺς
ἀπῆλθον. ἀφικόμενοι δὲ οἱ βοιωτοὶ ἀπήγγειλαν τοῖς βοιωτάρχαις τά τε ἐκ τῆς λακε-
δαίμονος καὶ τὰ ἀπὸ τῶν ξυγγενομένων ἀργείων. καὶ οἱ βοιωτάρχαι ἠρέσκοντό τε καὶ πολλῷ
προθυμότεροι ἦσαν, ὅτι ἀμφοτέρωθεν ξυνεβεβήκει αὐτοῖς, τούς τε φίλους τῶν λακε-
δαιμονίων τῶν αὐτῶν δεῖσθαι· καὶ τοὺς ἀργείους ἐς τὰ ὁμοῖα σπεύδειν. καὶ οὐ πολλῷ ὕστερον
πρέσβεις παρῆσαν ἀργείων τὰ εἰρημένα προκαλούμενοι. καὶ αὐτοὺς ἀπέπεμψαν ἐπαι-
νέσαντες τοὺς λόγους οἱ βοιωτάρχαι· καὶ πρέσβεις ὑποσχόμενοι ἀποστελεῖν περὶ τῆς
ξυμμαχίας ἐς ἄργος. ἐν δὲ τούτῳ ἐδόκει πρῶτον τοῖς βοιωτάρχαις καὶ κορινθίοις καὶ
μεγαρεῦσι καὶ τοῖς ἀπὸ θρᾴκης πρέσβεσιν ὀμόσαι ὅρκους ἀλλήλοις. ἦ μὴν ἔν τε τῷ
παρατυχόντι ἀμυνεῖν τῷ δεομένῳ καὶ μὴ πολεμήσειν τῳ μηδὲ ξυμβήσεσθαι ἄνευ κοινῆς
γνώμης. καὶ οὕτως ἤδη τοὺς βοιωτοὺς καὶ μεγαρέας· τὸ γὰρ αὐτὸ ἐποίουν πρὸς τοὺς ἀρ-
γείους σπένδεσθαι. πρὶν δὲ τοὺς ὅρκους γενέσθαι, οἱ βοιωτάρχαι ἐκοίνωσαν ταῖς τέσσαρσι
βουλαῖς τῶν βοιωτῶν ταῦτα, αἵπερ ἅπαν τὸ κῦρος ἔχουσι· καὶ παρῄνουν γενέσθαι
ὅρκους ταῖς πόλεσιν, ὅσαι βούλονται ἐπ' ὠφελίᾳ σφίσι ξυνομνύναι. οἱ δ' ἐν ταῖς βουλαῖς
τῶν βοιωτῶν ὄντες, οὐ προσδέχονται τὸν λόγον, δεδιότες μὴ ἐναντία λακεδαιμονίοις
ποιήσωσι, τοῖς ἐκείνων ἀφεστῶσι κορινθίοις ξυνομνύντες· οὐ γὰρ εἶπον αὐτοῖς οἱ βοιω-
τάρχαι τὰ ἐκ τῆς λακεδαίμονος, ὅτι τῶν τε ἐφόρων κλεόβουλος καὶ ξενάρης καὶ οἱ φίλοι
παραινοῦσιν ἀργείων πρῶτον καὶ κορινθίων γενομένους ξυμμάχους ὕστερον μετὰ λα-
λακεδαιμονίων γίγνεσθαι. οἰόμενοι τὴν βουλήν, κἂν μὴ εἴπωσιν, οὐκ ἄλλα ψηφιεῖσθαι ἢ
ἃ σφίσι προδιαγνόντες παραινοῦσιν. ὡς δὲ ἀντέστη τὸ πρᾶγμα, οἱ μὲν κορίνθιοι καὶ
οἱ ἀπὸ θρᾴκης πρέσβεις ἄπρακτοι ἀπῆλθον. οἱ δὲ βοιωτάρχαι μέλλοντες πρότερον
εἰ ταῦτα ἔπεισαν, καὶ τὴν ξυμμαχίαν πειράσεσθαι πρὸς ἀργείους ποιεῖν, οὐκέτι ἐσήνεγκαν
περὶ ἀργείων ἐς τὰς βουλάς· οὐδὲ ἐς τὸ ἄργος τοὺς πρέσβεις οὓς ὑπέσχοντο ἔπεμπον·
ἀμέλεια δέ τις ἐνῆν καὶ διατριβὴ τῶν πάντων. καὶ ἐν τῷ αὐτῷ χειμῶνι τούτῳ μηκυ-
βερναν ὀλύνθιοι ἀθηναίων φρουρούντων ἐπιδραμόντες εἷλον. μετὰ δὲ ταῦτα, ἐγίγνοντο
γὰρ ἀεὶ λόγοι τοῖς τε ἀθηναίοις καὶ λακεδαιμονίοις περὶ ὧν εἶχον ἀλλήλων, ἐλπίζοντες

οἱ λακεδαιμόνιοι, ὅπως πάνακτον ἀθηναίοις παρὰ βοιωτῶν ἀπολαβόντες κομίσωνται αὐτοὶ πύλον, ἦλθον ἐς τοὺς βοιωτοὺς πρέσβεις· καὶ ἐδέοντο σφίσι πάνακτόν τε καὶ τοὺς ἀθηναίων δεσμώτας παραδοῦναι, ἵν᾽ ἀντ᾽ αὐτῶν πύλον κομίσωνται. οἱ δὲ βοιωτοὶ οὐκ ἔφασαν ἀποδώσειν, ἢν μὴ σφίσι ξυμμαχίαν ἰδίαν ποιήσωνται ὥσπερ ἀθηναίοις. λακεδαιμόνιοι δέ, εἰδότες μὲν ὅτι ἀδικήσουσιν ἀθηναίους, εἰρημένον ἄνευ ἀλλήλων μήτε σπένδεσθαί τῳ, μήτε πολεμεῖν· βουλόμενοι δὲ τὸ πάνακτον παραλαβεῖν, ὡς τὴν πύλον ἀντ᾽ αὐτοῦ κομιούμενοι· καὶ ἅμα τῶν ξυγχέαι τὰς σπονδὰς προθυμουμένων τὰ ἐς βοιωτούς, ἐποιήσαντο τὴν ξυμμαχίαν. τοῦ χειμῶνος τελευτῶντος ἤδη καὶ πρὸς ἔαρ· καὶ τὸ πάνακτον εὐθὺς καθῃρεῖτο. καὶ ἑνδέκατον ἔτος τῷ πολέμῳ ἐτελεύτα. ἅμα δὲ τῷ ἦρι εὐθὺς τοῦ ἐπιγιγνομένου θέρους οἱ ἀργεῖοι ὡς οἵ τε πρέσβεις τῶν βοιωτῶν οὓς ἔφασαν πέμψειν, οὐχ ἧκον· τό τε πάνακτον ᾔσθοντο καθαιρούμενον καὶ ξυμμαχίαν ἰδίαν γεγενημένην τοῖς βοιωτοῖς πρὸς τοὺς λακεδαιμονίους πᾶσα ἡ ξυμμαχία χωρήσῃ· τοὺς γὰρ βοιωτοὺς ᾤοντο πεπεῖσθαι ὑπὸ λακεδαιμονίων, τό τε πάνακτον καθελεῖν, καὶ ἐς τὰς ἀθηναίων σπονδὰς ἐσιέναι, τούς τε ἀθηναίους εἰδέναι ταῦτα· ὥστε οὐδὲ πρὸς ἀθηναίους ἔτι σφίσιν εἶναι ξυμμαχίαν ποιήσασθαι. πρότερον ἐλπίζοντες ἐκ τῶν διαφορῶν, εἰ μὴ μείνειαν αὐτοῖς αἱ πρὸς λακεδαιμονίους σπονδαί, τοῖς γοῦν ἀθηναίοις ξύμμαχοι ἔσεσθαι. ἀποροῦντες οὖν ταῦτα οἱ ἀργεῖοι, καὶ φοβούμενοι μὴ λακεδαιμονίοις καὶ τεγεάταις βοιωτοῖς καὶ ἀθηναίοις ἅμα πολεμῶσι· πρότερον οὐ δεχόμενοι τὰς λακεδαιμονίων σπονδάς. ἀλλ᾽ ἐν φρονήματι ὄντες τῆς πελοποννήσου ἡγήσεσθαι, ἔπεμπον ὡς ἐδύναντο τάχιστα ἐς τὴν λακεδαίμονα πρέσβεις, εὔστροφον καὶ αἴσωνα· οἳ ἐδόκουν προσφιλέστατοι αὐτοῖς εἶναι. ἡγούμενοι ἐκ τῶν παρόντων κράτιστα πρὸς λακεδαιμονίους σπονδὰς ποιησάμενοι, ὅπῃ ἂν ξυγχωρῇ ἡσυχίαν ἔχειν. καὶ οἱ πρέσβεις ἀφικόμενοι αὐτῶν, λόγους ἐποιοῦντο πρὸς τοὺς λακεδαιμονίους· ἐφ᾽ ᾧ ἂν σφίσιν αἱ σπονδαὶ γίγνοιντο. καὶ τὸ μὲν πρῶτον οἱ ἀργεῖοι ἠξίουν, δίκης ἐπιτροπὴν σφίσι γενέσθαι. ἢ ἐς πόλιν τινά, ἢ ἰδιώτην περὶ τῆς κυνουρίας γῆς, ἧς αἰεὶ πέρι διαφέρονται μεθορίας οὔσης. ἔχει δὲ ἐν αὐτῇ θυρέαν καὶ ἀνθήνην πόλιν· νέμονται δ᾽ αὐτὴν λακεδαιμόνιοι. ἔπειτα δ᾽ οὐκ ἐώντων λακεδαιμονίων μεμνῆσθαι περὶ αὐτῆς, ἀλλ᾽ εἰ βούλονται σπένδεσθαι ὥσπερ πρότερον, ἑτοῖμοι εἶναι, οἱ ἀργεῖοι πρέσβεις τάδε ὅμως ἐπηγάγοντο τοὺς λακεδαιμονίους ξυγχωρῆσαι, ἐν μὲν τῷ παρόντι σπονδὰς ποιήσασθαι ἔτη πεντήκοντα. ἐξεῖναι δ᾽ ὁποτεροισοῦν προκαλεσαμένοις, μήτε νόσου οὔσης, μήτε πολέμου λακεδαίμονι καὶ ἄργει, διαμάχεσθαι περὶ τῆς γῆς ταύτης ὥσπερ

καὶ πρότερόν ποτε ὅτε αὐτοὶ ἑκάτεροι ἠξίωσαν νικᾶν· διώκειν δὲ μὴ ἐξεῖναι περαιτέρω τῶν πρὸς Ἄργος καὶ Λακεδαίμονα ὅρων. τοῖς δὲ Λακεδαιμονίοις τὸ μὲν πρῶτον ἐδόκει μωρία εἶναι ταῦτα, ἔπειτ' ἐπεθύμουν γὰρ τὸ Ἄργος πάντως φίλιον ἔχειν ξυνεχώρησαν ἐφ' οἷς ἠξίουν, καὶ ξυνεγράψαντο. ἐκέλευον δ' οἱ Λακεδαιμόνιοι πρὶν τέλος τι αὐτῶν ἔχειν ἐς τὸ Ἄργος πρῶτον ἐπαναχωρήσαντας αὐτοὺς δεῖξαι τῷ πλήθει· καὶ ἢν ἀρέσκοντα ᾖ, ἥκειν ἐς τὰ Ὑακίνθια τοὺς ὅρκους ποιησομένους. καὶ οἱ μὲν ἀνεχώρησαν. ἐν ᾧ δὲ χρόνῳ τοῦτο οἱ Ἀργεῖοι ταῦτα ἔπρασσον, οἱ πρέσβεις τῶν Λακεδαιμονίων Ἀνδρομένης καὶ Φαίδιμος καὶ Ἀντιμενίδας, οὓς ἔδει τὸ Πάνακτον καὶ τοὺς ἄνδρας τοὺς παρὰ Βοιωτῶν παραλαβόντας Ἀθηναίοις ἀποδοῦναι, τὸ μὲν Πάνακτον ὑπὸ τῶν Βοιωτῶν αὐτῶν καθῃρημένον ηὗρον ἐπὶ προφάσει ὡς ἦσάν ποτε Ἀθηναίοις καὶ Βοιωτοῖς ἐκ διαφορᾶς περὶ αὐτοῦ ὅρκοι παλαιοὶ μηδετέρους οἰκεῖν τὸ χωρίον, ἀλλὰ κοινῇ νέμειν. τοὺς δ' ἄνδρας οὓς εἶχον αἰχμαλώτους Βοιωτοὶ Ἀθηναίων παραλαβόντες οἱ περὶ τὸν Ἀνδρομένη ἐκόμισαν τοῖς Ἀθηναίοις καὶ ἀπέδοσαν, τοῦ τε Πανάκτου τὴν καθαίρεσιν ἔλεγον αὐτοῖς, νομίζοντες καὶ τοῦτο ἀποδιδόναι· πολέμιον γὰρ οὐκέτι ἐν αὐτῷ Ἀθηναίοις οἰκήσειν οὐδένα. λεγομένων δὲ τούτων οἱ Ἀθηναῖοι δεινὰ ἐποίουν, νομίζοντες ἀδικεῖσθαι ὑπὸ Λακεδαιμονίων τοῦ τε Πανάκτου τῇ καθαιρέσει ὃ ἔδει ὀρθὸν παραδοῦναι, καὶ πυνθανόμενοι ὅτι καὶ Βοιωτοῖς ἰδίᾳ ξυμμαχίαν πεποίηνται, φάσκοντες πρότερον κοινῇ τοὺς μὴ δεχομένους τὰς σπονδὰς προσαναγκάσειν. τά τε ἄλλα ἐσκόπουν ὅσα ἐξελελοίπεσαν τῆς ξυνθήκης καὶ ἐνόμιζον ἐξηπατῆσθαι, ὥστε χαλεπῶς πρὸς τοὺς πρέσβεις ἀποκρινάμενοι ἀπέπεμψαν. κατὰ τοιαύτην δὴ διαφορὰν ὄντων τῶν Λακεδαιμονίων πρὸς τοὺς Ἀθηναίους, οἱ ἐν ταῖς Ἀθήναις αὖ βουλόμενοι λῦσαι τὰς σπονδὰς εὐθὺς ἐνέκειντο. ἦσαν δὲ ἄλλοι τε καὶ Ἀλκιβιάδης ὁ Κλεινίου, ἀνὴρ ἡλικίᾳ μὲν ὢν ἔτι τότε νέος ὡς ἐν ἄλλῃ πόλει, ἀξιώματι δὲ προγόνων τιμώμενος· ᾧ ἐδόκει μὲν καὶ ἄμεινον εἶναι πρὸς τοὺς Ἀργείους μᾶλλον χωρεῖν, οὐ μέντοι ἀλλὰ καὶ φρονήματι φιλονικῶν ἠναντιοῦτο, ὅτι Λακεδαιμόνιοι διὰ Νικίου καὶ Λάχητος ἔπραξαν τὰς σπονδάς, ἑαυτὸν κατά τε τὴν νεότητα ὑπεριδόντες καὶ κατὰ τὴν παλαιὰν προξενίαν ποτὲ οὖσαν οὐ τιμήσαντες, ἣν τοῦ πάππου ἀπειπόντος αὐτὸς τοὺς ἐκ τῆς νήσου αὐτῶν αἰχμαλώτους θεραπεύων διενοεῖτο ἀνανεώσασθαι. πανταχόθεν τε νομίζων ἐλασσοῦσθαι τό τε πρῶτον ἀντεῖπεν, οὐ βεβαίους φάσκων εἶναι Λακεδαι-

μένοι· ἀλλ' ἵν' ἀργείους σφίσι σπεισάμενοι ἐξέλωσι· καὶ αὖθις ἐπ' ἀθηναίους μόνους ἴωσι· τούτου ἕνεκα
σπένδεσθαι αὐτούς· καὶ τότε ἐπειδὴ ἡ διαφορὰ ἐγεγένητο, πέμπει εὐθὺς ἐς ἄργος ἰδίᾳ
κελεύων ὡς τάχιστα ἐπὶ τὴν ξυμμαχίαν προκαλουμένους ἥκειν μετὰ μαντινέων καὶ ἠλείων ὡς
καιροῦ ὄντος καὶ αὐτὸς ξυμπράξων τὰ μάλιστα. οἱ δ' ἀργεῖοι ἀκούσαντες τῆς τε ἀγγελίας·
καὶ ἐπειδὴ ἔγνωσαν οὐ μετ' ἀθηναίων πραχθεῖσαν τὴν τῶν βοιωτῶν ξυμμαχίαν· ἀλλ' ἐς δι-
αφορὰν μεγάλην καθεστῶτας αὐτοὺς πρὸς τοὺς λακεδαιμονίους· τῶν μὲν ἐν λακεδαί-
μονι πρέσβεων οἳ σφίσι περὶ τῶν σπονδῶν ἔτυχον ἀπόντες ἠμέλουν· πρὸς δὲ τοὺς
πόλιν καὶ δημοκρατουμένην ἀθηναίους μᾶλλον τὴν γνώμην εἶχον· νομίζοντες πόλιν τε σφίσι φιλίαν ἀπὸ παλαιοῦ· καὶ δημοκρατου-
μένην ὥσπερ καὶ αὐτοί· καὶ δύναμιν μεγάλην ἔχουσαν τὴν κατὰ θάλασσαν ξυμπολεμήσειν
σφίσιν ἢν καθιστῶνται ἐς πόλεμον. ἔπεμπον οὖν εὐθὺς πρέσβεις ὡς τοὺς ἀθηναίους περὶ
τῆς ξυμμαχίας· ξυνεπρεσβεύοντο δὲ καὶ ἠλεῖοι καὶ μαντινῆς. ἀφίκοντο δὲ καὶ λα-
κεδαιμονίων πρέσβεις κατὰ τάχος· δοκοῦντες ἐπιτήδειοι εἶναι τοῖς ἀθηναίοις· φιλοχαρίδας
καὶ λέων· καὶ ἔνδιος. δείσαντες μὴ τήν τε ξυμμαχίαν ὀργιζόμενοι πρὸς τοὺς ἀργείους
ποιήσωνται· καὶ ἅμα πύλον ἀπαιτήσοντες ἀντὶ πανάκτου· καὶ περὶ τῆς βοιωτῶν
ξυμμαχίας ἀπολογησόμενοι· ὡς οὐκ ἐπὶ κακῷ τῶν ἀθηναίων ἐποιήσαντο. καὶ λέγοντες
ἐν τῇ βουλῇ περί τε τούτων καὶ ὡς αὐτοκράτορες ἥκουσι περὶ πάντων ξυμβῆναι τῶν δια-
φόρων· τὸν ἀλκιβιάδην ἐφόβουν, μὴ καὶ ἢν ἐς τὸν δῆμον ταὐτὰ λέγωσιν ἐπαγά-
γωνται τὸ πλῆθος· καὶ ἀπωσθῇ ἡ ἀργείων ξυμμαχία. μηχανᾶται δὲ πρὸς αὐτοὺς
τοιόνδε τι ὁ ἀλκιβιάδης· τοὺς λακεδαιμονίους πείθει πίστιν αὐτοῖς δοὺς ἢν μὴ ὁμο-
λογήσωσιν ἐν τῷ δήμῳ αὐτοκράτορες ἥκειν, πύλον τε αὐτοῖς ἀποδώσειν· πείσειν γὰρ αὐτὸς ἀθηναίους
ὥσπερ καὶ νῦν ἀντιλέγειν· καὶ τἆλλα ξυναλλάξειν. βουλόμενος δὲ αὐτοὺς νικίου τε ἀποστῆσαι
ταῦτα ἔπρασσε· καὶ ὅπως ἐν τῷ δήμῳ διαβαλὼν αὐτοὺς ὡς οὐδὲν ἀληθὲς ἐν νῷ ἔχου-
σιν οὐδὲ λέγουσιν οὐδέποτε ταὐτά, τοὺς ἀργείους καὶ ἠλείους καὶ μαντινέας ξυμμάχους ποιήσῃ
καὶ ἐγένετο οὕτως. ἐπειδὴ γὰρ ἐς τὸν δῆμον παρελθόντες καὶ ἐπερωτώμενοι οὐκ ἔφασαν
ὥσπερ ἐν τῇ βουλῇ αὐτοκράτορες ἥκειν, οἱ ἀθηναῖοι οὐκέτι ἠνείχοντο· ἀλλὰ τοῦ ἀλ-
κιβιάδου πολλῷ μᾶλλον ἢ πρότερον καταβοῶντος τῶν λακεδαιμονίων ἐσήκουόν τε
καὶ ἑτοῖμοι ἦσαν εὐθὺς παραγαγόντες τοὺς ἀργείους καὶ τοὺς μετ' αὐτῶν ξυμμάχους ποιεῖσθαι·
σεισμοῦ δὲ γενομένου πρίν τι ἐπικυρωθῆναι, ἡ ἐκκλησία αὕτη ἀνεβλήθη. τῇ δ' ὑστεραίᾳ
ἐκκλησίᾳ ὁ νικίας· καίπερ τῶν λακεδαιμονίων αὐτῶν ἠπατημένων καὶ αὐτὸς ἐξηπα-
τημένος

περὶ τοῦ μὴ αὐτοκράτορας ὁμολογῆσαι ἥκειν· ὅμως τοῖς λακεδαιμονίοις ἔφη χρῆναι φίλους
μᾶλλον γίγνεσθαι· καὶ ἐπισχόντας τὰ πρὸς ἀργείους πέμψαι ἔτι ὡς αὐτοὺς· καὶ εἰδέναι ὅ τι διανοοῦ
νται· λέγων ἐν μὲν τῷ σφετέρῳ καλῷ, ἐν δὲ τῷ ἐκείνων ἀπρεπεῖ τὸν πόλεμον ἀναβάλλεσθαι·
σφίσι μὲν γὰρ εὖ ἑστώτων τῶν πραγμάτων ὡς ἐπὶ πλεῖστον ἄριστον εἶναι, διασώσασθαι τὴν εὐπραγίαν
ἐκείνοις δὲ δυστυχοῦσιν, ὅτι τάχιστα εὕρημα εἶναι διακινδυνεῦσαι· ἔπεισέ τε πέμψαι
πρέσβεις ὧν καὶ αὐτὸς ἦν· κελεύσοντας λακεδαιμονίους, εἴ τι δίκαιον διανοοῦνται, πάνα
κτόν τε ὀρθὸν ἀποδιδόναι καὶ ἀμφίπολιν καὶ τὴν βοιωτῶν ξυμμαχίαν ἀνεῖναι, ἢν μὴ ἐς
τὰς σπονδὰς ἐσίωσι καθάπερ εἴρητο ἄνευ ἀλλήλων μηδενὶ ξυμβαίνειν· εἰπεῖν τε ἐκέλευον
ὅτι καὶ σφεῖς εἰ ἐβούλοντο ἀδικεῖν, ἤδη ἂν ἀργείους ξυμμάχους πεποιῆσθαι· ὡς παρεῖναί γε
αὐτοὺς αὐτοῦ τούτου ἕνεκα· εἴ τέ τι ἄλλο ἐνεκάλουν, πάντα ἐπιστείλαντες ἀπέστειλαν
τοὺς περὶ τὸν νικίαν πρέσβεις· καὶ ἀφικομένων αὐτῶν καὶ ἀπαγγειλάντων τά τε ἄλλα καὶ τέ
λος εἰπόντων ὅτι εἰ μὴ τὴν ξυμμαχίαν ἀνήσουσι βοιωτοῖς μὴ ἐσιοῦσιν ἐς τὰς σπονδὰς, ποι
ήσονται καὶ αὐτοὶ ἀργείους καὶ τοὺς μετ' αὐτῶν ξυμμάχους· τὴν μὲν ξυμμαχίαν οἱ λακεδαι
μόνιοι βοιωτοῖς οὐκ ἔφασαν ἀνήσειν, ἐπικρατούντων τῶν περὶ τὸν ξενάρη τὸν ἔφορον ταῦτα
γίγνεσθαι· καὶ ὅσοι ἄλλοι τῆς αὐτῆς γνώμης ἦσαν· τοὺς δὲ ὅρκους δεομένου νικίου ἀνενεώ
σαντο· ἐφοβεῖτο γὰρ μὴ πάντα ἀτελῆ ἔχων ἀπέλθῃ καὶ διαβληθῇ, ὅπερ καὶ ἐγέ
νετο· αἴτιος δοκῶν εἶναι τῶν πρὸς λακεδαιμονίους σπονδῶν· ἀναχωρήσαντός τε
αὐτοῦ ὡς ἤκουσαν οἱ ἀθηναῖοι οὐδὲν ἀπὸ τῆς λακεδαίμονος πεπραγμένον, εὐθὺς δι'
ὀργῆς εἶχον· καὶ νομίζοντες ἀδικεῖσθαι ἔτυχον γὰρ παρόντες οἱ ἀργεῖοι καὶ οἱ ξύμμαχοι
παραγαγόντος ἀλκιβιάδου, ἐποιήσαντο σπονδὰς καὶ ξυμμαχίαν πρὸς αὐτοὺς τάσδε·
σπονδὰς ἐποιήσαντο ἑκατὸν ἔτη ἀθηναῖοι καὶ ἀργεῖοι καὶ μαντινῆς καὶ ἠλεῖοι ὑπὲρ
σφῶν αὐτῶν καὶ τῶν ξυμμάχων ὧν ἄρχουσιν ἑκάτεροι, ἀδόλους καὶ ἀβλαβεῖς καὶ κατὰ
γῆν καὶ κατὰ θάλασσαν· ὅπλα δὲ μὴ ἐξέστω ἐπιφέρειν ἐπὶ πημονῇ μήτε ἀργείους
καὶ ἠλείους καὶ μαντινέας καὶ τοὺς ξυμμάχους ἐπὶ ἀθηναίους καὶ τοὺς ξυμμάχους
ὧν ἄρχουσιν ἀθηναῖοι μήτε ἀθηναίους καὶ τοὺς ξυμμάχους ἐπὶ ἀργείους καὶ ἠλείους
καὶ μαντινέας καὶ τοὺς ξυμμάχους τέχνῃ μηδὲ μηχανῇ μηδεμιᾷ· κατὰ τάδε
ξυμμάχους εἶναι ἀθηναίους καὶ ἀργείους καὶ ἠλείους καὶ μαντινέας ἑκατὸν ἔτη· ἢν
πολέμιοι ἴωσιν ἐς τὴν γῆν τὴν ἀθηναίων, βοηθεῖν ἀργείους καὶ ἠλείους καὶ μαντινέας
ἀθήναζε καθ' ὅτι ἂν ἐπαγγέλλωσιν ἀθηναῖοι, τρόπῳ ὁποίῳ ἂν δύνωνται ἰσχυροτάτῳ

κατὰ τὸ δυνατόν. ἢν δὲ δῃώσαντες οἴχωνται, πολεμίαν εἶναι ταύτην τὴν πόλιν ἀργείοις. καὶ μαν-
τινεῦσι καὶ ἠλείοις καὶ ἀθηναίοις. καὶ κακῶς πάσχειν, ὑπὸ πασῶν τῶν πόλεων τούτων. καταλύ-
ειν δὲ μὴ ἐξεῖναι πρὸς ταύτην τὴν πόλιν μηδεμιᾷ τῶν πόλεων ἢν μὴ ἁπάσαις δοκῇ. βοηθεῖν δὲ
καὶ ἀθηναίους ἐς ἄργος καὶ μαντίνειαν καὶ ἦλιν. καὶ πολέμιοι ἴωσιν ἐπὶ τὴν γῆν τὴν ἠλείων.
ἢ τὴν μαντινέων ἢ τὴν ἀργείων. καθ' ὅτι ἂν ἐπαγγέλλωσιν αἱ πόλεις αὗται, τρόπῳ ὁποίῳ ἂν
δύνωνται ἰσχυροτάτῳ κατὰ τὸ δυνατόν. ἢν δὲ δῃώσαντες οἴχωνται, πολεμίαν εἶναι ταύτην
τὴν πόλιν ἀθηναίοις καὶ ἀργείοις καὶ μαντινεῦσι καὶ ἠλείοις. καὶ κακῶς πάσχειν ὑπὸ πασῶν
τούτων τῶν πόλεων. καταλύειν δὲ μὴ ἐξεῖναι τὸν πόλεμον πρὸς ταύτην τὴν πόλιν μηδεμιᾷ τῶν πόλεων
ἢν μὴ ἁπάσαις δοκῇ. ὅπλα δὲ μὴ ἐᾶν ἔχοντας διιέναι ἐπὶ πολέμῳ διὰ τῆς γῆς τῆς
σφετέρας αὐτῶν καὶ τῶν ξυμμάχων ὧν ἂν ἄρχωσιν ἕκαστοι. μηδὲ κατὰ θάλασσαν. ἢν μὴ ψηφι-
σαμένων τῶν πόλεων ἁπασῶν τὴν δίοδον εἶναι ἀθηναίων καὶ ἀργείων καὶ μαντινέων καὶ
ἠλείων. τοῖς δὲ βοηθοῦσιν, ἡ πόλις ἡ πέμπουσα παρεχέτω μέχρι μὲν τριάκοντα ἡμερῶν
σῖτον ἐπὴν ἔλθωσιν ἐς τὴν πόλιν τὴν ἐπαγγείλασαν βοηθεῖν. καὶ ἀπιοῦσι κατὰ ταὐτά.
ἢν δὲ πλέονα βούλωνται χρόνον τῇ στρατιᾷ χρῆσθαι, ἡ πόλις ἡ μεταπεμψαμένη διδότω
σῖτον. τῷ μὲν ὁπλίτῃ καὶ ψιλῷ καὶ τοξότῃ τρεῖς ὀβολοὺς αἰγιναίους τῆς ἡμέρας ἑκάστης. τῷ
δὲ ἱππεῖ δραχμὴν αἰγιναίαν. ἡ δὲ πόλις ἡ μεταπεμψαμένη τὴν ἡγεμονίαν ἐχέτω.
ὅταν ἐν τῇ αὐτῆς ὁ πόλεμος ᾖ. ἢν δέ ποι δόξῃ ταῖς πόλεσι κοινῇ στρατεύεσθαι, τὸ ἴσον
τῆς ἡγεμονίας μετεῖναι ἁπάσαις ταῖς πόλεσιν. ὀμόσαι δὲ τὰς σπονδὰς ἀθηναίους
μὲν, ὑπέρ τε σφῶν αὐτῶν καὶ τῶν ξυμμάχων. ἀργεῖοι δὲ, καὶ μαντινῆς καὶ ἠλεῖοι. καὶ
οἱ ξύμμαχοι τούτοις κατὰ πόλεις ὀμνύντων. ὀμνύντων δὲ τὸν ἐπιχώριον ὅρκον ἕκαστοι τὸν μέγιστον
κατὰ ἱερῶν τελείων. ὁ δὲ ὅρκος ἔστω ὅδε. ἐμμενῶ τῇ ξυμμαχίᾳ κατὰ τὰ ξυγκείμενα δικαίως
καὶ ἀβλαβῶς καὶ ἀδόλως. καὶ οὐ παραβήσομαι τέχνῃ οὐδὲ μηχανῇ οὐδεμιᾷ. ὀμνύντων
δὲ ἀθήνησι μὲν ἡ βουλὴ καὶ αἱ ἔνδημοι ἀρχαί. ἐξορκούντων δὲ οἱ πρυτάνεις. ἐν ἄργει δὲ
ἡ βουλὴ καὶ οἱ ὀγδοήκοντα. καὶ οἱ ἀρτῦναι. ἐξορκούντων δὲ οἱ ὀγδοήκοντα. ἐν δὲ μαντινείᾳ,
οἱ δημιουργοὶ καὶ ἡ βουλὴ καὶ αἱ ἄλλαι ἀρχαί. ἐξορκούντων δὲ, οἱ θεωροὶ καὶ οἱ πο-
λέμαρχοι. ἐν δὲ ἤλιδι οἱ δημιουργοὶ καὶ οἱ τὰ τέλη ἔχοντες. καὶ οἱ ἑξακόσιοι. ἐξορκούν-
των δὲ, οἱ δημιουργοὶ καὶ οἱ θεσμοφύλακες. ἀνανεοῦσθαι δὲ τοὺς ὅρκους, ἀθηναίους μὲν, ἰόντας
ἐς ἦλιν. καὶ ἐς μαντίνειαν. καὶ ἐς ἄργος. τριάκοντα ἡμέραις πρὸ ὀλυμπίων. ἀργείους
δὲ καὶ ἠλείους καὶ μαντινέας ἰόντας ἀθήναζε δέκα ἡμέραις πρὸ παναθηναίων τῶν μεγάλων.

Τὰς δὲ ξυνθήκας τὰς περὶ τῶν σπονδῶν καὶ τῆς ξυμμαχίας ἀναγράψαι ἐν στήλῃ λιθίνῃ· Ἀθηναίους μὲν ἐν πόλει· Ἀργείους δὲ ἐν ἀγορᾷ ἐν τοῦ Ἀπόλλωνος τῷ ἱερῷ· Μαντινέας δὲ ἐν τοῦ Διὸς τῷ ἱερῷ ἐν τῇ ἀγορᾷ· καταθέντων δὲ καὶ Ὀλυμπίασι στήλην χαλκῆν κοινῇ Ὀλυμπίοις τοῖς νυνί· ἐὰν δέ τι δοκῇ ἄμεινον εἶναι ταῖς πόλεσι ταύταις προσθεῖναι πρὸς τοῖς ξυγκειμένοις, ὅ τι ἂν δόξῃ ταῖς πόλεσιν ἁπάσαις κοινῇ βουλευομέναις, τοῦτο κύριον εἶναι. αἱ μὲν σπονδαὶ αἱ ξυμμαχίαι οὕτως ἐγένοντο· καὶ αἱ τῶν Λακεδαιμονίων καὶ Ἀθηναίων οὐκ ἀπείρηντο τούτου ἕνεκα οὐδ' ὑφ' ἑτέρων· Κορίνθιοι δὲ Ἀργείων ὄντες ξύμμαχοι, οὐκ ἐσῆλθον ἐς αὐτάς· ἀλλὰ καὶ γενομένης πρὸ τούτου Ἠλείοις καὶ Ἀργείοις καὶ Μαντινεῦσι ξυμμαχίας, τοῖς αὐτοῖς πολεμεῖν καὶ εἰρήνην ἄγειν, οὐ ξυνώμοσαν· ἀρκεῖν δ' ἔφασαν σφίσι τὴν πρώτην γενομένην ἐπιμαχίαν, ἀλλήλοις βοηθεῖν, ξυνεπιστρατεύειν δὲ μηδενί· οἱ μὲν Κορίνθιοι, οὕτως ἀπέστησαν τῶν ξυμμάχων· καὶ πρὸς τοὺς Λακεδαιμονίους πάλιν τὴν γνώμην εἶχον. Ὀλύμπια δ' ἐγένετο τοῦ θέρους τούτου, οἷς Ἀνδροσθένης Ἀρκὰς παγκράτιον τὸ πρῶτον ἐνίκα· καὶ Λακεδαιμόνιοι τοῦ ἱεροῦ ὑπὸ Ἠλείων εἴρχθησαν ὥστε μὴ θύειν μηδ' ἀγωνίζεσθαι, οὐκ ἐκτείσαντες τὴν δίκην αὐτοῖς, ἣν ἐν τῷ Ὀλυμπικῷ νόμῳ Ἠλεῖοι κατεδικάσαντο αὐτῶν· φάσκοντες σφᾶς ἐπὶ σφᾶς ὅπλα ἐπενεγκεῖν ἐς Φύρκον τεῖχος· καὶ ἐς Λέπρεον αὐτῶν ὁπλίτας ἐν ταῖς Ὀλυμπικαῖς σπονδαῖς ἐσπέμψαι· ἡ δὲ καταδίκη δισχίλιαι μναῖ ἦσαν· κατὰ τὸν ὁπλίτην ἕκαστον δύο μναῖ, ὡς ὁ νόμος ἔχει· Λακεδαιμόνιοι δὲ πρέσβεις πέμψαντες, ἀντέλεγον μὴ δικαίως σφῶν καταδεδικάσθαι, λέγοντες μὴ ἐπηγγέλθαι πω ἐς Λακεδαίμονα τὰς σπονδὰς ὅτ' ἐσέπεμψαν τοὺς ὁπλίτας. Ἠλεῖοι δὲ τὴν παρ' αὐτοῖς ἐκεχειρίαν ἤδη ἔφασαν εἶναι· πρώτοις γὰρ σφίσιν αὐτοῖς ἐπαγγέλλουσι· καὶ ἡσυχαζόντων σφῶν καὶ οὐ προσδεχομένων ὡς ἐν σπονδαῖς αὐτοὺς λαθεῖν ἀδικήσαντας. οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι ὑπελάμβανον οὐ χρεὼν εἶναι αὐτοὺς ἐπαγγεῖλαι ἔτι ἐς Λακεδαίμονα, εἰ ἀδικεῖν γε ἤδη ἐνόμιζον αὐτούς· ἀλλ' οὐχ ὡς νομίζοντας τοῦτο δρᾶσαι· καὶ ὅπλα οὐδαμόσε ἔτι αὐτοῖς ἐπενεγκεῖν. Ἠλεῖοι δὲ τοῦ αὐτοῦ λόγου εἴχοντο· ὡς μὲν οὐκ ἂν πεισθεῖεν ἀδικεῖν· εἰ δὲ βούλονται σφίσι Λέπρεον ἀποδοῦναι, τό τε αὑτῶν μέρος ἀφιέναι τοῦ ἀργυρίου· καὶ ὃ τῷ θεῷ γίγνεται, αὐτοὶ ὑπὲρ ἐκείνων ἐκτείσειν. ὡς δ' οὐκ ἐσήκουον, αὖθις τάδε ἠξίουν· Λέπρεον μὲν μὴ ἀποδοῦναι εἰ μὴ βούλονται· ἀναβάντας δὲ ἐπὶ τὸν βωμὸν τοῦ Διὸς τοῦ Ὀλυμπίου, ἐπειδὴ προθυμοῦνται χρῆσθαι τῷ ἱερῷ, ἐπομόσαι ἐναντίον τῶν Ἑλλήνων, ἦ μὴν ἀποδώσειν ὕστερον τὴν καταδίκην. ὡς δὲ οὐδὲ ταῦτ

ἦγον, Λακεδαιμόνιοι δ' ἀπόντος τοῦ ἱεροῦ θυσίαν καὶ ἀγώνων· καὶ οἱ καὶ ἔθυον· οἱ δ' Ἀττικοὶ ἐξ-
ελθόντες, ἐθεώρουν πάλιν πρὸς τοῦτο· ὅμως δὲ οἱ ἄλλοι διὰ τοῦτο μὴ βιασθῶσι, συνέφυγον πρὸς
τῶν νεωτέρων φυλακὴν εἶχον. ἦλθον δὲ αὐτοῖς καὶ πρέσβεις καὶ μάλιστα Βοιωτῶν καὶ ἑτέρων·
καὶ ἀξιοῦντες ἱππεῖς· οἱ δ' ἐν τῷ Πειραίῳ μὲν τὸν Πόρθμον. ἐγένετο δὲ τῆς πόλεως ἔρημον, καὶ
ἐξ ὧν πολλοὶ ἁλόντες Λακεδαιμόνιοι. ἀκούσας καὶ ἦλθον καὶ Ἀγησίλαος παρὰ τοὺς Λεχαί-
ου Λακεδαιμονίοις ἐν Σικυῶνι ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων ἡττηθέντας ὅτι νικῶντες τοὺς αὐτοὺς
ζῶντας· καὶ ἀνεκηρύχθησαν βοιωτῶν δὲ μετὰ ταῦτα ... τῶν Ἀθηναίων πρὸς θεὸν
ὁ τοῦ Ἀθηναίων, ἀλλὰ αὐτοῦ ἐπηνέσαντο, βουλόμενοι δηλῶσαι, ὅτι ἐκεῖνος τὸν ἀπαρτώμενον ὡς τῶν
πολλῶν δὴ μᾶλλον ἐπιφέρων πάντας. καὶ ἐδόκει ἐν ἑαυτῷ ἑστάναι. οἱ μὲν τοῖς Λακεδαιμονίοις
συνήλαζον καὶ ἑορτὴν αὐτοῖς οὕτω διῆλθον. ἐν δὲ Κορίνθῳ ἐν Λεχαίῳ τὰς δὲ μεσημβρίας
τοῦ καὶ οἱ ξύμμαχοι ἀφικόμενοι, διεκομίζοντο αὐτῶν, παρὰ στρατόπεδον. καὶ Λακεδαιμονίων προσβο-
ήθησαν πλείους· καὶ πολλοὶ ἀπογενομένων, οὐδὲν ἐπράχθη. ἀλλὰ σπονδὰς ποιησάμενοι διεξ-
ήλθον καὶ ἐκεῖνοι ἀπῆλθον· καὶ τὸ θέρος ἐτελεύτα. τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου χειμῶνος ἱερὰ
ἐκεκώλυτο τοῖς ἐν τῷ Βραχυνίῳ, ἐγένετο παρ' ἐκείνων· καὶ δεύτερον. καὶ μάλιστα
καὶ θανάτῳ τινὰς προσοικοδομῆσαι καὶ ἐθῦσαν ταῦτα τῆς πολεμικῆς. οὐ γὰρ ἐπὶ
τινί μὲν ἡ τοῦ τὸ χωρίον ἐτείχισαν. καὶ ἐκεῖ διακαθίσαντες τὴν πόλιν ἀπῄεσαν,
ἐπ' ὀλίγον δὲ ἔφθειρον. καὶ τότε τῇ μάχῃ ἐνίκησαν τοὺς πρακτικωτάτους.
καὶ ἐξ ἀρίστων Λακεδαιμονίους ἄρχων αὐτῶν, ἀπέθανον. διεφθάρησαν δὲ
καὶ ἄλλοι τῶν πρακτικωτάτων· καὶ ὁ χειμὼν ἐτελεύτα. καὶ δωδέκατον ἔτος τῷ πολέμῳ
ἐτελεύτα. τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου θέρους Βοιωτοὶ ἀρχόμενοι τῶν πραγμάτων ὡς μεγάλων τῶν μαχῶν
κακῶς ἐφθάρησαν, Βοιωτοὶ παρέλαβον. καὶ ἐγένοντο περὶ δὲ τῶν Λακεδαιμονίων ὡς
οὐκ ἀλλὰ σαφῶς ἀρχόντων ἐπέμψατο. δύο δὲ τοὺς παρέλαβον τὸ χωρίον. μετὰ Λακεδαι-
μονίων τὰ κατὰ πλεῖστον συνεθορύβουν ἀγωνιζόμενοι ἀκούσαντες. Λακεδαιμόνιοι μέντοι,
ὀργίζοντο αὐτοῖς· καὶ τοῦ αὐτοῦ θέρους, Ἀναξίβιος ὁ Λακεδαιμονίων στρατηγὸς ἐν Ἀβύδῳ·
ἀργυρίου καὶ τοὺς ξυμμάχους ἐπεστράτευσεν, ἐλθὼν ἐκ πολλοῦ πάνυ μετὰ τῶν Ἀβυδηνῶν
ὁπλιτῶν καὶ τοξοτῶν· καὶ τῶν ἄλλων ξυμμάχων παραλαβών. τὰ τε ἄλλα ἐξῆν καθίστασθαι
περὶ τῶν ξυμμάχων διαπορευόμενος πλείστου ἐν τῇ στρατιᾷ. καὶ παρῆλθε τὰ τέλη
καθάπερ ἐπὶ τὰς θάλασσας. καὶ αὐτὸς ἔπειτα ἀπέθανε τοῖς χερσὶν ἐπὶ τῶν ἔξω τῶν Ἀχαιῶν.
Κορίνθιοι δὲ καὶ Σικυώνιοι· καὶ οἱ ἐκ τῶν ξυμβολαίων τελευταῖοι βοηθήσαντες, διεκώλυσαν.

Τοῦ δὲ αὐτοῦ θέρους ἀργεῖοι ἐς ἐπίδαυρον ἐσέβαλον. προφάσει μὲν περὶ τοῦ θύματος τοῦ ἀπόλλωνος τοῦ πυθαέως. ὃ δέον ἀπαγαγεῖν οὐκ ἀπέπεμπον ὑπὲρ βοταμίων ἐπιδαύριοι. κυριώτατοι δὲ τοῦ ἱεροῦ ἦσαν ἀργεῖοι. ἐδόκει δὲ καὶ ἄνευ τῆς αἰτίας τὴν ἐπίδαυρον τῷ τε ἀλκιβιάδῃ καὶ τοῖς ἀργείοις προσλαβεῖν ἢν δύνωνται τῆς τε κορίνθου ἕνεκα ἡσυχίας καὶ ἐκ τῆς αἰγίνης βραχυτέραν ἔσεσθαι τὴν βοήθειαν ἢ σκύλλαιον περιπλεῖν τοῖς ἀθηναίοις. παρεσκευάζοντο οὖν οἱ ἀργεῖοι ὡς αὐτοὶ ἐς τὴν ἐπίδαυρον διὰ τοῦ θύματος τὴν ἔσπραξιν ἐσβαλοῦντες. ἐξεστράτευσαν δὲ κατὰ τοὺς αὐτοὺς χρόνους καὶ λακεδαιμόνιοι πανδημεὶ ἐς λεῦκτρα τῆς ἑαυτῶν μεθορίας πρὸς τὸ λύκαιον, ἄγιδος τοῦ ἀρχιδάμου βασιλέως ἡγουμένου. ᾔδει δὲ οὐδεὶς ὅποι στρατεύουσιν οὐδὲ αἱ πόλεις ἐξ ὧν ἐπέμφθησαν. ὡς δὲ αὐτοῖς τὰ διαβατήρια θυομένοις οὐ προυχώρει, αὐτοί τε ἀπῆλθον ἐπ' οἴκου καὶ τοῖς ξυμμάχοις περιήγγειλαν μετὰ τὸν μέλλοντα καρνεῖος δὲ ἦν μὴν ἱερομηνία δωριεῦσι παρασκευάζεσθαι ὡς στρατευσομένους. ἀργεῖοι δὲ ἀναχωρησάντων αὐτῶν τοῦ πρὸ τοῦ καρνείου μηνὸς ἐξελθόντες τετράδι φθίνοντος. καὶ ἄγοντες τὴν ἡμέραν ταύτην πάντα τὸν χρόνον ἐσέβαλον ἐς τὴν ἐπιδαυρίαν καὶ ἐδῄουν. ἐπιδαύριοι δὲ τοὺς ξυμμάχους ἐπεκαλοῦντο. ὧν τινὲς, οἱ μὲν τὸν μῆνα προυφασίσαντο. οἱ δὲ καὶ ἐς μεθορίαν τῆς ἐπιδαυρίας ἐλθόντες ἡσύχαζον. καὶ καθ' ὃν χρόνον ἐν τῇ ἐπιδαύρῳ οἱ ἀργεῖοι ἦσαν ἐς μαντίνειαν πρεσβεῖαι ἀπὸ τῶν πόλεων ξυνῆλθον. ἀθηναίων παρακαλεσάντων. καὶ γιγνομένων λόγων, εὐφαμίδας ὁ κορίνθιος οὐκ ἔφη τοὺς λόγους τοῖς ἔργοις ὁμολογεῖν. σφεῖς μὲν γὰρ περὶ εἰρήνης ξυγκαθῆσθαι. τοὺς δὲ ἐπιδαυρίους καὶ τοὺς ξυμμάχους καὶ τοὺς ἀργείους μεθ' ὅπλων ἀντιτετάχθαι. διαλῦσαι οὖν πρῶτον χρῆναι ἀφ' ἑκατέρων ἐλθόντας τὰ στρατόπεδα. καὶ οὕτω πάλιν λέγειν περὶ τῆς εἰρήνης. καὶ πεισθέντες ᾤχοντο. καὶ τοὺς ἀργείους ἀπήγαγον ἐκ τῆς ἐπιδαυρίας. ὕστερον δὲ ἐς τὸ αὐτὸ ξυνελθόντες οὐδ' ὣς ἐδυνήθησαν ξυμβῆναι. ἀλλ' οἱ ἀργεῖοι πάλιν ἐς τὴν ἐπιδαυρίαν ἐσέβαλον καὶ ἐδῄουν. ἐξεστράτευσαν δὲ καὶ οἱ λακεδαιμόνιοι ἐς καρύας. καὶ ὡς οὐδὲ ἐνταῦθα τὰ διαβατήρια αὐτοῖς ἐγένετο, ἐπανεχώρησαν. ἀργεῖοι δὲ τεμόντες τῆς ἐπιδαυρίας ὡς τὸ τρίτον μέρος, ἀπῆλθον ἐπ' οἴκου. καὶ ἀθηναίων αὐτοῖς χίλιοι ἐβοήθησαν ὁπλῖται. καὶ ἀλκιβιάδης στρατηγός. πυθόμενοι δὲ τοὺς λακεδαιμονίους ἐξεστρατεῦσθαι, καὶ ὡς οὐδὲν ἔτι αὐτῶν ἔδει, ἀπῆλθον. καὶ τὸ θέρος οὕτω διῆλθεν. τοῦ δὲ ἐπιγιγνομένου χειμῶνος λακεδαιμόνιοι λαθόντες ἀθηναίους φρουρούς τε τριακοσίους καὶ ἀγησιππίδαν ἄρχοντα κατὰ θάλασσαν ἐς ἐπίδαυρον ἐσ

πέμπονται. ἀργεῖοι δὲ ἐλθόντες, ὡς ἀθηναίους ἐπεκάλουν· ὅτι γεγραμμένον ἐν ταῖς σπονδαῖς
διὰ τῆς ἑαυτῶν ἑκάστους μὴ ἐᾶν πολεμίους διϊέναι, ἐάσειαν κατὰ θάλασσαν παραπλεῦσαι·
καὶ εἰ μὴ κἀκεῖνοι ἐς πύλον κομιοῦσιν, ἐπὶ λακεδαιμονίους τοὺς μεσσηνίους
καὶ εἵλωτας, ἀδικήσεσθαι αὐτοί· ἀθηναῖοι δὲ ἀλκιβιάδου πείσαντος τῇ μὲν λα-
κωνικῇ στήλῃ ὑπέγραψαν, ὅτι οὐκ ἐνέμειναν οἱ λακεδαιμόνιοι τοῖς ὅρκοις·
ἐς δὲ πύλον ἐκόμισαν τοὺς ἐκ κρανίων εἵλωτας λῄζεσθαι· τὰ δ᾽ ἄλλα ἡσύχαζον. τὸν
δὲ χειμῶνα τοῦτον πολεμούντων ἀργείων καὶ ἐπιδαυρίων, μάχη μὲν οὐδεμία ἐγέ-
νετο ἐκ παρασκευῆς· ἐνέδραι δὲ καὶ καταδρομαὶ, ἐν αἷς ὡς τύχοιεν ἑκατέρων τινὲς
διεφθείροντο. καὶ τελευτῶντος τοῦ χειμῶνος πρὸς ἔαρ ἤδη κλίμακας ἔχοντες οἱ ἀργεῖοι,
ἦλθον ἐπὶ τὴν ἐπίδαυρον ὡς ἐρήμου οὔσης διὰ τὸν πόλεμον βίᾳ αἱρήσοντες· καὶ ἄ-
πρακτοι ἀπῆλθον. καὶ ὁ χειμὼν ἐτελεύτα, καὶ τρίτον καὶ δέκατον ἔτος τῷ πολέμῳ
ἐτελεύτα. τοῦ δ᾽ ἐπιγιγνομένου θέρους, λακεδαιμόνιοι ὡς αὐτοῖς
οἵ τε ἐπιδαύριοι ξύμμαχοι ὄντες ἐταλαιπώρουν· καὶ τἆλλα ἐν τῇ πελοποννή-
σῳ τὰ μὲν ἀφειστήκει, τὰ δ᾽ οὐ καλῶς εἶχε, νομίσαντες, εἰ μὴ προκαταλήψονται
ἐν τάχει, ἐπὶ πλέον χωρήσεσθαι, ἐστράτευον αὐτοὶ καὶ οἱ εἵλωτες πανδημεὶ ἐπ᾽ ἄρ-
γος. ἡγεῖτο δὲ ἆγις ὁ ἀρχιδάμου λακεδαιμονίων βασιλεύς. ξυνεστράτευον
δ᾽ αὐτοῖς τεγεᾶταί τε καὶ ὅσοι ἄλλοι ἀρκάδων λακεδαιμονίοις ξύμμαχοι ἦσαν. οἱ δ᾽ ἐκ
τῆς ἄλλης πελοποννήσου ξύμμαχοι καὶ οἱ ἔξωθεν ἐς φλιοῦντα ξυνελέγοντο.
βοιωτοὶ μὲν πεντακισχίλιοι ὁπλῖται καὶ τοσοῦτοι ψιλοί· καὶ ἱππῆς πεντα-
κόσιοι καὶ ἅμιπποι ἴσοι. κορίνθιοι δὲ δισχίλιοι ὁπλῖται. οἱ δ᾽ ἄλλοι ὡς ἕκαστοι.
φλιάσιοι δὲ πανστρατιᾷ· ὅτι ἐν τῇ ἐκείνων ἦν τὸ στράτευμα. ἀργεῖοι δὲ προαι-
σθόμενοι τό τε πρῶτον τὴν παρασκευὴν τῶν λακεδαιμονίων, καὶ ἐπειδὴ ἐς τὸν φλι-
οῦντα βουλόμενοι τοῖς ἄλλοις προσμίξαι, ἐχώρουν. τότε δὴ ἐξεστράτευσαν καὶ
αὐτοί. ἐβοήθησαν δ᾽ αὐτοῖς καὶ μαντινῆς ἔχοντες τοὺς σφετέρους ξυμμάχους.
καὶ ἠλείων τρισχίλιοι ὁπλῖται. καὶ προϊόντες ἀπαντῶσι τοῖς λακεδαιμονίοις
ἐν μεθυδρίῳ τῆς ἀρκαδίας. καὶ καταλαμβάνουσιν ἕκαστοι λόφον. καὶ οἱ μὲν ἀργεῖοι
ὡς μεμονωμένοις τοῖς λακεδαιμονίοις παρεσκευάζοντο μάχεσθαι. ὁ δ᾽ ἆγις
τῆς νυκτὸς ἀναστήσας τὸν στρατὸν καὶ λαθὼν, ἐπορεύετο ἐς φλιοῦντα παρὰ τοὺς
ἄλλους ξυμμάχους. καὶ οἱ ἀργεῖοι αἰσθόμενοι ἅμα ἕῳ ἐχώρουν, πρῶτον μὲν ἐς ἄργος.

ἐπὶ τάδε, ᾗ προσεδέχοντο τοὺς λακεδαιμονίους μετὰ τῶν ξυμμάχων καταβή-
σεσθαι τὴν κατὰ νεμέαν ὁδόν· ὁ δ' ἆγις ταύτην μὲν ἣν προσεδέχοντο οὐκ ἐτράπετο· παρα-
γγείλας δὲ τοῖς λακεδαιμονίοις καὶ ἀρκάσι· καὶ ἐπιδαυρίοις, ἄλλην χαλεπὴν ἐχώρησε·
καὶ κατέβη ἐς τὸ ἀργείων πεδίον· καὶ κορίνθιοι καὶ πελληνῆς· καὶ φλιάσιοι ὄρθιοι
ἑτέραν ἐπορεύοντο· τοῖς δὲ βοιωτοῖς καὶ μεγαρεῦσι καὶ σικυωνίοις εἴρητο τὴν ἐπὶ νε-
μέας ὁδὸν καταβαίνειν· ᾗ οἱ ἀργεῖοι ἐκάθηντο· ὅπως εἰ οἱ ἀργεῖοι ἐπὶ σφᾶς ἰόντες ἐς
τὸ πεδίον βοηθοῖεν, ἐφεπόμενοι τοῖς ἵπποις χρῷντο· καὶ ὁ μὲν οὕτω διατάξας καὶ ἐσβαλὼν
ἐς τὸ πεδίον, ἐδῄου σάμινθόν τε καὶ ἄλλα· οἱ δὲ ἀργεῖοι γνόντες, ἐβοήθουν ἡμέ-
ρας ἤδη ἐκ τῆς νεμέας· καὶ περιτυχόντες τῷ φλιασίων καὶ κορινθίων στρατοπέδῳ,
τῶν μὲν φλιασίων ὀλίγους ἀπέκτειναν· ὑπὸ δὲ τῶν κορινθίων αὐτοὶ οὐ πολλῷ
πλείους διεφθάρησαν· καὶ οἱ βοιωτοὶ καὶ οἱ μεγαρῆς καὶ οἱ σικυώνιοι ἐχώρουν·
ὥσπερ εἴρητο αὐτοῖς ἐπὶ τῆς νεμέας· καὶ τοὺς ἀργείους οὐκέτι κατέλαβον· ἀλλὰ κατα-
βάντες ὡς ἑώρων τὰ σφέτερα δῃούμενα, ἐς μάχην παρετάσσοντο· ἀντιπαρεσκευάζοντο
δὲ καὶ οἱ λακεδαιμόνιοι· ἐν μέσῳ δέ, ἀπειλημμένοι ἦσαν οἱ ἀργεῖοι· ἐκ μὲν γὰρ τοῦ
πεδίου, οἱ λακεδαιμόνιοι εἶργον τῆς πόλεως καὶ οἱ μετ' αὐτῶν· καθύπερθε δὲ κορίν-
θιοι καὶ φλιάσιοι καὶ πελληνῆς· τὸ δὲ πρὸς νεμέας, βοιωτοὶ καὶ σικυώνιοι καὶ με-
γαρῆς· ἵπποι δὲ αὐτοῖς οὐ παρῆσαν· οὐ γάρ πω οἱ ἀθηναῖοι μόνοι τῶν ξυμμάχων ἧκον·
τὸ μὲν οὖν πλῆθος τῶν ἀργείων καὶ τῶν ξυμμάχων, οὐχ οὕτω δεινὸν τὸ παρὸν ἐνόμιζον·
ἀλλ' ἐν καλῷ ἐδόκει ἡ μάχη ἔσεσθαι· καὶ τοὺς λακεδαιμονίους ἀπειληφέναι ἐν τῇ αὑτῶν
τε καὶ πρὸς τῇ πόλει· τῶν δὲ ἀργείων δύο ἄνδρες θράσυλλός τε τῶν πέντε στρατηγῶν
εἷς ὢν καὶ ἀλκίφρων πρόξενος λακεδαιμονίων, ἤδη τῶν στρατοπέδων ὅσον οὐ ξυνι-
όντων, προσελθόντε ἄγιδι διελεγέσθην, μὴ ποιεῖν μάχην· ἑτοίμους γὰρ εἶναι ἀργείους
δίκας δοῦναι· καὶ δέξασθαι ἴσας καὶ ὁμοίας, εἴ τι ἐπικαλοῦσιν ἀργείοις λακεδαι-
μόνιοι· καὶ τὸ λοιπὸν εἰρήνην ἄγοντας σπονδὰς ποιήσασθαι. καὶ οἱ μὲν ταῦτα εἰπόντες
τῶν ἀργείων ἀφ' αὑτῶν καὶ οὐ τοῦ πλήθους κελεύσαντος εἶπον· καὶ ὁ ἆγις δεξά-
μενος τοὺς λόγους αὐτὸς καὶ οὐ μετὰ τῶν πλεόνων· οὐδὲ αὐτὸς βουλευσάμενος·
ἀλλ' ἢ ἑνὶ ἀνδρὶ κοινώσας τῶν ἐν τέλει ξυστρατευομένων, σπένδεται τετράμηνον
ἐν ᾧ ἔδει ἐπιτελέσαι αὐτοὺς τὰ ῥηθέντα· καὶ ἀπήγαγε τὸν στρατὸν εὐθύς· οὐδενὶ
φράσας τῶν ἄλλων ξυμμάχων· οἱ δὲ λακεδαιμόνιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι, εἵποντο μὲν ὡς ἡγεῖτο

διὰ τὸν νόμον. ἐν αἷς τὴν διεῖχον καὶ ἐλπίδα πολλὴν τὸν ἀγῶνα. νομίζοντες ἐν ἑκάστῃ πόλει
σφίσιν συμμάχους. καὶ πάντα τὸν αὐτῶν ἀποικίας καλέσαντες. καὶ ὑπὸ ἱππέων καὶ πεζῶν οὐδεν
δραστικώτατον τῆς προσηκούσης στρατὸ πεδον ἦν διὰ τοῦτο ποιήσασθαι ἀγῶνα
ὅν. τῶν μὲν τοῦ δεσμοῦ ἀπελθόντων. ὤφθη δὲ μάλιστα ὡς ἔτι τῶν ἀνδρῶν ἐν μέρει. οἱ λακε-
δαιμόνιοί τε παρεστρατεύσαντο. καὶ ἀρκάδες. καὶ βοιωτοί. καὶ κορίνθιοι. καὶ σικυώ-
νιοι καὶ πελληνεῖς. καὶ φλιάσιοι. καὶ μεγαρεῖς. καὶ οὗτοι πάντες λογάδες ἀφ᾽ ἑκάστων
ἀξιόμαχοι δοκοῦντες εἶναι. οὔτε ἀργείων μὲν συμμάχων, ὅμως καὶ ἐπὶ προσδοκωμένης
τὸ μὲν οὖν στρατόπεδον οὕτως ἐν αὐτῷ ἔχοντα τὴν τάξιν, ἀνεχώρουν, καὶ διελύθησαν οἴκαδε
ἕκαστοι. ἀργεῖοι δὲ καὶ αὐτοὶ ἐπὶ τῶν παλαιῶν πολεμίων τὴν ἀρχήν, τοιαύτην ἔχοντες τοῦ
πλήθους. νομίζοντες κακῶς, καὶ σφίσι πολὺ κάλλιον πρᾶξαι. λακεδαιμονίων
δὲ καὶ πεφευγότων. πρὸς γὰρ τὴν σφετέραν πατρίδα, καὶ μάχης πολλῆς καὶ ἀγαθῶν συμμάχων
τῶν ἀργείων ἀποστερηθέντες. τόν τε θράσυλον ἀναχωρήσαντα ἐν τῷ χαράδρῳ, οὐ πρὸς τὰς
ἀποστερήσας δίκας, πρὶν ἐπὶ τοὺς κρίνουσιν, ἤρξαντο λιθοβολεῖν. ὁ δὲ καταφυγὼν ἐπὶ
τὸν βωμὸν περιεγένετο. τὰ μέντοι χρήματα ἀπέβαλεν ἐδήμευσαν αὐτοῦ. μετὰ δὲ τοῦτο,
ἀθηναίων βοηθησάντων χιλίοις ὁπλίταις. καὶ τριακοσίοις καὶ ἱππεῦσιν ὧν ἐστρα-
τήγουν λάχης καὶ νικόστρατος. οἱ ἀργεῖοι, ὅμως τὰς πρὸς σπονδὰς ἀθηναίων λύσαντες
πρὸς τοὺς λακεδαιμονίους, ἀπιέναι ἠξίωσαν αὐτούς. καὶ πρὸς τὸν πόλεμον οὐ παρ-
όντων βουλομένους χρηματίσαι. πρίν ἢ μὴ ἀντειπεῖν ἐνίους καὶ λόγοι. ἀλκιβιάδης παρῆν,
κατηνάγκασαν δὲ ὅμως. καὶ ἐλέγοντο ἀθηναῖοι ἀλκιβιάδου προβάντος τοῦ πόρου
αὐτοῖς τοῖς ἀργείοις καὶ συμμάχοις ταῦτα. ὅτι συνορθῶσαι αὐτοῖς διὰ τῶν ἄλλων
συμμάχων γενέσθαι. καὶ μικρὸν ἐν καιρῷ ὅτι πράγματα σφίσι, αὖθις ἀξιοῦν τοῦ πο-
λέμου. καὶ πείσαντες ἐκ τῶν λόγων τοὺς συμμάχους, ἐξιόντες ἐχώρουν ἐπὶ ὀρχομενὸν
τῆς ἀρκαδίας. πάντων πλεῖον ἀργείων. οὗτοι δὲ ὅμως καὶ πολιορκήσαντες, παρέλαβον
πρῶτον. ἔπειτα δὲ ἔπεμπον καὶ οὗτοι πλῆθος καὶ προσκαθίζομεν τὸν ὀρχομενόν, πάντων
πολιορκοῦντες καὶ προσβολὰς ποιούμενοι, βουλόμενοι ἀλλ᾽ ὅσα προστυχεῖν σφίσι
καὶ ὅμηροι ἐκ τῆς ἀρκαδίας ἐν ὀρχομενῷ θεῖναι ὑπὸ λακεδαιμονίων κείμενοι. οἱ δὲ
ὀρχομένιοι δείσαντες τῶν τειχῶν τοῦ τείχους ἀσθένειαν. καὶ τοῦ στρατοῦ τὸ πλῆθος
καὶ ὡς οὐδεὶς αὐτοῖς ἐβοήθει μή πρὶν ἀπόλωνται, συνέβησαν ὥστε συμμάχοι
εἶναι. καὶ ὁμήρους σφῶν τε αὐτῶν δοῦναι μαντινεῦσι. καὶ οὓς κατέθεντο λακε-

δαιμονίοις παραδοῦναι. μετὰ δὲ τοῦτο, ἔχοντες ἤδη τὸν ὀρχομενόν, ἐβουλεύοντο οἱ ξύμμαχοι ἐφ' ὅτι χρὴ πρῶτον ἰέναι τῶν λοιπῶν. καὶ οἱ μὲν ἠλεῖοι ὀργισθέντες ὅτι οὐκ ἐπὶ λέπρεον ἐψηφίσαντο, ἀνεχώρησαν ἐπ' οἴκου. οἱ δὲ ἄλλοι ξύμμαχοι παρεσκευάζοντο ἐν τῇ μαντινείᾳ ὡς ἐπὶ τεγέαν ἰόντες. καί τινες αὐτοῖς καὶ αὐτῶν τῶν ἐν τῇ πόλει ἐνεδίδοσαν τὰ πράγματα. λακεδαιμόνιοι δέ, ἐπειδὴ ἀνεχώρησαν ἐξ ἄργους τὰς τετραμήνους σπονδὰς ποιησάμενοι, ἆγιν ἐν μεγάλῃ αἰτίᾳ εἶχον οὐ χειρωσάμενον σφίσιν ἄργος, παρασχὸν καλῶς ὡς οὔπω πρότερον αὐτοὶ ἐνόμιζον. ἀθρόους γὰρ τοσούτους ξυμμάχους καὶ τοιούτους οὐ ῥᾴδιον εἶναι λαβεῖν. ἐπειδὴ δὲ καὶ περὶ ὀρχομενοῦ ἠγγέλλετο ἑαλωκέναι, πολλῷ δὴ μᾶλλον ἐχαλέπαινον. καὶ ἐβούλευον εὐθὺς ὑπ' ὀργῆς παρὰ τὸν τρόπον τὸν ἑαυτῶν. ὡς χρὴ τήν τε οἰκίαν αὐτοῦ κατασκάψαι καὶ δέκα μυριάσι δραχμῶν ζημιῶσαι. ὁ δέ, παρῃτεῖτο μηδὲν τούτων δρᾶν. ἔργῳ γὰρ ἀγαθῷ ῥύσεσθαι τὰς αἰτίας στρατευσάμενος. ἢ τότε ποιεῖν αὐτοὺς ὅτι βούλονται. οἱ δέ, τὴν μὲν ζημίαν καὶ τὴν κατασκαφὴν ἐπέσχον. νόμον δὲ ἔθεντο ἐν τῷ παρόντι ὃς οὔπω πρότερον ἐγένετο αὐτοῖς. δέκα γὰρ ἄνδρας σπαρτιατῶν προσείλοντο αὐτῷ ξυμβούλους. ἄνευ ὧν μὴ κύριον εἶναι ἀπάγειν στρατιὰν ἐκ τῆς πόλεως. ἐν τούτῳ δ' ἀφικνεῖται αὐτοῖς ἀγγελία παρὰ τῶν ἐπιτηδείων ἐκ τεγέας, ὅτι εἰ μὴ παρέσονται ἐν τάχει, ἀποστήσεται αὐτῶν τεγέα. πρὸς ἀργείους καὶ τοὺς ξυμμάχους. καὶ ὅσον οὐ καὶ ἀφέστηκεν. ἐνταῦθα δὴ βοήθεια τῶν λακεδαιμονίων γίγνεται αὐτῶν τε καὶ τῶν εἱλώτων πανδημεὶ ὀξεῖα. καὶ οἵα οὔπω πρότερον. ἐχώρουν δὲ ἐς ὀρέσθειον τῆς μαιναλίας. καὶ τοῖς μὲν ἀρκάδων σφετέροις οὖσι ξυμμάχοις, προεῖπον ἀθροισθεῖσιν ἰέναι κατὰ πόδας αὐτῶν ἐς τεγέαν. αὐτοὶ δὲ μέχρι μὲν τοῦ ὀρεσθείου πάντες ἐλθόντες. ἐκεῖθεν δὲ τὸ ἕκτον μέρος σφῶν αὐτῶν, ἀποπέμψαντες ἐπ' οἴκου. ἐν ᾧ τὸ πρεσβύτερόν τε καὶ τὸ νεώτερον ἦν, ὥστε τὰ οἴκοι φρουρεῖν. τῷ λοιπῷ στρατεύματι, ἀφικνοῦνται ἐς τεγέαν. καὶ οὐ πολλῷ ὕστερον οἱ ξύμμαχοι ἀπ' ἀρκάδων παρῆσαν. πέμπουσι δὲ καὶ ἐς τὴν κόρινθον καὶ βοιωτοὺς καὶ φωκέας. καὶ λοκρούς βοηθεῖν κελεύοντες. κατὰ τάχος ἐς μαντινικήν. ἀλλὰ τοῖς μὲν ἐξ ὀλίγου τε ἐγίγνετο καὶ οὐ ῥᾴδιον ἦν, μὴ ἀθρόοις καὶ ἀλλήλους περιμείνασι διελθεῖν τὴν πολεμίαν. ξυνέκληε γὰρ διὰ μέσου. ὅμως δὲ ἠπείγοντο. λακεδαιμόνιοι δὲ ἀναλαβόντες τοὺς παρόντας ἀρκάδων ξυμμάχους, ἐσέβαλον ἐς τὴν μαντινικήν. καὶ στρατοπεδευσάμενοι πρὸς τῷ ἡρακλείῳ, ἐδῄουν τὴν γῆν. οἱ δ' ἀργεῖοι καὶ οἱ ξύμμαχοι ὡς εἶδον αὐτούς. καταλαβόντες χωρίον ἐρυμνὸν καὶ δυσπρόσοδον, παρετάξαντο ὡς ἐς μάχην. καὶ οἱ λακεδαιμόνιοι εὐθὺς αὐτοῖς ἐπῇσαν.

γρ. ἐπιβόημα

καὶ μέχρι μὲν λίθου καὶ ἀκοντίου βολῆς ἐχώρησαν· ἔπειτα τῶν πρεσβυτέρων τις Ἄγιδι ἐπεβόησεν, ὁρῶν πρὸς χωρίον καρτερὸν ἰόντας σφᾶς, ὅτι διανοεῖται κακὸν κακῷ ἰᾶσθαι, δηλῶν τῆς ἐξ Ἄργους ἐπαιτίου ἀναχωρήσεως τὴν παροῦσαν ἄκαιρον προθυμίαν ἀνάληψιν βουλόμενον εἶναι. ὁ δέ, εἴτε καὶ διὰ τὸ ἐπιβόημα, εἴτε καὶ αὐτῷ ἄλλο τι ἢ κατὰ τὸ αὐτὸ δόξαν ἐξαίφνης, πάλιν τὸ στράτευμα κατὰ τάχος πρὶν ξυμμεῖξαι ἀπῆγε. καὶ ἀφικόμενος πρὸς τὴν Τεγεᾶτιν, τὸ ὕδωρ ἐξέτρεπεν ἐς τὴν Μαντινικήν, περὶ οὗπερ ὡς τὰ πολλὰ βλάπτοντος ὁποτέρωσε ἂν ἐσπίπτῃ, Μαντινῆς καὶ Τεγεᾶται πολεμοῦσιν. ἐβούλετο δὲ τοὺς ἀπὸ τοῦ λόφου βοηθοῦντας ἐπὶ τὴν τοῦ ὕδατος ἐκτροπήν, ἐπειδὰν πύθωνται, καταβιβάσαι τοὺς Ἀργείους καὶ τοὺς ξυμμάχους, καὶ ἐν τῷ ὁμαλῷ τὴν μάχην ποιεῖσθαι. καὶ ὁ μὲν τὴν ἡμέραν ταύτην μείνας αὐτοῦ περὶ τὸ ὕδωρ ἐξέτρεπεν· οἱ δ᾽ Ἀργεῖοι καὶ οἱ ξύμμαχοι τὸ μὲν πρῶτον καταπλαγέντες τῇ ἐξ ὀλίγου αἰφνιδίῳ αὐτῶν ἀναχωρήσει, οὐκ εἶχον ὅτι εἰκάσωσιν· εἶτα ἐπειδὴ ἀναχωροῦντές τε ἐκεῖνοι ἀπέκρυψαν, καὶ σφεῖς ἡσύχαζον καὶ οὐκέτι ἐπηκολούθουν, ἐνταῦθα τοὺς ἑαυτῶν στρατηγοὺς αὖθις ἐν αἰτίᾳ εἶχον. τό τε πρότερον καλῶς ληφθέντας πρὸς Ἄργει Λακεδαιμονίους ἀφεθῆναι, καὶ νῦν ὅτι ἀποδιδράσκοντας οὐδεὶς ἐπιδιώκει, ἀλλὰ καθ᾽ ἡσυχίαν οἱ μὲν σῴζονται, σφεῖς δὲ προδίδονται. οἱ δὲ στρατηγοὶ ἐθορυβήθησαν μὲν τὸ παραυτίκα, ὕστερον δὲ ἄγουσιν αὐτοὺς ἀπὸ τοῦ λόφου, καὶ προελθόντες ἐς τὸ ὁμαλὸν ἐστρατοπεδεύσαντο ὡς ἰόντες ἐπὶ τοὺς πολεμίους. τῇ δ᾽ ὑστεραίᾳ οἵ τε Ἀργεῖοι καὶ οἱ ξύμμαχοι ξυνετάξαντο ὡς ἔμελλον μαχεῖσθαι ἢν περιτύχωσιν, οἵ τε Λακεδαιμόνιοι ἀπὸ τοῦ ὕδατος πρὸς τὸ Ἡράκλειον πάλιν ἐς τὸ αὐτὸ στρατόπεδον ἰόντες, ὁρῶσι δι᾽ ὀλίγου τοὺς ἐναντίους ἐν τάξει τε ἤδη πάντας, καὶ ἀπὸ τοῦ λόφου προεληλυθότας. μάλιστα δὴ Λακεδαιμόνιοι ἐς ὃ ἐμέμνηντο ἐν τούτῳ τῷ καιρῷ ἐξεπλάγησαν· διὰ βραχείας γὰρ μελλήσεως ἡ παρασκευὴ αὐτοῖς ἐγίγνετο, καὶ εὐθὺς ὑπὸ σπουδῆς καθίσταντο ἐς κόσμον τὸν ἑαυτῶν, Ἄγιδος τοῦ βασιλέως ἕκαστα ἐξηγουμένου κατὰ νόμον. βασιλέως γὰρ ἄρχοντος ὑπ᾽ ἐκείνου πάντα ἄρχεται, καὶ τοῖς μὲν πολεμάρχοις αὐτὸς φράζει τὸ δέον, οἱ δὲ τοῖς λοχαγοῖς, ἐκεῖνοι δὲ τοῖς πεντηκοντῆρσιν, αὖθις δ᾽ οὗτοι τοῖς ἐνωμοτάρχαις, καὶ οὗτοι τῇ ἐνωμοτίᾳ. καὶ αἱ παραγγέλσεις, ἤν τι βούλωνται, κατὰ τὰ αὐτὰ χωροῦσι καὶ ταχεῖαι ἐπέρχονται· σχεδὸν γάρ τι πᾶν πλὴν ὀλίγου τὸ στρατόπεδον τῶν Λακεδαιμονίων ἄρχοντες ἀρχόντων εἰσί, καὶ τὸ ἐπιμελὲς τοῦ δρωμένου πολλοῖς προσήκει. τότε δὲ κέρας εὐώνυμον Σκιρῖται αὐτοῖς καθίσταντο, αἰεὶ ταύτην τὴν τάξιν μόνοι Λακεδαιμονίων ἐπὶ σφῶν αὐτῶν ἔχοντες· παρὰ δ᾽ αὐτοὺς οἱ ἀπὸ Θρᾴκης Βρασίδειοι στρατιῶται, καὶ νεοδαμώδεις μετ᾽ αὐτῶν·

ἔπειτ' ἤδη λακεδαιμόνιοι αὐτοὶ ἑξῆς καθίστασαν τοὺς λόχους· καὶ παρ' αὐτοὺς ἀρκά-
δων ἡραιῆς· μετὰ δὲ τούτους μαιναλιοί· καὶ ἐπὶ τῷ δεξιῷ κέρᾳ τεγεᾶται καὶ λακεδαι-
μονίων ὀλίγοι τὸ ἔσχατον ἔχοντες· καὶ οἱ ἱππῆς αὐτῶν ἐφ' ἑκατέρῳ τῷ κέρᾳ. λακεδαι-
μόνιοι μὲν οὕτως ἐτάξαντο· οἱ δ' ἐναντίοι αὐτοῖς δεξιὸν μὲν κέρας μαντινῆς εἶχον, ὅτι
ἐν τῇ ἐκείνων τὸ ἔργον ἐγίγνετο· παρὰ δ' αὐτοὺς οἱ ξύμμαχοι ἀρκάδων ἦσαν· ἔπειτα ἀργείων
οἱ χίλιοι λογάδες, οἷς ἡ πόλις ἐκ πολλοῦ ἄσκησιν τῶν ἐς τὸν πόλεμον δημοσίᾳ παρεῖχε·
καὶ ἐχόμενοι αὐτῶν οἱ ἄλλοι ἀργεῖοι καὶ ὀρνεᾶται, ἔπειτα ἀθηναῖοι ἔσχατοι τὸ εὐώνυμον
ἔχοντες· καὶ ἱππῆς μετὰ σφῶν αὐτῶν οἰκεῖοι. τάξις μὲν ἥδε καὶ παρασκευὴ ἀμφοτέ-
ρων. τὸ δὲ στρατόπεδον τῶν λακεδαιμονίων μεῖζον ἐφάνη. ἀριθμὸν δὲ γράψαι ἢ καθ'
ἑκάστους ἑκατέρων ἢ ξύμπαντας οὐκ ἂν ἐδυνάμην ἀκριβῶς. τὸ μὲν γὰρ λακεδαι-
μονίων πλῆθος διὰ τῆς πολιτείας τὸ κρυπτὸν ἠγνοεῖτο· τῶν δ' αὖ διὰ τὸ ἀνθρώπειον
κομπῶδες ἐς τὰ οἰκεῖα πλήθη ἠπιστεῖτο. ἐκ μέντοι τοιοῦδε λογισμοῦ ἔξεστί τῳ
σκοποῦντι τὸ λακεδαιμονίων τότε παραγενόμενον πλῆθος. λόχοι μὲν γὰρ ἐμάχοντο ἑπτὰ ἄνευ
σκιριτῶν ὄντων ἑξακοσίων· ἐν δὲ ἑκάστῳ λόχῳ πεντηκοστύες ἦσαν τέσσαρες·
καὶ ἐν τῇ πεντηκοστύι ἐνωμοτίαι τέσσαρες. τῆς τε ἐνωμοτίας ἐμάχοντο ἐν τῷ πρώτῳ
ζυγῷ τέσσαρες· ἐπὶ δὲ βάθος ἐτάξαντο μὲν οὐ πάντες ὁμοίως, ἀλλ' ὡς λοχαγὸς ἕκαστος
ἐβούλετο· ἐπὶ πᾶν δὲ κατέστησαν ἐπὶ ὀκτώ· παρὰ δὲ ἅπαν πλὴν σκιριτῶν τετρα-
κόσιοι καὶ δυοῖν δέοντες πεντήκοντα ἄνδρες ἡ πρώτη τάξις ἦν. ἐπεὶ δὲ ξυνιέναι ἔμελλον ἤδη
ἐνταῦθα καὶ παραινέσεις καθ' ἑκάστους ὑπὸ τῶν οἰκείων στρατηγῶν
τοιαίδε ἐγίγνοντο· μαντινεῦσι μὲν ὅτι ὑπέρ τε πατρίδος ἡ μάχη ἔσται καὶ ὑπὲρ ἀρχῆς
ἅμα καὶ δουλείας· τὴν μὲν μὴ πειρασαμένοις ἀφαιρεθῆναι· τῆς δὲ μὴ αὖθις πειρᾶσθαι·
ἀργείοις δὲ ὑπὲρ τῆς τε παλαιᾶς ἡγεμονίας καὶ τῆς ἐν πελοποννήσῳ ποτὲ ἰσομοιρίας
μὴ διὰ παντὸς στερισκομένους ἀνέχεσθαι· καὶ ἄνδρας ἅμα ἐχθροὺς καὶ
ἀστυγείτονας ὑπὲρ πολλῶν ἀδικημάτων ἀμύνασθαι· τοῖς δὲ ἀθηναίοις καλὸν εἶναι μετὰ
πολλῶν καὶ ἀγαθῶν ξυμμάχων ἀγωνιζομένους μηδενὸς λείπεσθαι· καὶ ὅτι ἐν πελο-
ποννήσῳ λακεδαιμονίους νικήσαντες τήν τε ἀρχὴν βεβαιοτέραν καὶ μείζω
ἕξουσι· καὶ οὐ μή ποτέ τις αὐτοῖς ἄλλος ἐς τὴν γῆν ἔλθοι. τοῖς μὲν ἀργείοις καὶ ξυμ-
μάχοις τοιαῦτα παρῃνέθη. λακεδαιμόνιοι δὲ καθ' ἑκάστους τε καὶ μετὰ τῶν
πολεμικῶν νόμων ἐν σφίσιν αὐτοῖς ὧν ἠπίσταντο τὴν παρακέλευσιν τῆς μνήμης

ἀγαθοποιοῦσιν ἢ οἱ οὕτω. ἀπὸ τῶν ἐρώντων πολλοῦ μᾶλλον τῶν ἀπὸ σώζουσιν ἢ λέγω διόλου

καὶ λόγου ἐπιθάλλειν παραινοῦντες. καὶ μὲν ταῦτα, ἢ ἐκ ὧν δοκοῦσιν. ἀρ' ἔτοιμοι καὶ οἱ σύμμαχοι

ἐν τῷ καιρῷ ὀρθοὶ χωροῦντες. λέγει Λακεδαιμόνιοι δὲ, βραδεῖς καὶ ὑπὸ αὐλητῶν πολλῶν

νόμου ἐγκαθεστῶτος, οὐ τοῦ θείου χάριν. ἀλλ' ἵνα ὁμαλῶς μετὰ ῥυθμοῦ βαίνοντες προσέλθοιεν.

καὶ μὴ διασπασθείη αὐτοῖς ἡ τάξις ὡς περ φιλεῖ τὰ μεγάλα στρατόπεδα ἐν ταῖς προσόδοις

ποιεῖν. ἐκ τούτου δή τι, αὐτὸς ὁ βασιλεὺς τοιόνδε ἐβουλεύσατο στρατηγεῖν τότε στρατὸν τῶνδε,

ποιῆσαι ἅπαντα τοὺς ἐπὶ τὰ δεξιὰ κέρατα αὐτῶν ἐν ταῖς ἐκ μόδοις μᾶλλον ἐκ ὡθεῖσθαι.

καὶ περὶ ἰσχοῦ τὸ τὸ ἑαυτῶν ὅπλων ὑπὸ ἀμφοτέρων δεξιῷ διὰ τὸ φοβουμένους πρὸς

πάντα τὰ γυμνὰ ἐκπαιδεύσαι. καὶ μάλιστα τῇ τοῦ δεξιοῦ παραταξάμενοι ἀσπίδι. καὶ μο

μὲν ἐφ' ἑαυτὸν προσεῖναι τὴν σύνταξιν βουλόμενος πρὸς αὐτὸ. καὶ ἐπὶ τῆς ταύτης,

ὁ πρωτοστάτης τοῦ δεξιοῦ κέρως προθυμούμενος ἐξαλλάττειν ἀεὶ τὴν ἑαυτοῦ

περὶ γυμνῶν: τῶν ἐναντίων γυμνὴν. ὑπονοοῦντες δὲ διὰ τὸν αὐτὸν φόβον, καὶ οἱ ἄλλοι. καὶ τότε περιέσχον

μὲν οἱ μὲν ἐπὶ πολὺ τὸ κέρας τῶν Σκιριτῶν. ἐπεὶ δὲ πλησίον οἱ Λακεδαιμόνιοι καὶ τε

γεᾶται τῶν ἀθροισθέντων ὁ ἐνομίζω τὸ στράτευμα εἶχον. διά... δὲ αὐτὸ μέσον φωνῇ κελεύω,

τὸ λεγόμενον καὶ νομίζεσθαι περὶ ἔχειν τοὺς μάντεις τοῖς Σκιρίταις καὶ βραδυτῆτι

ἑπομένους παραγγείλαντας, ἀπὸ σφῶν ἐκ ἴσου τοὺς μάντεις. ἀπὸ δὲ τὸ διὰ

κενοῦ τοῦτο παρήγγειλεν ἀπὸ τοῦ δεξιοῦ κέρως δύο λόχους τῶν πολεμάρχων ἱππόται,

καὶ Ἀριστοκλῆς ἔχουσι παραγγελθέν. καὶ τὸ βέλτιον πληροῦσαι. νομίζων τὸ ἐφεῖναι αὐτῶν δεξιῶν

ὅτι περίουσι εἶναι. καὶ τὸ κατὰ τοὺς μάντεις βεβαιοῦντα τε ἐξήγαγεν. ἐκ τούτου δὲ

οὐκ αὐτοῦ ἀλλ' ἐν αὐτῇ τῇ ἐφόδῳ καὶ ἐκ τοῦ παραγγέλλειν. τοὺς τε Ἀριστοκλέα καὶ τὸν

ἱππομοίδαν μεθέξειν παρέσχε. ἀλλὰ καὶ διὰ τοῦτο ἐναντίον, ὕστερον φεύγειν

διὰ τὸ δόξαντας μαλακισθῆναι. καὶ τοὺς πολεμίους φθάσαι τῇ προσμίξει. καὶ ἐκ τοῦ

αὐτοῦ, ἐπὶ τοῖς αὐτοῖς ὥσπερ προῆλθον οἱ λόχοι πάλιν αὐτοῖς πρὸς μὴ ἐκκλεῖσθαι

Μαντινεῖς. μὴ δὲ τούτους ἐνικήθησαν. ἀλλὰ μάλιστα δὴ κατὰ τῶν πατέρων λόχων

Λακεδαιμόνιοι ἐκρατήθησαν, τότε ἦν ἐνδεκάτῃ, οἱ ἐξ ἀρχῆς τὸν ὑπισχνούμενον. Λακεδαί

μόνιοι ἐν χρόνῳ ἔτι τοῖς ἐν ταῖς Σκιρίταις, ἀπὸ μάντεων διὰ ἐπὶ αὐτῶν τοῖς

Σκιρίταις καὶ τοῖς βραδυτῆσι καὶ ὁ προσελθόντες οἱ μάντεις καὶ οἱ ἐκ ὑπομαχούμενοι αὐτῶν

καὶ τῶν ἀρετῶν οἱ χιλίοι λογάδες κατὰ τὸ διωκειν καὶ οὐκ ἐνικήθησαν. τοῖς Λακε

δαιμονίων διέφθειρον. καὶ κύκλῳ ἐκ ἐκείνων. καὶ ἐκ τῶν Ἀργείων τὰς ἁμάξας.

καὶ τῶν πρεσβυτέρων τῶν ἐπιτεταγμένων ἀπέκτειναν τινάς. καὶ ταύτῃ μὲν ἡσσῶντο οἱ Λα-
κεδαιμόνιοι· τῷ δὲ ἄλλῳ στρατοπέδῳ καὶ μάλιστα τῷ μέσῳ ᾗπερ ὁ βασιλεὺς Ἆγις ἦν,
καὶ περὶ αὐτὸν οἱ τριακόσιοι ἱππῆς καλούμενοι, προσπεσόντες τῶν Ἀργείων τοῖς πρεσβυτέροις
καὶ πέντε λόχοις ὠνομασμένοις καὶ Κλεωναίοις καὶ Ὀρνεάταις καὶ Ἀθηναίων τοῖς
παρατεταγμένοις, ἔτρεψαν· οὐδὲ ἐς χεῖρας τοὺς πολλοὺς ὑπομείναντας· ἀλλ' ὡς ἐπῇσαν
οἱ Λακεδαιμόνιοι εὐθὺς ἐνδόντας. καὶ ἔστιν οὓς καὶ καταπατηθέντας τοῦ μὴ φθῆναι τὴν
ἐγκατάληψιν. ὡς δὲ ταύτῃ ἐνεδεδώκει τὸ τῶν Ἀργείων καὶ ξυμμάχων στράτευμα, παρερ-
ρήγνυντο ἤδη καὶ ἅμα ἐφ' ἑκάτερα. καὶ ἅμα τὸ δεξιὸν τῶν Λακεδαιμονίων καὶ Τεγεατῶν ἐκυκλοῦ-
το τῷ περιέχοντι σφῶν τοὺς Ἀθηναίους. καὶ ἀμφοτέρωθεν αὐτοὺς κίνδυνος περιειστή-
κει, τῇ μὲν κυκλουμένοις· τῇ δὲ, ἤδη ἡσσημένοις. καὶ μάλιστ' ἂν τοῦ στρατεύματος ἐταλαιπώ-
ρησαν, εἰ μὴ οἱ ἱππῆς παρόντες αὐτοῖς ὠφέλιμοι ἦσαν. καὶ ξυνέβη τὸν Ἆγιν ὡς ᾔσθετο
τὸ εὐώνυμον σφῶν πονοῦν τὸ κατὰ τοὺς Μαντινέας, καὶ τῶν Ἀργείων τοὺς χιλίους, παραγγεῖ-
λαι παντὶ τῷ στρατεύματι, χωρῆσαι ἐπὶ τὸ νικώμενον. καὶ γιγνομένου τούτου, οἱ μὲν Ἀθηναῖοι,
ἐν τούτῳ ὡς παρῆλθε καὶ ἐξέκλινεν ἀπὸ σφῶν τὸ στράτευμα, καθ' ἡσυχίαν ἐσώθησαν·
καὶ τῶν Ἀργείων μετ' αὐτῶν τὸ ἡσσηθέν· οἱ δὲ Μαντινῆς καὶ οἱ ξύμμαχοι· καὶ τῶν Ἀργείων
οἱ λογάδες, οὐκέτι πρὸς τὸ ἐγκεῖσθαι τοῖς ἐναντίοις τὴν γνώμην εἶχον· ἀλλ' ὁρῶντες
τούς τε σφετέρους νενικημένους καὶ τοὺς Λακεδαιμονίους ἐπιφερομένους ἐς φυγὴν ἐτράποντο.
καὶ τῶν μὲν Μαντινέων καὶ πλείους διεφθάρησαν· τῶν δὲ Ἀργείων λογάδων, τὸ πολὺ
ἐσώθη. ἡ μέντοι φυγὴ καὶ ἀναχώρησις, οὐ βίαιος οὐδὲ μακρὰ ἦν· οἱ γὰρ Λακε-
δαιμόνιοι μέχρι μὲν τοῦ τρέψαι χρονίους τὰς μάχας καὶ βεβαίους τῷ μένειν ποιοῦν-
ται, τρέψαντες δὲ βραχείας καὶ οὐκ ἐπὶ πολὺ τὰς διώξεις. καὶ ἡ μὲν μάχη τοιαύτη. καὶ ὅτι
ἐγγύτατα τούτων ἐγένετο· πλείστου δὴ χρόνου, μεγίστη δὴ τῶν Ἑλληνικῶν· καὶ ὑπὸ
ἀξιολογωτάτων πόλεων ξυνελθοῦσα. οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι προθέμενοι τῶν πολεμίων
νεκρῶν τὰ ὅπλα, τροπαῖον εὐθὺς ἵστασαν· καὶ τοὺς νεκροὺς ἐσκύλευον· καὶ τοὺς
αὐτῶν ἀνείλοντο· καὶ ἀπήγαγον ἐς Τεγέαν, οὗπερ ἐτάφησαν· καὶ τοὺς τῶν
πολεμίων ὑποσπόνδους ἀπέδοσαν. ἀπέθανον δὲ, Ἀργείων μὲν καὶ Ὀρνεατῶν,
καὶ Κλεωναίων, ἑπτακόσιοι· Μαντινέων δὲ διακόσιοι· καὶ Ἀθηναίων ξὺν
Αἰγινήταις διακόσιοι· καὶ οἱ στρατηγοὶ ἀμφότεροι. Λακεδαιμονίων δὲ, οἱ μὲν ξύμμαχοι,
οὐκ ἐπιταλαιπώρησαν, ὥστε καὶ ἀξιόλογόν τι ἀπογενέσθαι· αὐτῶν δὲ, χαλεπὸν μὲν

ἦν τὴν ἀλήθειαν πυθέσθαι· ἐλέγοντο δὲ περὶ τριακοσίους ἀποθανεῖν. Τῆς δὲ μάχης μελλούσης
ἔσεσθαι καὶ Πλειστοάναξ ὁ ἕτερος βασιλεὺς ἔχων τούς τε πρεσβυτέρους καὶ νε-
ωτέρους ἐβοήθησε· καὶ μέχρι μὲν Τεγέας ἀφίκετο· πυθόμενος δὲ τὴν νίκην, ἀπεχώ-
ρησε. καὶ τοὺς ἀπὸ Κορίνθου καὶ ἔξω ἰσθμοῦ ξυμμάχους, ἀπέστρεψαν πέμ-
ψαντες οἱ Λακεδαιμόνιοι· καὶ αὐτοὶ ἀναχωρήσαντες· καὶ τοὺς ξυμμάχους ἀφέντες·
Κάρνεια γὰρ αὐτοῖς ἐτύγχανον ὄντα, τὴν ἑορτὴν ἦγον· καὶ τὴν ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων τότε ἐπι-
φερομένην αἰτίαν ἔς τε μαλακίαν διὰ τὴν ἐν τῇ νήσῳ ξυμφορὰν· καὶ ἐς τὴν ἄλλην
ἀβουλίαν τε καὶ βραδυτῆτα, ἑνὶ ἔργῳ τούτῳ ἀπελύσαντο· τύχῃ μὲν ὡς ἐδόκουν κακιζό-
μενοι· γνώμῃ δὲ οἱ αὐτοὶ ἔτι ὄντες. τῇ δὲ προτέρᾳ ἡμέρᾳ ξυνέβη ταύτης τῆς μάχης τοὺς
καὶ τοὺς Ἐπιδαυρίους πανδημεὶ ἐσβαλεῖν ἐς τὴν Ἀργείαν, ὡς ἐρήμην οὖσαν· καὶ τοὺς
ὑπολοίπους φύλακας τῶν Ἀργείων ἐξελθόντων αὐτῶν, διαφθεῖραι πολλούς· καὶ Ἠλείων
τρισχιλίων ὁπλιτῶν βοηθησάντων Μαντινεῦσιν ὕστερον τῆς μάχης· καὶ Ἀθηναίων
χιλίων πρὸς τοῖς προτέροις, ἐστράτευσαν ἅπαντες οἱ ξύμμαχοι οὗτοι εὐθὺς ἐπὶ Ἐπίδαυ-
ρον· ἕως οἱ Λακεδαιμόνιοι Κάρνεια ἦγον· καὶ διελόμενοι τὴν πόλιν περιετείχιζον.
ἐν αὐτῷ καιροῦ: καὶ οἱ μὲν ἄλλοι ἐξεπαύσαντο· Ἀθηναῖοι δὲ ὥσπερ προσετάχθησαν τὴν ἄκραν τὸ Ἡραῖον,
εὐθὺς ἐξειργάσαντο· καὶ ἐν τούτῳ ξυγκαταλιπόντες ἅπαντες τῷ τειχίσματι φρουράν,
ἀνεχώρησαν κατὰ πόλεις ἕκαστοι· καὶ τὸ θέρος ἐτελεύτα. Τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου χειμῶνος
ἀρχομένου, εὐθὺς οἱ Λακεδαιμόνιοι ἐπειδὴ τὰ Κάρνεια ἤγαγον, ἐξεστράτευσαν·
καὶ ἀφικόμενοι ἐς Τεγέαν, λόγους προὔπεμπον ἐς τὸ Ἄργος ξυμβατηρίους· ἦσαν δὲ
αὐτοῖς πρότερόν τε ἄνδρες ἐπιτήδειοι· καὶ βουλόμενοι τὸν δῆμον τὸν ἐν Ἄργει καταλῦσαι·
καὶ ἐπειδὴ ἡ μάχη ἐγεγένητο, πολλῷ μᾶλλον ἐδύναντο πείθειν τοὺς πολλοὺς ἐς τὴν
ὁμολογίαν· ἐβούλοντο δὲ πρῶτον σπονδὰς ποιήσαντες πρὸς τοὺς Λακεδαιμο-
νίους αὖθις ὕστερον καὶ ξυμμαχίαν· καὶ οὕτως ἤδη τῷ δήμῳ ἐπιτίθεσθαι· καὶ ἀ-
φικνεῖται πρόξενος ὢν Ἀργείων Λίχας ὁ Ἀρκεσιλάου παρὰ τῶν Λακεδαιμο-
νίων, δύο λόγω φέρων ἐς τὸ Ἄργος. τὸν μὲν καθ' ὅτι εἰ βούλονται πολεμεῖν, τὸν δ' ὡς εἰ εἰρή-
νην ἄγειν· καὶ γενομένης πολλῆς ἀντιλογίας, ἔτυχε γὰρ καὶ ὁ Ἀλκιβιάδης παρών,
οἱ ἄνδρες οἱ τοῖς Λακεδαιμονίοις πράσσοντες ἤδη, καὶ ἐκ τοῦ φανεροῦ τολμῶντες,
ἔπεισαν τοὺς Ἀργείους προσδέξασθαι τὸν ξυμβατήριον λόγον· ἔστι δὲ ὅδε: καττά-
δε δοκεῖ τᾷ ἐκκλησίᾳ τῶν Λακεδαιμονίων ξυμβαλέσθαι ποττὼς Ἀργείως.

ξυμβατικὴ Λακεδαιμο-
νίων πρὸς Ἀργείους:

ἀποδιδόντας τὼς παῖδας τοῖς Ὀρχομενίοις καὶ τοῖς ἄνδρας τοῖς Μαιναλίοις καὶ τὰς
ἄνδρας τοῖς ἐν Μαντινείᾳ τοῖς Λακεδαιμονίοις ἀποδιδόντας καὶ ἐξ Ἐπιδαύρου
ἐκβῶντας καὶ τὸ τεῖχος ἀναιροῦντας. αἰ δὲ κα μὴ πείθωνται τοὶ Ἀθηναῖοι ἐξ Ἐπι
δαύρου, πολεμίους ἦμεν τοῖς Ἀργείοις καὶ τοῖς Λακεδαιμονίοις καὶ τοῖς τῶν Λακεδαι
μονίων ξυμμάχοις καὶ τοῖς τῶν Ἀργείων ξυμμάχοις. καὶ αἴ τι τοὶ Λακεδαιμόνιοι
παῖδα ἔχοντι, ἀποδόμεν ταῖς πόλεσι πάσαις. περὶ δὲ τῶ σιῶ σύ
ματος τοῖς Ἐπιδαυρίοις ὅρκον δόμεν δὲ αὐτοῖς ὀμόσαι. τὰς δὲ πόλιας τὰς
ἐν Πελοποννήσῳ καὶ μικρὰς καὶ μεγάλας αὐτονόμους εἶμεν πάσας κατὰ πάτρια.
αἰ δέ κα τῶν ἐκτὸς Πελοποννήσου τις ἐπὶ τὰν Πελοπόννησον γᾶν ἴῃ ἐπὶ κακῷ,
ἀλεξέμεναι ἁμόθι βουλευσαμένους, ὅπα καὶ δικαιότατα δοκῇ τοῖς Πελοποννασίοις·
ὅσοι δ᾽ ἐκτὸς Πελοποννάσου τῶν Λακεδαιμονίων ξύμμαχοί ἐντι, ~~τὰν αὑτῶν ἔχον~~
ἐν τῷ αὐτῷ ἐσσοῦνται ἐν τῷπερ καὶ τοὶ τῶν Λακεδαιμονίων καὶ τοὶ τῶν Ἀργείων
ξύμμαχοι ἐντί, τὰν αὑτῶν ἔχοντες. ἐπιδείξαντες δὲ τοῖς ξυμμάχοις, οἴκαδ᾽ ἀπι
άλλην. τοῦτον μὲν τὸν λόγον προσεδέξαντο πρῶτον οἱ Ἀργεῖοι. καὶ τῶν Λακεδαιμονίων
τὸ στράτευμα ἀνεχώρησεν ἐκ τῆς Τεγέας ἐπ᾽ οἴκου. μετὰ δὲ τοῦτο ἐπιμιξίας οὔσης
ἤδη παρ᾽ ἀλλήλους οὐ πολλῷ ὕστερον ἔπραξαν αὖθις οἱ αὐτοὶ ἄνδρες, ὥστε τὴν Μαν
τινέων καὶ τὴν Ἀθηναίων καὶ Ἠλείων ξυμμαχίαν ἀφέντας Ἀργείους σπονδὰς καὶ
ξυμμαχίαν ποιήσασθαι πρὸς Λακεδαιμονίους. καὶ ἐγένοντο αἵδε. κατὰ τάδε ἔδοξε
τοῖς Λακεδαιμονίοις καὶ Ἀργείοις σπονδὰς καὶ ξυμμαχίαν εἶμεν πεντήκοντα
ἔτη, ἐπὶ τοῖς ἴσοις καὶ ὁμοίοις δίκας διδόντας κατὰ τὰ πάτρια. ταὶ δὲ ἄλλαι πόλιες
ταὶ ἐν Πελοποννάσῳ κοινανεόντω τᾶν σπονδᾶν καὶ τᾶς ξυμμαχίας, αὐτόνομοι
καὶ αὐτοπόλιες, τὰν αὑτῶν ἔχοντες, κατὰ τὰ πάτρια δίκας διδόντες τὰς ἴσας καὶ
ὁμοίας. ὅσοι δὲ ἔξω Πελοποννάσου Λακεδαιμονίοις ξύμμαχοί ἐντι, ἐν τοῖς
αὐτοῖς ἐσσοῦνται τοῖσπερ καὶ οἱ Λακεδαιμόνιοι, καὶ τοὶ τῶν Ἀργείων ξύμμαχοι
ἐν τῷ αὐτῷ ἐσσοῦνται τῷπερ καὶ οἱ Ἀργεῖοι, τὰν αὑτῶν ἔχοντες. αἰ δέ ποι στρατιᾶς
δέοι κοινᾶς, βουλεύεσθαι Λακεδαιμονίους καὶ Ἀργείους ὅπα καὶ δικαιότατα κρίναντας
τοῖς ξυμμάχοις. αἰ δέ τινι τῶν πολίων ᾖ ἀμφίλογα, ἢ τᾶν ἐντὸς ἢ τᾶν ἐκτὸς Πελοποννά
σου, αἴτε περὶ ὅρων αἴτε περὶ ἄλλου τινὸς διακριθῆμεν. αἰ δέ τις τῶν ξυμμάχων
πόλις πόλει ἐρίζοι, ἐς πόλιν ἐλθεῖν ἅντινα ἴσαν ἀμφοῖν ταῖς πόλεσι δοκοίη.

Τοῖς δ' ἐν ταῖς ... ἐπειδὴ ἐγένοντο αἱ σπονδαί, καὶ ἡ ξυμμαχία αὐτοῖς ἐγένετο, καὶ ὅσα ἀλλήλων πολέμῳ ἢ εἴ τι ἄλλο εἶχον διελύσαντο, κοινῇ δὲ ἤδη τὰ πράγματα τιθέμενοι ἐψηφίσαντο κήρυκα καὶ πρεσβείαν παρὰ Ἀθηναίων μὴ προσδέχεσθαι, ἢν μὴ ἐκ Πελοποννήσου ἐξίωσι τὰ τείχη ἐκλιπόντες, καὶ μὴ ξυμβαίνειν τῳ μηδὲ πολεμεῖν ἀλλ' ἢ ἅμα. καὶ τά τε ἄλλα θυμῷ ἔφερον καὶ ἐς τὰ ἐπὶ Θρᾴκης χωρία καὶ ὡς Περδίκκαν ἔπεμψαν ἀμφότεροι πρέσβεις, καὶ ἀνέπεισαν Περδίκκαν ξυνομόσαι σφίσιν. οὐ μέντοι εὐθύς γε ἀπέστη τῶν Ἀθηναίων, ἀλλὰ διενοεῖτο, ὅτι καὶ τοὺς Ἀργείους ἑώρα· ἦν δὲ καὶ αὐτὸς τὸ ἀρχαῖον ἐξ Ἄργους. καὶ τοῖς Χαλκιδεῦσι τούς τε παλαιοὺς ὅρκους ἀνενεώσαντο καὶ ἄλλους ὤμοσαν. ἔπεμψαν δὲ καὶ οἱ Ἀργεῖοι ἐς τὰ Ἀθηναίων πρέσβεις, τὸ ἐξ Ἐπιδαύρου τεῖχος κελεύοντες ἐκλιπεῖν. οἱ δ' ὁρῶντες ὀλίγοι πρὸς πλείους ὄντας τοὺς ξυμφύλακας, ἔπεμψαν Δημοσθένην τοὺς σφετέρους ἐξάξοντα. ὁ δὲ ἀφικόμενος καὶ ἀγῶνά τινα πρόφασιν γυμνικὸν ἔξω τοῦ φρουρίου ποιήσας, ὡς ἐξῆλθε τὸ ἄλλο φρούριον, ἀπέκλῃσε τὰς πύλας· καὶ ὕστερον Ἐπιδαύριοι ἀνανεωσάμενοι τὰς σπονδάς, αὐτοῖς οἱ Ἀθηναῖοι ἀπέδοσαν τὸ τείχισμα. μετὰ δὲ τὴν τῶν Ἀργείων ἀπόστασιν ἐκ τῆς ξυμμαχίας καὶ οἱ Μαντινῆς, τὸ μὲν πρῶτον ἀντέχοντες, ἔπειτα οὐ δυνάμενοι ἄνευ τῶν Ἀργείων, ξυνέβησαν καὶ αὐτοὶ τοῖς Λακεδαιμονίοις καὶ τὴν ἀρχὴν ἀφεῖσαν τῶν πόλεων. καὶ Λακεδαιμόνιοι καὶ Ἀργεῖοι χίλιοι ἑκάτεροι ξυστρατεύσαντες τά τ' ἐν Σικυῶνι ἐς ὀλιγαρχίαν μᾶλλον κατέστησαν αὐτοὶ οἱ Λακεδαιμόνιοι ἐλθόντες, καὶ μετ' ἐκεῖνα ξυναμφότεροι ἤδη καὶ τὸν ἐν Ἄργει δῆμον κατέλυσαν, καὶ ὀλιγαρχία ἐπιτηδεία τοῖς Λακεδαιμονίοις κατέστη. καὶ τάδε ἅμα τοῦ χειμῶνος λήγοντος ἤδη πρὸς ἔαρ ἐγένετο, καὶ τέταρτον καὶ δέκατον ἔτος τῷ πολέμῳ ἐτελεύτα. τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου θέρους Διῆς τε οἱ ἐν Ἄθῳ ἀπέστησαν ἀπὸ Ἀθηναίων πρὸς Χαλκιδέας, καὶ Λακεδαιμόνιοι τὰ ἐν Ἀχαΐᾳ οὐκ ἐπιτηδείως πρότερον ἔχοντα καθίσταντο. καὶ Ἀργείων ὁ δῆμος κατ' ὀλίγον ξυνιστάμενός τε καὶ ἀναθαρσήσας ἐπέθεντο τοῖς ὀλίγοις, τηρήσαντες αὐτὰς τὰς γυμνοπαιδίας τῶν Λακεδαιμονίων· καὶ μάχης γενομένης ἐν τῇ πόλει ἐπεκράτησεν ὁ δῆμος, καὶ τοὺς μὲν ἀπέκτεινε, τοὺς δὲ ἐξήλασεν. οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι, ἕως μὲν αὐτοὺς μετεπέμποντο οἱ φίλοι, οὐκ ἦλθον ἐκ πλέονος, ἀναβαλόμενοι δὲ τὰς γυμνοπαιδίας ἐβοήθουν. καὶ ἐν Τεγέᾳ πυθόμενοι ὅτι νενίκηνται οἱ ὀλίγοι, προελθεῖν μὲν οὐκέτι ἠθέλησαν δεομένων τῶν διαπεφευγότων, ἀναχωρήσαντες δὲ ἐπ' οἴκου τὰς γυμνοπαιδίας ἦγον. καὶ ὕστερον ἐλθόντων πρέσβεων ἀπό τε τῶν ἐν τῇ πόλει

ἀγγέλων καὶ τῶν ἔξω ἀργείων· παρόντων τε τῶν ξυμμάχων καὶ ῥηθέντων πολλῶν ἀφ' ἑκατέρων, ἔγνωσαν μὲν
ἀδικεῖν τοὺς ἐν τῇ πόλει· καὶ ἔδοξεν αὐτοῖς στρατεύειν ἐς ἄργος· διατριβαὶ δὲ καὶ μελλήσεις ἐγί-
γνοντο. ὁ δὲ δῆμος τῶν ἀργείων ἐν τούτῳ φοβούμενος τοὺς λακεδαιμονίους καὶ τὴν τῶν ἀθηναίων
ξυμμαχίαν πάλιν προσαγόμενός τε καὶ νομίζων μέγιστον ἂν σφᾶς ὠφελήσειν, τειχίζει μακρὰ
τείχη ἐς θάλασσαν· ὅπως ἢν τῆς γῆς εἴργωνται, ἡ κατὰ θάλασσαν σφᾶς μετὰ τῶν
ἀθηναίων ἐπαγωγὴ τῶν ἐπιτηδείων ὠφελῇ· ξυνῄδεσαν δὲ τὸν τειχισμὸν καὶ τῶν ἐν πελο-
ποννήσῳ τινὲς πόλεων. καὶ οἱ μὲν ἀργεῖοι πανδημεὶ καὶ αὐτοὶ καὶ γυναῖκες καὶ οἰκέται
ἐτείχιζον· καὶ ἐκ τῶν ἀθηνῶν αὐτοῖς ἦλθον τέκτονες καὶ λιθουργοί· καὶ τὸ θέρος ἐτελεύ-
τα. τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου χειμῶνος λακεδαιμόνιοι ὡς ᾔσθοντο τειχιζόντων, ἐστράτευσαν ἐς τὸ ἄργος
αὐτοί τε καὶ οἱ ξύμμαχοι πλὴν κορινθίων· ὑπῆρχε δέ τι αὐτοῖς καὶ ἐκ τοῦ ἄργους αὐτόθεν
πρασσόμενον. ἦγε δὲ τὴν στρατιὰν ἆγις ὁ ἀρχιδάμου λακεδαιμονίων βασιλεύς· καὶ τὰ
μὲν ἐκ τῆς πόλεως δοκοῦντα προϋπάρχειν, οὐ προυχώρησεν ἔτι· τὰ δὲ οἰκοδομούμενα
τείχη ἑλόντες καὶ καταβαλόντες, καὶ ὑσιὰς χωρίον τῆς ἀργείας λαβόντες καὶ τοὺς
ἐλευθέρους ἅπαντας οὓς ἔλαβον ἀποκτείναντες, ἀνεχώρησαν καὶ διελύθησαν
κατὰ πόλεις. ἐστράτευσαν δὲ μετὰ τοῦτο καὶ ἀργεῖοι ἐς τὴν φλειασίαν· καὶ δῃώσαντες
ἀπῆλθον, ὅτι σφῶν τοὺς φυγάδας ὑπεδέχοντο· οἱ γὰρ πολλοὶ αὐτῶν ἐνταῦθα κα-
τῴκηντο. κατέκλῃσαν δὲ τοῦ αὐτοῦ χειμῶνος καὶ μακεδόνας ἀθηναῖοι, περδίκκᾳ
ἐπικαλοῦντες τήν τε πρὸς ἀργείους καὶ λακεδαιμονίους γενομένην ξυνωμοσίαν· καὶ ὅτι
παρασκευασαμένων αὐτῶν στρατιὰν ἄγειν ἐπὶ χαλκιδέας τοὺς ἐπὶ θρᾴκης καὶ ἀμφίπολιν
νικίου τοῦ νικηράτου στρατηγοῦντος, ἔψευστο τὴν ξυμμαχίαν· καὶ ἡ στρατιὰ μάλιστα
διελύθη, ἐκείνου ἀπάραντος. πολέμιος οὖν ἦν. καὶ ὁ χειμὼν ἐτελεύτα οὗτος· καὶ τρί-
τον καὶ δέκατον ἔτος ἐτελεύτα τῷ πολέμῳ. τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου θέρους, ἀλκιβιά-
δης τε πλεύσας ἐς ἄργος ναυσὶν εἴκοσιν ἀργείων τοὺς δοκοῦντας ἔτι ὑπόπτους εἶναι
καὶ τὰ λακεδαιμονίων φρονεῖν, ἔλαβε τριακοσίους ἄνδρας. καὶ κατέθεντο αὐτοὺς ἀθηναῖοι
ἐς τὰς ἐγγὺς νήσους, ὧν ἦρχον. καὶ ἐπὶ μῆλον τὴν νῆσον ἀθηναῖοι ἐστράτευσαν ναυ-
σὶν ἑαυτῶν μὲν τριάκοντα, χίαις δὲ ἕξ· λεσβίαις δὲ δυοῖν· καὶ ὁπλίταις ἑαυτῶν μὲν, δια-
κοσίοις καὶ χιλίοις· καὶ τοξόταις τριακοσίοις· καὶ ἱπποτοξόταις εἴκοσι· τῶν δὲ ξυμ-
μάχων καὶ νησιωτῶν, ὁπλίταις μάλιστα πεντακοσίοις καὶ χιλίοις. οἱ δὲ μήλιοι
λακεδαιμονίων μέν εἰσιν ἄποικοι· τῶν δ' ἀθηναίων, οὐκ ἤθελον ὑπακούειν ὥσπερ

οἱ ἄλλοι νησιῶται. ἀλλὰ τὸ μὲν πρῶτον οὐδετέρων ὄντες, ἡσύχαζον. ἔπειτα ὡς αὐτοὺς ἠνάγκαζον οἱ Ἀθηναῖοι δῃοῦντες τὴν γῆν, ἐς πόλεμον φανερὸν κατέστησαν. στρατοπεδευσάμενοι οὖν ἐς τὴν γῆν αὐτῶν, τῇ παρασκευῇ ταύτῃ οἱ στρατηγοὶ Ἀθηναίων, Κλεομήδης τε ὁ Λυκομήδους καὶ Τεισίας ὁ Τεισιμάχου, πρὶν ἀδικεῖν τι τῆς γῆς, λόγους πρῶτον ποιησομένους ἔπεμψαν πρέσβεις. οὓς οἱ Μήλιοι πρὸς μὲν τὸ πλῆθος οὐκ ἤγαγον. ἐν δὲ ταῖς ἀρχαῖς καὶ τοῖς ὀλίγοις λέγειν ἐκέλευον, περὶ ὧν ἥκουσιν. οἱ δὲ τῶν Ἀθηναίων πρέσβεις ἔλεγον τοιάδε. Ἐπειδὴ οὐ πρὸς τὸ πλῆθος οἱ λόγοι γίγνονται, ὅπως δὴ μὴ ξυνεχεῖ ῥήσει οἱ πολλοὶ ἐπαγωγὰ καὶ ἀνέλεγκτα ἐσάπαξ ἀκούσαντες ἡμῶν ἀπατηθῶσι, γιγνώσκομεν γὰρ ὅτι τοῦτο φρονεῖ ἡμῶν ἡ ἐς τοὺς ὀλίγους ἀγωγή, ὑμεῖς οἱ καθήμενοι ἔτι ἀσφαλέστερον ποιήσατε. καθ' ἕκαστον γὰρ καὶ μηδ' ὑμεῖς ἑνὶ λόγῳ. ἀλλὰ πρὸς τὸ μὴ δοκοῦν ἐπιτηδείως λέγεσθαι εὐθὺς ὑπολαμβάνοντες κρίνετε. καὶ πρῶτον εἰ ἀρέσκει ὡς λέγομεν εἴπατε. οἱ δὲ τῶν Μηλίων ἀπεκρίναντο. ἡ μὲν ἐπιείκεια τοῦ διδάσκειν καθ' ἡσυχίαν ἀλλήλους οὐ ψέγεται. τὰ δὲ τοῦ πολέμου παρόντα ἤδη καὶ οὐ μέλλοντα, διαφέροντα αὐτοῦ φαίνεται. ὁρῶμεν γὰρ αὐτούς τε κριτὰς ἥκοντας ὑμᾶς τῶν λεχθησομένων. καὶ τὴν τελευτὴν ἐξ αὐτοῦ κατὰ τὸ εἰκὸς περιγενομένοις μὲν τῷ δικαίῳ καὶ δι' αὐτὸ μὴ ἐνδοῦσι, πόλεμον ἡμῖν φέρουσαν. πεισθεῖσι δέ, δουλείαν. εἰ μὲν τοίνυν ὑπονοίας τῶν μελλόντων λογιούμενοι, ἢ ἄλλο τι ξυνήκετε, ἢ ἐκ τῶν παρόντων καὶ ὧν ὁρᾶτε περὶ σωτηρίας βουλεύσοντες τῇ πόλει, παυοίμεθ' ἄν. εἰ δ' ἐπὶ τοῦτο, λέγοιμεν ἄν. εἰκὸς μὲν καὶ ξυγγνώμη ἐν τῷ τοιῷδε καθεστῶτας ἐπὶ πολλὰ καὶ λέγοντας καὶ δοκοῦντας τρέπεσθαι. ἡ μέντοι ξύνοδος καὶ περὶ σωτηρίας ἥδε πάρεστι καὶ ὁ λόγος ᾧ προκαλεῖσθε τρόπῳ, εἰ δοκεῖ, γιγνέσθω. ἡμεῖς τοίνυν οὔτε αὐτοὶ μετ' ὀνομάτων καλῶν, ὡς ἢ δικαίως τὸν Μῆδον καταλύσαντες ἄρχομεν, ἢ ἀδικούμενοι νῦν ἐπεξερχόμεθα, λόγων μῆκος ἄπιστον παρέξομεν, οὔθ' ὑμᾶς ἀξιοῦμεν ἢ ὅτι Λακεδαιμονίων ἄποικοι ὄντες οὐ ξυνεστρατεύσατε, ἢ ὡς ἡμᾶς οὐδὲν ἠδικήκατε λέγοντας οἴεσθαι πείσειν. τὰ δυνατὰ δ' ἐξ ὧν ἑκάτεροι ἀληθῶς φρονοῦμεν διαπράσσεσθαι, ἐπισταμένους πρὸς εἰδότας ὅτι δίκαια μὲν ἐν τῷ ἀνθρωπείῳ λόγῳ, ἀπὸ τῆς ἴσης ἀνάγκης κρίνεται. δυνατὰ δὲ οἱ προύχοντες πράσσουσι καὶ οἱ ἀσθενεῖς ξυγχωροῦσιν. ᾗ μὲν δὴ νομίζομέν γε, χρήσιμον· ἀνάγκη γάρ. ἐπειδὴ ὑμεῖς οὕτω παρὰ τὸ δίκαιον τὸ ξυμφέρον ὑπέθεσθε, μὴ καταλύειν ὑμᾶς τὸ κοινὸν ἀγαθόν. ἀλλὰ

ξύνεδροι

τῷ ἀεὶ ἐν κινδύνῳ γιγνομένῳ εἶναι τὰ εἰκότα καὶ δίκαια· καί τι καὶ ἐντὸς τοῦ ἀκριβοῦς πείσαν-
τά τινα ὠφεληθῆναι. καὶ πρὸς ὑμῶν οὐχ ἧσσον τοῦτο, ὅσῳ καὶ ἐπὶ μεγίστῃ τιμωρίᾳ
σφαλέντες ἂν τοῖς ἄλλοις παράδειγμα γένοισθε. ἡμεῖς δὲ τῆς ἡμετέρας ἀρχῆς, ἢν καὶ
παυθῇ, οὐκ ἀθυμοῦμεν τὴν τελευτήν· οὐ γὰρ οἱ ἄρχοντες ἄλλων ὥσπερ λακεδαι-
μόνιοι, οὗτοι δεινοὶ τοῖς νικηθεῖσιν· ἔστι δὲ οὐ πρὸς λακεδαιμονίους ἡμῖν ὁ ἀγών.
ἀλλ' ἢν οἱ ὑπήκοοί που τῶν ἀρξάντων αὐτοὶ ἐπιθέμενοι κρατήσωσι. καὶ περὶ μὲν τούτου ἡμῖν
ἀφείσθω κινδυνεύεσθαι· ὡς δὲ ἐπ' ὠφελίᾳ τε πάρεσμεν τῆς ἡμετέρας ἀρχῆς καὶ ἐπὶ σωτη-
ρίᾳ τοὺς λόγους ἐροῦμεν τῆς ὑμετέρας πόλεως, ταῦτα δηλώσομεν· βουλόμενοι ἀπόνως
μὲν ὑμῶν ἄρξαι· χρησίμως δ' ὑμᾶς ἀμφοτέροις σωθῆναι. καὶ πῶς χρήσιμον ἂν ξυμ-
βαίη ἡμῖν δουλεῦσαι· ὥσπερ καὶ ὑμῖν ἄρξαι. ὅτι ὑμῖν μὲν πρὸ τοῦ τὰ δεινότατα παθεῖν,
ὑπακοῦσαι ἂν γένοιτο. ἡμεῖς δὲ μὴ διαφθείραντες ὑμᾶς κερδαίνοιμεν ἄν: ·ὑμᾶ·
ὥστε δὲ ἡσυχίαν ἄγοντας ἡμᾶς φίλους μὲν εἶναι ἀντὶ πολεμίων, ξυμμάχους δὲ μηδε-
τέρων, οὐκ ἂν δέξαισθε. οὐ γὰρ τοσοῦτον ἡμᾶς βλάπτει ἡ ἔχθρα ὑμῶν· ὅσον ἡ φιλία
μὲν ἀσθενείας· τὸ δὲ μῖσος δυνάμεως παράδειγμα τοῖς ἀρχομένοις δηλούμενον.
σκοποῦσι δ' ὑμῶν οὕτως οἱ ὑπήκοοι τὸ εἰκός, ὥστε τούς τε μὴ προσήκοντας
καὶ ὅσοι ἄποικοι ὄντες οἱ πολλοὶ καὶ ἀποστάντες τινὲς κεχείρωνται, ἐς τὸ αὐτὸ
τιθέασι. δικαιώματι γὰρ οὐδετέρους ἐλλείπειν ἡγοῦνται. κατὰ δύναμιν δὲ τοὺς μὲν
περιγίγνεσθαι. ἡμᾶς δὲ φόβῳ οὐκ ἐπιέναι· ὥστε ἔξω καὶ τοῦ πλεόνων ἄρξαι
καὶ τὸ ἀσφαλὲς ἡμῖν διὰ τὸ καταστραφῆναι ἂν παράσχοιτε· ἄλλως τε καὶ νησιῶται
ναυκρατόρων, καὶ ἀσθενέστεροι ἑτέρων ὄντες, εἰ μὴ περιγένοισθε. ἐν δ' ἐκείνῳ οὐ νομί-
ζετε ἀσφάλειαν. δεῖ γὰρ αὖ καὶ ἐνταῦθα, ὥσπερ ὑμεῖς τῶν δικαίων λόγων ἡμᾶς ἐκβιά-
σαντες, τῷ ὑμετέρῳ ξυμφόρῳ ὑπακούειν πείθετε, καὶ ἡμᾶς τὸ ἡμῖν χρήσιμον
διδάσκοντας, εἰ τυγχάνει καὶ ὑμῖν τὸ αὐτὸ ξυμβαῖνον, πειρᾶσθαι πείθειν. ὅσοι γὰρ
νῦν μηδετέροις ξυμμαχοῦσι, πῶς οὐ πολεμώσεσθε αὐτούς. ὅταν ἐς τάδε βλέ-
ψαντες ἡγήσωνταί ποτε ὑμᾶς καὶ ἐπὶ σφᾶς ἥξειν. καὶ ἐν τούτῳ τί ἄλλο, ἢ τοὺς
μὲν ὑπάρχοντας πολεμίους μεγαλύνετε. τοὺς δὲ μηδὲ μελλήσαντας γενέσθαι ἄκοντας
ἐπάγεσθε. οὐ γὰρ νομίζομεν ἡμῖν τούτους δεινοτέρους, ὅσοι ἠπειρῶταί που ὄντες,
τῷ ἐλευθέρῳ πολλὴν τὴν διαμέλλησιν τῆς πρὸς ἡμᾶς φυλακῆς ποιήσονται. ἀλλὰ
τοὺς νησιώτας τέ που ἀνάρκτους ὥσπερ ὑμᾶς, καὶ τοὺς ἤδη τῆς ἀρχῆς ἀναγκαίῳ

παροξυνομένους· οὗτοι γὰρ πλεῖστ' ἂν τῷ ἀλογίστῳ ἐπιτρέψαντες σφᾶς τ' αὐτοὺς καὶ ἡμᾶς,
ἐς προῦπτον κίνδυνον καταστήσειαν. Ἦ που ἄρα εἰ τοσαύτην γε ὑμεῖς τε μὴ παυ-
θῆναι ἀρχῆς, καὶ οἱ δουλεύοντες ἤδη ἀπαλλαγῆναι τὴν παρακινδύνευσιν ποιοῦνται,
ἡμῖν γε τοῖς ἔτι ἐλευθέροις πολλὴ κακότης καὶ δειλία, μὴ πᾶν πρὸ τοῦ δουλεῦσαι,
ἐπεξελθεῖν. Οὔκ, ἤν γε σωφρόνως βουλεύησθε· οὐ γὰρ περὶ ἀνδραγαθίας ὁ ἀγὼν ἀπὸ
τοῦ ἴσου ὑμῖν, μὴ αἰσχύνην ὀφλεῖν· περὶ δὲ σωτηρίας μᾶλλον ἡ βουλή, περὶ τοὺς κρείσσονας,
πολλῷ μὴ ἀνθίστασθαι. Ἀλλ' ἐπιστάμεθα τὰ τῶν πολέμων ἔστιν ὅτε κοινοτέρας
τὰς τύχας λαμβάνοντα ἢ κατὰ τὸ διαφέρον ἑκατέρων πλῆθος. καὶ ἡμῖν τὸ μὲν
εἶξαι, εὐθὺς ἀνέλπιστον· μετὰ δὲ τοῦ δρωμένου, ἔτι καὶ στῆναι ἐλπὶς ὀρθῶς. Ἐλπὶς
δὲ κινδύνῳ παραμύθιον οὖσα, τοὺς μὲν ἀπὸ περιουσίας χρωμένους αὐτῇ, κἂν βλάψῃ,
οὐ καθεῖλε· τοῖς δ' ἐς ἅπαν τὸ ὑπάρχον ἀναρριπτοῦσι, δάπανος γὰρ φύσει,
ἅμα τε γιγνώσκεται σφαλέντων, καὶ ἐν ὅτῳ ἔτι φυλάξεταί τις αὐτὴν γνωρισθεῖ-
σαν, οὐκ ἐλλείπει. ὃ ὑμεῖς ἀσθενεῖς τε καὶ ἐπὶ ῥοπῆς μιᾶς ὄντες, μὴ βούλεσθε
παθεῖν, μηδὲ ὁμοιωθῆναι τοῖς πολλοῖς· οἷς παρὸν ἀνθρωπείως ἔτι σῴζεσθαι,
ἐπειδὰν πιεζομένους αὐτοὺς ἐπιλίπωσιν αἱ φανεραὶ ἐλπίδες, ἐπὶ τὰς ἀφανεῖς
καθίστανται μαντικήν τε καὶ χρησμούς, καὶ ὅσα τοιαῦτα μετ' ἐλπίδων λυμαί-
νεται. Χαλεπὸν μὲν καὶ ἡμεῖς εὖ ἴστε νομίζομεν, πρὸς δύναμίν τε τὴν ὑμετέραν καὶ τὴν
τύχην, εἰ μὴ ἀπὸ τοῦ ἴσου ἔσται, ἀγωνίζεσθαι· ὅμως δὲ πιστεύομεν τῇ μὲν τύχῃ ἐκ
τοῦ θείου μὴ ἐλασσώσεσθαι, ὅτι ὅσιοι πρὸς οὐ δικαίους ἱστάμεθα· τῆς δὲ δυνάμεως
τῷ ἐλλείποντι, τὴν Λακεδαιμονίων ἡμῖν ξυμμαχίαν προσέσεσθαι, ἀνάγκην ἔχουσαν,
καὶ εἰ μή του ἄλλου, τῆς γε ξυγγενείας ἕνεκα, καὶ αἰσχύνῃ βοηθεῖν. καὶ οὐ παντάπασιν
οὕτως ἀλόγως θρασυνόμεθα. Τῆς μὲν τοίνυν πρὸς τὸ θεῖον εὐμενείας, οὐδ' ἡμεῖς
οἰόμεθα λελείψεσθαι· οὐδὲν γὰρ ἔξω τῆς ἀνθρωπείας, τῶν μὲν ἐς τὸ θεῖον νομίσεως,
τῶν δὲ ἐς σφᾶς αὐτοὺς βουλήσεως, δικαιοῦμεν ἢ πράσσομεν. ἡγούμεθα γὰρ τό τε θεῖον
δόξῃ, τὸ ἀνθρώπειόν τε σαφῶς διὰ παντὸς ὑπὸ φύσεως ἀναγκαίας, οὗ ἂν κρατῇ, ἄρχειν·
καὶ ἡμεῖς οὔτε θέντες τὸν νόμον, οὔτε κειμένῳ πρῶτοι χρησάμενοι, ὄντα δὲ παρα-
λαβόντες, καὶ ἐσόμενον ἐς αἰεὶ καταλείψοντες, χρώμεθα αὐτῷ, εἰδότες καὶ ὑμᾶς ἂν
καὶ ἄλλους ἐν τῇ αὐτῇ δυνάμει ἡμῖν γενομένους, δρῶντας ἂν ταὐτό. καὶ πρὸς μὲν
τὸ θεῖον, οὕτως ἐκ τοῦ εἰκότος οὐ φοβούμεθα ἐλασσώσεσθαι. Τῆς δὲ ἐς Λακεδαι-

μονίους δόξης, ἣν διὰ τὸ αἰσχρὸν δὴ βοηθήσειν ὑμῖν πιστεύετε αὐτούς· μακαρίσαντες ὑμῶν
τὸ ἀπειρόκακον, οὐ ζηλοῦμεν τὸ ἄφρον. Λακεδαιμόνιοι γὰρ πρὸς σφᾶς μὲν αὐτοὺς
καὶ τὰ ἐπιχώρια νόμιμα, πλεῖστα ἀρετῇ χρῶνται. πρὸς δὲ τοὺς ἄλλους πολλὰ ἄν τις
ἔχων εἰπεῖν ὡς προσφέρονται, ξυνελὼν μάλιστα ἂν δηλώσειεν· ὅτι ἐπιφανέστατα ὧν
ἴσμεν, τὰ μὲν ἡδέα καλὰ νομίζουσι· τὰ δὲ ξυμφέροντα, δίκαια. καίτοι οὐ πρὸς
τῆς ὑμετέρας νῦν ἀλόγου σωτηρίας ἡ τοιαύτη διάνοια. ἡμεῖς δὲ κατ' αὐτὸ τοῦτο ἤδη καὶ
μάλιστα πιστεύομεν, τῷ ξυμφέροντι αὐτῶν, Μηλίους ἀποίκους ὄντας, μὴ βουλήσε-
σθαι προδόντας, τοῖς μὲν εὔνοις τῶν Ἑλλήνων, ἀπίστους καταστῆναι, τοῖς δὲ πολε-
μίοις, ὠφελίμους. οὔκουν οἴεσθε τὸ ξυμφέρον μὲν, μετ' ἀσφαλείας εἶναι. τὸ
δὲ δίκαιον καὶ καλὸν, μετὰ κινδύνου δρᾶσθαι. ὃ Λακεδαιμόνιοι ἥκιστα ὡς ἐπὶ
πολὺ τολμῶσιν. ἀλλὰ καὶ τοὺς κινδύνους τε ἡμῶν ἕνεκα μᾶλλον ἡγούμεθ' ἂν
ἐγχειρίσασθαι αὐτούς· καὶ βεβαιοτέρους ἢ ἐς ἄλλους νομιεῖν, ὅσῳ πρὸς μὲν
τὰ ἔργα τῆς Πελοποννήσου ἐγγὺς κείμεθα· τῆς δὲ γνώμης τῷ ξυγγενεῖ,
πιστότεροι ἑτέρων ἐσμέν. τὸ δ' ἐχυρόν γε τοῖς ξυναγωνιουμένοις, οὐ τὸ εὔνουν τῶν ἐπι-
καλεσαμένων φαίνεται· ἀλλ' ἢν τῶν ἔργων τις δυνάμει πολὺ προύχῃ. ὃ Λακεδαι-
μόνιοι καὶ πλέον τι τῶν ἄλλων σκοποῦσι· τῆς γοῦν οἰκείας παρασκευῆς ἀπι-
στίᾳ, καὶ μετὰ ξυμμάχων πολλῶν τοῖς πέλας ἐπέρχονται· ὥστε οὐκ εἰκὸς ἐς νῆσον
γε αὐτοὺς ἡμῶν ναυκρατόρων ὄντων περαιωθῆναι. οἱ δὲ καὶ ἄλλους ἂν ἔχοιεν
πέμψαι. πολὺ δὲ τὸ Κρητικὸν πέλαγος· δι' οὗ τῶν κρατούντων ἀπορωτέρα ἡ λῆ-
ψις, ἢ τῶν λαθεῖν βουλομένων ἡ σωτηρία· καὶ εἰ τοῦδε σφάλλοιντο, τράποιντ' ἂν καὶ
ἐς τὴν γῆν ὑμῶν καὶ ἐπὶ τοὺς λοιποὺς τῶν ξυμμάχων, ὅσους μὴ Βρασίδας ἐπῆλθε·
καὶ οὐ περὶ τῆς μὴ προσηκούσης μᾶλλον, ἢ τῆς οἰκειοτέρας ξυμμαχίδος τε καὶ γῆς
ὁ πόνος ὑμῖν ἔσται. τούτων μὲν καὶ πεπειραμένοις ἄν τι γένοιτο, καὶ ὑμῖν καὶ
οὐκ ἀνεπιστήμοσιν· ὅτι οὐδ' ἀπὸ μιᾶς πώποτε πολιορκίας Ἀθηναῖοι, δι' ἄλλων
φόβον ἀπεχώρησαν. ἐνθυμούμεθα δὲ ὅτι φήσαντες περὶ σωτηρίας βουλεύσειν, οὐδὲν
ἐν τοσούτῳ λόγῳ εἰρήκατε, ᾧ ἄνθρωποι ἂν πιστεύσαντες νομίσειαν σωθήσεσθαι. ἀλλ' ὑμῶν
τὰ μὲν ἰσχυρότατα, ἐλπιζόμενα μέλλεται· τὰ δ' ὑπάρχοντα βραχέα πρὸς τὰ
ἤδη ἀντιτεταγμένα περιγίγνεσθαι. πολλήν τε ἀλογίαν τῆς διανοίας παρέχετε,
εἰ μὴ μεταστησάμενοι ἔτι ἡμᾶς, ἄλλο τι τῶνδε σωφρονέστερον γνώσεσθε. οὐ γὰρ δὴ

ἐπὶ τὴν ἐν τοῖς αἰσχροῖς καὶ προὔπτοις κινδύνοις πλεῖστα διαφθείρουσαν ἀνθρώπους αἰσχύνην τρέψεσθε. πολλοῖς γὰρ προορωμένοις ἔτι ἐς οἷα φέρονται τὸ αἰσχρὸν καλούμενον ὀνόματος ἐπαγωγοῦ δυνάμει ἐπεσπάσατο ἡσσηθεῖσι τοῦ ῥήματος ἔργῳ ξυμφοραῖς ἀνηκέστοις ἑκόντας περιπεσεῖν καὶ αἰσχύνην αἰσχίω μετὰ ἀνοίας ἢ τύχης προσλαβεῖν. ὃ ὑμεῖς ἢν εὖ βουλεύησθε φυλάξεσθε. καὶ οὐκ ἀπρεπὲς νομιεῖτε πόλεώς τε τῆς μεγίστης ἡσσᾶσθαι μέτρια προκαλουμένης ξυμμάχους γενέσθαι ἔχοντας τὴν ὑμετέραν αὐτῶν ὑποτελεῖς. καὶ δοθείσης αἱρέσεως πολέμου πέρι καὶ ἀσφαλείας μὴ τὰ χείρω φιλονικῆσαι· ὡς οἵτινες τοῖς μὲν ἴσοις μὴ εἴκουσι, τοῖς δὲ κρείσσοσι καλῶς προσφέρονται πρὸς δὲ τοὺς ἥσσους μέτριοί εἰσι, πλεῖστ' ἂν ὀρθοῖντο. σκοπεῖτε οὖν καὶ μεταστάντων ἡμῶν καὶ ἐνθυμεῖσθε πολλάκις ὅτι περὶ πατρίδος βουλεύεσθε, ἣν μιᾶς πέρι καὶ ἐς μίαν βουλὴν τυχοῦσάν τε καὶ μὴ κατορθώσασαν ἔσται. καὶ οἱ μὲν Ἀθηναῖοι μετεχώρησαν ἐκ τῶν λόγων· οἱ δὲ Μήλιοι κατὰ σφᾶς αὐτοὺς γενόμενοι, ὡς ἐδόκει αὐτοῖς παραπλήσια καὶ ἀντέλεγον, ἀπεκρίναντο τάδε. οὔτε ἄλλα δοκεῖ ἡμῖν ἢ ἅπερ καὶ τὸ πρῶτον ὦ Ἀθηναῖοι, οὔτ' ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ πόλεως ἑπτακόσια ἔτη ἤδη οἰκουμένης τὴν ἐλευθερίαν ἀφαιρησόμεθα, ἀλλὰ τῇ τε μέχρι τοῦδε σῳζούσῃ τύχῃ ἐκ τοῦ θεοῦ αὐτὴν καὶ τῇ ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων καὶ Λακεδαιμονίων τιμωρίᾳ πιστεύοντες πειρασόμεθα σῴζεσθαι. προκαλούμεθα δὲ ὑμᾶς φίλοι μὲν εἶναι, πολέμιοι δὲ μηδετέροις. καὶ ἐκ τῆς γῆς ἡμῶν ἀναχωρῆσαι σπονδὰς ποιησαμένους αἵτινες δοκοῦσιν ἐπιτήδειοι εἶναι ἀμφοτέροις. οἱ μὲν δὴ Μήλιοι τοσαῦτα ἀπεκρίναντο· οἱ δὲ Ἀθηναῖοι διαλυόμενοι ἤδη ἐκ τῶν λόγων ἔφασαν· ἀλλ' οὖν μόνοι γε ἀπὸ τούτων τῶν βουλευμάτων ὡς ἡμῖν δοκεῖτε τὰ μὲν μέλλοντα τῶν ὁρωμένων σαφέστερα κρίνετε, τὰ δὲ ἀφανῆ τῷ βούλεσθαι ὡς γιγνόμενα ἤδη θεᾶσθε. καὶ Λακεδαιμονίοις καὶ τύχῃ καὶ ἐλπίσι πλεῖστον δὴ παραβεβλημένοι καὶ πιστεύσαντες πλεῖστον καὶ σφαλήσεσθε. καὶ οἱ μὲν Ἀθηναίων πρέσβεις ἀνεχώρησαν ἐς τὸ στράτευμα· οἱ δὲ στρατηγοὶ αὐτῶν, ὡς οὐδὲν ὑπήκουον οἱ Μήλιοι, πρὸς πόλεμον εὐθὺς ἐτράποντο. καὶ διελόντες κατὰ πόλεις περιετείχισαν κύκλῳ τοὺς Μηλίους. καὶ ὕστερον φυλακὴν σφῶν τε αὐτῶν καὶ τῶν ξυμμάχων καταλιπόντες οἱ Ἀθηναῖοι καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλασσαν, ἀνεχώρησαν τῷ πλέονι τοῦ στρατοῦ. οἱ δὲ λειπόμενοι παραμένοντες ἐπολιόρκουν τὸ χωρίον. καὶ Ἀργεῖοι κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον ἐσβαλόντες ἐς τὴν Φλειασίαν καὶ λοχισθέντες ὑπό τε Φλειασίων καὶ τῶν

σφετέρων φυγάδων διεφθάρησαν ὡς ὀγδοήκοντα· καὶ οἱ ἐκ τῆς Πύλου Ἀθηναῖοι Λακε-
δαιμονίων πολλὴν λείαν ἔλαβον· καὶ Λακεδαιμόνιοι δι' αὐτὸ τὰς μὲν σπονδὰς
οὐδ' ὣς ἀφέντες ἐπολέμουν αὐτοῖς· ἐκήρυξαν δὲ εἴ τις βούλεται παρὰ σφῶν Ἀθη-
ναίους λῄζεσθαι· καὶ Κορίνθιοι ἰδίων τινῶν διαφορῶν ἕνεκα τοῖς
Ἀθηναίοις· οἱ δ' ἄλλοι Πελοποννήσιοι ἡσύχαζον· εἷλον δὲ καὶ οἱ Μήλιοι τῶν Ἀθηναίων
τοῦ περιτειχίσματος τὸ κατὰ τὴν ἀγορὰν προσβαλόντες νυκτὸς, καὶ ἄνδρας τε ἀπέ-
κτειναν· καὶ ἐσενεγκάμενοι σῖτόν τε καὶ ὅσα πλεῖστα ἐδύναντο χρήσιμα ἀναχωρήσαντες ἡσύ-
χαζον· καὶ οἱ Ἀθηναῖοι ἄμεινον τὴν φυλακὴν τὸ ἔπειτα παρεσκευάζοντο· καὶ τὸ
θέρος ἐτελεύτα. τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου χειμῶνος Λακεδαιμόνιοι μελλήσαντες ἐς τὴν
Ἀργείαν στρατεύειν, ὡς αὐτοῖς τὰ διαβατήρια θυομένοις ἐν τοῖς ὁρίοις οὐκ ἐγίγνετο, ἀνε-
χώρησαν· καὶ Ἀργεῖοι διὰ τὴν ἐκείνων μέλλησιν τῶν ἐν τῇ πόλει τινὰς ὑποτοπή-
σαντες, τοὺς μὲν ξυνέλαβον· οἱ δ' αὐτοὺς καὶ διέφυγον· καὶ οἱ Μήλιοι περὶ τοὺς
αὐτοὺς χρόνους αὖθις καθ' ἕτερόν τι τοῦ περιτειχίσματος εἷλον τῶν Ἀθηναίων παρόν-
των οὐ πολλῶν τῶν φυλάκων· καὶ ἐλθούσης στρατιᾶς ὕστερον ἐκ τῶν Ἀθηνῶν ἄλλης ὡς ταῦτα
ἐγίγνετο, ἧς ἦρχε Φιλοκράτης ὁ Δημέου, κατὰ κράτος ἤδη πολιορκούμενοι, γενομένης
καὶ προδοσίας τινὸς ἀφ' ἑαυτῶν, ξυνεχώρησαν τοῖς Ἀθηναίοις, ὥστε ἐκείνους περὶ αὐτῶν
βουλεῦσαι· οἱ δὲ ἀπέκτειναν Μηλίων ὅσους ἡβῶντας ἔλαβον· παῖδας δὲ καὶ γυναῖκας
ἠνδραπόδισαν· τὸ δὲ χωρίον αὐτοὶ ᾤκισαν, ἀποίκους ὕστερον πεντακοσίους
πέμψαντες. Θουκυδίδου συγγραφῆς ε'.

Θουκυδίδου συγγραφῆς ς'.

Τοῦ δ' αὐτοῦ χειμῶνος Ἀθηναῖοι ἐβούλοντο αὖθις μείζονι παρασκευῇ τῆς μετὰ Λάχητος
καὶ Εὐρυμέδοντος ἐπὶ Σικελίαν πλεύσαντες καταστρέψασθαι, εἰ δύναιντο· ἄπειροι οἱ
πολλοὶ ὄντες τοῦ μεγέθους τῆς νήσου καὶ τῶν ἐνοικούντων τοῦ πλήθους καὶ Ἑλλήνων καὶ
βαρβάρων· καὶ ὅτι οὐ πολλῷ τινι ὑποδεέστερον πόλεμον ἀνῃροῦντο ἢ τὸν πρὸς Πελο-
ποννησίους. Σικελίας γὰρ περίπλους μέν ἐστιν ὁλκάδι οὐ πολλῷ τινι ἔλασσον ἢ
ὀκτὼ ἡμερῶν· καὶ τοσαύτη οὖσα ἐν εἰκοσισταδίῳ μάλιστα μέτρῳ τῆς θαλάσσης διείργεται
τὸ μὴ ἤπειρος οὖσα· ᾠκίσθη δὲ ὧδε τὸ ἀρχαῖον, καὶ τοσάδε ἔθνη ἔσχε τὰ
ξύμπαντα· παλαιότατοι μὲν λέγονται ἐν μέρει τινὶ τῆς χώρας Κύκλωπες καὶ Λαιστρυ-
γόνες οἰκῆσαι· ὧν ἐγὼ οὔτε γένος ἔχω εἰπεῖν οὔτε ὁπόθεν ἐσῆλθον ἢ ὅποι ἀπεχώρη-

ἀρκείτω δὲ, ὡς ποιηταῖς εἴρηται· καὶ ὡς ἕκαστός πη γιγνώσκει περὶ αὐτῶν. Σικανοὶ δὲ μετ' αὐτοὺς πρῶτοι φαίνονται ἐνοικισάμενοι, ὡς μὲν αὐτοί φασι, καὶ πρότεροι, διὰ τὸ αὐτόχθονες εἶναι· ὡς δὲ ἡ ἀλήθεια εὑρίσκεται, Ἴβηρες ὄντες, καὶ ἀπὸ τοῦ Σικανοῦ ποταμοῦ τοῦ ἐν Ἰβηρίᾳ ὑπὸ Λιγύων ἀναστάντες· καὶ ἀπ' αὐτῶν Σικανία τότε ἡ νῆσος ἐκαλεῖτο, πρότερον Τρινακρία καλουμένη· οἰκοῦσι δὲ ἔτι καὶ νῦν τὰ πρὸς ἑσπέραν τὴν Σικελίαν. Ἰλίου δὲ ἁλισκομένου τῶν Τρώων τινὲς διαφυγόντες Ἀχαιοὺς πλοίοις ἀφικνοῦνται πρὸς τὴν Σικελίαν· καὶ ὅμοροι τοῖς Σικανοῖς οἰκήσαντες, ξύμπαντες μὲν Ἔλυμοι ἐκλήθησαν· πόλεις δ' αὐτῶν Ἔρυξ τε καὶ Ἔγεστα· προσξυνῴκησαν δὲ αὐτοῖς καὶ Φωκέων τινὲς τῶν ἀπὸ Τροίας τότε χειμῶνι ἐς Λιβύην πρῶτον, ἔπειτα ἐς Σικελίαν ἀπ' αὐτῆς κατενεχθέντες. Σικελοὶ δὲ ἐξ Ἰταλίας· ἐνταῦθα γὰρ ᾤκουν· διέβησαν ἐς Σικελίαν, φεύγοντες Ὀπικούς· ὡς μὲν εἰκὸς καὶ λέγεται, ἐπὶ σχεδιῶν, τηρήσαντες τὸν πορθμὸν κατιόντος τοῦ ἀνέμου· τάχα ἂν δὲ καὶ ἄλλως πως ἐσπλεύσαντες. εἰσὶ δὲ καὶ νῦν ἔτι ἐν τῇ Ἰταλίᾳ Σικελοί· καὶ ἡ χώρα ἀπὸ Ἰταλοῦ βασιλέως τινὸς Σικελῶν, τοὔνομα τοῦτο ἔχοντος, οὕτως Ἰταλία ἐπωνομάσθη. ἐλθόντες δὲ ἐς Σικελίαν στρατὸς πολύς, τούς τε Σικανοὺς κρατοῦντες μάχῃ ἀνέστειλαν πρὸς τὰ μεσημβρινὰ καὶ ἑσπέρια αὐτῆς· καὶ ἀντὶ Σικανίας Σικελίαν τὴν νῆσον ἐποίησαν καλεῖσθαι· καὶ τὰ κράτιστα τῆς γῆς ᾤκησαν ἔχοντες, ἐπεὶ διέβησαν, ἔτη ἐγγὺς τριακόσια πρὶν Ἕλληνας ἐς Σικελίαν ἐλθεῖν· ἔτι δὲ καὶ νῦν τὰ μέσα καὶ τὰ πρὸς βορρᾶν τῆς νήσου ἔχουσιν. ᾤκουν δὲ καὶ Φοίνικες περὶ πᾶσαν μὲν τὴν Σικελίαν ἄκρας τε ἐπὶ τῇ θαλάσσῃ ἀπολαβόντες, καὶ τὰ ἐπικείμενα νησίδια ἐμπορίας ἕνεκεν τῆς πρὸς τοὺς Σικελούς· ἐπειδὴ δὲ οἱ Ἕλληνες πολλοὶ κατὰ θάλασσαν ἐπεσέπλεον, ἐκλιπόντες τὰ πλείω, Μοτύην καὶ Σολόεντα καὶ Πάνορμον ἐγγὺς τῶν Ἐλύμων ξυνοικίσαντες ἐνέμοντο, ξυμμαχίᾳ τε πίσυνοι τῇ τῶν Ἐλύμων, καὶ ὅτι ἐντεῦθεν ἐλάχιστον πλοῦν Καρχηδὼν Σικελίας ἀπέχει. βάρβαροι μὲν οὖν τοσοίδε Σικελίαν καὶ οὕτως ᾤκησαν. Ἑλλήνων δὲ πρῶτοι Χαλκιδῆς ἐξ Εὐβοίας πλεύσαντες μετὰ Θουκλέους οἰκιστοῦ Νάξον ᾤκισαν· καὶ Ἀπόλλωνος Ἀρχηγέτου βωμόν, ὅστις νῦν ἔξω τῆς πόλεώς ἐστιν, ἱδρύσαντο· ἐφ' ᾧ ὅταν ἐκ Σικελίας θεωροὶ πλέωσι, πρῶτον θύουσι. Συρακούσας δὲ τοῦ ἐχομένου ἔτους, Ἀρχίας τῶν Ἡρακλειδῶν ἐκ Κορίνθου ᾤκισε· Σικελοὺς ἐξελάσας πρῶτον ἐκ τῆς νήσου ἐν ᾗ νῦν οὐκέτι περικλυζομένῃ ἡ πόλις ἡ ἐντός ἐστιν· ὕστερον δὲ

χρόνῳ καὶ ἡ ἔξω προστειχισθεῖσα πολυάνθρωπος ἐγένετο. Θουκλῆς δὲ καὶ οἱ Χαλ-
κιδῆς ἐκ Νάξου ὁρμηθέντες ἔτει πέμπτῳ μετὰ Συρακούσας οἰκισθείσας Λε-
οντίνους τε πολέμῳ τοὺς Σικελοὺς ἐξελάσαντες, οἰκίζουσι· καὶ μετ' αὐτοὺς Κα-
τάνην· οἰκιστὴν δὲ αὐτοὶ Καταναῖοι ἐποιήσαντο Εὔαρχον. κατὰ δὲ τὸν αὐτὸν χρόνον
καὶ Λάμις ἐκ Μεγάρων ἀποικίαν ἄγων, ἐς Σικελίαν ἀφίκετο. καὶ ὑπὲρ Παντακύου
ποταμοῦ Τρώτιλόν τι ὄνομα χωρίον οἰκίσας, καὶ ὕστερον αὐτόθεν τοῖς Χαλκιδεῦσιν ἐς
Λεοντίνους ὀλίγον χρόνον ξυμπολιτεύσας, καὶ ὑπὸ αὐτῶν ἐκπεσών, καὶ
Θάψον οἰκίσας, αὐτὸς μὲν ἀποθνῄσκει· οἱ δ' ἄλλοι ἐκ τῆς Θάψου ἀναστάντες, Ὕβλωνος βα-
σιλέως Σικελοῦ προδόντος τὴν χώραν καὶ καθηγησαμένου, Μεγαρέας ᾤκισαν τοὺς
Ὑβλαίους κληθέντας. καὶ ἔτη οἰκήσαντες πέντε καὶ τεσσαράκοντα καὶ διακόσια,
ὑπὸ Γέλωνος τυράννου Συρακοσίων ἀνέστησαν ἐκ τῆς πόλεως καὶ χώρας. πρὶν
δὲ ἀναστῆναι ἔτεσιν ὕστερον ἑκατόν, ἢ αὐτοὺς οἰκίσαι, Πάμιλλον πέμψαντες, Σελι-
νοῦντα κτίζουσι· καὶ ἐκ Μεγάρων τῆς μητροπόλεως οὔσης αὐτοῖς, ἐπελθὼν
ξυγκατῴκισε. Γέλαν δὲ Ἀντίφημος ἐκ Ῥόδου καὶ Ἔντιμος ἐκ Κρήτης ἐποίκους
ἀγαγόντες, κοινῇ ἔκτισαν ἔτει πέμπτῳ καὶ τεσσαρακοστῷ μετὰ Συρακουσῶν
οἴκισιν. καὶ τῇ μὲν πόλει ἀπὸ τοῦ Γέλα ποταμοῦ τοὔνομα ἐγένετο· τὸ δὲ χω-
ρίον οὗ νῦν ἡ πόλις ἐστί, καὶ ὃ πρῶτον ἐτειχίσθη, Λίνδιοι καλεῖται. νόμιμα
δὲ Δωρικὰ ἐτέθη αὐτοῖς. ἔτεσι δὲ ἐγγύτατα ὀκτὼ καὶ ἑκατὸν μετὰ τὴν σφε-
τέραν οἴκισιν Γελῷοι, Ἀκράγαντα ᾤκισαν, τὴν μὲν πόλιν ἀπὸ τοῦ Ἀκράγαντος
ποταμοῦ ὀνομάσαντες. οἰκιστὰς δὲ ποιήσαντες, Ἀριστόνουν καὶ Πυστίλον·
νόμιμα δὲ τὰ Γελῴων δόντες. Ζάγκλη δὲ τὴν μὲν ἀρχὴν ἀπὸ Κύμης τῆς ἐν Ὀ-
πικίᾳ Χαλκιδικῆς πόλεως λῃστῶν ἀφικομένων ᾠκίσθη· ὕστερον δὲ καὶ ἀπὸ Χαλ-
κίδος καὶ τῆς ἄλλης Εὐβοίας πλῆθος ἐλθὸν ξυνενείματο τὴν γῆν· καὶ
οἰκισταὶ Περιήρης καὶ Κραταιμένης ἐγένοντο αὐτῆς, ὁ μὲν ἀπὸ Κύμης, ὁ δὲ
ἀπὸ Χαλκίδος. ὄνομα δὲ τὸ μὲν πρῶτον Ζάγκλη ἦν ὑπὸ τῶν Σικελῶν κληθεῖσα,
ὅτι δρεπανοειδὲς τὴν ἰδέαν τὸ χωρίον ἐστί· τὸ δὲ δρέπανον οἱ Σικελοὶ ζάγκλον
καλοῦσιν. ὕστερον δ' αὐτοὶ μὲν ὑπὸ Σαμίων καὶ ἄλλων Ἰώνων ἐκπίπτουσιν, οἳ
Μῆδον φεύγοντες, προσέβαλον Σικελίᾳ. τοὺς δὲ Σαμίους Ἀναξίλας Ῥηγίνων
τύραννος οὐ πολλῷ ὕστερον ἐκβαλών, καὶ τὴν πόλιν αὐτὸς ξυμμείκτων ἀνθρώπων

οἱ κεῖοι μιλήσιοι ἀπὸ τῆς ἰωνίας τοῦ τὸ ἀρχαῖον [illegible], αὐτονόμοι καὶ ἴμβριοι

ἀπὸ ζακύνθου ᾠκίσθη· ὑπὸ [illegible] καὶ [illegible] καὶ σαμίων· καὶ χαλκιδῆς δὲ ἐξ οἱ πλεῖστοι,

ἦλθον ἐκ τῶν ἀποικιῶν [illegible] αὐτοῖς, καὶ ἐκ συρακουσῶν φυγάδες γάρ

εἰσι [illegible], ἀμφότεροι δὲ [illegible]· καὶ φωνὴν μὲν [illegible] τῆς χαλκι-

δέων καὶ δωριέων ἐκράθη· μόνον μὲν δὲ τὰ χαλκιδικὰ [illegible]· ἀμφότεροι δὲ

κατῳκισμένοι, ὑπὸ συρακουσίων ᾠκίσθησαν· ἀμφότεροι [illegible] ἑβδομήκοντα ἔτεσι

μετὰ συρακούσας· καὶ [illegible] ἀμφοτέρων· καὶ κατεφθάρη τὸ πρῶτον

ὑπὸ συρακουσίων ᾠκίσθη· [illegible] καὶ βιαίως καὶ [illegible],

μετὰ συρακουσῶν κτίσιν· οἱ κεῖοι δὲ γένος αὐτῶν [illegible], καὶ [illegible]

[illegible]· ἀνάστατοι δὲ καὶ [illegible] γενόμενοι πολέμου ὑπὸ συρακουσίων, διὰ

[illegible]· χρόνῳ [illegible] ὑπὸ γέλωνος τυράννου, [illegible] συρακου-

σίων αἰχμαλώτων· λαβὼν [illegible], αὐτὸς οἰκιστὴς γενόμενος, καὶ [illegible]

[illegible] καὶ αὖθις ὑπὸ [illegible] ἀνάστατος γενομένη τὸ τρίτον κατῳ-

κίσθη ὑπὸ γέλωνος· τὸ δεύτερον ἔθνη ἑλλήνων καὶ βαρβάρων, οἱ [illegible]· καὶ

ἐπὶ τοσοῦτον δὲ οὗτοι αὐτοὶ [illegible] ὡρμῶντο· ἐφ' [illegible]

ἀληθεστάτην [illegible] τὴν [illegible] ἀρχὴν· βοηθεῖν [illegible] βουλόμενοι

[illegible] καὶ τοῖς [illegible] ξυμμάχοις· μάλιστα δὲ αὐτοῖς

[illegible] προσθεῖναι [illegible], καὶ προθυμότερον [illegible]

ὅμως [illegible] τοῖς σελινουντίοις, ἐς πόλεμον καθίσταντο· [illegible]

[illegible]· καὶ [illegible] οἱ σελινούντιοι [illegible]

[illegible] ξύμμαχοι, [illegible] αὐτοῖς [illegible] πολέμου καὶ [illegible]

[illegible]· ὥστε [illegible] καὶ τοῦ προτέρου πολέμου

[illegible]· οἱ [illegible] ξύμμαχοι [illegible] τοῖς ἀθηναίοις [illegible]

[illegible] λέγοντες ἄλλα τε πολλὰ· καὶ [illegible]

συρακουσίων [illegible] τοῖς [illegible]

τοῖς [illegible] ξυμμάχοις αὐτῶν [illegible]· αὐτοί τε [illegible]

[illegible], μή ποτε [illegible]

δωριεῖς [illegible]· καὶ [illegible] ἄποικοι τοῖς [illegible]

[illegible] βοηθήσοντες, καὶ [illegible]

δεῖ γὰρ μετὰ τῶν ὑπολοίπων ἔτι ξυμμάχων ἀντέχειν τοῖς Συρακουσίοις, ἄλλως τε καὶ
χρήματα σφῶν παρεξόντων ἐς τὸν πόλεμον ἱκανά. ὧν ἀκούοντες οἱ Ἀθηναῖοι,
ἐν ταῖς ἐκκλησίαις τῶν τε Ἐγεσταίων πολλάκις λεγόντων καὶ τῶν ξυναγορευόντων
αὐτοῖς· ἐψηφίσαντο, πρέσβεις πέμψαντες πρῶτον ἐς τὴν Ἔγεσταν· περί τε
τῶν χρημάτων σκεψομένους εἰ ὑπάρχει, ὥσπερ φασίν, ἐν τῷ κοινῷ καὶ ἐν τοῖς ἱεροῖς·
καὶ τὰ τοῦ πολέμου ἅμα πρὸς τοὺς Σελινουντίους ἐν ὅτῳ ἐστὶν εἰσομένους· καὶ
οἱ μὲν πρέσβεις τῶν Ἀθηναίων ἀπεστάλησαν ἐς τὴν Σικελίαν· Λακεδαιμόνιοι δὲ
τοῦ αὐτοῦ χειμῶνος καὶ οἱ ξύμμαχοι πλὴν Κορινθίων στρατεύσαντες ἐς τὴν Ἀργείαν
τῆς τε γῆς ἔτεμον οὐ πολλήν· καὶ σῖτον ἀνεκομίσαντό τινα ζεύγη κομίσαντες·
καὶ ἐς Ὀρνεὰς κατοικίσαντες, τοὺς Ἀργείων φυγάδας· καὶ τῆς ἄλλης στρατιᾶς
παρακαταλιπόντες αὐτοῖς ὀλίγους· καὶ σπεισάμενοί τινα χρόνον ὥστε μὴ ἀδικεῖν
Ὀρνεάτας καὶ Ἀργείους, τὴν ἀλλήλων, ἀπεχώρησαν τῷ στρατῷ ἐπ' οἴκου. ἐλθόντων
δὲ Ἀθηναίων· οὐ πολλῷ ὕστερον ναυσὶ τριάκοντα καὶ ἑξακοσίοις ὁπλίταις,
οἱ Ἀργεῖοι μετὰ τῶν Ἀθηναίων πανστρατιᾷ ἐξελθόντες, τοὺς ἐν Ὀρνεαῖς μίαν ἡμέραν
ἐπολιόρκουν· ὑπὸ δὲ νύκτα αὐλισαμένου τοῦ στρατεύματος ἄπωθεν, ἐκδιδράσκουσιν
οἱ ἐκ τῶν Ὀρνεῶν· καὶ τῇ ὑστεραίᾳ οἱ Ἀργεῖοι ὡς ᾔσθοντο, κατασκάψαντες
τὰς Ὀρνεὰς ἀνεχώρησαν· καὶ οἱ Ἀθηναῖοι ὕστερον ταῖς ναυσὶν ἐπ' οἴκου· καὶ ἐς
Μεθώνην τὴν ὅμορον Μακεδονίᾳ ἱππέας κατὰ θάλασσαν κομίσαντες Ἀθηναῖοι,
σφῶν τε αὐτῶν καὶ Μακεδόνων τοὺς παρὰ σφίσι φυγάδας, ἐκακούργουν τὴν
Περδίκκου. Λακεδαιμόνιοι δὲ πέμψαντες παρὰ Χαλκιδέας τοὺς ἐπὶ Θρᾴκης ἄγοντας
πρὸς Ἀθηναίους δεχημέρους σπονδάς, ξυμπολεμεῖν ἐκέλευον Περδίκκᾳ· οἱ δ' οὐκ
ἤθελον· καὶ ὁ χειμὼν ἐτελεύτα· καὶ ἕκτον καὶ δέκατον ἔτος ἐτελεύτα τῷ πο-
λέμῳ τῷδε ὃν Θουκυδίδης ξυνέγραψε. Τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου θέρους
ἅμα ἦρι οἱ τῶν Ἀθηναίων πρέσβεις ἧκον ἐκ τῆς Σικελίας· καὶ οἱ Ἐγεσταῖοι
μετ' αὐτῶν ἄγοντες ἑξήκοντα τάλαντα ἀσήμου ἀργυρίου· ὡς ἐς ἑξήκοντα ναῦς
μηνὸς μισθόν, ἃς ἔμελλον δεήσεσθαι πέμπειν· καὶ οἱ Ἀθηναῖοι ἐκκλησίαν ποι-
ήσαντες· καὶ ἀκούσαντες τῶν τε Ἐγεσταίων· καὶ τῶν σφετέρων πρέσβεων·
τά τε ἄλλα ἐπαγωγὰ καὶ οὐκ ἀληθῆ· καὶ περὶ τῶν χρημάτων ὡς εἴη ἑτοῖμα
ἔν τε τοῖς ἱεροῖς πολλὰ· καὶ ἐν τοῖς κοινοῖς, ἐψηφίσαντο ναῦς ἑξήκοντα.

πέμπειν ἐς Σικελίαν· καὶ στρατηγοὺς αὐτοκράτορας, Ἀλκιβιάδην τε τὸν Κλεινίου·
καὶ Νικίαν τὸν Νικηράτου· καὶ Λάμαχον τὸν Ξενοφάνους· βοηθοὺς μὲν Ἐγεσταίοις
πρὸς Σελινουντίους· ξυγκατοικίσαι δὲ καὶ Λεοντίνους, ἤν τι περιγίγνηται αὐτοῖς
τοῦ πολέμου· καὶ τἆλλα τὰ ἐν τῇ Σικελίᾳ πρᾶξαι ὅπῃ ἂν γιγνώσκωσιν ἄριστα Ἀθη-
ναίοις. μετὰ δὲ τοῦτο, ἡμέρᾳ πέμπτῃ, ἐκκλησία αὖθις ἐγίγνετο, καθ' ὅτι χρὴ
τὴν παρασκευὴν ταῖς ναυσί, τάχιστα γίγνεσθαι· καὶ τοῖς στρατηγοῖς εἴ του προσ-
δέοιντο ψηφισθῆναι ἐς τὸν ἔκπλουν· καὶ ὁ Νικίας· ἀκούσιος μὲν ᾑρημένος ἄρχειν,
νομίζων δὲ τὴν πόλιν οὐκ ὀρθῶς βεβουλεῦσθαι· ἀλλὰ προφάσει βραχείᾳ
καὶ εὐπρεπεῖ, τῆς Σικελίας ἁπάσης μεγάλου ἔργου ἐφίεσθαι, παρελθὼν ἀποτρέψαι
δημηγορία Νικίου:- ἐβούλετο· καὶ παρῄνει τοῖς Ἀθηναίοις τοιάδε· ἡ μὲν ἐκκλησία, περὶ παρα-
σκευῆς τῆς ἡμετέρας ἥδε ξυνελέγη· καθ' ὅτι χρὴ ἐς Σικελίαν ἐκπλεῖν· ἐμοὶ μέντοι
δοκεῖ, καὶ περὶ αὐτοῦ τούτου ἔτι χρῆναι σκέψασθαι, εἰ ἄμεινόν ἐστιν ἐκπέμπειν
τὰς ναῦς· καὶ μὴ οὕτω βραχείᾳ βουλῇ περὶ μεγάλων πραγμάτων, ἀνδράσιν
ἀλλοφύλοις πειθομένους, πόλεμον οὐ προσήκοντα ἄρασθαι· καίτοι ἔγωγε καὶ
τιμῶμαι ἐκ τοῦ τοιούτου· καὶ ἧσσον ἑτέρων περὶ τῷ ἐμαυτοῦ σώματι ὀρρωδῶ·
νομίζων ὁμοίως ἀγαθὸν πολίτην εἶναι, ὃς ἂν καὶ τοῦ σώματός τι καὶ τῆς οὐσίας
προνοῆται· μάλιστα γὰρ ἂν ὁ τοιοῦτος καὶ τὰ τῆς πόλεως δι' ἑαυτόν, βούλοιτο ὀρθοῦσθαι·
ὅμως δέ, οὔτε ἐν τῷ πρότερον χρόνῳ διὰ τὸ προτιμᾶσθαι εἶπον παρὰ γνώμην, οὔτε
νῦν· ἀλλὰ ᾗ ἂν γιγνώσκω βέλτιστα ἐρῶ· καὶ πρὸς μὲν τοὺς τρόπους τοὺς ὑμετέρους
ἀσθενὴς ἄν μου ὁ λόγος εἴη· εἰ τά τε ὑπάρχοντα σῴζειν παραινοίην· καὶ μὴ τοῖς ἑτοί-
μοις περὶ τῶν ἀφανῶν καὶ μελλόντων κινδυνεύειν· ὡς δὲ οὔτε ἐν καιρῷ σπεύδετε·
οὔτε ῥᾴδιά ἐστι κατασχεῖν, ἐφ' ἃ ὥρμησθε, ταῦτα διδάξω· φημὶ γὰρ ὑμᾶς πολε-
μίους πολλοὺς ἐνθάδε ὑπολιπόντας καὶ ἑτέρους ἐπιθυμεῖν ἐκεῖσε πλεύσαντας,
δεῦρο ἐπαγαγέσθαι· καὶ οἴεσθε ἴσως τὰς γενομένας ὑμῖν σπονδάς, ἔχειν τι
βέβαιον· αἳ ἡσυχαζόντων μὲν ὑμῶν, ὀνόματι σπονδαὶ ἔσονται· οὕτω γάρ, ἐνθένδε
τε ἄνδρες ἔπραξαν αὐτὰ· καὶ ἐκ τῶν ἐναντίων· σφαλέντων δέ που ἀξιόχρεῳ
δυνάμει, ταχεῖαν τὴν ἐπιχείρησιν ἡμῖν οἱ ἐχθροὶ ποιήσονται· οἷς πρῶτον
μὲν διὰ ξυμφορῶν ἡ ξύμβασις, καὶ ἐκ τοῦ αἰσχίονος ἢ ἡμῖν, κατ' ἀνάγκην
ἐγένετο· ἔπειτα ἐν αὐτῇ ταύτῃ, πολλὰ τὰ ἀμφισβητούμενα ἔχομεν· εἰσὶ δ' οἳ

οὐ διὰ ταύτην τὴν ἰσομοιρίαν (?) ἀδίκως αὐτό· καὶ οἱ χεῖρας ἀθροίζοντες· ἀλλ' οἱ μὲν, ἀλλήλοις
πολεμοῦσιν· οἱ δὲ καὶ διὰ τὸ Λακεδαιμονίων τοὺς ὑποχείριον (?)· διαχειμάζουσιν
καὶ αὐτοὶ κατὰ τὸ χρόνου τὰ χαλεπὰ διὰ ἴσως, ἐπὶ [illegible] διὰ τὴν πάροδον (?)· ὅ πως καὶ
ἀπό δόξης· καὶ πολὺ ἀλλήλοις [illegible] τὸ μεγάλοις [illegible] οὐ περὶ πολλ-
ῶν ἐπὶ τὸ καθιστάντος (?) καὶ συμμάχους γενέσθαι [illegible] χειρὸς [illegible] σκοπεῖν
τὴν αὐτάρκειαν (?)· καὶ μὲν μεγάλην τὸ πρὸς ἀξίωμα καὶ δυνάμει, καὶ ἀρχὴ [illegible] ὁρᾶν
τὰς πρὶν, καὶ ἔχοντες βεβαίως ὡς μηδὲν [illegible] καὶ τοῖς παρὰ πάλαι (?) τῆς
τοσαύτης ἀφεστῶτας ἀφορμῆς, ἐπὶ τὸ ἀχαρίστους τοὺς καὶ ἄλλοι τοὺς κατὰ [illegible] ἢ πάρεργον
ἐν διαφοραῖς ὑπάρχουσιν· ἡμεῖς δὲ ἀπέχομεν δὴ [illegible] συμμάχους [illegible] μὲν
ὅμως βοηθοῦντες τῶν διὰ τὸ [illegible] ἀθηναίους (?) μετὰ τῆς μητρὸς [illegible]
μεγάλας. καίτοι τοσοῦτον μέλλοντας πρὸς αὐτὰς [illegible] καὶ κατάσχοιμεν· τοὺς δὴ καὶ κρα-
τίστους διὰ πολλοὺς καὶ πολλοῦ τῶν [illegible] ἀρχὴν διὰ [illegible]
διὰ τοῖς τοιούτοις ἡμῶν κειμένοις μὴ καταγελάσει τις· καὶ μὴ καθορθώσεως,
μὴ [illegible] ὁμοίως καὶ περὶ τὴν χώραν [illegible] Λακεδαιμόνιοι δὲ καὶ [illegible]
μαῦ ἔχουσι· καὶ ἐπὶ τὸ [illegible] διὰ τοὺς [illegible] σου [illegible]
[illegible] μάλιστα [illegible] φοβοῦνται· [illegible] ἴσως Λα-
κεδαιμονίων [illegible] δεῖ, οἱ [illegible] καὶ στρατεύσαι-
ω [illegible] καὶ [illegible] ἢ ὑπὸ
τῶν ἄλλων καὶ τὴν [illegible] διὰ τοὺς αὐτοὺς καθαιρεθῶσιν· [illegible] οἱ [illegible]
μάλιστα [illegible] ἂν [illegible] ἀφικνουμένων· [illegible] καὶ [illegible]
[illegible] ἀπὸ λίθου [illegible]· εἰ δὲ σφαγὰς [illegible] τὰς [illegible]
δοκεῖ τοῖς, μηδὲ [illegible] τὸ [illegible] τὸ πλεῖστον, [illegible]
ἴσως θαυμαζόμενα καὶ τὰ περὶ [illegible] δόξης [illegible]
ὧν [illegible] Λακεδαιμόνιοι καὶ τοὺς συμμάχους [illegible] διὰ τὸ
[illegible] ἄλλων [illegible] φόβος τὸ πρῶτον [illegible] καὶ τὰ
[illegible] φίλας· χρὴ δὲ, μὴ πρὸς τὰς τύχας [illegible]
[illegible]· ἀλλὰ τὰς διανοίας [illegible] Λακεδαιμονίων
ἀλλ' ὅτι [illegible] διὰ τὸ αἰσχρὸν [illegible] καὶ [illegible] δυνάμενον
[illegible] σφῶν αὐτῶν [illegible] ὁ [illegible] πλείστου.

: [illegible]

: [illegible]

καὶ διὰ πλείστου δόξης ἀντερίζειν μηδὲ τοσοῦτον· ὥστε οὐ περὶ τῶν νῦν ἡμῖν ἐξέσται ἡ μάχη ἀνδρῶν
βαρβάρων ὁ αἰὼν ἀξιομνημονεύτως· ἀλλ' ὅπως πολλάκις δι' ὀλιγαρχίας ἐπιβουλευόμενοι ὀξέως ἐφυλάχθη-
μεν· καὶ μεμνῆσθαι χρὴ [illegible] ὅτι νῦν ὥσπερ ὁμοθυμαδὸν καὶ πολλοῖς δεξιώτεροι
κελαφθήσεσθε· ὥστε καὶ χρήμασι καὶ τοῖς σώμασιν συνέχεσθαι. Καὶ ταῦτα ὑπὸ τῶν ἡμῶν
δὴ καὶ ἐνθάδε εἰπεῖν ἀναλογῶ. Κἀκεῖνο ὑπολαμβάνω φυτὰ ἀνδρῶν τιθέναι βουλομένων.
οἷον τὸ τὴν ἱπποτροφίαν κάλλιστον χρήσιμον· καὶ τὸ τοῦ πλήθους κίνδυνον αἴτιον ἀχθόμενοι τὰ
σχόμενα· ἢ κατορθώσαντας χρήματα ἀξιοῦν δίκης, ἢ πταίσαντας τοὺς φίλους ἐξώσα-
σθαι· ἀπὸ τῆς ἀρχῆς οἰόμενοι αἱρεῖσθαι, πρὸ αὐτῶν ἐκ πολέμου. Τὸ ἐναντίον μόνον
σκοπῶν· ἀλλ' ὥσπερ καὶ νῦν πρὸς τὴν ἀρχὴν ὅπως θαυμασθῶμεν, ἀπὸ τῆς
ἱπποτροφίας· διὰ δὲ πολλῶν ἀλλήλων καὶ ὠφελήσει τὴν ἀρχὴν μηδὲ τούτω
ἐν πράξει ἐπὶ τῶν νῦν αἰώνων. εἰ δὲ ὑπὲρ ἡμῶν τὰ κρείττω νομίζει τὰ τοιαῦτα
οὕτως· τὰ μὲν ἀδικοῦσι ἀδικεῖ· τὰ δὲ διὰ τὰ ἀναγκαῖα· καὶ τὸ πρᾶγμα μὴ ἐπιμαι-
καὶ μὴ οἷον νικῶντες φοβουλεύσασθαι, καὶ ὅταν μὲν μάχεσθαι δέῃ, οἷα ἔσω ὁρῶντες
ἐνθάδε ὥσπερ αὐτῷ ἀνδρί παρακελεύοντες καὶ θημηθῶσι· φοβοῦμεν καὶ τοῖς πρεσβύταις
ἀλλ' οἱ παρακελεύομεν μὴ καταισχυνθῶμεν τῷ παρακαλοῦντι. Τῶν δὲ ὅπως καὶ δέξαι
ἀλλὰ μὴ ψηφίζηται πολέμου μαλακῶς αἰτεῖν. μηδὲ παρ' αὐτοῖς πάθῃ· διὸ ἐσχάτως
τῶν ἄλλων γνῶμεν ὅτι ἐπιθυμεῖ μὲν ἀναλαβεῖν καὶ κατορθοῦνται· πρέπει δὲ πλείστου ἀλλ'
περὶ τῶν πάλαι δεδομένων διὰ τῶν κινδύνων ἀναρχίας ποιῆσαι ἀλλὰ τοῦ χαρίζεσθαι,
καὶ ψηφίζεσθαι. τοιοῦτοι γὰρ εἰσὶν ἀεὶ τὰς ὀργὰς χρωμένοις πρὸς ἐκεῖνο
οὐ μὴν πόλεις ταῦτα εἰωθεν ὁμοῦ παραμυθεῖσθαι τῆς πόλεως ἐμφέρεσθαι. Τοῖς δὲ ἐλευθέροις
ἰδίαι ὑπὸ τῶν ἐπιδόντων Ἀθηναίων· καὶ ἐκεῖνων τὰ προσόδια μόνων ἴδιος τῶν τῶν πολεμίων·
μηδὲ ἀσφαλῶς αὐτῶν καταλύσασθαι καὶ τὸ λοιπὸν ἐν συμμάχοις μὴ ποιήσασθαι ὡς παραδοθέντα·
ὅσον κακῶς μὲν πράξασι ἀναμιμνῄσκειν· ὠφελεῖν δὲ αὐτοὺς διὰ τὴν πατρίδα, οὐ τὰ ἐκείνων.
Καὶ σὺ ὦ πρεσβύτα ταῦτα ἐπὶ τοῖς ἐλεύθεροι πρέπει, μὴ δικάσαι τὰ τοιαῦτα. καὶ βούλει
γενέσθαι πολλῷ ἀγαθὸν ἐπὶ ψηφίζεσθαι· καὶ νῦν ὡς μὲν προσήκει Ἀθηναίοις. νομί-
ζει θορυβοῦ γὰρ ψηφίζειν τοὺς λόγους τοῖς νόμοις, μηδὲ τοσοῦτον δὲ τῆς πατρίδος
τῶν δὲ πολλῶν βουλευομένων, ἵνα μὴ ἀδικῶσι. Καὶ τὸ κακῶς ἄρξαι τοῦτο ὡς ἐκ τῶν
περὶ ὠφελησάντων πλεῖστα· ἢ ἔσχον μὲν δὲ ἐλέγχειν; οὐ μὴν τοιαῦτα τὰ ἐκεῖ.
δι' Ἀθηναίων πρότερον, οἱ μὲν πλεῖστοι στρατευόμενοι· καὶ τὰ ψηφίσματα μηκύνειν.

οἱ δέ τινες καὶ ἀντέλεγον· ἐνῆγε δὲ προθυμότατα τὴν στρατείαν Ἀλκιβιάδης ὁ Κλεινίου,
βουλόμενος τῷ τε Νικίᾳ ἐναντιοῦσθαι, ὢν καὶ ἐς τἆλλα διάφορος τὰ πολιτικὰ καὶ ὅτι
αὐτοῦ διαβόλως ἐμνήσθη, καὶ μάλιστα στρατηγῆσαί τε ἐπιθυμῶν καὶ ἐλπίζων Σικελίαν τε
δι' αὐτοῦ καὶ Καρχηδόνα λήψεσθαι καὶ τὰ ἴδια ἅμα εὐτυχήσας χρήμασί τε καὶ δόξῃ ὠ-
φελήσειν. ὢν γὰρ ἐν ἀξιώματι ὑπὸ τῶν ἀστῶν, ταῖς ἐπιθυμίαις μείζοσιν ἢ κατὰ τὴν ὑπάρχου-
σαν οὐσίαν ἐχρῆτο ἔς τε τὰς ἱπποτροφίας καὶ τὰς ἄλλας δαπάνας· ὅπερ καὶ καθεῖλεν ὕστερον
τὴν τῶν Ἀθηναίων πόλιν οὐχ ἥκιστα. φοβηθέντες γὰρ αὐτοῦ οἱ πολλοὶ τὸ μέγεθος τῆς τε
κατὰ τὸ ἑαυτοῦ σῶμα παρανομίας ἐς τὴν δίαιταν καὶ τῆς διανοίας ὧν καθ' ἓν ἕκαστον ἐν
ὅτῳ γίγνοιτο ἔπρασσεν, ὡς τυραννίδος ἐπιθυμοῦντι, πολέμιοι καθέστασαν· καὶ
δημοσίᾳ κράτιστα διαθέντι τὰ τοῦ πολέμου, ἰδίᾳ ἕκαστοι τοῖς ἐπιτηδεύμασιν αὐτοῦ
ἀχθεσθέντες καὶ ἄλλοις ἐπιτρέψαντες, οὐ διὰ μακροῦ ἔσφηλαν τὴν πόλιν. παρελθὼν
δ' αὐτὸς τοῖς Ἀθηναίοις, παρῄνει τοιάδε· Καὶ προσήκει μοι μᾶλλον ἑτέρων, ὦ Ἀθηναῖοι, δημηγορία Ἀλκιβιάδου·
ἄρχειν· ἀνάγκη γὰρ ἐντεῦθεν ἄρξασθαι, ἐπειδή μου Νικίας καθήψατο· καὶ ἄξιος ἅμα νο-
μίζω εἶναι. ὧν γὰρ πέρι ἐπιβόητός εἰμι, τοῖς μὲν προγόνοις μου καὶ ἐμοὶ δόξαν φέρει
ταῦτα, τῇ δὲ πατρίδι καὶ ὠφέλειαν. οἱ γὰρ Ἕλληνες καὶ ὑπὲρ δύναμιν μείζω ἡμῶν
τὴν πόλιν ἐνόμισαν τῷ ἐμῷ διαπρεπεῖ τῆς Ὀλυμπίαζε θεωρίας, πρότερον ἐλπίζοντες
αὐτὴν καταπεπολεμῆσθαι· διότι ἅρματα μὲν ἑπτὰ καθῆκα, ὅσα οὐδείς πω ἰδιώτης πρό-
τερον, ἐνίκησα δὲ καὶ δεύτερος καὶ τέταρτος ἐγενόμην, καὶ τἆλλα ἀξίως τῆς νίκης παρεσκευ-
ασάμην. νόμῳ μὲν γὰρ τιμὴ τὰ τοιαῦτα, ἐκ δὲ τοῦ δρωμένου καὶ δύναμις ἅμα ὑπονο-
εῖται. καὶ ὅσα αὖ ἐν τῇ πόλει χορηγίαις ἢ ἄλλῳ τῳ λαμπρύνομαι, τοῖς μὲν ἀστοῖς φθονεῖ-
ται φύσει, πρὸς δὲ τοὺς ξένους καὶ αὕτη ἰσχὺς φαίνεται. καὶ οὐκ ἄχρηστος ἥδ' ἡ ἄνοια,
ὃς ἂν τοῖς ἰδίοις τέλεσι μὴ ἑαυτὸν μόνον, ἀλλὰ καὶ τὴν πόλιν ὠφελῇ. οὐδέ γε ἄδικον ἐφ'
ἑαυτῷ μέγα φρονοῦντα μὴ ἴσον εἶναι, ἐπεὶ καὶ ὁ κακῶς πράσσων πρὸς οὐδένα τῆς ξυμ-
φορᾶς ἰσομοιρεῖ. ἀλλ' ὥσπερ δυστυχοῦντες οὐ προσαγορευόμεθα, ἐν τῷ ὁμοίῳ τις
ἀνεχέσθω καὶ ὑπὸ τῶν εὐπραγούντων ὑπερφρονούμενος, ἢ τὰ ἴσα νέμων τὰ ὁμοῖα ἀνταξι-
ούτω. οἶδα δὲ τοὺς τοιούτους, καὶ ὅσοι ἔν τινος λαμπρότητι προέσχον, ἐν μὲν τῷ κατ' αὐτοὺς
βίῳ λυπηροὺς ὄντας, τοῖς ὁμοίοις μὲν μάλιστα, ἔπειτα δὲ καὶ τοῖς ἄλλοις ξυνόντας,
τῶν δὲ ἔπειτα ἀνθρώπων προσποίησίν τε ξυγγενείας τισὶ καὶ μὴ οὖσαν καταλιπόντας,
καὶ ἧς ἂν ὦσι πατρίδος, ταύτῃ αὔχησιν ὡς οὐ περὶ ἀλλοτρίων οὐδ' ἁμαρτόντων, ἀλλ' ὡς

περὶ σφετέρων καὶ κοινῇ προσελάσαντες· ὥσπερ [illegible] καὶ διὰ ταῦτα τὰ [illegible] ἐπὶ [illegible]

δαιμόνια [illegible] περὶ τῆς αὑτοῦ χώρας μάχεσθαι [illegible] πλεονεκτεῖν [illegible] τὰ δικαιώματα [illegible]

ἀθρόως [illegible] ὑμῖν καὶ νῦν δηώσου καὶ διὰ πάντων, Λακεδαιμονίων [illegible] Κορινθίοις [illegible]

μὲν, περὶ Ἴωνας [illegible] ἀγωνίσασθαι· ἐξ οὗ καὶ [illegible] νομίζετε μάχην, οὐδέ [illegible]

θαρροῦσι· καὶ ταύτην [illegible] καὶ αὐτοὶ [illegible] δοκοῦσιν [illegible] πλεονεκτῶν

[illegible] δυνάμεως λόγοις [illegible] πολεμικῶς. καὶ ὁρμὴν [illegible] καὶ

[illegible] φόβῳ [illegible] ἀλλ' ὥσπερ [illegible] καὶ ὅσοι [illegible]

[illegible] τὰς [illegible] σωφρόνων. καὶ τοὺς [illegible]

μὲν [illegible] γνώσεται. ὡς [illegible] ὄχλοις [illegible]

λυμανθροποιοὶ αἱ πόλεις [illegible] καὶ [illegible] πολιτῶν [illegible]

[illegible] δῆμος. καὶ οὐ διὰ [illegible] ὡς [illegible] οὔτε [illegible] πολλοῖς [illegible]

οὔτε τὰ [illegible] χώρα, νομίμοις καὶ ἀσκήσεσι [illegible]

[illegible] χρηστῶν [illegible]

καὶ οὐκ [illegible] τοιοῦτον ὅμιλον, οὔτε λέγουσι [illegible] ἀκεραίας. οὔτε [illegible] κοινῶς

[illegible] ταχὺ [illegible] προσεχωροῦμεν. ἀλλ' ὥσπερ καὶ

[illegible] ὡς [illegible] καὶ νῦν, οὐδὲ [illegible] οὔτε [illegible]

[illegible] οὔτε [illegible] ἐφθόνησαν [illegible] αὐτοῖς

[illegible] ἀλλὰ [illegible] αὐτοῖς [illegible] μόλις [illegible]

[illegible] ταῦτα [illegible] τοιαῦτα καὶ [illegible]

[illegible] βαρβάροις [illegible] πολλοῖς [illegible] οἱ οὐρανοῦ [illegible] αὐτοῖς.

καὶ τὰ [illegible] οὐκ [illegible] ὀρθῶς βουλεύεσθαι. [illegible] τοῖς

αὐτοῖς τούτοις. [illegible] φασὶ πολεμεῖν [illegible]

τὸν [illegible] ἔχοντας [illegible] ἀρχὴν [illegible] τοὺς [illegible]

ἰσχύοντας. καὶ [illegible]

[illegible] πλείους [illegible]

οὐ καὶ [illegible] πλέον [illegible]

ἀλλ' [illegible] αὐτοῖς [illegible] τοῖς [illegible]

βοηθοῖμεν. οἷς [illegible] καὶ [illegible] τίθεσθαι [illegible]

οὐδὲ [illegible] οὔτε [illegible] βοηθοὶ [illegible] αὐτοῖς. ἀλλ' [illegible]

ἐχθροῖς ἡμῶν λυπηροὶ ὄντες, δυσχερῶς κωλύουσιν αὐτοὺς ἐπὶ τῆς τῶν ἀρχῶν οὕτως
ἐπιτιθέμενα· καὶ ἡμεῖς, καὶ ὁ βασιλεὺς ἄλλοι πρᾶξαι· πάντα γινόμενα προσθήσομεν τοῖς ἀλλοβαρ-
βάροις, ἢ ἑλληνικοῖς ἐπικουρίαις· ἀλλ' ὅσοι χάλυβοι πάντες, ἢ φιλοχρηστοὶ ξένοις
χρηστῶν βοηθῶν· βραχὺ δ' ἂν τι προσκτησώμεθα αὐτοὶ περὶ αὐτῶν ἂν τούτων μᾶλλον ἢ δεινοί.
τὸ γὰρ προὔχοντας ὁμολογῶ ἐποιοῦντο τῆς εἰρήνης, ἀλλὰ καὶ μάλ' ὅπως ἐπ' αὐτοῖς προσήκει ταλαι-
πωρῶν· καὶ οὐκ ἔστιν ἡμῖν τῷ μεῖζον εἰς τὸ συμβουλεύμασι ἀρχῆς· ἀλλὰ διὰ ταῦτα δὴ τῶν
συντῶδε καθισταμένοις τοῖς ἐπὶ βουλαῖς· τοιοῦτοι καὶ αὐτοῖς· διὰ τὸ ἀρχηγὸν [illegible]
τῶν αὐτοῖς κινδύνων εἰσί· ἡμεῖς αὐτοί, ἀλλ' ἀρχοῖς· καὶ οὐκ ἂν τοῦ αὐτοῦ ἐπισκέπτεσθαι
ἡμῖν τοῖς ἄλλοις τόποις· ἀλλὰ καὶ τὰ ἐπὶ τῇ [illegible], τὸ μοι μηχανήσασθαι· λοιπὸν
συμβαίνει τὰ δὴ μᾶλλον αὐξηθῆναι ἐπὶ [illegible] ποιῶμεν [illegible], ἵνα [illegible]
[illegible] τῆς στρατιᾶς τὸ φόρημα· ἀδόκιμον [illegible] προδιδόντες [illegible],
καὶ ἐπὶ [illegible]· καὶ ἅμα [illegible] προσγενομένης [illegible]
ἀρχομένης, ἢ [illegible] μάλιστα [illegible]· ἐν ᾧ καὶ αὐτοὶ καὶ οἱ [illegible] σύμμαχοι [illegible]
[illegible]· τὸ δὲ ἀσφαλὲς καὶ μόνον [illegible] προσχωρεῖ· καὶ [illegible] προέχουσιν.
αὐτοκράτορα [illegible] καὶ [illegible] [illegible]· καὶ μὴ [illegible]
λόγον ἀπαρασκεύαστοι καὶ [illegible] τοῖς [illegible] τοῖς [illegible] ἀποστρέψεται;
[illegible], ὡς [illegible] καὶ οἱ [illegible], ἅμα γὰρ [illegible] βουλεύονται [illegible]
[illegible]· καὶ νῦν [illegible] προσάγεσθαι [illegible]· καὶ νομίζεται
[illegible] καὶ γῆρας [illegible], [illegible] δυνάμεως· ὅμου δὲ τὸ [illegible] καὶ τὸ [illegible]
καὶ τὸ [illegible] ἀκριβὲς [illegible], μάλιστα [illegible]· καὶ [illegible]
[illegible] αὐτῶν περὶ αὐτῶν, ὥσπερ [illegible]· καὶ [illegible] συνίησιν
[illegible]· ἀγωνιζόμενοι δὲ [illegible], προσλήψεσθαι [illegible]· καὶ [illegible]
οὐ λόγῳ· ἀλλ' ἔργῳ μᾶλλον [illegible]· [illegible] ἀπαρασκεύαστον
τάχιστα [illegible] δοκεῖ, [illegible], [illegible] φθαρῆναι· καὶ [illegible],
[illegible] τούτοις οἱ [illegible] αὐτοῖς προστιθέασι καὶ [illegible] καὶ χεῖρα [illegible]
[illegible] διαφόρως πολὺ [illegible]· τοιαῦτα [illegible]· οἱ δὲ [illegible]
[illegible], ἐκείνου [illegible] καὶ [illegible]· καὶ [illegible] φυγάδων· οἱ [illegible]
[illegible] καὶ [illegible] ὁρκίων [illegible]· [illegible] σφίσι· πολλῷ μᾶλλον,
[illegible] στρατιᾶς· καὶ [illegible] ὁ [illegible] χρόνου

ἀρμηνίων·

ἐπὶ ἀποβάντα· παρασκευὴν δὲ πάνθ' ἃ πολλὴν ἐπιτάξας, τοὺς χώραν καθεστῶτας αὐτοῖς·
παρελθὼν αὐτοῖς αὖθις ἔλεγε τοιάδε. ἐπεὶ δὲ πάντως ὁ ἐν Ἀρμενίᾳ στρατὸς ἁλῶναι,
ὡρμημένος στρατεύειν, καὶ ἐκεῖνοι μὲν ταῦτα ὡς ἐβούλοντο· ἐπὶ δὲ τὰ πρότερα ἀγνώστ-
οις μὲν. ἐν τῷ τῆς πόλεως ἐστὶ ἀκηκόασι ἀναλώσαντες μαχομένοι μετ' αὐτοῦ Γαΐου. καὶ οὐ γὰρ
ἦν αὐτῷ ἀλλ' ἔτι· αὐτοὶ δὲ ὁμοίως κατεβάλοντο. ἐς αὐτὴν βίᾳ τὴν δούλην ἀπομηκύνοντες
καὶ ἐς τὰ στρατόπεδα χωροῦσιν. οὐ γὰρ ἦν τῶν ἀρχαίων τῶν ἡμετέρων καὶ τῶν ὄντων τῷ πλήθει προσδοκω-
μένων. τὸ τοῦ πλήθους ὡς ἐν μιᾷ ἀνέβη πολλοὺς τοὺς ἐλπίδας. πλὴν γὰρ ἀνάκουοι καὶ κα-
τανικῶσι καὶ ἐπὶ ζώνην μὲν καὶ τὰ ὅλα λυσιτελεῖ μὲν ἐκ τῶν προσιόντων ἀλλ' αἰδοῖς ἔπαι-
νοι καὶ περισκοποῦντες τοῖς παισὶ ὁμοίοις πρότερον, μάλιστα τὴν ἡμετέραν δύναμιν, καὶ οὐχ ἥκιστα
ἐπὶ τὰς μάχας πλείονες ὀλίγοις καὶ οὐ ῥᾳδίως· πολλοὶ μὲν γὰρ ὁ πόλεμος, ἐν
καὶ τοῖς ὅλοις. καὶ ἀπονοίᾳ. πολλοὶ δὲ ἐμπείρως καὶ ὁ χρόνος ὁ πληρώσας αὐτοὺς χρή-
ματα τε χρυσὸν τὰ μὲν, τὰ δὲ, καὶ ἐν τοῖς ἱεροῖς ἐπιδεικνυμένοις. σύμπαντας δὲ
σοὶ δὲ καὶ ἀπὸ βαρβάρων ἀπαρχὰς φέρεται. ὡς δὲ μάλιστα ἡμῶν περι-
χουσιν, ἐπὶ τε πολλοὺς κεκτῆσθαι. καὶ σίτῳ οἴκοι καὶ οὐκ ἐπ' αὐτῷ χρώμεν-
ος τῶν τοιούτων δυνάμεων, οὐ ναυτικὸν καὶ φανερὰν στρατιὰν μέχρι ζῆν. ἀλλὰ καὶ τοὺς
τὸ λέγειν πλείονι. ἃ περὶ βουλόμενος ἄξιον τῶν διανοίας δρᾶν, καὶ μὴ ὑπὸ τοῖς ἐπιτηδευ-
ομένοις ἀρετῆς τῆς μάχης. ἀλλ' ὡς ἔτι καὶ ἐξιοῦσιν αἱ πόλεις φοβηθεῖσαι καὶ μὴν ἂν
τῇ προσαγωγῇ ἡμᾶς ὑφ' ἑαυτοῖς γενομένους ἀεὶ ἐξετάσαι ὡς ἀμυνούμενοι ἐπιτηδ.
αἰσχρὸν διὰ βίας αὐτῶν ἀποθέσθαι, ἢ πρότερον ἐπιμελεῖσθαι περιποιεῖσθαι, τὸ πρῶτον ἀσπιδ-
ουλεύσαντες. αὐτὸς γὰρ διὰ τὸ ἀσφαλῶς ἀξιοῦσιν ἐπιβαίνειν. γνῶναι, ὅτι πολὺ τὸ
ἀπὸ τῶν ἡμετέρων αὐτῶν μαχομένους πλῆθος. καὶ οὐκ ἂν τοὺς ὁμοίους στρατευσαμένους
οὐκ ἦν τοῖς τότε ὑπηκόοις, ἐς συμμαχίαν ἐλθεῖν, τοῖς πᾶσι. ὁ γὰρ ῥᾳδίως αἰσχύνη
ἐκ τῶν φίλων προσαγαγεῖν. ἀλλ' ἀκούσαντες γὰρ πάντες ἀπ' αὐτῶν τοσούτους. ἐς κοινὸν ὠφέλη-
σαι δὲ τοιαῦτα ἐπιχειρεῖν ἀπεῖχον ῥᾳδίως. ἃ πάντας τοὺς πολεμίους μὲν
δοκεῖ χρῆναι παθεῖν, καὶ ὑμῶν αὐτῶν καὶ ὧν ἐς συμμαχίαν ὑπηκόων, καὶ τῶν
τῶν ἐκπολεμοῦντων ἐνδοξοτάτων· ἡ πάλαι. ἡ μία σῶν προσθέσθαι ἄρα. καὶ τὸ
ἐς τοὺς πολεμίους καὶ σφενδονήτας, ὅτε πρὸς τὸ ἐλαύνειν ἱππικὸν ἀντέχουσι.
μαχόμενοι καὶ πολὺ περιέσονται. ἵνα καὶ τὰ ἐπὶ τοῖς διαφέρουσι κομίζονται. τοῦ δὲ
καὶ αὐτὸς ἐπὶ τοῦ στόλου παρόντος καὶ προθυμίας ἀρίστας· ἂν καὶ σὺ τοιούτοις

ἐν τῷ πολέμῳ περιττὸς ἦν ὁ στρατιώτης ἀλλ' ἀσθενικὸς μᾶλλον ἢ μεμίασται. ἵνα καὶ τοῦ ὑπὸ ἀτόπου
ἀπολαμβάνων ὁμιλεῖν, οὐχ ἧττον πρᾶγμα τῶν ἄλλων. πολλῶν γοῦν ζητούντων παρὰ
ὑπὸ τῶν ὑποδέξασθαι. ταῦτα ἀλλὰ ὁ θεὸς δεινότατος ... τολμᾶσθαι, καὶ μὴ
ἐπὶ τοῖς ἐπιγινομένοις. μάλιστα δὲ χειμῶνα αὐτὸς ἀσθενής ... τὰ δὲ περὶ τὴν
σωματικὴν ἀλκὴν τοῖς μὲν νομίζεται καὶ λόγων ἀλλὰ μάλιστα τοῖς εἰρημένοις. καὶ γὰρ
αὐτοὶ ἐν ἀπορίαις εὐθέως, καὶ ἄλλοι τὸ πλεῖον μετὰ θρασύτητος πλείονα πρὸς τὸ
μάχιμον αὐτῶν τὸ ὁπλιτικόν. ἀλλ' ἀεὶ καὶ ὑπερβάλλοντες τοῖς πᾶσι. μόλις
οὕτως οἱ τεθραμμένοι, τοῖς μὲν, καὶ περὶ τὰ δεινὰ καὶ διασώζειν. πρὸς τὰ νομίζεσθαι χρὴ
ζῆν ἅμα φίλοις καὶ πολεμίοις οἰκείους τὰς ἀρετάς. οὐ περὶ τὴν παροῦσαν ἡμέραν ἀλλὰ
κατὰ σχολήν, ἐν ᾧ καὶ τοῦ βίου. ἡ δ' ὀλίγον ἀσφαλῶν, πάντα πολεμίων ἐστίν.
ὅθεν φοβούμενοι καὶ ἀδεῶς πολλάκις ἢ μὴ διαβουλεύσασθαι. ἰδίᾳ δὲ
πολλῶν ἀτυχούντων, χαλεπὸν δὲ αὐτοὺς ὄντας. ὅτι ἐλάχιστα τῇ τύχῃ παραδοῦναι
βουλόμενοι ἐκ πάντων. θρασύτης δὲ ἀπὸ ζωῆς ἡ μετὰ ἀσφαλείας ἐν πολλοῖς. ταῦτα
γάρ, τῇ τέχνῃ πάντων πολεμικῶν ... καὶ ἡ μὲν τοιαύτη τολμηρῶς
σωτήρια. ἃ δὲ τῶν ἄλλων δοκεῖ, περὶ ἐμὲ αὐτὰ τῶν ἀρχῶν. ὁ μὲν νικῶν τοιοῦτος
ἐστί. νομίζων τοὺς ἀγωνιστὰς τῶν πλείστων πραγμάτων, ἡ ἀπορία, ἢ ἀγαθὰ
εἰκότως τοσαῦτα ἔχων, μάλιστα οὕτως ἀσφαλῶς ἂν πλεύσειν. οἱ δὲ τοῖς μὲν ἐπὶ
θυμοῦ τοῦ πλοῦ, οὐ κατηγορούμενοι ὑπὸ τοῦ ὄχλου δι' ὃ τῆς θρασύτητος.
πολλοὶ δὲ μᾶλλον ὥρμηντο. καὶ τοῦ ναυτικοῦ πολλοὶ ἐνίκησαν. ὅτι γὰρ παραινέσαι
ἄρχει, καὶ ἀσφαλέστερον μὲν δέ, καὶ πολλάκις συνάξαι. καὶ ἔρως ἐν ὄψει τοῦ πάθους
ὁμοίως πλεύσειν. τοῖς μὲν γὰρ πρεσβυτέροις, ὡς καταστρατηγοῦσιν ἐφεύγον
οὐ δι' ἄλλων σφαγιάζονται τῶν ἀθηναίων. τοῖς δὲ ἐν τῷ νικᾶν, τὸ τοῦ αὐτοῦ
ὁ δ' ὅμως καὶ φέρειν καὶ βέλτιστον δέ σοι τοὺς σωθήσεσθαι. ὁ δὲ παλαιὸς ὁ μὲν
Καλλικρατίδας. ἐν τῷ τόπου τῆς Ἀργινούσης, καὶ προσκυνήσασθαι διὰ ταῦτα,
ὁ δ' αὖ διομολογήσας ὑπεῖξεν. ὥστε διὰ τὸ ἀεὶ πλεονεκτεῖν ὑποθέμενος,
ἀπορίᾳ καὶ μικρότερος, ὃν διὰ τὸ μὴ ἀλλὰ χειροτονεῖν καὶ μόνος δόξας ἂν τῇ
πόλει, ἢ οὐχ ἕνα ἦν. καὶ τὰ λοιπὰ περὶ τῶν ἀθηναίων. καὶ παρακαλεῖ
τοὺς νικῶντας ἐκ τῆς χειρὸς προφασίζεσθαι. οὐδὲ δι' ἀνάγκην. ἀλλ' εἰ καὶ καταπλεῖν
ἀναλέγειν. καὶ τὸ αὐτὸ θρασύτητι ἀθηναῖοι ἐψηφίσαντο. ὁ δὲ ἀκούων ἐπί.

ὅτι καὶ μηδὲν ἐνδεῶς ἐχρῆτο καὶ ἀδίκως μᾶλλον βουλεύσοιτο. ὁ γὰρ μέλλοντι καὶ λέγοντι
αὐτῷ ζητήρια τῶν συνηγορούντων καὶ τῶν πλουσίων ἀθηναίων. ἀλλ᾽ ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι ἐκεῖνα
ὅπη τὰ τοιαῦτα, ὅτε καὶ αὐτῶν δοκοῦσι. καὶ ἄλλως τῇ ἐκείνων γνώμῃ μετὰ πολλῶν πίστεως
εἰσὶν ὅ πολῖται δὲ τοῖς ἔξω πᾶσιν ἀθηναῖοι ἀθηναῖοι καὶ τὰ ἐκείνων γνώμης, πολλοὶ τοιοῦτοι
χιλίων, οὐκ ἐάσουσιν. ὧν δὲ τὰ ζῶντα, καὶ πλεῖστοι. τῶν δὲ ἄλλων πρὸς αὐτῶν
ὥσπερ καταλέξω καὶ τὸ κοινὸν τῶν αὐτοῦ. καὶ κηρύξαι καὶ σπένδοντες τῶν. καὶ ἐπὶ τὸ πολέμου
πρώτως δοκιμασθῆναι τοῖς μαχομένοις ἄλλην. ἀκούσαντες δὲ οἱ ἀθηναῖοι, ἐψηφί-
σαντο εἶναι αὐτοκράτορα εἶναι. καὶ περὶ στρατιᾶς πλήθους. καὶ περὶ τῶν πολιτῶν
πολεμίων τοῖς στρατηγοῖς πρᾶξαι, ἢ ὧν αὐτοῖς δοκεῖ ἄριστα εἶναι ἀθηναίοις. ἐπὶ μὲν τα-
ταῦτα, ἐπὶ θρασύβουλον ἐγένετο. καὶ ἐκεῖ τοῖς συμμάχοις ἐκ πολεμίων. καὶ αὐτὸς καὶ
ταλαιπωρίας ἐποιοῦντο ἀρετῆς ἀλλ᾽ ἡ πόλις ἔβαλεν ἀπὸ τῆς νίκης. καὶ
τοὺς συμμάχους πολεμίων ἐστιν ἐλπὶς πλήθους ἐπιγεγενημένην. καὶ ὁ χρημάτων ἀθροι-
σθέντων ἐκεῖσε. ὡς τὸ ἱερὸν πάντα ἐπορίζετο. καὶ οἱ μὲν ἐν θρασυβούλῳ
ἐν δὲ τοῦτῳ ὁ θεράπων ἐκέλευσεν πάντα ἀθηναίων. οἱ δὲ κατὰ τὴν ἐπιχώριον
ὑπεραλγῶν ἐργασίας πολλοὶ καὶ ἐν ἰδίοις προθύροις. καὶ ξύλοις μετὰ νικητ-
οἱ πολῖται ἐπὶ κόπτοντες προσέσθαι. καὶ τοὺς δεξαμένους, δαδούχους ἅμα
μαγάλοις μέτροις δημοσίᾳ ὄντοι τὰ ἐξῆς τούτων. καὶ προσέτι ἐψηφίσαντο.
καὶ αἴτιοι ἀλλ᾽ ὅτι οἱ δὲ ἀσεβήματος γεγενημένων μετὰ δίκης τὸ βουλόμενον. καὶ
ἄστεως καὶ ἔξω. καὶ δούλων. καὶ τὸ πρᾶγμα μειζόνως ἐλάμβανον. τοῦτο γὰρ ἐκ τοῦ
οἰωνοὺς ἀδόκητον. καὶ ἐπὶ ἐξωμοσίᾳ ἀρέσκοντα τῶν πραγμάτων. καὶ δήμου
κατάλυσιν γεγενημένην. μετὰ τῆς ἀπόμνησικακίας τῶν, καὶ ἀκολουθῶν.
περὶ μὲν τῶν δημοτῶν. ἄλλων δὲ ἐγκλημάτων περὶ τοῦ πάντων προτέρων ὑπομνη-
μάτων καὶ ἀπὸ τῶν τότε γεγενημένων. καὶ τὰ μυστήρια ἅμα. ὡς ἐποίησαν οἱ
καὶ σφύρας τῶν καὶ τὸ ἀλκιβιάδου ἐπιλαβόντες. καὶ αὐτὰ ὑπολαμβάνοντες
οἱ μάλιστα τῷ ἀλκιβιάδῃ ἀχθόμενοι. ἐπιθυμοῦν τοῖς ἀφιέναι αὐτοῖς τοῦ δήμου βοῶν-
τες ἀσεβείας, καὶ νομίζοντες αὐτὸν ἐξελεῖν, πρώτοις αὐτῶν, ἐμποδίζοντες
προσελθεῖν, καὶ τὰ τῆς μυστικῆς, καὶ τῶν ἐς μὲν περὶ κοινὰ γενόμενα.
ἐβόων ὡς ἐπὶ δήμῳ καὶ τῶν τὰ τῆς μυστικῆς, καὶ ἐκείνων ... τεκμήρι-
καὶ οὐδέ γ᾽ ἂν αὐτῶν, ὅτι ἐποίουν ... ἐπράχθη. ἐπιλέγοντες τεκμήρι-
τῶν ἀληθῶν αὐτοῦ ... ἐπιτηδεύματα οὐ δημοτικῶν παρανομιῶν. ὅ δὲ ... πρότερον

προσέταξε μὲν ... αὐτοῖς ... καὶ ... καὶ ... πρὶν ἐκπλεῦσαι ... κρίνεσθαι ...
... ἀργασμένου ... Θρασύβουλος ... ἐς τὸ Σίγειον ... καὶ ... ἄρτια
... διέπλευσαν ... ἀρχὴν ... καὶ ... αὐτοῦ διαβολὴν
ἀποδέχεσθαι ... καὶ ὁ ... ἐφορᾶν ... τοιαῦτ
αὐτῷ ... περὶ ... αὐτοῦ ... οἱ δὲ Χῖοι διὰ τοῦτο
τότε ... μὲν ... διαγωνίζεσθαι ... μὲν ... θεραπ...
ὅτι ... οἱ ... κινδυνεύειν ... καὶ ... τιμωρ... καὶ ...
... ἄλλοις ... οἱ ... μᾶλλον ... καὶ μὲν ...
... ἐλθόντες δὲ ... ἐν ἡμέραις ... βουλόμενοι ... διαβολ...
... αὐτοῦ ἀπόντος ... αὐτῶν
... καὶ ... ταῦτα ... μισοῦντες ...
... καὶ ... καὶ ...
... καὶ τοῖς πλείοσι ... καὶ ... παρασκευάζειν ...
... ἀθρόοις ... ναυμαχίᾳ ... Τισσαφέρνην διαβάλλοντες ...
βαλοῦσι ... αὐτοὶ δὲ ... καὶ ... ναυμαχεῖν ... καὶ τὸν ... καταβάντα
... ἐν ἡμέρᾳ ... Τισσαφέρνους ... ἀναγκαζόμενοι ...
... καὶ ... ὡς ... καὶ ... οἱ μὲν ...
τοὺς ... αὐτῶν ... οἱ μέν ... οἱ δὲ ...
οἱ δὲ ... καὶ ... καὶ ... ὡς ...
... Τισσαφέρνης ... ἐπὶ τῶν ... ἀπεκτείνοντο.
Καὶ ἐν ... καὶ ... αὐτοὺς ... ἀπολι... μᾶλλον
αὐτοὺς ... ἐψηφίζοντο ... ὅμως δὲ ... φρουρῶν ...
τὸ πλῆθος ... οἱ δὲ ... καὶ ὁ ἄλλος ὄχλος ...
... ὡς ... καὶ ... Θρασύβουλος ... αὐτὴ ...
... ἐκ
... πολυτελεστάτη ... καὶ ...
τῶν ... χιλίων ... ἀριθμὸν ... καὶ ... καὶ ...
... καὶ ... οὐκ ...
... χίλιοι ... αὐτῶν ... καὶ τριακόσιοι ... καὶ ...
... Καὶ Λεσβίων καὶ Χίων ... καὶ ...

πλοῦ. ἀλλὰ ἐπί τε βραχεῖ τῷ πλῷ ὡρμήθησαν καὶ παρασκευῇ φαύλῃ· οὗτος δὲ ὁ στόλος
ὡς χρόνιός τε ἐσόμενος καὶ κατ' ἀμφότερα οὗ ἂν δέῃ καὶ ναυσὶ καὶ πεζῷ ἅμα ἐξαρτυθείς,
τὸ μὲν ναυτικὸν μεγάλαις δαπάναις τῶν τε τριηράρχων καὶ τῆς πόλεως ἐκπονηθέν, τοῦ μὲν δη-
μοσίου δραχμὴν τῆς ἡμέρας τῷ ναύτῃ ἑκάστῳ διδόντος καὶ ναῦς παρασχόντος κενὰς ἑξή-
κοντα μὲν ταχείας, τεσσαράκοντα δὲ ὁπλιταγωγοὺς καὶ ὑπηρεσίας ταύταις τὰς κρατίσ-
τας, τῶν τε τριηράρχων ἐπιφοράς τε πρὸς τῷ ἐκ δημοσίου μισθῷ διδόντων τοῖς θρανίταις
τῶν ναυτῶν καὶ ταῖς ὑπηρεσίαις καὶ τἆλλα σημείοις καὶ κατασκευαῖς πολυτελέσι χρη-
σαμένων, καὶ ἐς τὰ μακρότατα προθυμηθέντος ἑνὸς ἑκάστου ὅπως αὐτῷ τινι εὐπρεπείᾳ
τε ἡ ναῦς μάλιστα προέξει καὶ τῷ ταχυναυτεῖν· τὸ δὲ πεζὸν καταλόγοις τε χρηστοῖς
ἐκκριθὲν καὶ ὅπλων καὶ τῶν περὶ τὸ σῶμα σκευῶν μεγάλῃ σπουδῇ πρὸς ἑαυτοὺς γρ. πρὸς ἀλλήλους
ἁμιλληθέν. ξυνέβη δὲ πρός τε σφᾶς αὐτοὺς ἅμα ἔριν γενέσθαι, ᾧ τις ἕκαστος προσε-
τάχθη, καὶ ἐς τοὺς ἄλλους Ἕλληνας ἐπίδειξιν μᾶλλον εἰκασθῆναι τῆς δυνάμεως
καὶ ἐξουσίας ἢ ἐπὶ πολεμίους παρασκευήν. εἰ γάρ τις ἐλογίσατο τήν τε τῆς πόλεως ἀνά-
λωσιν δημοσίαν καὶ τῶν στρατευομένων τὴν ἰδίαν, τῆς μὲν πόλεως ὅσα τε ἤδη προετετελέκει
καὶ ἃ ἔχοντας τοὺς στρατηγοὺς ἀπέστελλε, τῶν δὲ ἰδιωτῶν ἅ τε περὶ τὸ σῶμά τις καὶ
τριήραρχος ἐς τὴν ναῦν ἀνήλωσε καὶ ὅσα ἔτι ἔμελλεν ἀναλώσειν, χωρὶς δ' ἃ εἰκὸς ἦν
καὶ ἄνευ τοῦ ἐκ δημοσίου μισθοῦ πάντα τινὰ παρασκευάσασθαι ἐφόδιον ὡς ἐπὶ χρόνιον
στρατείαν, καὶ ὅσα ἐπὶ μεταβολῇ τις ἢ στρατιώτης ἢ ἔμπορος ἔχων ἔπλει, πολλὰ
ἂν τάλαντα ηὑρέθη ἐκ τῆς πόλεως τὰ πάντα ἐξαγόμενα. καὶ ὁ στόλος οὐχ ἧσσον τόλμης
τε θάμβει καὶ ὄψεως λαμπρότητι περιβόητος ἐγένετο ἢ στρατιᾶς πρὸς οὓς ἐπῇσαν
ὑπερβολῇ, καὶ ὅτι μέγιστος ἤδη διάπλους ἀπὸ τῆς οἰκείας καὶ ἐπὶ μεγίστῃ ἐλ-
πίδι τῶν μελλόντων πρὸς τὰ ὑπάρχοντα ἐπεχειρήθη. ἐπειδὴ δὲ αἱ νῆες πλήρεις ἦσαν
καὶ ἐσέκειτο πάντα ἤδη ὅσα ἔχοντες ἔμελλον ἀνάξεσθαι, τῇ μὲν σάλπιγγι
σιωπὴ ὑπεσημάνθη, εὐχὰς δὲ τὰς νομιζομένας πρὸ τῆς ἀναγωγῆς οὐ κατὰ ναῦν
ἑκάστην, ξύμπαντες δὲ ὑπὸ κήρυκος ἐποιοῦντο, κρατῆράς τε κεράσαντες
παρ' ἅπαν τὸ στράτευμα καὶ ἐκπώμασι χρυσοῖς τε καὶ ἀργυροῖς οἵ τε ἐπιβάται
καὶ οἱ ἄρχοντες σπένδοντες. ξυνεπηύχοντο δὲ καὶ ὁ ἄλλος ὅμιλος ὁ ἐκ τῆς γῆς
τῶν τε πολιτῶν καὶ εἴ τις ἄλλος εὔνους παρῆν σφίσι. παιανίσαντες δὲ καὶ τελε-
ώσαντες τὰς σπονδὰς ἀνήγοντο, καὶ ἐπὶ κέρως τὸ πρῶτον ἐκπλεύσαντες ἅμιλλαν ἤδη

μὴ χεῖρον αἰτίᾳ τινὶ ἐποιοῦντο. καὶ οἱ μὲν ἐκ τῶν κηρύκων ἅμα παρῆκαν τὸ ἀλλότριον
τε καὶ τῶν ἐξ ἐμπορίων ἐκωλύετο, ἢ ἀπήεσαν ἀφικόμενοι. οἱ δὲ τὰς συγγραφὰς
ἐπέλλυον μὲν πολλαχόθεν τὰ περὶ τῆς ἐπιστολῆς· οὐ μὴν τοιαῦτα ἐπέστελλον ἐπὶ πολὺν
χρόνον δέ· ἀλλὰ καὶ γενομένης ἐκκλησίας, ὡς καὶ χθιζὰ τοιαῦτα λέγοντες αὐτοὶ ταῦτα· τῶν
μὲν ἐπιστολῶν τὰ περὶ τῆς στρατείας τῆς ἀθροισθείσης. τοῦ δὲ ταῦτα ἀναλεγόντων καὶ
ἐρημωθέντων ὅτι μὲν ἐπελθὼν αὐτοῖς ὡς ἐχθροὺς οἱ ὁμοῦ [illegible] τὰ περὶ αὐτῶν, ἔλεγε
καὶ ἐπῆγεν τοιάδε. ἀπεστάλη μὲν ἰδίως ὡς παρῆκεν ἀλλ' οἴκοι δόξω ἡμῖν περὶ
τούτου ἐπὶ πλοῦ τινα ἀληθέστερον καὶ γνώσεσθε ὅτι οἱ τὰ μὴ ὄντα δοκοῦντα ἐξαγγέλ-
λειν λεγόμενοι ἢ ἀπαγγέλλοντες, οὐ μόνον οὐ πείθουσιν, ἀλλὰ ἀνοίᾳ ἀφρόνως δοκοῦσιν εἶναι.
ὅμως δέ, οὐ καὶ τὰ φοβηθέντες, ἐπισχήσομεν δεῖν ἐλθεῖν τὴν περὶ τῶν πραγμάτων ἀμαθοῦς
φύσεως τοῦ προυλέγομεν. ἀεὶ μὲν γὰρ σφᾶς αὐτοὺς ὁ πάνυ θαυμάζων, πολλοῖς ἐργασίας
ὁρμῶνται. καὶ μάλιστα καὶ πολιτική· πρόφασις μὲν οὖν ἐστιν ἐγχειρήματα καὶ κοινὸν τῆς
κατοικήσεως. τὸ δὲ ἀληθῶς, οἱ κακοὶ ἐπιθυμοῦσι μάλιστα δή, τιμώμενοι παρὰ τῶν πολλῶν
ἡγούμενοι ἑαυτῶν σχολάζειν, ῥᾳδίως καὶ τἆλλα αὔξειν. ὡς ἐν τῇ ἀρχῇ ἐπιβουλευόντων,
οὐ γὰρ ἀπὸ τῶν ὑπαρχόντων ὅ τι πρόσω καὶ ἔτι ἀμυνούμεθα αὐτοῖς. καὶ αὐτὰ καὶ
φρονήσαντες ἀφειδῶς ἐκφοβήσουσιν. μὴ καὶ ἐπιστήσαντες [illegible] πεπονθότες ἀμε-
λήσαντες. ἀλλὰ τῷ καὶ ἐπεὶ τὴν πολεμίων αὐτῶν καὶ δύναμιν μείζω πλείω·
οὔτε γὰρ βλέπετε ἡμῶν πολλοὺς οἳ οἴονται, ἢ παρέχουσιν, οὐδὲ ὅτι μὲν τελείως τοιαῦτα
λαθεῖν, ἀνωφελές. ἀλλὰ πρός τι τοιοῦτον ἀεί, πολλά μὲν οὖν μάλιστα
λέγοντες ἐκπλαγέντες καὶ μεγάλα ἐπιχειρήματα, καὶ ὥσπερ καὶ πρᾶγμα αὐτοῖς,
ἢ ἀπορήσαντες οὐ σώζονται ἀπαλλαγέντες. οὐ γὰρ δεῖ μὴ τύχωσι τῶν προσδεχόμεναι
φοβούμενοι καὶ μάλιστα δὲ γνώμῃ μὴ ἐμβαλεῖν αὐτοῖς καὶ ἐν αὐτῷ πρὸς τοῖς ἐμοῖς· ὅτι
γὰρ δεῖ τὸ μέλλον ἐν ἄλλῳ βαρβάρων πολὺ ἀπὸ τῆς αὐτῶν ἀπαντᾶν τὰ
κατορθώματα. οὔτε γὰρ πολλὴν αὐτὴν δεῖ οἰκοῦσιν καὶ ἀσφαλῆ ἔργον. τοῦτο γὰρ ὑπὸ
δυσχερείας ἔσονται. εἴτε δὲ ἄπορος τῶν ἐπὶ τὴν δύναμιν, ἐν ἄλλοις μὲν σφαλῶσι,
τοῖς ἐπιβουλεύουσιν ὀνόματα καὶ πρὸς σφᾶς αὐτοῖς τὰ πολλὰ πταίσωσιν, ὅμως
καταλαμβάνουσιν. ὁ περὶ ἀθυμοῦσιν αὐτοί, οὔτοι τοῦ μὴ δεῖν παραλαβεῖν πολλὰ σφα-
λέντες ἐπὶ τὸ ὀνομάζεσθαι ὡς ἐπὶ ἀσφαλῶν ἐφ' οὗ ἐκπλήσσεσθαι. καὶ ἡμεῖς, οὐ κακὸν ἐστὶ
τὸ τοιοῦτο ἐμβαλεῖν. θαρσοῦντες οὖν τὰ αὐτοῦ παρασκευαζώμεθα.

δημηγορία ἐξ μοναχοῦ
οὐρανοῦ [illegible]

βαιο

καὶ ἐς τοὺς σικελοὺς περιπέμποντες, τοὺς μὲν μᾶλλον βεβαιωσώμεθα· τοῖς δὲ φιλίαν καὶ ξυμμαχίαν πειρώμεθα ποιεῖσθαι· ἔς τε τὴν λοιπὴν σικελίαν πέμπωμεν πρέσβεις· δηλοῦντες, ὡς κοινὸς ὁ κίνδυνος· καὶ ἐς τὴν ἰταλίαν· ὅπως ἢ ξυμμαχίαν ποιώμεθα ἡμῖν, ἢ μὴ δέχωνται ἀθηναίους· δοκεῖ δέ μοι καὶ ἐς καρχηδόνα ἄμεινον εἶναι πέμψαι· οὐ γὰρ ἀνέλπιστον αὐτοῖς· ἀλλ' αἰεὶ διὰ φόβου εἰσί· μή ποτε ἀθηναῖοι αὐτοῖς ἐπὶ τὴν πόλιν ἔλθωσιν· ὥστε, τάχ' ἂν ἴσως νομίσαντες, εἰ τάδε προήσονται, καὶ ἂν σφεῖς ἐν πόνῳ εἶναι, ἐθελήσειαν ἡμῖν, ἤτοι κρύφα γε, ἢ φανερῶς ἢ ἐξ ἑνός γέ του τρόπου ἀμῦναι. δυνατοὶ δέ εἰσι μάλιστα τῶν νῦν, βουληθέντες· χρυσὸν γὰρ καὶ ἄργυρον πλεῖστον κέκτηνται· ὅθεν ὅ τε πόλεμος καὶ τἆλλα εὐπορεῖ. πέμπωμεν δὲ καὶ ἐς λακεδαίμονα καὶ ἐς κόρινθον· δεόμενοι δεῦρο κατὰ τάχος βοηθεῖν, καὶ τὸν ἐκεῖ πόλεμον κινεῖν. ὃ δὲ μάλιστα ἐγώ τε νομίζω ἐπίκαιρον, ὑμεῖς τε διὰ τὸ ξύνηθες ἥσυχον, ἥκιστ' ἂν ὀξέως πείθοισθε, ὅμως εἰρήσεται. σικελιῶται γὰρ εἰ ἐθέλοιμεν ξύμπαντες· εἰ δὲ μή, ὅτι πλεῖστοι μεθ' ἡμῶν, καθελκύσαντες ἅπαν τὸ ὑπάρχον ναυτικόν, μετὰ δυοῖν μηνοῖν τροφῆς, ἀπαντῆσαι ἀθηναίοις ἐς τάραντα καὶ ἄκραν ἰαπυγίαν· καὶ δῆλον ποιῆσαι αὐτοῖς ὅτι οὐ περὶ τῆς σικελίας πρότερον ἔσται ὁ ἀγών, ἢ τοῦ ἐκείνους περαιωθῆναι τὸν ἰόνιον, μάλιστ' ἂν αὐτοὺς ἐκπλήξαιμεν, καὶ ἐς λογισμὸν καταστήσαιμεν, ὅτι ὁρμώμεθα μὲν ἐκ φιλίας χώρας φύλακες· ὑποδέχεται γὰρ ἡμᾶς τάρας· τὸ δὲ πέλαγος αὐτοῖς πολὺ περαιοῦσθαι μετὰ πάσης τῆς παρασκευῆς· χαλεπὸν δὲ διὰ πλοῦ μῆκος ἐν τάξει μεῖναι· καὶ ἡμῖν ἂν εὐεπίθετος εἴη, βραδεῖά τε καὶ κατ' ὀλίγον προσπίπτουσα. εἰ δ' αὖ τῷ ταχυναυτοῦντι ἀθροωτέρῳ κουφίσαντες προσβάλοιεν, εἰ μὲν κώπαις χρήσαιντο, ἐπιθοίμεθ' ἂν κεκμηκόσιν· εἰ δὲ μὴ δοκοίη, ἔστι καὶ ὑποχωρῆσαι ἡμῖν ἐς τάραντα· οἱ δὲ μετ' ὀλίγων ἐφοδίων ὡς ἐπὶ ναυμαχίαν περαιωθέντες, ἀποροῖεν ἂν κατὰ χωρία ἐρῆμα· καὶ ἢ μένοντες πολιορκοῖντο ἄν, ἢ πειρώμενοι παραπλεῖν, τήν τε ἄλλην παρασκευὴν ἀπολείποιεν ἄν· καὶ τὰ τῶν πόλεων, οὐκ ἂν βέβαια ἔχοντες, εἰ ὑποδέξοιντο, ἀθυμοῖεν. ὥστ' ἔγωγε τούτῳ τῷ λογισμῷ ἡγοῦμαι ἀποκληομένους αὐτούς, οὐδ' ἂν ἀπᾶραι ἀπὸ κερκύρας· ἀλλ' ἢ διαβουλευσαμένους καὶ κατασκοπαῖς χρωμένους, ὁπόσοι τ' ἐσμὲν, καὶ ἐν ᾧ χωρίῳ, ἐξωσθῆναι ἂν τῇ ὥρᾳ ἐς χειμῶνα· ἢ καταπλαγέντας τῷ ἀδοκήτῳ, καταλῦσαι ἂν τὸν πλ-

ἄλλως τε καὶ τοῦ ἐμπειροτάτου τῶν στρατηγῶν ὡς ἐγὼ ἀκούω ἄκοντος ἡγουμένου καὶ ἀσμένου ἂν πρόφασιν λαβόντος εἴ τι ἀξιόχρεων ἀφ' ἡμῶν ὀφθείη. ἀγγελλοίμεθα δ' ἂν εὖ οἶδ' ὅτι ἐπὶ τὸ πλέον· τῶν δ' ἀνθρώπων πρὸς τὰ λεγόμενα καὶ αἱ γνῶμαι ἵστανται. καὶ τοὺς προεπιχειροῦντας ἢ τοῖς γε ἐπιχειροῦσι προδηλοῦντας ὅτι ἀμυνοῦνται μᾶλλον πεφόβηνται, ἰσοκινδύνους ἡγούμενοι. ὅπερ ἂν νῦν Ἀθηναῖοι πάθοιεν. ἐπέρχονται γὰρ ἡμῖν ὡς οὐκ ἀμυνουμένοις, δικαίως κατεγνωκότες ὅτι αὐτοὺς οὐ μετὰ Λακεδαιμονίων ἐφθείρομεν· εἰ δ' ἴδοιεν παρὰ γνώμην τολμήσαντας, τῷ ἀδοκήτῳ μᾶλλον ἂν καταπλαγεῖεν ἢ τῇ ἀπὸ τοῦ ἀληθοῦς δυνάμει. πείθεσθε οὖν μάλιστα μὲν ταῦτα τολμήσαντες, εἰ δὲ μή, ὅτι τάχιστα τἆλλα ἐς τὸν πόλεμον ἑτοιμάζειν· καὶ παραστῆναι παντὶ τὸ μὲν καταφρονεῖν τοὺς ἐπιόντας ἐν τῶν ἔργων τῇ ἀλκῇ δείκνυσθαι, τὸ δ' ἤδη τὰς μετὰ φόβου παρασκευὰς ἀσφαλεστάτας νομίσαντας ὡς ἐπὶ κινδύνου πράσσειν, χρησιμώτατ' ἂν ξυμβῆναι. οἱ δὲ ἄνδρες καὶ ἐπέρχονται καὶ ἐν πλῷ εὖ οἶδ' ὅτι ἤδη εἰσὶ καὶ ὅσον οὔπω πάρεισι. *

Καὶ ὁ μὲν Ἑρμοκράτης τοσαῦτα εἶπε. τῶν δὲ Συρακοσίων ὁ δῆμος ἐν πολλῇ πρὸς ἀλλήλους ἔριδι ἦσαν· οἱ μὲν ὡς οὐδενὶ ἂν τρόπῳ ἔλθοιεν οἱ Ἀθηναῖοι, οὐδ' ἀληθῆ ἐστιν ἃ λέγει. τοῖς δὲ εἰ καὶ ἔλθοιεν, τί ἂν δράσειαν αὐτοὺς ὅ τι οὐκ ἂν μεῖζον ἀντιπάθοιεν; ἄλλοι δὲ καὶ πάνυ καταφρονοῦντες, ἐς γέλωτα ἔτρεπον τὸ πρᾶγμα. ὀλίγον δ' ἦν τὸ πιστεῦον τῷ Ἑρμοκράτει καὶ φοβούμενον τὸ μέλλον. παρελθὼν δ' αὐτοῖς Ἀθηναγόρας, ὃς δήμου τε προστάτης ἦν καὶ ἐν τῷ παρόντι πιθανώτατος τοῖς πολλοῖς, ἔλεγε τοιάδε.

δημηγορία Ἀθηναγόρου Συρακουσίου.

Τοὺς μὲν Ἀθηναίους ὅστις μὴ βούλεται οὕτω κακῶς φρονῆσαι καὶ ὑποχειρίους ἡμῖν γενέσθαι ἐνθάδε ἐλθόντας, ἢ δειλός ἐστιν, ἢ τῇ πόλει οὐκ εὔνους. τοὺς δὲ ἀγγέλλοντας τὰ τοιαῦτα καὶ περιφόβους ὑμᾶς ποιοῦντας, τῆς μὲν τόλμης οὐ θαυμάζω, τῆς δὲ ἀξυνεσίας εἰ μὴ οἴονται ἔνδηλοι εἶναι. οἱ γὰρ δεδιότες ἰδίᾳ τι, βούλονται τὴν πόλιν ἐς ἔκπληξιν καθιστάναι, ὅπως τῷ κοινῷ φόβῳ τὸ σφέτερον ἐπηλυγάζωνται. καὶ νῦν αὗται αἱ ἀγγελίαι τοῦτο δύνανται· οὐκ ἀπὸ ταὐτομάτου, ἐκ δὲ ἀνδρῶν οἵπερ αἰεὶ τάδε κινοῦσι ξύγκεινται. ὑμεῖς δὲ ἢν εὖ βουλεύησθε, οὐκ ἐξ ὧν οὗτοι ἀγγέλλουσι σκοποῦντες, λογιεῖσθε τὰ εἰκότα, ἀλλ' ἐξ ὧν ἂν ἄνθρωποι δεινοὶ καὶ πολλῶν ἔμπειροι, ὥσπερ ἐγὼ Ἀθηναίους ἀξιῶ, δράσειαν. οὐ γὰρ αὐτοὺς εἰκὸς Πελοποννησίους τε ὑπολιπόντας, καὶ τὸν ἐκεῖ πόλεμον μήπω βεβαίως καταλελυμένους, ἐπ' ἄλλον πόλεμον οὐκ ἐλάσσω ἑκόντας ἐλθεῖν, ἐπεὶ ἔγωγε ἀγαπᾶν οἴομαι αὐτοὺς ὅτι οὐχ ἡμεῖς ἐπ' ἐκείνους ἐρχόμεθα, πόλεις τοσαῦται καὶ οὕτω μεγάλαι. ἃ δὲ δὴ ὥσπερ λέγονται ἔλθοιεν, ἱκανωτέραν ἡγοῦμαι Σικελίαν Πελοποννήσου διαπολεμῆσαι, ὅσῳ κατὰ πάντα ἄμεινον ἐξήρτυται, τὴν δὲ ἡμετέραν πόλιν αὐτὴν

τῆς γοῦν στρατιᾶς ὥς φασιν ἤδη οὔσης καὶ ἀδιόστου τοσαύτην ἐλθεῖν, πολυκρατοῦς ἀρχῆς· οἷς γε ἀπεῖσαν,
οὐθ᾽ ὑπὲρ ἀκολουθήσειν ταῖς, οὐ δαπάναις πορίσασθαι δυνάμενοι ἀμφότερα τινὰς πρὸς ἐπιτάττων·
οὐδ᾽ ὅσον πολίταις τὸ πλῆθος τοῖς ἡμετέροις, ἀλλ᾽ ἡμῶν πολὺ πλῆθος ταῖς μὲν γὰρ· τὸ καὶ αὐταῖς
ταῖς ναυτικοῦ ὑφ᾽ τοσοῦτον πλοῦν ἀκυρονομίαν· ἤδη ἄλλων θρασύτητα, ὅσων δὲ
ἐπὶ πολλῆς τοσῶνδε πορίσασθαι οὐκ ἔστιν οὐδ᾽ ἔχειν· ὥστε τὰ πάντα τοσοῦτον ἐγνώσθη· μόλις ἀνθρώπους
δυνάμενοι ἀπὸ τῶν ἐπὶ αὐτὸ σώματι ὁπλῖται καὶ ἐπιστήμην ἔχοντες· καὶ ὁμογενεῖς
ὄντες, τὸ πολεμεῖν ποιοῦντες οὐκ οὖν πάντα περὶ διαφθαρῆναι ἢ δουλεύειν καὶ ἐν τῷ
πολεμεῖν ... ὑστερίζειν τῶν στρατοπέδων, τὰς ἡμετέρας ἰδεῖν· καὶ ἐν πόλει
... καὶ ἀναίδειαν καὶ θρασύτητα· οὐ μὴν πολὺ ὑποδεεστέρων ἡμετέρων ἐξιόντες· ὅ
δὲ ἔχει πᾶν, οὐδ᾽ ἂν κρατοῖεν αὐτοὺς ὅσον ἡμᾶς τοσοῦτον τῶν ἡμετέρων κρατοῦντες νομίζω· ἀλλὰ
ταῦτα, ὡς πρότερον λέγω οἱ ἀρχαῖοι γινώσκοντες, τὰς φύσεις αὐτῶν αἳ διασώζουσι· καὶ
ἐνθένδε αὐτοὺς οὔτε οὐ τῆς, οὔτε αὐτῶν ἡμῖν λόγον ποιοῦσιν· ὅσα λέγω, οὐ μὴν πρῶτον· ἀλλ᾽ ἀπὸ
ταραχῆς· ἡ τοιαύτη ἐν τοῖς τοιούτοις καὶ ἐπὶ τοὺς κακοφρονοῦντας, ἢ πρὸς τοὺς βουλομένους κατὰ πλῆθος
τὸ ἀμέτρου πλήθους· αἴτιος τῆς ἀρχῆς· καὶ δυναμένοις τοι, καὶ πολὺ πολλοί
ἁμαρτόντες καὶ κατορθώσαντες· ἡ μὲν δὴ καὶ περὶ ἐκείνων παρ᾽ ἡμῖν φύσις
λέγεται· καὶ ἀγαθοὶ ὑπὲρ τῶν τοιούτων διὰ τὸ τὴν πόλιν ἡμῶν, ὀλιγάκις ἡμᾶς
ἐπιχειρεῖν πολλοὺς καὶ ἄλλους, οὐ πρὸς τοὺς πολεμίους πλείους, ἢ πρὸς αὐτὴν
ἀναιρεῖται· τῆς δημοκρατίας δὲ ἡ στάσις καὶ δυναστεία οἱ δῆμοι· ὧν ἐγὼ παρ᾽ ἑαυτοῖς
... καὶ πολλῶν ... μὴ πολεμῶν ... γενέσθαι ...
τοῖς πολλοῖς πάθων τοὺς δὲ τὰ τοιαῦτα μηχανωμένους κολάζων· μὴ μόνον τὸ αὐτὸ
φόρου· ... ἐπιτυχών· ἀλλὰ καὶ ὧν βούλονται καὶ δύναμαι· τὸν γὰρ ἐχθρὸν,
οἷον ... ἀλλὰ καὶ τοὺς ὅλους περὶ ... ἀρχῆς· ... καὶ μὴ ...
λαμβανομένους παρέσται· τοὺς δ᾽ αὖ ὀλίγους, τὰ μὲν ἐκλεγομένων· τὰ δὲ φυλαττόντων·
τὰ δὲ, καὶ ἀπ᾽ ἰδίων μάλιστα γὰρ δοκοῦσι αὐτοὶ οὕτως ἀπὸ ... καὶ δὴ τὸ
ὁ πολλάκις ἐπιχειρήσαι καὶ βουλεύσασθαι ... πότερον ἀρχὴν δι᾽ ἄλλων
κατὰ νόμον· ὅ ... τὸ μὴ δύνασθαι μᾶλλον, ἢ δυνάμεως ...
ἀλλὰ ... πολλῶν ... καὶ ... τοῖς αὐτοῖς, μὴ ... αὐτῶν
ἀξιοῦσθαι· φησὶ ... μοναρχίαν· οὔτε ... οὔτε ... Τοὺς δὲ ἔχοντας
τὰ χρήματα, καὶ ἀρχὰς ἀρίστας βελτίστους ἐγὼ δὲ φημί, πρώτας μὲν, ...

ὠνομάσθαι· ὀλιγαρχίαν δὲ μέρος. ἔπειτα φύλακας μὲν ἀρίστους εἶναι χρημάτων τοὺς πλουσίους· βουλεῦσαι δ' ἂν βέλτιστα τοὺς ξυνετούς· κρῖναι δ' ἂν ἀκούσαντας ἄριστα τοὺς πολλούς· καὶ ταῦτα ὁμοίως καὶ κατὰ μέρη καὶ ξύμπαντα ἐν δημοκρατίᾳ ἰσομοιρεῖν. ὀλιγαρχία δὲ, τῶν μὲν κινδύνων τοῖς πολλοῖς μεταδίδωσι· τῶν δ' ὠφελίμων, οὐ πλεονεκτεῖ μόνον, ἀλλὰ καὶ ξύμπαντ' ἀφελομένη ἔχει· ἃ ὑμῶν οἵ τε δυνάμενοι καὶ οἱ νέοι προθυμοῦνται, ἀδύνατα ἐν μεγάλῃ πόλει κατασχεῖν. ἀλλ' ἔτι καὶ νῦν ὦ πάντων ἀξυνετώτατοι, εἰ μὴ μανθάνετε κακὰ σπεύδοντες, ἢ ἀμαθέστατοί ἐστε ὧν ἐγὼ οἶδα Ἑλλήνων, ἢ ἀδικώτατοι, εἰ εἰδότες τολμᾶτε. ἀλλ' ἤτοι μαθόντες γε ἢ μεταγνόντες τὸ τῆς πόλεως ξύμπασι κοινὸν αὔξετε, ἡγησάμενοι τοῦτο μὲν ἂν καὶ ἴσον καὶ πλέον οἱ ἀγαθοὶ ὑμῶν ὅπερ τὸ τῆς πόλεως πλῆθος μετασχεῖν, εἰ δ' ἄλλα βουλήσεσθε, κἂν τοῦ παντὸς κινδυνεῦσαι στερηθῆναι· καὶ τῶν τοιῶνδε ἀγγελιῶν ὡς πρὸς αἰσθομένους καὶ μὴ ἐπιτρέψοντας ἀπαλλάγητε. ἡ γὰρ πόλις ἥδε, καὶ εἰ ἔρχονται Ἀθηναῖοι, ἀμυνεῖται αὐτοὺς ἀξίως αὑτῆς. καὶ στρατηγοί εἰσιν ἡμῖν οἳ σκέψονται αὐτά. καὶ εἰ μή τι αὐτῶν ἀληθές ἐστιν, ὥσπερ οὐκ οἴομαι, οὐ πρὸς τὰς ὑμετέρας ἀγγελίας καταπλαγεῖσα καὶ ἑλομένη ὑμᾶς ἄρχοντας αὐθαίρετον δουλείαν ἐπιβαλεῖται. αὐτὴ δ' ἐφ' αὑτῆς σκοποῦσα τούς τε λόγους ἀφ' ὑμῶν ὡς ἔργα δυναμένους κρινεῖ· καὶ τὴν ὑπάρχουσαν ἐλευθερίαν, οὐχὶ ἐκ τοῦ ἀκούειν ἀφαιρεθήσεται· ἐκ δὲ τοῦ ἔργῳ φυλασσομένη μὴ ἐπιτρέπειν, πειράσεται σῴζειν.

* Τοιαῦτα μὲν Ἀθηναγόρας εἶπε. τῶν δὲ στρατηγῶν εἷς ἀναστὰς, ἄλλον μὲν οὐδένα ἔτι εἴασε παρελθεῖν, αὐτὸς δὲ πρὸς τὰ παρόντα ἔλεξε τοιάδε. διαβολὰς μὲν οὐ σῶφρον οὔτε λέγειν τινὰς ἐς ἀλλήλους, οὔτε τοὺς ἀκούοντας ἀποδέχεσθαι. πρὸς δὲ τὰ ἐσαγγελλόμενα μᾶλλον ὁρᾶν, ὅπως εἷς τε ἕκαστος καὶ ἡ ξύμπασα πόλις καλῶς τοὺς ἐπιόντας παρασκευασόμεθα ἀμύνεσθαι. καὶ ἢν ἄρα μηδὲν δεήσῃ, οὐδεμία βλάβη, τοῦ τε τὸ κοινὸν κοσμηθῆναι, καὶ ἵπποις καὶ ὅπλοις, καὶ τοῖς ἄλλοις οἷς ὁ πόλεμος ἀγάλλεται. τὴν δ' ἐπιμέλειαν καὶ ἐξέτασιν αὐτῶν, ἡμεῖς ἕξομεν. καὶ τῶν πρὸς τὰς πόλεις διαπομπῶν ἅμα ἔς τε κατασκοπὴν, καὶ ἤν τι ἄλλο φαίνηται ἐπιτήδειον. τὰ δὲ καὶ ἐπιμεμελήμεθα ἤδη. καὶ ὅτι ἂν αἰσθώμεθα ἐς ὑμᾶς οἴσομεν. καὶ οἱ μὲν Συρακόσιοι τοσαῦτα τοῦ στρατηγοῦ εἰπόντος διελύθησαν ἐκ τοῦ ξυλλόγου. οἱ δ' Ἀθηναῖοι ἤδη ἐν τῇ Κερκύρᾳ αὐτοί τε καὶ οἱ ξύμμαχοι ἅπαντες ἦσαν. καὶ πρῶτον μὲν ἐπεξέτασιν

τοῦ στρατοῦ [illegible] καὶ [illegible] ὁρμήσαντες καὶ στρατόπεδα [illegible]
[illegible] ἐποιήσαντο· καὶ [illegible] [illegible] ἀγαθούς [illegible]
πλέοντες, [illegible] ἐπὶ τὰ [illegible] ἐν ταῖς καταστάσεσι [illegible]
τὰ [illegible] καὶ [illegible] κατὰ τὴν στρατείαν [illegible]
[illegible] καὶ [illegible] [illegible]
πολεμίων δέξονται· καὶ ἅμα τοῖς αὐτοῖς [illegible] ὅπως [illegible] κατὰ [illegible]
μετὰ δὲ ταῦτα [illegible] τὴν παρασκευὴν [illegible] τὴν [illegible]
[illegible] ταῖς [illegible] καὶ [illegible] καὶ
[illegible] καὶ [illegible] τόξοιν· τοῦτο [illegible]
[illegible] τάχιστα· [illegible] τὸ δὲ ἄλλο [illegible] καὶ [illegible]
μάχων· ὁπλῖται δὲ τοῖς [illegible] καὶ [illegible] καὶ τοὺς [illegible]
μὲν αὐτῶν [illegible] [illegible] ἀκοντισταί [illegible] ἐπὶ [illegible]
[illegible] οἱ ἄλλοι [illegible] οἱ μὲν [illegible] οἱ δὲ [illegible]
[illegible] καὶ [illegible] καὶ [illegible] ἀκοντισταί· τοξόται δὲ
τοῖς [illegible] καὶ [illegible] καὶ τούτων, [illegible] οἱ [illegible]
καὶ σφενδονῆται [illegible] ἀκοντισταῖς· καὶ [illegible] καὶ [illegible]
καὶ ἱππαγωγοὶ [illegible] ἄγουσαι ἵππους· τὸ [illegible] παρασκευὴ [illegible]
πολεμ[illegible] [illegible] ὀλκάδες [illegible]
καὶ τοὺς [illegible] καὶ λιθολόγους καὶ [illegible] καὶ ὁ [illegible] τάχιστα [illegible]
πλοῖα δὲ [illegible] ὀλκάδες [illegible] πολλὰ δὲ καὶ
ἄλλα πλοῖα καὶ ὀλκάδες ἑκούσιοι [illegible] τῇ στρατιᾷ [illegible]
[illegible] τὸ [illegible] [illegible] Ἰόνιον κόλπον· καὶ πρὸς
[illegible] παρασκευὴ πρὸς τὴν ἀκρωτήριον [illegible] καὶ πρὸς τὰς [illegible]
καὶ ὡς [illegible] [illegible] [illegible] πόλεων οὐδὲ
[illegible] αὐτοὺς ἀγορὰν οὐδὲ ἄστει [illegible] δὲ καὶ ὅρμου. [illegible] δὲ καὶ [illegible]
οὐδὲ τούτοις [illegible] [illegible] καὶ ἐν [illegible]
[illegible] καὶ [illegible] ὡς αὐτοὺς [illegible] στρατόπεδον [illegible]
[illegible] αὐτοῖς καὶ [illegible]
[illegible] καὶ πρὸς τοὺς [illegible]

ἀξιοῦντες χαλκιδέας ὄντας χαλκιδεῦσιν οὖσι λεοντίνοις μὴ βοηθεῖν· οἱ δὲ οὐδὲ μεθ᾽ ἑ-
τέρων ἔφασαν ἔσεσθαι, ἀλλ᾽ ὅτι ἂν καὶ τοῖς ἄλλοις ἰταλιώταις ξυνδοκῇ, τοῦτο
ποιήσειν. οἱ δὲ πρὸς τὰ ἐν τῇ σικελίᾳ πράγματα ἐσκόπουν ὅτῳ τρόπῳ ἄριστα προ-
σοίσονται· καὶ τὰς πρόπλους ναῦς ἐκ τῆς ἐγέστης ἅμα προσέμενον, βουλόμενοι
εἰδέναι περὶ τῶν χρημάτων εἰ ἔστιν ἃ ἔλεγον ἐν ταῖς ἀθήναις οἱ ἄγγελοι. Τοῖς δὲ συρα-
κοσίοις ἐν τούτῳ πολλαχόθεν τε ἤδη καὶ ἀπὸ τῶν κατασκόπων σαφῆ ἠγγέλλετο ὅτι
ἐν ῥηγίῳ αἱ νῆές εἰσι· καὶ ὡς ἐπὶ τούτοις παρεσκευάζοντο πάσῃ τῇ γνώμῃ καὶ οὐκέ-
τι ἠπίστουν. καὶ ἔς τε τοὺς σικελοὺς περιέπεμπον, ἔνθα μὲν φύλακας, πρὸς δὲ
τοὺς πρέσβεις· καὶ ἐς τὰ περιπόλια τὰ ἐν τῇ χώρᾳ φρουρὰς ἐσεκόμιζον, τά τε
ἐν τῇ πόλει ὅπλων ἐξετάσει καὶ ἵππων ἐσκόπουν εἰ ἐντελῆ ἐστι· καὶ τἆλλα
ὡς ἐπὶ ταχεῖ πολέμῳ, καὶ ὅσον οὐ παρόντι καθίσταντο. αἱ δ᾽ ἐκ τῆς ἐγέστης τρεῖς νῆες
αἱ πρόπλοι παραγίγνονται τοῖς ἀθηναίοις ἐς τὸ ῥήγιον ἀγγέλλουσαι ὅτι τἆλλα μὲν
οὐκ ἔστι χρήματα ἃ ὑπέσχοντο, τριάκοντα δὲ τάλαντα μόνα φαίνεται. καὶ οἱ
στρατηγοὶ εὐθὺς ἐν ἀθυμίᾳ ἦσαν, ὅτι αὐτοῖς τοῦτό τε πρῶτον ἀντεκεκρούκει·
καὶ οἱ ῥηγῖνοι οὐκ ἐθελήσαντες ξυστρατεύειν, οὓς πρῶτον ἤρξαντο πείθειν,
καὶ εἰκὸς ἦν μάλιστα, λεοντίνων τε ξυγγενεῖς ὄντας, καὶ σφίσιν αἰεὶ ἐπιτηδείους.
καὶ τῷ μὲν νικίᾳ προσδεχομένῳ ἦν τὰ παρὰ τῶν ἐγεσταίων· τοῖν δὲ ἑτέροιν καὶ ἀλο-
γώτερα. οἱ δὲ ἐγεσταῖοι τοιόνδε τι ἐξετεχνήσαντο τότε, ὅτε οἱ πρῶτοι πρέσβεις
τῶν ἀθηναίων ἦλθον αὐτοῖς ἐς τὴν κατασκοπὴν τῶν χρημάτων. ἔς τε τὸ ἐν ἔρυκι
ἱερὸν τῆς ἀφροδίτης ἀγαγόντες αὐτοὺς ἐπέδειξαν τὰ ἀναθήματα, φιάλας τε
καὶ οἰνοχόας καὶ θυμιατήρια καὶ ἄλλην κατασκευὴν οὐκ ὀλίγην, ἃ ὄντα ἀρ-
γυρᾶ, πολλῷ πλείω τὴν ὄψιν ἀπ᾽ ὀλίγης δυνάμεως χρημάτων παρείχετο· καὶ ἰδίᾳ
ξενίσεις ποιούμενοι τῶν τριηριτῶν, τά τε ἐξ αὐτῆς ἐγέστης ἐκπώματα
καὶ χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ ξυλλέξαντες, καὶ τὰ ἐκ τῶν ἐγγὺς πόλεων καὶ φοι-
νικικῶν καὶ ἑλληνίδων αἰτησάμενοι ἐσέφερον ἐς τὰς ἑστιάσεις ὡς οἰκεῖα
ἕκαστοι. καὶ πάντων ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ τοῖς αὐτοῖς χρωμένων, καὶ πανταχοῦ πολλῶν
φαινομένων, μεγάλη ἡ ἔκπληξις τοῖς ἐκ τῶν τριήρων ἀθηναίοις·
καὶ ἀφικόμενοι ἐς τὰς ἀθήνας διεθρόησαν ὡς χρήματα πολλὰ ἴδοιεν. καὶ οἱ μὲν
αὐτοί τε ἀπατηθέντες καὶ τοὺς ἄλλους τότε πείσαντες, ἐπειδὴ διῆλθεν ὁ λόγος

ὅτι οὐκ ἦν ἐν τῇ Σικελίᾳ τὰ χρήματα, πολλὴν αἰτίαν εἶχον ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν.
οἱ δὲ στρατηγοὶ πρὸς τὰ παρόντα ἐβουλεύοντο· καὶ Νικίου μὲν ἦν γνώμη πλεῖν ἐπὶ Σελινοῦντα
πάσῃ τῇ στρατιᾷ ἐφ' ὅπερ μάλιστα ἐπέμφθησαν· καὶ ἢν μὲν παρέχωσι χρήματα παντὶ
τῷ στρατεύματι Ἐγεσταῖοι, πρὸς ταῦτα βουλεύεσθαι· εἰ δὲ μή, ταῖς ἑξήκοντα ναυσὶν ὅσασπερ
ᾐτήσαντο, ἀξιοῦν διδόναι αὐτοῖς τροφήν· καὶ παραμείναντας ὁμολογήσαντι ἢ βίᾳ ἢ ξυμ-
βάσει διαλλάξαι αὐτοῖς· καὶ οὕτω παραπλεύσαντας τὰς ἄλλας πόλεις καὶ ἐπιδείξαν-
τας τὴν δύναμιν τῆς Ἀθηναίων πόλεως, δηλώσαντας δὲ τὴν ἐς τοὺς φίλους καὶ ξυμ-
μάχους προθυμίαν ἀποπλεῖν οἴκαδε· ἢν μή τι δι' ὀλίγου καὶ ἀπὸ τοῦ ἀδοκήτου ἢ Λεοντίνους
οἷοί τε ὦσιν ὠφελῆσαι ἢ τῶν ἄλλων τινὰ πόλεων προσαγαγέσθαι· καὶ τῇ πόλει δα-
πανῶντας τὰ οἰκεῖα μὴ κινδυνεύειν. Ἀλκιβιάδης δὲ οὐκ ἔφη χρῆναι τοσαύτῃ δυνάμει
ἐκπλεύσαντας αἰσχρῶς καὶ ἀπράκτως ἀπελθεῖν· ἀλλ' ἐς τὰς πόλεις ἐπικηρυκεύ-
εσθαι πλὴν Σελινοῦντος καὶ Συρακουσῶν τὰς ἄλλας· καὶ πειρᾶσθαι καὶ τοὺς Σικελοὺς
τοὺς μὲν ἀφιστάναι ἀπὸ τῶν Συρακοσίων, τοὺς δὲ φίλους ποιεῖσθαι, ἵνα σῖτον καὶ στρα-
τιὰν παρέχωσι· πρῶτον δὲ πείθειν Μεσσηνίους· ἐν πόρῳ γὰρ μάλιστα καὶ προσβολῇ
εἶναι αὐτοὺς τῆς Σικελίας, καὶ λιμένα καὶ ἐφόρμησιν τῇ στρατιᾷ ἱκανωτάτην ἔσεσθαι·
προσαγαγομένους δὲ τὰς πόλεις, εἰδότας μεθ' ὧν τις πολεμήσει, οὕτως ἤδη Συρακούσαις
καὶ Σελινοῦντι ἐπιχειρεῖν, ἢν μὴ οἱ μὲν Ἐγεσταίοις ξυμβαίνωσιν, οἱ δὲ Λεοντίνους ἐῶσι κατοι-
κίζειν. Λάμαχος δὲ ἄντικρυς ἔφη χρῆναι πλεῖν ἐπὶ Συρακούσας καὶ πρὸς τῇ πόλει
ὡς τάχιστα τὴν μάχην ποιεῖσθαι, ἕως ἔτι ἀπαράσκευοί τέ εἰσι καὶ μάλιστα ἐκπεπληγμένοι·
τὸ γὰρ πρῶτον πᾶν στράτευμα δεινότατον εἶναι· ἢν δὲ χρονίσῃ πρὶν ἐς ὄψιν ἐλθεῖν, τῇ
γνώμῃ ἀναθαρσοῦντας ἀνθρώπους· καὶ τῇ ὄψει καταφρονεῖν μᾶλλον. αἰφνίδιοι δὲ ἢν προσ-
πέσωσιν, ἕως ἔτι περιδεεῖς προσδέχονται, μάλιστ' ἂν σφᾶς περιγενέσθαι· καὶ κατὰ
πάντα ἂν αὐτοὺς ἐκφοβῆσαι, τῇ τε ὄψει πλεῖστοι γὰρ ἂν νῦν φανῆναι· καὶ τῇ προσδοκίᾳ ὧν
πείσονται· μάλιστα δ' ἂν τῷ αὐτίκα κινδύνῳ τῆς μάχης. εἰκὸς δὲ καὶ
ἐν τοῖς ἀγροῖς πολλοὺς ἀποληφθῆναι ἔξω διὰ τὸ ἀπιστεῖν σφᾶς μὴ ἥξειν·
καὶ ἐσκομιζομένων αὐτῶν τὴν στρατιὰν οὐκ ἀπορήσειν χρημάτων, ἢν πρὸς τῇ πόλει κρα-
τοῦσα καθέζηται. τούς τε ἄλλους Σικελιώτας οὕτως ἤδη μᾶλλον καὶ ἐκείνοις
οὐ ξυμμαχήσειν καὶ σφίσι προσιέναι· καὶ οὐ διαμελλήσειν περισκοποῦντας ὁπότεροι
κρατήσουσι· ναύσταθμον δὲ ἐπαναχωρήσαντας καὶ ἐφορμηθέντας Μέγαρα φησὶ χρῆναι

ποιεῖσθαι· ἃ ἦν ἔρημα, ἀπέχοντα Συρακοσίων, οὔτε πλοῦν πολὺν οὔτε ὁδόν. Λάμαχος
μὲν ταῦτα εἰπών, ὅμως προσέθετο αὐτὸς τῇ Ἀλκιβιάδου γνώμῃ. μετὰ δὲ τοῦτο,
Ἀλκιβιάδης τῇ αὐτοῦ νηῒ διαπλεύσας ἐς Μεσσήνην καὶ λόγους ποιησάμενος περὶ ξυμ-
μαχίας πρὸς αὐτούς, ὡς οὐκ ἔπειθεν, ἀλλ' ἀπεκρίναντο πόλει μὲν ἂν οὐ δέξασθαι,
ἀγορὰν δ' ἔξω παρέξειν, ἀπέπλει ἐς τὸ Ῥήγιον. καὶ εὐθὺς ξυμπληρώσαντες ἑξήκοντα
ναῦς ἐκ πασῶν οἱ στρατηγοὶ καὶ τὰ ἐπιτήδεια λαβόντες, παρέπλευσαν ἐς Νάξον, τὴν
ἄλλην στρατιὰν ἐν Ῥηγίῳ καταλιπόντες καὶ ἕνα σφῶν αὐτῶν. Ναξίων δὲ δεξα-
μένων τῇ πόλει, παρέπλευσαν ἐς Κατάνην. καὶ ὡς αὐτοὺς οἱ Καταναῖοι οὐκ ἐδέχοντο,
ἐνῆσαν γὰρ αὐτόθι ἄνδρες τὰ Συρακοσίων βουλόμενοι, ἐκομίσθησαν ἐπὶ τὸν Τηρίαν
ποταμόν. καὶ αὐλισάμενοι τῇ ὑστεραίᾳ, ἐπὶ Συρακούσας ἔπλεον ἐπὶ κέρως ἔχοντες τὰς
ἄλλας ναῦς. δέκα δὲ τῶν νεῶν προύπεμψαν ἐς τὸν μέγαν λιμένα, πλεῦσαί τε καὶ
κατασκέψασθαι εἴ τι ναυτικὸν ἐστὶ καθειλκυσμένον. καὶ κηρῦξαι ἀπὸ τῶν νεῶν
προσπλεύσαντας ὅτι Ἀθηναῖοι ἥκουσι Λεοντίνους ἐς τὴν ἑαυτῶν κατοικιοῦντες.
κατὰ ξυμμαχίαν καὶ συγγένειαν. τοὺς οὖν ὄντας ἐν Συρακούσαις Λεοντίνων, ὡς παρὰ
φίλους καὶ εὐεργέτας Ἀθηναίους ἀδεῶς ἀπιέναι. ἐπεὶ δὲ ἐκηρύχθη καὶ κατεσκέ-
ψαντο τήν τε πόλιν καὶ τοὺς λιμένας, καὶ τὰ περὶ τὴν χώραν ἐξ ἧς αὐτοῖς ὁρμωμένοις
πολεμητέα ἦν, ἀπέπλευσαν πάλιν ἐς Κατάνην. καὶ ἐκκλησίας γενομένης, τὴν μὲν
στρατιάν, οὐκ ἐδέχοντο οἱ Ἀθηναῖοι. τοὺς δὲ στρατηγοὺς ἐσελθόντας, ἐκέλευον εἴ τι σημείωσαι οἱ Καταναῖοι
βούλονται εἰπεῖν. καὶ λέγοντος τοῦ Ἀλκιβιάδου καὶ τῶν ἐν τῇ πόλει πρὸς τὴν
ἐκκλησίαν τετραμμένων, οἱ στρατιῶται πυλίδα τινὰ ἐνῳκοδομημένην κακῶς, ἔλαθον δι-
ελόντες. καὶ ἐσελθόντες ἠγόραζον ἐς τὴν πόλιν. τῶν δὲ Καταναίων οἱ μὲν τὰ
τῶν Συρακοσίων φρονοῦντες ὡς εἶδον τὸ στράτευμα ἔνδον, εὐθὺς περιδεεῖς
γενόμενοι, ὑπεξῆλθον πολλοί τινες. οἱ δὲ ἄλλοι, ἐψηφίσαντό τε ξυμμαχίαν
τοῖς Ἀθηναίοις καὶ τὸ ἄλλο στράτευμα ἐκέλευον ἐκ Ῥηγίου κομίζειν. μετὰ δὲ τοῦτο
διαπλεύσαντες οἱ Ἀθηναῖοι ἐς τὸ Ῥήγιον, πάσῃ ἤδη τῇ στρατιᾷ ἄραντες ἐς τὴν Κατάνην
ἐπειδὴ ἀφίκοντο, κατεσκευάζοντο τὸ στρατόπεδον. ἐσηγγέλλετο δὲ αὐτοῖς
ἔκ τε Καμαρίνης, ὡς εἰ ἔλθοιεν, προσχωροῖεν ἄν. καὶ ὅτι Συρακούσιοι πληροῦσι
ναυτικόν. ἁπάσῃ οὖν τῇ στρατιᾷ παρέπλευσαν. πρῶτον μὲν ἐπὶ Συρακούσας. καὶ ὡς
οὐδὲν ηὗρον ναυτικὸν πληρούμενον, παρεκομίζοντο αὖθις ἐπὶ Καμαρίνην. καὶ σχόντες

ἐν τῇ αἰτίᾳ ἦν κηρυχθέντος· οἱ δ' οὖν καὶ διὰ χρόνου λύοντας σφίσι τὰς ὀργὰς ἀπειλῆσαι· μηκύνει
κατὰ πλοῦν ἀθηναῖοι δὲ χαλεπῶς ἐκείνων μὲν αὐτοὶ πολλὰ μάλιστα πολεμίων τῶν στρατιωτῶν δὲ
γενόμενοι αὐτοῦ πολλοῦ· καὶ ἀποσφαλέντες κατὰ τὸ πρὸς Συρακούσας· καὶ τῆς γῆς δῃώσαντες
καὶ τῶν Συρακουσίων ἱππέων βοηθησάντων· καὶ τῶν ψιλῶν τινὰς ἐσκεδασμένους
διαφθειράντων· ἀπεκομίσθησαν ἐς Κατάνην· καὶ καταλαμβάνουσι τὴν Σαλαμινίαν
ναῦν ἐκ τῶν Ἀθηνῶν ἥκουσαν ἐπί τε Ἀλκιβιάδην ὡς κελεύσοντας ἀποπλεῖν
ἐς ἀπολογίαν ὧν ἡ πόλις ἐνεκάλει· καὶ ἐπ' ἄλλους τινὰς τῶν στρατιωτῶν τῶν μετ'
αὐτοῦ μεμηνυμένων περὶ τῶν μυστηρίων ὡς ἀσεβούντων· τῶν δὲ καὶ περὶ τῶν Ἑρμῶν·
οἱ γὰρ ἀθηναῖοι ἐπειδὴ ἡ στρατιὰ ἀπέπλευσεν· οὐδὲν ἧσσον ζήτησιν ἐποιοῦντο τῶν
περὶ τὰ μυστήρια· καὶ τῶν περὶ τοὺς Ἑρμᾶς δρασθέντων· καὶ οὐ δοκιμάζοντες τοὺς
μηνυτάς· ἀλλὰ πάντα ὑπόπτως ἀποδεχόμενοι· διὰ πονηρῶν ἀνθρώπων πίστιν· πάνυ
χρηστοὺς τῶν πολιτῶν ξυλλαμβάνοντες κατέδουν· χρησιμώτερον ἡγούμενοι εἶναι βα-
σανίσαι τὸ πρᾶγμα· καὶ εὑρεῖν· ἢ διὰ μηνυτοῦ πονηρίαν τινά· καὶ χρηστὸν δοκοῦντα
εἶναι αἰτιαθέντα, ἀνέλεγκτον διαφυγεῖν· ἐπιστάμενος γὰρ ὁ δῆμος ἀκοῇ τὴν Πεισιστράτου· καὶ τῶν
παίδων τυραννίδα χαλεπὴν τελευτῶσαν γενομένην· καὶ προσέτι οὐδ' ὑφ' ἑαυτῶν
καὶ Ἁρμοδίου καταλυθεῖσαν, ἀλλ' ὑπὸ Λακεδαιμονίων· ἐφοβεῖτο αἰεί· καὶ πάντα
ὑπόπτως ἐλάμβανεν· τὸ γὰρ Ἀριστογείτονος καὶ Ἁρμοδίου τόλμημα δι' ἐρωτικὴν
ξυντυχίαν ἐπεχειρήθη· ἣν ἐγὼ ἐπὶ πλέον διηγησάμενος ἀποφανῶ· οὔτε τοὺς
ἄλλους οὔτε αὐτοὺς ἀθηναίους περὶ τῶν σφετέρων τυράννων· οὐδὲ περὶ τοῦ γενομένου ἀκριβὲς
οὐδὲν λέγοντας· Πεισιστράτου γὰρ γηραιοῦ τελευτήσαντος ἐν τῇ τυραννίδι οὐχ Ἵπ-
παρχος ὥσπερ οἱ πολλοὶ οἴονται· ἀλλ' Ἱππίας πρεσβύτατος ὢν ἔσχε τὴν ἀρχήν· γενομένου
δὲ Ἁρμοδίου ὥρᾳ ἡλικίας λαμπροῦ· Ἀριστογείτων ἀνὴρ τῶν ἀστῶν μέσος πολί- ∴ οὔτε ἐπιφανὴς οὔτε ἄδοξος·
της ἐραστὴς ὢν, εἶχεν αὐτόν· πειραθεὶς δὲ ὁ Ἁρμόδιος ὑπὸ Ἱππάρχου τοῦ Πεισιστράτου·
καὶ οὐ πεισθείς, καταγορεύει τῷ Ἀριστογείτονι· ὁ δέ, ἐρωτικῶς περιαλγήσας καὶ
φοβηθεὶς τὴν Ἱππάρχου δύναμιν μὴ βίᾳ προσαγάγηται αὐτόν· ἐπιβουλεύει εὐθὺς
ὡς ἀπὸ τῆς ὑπαρχούσης ἀξιώσεως κατάλυσιν τῇ τυραννίδι· καὶ ἐν τούτῳ
ὁ Ἵππαρχος ὡς αὖθις πειράσας, οὐδὲν μᾶλλον ἔπειθε τὸν Ἁρμόδιον· βίαιον μὲν οὐδὲν
ἐβούλετο δρᾶν· ἐν τρόπῳ δέ τινι ἀφανεῖ ὡς οὐ διὰ τοῦτο δῆθεν παρεσκευάζετο προ-
πηλακιῶν αὐτόν· οὐδὲ γὰρ τὴν ἄλλην ἀρχὴν ἐπαχθὴς ἦν ἐς τοὺς πολλούς, ἀλλ' ἀνε-

πίφθονον κατεστήσατο· καὶ ἐπετήδευσαν ἐπὶ πλεῖστον δὴ τύραννοι οὗτοι ἀρετὴν καὶ ξύ-
νεσιν· καὶ ἀθηναίους εἰκοστὴν μόνον πρασσόμενοι τῶν γιγνομένων, τήν τε πόλιν αὐτῶν
καλῶς διεκόσμησαν· καὶ τοὺς πολέμους διέφερον· καὶ ἐς τὰ ἱερὰ ἔθυον. τὰ δὲ
ἄλλα αὐτὴ ἡ πόλις τοῖς πρὶν κειμένοις νόμοις ἐχρῆτο· πλὴν καθ' ὅσον αἰεί τινα ἐπεμέλοντο
σφῶν αὐτῶν ἐν ταῖς ἀρχαῖς εἶναι. καὶ ἄλλοι τε αὐτῶν ἦρξαν τὴν ἐνιαύσιον ἀθηναίοις
ἀρχήν· καὶ πεισίστρατος ὁ ἱππίου τοῦ τυραννεύσαντος υἱὸς τοῦ πάππου ἔχων τοὔ-
νομα· ὃς τῶν δώδεκα θεῶν βωμὸν τὸν ἐν τῇ ἀγορᾷ ἄρχων ἀνέθηκε· καὶ τὸν τοῦ
ἀπόλλωνος ἐν πυθίου. καὶ τῷ μὲν ἐν τῇ ἀγορᾷ προσοικοδομήσας ὕστερον ὁ δῆμος
ἀθηναίων μεῖζον μῆκος τοῦ βωμοῦ ἠφάνισε τοὐπίγραμμα· τοῦ δὲ ἐν πυθίου, ἔτι καὶ
νῦν δῆλόν ἐστιν ἀμυδροῖς γράμμασι λέγον τάδε· μνῆμα τόδε ἧς ἀρχῆς πεισίστρατος
ἱππίου υἱὸς θῆκεν ἀπόλλωνος πυθίου ἐν τεμένει. ὅτι δὲ πρεσβύτατος ὢν ἱπ-
πίας ἦρξεν, εἰδὼς μὲν καὶ ἀκοῇ ἀκριβέστερον ἄλλων, ἰσχυρίζομαι. γνοίη δ' ἄν τις καὶ
αὐτῷ τούτῳ· παῖδες γὰρ αὐτῷ μόνῳ φαίνονται τῶν γνησίων ἀδελφῶν γενόμενοι·
ὡς ὅ τε βωμὸς σημαίνει καὶ ἡ στήλη περὶ τῆς τῶν τυράννων ἀδικίας ἡ ἐν
τῇ ἀθηναίων ἀκροπόλει σταθεῖσα· ἐν ᾗ θεσσαλοῦ μὲν οὐδ' ἱππάρχου οὐδεὶς παῖς γέγρα-
πται. ἱππίου δὲ πέντε· οἳ αὐτῷ ἐκ μυρρίνης τῆς καλλίου τοῦ ὑπεροχίδου
θυγατρὸς ἐγένοντο. εἰκὸς γὰρ ἦν τὸν πρεσβύτατον πρῶτον γῆμαι. καὶ ἐν τῇ πρώ-
τῃ στήλῃ πρῶτος γέγραπται μετὰ τὸν πατέρα· οὐδὲ τοῦτο ἀπεοικότως διὰ τὸ πρεσ-
βεύειν τε ἀπ' αὐτοῦ καὶ τυραννεῦσαι. οὐ μὴν οὐδ' ἂν κατασχεῖν μοι δοκεῖ ποτε ἱπ-
πίας τὸ παραχρῆμα ῥᾳδίως τὴν τυραννίδα, εἰ ἵππαρχος μὲν ἐν τῇ ἀρχῇ ὢν ἀπέθανεν,
αὐτὸς δὲ αὐθημερὸν καθίστατο· ἀλλὰ καὶ διὰ τὸ πρότερον ξύνηθες τοῖς μὲν πολίταις
φοβερόν· ἐς δὲ τοὺς ἐπικούρους ἀκριβές, πολλῷ τῷ περιόντι τοῦ ἀσφαλοῦς
κατεκράτησε. καὶ οὐχ ὡς ἀδελφὸς νεώτερος ὢν ἠπόρησεν, ἐν ᾧ οὐ πρότερον ξυνεχῶς
ὡμιλήκει τῇ ἀρχῇ. ἱππάρχῳ δὲ ξυνέβη τοῦ πάθους τῇ δυστυχίᾳ ὀνομασθέντα
καὶ τὴν δόξαν τῆς τυραννίδος ἐς τὰ ἔπειτα προσλαβεῖν. τὸν δ' οὖν ἁρμόδιον
ἀπαρνηθέντα τὴν πείρασιν ὥσπερ διενοεῖτο προυπηλάκισεν· ἀδελφὴν γὰρ αὐτοῦ
κόρην ἐπαγγείλαντες ἥκειν κανοῦν οἴσουσαν ἐν πομπῇ τινι, ἀπήλασαν λέγοντες
οὐδὲ ἐπαγγεῖλαι τὴν ἀρχὴν διὰ τὸ μὴ ἀξίαν εἶναι. χαλεπῶς δὲ
ἐνεγκόντος τοῦ ἁρμοδίου, πολλῷ δὴ μᾶλλον δι' ἐκεῖνον καὶ ὁ ἀριστογείτων παρωξύ-
νετο.

καὶ αὐτοῖς τὰ μὲν ἄλλα πρὸς τοὺς ξυνειδότας σφίσιν ἐπέπρακτο· ἐπετήρουν δὲ
Παναθήναια τὰ μεγάλα, ἐν ᾗ μόνον ἡμέρᾳ οὐχ ὕποπτον ἐγίγνετο ἐν ὅπλοις τῶν πολιτῶν
τοὺς τὴν πομπὴν πέμψοντας ἁθρόους γενέσθαι· καὶ ἔδει ἄρξαι μὲν αὐτούς, ξυνεπαμύνειν δὲ
γρ. ἐκείνου αὐτοῖς τὰ πρὸς τοὺς δορυφόρους ἐκείνους. ἦσαν δὲ οὐ πολλοὶ οἱ ξυνομωμοκότες ἀσφαλείας ἕνεκα·
ἤλπιζον γὰρ καὶ τοὺς μὴ προειδότας, εἰ καὶ ὁποσοιοῦν τολμήσειαν, ἐκ τοῦ παραχρῆμα
ἔχοντας ὅπλα ἐθελήσειν σφᾶς αὐτοὺς ξυνελευθεροῦν. καὶ ὡς ἐπῆλθεν ἡ ἑορτή, ὁ Ἱππίας
μὲν ἔξω ἐν τῷ Κεραμεικῷ καλουμένῳ μετὰ τῶν δορυφόρων διεκόσμει ὡς ἕκαστα ἐχρῆν
τῆς πομπῆς προϊέναι· ὁ δὲ Ἁρμόδιος καὶ ὁ Ἀριστογείτων ἔχοντες ἤδη τὰ ἐγχειρίδια
ἐς τὸ ἔργον προῄεσαν· καὶ ὡς εἶδόν τινα τῶν ξυνωμοτῶν σφίσι διαλεγόμενον οἰκείως
τῷ Ἱππίᾳ· ἦν δὲ πᾶσιν εὐπρόσοδος ὁ Ἱππίας, ἔδεισαν· καὶ ἐνόμισαν μεμηνῦσθαί τε
καὶ ὅσον οὐκ ἤδη ξυλληφθήσεσθαι. τὸν λυπήσαντα οὖν σφᾶς καὶ δι' ὅνπερ πάντα
ἐκινδύνευον, ἐβούλοντο πρότερον εἰ δύναιντο προτιμωρήσασθαι. καὶ ὥσπερ εἶχον ὥρμησαν
ἔσω τῶν πυλῶν· καὶ περιέτυχον τῷ Ἱππάρχῳ παρὰ τὸ Λεωκόριον καλούμενον· καὶ
εὐθὺς ἀπερισκέπτως προσπεσόντες καὶ ὡς ἂν μάλιστα δι' ὀργῆς, ὁ μὲν ἐρωτικῆς, ὁ δὲ ὑβρισμένος,
ἔτυπτον καὶ ἀποκτείνουσιν αὐτόν. καὶ ὁ μὲν τοὺς δορυφόρους τὸ αὐτίκα διαφεύγει ὁ Ἀριστο-
γείτων, ξυνδραμόντος τοῦ ὄχλου, καὶ ὕστερον ληφθεὶς οὐ ῥᾳδίως διετέθη· Ἁρμόδιος δὲ αὐτοῦ
παραχρῆμα ἀπόλλυται. ἀγγελθέντος δὲ Ἱππίᾳ ἐς τὸν Κεραμεικόν, οὐκ ἐπὶ τὸ γενόμενον, ἀλλ' ἐπὶ
τοὺς πομπέας τοὺς ὁπλίτας, πρότερον ἢ αἰσθέσθαι αὐτοὺς ἄπωθεν ὄντας, εὐθὺς ἐχώρησε·
καὶ ἀδήλως τῇ ὄψει πλασάμενος πρὸς τὴν ξυμφορὰν ἐκέλευσεν αὐτοὺς δείξας
τι χωρίον ἀπελθεῖν ἐς αὐτὸ ἄνευ τῶν ὅπλων· καὶ οἱ μὲν ἀνεχώρησαν οἰόμενοί τι ἐρεῖν
αὐτόν· ὁ δὲ τοῖς ἐπικούροις φράσας τὰ ὅπλα ὑπολαβεῖν, ἐξελέγετο εὐθὺς οὓς ἐπῃτιᾶτο,
καὶ εἴ τις ηὑρέθη ἐγχειρίδιον ἔχων· μετὰ γὰρ ἀσπίδος καὶ δόρατος εἰώθεσαν τὰς
πομπὰς ποιεῖν. τοιούτῳ μὲν τρόπῳ δι' ἐρωτικὴν λύπην ἥ τε ἀρχὴ τῆς ἐπιβουλῆς
καὶ ἡ ἀλόγιστος τόλμα ἐκ τοῦ παραχρῆμα περιδεοῦς Ἁρμοδίῳ καὶ Ἀριστογείτονι
ἐγένετο. τοῖς δὲ Ἀθηναίοις χαλεπωτέρα μετὰ τοῦτο ἡ τυραννὶς κατέστη· καὶ ὁ Ἱππίας
διὰ φόβου ἤδη μᾶλλον ὢν τῶν τε πολιτῶν πολλοὺς ἔκτεινε· καὶ πρὸς τὰ ἔξω
ἅμα διεσκοπεῖτο, εἴ ποθεν ἀσφάλειάν τινα ὁρῴη μεταβολῆς γενομένης ὑπάρχουσάν
οἱ. Ἱππόκλου γοῦν τοῦ Λαμψακηνοῦ τυράννου Αἰαντίδῃ τῷ παιδὶ θυγατέρα ἑαυτοῦ
μετὰ ταῦτα Ἀρχεδίκην Ἀθηναῖος ὢν Λαμψακηνῷ ἔδωκεν αἰσθανόμενος αὐτοὺς μέγα παρὰ βασιλεῖ

δαρείῳ δύνασθαι. καὶ αὐτῆς σῆμα ἐν λαμψάκῳ ἐστὶν ἐπίγραμμα ἔχον τόδε· ἀνδρὸς ἀριστεύ-
σαντος ἐν ἑλλάδι τῶν ἐφ' αὑτοῦ ἱππίου, ἀρχεδίκην ἥδε κέκευθε κόνις· ἣ πατρός τε
καὶ ἀνδρὸς ἀδελφῶν τ' οὖσα τυράννων παίδων τ' οὐκ ἤρθη νοῦν ἐς ἀτασθαλίην. τυραννεύσας
δὲ ἔτη τρία ἱππίας ἔτι ἀθηναίων, καὶ παυσθεὶς ἐν τῷ τετάρτῳ ὑπὸ λακεδαιμονίων
καὶ ἀλκμαιωνιδῶν τῶν φευγόντων, ἐχώρει ὑπόσπονδος ἔς τε σίγειον· καὶ παρ' αἰαντί-
δην ἐς λάμψακον· ἐκεῖθεν δὲ ὡς βασιλέα δαρεῖον· ὅθεν καὶ ὁρμώμενος ἐς μαραθῶνα, ὕστερον
ἔτει εἰκοστῷ ἤδη γέρων ὢν μετὰ μήδων ἐστράτευσε. ὧν ἐνθυμούμενος ὁ δῆμος ὁ τῶν
ἀθηναίων, καὶ μιμνησκόμενος ὅσα ἀκοῇ περὶ αὐτῶν ἠπίστατο, χαλεπὸς ἦν τότε
καὶ ὑπόπτης ἐς τοὺς περὶ τῶν μυστικῶν τὴν αἰτίαν λαβόντας· καὶ πάντα αὐτοῖς ἐδόκει ἐπὶ
ξυνωμοσίᾳ ὀλιγαρχικῇ καὶ τυραννικῇ πεπρᾶχθαι· καὶ ὡς αὐτῶν διὰ τὸ τοιοῦτον
ὀργιζομένων, πολλοί τε καὶ ἀξιόλογοι ἄνθρωποι ἤδη ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ ἦσαν· καὶ οὐκ ἐν
παύλῃ ἐφαίνετο· ἀλλὰ καθ' ἡμέραν ἐπεδίδοσαν μᾶλλον ἐς τὸ ἀγριώτερόν τε καὶ πλείους
ἔτι ξυλλαμβάνειν. ἐνταῦθα ἀναπείθεται εἷς τῶν δεδεμένων, ὅσπερ ἐδόκει αἰτιώτατος
εἶναι ὑπὸ τῶν ξυνδεσμωτῶν τινός· εἴτε ἄρα καὶ τὰ ὄντα μηνῦσαι, εἴτε καὶ οὔ·
ἐπ' ἀμφότερα γὰρ εἰκάζεται· τὸ δὲ σαφὲς οὐδεὶς οὔτε τότε οὔτε ὕστερον ἔχει εἰπεῖν περὶ
τῶν δρασάντων τὸ ἔργον. λέγων δὲ ἔπεισεν αὐτὸν ὡς χρή, εἰ μὴ καὶ δέδρακεν, αὑτόν τε
ἄδειαν ποιησάμενον σῶσαι καὶ τὴν πόλιν τῆς παρούσης ὑποψίας παῦσαι· βεβαιοτέραν
γὰρ αὐτῷ σωτηρίαν εἶναι ὁμολογήσαντι μετὰ ἀδείας, ἢ ἀρνηθέντι διὰ δίκης ἐλθεῖν. καὶ
ὁ μέν, αὐτός τε καθ' ἑαυτοῦ καὶ κατ' ἄλλων μηνύει τὸ τῶν ἑρμῶν. ὁ δὲ δῆμος
ὁ τῶν ἀθηναίων ἄσμενος λαβών, ὡς ᾤετο, τὸ σαφές, καὶ δεινὸν ποιούμενος πρότερον εἰ τοὺς
ἐπιβουλεύοντας σφῶν τῷ πλήθει μὴ εἴσονται, τὸν μὲν μηνυτὴν εὐθὺς καὶ τοὺς
ἄλλους μετ' αὐτοῦ ὅσων μὴ κατηγορήκει, ἔλυσαν· τοὺς δὲ καταιτιαθέντας κρίσεις
ποιήσαντες, τοὺς μὲν ἀπέκτειναν ὅσοι ξυνελήφθησαν· τῶν δὲ διαφυγόντων
θάνατον καταγνόντες, ἐπανεῖπον ἀργύριον τῷ ἀποκτείναντι. κἀν τούτῳ οἱ μὲν
παθόντες, ἄδηλον ἦν εἰ ἀδίκως ἐτετιμώρηντο· ἡ μέντοι ἄλλη πόλις ἐν τῷ παρόντι
περιφανῶς ὠφέλητο. περὶ δὲ τὸν ἀλκιβιάδην, ἐναγόντων τῶν ἐχθρῶν, οἵπερ
καὶ πρὶν ἐπέθεντο, χαλεπῶς οἱ ἀθηναῖοι ἐλάμβανον· καὶ ἐπειδὴ
τὸ τῶν ἑρμῶν ᾤοντο σαφὲς ἔχειν, πολὺ δὴ μᾶλλον καὶ τὰ μυστικά, ὧν ἐπαίτιος
ἦν, μετὰ τοῦ αὐτοῦ λόγου καὶ τῆς ξυνωμοσίας ἐπὶ τῷ δήμῳ ὑπ' ἐκείνου

ἐσόντα προσεχθέντων· καὶ ἔτι στρατιᾶς λακεδαιμονίων οὐ πολλῆς μέχρι τοῦ
ἰσθμοῦ τούτου, ἐν ᾧ περὶ ταῦτα ἐθορυβοῦντο, μετὰ βοιωτῶν παρελθούσης, πρὸς βοιωτοὺς
πράσσοντος. ἐδόκει οὖν ἐκείνου πράξαντος καὶ οὐ βοιωτῶν ἕνεκα ἀπὸ ξυνθήματος
ἥκειν· καὶ εἰ μὴ ἔφθασαν δὴ αὐτοὶ κατὰ τὸ μήνυμα ξυλλαβόντες τοὺς ἄνδρας,
προδοθῆναι ἂν ἡ πόλις. καὶ τινὰ μίαν νύκτα καὶ κατέδαρθον ἐν θησείῳ τῷ ἐν
πόλει ἐν ὅπλοις. οἵ τε ξένοι τοῦ ἀλκιβιάδου οἱ ἐν ἄργει κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον ὑπω-
πτεύθησαν τῷ δήμῳ ἐπιτίθεσθαι· καὶ τοὺς ὁμήρους τῶν ἀργείων τοὺς ἐν
ταῖς νήσοις κειμένους οἱ ἀθηναῖοι τότε παρέδοσαν τῷ ἀργείων δήμῳ διὰ ταῦτα
διαχρήσασθαι. πανταχόθεν τε περιειστήκει ὑποψία ἐς τὸν ἀλκιβιάδην. ὥστε
βουλόμενοι αὐτὸν ἐς κρίσιν ἀγαγόντες ἀποκτεῖναι, πέμπουσιν οὕτω τὴν σαλαμι-
νίαν ναῦν, ἐς τὴν σικελίαν ἐπί τε ἐκεῖνον, καὶ ὧν πέρι ἄλλων ἐμεμήνυτο.
εἴρητο δὲ προειπεῖν αὐτῷ ἀπολογησομένῳ ἀκολουθεῖν, ξυλλαμβάνειν δὲ μή, θερα-
πεύοντες τό τε πρὸς τοὺς ἐν τῇ σικελίᾳ στρατιώτας τε σφετέρους καὶ πολεμίους μὴ θο-
ρυβεῖν, καὶ οὐχ ἥκιστα τοὺς μαντινέας καὶ ἀργείους βουλόμενοι παραμεῖναι, δι' ἐκείνου
νομίζοντες πεισθῆναι σφίσι ξυστρατεύειν. καὶ ὁ μὲν ἔχων τὴν ἑαυτοῦ ναῦν καὶ οἱ ξυν-
διαβεβλημένοι, ἀπέπλευσαν μετὰ τῆς σαλαμινίας ἐκ τῆς σικελίας ὡς ἐς τὰς ἀθήνας·
καὶ ἐπειδὴ ἐγένοντο ἐν θουρίοις, οὐκέτι ξυνείποντο, ἀλλ' ἀπελθόντες ἀπὸ τῆς νεὼς
οὐ φανεροὶ ἦσαν, δείσαντες τὸ ἐπὶ διαβολῇ ἐς δίκην καταπλεῦσαι. οἱ δ' ἐκ τῆς σαλα-
μινίας τέως μὲν ἐζήτουν τὸν ἀλκιβιάδην καὶ τοὺς μετ' αὐτοῦ· ὡς δ' οὐδαμοῦ φανεροὶ
ἦσαν, ᾤχοντο ἀποπλέοντες. ὁ δὲ ἀλκιβιάδης ἤδη φυγὰς ὤν, οὐ πολὺ ὕστερον
ἐπὶ πλοίου ἐπεραιώθη ἐς πελοπόννησον ἐκ τῆς θουρίας. οἱ δ' ἀθηναῖοι ἐρήμῃ δίκῃ
θάνατον κατέγνωσαν αὐτοῦ τε καὶ τῶν μετ' ἐκείνου. μετὰ δὲ ταῦτα οἱ λοιποὶ τῶν
ἀθηναίων στρατηγοὶ ἐν τῇ σικελίᾳ, δύο μέρη ποιήσαντες τοῦ στρατεύματος καὶ λαχὼν
ἑκάτερος, ἔπλεον ξύμπαντι ἐπὶ σελινοῦντος καὶ ἐγέστης· βουλόμενοι μὲν εἰδέναι
τὰ χρήματα εἰ δώσουσιν οἱ ἐγεσταῖοι, κατασκέψασθαι δὲ καὶ τῶν σελινουντίων
τὰ πράγματα, καὶ τὰ διάφορα μαθεῖν τὰ πρὸς ἐγεσταίους. παραπλέοντες δ' ἐν ἀριστερᾷ
τὴν σικελίαν, τὸ μέρος τὸ πρὸς τὸν τυρσηνικὸν κόλπον, ἔσχον ἐς ἱμέραν, ἥπερ μόνη ἐν
τούτῳ τῷ μέρει τῆς σικελίας ἑλλὰς πόλις ἐστί· καὶ ὡς οὐκ ἐδέχοντο αὐτούς, παρε-
κομίζοντο. καὶ ἐν τῷ παράπλῳ αἱροῦσιν ὕκκαρα, πόλισμα σικανικὸν μέν, ἐγεσταίοις δὲ

πολέμιον· ἦν δὲ ἐπιθαλασσίδιον. καὶ ἀνδραποδίσαντες τὴν πόλιν παρέδοσαν Ἐγε-
σταίοις· παρεγένοντο γὰρ αὐτῶν ἱππῆς· αὐτοὶ δὲ πάλιν τῷ μὲν πεζῷ ἐχώρουν διὰ τῶν
Σικελῶν, ἕως ἀφίκοντο ἐς Κατάνην. αἱ δὲ νῆες περιέπλευσαν τὰ ἀνδράποδα ἄγουσαι.
Νικίας δὲ εὐθὺς ἐξ Ὑκκάρων ἐπὶ Ἐγέστης παραπλεύσας· καὶ τἆλλα χρηματίσας· καὶ λαβὼν
τάλαντα τριάκοντα, παρῆν ἐς τὸ στράτευμα· καὶ τἀνδράποδα ἀπέδοντο. καὶ
ἐγένοντο ἐξ αὐτῶν εἴκοσι καὶ ἑκατὸν τάλαντα. καὶ ἐς τοὺς τῶν Σικελῶν ξυμμάχους
περιέπλευσαν στρατιὰν κελεύοντες πέμπειν· τῇ τε ἡμισείᾳ τῆς ἑαυτῶν ἦλθον ἐπὶ
Ὕβλαν τὴν Γελεᾶτιν πολεμίαν οὖσαν· καὶ οὐχ εἷλον· καὶ τὸ θέρος ἐτελεύτα. τοῦ δὲ ἐπι-
γιγνομένου χειμῶνος εὐθὺς τὴν ἔφοδον οἱ Ἀθηναῖοι ἐπὶ Συρακούσας παρεσκευά-
ζοντο· οἱ δὲ Συρακούσιοι καὶ αὐτοὶ ὡς ἐπ' ἐκείνους ἰόντες. ἐπειδὴ γὰρ αὐτοῖς πρὸς
τὸν πρῶτον φόβον καὶ προσδοκίαν οἱ Ἀθηναῖοι οὐκ εὐθὺς ἐπέκειντο· κατά τε
τὴν ἡμέραν ἑκάστην προϊοῦσαν, ἀνεθάρσουν μᾶλλον· καὶ ἐπειδὴ πλέοντές τε τὰ
ἐπ' ἐκεῖνα τῆς Σικελίας, πολὺ ἀπὸ σφῶν, καὶ πρὸς τὴν Ὕβλαν ἐλθόντες καὶ πει-
ράσαντες, οὐχ εἷλον βίᾳ, ἔτι πλέον κατεφρόνησαν· καὶ ἠξίουν τοὺς στρατηγούς,
οἷον δὴ ὄχλος φιλεῖ θαρσήσας ποιεῖν, ἄγειν σφᾶς ἐπὶ Κατάνην, ἐπειδὴ οὐκ ἐκεῖνοι ἐφ' αὑτοὺς
ἔρχονται. ἱππῆς τε προσελαύνοντες αἰεὶ κατάσκοποι Συρακουσίων πρὸς τὸ στράτευ-
μα τῶν Ἀθηναίων, ἐφύβριζον ἄλλα τε· καὶ εἰ ξυνοικήσοντες σφίσιν αὐτοῖς μᾶλλον
ἥκοιεν ἐν τῇ ἀλλοτρίᾳ, ἢ Λεοντίνους ἐς τὴν οἰκείαν κατοικιοῦντες. ἃ γιγνώσκοντες
οἱ στρατηγοὶ τῶν Ἀθηναίων· καὶ βουλόμενοι αὐτοὺς ἄγειν πανδημεὶ ἐκ τῆς πόλεως
ὅτι πλεῖστον, αὐτοὶ δὲ ταῖς ναυσὶν ἐν τοσούτῳ ὑπὸ νύκτα παραπλεύσαντες,
στρατόπεδον καταλαμβάνειν ἐν ἐπιτηδείῳ, καθ' ἡσυχίαν· εἰδότες οὐκ ἂν ὁμοίως δυνη- ὅπου [illegible]
θέντες. καὶ εἰ ἐκ τῶν νεῶν πρὸς παρεσκευασμένους ἐκβιβάζοιεν, ἢ κατὰ γῆν ἰόντες στρατόπεδον:-
γνωσθείησαν· τοὺς γὰρ ἂν ψιλοὺς τοὺς σφῶν καὶ τὸν ὄχλον, τῶν Συρακουσίων τοὺς
ἱππέας πολλοὺς ὄντας, σφίσι δ' οὐ παρόντων ἱππέων, βλάπτειν ἂν μεγάλα. οὕτω δὲ
λήψεσθαι χωρίον ὅθεν ὑπὸ τῶν ἱππέων οὐ βλάψονται ἄξια λόγου· ἐδίδασκον δ' αὐτοὺς
περὶ τοῦ πρὸς τῷ Ὀλυμπιείῳ χωρίου· ὅπερ καὶ κατέλαβον, Συρακουσίων φυ-
γάδες οἳ ξυνείποντο· τοιόνδε τι οὖν πρὸς ἃ ἐβούλοντο οἱ στρατηγοὶ μηχανῶνται. ÷ πρὸς τὸ καταλαβεῖν στρα-
πέμπουσιν ἄνδρα, σφίσι μὲν πιστόν, τοῖς δὲ τῶν Συρακουσίων στρατηγοῖς τῇ δοκήσει, τόπεδον:-
οὐχ ἧσσον ἐπιτήδειον· ἦν δὲ Καταναῖος ὁ ἀνήρ· καὶ ἀπ' ἀνδρῶν ἐκ τῆς Κατάνης

ἡ καὶ ἔσφη· οὐκ ἐκάλουν τὰ ὀνόματα ἐγίνωσκον· καὶ ἐπὶ τὸ αὐτὸ [illegible] πολλοὶ οὕτως

ἐπὶ σοφίας γενομένων· ἀλλὰ δὴ τοῖς Ἀθηναίοις αὐτίκα [illegible] ὅπερ [illegible] καὶ ἐβούλοντο,

[illegible] παρὰ δῆμον ἐν ἡμέρᾳ [illegible] ἐπὶ τὸ στρατόπεδον [illegible] αὐτοὶ μὲν ἀποκλείσαντες,

[illegible] καὶ τὰς ναῦς [illegible] ἐπὶ τὸ στρατόπεδον προσβάλοντας,

σταυρώματος αἱρεῖ· ἔπειτα δὲ ταῦτα τοὺς [illegible] πολλοὺς κατανεῖ· καὶ τὸ λοιπὸν

ἀεὶ [illegible] ἀφ' ὧν αὐτοὺς [illegible] οἱ δὲ στρατιῶται [illegible] Συρακοσίων μικρὸν [illegible]

[illegible] καὶ ἔπειτα [illegible] καὶ ἄλλα [illegible]

[illegible] πολλοὶ [illegible] καὶ [illegible]

ἀποστελλόμενοι αὐτοὺς καὶ αὐτοὶ [illegible] καὶ [illegible] ὀλίγοι [illegible] καὶ ἄλλοι [illegible]

[illegible] πρὸς [illegible] Συρακοσίων· ἐπὶ δὲ [illegible] αὐτοῖς

κατὰ τὸ [illegible] καὶ αἱ ἡμέραι [illegible] πορθοῦ

μὲν οἱ [illegible] ἐπὶ τοῦ [illegible] ποταμοῦ [illegible] οἱ

Ἀθηναῖοι [illegible] αὐτοὺς πρὸς [illegible] ἀπὸ [illegible] αὐτῶν·

καὶ [illegible] αὐτοῖς [illegible] προσελήλυθη· καὶ [illegible]

[illegible] καὶ τὰ πολλὰ [illegible] ἐπὶ τὰς [illegible] καὶ οἱ Ἀθηναῖοι

ἅμα [illegible] κατὰ [illegible] ὡς [illegible] στρατόπεδον [illegible]

καὶ οἱ ἱππεῖς οἱ Συρακούσιοι [illegible] προσπλεύσαντες [illegible] καὶ [illegible] καὶ

[illegible] στρατηγοὶ [illegible] ἀποστρέψαντες, [illegible] πολλοὺς

καὶ [illegible] βοηθῶν ἐπὶ τὴν μάχην· ἐν τούτῳ [illegible]

μακρὰς οὐ [illegible] αὐτοῖς, καὶ [illegible] στρατηγοὶ [illegible]

ἐπὶ [illegible] καὶ ἐν [illegible] ἐβούλοντο· καὶ οἱ ἱππεῖς τῶν

Συρακουσίων [illegible] αὐτοὺς καὶ [illegible] καὶ [illegible]

[illegible] καὶ [illegible] καὶ [illegible] στρατηγοὶ· καὶ τὰ [illegible]

[illegible] καὶ [illegible] ἐπὶ τὴν θάλασσαν [illegible] τὰς ναῦς, σταύρω-

[illegible] καὶ [illegible] σταύρωμα [illegible] τοῖς πολεμίοις [illegible]

[illegible] καὶ [illegible] διὰ [illegible] καὶ τὸ ἀναπλοῦν [illegible]

[illegible] ἐκ μὲν τῆς πόλεως [illegible]

[illegible] οἱ ἱππεῖς τῶν Συρακουσίων προσβοηθ[illegible] καὶ [illegible]

ἀπὸ [illegible] καὶ προσελθόντες [illegible] τὸ σταύρωμα τῶν Ἀθηναίων τὸ [illegible]

γρ. ἀνάστου

ἔπειτα δὲ ὡς οὐκ ἀντεπῄεσαν αὐτοῖς, ἀναχωρήσαντες καὶ διαβάντες τὴν ἐλωρίνην
ὁδὸν ηὐλίσαντο. τῇ δ᾽ ὑστεραίᾳ οἱ ἀθηναῖοι καὶ οἱ ξύμμαχοι παρεσκευάζοντο ὡς ἐς μάχην· καὶ
ξυνετάξαντο ὧδε· δεξιὸν μὲν κέρας ἀργεῖοι εἶχον καὶ μαντινῆς· ἀθηναῖοι δὲ τὸ μέσον· τὸ δὲ ἄλλο
οἱ ξύμμαχοι οἱ ἄλλοι. καὶ τὸ μὲν ἥμισυ αὐτοῖς τοῦ στρατεύματος ἐν τῷ πρόσθεν ἦν τε-
ταγμένον ἐπὶ ὀκτώ· τὸ δὲ ἥμισυ ἐπὶ ταῖς εὐναῖς ἐν πλαισίῳ ἐπὶ ὀκτώ. καὶ τοῦτο
τεταγμένον· οἷς εἴρητο ᾗ ἂν τοῦ στρατεύματος πονῇ μάλιστα, ἐφορῶντας παραγίγνεσθαι·
καὶ τοὺς σκευοφόρους ἐντὸς τούτων τῶν ἐπιτάκτων ἐποιήσαντο. οἱ δὲ συρακούσιοι ἔτα-
ξαν τοὺς μὲν ὁπλίτας ἐφ᾽ ἑκκαίδεκα, ὄντας πανδημεὶ συρακουσίους· καὶ ὅσοι ξύμμαχοι
παρῆσαν· ἐβοήθησαν δὲ αὐτοῖς σελινούντιοι μὲν μάλιστα· ἔπειτα δὲ καὶ γελῴων ἱπ-
πῆς, τὸ ξύμπαν ἐς διακοσίους. καὶ καμαριναίων ἱππῆς ὅσον εἴκοσι καὶ τοξόται ὡς
πεντήκοντα. τοὺς δὲ ἱππέας ἐπετάξαντο ἐπὶ τῷ δεξιῷ, οὐκ ἐλάσσους ὄντας τῶν δια-
κοσίων καὶ χιλίων· παρὰ δ᾽ αὐτοὺς καὶ τοὺς ἀκοντιστάς. μέλλουσι δὲ τοῖς ἀθηναίοις προ-
τέροις ἐπιχειρήσειν ὁ νικίας κατά τε ἔθνη ἐπιπαριὼν ἕκαστα καὶ ξύμπασι τοιάδε παρε-
κελεύετο. πολλῇ μὲν παραινέσει ὦ ἄνδρες τί δεῖ χρῆσθαι, οἳ πάρεσμεν ἐπὶ τὸν αὐτὸν δημηγορία νικίου:-
ἀγῶνα· αὐτὴ γὰρ ἡ παρασκευὴ ἱκανωτέρα μοι δοκεῖ εἶναι θάρσος παρασχεῖν ἢ καλῶς
λεχθέντες λόγοι μετὰ ἀσθενοῦς στρατοπέδου. ὅπου γὰρ ἀργεῖοι καὶ μαντινεῖς
καὶ ἀθηναῖοι καὶ νησιωτῶν οἱ πρῶτοι ἐσμέν, πῶς οὐ χρὴ μετὰ τοιῶνδε καὶ τοσῶνδε
ξυμμάχων πάντα τινὰ μεγάλην τὴν ἐλπίδα τῆς νίκης ἔχειν· ἄλλως τε καὶ πρὸς ἄνδρας
πανδημεί τε ἀμυνομένους καὶ οὐκ ἀπολέκτους ὥσπερ καὶ ἡμᾶς· καὶ προσέτι σικελι-
ώτας, οἳ ὑπερφρονοῦσι μὲν ἡμᾶς, ὑπομενοῦσι δ᾽ οὔ, διὰ τὸ τὴν ἐπιστήμην τῆς
τόλμης ἥσσω ἔχειν. παραστήτω δέ τινι καὶ τόδε, πολύ τε ἀπὸ τῆς ἡμετέρας αὐτῶν
εἶναι, καὶ πρὸς γῇ οὐδεμιᾷ φιλίᾳ, ἥντινα μὴ αὐτοὶ μαχόμενοι κτήσεσθε. καὶ τοὐναν-
τίον ὑπομιμνήσκω ὑμᾶς ἢ οἱ πολέμιοι σφίσιν αὐτοῖς εὖ οἶδ᾽ ὅτι παρακελεύονται·
οἱ μὲν γὰρ ὅτι περὶ πατρίδος ἔσται ὁ ἀγών· ἐγὼ δὲ ὅτι οὐκ ἐν πατρίδι, ἐξ ἧς κρατ-
εῖν δεῖ ἢ μὴ ῥᾳδίως ἀποχωρεῖν· οἱ γὰρ ἱππῆς πολλοὶ ἐπικείσονται. τῆς τε οὖν ὑμε-
τέρας αὐτῶν ἀξίας μνησθέντες ἐπέλθετε τοῖς ἐναντίοις προθύμως· καὶ τὴν παροῦσαν
ἀνάγκην καὶ ἀπορίαν φοβερωτέραν ἡγησάμενοι τῶν πολεμίων. ὁ μὲν νικίας *
τοιαῦτα παρακελευσάμενος ἐπῆγε τὸ στρατόπεδον εὐθύς. οἱ δὲ συρακούσιοι ἀπροσ-
δόκητοι μὲν ἐν τῷ καιρῷ τούτῳ ἦσαν ὡς ἤδη μαχούμενοι· καί τινες αὐτοῖς ἐγγὺς

τῆς πόλεως οὔσης καὶ ἀπεληλύθεσαν· οἱ δὲ, καὶ διὰ σπουδῆς προσβοηθοῦντες δρό-
μῳ ὑστέριζον μέν· ὡς δὲ ἕκαστός πῃ τοῖς πλέοσι προσμίξειε καθίσταντο. οὐ γὰρ δὴ προ-
θυμίᾳ ἐλλιπεῖς ἦσαν οὐδὲ τόλμῃ οὔτ' ἐν ταύτῃ τῇ μάχῃ οὔτ' ἐν ταῖς ἄλλαις· ἀλλὰ
τῇ μὲν ἀνδρείᾳ οὐχ ἥσσους, ἐς ὅσον ἡ ἐπιστήμη ἀντέχοι· τῷ δὲ ἐλλείποντι αὐτῆς καὶ
τὴν βούλησιν ἄκοντες προυδίδοσαν. ὅμως δὲ οὐκ ἂν οἰόμενοι σφίσι τοὺς Ἀθηναίους
προτέρους ἐπελθεῖν καὶ διὰ τάχους ἀναγκαζόμενοι ἀμύνασθαι, ἀναλαβόντες τὰ
ὅπλα εὐθὺς ἀντεπῇσαν. καὶ πρῶτον μὲν αὐτῶν ἑκατέρων οἵ τε λιθοβόλοι καὶ σφεν-
δονῆται καὶ τοξόται προυμάχοντο καὶ τροπὰς οἵας εἰκὸς ψιλοὺς ἀλλήλων ἐποίουν·
ἔπειτα δὲ μάντεις τε σφάγια προὔφερον τὰ νομιζόμενα καὶ σαλπιγκταὶ ξύνοδον ἐπώτρυ-
νον τοῖς ὁπλίταις. οἱ δ' ἐχώρουν· Συρακόσιοι μὲν περί τε πατρίδος μαχούμενοι καὶ
τῆς ἰδίας ἕκαστος, τὸ μὲν αὐτίκα σωτηρίας, τὸ δὲ μέλλον ἐλευθερίας· τῶν δ' ἐναντίων Ἀθη-
ναῖοι μὲν περί τε τῆς ἀλλοτρίας οἰκείαν σχεῖν καὶ τὴν οἰκείαν μὴ βλάψαι ἡσσώμενοι· Ἀργεῖοι δὲ καὶ
τῶν ξυμμάχων οἱ αὐτόνομοι, ξυγκτήσασθαί τε ἐκείνοις ἐφ' ἃ ἦλθον καὶ τὴν ὑπάρ-
χουσαν σφίσι πατρίδα νικήσαντες πάλιν ἐπιδεῖν. τὸ δ' ὑπήκοον τῶν ξυμμάχων
μέγιστον μὲν περὶ τῆς αὐτίκα ἀνελπίστου σωτηρίας, ἢν μὴ κρατῶσι, τὸ πρόθυμον εἶχον· ἔπειτα
δὲ ἐν παρέργῳ, καὶ εἴ τι ἄλλο ξυγκαταστρεψαμένοις ῥᾷον αὐτοῖς ὑπακούσεται. γενομένης
δ' ἐν χερσὶ τῆς μάχης ἐπὶ πολὺ ἀντεῖχον ἀλλήλοις· καὶ ξυνέβη βροντάς τε ἅμα
τινὰς γενέσθαι καὶ ἀστραπὰς καὶ ὕδωρ πολύ, ὥστε τοῖς μὲν πρῶτον μαχομένοις καὶ
ἐλάχιστα πολέμῳ ὡμιληκόσι καὶ τοῦτο ξυνεπιλαβέσθαι τοῦ φόβου· τοῖς δὲ ἐμπει-
ροτέροις τὰ μὲν γιγνόμενα καὶ ὥρᾳ ἔτους περαίνεσθαι δοκεῖν· τοὺς δὲ ἀνθεστῶτας
πολὺ μείζω ἔκπληξιν μὴ νικωμένους παρέχειν. ὠσαμένων δὲ τῶν Ἀργείων πρῶτον τὸ
εὐώνυμον κέρας τῶν Συρακοσίων, καὶ μετ' αὐτοὺς τῶν Ἀθηναίων τὸ κατὰ σφᾶς αὐτούς,
παρερρήγνυτο ἤδη καὶ τὸ ἄλλο στράτευμα τῶν Συρακοσίων καὶ ἐς φυγὴν κατέστη. καὶ
ἐπὶ πολὺ μὲν οὐκ ἐδίωξαν οἱ Ἀθηναῖοι· οἱ γὰρ ἱππεῖς τῶν Συρακοσίων πολλοὶ ὄντες
καὶ ἀήσσητοι εἶργον, καὶ ἐσβαλόντες ἐς τοὺς ὁπλίτας αὐτῶν, εἴ τινας προδιώκοντ-
ας ἴδοιεν, ἀνέστελλον· ἐπακολουθήσαντες δὲ ἁθρόοι ὅσον ἀσφαλῶς εἶχε, πάλιν ἐπανε-
χώρουν καὶ τροπαῖον ἵστασαν. οἱ δὲ Συρακόσιοι ἁθροισθέντες ἐς τὴν Ἑλωρίνην
ὁδόν, καὶ ὡς ἐκ τῶν παρόντων ξυνταξάμενοι ἔς τε τὸ Ὀλυμπιεῖον ὅμως σφῶν αὐτῶν
παρέπεμψαν φυλακήν, δείσαντες μὴ οἱ Ἀθηναῖοι τῶν χρημάτων ἃ ἦν αὐτόθι κινήσ-

σαν καὶ οἱ λοιποί, ἐπὶ τὴν χώραν [illegible] οἱ δὲ ἀθηναῖοι, πρὸς μὲν τὸ ἱερὸν οὐκ ἦλθον. ξυ-
γκομίσαντες δὲ τοὺς ἑαυτῶν νεκροὺς καὶ ἐπὶ πυρὰν ἐπιθέντες, ηὐλίσαντο
αὐτοῦ. τῇ δ' ὑστεραίᾳ, τοῖς μὲν συρακουσίοις ἀπέδοσαν ὑποσπόνδους τοὺς νεκρούς·
ἀπέθανον δὲ αὐτῶν καὶ τῶν ξυμμάχων, ὡς ~~πεντήκοντα~~· περὶ ἑξήκοντα καὶ διακο-
σίους. τῶν δὲ σφετέρων τὰ ὀστᾶ ξυνέλεξαν· ἀπέθανον δὲ αὐτῶν καὶ τῶν ξυμμάχων, ὡς
πεντήκοντα· καὶ τὰ τῶν πολεμίων σκῦλα ἔχοντες, ἀπέπλευσαν ἐς κατάνην·
χειμών τε γὰρ ἦν· καὶ τὸν πόλεμον αὐτόθεν ποιεῖσθαι, οὔπω ἐδόκει δυνατὸν εἶναι·
πρὶν ἂν ἱππέας τε μεταπέμψωσιν ἐκ τῶν ἀθηνῶν καὶ ἐκ τῶν αὐτόθεν ξυμμάχων
ἀγείρωσιν· ὅπως μὴ παντάπασιν ἱπποκρατῶνται· καὶ χρήματα δὲ ἅμα αὐτόθεν
ξυλλέξωνται· καὶ παρ' ἀθηναίων ἔλθῃ, τῶν τε πόλεών τινας προσαγάγωνται· ἃς
ἤλπιζον μετὰ τὴν μάχην μᾶλλον σφῶν ὑπακούσεσθαι· τά τε ἄλλα, καὶ σῖτον καὶ
ὅσων δέοι, παρασκευάσωνται· ὡς ἐς τὸ ἔαρ ἐπιχειρήσοντες ταῖς συρακούσαις. καὶ
οἱ μὲν, ταύτῃ τῇ γνώμῃ ἀποπλεύσαντες ἐς τὴν νάξον καὶ κατάνην διεχείμα-
ζον. συρακούσιοι δὲ τοὺς σφετέρους αὐτῶν νεκροὺς θάψαντες, ἐκκλησίαν ἐποίουν·
καὶ παρελθὼν αὐτοῖς ἑρμοκράτης ὁ ἕρμωνος ἀνήρ, καὶ ἐς τἆλλα ξύνεσιν οὐδενὸς λει-
πόμενος· καὶ κατὰ τὸν πόλεμον ἐμπειρίᾳ τε ἱκανὸς γενόμενος· καὶ ἀνδρείᾳ ἐπιφα-
νής, ἐθάρσυνέ τε, καὶ οὐκ εἴα τῷ γεγενημένῳ ἐνδιδόναι. τὴν μὲν γὰρ γνώμην αὐτῶν
οὐχ ἡσσῆσθαι· τὴν δὲ ἀταξίαν, βλάψαι. οὐ μέντοι τοσοῦτόν γε, λειφθῆναι ὅσον εἰκὸς εἶναι·
ἄλλως τε καὶ πρὸς τοὺς πρώτους τῶν ἑλλήνων ἐμπειρίᾳ ἰδιώτας ὡς εἰπεῖν χειροτέχνας
ἀνταγωνισαμένους. μέγα δὲ βλάψαι καὶ τὸ πλῆθος τῶν στρατηγῶν, καὶ τὴν
πολυαρχίαν. ἦσαν γὰρ πεντεκαίδεκα οἱ στρατηγοὶ αὐτοῖς· τῶν τε πολλῶν τὴν
ἀσύντακτον ἀναρχίαν. ἢν δὲ ὀλίγοι τε στρατηγοὶ γένωνται ἔμπειροι. καὶ ἐν τῷ
χειμῶνι τούτῳ παρασκευάσωσι τὸ ὁπλιτικόν, οἷς τε ὅπλα μὴ ἔστιν ἐκπορί-
ζοντας. ὅπως ὡς πλεῖστοι ἔσονται, καὶ τῇ ἄλλῃ μελέτῃ προσαναγκάζοντας, ἔφη κατὰ
τὸ εἰκὸς κρατήσειν σφᾶς τῶν ἐναντίων· ἀνδρείας μὲν σφίσιν ὑπαρχούσης· εὐταξίας δ' ἐς
τὰ ἔργα προσγενομένης. ἐπιδώσειν γὰρ ἀμφότερα αὐτά· τὴν μέν, μετὰ κινδύνων
μελετωμένην· τὴν δ' εὐψυχίαν αὐτὴν ἑαυτῆς μετὰ τοῦ πιστοῦ τῆς ἐπιστήμης, θαρ-
σαλεωτέραν ἔσεσθαι. τούς τε στρατηγοὺς καὶ ὀλίγους, καὶ αὐτοκράτορας χρῆναι
ἑλέσθαι· καὶ ὀμόσαι αὐτοῖς τὸ ὅρκιον· ἦ μὴν ἐάσειν ἄρχειν ὅπῃ ἂν ἐπίστωνται

τὴν ἀνδρείαν· μετὰ τοῦ παρισουμένης τῆς ἐπιστήμης:·

οὕτω δὴ αὐτὴ καθ᾽ ὑπερβολὴν ἔδει, μάλιστα δ᾽ αὐτοὺς ἐλέγχουσα· καὶ τὰ ἄλλα κατ᾽ ἐκεῖνον κόσμου καὶ ἀπορ-
φασίστως παρασκευασθέντων· καὶ οἱ Συρακούσιοι αὐτοῦ ἀποκλείσαντες ἐψηφίσαντο
πάντας ἐκπλεῖν· καὶ στρατηγοὺς αὐτοὺς ἀπολοῦντας τὸν δημοκρατῶν, καὶ παρακαλοῦντες
Λυσάνδρου· καὶ οἱ καλοῦντες Πελοποννήσου πάσης συστάσης· καὶ εἰς τὴν Κόρινθον· καὶ ἐκ τὴν
Λακεδαίμονα πρέσβεις ἀποστελλόντων· ὁ πάντας ὑπερέχων τοῖς ἄλλοις παρασκευὴ τῇ.
καὶ τοὺς προσαγομένους πολεμίους, βεβαιότερον πάντων τῶν παρόντων· ἐν τούτῳ προφασιζο-
μένων σφῶν τοῖς Λακεδαιμονίοις· ἵνα καὶ ἀπὸ τῆς Σικελίας ἀποστάντων αὐτοῖς,
ἢ πρὸς τὸ ἐν Σικελίᾳ στρατόπεδον· ἢ γοῦν φυλάξασθαι ἀπὸ τῆς ἐπιτειχίσεως. τὸ
δεύτερον καὶ τῶν στρατευμάτων Ἀθηναίων, ἐν πλείονι ὄντων ἐπὶ μισθοῦ, ὡς πρόσθεν
θεμιστικοῦ· καὶ ἅμα ἐκ προφάσεως οὐκ ἐγένετο. Ἀλκιβιάδης δὲ ὅταν περὶ ἐκείνην
ἀρχὴν ἢ δημοκρατίας πάντως, ἐπὶ στάσεις ὅ τι φθέγξοιτο, μὲν τοῖς οὖν συνερ-
γοῦντα φίλοις τοῖς ἐν τῇ Λακεδαίμονι· ἐξ ὧν ἐφοδῶσε τὸ μέλλον· οἱ δὲ, τοῖς τε ἄνδρας
στῆναι φθονεῖν περὶ τῆς πόλεως· καὶ τὸ στασιάζοντας καὶ ὑπὸ πολλῶν οὐ τῶν ἐκ τῆς παρακαταθήκης
διέχεσθαι τοῖς Ἀθηναίοις ταῦτα βουλόμενοι· ἢ μὲν γὰρ διαφανῶς περὶ τῆς καὶ δύναται
Ἀθηναίων, ὡς ἐχειρώσαντο καὶ τὰ ἐπὶ τῆς Σικελίας οὐκ ἐκ τοῦ, καὶ προεχώρησεν αὐτοῖς,
ἀπῆλθον ἐκ τῆς Σικελίας καὶ Θρᾳκικὸς σταυρώματα περὶ τὸ στρατόπεδον ποιησάμενοι
αὐτοῦ διαχειμάζοντες· καὶ ζημία ἀποστέλλουσα τοῖς Ἀθηναίοις ἐπὶ τῆς χρήματος
καὶ ἵππων, ὅπως ἅμα ἔαρι περὶ ταῦτα στρατεύσονται· ἐτείχιζον δὲ καὶ οἱ Συρακούσιοι ἐν
τῷ χειμῶνι πρός τε τῷ πόλει, τὸν Τεμενίτην τειχίσαντες ποιησάμενοι, παρὰ πᾶν
τὸ πρὸς τὰς Ἐπιπολὰς ὁρῶν· ὅπως μὴ δι᾽ ἐλάσσονος εὐαπο τειχίστως ὦσιν
ἦν ἀρα σφάλλωνται· καὶ τὰ Μέγαρα φρούριον· καὶ ἐν τῷ Ὀλυμπιείῳ ἄλλο·
καὶ τὴν θάλασσαν, προεσταύρωσαν πανταχῇ, ᾗ ἀποβάσεις ἦσαν· καὶ τοὺς
Ἀθηναίους εἰδότες ἐν τῇ Νάξῳ χειμάζοντας, ἐστράτευσαν πανδημεὶ ἐπὶ τὴν Κα-
τάνην· καὶ τῆς τε γῆς αὐτῶν ἔτεμον πολλήν· καὶ τὰς τῶν Ἀθηναίων σκη-
νὰς· καὶ τὸ στρατόπεδον ἐμπρήσαντες, ἀνεχώρησαν ἐπ᾽ οἴκου· καὶ πυνθανό-
μενοι τοὺς Ἀθηναίους ἐς τὴν Καμάριναν κατὰ τὴν ἐπὶ Λάχητος γενομένην ξυμ-
μαχίαν πρεσβεύεσθαι, εἴ πως προσαγάγοιντο αὐτούς, ἀντεπρεσβεύοντο καὶ
αὐτοί· ὑπώπτευον γὰρ τοὺς Καμαριναίους μὴ προθύμως σφίσι μήτε ἐπὶ
τὴν πρώτην μάχην πέμψαι ἃ ἔπεμψαν, ἔς τε τὸ λοιπὸν μὴ οὐκέτι βούλωνται ἀμύνειν

ὁρῶντες τοὺς ἀθηναίους ἐν τῇ μάχῃ εὖ πράξαντας· προσχωρῶσι δ' αὐτοῖς κατὰ
τὴν προτέραν φιλίαν πεισθέντες. ἀφικομένων οὖν ἐκ μὲν συρακουσῶν ἑρμοκράτους
καὶ ἄλλων ἐς τὴν καμάριναν. ἀπὸ δὲ τῶν ἀθηναίων εὐφήμου μεθ' ἑτέρων.
ὁ δ' ἑρμοκράτης ξυλλεγέντων τῶν καμαριναίων, βουλόμενος προδιαβάλλειν τοὺς
ἀθηναίους ἔλεγε τοιάδε. Οὐ τὴν παροῦσαν δύναμιν τῶν ἀθηναίων ὦ καμαρι- δημηγορία ἑρμοκράτους συρακουσίου.
ναῖοι, μὴ αὐτὴν καταπλαγῆτε δείσαντες ἐπρεσβευσάμεθα· ἀλλὰ μᾶλλον τοὺς
μέλλοντας ἀπ' αὐτῶν λόγους πρίν τι καὶ ἡμῶν ἀκοῦσαι μὴ ὑμᾶς πείσωσιν. ἥκουσι
γὰρ ἐς τὴν σικελίαν προφάσει μὲν ᾗ πυνθάνεσθε· διανοίᾳ δὲ ἣν πάντες ὑποπτεύο-
μεν. καί μοι δοκοῦσιν οὐ λεοντίνους βούλεσθαι κατοικίσαι· ἀλλ' ἡμᾶς μᾶλλον ἐξοι-
κίσαι. οὐ γὰρ δὴ εὔλογον τὰς μὲν ἐκεῖ πόλεις ἀναστάτους ποιεῖν, τὰς δὲ ἐνθάδε κα-
τοικίζειν. καὶ λεοντίνων μὲν χαλκιδέων ὄντων κατὰ τὸ ξυγγενὲς κήδεσθαι· χαλ-
κιδέας δὲ τοὺς ἐν εὐβοίᾳ ὧν οἵδε ἄποικοί εἰσι δουλωσαμένους ἔχειν. τῇ δὲ αὐτῇ
ἰδέᾳ ἐκεῖνά τε ἔσχον καὶ τὰ ἐνθάδε νῦν πειρῶνται. ἡγεμόνες γὰρ γενόμενοι ἑκόν-
των τε ἰώνων καὶ ὅσοι ἀπὸ σφῶν ἦσαν ξύμμαχοι, ὡς ἐπὶ τοῦ μήδου τιμωρίᾳ τοὺς
μὲν λιποστρατίαν, τοὺς δὲ ἐπ' ἀλλήλους στρατεύειν· τοῖς δ' ὡς ἑκάστοις τινὰ εἶχον
αἰτίαν εὐπρεπῆ ἐπενεγκόντες κατεστρέψαντο. καὶ οὐ περὶ τῆς ἐλευθερίας ἄρα
οὔτε οὗτοι τῶν ἑλλήνων, οὔθ' οἱ ἕλληνες τῆς ἑαυτῶν τῷ μήδῳ ἀντέστησαν. περὶ δὲ
οἱ μὲν σφίσιν ἀλλὰ μὴ ἐκείνῳ καταδουλώσεως· οἱ δ' ἐπὶ δεσπότου μεταβολῇ,
οὐκ ἀξυνετωτέρου, κακοξυνετωτέρου δέ. ἀλλ' οὐ γὰρ δὴ τὴν τῶν ἀθηναίων εὐκατη-
γόρητον οὖσαν πόλιν, νῦν ἥκομεν ἀποφανοῦντες ἐν εἰδόσιν ὅσα ἀδικεῖ· πολὺ
δὲ μᾶλλον ἡμᾶς αὐτοὺς αἰτιασόμενοι, ὅτι ἔχοντες παραδείγματα τῶν τ' ἐκεῖ
ἑλλήνων ὡς ἐδουλώθησαν οὐκ ἀμύνοντες σφίσιν αὐτοῖς, καὶ νῦν ἐφ' ἡμᾶς ταὐτὰ
παρόντα σοφίσματα, λεοντίνων τε ξυγγενῶν κατοικίσεις, καὶ ἐγεσταίων ξυμμάχων ἐπικου-
ρίας· οὐ ξυστραφέντες βουλόμεθα προθυμότερον δεῖξαι αὐτοῖς, ὅτι οὐκ ἴωνες τάδε
εἰσίν· οὐδ' ἑλλησπόντιοι καὶ νησιῶται· οἳ δεσπότην ἢ μῆδον ἢ ἕνα γέ τινα
ἀεὶ μεταβάλλοντες δουλοῦνται· ἀλλὰ δωριεῖς ἐλεύθεροι ἀπ' αὐτονόμου τῆς πελο-
ποννήσου τὴν σικελίαν οἰκοῦντες. ἢ μένομεν ἕως ἂν ἕκαστοι κατὰ πόλεις ληφθῶμεν·
εἰδότες ὅτι ταύτῃ μόνον ἁλωτοί ἐσμεν, καὶ ὁρῶντες αὐτοὺς ἐπὶ τοῦτο τὸ εἶδος
τρεπομένους, ὥστε τοὺς μὲν λόγοις ἡμῶν διιστάναι· τοὺς δὲ ξυμμάχων ἐλπίδι

ἐν πολέμῳ πρὸς ἀλλήλους· τοῖς δὲ ὡς ἑκάστοις τι προσηνὲς λέγοντες, δύνανται
κακουργεῖν· καὶ οἰόμεθα τοῦ ἄπωθεν ξυνοίκου προαπολλυμένου, οὐ καὶ ἐς αὐτόν
τινα ἥξειν τὸ δεινόν· πρὸ δὲ αὐτοῦ μᾶλλον τὸν πάσχοντα καθ' αὑτὸν δυστυχεῖν· καὶ εἴ τῳ
ἄρα παρέστηκε τὸν μὲν Συρακούσιον, ἑαυτὸν δὲ οὔ, πολέμιον εἶναι τῷ Ἀθηναίῳ, καὶ
δεινὸν ἡγεῖται ὑπέρ γε τῆς ἐμῆς κινδυνεύειν, ἐνθυμηθήτω οὐ περὶ τῆς ἐμῆς μᾶλλον,
ἐν ἴσῳ δὲ καὶ τῆς ἑαυτοῦ ἅμα ἐν τῇ ἐμῇ μαχούμενος· τοσούτῳ δὲ καὶ ἀσφαλέστερον,
ὅσῳ οὐ προδιεφθαρμένου ἐμοῦ, ἔχων δὲ ξύμμαχον ἐμὲ καὶ οὐκ ἐρῆμος ἀγωνι-
εῖται· τόν τε Ἀθηναῖον, μὴ τὴν τοῦ Συρακουσίου ἔχθραν κολάσασθαι, τῇ δὲ ἐμῇ προ-
φάσει τὴν ἐκείνου φιλίαν βεβαιώσασθαι βούλεσθαι· εἴ τέ τις φθονεῖ μὲν ἢ καὶ φο-
βεῖται· ἀμφότερα γὰρ τάδε πάσχει τὰ μείζω· διὰ δὲ αὐτὰ τὰς Συρακούσας
κακωθῆναι μέν, ἵνα σωφρονισθῶμεν, βούλεται, περιγενέσθαι δὲ ἕνεκα τῆς αὑτοῦ
ἀσφαλείας, οὐκ ἀνθρωπίνης δυνάμεως βούλησιν ἐλπίζει· οὐ γὰρ οἷόν τε ἅμα τῆς τε
ἐπιθυμίας καὶ τῆς τύχης τὸν αὐτὸν ὁμοίως ταμίαν γενέσθαι· καὶ εἰ γνώμῃ ἁμάρτοι,
τοῖς αὑτοῦ κακοῖς ὀλοφυρθεὶς τάχ' ἂν ἴσως καὶ τοῖς ἐμοῖς ἀγαθοῖς ποτὲ βουλη-
θείη αὖθις φθονῆσαι· ἀδύνατον δὲ προεμένῳ, καὶ μὴ τοὺς αὐτοὺς κινδύνους,
οὐ περὶ τῶν ὀνομάτων, ἀλλὰ περὶ τῶν ἔργων, ἐθελήσαντι προσλαβεῖν· λόγῳ μὲν γὰρ τὴν
ἡμετέραν δύναμιν σῴζοι ἄν τις, ἔργῳ δὲ τὴν αὑτοῦ σωτηρίαν· καὶ μάλιστα εἰκὸς ἦν
ὑμᾶς, ὦ Καμαριναῖοι, ὁμόρους ὄντας, καὶ τὰ δεύτερα κινδυνεύσοντας, προορᾶ-
σθαι αὐτά· καὶ μὴ μαλακῶς ὥσπερ νῦν ξυμμαχεῖν· αὐτοὺς δὲ πρὸς ἡμᾶς μᾶλλον
ἰόντας, ἅπερ ἂν εἰ ἐς τὴν Καμαριναίαν πρῶτον ἀφίκοντο οἱ Ἀθηναῖοι, δεόμενοι ἂν ἐπε-
καλεῖσθε, ταῦτα ἐκ τοῦ ὁμοίου καὶ νῦν παρακελευομένους, ὅπως μηδὲν ἐνδώσομεν,
φαίνεσθαι· ἀλλ' οὔθ' ὑμεῖς νῦν γέ πω, οὔθ' οἱ ἄλλοι ἐπὶ ταῦτα ὥρμησθε. δειλίᾳ
δὲ ἴσως τὸ δίκαιον, πρός τε ἡμᾶς καὶ πρὸς τοὺς ἐπιόντας θεραπεύσετε, λέγοντες
ξυμμαχίαν εἶναι ὑμῖν πρὸς Ἀθηναίους· ἥν γε οὐκ ἐπὶ τοῖς φίλοις ἐποιήσασθε·
τῶν δὲ ἐχθρῶν, ἤν τις ἐφ' ὑμᾶς ἴῃ· καὶ τοῖς γε Ἀθηναίοις βοηθεῖν, ὅταν ὑπ' ἄλλων
καὶ μὴ αὐτοὶ ὥσπερ νῦν τοὺς πέλας ἀδικῶσιν· ἐπεὶ οὐδ' οἱ Ῥηγῖνοι ὄντες
Χαλκιδεῖς, Χαλκιδέας ὄντας Λεοντίνους ἐθέλουσι ξυγκατοικίζειν· καὶ
δεινὸν εἰ ἐκεῖνοι μὲν τὸ ἔργον τοῦ καλοῦ δικαιώματος ὑποπτεύοντες, ἀλόγως σω-
φρονοῦσιν, ὑμεῖς δὲ εὐλόγῳ προφάσει τοὺς μὲν φύσει πολεμίους βούλεσθε ὠφελεῖν·

τοὺς δ' ἐπιμάχως φύσει ξυγγενεῖς, μετὰ τῶν ἐχθίστων διαφθεῖραι. ἀλλ' οὐ δίκαιον. ἀμύνειν δὲ καὶ μὴ φοβεῖσθαι τὴν παρασκευὴν αὐτῶν. οὐ γὰρ ἢν ἡμεῖς ξυστῶμεν πάντες, δεινή ἐστιν. ἀλλ' ἢν ὅπερ οὗτοι σπεύδουσι, τἀναντία διαστῶμεν. ἐπεὶ οὐδὲ πρὸς ἡμᾶς μόνους ἐλθόντες καὶ μάχῃ περιγενόμενοι, ἔπραξαν ἃ ἐβούλοντο. ἀπῆλθον δὲ διὰ τάχους. ὥστε οὐχ ἁθρόους γε ὄντας εἰκὸς ἀθυμεῖν. ἰέναι δὲ ἐς τὴν ξυμμαχίαν, προθυμότερον. ἄλλως τε καὶ ἀπὸ Πελοποννήσου παρεσομένης ὠφελίας. οἳ τῶνδε κρείσσους εἰσὶ τὸ παράπαν τὰ πολέμια. καὶ μὴ ἐκείνην τὴν προμηθίαν δοκεῖν τῳ ἡμῖν μὲν ἴσην εἶναι. ὑμῖν δὲ ἀσφαλῆ, τὸ μηδετέροις δῆθεν ὡς καὶ ἀμφοτέρων ὄντας ξυμμάχους βοηθεῖν. οὐ γὰρ ἔργῳ ἴσον, ὥσπερ τῷ δικαιώματί ἐστιν. εἰ γὰρ δι' ὑμᾶς μὴ ξυμμαχήσαντας ὅ τε παθὼν σφαλήσεται, καὶ ὁ κρατῶν περιέσται, τί ἄλλο ἢ τῇ αὐτῇ ἀπουσίᾳ τοῖς μὲν οὐκ ἠμύνατε σωθῆναι. τοὺς δέ, οὐκ ἐκωλύσατε κακοὺς γενέσθαι. καίτοι κάλλιον τοῖς ἀδικουμένοις, καὶ ἅμα ξυγγενέσι προσθεμένους, τήν τε κοινὴν ὠφελίαν τῇ Σικελίᾳ φυλάξαι. καὶ τοὺς Ἀθηναίους φίλους δὴ ὄντας, μὴ ἐᾶσαι ἁμαρτεῖν. ξυνελόντες τε λέγομεν οἱ Συρακόσιοι, ἐκδιδάσκειν μέν, οὐδὲν ἔργον εἶναι σαφῶς, οὔθ' ὑμᾶς, οὔτε τοὺς ἄλλους, περὶ ὧν αὐτοί, οὐδὲν χεῖρον γιγνώσκετε. δεόμεθα δὲ καὶ μαρτυρόμεθα ἅμα, εἰ μὴ πείσομεν. ὅτι ἐπιβουλευόμεθα μέν, ὑπὸ Ἰώνων αἰεὶ πολεμίων. προδιδόμεθα δὲ ὑπὸ ὑμῶν. Δωριῆς, Δωριῶν. καὶ εἰ καταστρέψονται ἡμᾶς Ἀθηναῖοι, ταῖς μὲν ὑμετέραις γνώμαις κρατήσουσι. τῷ δ' αὑτῶν ὀνόματι τιμηθήσονται. καὶ τῆς νίκης οὐκ ἄλλον τινὰ ἆθλον, ἢ τὸν τὴν νίκην παρασχόντα λήψονται. καὶ εἰ αὖ ἡμεῖς περιεσόμεθα, καὶ τῆς αἰτίας τῶν κινδύνων, οἱ αὐτοὶ τιμωρίαν ὑφέξετε. σκοπεῖτε οὖν καὶ αἱρεῖσθε ἤδη, ἢ τὴν αὐτίκα ἀκινδύνως δουλείαν, ἢ κἂν περιγενομένους μεθ' ἡμῶν, τούσδε τε μὴ αἰσχρῶς δεσπότας λαβεῖν, καὶ τὴν πρὸς ἡμᾶς ἔχθραν μὴ ἂν βραχεῖαν γενομένην διαφυγεῖν. Τοιαῦτα ὁ μὲν Ἑρμοκράτης εἶπεν. ὁ δ' Εὔφημος. *

* δημηγορία Εὐφήμου Ἀθηναίου.

ὁ τῶν Ἀθηναίων πρεσβευτής, μετ' αὐτὸν τοιάδε. ἀφικόμεθα μὲν ἐπὶ τῆς πρότερον οὔσης ξυμμαχίας ἀνανεώσει. τοῦ δὲ Συρακοσίου καθαπτομένου, ἀνάγκη καὶ περὶ τῆς ἀρχῆς εἰπεῖν, ὡς εἰκότως ἔχομεν. τὸ μὲν οὖν μέγιστον μαρτύριον, αὐτὸς εἶπεν. ὅτι οἱ Ἴωνες, αἰεί ποτε πολέμιοι τοῖς Δωριεῦσίν εἰσιν. ἔχει δέ, καὶ οὕτως. ἡμεῖς γὰρ Ἴωνες ὄντες, Πελοποννησίοις Δωριεῦσι καὶ πλέοσι

οὖσι καὶ περιοικοῦσιν ἐσκεψάμεθα ὅτῳ τρόπῳ ἥκιστα αὐτῶν ὑπακουσόμεθα· καὶ μετὰ
τὰ μηδικὰ ναῦς κτησάμενοι τῆς μὲν Λακεδαιμονίων ἀρχῆς καὶ ἡγεμονίας ἀπηλλάγημεν·
οὐδὲν προσῆκον μᾶλλόν τι ἐκείνους ἡμῖν ἢ καὶ ἡμᾶς ἐκείνοις ἐπιτάσσειν· πλὴν καθ' ὅσον ἐν τῷ
παρόντι μεῖζον ἴσχυον· αὐτοὶ δὲ τῶν ὑπὸ βασιλεῖ πρότερον ὄντων ἡγεμόνες καταστάντες οἰκοῦ-
μεν· νομίσαντες ἥκιστ' ἂν ὑπὸ Πελοποννησίοις οὕτως εἶναι, δύναμιν ἔχοντες ᾗ ἀμυνούμεθα·
καὶ ἐς τὸ ἀκριβὲς εἰπεῖν οὐδὲ ἀδίκως καταστρεψάμενοι τούς τε Ἴωνας καὶ νησιώτας οὓς
ξυγγενεῖς φασιν ὄντας ἡμᾶς Συρακόσιοι δεδουλῶσθαι. ἦλθον γὰρ ἐπὶ τὴν μητρόπολιν
ἐφ' ἡμᾶς μετὰ τοῦ Μήδου καὶ οὐκ ἐτόλμησαν ἀποστάντες τὰ οἰκεῖα φθεῖραι, ὥσπερ ἡμεῖς
ἐκλιπόντες τὴν πόλιν. δουλείαν δὲ αὐτοί τε ἐβούλοντο καὶ ἡμῖν τὸ αὐτὸ ἐπενεγκεῖν. ἀνθ'
ὧν ἄξιοί τε ὄντες ἅμα ἄρχομεν, ὅτι τε ναυτικὸν πλεῖστόν τε καὶ προθυμίαν ἀπροφάσιστον
παρεσχόμεθα ἐς τοὺς Ἕλληνας· καὶ διότι καὶ τῷ Μήδῳ ἑτοίμως τοῦτο δρῶντες οὗτοι ἡμᾶς ἔβλαπτον·
ἅμα δὲ τῆς πρὸς Πελοποννησίους ἰσχύος ὀρεγόμενοι. καὶ οὐ καλλιεπούμεθα ὡς ἢ τὸν βάρ-
βαρον μόνοι καθελόντες εἰκότως ἄρχομεν, ἢ ἐπ' ἐλευθερίᾳ τῇ τῶνδε μᾶλλον ἢ τῶν ξυμπάν-
των καὶ τῇ ἡμετέρᾳ αὐτῶν κινδυνεύσαντες. πᾶσι δὲ ἀνεπίφθονον τὴν προσήκουσαν σω-
τηρίαν ἐκπορίζεσθαι. καὶ νῦν τῆς ἡμετέρας ἀσφαλείας ἕνεκα καὶ ἐνθάδε παρόντες
ὁρῶμεν καὶ ὑμῖν ταὐτὰ ξυμφέροντα. ἀποφαίνομεν δὲ ἐξ ὧν οἵδε τε διαβάλλουσιν
Καὶ ὑμεῖς μάλιστα ἐπὶ τὸ φοβερώτερον ὑπονοεῖτε, εἰδότες τοὺς περιδεῶς ὑπο-
πτεύοντάς τι λόγου μὲν ἡδονῇ τὸ παραυτίκα τερπομένους, τῇ δ' ἐγχειρήσει ὕστερον τὰ
ξυμφέροντα πράσσοντας. τήν τε γὰρ ἐκεῖ ἀρχὴν εἰρήκαμεν διὰ δέος ἔχειν, καὶ τὰ ἐνθάδε
διὰ τὸ αὐτὸ ἥκειν μετὰ τῶν φίλων ἀσφαλῶς καταστησόμενοι, καὶ οὐ δουλωσόμενοι,
μὴ παθεῖν δὲ μᾶλλον τοῦτο κωλύσοντες. ὑπολάβῃ δὲ μηδεὶς ὡς οὐδὲν προσ-
ῆκον ὑμῶν κηδόμεθα, γνοὺς ὅτι σῳζομένων ὑμῶν, καὶ διὰ τὸ μὴ ἀσθενεῖς ὑμᾶς
ὄντας ἀντέχειν Συρακοσίοις, ἧσσον ἂν τούτων πεμψάντων τινὰ δύναμιν Πελοποννη-
σίοις ἡμεῖς βλαπτοίμεθα. καὶ ἐν τούτῳ προσήκετε ἤδη ἡμῖν τὰ μέγιστα. διόπερ καὶ
τοὺς Λεοντίνους εὔλογον κατοικίζειν μὴ ὑπηκόους ὥσπερ τοὺς ξυγγενεῖς αὐτῶν τοὺς
ἐν Εὐβοίᾳ, ἀλλ' ὡς δυνατωτάτους, ἵνα ἐκ τῆς σφετέρας ὅμοροι ὄντες τοῖσδε ὑπὲρ ἡμῶν
λυπηροὶ ὦσι. τὰ μὲν γὰρ ἐκεῖ καὶ αὐτοὶ ἀρκοῦμεν πρὸς τοὺς πολεμίους, καὶ ὁ Χαλ-
κιδεὺς ὃν ἀλόγως ἡμᾶς φησὶ δουλωσαμένους τοὺς ἐνθάδε ἐλευθεροῦν, ξύμφορος
ἡμῖν ἀπαράσκευος ὢν καὶ χρήματα μόνον φέρων· τὰ δὲ ἐνθάδε καὶ Λεοντῖνοι καὶ

οἱ ἄλλοι φίλοι ὅτι μάλιστα αὐτονομούμενοι· ἀνδρὶ δὲ τυράννῳ ἢ πόλει ἀρχὴν ἐχούσῃ, οὐδὲν
ἄλογον ὅτι ξυμφέρον· οὐδ' οἰκεῖον ὅτι μὴ πιστόν· πρὸς ἕκαστα δὲ δεῖ ἢ ἐχθρὸν ἢ φίλον μετὰ
καιροῦ γίγνεσθαι. καὶ ἡμᾶς τοῦτο ὠφελεῖ ἐνθάδε, οὐκ ἢν τοὺς φίλους κακώσωμεν, ἀλλ' ἢν οἱ
ἐχθροὶ διὰ τὴν τῶν φίλων ῥώμην ἀδύνατοι ὦσιν. ἀπιστεῖν δὲ οὐ χρή. καὶ γὰρ τοὺς ἐκεῖ ξυμμάχους
ὡς ἕκαστοι χρήσιμοι ἐξηγούμεθα· Χίους μὲν καὶ Μηθυμναίους νεῶν παροκωχῇ αὐτονόμους· τοὺς
δὲ πολλοὺς χρημάτων βιαιότερον φορᾷ· ἄλλους δέ, καὶ πάνυ ἐλευθέρως ξυμμαχοῦντας
καίπερ νησιώτας ὄντας καὶ εὐλήπτους· διότι ἐν χωρίοις ἐπικαίροις εἰσὶ περὶ τὴν Πελο-
πόννησον. ὥστε καὶ ἐνθάδε εἰκὸς πρὸς τὸ λυσιτελοῦν· καὶ ὃ λέγομεν ἐς Συρακουσίους·
καὶ βούλονται ἐφ' ὑμῖν ἡμῶν ξυστήσαντες τῷ ἡμετέρῳ ὑπόπτῳ βίᾳ, ἢ καὶ κατ' ἐρημίαν ἀπράκτων ἡμῶν
ἀπελθόντων, αὐτοὶ ἄρξαι τῆς Σικελίας· ἀνάγκη δέ, ἢν ξυστῆτε πρὸς αὐτούς· οὔτε γὰρ ἡμῖν ἔτι
ἔσται ἰσχὺς τοσαύτη, ἐς ἓν ξυστᾶσα εὐμεταχείριστος· οὔθ' οἵδ' ἀσθενεῖς ἂν ἡμῶν μὴ παρόντων
πρὸς ὑμᾶς εἶεν. καὶ ὅτῳ ταῦτα μὴ δοκεῖ, αὐτὸ τὸ ἔργον ἐλέγχει. τὸ γὰρ πρότερον ἡμᾶς ἐπηγάγε-
σθε, οὐκ ἄλλον τινὰ προσείοντες φόβον, ἢ εἰ περιοψόμεθα ὑμᾶς ὑπὸ Συρακουσίοις γενέσθαι,
ὅτι καὶ αὐτοὶ κινδυνεύσομεν. καὶ νῦν οὐ δίκαιον ὅπερ καὶ ἡμᾶς ἠξιοῦτε λόγῳ πείθειν, τῷ
αὐτῷ ἀπιστεῖν. οὐδ' ὅτι δυνάμει μείζονι πρὸς τὴν τῶνδε ἰσχὺν πάρεσμεν, ὑποπτεύεσθαι.
πολὺ δὲ μᾶλλον τοῖσδε ἀπιστεῖν. ἡμεῖς μέν γε οὔτε ἐμμεῖναι δυνατοὶ μὴ μεθ' ὑμῶν,
εἴ τε καὶ γενόμενοι κακοὶ κατεργασαίμεθα, ἀδύνατοι κατασχεῖν, διὰ μῆκός τε πλοῦ καὶ
ἀπορίᾳ φυλακῆς πόλεων μεγάλων καὶ τῇ παρασκευῇ ἠπειρωτίδων. οἵδε δέ, οὐ
στρατοπέδῳ, πόλει δὲ μείζονι τῆς ἡμετέρας παρουσίας ἐποικοῦντες, ὑμῖν αἰεὶ ἐπιβουλεύ-
ουσι, καὶ ὅταν καιρὸν λάβωσιν ἑκάστου, οὐκ ἀνιᾶσιν. ἔδειξαν δέ, καὶ ἄλλα ἤδη, καὶ τὰ ἐς
Λεοντίνους. καὶ νῦν τολμῶσιν ἐπὶ τοὺς ταῦτα κωλύοντας καὶ ἀνέχοντας τὴν Σικελίαν
μέχρι τοῦδε μὴ ὑπ' αὐτοὺς εἶναι, παρακαλεῖν ὑμᾶς ὡς ἀναισθήτους. πολὺ δὲ ἐπὶ ἀλη-
θεστέραν γε σωτηρίαν ἡμεῖς ἀντιπαρακαλοῦμεν· δεόμενοι τὴν ὑπάρχουσαν ἀπ' ἀλλήλων ἀμ-
φοτέροις μὴ προδιδόναι. νομίζειν τε, τοῖσδε μὲν καὶ ἄνευ ξυμμάχων ἀεὶ ἐφ' ὑμᾶς ἑτοί-
μην διὰ τὸ πλῆθος εἶναι ὁδόν. ὑμῖν δ' οὐ πολλάκις παρασχήσειν μετὰ τοσῆσδε
ἐπικουρίας ἀμύνασθαι. ἣν εἰ τῷ ὑπόπτῳ ἢ ἄπρακτον ἐάσετε ἀπελθεῖν ἢ καὶ σφα-
λεῖσαν, ἔτι βουλήσεσθε καὶ πολλοστὸν μόριον αὐτῆς ἰδεῖν, ὅτε οὐδὲν ἔτι περανεῖ παρα-
γενόμενον ὑμῖν. ἀλλὰ μήτε ὑμεῖς, ὦ Καμαριναῖοι, ταῖς τῶνδε διαβολαῖς ἀναπείθεσθε,
μήτε οἱ ἄλλοι· εἰρήκαμεν δ' ὑμῖν πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν περὶ ὧν ὑποπτευόμεθα, καὶ ἔτι

ἐν κεφαλαίῳ ὑπομνήσαντες ἀξιώσομεν πείθειν· φαμὲν γὰρ ἄρχειν μὲν τῶν ἐκεῖ, ἵνα μὴ ὑπακούωμεν ἄλλου, ἐλευθεροῦν δὲ τὰ ἐνθάδε, ὅπως μὴ ὑπ' αὐτῶν βλαπτώμεθα· πολλὰ δ' ἀναγκάζεσθαι πράσσειν, διότι καὶ πολλὰ φυλασσόμεθα· ξύμμαχοι δὲ καὶ νῦν καὶ πρότερον τοῖς ἐνθάδε ὑμῶν ἀδικουμένοις οὐκ ἄκλητοι, παρακληθέντες δὲ ἥκειν. καὶ ὑμεῖς μήθ' ὡς δικασταὶ γενόμενοι τῶν ἡμῖν ποιουμένων μήθ' ὡς σωφρονισταί, ὃ χαλεπὸν ἤδη, ἀποτρέπειν πειρᾶσθε· καθ' ὅσον δέ τι ὑμῖν τῆς ἡμετέρας πολυπραγμοσύνης καὶ τρόπου τὸ αὐτὸ ξυμφέρει, τοῦτο ἀπολαβόντες χρήσασθε, καὶ νομίσατε μὴ πάντας ἐν ἴσῳ βλάπτειν αὐτά, πολὺ δὲ πλείους τῶν Ἑλλήνων καὶ ὠφελεῖν· ἐν παντὶ γὰρ πᾶς χωρίῳ, καὶ ᾧ μὴ ὑπάρχομεν, ὅ τε οἰόμενος ἀδικήσεσθαι καὶ ὁ ἐπιβουλεύων διὰ τὸ ἑτοίμην ὑπεῖναι ἐλπίδα, τῷ μὲν ἀντιτυχεῖν ἐπικουρίας ἀφ' ἡμῶν, τῷ δέ, εἰ ἥξομεν, μὴ ἀδεεῖ εἶναι κινδυνεύειν, ἀμφότεροι ἀναγκάζονται ὁ μὲν ἄκων σωφρονεῖν, ὁ δ' ἀπραγμόνως σῴζεσθαι. ταύτην οὖν τὴν κοινὴν τῷ τε δεομένῳ καὶ ὑμῖν νῦν παροῦσαν ἀσφάλειαν μὴ ἀπώσησθε, ἀλλ' ἐξισώσαντες τοῖς ἄλλοις μεθ' ἡμῶν τοῖς Συρακοσίοις, ἀντὶ τοῦ αἰεὶ φυλάσσεσθαι αὐτούς, καὶ ἀντεπιβουλεῦσαί ποτε ἐκ τοῦ ὁμοίου μεταλάβετε.

* Τοιαῦτα δὲ ὁ Εὔφημος εἶπεν. οἱ δὲ Καμαριναῖοι ἐπεπόνθεσαν τοιόνδε· τοῖς μὲν Ἀθηναίοις εὖνοι ἦσαν, πλὴν καθ' ὅσον τὴν Σικελίαν ᾤοντο αὐτοὺς δουλώσεσθαι, τοῖς δὲ Συρακοσίοις αἰεὶ κατὰ τὸ ὅμορον διάφοροι· δεδιότες δ' οὐχ ἧσσον τοὺς Συρακοσίους ἐγγὺς ὄντας μὴ καὶ ἄνευ σφῶν περιγένωνται, τό τε πρῶτον αὐτοῖς τοὺς ὀλίγους ἱππέας ἔπεμψαν, καὶ τὸ λοιπὸν ἐδόκει αὐτοῖς ὑπουργεῖν μὲν τοῖς Συρακοσίοις μᾶλλον ἔργῳ, ὡς ἂν δύνωνται μετριώτατα, ἐν δὲ τῷ παρόντι, ἵνα μηδὲ τοῖς Ἀθηναίοις ἔλασσον δοκῶσι νεῖμαι, καὶ ἐπικρατέστεροι τῇ μάχῃ ἐγένοντο, λόγῳ ἀποκρίνασθαι ἴσα ἀμφοτέροις. καὶ οὕτω βουλευσάμενοι ἀπεκρίναντο, ἐπειδὴ τυγχάνει ἀμφοτέροις οὖσιν ἐν ξυμμαχίᾳ σφῶν πρὸς ἀλλήλους πολέμου ὄντος, εὔορκον δοκεῖν εἶναι σφίσιν ἐν τῷ παρόντι μηδετέροις ἀμύνειν. καὶ οἱ πρέσβεις ἑκατέρων ἀπῆλθον. καὶ οἱ μὲν Συρακόσιοι τὰ καθ' ἑαυτοὺς ἐξηρτύοντο ἐς τὸν πόλεμον, οἱ δὲ Ἀθηναῖοι ἐν τῇ Νάξῳ ἐστρατοπεδευμένοι τὰ πρὸς τοὺς Σικελοὺς ἔπρασσον ὅπως αὐτοῖς ὡς πλεῖστοι προσχωρήσονται. καὶ οἱ μὲν πρὸς τὰ πεδία μᾶλλον τῶν Σικελῶν ὑπήκοοι ὄντες τῶν Συρακοσίων οἱ πολλοὶ ἀφειστήκεσαν· τῶν δὲ τὴν μεσόγειαν ἐχόντων αὐτόνομοι οὖσαι καὶ πρότερον αἰεὶ οἰκήσεις εὐθὺς πλὴν ὀλίγοι μετὰ τῶν Ἀθηναίων ἦσαν· καὶ σῖτόν τε κατεκόμιζον τῷ στρατεύματι

καὶ εἰσὶν οἳ χρήματα. ἐπὶ δὲ τοὺς μὴ προσχωροῦντας οἱ Ἀθηναῖοι στρατεύσαντες, τοὺς μὲν
προσηνάγκαζον. τοὺς δὲ, καὶ ὑπὸ Συρακοσίων φρουρούς τε πεμπόντων καὶ βοηθούντων,
ἀπεκωλύοντο. τόν τε χειμῶνα μεταναστάντες ἐκ τῆς Νάξου ἐς τὴν Κατάνην καὶ τὸ
στρατόπεδον ὃ κατεκαύθη ὑπὸ τῶν Συρακοσίων, αὖθις ἀνορθώσαντες διεχείμαζον.
καὶ ἔπεμψαν μὲν ἐς Καρχηδόνα τριήρη περὶ φιλίας, εἰ δύναιντό τι ὠφελεῖσθαι. ἔπεμ-
ψαν δὲ καὶ ἐς Τυρσηνίαν, ἔστιν ὧν πόλεων ἐπαγγελλομένων καὶ αὐτῶν ξυμπολεμεῖν.
περιήγγελλον δὲ καὶ τοῖς Σικελοῖς, καὶ ἐς τὴν Ἔγεσταν πέμψαντες, ἐκέλευον ἵππους
σφίσιν ὡς πλείστους πέμπειν. καὶ τἆλλα ἐς τὸν περιτειχισμὸν, πλινθεῖα καὶ σίδηρον, ἡτοιμα-
ζον. καὶ ὅσα ἔδει, ὡς ἅμα τῷ ἦρι ἑξόμενοι τοῦ πολέμου. οἱ δὲ ἐς τὴν Κόρινθον καὶ Λακεδαί-
μονα τῶν Συρακοσίων ἀποσταλέντες πρέσβεις, τούς τε Ἰταλιώτας ἅμα παραπλέ-
οντες, ἐπειρῶντο πείθειν, μὴ περιορᾶν τὰ γιγνόμενα ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων, ὡς καὶ ἐκείνοις
ὁμοίως ἐπιβουλευόμενα. καὶ ἐπειδὴ ἐν τῇ Κορίνθῳ ἐγένοντο, λόγους ἐποιοῦντο, ἀξιοῦντες
σφίσι κατὰ τὸ ξυγγενὲς βοηθεῖν. καὶ οἱ Κορίνθιοι εὐθὺς ψηφισάμενοι αὐτοὶ πρῶτοι
ὥστε πάσῃ προθυμίᾳ ἀμύνειν. καὶ ἐς τὴν Λακεδαίμονα ξυναπέστελλον αὐτοῖς
πρέσβεις, ὅπως καὶ ἐκείνους ξυναναπείθοιεν τόν τε αὐτοῦ πόλεμον σαφέστερον ποι-
εῖσθαι πρὸς τοὺς Ἀθηναίους, καὶ ἐς τὴν Σικελίαν ὠφελίαν τινὰ πέμπειν. καὶ οἵ τε ἐκ τῆς
Κορίνθου πρέσβεις παρῆσαν ἐς τὴν Λακεδαίμονα, καὶ Ἀλκιβιάδης μετὰ τῶν
ξυμφυγάδων περαιωθεὶς τότ' εὐθὺς ἐπὶ πλοίου φορτηγικοῦ ἐκ τῆς Θουρίας ἐς Κυλ-
λήνην τῆς Ἠλείας πρῶτον, ἔπειτα ὕστερον ἐς τὴν Λακεδαίμονα αὐτῶν τῶν Λακεδαι-
μονίων μεταπεμψάντων ὑπόσπονδος ἐλθών. ἐφοβεῖτο γὰρ αὐτοὺς διὰ τὴν περὶ τῶν
Μαντινικῶν πρᾶξιν. καὶ ξυνέβη ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τῶν Λακεδαιμονίων,
τούς τε Κορινθίους καὶ τοὺς Συρακοσίους τὰ αὐτὰ καὶ τὸν Ἀλκιβιάδην δεομένους,
πείθειν τοὺς Λακεδαιμονίους. καὶ ἐξώρμησε λέγων τοιάδε. Ἀναγκαῖον περὶ τῆς — δημηγορία Ἀλκιβιάδου
ἐμῆς διαβολῆς πρῶτον ἐς ὑμᾶς εἰπεῖν, ἵνα μὴ χεῖρον τὰ κοινὰ τῷ ὑπόπτῳ μου
ἀκροάσησθε. τῶν δ' ἐμῶν προγόνων τὴν προξενίαν ὑμῶν, κατά τι ἔγκλημα
ἀπειπόντων, αὐτὸς ἐγὼ πάλιν ἀναλαμβάνων ἐθεράπευον ὑμᾶς, ἄλλα τε, καὶ περὶ
τὴν ἐκ Πύλου ξυμφοράν. καὶ διατελοῦντός μου προθύμου, ὑμεῖς πρὸς
Ἀθηναίους καταλλασσόμενοι, τοῖς μὲν ἐμοῖς ἐχθροῖς δύναμιν δι' ἐκείνων πρά-
ξαντες, ἐμοὶ δὲ ἀτιμίαν περιέθετε. καὶ διὰ ταῦτα δικαίως ὑπ' ἐμοῦ πρὸς τὰ Μαν-
τινέων

καὶ ἀρετὰ πράττομεν· καὶ ὅσ' ἐναντίους ὑμῖν ἐμβάλλει ἡμᾶς· καὶ τὸ αἴτιον
καὶ τὸ τῶν ἄλλων πάσχομεν· οὐκ ἂν ἐφορμίζεται· μείζονος ἀληθινοῦ σκοποῦ, ὡς ἀπῆγον
τί ἐστι· διὸ τί καὶ αὐτῶν προσῳκείμενοι μετὰ χάριν ἐνομίζεν, μηδὲ δόντας ὅτι
συνταῖς ὀρθῶς ἀρχὰς τοῖς τυράννοις, ἀλλὰ ποιεῖ δι' ἀφορμῆς· πάντων δὲ τοσούτων
ἡγουμένων τῶν δυνάστων, αὐτοὶ μόνοι ὠνόμασαν· καὶ αὐτοὶ καὶ ἐκείνων προσυπήρξαν
σιν ἐκείνους πλήθει· ἅμα δὲ τοὺς τῶν δημοκρατουμένων, ταῖς πολιτείαις
τοῖς προοῦσιν ἡμᾶς. τοὺς δὲ ὑπηκόους ἀκολασίᾳ· ἐρρωμένως μᾶλλον ἑαυτῶν
ἀλλήλοις εἶναι· ἀφορίζεσθαι, καὶ τὴν αὐτῶν πολιτείαν καὶ νῦν. οἱ τὴν πονηρόπολιν
τῶν ὄχλων. οἱ πρυτανεύοντες ἐλαύνω. ἡμεῖς δὲ τοὺς ἐν τῇ πόλει προεστηκότας δίκην
οὐ τίνω. ἐνῶσχημένοι, μεγίστην πόλεως ἀτυχίαν· καὶ ἐχθρῶν ἔχοντες. καὶ ὅσον
ἀδικεῖτε, τοῦτο ἐκεῖνοι διαζῶσιν. τοὶ δημοκρατίαν, καὶ τὴν γνώμην
οἱ φρονοῦντες, καὶ αὐτὸς οὐδὲν ἂν χαίροι, ὅσον καὶ λοιδορήσειεν ἀλλ' ἐπεὶ
ὁμολογοῦμεν, οὐδὲν ἂν καὶ λέγοιτο· καὶ τὸ μισθοῦν αὐτῶν, οὐκ ἂν δοίη ὑμῖν
ἀσφαλὲς εἶναι· ὑμῶν πολεμεῖν προσκαλουμένων· καὶ ταῦτα ὡς τὰς ἡμᾶς διαβολὰς
τοιαύτας ἐκείνων. περὶ δὲ ὧν ὑμῖν ἐβουλεύσαντο· καὶ ὑμεῖς ἀπὸ τῶν λοιπῶν
τῆς μάθετε καὶ ἐπλούτισαν. πρῶτον μέν, ἐδυνάμεθα στρατιώτας
καταστρέψομεν· μετὰ δὲ ἐκεῖνα αὖθις, καὶ τάξιν ἐστάναι καὶ τοὺς χιλίους
μεχρὶ ἀρχῆς καὶ αὐτῶν ἀποπράσσουσι. ὁ δὲ προχωρήσας ταῦτα ἅπαντα, καὶ
ταῖς πόλεσι, ἀλλὰ πολλοὺς ἐμμελῶς ἐπιχειρεῖν νομίζων, ἐπὶ πασῶν
μὲν τῶν ἀδικημάτων γενόμενος δυνάμεων τῶν ἡμῶν. πολλοὶ δὲ βάρβαροι μάλιστα
ὑμῖν, καὶ Ἰδριεὺς· καὶ ἄλλοι τῶν ὁμολογουμένως βαρβάρων μαχι
μωτάτοις, ξενικὰς τε περὶ ταῖς ἡμετέραις· πολλοὺς ἀνῃρηκέναι συμμάχους
τινὰς ἐκ τῶν ἀφθόνων· οἱ τὸν πόνον ἐξ πολιορκοῦντες· καὶ τὴν
ἐπιζῶσαν ἐκείνων φορμακὸν τῶν πόλεων τὰ σώματα λαβόντες. τὰ δὲ ὄντα
λιμοὺς ῥᾳδίως ἐπιθέντες κατὰ πολεμεῖν· καὶ μεῖζον ταῦτα, καὶ τούτους ἐκ πολ
λῶν καὶ ἀρκεῖν. χρήματα δὲ καὶ σῖτον ὥσπερ τὸν πόρον γίγνεσθαι αὐτοῖς,
αὐτὰ τὰ προσγενόμενα χωρὶς ἐμμελῶς διαρκεῖν ἀλλὰ τοὺς εὐθὺς δὲ
προσόδου ἀνέχειν. τοιαῦτα περὶ τοῦ γνώσεως χρηστοῦ. πραττόμενα ἀκριβέστερον
πράττειν, ὡς ἐξαίνοντες ἀναμνῆσαι· καὶ ὡς οἱ ἐπὶ πολλοῖς σφαλέντες ἀδικοῦντες

ὅμοια αὐτὰ πράξουσιν· ὡς δ' ἂν ὑμεῖς μὴ βοηθήσητε οὐ περὶ τῆς Ἰταλίας μαθεῖν εἴη δεῖν· οἱ Σικελιῶται γὰρ ἀπειρότεροι μέν εἰσιν· ὅμως δ' ἂν ξυστραφέντες ἁθρόοι καὶ νῦν ἔτι περιγένοιντο· Συρακούσιοι δὲ μόνοι μάχῃ τε ἤδη πανδημεὶ ἡσσημένοι καὶ ναυσὶν ἅμα κατειργόμενοι ἀδύνατοι ἔσονται τῇ νῦν Ἀθηναίων ἐκεῖ παρασκευῇ ἀντισχεῖν· καὶ εἰ αὕτη ἡ πόλις ληφθήσεται, ἔχεται καὶ ἡ πᾶσα Σικελία· καὶ εὐθὺς καὶ Ἰταλία· καὶ ὃν ἄρτι κίνδυνον ἐκεῖθεν προεῖπον, οὐκ ἂν διὰ μακροῦ ὑμῖν ἐπιπέσοι· ὥστε μὴ περὶ τῆς Σικελίας τις οἰέσθω μόνον βουλεύειν, ἀλλὰ καὶ περὶ τῆς Πελοποννήσου, εἰ μὴ ποιήσετε τάδε ἐν τάχει· στρατιάν τε ἐπὶ νεῶν πέμψετε τοιαύτην ἐκεῖσε οἵτινες αὐτερέται κομισθέντες, καὶ ὁπλιτεύσουσιν εὐθύς· καὶ ὃ τῆς στρατιᾶς ἔτι χρησιμώτερον εἶναι νομίζω, ἄνδρα Σπαρτιάτην ἄρχοντα· ὡς ἂν τούς τε παρόντας ξυντάξῃ, καὶ τοὺς μὴ θέλοντας προσαναγκάσῃ· οὕτω γὰρ οἵ τε ὑπάρχοντες ὑμῖν φίλοι θαρσήσουσι μᾶλλον, καὶ οἱ ἐνδοιάζοντες ἀδεέστερον προσίασι· καὶ τὰ ἐνθάδε χρὴ ἅμα φανερώτερον ἐκπολεμεῖν· ἵνα Συρακούσιοί τε νομίζοντες ὑμᾶς ἐπιμελεῖσθαι μᾶλλον ἀντέχωσι· καὶ Ἀθηναῖοι τοῖς ἑαυτῶν ἧσσον ἄλλην ἐπικουρίαν πέμπωσι· τειχίζειν δὲ χρὴ Δεκέλειαν τῆς Ἀττικῆς· ὅπερ Ἀθηναῖοι μάλιστα αἰεὶ φοβοῦνται· καὶ μόνου αὐτοὶ νομίζουσι τῶν ἐν τῷ πολέμῳ οὐ διαπεπειρᾶσθαι· βεβαιότατα δ' ἄν τις οὕτω τοὺς πολεμίους βλάπτοι, εἰ ἃ μάλιστα δεδιότας αὐτοὺς αἰσθάνοιτο, ταῦτα σαφῶς πυνθανόμενος ἐπιφέροι· εἰκὸς γὰρ αὐτοὺς ἀκριβέστατα ἑκάστους τὰ σφέτερα αὐτῶν δεινὰ ἐπισταμένους φοβεῖσθαι· ἃ δ' ἐν τῇ ἐπιτειχίσει αὐτοὶ ὠφελούμενοι τοὺς ἐναντίους κωλύσετε, πολλὰ παρεὶς τὰ μέγιστα κεφαλαιώσω· οἷς τε γὰρ ἡ χώρα κατεσκεύασται, τὰ πολλὰ πρὸς ὑμᾶς, τὰ μὲν ληφθέντα, τὰ δ' αὐτόματα ἥξει· καὶ τὰς τοῦ Λαυρείου τῶν ἀργυρείων μετάλλων προσόδους· καὶ ὅσα ἀπὸ γῆς καὶ δικαστηρίων νῦν ὠφελοῦνται, εὐθὺς ἀποστερήσονται· μάλιστα δὲ τῆς ἀπὸ τῶν ξυμμάχων προσόδου ἧσσον διαφορουμένης· οἳ τὰ παρ' ὑμῶν νομίσαντες ἤδη καὶ κατὰ κράτος πολεμεῖσθαι ὀλιγωρήσουσι· γίγνεσθαι δέ τι αὐτῶν καὶ ἐν τάχει καὶ προθυμότερον ἐν ὑμῖν ἐστιν ὦ Λακεδαιμόνιοι· ἐπεὶ ὥς γε δυνατὰ καὶ οὐχ ἁμαρτήσεσθαι οἴομαι γνώμῃ, πάνυ θαρσῶ· καὶ χείρων οὐδενὶ ἀξιῶ δοκεῖν ὑμῶν εἶναι, εἰ τῇ ἐμαυτοῦ μετὰ τῶν πολεμιωτάτων, φιλόπολίς ποτε δοκῶν εἶναι, νῦν ἐγκρατῶς ἐπέρχομαι· οὐδὲ ὑποπτεύεσθαί μου ἀξιῶ ἐς τὴν φυγαδικὴν προ

θυμίᾳ· φυγάς τε γάρ εἰμι τῆς τῶν ἐξελασάντων πονηρίας, καὶ οὐ τῆς ὑμετέρας, ἢν πείθη-
σθέ μοι, ὠφελίας· καὶ πολεμιώτεροι οὐχ οἱ τοὺς πολεμίους που βλάψαντες ὑμεῖς, ἢ οἱ τοὺς φίλους
ἀναγκάσαντες πολεμίους γενέσθαι. τό τε φιλόπολι οὐκ ἐν ᾧ ἀδικοῦμαι ἔχω, ἀλλ' ἐν ᾧ ἀσφαλῶς
ἐπολιτεύθην. οὐδ' ἐπὶ πατρίδα οὖσαν ἔτι ἡγοῦμαι νῦν ἰέναι, πολὺ δὲ μᾶλλον τὴν οὐκ οὖσαν
ἀνακτᾶσθαι. καὶ φιλόπολις οὗτος ὀρθῶς, οὐχ ὃς ἂν τὴν ἑαυτοῦ ἀδίκως ἀπολέσας μὴ
ἐπίῃ, ἀλλ' ὃς ἂν ἐκ παντὸς τρόπου διὰ τὸ ἐπιθυμεῖν πειραθῇ αὐτὴν ἀναλαβεῖν. οὕτως
ἐμοί τε ἀξιῶ ὑμᾶς καὶ ἐς κίνδυνον καὶ ἐς ταλαιπωρίαν πᾶσαν ἀδεῶς χρῆσθαι, ὦ Λακε-
δαιμόνιοι, γνόντας τοῦτον δὴ τὸν ὑπὸ πάντων προφερόμενον λόγον, ὡς εἰ πολέμιός γε
ὢν σφόδρα ἔβλαπτον, κἂν φίλος ὢν ἱκανῶς ὠφελοίην, ὅσῳ τὰ μὲν Ἀθηναίων οἶδα,
τὰ δ' ὑμέτερα ᾔκαζον· καὶ αὐτοὺς ὑμᾶς νῦν νομίσαντας περὶ μεγίστων δὴ τῶν διαφερόντων
βουλεύεσθαι μὴ ἀποκνεῖν τὴν ἐς τὴν Σικελίαν τε καὶ ἐς τὴν Ἀττικὴν στρατείαν, ἵνα τά τε ἐκεῖ
βραχεῖ μορίῳ ξυμπαραγενόμενοι μεγάλα σώσητε καὶ Ἀθηναίων τήν τε οὖσαν καὶ τὴν μέλλου-
σαν δύναμιν καθέλητε, καὶ μετὰ ταῦτα αὐτοί τε ἀσφαλῶς οἰκῆτε καὶ τῆς ἁπάσης Ἑλλάδος
ἑκούσης καὶ οὐ βίᾳ, κατ' εὔνοιαν δὲ ἡγῆσθε. ὁ μὲν Ἀλκιβιάδης τοσαῦτα εἶπεν.
οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι διανοούμενοι μὲν καὶ αὐτοὶ πρότερον στρατεύειν ἐπὶ τὰς Ἀθήνας, μέλλοντες δ' ἔτι καὶ περιορώμενοι,
πολλῷ μᾶλλον ἐπερρώσθησαν διδάξαντος ταῦτα ἕκαστα αὐτοῦ, καὶ νομίσαντες παρὰ τοῦ
σαφέστατα εἰδότος ἀκηκοέναι· ὥστε τῇ ἐπιτειχίσει τῆς Δεκελείας προσεῖχον ἤδη τὸν
νοῦν καὶ τὸ παραυτίκα καὶ τοῖς ἐν τῇ Σικελίᾳ πέμπειν τινὰ τιμωρίαν. καὶ Γύλιππον
τὸν Κλεανδρίδου προστάξαντες ἄρχοντα τοῖς Συρακοσίοις ἐκέλευον μετ' ἐκείνων καὶ τῶν
Κορινθίων βουλευόμενον ποιεῖν ὅπῃ ἐκ τῶν παρόντων μάλιστα καὶ τάχιστά τις ὠφελία ἥξει
τοῖς ἐκεῖ. ὁ δὲ δύο μὲν ναῦς τοὺς Κορινθίους ἐκέλευεν εὐθὺς πέμπειν οἱ ἐς Ἀσίνην, τὰς δὲ
λοιπὰς παρασκευάζεσθαι ὅσας διανοοῦνται πέμπειν, καὶ ὅταν καιρὸς ᾖ, ἑτοίμας εἶναι
πλεῖν. ταῦτα δὲ ξυνθέμενοι ἀνεχώρουν ἐκ τῆς Λακεδαίμονος. ἀφίκετο δὲ καὶ ἐκ
τῆς Σικελίας τριήρης ἡ ἐκ τῶν Ἀθηναίων, ἣν ἀπέστειλαν οἱ στρατηγοὶ ἐπί τε χρήματα
καὶ ἱππέας. καὶ οἱ Ἀθηναῖοι ἀκούσαντες ἐψηφίσαντο πέμπειν τήν τε τροφὴν
τῇ στρατιᾷ καὶ τοὺς ἱππέας. καὶ ὁ χειμὼν ἐτελεύτα, καὶ ἕβδομον καὶ δέκατον ἔτος
τῷ πολέμῳ ἐτελεύτα τῷδε ὃν Θουκυδίδης ξυνέγραψεν. ἅμα δὲ τῷ ἦρι εὐθὺς
ἀρχομένῳ τοῦ ἐπιγιγνομένου θέρους οἱ ἐν τῇ Σικελίᾳ Ἀθηναῖοι ἄραντες ἐκ Κατάνης παρέπλευσαν
ἐπὶ Μεγάρων τῶν ἐν τῇ Σικελίᾳ, οὓς ἐπὶ Γέλωνος τοῦ τυράννου ὥσπερ καὶ πρότερον

εἴρηται· ἀναστήσαντες οἱ Συρακούσιοι, αὐτοὶ ἔχουσι τὴν γῆν· ἀποβάντες δὲ ἐδῄωσαν
τούς τε ἀγρούς· καὶ ἐλθόντες ἐπὶ ἔρυμά τι τῶν Συρακουσίων· καὶ οὐχ ἑλόντες, αὖθις
καὶ πεζῇ καὶ ναυσὶ παρακομισθέντες ἐπὶ τὸν Τηρίαν ποταμόν· τό τε πεδίον ἀνα-
βάντες ἐδῄουν· καὶ τὸν σῖτον ἐνεπίμπρασαν· καὶ τῶν Συρακουσίων περιτυχόν-
τες τισὶν οὐ πολλοῖς· καὶ ἀποκτείναντές τέ τινας καὶ τροπαῖον στήσαντες, ἀνεχώρησαν
ἐπὶ τὰς ναῦς· καὶ ἀποπλεύσαντες ἐς Κατάνην· κἀκεῖθεν δὲ ἐπισιτισάμενοι, πάσῃ
τῇ στρατιᾷ ἐχώρουν ἐπὶ Κεντόριπα· Σικελῶν πόλισμα· καὶ προσαγαγόμενοι ὁμολογίᾳ,
ἀπῇσαν πιμπράντες ἅμα τὸν σῖτον τῶν τε Ἰνησσαίων καὶ τῶν Ὑβλαίων· καὶ ἀφικό-
μενοι ἐς Κατάνην, καταλαμβάνουσι τούς τε ἱππέας ἥκοντας ἐκ τῶν Ἀθηνῶν, πεντή-
κοντα καὶ διακοσίους ἄνευ τῶν ἵππων μετὰ σκευῆς· ὡς αὐτόθεν ἵππων πορισθησο-
μένων· καὶ ἱπποτοξότας τριάκοντα· καὶ τάλαντα ἀργυρίου τριακόσια· τοῦ δ' αὐτοῦ ἦρος
καὶ ἐπ' Ἄργος στρατεύσαντες Λακεδαιμόνιοι, μέχρι μὲν Κλεωνῶν ἦλθον· σεισμοῦ δὲ γενο-
μένου, ἀπεχώρησαν· καὶ Ἀργεῖοι μετὰ ταῦτα ἐσβαλόντες ἐς τὴν Θυρεᾶτιν ὅμορον οὖ-
σαν, λείαν τῶν Λακεδαιμονίων πολλὴν ἔλαβον· ἣ ἐπράθη ταλάντων οὐκ ἔλασσον πέντε
καὶ εἴκοσι· καὶ ὁ Θεσπιῶν δῆμος ἐν τῷ αὐτῷ θέρει οὐ πολὺ ὕστερον ἐπιθέμενος τοῖς
τὰς ἀρχὰς ἔχουσιν, οὐ κατέσχεν· ἀλλὰ βοηθησάντων Θηβαίων, οἱ μὲν ξυνελήφθησαν·
οἱ δὲ ἐξέπεσον Ἀθήναζε· καὶ οἱ Συρακούσιοι τοῦ αὐτοῦ θέρους ὡς ἐπύθοντο τούς
ἱππέας ἥκοντας τοῖς Ἀθηναίοις, καὶ μέλλοντας ἤδη ἐπὶ σφᾶς ἰέναι, νομίζοντες
ἐὰν μὴ τῶν Ἐπιπολῶν κρατήσωσιν οἱ Ἀθηναῖοι, χωρίου ἀποκρήμνου τε καὶ ὑπὲρ
τῆς πόλεως εὐθὺς κειμένου, οὐκ ἂν ῥᾳδίως σφᾶς, οὐδ' εἰ κρατοῖντο μάχῃ, ἀποτειχισθῆναι·
διενοοῦντο τὰς προσβάσεις αὐτῶν φυλάσσειν· ὅπως μὴ κατὰ ταῦτα λάθωσι σφᾶς
ἀναβάντες οἱ πολέμιοι· οὐ γὰρ ἂν ἄλλῃ γε αὐτοὺς δυνηθῆναι· ἐξήρτηται γὰρ τὸ ἄλλο χω-
ρίον· καὶ μέχρι τῆς πόλεως ἐπικλινές τέ ἐστι καὶ ἐπιφανὲς πᾶν ἔσω· καὶ ὠνό-
μασται ὑπὸ τῶν Συρακουσίων διὰ τὸ ἐπιπολῆς τοῦ ἄλλου εἶναι Ἐπιπολαί·
καὶ οἱ μὲν ἐξελθόντες πανδημεὶ ἐς τὸν λειμῶνα παρὰ τὸν Ἄναπον ποταμὸν ἅμα
τῇ ἡμέρᾳ· ἐτύγχανον δὲ αὐτοῖς καὶ οἱ περὶ τὸν Ἑρμοκράτη στρατηγοὶ ἄρτι παρειλη-
φότες τὴν ἀρχήν· ἐξέτασίν τε ὅπλων ἐποιοῦντο· καὶ ἑξακοσίους λογάδας τῶν
ὁπλιτῶν ἐξέκριναν πρότερον· ὧν ἦρχε Διόμιλος φυγὰς ἐξ Ἄνδρου· ὅπως τῶν τε
Ἐπιπολῶν εἶεν φύλακες· καὶ ἢν ἐς ἄλλο τι δέῃ, ταχὺ ξυνεστῶτες παραγίγνωνται·

: πρ. πολλὴν

οἱ δὲ ἀθηναῖοι ταύτης τῆς νυκτὸς . τῇ ἐπιγιγνομένῃ ἡμέρα ἐξητάζοντο· καὶ ἔλαθον αὐτοὺς
παντὶ ἤδη τῷ στρατεύματι ἐκ τῆς κατάνης σχόντες· κατὰ τὸν λέοντα καλούμενον· ὃς ἀπέχει
τῶν ἐπιπολῶν, ἓξ ἢ ἑπτὰ σταδίους· καὶ τοὺς πεζοὺς ἀποβιβάσαντες, ταῖς τε ναυσὶν
ἐς τὴν θάψον καθορμισάμενοι· ἔστι δὲ χερσόνησος μὲν ἐν στενῷ ἰσθμῷ προύχουσα ἐς τὸ πέ-
λαγος. τῆς δὲ συρακουσῶν πόλεως, οὔτε πλοῦν οὔτε πολλὴν ὁδὸν ἀπέχει· καὶ ὁ μὲν ναυτικὸς
στρατὸς τῶν ἀθηναίων ἐν τῇ θάψῳ διασταυρωσάμενος τὸν ἰσθμὸν ἡσύχαζεν· ὁ δὲ πεζὸς ἐχώρει
εὐθὺς δρόμῳ. πρὸς τὰς ἐπιπολάς· καὶ φθάνει ἀναβὰς κατὰ τὸν εὐρύηλον πρὶν τοὺς συ-
ρακουσίους αἰσθομένους ἐκ τοῦ λειμῶνος καὶ τῆς ἐξετάσεως παραγενέσθαι. ἐβοήθουν δὲ, οἵ τε ἄλλοι
ὡς ἕκαστος τάχους εἶχε· καὶ οἱ περὶ τὸν διόμιλον ἑξακόσιοι· σταδίους δὲ πρὶν προσμῖξαι
ἐκ τοῦ λειμῶνος ἐγίγνοντο αὐτοῖς οὐκ ἐλάσσους, ἢ πέντε καὶ εἴκοσι· προσπεσόντες οὖν αὐ-
τοῖς τοιούτῳ τρόπῳ ἀτακτότερον· καὶ μάχῃ νικηθέντες οἱ συρακούσιοι, ἐπὶ ταῖς ἐπιπολαῖς
ἀνεχώρησαν ἐς τὴν πόλιν· καὶ ὅ τε διόμιλος ἀποθνήσκει· καὶ τῶν ἄλλων ὡς τριακόσιοι·
καὶ μετὰ τοῦτο οἱ ἀθηναῖοι, τροπαῖόν τε στήσαντες· καὶ τοὺς νεκροὺς ὑποσπόνδους ἀπο-
δόντες τοῖς συρακουσίοις, πρὸς τὴν πόλιν αὐτὴν τῇ ὑστεραίᾳ ἐπικαταβάντες, ὡς οὐκ
ἐπεξῄεσαν αὐτοῖς ἐπαναχωρήσαντες, φρούριον ἐπὶ τῷ λαβδάλῳ ᾠκοδόμησαν
ἐπ᾽ ἄκροις τοῖς κρημνοῖς τῶν ἐπιπολῶν ὁρῶν πρὸς τὰ μέγαρα· ὅπως εἴη αὐτοῖς ὁπότε
προΐοιεν ἢ μαχούμενοι ἢ τειχιοῦντες, τοῖς τε σκεύεσι καὶ τοῖς χρήμασιν ἀποθή-
κη· καὶ οὐ πολλῷ ὕστερον αὐτοῖς ἦλθον ἔκ τε ἐγέστης διακόσιοι· καὶ οἱ ἱππῆς καὶ ναξίων
καὶ ἄλλων τινῶν ὡς ἑκατόν· καὶ ἀθηναίων ὑπῆρχον πεντήκοντα καὶ διακόσιοι· οἷς ἵπ-
πους, τοὺς μέν, παρ᾽ ἐγεσταίων καὶ καταναίων ἔλαβον· τοὺς δὲ ἐπρίαντο· καὶ ξύμπαντες
πεντήκοντα καὶ ἑξακόσιοι ἱππῆς ξυνελέγησαν· καὶ καταστήσαντες ἐν τῷ λαβδάλῳ
φυλακήν, ἐχώρουν πρὸς τὴν συκῆν οἱ ἀθηναῖοι ἵναπερ καθεζόμενοι, ἐτείχισαν τὸν κύκλον
διὰ τάχους· καὶ ἔκπληξιν τοῖς συρακουσίοις παρέσχον, τῷ τάχει τῆς οἰκοδομίας· καὶ
ἐπεξελθόντες, μάχην διενοοῦντο ποιεῖσθαι καὶ μὴ περιορᾶν. καὶ ἤδη ἀντιπαρα-
τασσομένων ἀλλήλοις οἱ τῶν συρακουσίων στρατηγοί ὡς ἑώρων σφίσι τὸ στράτευ-
μα διεσπασμένον τε καὶ οὐ ῥᾳδίως ξυντασσόμενον, ἀνήγαγον πάλιν ἐς τὴν πόλιν πλὴν
μέρους τινὸς τῶν ἱππέων· οὗτοι δὲ ὑπομένοντες, ἐκώλυον τοὺς ἀθηναίους, λιθοφορ-
εῖν τε καὶ ἀποσκίδνασθαι μακροτέρω· καὶ τῶν ἀθηναίων φυλὴ μία τῶν ὁπλιτῶν.
καὶ οἱ ἱππῆς μετ᾽ αὐτῶν πάντες, ἐτρέψαντο τοὺς τῶν συρακουσίων ἱππέας προσβαλόντες

καὶ ἀπέκτειναν τινάς· καὶ τρόπαιον τῆς ἱππομαχίας ἔστησαν· καὶ τῇ ὑστεραίᾳ, οἱ μὲν
ἐτείχιζον τῶν Ἀθηναίων, τὸ πρὸς βορέαν τοῦ κύκλου τεῖχος· οἱ δὲ, λίθους καὶ ξύλα ξυμ-
φοροῦντες, παρέβαλλον ἐπὶ τὸν Τρωγίλον καλούμενον ἀεί· ᾗπερ βραχύτατον ἐγίγνετο
αὐτοῖς ἐκ τοῦ μεγάλου λιμένος ἐπὶ τὴν ἑτέραν θάλασσαν τὸ ἀποτείχισμα· οἱ δὲ Συρα-
κόσιοι, οὐχ ἥκιστα Ἑρμοκράτους τῶν στρατηγῶν ἐσηγησαμένου· μάχαις μὲν πανδημεὶ
πρὸς Ἀθηναίους, οὐκέτι ἐβούλοντο διακινδυνεύειν· ὑποτειχίζειν δὲ, ἄμεινον ἐδόκει
εἶναι· ᾗ ἐκεῖνοι ἔμελλον ἄξειν τὸ τεῖχος· καὶ εἰ φθάσειαν, ἀποκλῄσεις γίγνεσθαι· καὶ
ἅμα καὶ ἐν τούτῳ, εἰ ἐπιβοηθοῖεν, μέρος ἀντιπέμπειν αὐτοῖς τῆς στρατιᾶς· καὶ φθάν-
ειν τοῖς σταυροῖς προκαταλαμβάνοντες τὰς ἐφόδους· ἐκείνους δ᾽ ἂν παυομένους
τοῦ ἔργου, πάντας ἂν πρὸς σφᾶς τρέπεσθαι· ὑπετείχιζον οὖν ἐξελθόντες, ἀπὸ
τῆς σφετέρας πόλεως ἀρξάμενοι, κάτωθεν τοῦ κύκλου τῶν Ἀθηναίων ἐγκάρσιον τεῖχος ἄγοντες·
τάς τε ἐλάας ἐκκόπτοντες τοῦ τεμένους, καὶ πύργους ξυλίνους καθιστάντες·
αἱ δὲ νῆες τῶν Ἀθηναίων, οὔπω ἐκ τῆς Θάψου περιεπεπλεύκεσαν, ἐς τὸν
μέγαν λιμένα· ἀλλ᾽ ἔτι οἱ Συρακόσιοι ἐκράτουν τῶν περὶ τὴν θάλασσαν· κατὰ
γῆν δὲ ἐκ τῆς Θάψου, οἱ Ἀθηναῖοι τὰ ἐπιτήδεια ἐπήγοντο· ἐπειδὴ δὲ τοῖς Συρακο-
σίοις ἀρκούντως ἐδόκει ἔχειν, ὅσα τε ἐσταυρώθη καὶ ᾠκοδομήθη τοῦ ὑποτειχίσματος·
καὶ οἱ Ἀθηναῖοι αὐτοὺς, οὐκ ἦλθον κωλύσοντες· φοβούμενοι μὴ σφίσι δίχα γιγνο-
μένοις, ῥᾷον μάχωνται· καὶ ἅμα τὴν καθ᾽ αὑτοὺς περιτείχισιν ἐπειγόμενοι· οἱ μὲν
Συρακόσιοι, φυλὴν μίαν καταλιπόντες φύλακα τοῦ οἰκοδομήματος,
ἀνεχώρησαν ἐς τὴν πόλιν· οἱ δὲ Ἀθηναῖοι, τούς τε ὀχετοὺς αὐτῶν, οἳ ἐς τὴν
πόλιν ὑπονομηδὸν ποτοῦ ὕδατος ἠγμένοι ἦσαν, διέφθειραν· καὶ τηρήσαντες
τούς τε ἄλλους Συρακοσίους, κατὰ σκηνὰς ὄντας ἐν μεσημβρίᾳ· καί τιν
ας
καί ἐς τὴν πόλιν ἀποκεχωρηκότας· καὶ τοὺς ἐν τῷ σταυρώματι ἀμελῶς φυ-
λάσσοντας· τριακοσίους μὲν σφῶν αὐτῶν λογάδας, καὶ τῶν ψιλῶν τινὰς ἐκλε-
κτοὺς ὡπλισμένους, προύταξαν θεῖν δρόμῳ ἐξαπιναίως πρὸς τὸ ὑπο-
τείχισμα· ἡ δ᾽ ἄλλη στρατιὰ δίχα· ἡ μὲν, μετὰ τοῦ ἑτέρου στρατηγοῦ, πρὸς
τὴν πόλιν, εἰ ἐπιβοηθοῖεν, ἐχώρουν· ἡ δὲ μετὰ τοῦ ἑτέρου, πρὸς τὸ σταύρωμα
τὸ παρὰ τὴν πυλίδα· καὶ προσβαλόντες οἱ τριακόσιοι, αἱροῦσι τὸ σταύρωμα·
καὶ οἱ φύλακες αὐτὸ ἐκλιπόντες, κατέφυγον ἐς τὸ προτείχισμα, τὸ περὶ τὸν

Τεμενίτην· καὶ αὐτοῖς ξυνεσέπεσον οἱ διώκοντες· καὶ ἐντὸς γενόμενοι βίᾳ ἐξεκρούσθησαν

πάλιν ὑπὸ τῶν Συρακοσίων· καὶ τῶν Ἀργείων τινὲς αὐτόθι· καὶ τῶν Ἀθηναίων οὐ πολλοὶ δι-

εφθάρησαν· καὶ ἐπαναχωρήσασα ἡ πᾶσα στρατιὰ τήν τε ὑποτειχίσιν καθεῖλον· καὶ τὸ σταύ-

ρωμα ἀνέσπασαν· καὶ διεφορήσαντο τοὺς σταυροὺς παρ' ἑαυτούς· καὶ τροπαῖον ἔστησαν. τῇ

δ' ὑστεραίᾳ, ἀπὸ τοῦ κύκλου ἐτείχιζον οἱ Ἀθηναῖοι τὸν κρημνὸν τὸν ὑπὲρ τοῦ ἕλους· ὃς τῶν

Ἐπιπολῶν ταύτῃ πρὸς τὸν μέγαν λιμένα ὁρᾷ· καὶ ᾗπερ αὐτοῖς βραχύτατον ἐγίγνετο κα-

ταβᾶσι διὰ τοῦ ὁμαλοῦ καὶ τοῦ ἕλους ἐς τὸν λιμένα τὸ περιτείχισμα. καὶ οἱ Συρα-

κόσιοι ἐν τούτῳ ἐξελθόντες, καὶ αὐτοὶ ἀπεσταύρουν αὖθις ἀρξάμενοι ἀπὸ τῆς

πόλεως διὰ μέσου τοῦ ἕλους· καὶ τάφρον ἅμα παρώρυσσον· ὅπως μὴ οἷόν τε ᾖ τοῖς Ἀθη-

ναίοις μέχρι τῆς θαλάσσης ἀποτειχίσαι· οἱ δὲ ἐπειδὴ τὸ πρὸς τὸν κρημνὸν αὐτοῖς

ἐξείργαστο, ἐπιχειροῦσιν αὖθις τῷ τῶν Συρακοσίων σταυρώματι καὶ τάφρῳ· τὰς

μὲν ναῦς κελεύσαντες περιπλεῦσαι ἐκ τῆς Θάψου ἐς τὸν μέγαν λιμένα τὸν τῶν

Συρακοσίων· αὐτοὶ δὲ περὶ ὄρθρον καταβάντες ἀπὸ τῶν Ἐπιπολῶν ἐς τὸ ὁμαλὸν

καὶ διὰ τοῦ ἕλους ᾗ πηλῶδες ἦν καὶ στεριφώτατον θύρας καὶ ξύλα πλατέα ἐπιθέντες

καὶ ἐπ' αὐτῶν διαβαδίσαντες, αἱροῦσιν ἅμα ἕῳ, τό τε σταύρωμα πλὴν ὀλίγου· καὶ

τὴν τάφρον καὶ τὸ ὕστερον ὑπολειφθὲν εἷλον· καὶ μάχη ἐγένετο· καὶ ἐν αὐτῇ ἐνίκων οἱ Ἀθη-

ναῖοι· καὶ τῶν Συρακοσίων οἱ μὲν τὸ δεξιὸν κέρας ἔχοντες, πρὸς τὴν πόλιν

ἔφυγον· οἱ δὲ ἐπὶ τῷ εὐωνύμῳ παρὰ τὸν ποταμόν· καὶ αὐτοὺς βουλόμενοι ἀποκλῄ-

σασθαι τῆς διαβάσεως οἱ τῶν Ἀθηναίων τριακόσιοι λογάδες δρόμῳ ἠπείγοντο πρὸς

τὴν γέφυραν· δείσαντες δὲ οἱ Συρακόσιοι· ἦσαν γὰρ καὶ τῶν ἱππέων αὐτοῖς οἱ πολλοὶ

ἐνταῦθα· ὁμόσε χωροῦσι τοῖς τριακοσίοις τούτοις· καὶ τρέπουσί τε αὐτούς· καὶ ἐσ-

βάλλουσιν ἐς τὸ δεξιὸν κέρας τῶν Ἀθηναίων· καὶ προσπεσόντων αὐτῶν, ἐφοβήθη

καὶ ἡ πρώτη φυλακὴ τοῦ κέρως· ἰδὼν δὲ ὁ Λάμαχος παρεβοήθει, ἀπὸ τοῦ εὐω-

νύμου τοῦ ἑαυτῶν· μετὰ τοξοτῶν τε οὐ πολλῶν· καὶ τοὺς Ἀργείους παραλαβών·

καὶ ἐπιδιαβὰς τάφρον τινά· καὶ μονωθεὶς μετ' ὀλίγων τῶν ξυνδιαβάντων, ἀποθνή-

σκει αὐτός τε, καὶ πέντε ἢ ἓξ τῶν μετ' αὐτοῦ· καὶ τούτους μὲν οἱ Συρακόσιοι εὐθὺς κατὰ

τάχος φθάνουσιν ἁρπάσαντες πέραν τοῦ ποταμοῦ ἐς τὸ ἀσφαλές· αὐτοὶ δὲ

ἐπιόντος ἤδη καὶ τοῦ ἄλλου στρατεύματος τῶν Ἀθηναίων, ἀπεχώρουν. ἐν τούτῳ

δὲ οἱ πρὸς τὴν πόλιν αὐτῶν τὸ πρῶτον καταφυγόντες, ὡς ἑώρων ταῦτα γιγνόμενα

αὐτοί τε ἀπὸ τῆς πόλεως ἀναθαρσήσαντες, ἀντετάξαντο πρὸς τοὺς κατὰ σφᾶς
Ἀθηναίους· καὶ μέρος τι αὐτῶν πέμπουσιν ἐπὶ τὸν κύκλον, τὸν ἐπὶ ταῖς Ἐπιπολαῖς· ἡγούμενοι
ἐρῆμον αἱρήσειν· καὶ τὸ μὲν δεκάπλεθρον προτείχισμα αὐτῶν αἱροῦσί τε, καὶ διεπόρθησαν·
αὐτὸν δὲ τὸν κύκλον Νικίας διεκώλυσεν· ἔτυχε γὰρ ἐν αὐτῷ δι' ἀσθένειαν ὑπολελειμμένος·
τὰς γὰρ μηχανὰς καὶ ξύλα ὅσα πρὸ τοῦ τείχους ἦν καταβεβλημένα, ἐμπρῆσαι
τοὺς ὑπηρέτας ἐκέλευσεν· ὡς ἔγνω ἀδυνάτους ἐσομένους ἐρημίᾳ ἀνδρῶν ἄλλῳ τρόπῳ
περιγενέσθαι· καὶ ξυνέβη οὕτως· οὐ γὰρ ἔτι προσῆλθον οἱ Συρακόσιοι διὰ τὸ πῦρ·
ἀλλ' ἀπεχώρουν πάλιν· καὶ γὰρ πρός τε τὸν κύκλον βοήθεια ἤδη κάτωθεν τῶν Ἀθηναίων
ἀποδιωξάντων τοὺς ἐκεῖ ἐπανῄει· καὶ αἱ νῆες ἅμα αὐτῶν ἐκ τῆς Θάψου ὥσπερ εἴρητο
κατέπλεον ἐς τὸν μέγαν λιμένα· ἃ ὁρῶντες οἱ ἄνωθεν, κατὰ τάχος ἀπῄεσαν· καὶ ἡ ξύμ-
πασα στρατιὰ τῶν Συρακοσίων ἐς τὴν πόλιν, νομίσαντες μὴ ἂν ἔτι ἀπὸ τῆς παρού-
σης σφίσι δυνάμεως ἱκανοὶ γενέσθαι κωλῦσαι τὸν ἐπὶ τὴν θάλασσαν τειχισμόν. μετὰ
δὲ τοῦτο οἱ Ἀθηναῖοι τροπαῖον ἔστησαν· καὶ τοὺς νεκροὺς ὑποσπόνδους ἀπέδοσαν
τοῖς Συρακοσίοις· καὶ τοὺς μετὰ Λαμάχου καὶ αὐτὸν ἐκομίσαντο· καὶ παρούσης
ἤδη σφίσι πάσης τῆς στρατιᾶς, καὶ τῆς ναυτικῆς καὶ τῆς πεζῆς, ἀπὸ τῶν Ἐπιπολῶν
καὶ τοῦ κρημνώδους ἀρξάμενοι, ἀπετείχιζον μέχρι τῆς θαλάσσης τείχει διπλῷ
τοὺς Συρακοσίους· τὰ δ' ἐπιτήδεια τῇ στρατιᾷ ἐσῄγετο ἐκ τῆς Ἰταλίας πανταχόθεν·
ἦλθον δὲ καὶ τῶν Σικελῶν πολλοὶ ξύμμαχοι τοῖς Ἀθηναίοις, οἳ πρότερον περιεωρῶντο· καὶ
ἐκ τῆς Τυρσηνίας νῆες πεντηκόντοροι τρεῖς· καὶ τἆλλα προυχώρει αὐτοῖς ἐς ἐλπίδας·
καὶ γὰρ οἱ Συρακόσιοι, πολέμῳ μὲν οὐκέτι ἐνόμιζον ἂν περιγενέσθαι· ὡς αὐτοῖς
οὐδὲ ἀπὸ τῆς Πελοποννήσου ὠφελία οὐδεμία ἧκε· τοὺς δὲ λόγους ἔν τε σφίσιν
αὐτοῖς ἐποιοῦντο ξυμβατικούς· καὶ πρὸς τὸν Νικίαν· οὗτος γὰρ δὴ μόνος εἶχε Λαμάχου
τεθνεῶτος, τὴν ἀρχήν· καὶ κύρωσις μὲν οὐδεμία ἐγίγνετο· οἷα δὲ εἰκὸς ἀνθρώπων
ἀπορούντων· καὶ μᾶλλον ἢ πρὶν πολιορκουμένων, πολλὰ ἐλέγετο πρός τε ἐκεῖνον
τὸν Νικίαν· καὶ πλείω ἔτι κατὰ τὴν πόλιν· καὶ γάρ τινα καὶ ὑποψίαν ὑπὸ τῶν παρόντων
κακῶν ἐς ἀλλήλους εἶχον· καὶ τούς τε στρατηγοὺς ἐφ' ὧν αὐτοῖς ταῦτα ξυνέβη
ἔπαυσαν· ὡς ἢ δυστυχίᾳ ἢ προδοσίᾳ τῇ ἐκείνων βλαπτόμενοι· καὶ ἄλλους ἀνθεί-
λοντο· Ἡρακλείδην καὶ Εὐκλέα καὶ Τελλίαν. ἐν δὲ τούτῳ Γύλιππος ὁ Λακεδαι-
μόνιος καὶ αἱ ἀπὸ τῆς Κορίνθου νῆες περὶ Λευκάδα ἤδη ἦσαν, βουλόμενοι ἐς

τὴν σικελίαν διὰ τάχους βοηθῆσαι. καὶ ὡς αὐτοῖς αἱ ἀγγελίαι ἐφοίτων δειναὶ καὶ πᾶ-
σαι ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἐψευσμέναι, ὡς ἤδη παντελῶς ἀποτετειχισμέναι αἱ συράκουσαί
εἰσι· τῆς μὲν σικελίας οὐκέτι ἐλπίδα οὐδεμίαν εἶχεν ὁ γύλιππος· τὴν δὲ ἰταλίαν
βουλόμενος περιποιῆσαι· αὐτὸς μὲν καὶ πυθὴν ὁ κορίνθιος ναυσὶ μὲν δυοῖν λα-
κωνικαῖν· δυοῖν δὲ κορινθίαιν ὅτι τάχιστα ἐπεραιώθησαν τὸν ἰόνιον ἐς τά-
ραντα· οἱ δὲ κορίνθιοι πρὸς ταῖς σφετέραις δέκα λευκαδίας δύο καὶ ἀμπρα-
κιώτιδας τρεῖς προσπληρώσαντες, ὕστερον ἔμελλον πλεύσεσθαι. καὶ ὁ μὲν
γύλιππος ἐκ τοῦ τάραντος ἐς τὴν θουρίαν πρῶτον πρεσβευσάμενος κατὰ τὴν τοῦ
πατρὸς ποτὲ πολιτείαν· καὶ οὐ δυνάμενος αὐτοὺς προσαγαγέσθαι, ἄρας παρέπλει
τὴν ἰταλίαν· καὶ ἁρπασθεὶς ὑπ' ἀνέμου κατὰ τὸν τεριναῖον κόλπον ὃς ἐκπνεῖ
ταύτῃ μέγας κατὰ βορέαν ἑστηκώς, ἀποφέρεται ἐς τὸ πέλαγος. καὶ πάλιν χειμα-
σθεὶς ἐς τὰ μάλιστα τῷ τάραντι προσμίσγει· καὶ τὰς ναῦς ὅσαι ἐπόνησαν ὑπὸ
τοῦ χειμῶνος, ἀνελκύσας ἐπεσκεύαζεν. ὁ δὲ νικίας πυθόμενος αὐτὸν προσπλέοντα, ὑπερεῖ-
δε τὸ πλῆθος τῶν νεῶν· ὅπερ καὶ οἱ κορίνθιοι ἔπαθον. καὶ λῃστικώτερον ἔδο-
ξε παρεσκευασμένους πλεῖν. καὶ οὐδεμίαν φυλακήν πω ἐποιεῖτο. κατὰ δὲ τοὺς αὐτοὺς
χρόνους καὶ τοῦ αὐτοῦ θέρους λακεδαιμόνιοι ἐς τὸ ἄργος ἐσέβαλον αὐτοί τε καὶ οἱ
ξύμμαχοι. καὶ τῆς γῆς τὴν πολλὴν ἐδῄωσαν. καὶ ἀθηναῖοι ἀργείοις τριάκοντα
ναυσὶν ἐβοήθησαν· αἵπερ τὰς σπονδὰς φανερώτατα τὰς πρὸς λακεδαιμονίους
αὐτοῖς ἔλυσαν. πρότερον μὲν γὰρ λῃστείαις ἐκ πύλου καὶ περὶ τὴν ἄλλην πελοπόννη-
σον μᾶλλον, ἢ ἀποβαίνοντες ἐς τὴν λακωνικὴν μετά τε ἀργείων καὶ μαντινέων ξυνεπο-
λέμουν· καὶ πολλάκις ἀργείων κελευόντων ὅσον σχόντας μόνον ξὺν ὅπλοις ἐς τὴν λακω-
νικὴν καὶ τὸ ἐλάχιστον μετὰ σφῶν δῃώσαντας, ἀπελθεῖν οὐκ ἤθελον. τότε δὲ πυ-
θοδώρου καὶ λαισποδίου καὶ δημαράτου ἀρχόντων ἀποβάντες ἐς ἐπίδαυρον τὴν λιμηρὰν
καὶ πρασιὰς καὶ ὅσα ἄλλα ἐδῄωσαν τῆς γῆς· καὶ τοῖς λακεδαιμονίοις ἤδη εὐπρο-
φάσιστον μᾶλλον τὴν αἰτίαν ἐς τοὺς ἀθηναίους τοῦ ἀμύνεσθαι ἐποίησαν· ἀναχωρη-
σάντων δὲ τῶν ἀθηναίων ἐκ τοῦ ἄργους ταῖς ναυσὶ καὶ τῶν λακεδαιμονίων,
οἱ ἀργεῖοι ἐσβαλόντες ἐς τὴν φλιασίαν, τῆς τε γῆς αὐτῶν ἔτεμον καὶ ἀπέκτει-
νάν τινας, καὶ ἀπῆλθον ἐπ' οἴκου. θουκυδίδου συγγραφῆς ϛ'

Θουκυδίδου συγγραφῆς ζ΄.

Ὁ δὲ γύλιππος καὶ ὁ πυθὴν ἐκ τοῦ τάραντος, ἐπεὶ ἐπεσκεύασαν τὰς ναῦς, παρέπλευσαν ἐς λοκροὺς τοὺς ἐπιζεφυρίους· καὶ πυνθανόμενοι σαφέστερον ἤδη ὅτι οὐ παντελῶς πω ἀποτετειχισμέναι αἱ συράκουσαί εἰσιν, ἀλλ' ἔτι οἷόν τε κατὰ τὰς ἐπιπολὰς στρατιᾷ ἀφικομένους ἐσελθεῖν, ἐβουλεύοντο, εἴτ' ἐν δεξιᾷ λαβόντες τὴν σικελίαν διακινδυνεύσωσιν ἐσπλεῦσαι, εἴτ' ἐν ἀριστερᾷ ἐς ἱμέραν πρῶτον πλεύσαντες καὶ αὐτούς τε ἐκείνους καὶ στρατιὰν ἄλλην προσλαβόντες, οὓς ἂν πείθωσι, κατὰ γῆν ἔλθωσι. καὶ ἔδοξεν αὐτοῖς ἐπὶ τῆς ἱμέρας πλεῖν· ἄλλως τε καὶ τῶν ἀττικῶν τεσσάρων νεῶν οὔπω παρουσῶν ἐν τῷ ῥηγίῳ, ἃς ὁ νικίας ὅμως πυνθανόμενος αὐτοὺς ἐν λοκροῖς εἶναι ἀπέστειλε. φθάσαντες δὲ τὴν φυλακὴν ταύτην, περαιοῦνται διὰ τοῦ πορθμοῦ, καὶ σχόντες ῥηγίῳ καὶ μεσσήνῃ, ἀφικνοῦνται ἐς ἱμέραν. ἐκεῖ δὲ ὄντες, τούς τε ἱμεραίους ἔπεισαν ξυμπολεμεῖν, καὶ αὐτούς τε ἕπεσθαι, καὶ τοῖς ἐκ τῶν νεῶν τῶν σφετέρων ναύταις ὅσοι μὴ εἶχον ὅπλα παρασχεῖν, τὰς γὰρ ναῦς ἀνείλκυσαν ἐν ἱμέρᾳ· καὶ τοὺς σελινουντίους πέμψαντες, ἐκέλευον ἀπαντᾶν πανστρατιᾷ ἔς τι χωρίον. πέμψειν δέ τινα αὐτοῖς ὑπέσχοντο στρατιὰν οὐ πολλήν· καὶ οἱ γελῷοι καὶ τῶν σικελῶν τινές, οἳ πολλῷ προθυμότερον προσχωρεῖν ἑτοῖμοι ἦσαν, τοῦ τε ἀρχωνίδου νεωστὶ τεθνηκότος, ὃς τῶν ταύτῃ σικελῶν βασιλεύων τινῶν καὶ ὢν οὐκ ἀδύνατος, τοῖς ἀθηναίοις φίλος ἦν· καὶ τοῦ γυλίππου ἐκ λακεδαίμονος προθύμως δοκοῦντος ἥκειν. καὶ ὁ μὲν γύλιππος ἀναλαβὼν τῶν τε σφετέρων ναυτῶν καὶ ἐπιβατῶν τοὺς ὡπλισμένους ἑπτακοσίους μάλιστα, ἱμεραίους δὲ ὁπλίτας καὶ ψιλοὺς ξυναμφοτέρους χιλίους καὶ ἱππέας ἑκατόν, καὶ σελινουντίων τέ τινας ψιλοὺς καὶ ἱππέας, καὶ γελῴων ὀλίγους· σικελῶν τε ἐς χιλίους τοὺς πάντας, ἐχώρει πρὸς τὰς συρακούσας. οἱ δ' ἐκ τῆς λευκάδος κορίνθιοι, ταῖς τ' ἄλλαις ναυσίν, ὡς εἶχον τάχους, ἐβοήθουν· καὶ γογγύλος εἷς τῶν κορινθίων ἀρχόντων, μιᾷ νηὶ τελευταῖος ὁρμηθείς, πρῶτος μὲν ἀφικνεῖται ἐς τὰς συρακούσας, ὀλίγον δὲ πρὸ γυλίππου· καὶ καταλαβὼν αὐτοὺς περὶ ἀπαλλαγῆς τοῦ πολέμου μέλλοντας ἐκκλησιάσειν, διεκώλυσέ τε καὶ παρεθάρσυνε, λέγων ὅτι νῆές τε ἄλλαι ἔτι προσπλέουσι, καὶ γύλιππος ὁ κλεανδρίδου λακεδαιμονίων ἀποστειλάντων ἄρχων. καὶ οἱ μὲν συρακούσιοι ἐπερρώσθησάν τε καὶ τῷ γυλίππῳ εὐθὺς πανστρατιᾷ ὡς ἀπαντησόμενοι ἐξῆλθον· ἤσθοντο γὰρ ἤδη ἐγγὺς ὄντα αὐτόν. ὁ δὲ γέτας τότε τι τεῖχος ἐν τῇ παρόδῳ

κελῶν ἑλὼν καὶ ξυνταξάμενος ὡς ἐς μάχην, ἀφικνοῦνται ὡς τὰς ἐπιπολάς· καὶ ἀνα-
βὰς κατὰ τὸν εὐρύηλον ᾗπερ καὶ οἱ ἀθηναῖοι τὸ πρῶτον, ἐχώρει μετὰ τῶν συρακου-
σίων ἐπὶ τὸ τείχισμα τῶν ἀθηναίων· ἔτυχε δὲ κατὰ τοῦτο καιροῦ ἐλθὼν ἐν ᾧ ἑπτὰ μὲν
ἢ ὀκτὼ σταδίων ἤδη ἀπετετέλεστο τοῖς ἀθηναίοις καὶ τὸν μέγαν λιμένα διπλοῦν τεῖ-
χος· πλὴν κατὰ βραχύ τι τὸ πρὸς τὴν θάλασσαν· τοῦτο δὲ, ἔτι ᾠκοδόμουν· τῷ δὲ ἄλλῳ
τοῦ κύκλου πρὸς τὸν τρωγίλον ἐπὶ τὴν ἑτέραν θάλασσαν· λίθοι τε παραβεβλημένοι
τῷ πλέονι ἤδη ἦσαν· καὶ ἔστιν ἃ καὶ ἡμίεργα· τὰ δὲ, καὶ ἐξειργασμένα κατελέλειπτο·
παρὰ τοσοῦτον μὲν συρακοῦσαι ἦλθον κινδύνου· οἱ δὲ ἀθηναῖοι αἰφνιδίως τοῦ τε
γυλίππου καὶ τῶν συρακοσίων σφίσιν ἐπιόντων, ἐθορυβήθησαν μὲν τὸ πρῶτον· παρε-
τάξαντο δέ· ὁ δέ, θέμενος τὰ ὅπλα ἐγγύς, κήρυκα προσπέμπει αὐτοῖς λέγοντα,
εἰ βούλονται ἐξιέναι ἐκ τῆς σικελίας πέντε ἡμερῶν λαβόντες τὰ σφέτερα αὐτῶν, ἑτοῖμος
εἶναι σπένδεσθαι· οἱ δὲ, ἐν ὀλιγωρίᾳ τε ἐποιοῦντο· καὶ οὐδὲν ἀποκρινάμενοι ἀπέ-
πεμψαν· καὶ μετὰ τοῦτο, ἀντιπαρεσκευάζοντο ἀλλήλοις ὡς ἐς μάχην· καὶ ὁ γύ-
λιππος ὁρῶν τοὺς συρακοσίους ταρασσομένους, καὶ οὐ ῥᾳδίως ξυντασσομένους,
ἐπανῆγε τὸ στρατόπεδον ἐς τὴν εὐρυχωρίαν μᾶλλον· καὶ ὁ νικίας οὐκ ἐπῆγε
τοὺς ἀθηναίους· ἀλλ' ἡσύχαζε πρὸς τῷ ἑαυτοῦ τείχει· ὡς δὲ ἔγνω ὁ γύλιππος
οὐ προσιόντας αὐτούς, ἀπήγαγε τὴν στρατιὰν ἐπὶ τὴν ἄκραν τὴν τεμενῖτιν
καλουμένην· καὶ αὐτοῦ ηὐλίσατο· τῇ δὲ ὑστεραίᾳ ἄγων τὴν μὲν πλείστην τῆς στρα-
τιᾶς, παρέταξε πρὸς τὰ τείχη τῶν ἀθηναίων· ὅπως μὴ ἐπιβοηθοῖεν ἄλλοσε· μέ-
ρος δέ τι πέμψας πρὸς τὸ φρούριον τὸ λάβδαλον, αἱρεῖ· καὶ ὅσους ἔλαβεν
ἐν αὐτῷ, πάντας ἀπέκτειναν· ἦν δὲ οὐκ ἐπιφανὲς τοῖς ἀθηναίοις τὸ χωρίον· καὶ
τριήρης τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ ἁλίσκεται τῶν ἀθηναίων ὑπὸ τῶν συρακοσίων,
ἐφορμοῦσα τῷ λιμένι· καὶ μετὰ ταῦτα ἐτείχιζον οἱ συρακούσιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι,
διὰ τῶν ἐπιπολῶν, ἀπὸ τῆς πόλεως ἀρξάμενοι, ἄνω πρὸς τὸ ἐγκάρσιον τεῖχος
ἁπλοῦν· ὅπως οἱ ἀθηναῖοι εἰ μὴ δύναιντο κωλῦσαι, μηκέτι οἷοί τε ὦσιν ἀπο-
τειχίσαι· καὶ οἵ τε ἀθηναῖοι ἀναβεβήκεσαν ἤδη ἄνω, τὸ ἐπὶ θαλάσσῃ τεῖχος
ἐπιτελέσαντες· καὶ ὁ γύλιππος, ἦν γάρ τι τοῖς ἀθηναίοις τοῦ τείχους ἀσθενές, νυκτὸς
ἀναλαβὼν τὴν στρατιὰν, ἐπῄει πρὸς αὐτό· οἱ δὲ ἀθηναῖοι, ἔτυχον γὰρ ἔξω
αὐλιζόμενοι, ὡς ᾔσθοντο, ἀντεπῇσαν· ὁ δὲ γνοὺς, κατὰ τάχος ἀπήγαγε τοὺς σφετέρους·

πάλιν· ἐνοικοδομήσαντες δὲ αὐτὸ οἱ ἀθηναῖοι ὑψηλότερον, αὐτοὶ μὲν ταύτῃ ἐφύ-
λασσον· τοὺς δὲ ἄλλους ξυμμάχους κατὰ τὸ ἄλλο τείχισμα ἤδη διέταξαν ᾗ-
περ ἔμελλον ἕκαστοι φρουρεῖν. τῷ δὲ νικίᾳ ἐδόκει τὸ πλημμύριον καλούμενον τειχίσαι·
ἔστι δὲ ἄκρα ἀντιπέρας τῆς πόλεως, ἥπερ προύχουσα τοῦ μεγάλου λιμένος, τὸ στόμα στενὸν ποιεῖ·
καὶ εἰ τειχισθείη, ῥᾷον αὐτῷ ἐφαίνετο ἡ ἐσκομιδὴ τῶν ἐπιτηδείων ἔσεσθαι· περὶ ἐσκομιδῆς
δι' ἐλάσσονος γὰρ πρὸς τῷ λιμένι τῷ τῶν συρακουσίων ἐφορμήσειν σφᾶς, καὶ οὐχ ὥσπερ νῦν
ἐκ μυχοῦ τοῦ λιμένος τὰς ἐπαναγωγὰς ποιήσεσθαι, ἤν τι ναυτικῷ κινῶνται.
προσεῖχέ τε ἤδη μᾶλλον τῷ κατὰ θάλασσαν πολέμῳ, ὁρῶν τὰ ἐκ τῆς γῆς σφίσιν
ἐπειδὴ γύλιππος ἧκεν, ἀνελπιστότερα ὄντα. διακομίσας οὖν στρατιὰν καὶ τὰς
ναῦς, ἐξετείχισε τρία φρούρια· καὶ ἐν αὐτοῖς, τά τε σκεύη τὰ πλεῖστα ἔκειτο·
καὶ τὰ πλοῖα ἤδη ἐκεῖ τὰ μεγάλα ὥρμει, καὶ ἡ ναυτικὴ στρατιά. ὥστε καὶ τῶν
πληρωμάτων οὐχ ἥκιστα τότε πρῶτον καὶ κάκωσις ἐγένετο. τῷ τε γὰρ ὕδατι σπα-
νίῳ χρώμενοι καὶ οὐκ ἐγγύθεν, καὶ ἐπὶ φρυγανισμὸν ἅμα ὁπότε ἐξέλθοιεν οἱ ναῦται,
ὑπὸ τῶν ἱππέων τῶν συρακουσίων κρατούντων τῆς γῆς, διεφθείροντο· τὸ γὰρ τρίτον μέρος
τῶν ἱππέων τοῖς συρακουσίοις διὰ τοὺς ἐν τῷ πλημμυρίῳ, ἵνα μὴ κακουργήσοντες
ἐξίοιεν, ἐπὶ τῇ ἐν τῷ ὀλυμπιείῳ πολίχνῃ ἐτετάχατο. ἐπυνθάνετο δὲ καὶ τὰς
λοιπὰς τῶν κορινθίων ναῦς προσπλεούσας ὁ νικίας. καὶ πέμπει ἐς φυλακὴν
αὐτῶν, εἴκοσι ναῦς. αἷς εἴρητο περί τε λοκροὺς καὶ ῥήγιον καὶ τὴν προσβολὴν
τῆς σικελίας, ναυλοχεῖν αὐτάς. ὁ δὲ γύλιππος, ἅμα μὲν ἐτείχιζε τὸ διὰ τῶν
ἐπιπολῶν τεῖχος, τοῖς λίθοις χρώμενος, οὓς οἱ ἀθηναῖοι προπαρεβάλοντο σφίσιν·
ἅμα δὲ παρέτασσεν ἐξάγων αἰεὶ πρὸ τοῦ τειχίσματος, τοὺς συρακουσίους
καὶ τοὺς ξυμμάχους· καὶ οἱ ἀθηναῖοι ἀντιπαρετάσσοντο. ἐπειδὴ δὲ ἔδοξε τῷ γυλίπ-
πῳ καιρὸς εἶναι, ἦρχε τῆς ἐφόδου· καὶ ἐν χερσὶ γενόμενοι ἐμάχοντο μεταξὺ
τῶν τειχισμάτων, ᾗ τῆς ἵππου τῶν συρακουσίων οὐδεμία χρῆσις ἦν· καὶ νικηθέν-
των τῶν συρακουσίων καὶ τῶν ξυμμάχων, καὶ νεκροὺς ὑποσπόνδους ἀνελομένων
καὶ τῶν ἀθηναίων τροπαῖον στησάντων, ὁ γύλιππος ξυγκαλέσας τὸ στράτευμα,
οὐκ ἔφη τὸ ἁμάρτημα ἐκείνων, ἀλλ' αὐτοῦ γενέσθαι· τῆς γὰρ ἵππου καὶ τῶν ἀκοντιστῶν
τὴν ὠφέλειαν τῇ τάξει ἐντὸς λίαν τῶν τειχῶν ποιήσας ἀφελέσθαι· νῦν
οὖν αὖθις ἐπάξειν. καὶ διανοεῖσθαι οὕτως ἐκέλευεν αὐτούς, ὡς τῇ μὲν παρασκευῇ

οὐκ ἔλασσον ἕξοντας. τῇ δὲ γνώμῃ οὐκ ἀνεκτὸν ἐσόμενον. εἰ μὴ ἀξιώσουσι πελοπον-
νήσιοί τε ὄντες, καὶ δωριεῖς ἰώνων καὶ νησιωτῶν καὶ ξυγκλύδων ἀνθρώπων κρα-
τήσαντες ἐξελάσασθαι ἐκ τῆς χώρας. καὶ μετὰ ταῦτα ἐπειδὴ καιρὸς ἦν, αὖθις ἐπῆγεν
αὐτούς. ὁ δὲ νικίας καὶ οἱ ἀθηναῖοι νομίζοντες καὶ εἰ ἐκεῖνοι μὴ ἐθέλοιεν μάχης ἄρχειν
ἀναγκαῖον εἶναι σφίσι μὴ περιορᾶν, παροικοδομούμενον τὸ τεῖχος. ἤδη γὰρ καὶ ὅσον
οὐ παρεληλύθει τὴν τῶν ἀθηναίων τοῦ τείχους τελευτήν, ἡ ἐκείνων τείχισις. καὶ εἰ προέλθοι
ταὐτὸν ἤδη ἐποίει αὐτοῖς νικᾶν τε μαχομένοις διὰ παντός, καὶ μηδὲ μάχεσθαι.
ἀντεπῇσαν οὖν τοῖς συρακουσίοις. καὶ ὁ γύλιππος τοὺς μὲν ὁπλίτας, ἔξω
τῶν τειχῶν μᾶλλον ἢ πρότερον προαγαγών, ξυνέμισγεν αὐτοῖς. τοὺς δὲ ἱππέας καὶ τοὺς
ἀκοντιστὰς ἐκ πλαγίου τάξας τῶν ἀθηναίων κατὰ τὴν εὐρυχωρίαν ᾗ τῶν τειχῶν
ἀμφοτέρων αἱ ἐργασίαι ἔληγον. καὶ προσβαλόντες οἱ ἱππῆς ἐν τῇ μάχῃ τῷ εὐωνύ-
μῳ κέρᾳ τῶν ἀθηναίων ὅπερ κατ' αὐτοὺς ἦν, ἔτρεψαν. καὶ δι' αὐτὸ καὶ τὸ ἄλλο στρά-
τευμα νικηθὲν ὑπὸ τῶν συρακουσίων, κατηράχθη ἐς τὰ τειχίσματα. καὶ τῇ
ἐπιούσῃ νυκτί, ἔφθασαν παροικοδομήσαντες. καὶ παρελθόντες τὴν τῶν ἀθηναίων
οἰκοδομίαν, ὥστε μηκέτι μήτε αὐτοὶ κωλύεσθαι ὑπ' αὐτῶν. ἐκείνους τε καὶ παν-
τάπασιν ἀπεστερηκέναι. εἰ καὶ κρατοῖεν, μὴ ἂν ἔτι σφᾶς ἀποτειχίσαι. μετὰ
δὲ τοῦτο, αἵ τε τῶν κορινθίων νῆες. καὶ ἀμπρακιωτῶν καὶ λευκαδίων ἐσέπλευσαν
αἱ ὑπόλοιποι δώδεκα. λαθοῦσαι τὴν τῶν ἀθηναίων φυλακήν. ἦρχε δὲ αὐτῶν ἐρα-
σινίδης κορίνθιος. καὶ ξυνετείχισαν τὸ λοιπὸν τοῖς συρακουσίοις, μέχρι τοῦ ἐγκαρ-
σίου τείχους. καὶ ὁ γύλιππος ἐς τὴν ἄλλην σικελίαν ἐπὶ στρατιάν τε ᾤχετο. καὶ
ναυτικὴν καὶ πεζὴν ξυλλέξων. καὶ τῶν πόλεων ἅμα προσαξόμενος.
εἴ τις ἢ μὴ πρόθυμος ἦν, ἢ παντάπασιν ἔτι ἀφεστήκει τοῦ πολέμου.
πρέσβεις τε ἄλλοι τῶν συρακουσίων καὶ κορινθίων ἐς λακεδαίμονα καὶ
ἀπεστάλησαν: κόρινθον, ἀπεστάλησαν. ὅπως στρατιὰ ἔτι περαιωθῇ. τρόπῳ ᾧ ἂν ἐν ὁλκά-
σιν ἢ πλοίοις ἢ ἄλλως ὅπως ἂν προχωρῇ. ὡς καὶ τῶν ἀθηναίων ἐπιμεταπεμ-
πομένων. οἵ τε συρακούσιοι ναυτικὸν ἐπλήρουν. καὶ ἀνεπειρῶντο, ὡς καὶ τούτῳ
ἐπιχειρήσοντες. καὶ ἐς τἆλλα πολὺ ἐπέρρωντο. ὁ δὲ νικίας αἰσθόμενος
τοῦτο. καὶ ὁρῶν καθ' ἡμέραν ἐπιδιδοῦσαν τήν τε τῶν πολεμίων ἰσχὺν καὶ
τὴν σφετέραν ἀπορίαν, ἔπεμπε καὶ αὐτὸς ἐς τὰς ἀθήνας ἀγγέλλων πολλάκις

μὲν καὶ ἄλλοτε καθ' ἕκαστα τῶν γιγνομένων· μάλιστα δὲ καὶ τότε, νομίζων ἐν δεινοῖς τε
εἶναι· καὶ εἰ μὴ ὡς τάχιστα ἢ σφᾶς μεταπέμψουσιν ἢ ἄλλους μὴ ὀλίγους
ἀποστελοῦσιν, οὐδεμίαν εἶναι σωτηρίαν· φοβούμενος δὲ μὴ οἱ πεμπόμενοι, ἢ κατὰ
τὴν τοῦ λέγειν ἀδυνασίαν ἢ καὶ γνώμης ἐλλιπεῖς γιγνόμενοι ἢ τῷ ὄχλῳ πρὸς
χάριν τι λέγοντες, οὐ τὰ ὄντα ἀπαγγέλλωσιν, ἔγραψεν ἐπιστολήν· νομίζων,
οὕτως ἂν μάλιστα τὴν αὐτοῦ γνώμην μηδὲν ἐν τῷ ἀγγέλῳ ἀφανισθεῖσαν μαθόντας
Ἀθηναίους βουλεύσασθαι περὶ τῆς ἀληθείας· καὶ οἱ μὲν ᾤχοντο φέροντες οὓς ἀπέστειλε
τὰ γράμματα· καὶ ὅσα ἔδει αὐτοὺς εἰπεῖν· ὁ δὲ, τὰ κατὰ τὸ στρατόπεδον διὰ
φυλακῆς ἤδη μᾶλλον ἔχων ἢ δι' ἑκουσίων κινδύνων ἐπεμελεῖτο. ἐν δὲ τῷ αὐτῷ θέρει
τελευτῶντι· καὶ Εὐετίων στρατηγὸς Ἀθηναίων μετὰ Περδίκκου στρατεύσας, ἐπ' Ἀμ-
φίπολιν Θρᾳξὶ πολλοῖς, τὴν μὲν πόλιν οὐχ εἷλεν· ἐς δὲ τὸν Στρυμόνα περικο-
μίσας τριήρεις ἐκ τοῦ ποταμοῦ, ἐπολιόρκει, ὁρμώμενος ἐξ Ἱμεραίου· καὶ τὸ
θέρος ἐτελεύτα τοῦτο. τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου χειμῶνος· ἥκοντες ἐς τὰς Ἀθήνας
οἱ παρὰ τοῦ Νικίου ὅσα τε ἀπὸ γλώσσης εἴρητο αὐτοῖς, εἶπον· καὶ εἴ τίς τι ἐπηρώτα,
ἀπεκρίναντο· καὶ τὴν ἐπιστολὴν ἀπέδοσαν. ὁ δὲ γραμματεὺς τῆς πόλεως παρελθών,
ἀνέγνω τοῖς Ἀθηναίοις δηλοῦσαν τοιάδε. τὰ μὲν πρότερον πραχθέντα, ὦ Ἀθηναῖοι,
ἐν ἄλλαις πολλαῖς ἐπιστολαῖς ἴστε· νῦν δὲ καιρὸς οὐχ ἧττον μαθόντας ὑμᾶς, ἐν ᾧ
ἐσμέν, βουλεύσασθαι. κρατησάντων γὰρ ἡμῶν μάχαις ταῖς πλείοσι Συρακοσίους ἐφ' οὓς
ἐπέμφθημεν· καὶ τὰ τείχη οἰκοδομησαμένων ἐν οἷσπερ νῦν ἐσμέν, ἦλ-
θε Γύλιππος Λακεδαιμόνιος στρατιὰν ἔχων ἐκ Πελοποννήσου· καὶ ἀπὸ
τῶν ἐν Σικελίᾳ πόλεων ἔστιν ὧν· καὶ μάχῃ τῇ μὲν πρώτῃ νικᾶται ὑφ' ἡμῶν· τῇ δ' ὑ-
στεραίᾳ, ἱππεῦσί τε πολλοῖς καὶ ἀκοντισταῖς βιασθέντες, ἀνεχωρήσαμεν
ἐς τὰ τείχη. νῦν οὖν ἡμεῖς μὲν παυσάμενοι τοῦ περιτειχισμοῦ διὰ τὸ πλῆθος
τῶν ἐναντίων, ἡσυχάζομεν· οὐδὲ γὰρ ξυμπάσῃ τῇ στρατιᾷ δυναίμεθ' ἂν
χρήσασθαι· ἀπανηλωκυίας τῆς φυλακῆς τῶν τειχῶν μέρος τι τοῦ ὁπλιτικοῦ·
οἱ δὲ παρῳκοδομήκασιν ἡμῖν, τεῖχος ἁπλοῦν· ὥστε μὴ εἶναι ἔτι περι-
τειχίσαι αὐτούς· ἢν μή τις τὸ παρατείχισμα τοῦτο πολλῇ στρατιᾷ ἐπελθὼν
ἕλῃ. ξυμβέβηκέ τε, πολιορκεῖν δοκοῦντας ἡμᾶς ἄλλους, αὐτοὺς μᾶλλον
ὅσα γε κατὰ γῆν τοῦτο πάσχειν· οὐδὲ γὰρ τῆς χώρας ἐπὶ πολὺ διὰ τοὺς ἱππέας ἐξερ-
χόμεθα.

πεπόμφασι καὶ ἐς Πελοπόννησον πρέσβεις· ἐπ' ἄλλην στρατιάν· καὶ ὁ
τὰς ἐν Σικελίᾳ πόλεις Γύλιππος οἴχεται. τὰς μὲν καὶ πείσων ξυμπολεμεῖν,
ὅσαι νῦν ἡσυχάζουσιν· ἀπὸ δὲ τῶν, εἴ τι καὶ στρατιὰν πεζὴν καὶ ναυτικοῦ πα-
ρασκευὴν ἄξων. διανοοῦνται γάρ, ὡς ἐγὼ πυνθάνομαι, τῷ τε πεζῷ
ἅμα τῶν τειχῶν ἡμῶν πειρᾶν, καὶ ταῖς ναυσὶ κατὰ θάλασσαν. καὶ δεινὸν μηδενὶ ὑμῶν
δόξῃ ἄν, ὅτι καὶ κατὰ θάλασσαν. τὸ γὰρ ναυτικὸν ἡμῶν, ὅπερ κἀκεῖνοι πυνθά-
νονται, τὸ μὲν πρῶτον ἤκμαζε καὶ τῶν νεῶν τῇ ξηρότητι καὶ τῶν πληρωμάτων
τῇ σωτηρίᾳ· νῦν δέ, αἵ τε νῆες διάβροχοι τοσοῦτον χρόνον ἤδη θαλασσεύουσαι,
καὶ τὰ πληρώματα ἔφθαρται. τὰς μὲν γὰρ ναῦς οὐκ ἔστιν ἀνελκύσαντας διαψῦ-
ξαι, διὰ τὸ ἀντιπάλους τῷ πλήθει καὶ ἔτι πλείους τὰς τῶν πολεμίων
οὔσας ἀεὶ προσδοκίαν παρέχειν, ὡς ἐπιπλεύσονται. φανεραὶ δ' εἰσὶν ἀπο-
πειρώμεναι. καὶ αἱ ἐπιχειρήσεις ἐπ' ἐκείνοις, καὶ ἀποξηρᾶναι τὰς σφετέρας
μᾶλλον ἐξουσία. οὐ γὰρ ἐφορμοῦσιν ἄλλοις. ἡμῖν δ' ἐκ πολλῆς ἂν περιουσίας
νεῶν, μόλις τοῦτο ὑπῆρχε. καὶ μὴ ἀναγκαζομένοις ὥσπερ νῦν, πάσαις
φυλάσσειν. εἰ γὰρ ἀφαιρήσομέν τι καὶ βραχὺ τῆς τηρήσεως, τὰ ἐπιτήδεια οὐχ ἕξομεν,
παρὰ τὴν ἐκείνων πόλιν χαλεπῶς καὶ νῦν ἐσκομιζόμενοι. τὰ δὲ πληρώματα διὰ
τόδε ἐφθάρη τε ἡμῖν, καὶ ἔτι νῦν φθείρεται, τῶν ναυτῶν. τῶν μέν, διὰ
φρυγανισμὸν καὶ ἁρπαγὴν μακρὰν καὶ ὑδρείαν ὑπὸ τῶν ἱππέων ἀπο-
λλυμένων. οἱ δὲ θεράποντες, ἐπειδὴ ἐς ἀντίπαλα καθεστήκαμεν, αὐτομο-
λοῦσι. καὶ οἱ ξένοι οἱ μὲν ἀναγκαστοὶ ἐσβάντες, εὐθὺς κατὰ τὰς πόλεις
ἀποχωροῦσιν. οἱ δὲ ὑπὸ μεγάλου μισθοῦ τὸ πρῶτον ἐπαρθέντες, καὶ
οἰόμενοι χρηματιεῖσθαι μᾶλλον ἢ μαχεῖσθαι, ἐπειδὴ παρὰ γνώμην ναυτικόν
τε δή, καὶ τἆλλα ἀπὸ τῶν πολεμίων ἀνθεστῶτα ὁρῶσιν, οἱ μὲν ἐπ' αὐ-
τομολίας προφάσει ἀπέρχονται· οἱ δὲ ὡς ἕκαστοι δύνανται. πολλὴ δ' ἡ Σικελία.
εἰσὶ δ' οἳ καὶ αὐτοὶ ἐμπορευόμενοι, ἀνδράποδα Ὑκκαρικὰ καὶ ἀντεμ-
βιβάσαι ὑπὲρ σφῶν πείσαντες τοὺς τριηράρχους, τὴν ἀκρίβειαν τοῦ ναυτικοῦ
ἀφῄρηνται. ἐπισταμένοις δ' ὑμῖν γράφω, ὅτι βραχεῖα ἀκμὴ πληρώματος,
καὶ ὀλίγοι τῶν ναυτῶν οἱ ἐξορμῶντές τε ναῦν, καὶ ξυνέχοντες τὴν εἰρε-
σίαν. τούτων δὲ πάντων ἀπορώτατον, τό τε μὴ οἷόν τε εἶναι ταῦτα ἐμοὶ κωλῦσαι

τῶν στρατιωτῶν· χρῆσθαι αὐτοῖς αὖ ὑμεῖς πρὶν ἀφ' οὗ ἄρξασθαι· καὶ ὅτι ἴσου δ' οὖν πρὸς ἐπὶ πληρωσάμεθα
τὰς ναῦς ἐν χερσὶ· ὃ τοῖς πολεμίοις πολλαχόθεν ὑπῆρχε· ἀλλὰ ἀναγκαῖα ἀφ' ὧν ἔχοντες
ἐκ φορᾶς ταύτης, οὕτω καὶ ἀπολωλεκότες μηδὲ ἐπιγνῶναι· αὐτοὶ καὶ οὐδὲ πόλεις ἔχομεν
χρήματα· ἀνδρῶν ὄχλος· καὶ καὶ τοῦτο ἀεὶ προσγενήσεται ἐν τῷ τῶν πολεμίων ὥστε
τὰ ξυμφορὰ ἦλθε χωρὶς τῆς ἰσχύος ὁρῶντας ἐν τῷ βίῳ· καὶ ὑμῶν μὲν ἐπὶ βοη-
θείαν προθέμενος χωρήσαι, διὰ πολεμίους καὶ τοῖς ἀμάχοις πολιορκηθέντων
ἡμῶν ὁ πόλεμος· τούτων ἐγὼ ἢ δὴ μηδὲν ἔχω ὑμῖν ἐπραττόμην· οὐ μέντοι
χρησιμώτερον ἀναστάσεως ὑμῖν ἄλλο τι ἐνθάδε βουλεύσασθαι· καὶ ἀμφοτέρας φύσεις
ἐπιστάμενος ὑμῶν βουλομένων, τοὺς καὶ ἀπιέναι ποιῶν μὲν δὴ πρότερον ἢ ὑμῖν
ἀναπαύσωμεν μὴ ὁμοίως ἐκβῆναι, ἀσφαλέστερον ἔγνωμεν τὸ ἀληθὲς δηλῶσαι· καὶ
μήτ' ὡς σφᾶς τοῦ πλήθους προσθεῖναι καὶ τὸν στρατιώτην ἐπεὶ ἡ ἡγεμονία ὑμῖν
μεμενηκότων γεγενημένων· οὔτε τῆς γνώμης ἔχων· ἐν ταῖς δίκαις ἱκανὰ τι ἀπαλλά-
ξασθαι· καὶ ἐκ τοῦ πολλοῦ συγγνώσουσι τὰς στρατιὰς προδεδωκότας αὐτοῖς, βου-
λεύσασθαι ἤδη· ὡς τῶν συμβάντων τοῖς προτέροις σὺν τῷ καιρῷ. ἀλλ' ἢ τούτοις ἔμεινα
πρότερον, ἢ ἀλλ' ὡς στρατιὰν καὶ ὅπλα τῶν ἐπὶ τῶν πολεμίων· καὶ πεζῶν καὶ ναυτικῶν
καὶ χρήματα πέμψοντος· ἐμοὶ δέ, διάδοχόν τινα πέμψατε ὡς ἀδύνατος ὤν· δι' ἐμὲ γὰρ οὖν
νικηφόρον τὴν πατρίδα ὑμῶν ἀπεδείξαμεν, καὶ δυναμένους ἐτύχομεν· καὶ τοῦτο ὁ ὁρῶμεν,
πολλὰ ἐν ἡγεμονίαις ἐκμοχθήσας δι' ἀναγκαίας πράξεις· ὡς τῶν πολεμίων, τὰ
μὲν ἐκ σοὶ καὶ δι' ἐκείνου πορισάμενος· τὰ δὲ ἐκ πολλοῦ πονήσας, σχολαίτερον.
ὅμως οὐ μὴ προσέχητε τὴν γνώμην, τὰ μὲν λήσουσι ὑμᾶς ὡς προκαὶ πρότερον·
τὰ δὲ φθήσονται· ἐκ τοῦ Σουλπικίου ἐπὶ σχολῇ, τοσαῦτα ἐδιδάχθην· οἱ δ' ἀναμιμνῄσκου-
σιν τὰς αἰτίας, τὴν μὲν νικῶν, οὐ παρὰ τοῦ ἄρχοντος· ἀλλ' αὐτοῦ ὥσπερ
ἐπὶ τροπαιουχῶν ἄρχοντες αἱρεθέντες ἀφικόμεθα· τῶν ἐκ τούτου ἐνθάδε προσαγαγόντων μὲν
αὐτόν, καὶ εὐθὺς ὑπήκοον. ὁ τότε μὲν μόνος ἐν ἀδρανεστέρᾳ τάξει πυρὸς· στρατιώτας δὲ
ἀπάξειν ἀναψηφίζοντο πολέμου· καὶ ναυτικῶν, καὶ πεζικῶν. ἀθροισθῆναι κατα-
λόγου καὶ συνεξορμήσαντος· καὶ ἐκείνων ἄρχοντας αὐτοῦ ἀλλὰ τὸ δημοσιεύειν τὰ
τῶν δημιουργίαις, καὶ ἔδωκα ὅσα ὀφείλοντα ἐς τὸ ἀθροίσω· καὶ τοὺς ὑπομάδοντας ἐκ Βρεττανικοῦ
περὶ τοῦ τοπάσας χειμερινὰς ἀπὸ πολεμίων τοῦ γὰρ εἰ καὶ δυναμένους ἐκ δελ-
φικῶν, τούτους εἴκοσι ταλάντων ἀργυρίου· καὶ ἀμφοτέρα ἐπιλοιπὰ τοῖς ἐκεῖ, ὅτι καὶ

καιροῦ.
τοῦτο δὲ ἐποίησα ὅτι
δὲ ἐμέμψατε, ἀπέστην
ὁριζόμενος,

βοήθεια καὶ ἐπιμέλεια αὐτῶν ἔσται. ὁ δὲ δημοσθένης ὑπομείνας, παρεσκευάζετο τὸν ἔκ-
πλουν, ὡς ἅμα τῷ ἦρι ποιησόμενος, στρατιάν τε ἐπαγγέλλων ἐς τοὺς ξυμμάχους. καὶ χρή-
ματα αὐτόθεν καὶ ναῦς καὶ ὁπλίτας ἑτοιμάζων. πέμπουσι δὲ καὶ περὶ τὴν πελο-
πόννησον οἱ ἀθηναῖοι εἴκοσι ναῦς, ὅπως φυλάσσοιεν μηδένα ἀπὸ κορίνθου καὶ τῆς πελο-
ποννήσου, ἐς τὴν σικελίαν περαιοῦσθαι. οἱ γὰρ κορίνθιοι ὡς οἱ πρέσβεις αὐτοῖς
ἧκον καὶ τὰ ἐν τῇ σικελίᾳ βελτίω ἤγγελλον, νομίσαντες οὐκ ἄκαιρον καὶ τὴν προτέ-
ραν πέμψιν τῶν νεῶν ποιήσασθαι, πολλῷ μᾶλλον ἐπέρρωντο. καὶ ἐν ὁλκάσι παρε-
σκευάζοντο, αὐτοί τε ἀποστελοῦντες ὁπλίτας ἐς τὴν σικελίαν, καὶ ἐκ τῆς ἄλλης πελο-
ποννήσου, οἱ λακεδαιμόνιοι τῷ αὐτῷ τρόπῳ πέμψοντες. ναῦς τε οἱ κορίν-
θιοι πέντε καὶ εἴκοσιν ἐπλήρουν, ὅπως ναυμαχίας τε ἀποπειράσωσι πρὸς τὰς
ἐν ναυπάκτῳ φυλακάς, καὶ τὰς ὁλκάδας αὐτῶν ἧσσον οἱ ἐν τῇ ναυπά-
κτῳ ἀθηναῖοι κωλύοιεν ἀπαίρειν, πρὸς τὴν ἀντίταξιν σφετέρων τριήρων τὴν φυ-
λακὴν ποιούμενοι. παρεσκευάζοντο δὲ καὶ τὴν ἐς τὴν ἀττικὴν ἐσβολὴν οἱ λακεδαιμόνιοι ὥσπερ
προεδέδοκτο αὐτοῖς, καὶ τῶν συρακουσίων καὶ κορινθίων ἐναγόντων. ἐπειδὴ
ἐπυνθάνοντο, τὴν ἀπὸ τῶν ἀθηναίων βοήθειαν ἐς τὴν σικελίαν. ὅπως δὴ ἐσβολῆς
γενομένης διακωλυθῇ. καὶ ὁ ἀλκιβιάδης προσκείμενος ἐδίδασκε τὴν δεκέ-
λειαν τειχίζειν. καὶ μὴ ἀνιέναι τὸν πόλεμον. μάλιστα δὲ τοῖς λακεδαιμονίοις ἐγε-
γένητό τις ῥώμη, διότι τοὺς ἀθηναίους ἐνόμιζον, δίπλουν τὸν πόλεμον ἔχοντας
πρός τε σφᾶς, καὶ σικελιώτας, εὐκαθαιρετωτέρους ἔσεσθαι. καὶ ὅτι τὰς σπονδὰς
προτέρους λελυκέναι ἡγοῦντο αὐτούς. ἐν γὰρ τῷ προτέρῳ πολέμῳ, σφέτερον τὸ παρα-
νόμημα μᾶλλον γενέσθαι. ὅτι τε ἐς πλάταιαν ἦλθον θηβαῖοι ἐν σπονδαῖς. καὶ
εἰρημένον ἐν ταῖς προτέραις ξυνθήκαις, ὅπλα μὴ ἐπιφέρειν, ἢν δίκας ἐθέλωσι διδόναι,
αὐτοὶ οὐχ ὑπήκουον ἐς δίκας προκαλουμένων τῶν ἀθηναίων. καὶ διὰ τοῦτο,
εἰκότως δυστυχεῖν τε ἐνόμιζον, καὶ ἐνεθυμοῦντο τήν τε περὶ πύλον ξυμφοράν
καὶ εἴ τις ἄλλη αὐτοῖς ἐγένετο. ἐπειδὴ δὲ οἱ ἀθηναῖοι ταῖς τριάκοντα ναυσὶν ἐξ ἄργους
ὁρμώμενοι. ἐπιδαύρου τέ τι καὶ πρασιῶν καὶ ἄλλα ἐδῄωσαν. καὶ ἐκ πύλου
ἅμα ἐλῄστευον. καὶ ὁσάκις περί του διαφοραὶ γένοιντο τῶν κατὰ τὰς σπονδὰς
ἀμφισβητουμένων, ἐς δίκας προκαλουμένων τῶν λακεδαιμονίων, οὐκ ἤθελον
ἐπιτρέπειν, τότε δὴ οἱ λακεδαιμόνιοι νομίσαντες τὸ παρανόμημα, ὅπερ καὶ σφί-

πρότερον ἡμάρτητο, αὖθις ἐς τοὺς ἀθηναίους τὸ αὐτὸ περιεστάναι, πρόθυμοι ἦσαν ἐς
τὸν πόλεμον. καὶ ἐν τῷ χειμῶνι τούτῳ, σίδηρόν τε περιήγγελλον κατὰ τοὺς ξυμ-
μάχους· καὶ τἆλλα ἐργαλεῖα ἡτοίμαζον ἐς τὸν ἐπιτειχισμόν· καὶ τοῖς ἐν τῇ σικελίᾳ
ἅμα ὡς ἀποπέμψοντες ἐν ταῖς ὁλκάσιν ἐπικουρίαν· αὐτοί τε ἐπόριζον· καὶ τοὺς
ἄλλους πελοποννησίους προσηνάγκαζον. καὶ ὁ χειμὼν ἐτελεύτα, καὶ ὀκτωκαι-
δέκατον ἔτος τῷ πολέμῳ ἐτελεύτα τῷδε, ὃν θουκυδίδης ξυνέγραψε. Τοῦ δ' ἐπι-
γιγνομένου ἦρος εὐθὺς ἀρχομένου πρωιαίτατα δὴ οἱ λακεδαιμόνιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι
ἐς τὴν ἀττικὴν ἐσέβαλον· ἡγεῖτο δέ, ἆγις ὁ ἀρχιδάμου λακεδαιμονίων βα-
σιλεύς. καὶ πρῶτον μὲν τῆς χώρας τὰ περὶ τὸ πεδίον ἐδῄωσαν· ἔπειτα δεκέλει-
αν ἐτείχιζον, κατὰ πόλεις διελόμενοι τὸ ἔργον. ἀπέχει δὲ ἡ δεκέλεια σταδίους μάλιστα
τῆς τῶν ἀθηναίων πόλεως, ἑκατὸν καὶ εἴκοσι· παραπλήσιον δέ, οὐ πολλῷ πλέον καὶ
ἀπὸ τῆς βοιωτίας. ἐπὶ δὲ τῷ πεδίῳ καὶ τῆς χώρας τοῖς κρατίστοις ἐς τὸ κακουρ-
γεῖν ᾠκοδομεῖτο τὸ τεῖχος, ἐπιφανὲς μέχρι τῆς τῶν ἀθηναίων πόλεως. καὶ οἱ μὲν ἐν
τῇ ἀττικῇ πελοποννήσιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι, ἐτείχιζον· οἱ δὲ ἐν τῇ πελοπον-
νήσῳ, ἀπέστελλον περὶ τὸν αὐτὸν χρόνον ταῖς ὁλκάσι τοὺς ὁπλίτας ἐς τὴν σικε-
λίαν· λακεδαιμόνιοι μέν, τῶν τε εἱλώτων ἐπιλεξάμενοι τοὺς βελτίστους· καὶ νεοδαμω-
δῶν ξυναμφοτέρων ἐς ἑξακοσίους ὁπλίτας· καὶ ἔκκριτον σπαρτιάτην ἄρχοντα· βοιωτοὶ
δέ, τριακοσίους ὁπλίτας· ὧν ἦρχον ξένων τε καὶ νίκων θηβαῖοι· καὶ ἡγήσανδρος
θεσπιεύς· οὗτοι μὲν οὖν ἐν τοῖς πρῶτοι ὁρμήσαντες ἀπὸ τοῦ ταινάρου
τῆς λακωνικῆς, καὶ τὸ πέλαγος ἀφιέντες. μετὰ δὲ τούτους κορίνθιοι οὐ πολλῷ
ὕστερον πεντακοσίους ὁπλίτας· τοὺς μέν, ἐξ αὐτῆς κορίνθου· τοὺς δέ, προσ-
μισθωσάμενοι ἀρκάδων· καὶ ἄρχοντα ἀλέξαρχον κορίνθιον προστάξαντες,
ἀπέπεμψαν. ἀπέστειλαν δὲ καὶ σικυώνιοι, διακοσίους ὁπλίτας, ὁμοῦ
τοῖς κορινθίοις· ὧν ἦρχε, σαργεύς, σικυώνιος. αἱ δὲ πέντε καὶ εἴκοσι νῆες τῶν
κορινθίων αἱ τοῦ χειμῶνος πληρωθεῖσαι, ἀνθώρμουν ταῖς ἐν τῇ ναυπά-
κτῳ, εἴκοσιν ἀττικαῖς· ἕως περ οὗτοι οἱ ὁπλῖται ταῖς ὁλκάσιν ἀπὸ τῆς
πελοποννήσου ἀπῆραν· οὗπερ ἕνεκα καὶ τὸ πρότερον ἐπληρώθησαν.
ὅπως μὴ οἱ ἀθηναῖοι πρὸς τὰς ὁλκάδας μᾶλλον, ἢ πρὸς τὰς τριήρεις τὸν νοῦν
ἔχωσιν. ἐν δὲ τούτῳ καὶ οἱ ἀθηναῖοι ἅμα τῆς δεκελείας τῷ τειχισμῷ καὶ τοῦ ἦρος

εὐθὺς ἀρχομένου, περὶ Πελοπόννησον ναῦς τριάκοντα ἔστελλον· καὶ Χαρικλέα τὸν Ἀπολλο-
δώρου, ἄρχοντα· ᾧ εἴρητο καὶ ἐς Ἄργος ἀφικομένῳ κατὰ τὸ ξυμμαχικὸν παρακαλεῖν
Ἀργείων τε ὁπλίτας ἐπὶ τὰς ναῦς· καὶ τὸν Δημοσθένην ἐς τὴν Σικελίαν ὥσπερ ἔμελ-
λον, ἀπέστελλον· ἑξήκοντα μὲν ναυσὶν Ἀθηναίων καὶ πέντε Χίαις· ὁπλίταις δὲ
ἐκ καταλόγου Ἀθηναίων, διακοσίοις καὶ χιλίοις· καὶ νησιωτῶν ὅσοις ἑκασταχόθεν
οἷόν τ' ἦν πλείστοις χρήσασθαι· καὶ ἐκ τῶν ἄλλων ξυμμάχων τῶν ὑπηκόων
εἴ ποθέν τι εἶχον ἐπιτήδειον ἐς τὸν πόλεμον ξυμπορίσαντες· εἴρητο δὲ αὐτῷ
πρῶτον μετὰ τοῦ Χαρικλέους ἅμα περιπλέοντα ξυστρατεύεσθαι, περὶ τὴν Λακω-
νικήν· καὶ ὁ μὲν Δημοσθένης ἐς τὴν Αἴγιναν πλεύσας, τοῦ στρατεύματος
εἴ τι ὑπελέλειπτο περιέμενε· καὶ τὸν Χαρικλέα, τὰς Ἀργείων παραλαβεῖν·
ἐν δὲ τῇ Σικελίᾳ ὑπὸ τοὺς αὐτοὺς χρόνους τούτου τοῦ ἦρος, καὶ ὁ Γύλιππος
ἧκεν ἐς τὰς Συρακούσας· ἄγων ἀπὸ τῶν πόλεων ὧν ἔπεισε στρατιάν, ὅσην ἑκα-
σταχόθεν πλείστην ἐδύνατο· καὶ ξυγκαλέσας τοὺς Συρακουσίους, ἔφη χρῆναι
πληροῦν ναῦς, ὡς δύνανται πλείστας· καὶ ναυμαχίας ἀπόπειραν λαμβάνειν·
ἐλπίζειν γὰρ ἀπ' αὐτοῦ τι ἔργον, ἄξιον τοῦ κινδύνου ἐς τὸν πόλεμον κατεργά-
σασθαι· ξυνανέπειθε δὲ καὶ ὁ Ἑρμοκράτης οὐχ ἥκιστα, τοῦ ταῖς ναυσὶ μὴ ἀθυμεῖν
ἐπιχειρῆσαι πρὸς τοὺς Ἀθηναίους· λέγων, οὐδὲ ἐκείνους πάτριον τὴν ἐμπειρίαν· οὐδὲ ἀί-
διον τῆς θαλάσσης ἔχειν· ἀλλ' ἠπειρώτας μᾶλλον τῶν Συρακουσίων ὄντας, καὶ ἀναγκα-
σθέντας ὑπὸ Μήδων, ναυτικοὺς γενέσθαι· καὶ πρὸς ἄνδρας τολμηρούς, οἵους καὶ
Ἀθηναίους, τοὺς ἀντιτολμῶντας χαλεπωτάτους ἂν αὐτοῖς φαίνεσθαι· ᾧ
γὰρ ἐκεῖνοι τοὺς πέλας, οὐ δυνάμει ἔστιν ὅτε προύχοντες, τῷ δὲ θράσει ἐπιχειροῦντες
καταφοβοῦσι, καὶ σφᾶς ἂν τὸ αὐτὸ ὁμοίως τοῖς ἐναντίοις ὑποσχεῖν· καὶ Συ-
ρακουσίους εὖ εἰδέναι ἔφη, τῷ τολμῆσαι ἀπροσδοκήτως πρὸς τὸ Ἀθηναίων ναυτικὸν
ἀντιστῆναι, πλέον διὰ τὸ τοιοῦτον ἐκπλαγέντων αὐτῶν περιεσομένους, ἢ Ἀ-
θηναίους τῇ ἐπιστήμῃ τὴν Συρακουσίων ἀπειρίαν βλάψοντας· ἰέναι οὖν ἐκέ-
λευεν ἐς τὴν πεῖραν τοῦ ναυτικοῦ, καὶ μὴ ἀποκνεῖν· καὶ οἱ μὲν Συρακούσιοι, τοῦ τε
Γυλίππου καὶ τοῦ Ἑρμοκράτους καὶ εἴ του ἄλλου πειθόντων, ὥρμηντό τε ἐς τὴν ναυ-
μαχίαν· καὶ τὰς ναῦς ἐπλήρουν· ὁ δὲ Γύλιππος ἐπειδὴ παρεσκευάσατο τὸ
ναυτικόν, ἀγαγὼν ὑπὸ νύκτα πᾶσαν τὴν στρατιὰν τὴν πεζήν, αὐτὸς μὲν τοῖς

ἐν τῷ πλημμυρίῳ τείχεσι κατὰ γῆν ἔμελλε προσβαλεῖν· αἱ δὲ τριήρεις τῶν συρακουσίων
ἅμα καὶ ἀπὸ ξυνθήματος, πέντε μὲν καὶ τριάκοντα ἐκ τοῦ μεγάλου λιμένος ἐπέ-
πλεον· αἱ δὲ πέντε καὶ τεσσαράκοντα ἐκ τοῦ ἐλάσσονος· οὗ ἦν καὶ τὸ νεώριον
αὐτοῖς· καὶ περιέπλεον βουλόμενοι πρὸς τὰς ἐντὸς προσμῖξαι· καὶ ἅμα
ἐπιπλεῖν τῷ πλημμυρίῳ ὅπως οἱ ἀθηναῖοι ἀμφοτέρωθεν θορυβῶνται. οἱ
δὲ ἀθηναῖοι διὰ τάχους ἀντιπληρώσαντες ἑξήκοντα ναῦς, ταῖς μὲν πέντε
καὶ εἴκοσι, πρὸς τὰς πέντε καὶ τριάκοντα τῶν συρακουσίων τὰς ἐν τῷ μεγάλῳ λι-
μένι, ἐναυμάχουν· ταῖς δὲ ἐπιλοίποις, ἀπήντων ἐπὶ τὰς ἐκ τοῦ νεωρίου περι-
πλεούσας. καὶ εὐθὺς πρὸ τοῦ στόματος τοῦ μεγάλου λιμένος ἐναυμάχουν· καὶ ἀντ-
εῖχον ἀλλήλοις ἐπὶ πολύ· οἱ μὲν βιάσασθαι βουλόμενοι τὸν ἔσπλουν·
οἱ δὲ κωλύειν. ἐν τούτῳ δὲ ὁ γύλιππος τῶν ἐν τῷ πλημμυρίῳ ἀθηναίων πρὸς τὴν
θάλασσαν ἐπικαταβάντων καὶ τῇ ναυμαχίᾳ τὴν γνώμην προσεχόντων, φθάνει
προσπεσὼν ἅμα τῇ ἕῳ αἰφνιδίως τοῖς τείχεσι· καὶ αἱρεῖ τὸ μέγιστον πρῶτον·
ἔπειτα δὲ καὶ τὰ ἐλάσσω δύο οὐχ ὑπομεινάντων τῶν φυλάκων ὡς εἶδον τὸ μέγι-
στον ῥᾳδίως ληφθέν· καὶ ἐκ μὲν τοῦ πρώτου ἁλόντος χαλεπῶς οἱ ἄνθρωποι ὅσοι καὶ
ἐς τὰ πλοῖα καὶ ὁλκάδα τινὰ κατέφυγον, ἐς τὸ στρατόπεδον ἐξεκομίζοντο·
τῶν συρακουσίων ταῖς ἐν τῷ μεγάλῳ λιμένι ναυσὶ κρατούντων τῇ ναυμα-
χίᾳ ὑπὸ τριήρους μιᾶς καὶ εὖ πλεούσης ἐπεδιώκοντο. ἐπειδὴ δὲ τὰ δύο
τειχίσματα ἡλίσκετο, ἐν τούτῳ καὶ οἱ συρακούσιοι ἐτύγχανον ἤδη νικώ-
μενοι· καὶ οἱ ἐξ αὐτῶν φεύγοντες ῥᾷον παρέπλευσαν· αἱ γὰρ τῶν συρα-
κουσίων αἱ πρὸ τοῦ στόματος νῆες ναυμαχοῦσαι βιασάμεναι τὰς τῶν ἀθηναί-
ων ναῦς, οὐδενὶ κόσμῳ ἐσέπλεον· καὶ ταραχθεῖσαι περὶ ἀλλήλας, παρέδοσαν τὴν
νίκην τοῖς ἀθηναίοις· ταύτας τε γὰρ ἔτρεψαν· καὶ ὑφ᾽ ὧν τὸ πρῶτον ἐνι-
κῶντο ἐν τῷ λιμένι· καὶ ἕνδεκα μὲν ναῦς τῶν συρακουσίων κατέδυσαν
καὶ τοὺς πολλοὺς τῶν ἀνθρώπων ἀπέκτειναν· πλὴν ὅσον ἐκ τριῶν νεῶν
ἐζώγρησαν· τῶν δὲ σφετέρων τρεῖς νῆες διεφθάρησαν. τὰ δὲ ναυάγια ἀνελκύ-
σαντες τῶν συρακουσίων, καὶ τροπαῖον ἐν τῷ νησιδίῳ στήσαντες τῷ πρὸ
τοῦ πλημμυρίου, ἀνεχώρησαν ἐς τὸ ἑαυτῶν στρατόπεδον. οἱ δὲ συρα-
κούσιοι κατὰ μὲν τὴν ναυμαχίαν, οὕτως ἐπεπράγεσαν· τὰ δὲ ἐν τῷ πλημμ

μυρία τὰ χάσματα. καὶ τὸ παῖ ἐστιν αὐτῶν εἶναι. καὶ τὸ μέτρον τοῖς διοικ-
ταχεῖν τοῖς ὑπερβουληφθεῖσιν. καὶ τὰ βαλλόμενα. τὰ δὲ καὶ ἐπισκευάσαι, ἀφθό-
ρους. αὐτοὶ δὲ τοὺς ἐν ταχεῖ πλεῖστα, ἀπαγαγοῦν. καὶ ἐζωγρήθησαν πολλοί.
καὶ χρήματα πολλὰ τὰ μὲν πολλὰ ἄλλα. ὡς τι [illegible] ταμιῶν χρωμένων τῶν
ἀθηναίων. τοῖς τάχεσι πολλάκις ἐν τοῖς χρήματα καὶ τοῖς ἐν [illegible] πολλοὶ
δὲ καὶ [illegible] ἐπεὶ καὶ ἐστιν [illegible] ταράχου τὰ [illegible] καὶ τὰ ἄλλα [illegible]
[illegible] καὶ [illegible] μάλιστα δὲ καὶ ἐν τοῖς πρώτον
[illegible] καὶ [illegible] τὸ στράτευμα τὸ τῶν ἀθηναίων. ἡ τοῦ πλημμυρίου [illegible] οὐ γὰρ ἦν
οὐδὲ ἑκὼν πλοῖα ἀσφαλὲς [illegible] τῶν [illegible] ἐπὶ τὴν [illegible]. οἱ γὰρ οὐρανοῦ
[illegible] αὐτὸ [illegible] φορμοῦντες, ἐκώλυον. καὶ [illegible] ἐγίγνετο
[illegible] καὶ τὰ ἄλλα καὶ τοῦ πλήθους [illegible] καὶ [illegible] στρατεύ-
ματος. μάλιστα διὰ τοῦτο, [illegible] οὐρανοῦ αὐτοῖ
καὶ [illegible] πάντων, οὐρανοῦ [illegible] ἀρχόντος καὶ αὐτοῖ [illegible]
[illegible] πρὸς [illegible] οἱ περὶ τὰς [illegible] φάσωσιν, ὅτι ἐν [illegible]
[illegible] πόλεμος, [illegible]. αἱ δὲ ἐν [illegible]
[illegible] πυνθανόμεναι, πλοῖ τοῖς ἀθηναίοις τέμνον [illegible]
καὶ τῶν [illegible] τὰ πλοῖα διέφθειραν. καὶ [illegible]
ἐν τῇ [illegible] ἀθηναίοις [illegible] τέλος
[illegible] ταῦτα [illegible] καὶ ὁρμοῦσιν αὐτῶν, καὶ [illegible] αὐτὸν [illegible]
ἀπὸ [illegible] οὐ [illegible] ἀπῆλθον. καὶ [illegible] αὐτοὺς [illegible]
[illegible] ἐπὶ τὰς ναῦς, [illegible] που. φυλάξαντες δὲ αὐτοὺς
οἱ ἀθηναῖοι [illegible] πρὸς τοῖς [illegible] λαμβάνουσιν
αὐτοῖς [illegible] τὰς δὲ ἄλλας, οὐκ [illegible] ἀλλὰ [illegible] φεύγουσιν ἐς τὰς
[illegible] καὶ [illegible] ἀποβαλόντες, [illegible]
οἱ [illegible] πρὸς [illegible] καὶ [illegible]
[illegible] αὐτοῖς [illegible] ἐν τοῖς ὅρμοις. καὶ οἱ ἀθηναῖοι ἐπὶ πλέον, [illegible]
πλοῖ [illegible] μυριοφόρον αὐτοῖς οἱ ἀθηναῖοι
[illegible] καὶ [illegible]
[illegible] τοῖς [illegible] καὶ [illegible] καὶ [illegible] ἐκπλέων

οἱ δὲ Συρακούσιοι, ἀπὸ τῶν νεωσοίκων ἔβαλλον· οἱ δ᾽ ἐκ τῆς ὁλκάδος ἀν
τέβαλλον· καὶ τέλος τοὺς πολλοὺς τῶν σταυρῶν, ἀνεῖλον οἱ Ἀθηναῖοι· χαλεπω
τάτη δ᾽ ἦν τῆς σταυρώσεως, ἡ κρύφιος· ἦσαν γὰρ τῶν σταυρῶν οὓς οὐχ ὑπερέχοντας
τῆς θαλάσσης, κατέπηξαν· ὥστε δεινὸν ἦν προσπλεῦσαι, μὴ οὐ προϊδών τις,
ὥσπερ περὶ ἕρμα, περιβάλῃ τὴν ναῦν· ἀλλὰ καὶ τούτους, κολυμβηταὶ δυό
μενοι, ἐξέπριον μισθοῦ· ὅμως δ᾽ αὖθις, οἱ Συρακούσιοι, ἐσταύρωσαν· πολλὰ
δὲ καὶ ἄλλα πρὸς ἀλλήλους, οἷον εἰκὸς τῶν στρατοπέδων ἐγγὺς ὄντων καὶ ἀντιτε
ταγμένων, ἐμηχανῶντο· καὶ ἀκροβολισμοῖς καὶ πείραις παντοίαις ἐχρῶντο·
ἔπεμψαν δὲ καὶ ἐς τὰς πόλεις πρέσβεις οἱ Συρακούσιοι· Κορινθίων καὶ
Ἀμπρακιωτῶν, καὶ Λακεδαιμονίων· ἀγγελοῦντας τήν τε τοῦ Πλημμυρίου λῆψιν,
καὶ τῆς ναυμαχίας πέρι· ὡς οὐ τῇ τῶν πολεμίων ἰσχύι μᾶλλον, ἢ τῇ σφετέρᾳ ταραχῇ
ἡσσηθεῖεν· τά τε ἄλλα αὖ δηλώσοντας, ὅτι ἐν ἐλπίσιν εἰσί· καὶ ἀξιώσοντας
ξυμβοηθεῖν ἐπ᾽ αὐτοὺς καὶ ναυσὶ καὶ πεζῷ· ὡς καὶ τῶν Ἀθηναίων προσδοκίμων
ὄντων ἄλλῃ στρατιᾷ· καὶ ἢν φθάσωσιν αὐτοὶ πρότερον διαφθείραντες τὸ παρὸν στρά
τευμα αὐτῶν, διαπεπολεμησόμενον· καὶ οἱ μὲν ἐν τῇ Σικελίᾳ ταῦτ᾽ ἔπρασσον· ὁ δὲ
Δημοσθένης, ἐπεὶ ξυνελέγη αὐτῷ τὸ στράτευμα, ὃ ἔδει ἔχοντα ἐς τὴν
Σικελίαν βοηθεῖν, ἄρας ἐκ τῆς Αἰγίνης καὶ πλεύσας πρὸς τὴν Πελοπόννησον, τῷ τε
Χαρικλεῖ καὶ ταῖς τριάκοντα ναυσὶ τῶν Ἀθηναίων ξυμμίσγει· καὶ παραλαβόντες
τῶν Ἀργείων ὁπλίτας ἐπὶ τὰς ναῦς, ἔπλεον ἐς τὴν Λακωνικήν· καὶ πρῶτον
μὲν τῆς Ἐπιδαύρου τι τῆς Λιμηρᾶς, ἐδῄωσαν· ἔπειτα σχόντες ἐς τὰ καταν
τικρὺ Κυθήρων τῆς Λακωνικῆς· ἔνθα τὸ ἱερὸν τοῦ Ἀπόλλωνός ἐστι· τῆς
τε γῆς ἔστιν ἃ ἐδῄωσαν καὶ ἐτείχισαν ἰσθμῶδές τι χωρίον· ἵνα δὴ
οἵ τε Εἵλωτες τῶν Λακεδαιμονίων αὐτόσε αὐτομολῶσι· καὶ λῃσταὶ ἐξ αὐτοῦ
ὥσπερ ἐκ τῆς Πύλου ἁρπαγὴν ποιῶνται· καὶ ὁ μὲν Δημοσθένης
ξυνεπιλαβὼν τὸ χωρίον, εὐθὺς ἔπλει ἐπὶ τῆς Κερκύρας· ὅπως καὶ
τῶν ἐκεῖθεν ξυμμάχων παραλαβὼν τὸν ἐς τὴν Σικελίαν πλοῦν, ὅτι τάχιστα
ποιῆται· ὁ δὲ Χαρικλῆς περιμείνας, ὡς τὸ χωρίον ἐξετείχισαν, καὶ κατα
λιπὼν φυλακὴν αὐτοῦ, ἀπεκομίζετο καὶ αὐτὸς ὕστερον ταῖς τριάκοντα
ναυσὶν ἐπ᾽ οἴκου· καὶ οἱ Ἀργεῖοι ἅμα· ἀφίκοντο δὲ καὶ Θρᾳκῶν τῶν μα

χαιροφόρων τοῦ Θρᾳκῶν γένους ἐς τὰς Ἀθήνας πελτασταὶ ἐν τῷ αὐτῷ θέρει τούτῳ
τριακόσιοι καὶ χίλιοι, οὓς ἔδει τῷ Δημοσθένει ἐς τὴν Σικελίαν ξυμπλεῖν. οἱ δ' Ἀθηναῖοι
ὡς ὕστεροι ἧκον, διενοοῦντο αὐτοὺς πάλιν ὅθεν ἦλθον ἐς Θρᾴκην ἀποπέμπειν·
τὸ γὰρ ἔχειν πρὸς τὸν ἐκ τῆς Δεκελείας πόλεμον αὐτοὺς πολυτελὲς ἐφαίνετο·
δραχμὴν γὰρ τῆς ἡμέρας ἕκαστος ἐλάμβανεν. ἐπειδὴ γὰρ ἡ Δεκέλεια τὸ μὲν πρῶτον
ὑπὸ πάσης τῆς στρατιᾶς ἐν τῷ θέρει τούτῳ τειχισθεῖσα, ὕστερον δὲ φρουραῖς
ὑπὸ τῶν πόλεων κατὰ διαδοχὴν χρόνου ἐπιούσαις τῇ χώρᾳ ἐπῳκεῖτο, πολ-
λὰ ἔβλαπτε τοὺς Ἀθηναίους· καὶ ἐν τοῖς πρώτοις χρημάτων τ' ὀλέθρῳ καὶ ἀνθρώπων
φθορᾷ ἐκάκωσε τὰ πράγματα. πρότερον μὲν γὰρ βραχεῖαι γιγνόμεναι αἱ ἐσ-
βολαὶ, τὸν ἄλλον χρόνον τῆς γῆς ἀπολαύειν οὐκ ἐκώλυον· τότε δὲ ξυνεχῶς
ἐπικαθημένων, καὶ ὁτὲ μὲν καὶ πλειόνων ἐπιόντων, ὁτὲ δ' ἐξ ἀνάγκης τῆς ἴσης φρουρᾶς
καταθεούσης τε τὴν χώραν καὶ λῃστείας ποιουμένης, βασιλέως τε παρόντος τοῦ
τῶν Λακεδαιμονίων Ἄγιδος, ὃς οὐκ ἐκ παρέργου τὸν πόλεμον ἐποιεῖτο,
μεγάλα οἱ Ἀθηναῖοι ἐβλάπτοντο. τῆς τε γὰρ χώρας ἁπάσης ἐστέρηντο,
καὶ ἀνδραπόδων πλέον ἢ δύο μυριάδες ηὐτομολήκεσαν, καὶ τούτων τὸ πολὺ
μέρος χειροτέχναι· πρόβατά τε πάντα ἀπωλώλει καὶ ὑποζύγια· ἵπποι τε,
ὁσημέραι ἐξελαυνόντων τῶν ἱππέων, πρός τε τὴν Δεκέλειαν καταδρομὰς
ποιουμένων, καὶ κατὰ τὴν χώραν φυλασσόντων, οἱ μὲν ἀπεχωλοῦντο
ἐν γῇ ἀποκρότῳ τε καὶ ξυνεχῶς ταλαιπωρούμενοι, οἱ δ' ἐτιτρώσκοντο.
ἥ τε τῶν ἐπιτηδείων παρακομιδὴ ἐκ τῆς Εὐβοίας, πρότερον ἐκ τοῦ Ὠρωποῦ κατὰ
γῆν διὰ τῆς Δεκελείας θάσσων οὖσα, περὶ Σούνιον κατὰ θάλασσαν πολυ-
τελὴς ἐγίγνετο· τῶν τε πάντων ὁμοίως ἐπακτῶν ἐδεῖτο ἡ πόλις· καὶ ἀν-
τὶ τοῦ πόλις εἶναι, φρούριον κατέστη. πρὸς τὴν ἔπαλξιν, τὴν μὲν ἡμέραν
κατὰ διαδοχὴν οἱ Ἀθηναῖοι φυλάσσοντες, τὴν δὲ νύκτα καὶ ξύμπαντες πλὴν τῶν
ἱππέων, οἱ μὲν ἐφ' ὅπλοις ποιούμενοι, οἱ δὲ ἐπὶ τοῦ τείχους,
καὶ θέρος καὶ χειμῶνα ἐταλαιπωροῦντο. μάλιστα δ' αὐτοὺς ἐπίεζεν,
ὅτι δύο πολέμους ἅμα εἶχον, καὶ ἐς φιλονικίαν καθέστασαν τοιαύτην,
ἣν πρὶν γενέσθαι ἠπίστησεν ἄν τις ἀκούσας, τὸ αὐτοὺς πολιορκου-
μένους ἐπιτειχισμῷ ὑπὸ Πελοποννησίων μηδ' ὣς ἀποστῆναι ἐκ

κελίας· ἀλλ᾽ ἐκεῖ συρακούσας τῷ αὐτῷ τρόπῳ ἀντιπολιορκεῖν πόλιν οὐκ
ἐλάσσω αὐτήν γε καθ᾽ αὑτὴν τῆς ἀθηναίων. καὶ τὸν παράλογον τοσοῦτον
ποιῆσαι τοῖς ἕλλησι τῆς δυνάμεως καὶ τόλμης ὅσον κατ᾽ ἀρχὰς τοῦ πο-
λέμου· οἱ μὲν, ἐνιαυτόν· οἱ δὲ, δύο· οἱ δὲ, τριῶν γε ἐτῶν οὐδεὶς πλείω χρό-
νον ἐνόμιζον περιοίσειν αὐτούς, εἰ οἱ πελοποννήσιοι ἐσβάλοιεν ἐς τὴν χώραν·
ὥστε ἔτει ἑπτακαιδεκάτῳ μετὰ τὴν πρώτην ἐσβολὴν ἦλθον ἐς σικελίαν·
ἤδη τῷ πολέμῳ κατὰ πάντα τετρυχωμένοι· καὶ πόλεμον οὐδὲν ἐλάσσω
προσανείλοντο τοῦ πρότερον ὑπάρχοντος ἐκ πελοποννήσου· δι᾽ ἃ καὶ τότε ὑπό
τῆς δεκελείας πολλὰ βλαπτόμενοι· καὶ τῶν ἄλλων ἀναλωμάτων μεγάλων προσπι-
πτόντων, ἀδύνατοι ἐγένοντο τοῖς χρήμασι· καὶ τὴν εἰκοστὴν ὑπὸ τοῦτον τὸν
χρόνον τῶν κατὰ θάλασσαν ἀντὶ τοῦ φόρου τοῖς ὑπηκόοις ἐποίησαν πλείω νομί-
ζοντες ἂν σφίσι χρήματα οὕτω προσιέναι· αἱ μὲν γὰρ δαπάναι οὐχ ὁμοίως καὶ πρίν·
ἀλλὰ πολλῷ μείζους καθέστασαν· ὅσῳ καὶ μείζων ὁ πόλεμος ἦν· αἱ δὲ πρό-
σοδοι, ἀπώλλυντο. τοὺς οὖν θρᾷκας τοὺς τῷ δημοσθένει ὑστερήσαντας
διὰ τὴν παροῦσαν ἀπορίαν τῶν χρημάτων οὐ βουλόμενοι δαπανᾶν, εὐθὺς ἀπέ-
πεμπον, προστάξαντες κομίζειν αὐτοὺς διειτρέφει· καὶ εἰπόντες ἅμα
ἐν τῷ παράπλῳ, ἐπορεύοντο γὰρ δι᾽ εὐρίπου· καὶ τοὺς πολεμίους ἤν τι δύνηται
ἀπ᾽ αὐτῶν βλάψαι. ὁ δέ, ἔς τε τὴν τάναγραν ἀπεβίβασεν αὐτούς· καὶ
ἁρπαγήν τινα ἐποιήσατο διὰ τάχους· καὶ ἐκ χαλκίδος τῆς εὐβοί-
ας ἀφ᾽ ἑσπέρας διέπλευσε τὸν εὔριπον· καὶ ἀποβιβάσας ἐς τὴν βοιωτί- ἴσ. τῆς χαλκίδος
αν ἦγεν αὐτοὺς ἐπὶ μυκαλησσόν· καὶ τὴν μὲν νύκτα λαθὼν πρὸς τῷ ἑρμαίῳ ηὐ-
λίσατο. ἀπέχει δὲ τῆς μυκαλησσοῦ ἑκκαίδεκα μάλιστα σταδίους. ἅμα
δὲ τῇ ἡμέρᾳ, τῇ πόλει προσέκειτο οὔσῃ οὐ μεγάλῃ, καὶ αἱρεῖ ἀφυλάκ-
τοις τε ἐπιπεσὼν καὶ ἀπροσδοκήτοις μὴ ἄν ποτέ τινας σφίσιν ἀπὸ
θαλάσσης τοσοῦτον ἐπαναβάντας ἐπιθέσθαι· τοῦ τείχους ἀσθενοῦς ὄντος·
καὶ ἔστιν ᾗ καὶ πεπτωκότος· τοῦ δέ, βραχέος ᾠκοδομημένου· καὶ
πυλῶν ἅμα διὰ τὴν ἄδειαν ἀνεῳγμένων. ἐσπεσόντες δὲ οἱ θρᾷκες ἐς
τὴν μυκαλησσόν, τάς τε οἰκίας καὶ τὰ ἱερὰ ἐπόρθουν· καὶ τοὺς ἀνθρώπους
ἐφόνευον· φειδόμενοι οὔτε πρεσβυτέρας, οὔτε νεωτέρας ἡλικίας. ἀλλά

πάντας ἑξῆς, ὅτῳ ἐντύχοιεν, καὶ παῖδας καὶ γυναῖκας κτείνοντες· καὶ προσέτι
καὶ ὑποζύγια· καὶ ὅσα ἄλλα ἔμψυχα ἴδοιεν· τὸ γὰρ γένος τὸ τῶν θρᾳκῶν, ὁμοῖα
τοῖς μάλιστα τοῦ βαρβαρικοῦ, ἐν ᾧ ἂν θαρσήσῃ, φονικώτατόν ἐστιν· καὶ
τότε ἄλλη τε ταραχὴ οὐκ ὀλίγη καὶ ἰδέα πᾶσα καθειστήκει ὀλέθρου· καὶ ἐπι-
πεσόντες διδασκαλείῳ παίδων, ὅπερ μέγιστον ἦν αὐτόθι· καὶ ἄρτι ἔτυχον οἱ παῖ-
δες ἐσεληλυθότες, κατέκοψαν πάντας· καὶ ξυμφορὰ τῇ πόλει πάσῃ οὐδεμιᾶς
ἥσσων μᾶλλον ἑτέρας ἀδόκητός τε ἐπέπεσεν αὕτη καὶ δεινή· οἱ δὲ θηβαῖοι
αἰσθόμενοι ἐβοήθουν· καὶ καταλαβόντες προκεχωρηκότας ἤδη τοὺς θρᾷκας
οὐ πολύ, τήν τε λείαν ἀφείλοντο· καὶ αὐτοὺς φοβήσαντες, καταδιώκουσιν ἐπὶ τὸν
εὔριπον καὶ τὴν θάλασσαν· οὗ αὐτοῖς τὰ πλοῖα ἃ ἤγαγεν, ὥρμει· καὶ ἀποκτεί-
νουσιν αὐτῶν ἐν τῇ ἐσβάσει τοὺς πλείστους, οὔτε ἐπισταμένους νεῖν, τῶν τ'
ἐν τοῖς πλοίοις, ὡς εἶδον τὰ ἐν τῇ γῇ, ὁρμισάντων τὰ πλοῖα ἔξω τοξεύματος· ἐπεὶ
ἔν γε τῇ ἄλλῃ ἀναχωρήσει, οὐκ ἀτόπως οἱ θρᾷκες πρὸς τὸ τῶν θηβαίων ἱππικὸν
ὅπερ πρῶτον προσέκειτο, προεκθέοντές τε καὶ ξυστρεφόμενοι ἐν τῷ ἐπιχωρί-
ῳ τάξει, τὴν φυλακὴν ἐποιοῦντο· καὶ ὀλίγοι αὐτῶν ἐν τούτῳ διεφθάρησαν·
μέρος δέ τι καὶ ἐν τῇ πόλει αὐτῇ δι' ἁρπαγὴν ἐγκαταληφθέν, ἀπώλετο· οἱ
δὲ ξύμπαντες τῶν θρᾳκῶν πεντήκοντα καὶ διακόσιοι ἀπὸ τριακοσίων καὶ χιλίων
ἀπέθανον· διέφθειραν δὲ καὶ τῶν θηβαίων καὶ τῶν ἄλλων, οἳ ξυνεβοήθησαν,
ἐς εἴκοσι μάλιστα ἱππέας τε καὶ ὁπλίτας ὁμοῦ, καὶ θηβαίων τῶν βοιωταρχῶν σκιρ-
φώνδαν· τῶν δὲ μυκαλησσίων μέρος τι ἀπανηλώθη· τὰ μὲν κατὰ τὴν
μυκαλησσὸν πάθει χρησαμένην, οὐδενὸς ὡς ἐπὶ μεγέθει τῆς πόλεως ἐν τῷ
πολέμῳ ἧσσον ὀλοφύρασθαι ἀξίῳ, τοιαῦτα ξυνέβη· ὁ δὲ δημοσθένης
τότε ἀποπλέων ἐπὶ τῆς κερκύρας μετὰ τὴν ἐκ τῆς λακωνικῆς τείχισιν,
ὁλκάδα ὁρμοῦσαν ἐν φειᾷ τῇ ἠλείων εὑρών, ἐν ᾗ οἱ κορίνθιοι ὁπλῖται ἐς τὴν σικελίαν
ἔμελλον περαιοῦσθαι, αὐτὴν μὲν διαφθείρει· οἱ δ' ἄνδρες ἀποφυγόντες,
ὕστερον λαβόντες ἄλλην, ἔπλεον· καὶ μετὰ τοῦτο ἀφικόμενος ὁ δημοσθένης
ἐς τὴν ζάκυνθον καὶ κεφαλληνίαν, ὁπλίτας τε προσέλαβε· καὶ ἐκ τῆς ναυ-
πάκτου τῶν μεσσηνίων μετεπέμψατο· καὶ ἐπεραιώθη ἐς τὴν ἀντιπέρας ἤπειρον τῆς
ἀκαρνανίας, ἐς ἀλύζειάν τε καὶ ἀνακτόριον, ὃ αὐτοὶ εἶχον. ὄντι δ' αὐτῷ

περὶ παντὸς, ὁ Εὐρυμέδων ἀπαντᾷ ἐκ τῆς Σικελίας ἀποπλέων, ὃς τότε τοῦ χειμῶνος
τὰ χρήματα ἄγων τῇ στρατιᾷ ἀπεπέμφθη· καὶ ἀγγέλλει τά τε ἄλλα, καὶ ὅτι πύ-
θοιτο κατὰ πλοῦν ἤδη ὢν τὸ Πλημμύριον ὑπὸ τῶν Συρακουσίων ἑαλωκός.
ἀφικνεῖται δὲ καὶ Κόνων ἐς αὐτοὺς, ὃς ἦρχε Ναυπάκτου· ἀγγέλλων ὅτι αἱ πέντε
καὶ εἴκοσι νῆες τῶν Κορινθίων αἱ σφίσιν ἀνθορμοῦσαι, οὔτε καταλύουσι τὸν πόλεμον,
ναυμαχεῖν τε μέλλουσι· πέμπειν οὖν ἐκέλευεν αὐτοὺς ναῦς, ὡς οὐχ ἱκανὰς οὔσας δυοῖν
δεούσαις εἴκοσι τὰς ἑαυτῶν πρὸς τὰς ἐκείνων πέντε καὶ εἴκοσι ναυμαχεῖν. τὰς μὲν
οὖν Κόνωνι δέκα ναῦς ὁ Δημοσθένης καὶ ὁ Εὐρυμέδων τὰς ἀρίστας σφίσι πλε-
ούσας ἀφ' ὧν αὐτοὶ εἶχον, ξυμπέμπουσι πρὸς τὰς ἐν Ναυπάκτῳ. αὐτοὶ δὲ
τὰ περὶ τῆς στρατιᾶς τὴν ξυλλογὴν ἡτοιμάζοντο. Εὐρυμέδων μὲν ἐς τὴν Κέρκυ-
ραν πλεύσας καὶ πεντεκαίδεκά τε ναῦς πληροῦν κελεύων αὐτοὺς, καὶ ὁπλίτας
καταλεγόμενος· ξυνῆρχε γὰρ ἤδη Δημοσθένει ἀποτραπόμενος, ὥσπερ καὶ ᾑρέθη·
Δημοσθένης δὲ ἔκ τε τῶν περὶ τὴν Ἀκαρνανίαν χωρίων, σφενδονήτας τε καὶ ἀκοντιστὰς ξυ-
ναγείρων. οἱ δ' ἐκ τῶν Συρακουσῶν τότε μετὰ τὴν τοῦ Πλημμυρίου ἅλωσιν πρέσβεις οἰχόμενοι,
ἐς τὰς πόλεις, ἐπειδὴ ἔπεισάν τε καὶ ξυναγείραντες ἔμελλον ἄξειν τὸν στρατὸν, ὁ Νι-
κίας προπυθόμενος, πέμπει ἐς τῶν Σικελῶν τοὺς τὴν δίοδον ἔχοντας καὶ ξυμμάχους,
Κεντόριπάς τε καὶ Ἀλικυαίους καὶ ἄλλους, ὅπως μὴ διαφρήσουσι τοὺς πολεμίους.
ἀλλὰ ξυστραφέντες κωλύσουσι διελθεῖν· ἄλλῃ γὰρ αὐτοὺς οὐδὲ πειράσειν· Ἀκρα-
γαντῖνοι γὰρ οὐκ ἐδίδοσαν διὰ τῆς ἑαυτῶν ὁδόν. πορευομένων δ' ἤδη τῶν Σικελι-
ωτῶν, οἱ Σικελοὶ καθάπερ ἐδέοντο οἱ Ἀθηναῖοι, ἐνέδραν τριχῇ ποιησάμενοι, ἀφυλάκ-
τοις τε καὶ ἐξαίφνης ἐπιγενόμενοι διέφθειραν ἐς ὀκτακοσίους μάλιστα· καὶ τοὺς πρέ-
σβεις πλὴν ἑνὸς τοῦ Κορινθίου πάντας. οὗτος δὲ τοὺς διαφυγόντας ἐς πεντακοσίους
καὶ χιλίους ἐκόμισεν ἐς τὰς Συρακούσας. καὶ περὶ τὰς αὐτὰς ἡμέρας, καὶ οἱ Καμαρι-
ναῖοι ἀφικνοῦνται αὐτοῖς βοηθοῦντες, πεντακόσιοι μὲν ὁπλῖται· τριακόσιοι
ἀκοντισταί· καὶ τοξόται τριακόσιοι. ἔπεμψαν δὲ καὶ οἱ Γελῷοι ναυτικόν τε
ναυτικὸν ἐς πέντε ναῦς. καὶ ἀκοντιστὰς, τετρακοσίους, καὶ ἱππέας διακοσίους.
σχεδὸν γάρ τι ἤδη πᾶσα ἡ Σικελία πλὴν Ἀκραγαντίνων· οὗτοι δ' οὐδὲ μεθ' ἑτέρων
ἦσαν· οἱ δ' ἄλλοι ἐπὶ τοὺς Ἀθηναίους μετὰ τῶν Συρακουσίων οἱ πρότερον περιορώμενοι
ξυστάντες ἐβοήθουν. καὶ οἱ μὲν Συρακούσιοι ὡς αὐτοῖς τὸ ἐν τοῖς Σικελοῖς

[illegible] ἐπέσχον τὸ εὐθέως τοῖς Ἀθηναίοις ἐπιχειρεῖν. ὁ δὲ Δημοσθένης καὶ Εὐρυμέδων
ἑτοίμης ἤδη τῆς στρατιᾶς οὔσης ἐκ τῆς Κερκύρας καὶ ἀπὸ τῆς ἠπείρου, ἐπεραιώθησαν
ξυμπάσῃ τῇ στρατιᾷ τὸν Ἰόνιον ἐπ' ἄκραν Ἰαπυγίαν· καὶ ὁρμηθέντες αὐτόθεν κατίσχουσιν ἐς
τὰς Χοιράδας νήσους Ἰαπυγίας· καὶ ἀκοντιστάς τέ τινας τῶν Ἰαπύγων πεντήκοντα καὶ ἑκατὸν
τοῦ Μεσσαπίου ἔθνους ἀναβιβάζονται ἐπὶ τὰς ναῦς· καὶ τῷ Ἄρτᾳ, ὅσπερ καὶ τοὺς
ἀκοντιστὰς δυνάστης ὢν παρέσχεν αὐτοῖς, ἀνανεωσάμενοί τινα παλαιὰν φιλίαν,
ἀφικνοῦνται ἐς Μεταπόντιον τῆς Ἰταλίας· καὶ τοὺς Μεταποντίους πείσαντες κατὰ τὸ
ξυμμαχικὸν ἀκοντιστάς τε ξυμπέμπειν τριακοσίους καὶ τριήρεις δύο, καὶ ἀναλαβόντες
ταῦτα, παρέπλευσαν ἐς Θουρίαν· καὶ καταλαμβάνουσι νεωστὶ στάσει τοὺς τῶν Ἀθηναίων
ἐναντίους ἐκπεπτωκότας· καὶ βουλόμενοι τὴν στρατιὰν αὐτόθι πᾶσαν ἁθροίσαντες,
εἴ τις ὑπελέλειπτο ἐξετάσαι, καὶ τοὺς Θουρίους πεῖσαι σφίσι ξυστρατεύειν τε ὡς
προθυμότατα, καὶ ἐπειδήπερ ἐν τούτῳ τύχης εἰσί, τοὺς αὐτοὺς ἐχθροὺς καὶ φίλους
τοῖς Ἀθηναίοις νομίζειν, περιέμενον ἐν τῇ Θουρίᾳ καὶ ἔπρασσον ταῦτα. οἱ δὲ Πελο-
ποννήσιοι καὶ οἱ περὶ τὸν αὐτὸν χρόνον ἐν ταῖς εἴκοσι καὶ πέντε ναυσίν, οἵπερ
τῶν ὁλκάδων ἕνεκα τῆς ἐς Σικελίαν κομιδῆς ἀνθώρμουν πρὸς τὰς ἐν Ναυπάκτῳ
ναῦς, παρασκευασάμενοι ὡς ἐπὶ ναυμαχίαν, καὶ προσπληρώσαντες ἔτι ναῦς,
ὥστε ὀλίγῳ ἐλάσσους εἶναι αὐτοῖς τῶν Ἀττικῶν νεῶν, ὁρμίζονται κατ' Ἐρινεὸν
τῆς Ἀχαΐας ἐν τῇ Ῥυπικῇ· καὶ αὐτοῖς τοῦ χωρίου μηνοειδοῦς ὄντος ἐν ᾧ ὥρμουν,
ὁ μὲν πεζὸς ἑκατέρωθεν προσβεβοηθηκὼς τῶν τε Κορινθίων καὶ τῶν αὐτόθεν
ξυμμάχων ἐπὶ ταῖς ἀνεχούσαις ἄκραις παρετέτακτο· αἱ δὲ νῆες τὸ μεταξὺ
εἶχον ἐμφάρξασαι· ἦρχε δὲ τοῦ ναυτικοῦ Πολυάνθης Κορίνθιος. οἱ δ' Ἀθηναῖοι ἐκ
τῆς Ναυπάκτου τριάκοντα ναυσὶ καὶ τρισίν· ἦρχε δὲ αὐτῶν Δίφιλος· ἐπέπλευσαν
αὐτοῖς. καὶ οἱ Κορίνθιοι τὸ μὲν πρῶτον ἡσύχαζον, ἔπειτα ἀρθέντος αὐτοῖς τοῦ
σημείου, ἐπεὶ καιρὸς ἐδόκει εἶναι, ὥρμησαν ἐπὶ τοὺς Ἀθηναίους καὶ ἐναυμάχουν. καὶ
χρόνον ἀντεῖχον πολὺν ἀλλήλοις. καὶ τῶν μὲν Κορινθίων τρεῖς νῆες διαφθείρονται,
τῶν δ' Ἀθηναίων κατέδυ μὲν οὐδεμία ἁπλῶς, ἑπτὰ δέ τινες ἄπλοι ἐγένοντο,
ἀντίπρῳροι ἐμβαλλόμεναι καὶ ἀναρραγεῖσαι τὰς παρεξειρεσίας ὑπὸ τῶν Κορινθίων
νεῶν ἐπ' αὐτὸ τοῦτο παχυτέρας τὰς ἐπωτίδας ἐχουσῶν. ναυμαχήσαντες
δὲ ἀντίπαλα μὲν καὶ ὡς αὐτοὺς ἑκατέρους ἀξιοῦν νικᾶν, ὅμως δὲ

τῶν ναυαγίων κρατησάντων τῶν ἀθηναίων, διά τε τὸν ἄνεμον ἀπωσθέντων αὐτῶν ἐς τὸ πέλαγος, καὶ διὰ τὸ τῶν κορινθίων μηκέτι ἐπαναγαγέσθαι, διεκρίθησαν ἀπ' ἀλλήλων· καὶ δίωξις οὐδεμία ἐγένετο· οὐδ' ἄνδρες οὐδετέρων ἑάλωσαν. οἱ μὲν γὰρ κορίνθιοι καὶ πελοποννήσιοι πρὸς τῇ γῇ ναυμαχοῦντες ῥᾳδίως διεσῴζοντο· τῶν δὲ ἀθηναίων, οὐδεμία κατέδυ ναῦς. ἀποπλευσάντων δὲ τῶν ἀθηναίων ἐς τὴν ναύπακτον, οἱ κορίνθιοι εὐθὺς τροπαῖον ἔστησαν ὡς νικῶντες, ὅτι πλείους τῶν ἐναντίων ναῦς ἄπλους ἐποίησαν. καὶ νομίσαντες αὐτὸ οὐχ ἡσσᾶσθαι δι' ὅπερ οὐδ' οἱ ἕτεροι νικᾶν· οἵ τε γὰρ κορίνθιοι ἡγήσαντο κρατεῖν, εἰ μὴ πολὺ ἐκρατοῦντο· οἵ τ' ἀθηναῖοι, ἐνόμιζον ἡσσᾶσθαι, εἰ μὴ πολὺ ἐνίκων. ἀποπλευσάντων δὲ τῶν πελοποννησίων καὶ τοῦ πεζοῦ διαλυθέντος, οἱ ἀθηναῖοι, ἔστησαν τροπαῖον καὶ αὐτοὶ ἐν τῇ ἀχαΐᾳ ὡς νικήσαντες, ἀπέχον τοῦ ἐρινεοῦ, ἐν ᾧ οἱ κορίνθιοι ὥρμουν, ὡς εἴκοσι σταδίους· καὶ ἡ μὲν ναυμαχία, οὕτως ἐτελεύτα. ὁ δὲ δημοσθένης καὶ εὐρυμέδων· ἐπειδὴ ξυστρατεύειν αὐτοῖς οἱ θούριοι παρεσκευάσθησαν, ἑπτακοσίοις μὲν ὁπλίταις· τριακοσίοις δὲ ἀκοντισταῖς, τὰς μὲν ναῦς παραπλεῖν ἐκέλευον ἐπὶ τῆς κροτωνιάτιδος· αὐτοὶ δὲ τὸν πεζὸν πάντα ἐξετάσαντες πρῶτον ἐπὶ τῷ συβάρει ποταμῷ, ἦγον διὰ τῆς θουριάδος. καὶ ὡς ἐγένοντο ἐπὶ τῷ ὑλίᾳ ποταμῷ· καὶ αὐτοῖς οἱ κροτωνιᾶται προσπέμψαντες, εἶπον οὐκ ἂν σφίσι βουλομένοις εἶναι διὰ τῆς γῆς σφῶν, τὸν στρατὸν ἰέναι, ἐπικαταβάντες ηὐλίσαντο πρὸς τὴν θάλασσαν καὶ τὴν ἐκβολὴν τοῦ ὑλίου· καὶ αἱ νῆες αὐτοῖς ἐς τὸ αὐτὸ ἀπήντων. τῇ δ' ὑστεραίᾳ, ἀναβιβασάμενοι παρέπλεον· ἴσχοντες πρὸς ταῖς πόλεσι πλὴν λοκρῶν, ἕως ἀφίκοντο ἐπὶ πέτραν τῆς ῥηγίνης· οἱ δὲ συρακόσιοι ἐν τούτῳ πυνθανόμενοι αὐτῶν τὸν ἐπίπλουν, αὖθις ταῖς ναυσὶν ἀποπειρᾶσαι ἐβούλοντο· καὶ τῇ ἄλλῃ παρασκευῇ τοῦ πεζοῦ· ἥνπερ ἐπ' αὐτὸ τοῦτο πρὶν ἐλθεῖν αὐτοὺς φθάσαι βουλόμενοι ξυνέλεγον· παρεσκευάζοντο δὲ τό τε ἄλλο ναυτικὸν ὡς ἐκ τῆς προτέρας ναυμαχίας τι πλέον ἐνεῖδον σχήσοντες· καὶ τὰς πρῴρας τῶν νεῶν ξυντεμόντες ἐς ἔλασσον, στεριφωτέρας ἐποίησαν· καὶ τὰς ἐπωτίδας ἐπέθεσαν ταῖς πρῴραις παχείας, καὶ ἀντηρίδας ἀπ' αὐτῶν ὑπέτειναν πρὸς τοὺς τοίχους ὡς ἐπὶ ἓξ πήχεις, ἐντός τε καὶ ἔξωθεν· ᾧπερ τρόπῳ καὶ οἱ κορίνθιοι πρὸς τὰς ἐν τῇ ναυπάκτῳ ναῦς ἐπισκευασάμενοι, πρῴραθεν ἐναυμάχουν. ἐνόμισαν

γὰρ οἱ Συρακούσιοι πρὸς τὰς τῶν Ἀθηναίων ναῦς, οὐχ ὁμοίως ἀντιναυπηγημένας, ἀλ-
λὰ λεπτὰ τὰ πρῷρα ἔχουσας διὰ τὸ μὴ ἀντιπρῴροις μᾶλλον αὐτοὺς ἢ ἐκ περίπλου
ταῖς ἐμβολαῖς χρῆσθαι, οὐκ ἔλασσον σχήσειν· καὶ τὴν ἐν τῷ μεγάλῳ λιμένι ναυμαχίαν,
οὐκ οὖσαν ἐν πολλῷ πολλαῖς ναυσί, πρὸς ἑαυτῶν ἔσεσθαι· ἀντιπρῴροις γὰρ ταῖς
ἐμβολαῖς χρώμενοι, ἀναρρήξειν τὰ πρῴραθεν αὐτοῖς, στερίφοις καὶ παχέσι πρὸς κοῖλα
καὶ ἀσθενῆ παίοντες τοῖς ἐμβόλοις. τοῖς δὲ Ἀθηναίοις οὐκ ἔσεσθαι σφῶν
ἐν στενοχωρίᾳ οὔτε περίπλουν, οὔτε διέκπλουν, ᾧπερ τῆς τέχνης μάλιστα ἐπί-
στευον· αὐτοὶ γὰρ κατὰ τὸ δυνατὸν τὸ μὲν οὐ δώσειν διεκπλεῖν, τὸ δὲ τὴν στενοχωρίαν κω-
λύσειν ὥστε μὴ περιπλεῖν. τῇ τε πρότερον ἀμαθίᾳ τῶν κυβερνητῶν δοκούσῃ εἶναι, τὸ
ἀντίπρῳρον ξυγκροῦσαι, μάλιστ' ἂν αὐτοὶ χρήσασθαι· πλεῖστον γὰρ ἐν αὐτῷ σχήσειν· τὴν
γὰρ ἀνάκρουσιν οὐκ ἔσεσθαι τοῖς Ἀθηναίοις ἐξωθουμένοις ἄλλοσε ἢ ἐς τὴν γῆν,
καὶ ταύτην δι' ὀλίγου, καὶ ἐς ὀλίγον, κατ' αὐτὸ τὸ στρατόπεδον τὸ ἑαυτῶν· τοῦ
δ' ἄλλου λιμένος αὐτοὶ κρατήσειν. καὶ ξυμφερομένους, ἢν πῃ βιάζωνται, ἐς ὀλίγον
τε καὶ πάντας ἐς τὸ αὐτὸ προσπίπτοντας, ταράξεσθαι ἐν ἀλλήλοις· ὅπερ καὶ ἔβλα-
πτε μάλιστα τοὺς Ἀθηναίους ἐν ἁπάσαις ταῖς ναυμαχίαις, οὐκ οὔσης αὐτοῖς ἐς πάν-
τα τὸν λιμένα τῆς ἀνακρούσεως, ὥσπερ τοῖς Συρακουσίοις· περιπλεῦσαι δὲ ἐς τὴν εὐρυχωρίαν,
σφῶν ἐχόντων τὴν ἐπίπλευσιν ἀπὸ τοῦ πελάγους τε καὶ ἀνάκρουσιν, οὐ δυνήσεσθαι
αὐτούς, ἄλλως τε καὶ τοῦ Πλημμυρίου πολεμίου τε αὐτοῖς ἐσομένου, καὶ τοῦ στόματος
οὐ μεγάλου ὄντος τοῦ λιμένος. Τοιαῦτα οἱ Συρακούσιοι πρὸς τὴν ἑαυτῶν
ἐπιστήμην τε καὶ δύναμιν ἐπινοήσαντες, καὶ ἅμα τεθαρσηκότες μᾶλλον ἤδη ἀπὸ
τῆς προτέρας ναυμαχίας, ἐπεχείρουν τῷ τε πεζῷ ἅμα καὶ ταῖς ναυσί. καὶ τὸν
μὲν πεζὸν, ὀλίγῳ πρότερον τὸν ἐκ τῆς πόλεως Γύλιππος προεξαγαγὼν προσῆγε τῷ
τείχει τῶν Ἀθηναίων, καθ' ὅσον πρὸς τὴν πόλιν αὐτοῦ ἑώρα· καὶ οἱ ἀπὸ τοῦ Ὀλυμ-
πιείου, οἵ τε ὁπλῖται ὅσοι ἐκεῖ ἦσαν, καὶ οἱ ἱππῆς καὶ ἡ γυμνητεία τῶν Συρακουσίων ἐφ-
κεισαν, ἐκ τοῦ ἐπὶ θάτερα, προσῄεσαν τῷ τείχει· αἱ δὲ νῆες μετὰ τοῦτο, εὐθὺς
ἐξέπλεον τῶν Συρακουσίων καὶ ξυμμάχων. καὶ οἱ Ἀθηναῖοι τὸ πρῶτον
αὐτοὺς οἰόμενοι τῷ πεζῷ μόνῳ πειράσειν, ὁρῶντες δὲ καὶ τὰς ναῦς ἐπιφερομένας
ἄφνω, ἐθορυβοῦντο· καὶ οἱ μὲν ἐπὶ τὰ τείχη, καὶ πρὸ τῶν τειχῶν, τοῖς προσιοῦσιν
ἀντιπαρετάσσοντο· οἱ δὲ Ἀθηναῖοι πρὸς τοὺς ἀπὸ τοῦ Ὀλυμπιείου, καὶ τῶν

ἔξω κατὰ τάχος χωροῦντας, ἱππέας τε πολλοὺς καὶ ἀκοντιστάς, ἀντεπῄεσαν·
ἄλλοι δὲ τὰς ναῦς ἐπλήρουν· καὶ ἅμα ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν παρεβοήθουν· καὶ ἐπειδὴ πλήρεις
ἦσαν, ἀντανῆγον πέντε καὶ ἑβδομήκοντα ναῦς· καὶ τῶν Συρακουσίων ἦσαν ὀγ-
δοήκοντα μάλιστα. τῆς δὲ ἡμέρας ἐπὶ πολὺ προσπλέοντες καὶ ἀνακρουόμενοι καὶ
πειράσαντες ἀλλήλων καὶ οὐδέτεροι δυνάμενοι ἄξιόν τι λόγου παραλαβεῖν, εἰ μὴ
ναῦν μίαν ἢ δύο τῶν Ἀθηναίων οἱ Συρακούσιοι καταδύσαντες, διεκρίθησαν· καὶ
ὁ πεζὸς ἅμα ἀπὸ τῶν τειχῶν ἀπῆλθε. τῇ δ' ὑστεραίᾳ, οἱ μὲν Συρακούσιοι ἡσυ-
χίαν ἦγον· οὐδὲν δηλοῦντες, ὁποῖόν τι τὸ μέλλον ποιήσουσιν· ὁ δὲ Νικίας ἰδὼν ἀν-
τίπαλα τὰ τῆς ναυμαχίας γενόμενα, καὶ ἐλπίζων αὐτοὺς αὖθις ἐπιχειρήσειν, τούς
τε τριηράρχους ἠνάγκαζεν ἐπισκευάζειν τὰς ναῦς, εἴ τίς τι ἐπεπονήκει· καὶ ὁλ-
κάδας προώρμισε, πρὸ τοῦ σφετέρου σταυρώματος· ὃ αὐτοῖς πρὸ τῶν νεῶν
ἀντὶ λιμένος κλῃστοῦ ἐν τῇ θαλάσσῃ ἐπεπήγει· διαλείπων τὰς ὁλκάδας,
ὅσον δύο πλέθρα ἀπ' ἀλλήλων καταστήσας· ὅπως εἴ τις βιάζοιτο ναῦς, ᾖ κατα-
φυγὴ ἀσφαλής· καὶ πάλιν καθ' ἡσυχίαν ἔκπλους· παρασκευαζόμενοι δὲ
ταῦτα, ὅλην τὴν ἡμέραν διετέλεσαν οἱ Ἀθηναῖοι μέχρι νυκτός. τῇ δ' ὑστεραίᾳ οἱ Συ-
ρακούσιοι τῆς μὲν ὥρας πρῳαίτερον· τῇ δ' ἐπιχειρήσει τῇ αὐτῇ τοῦ τε πεζοῦ καὶ τοῦ ναυ-
τικοῦ προσέμισγον τοῖς Ἀθηναίοις· καὶ ἀντικαταστάντες ταῖς ναυσί, τὸν αὐτὸν τρόπον
αὖθις ἐπὶ πολὺ διῆγον τῆς ἡμέρας πειρώμενοι ἀλλήλων· πρίν δὴ Ἀρίστων ὁ Πυρ-
ρίχου Κορίνθιος, ἄριστος ὢν κυβερνήτης τῶν μετὰ Συρακουσίων, πείθει τοὺς σφε-
τέρους τοῦ ναυτικοῦ ἄρχοντας, πέμψαντας ὡς τοὺς ἐν τῇ πόλει ἐπιμελομένους, κελεύειν ὅτι τά-
χιστα τὴν ἀγορὰν τῶν πωλουμένων, ἐπὶ τὴν θάλασσαν μεταστήσαντας κομίζειν.
καὶ ὅσα τις ἔχει ἐδώδιμα, πάντας ἐκεῖσε φέροντας, εὐθὺς παρὰ τὰς ναῦς,
ἀριστοποιήσωνται· καὶ δι' ὀλίγου αὖθις καὶ αὐθημερόν, ἀπροσδοκήτοις
τοῖς Ἀθηναίοις ἐπιχειρῶσι· καὶ οἱ μὲν πεισθέντες, ἔπεμψαν ἄγγελον· καὶ ἡ
ἀγορὰ παρεσκευάσθη· καὶ οἱ Συρακούσιοι ἐξαπίνης πρύμναν κρουσάμενοι
πάλιν πρὸς τὴν πόλιν ἔπλευσαν· καὶ εὐθὺς ἐκβάντες αὐτοῦ, ἄριστον ἐποιοῦντο.
οἱ δ' Ἀθηναῖοι νομίσαντες αὐτοὺς ὡς ἡσσημένους σφῶν πρὸς τὴν πόλιν ἀνακρού-
σασθαι, καθ' ἡσυχίαν ἐκβάντες τά τε ἄλλα διεπράσσοντο καὶ τὰ ἀμφὶ τὸ ἄριστον,
ὡς τῆς γε ἡμέρας ταύτης, οὐκέτι οἰόμενοι ἂν ναυμαχῆσαι. ἐξαπίνης δὲ οἱ Συρα-

Κορίνθιοι πληρώσαντες τὰς ναῦς· ἦσαν δὲ πλείους αὐτῶν· οἱ δὲ ἀθηναῖοι διὰ πολλοῦ θο-
ρύβου, καὶ ἄτακτοι οἱ πλεῖστοι, οὐδενὶ κόσμῳ ὁρμήσαντες, μόλις τὸ τῶν ἀνταγωνιστῶν· καὶ
χερσὶ μέν τι αἰσχροῦ ἀλλήλων φυλαττόμενοι· ἡττῶντο καὶ διὸ καὶ τοῖς ἀθηναίοις ὑπὸ
σφῶν αὐτῶν διαμελλόντων πρὸ τοῦ ἀξιώματος· ἀλλ' ἦν χεῖρον ὅτι ταχέως καὶ ἐπι-
φερόμενοι, καὶ ἀπληρώτων ἐναυμάχουν· οἱ δὲ συρακούσιοι δεξάμενοι καὶ ταῖς
ναυσὶν ἀντιπρώροις χρώμενοι ὡς ἐπὶ διανοηθέντες, τῶν ἐμβόλων τῇ στερεότητι,
ἀνερρήγνυσαν τὰς τῶν ἀθηναίων ναῦς, ἦν πολὺ τῆς τῶν ἐχθρῶν· καὶ οἱ ἀπὸ
τῶν καταστρωμάτων αὐτοῖς ἀκοντίζοντες, μάλιστα ἔβλαπτον τοὺς ἀθηναίους· πο-
λὺ δὲ τὸ μεῖζον, οἱ ἐν τοῖς λεπτοῖς πλοίοις περιπλέοντες τῶν συρακουσίων· καὶ
ὥστε τοὺς ταρσοὺς ὑποπίπτοντες τῶν πολεμίων νεῶν καὶ εἰς τὰ πλάγια
περιπλέοντες· καὶ ἐξ αὐτῶν εἰς τοὺς ναύτας ἀκοντίζοντες. τέλος δὲ τούτῳ τῷ
τρόπῳ καρτερῶς ναυμαχοῦντες, οἱ συρακούσιοι ἐνίκησαν· καὶ οἱ ἀθηναῖοι τρα-
πόμενοι διὰ τῶν ὁλκάδων τὴν καταφυγὴν ἐποιοῦντο, ὡς εἰς τὸν αὐτῶν ὅρμον· αἱ δὲ
τῶν συρακουσίων νῆες, μέχρι μὲν τῶν ὁλκάδων ἐπεδίωκον· ἐπεὶ δὲ αὐτοῖς αἱ κεραῖαι
ὑπὲρ τῶν εἴσπλων αἱ ἀπὸ τῶν ὁλκάδων δελφινοφόροι ἠρτημέναι ἐκώλυον. δύο δὲ
νῆες τῶν συρακουσίων ἐπαιρόμεναι τῇ νίκῃ, προσενεχθεῖσαι αὐταῖς ἐγγύς,
καὶ διεφθάρησαν· καὶ μία τῆς αὐτοῖς ἀνδράσιν ἑάλω. καταδύσαντες δὲ
οἱ συρακούσιοι τῶν ἀθηναίων ἑπτὰ ναῦς, καὶ κατατραυματίσαντες πολλάς,
ἀνδρας τε τοὺς μὲν πολλοὺς ζωγρήσαντες· τοὺς δὲ ἀποκτείναντες, ἀπε-
χώρησαν· καὶ τρόπαιον ἀφ' ἑκατέρων τῶν ναυμαχιῶν ἔστησαν. μετὰ τὴν ἐπίδει-
ξιν δὲ καὶ χεῖρα ἀνθ' ὧν εἶχον ταῖς ναυσί, πολὺ κρείττους εἶναι ἐδόκουν δέ, καὶ τὸν
πεζὸν χειρώσασθαι. καὶ οἱ μὲν, ὡς ἐπιθησόμενοι καὶ κατ' ἀμφότερα, παρεσκευάζοντο
αὐθις· ἐν τούτῳ δὲ δημοσθένης καὶ εὐρυμέδων ἔχοντες τὰ ἀπὸ τῶν ἀθη-
ναίων βοηθήματα παραγίγνονται· ναῦς τε ἑβδομήκοντα καὶ τρεῖς, μετὰ τῶν ξενικῶν
καὶ ὁπλίτας περὶ πεντακισχιλίους, ἀκοντιστάς τε καὶ τῶν ἐκ συμμάχων· ἀκον-
τιστὰς τε βαρβάρους, καὶ ἑλληνικούς, καὶ σφενδονήτας καὶ τοξότας, καὶ τὴν ἄλλην
παρασκευὴν ἱκανήν· καὶ τοῖς μὲν συρακουσίοις, καὶ τοῖς ξυμμάχοις, κατάπλη-
ξις ἐν τῷ αὐτίκα, εἰ πέρας μηδὲν ἔσται σφίσι τοῦ ἀπαλλαγῆναι
τοῦ κινδύνου· ὁρῶντες οὔτε διὰ τὴν Δεκέλειαν τειχιζομένην οὐδὲν ἧσσον στρατὸν

καὶ παραπλήσιον μὲν τῷ προτέρῳ ἐπεληλυθότα· τήν τε τῶν Ἀθηναίων δύναμιν πολλα-
χόθεν πολλὴν φαινομένην· τῷ δὲ προτέρῳ στρατεύματι τῶν Ἀθηναίων, ὡς ἐκ κακῶν ῥώ-
μη τις ἐγεγένητο. ὁ δὲ Δημοσθένης ἰδὼν ὡς εἶχε τὰ πράγματα καὶ νομίσας
οὐχ οἷόν τε εἶναι διατρίβειν· οὐδὲ παθεῖν ὅπερ ὁ Νικίας ἔπαθεν· ἀφικόμενος γὰρ τὸ πρῶτον
ὁ Νικίας φοβερός, ὡς οὐκ εὐθέως προσέκειτο ταῖς Συρακούσαις, ἀλλ' ἐν Κατάνῃ διε-
χείμαζεν, ὑπερώφθη καὶ ἔφθασεν αὐτὸν ἐκ τῆς Πελοποννήσου στρατιᾷ
ὅ τε Γύλιππος ἀφικόμενος· ἣν οὐδ' ἂν μετεπέμψαντο οἱ Συρακούσιοι, εἰ εὐθὺς ἐπ-
έκειτο· ἱκανοὶ γὰρ αὐτοὶ οἰόμενοι εἶναι, ἅμα τ' ἂν ἔμαθον ἥσσους ὄντες
καὶ ἀποτετειχισμένοι ἂν ἦσαν, ὥστε μηδ' ἂν μεταπέμψαντες ἔτι ὁμοίως αὐτοὺς
ὠφελεῖν. ταῦτ' οὖν ἀνασκοπῶν ὁ Δημοσθένης καὶ γινώσκων ὅτι καὶ αὐτὸς
ἐν τῷ παρόντι τῇ πρώτῃ ἡμέρᾳ μάλιστα δεινότατός ἐστι τοῖς ἐναντίοις, ἐβού-
λετο ὅτι τάχος ἀποχρήσασθαι τῇ παρούσῃ τοῦ στρατεύματος ἐκπλήξει. καὶ ὁρῶν τὸ
παρατείχισμα τῶν Συρακουσίων ᾧ ἐκώλυσαν περιτειχίσαι σφᾶς τοὺς Ἀθηναίους,
ἁπλοῦν ὄν. καὶ εἰ κρατήσειέ τις τῶν τε Ἐπιπολῶν τῆς ἀναβάσεως καὶ αὖθις
τοῦ ἐν αὐταῖς στρατοπέδου, ῥᾳδίως ἂν αὐτὸ ληφθῆναι· οὐδὲ γὰρ ὑπομενεῖν ἂν σφᾶς
οὐδένα, ἠπείγετο ἐπιθέσθαι τῇ πείρᾳ. καὶ ξυντομωτάτην ἡγεῖτο διαπολέ-
μησιν· ἢ γὰρ κατορθώσας ἕξειν Συρακούσας, ἢ ἀπάξειν τὴν στρατιὰν καὶ οὐ
τρίψεσθαι ἄλλως Ἀθηναίους τε τοὺς ξυστρατευομένους, καὶ τὴν ξύμπασαν πόλιν.
πρῶτον μὲν οὖν τήν τε γῆν ἐξελθόντες τῶν Συρακουσίων ἔτεμον οἱ Ἀθη-
ναῖοι περὶ τὸν Ἀνάπον· καὶ τῷ στρατεύματι ἐπεκράτουν, ὥσπερ τὸ πρῶτον,
τῷ τε πεζῷ καὶ ταῖς ναυσίν. οὐδὲ γὰρ καθ' ἑτέρα οἱ Συρακούσιοι ἀντεπεξῄεσαν
ὅτι μὴ τοῖς ἱππεῦσι καὶ ἀκοντισταῖς ἀπὸ τοῦ Ὀλυμπιείου. ἔπειτα μηχαναῖς
ἔδοξε τῷ Δημοσθένει πρότερον ἀποπειρᾶσαι τοῦ παρατειχίσματος. ὡς δὲ
αὐτῷ προσαγαγόντι κατεκαύθησάν τε ὑπὸ τῶν ἐναντίων ἀπὸ τοῦ τείχους
ἀμυνομένων αἱ μηχαναὶ καὶ τῇ ἄλλῃ στρατιᾷ πολλαχῇ προσβάλλοντες ἀπε-
κρούοντο, οὐκέτι ἐδόκει διατρίβειν· ἀλλὰ πείσας τόν τε Νικίαν καὶ τοὺς ἄλλους ξυνάρ-
χοντας, ὡς ἐπενόει, καὶ τὴν ἐπιχείρησιν τῶν Ἐπιπολῶν ἐποιεῖτο. καὶ ἡμέρας μὲν
ἀδύνατον ἐδόκει εἶναι λαθεῖν προσελθόντας τε καὶ ἀναβάντας· παραγγείλας
δὲ πέντε ἡμερῶν σιτία καὶ τοὺς λιθολόγους καὶ τέκτονας πάντας λαβών, καὶ ἄλλην

τοξευμάτων τε καὶ ὅσα ἔδει ἢν κρατῶσι τειχίζοντας ἔχειν· αὐτὸς μὲν ἀπὸ τοῦ
πρώτου ὕπνου· καὶ Εὐρυμέδων· καὶ Μένανδρος ἀναλαβὼν τὴν πᾶσαν στρατιάν,
ἐχώρει πρὸς τὰς ἐπιπολάς. Νικίας δὲ ἐν τοῖς τείχεσιν ὑπελέλειπτο· καὶ ἐπειδὴ ἐγένοντο
πρὸς αὐτῇ κατὰ τὸν εὐρύηλον, ᾗπερ καὶ ἡ πρότερον στρατιὰ τὸ πρῶτον ἀνέβη, λαν-
θάνουσί τε τοὺς φύλακας τῶν συρακουσίων· καὶ προσβάντες τὸ τείχισμα ὃ ἦν
αὐτόθι τῶν συρακουσίων, αἱροῦσι· καὶ ἄνδρας τῶν φυλάκων, ἀποκτείνουσιν· οἱ δὲ
πλείους διαφυγόντες εὐθὺς πρὸς τὰ στρατόπεδα ἃ ἦν ἐπὶ τῶν ἐπιπολῶν τρία,
ἐν προτειχίσμασιν· ἓν μὲν, τῶν συρακουσίων· ἓν δὲ, τῶν ἄλλων σικελιωτῶν· ἓν δὲ, τῶν ξυμμά-
χων· ἀγγέλλουσι τὴν ἔφοδον· καὶ τοῖς ἑξακοσίοις τῶν συρακουσίων, οἳ καὶ
πρῶτοι κατὰ τοῦτο τὸ μέρος τῶν ἐπιπολῶν φύλακες ἦσαν, ἔφραζον· οἱ δὲ ἐβοήθουν
τ' εὐθύς· καὶ αὐτοῖς ὁ δημοσθένης καὶ οἱ ἀθηναῖοι ἐντυχόντες ἀμυνομένους,
προθύμως ἔτρεψαν· καὶ αὐτοὶ μὲν, εὐθὺς ἐχώρουν ἐς τὸ πρόσθεν· ὅπως τῇ
παρούσῃ ὁρμῇ τοῦ περαίνεσθαι ὧν ἕνεκα ἦλθον, μὴ βραδεῖς γένωνται·
ἄλλοι δὲ τὸ ἀπὸ τῆς πρώτης παρατείχισμα τῶν συρακουσίων, οὐχ ὑπομενόντων
τῶν φυλάκων, ᾕρουν τε καὶ τὰς ἐπάλξεις ἀπέσυρον· οἱ δὲ συρακούσιοι καὶ
οἱ ξύμμαχοι, καὶ ὁ γύλιππος καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ, ἐβοήθουν ἐκ τῶν προτει-
χισμάτων· καὶ ἀδοκήτου τοῦ τολμήματος σφίσιν ἐν νυκτὶ γενομένου, προσέ-
βαλόν τε τοῖς ἀθηναίοις ἐκπεπληγμένοι· καὶ βιασθέντες ὑπ' αὐτῶν τὸ πρῶτον
ὑπεχώρησαν· προϊόντων δὲ τῶν ἀθηναίων, ἐν ἀταξίᾳ μᾶλλον ἤδη ὡς κεκρα-
τηκότων, καὶ βουλομένων διὰ παντὸς τοῦ μήπω μεμαχημένου τῶν ἐναντίων
ὡς τάχιστα διελθεῖν· ἵνα μὴ ἀνέντων σφῶν τῆς ἐφόδου, αὖθις ξυστραφῶσιν οἱ βοιωτοὶ
πρῶτοι αὐτοῖς ἀντέσχον· καὶ προσβαλόντες, ἔτρεψάν τε· καὶ ἐς φυγὴν κατέστησαν·
καὶ ἐνταῦθα ἤδη ἐν πολλῇ ταραχῇ καὶ ἀπορίᾳ, ἐγίγνοντο οἱ ἀθηναῖοι· ἣν
οὐδὲ πυθέσθαι ῥᾴδιον ἦν· οὐδ' ἀφ' ἑτέρων ὅτῳ τρόπῳ ἕκαστα ξυνηνέχθη·
ἐν μὲν γὰρ ἡμέρᾳ σαφέστερα μέν· ὅμως δὲ οὐδὲ ταῦτα οἱ παραγενόμενοι πάντα, πλὴν τὸ
καθ' ἑαυτὸν ἕκαστος μόλις οἶδεν· ἐν δὲ νυκτομαχίᾳ, ἣ μόνη δὴ στρατοπέδων
μεγάλων ἔν γε τῷδε τῷ πολέμῳ ἐγένετο, πῶς ἄν τις σαφῶς τι ᾔδει·
ἦν μὲν γὰρ σελήνη λαμπρά· ἑώρων δὲ οὕτως ἀλλήλους, ὡς ἐν σελήνῃ εἰκὸς
τὴν μὲν ὄψιν τοῦ σώματος, προορᾶν· τὴν δὲ γνῶσιν τοῦ οἰκείου, ἀπιστεῖσθαι·

ὁπλῖται δὲ ἀμφοτέρων οὐκ ὀλίγοι, ἐν στενοχωρίᾳ ἀνεστρέφοντο. καὶ τῶν ἀθηναίων
οἱ μὲν ἤδη ἐνικῶντο· οἱ δ' ἔτι τῇ πρώτῃ ἐφόδῳ ἀήσσητοι ἐχώρουν. πο-
λὺ δὲ καὶ τοῦ ἄλλου στρατεύματος αὐτοῖς, τὸ μὲν ἄρτι ἀνεβεβήκει· τὸ δ' ἔτι
προσανῄει· ὥστε οὐκ ἠπίσταντο πρὸς ὅτι χρὴ χωρῆσαι. ἤδη γὰρ τὰ πρόσθεν
τῆς τροπῆς γεγενημένης, ἐτετάρακτο πάντα· καὶ χαλεπὰ ἦν ὑπὸ τῆς βοῆς διαγ-
νῶναι. οἵ τε γὰρ συρακούσιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι κρατοῦντες, παρεκελεύοντο
κραυγῇ οὐκ ὀλίγῃ χρώμενοι· ἀδύνατον ὂν ἐν νυκτὶ, ἄλλῳ τῳ σημῆναι. καὶ
ἅμα τοὺς προσφερομένους ἐδέχοντο. οἵ τε ἀθηναῖοι, ἐζήτουν τε σφᾶς αὐτοὺς
καὶ πᾶν τὸ ἐξ ἐναντίας, καὶ εἰ φίλιον εἴη τῶν ἤδη πάλιν φευγόντων, πολέμιον
ἐνόμιζον. καὶ τοῖς ἐρωτήμασι τοῦ ξυνθήματος πυκνοῖς χρώμενοι, διὰ
τὸ μὴ εἶναι ἄλλῳ τῳ γνωρίσαι· σφίσι τε αὐτοῖς θόρυβον πολὺν παρεῖχον,
ἅμα πάντες ἐρωτῶντες. καὶ τοῖς πολεμίοις, σαφὲς αὐτὸ κατέστησαν. τὸ δ'
ἐκείνων οὐχ ὁμοίως ἠπίσταντο· διὰ τὸ κρατοῦντας αὐτοὺς καὶ μὴ διεσπασμένους
ἧσσον ἀγνοεῖσθαι. ὥστ' εἰ μὲν ἐντύχοιέν τισι κρείσσους ὄντες τῶν πολεμίων, διέ-
φευγον αὐτούς. ἅτε ἐκείνων ἐπιστάμενοι τὸ ξύνθημα. εἰ δ' αὐτοὶ μὴ ὑποκρίνοιντο,
διεφθείροντο. μέγιστον δὲ καὶ οὐχ ἥκιστα ἔβλαψε, καὶ ὁ παιανισμός. ἀπὸ
γὰρ ἀμφοτέρων παραπλήσιος ὤν, ἀπορίαν παρεῖχεν. οἵ τε γὰρ ἀργεῖοι καὶ οἱ κερκυ-
ραῖοι, καὶ ὅσον δωρικὸν μετ' ἀθηναίων ἦν, ὁπότε παιανίσειαν, φόβον παρεῖ-
χε τοῖς ἀθηναίοις. οἵ τε πολέμιοι, ὁμοίως. ὥστε τέλος ξυμπεσόντες αὐ-
τοῖς, κατὰ πολλὰ τοῦ στρατοπέδου, ἐπεὶ ἅπαξ ἐταράχθησαν, φίλοι τε φίλοις
καὶ πολῖται πολίταις· οὐ μόνον ἐς φόβον κατέστησαν, ἀλλὰ καὶ ἐς χεῖρας
ἀλλήλοις ἐλθόντες, μόλις ἀπελύοντο. καὶ διωκόμενοι κατὰ τῶν κρημ-
νῶν οἱ πολλοὶ ῥίπτοντες ἑαυτούς, ἀπώλλυντο· στενῆς οὔσης τῆς ἀπὸ
τῶν ἐπιπολῶν πάλιν καταβάσεως. καὶ ἐπειδὴ ἐς τὸ ὁμαλὲς οἱ σωζόμενοι ἄνωθεν
καταβαῖεν· οἱ πολλοὶ αὐτῶν καὶ ὅσοι ἦσαν τῶν προτέρων στρατιωτῶν ἐμπει-
ρίᾳ μᾶλλον τῆς χώρας ἐς τὸ στρατόπεδον διέφυγον. οἱ δὲ ὕστερον ἥκοντες,
εἰσὶν οἳ διαμαρτόντες τῶν ὁδῶν, κατὰ τὴν χώραν ἐπλανήθησαν. οὓς ἐπειδὴ
ἡμέρα ἐγένετο, οἱ ἱππεῖς τῶν συρακουσίων περιελάσαντες, διέφθει-
ρον. τῇ δ' ὑστεραίᾳ οἱ μὲν συρακούσιοι, δύο τροπαῖα ἔστησαν, ἐπί τε ταῖς

ἐπὶ πολλαῖς ἢ προσβάσεις· καὶ κατὰ τὸ χωρίον ἢ οἱ βοιωτοὶ πρῶτοι αὐτοὺς κατέφυ-
γον οἱ Ἀθηναῖοι τοῖς μακροῖς, ὑποπτεύσαντες ὑπομείναντο· ἀπῆλθον δὲ ἀπόλιτοι, ἀν-
τέρων τινὰ ἐντεῦθεν συγκεκλεισμένοι, ἐπλανῶντο ταῖς πόλεσιν ἢ καὶ τοῖς μακροῖς ἐλπίζοντες
οἱ γὰρ κατὰ τὴν κρημνὸν βιασθέντες, ἅμα τῷ ἐκείνους ἀπελθεῖν, οἱ μὲν, ἀπώλ-
λυντο· οἱ δὲ βοηθοῦντες μετὰ δὲ τούτων, οἱ μὲν οὐ φθάσαντες ὡς ἐπὶ προσδοκίας
ἐπορεύοντο, πολλοὺς ἀνθρώπους ὥστε περὶ τοῦτο ἀκραίως, ἐξεπλάγησαν
τε καὶ δυνηθῆναι οὐκ ἔσχον ὅπως ἐπιτάξοιτο τὴν πόλιν ἀδικίαν
γενέσθαι ἢ τῶν ἐν τῷ τείχει ἔσχετο· αὐθαίρετοι στρατιῶται τινὲς ἐνῆ-
σαν· καὶ τὰ τείχη ἐνεγράφη οἱ ἐπὶ τῶν ταῖς ἐπὶ πολλοῖς
οὐ τῶν ἐν στρατιώταις, ἐν τούτῳ ἔδοξε τῷ προστάτῃ
τὰ γεγενημένα φορτία, καὶ τὴν τροφὴν ἐν τῷ στρατοπέδῳ· καὶ τὰς
ἀρχὰς τοῖς ταῖς ἐπιχειρήμασιν ἀνθρώποις ταῖς δὲ τοῖς στρα-
τιώταις ἀχθομένοις τῇ μονῇ. μόλις γὰρ ἐπιστεύσαντο καταφυγοῦσι πρὸς τὰ ὅρια
τοῦ ξύλου ταύτης οὔσης ἐν ᾗ ἀσθενοῦσιν αὐτοὶ μάλιστα· καὶ τὸ χωρίον καὶ
ἐν ᾧ ὡς ἐπὶ στρατοπέδου κινδυνεύοντο, ὥσπερ δῆλον· καὶ χαλεπῶς κατ' ἀλλ' ὅτι δὴ τῆς
αὐτοῖς ἐφαίνετο. τῷ οὖν δημοσθένει ἐδόκει τι χρῆναι μὲν, ἀλλὰ πρὸς
διάνοιαν τοὺς ἐπὶ πολλοὺς δεινοὺς κινδύνους· ὅπως δὴ ἀσφαλεστέρως
ἐψηφίζετο καὶ μὴ διατρίβειν. ὥστε ἐπὶ τῇ θαλάσσῃ ὅσον τὸ ταχὺ οὖσαι,
καὶ τοὺς στρατιώτας ταῖς ναυσὶ κατὰ τὸ. καὶ τὴν πόλιν
ὠφέλιμον ἐφαίνετο, πρὸς τοῖς ἐν τῇ χώρᾳ ἐπὶ τάχιστον τὸν πόλεμον
ποιῆσαι. Ἡ οὐρανοκοπεῖν, οἷς γὰρ ῥᾳδίως ἂν χρήσασθαι. ἡ δ' αὐτῶν
χρήματα πολλὰ πολεμίων τοῖς ἀκμὴν εἶναι προσκαθῆσαι· καὶ ὅμως
δημοσθένει ταύτῃ ἡ γνώμη. ὁ δὲ νικίας, ἐνόμιζεν καὶ αὐτὸς πονη-
ρὰ σφῶν τὰ πράγματα εἶναι. τῷ δὲ λόγῳ, οὐκ ἐβούλετο αὐτὰ ἀσθενῆ ἀπο-
δεικνύναι. οὐδὲ ἐμφανῶς σφᾶς ψηφιζομένους μετὰ πολλῶν τὴν ἀναχώρησιν,
τοῖς πολεμίοις καταγγέλτους γενέσθαι· λαθεῖν γὰρ ἂν πολὺ βουλεύοντες
ποιοῦντες, πολλῷ ἧσσον. τὸ δέ τι καὶ τῶν πολεμίων ἀφ' ὧν ἐπὶ πλέον
οἱ ἄνδρες, ἤσθανε αὐτῶν, ἐλπίδα τι ἐπὶ ἔχειν, πονηρότερα τῶν σφετέρων ἔσεσθαι.
καὶ γὰρ τέρψει, προσκαθήμενοι χρημάτων ἀπορίᾳ, αὐτοὺς ἀποτρύχειν.

ἄλλως τε καὶ ἐπὶ πλέον ἢ ἀνταῖς ὑπαρχούσαις ναυσὶ θαλασσοκρατοῦντες. καὶ ἦν γάρ τι
καὶ ἐν ταῖς Συρακούσαις βουλόμενον τοῖς Ἀθηναίοις τὰ πράγματα ἐνδοῦναι· ἐπε-
κηρυκεύετο ὡς αὐτὸν καὶ οὐκ εἴα ἀπανίστασθαι. ἃ ἐπιστάμενος τῷ μὲν ἔργῳ
ἔτι ἐπ' ἀμφότερα ἔχων καὶ διασκοπῶν ἀνεῖχε· τῷ δὲ ἐμφανεῖ τότε λόγῳ, οὐκ
ἔφη ἀπάξειν τὴν στρατιάν· εὖ γὰρ εἰδέναι ὅτι Ἀθηναῖοι σφῶν ταῦτα οὐκ ἀποδέ-
ξονται, ὥστε μὴ αὐτῶν ψηφισαμένων ἀπελθεῖν· καὶ γὰρ οὐ τοὺς αὐτοὺς ψηφιεῖ-
σθαι περὶ σφῶν αὐτῶν καὶ τὰ πράγματα ὥσπερ καὶ αὐτοὶ ὁρῶντας, καὶ οὐκ ἄλλων
ἐπιτιμήσει ἀκούσαντας γνώσεσθαι· ἀλλ' ἐξ ὧν ἄν τις εὖ λέγων διαβάλλοι,
ἐκ τούτων αὐτοὺς πείσεσθαι. τῶν τε παρόντων στρατιωτῶν πολλοὺς καὶ τοὺς πλεί-
ους ἔφη, οἳ νῦν βοῶσιν ὡς ἐν δεινοῖς ὄντες, ἐκεῖσε ἀφικομένους τἀναν-
τία βοήσεσθαι, ὡς ὑπὸ χρημάτων καταπροδόντες οἱ στρατηγοὶ ἀπῆλθον. οὔκουν
βούλεσθαι αὐτός γε ἐπιστάμενος τὰς Ἀθηναίων φύσεις ἐπ' αἰσχρᾷ τε αἰτίᾳ καὶ
ἀδίκως ὑπ' Ἀθηναίων ἀπολέσθαι μᾶλλον ἢ ὑπὸ τῶν πολεμίων, εἰ δεῖ, κινδυ-
νεύσας τοῦτο παθεῖν ἰδίᾳ. τά τε Συρακοσίων ἔφη ὅμως ἔτι ἥσσω τῶν σφετέρων
εἶναι· καὶ χρήμασι γὰρ αὐτοὺς ξενοβοσκοῦντας καὶ ἐν περιπολίοις ἅμα ἀναλί-
σκοντας καὶ ναυτικὸν πολὺ ἔτι ἐνιαυτὸν ἤδη βόσκοντας, τὰ μὲν ἀπορεῖν,
τὰ δ' ἔτι καὶ ἀμηχανήσειν· δισχίλιά τε γὰρ τάλαντα ἤδη ἀνηλωκέναι, καὶ ἔτι πολλὰ
προσοφείλειν· ἤν τε καὶ ὁτιοῦν ἐκλίπωσι τῆς νῦν παρασκευῆς τῷ μὴ διδόναι
τροφήν, φθερεῖσθαι αὐτῶν τὰ πράγματα, ἐπικουρικὰ μᾶλλον ἢ δι' ἀνάγκης
ὥσπερ τὰ σφέτερα ὄντα. τρίβειν οὖν ἔφη χρῆναι προσκαθημένους καὶ μὴ χρήμα-
σιν ὧν πολὺ κρείσσους εἰσί, νικηθέντας ἀπιέναι. ὁ μὲν Νικίας τοσαῦτα λέγων ἰσχυ-
ρίζετο, αἰσθόμενος τὰ ἐν ταῖς Συρακούσαις ἀκριβῶς, καὶ τὴν τῶν χρημάτων
ἀπορίαν, καὶ ὅτι ἦν αὐτόθι τὸ βουλόμενον τοῖς Ἀθηναίοις γίγνεσθαι τὰ πράγματα,
καὶ ἐπικηρυκευόμενον πρὸς αὐτὸν ὥστε μὴ ἀπανίστασθαι· καὶ ἅμα ταῖς γ-
οῦν ναυσὶν ἢ πρότερον θαρσήσας κρατηθείς. ὁ δὲ Δημοσθένης, περὶ μὲν τοῦ
προσκαθῆσθαι, οὐδ' ὁπωσοῦν ἐνεδέχετο· εἰ δὲ δεῖ μὴ ἀπάγειν τὴν στρατιὰν
ἄνευ Ἀθηναίων ψηφίσματος, ἀλλὰ τρίβειν αὐτούς, ἔφη χρῆναι ἢ ἐς τὴν Θάψον
ἀναστάντας τοῦτο ποιεῖν, ἢ ἐς τὴν Κατάνην· ὅθεν τῷ τε πεζῷ ἐπὶ πολλὰ τῆς
χώρας ἐπιόντας θρέψεσθαι πορθοῦντας τὰ τῶν πολεμίων, καὶ ἐκείνους βλάψειν·

ταῖς τε ναυσὶν ἐν πελάγει καὶ οὐκ ἐν στενοχωρίᾳ· ἣ πρὸς τῶν πολεμίων μᾶλλόν ἐστι τοὺς
ἀγῶνας ποιήσονται· ἀλλ' ἐν εὐρυχωρίᾳ ἐν ᾗ τά τε τῆς ἐμπειρίας χρήσιμα σφῶν ἔσται.
καὶ ἀναχωρήσεις καὶ ἐπίπλους οὐκ ἐκ βραχέος καὶ περιγραπτοῦ ὁρμώμενοί τε
καὶ καταίροντες ἕξουσι. τό τε ξύμπαν εἰπεῖν, οὐδενὶ τρόπῳ οἱ ἔφη ἀρέσκειν ἐν τῷ
αὐτῷ ἔτι μένειν· ἀλλ' ὅτι τάχιστα ἤδη καὶ μὴ μέλλειν ἐξανίστασθαι. καὶ ὁ Εὐρυμέδων
αὐτῷ ταὐτὰ ξυνηγόρευεν. ἀντιλέγοντος δὲ τοῦ Νικίου, ὄκνος τις καὶ μέλλησις
ἐνεγένετο. καὶ ἅμα ὑπόνοια μή τι καὶ πλέον εἰδὼς ὁ Νικίας ἰσχυρίζηται. καὶ οἱ μὲν
Ἀθηναῖοι τούτῳ τῷ τρόπῳ διεμέλλησάν τε καὶ κατὰ χώραν ἔμενον. ὁ δὲ Γύλιπ-
πος καὶ ὁ Σικανὸς ἐν τούτῳ παρῆσαν ἐς τὰς Συρακούσας. ὁ μὲν Σικανὸς ἁμαρτὼν
τοῦ Ἀκράγαντος· ἐν Γέλᾳ γὰρ ὄντος αὐτοῦ ἔτι, ἡ τοῖς Συρακοσίοις στάσις ἐς φι-
λίαν ἐξεπεπτώκει. ὁ δὲ Γύλιππος, ἄλλην τε στρατιὰν πολλὴν ἔχων ἦλθεν ἀπὸ τῆς
Σικελίας· καὶ τοὺς ἐκ τῆς Πελοποννήσου τοῦ ἦρος ἐν ταῖς ὁλκάσιν ὁπλίτας
ἀποσταλέντας, ἀφικομένους ἀπὸ τῆς Λιβύης ἐς Σελινοῦντα. ἀποπλεύσαντες γὰρ ἐς
Λιβύην καὶ δόντων Κυρηναίων τριήρεις δύο καὶ τοῦ πλοῦ ἡγεμόνας, καὶ ἐν τῷ παρά-
ὑπὸ Λιβύων πλῳ, Εὐεσπερίταις πολιορκουμένοις ὑπὸ Λιβύων ξυμμαχήσαντες καὶ νικήσαντες
τοὺς Λίβυας, καὶ αὐτόθεν παραπλεύσαντες ἐς Νέαν πόλιν Καρχηδονιακὸν ἐμπόριον
ὅθενπερ Σικελία ἐλάχιστον δυοῖν ἡμερῶν καὶ νυκτὸς πλοῦν ἀπέχει. καὶ ἀπ' αὐτοῦ
περαιωθέντες ἀφίκοντο ἐς Σελινοῦντα. καὶ οἱ μὲν Συρακόσιοι εὐθὺς ὡς αὐτοὶ
ἦλθον, παρεσκευάζοντο ὡς ἐπιθησόμενοι κατ' ἀμφότερα αὖθις τοῖς Ἀθηναίοις καὶ ναυσὶ
καὶ πεζῷ. οἱ δὲ τῶν Ἀθηναίων στρατηγοὶ ὁρῶντες στρατιάν τε ἄλλην προσγεγενη-
μένην αὐτοῖς καὶ τὰ ἑαυτῶν ἅμα οὐκ ἐπὶ τὸ βέλτιον χωροῦντα, ἀλλὰ καθ' ἡμέραν
τοῖς πᾶσι χαλεπώτερον ἴσχοντα· μάλιστα δὲ τῇ ἀσθενείᾳ τῶν ἀνθρώπων πιεζόμε-
νοι, μετεμέλοντό τε πρότερον οὐκ ἀναστάντες. καὶ ὡς αὐτοῖς οὐδὲ ὁ Νικίας ἔτι ὁμοίως ἠναντιοῦ-
το, ἀλλ' ἢ μὴ φανερῶς γε ἀξιῶν ψηφίζεσθαι, προεῖπον ὡς ἠδύναντο
ἀδηλότατα ἔκπλουν ἐκ τοῦ στρατοπέδου καὶ παρασκευάσασθαι ὅταν τις
σημήνῃ. καὶ μελλόντων αὐτῶν ἐπειδὴ ἑτοῖμα ἦν ἀποπλεῖν, ἡ σελήνη ἐκλείπει·
ἐτύγχανε γὰρ πανσέληνος οὖσα. καὶ οἱ Ἀθηναῖοι, οἵ τε πλείους ἐπισχεῖν ἐκέλευον
τοὺς στρατηγοὺς ἐνθύμιον ποιούμενοι· καὶ ὁ Νικίας ἦν γάρ τι καὶ ἄγαν θειασμῷ τε
καὶ τῷ τοιούτῳ προσκείμενος· οὐδ' ἂν διαβουλεύσασθαι ἔτι ἔφη πρὶν ὡς οἱ μάν-

ἐξηγοῦντο, τρὶς ἐννέα ἡμέρας μεῖναι· ὅπως ἂν πρότερον κινηθείη. καὶ τοῖς μὲν ἀθηναίοις μελλή- ἐξηγοῦντο.
σασι διὰ τοῦτο ἡ μονὴ ἐγεγένητο· οἱ δὲ συρακούσιοι καὶ αὐτοὶ τοῦτο πυθόμενοι· πολ-
λῷ μᾶλλον ἐπηρμένοι ἦσαν μὴ ἀνιέναι τὰ τῶν ἀθηναίων· ὡς καὶ αὐτῶν κατεγνωκότων
ἤδη· μηκέτι κρεισσόνων εἶναι σφῶν· μήτε ταῖς ναυσὶ, μήτε τῷ πεζῷ. οὐ γὰρ ἂν τὸν ἔκ-
πλουν ἐπιβουλεῦσαι· καὶ ἅμα οὐ βουλόμενοι αὐτοὺς, ἄλλοσέ ποι τῆς σικελίας καθεζο-
μένους χαλεπωτέρους εἶναι προσπολεμεῖν· ἀλλ' αὐτοῦ ὡς τάχιστα καὶ ἐν ᾧ σφίσι ξυμ-
φέρει ἀναγκάσαι αὐτοὺς ναυμαχεῖν. τὰς οὖν ναῦς ἐπλήρουν· καὶ ἀνεπειρῶντο
ἡμέρας, ὅσαι αὐτοῖς ἐδόκουν ἱκαναὶ εἶναι. ἐπειδὴ δὲ καιρὸς ἦν, τῇ μὲν προτεραίᾳ, πρὸς τὰ
τείχη τῶν ἀθηναίων προσέβαλλον· καὶ ἐπεξελθόντος μέρους τινὸς οὐ πολλοῦ· καὶ τῶν
ὁπλιτῶν καὶ τῶν ἱππέων κατά τινας πύλας, ἀπολαμβάνουσί τε τῶν ὁπλι-
τῶν τινὰς· καὶ τρεψάμενοι καταδιώκουσιν· οὔσης δὲ στενῆς τῆς ἐσόδου,
οἱ ἀθηναῖοι, ἵππους τε ἑβδομήκοντα ἀπολλύουσι καὶ τῶν ὁπλιτῶν οὐ πολλούς·
καὶ ταύτῃ μὲν τῇ ἡμέρᾳ ἀπεχώρησεν ἡ στρατιὰ τῶν συρακουσίων. τῇ δ' ὑ-
στεραίᾳ, ταῖς τε ναυσὶν ἐκπλέουσιν οὔσαις, ἓξ καὶ ἑβδομήκοντα· καὶ τῷ πεζῷ
ἅμα, πρὸς τὰ τείχη ἐχώρουν· οἱ δὲ ἀθηναῖοι, ἀντανῆγον ναυσὶν ἓξ καὶ
ὀγδοήκοντα· καὶ προσμείξαντες, ἐναυμάχουν· καὶ τὸν εὐρυμέδοντα ἔχοντα τὸ
δεξιὸν κέρας τῶν ἀθηναίων καὶ βουλόμενον περικλῄσασθαι τὰς ναῦς τῶν ἐναν-
τίων· καὶ ἐξαγαγόντα τῷ πλῷ πρὸς τὴν γῆν μᾶλλον νικήσαντες οἱ συρακούσιοι.
καὶ οἱ ξύμμαχοι τὸ μέσον πρῶτον τῶν ἀθηναίων ἀπολαμβάνουσι κἀκεῖνον ἐν
τῷ κοίλῳ καὶ μυχῷ τοῦ λιμένος· καὶ αὐτόν τε διαφθείρουσι καὶ τὰς μετ' αὐτοῦ
ναῦς ἐπισπομένας· ἔπειτα δὲ καὶ τὰς πάσας ναῦς ἤδη τῶν ἀθηναίων, κατεδίωκόν
τε καὶ ἐξεώθουν ἐς τὴν γῆν. ὁ δὲ γύλιππος ὁρῶν τὰς ναῦς τῶν πολεμίων νικω-
μένας· καὶ ἔξω τῶν σταυρωμάτων καὶ τοῦ ἑαυτῶν στρατοπέδου καταφερομένας, βουλόμενος
διαφθείρειν τοὺς ἐκβαίνοντας καὶ τὰς ναῦς ῥᾷον τοὺς συρακουσίους ἀφέλκειν τῆς γῆς
φιλίας οὔσης· παρεβοήθει ἐπὶ τὴν χηλὴν· μέρος τι ἔχων τῆς στρατιᾶς· καὶ αὐτοὺς
οἱ τυρσηνοί· οὗτοι γὰρ ἐφύλασσον τοῖς ἀθηναίοις· ὁρῶντες ἀτάκτως προσφερο-
μένους, ἐκβοηθήσαντες, καὶ προσπεσόντες τοῖς πρώτοις τρέπουσι· καὶ ἐσβάλ-
λουσιν ἐς τὴν λίμνην τὴν λυσιμέλειαν καλουμένην· ὕστερον δὲ πλέονος ἤδη τοῦ στρατεύ-
ματος παρόντος τῶν συρακουσίων καὶ ξυμμάχων· καὶ οἱ ἀθηναῖοι ἐπιβοηθήσαντες·

καὶ δείσαντες περὶ ταῖς ναυσὶ μάχην τε ξυνῆψαν πρὸς αὐτοὺς καὶ νικήσαντες ἐπε-
δίωξαν καὶ ὁπλίτας τε οὐ πολλοὺς ἀπέκτειναν καὶ τὰς ναῦς τὰς μὲν πο-
λλὰς διέσωσάν τε καὶ ξυνήγαγον κατὰ τὸ στρατόπεδον. δυοῖν δὲ δεούσας εἴκοσιν οἱ Συ-
ρακούσιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι ἔλαβον αὐτῶν καὶ τοὺς ἄνδρας πάντας ἀπέκτειναν. καὶ
ἐπὶ τὰς λοιπὰς ἐμπρῆσαι βουλόμενοι ὁλκάδα παλαιὰν κληματίδων καὶ δᾳδὸς
γεμίσαντες ἦν γὰρ ἐπὶ τοὺς Ἀθηναίους ὁ ἄνεμος οὔριος, ἀφεῖσαν τὴν ναῦν πῦρ ἐμ-
βαλόντες. καὶ οἱ Ἀθηναῖοι δείσαντες περὶ ταῖς ναυσὶν, ἀντεμηχανήσαντό τε
σβεστήρια κωλύματα. καὶ παύσαντες τήν τε φλόγα καὶ τὸ μὴ προσελθεῖν ἐγγὺς τὴν ὁλ-
κάδα, τοῦ κινδύνου ἀπηλλάγησαν. μετὰ δὲ τοῦτο οἱ Συρακούσιοι μὲν τῆς
ναυμαχίας τροπαῖον ἔστησαν. καὶ τῆς ἄνω τῆς πρὸς τῷ τείχει ἀπολήψεως
τῶν ὁπλιτῶν ὅθεν καὶ τοὺς ἵππους ἔλαβον. Ἀθηναῖοι δὲ ἧς τε οἱ Τυρσηνοὶ τρο-
πῆς ἐποιήσαντο τῶν πεζῶν ἐς τὴν λίμνην. καὶ ἧς αὐτοὶ τῷ ἄλλῳ στρατοπέδῳ.
Γεγενημένης δὲ τῆς νίκης τοῖς Συρακουσίοις λαμπρᾶς ἤδη. καὶ τοῦ ναυτικοῦ
πρότερον μὲν γὰρ ἐφοβοῦντο τὰς μετὰ τοῦ Δημοσθένους ναῦς ἐπελθούσας, οἱ μὲν Ἀθηναῖοι,
ἐν παντὶ δὴ ἀθυμίας ἦσαν. καὶ ὁ παράλογος αὐτοῖς μέγας ἦν. πολὺ δὲ μείζων ἔτι
τῆς στρατείας ὁ μετάμελος. πόλεσι γὰρ ταύταις μόναις ἤδη ὁμοιοτρόποις ἐπελθόντες
δημοκρατουμέναις τε ὥσπερ καὶ αὐτοὶ καὶ ναῦς καὶ ἵππους καὶ μεγέθη ἐχούσαις
οὐ δυνάμενοι ἐπενεγκεῖν. οὔτ᾽ ἐκ πολιτείας τι μεταβολῆς τὸ διάφορον αὐτοῖς. ᾧ προ-
σήγοντ᾽ ἄν. οὔτ᾽ ἐκ παρασκευῆς πολλῷ κρείσσονος. σφαλλόμενοι δὲ τὰ πλείω. τά
τε πρὸ αὐτῶν ἠπόρουν. καὶ ἐπειδή γε καὶ ταῖς ναυσὶν ἐκρατήθησαν. ὃ οὐκ ἂν ᾤοντο, πολλῷ
δὴ μᾶλλον ἔτι. οἱ δὲ Συρακούσιοι τόν τε λιμένα εὐθὺς παρέπλεον ἀδεῶς. καὶ τὸ στόμα αὐτοῦ
διενοοῦντο κλῄσειν. ὅπως μηκέτι μηδ᾽ εἰ βούλοιντο, λάθοιεν αὐτοὺς οἱ Ἀθηναῖοι ἐκ-
πλεύσαντες. οὐ γὰρ περὶ τοῦ αὐτοὶ σωθῆναι μόνον ἔτι τὴν ἐπιμέλειαν ἐποιοῦντο. ἀλλὰ
καὶ ὅπως ἐκείνους κωλύσουσι νομίζοντες, ὅπερ ἦν, ἀπό τε τῶν παρόντων πολὺ σφῶν
καθυπέρτερα τὰ πράγματα εἶναι. καὶ εἰ δύναιντο κρατῆσαι Ἀθηναίων τε καὶ τῶν
ξυμμάχων. καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλασσαν, καλὸν σφίσιν ἐς τοὺς Ἕλληνας τὸ ἀγώνισμα
φανεῖσθαι. τούς τε γὰρ ἄλλους Ἕλληνας εὐθὺς, τοὺς μὲν ἐλευθεροῦσθαι. τοὺς δὲ, φόβου
ἀπολύεσθαι. οὐ γὰρ ἔτι δυνατὴν ἔσεσθαι τὴν ὑπόλοιπον Ἀθηναίων δύναμιν
τὸν ὕστερον ἐπενεχθησόμενον πόλεμον ἐνεγκεῖν. καὶ αὐτοὶ δόξαντες αὐτῶν αἴτιοι εἶναι.

ὑπό τε τῶν ἀλλοφύλων, καὶ ὑπὸ τῶν ἔπειτα, πολὺ θαυμασθήσεσθαι. καὶ ἦν
δὲ ἄξιος ὁ ἀγὼν κατά τε ταῦτα, καὶ ὅτι οὐχὶ Ἀθηναίων μόνον περιεγίγνοντο. ἀλλὰ
καὶ τῶν ἄλλων πολλῶν ξυμμάχων· καὶ οὐδ' αὐτοὶ αὖ μόνοι, ἀλλὰ καὶ μετὰ τῶν ξυμβοηθη-
σάντων σφίσιν. ἡγεμόνες τε γενόμενοι μετὰ Κορινθίων καὶ Λακεδαιμονίων. καὶ τὴν
σφετέραν πόλιν ἐμπαρασχόντες προκινδυνεῦσαι, καὶ τοῦ ναυτικοῦ μέγα μέρος προ-
κόψαντες. ἔθνη γὰρ πλεῖστα δὴ ἐπὶ μίαν πόλιν ταύτην ξυνῆλθε· πλήν γε δὴ τοῦ
ξύμπαντος λόγου τοῦ ἐν τῷδε τῷ πολέμῳ πρὸς τὴν Ἀθηναίων τε πόλιν, καὶ Λακε-
δαιμονίων. τοσοίδε γὰρ ἑκάτεροι ἐπὶ Συρακούσας ἐπολέμησαν· οἱ μὲν ξυγκτησό-
μενοι τὴν χώραν ἐλθόντες. οἱ δὲ ξυνδιασώσοντες ἐπὶ Σικελίας, ὁ πόλεμος
οὐ κατὰ δίκην τι μᾶλλον οὐδὲ κατὰ ξυγγένειαν μετ' ἀλλήλων στάντες. ἀλλ' ὡς ἑκάστοις τῆς ξυν-
τυχίας ἢ κατὰ τὸ ξυμφέρον ἢ ἀνάγκη ἔσχεν. Ἀθηναῖοι μὲν αὐτοὶ Ἴωνες
ἐπὶ Δωριέας Συρακουσίους ἑκόντες ἦλθον. καὶ αὐτοῖς τῇ αὐτῇ φωνῇ καὶ νομί-
μοις ἔτι χρώμενοι Λήμνιοι καὶ Ἴμβριοι καὶ Αἰγινῆται οἱ τότε Αἴγιναν εἶχον,
καὶ ἔτι Ἑστιαιῆς οἱ ἐν Εὐβοίᾳ Ἑστίαιαν οἰκοῦντες ἄποικοι ὄντες ξυνεστράτευσαν.
τῶν δὲ ἄλλων οἱ μὲν ὑπήκοοι, οἱ δ' ἀπὸ ξυμμαχίας αὐτόνομοι. εἰσὶ δὲ οἱ καὶ μισθο-
φόροι ξυνεστράτευον. καὶ τῶν μὲν ὑπηκόων καὶ φόρου ὑποτελῶν, Ἐρετριῆς
καὶ Χαλκιδῆς καὶ Στυρῆς καὶ Καρύστιοι ἀπ' Εὐβοίας ἦσαν. ἀπὸ δὲ νήσων
Κεῖοι καὶ Ἄνδριοι καὶ Τήιοι. ἐκ δ' Ἰωνίας Μιλήσιοι καὶ Σάμιοι καὶ Χῖοι. τούτων
Χῖοι οὐχ ὑποτελεῖς ὄντες φόρου, ναῦς δὲ παρέχοντες, αὐτόνομοι ξυνείποντο.
καὶ τὸ πλεῖστον Ἴωνες ὄντες οὗτοι πάντες, καὶ ἀπ' Ἀθηναίων πλὴν Καρυ-
στίων. οὗτοι δ' εἰσὶ Δρύοπες. ὑπήκοοι δ' ὄντες, καὶ ἀνάγκῃ ὅμως Ἴωνές γε ἐπὶ Δωριέας
ἠκολούθουν. πρὸς δ' αὐτοῖς Αἰολῆς. Μηθυμναῖοι μὲν ναυσὶ καὶ οὐ φόρῳ ὑπή-
κοοι. Τενέδιοι δὲ καὶ Αἴνιοι ὑποτελεῖς. οὗτοι δὲ Αἰολῆς Αἰολεῦσι τοῖς
κτίσασι Βοιωτοῖς τοῖς μετὰ Συρακουσίων κατ' ἀνάγκην ἐμάχοντο. Πλαταιῆς δὲ καὶ ἄν-
τικρυς Βοιωτοὶ Βοιωτοῖς μόνοι εἰκότως κατὰ τὸ ἔχθος. Ῥόδιοι δὲ καὶ Κυθή-
ριοι Δωριῆς ἀμφότεροι ἐπὶ Λακεδαιμονίους τοὺς ἅμα Γυλίππῳ, μετὰ Ἀθηναίων
ὅπλα ἔφερον. Ῥόδιοι δὲ Ἀργεῖοι γένος, Συρακουσίοις μὲν Δωριεῦσι, Γελῴοις δὲ
καὶ ἀποίκοις ἑαυτῶν οὖσι μετὰ Συρακουσίων στρατευομένοις ἠναγκάζοντο
πολεμεῖν. τῶν τε περὶ Πελοπόννησον νησιωτῶν, Κεφαλλῆνες μὲν καὶ Ζακύνθιοι

θιοι αὐτόνομοι μέν, κατὰ δὲ τὸ νησιωτικὸν μᾶλλον κατειργόμενοι· ὅτι θαλάσσης ἐκράτουν οἱ ἀθη-
ναῖοι, ξυνείποντο· κερκυραῖοι δὲ οὐ μόνον δωριῆς, ἀλλὰ καὶ κορίνθιοι σαφῶς
ἐπὶ κορινθίους τε καὶ συρακοσίους, τῶν μὲν ἄποικοι ὄντες, τῶν δὲ ξυγγενεῖς, ἀνάγκῃ μὲν ἐκ τοῦ
εὐπρεποῦς, βουλήσει δὲ κατὰ ἔχθος τὸ κορινθίων οὐχ ἧσσον εἵποντο·
καὶ οἱ μεσσήνιοι νῦν καλούμενοι ἐκ ναυπάκτου καὶ ἐκ πύλου τότε ὑπὸ ἀθηναίων ἐχο-
μένης, ἐς τὸν πόλεμον παρελήφθησαν· καὶ ἔτι μεγαρέων φυγάδες οὐ πολλοὶ με-
γαρεῦσι σελινουντίοις οὖσι κατὰ ξυμφορὰν ἐμάχοντο. τῶν δὲ ἄλλων ἑκούσιος
μᾶλλον ἡ στρατεία ἐγίγνετο ἤδη. ἀργεῖοι μὲν οὐ τῆς ξυμμαχίας ἕνεκα μᾶλλον ἢ τῆς
λακεδαιμονίων τε ἔχθρας καὶ τῆς παραυτίκα ἕκαστοι ἰδίας ὠφελίας δωριῆς ἐπὶ δωριᾶς
μετὰ ἀθηναίων ἰώνων ἠκολούθουν· μαντινῆς δὲ καὶ ἄλλοι ἀρκάδων μισθοφόροι
ἐπὶ τοὺς αἰεὶ πολεμίους σφίσιν ἀποδεικνυμένους ἰέναι εἰωθότες, καὶ τότε τοὺς μετὰ κο-
ρινθίων ἐλθόντας ἀρκάδας, οὐδὲν ἧσσον διὰ κέρδος ἡγούμενοι πολεμίους· κρῆτες
δὲ καὶ αἰτωλοὶ μισθῷ καὶ οὗτοι πεισθέντες· ξυνέβη δὲ τοῖς κρησὶ γέλαν
ῥοδίοις ξυγκτίσαντας μὴ ξὺν τοῖς ἀποίκοις· ἀλλ' ἐπὶ τοὺς ἀποίκους ἑκόντας μετὰ
μισθοῦ ἐλθεῖν· καὶ ἀκαρνάνων τινὲς ἅμα μὲν κέρδει· τὸ δὲ πλέον δημοσθένους
φιλίᾳ καὶ ἀθηναίων εὐνοίᾳ ξύμμαχοι ὄντες ἐπεκούρησαν· καὶ οἵδε μὲν τῷ ἰονίῳ
κόλπῳ ὁριζόμενοι· ἰταλιωτῶν δὲ θούριοι καὶ μεταπόντιοι ἐν τοιαύταις ἀνάγκαις
τότε στασιωτικῶν καιρῶν κατειλημμένοι ξυνεστράτευον· καὶ σικελιωτῶν
νάξιοι καὶ καταναῖοι· βαρβάρων δὲ ἐγεσταῖοι· οἵπερ ἐπηγάγοντο καὶ σικελῶν τὸ
πλέον· καὶ τῶν ἔξω σικελίας τυρσηνῶν τέ τινες κατὰ διαφορὰν συρακοσίων
καὶ ἰάπυγες μισθοφόροι. τοσάδε μὲν μετὰ ἀθηναίων ἔθνη ἐστράτευον. συρακοσί-
οις δὲ ἀντεβοήθησαν· καμαριναῖοι μὲν ὅμοροι ὄντες· καὶ γελῷοι οἰκοῦντες με-
τ' αὐτούς· ἔπειτα ἀκραγαντίνων ἡσυχαζόντων, ἐν τῷ ἐπέκεινα ἱδρυμένοι σελινούν-
τιοι· καὶ οἵδε μὲν τῆς σικελίας τὸ πρὸς λιβύην μέρος τὸ τετραμμένον νεμόμενοι·
ἱμεραῖοι δὲ, ἀπὸ τοῦ πρὸς τὸν τυρσηνικὸν πόντον μορίου· ἐν ᾧ καὶ μόνοι ἕλληνες
οἰκοῦσιν· οὗτοι δὲ καὶ ἐξ αὐτοῦ μόνοι ἐβοήθησαν· καὶ ἑλληνικὰ μὲν ἔθνη τῶν ἐν
σικελίᾳ τοσάδε· δωριῆς τε καὶ αὐτόνομοι πάντες, ξυνεμάχουν· βαρβάρων δὲ
σικελοὶ μόνοι· ὅσοι μὴ ἀφέστασαν πρὸς τοὺς ἀθηναίους. τῶν δὲ ἔξω σικελίας ἑλ-
λήνων, λακεδαιμόνιοι μὲν, ἡγεμόνα σπαρτιάτην παρεῖχον, νεοδαμώδεις δὲ

δὴ, τοῖς ἄλλοις καὶ ἀλλήλοις. δύναται διὰ τὸ μὴ [illegible] ἢ ἀνήρ. κο-
ρινθίοις δὲ, [illegible] βρα-
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
καὶ ἵπποι· [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

μάλιστα καὶ ἑκατόν· τοξότας τε ἐπ' αὐτὰς πολλοὺς καὶ ἀκοντιστὰς τῶν τε Ἀκαρνάνων
καὶ τῶν ἄλλων ξένων ἐσεβίβαζον· καὶ τἆλλα ὡς οἷόν τ' ἦν ἐξ ἀναγκαίου τε καὶ τοι-
αύτης διανοίας ἐπορίσαντο. ὁ δὲ Νικίας ἐπειδὴ τὰ πολλὰ ἑτοῖμα ἦν, ὁρῶν καὶ τοὺς στρα-
τιώτας τῷ τε παρὰ τὸ εἰωθὸς πολὺ ταῖς ναυσὶ κρατηθῆναι, ἀθυμοῦντας· καὶ διὰ τὴν τῶν
ἐπιτηδείων σπάνιν ὡς τάχιστα βουλομένους διακινδυνεύειν, ξυγκαλέσας ἅπαντας,
Δημηγορία Νικίου παρεκελεύσατό τε πρῶτον, καὶ ἔλεξε τοιάδε· ἄνδρες στρατιῶται Ἀθηναῖοι
καὶ τῶν ἄλλων ξυμμάχων· ὁ μὲν ἀγὼν ὁ μέλλων, ὁμοίως κοινὸς ἅπασιν ἔσται περί τε σω-
τηρίας καὶ πατρίδος ἑκάστοις ἢ τοῖς πολεμίοις· ἢν γὰρ κρατήσωμεν νῦν ταῖς
ναυσίν, ἔστι τῳ τὴν ὑπάρχουσάν που οἰκείαν πόλιν ἐπιδεῖν. ἀθυμεῖν δὲ οὐ χρὴ οὐδὲ πά-
σχειν, ὅπερ οἱ ἀπειρότατοι τῶν ἀνθρώπων· οἳ τοῖς πρώτοις ἀγῶσι σφαλέντες, ἔπειτα διὰ
παντὸς τὴν ἐλπίδα τοῦ φόβου, ὁμοίαν ταῖς ξυμφοραῖς ἔχουσιν. ἀλλ' ὅσοι τε Ἀθηναίων
πάρεστε πολλῶν ἤδη πολέμων ἔμπειροι ὄντες, καὶ ὅσοι τῶν ξυμμάχων ξυστρατευ-
όμενοι αἰεί, μνήσθητε τῶν ἐν τοῖς πολέμοις παραλόγων· καὶ τὸ τῆς τύχης, κἂν μεθ' ἡμῶν
ἐλπίσαντες στῆναι· καὶ ὡς ἀναμαχούμενοι ἀξίως τοῦδε τοῦ πλήθους· ὅσον αὐτοὶ
ὑμῶν αὐτῶν ἐφορᾶτε, παρασκευάζεσθε. ἃ δὲ ἀρωγὰ ἐνείδομεν ἐπὶ τῇ τοῦ λιμένος
στενότητι πρὸς τὸν μέλλοντα ὄχλον τῶν νεῶν ἔσεσθαι. καὶ πρὸς τὴν ἐκείνων ἐπὶ τῶν κατα-
στρωμάτων παρασκευήν, οἷς πρότερον ἐβλαπτόμεθα, πάντα καὶ ἡμῖν νῦν ἐκ
τῶν παρόντων μετὰ τῶν κυβερνητῶν ἐσκεμμένα ἡτοίμασται· καὶ γὰρ τοξόται
πολλοὶ καὶ ἀκοντισταὶ ἐπιβήσονται· καὶ ὄχλος, ᾧ ναυμαχίαν μὲν ποιούμενοι ἐν πελάγει,
οὐκ ἂν ἐχρώμεθα διὰ τὸ βλάπτειν ἂν τὸ τῆς ἐπιστήμης τῇ βαρύτητι τῶν νεῶν·
ἐν δὲ τῇ ἐνθάδε ἠναγκασμένῃ ἀπὸ τῶν νεῶν πεζομαχίᾳ πρόσφορα ἔσται. ηὕ-
ρηται δ' ἡμῖν ὅσα χρὴ ἀντιναυπηγῆσαι· καὶ πρὸς τὰς τῶν ἐπωτίδων αὐτοῖς
παχύτητας, ᾧπερ δὴ μάλιστα ἐβλαπτόμεθα, χειρῶν σιδηρῶν ἐπιβολαί, αἳ σχή-
σουσι τὴν πάλιν ἀνάκρουσιν τῆς προσπεσούσης νεώς, ἢν τὰ ἐπὶ τούτοις
οἱ ἐπιβάται ὑπουργῶσιν. ἐς τοῦτο γὰρ δὴ ἠναγκάσμεθα ὥστε πεζομαχεῖν ἀπὸ
τῶν νεῶν, καὶ τὸ μήτε αὐτοὺς ἀνακρούεσθαι μήτ' ἐκείνους ἐᾶν ὠφέλιμον
φαίνεται· ἄλλως τε καὶ τῆς γῆς πολεμίας οὔσης. ὧν χρὴ μεμνημένους, δια-
μάχεσθαι ὅσον ἂν δύνησθε· καὶ μὴ ἐξωθεῖσθαι ἐς αὐτήν· ἀλλὰ ξυμπεσούσης νηὶ νεὼς
μὴ πρότερον ἀξιοῦν ἀπολύεσθαι ἢ τοὺς ἀπὸ τοῦ πολεμίου καταστρώματος

ὁπλίτας ἀπαράξητε. καὶ ταῦτα τοῖς ὁπλίταις οὐχ ἧσσον τῶν ναυτῶν παρακελεύομαι, ὅσῳ τοῦ
ἄνωθεν μᾶλλον τὸ ἔργον τοῦτο. ὑπάρχει δ' ἡμῖν ἔτι νῦν γε τὰ πλείω τῷ πεζῷ ἐπικρατεῖν.
τοῖς δὲ ναύταις παραινῶ καὶ ἐν τῷ αὐτῷ τῷδε καὶ δέομαι, μὴ ἐκπεπλῆχθαί τι ταῖς
ξυμφοραῖς ἄγαν. τήν τε παρασκευὴν ἀπὸ τῶν καταστρωμάτων βελτίω νῦν ἔχοντας
καὶ τὰς ναῦς πλείους. ἐκείνην τε τὴν ἡδονὴν ἐνθυμεῖσθαι ὡς ἀξία ἐστὶ διασώσασθαι
οἳ τέως Ἀθηναῖοι νομιζόμενοι καὶ μὴ ὄντες ὑμῶν τῆς τε φωνῆς τῇ ἐπιστήμῃ καὶ
τῶν τρόπων τῇ μιμήσει ἐθαυμάζεσθε κατὰ τὴν Ἑλλάδα. καὶ τῆς ἀρχῆς τῆς ἡμετέρας οὐκ
ἔλασσον κατὰ τὸ ὠφελεῖσθαι ἔς τε τὸ φοβερὸν τοῖς ὑπηκόοις καὶ τὸ μὴ ἀδικεῖσθαι
πολὺ πλέον μετείχετε. ὥστε κοινωνοὶ μόνοι ἐλευθέρως ἡμῖν τῆς ἀρχῆς ὄντες,
δικαίως αὐτὴν νῦν, μὴ καταπροδίδοτε. καταφρονήσαντες δὲ Κορινθίων
τε οὓς πολλάκις νενικήκατε. καὶ Σικελιωτῶν, ὧν οὐδ' ἀντιστῆναι οὐδεὶς ἕως
ἤκμαζε τὸ ναυτικὸν ἡμῖν ἠξίωσεν, ἀμύνασθε αὐτούς. καὶ δείξατε, ὅτι καὶ μετ' ἀσθενείας
καὶ ξυμφορῶν ἡ ὑμετέρα ἐπιστήμη κρείσσων ἐστὶν ἑτέρας εὐτυχούσης ῥώμης. τούς τε
Ἀθηναίους ὑμῶν πάλιν αὖ, καὶ τάδε ὑπομιμνήσκω, ὅτι οὔτε ναῦς ἐν τοῖς
νεωσοίκοις ἄλλας ὁμοίας ταῖσδε. οὔτε ὁπλιτῶν ἡλικίαν ὑπελίπετε. εἴ τε ξυμ-
βήσεταί τι ἄλλο ἢ τὸ κρατεῖν ὑμῖν, τούς τε ἐνθάδε πολεμίους εὐθὺς ἐπ' ἐκεῖνα
πλευσομένους. καὶ τοὺς ἐκεῖ ὑπολοίπους ἡμῶν ἀδυνάτους ἐσομένους, τούς τε αὐτοῦ
καὶ τοὺς ἐπελθόντας ἀμύνασθαι. καὶ οἱ μὲν ἂν ὑπὸ Συρακουσίοις εὐθὺς γίγνοισθε.
οἷς αὐτοὶ ἴστε οἵᾳ γνώμῃ ἐπήλθετε. οἱ δὲ ἐκεῖ ὑπὸ Λακεδαιμονίοις.
ὥστε ἐν ἑνὶ τῷδε ὑπὲρ ἀμφοτέρων ἀγῶνι καθεστῶτες, καρτερήσατε εἴπερ ποτέ.
καὶ ἐνθυμεῖσθε καθ' ἑκάστους τε καὶ ξύμπαντες. ὅτι οἱ ἐν ταῖς ναυσὶν ὑμῶν νῦν
ἐσόμενοι, καὶ πεζοὶ τοῖς Ἀθηναίοις εἰσί. καὶ νῆες. καὶ ὑπόλοιπος πόλις. καὶ τὸ μέγα
ὄνομα τῶν Ἀθηνῶν. περὶ ὧν, εἴ τίς τι ἕτερος ἑτέρου προφέρει. ἢ ἐπιστήμῃ ἢ εὐ-
ψυχίᾳ, οὐκ ἂν ἐν ἄλλῳ μᾶλλον καιρῷ ἀποδειξάμενος, αὐτός τε αὑτῷ ὠφέλιμος
γένοιτο. καὶ τοῖς ξύμπασι σωτήριος. ὁ μὲν Νικίας τοσαῦτα παρακελευσάμενος *
εὐθὺς ἐκέλευε, πληροῦν τὰς ναῦς. τῷ δὲ Γυλίππῳ καὶ τοῖς Συρακουσίοις,
παρῆν μὲν αἰσθάνεσθαι, ὁρῶσι καὶ αὐτὴν τὴν παρασκευήν, ὅτι ναυμαχεῖν διενοοῦντο
οἱ Ἀθηναῖοι. προηγγέλθη δ' αὐτοῖς, καὶ ἡ ἐπιβολὴ τῶν σιδηρῶν χειρῶν. καὶ
πρός τε τἆλλα ἐξηρτύσαντο, ὡς ἕκαστα. καὶ πρὸς τοῦτο. τὰς γὰρ πρῴρας

καὶ τοὺς μακεδόνας, ἐπὶ πολὺ κατεῖχον τὸν ... ὅτε ... ἀπολιπόντες · καὶ μέχρι αὐτῆς λοιπὸν ἦ χώρα ... καὶ ... τὰ λοιπὰ ... [illegible]

Δημοσθένους ... πεποιημένου ... ἐκ ... οἱ ... ... καὶ ... ταῦτα δή. ὅτι μὲν καὶ τὰ ...

... καὶ ... ὅσα ... ὥσπερ ... οἱ σύμμαχοι, οἱ τε πολλοὶ ... οὐδὲ γὰρ ... οὕτως αὐτῶν προθύμως ἀντελάβοντο.

καὶ ... Ἀθηναῖοι ... τὴν χώραν τὴν ... τούς, πρῶτον μὲν ... καταδουλώσει · ... καὶ τὸ Πελοπόννησον · καὶ τὸν ... ἄλλα · καὶ ἀρχὴν ... μεγίστην · ... καὶ ... μηδένα ... πρῶτον ... καὶ ... τοὺς μὲν ... μᾶλλον. τὴν δὲ ... ὡς ... πρού ... χον ... αὐτῶν ... ἀνδρείας ... αὐτοῦ ... ... καὶ τὸ ... σφᾶς ... καὶ ... δύναμιν ... ἐνδίδοασιν · ὁ ... Ἀθηναίοις ... πεπονθότες. ... πρὸς ... τὴν ... βεβαιότερον ... καὶ τὴν δόξαν ... αὐτῶν τὸ κράτιστον εἶναι, ἄλλοις κρατίστοις ... διὰ ... καὶ τὸ μέγιστον καὶ τὴν προθυμίαν ... ταῦτα τὴν μὲν ... αὐτῶν τοὺς ... ἡμῶν, τῶν μὲν ... καὶ ... ἁρμόσαι ... οἱ δὲ ... πολλοὶ ... ὅπλων ... καὶ ... πολλοὶ ... ὡς ... ἀναβάντες, οἱ ... καθεζόμενοι ... τὸ ... σφαλεῖσι ... αὐτοῖς ... καὶ ... ταράξονται ... ἡμῶν, οὐκ ... καὶ τὸ δὴ ... μάχην, ... πολλὰ ... τὸ ... βούλονται ... ἀφ᾽ ὧν ... τὸ ἀληθὲς ... οἰόμενοι ... σαφῶς ... βαλλόντων ... αὐτοῖς ... καὶ ... οἱ ... ἀπο ...

νοιαν καθεστήκασιν· οὔτε γὰρ ἀσθενέστεροι μᾶλλον ἢ τύχῃ ἀποθνήσκουσιν αὐτοί· οὕτως ὥστε αὐ-
ξάνεσθαι ἢ βιάζεσθαι μᾶλλον ἢ πλεύσωσιν, ἢ κατὰ μικρὸν καὶ τοῦτο τὸ ἀποχωρήσειν ποιοῦνται·
ὡς τούτων πάντων· ἐκεῖνοι περιέκοψαν χεῖρον πρὸς τοσαύτας ταραχὰς τὰς τοιαύτας καὶ τύχας
ἀνδρῶν αὐτὴν παραδιδόντες, πολεμίων ταύτην ὀργὴν προσέμιξαν. καὶ νο-
μίζοντες ἁμαρτάνειν, νομίμως ταύτην εἶναι· πρὸς τοῖς ἐναντίοις· οἱ ἀλλ' ὥσπερ ἐπὶ τιμῶν
ἢ τοὺς προσήκοντας ἐκκαλοῦσιν ἀπὸ πλήθους τῆς γνώμης τὸ θυμούμενον.
ἅμα δὲ ἐχθροὺς ἀμύνασθαι ἐπιλανθανόμενοι ἡμῶν· καὶ τὸ λεγόμενον τοῦ παιδὸς
εἶναι· ὧν δὲ ἐχθροὶ καὶ ἔχθιστοι, πάντες εἰσὶν οἱ ἐπὶ τῶν ἡμετέρων ἦλθον δουλωσό-
μενοι. ἐν ᾧ καὶ τὸ ὀρθῶς ἀμύνασθαι ἀντὶ τῶν ἄλλων προσεθίζειν. παισὶ δὲ
καὶ γυναιξὶ τὰ ἀπορώτατα· πόλεσι δὲ τηλικαύταις τὰ αἴσχιστα ἐπὶ πλείοσιν.
ἀνθρώπων μὴ μεγαλαυχεῖσθαι τιμωρεῖν, μηδὲ τὸ κινδυνεύειν αἱρεῖσθαι αὐτοῖς,
κέρδος νομίζειν. τοῦτο μὲν γάρ, καὶ ἂν κρατήσωσιν ὅμοια δράσουσιν· ἡμεῖς δὲ
πράξαντες ἐκ τούτων ὅσα βουλόμεθα. τοῖς δὲ τὰ κολασθῆναι, καὶ τὰ παρὰ
σφίσι καθ' ὅσον ὑπάρχει, καὶ πρὶν ἐλθεῖν βεβαίως ἔχειν παραδοῦναι, καλῶς
ὀφείλομεν. καὶ κινδυνεύουσι τοῖς ἀπειροκάλοις οἷς ἐλάχιστα ἐκ τοῦ ἀσφαλοῦς
βλαπτόντων τῆς πόλεως διὰ τὸ εὐτυχῆσαι ὠφελοῦσι. καὶ οἱ μὲν διὰ συνεχῶν ἀκουόντων
στρατηγοὶ καὶ τὰ ἄλλα τὰ τοιαῦτα. καὶ αὐτοῖς τοῖς σφετέροις στρατιώταις παρακαλεῖν
ἡμᾶς. ἂν τι πληροῦν ταῖς ναυσὶ δέοιτο· ἐπειδὴ καὶ τοῖς Ἀθηναίοις ἠνέχοντο. *
ὅταν νικᾶν ὑπὸ τῶν πρότερον ἐκπεπληγμένους. καὶ ὁρῶν οἷός ἐστιν δεινός,
καὶ ὡς ἔστι τῆς ἡσυχίας, ἐπειδὴ καὶ ὁ δημοτικὸς μεμνημονευκέναι· καὶ νομίζειν
ὅπερ πάσχουσιν ἐν τοῖς μεγάλοις ἀγῶσιν· πάντα τῷ θεῷ τῷ σωτῆρι ἡμῶν
ἀνάθεμα. καὶ χρὴ αὐτοῖς οὕτως ἱκανὰ εἰρῆσθαι αὖθις τῶν ὑπηρχόντων ἐν
ἀκμαῖς ἀνακαλεῖ· πρόσθεν τὰ ἐπονομάζων. καὶ αὐτοῖς ὁμονοεῖν
καὶ φυλάττειν. ἀεὶ τὸν τότε καθ' αὑτὸν ὑπηρχεν λαμπρότητος, μὴ προ-
διδόναι τὰ πάντα. καὶ τὰς περιουσίας καὶ τὰς ὠμότητας φοβηθεὶς ἐπιτρόπους
μὴ ἀφανίζειν. πρὸς δὲ τοὺς ἐλευθερίους τὰ τοιαῦτα ὑπομιμνήσκων.
καὶ τοῖς ἐν αὐτῇ διατριβαῖς τοῖς παισὶν ὑπὸ τῶν δήμων ταμιεύουσι· ἀλλ' ἐπὶ τῶν
λεγομένων ἐν τοῖς τοιούτοις ἤδη τοῦ καιροῦ τοσαῦτα· οὐ πρὸς τὸ δοκεῖν τινὶ ἀρ-
χαιολογεῖν, φυλάξασθε, ἃ πολλάκις. καὶ ὑπὲρ αὐτῶν πράγματα πλησίον· ὁ τῶν

γυναῖκας καὶ παῖδας καὶ θεοὺς πατρῴους προφερόμενοι· ἀλλ' ἐπὶ τῇ παρούσῃ ἐκπλή-
ξει ὠφέλιμα νομίζοντες ἐπιβοῶνται. καὶ ὁ μὲν οὐχ ἱκανὰ μᾶλλον ἢ καὶ ἀναγκαῖα νο-
μίσας παρῃνῆσθαι, ἀποχωρήσας ἦγε τὸν πεζὸν πρὸς τὴν θάλασσαν καὶ παρέταξεν ὡς
ἐπὶ πλεῖστον ἐδύνατο, ὅπως ὅτι μεγίστη τοῖς ἐν ταῖς ναυσὶν ὠφελία ἐς τὸ θαρσεῖν γί-
γνοιτο. ὁ δὲ Δημοσθένης καὶ Μένανδρος καὶ Εὐθύδημος· οὗτοι γὰρ ἐπὶ τὰς
ναῦς τῶν Ἀθηναίων στρατηγοὶ ἐπέβησαν· ἄραντες ἀπὸ τοῦ αὐτῶν στρατοπέδου
εὐθὺς ἔπλεον πρὸς τὸ ζεῦγμα τοῦ λιμένος καὶ τὸν παραλειφθέντα διέκπλουν
βουλόμενοι βιάσασθαι ἐς τὸ ἔξω. προεξαγαγόμενοι δὲ οἱ Συρακόσιοι καὶ οἱ
ξύμμαχοι ναυσὶ παραπλησίαις τὸν ἀριθμὸν καὶ πρότερον, κατά τε τὸν ἔκπλουν
μέρει αὐτῶν ἐφύλασσον καὶ κατὰ τὸν ἄλλον κύκλῳ λιμένα, ὅπως πανταχόθεν ἅμα
προσπίπτοιεν τοῖς Ἀθηναίοις, καὶ ὁ πεζὸς ἅμα αὐτοῖς παρεβοήθει ᾗπερ καὶ
αἱ νῆες κατίσχοιεν. ἦρχον δὲ τοῦ ναυτικοῦ τοῖς Συρακοσίοις Σικανὸς μὲν καὶ
Ἀγάθαρχος, κέρας ἑκάτερος τοῦ παντὸς ἔχων, Πυθὴν δὲ καὶ οἱ Κορίνθιοι τὸ μέ-
σον. ἐπειδὴ δὲ καὶ οἱ ἄλλοι Ἀθηναῖοι προσέμισγον τῷ ζεύγματι, τῇ μὲν πρώτῃ
ῥύμῃ ἐπιπλέοντες ἐκράτουν τῶν τεταγμένων νεῶν πρὸς αὐτῷ, καὶ ἐπειρῶντο
λύειν τὰς κλῄσεις· μετὰ δὲ τοῦτο πανταχόθεν σφίσι τῶν Συρακοσίων καὶ ξυμ-
μάχων ἐπιφερομένων οὐ πρὸς τῷ ζεύγματι ἔτι μόνον ἡ ναυμαχία, ἀλλὰ καὶ κατὰ
τὸν λιμένα ἐγίγνετο· καὶ ἦν καρτερὰ καὶ οἵα οὐχ ἑτέρα τῶν προτέρων. πολ-
λὴ μὲν γὰρ ἑκατέροις προθυμία ἀπὸ τῶν ναυτῶν ἐς τὸ ἐπιπλεῖν ὁπότε κε-
λευσθείη ἐγίγνετο. πολλὴ δὲ ἡ ἀντιτέχνησις τῶν κυβερνητῶν καὶ ἀγω-
νισμὸς πρὸς ἀλλήλους· οἵ τε ἐπιβάται ἐθεράπευον, ὁπότε προσπέσοι ναῦς νηί,
μὴ λείπεσθαι τοὺς ἀπὸ τοῦ καταστρώματος τῆς ἄλλης τέχνης· πᾶς τέ τις ἐν ᾧ προ-
σετέτακτο αὐτὸς ἕκαστος ἠπείγετο πρῶτος φαίνεσθαι. ξυμπεσουσῶν δὲ
ἐν ὀλίγῳ πολλῶν νεῶν, πλεῖσται γὰρ δὴ αὗται ἐν ἐλαχίστῳ ἐναυμάχησαν·
βραχὺ γὰρ ἀπέλιπον ξυναμφότεραι διακόσιαι γενέσθαι· αἱ μὲν ἐμβολαὶ
διὰ τὸ μὴ εἶναι τὰς ἀνακρούσεις καὶ διέκπλους ὀλίγαι ἐγίγνοντο, αἱ δὲ προσ-
βολαί, ὡς τύχοι ναῦς νηὶ προσπεσοῦσα ἢ διὰ τὸ φεύγειν ἢ ἄλλῃ ἐπιπλέουσα,
πυκνότεραι ἦσαν. καὶ ὅσον μὲν χρόνον προσφέροιτο ναῦς, οἱ ἀπὸ τῶν κατα-
στρωμάτων τοῖς ἀκοντίοις καὶ τοξεύμασι καὶ λίθοις ἀφθόνως ἐπ' αὐτὴν ἐχρῶντο·

ἐπειδὴ δὲ προσμίξειαν οἱ ἐπιβάται, ἐς χεῖρας ἰόντες, ἐπειρῶντο ταῖς ἀλλή-
λων ναυσὶν ἐπιβαίνειν. ξυνετύγχανέ τε πολλαχοῦ διὰ τὴν στενοχωρίαν, τὰ μὲν ἄλλοις ἐμ-
βεβληκέναι, τὰ δὲ αὐτοὺς ἐμβεβλῆσθαι· δύο τε περὶ μίαν καὶ ἔστιν ᾗ καὶ πλείους
ναῦς κατ᾽ ἀνάγκην ξυνηρτῆσθαι· καὶ τοῖς κυβερνήταις, τῶν μὲν φυλακήν,
τῶν δὲ ἐπιβουλήν, μὴ καθ᾽ ἓν ἕκαστον, κατὰ πολλὰ δὲ πανταχόθεν περιεστάναι·
καὶ τὸν κτύπον μέγαν ἀπὸ πολλῶν νεῶν ξυμπιπτουσῶν, ἔκπληξίν τε ἅμα καὶ
ἀποστέρησιν τῆς ἀκοῆς, ὧν οἱ κελευσταὶ φθέγγοιντο παρέχειν. πολλὴ γὰρ δὴ ἡ παρα-
κέλευσις καὶ βοὴ ἀφ᾽ ἑκατέρων τοῖς κελευσταῖς κατά τε τὴν τέχνην, καὶ πρὸς τὴν αὐτίκα
φιλονικίαν ἐγίγνετο· τοῖς μὲν Ἀθηναίοις βιάζεσθαί τε τὸν ἔκπλουν ἐπιβοῶν-
τες, καὶ περὶ τῆς ἐς τὴν πατρίδα σωτηρίας νῦν, εἴ ποτε καὶ αὖθις, προθύμως
ἀντιλαβέσθαι· τοῖς δὲ Συρακοσίοις καὶ ξυμμάχοις, καλὸν εἶναι κωλῦσαί τε αὐτοὺς
διαφυγεῖν, καὶ τὴν οἰκείαν ἑκάστους πατρίδα νικήσαντας ἐπαυξῆσαι. καὶ οἱ
στρατηγοὶ προσέτι ἑκατέρων, εἴ τινά που ὁρῷεν μὴ κατ᾽ ἀνάγκην πρύμναν
κρουόμενον, ἀνακαλοῦντες ὀνομαστὶ τὸν τριήραρχον ἠρώτων, οἱ μὲν Ἀθηναῖοι,
εἰ τὴν πολεμιωτάτην γῆν οἰκειοτέραν ἤδη τῆς οὐ δι᾽ ὀλίγου πόνου κεκτημένης θα-
λάσσης ἡγούμενοι ἀποχωροῦσιν· οἱ δὲ Συρακούσιοι, εἰ οὓς σαφῶς ἴσασι προ-
θυμουμένους Ἀθηναίους παντὶ τρόπῳ διαφυγεῖν, τούτους αὐτοὶ φεύγοντας, φεύγουσιν.
ὅ τε ἐκ τῆς γῆς πεζὸς ἀμφοτέρων, ἰσορρόπου τῆς ναυμαχίας καθεστηκυίας,
πολὺν τὸν ἀγῶνα καὶ ξύστασιν τῆς γνώμης εἶχε· φιλονικῶν μὲν ὁ αὐτόθεν περὶ
τοῦ πλέονος ἤδη καλοῦ· δεδιότες δὲ οἱ ἐπελθόντες μὴ τῶν παρόντων ἔτι χείρω
πράξωσι. πάντων γὰρ δὴ ἀνακειμένων τοῖς Ἀθηναίοις ἐς τὰς ναῦς, ὅ τε φόβος
ἦν ὑπὲρ τοῦ μέλλοντος, οὐδενὶ ἐοικώς· καὶ διὰ τὸ ἀνώμαλον καὶ τὴν ἔπο-
ψιν τῆς ναυμαχίας ἐκ τῆς γῆς ἠναγκάζοντο ἔχειν. δι᾽ ὀλίγου γὰρ οὔσης τῆς
θέας, καὶ οὐ πάντων ἅμα ἐς τὸ αὐτὸ σκοπούντων, εἰ μέν τινες ἴδοιέν πη τοὺς
σφετέρους ἐπικρατοῦντας, ἀνεθάρσησάν τε ἂν καὶ πρὸς ἀνάκλησιν θεῶν μὴ
στερῆσαι σφᾶς τῆς σωτηρίας ἐτρέποντο· οἱ δ᾽ ἐπὶ τὸ ἡσσώμενον βλέψαντες
ὀλοφυρμῷ τε ἅμα μετὰ βοῆς ἐχρῶντο· καὶ ἀπὸ τῶν δρωμένων τῆς ὄψεως
καὶ τὴν γνώμην μᾶλλον τῶν ἐν τῷ ἔργῳ ἐδουλοῦντο. ἄλλοι δὲ, καὶ πρὸς
ἀντίπαλόν τι τῆς ναυμαχίας ἀπιδόντες, διὰ τὸ ἀκρίτως ξυνεχὲς τῆς ἁμίλλης,

καὶ τοῖς σώμασιν αὐτοῖς ἴσα τῇ δόξῃ περιδεῶς ξυναπονεύοντες, ἐν τοῖς χαλεπώ-
τατα διῆγον· αἰεὶ γὰρ παρ' ὀλίγον ἢ διέφευγον, ἢ ἀπώλλυντο· καὶ ἐν τῷ αὐτῷ στρατεύματι
τῶν ἀθηναίων, ἕως ἀγχώμαλα ἐναυμάχουν, πάντα ὁμοῦ ἀκοῦσαι ἦν, ὀλοφυρμὸς βοὴ νι-
κῶντες· κρατούμενοι· ἄλλα ὅσα ἂν ἐν μεγάλῳ κινδύνῳ μέγα στρατόπεδον πολυ-
ειδῆ ἀναγκάζοιτο φθέγγεσθαι· παραπλήσια δὲ καὶ οἱ ἐπὶ τῶν νεῶν αὐτοῖς ἔπασχον·
πρίν γε δὴ οἱ συρακούσιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι ἐπὶ πολὺ ἀντισχούσης τῆς ναυμαχίας,
ἔτρεψάν τε τοὺς ἀθηναίους· καὶ ἐπικείμενοι λαμπρῶς, πολλῇ κραυγῇ καὶ δια-
κελευσμῷ χρώμενοι, κατεδίωκον ἐς τὴν γῆν. τότε δὴ, ὁ μὲν ναυτικὸς στρατὸς ἄλλος ἄλλῃ,
ὅσοι μὴ μετέωροι ἑάλωσαν, κατενεχθέντες ἐξέπεσον ἐς τὸ στρατόπεδον.
ὁ δὲ πεζὸς, οὐκέτι διαφόρως· ἀλλ' ἀπὸ μιᾶς ὁρμῆς οἰμωγῇ τε καὶ στόνῳ
πάντες δυσανασχετοῦντες τὰ γιγνόμενα· οἱ μὲν ἐπὶ τὰς ναῦς παρεβοήθουν·
οἱ δὲ, πρὸς τὸ λοιπὸν τοῦ τείχους ἐς φυλακήν· ἄλλοι δὲ, καὶ οἱ πλεῖστοι ἤδη περὶ
σφᾶς αὐτοὺς καὶ ὅπῃ σωθήσονται διεσκόπουν. ἦν τε ἐν τῷ παραυτίκα οὐδεμιᾶς
δὴ τῶν ξυμπασῶν ἐλάσσων ἔκπληξις· παραπλήσιά τε ἐπεπόνθεσαν καὶ
ἔδρασαν αὐτοὶ ἐν πύλῳ· διαφθαρεισῶν γὰρ τῶν νεῶν τοῖς λακεδαιμονίοις προ-
σαπώλλυντο αὐτοῖς· καὶ οἱ ἐν τῇ νήσῳ ἄνδρες διαβεβηκότες· καὶ τότε τοῖς
ἀθηναίοις ἀνέλπιστον τὸ κατὰ γῆν σωθήσεσθαι, ἢν μή τι παράλογον γίγνηται.
γενομένης δ' ἰσχυρᾶς τῆς ναυμαχίας, καὶ πολλῶν νεῶν ἀμφοτέροις· καὶ ἀνθρώπων ἀπο-
λομένων, οἱ συρακούσιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι ἐπικρατήσαντες, τά τε ναυάγια καὶ
τοὺς νεκροὺς ἀνείλοντο· καὶ ἀποπλεύσαντες πρὸς τὴν πόλιν, τροπαῖον ἔστησαν·
οἱ δ' ἀθηναῖοι ὑπὸ μεγέθους τῶν παρόντων κακῶν, νεκρῶν μὲν πέρι ἢ ναυαγίων,
οὐδὲ ἐπενόουν αἰτῆσαι ἀναίρεσιν· τῆς δὲ νυκτὸς, εὐθὺς ἐβουλεύοντο ἀνα-
χωρεῖν· δημοσθένης δὲ, νικίᾳ προσελθὼν, γνώμην ἐποιεῖτο πληρώσαντας
ἔτι τὰς λοιπὰς τῶν νεῶν βιάσασθαι, ἢν δύνωνται ἅμα ἕῳ τὸν ἔκπλουν· λέγων
ὅτι πλείους ἔτι αἱ λοιπαὶ νῆες χρήσιμοι σφίσιν, ἢ τοῖς πολεμίοις· ἦσαν γὰρ τοῖς
μὲν ἀθηναίοις περίλοιποι ὡς ἑξήκοντα· τοῖς δ' ἐναντίοις ἐλάσσους ἢ πεν-
τήκοντα· καὶ ξυγχωροῦντος νικίου τῇ γνώμῃ· καὶ βουλομένων πληροῦν αὐτῶν,
οἱ ναῦται, οὐκ ἤθελον ἐσβαίνειν διὰ τὸ καταπεπλῆχθαι τῇ ἥσσῃ· καὶ μὴ ἂν
ἔτι οἴεσθαι κρατῆσαι· καὶ οἱ μὲν, ὡς κατὰ γῆν ἀναχωρήσοντες ἤδη ξύμπαντ-
ων

τὴν γνώμην ἔχον. Ἑρμοκράτης δὲ ὁ Συρακόσιος ὑπονοήσας αὐτῶν τὴν διάνοιαν, καὶ
νομίσας δεινὸν εἶναι, εἰ τοσαύτη στρατιὰ κατὰ γῆν ὑποχωρήσασα, καὶ καθεζομένη ποι
τῆς Σικελίας βουλήσεται αὖθις σφίσι τὸν πόλεμον ποιεῖσθαι· ἐσηγεῖται ἐλθὼν
τοῖς ἐν τέλει οὖσιν ὡς οὐ χρεὼν ἀποχωρῆσαι τῆς νυκτὸς αὐτοὺς περιιδεῖν, λέγων ταῦτα
καὶ ἃ αὐτῷ ἐδόκει, ἀλλὰ ἐξελθόντας ἤδη πάντας Συρακοσίους καὶ τοὺς ξυμμάχους
τάς τε ὁδοὺς ἀποικοδομῆσαι, καὶ τὰ στενόπορα τῶν χωρίων προφθάσαντας, φυ-
λάσσειν. οἱ δὲ ξυνεγίγνωσκον μὲν καὶ αὐτοί, οὐχ ἧσσον ταῦτα ἐκείνου, καὶ ἐδόκει
ποιητέα εἶναι· τοὺς δὲ ἀνθρώπους ἄρτι ἀσμένους ἀπὸ ναυμαχίας τε μεγάλης ἀναπε-
παυμένους, καὶ ἅμα ἑορτῆς οὔσης· ἔτυχε γὰρ αὐτοῖς Ἡρακλεῖ ταύτην τὴν ἡμέραν
θυσία οὖσα, οὐ δοκεῖν ἂν ῥᾳδίως ἐθελῆσαι ὑπακοῦσαι· ὑπὸ γὰρ τοῦ περιχαροῦς
τῆς νίκης, πρὸς πόσιν τετράφθαι τοὺς πολλοὺς ἐν τῇ ἑορτῇ· καὶ πάντα μᾶλλον
ἐλπίζειν ἂν σφῶν πείθεσθαι αὐτούς, ἢ ὅπλα λαβόντας ἐν τῷ παρόντι ἐξελθεῖν.
ὡς δὲ τοῖς ἄρχουσι ταῦτα λογιζομένοις ἐφαίνετο ἄπορα, καὶ οὐκ ἔτι ἔπειθεν αὐτοὺς
ὁ Ἑρμοκράτης, αὐτὸς ἐπὶ τούτοις τάδε μηχανᾶται· δεδιὼς μὴ οἱ Ἀθηναῖοι
καθ' ἡσυχίαν προφθάσωσιν ἐν τῇ νυκτὶ διελθόντες τὰ χαλεπώτατα τῶν
χωρίων. πέμπει τῶν ἑταίρων τινὰς τῶν ἑαυτοῦ μετὰ ἱππέων πρὸς τὸ τῶν Ἀθη-
ναίων στρατόπεδον, ἡνίκα ξυνεσκόταζεν· οἳ προσελάσαντες ἐξ ὅσου τις
ἔμελλεν ἀκούσεσθαι, καὶ ἀνακαλεσάμενοί τινας, ὡς ὄντες τῶν Ἀθηναίων ἐπι-
τήδειοι· ἦσαν γάρ τινες τῷ Νικίᾳ διάγγελοι τῶν ἔνδοθεν· ἐκέλευον φράζειν Νικίᾳ
μὴ ἀπάγειν τῆς νυκτὸς τὸ στράτευμα, ὡς Συρακοσίων τὰς ὁδοὺς φυλασσόντων· ἀλλὰ
καθ' ἡσυχίαν τῆς ἡμέρας παρασκευασάμενον ἀποχωρεῖν. καὶ οἱ μὲν εἰπόντες ἀπῆλθον· καὶ
οἱ ἀκούσαντες διήγγειλαν τοῖς στρατηγοῖς τῶν Ἀθηναίων· οἱ δὲ πρὸς τὸ ἄγγελμα
ἐπέσχον τὴν νύκτα, νομίσαντες οὐκ ἀπάτην εἶναι. καὶ ἐπειδὴ καὶ ὣς οὐκ εὐθὺς
ὥρμησαν, ἔδοξεν αὐτοῖς καὶ τὴν ἐπιοῦσαν ἡμέραν περιμεῖναι, ὅπως ξυσκευά-
σαιντο ὡς ἐκ τῶν δυνατῶν οἱ στρατιῶται ὅτι χρησιμώτατα· καὶ τὰ μὲν ἄλλα
πάντα καταλιπεῖν· ἀναλαβόντες δὲ αὐτὰ ὅσα περὶ τὸ σῶμα ἐς δίαιταν ὑπῆρ-
χεν ἐπιτήδεια ἀφορμᾶσθαι. Συρακόσιοι δὲ καὶ Γύλιππος τῷ μὲν πεζῷ προε-
ξελθόντες, τάς τε ὁδοὺς τὰς κατὰ τὴν χώραν ᾗ εἰκὸς ἦν τοὺς Ἀθηναίους ἰέναι,
ἀπεφάργνυσαν· καὶ τῶν ῥείθρων καὶ τῶν ποταμῶν τὰς διαβάσεις ἐφύλασσον.

καὶ ἐς ὑποδοχὴν τοῦ στρατεύματος ὡς κωλύσοντες ᾗ ᾤοντο καὶ ταύτῃ. ταῖς δὲ ναυσὶ προσπλεύσαντες τὰς ναῦς τῶν Ἀθηναίων ἀπὸ τοῦ αἰγιαλοῦ ἀφεῖλκον· ἐνέπρησαν δέ τινας ὀλίγας ὡς διενοήθησαν αὐτοὶ οἱ Ἀθηναῖοι· τὰς δ' ἄλλας καθ' ἡσυχίαν οὐδενὸς κωλύοντος ὡς ἑκάστην που ἐκπεπτωκυῖαν ἀναδησάμενοι ἐκόμιζον ἐς τὴν πόλιν. μετὰ δὲ τοῦτο ἐπειδὴ ἐδόκει τῷ Νικίᾳ καὶ τῷ Δημοσθένει ἱκανῶς παρεσκευάσθαι, καὶ ἡ ἀνάστασις ἤδη τοῦ στρατεύματος τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀπὸ τῆς ναυμαχίας ἐγίγνετο. δεινὸν οὖν ἦν οὐ καθ' ἓν μόνον τῶν πραγμάτων, ὅτι τάς τε ναῦς ἀπολωλεκότες πάσας ἀπεχώρουν, καὶ ἀντὶ μεγάλης ἐλπίδος καὶ αὐτοὶ καὶ ἡ πόλις κινδυνεύοντες, ἀλλὰ ἐν τῇ ἀπολείψει τοῦ στρατοπέδου ξυνέβαινε τῇ τε ὄψει ἑκάστῳ ἀλγεινὰ καὶ τῇ γνώμῃ αἰσθέσθαι. τῶν τε γὰρ νεκρῶν ἀτάφων ὄντων, ὁπότε τις ἴδοι τινὰ τῶν ἐπιτηδείων κείμενον, ἐς λύπην μετὰ φόβου καθίστατο· καὶ οἱ ζῶντες καταλειπόμενοι τραυματίαι τε καὶ ἀσθενεῖς πολὺ τῶν τεθνεώτων τοῖς ζῶσι λυπηρότεροι ἦσαν καὶ τῶν ἀπολωλότων ἀθλιώτεροι· πρὸς γὰρ ἀντιβολίαν καὶ ὀλοφυρμὸν τραπόμενοι ἐς ἀπορίαν καθίστασαν, ἄγειν τε σφᾶς ἀξιοῦντες καὶ ἕνα ἕκαστον ἐπιβοώμενοι, εἴ τινά που τις ἴδοι ἢ ἑταίρων ἢ οἰκείων, τῶν τε ξυσκήνων ἤδη ἀπιόντων ἐκκρεμαννύμενοι, καὶ ἐπακολουθοῦντες ὅσον δύναιντο· εἴ τῳ δὲ προλείποι ἡ ῥώμη καὶ τὸ σῶμα, οὐκ ἄνευ ὀλίγων ἐπιθειασμῶν καὶ οἰμωγῆς ὑπολειπόμενοι· ὥστε δάκρυσι πᾶν τὸ στράτευμα πλησθὲν καὶ ἀπορίᾳ τοιαύτῃ μὴ ῥᾳδίως ἀφορμᾶσθαι, καίπερ ἐκ πολεμίας τε καὶ μείζω ἢ κατὰ δάκρυα τὰ μὲν πεπονθότας ἤδη, τὰ δὲ περὶ τῶν ἐν ἀφανεῖ δεδιότας μή τι πάθωσι· κατήφειά τέ τις ἅμα καὶ κατάμεμψις σφῶν αὐτῶν πολλὴ ἦν. οὐδὲν γὰρ ἄλλο ἢ πόλει ἐκπεπολιορκημένῃ ἐῴκεσαν ὑποφευγούσῃ, καὶ ταύτῃ οὐ σμικρᾷ· μυριάδες γὰρ τοῦ ξύμπαντος ὄχλου οὐκ ἐλάσσους τεσσάρων ἅμα ἐπορεύοντο· καὶ τούτων οἵ τε ἄλλοι πάντες ἔφερον ὅ τι τις ἐδύνατο ἕκαστος χρήσιμον, καὶ οἱ ὁπλῖται καὶ οἱ ἱππῆς παρὰ τὸ εἰωθὸς αὐτοὶ τὰ σφέτερα αὐτῶν σιτία ὑπὸ τοῖς ὅπλοις, οἱ μὲν ἀπορίᾳ ἀκολούθων, οἱ δὲ ἀπιστίᾳ· ἀπηυτομολήκεσαν γὰρ πάλαι τε καὶ οἱ πλεῖστοι παραχρῆμα. ἔφερον δὲ οὐδὲ ταῦτα ἱκανά· σῖτος γὰρ οὐκέτι ἦν ἐν τῷ στρατοπέδῳ. καὶ μὴν ἡ ἄλλη αἰκία καὶ ἡ ἰσομοιρία τῶν κακῶν, ἔχουσά τινα ὅμως τὸ μετὰ πολλῶν κούφισιν, οὐδ' ὣς ῥᾳδία ἐν τῷ παρόντι ἐδοξάζετο, ἄλλως τε καὶ ἀπὸ οἵας λαμπ-

προθύμως καὶ αἰχμαλώτους τοῦ πρώτου, ἐς τοιαύτην τελευτὴν καὶ τὰ πάντων ἀφικο-
μένης ἐστὶν οὖν δὴ τὸ διάφορον τοῦτο, τῶν ἐμπειρικῶς στρατευμάτων ἐστέναζε· οἷς αὐτίκα
τοῦ ἄλλοις δουλωθέντες, ἢ κἀν αὐτοῖς· τοῦτο μᾶλλον δεδιότας μὴ πάθωσιν ἐκεῖνοι
ἀποικεῖν· αὐτὶ δεσμώτης καὶ παῖς μεθ' ὧν ἔλεγε πλέον πολὺ τοῦ τοῖς ἐναντίοις
ἐπιφημίζουσιν ἐν φορμάσι· ταῦτα δὲ αὐτίκα ἀνάγκα τῶν προκειμένων καὶ
ὅπλοις τισὶ προσέχοντας μᾶλλον, ἢ μάχαις· ὅμως δὲ ὑπομεινάντος τοῦ ἐπι-
κρεμαμένου ἐπικινδύνου πολλοῦ ταῦτα αὐτοῖς εἰς τὰ ἐμφανῆ· ὁρῶν δὲ ὅτι
καὶ τὸ στράτευμα ἀθυμοῦν, καὶ συμφορᾶς μεγάλης ἐμβολὴ, ἐπὶ πλείων, ἐκ
τῶν ὑπαρχόντων θαρσοῦντι, καὶ πλέον εὐθετεῖ τὸ· βοήθεια χρωμένους τι μᾶλλον
ἑκάστοις, καθ' οἷς γίνοιτο ὑπὸ προθυμίας, καὶ βουλομένους ἀγωνίσασθαι ὠφέ-
λιμον καὶ ἐκ τῶν πρότερον ἀπαθῶς καὶ ἐκ χειρὸς ἐπιδαχθὲν ἔχειν· ἤδη τι
γὰρ καὶ ἀνδρῶν ἐνόντων ἢ τοιῶνδε μηδέν· κατὰ μικρὸν ἄγαν αὐτοῖς·
μήτε ταῖς ἐμφοραῖς· μήτε ταῖς πράξεσιν ἀεὶ καὶ ... παρασκευαῖς καί
οὐδὲν ὑμῶν, οὔτε ῥώμης προφθάσαντι· ἀλλ' ὁρᾶτε δὴ ὡς ... ὑπό τινος
οὔτ' ἀτυχήσαντος δοκῶν που ὕστερος τοῦ ... ἢ ... καὶ ἐς ... μάλιστα
... κινδύνῳ τοῖς φαύλοις ... καὶ τοι πολλοὺς ... νομίμως,
... πολλὰ δὲ ... φθόνον αὐθ... ἐμέλλησαν,
ὅμως θρασύτερον ... οὐδὲ ἐκφορεῖ, οὐ κατὰ τάξιν δὲ φοβοῦσι· τάχα δὲ ...
καὶ λωφήσαι· ἵνα γὰρ τοῖς τε πολεμίοις ἀτυχοῦσι· καὶ ἅτε ... ἐπιφθόνοι
ἐστερημένοι, ἀποχρῶν ἢ δεῖ τετιμωρῆσθαι· ἦλθον ... ἄλλοι ... ἤδη
... καὶ ἄνθρωποι δράσαντες, ἀνεκτὰ ἔπαθον· καὶ ...
... τοῦ ... ἢ ... οἱ ...
ἢ ... ἢ φθόνου· καὶ ὁρῶντες ... αὐτοῖς οἱ ... καὶ ...
... χωρεῖ ... καὶ τὰ ... λογίζεσθαι δὲ, ὅτι αὐτοί τε
πόλεις ... ὅσα πολλοὶ καθ' ... καὶ ἄλλη οὐδεμία ...
... οὔτ' ἂν ... οὔτ' ... ἀναγκαστέον.
τῶν δὲ ... ὡς τὰ σφαλερὰ καὶ εὐτακτότατοι, αὐτοί φυλάξατε· μὴ ἀπο-
... ἢ ... χωρὶς μάχεσθαι, τοῦτο καὶ περὶ ...
καὶ τὰ χορηγηθέντα, ἔξεστιν· σπουδὴ δὲ ὁμοῦ καὶ ... αὐτῶν

ὅσου ταχέος ἐπιπλεῖν [illegible] βραχέα ἔχοντες. καὶ [illegible] τοῦ φιλίου χω-
ρίου [illegible] οὗτοι γὰρ ἢ μὴν διὰ τὸ συρακουσίων [illegible]
νομίζετε [illegible] ὀχυρὸν εἶναι. [illegible] αὐτοῖς καὶ [illegible]
[illegible] καὶ [illegible] ἀλλὰ νομίζειν τὸ [illegible] γνῶτε [illegible]
τοὺς [illegible] γίγνεσθαι. [illegible] ὁποίων [illegible]
[illegible] καὶ [illegible] τοῖς πολεμίοις [illegible]
[illegible] προθύμως [illegible]. καὶ οἱ ἀθηναῖοι τὴν μεγάλην δύναμιν [illegible]
καὶ [illegible] ἐπανορθώσουσι. [illegible] τάχιον [illegible]
[illegible]. ὁ μὲν νικίας τοιαῦτα παρακελευσάμενος, ἅμα ἐπῆγε τὸ στρατόπεδον.

ἐπῆγε στρατόπεδον

καὶ [illegible] διεσπασμένοι καὶ οὐκ ἐν τάξει χωροῦντες, [illegible] καὶ [illegible].
καὶ ὁ δημοσθένης [illegible] τοῖς [illegible] αὐτῶν, τοιαῦτα τε καὶ [illegible]
[illegible]. τὸ δὲ [illegible] τὸ νικίου. [illegible] ἤδη
[illegible]. τοὺς δὲ σκευοφόρους καὶ τὸν πλεῖστον ὄχλον, [illegible]
καὶ [illegible] διαβάντες τὸν [illegible] ποταμοῦ, [illegible]
[illegible] συρακουσίων καὶ [illegible] καὶ [illegible] αὐτοῖς.
[illegible] πόρου, [illegible] τὸ πέραν. οἱ δὲ συρακούσιοι,
[illegible] καὶ [illegible] οἱ [illegible] καὶ ταύτῃ
[illegible] ἡμέρᾳ [illegible] σταδίους ὡς τεσσαράκοντα, [illegible]
[illegible] οἱ ἀθηναῖοι [illegible] πρωΐ, [illegible] καὶ [illegible], ὡς [illegible]
σταδίους. καὶ [illegible] χωρίον, [illegible] καὶ αὐτοῦ, ἐστρατοπεδεύσαντο.

ἀπὸ δὲ [illegible] ὁμ[illegible] [illegible]

βουλόμενοι [illegible] λαβεῖν [illegible] καὶ [illegible]. καὶ [illegible]
[illegible] σφῶν αὐτῶν [illegible] αὐτόθεν. ἐν [illegible] πολλοὶ
[illegible] οὐκ [illegible]. οἱ δὲ συρακούσιοι ἐν τούτῳ [illegible]
[illegible] τὴν δίοδον [illegible] πέραν, [illegible] τάχιστον. [illegible] πρὸς
καὶ [illegible] αὐτοῦ, [illegible]. [illegible]
τῇ [illegible], οἱ ἀθηναῖοι, [illegible]. καὶ οἱ [illegible] συρακούσιοι [illegible]
αὐτοῖς ἱππεῖς καὶ ἀκοντισταὶ [illegible] πολλοί, [illegible] καὶ
[illegible] καὶ [illegible] πολλῶν, ἐμάχοντο οἱ ἀθηναῖοι.
[illegible] ἀνεχώρησαν πάλιν, [illegible] στρατόπεδον. [illegible]

ὅμοροι εἶχον· οὐ γὰρ ἔτι ἀποχωρεῖν οἷόν τ' ἦν, ὑπὸ τῶν ἱππέων. πρῲ δὲ ἄραντες ἐπορεύοντο αὖθις· καὶ ἐβιάσαντο πρὸς τὸν λόφον ἐλθεῖν τὸν ἀποτετειχισμένον· καὶ ηὗρον πρὸ ἑαυτῶν ὑπὲρ τοῦ ἀποτειχίσματος, τὴν πεζὴν στρατιὰν, παρατεταγμένην οὐκ ἐπ' ὀλίγων ἀσπίδων· στενὸν γὰρ ἦν τὸ χωρίον. καὶ προσβαλόντες οἱ Ἀθηναῖοι, ἐτειχομάχουν· καὶ βαλλόμενοι ὑπὸ πολλῶν ἀπὸ τοῦ λόφου, ἐπάντους ὄντος· ἐξικνοῦντο ῥᾷον οἱ ἄνωθεν· καὶ οὐ δυνάμενοι βιάσασθαι, ἀνεχώρουν πάλιν, καὶ ἀνεπαύοντο. ἔτυχον δὲ καὶ βρονταί τινες ἅμα γενόμεναι καὶ ὕδωρ· οἷα τοῦ ἔτους, πρὸς μετόπωρον ἤδη ὄντος, φιλεῖ γίγνεσθαι. ἀφ' ὧν οἱ Ἀθηναῖοι μᾶλλον ἔτι ἠθύμουν· καὶ ἐνόμιζον ἐπὶ τῷ σφετέρῳ ὀλέθρῳ, καὶ ταῦτα πάντα γίγνεσθαι. ἀναπαυομένων δ' αὐτῶν, ὁ Γύλιππος καὶ οἱ Συρακούσιοι πέμπουσι μέρος τι τῆς στρατιᾶς, ἀποτειχιοῦντας αὖ ἐκ τοῦ ὄπισθεν αὐτούς, ᾗ προεληλύθεσαν. ἀντιπέμψαντες δὲ κἀκεῖνοι σφῶν αὐτῶν τινὰς, διεκώλυσαν. καὶ μετὰ ταῦτα πάσῃ τῇ στρατιᾷ ἀναχωρήσαντες, πρὸς τὸ πεδίον μᾶλλον οἱ Ἀθηναῖοι ηὐλίσαντο. τῇ δ' ὑστεραίᾳ, προυχώρουν· καὶ οἱ Συρακούσιοι προσέβαλλόν τε πανταχῇ αὐτοῖς κύκλῳ, καὶ πολλοὺς κατετραυμάτιζον· καὶ εἰ μὲν ἐπίοιεν οἱ Ἀθηναῖοι, ὑπεχώρουν· εἰ δ' ἀναχωροῖεν, ἐπέκειντο· καὶ μάλιστα τοῖς ὑστάτοις προσπίπτοντες, εἴ πως κατὰ βραχὺ τρεψάμενοι, πᾶν τὸ στράτευμα φοβήσειαν. καὶ ἐπὶ πολὺ μὲν τοιούτῳ τρόπῳ ἀντεῖχον οἱ Ἀθηναῖοι· ἔπειτα προελθόντες πέντε ἢ ἓξ σταδίους, ἀνεπαύοντο ἐν τῷ πεδίῳ. ἀνεχώρησαν δὲ καὶ οἱ Συρακούσιοι ἀπ' αὐτῶν ἐς τὸ ἑαυτῶν στρατόπεδον. τῆς δὲ νυκτὸς τῷ Νικίᾳ καὶ Δημοσθένει ἐδόκει, ἐπειδὴ κακῶς σφίσι τὸ στράτευμα εἶχε τῶν τε ἐπιτηδείων πάντων ἀπορίᾳ ἤδη, καὶ κατατετραυματισμένοι ἦσαν πολλοὶ ἐν πολλαῖς προσβολαῖς τῶν πολεμίων γεγενημέναις, πυρὰ καύσαντας ὡς πλεῖστα, ἀπάγειν τὴν στρατιάν, μηκέτι τὴν αὐτὴν ὁδὸν ᾗ διενοήθησαν, ἀλλὰ τοὐναντίον ἢ οἱ Συρακούσιοι ἐτήρουν, πρὸς τὴν θάλασσαν. ἦν δὲ ἡ ξύμπασα ὁδὸς αὕτη, οὐκ ἐπὶ Κατάνης τῷ στρατεύματι, ἀλλὰ κατὰ τὸ ἕτερον μέρος τῆς Σικελίας, τὸ πρὸς Καμάριναν καὶ Γέλαν, καὶ τὰς ταύτῃ πόλεις, καὶ Ἑλληνίδας καὶ βαρβάρους. καύσαντες οὖν πυρὰ πολλά, ἐχώρουν ἐν τῇ νυκτί. καὶ αὐτοῖς, οἷον φιλεῖ

καὶ ὥσπερ ~~[struck through]~~ στρατοπέδοις· μάλιστα δὲ τοῖς μεγίστοις φόβοι καὶ δείματα
ἐγγίγνεσθαι· ἄλλως τε καὶ ἐν νυκτὶ καὶ διὰ πολεμίας καὶ ἀπὸ πολεμίων οὐ πολὺ ἀπε-
χόντων ἰοῦσιν, ἐμπίπτει αὐτοῖς ταραχή· καὶ τὸ μὲν νικίου στράτευμα ὥσπερ ἡγεῖτο, ξυνέ-
μενέ τε καὶ προύλαβε πολλῷ· τὸ δὲ δημοσθένους τὸ ἥμισυ μάλιστα καὶ τὸ πλέον,
ἀπεσπάσθη τε καὶ ἀτακτότερον ἐχώρει· ἅμα δὲ τῇ ἕῳ, ἀφικνοῦνται ὅμως
πρὸς τὴν θάλασσαν· καὶ ἐσβάντες ἐς τὴν ὁδὸν τὴν ἐλωρίνην καλουμένην, ἐπορεύοντο·
ὅπως ἐπειδὴ γένοιντο ἐπὶ τῷ ποταμῷ τῷ κακυπάρει, παρὰ τὸν ποταμὸν ἴοιεν
ἄνω διὰ μεσογείας· ἤλπιζον γὰρ καὶ τοὺς σικελοὺς ταύτῃ οὓς μετεπέμψαντο
ἀπαντήσεσθαι. ἐπειδὴ δὲ ἐγένοντο ἐπὶ τῷ ποταμῷ, ηὗρον καὶ ἐνταῦθα φυλακήν τινα
τῶν συρακοσίων ἀποτειχίζουσάν τε καὶ ἀποσταυροῦσαν τὸν πόρον· καὶ βιασάμενοι
αὐτὴν, διέβησάν τε τὸν ποταμὸν· καὶ ἐχώρουν αὖθις πρὸς ἄλλον ποταμὸν τὸν ἐρινεόν.
ἐν τούτῳ δὲ οἱ συρακόσιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι ὡς ἥ τε ἡμέρα ἐγένετο· καὶ ἔγνωσαν
τοὺς ἀθηναίους ἀπεληλυθότας, ἐν αἰτίᾳ τε οἱ πολλοὶ τὸν γύλιππον εἶχον ἑκόντα ἀφεῖναι
τοὺς ἀθηναίους· καὶ κατὰ τάχος διώκοντες, ᾗ οὐ χαλεπῶς ᾐσθάνοντο κεχωρηκότας,
καταλαμβάνουσι περὶ ἀρίστου ὥραν· καὶ ὡς προσέμιξαν τοῖς μετὰ τοῦ δημο-
σθένους ὑστέροις τε οὖσι, καὶ σχολαίτερον καὶ ἀτακτότερον χωροῦσιν· ὡς τῆς
νυκτὸς τότε ξυνεταράχθησαν, εὐθὺς προσπεσόντες ἐμάχοντο· καὶ οἱ ἱππῆς
τῶν συρακοσίων ἐκύκλουν τε ῥᾷον αὐτοὺς δίχα δὴ ὄντας, καὶ ξυνῆγον
ἐς ταυτό· τὸ δὲ νικίου στράτευμα, ἀπεῖχεν ἐν τῷ πρόσθεν καὶ πεντήκοντα σταδίους·
θᾶσσόν τε γὰρ ὁ νικίας ἦγε, νομίζων οὐ τὸ ὑπομένειν ἐν τῷ τοιούτῳ ἑκόντα
εἶναι καὶ μάχεσθαι σωτηρίαν· ἀλλὰ τὸ ὡς τάχιστα ὑποχωρεῖν, τοσαῦτα μαχομένους, ὅσα
ἀναγκάζονται· ὁ δὲ δημοσθένης ἐτύγχανε τὰ πλείω, ἐν πόνῳ ξυνεχεστέρῳ
ὢν, διὰ τὸ ὑστέρῳ ἀναχωροῦντι αὐτῷ πρώτῳ ἐπικεῖσθαι τοὺς πολεμίους· καὶ
τότε γνοὺς τοὺς συρακοσίους διώκοντας, οὐ προυχώρει μᾶλλον, ἢ ἐς μάχην
ξυνετάσσετο· ἕως ἐνδιατρίβων, κυκλοῦταί τε ὑπ᾽ αὐτῶν· καὶ ἐν πολλῷ θο-
ρύβῳ αὐτός τε καὶ οἱ μετ᾽ αὐτοῦ ἀθηναῖοι ἦσαν· ἀνειληθέντες γὰρ ἔς τι χωρίον,
ᾧ κύκλῳ μὲν τειχίον περιῆν, ὁδὸς δὲ ἔνθεν τε καὶ ἔνθεν· ἐλάας δὲ οὐκ ὀλίγας
εἶχεν, ἐβάλλοντο περισταδόν. τοιαύταις δὲ προσβολαῖς, καὶ οὐ ξυσταδὸν
οἱ συρακόσιοι εἰκότως ἐχρῶντο· τὸ γὰρ ἀποκινδυνεύειν πρὸς ἀνθρώπους ἀπονενοημένους

μένοις, οὐ προσεῖχε μᾶλλον καί τι ἢ πρόσθεν τοῖς Ἀθηναίοις· καὶ ἅμα φράσω τί
ἐγένετο· ἡ στρατιὰ ὅτι ἐσφάλη μὴ προσαλωθείσης τῆς [illegible] καὶ ἔτι μεῖζον. καὶ ὡς ταῦτ'
ἰδόντες [illegible], λῃστεύσαντες αὐτοῖς ἐπειδὴ [illegible] ἐμβάλλοντες παν-
ταχόθεν τοῖς Ἀθηναίοις καὶ ξυμμάχοις, ἐν ὠνήσασθαί τι [illegible] τοῖς ἐπι-
[illegible] καὶ τῇ ἄλλῃ κακώσει ἐκήρυξαν ποιοῦνται, Λεπτίνης καὶ Συρακούσιοι.
Καὶ οἱ ξύμμαχοι πρῶτον μὲν ἀθυμήσαντες [illegible] βουλεύσασθαι [illegible]
στρατοῦ ἀπιέναι. καὶ ἀποχωρησάντων τινῶν πολλῶν [illegible] καὶ τῶν
τοῖς ἄλλοις ἅπασι τοῖς [illegible] ὁμολογεῖν [illegible] ὡς τὴν πόλιν
παραδώσειν, καὶ μὴ ἀποβληθήσεσθαι μήτε βίᾳ, μήτε δι' ὅρκους, μήτε τοῖς
ἀναγκαιοτάτοις ἐν δέοντι. καὶ παρέδοσαν οἱ περὶ τὸν στρατὸν αὐτοῖς, ἱκανοὺς
χιλίους. καὶ τὸ ἀργύριον ὃ εἶχον ἅπαν, καὶ ἔθεσαν ἐκβαλόντες ἀσπίδας
ὕστερον. καὶ ἡμέρας πλησίον ἀπῆλθον τὴν στρατιάν. καὶ τούτοις [illegible]
ἐς τὴν πόλιν. νύκτωρ δὲ καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ, ἀφικνοῦνται αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ ἐπὶ τοῦ
ποταμοῦ [illegible] καὶ διαβάντες πρὸς [illegible] τῶν στρατιωτῶν, οἱ
δὲ Συρακούσιοι τῇ ὑστεραίᾳ καταλαβόντες αὐτοὺς [illegible] ὅτι οἱ [illegible]
παραδεδώκασι στρατὸν αὐτοῖς. [illegible] τὸ αὐτὸ [illegible]
[illegible] ὡς [illegible] πόλιν
παραδεδώκασιν, [illegible] Λεπτίνης καὶ Συρακούσιοι [illegible]
ὑπ' Ἀθηναίων [illegible] χρήματα Συρακούσιοι [illegible] τὴν
πόλιν [illegible] ταῦτα ἀποδοῦναι· [illegible]
μὴ χρῄζουσιν τὰ χρήματα ἀποδοθῆναι, ἐὰν δὲ δῶσιν Ἀθηναίων ὁμήρους ἕνα,
[illegible]. οἱ δὲ Συρακούσιοι καὶ Λεπτίνης, οὐ προσεδέχοντο τοὺς
λόγους. ἀλλὰ προσιόντες καὶ περιστάντες τὸ στρατόπεδον, ἔβαλλον.
καὶ τούτοις μὲν [illegible] εἶχον δὲ καὶ οὗτοι πονήρως, σίτου τε, καὶ [illegible]
[illegible] ἀπορίᾳ. ὅμως δὲ [illegible] φυλάττοντες τὸ ἡσυχάζον,
ἐν [illegible] καὶ ἀναλαμβάνουσί τε τὰ ὅπλα, καὶ οἱ Συρακούσιοι
αἰσθάνονται. καὶ [illegible] γινόμενοι δὲ οἱ Ἀθηναῖοι ὅτι οὐ λανθάνουσι,
[illegible] πλὴν [illegible] μάλιστα ἀνδρῶν. οὗτοι δὲ διὰ τὴν
φυλακὴν μᾶλλον βιάζονται, ἐχώρουν [illegible] ἢ [illegible]

ὥστε φανερᾶς γενομένης
~~[illegible]~~
τῆς στρατιᾶς, οὐκ ἐ-
βουλεύσαντο ἀποκινδυ-
νεῦσαι [illegible] αὐτοῖς ἢ αὐτοῦ, ὡς
[illegible] ἀλω-
θῆναι· τουτέστιν,
[illegible] μεῖζον [illegible]
[illegible]
[illegible], χωρὶς
[illegible]
καὶ κινδύνου [illegible]:-

ἡμέρα ἐγένετο, ἦγε τὴν στρατιάν. οἱ δὲ συρακούσιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι προσέκειντο τὸν αὐτὸν τρόπον πανταχόθεν βάλλοντές τε, καὶ κατακοντίζοντες. καὶ οἱ ἀθηναῖοι ἠπείγοντο πρὸς τὸν ἀσσίναρον ποταμόν. ἅμα μὲν, βιαζόμενοι ὑπὸ τῆς πανταχόθεν προσβολῆς ἱππέων τε πολλῶν, καὶ τοῦ ἄλλου ὄχλου, οἰόμενοι ῥᾷόν τι σφίσιν ἔσεσθαι, ἢν διαβῶσι τὸν ποταμόν. ἅμα δὲ, ὑπὸ τῆς ταλαιπωρίας, καὶ τοῦ πιεῖν ἐπιθυμίᾳ. ὡς δὲ γίγνονται ἐπ' αὐτῷ, ἐσπίπτουσιν οὐδενὶ κόσμῳ ἔτι. ἀλλὰ πᾶς τέ τις διαβῆναι αὐτὸς πρῶτος βουλόμενος, καὶ οἱ πολέμιοι ἐπικείμενοι, χαλεπὴν ἤδη τὴν διάβασιν ἐποίουν. ἀθρόοι γὰρ ἀναγκαζόμενοι χωρεῖν, ἐπέπιπτόν τε ἀλλήλοις, καὶ κατεπάτουν. περί τε τοῖς δορατίοις καὶ σκεύεσιν οἱ μὲν, εὐθὺς διεφθείροντο. οἱ δὲ, ἐμπαλασσόμενοι κατέρρεον. ἐς τὰ ἐπὶ θάτερα τοῦ ποταμοῦ παραστάντες οἱ συρακούσιοι, ἦν δὲ κρημνώδης, ἔβαλλον ἄνωθεν τοὺς ἀθηναίους πίνοντάς τε τοὺς πολλοὺς ἀσμένους, καὶ ἐν κοίλῳ ὄντι τῷ ποταμῷ, ἐν σφίσιν αὐτοῖς ταρασσομένους. οἵ τε πελοποννήσιοι ἐπικαταβάντες, τοὺς ἐν τῷ ποταμῷ μάλιστα ἔσφαζον. καὶ τὸ ὕδωρ εὐθὺς διέφθαρτο. ἀλλ' οὐδὲν ἧσσον ἐπίνετό τε ὁμοῦ τῷ πηλῷ ᾑματωμένον. καὶ περιμάχητον ἦν τοῖς πολλοῖς. τέλος δὲ, νεκρῶν τε πολλῶν ἐπ' ἀλλήλοις ἤδη κειμένων ἐν τῷ ποταμῷ, καὶ διεφθαρμένου τοῦ στρατεύματος τοῦ μὲν, κατὰ τὸν ποταμόν. τοῦ δὲ, καὶ εἴ τι διαφύγοι ὑπὸ τῶν ἱππέων, νικίας γυλίππῳ ἑαυτὸν παραδίδωσι. πιστεύσας μᾶλλον αὐτῷ, ἢ τοῖς συρακουσίοις. καὶ ἑαυτῷ μὲν χρήσασθαι ἐκέλευεν ἐκεῖνόν τε, καὶ λακεδαιμονίους ὅ τι βούλονται. τοὺς δὲ ἄλλους στρατιώτας παύσασθαι φονεύοντας. καὶ ὁ γύλιππος μετὰ τοῦτο ζωγρεῖν ἤδη ἐκέλευεν. καὶ τούς τε λοιποὺς ὅσους μὴ ἀπεκρύψαντο, πολλοὶ δὲ οὗτοι ἐγένοντο, ξυνεκόμισαν ζῶντας. καὶ ἐπὶ τοὺς τριακοσίους, οἳ τὴν φυλακὴν διεξῆλθον τῆς νυκτός, πέμψαντες τοὺς διωξομένους, ξυνέλαβον. τὸ μὲν οὖν ἀθροισθὲν τοῦ στρατεύματος, ἐς τὸ κοινὸν οὐ πολὺ ἐγένετο. τὸ δὲ διακλαπὲν, πολύ. καὶ διεπλήσθη πᾶσα σικελία αὐτῶν. ἅτε οὐκ ἀπὸ ξυμβάσεως, ὥσπερ τῶν μετὰ δημοσθένους ληφθέντων. μέρος δέ τι οὐκ ὀλίγον, καὶ ἀπέθανε. πλεῖστος γὰρ δὴ φόνος οὗτος. καὶ οὐδενὸς ἐλάσσων τῶν ἐν τῷ σικελικῷ πολέμῳ τούτῳ ἐγένετο.

καὶ ἐν ταῖς ἄλλαις ταῖς κατὰ τὴν πορείαν συχναῖς γενομέναις, οὐκ ὀλίγοι τεθνήκεσαν· πολ-
λοὶ δὲ ὅμως καὶ διέφυγον. οἱ μὲν, καὶ παραυτίκα· οἱ δὲ, καὶ δουλεύσαντες καὶ
διαδιδράσκοντες ὕστερον. τούτοις δὲ ἦν, ἀναχώρησις ἐς Κατάνην. ξυναθροισθέν-
τες οἱ Συρακούσιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι, τῶν τε αἰχμαλώτων ὅσους ἐδύναντο πλείστους
καὶ τὰ σκῦλα ἀναλαβόντες, ἀνεχώρησαν ἐς τὴν πόλιν. καὶ τοὺς μὲν ἄλλους Ἀθηναίων
καὶ τῶν ξυμμάχων ὁπόσους ἔλαβον, κατεβίβασαν ἐς τὰς λιθοτομίας· ἀσφα-
λεστάτην εἶναι νομίσαντες τήρησιν. Νικίαν δὲ καὶ Δημοσθένην ἄκοντος τοῦ
Γυλίππου, ἀπέσφαξαν. ὁ γὰρ Γύλιππος καλὸν τὸ ἀγώνισμα ἐνόμιζέ οἱ εἶναι
ἐπὶ τοῖς ἄλλοις, καὶ τοὺς ἀντιστρατήγους κομίσαι, Λακεδαιμονίοις.
ξυνέβαινε δὲ τὸν μὲν πολεμιώτατον αὐτοῖς εἶναι, Δημοσθένην· καὶ διὰ τὰ
ἐν τῇ νήσῳ καὶ Πύλῳ. τὸν δὲ διὰ τὰ αὐτὰ, ἐπιτηδειότατον· τοὺς γὰρ ἐκ
τῆς νήσου ἄνδρας τῶν Λακεδαιμονίων, ὁ Νικίας προυθυμήθη σπονδὰς
πείσας τοὺς Ἀθηναίους ποιήσασθαι, ὥστε ἀφεθῆναι. ἀνθ' ὧν οἵ τε Λακεδαι-
μόνιοι αὐτῷ προσφιλεῖς, κἀκεῖνος οὐχ ἥκιστα πιστεύσας, ἑαυτὸν τῷ Γυλίπ-
πῳ παρέδωκεν. ἀλλὰ τῶν Συρακοσίων τινὲς ὡς ἐλέγετο. οἱ μὲν, δεί-
σαντες ὅτι πρὸς αὐτὸν ἐκεκοινολόγηντο, μὴ βασανιζόμενος διὰ τὸ τοιοῦτο
ταραχὴν σφίσιν ἐν εὐπραγίᾳ ποιήσῃ· ἄλλοι δὲ, καὶ οὐχ ἥκιστα οἱ Κορίνθιοι,
μὴ χρήμασι δὴ πείσας τινὰς ὅτι πλούσιος ἦν, ἀποδρᾷ· καὶ αὖθις σφίσι
νεώτερόν τι ἀπ' αὐτοῦ γένηται· πείσαντες τοὺς ξυμμάχους, ἀπέ-
κτειναν αὐτόν. καὶ ὁ μὲν τοιαύτῃ ἢ ὅτι ἐγγύτατα τούτων αἰτίᾳ, ἐτεθνή-
κει, ἥκιστα δὴ ἄξιος ὢν τῶν γε ἐπ' ἐμοῦ Ἑλλήνων, ἐς τοῦτο δυστυχίας ἀφικέσθαι,
διὰ τὴν νενομισμένην ἐπιτήδευσιν. τοὺς δὲ ἐν ταῖς λιθοτομίαις, οἱ Συρακού-
σιοι χαλεπῶς τοὺς πρώτους χρόνους ἐπεχείρισαν· ἐν γὰρ κοίλῳ χωρίῳ ὄντας γρ. μετεχείρισαν
πολλούς, οἵ τε ἥλιοι τὸ πρῶτον καὶ τὸ πνῖγος ἔτι ἐλύπει, διὰ τὸ ἀστέγα-
στον· καὶ αἱ νύκτες ἐπιγιγνόμεναι τοὐναντίον μετοπωριναὶ καὶ ψυχραὶ
τῇ μεταβολῇ, ἐς ἀσθένειαν ἐνεωτέριζον· πάντων τε ποιούντων αὐτῶν
διὰ στενοχωρίαν ἐν τῷ αὐτῷ· καὶ προσέτι τῶν νεκρῶν ὁμοῦ ἐπ' ἀλλήλοις
ξυννενημένων, οἳ ἔκ τε τῶν τραυμάτων, καὶ διὰ τὴν μεταβολὴν καὶ τὸ τοιοῦτον
ἀπέθνῃσκον· καὶ ὀσμαὶ ἦσαν, οὐκ ἀνεκτοί· καὶ λιμῷ ἅμα καὶ δίψῃ ἐπιέ-
ζοντο:

ἐδίδοσαν τε αὐτῶν ἑκάστῳ ἐπὶ ὀκτὼ μῆνας κοτύλην ὕδατος καὶ δύο κοτύλας
σίτου· ἄλλα τε ὅσα εἰκὸς ἐν τῷ τοιούτῳ χωρίῳ ἐμπεπτωκότας κακοπαθῆσαι, οὐδὲν
ὅ τι οὐκ ἐπεγένετο αὐτοῖς· καὶ ἡμέρας μὲν ἑβδομήκοντα τινὰς οὕτω διῃτήθησαν
ἀθρόοι· ἔπειτα, πλὴν Ἀθηναίων καὶ εἴ τινες Σικελιωτῶν ἢ Ἰταλιωτῶν ξυνεστρά-
τευσαν, τοὺς ἄλλους ἀπέδοντο. ἐλήφθησαν δὲ οἱ ξύμπαντες, ἀκριβείᾳ μὲν χαλεπὸν
ἐξειπεῖν, ὅμως δὲ οὐκ ἐλάσσους ἑπτακισχιλίων. ξυνέβη τε ἔργον τοῦτο ἑλληνικὸν
τῶν κατὰ τὸν πόλεμον τόνδε μέγιστον γενέσθαι, δοκεῖν δ' ἔμοιγε καὶ ὧν ἀκοῇ ἑλληνικῶν
ἴσμεν, καὶ τοῖς τε κρατήσασι λαμπρότατον καὶ τοῖς διαφθαρεῖσι δυστυχέστατον·
κατὰ πάντα γὰρ πάντως νικηθέντες καὶ οὐδὲν ὀλίγον ἐς οὐδὲν κακοπαθήσαντες
πανωλεθρίᾳ δὴ τὸ λεγόμενον καὶ πεζὸς καὶ νῆες καὶ οὐδὲν ὅ τι οὐκ ἀπώλετο
γρ. ἀπενόστησαν· καὶ ὀλίγοι ἀπὸ πολλῶν ἐπ' οἴκου ἀπενόστησαν. ταῦτα μὲν τὰ περὶ
Σικελίαν γενόμενα.

θουκυδίδου συγγραφῆς ζ

θουκυδίδου συγγραφῆς η

Ἐς δὲ τὰς Ἀθήνας ἐπειδὴ ἠγγέλθη, ἐπὶ πολὺ μὲν ἠπίστουν· καὶ τοῖς πάνυ τῶν
στρατιωτῶν ἐξ αὐτοῦ τοῦ ἔργου διαπεφευγόσι καὶ σαφῶς ἀγγέλλουσι μὴ
οὕτω γε ἄγαν πανσυδὶ διεφθάρθαι· ἐπειδὴ δὲ ἔγνωσαν, χαλεποὶ μὲν ἦσαν τοῖς
ξυμπροθυμηθεῖσι τῶν ῥητόρων τὸν ἔκπλουν, ὥσπερ οὐκ αὐτοὶ ψηφισά-
μενοι· ὠργίζοντο δὲ καὶ τοῖς χρησμολόγοις τε καὶ μάντεσι καὶ ὁπόσοι τι τότε
ἐνθουσιασθέντες ἢ τοῖς θειάσασιν(?) αὐτοὺς θειάσαντες ἐπήλπισαν ὡς λήψονται Σικελίαν. πάντα δὲ πανταχόθεν
αὐτοὺς ἐλύπει τε καὶ περιειστήκει ἐπὶ τῷ γεγενημένῳ φόβος τε καὶ κατά-
πληξις μεγίστη δή. ἅμα μὲν γὰρ στερόμενοι καὶ ἰδίᾳ ἕκαστος καὶ ἡ πόλις ὁπλιτῶν
τε πολλῶν καὶ ἱππέων καὶ ἡλικίας οἵαν οὐχ ἑτέραν ἑώρων ὑπάρχουσαν,
ἐβαρύνοντο· ἅμα δὲ ναῦς οὐχ ὁρῶντες ἐν τοῖς νεωσοίκοις ἱκανὰς οὐδὲ
χρήματα ἐν τῷ κοινῷ οὐδ' ὑπηρεσίας ταῖς ναυσὶν, ἀνέλπιστοι ἦσαν ἐν τῷ
παρόντι σωθήσεσθαι. τούς τε ἀπὸ τῆς Σικελίας πολεμίους εὐθὺς σφίσιν ἐνόμιζον
τῷ ναυτικῷ ἐπὶ τὸν Πειραιᾶ πλευσεῖσθαι, ἄλλως τε καὶ τοσοῦτον κρατήσαντας,
καὶ τοὺς αὐτόθεν πολεμίους τότε δὴ καὶ διπλασίως πάντα παρεσκευασμένους κατὰ
κράτος ἤδη καὶ ἐκ γῆς καὶ ἐκ θαλάσσης ἐπικείσεσθαι, καὶ τοὺς ξυμμάχους
σφῶν μετ' αὐτῶν ἀποστάντας. ὅμως δὲ ὡς ἐκ τῶν ὑπαρχόντων ἐδόκει χρῆναι

μὴ ἐνδιδόναι· ἀλλὰ παρασκευάζεσθαι καὶ ναυτικόν, ὅθεν ἂν δύνωνται, ξύλα ξυμ-
πορισαμένους καὶ χρήματα· καὶ τὰ τῶν ξυμμάχων ἐς ἀσφάλειαν ποιεῖσθαι·
καὶ μάλιστα τὴν Εὔβοιαν· τῶν τε κατὰ τὴν πόλιν τι ἐς εὐτέλειαν σωφρονίσαι· καὶ
ἀρχήν τινα πρεσβυτέρων ἀνδρῶν ἑλέσθαι· οἵτινες περὶ τῶν παρόντων ὡς ἂν και-
ρὸς ᾖ, προβουλεύσουσι· πάντα τε πρὸς τὸ παραχρῆμα περιδεές, ὅπερ
φιλεῖ δῆμος ποιεῖν, ἑτοῖμοι ἦσαν εὐτακτεῖν· καὶ ὡς ἔδοξεν αὐτοῖς καὶ ἐποίουν
ταῦτα, καὶ τὸ θέρος ἐτελεύτα. Τοῦ δὲ ἐπιγιγνομένου χειμῶνος πρὸς τὴν ἐκ τῆς
Σικελίας τῶν Ἀθηναίων μεγάλην κακοπραγίαν, εὐθὺς οἱ Ἕλληνες πάντες ἐπηρ-
μένοι ἦσαν· οἱ μὲν μηδετέρων ὄντες ξύμμαχοι, ὡς ἤν τις καὶ μὴ παρακαλῇ
σφᾶς, οὐκ ἀποστατέον ἔτι τοῦ πολέμου εἴη· ἀλλ' ἐθελοντὶ ἰτέον ἐπὶ τοὺς Ἀθη-
ναίους, νομίσαντες, κἂν ἐπὶ σφᾶς ἕκαστοι ἐλθεῖν αὐτούς, εἰ τὰ ἐν τῇ Σι-
κελίᾳ κατώρθωσαν· καὶ ἅμα βραχὺν ἔσεσθαι τὸν λοιπὸν πόλεμον,
οὗ μετασχεῖν καλὸν εἶναι· οἱ δ' αὖ τῶν Λακεδαιμονίων ξύμμαχοι, ξυμπρο-
θυμηθέντες ἐπὶ πλέον ἢ πρὶν ἀπαλλάξεσθαι διὰ τάχους πολλῆς
ταλαιπωρίας· μάλιστα δὲ οἱ τῶν Ἀθηναίων ὑπήκοοι ἑτοῖμοι ἦσαν καὶ παρὰ
δύναμιν αὐτῶν ἀφίστασθαι, διὰ τὸ ὀργώντως κρίνειν τὰ πράγματα·
καὶ μηδ' ὑπολείπειν λόγον αὐτοῖς ὡς τό γ' ἐπιὸν θέρος οἷοί τ' ἔσονται περιγενέ-
σθαι· ἡ δὲ τῶν Λακεδαιμονίων πόλις πᾶσί τε τούτοις ἐθάρσει· καὶ
μάλιστα ὅτι οἱ ἐκ τῆς Σικελίας αὐτοῖς ξύμμαχοι πολλῇ δυνάμει
κατ' ἀνάγκην ἤδη τοῦ ναυτικοῦ προσγεγενημένου, ἅμα τῷ ἦρι ὡς εἰκὸς
παρέσεσθαι ἔμελλον· πανταχόθεν τε εὐέλπιδες ὄντες, ἀπροφασίστως
ἅπτεσθαι διενοοῦντο τοῦ πολέμου· λογιζόμενοι καλῶς τελευτήσαντος
αὐτοῦ κινδύνων τε τοιούτων ἀπηλλάχθαι ἂν τὸ λοιπόν, οἷος καὶ ὁ ἀπὸ τῶν
Ἀθηναίων περιέστη ἂν αὐτούς, εἰ τὸ Σικελικὸν προσέλαβον· καὶ καθελόντες
ἐκείνους, αὐτοὶ τῆς πάσης Ἑλλάδος ἤδη ἀσφαλῶς ἡγήσεσθαι. εὐθὺς οὖν
Ἆγις μὲν ὁ βασιλεὺς αὐτῶν ἐν τῷ χειμῶνι τούτῳ ὁρμηθεὶς στρατῷ τινὶ
ἐκ Δεκελείας, τά τε τῶν ξυμμάχων ἠργυρολόγει ἐς τὸ ναυτικόν· καὶ
τραπόμενος ἐπὶ τοῦ Μηλιῶς κόλπου, Οἰταίους τε κατὰ τὴν παλαιὰν
ἔχθραν τῆς λείας τὴν πολλὴν ἀποταμόμενος, χρήματα ἐπράξατο· καὶ Ἀχαιοὺς

τοῖς Φθιώταις καὶ τοῖς ἄλλοις τοῖς ταύτῃ Θεσσαλῶν ὑπηκόοις· μεμφομένων καὶ
ἀνθρώπων Θεσσαλῶν· ὁ μὲν ῥόδιος Τιμοκράτης ἐν ἀποδοθείσῃ καὶ χρήματα καὶ
τὰ Θηβαίων τοῖς ὁμήροις, ἐς Κόρινθον ἀπό τε τῆς ξυμμαχίας ἐπορεύετο πρέσβεις· Λακεδαιμό-
νιοι αὐτὴν πρὸς τὰς ἐν ταῖς πόλεσιν ἐκκλησίας ἐκ τῆς ναυτικῆς ἐποιοῦντο
καὶ αὐτοῖς καὶ Βοιωτοῖς· περί τε καὶ Ἀθηναίους καὶ τοῖς ἐπὶ Φωκεῦσι
καὶ Λοκροῖς, περί τε καὶ Ἀθηναίων καὶ ἡγεῖσθαι, περί τε καὶ δὴ τὴν ἀρχὴν καὶ
Πελληνεῖς καὶ Σικυώνιοι, Ἀθηναῖοι μετὰ Λοκρῶν δὲ καὶ Βοιωτοί, καὶ ἐπὶ Δαυλιεῖς
καὶ Ἑρμιονεῖς, καὶ τὰ τῶν ἄλλων παρασκευαζόντων ὡς ἐκ τοῦ πρὸς τὸ Καρυστίων
μετ' αὐτοῦ πολέμου· παρεσκευάζοντο δὲ καὶ ἄλλων ἀλλαχοῦ περὶ τοῦ συνόδου ἐν Λα-
κεδαίμονι τότε, τὴν τῶν ναυτικῶν φύλαξιν παρεσκευασμένων· καὶ συνιόντα χι-
λίων τῶν ὅπως αὐτοῖς ἀσφαλέστατα οἱ ταύτῃ ναυσὶν ἐπὶ τῆς πόλεως· καὶ
τότε ἐν Πελοποννήσῳ καὶ Χίος μαχητῶν καὶ συνόδου ἀνοικοδόμησαν πα-
ρόντων Βοιωτῶν, καὶ τὰ ἄλλα ἀπὸ τοῦ Ἰσθμοῦ ἀπὸ Χαλκηδόνος Χίοις ἐξ ἐκείνης
μὲν ἐς Εὔβοιαν μάλιστα δέ, τὰ ὑπὸ ξυμμάχων διαφυγόντων, ὅπως μὴ
ἀποστῶσι· παρ' αὐτῶν δὲ ταῦτα ἀμφοτέρων· καὶ οὕτως δὲ ἄλλο, ἢ ὡς περ
ἀρχομένων ἐν Λακεδαίμονι τοῦ πολέμου· πρῶτοι Βοιωτοί· ὡς αὐτίκα παρασκευ-
άσαντες ἐκ Βοιωτίας, ἐν Λακεδαίμονι τοῦτο ὅθεν, πρὸς δὲ ξυμμάχους τοὺς ἑαυ-
τῶν, μετὰ πέμπτον ἔτος Λακεδαιμονίων· ἐπικαλουμένων τῶν ἀμυνομένων
καὶ μάλιστα ἀρχόντων ἐς τὴν Εὔβοιαν· οἱ δὲ Ἀθηναῖοι ἔχοντες αὐτῶν καταφυγὴν
ὡς Εὐβοεῖς· καὶ παρεσκεύαζον αὐτοῖς τὴν διάβασιν· ἐν τούτῳ δὲ καὶ Λεόσθενης
ἦλθον, βουλόμενοι καὶ αὐτοὶ ἀποστῆναι· καὶ ξυμπαρέσχον αὐτοῖς τῶν Βοιωτῶν,
ἀλλὰ παραχρῆμα αὐτοῖς ὡς τῶν Εὐβοέων πρὸς ἐπιχειροῦντες· Λοκροὶ δὲ Ὀπούντιοι παρεσκεύα-
ζον· τῶν ἀποστάντων· οἱ Λακεδαιμόνιοι τῶν ἁρμοστῶν ἰδίοις· οἱ δὲ Εὐβοεῖς παρ' ἐκείνων· καὶ
Ἀθηναῖοι καὶ Βοιωτοὶ ναυσὶν ὑπείχοντο· δεῖ καὶ δέ, αὖθις· καὶ ταῦτα, ἀλλὰ Λακεδαι-
μονίων ἐς τὸ περαιοῦσθαι ὅτι πρὸ ἀγῶνος ὡς ἐν Χερρονήσῳ ἐπειδὴ καὶ ἔχων τὴν Μεγά-
ρων Ἀθηναίων, κατ' αὐτῶν καὶ ἀποστῆναι ἀπὸ τῆς πόλεως ἐκ Βοιωτίας ἐς Θεσσαλίαν·
καὶ ξυμμάχων καὶ χρήματα παρασχὼν καὶ πολεμήσοντας ὡς ἀπὸ κοινοῦ τούτων
ἐν αὐτοῖς οἱ ξύμμαχοι ὑπηκόων· ἡ γὰρ ξυμμαχία πρὸς Λακεδαιμονίους αὐτῶν
παρέχων αὐτούς, καὶ κατασχοῦσι Δαύλιον πόλιν· καὶ οἱ μὲν τοῖς Λοκροῖς παρεσκεύασαν.

χῖοι δὲ καὶ ἐρυθραῖοι ἀποστῆναι καὶ αὐτοὶ ἑτοῖμοι ὄντες πρὸς μὲν ἆγιν, οὐκ ἐτράποντο·
ἐς δὲ τὴν λακεδαίμονα καὶ παρὰ τισσαφέρνους. ὃς βασιλεῖ δαρείῳ τῷ ἀρταξέρξου
στρατηγὸς ἦν τῶν κάτω. πρεσβευτὴς ἅμα μετ' αὐτῶν παρῆν. ἐπήγετο γὰρ καὶ
ὁ τισσαφέρνης τοὺς πελοποννησίους καὶ ὑπισχνεῖτο τροφὴν παρέξειν. ὑπὸ βασιλέως
γὰρ νεωστὶ ἐτύγχανε πεπραγμένος τοὺς ἐκ τῆς ἑαυτοῦ ἀρχῆς φόρους. οὓς δι' ἀθηναίους
ἀπὸ τῶν ἑλληνίδων πόλεων οὐ δυνάμενος πράσσεσθαι, ἐπωφείλησε· τούς τε οὖν φόρους
ἐνόμιζε κομιεῖσθαι κακώσας τοὺς ἀθηναίους. καὶ ἅμα βασιλεῖ ξυμμάχους λακεδαι
μονίους ποιήσειν, καὶ ἀμόργην, τὸν πισσούθνου υἱὸν νόθον ἀφεστῶτα περὶ καρίαν,
ὥσπερ αὐτῷ προσέταξε βασιλεύς, ἢ ζῶντα ἄξειν, ἢ ἀποκτενεῖν. οἱ μὲν οὖν χῖοι καὶ
τισσαφέρνης, κοινῇ κατὰ τὸ αὐτὸ ἔπρασσον. καλλίγειτος δὲ ὁ λαοφῶντος μεγαρεὺς
καὶ τιμαγόρας, ὁ ἀθηναγόρου κυζικηνός. φυγάδες τῆς ἑαυτῶν ἀμφότεροι,
παρὰ φαρναβάζῳ τῷ φαρνάκου κατοικοῦντες, ἀφικνοῦνται περὶ τὸν αὐτὸν
καιρὸν, ἐς τὴν λακεδαίμονα πεμψάντος φαρναβάζου· ὅπως ναῦς κομίσειαν
ἐς τὸν ἑλλήσποντον. καὶ αὐτὸς εἰ δύναιτο ἅπερ ὁ τισσαφέρνης προυθυμεῖτο,
τάς τε ἐν τῇ αὑτοῦ ἀρχῇ πόλεις ἀποστήσειε τῶν ἀθηναίων, διὰ τοὺς φόρους.
καὶ ἀφ' ἑαυτοῦ βασιλεῖ τὴν ξυμμαχίαν τῶν λακεδαιμονίων ποιήσειε. πρασσόντων
δὲ ταῦτα χωρὶς ἑκατέρων, τῶν τε ἀπὸ τοῦ φαρναβάζου. καὶ τῶν ἀπὸ τοῦ τισσα
φέρνους, πολλὴ ἅμιλλα ἐγίγνετο, τῶν ἐν τῇ λακεδαίμονι. ὅπως οἱ μὲν, ἐς
τὴν ἰωνίαν καὶ χίον. οἱ δὲ ἐς τὸν ἑλλήσποντον πρότερον ναῦς καὶ στρατιὰν πείσουσι
πέμψαι. οἱ μέντοι λακεδαιμόνιοι τὰ τῶν χίων καὶ τισσαφέρνους, παρὰ πολὺ
προσεδέξαντο μᾶλλον. ξυνέπρασσε γὰρ αὐτοῖς, καὶ ἀλκιβιάδης. ἐνδίῳ
ἐφορεύοντι, πατρικὸς ἐς τὰ μάλιστα ξένος ὤν. ὅθεν καὶ τοὔνομα λακωνικὸν ἡ οἰκία
αὐτῶν, κατὰ τὴν ξενίαν ἔσχεν. ἔνδιος γὰρ ἀλκιβιάδου ἐκαλεῖτο. ὅμως δὲ οἱ λακε
δαιμόνιοι πρῶτον κατάσκοπον ἐς τὴν χίον πέμψαντες, φρῦνιν ἄνδρα
περίοικον. εἰ αἵ τε νῆες αὐτοῖς εἰσὶν ὅσασπερ ἔλεγον. καὶ τἆλλα ἡ πόλις
ἱκανή ἐστι πρὸς τὴν λεγομένην δόξαν, ἀπαγγείλαντος αὐτοῦ, ὡς εἴη ταῦτα ἀληθῆ
ἅπερ ἤκουε, τούς τε χίους καὶ τοὺς ἐρυθραίους, εὐθὺς ξυμμάχους ἐποιήσαντο. καὶ
τεσσαράκοντα ναῦς, ἐψηφίσαντο αὐτοῖς πέμπειν, ὡς ἐκεῖ ἤδη οὐκ ἔλασσον ἑξήκοντα
ἀφ' ὧν οἱ χῖοι ἔλεγον ὑπαρχουσῶν. καὶ τὸ μὲν πρῶτον, δέκα τούτων αὐτοὶ ἔμελλον

πλεῖν ἅμα καὶ Μελαγχρίδαν, ὃς αὐτοῖς ναύαρχος ἦν· ἔπειτα σεισμοῦ γενομένου ἀντὶ
τοῦ Μελαγχρίδου, Χαλκιδέα ἔπεμπον· καὶ ἀντὶ τῶν δέκα νεῶν, πέντε παρε-
σκεύαζον ἐν τῇ Λακωνικῇ· καὶ ὁ χειμὼν ἐτελεύτα· καὶ ἑνὸς δέοντος, εἰκοστὸν
ἔτος ἐτελεύτα τῷ πολέμῳ τῷδε, ὃν Θουκυδίδης ξυνέγραψε. Τοῦ δ' ἐπι-
γιγνομένου θέρους, εὐθὺς ἐπικειμένων τῶν Χίων ἀποστεῖλαι τὰς ναῦς, καὶ δεδιότων
μὴ οἱ Ἀθηναῖοι τὰ πρασσόμενα αἴσθωνται, πάντες γὰρ κρύφα αὐτῶν ἐπρεσ-
βεύοντο, ἀποπέμπουσιν οἱ Λακεδαιμόνιοι ἄνδρας Σπαρτιάτας τρεῖς ἐς Κόριν-
θον· ὅπως ἀπὸ τῆς ἑτέρας θαλάσσης ὡς τάχιστα ἐπὶ τὴν πρὸς Ἀθήνας ὑπ-
ερενεγκόντες τὰς ναῦς, τὸν ἰσθμὸν κελεύσωσι πλεῖν ἐς Χίον πάσας· καὶ ἃς ὁ Ἆγις
παρεσκεύαζεν ἐς τὴν Λέσβον· καὶ τὰς ἄλλας· ἦσαν δὲ αἱ ξύμπασαι τῶν
ξυμμαχίδων νῆες αὐτόθι μιᾷ δέουσαι τεσσαράκοντα. ὁ μὲν οὖν Καλλίγειτος
καὶ Τιμαγόρας ὑπὲρ τοῦ Φαρναβάζου, οὐκ ἐκοινώνουν τοῦ στόλου ἐς
τὴν Χίον, οὐδὲ τὰ χρήματα ἐδίδοσαν, ἃ ἦλθον ἔχοντες ἐς τὴν ἀπο-
στολὴν πέμψαντες· καὶ ἔμελλον ὕστερον αὐτοὶ ἄλλῳ στόλῳ πλεῖν· Ἆγις δὲ, ἐπειδὴ ἑώρα τοὺς Λακεδαιμονίους ἐς τὴν Χίον
πρῶτον ὡρμημένους, οὐδ' αὐτὸς ἄλλο τι ἐγίγνωσκεν· ἀλλὰ ξυνελθόντες
ἐς Κόρινθον οἱ ξύμμαχοι, ἐβουλεύοντο· καὶ ἔδοξε πρῶτον ἐς Χίον αὐτοὺς
πλεῖν· ἄρχοντα ἔχοντας Χαλκιδέα, ὃς ἐν τῇ Λακωνικῇ, τὰς πέντε ναῦς
παρεσκεύαζε· καὶ Ἀλκαμένην ἄρχοντα, ὅνπερ καὶ Ἆγις διενοεῖτο. τὸ τρί-
τον δὲ ἐς τὸν Ἑλλήσποντον ἀφικέσθαι· ἔταξαν δὲ ἐς αὐτὸν ἄρχοντα
Κλέαρχον τὸν Ῥαμφίου· διαφέρειν δὲ τὸν ἰσθμὸν, τὰς ἡμισείας τῶν νεῶν πρῶτον
καὶ εὐθὺς ταύτας ἀποπλεῖν· ὅπως μὴ οἱ Ἀθηναῖοι πρὸς τὰς ἀφορμωμένας
μᾶλλον τὸν νοῦν ἔχωσιν, ἢ τὰς ὕστερον διαφερομένας· καὶ γὰρ τὸν πλοῦν ταύτῃ
ἐκ τοῦ προφανοῦς ἐποιοῦντο· καταφρονοῦντες τῶν Ἀθηναίων ἀδυ-
ναμίαν· ὅτι ναυτικὸν οὐδὲν αὐτῶν πολὺ πω ἐφαίνετο· ὡς δὲ ἔδοξεν αὐτοῖς,
καὶ διεκόμισαν εὐθὺς μίαν καὶ εἴκοσι ναῦς· οἱ δὲ Κορίνθιοι ἐπειγομένων
αὐτῶν τὸν πλοῦν, οὐ πρότερον ξυμπλεῖν ἐβούλοντο, πρὶν τὰ Ἴσθμια, ἃ τότε
ἦν, διεορτάσωσιν· Ἆγις δὲ αὐτοῖς ἑτοῖμος ἦν, ἐκείνους μὲν μὴ λύειν δῆθεν τὰς Ἰσθμιάδας
σπονδάς. ἑαυτοῦ δὲ τὸν στόλον ἴδιον ποιήσασθαι. οὐ ξυγχωρούντων δὲ τῶν

κρείσσονες, ἀλλὰ διὰ ῥᾳθυμίαν ἐπιγενομένην, οἱ Ἀθηναῖοι ἡσσῶντο τὰ Ἀθηναίων μᾶλλον.
καὶ περὶ ταύτην τὴν τῶν τετρακοσίων ἀριστοκρατίαν, ἔτι πρὸς τούτοις αὐτοῖς καὶ
ἁρμοζομένων Ἀθηναίων, τοῖς ναυσὶ σφίσι κατὰ μεγάλην ἡττηθῆναι τὸ ἐν τῇ ναυ-
μαχίᾳ. οἱ δὲ πολέμιοι αἴτιον δὲ ἐγένετο, τῆς ἀποστολῆς Ἀθηναίων.
οἱ μὲν πολλοὶ τῶν Ἀθηναίων οὐκ εἰδότες τὰ πρασσόμενα, οἱ δὲ ὀχλοποιοὶ ἐξωθοῦντο
τό τε πλῆθος οὐ βουλόμενοι τῶν πολεμίων ἡσυχίαν περιέπειν καὶ ἰσχυρῶς λέγουσι.
καὶ τοὺς Πελοποννησίους οἰκείους τι προσδεχόμενοι ἐκεῖνοι διέτριβον. ἐν δὲ
τούτῳ, τὰ ἰσθμῷ ἐστι, καὶ οἱ Ἀθηναῖοι, ἐπειδὴ σχήματα γὰρ, ἐθελοντὲς
τὸ αὐτῶν· καὶ καταπληχθέντες αὐτοῖς τὰ Ἀθηναίων ἐφάνη· καὶ ἅμα δὲ
χωρήσαντες, προσέβαλον τοῖς, ὅπως μὴ λέγοιεν αὐτοῖς αἱ μὴ
τῶν ναυάρχων ἀφορμηθῆναι· οἱ δὲ, μετὰ τῶν [illegible] τὸ μετὰ καὶ
κοινὰ τὸν τοῦ [illegible] ἄρχοντα [illegible] ἔχοντες. καὶ αὐτοῖς οἱ Ἀθη-
ναῖοι τὸ πρῶτον, [illegible] ναυσὶ πρὸς πλεύσαντες, [illegible] τὸ πλεῖστον
ὡς δὲ ἐπὶ πολὺ οὐκ [illegible] οἱ Πελοποννήσιοι, ἀλλ' ἀπεπειρα-
ῶντο, ἐπεὶ ἐχώρησαν καὶ οἱ Ἀθηναῖοι τὰς γὰρ Ἀθηναίων ναῦς ἐν
ἀριθμῷ [illegible] ἔχοντες, οὐ [illegible] ἐνόμιζον· ἀλλ' [illegible]
πρὸς πληρώσαντες, ἅμα καὶ [illegible] πλέοντας αὐτοῖς καὶ τὰ
διαλύσαι τὸ στρατόπεδον [illegible]· [illegible] λιμένα ἐρήμους καὶ
ὕστατος, πρὸς τὰ [illegible] τοῖς [illegible]· καὶ μετὰ [illegible] ναυσὶν, ἀπολι-
γοιμεν τὸν [illegible] οἱ Πελοποννήσιοι τὰς [illegible] πλείους
μείζοσι. καὶ προσβαλόντες τῶν Ἀθηναίων, καὶ [illegible] ταῖς ναυσὶ καὶ
[illegible], [illegible] τῆς πόλεως καὶ [illegible]· καὶ
[illegible] τὰς πολεμίων, κατακρημνίζουσιν ἐν τῇ [illegible]. οἱ Ἀθηναῖοι
καὶ τοὺς ἄρχοντας [illegible], ἀποκτείνουσι. καὶ αὐτῶν [illegible]
μον διακριθέντες δὲ, πρὸς [illegible] τὰς πολεμίων ναῦς, ἐπὶ [illegible] ἐς φορ-
[illegible]· τοὺς δὲ λοιποὺς [illegible] ὁρμίζονται. ἐν [illegible], οὐ πολ-
λὴν [illegible], [illegible] καὶ ἐς τὰς Ἀθήνας, [illegible] βοὴ [illegible]
[illegible]· [illegible] καὶ τοῖς Πελοποννησίοις τῇ [illegible], οἱ τ-
[illegible] βοηθοῦντες [illegible] τοῖς [illegible]· καὶ οὐ πολλῷ ὕστερον [illegible]

οἱ ἄλλοι πρόσχωροι· καὶ ὁρῶντες τὴν Φλιασίων χώραν ἐρήμην ἐπὶ πολὺ οὖσαν, ἢ πρὸς
καὶ ἐπὶ νόσημα ... τὰς ναῦς· ὑπὸ τὰς διόδους αὐτοῖς ἀγγέλλοντες.
καὶ τοὺς περὶ ... Φλιασίων εἶχον, ἕως αὖτις πρὸς τὰ τείχη διαφυγεῖν
τῆς ... αὐτοῖς καὶ αὖτις αἰσθόμενοι ταῦτα αὐτοὶ ... Θερμοπυλῶν.
τοὺς δὲ Λακεδαιμονίους πρὸ τοῦ ... ἀντιπάλους ... ἐκ τοῦ
Ἰσθμοῦ· ... τοῦτο ... ὑπὸ Σφοδρίου ...
καὶ ... τὰς ... ναῦς, καὶ Χαβρίαν ἄρχοντα καὶ Ἀλκιβιάδην
... αὐτοῦ, ἠβούλοντο ... αὐτοὺς ... περὶ τῶν
... καὶ ... ἐπέλθῃ· καὶ ... ὅτι πρὸ τοῦ ...
τοῦ Ἰωνικοῦ πολέμου, ... τὰς ναῦς τὰς ἐκ τῶν αὐτῶν, οὐκ εἴασαν
... ἀλλὰ καὶ ... Λακεδαιμονίοις ... δι' Ἀλ-
κιβιάδην, ... αὖθις ... καὶ τοὺς ἄλλους ... Φόρμιος ...
... ὁ Ἰφικράτης ... πρὸ τῶν ... Χίοις
... καὶ αὐτὸς ὅταν ... Ἴωσιν, ... τὰς πόλεις ἀφίστα-
σθαι ... Ἀθηναίων ... καὶ τῶν Λακεδαιμονίων ...
... Φλιασίων ... καλοῦντες δὲ ...
ἀπέστησε τοὺς Ἴωνας, καὶ βασιλέα σύμμαχον ποιῆσαι Λακεδαιμονίοις· καὶ μὴν
αἴτιος τοῦ ... τοὺς Ἕλληνας ... αὐτοὺς ... ἀδιάφορος
ὤν· καὶ ὁ μὲν, ... τοὺς ... Φόρμιος· καὶ ἔνδοθεν ... τὰς
... ναυσὶ μετὰ Χαλκιδέων τοὺς Λακεδαιμονίους καὶ ... Ταχὼς τῶν
... ἀλλ' ... ὑπὸ τὸν χρόνον τοῦτον, καὶ αἱ ἀπὸ τῆς
... καὶ δὴ ... μὴ ... εὐτυχίαν ... πολεμῆ-
σαι· καὶ περὶ τὴν ... ἀπολειφθῆναι, καὶ ... ὑπὸ ...
... καὶ ... ἱπποκλῆς ... Φιλοκράτης ...
ἀπὸ τῆς ... ἀφύσου ...
γαῖοις, καὶ ... τὸν Κόρινθον· ὁ δὲ Χαβρίας ...
ὅσοις ... Τίγρα, ... καὶ πρὸς
... πρὸς τὸν ... καὶ ... αὐτοῖς, αὐτοὶ
... πρὸς ... μετ' ... τισι, καὶ ...

προειπόντας ἐς τὴν πόλιν, ἀφικνοῦνται αἰφνίδιοι τοῖς Χίοις. καὶ οἱ μὲν πολλοὶ
ἐν θαύματι ἦσαν καὶ ἐκπλήξει· τοῖς δ' ὀλίγοις παρεσκεύαστο ὥστε βουλήν
τε τυχεῖν ξυλλεγομένην, καὶ λεγομένων λόγων ἀπό τε τοῦ Χαλκιδέως καὶ τοῦ Ἀλκιβι-
άδου, ὡς ἄλλαι τε νῆες πολλαὶ προσπλέοιεν, καὶ τὰ περὶ τῆς πολι-
ορκίας τῶν ἐν Πειραιῷ νεῶν οὐ δηλωσάντων, ἀφίστανται Χῖοι καὶ αὖθις Ἐ-
ρυθραῖοι Ἀθηναίων. καὶ μετὰ ταῦτα τρισὶ ναυσὶ πλεύσαντες καὶ Κλαζομενὰς
ἀφιστᾶσι. διαβάντες δὲ οἱ Κλαζομένιοι εὐθὺς ἐς τὴν ἤπειρον τὴν Πολίχνην
ἐτείχιζον, εἴ τι δέοι σφίσιν αὐτοῖς ἐκ τῆς νησῖδος ἐν ᾗ οἰκοῦσι πρὸς ἀνα-
χώρησιν. καὶ οἱ μὲν ἀφεστῶτες πάντες ἐν τειχισμῷ ἦσαν καὶ παρασκευῇ
πολέμου. ἐς δὲ τὰς Ἀθήνας ταχὺ ἀγγελία τῆς Χίου ἀφικνεῖται. καὶ νομίσαντες
μέγαν ἤδη καὶ σαφῆ τὸν κίνδυνον σφᾶς περιεστάναι, καὶ τοὺς λοιποὺς
ξυμμάχους οὐκ ἐθελήσειν τῆς μεγίστης πόλεως μεθεστηκυίας ἡσυχάζειν·
τά τε χίλια τάλαντα ὧν διὰ παντὸς τοῦ πολέμου ἐγλίχοντο μὴ ἅψα-
σθαι, εὐθὺς ἔλυσαν τὰς ἐπικειμένας ζημίας τῷ εἰπόντι ἢ ἐπιψηφίσαντι
ὑπὸ τῆς παρούσης ἐκπλήξεως, καὶ ἐψηφίσαντο κινεῖν· καὶ ναῦς πληροῦν οὐκ
ὀλίγας· τῶν τε ἐν Πειραιῷ ἐφορμουσῶν τὰς μὲν ὀκτὼ ἤδη πέμπειν,
αἳ ἀπολιποῦσαι τὴν φυλακὴν τὰς μετὰ Χαλκιδέως διώξασαι καὶ οὐ
καταλαβοῦσαι, ἀνακεχωρήκεσαν· ἦρχε δὲ αὐτῶν Στρομβιχίδης ὁ Διο-
τίμου· ἄλλας δέ, οὐ πολὺ ὕστερον βοηθεῖν δώδεκα μετὰ Θρασυκλέους, ἀπο-
λιπούσας καὶ ταύτας τὴν ἐφόρμησιν. τάς τε τῶν Χίων ἑπτὰ ναῦς, αἳ αὐτοῖς
ξυνεπολιόρκουν τὰς ἐν τῷ Πειραιεῖ, ἀπαγαγόντες, τοὺς μὲν δούλους ἐξ αὐτῶν
ἠλευθέρωσαν· τοὺς δὲ ἐλευθέρους, κατέδησαν. ἑτέρας δὲ ἀντὶ πασῶν τῶν
ἀπελθουσῶν νεῶν ἐς τὴν ἐφόρμησιν τὴν τῶν Πελοποννησίων διὰ ταχέων
πληρώσαντες, ἀντέπεμψαν· καὶ ἄλλας διενοοῦντο τριάκοντα πλη-
ροῦν· καὶ πολλὴ ἦν ἡ προθυμία, καὶ ὀλίγον οὐδὲν ἐπράσσετο ἐς τὴν βοήθειαν
τὴν Χίον. ἐν δὲ τούτῳ Στρομβιχίδης ταῖς ὀκτὼ ναυσὶν ἀφικνεῖται ἐς Σάμον·
καὶ προσλαβὼν Σαμίαν μίαν, ἔπλευσεν ἐς Τέων· καὶ ὁ Χαλκιδεὺς μετὰ εἴκοσι τριήρων
καὶ ἀπὸ ἠπείρου ἐπέπλει· καὶ ὁ πεζὸς ἅμα καὶ ὁ Κλαζομενίων καὶ Ἐρυθραίων
παρῄει. προαισθόμενος δὲ ὁ Στρομβιχίδης προανήγετο. καὶ μετέωρος

ἐντεῦθεν ἐπαναχθείς, ὡς ἑώρα ταῖς ναυσὶ πολλαῖς ταῖς ἀπὸ τῆς χίου, φυγὴν ἐποιεῖτο ἐπὶ
τῆς σάμου. αἱ δέ, ἐδίωκον. τὸν δὲ πεζὸν οἱ τήιοι τὸ πρῶτον οὐκ ἐσδεχόμενοι,
ὡς ἔφυγον οἱ ἀθηναῖοι ἐσηγάγοντο. καὶ ἐπέσχον μὲν οἱ πολλοί· καὶ χαλκιδέα
ἐκ τῆς διώξεως περιμένοντες· ὡς δὲ ἐχρόνιζον, καθῄρουν αὐτοὶ τὸ τεῖχος
ὃ ᾠκοδόμησαν οἱ ἀθηναῖοι τῆς τηίων πόλεως πρὸς ἤπειρον· ξυγκαθῄρουν δὲ
αὐτοῖς καὶ τῶν βαρβάρων ἐπελθόντες οὐ πολλοί· ὧν ἦρχε στάγης ὕπαρχος τισ-
σαφέρνους. χαλκιδεὺς δὲ καὶ ἀλκιβιάδης, ὡς κατεδίωξαν ἐς σάμον στρομ-
βιχίδην, ἐκ μὲν τῶν ἐκ πελοποννήσου νεῶν τοὺς ναύτας ὁπλίσαντες
ἐν χίῳ, κατέλιπον· ἀντιπληρώσαντες δὲ ταύτας τε ἐκ χίου καὶ
ἄλλας εἴκοσιν, ἔπλευσαν ἐς μίλητον ὡς ἀποστήσοντες. ἐβούλετο γὰρ ὁ ἀλκι-
βιάδης ὢν ἐπιτήδειος τοῖς προεστῶσι τῶν μιλησίων φθάσαι τάς
ἀπὸ τῆς πελοποννήσου ναῦς προσαγαγόμενος αὐτούς. καὶ τοῖς χίοις
καὶ ἑαυτῷ καὶ χαλκιδεῖ· καὶ τῷ ἀποστείλαντι ἐνδίῳ ὥσπερ ὑπέσχε-
το τὸ ἀγώνισμα προσθεῖναι· ὅτι πλείστας τῶν πόλεων μετὰ τῆς χίων
δυνάμεως καὶ χαλκιδέως ἀποστήσας. λαθόντες οὖν τὸ πλεῖστον τοῦ
πλοῦ καὶ φθάσαντες οὐ πολὺ τόν τε στρομβιχίδην καὶ τὸν θρασυ-
κλέα ὃς ἔτυχεν ἐκ τῶν ἀθηνῶν δώδεκα ναυσὶ παραγενόμενος καὶ ξυνδι-
ώκων ἀφιστᾶσι τὴν μίλητον· καὶ οἱ ἀθηναῖοι κατὰ πόδας μιᾷ δεούσαις εἴκοσι
ναυσὶν ἐπιπλεύσαντες, ὡς αὐτοὺς οὐκ ἐδέξαντο οἱ μιλήσιοι,
ἐν λάδῃ τῇ ἐπικειμένῃ νήσῳ, ἐφώρμουν. καὶ ἡ πρὸς βασιλέα ξυμ-
μαχία λακεδαιμονίοις ἡ πρώτη μιλησίων εὐθὺς ἀποστάντων διὰ τισσα-
φέρνους καὶ χαλκιδέως ἐγένετο ἥδε· ἐπὶ τοῖσδε ξυμμαχίαν ἐποι-
ήσαντο πρὸς βασιλέα καὶ τισσαφέρνην λακεδαιμόνιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι.
ὁπόσην χώραν καὶ πόλεις βασιλεὺς ἔχει· καὶ οἱ πατέρες οἱ βασιλέως
εἶχον, βασιλέως ἔστω· καὶ ἐκ τούτων τῶν πόλεων ὁπόσα ἀθηναίοις ἐφοίτα
χρήματα ἢ ἄλλο τι, κωλυόντων κοινῇ βασιλεὺς καὶ λακεδαιμόνιοι καὶ
οἱ ξύμμαχοι ὅπως μήτε χρήματα λαμβάνωσιν ἀθηναῖοι, μήτε ἄλλο μηδέν·
καὶ τὸν πόλεμον τὸν πρὸς ἀθηναίους κοινῇ πολεμούντων βασιλεὺς καὶ
λακεδαιμόνιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι· καὶ κατάλυσιν τοῦ πολέμου πρὸς

ἀθηναίων, μὴ ἐξέστω ποιεῖσθαι ἢν μὴ ἀμφοτέροις δοκῇ· βασιλεῖ καὶ λακεδαιμονίοις
καὶ τοῖς ξυμμάχοις· καὶ ἤν τινες ἀφιστῶνται ἀπὸ λακεδαιμονίων καὶ τῶν
ξυμμάχων, πολέμιοι ἔστων βασιλεῖ κατὰ ταυτά· ἡ μὲν ξυμμαχία αὕτη ἐγέ-
νετο. μετὰ δὲ ταῦτα εὐθὺς οἱ χῖοι δέκα ἔτι πληρώσαντες ναῦς ἔπλευσαν ἐς ἄναια·
βουλόμενοι περί τε τῶν ἐν μιλήτῳ πυθέσθαι, καὶ τὰς πόλεις ἅμα
ἀφιστάναι. καὶ ἐλθούσης αὐτοῖς ἀγγελίας παρὰ χαλκιδέως ἀποπλεῖν πάλιν· καὶ ὅτι
ἀμόργης παρέσται κατὰ γῆν στρατιᾷ, ἔπλευσαν ἐς διὸς ἱερόν· καὶ καθορῶσιν ἑ-
κκαίδεκα ναῦς ἃς ὕστερον ἔτι θρασυκλέους διομέδων ἔχων
ἀπ' ἀθηνῶν προσέπλει· καὶ ὡς εἶδον ἔφευγον, μιᾷ μὲν νηὶ ἐς ἔφεσον·
αἱ δὲ λοιπαὶ ἐπὶ τέω. καὶ τέσσαρας μὲν κενὰς οἱ ἀθηναῖοι λαμβάνουσι, τῶν ἀνδρῶν
ἐς τὴν γῆν φθασάντων· αἱ δ' ἄλλαι ἐς τὴν τηίων πόλιν καταφεύγουσι·
καὶ οἱ μὲν ἀθηναῖοι ἐς σάμον ἀπέπλευσαν· οἱ δὲ χῖοι ταῖς λοιπαῖς
ναυσὶν ἀναγαγόμενοι καὶ ὁ πεζὸς μετ' αὐτῶν, λέβεδον ἀπέστησαν καὶ
αὖθις ἔρας· καὶ μετὰ τοῦτο ἑκάτεροι ἐπ' οἴκου ἀπεκομίσθησαν, καὶ
ὁ πεζὸς καὶ αἱ νῆες. ὑπὸ δὲ τοὺς αὐτοὺς χρόνους αἱ ἐν τῷ πειραιῷ εἴκοσι
νῆες τῶν πελοποννησίων καταδιωχθεῖσαι τότε καὶ ἐφορμούμεναι ἴσῳ ἀρι-
θμῷ ὑπὸ ἀθηναίων, ἐπέκπλουν ποιησάμεναι αἰφνίδιον καὶ κρατή-
σασαι ναυμαχίᾳ, τέσσαρας ναῦς λαμβάνουσι τῶν ἀθηναίων· καὶ ἀποπλεύ-
σασαι ἐς κεγχρειὰν τὸν ἐς τὴν χίον καὶ τὴν ἰωνίαν πλοῦν, αὖθις παρεσκευάζοντο·
καὶ ναύαρχος αὐτοῖς ἐκ λακεδαίμονος ἀστύοχος ἐπῆλθεν, ᾧπερ ἐγίγνετο
ἤδη πᾶσα ἡ ναυαρχία. ἀναχωρήσαντος δὲ τοῦ ἐκ τῆς τέω πεζοῦ, καὶ
τισσαφέρνης αὐτὸς στρατιᾷ παραγενόμενος καὶ ἐπικαθελὼν τὸ ἐν τῇ
τέῳ τείχισμα εἴ τι ὑπελείφθη, ἀνεχώρησε· καὶ διομέδων ἀφικόμενος
οὐ πολὺ ὕστερον δέκα ναυσὶν ἀθηναίων ἐσπείσατο τηίοις
ὥστε δέχεσθαι καὶ σφᾶς· καὶ παραπλεύσας ἐπὶ ἔρας καὶ προσβαλὼν
τῇ πόλει, ὡς οὐκ ἐλάμβανεν ἀπέπλευσεν. ἐγένετο δὲ κατὰ τὸν χρόνον τοῦ-
τον, καὶ ἡ ἐν σάμῳ ἐπανάστασις ὑπὸ τοῦ δήμου τοῖς δυνατοῖς μετ' ἀθη-
ναίων, οἳ ἔτυχον ἐν τρισὶ ναυσὶ παρόντες· καὶ ὁ δῆμος ὁ σάμιος ἐς διακοσί-
ους μέν τινας τοὺς πάντας τῶν δυνατωτάτων ἀπέκτεινε, τετρακοσίους δὲ φυγῇ

ζημιώσαντες· καὶ αὐτοὶ τὴν μὲν αὐτῶν γῆν καὶ οἰκίας νειμάμενοι, ἀθηναίων τε σφίσιν αὐτο-
νομίαν μετὰ ταῦτα ὡς βεβαίοις ἤδη ψηφισαμένων· τὰ λοιπὰ διῴκουν τὴν πόλιν·
καὶ τοῖς γεωμόροις μετεδίδοσαν· οὔτε ἐκδοῦναι, οὔτ' ἀγαγέσθαι παρ' ἐκείνων·
οὐδ' ἐς ἐκείνους οὐδενὶ ἔτι τοῦ δήμου ἐξῆν· μετὰ δὲ ταῦτα, τοῦ αὐτοῦ θέρους
οἱ χῖοι ὥσπερ ἤρξαντο, οὐδὲν ἀπολείποντες προθυμίας, ἀλλὰ καὶ ἄνευ πελοποννησίων
πλήθει παρόντες ἀποστῆσαί τε τὰς πόλεις· καὶ βουλόμενοι ἅμα ὡς πλείστους σφίσι
ξυγκινδυνεύειν· στρατεύονται, αὐτοί τε τρισκαίδεκα ναυσὶν, ἐπὶ τὴν λέσβον·
ὥσπερ εἴρητο ὑπὸ τῶν λακεδαιμονίων· δεύτερον ἐπ' αὐτὴν ἰέναι· καὶ ἐκεῖθεν
ἐπὶ τὸν ἑλλήσποντον· καὶ ὁ πεζὸς ἅμα πελοποννησίων τε τῶν παρόντων· καὶ τῶν
αὐτόθεν ξυμμάχων, παρῄει ἐπὶ κλαζομενῶν τε, καὶ κύμης· ἦρχε δ' αὐτοῦ,
εὐάλας σπαρτιάτης· τῶν δὲ νεῶν, δεινιάδας περίοικος· καὶ αἱ μὲν νῆες κατα-
πλεύσασαι, μήθυμναν πρῶτον ἀφιστᾶσι· ἀστύοχος δὲ ὁ λακεδαιμόνιος
ναύαρχος τέσσαρσι ναυσίν, ὥσπερ ὥρμητο πλέων ἐκ τῶν κεγχρειῶν, ἀφικνεῖται
ἐς χίον· καὶ τρίτην ἡμέραν αὐτοῦ ἥκοντος, αἱ ἀττικαὶ νῆες πέντε καὶ εἴκοσιν
ἔπλεον ἐς λέσβον· ὧν ἦρχε λέων καὶ διομέδων· λέων γὰρ ὕστερον δέκα
ναυσὶ προσεβοήθησεν ἐκ τῶν ἀθηνῶν· ἀναγαγόμενος δὲ καὶ ὁ ἀστύοχος
τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ ἐς ὀψέ, καὶ προσλαβὼν χίαν ναῦν μίαν, ἔπλει ἐς τὴν λέσβον·
ὅπως ὠφελοίη εἴ τι δύναιτο· καὶ ἀφικνεῖται ἐς τὴν πύρραν· ἐκ δὲ αὐτῆς τῇ
ὑστεραίᾳ ἐς ἔρεσον· ἔνθα πυνθάνεται ὅτι ἡ μιτυλήνη ὑπὸ τῶν ἀθηναίων,
αὐτοβοεὶ ἑάλωκεν· οἱ γὰρ ἀθηναῖοι ὥσπερ καὶ ἔπλεον ἀπροσδόκητοι κατασχόντες
ἐς τὸν λιμένα, τῶν τε χίων νεῶν ἐκράτησαν· καὶ ἀποβάντες τοὺς ἀντιστάν-
τας μάχῃ νικήσαντες, τὴν πόλιν ἔσχον· ἃ πυνθανόμενος ὁ ἀστύοχος, τῶν
τε ἐρεσίων καὶ τῶν ἐκ τῆς μηθύμνης μετ' εὐβούλου χίων νεῶν, αἳ τότε
καταλειφθεῖσαι, καὶ ὡς ἡ μιτυλήνη ἑάλω φυγοῦσαι, περιτυχοῦσαι αὐτῷ
τρεῖς· μία γὰρ ἑάλω ὑπὸ τῶν ἀθηναίων, οὐκέτι ἐπὶ τὴν μιτυλήνην ὥρ-
μησεν· ἀλλὰ τὴν ἔρεσον ἀποστήσας, καὶ ὁπλίσας καὶ τοὺς ἀπὸ τῶν
ἑαυτοῦ νεῶν ὁπλίτας, πεζῇ παραπέμπει, ἐπὶ τὴν ἄντισσαν· καὶ μήθυμναν·
ἄρχοντα ἐτεόνικον προστάξας· καὶ αὐτὸς ταῖς τε μεθ' αὑτοῦ ναυσί·
καὶ ταῖς τρισὶ ταῖς χίαις, παρέπλει, ἐπὶ τὴν ἄντισσαν καὶ μήθυμναν· ἐλπί-

τοὺς μὴ ξυμμάχους ὄντας ἐπὶ τὸ ἐνδοῦναι σφᾶς καὶ ἐμμεῖναι τῇ ἀποστάσει· ὡς δ' αὐτῷ
τὰ ἐν τῇ Λέσβῳ πάντα ἠναντιοῦτο, ἀνέπλευσε τοὺς αὐτοῦ ἀναλαβὼν
ἐς τὴν Χίον· ἀπεκομίσθη δὲ πάλιν κατὰ πόλεις καὶ ὁ ἀπὸ τοῦ ἰσθμοῦ πεζὸς ὡς ἐπὶ
τὸν Ἑλλήσποντον μέλλων ἰέναι. καὶ ἀπὸ τῶν ἐν Κεγχρειαῖς ξυμμαχίδων πελο-
ποννησίων νεῶν ἀφικνοῦνται αὐτοῖς ἓξ [illegible] ἐς τὴν Χίον· οἱ δὲ
ἀθηναῖοι, τά τε ἐν τῇ Λέσβῳ πάλιν κατεστήσαντο· καὶ πλεύσαντες ἐξ αὐτῆς,
Κλαζομενίων ἑλόντες, διεκόμισαν πάλιν αὐτοὺς ἐς τὴν ἐν τῇ νήσῳ πόλιν· πλὴν
τῶν αἰτίων τῆς ἀποστάσεως· οὗτοι δὲ ἐς Δαφνοῦντα ἀπῆλθον· καὶ αὖθις κλαζομεναὶ
προσεχώρησαν ἀθηναίοις. τοῦ δὲ αὐτοῦ θέρους, οἵ τε ἐπὶ μιλήτῳ ἀθηναῖοι
ταῖς εἴκοσι ναυσὶν ἐν τῇ λάδῃ ἐφορμοῦντες, ἀπόβασιν ποιησάμενοι ἐς πάνορ-
μον τῆς μιλησίας, χαλκιδέα τε τὸν λακεδαιμόνιον ἄρχοντα μετ' ὀλίγων παραβο-
ηθήσαντα, ἀποκτείνουσι· καὶ τροπαῖον τρίτῃ ἡμέρᾳ ὕστερον διαπλεύσαντες
ἔστησαν· ὃ οἱ μιλήσιοι ὡς οὐ μετὰ κράτους τῆς γῆς σταθέν, ἀνεῖλον. καὶ λέων
καὶ διομέδων ἔχοντες τὰς ἐκ λέσβου ἀθηναίων ναῦς, ἔκ τε οἰνουσσῶν τῶν πρὸ
χίου νήσων, καὶ ἐκ σιδούσσης καὶ ἐκ πτελεοῦ, ἃ ἐν τῇ ἐρυθραίᾳ εἶχον τείχη, καὶ ἐκ τῆς
λέσβου ὁρμώμενοι τὸν πρὸς τοὺς χίους πόλεμον, ἀπὸ τῶν νεῶν ἐποιοῦντο. εἶχον
δ' ἐπιβάτας τῶν ὁπλιτῶν ἐκ καταλόγου ἀναγκαστούς. καὶ ἔν τε καρδαμύλῃ
ἀποβάντες καὶ ἐν βολίσκῳ τοὺς προσβοηθήσαντας τῶν χίων μάχῃ νικήσαντες
καὶ πολλοὺς διαφθείραντες, ἀνάστατα ἐποίησαν τὰ ταύτῃ χωρία. καὶ ἐν φάναις
αὖθις ἄλλῃ μάχῃ ἐνίκησαν· καὶ τρίτῃ ἐν λευκωνίῳ· καὶ μετὰ τοῦτο οἱ μὲν χῖοι
ἐξῆσαν, οὐκέτι ἐπεξῇσαν· οἱ δὲ τὴν χώραν καλῶς κατεσκευασμένην καὶ ἀπαθοῦσαν
ἀπὸ τῶν μηδικῶν, μέχρι τότε διεπόρθησαν. χῖοι γὰρ μόνοι μετὰ λακεδαι-
μονίους ὧν ἐγὼ ᾐσθόμην εὐδαιμονήσαντες ἅμα καὶ ἐσωφρόνησαν. καὶ ὅσῳ
ἐπεδίδου ἡ πόλις αὐτοῖς ἐπὶ τὸ μεῖζον, τόσῳ καὶ ἐκοσμοῦντο ἐχυρώτερον. καὶ
οὐδ' αὐτὴν τὴν ἀπόστασιν, εἰ τοῦτο δοκοῦσι παρὰ τὸ ἀσφαλέστερον πρᾶξαι,
πρότερον ἐτόλμησαν ποιήσασθαι, ἢ μετὰ πολλῶν τε καὶ ἀγαθῶν ξυμμάχων ἔμελλον
κινδυνεύσειν· καὶ τοὺς ἀθηναίους ᾐσθάνοντο, οὐδ' αὐτοὺς [illegible] ἔτι μετὰ
τὴν σικελικὴν ξυμφοράν· ὡς οὐ πάνυ πονηρὰ σφῶν βεβαίως τὰ πράγματα
εἴη. εἰ δέ τι ἐν τοῖς ἀνθρωπείοις τοῦ βίου παραλόγοις ἐσφάλησαν, μετὰ πολλῶν οἷς ταὐτὰ

αὐτάρκως ... τὰ τῶν ἀθηναίων ταχὺ ξυναιρεθήσεσθαι, τὴν ἁμαρτίαν ξυνέγνωσαν. εἰρ-
γομένοις οὖν αὐτοῖς τῆς θαλάσσης καὶ κατὰ γῆν πορθουμένοις, ἐνεχείρησάν τινες πρὸς
ἀθηναίους ἄγειν τὴν πόλιν· οὓς αἰσθόμενοι οἱ ἄρχοντες, αὐτοὶ μὲν ἡσύχαζον, ἀστύοχον δὲ
ἐξ ἐρυθρῶν τὸν ναύαρχον μετὰ τεσσάρων νεῶν, αἳ παρῆσαν αὐτῷ, ἀγαγόντες, ἐσκό-
πουν ὅπως μετριώτατα ἢ ὁμήρων λήψει ἢ ἄλλῳ τῳ τρόπῳ καταπαύσουσι τὴν ἐπι-
βουλήν. καὶ οἱ μὲν ταῦτα ἔπρασσον. ἐκ δὲ τῶν ἀθηνῶν τοῦ αὐτοῦ θέρους τελευτῶντος,
χίλιοι ὁπλῖται ἀθηναίων καὶ πεντακόσιοι καὶ χίλιοι ἀργείων· τοὺς γὰρ πεντακοσίους
τῶν ἀργείων ψιλοὺς ὄντας, ἐξώπλισαν οἱ ἀθηναῖοι, καὶ χίλιοι τῶν ξυμμάχων, ναυσὶ
δυοῖν δεούσαις πεντήκοντα. ὧν ἦσαν καὶ ὁπλιταγωγοί, φρυνίχου καὶ ὀνομακλέους
καὶ σκιρωνίδου στρατηγούντων, κατέπλευσαν ἐς σάμον· καὶ διαβάντες ἐς μίλητον,
ἐστρατοπεδεύσαντο. μιλήσιοι δὲ ἐξελθόντες αὐτοί τε ὀκτακόσιοι ὁπλῖται καὶ
οἱ μετὰ χαλκιδέως ἐλθόντες πελοποννήσιοι καὶ τισσαφέρνους τι ξενικὸν
καὶ αὐτὸς τισσαφέρνης παρὼν καὶ ἡ ἵππος αὐτοῦ, ξυνέβαλον τοῖς
ἀθηναίοις καὶ ξυμμάχοις. καὶ οἱ μὲν ἀργεῖοι, τῷ σφετέρῳ αὐτῶν κέρᾳ προεξάξαντες
καὶ καταφρονήσαντες ὡς ἐπ᾽ ἴωνας καὶ οὐ δεξομένους, ἀτακτότερον χωροῦντες,
νικῶνται ὑπὸ τῶν μιλησίων καὶ διαφθείρονται αὐτῶν ὀλίγῳ ἐλάσσους τρια-
κοσίων ἀνδρῶν. ἀθηναῖοι δὲ τούς τε πελοποννησίους πρώτους νικήσαντες
καὶ τοὺς βαρβάρους καὶ τὸν ἄλλον ὅμιλον ὠσάμενοι, τοῖς μιλησίοις οὐ ξυμμίξαντες,
ἀλλ᾽ ὑποχωρησάντων αὐτῶν ἀπὸ τῆς τῶν ἀργείων τροπῆς ἐς τὴν πόλιν, ὡς ἑώρων
τὸ ἄλλο σφῶν ἡσσώμενον, πρὸς αὐτὴν τὴν πόλιν τῶν μιλησίων κρατοῦντες ἤδη τὰ
ὅπλα τίθενται. καὶ ξυνέβη ἐν τῇ μάχῃ ταύτῃ τοὺς ἴωνας ἀμφοτέρων τῶν δωριέων κρα-
τῆσαι. τούς τε γὰρ κατὰ σφᾶς πελοποννησίους οἱ ἀθηναῖοι ἐνίκων καὶ τοὺς ἀργείους
οἱ μιλήσιοι. στήσαντες δὲ τροπαῖον, τὸν περιτειχισμὸν ἰσθμώδους ὄντος τοῦ χωρίου,
οἱ ἀθηναῖοι παρεσκευάζοντο, νομίζοντες εἰ προσαγάγοιντο μίλητον, ῥᾳδίως ἂν σφίσι
καὶ τἆλλα προσχωρῆσαι. ἐν τούτῳ δὲ περὶ δείλην ἤδη ὀψίαν ἀγγέλλεται αὐτοῖς, τὰς
ἀπὸ πελοποννήσου καὶ σικελίας πέντε καὶ πεντήκοντα ναῦς, ὅσον οὔπω παρεῖναι.
τῶν τε γὰρ σικελιωτῶν ἑρμοκράτους τοῦ συρακοσίου μάλιστα ἐνάγοντος, ξυνεπι-
λαβέσθαι καὶ τῆς ὑπολοίπου ἀθηναίων καταλύσεως, εἴκοσι νῆες συρακοσίων ἦλθον. καὶ σελι-
νούντιαι δύο, αἵ τε ἐκ πελοποννήσου ἃς παρεσκευάζοντο ἑτοῖμαι ἤδη οὖσαι.

καὶ θηριμένους λακεδαιμονίου ξυναγαγόντος ὡς ἐς ἀστύοχον τὸν ναύαρχον περαιωθῆσαι
κομισθεῖσαι, κατέπλευσαν ἐς λέρον πρῶτον, τὴν πρὸ μιλήτου νῆσον. ἔπειτα ἐκεῖθεν
αἰσθόμενοι ἐπὶ μιλήτῳ ὄντας ἀθηναίους, ἐς τὸν ἰασικὸν κόλπον πρότερον πλεύ-
σαντες, ἐβούλοντο εἰδέναι τὰ περὶ τῆς μιλήτου. ἐλθόντος δὲ ἀλκιβιάδου, ἵππῳ
ἐς τειχιοῦσσαν τῆς μιλησίας, οἷπερ τοῦ κόλπου πλεύσαντες, ηὐλίσαντο, πυνθάνονται
τὰ περὶ τῆς μάχης. παρῆν γὰρ ὁ ἀλκιβιάδης καὶ ξυνεμάχετο τοῖς μιλησίοις καὶ
τισσαφέρνει. καὶ αὐτοῖς παρῄνει, εἰ μὴ βούλονται τά τε ἐν ἰωνίᾳ καὶ τὰ ξύμπαντα
πράγματα διολέσαι, ὡς τάχιστα βοηθεῖν μιλήτῳ, καὶ μὴ περιιδεῖν ἀποτειχισθεῖσαν.
καὶ οἱ μὲν ἅμα τῇ ἕῳ ἔμελλον βοηθήσειν. φρύνιχος δὲ ὁ τῶν ἀθηναίων στρα-
τηγός, ὡς ἀπὸ τῆς λέρου ἐπύθετο τὰ τῶν νεῶν σαφῶς, βουλομένων τῶν ξυν-
αρχόντων ὑπομένοντας διαναυμαχεῖν, οὐκ ἔφη οὔτ' αὐτὸς ποιήσειν τοῦτο,
οὔτ' ἐκείνοις, οὔτ' ἄλλῳ οὐδενὶ ἐς δύναμιν ἐπιτρέψειν. ὅπου γὰρ ἔξεστιν ἐν
ὑστέρῳ σαφῶς εἰδότας πρὸς ὁπόσας τε ναῦς πολεμίας, καὶ ὅσαις πρὸς αὐτὰς
ταῖς σφετέραις ἱκανῶς καὶ καθ' ἡσυχίαν παρασκευασαμένοις ἔσται ἀγωνίσασθαι,
οὐδέποτε τῷ αἰσχρῷ ὀνείδει εἴξας ἀλόγως διακινδυνεύσειν. οὐ γὰρ αἰσχρὸν εἶναι
ἀθηναίους ναυτικῷ μετὰ καιροῦ ὑποχωρῆσαι. ἀλλὰ καὶ μετὰ ὁτουοῦν τρόπου,
αἴσχιον ξυμβήσεσθαι ἢν ἡσσηθῶσι. καὶ τὴν πόλιν οὐ μόνον τῷ αἰσχρῷ, ἀλλὰ
καὶ τῷ μεγίστῳ κινδύνῳ περιπίπτειν. ᾗ μόλις ἐπὶ ταῖς γεγενημέναις ξυμ-
φοραῖς ἐνδέχεσθαι μετὰ βεβαίας παρασκευῆς, καθ' ἑκουσίαν, ἢ πάνυ γε ἀνά-
γκῃ, προτέρᾳ ποι ἐπιχειρεῖν, ἢ πού γε δὴ μὴ βιαζομένους, πρὸς αὐθαιρέτους κινδύ-
νους ἰέναι. ὡς τάχιστα δὲ ἐκέλευε τούς τε τραυματίας ἀναλαβόντας, καὶ τὸν πεζόν,
καὶ τὰ σκεύη ὅσα ἦλθον ἔχοντες, ἃ δ' ἐκ τῆς πολεμίας εἰλήφασι καταλι-
πόντας, ὅπως κοῦφαι ὦσιν αἱ νῆες ἀποπλεῖν ἐς σάμον. κἀκεῖθεν ἤδη ξυνα-
γαγόντας πάσας τὰς ναῦς, τοὺς ἐπίπλους, ὅπου καιρὸς εἴη, ποιεῖσθαι. ὡς δὲ
ἔπεισε, καὶ ἔδρασε ταῦτα. καὶ ἔδοξεν, οὐκ ἐν τῷ αὐτίκα μᾶλλον ἢ ὕστερον, οὐκ ἀξύ-
νετος εἶναι, οὐκ ἐς τοῦτο μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐς ὅσα ἄλλα φρύνιχος ἦρξεν. καὶ
οἱ μὲν ἀθηναῖοι, ἀφ' ἑσπέρας εὐθὺς τούτῳ τῷ τρόπῳ, ἀτελεῖ τῇ νίκῃ, ἀπὸ τῆς
μιλήτου ἀνέστησαν. καὶ οἱ ἀργεῖοι κατὰ τάχος, καὶ πρὸς ὀργὴν τῆς ξυμ-
φορᾶς, ἀπὸ τῆς σάμου ἀπέπλευσαν ἐπ' οἴκου. οἱ δὲ πελοποννήσιοι ἅμα

Ἰώνων ἐκ τῆς Τειχιούσσης, ἄραντες, ἐπικατάγονται· καὶ μείναντες [illegible] τῇ
ὑστεραίᾳ, καὶ τὰς Χίας ναῦς προσλαβόντες, τὰς μετὰ Χαλκιδέως τὸ πρῶτον ξυγ-
καταδιωχθείσας, ἐβούλοντο πλεῦσαι ἐπὶ τὰ σκεύη ἃ ἐξείλοντο ἐς Τειχιοῦσσαν πάλιν.
ὡς δὲ ἦλθον, Τισσαφέρνης τῷ πεζῷ παραγενόμενος, πείθει αὐτοὺς ἐπὶ Ἴασον ἐν ᾗ
Ἀμόργης πολέμιος ὢν κατεῖχε πλεῦσαι. καὶ προσβαλόντες τῇ Ἰάσῳ αἰφνίδιοι,
καὶ οὐ προσδεχομένων ἀλλ' ἢ Ἀττικὰς τὰς ναῦς εἶναι αἱροῦσι· καὶ μάλιστα ἐν τῷ ἔργῳ
οἱ Συρακόσιοι ἐπῃνέθησαν. καὶ τόν τε Ἀμόργην ζῶντα λαβόντες, Πισσούθνου
νόθον υἱόν, ἀφεστῶτα δὲ βασιλέως, παραδιδόασιν οἱ Πελοποννήσιοι Τισσα-
φέρνει ἀπαγαγεῖν εἰ βούλεται βασιλεῖ, ὥσπερ αὐτῷ προσέταξε· καὶ τὴν Ἴασον
διεπόρθησαν. καὶ χρήματα πάνυ πολλὰ ἡ στρατιὰ ἔλαβε· παλαιόπλουτον
γὰρ ἦν τὸ χωρίον. τούς τ' ἐπικούρους τοὺς περὶ τὸν Ἀμόργην παρὰ σφᾶς αὐτοὺς
κομίσαντες, καὶ οὐκ ἀδικήσαντες, ξυνέταξαν· ὅτι ἦσαν οἱ πλεῖστοι ἐκ
Πελοποννήσου. τό τε πόλισμα Τισσαφέρνει παραδόντες καὶ τὰ ἀνδράποδα
πάντα καὶ δοῦλα καὶ ἐλεύθερα, ὧν κατὰ στατῆρα Δαρεικὸν παρ' αὐτοῦ
ξυνέβησαν λαβεῖν, ἔπειτα ἀνεχώρησαν ἐς τὴν Μίλητον. καὶ Πεδάριτόν τε
τὸν Λέοντος ἐς τὴν Χίον ἄρχοντα Λακεδαιμονίων πεμψάντων, ἀποστέλλουσι πεζῇ
μέχρι Ἐρυθρῶν ἔχοντα τὸ παρὰ Ἀμόργου ἐπικουρικόν· καὶ ἐς τὴν Μίλητον αὐτοῦ
Φίλιππον ἄρχοντα καθιστᾶσι. καὶ τὸ θέρος ἐτελεύτα. Τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου
χειμῶνος, ἐπειδὴ τὴν Ἴασον κατεστήσατο ὁ Τισσαφέρνης ἐς φυλακήν, παρῆλθ
ἐς τὴν Μίλητον. καὶ μηνὸς μὲν τροφήν, ὥσπερ ὑπέστη ἐν τῇ Λακεδαίμονι
ἐς δραχμὴν Ἀττικὴν ἑκάστῳ, πάσαις ταῖς ναυσὶ διέδωκε· τοῦ δὲ λοιποῦ
χρόνου ἐβούλετο τριώβολον διδόναι, ἕως ἂν βασιλέα ἐπέρηται· ἢν δὲ
κελεύῃ, δώσειν ἔφη ἐντελῆ τὴν δραχμήν. Ἑρμοκράτους δὲ ἀντειπόντος τοῦ
Συρακοσίου στρατηγοῦ· ὁ γὰρ Θηριμένης οὐ ναύαρχος ὤν, ἀλλ' Ἀστυόχῳ παρα-
δώσων τὰς ναῦς ξυνέπλει, μαλακὸς ἦν περὶ τοῦ μισθοῦ. ὅμως δὲ
παρὰ πέντε ναῦς, ἀνδρὶ ἑκάστῳ πλέον ἢ τρεῖς ὀβολοὶ ὡμολογήθησαν.
ἐς γὰρ πέντε ναῦς καὶ πεντήκοντα τρία τάλαντα ἐδίδου τοῦ μηνός· καὶ
τοῖς ἄλλοις ὅσῳ πλείους νῆες ἦσαν τούτου τοῦ ἀριθμοῦ, κατὰ τὸν αὐτὸν λόγον τοῦτο
ἐδίδοτο. τοῦ δὲ αὐτοῦ χειμῶνος, τοῖς ἐν τῇ Σάμῳ Ἀθηναίοις, προσαφικομένων

[illegible] ἢ ζῆν· καὶ οἱ [illegible] ἁμαρτήσαντες [illegible] καὶ βίαιον [illegible] καὶ στρατιῶται· χρημάτων μὲν καὶ [illegible]
[illegible] καὶ Μιτυλήνην [illegible] ἀπὸ Χίου [illegible] ἄλλας [illegible] τας, ἢ
βουλόμενοι διαπληρῶσαι [illegible] ἀφορμῆς· περὶ δὲ τὴν Χίον
καὶ ναῦς καὶ [illegible] καὶ ποιήσασθαι οὕτως· [illegible]
καὶ ὀνομαστὶ καὶ Μιτυλήνην· [illegible] ἔχοντας καὶ [illegible]
[illegible] Χίου [illegible] ἐν ναυσὶν [illegible]
Χίον [illegible] οἱ δὲ ἄλλοι ἐν Σάμῳ μένοντες, [illegible] καὶ [illegible]
[illegible] κρατοῦσιν· καὶ [illegible] Μιτυλήνην [illegible]
οὕτω· ὁ δὲ [illegible] ὡς τό [illegible] τῇ Χίῳ [illegible]
[illegible] τούτου μὲν [illegible]
θηρίων [illegible] καὶ τὰ περὶ [illegible]
τὰς [illegible] καὶ [illegible] δεινά, [illegible] καὶ [illegible]
[illegible] καὶ [illegible] αὐτοὺς
τοὺς [illegible] φονεύειν [illegible] καὶ [illegible]
[illegible] ὡς [illegible]
[illegible] Χίου· καὶ [illegible]
[illegible] αὐτοὺς [illegible] καὶ [illegible]
[illegible] πλεούσαις νήσοις· [illegible]
καὶ [illegible] καὶ [illegible]
[illegible] ταῖς [illegible]
καὶ [illegible] καὶ [illegible]
[illegible] βουλόμενοι
[illegible] καὶ αὐτὸν [illegible] ὡς δὲ [illegible] καὶ οἱ [illegible]
μαχοι [illegible] σφάλμα, [illegible]
[illegible] γνώμην, [illegible]
[illegible] Χίου· καὶ [illegible] τοῦτο [illegible]
Μιτυλήνην, γενόμενος [illegible] αὐτοὺς [illegible] καὶ [illegible]
[illegible] Χίον· [illegible] αὐτοὺς [illegible]
[illegible] καταφθάντα.

ἐπαγγελλομένων δέ τινων Λεσβίων ἀποστάσεως, προσέφερε τῷ τε Πεδαρίτῳ καὶ τοῖς Χίοις Ἀστύοχος λόγον, ὡς χρὴ παραγενομένους ταῖς ναυσὶν ἀποστῆσαι τὴν Λέσβον· ἢ γὰρ ξυμμάχους πλείους σφᾶς ἕξειν, ἢ τοὺς Ἀθηναίους, ἤν τι σφάλλωνται, κακώσειν. οἱ δ' οὐκ ἐσήκουον, οὐδὲ τὰς ναῦς ὁ Πεδάριτος ἔφη τῶν Χίων αὐτῷ προήσειν. καὶ ὁ μὲν λαβὼν τάς τε τῶν Κορινθίων πέντε καὶ ἕκτην Μεγαρίδα καὶ μίαν Ἑρμιονίδα, καὶ ἃς αὐτὸς Λακωνικὰς ἔχων ἦλθεν, ἔπλει ἐπὶ τῆς Μιλήτου πρὸς τὴν ναυαρχίαν, πολλὰ ἀπειλήσας τοῖς Χίοις ἦ μὴν μὴ ἐπιβοηθήσειν ἤν τι δέωνται. καὶ προσβαλὼν Κωρύκῳ τῆς Ἐρυθραίας ἐνηυλίσατο. οἱ δ' ἀπὸ τῆς Σάμου Ἀθηναῖοι ἐπὶ τὴν Χίον πλέοντες τῇ στρατιᾷ, καὶ αὐτοὶ κατὰ τὸ ἕτερον μέρος τοῦ λόφου διειργόμενοι καθωρμίσαντο· καὶ ἐλελήθεσαν ἀλλήλους. ἐλθούσης δὲ ἐπιστολῆς παρὰ Πεδαρίτου ὑπὸ νύκτα, ὡς Ἐρυθραῖοι ἄνδρες αἰχμάλωτοι ἐκ Σάμου ἐπὶ προδοσίᾳ ἐς Ἐρυθρὰς ἥκουσιν ἀφειμένοι, ἀνάγεται ὁ Ἀστύοχος εὐθὺς ἐς τὰς Ἐρυθρὰς πάλιν· καὶ παρὰ τοσοῦτον ἐγένετο αὐτῷ μὴ περιπεσεῖν τοῖς Ἀθηναίοις. διαπλεύσας δὲ καὶ ὁ Πεδάριτος παρ' αὐτὸν, καὶ ἀναζητοῦντες τὰ περὶ τῶν δοκούντων προδιδόναι, ὡς ηὗρον ἅπαν ἐπὶ σωτηρίᾳ τῶν ἀνδρῶν ἐκ τῆς Σάμου προφασισθέν, ἀπολύσαντες τῆς αἰτίας, ἀπέπλευσαν, ὁ μὲν ἐς τὴν Χίον, ὁ δὲ ἐς τὴν Μίλητον ὥσπερ διενοεῖτο. ἐν τούτῳ δὲ καὶ ἡ τῶν Ἀθηναίων στρατιὰ ταῖς ναυσὶν ἐκ τοῦ Κωρύκου περιπλέουσα κατ' Ἀργῖνον, ἐπιτυγχάνει τρισὶ ναυσὶ τῶν Χίων μακραῖς· καὶ ὡς εἶδον, ἐπεδίωκον· καὶ χειμών τε μέγας ἐπιγίγνεται, καὶ αἱ μὲν τῶν Χίων μόλις καταφεύγουσιν ἐς τὸν λιμένα· αἱ δὲ τῶν Ἀθηναίων, αἱ μὲν μάλιστα ὁρμήσασαι τρεῖς διαφθείρονται καὶ ἐκπίπτουσι πρὸς τὴν πόλιν τῶν Χίων, καὶ ἄνδρες οἱ μὲν ἁλίσκονται, οἱ δ' ἀποθνῄσκουσιν· αἱ δ' ἄλλαι καταφεύγουσιν ἐς τὸν ὑπὸ τῷ Μίμαντι λιμένα Φοινικοῦντα καλούμενον. ἐντεῦθεν δ' ὕστερον ἐς τὴν Λέσβον καθορμισάμενοι παρεσκευάζοντο ἐς τὸν τειχισμόν. ἐκ δὲ τῆς Πελοποννήσου τοῦ αὐτοῦ χειμῶνος Ἱπποκράτης ὁ Λακεδαιμόνιος ἐκπλεύσας δέκα μὲν Θουρίαις ναυσίν, ὧν ἦρχε Δωριεὺς ὁ Διαγόρου τρίτος αὐτός, μιᾷ δὲ Λακωνικῇ, μιᾷ δὲ Συρακοσίᾳ, καταπλεῖ ἐς Κνίδον· ἡ δ' ἀφειστήκει ἤδη ὑπὸ Τισσαφέρνους· καὶ αὐτοὺς οἱ ἐν τῇ Μι

ὡς ᾔσθοντο, ἐκέλευον τὰς μὲν ἡμισείας τῶν νεῶν, καὶ Κνίδον φυλάσσειν, ταῖς δὲ περὶ
Τριόπιον οὔσαις τὰς ἀπ' Αἰγύπτου ὁλκάδας προσβαλλούσας ξυλλαμβάνειν. ἔστι δὲ
καὶ τὸ Τριόπιον, ἄκρα τῆς Κνιδίας προὔχουσα, Ἀπόλλωνος ἱερόν. πυθόμενοι δὲ οἱ Ἀθηναῖοι
καὶ πλεύσαντες ἐκ τῆς Σάμου, λαμβάνουσι τὰς ἐπὶ τῷ Τριοπίῳ φρουρούσας ἓξ ναῦς·
οἱ δ' ἄνδρες ἀποφεύγουσιν ἐξ αὐτῶν. καὶ μετὰ τοῦτο, ἐς τὴν Κνίδον καταπλεύ-
σαντες, καὶ προσβαλόντες τῇ πόλει ἀτειχίστῳ οὔσῃ, ὀλίγου εἷλον. τῇ δ' ὑστεραίᾳ
αὖθις προσέβαλλον. καὶ ὡς ἄμεινον φαρξαμένων αὐτῶν ὑπὸ νύκτα, καὶ ἐπε-
σελθόντων αὐτοῖς τῶν ἀπὸ τοῦ Τριοπίου ἐκ τῶν νεῶν διαφυγόντων, οὐκέτι ὁ-
μοίως ἔβλαπτον, ἀπελθόντες καὶ δῃώσαντες τὴν γῆν τῶν Κνιδίων, ἐς τὴν Σά-
μον ἀπέπλευσαν. ὑπὸ δὲ τὸν αὐτὸν χρόνον Ἀστυόχου ἥκοντος ἐς τὴν Μίλητον ἐπὶ τὸ
ναυτικόν, οἱ Πελοποννήσιοι εὐπόρως ἔτι εἶχον ἅπαντα τὰ κατὰ τὸ στρα-
τόπεδον. καὶ γὰρ μισθὸς ἐδίδοτο ἀρκούντως, καὶ τὰ ἐκ τῆς Ἰασοῦ μεγάλα χρή-
ματα διαρπασθέντα ὑπῆν τοῖς στρατιώταις, οἵ τε Μιλήσιοι προθύμως
τὰ τοῦ πολέμου ἔφερον. πρὸς δὲ τὸν Τισσαφέρνην ἐδόκουν ὅμως τοῖς Πε-
λοποννησίοις αἱ πρῶται ξυνθῆκαι αἱ πρὸς Χαλκιδέα γενόμεναι ἐνδεεῖς εἶναι
καὶ οὐ πρὸς σφῶν μᾶλλον, καὶ ἄλλας ἔτι Θηραμένους παρόντος ἐποίουν. καὶ
εἰσὶν αἵδε. ξυνθῆκαι Λακεδαιμονίων καὶ τῶν ξυμμάχων πρὸς βασιλέα Δαρεῖ-
ον, καὶ τοὺς παῖδας τοῦ βασιλέως καὶ Τισσαφέρνην, σπονδὰς εἶναι καὶ
φιλίαν κατὰ τάδε. ὁπόση χώρα καὶ πόλεις βασιλέως εἰσὶ Δαρείου, ἢ τοῦ πα-
τρὸς ἦσαν, ἢ τῶν προγόνων, ἐπὶ ταύτας μὴ ἰέναι ἐπὶ πολέμῳ, μηδὲ κακῷ
μηδενὶ μήτε Λακεδαιμονίους, μήτε τοὺς ξυμμάχους τοὺς Λακεδαιμονίων,
μήτε φόρους πράσσεσθαι ἐκ τῶν πόλεων τούτων, μήτε Λακεδαιμονίους, μήτε
τοὺς ξυμμάχους τοὺς Λακεδαιμονίων. μηδὲ Δαρεῖον βασιλέα, μηδὲ ὧν βα-
σιλεὺς ἄρχει, ἐπὶ Λακεδαιμονίους, μηδὲ τοὺς ξυμμάχους ἰέναι ἐπὶ πολέμῳ,
μηδὲ κακῷ μηδενί. ἢν δέ τι δέωνται Λακεδαιμόνιοι, ἢ οἱ ξύμμαχοι βασι-
λέως, ἢ βασιλεὺς Λακεδαιμονίων, ἢ τῶν ξυμμάχων, ὅτι ἂν πείθωσιν ἀλλήλους,
ἐπιποιοῦσι τοῦτο ποιοῦσι καλῶς ἔχειν. τὸν δὲ πόλεμον τὸν πρὸς Ἀθηναίους καὶ τοὺς ξυμ-
μάχους, κοινῇ ἀμφοτέρους πολεμεῖν. ἢν δὲ κατάλυσιν ποιῶνται, κοινῇ
ἀμφοτέρους ποιεῖσθαι. ὁπόσοι δ' ἂν στρατιῶται ἐν τῇ χώρᾳ τῇ βασιλέως ὦσι, μετα-

πεμπομένου βασιλεῦσι τῷ [illegible], βασιλεῖ Περσῶν· νῦν δὲ τις ἐκ τῶν πόλεων
ὅπου [illegible] βασιλεὺς ἐπὶ τῆς βασιλείας χώρας, τοῦ [illegible] γὰρ καὶ
καὶ [illegible] βασιλεὺς [illegible]· καὶ [illegible] ἐκ τῆς βασιλείας χώρας,
ἢ ὅτι ὁ βασιλεὺς ἄρχει ἐπὶ τῶν Λακεδαιμονίων ἦν, [illegible] ξυμμάχων, βασι-
λεὺς [illegible] καὶ [illegible]· μελλήσει ταῦτα [illegible],
[illegible] αὐτὸ ὄχω [illegible] ἀπὸ πόλεως ἐκκλησίας, ἀφικνοῦνται
οἱ [illegible] λύσιν [illegible] ἐκ τοῦ Χίου τῆς στρατιᾶς, καὶ πρὸ τούτου
τῶν [illegible] καὶ [illegible], Δελφίνιον τειχίζουσιν· ἄλλως τε καὶ [illegible]
λιμένα ἔχον· καὶ [illegible] οὐ πολὺ ἀπέχον· οἱ δὲ Χῖοι ἐν πολλαῖς ταῖς
πρὶν μάχαις [illegible], καὶ ἄλλως ἐν σφίσιν αὐτοῖς οὐ [illegible] διακει-
μένοι, ἀλλὰ καὶ [illegible] τοῦ [illegible] τοῦ [illegible] Ἀθηναίων
[illegible]· καὶ [illegible] καὶ [illegible], [illegible] ὅπως
διακειμένοι ἀλλήλοις, ἡσύχαζον· καὶ οὔτε αὐτοὶ [illegible], οὔτε οἱ [illegible]
[illegible] ἐπίκουροι ἀξιόμαχοι αὐτοῖς ἐφαίνοντο· καὶ [illegible] τοῦ
[illegible]· [illegible] σφίσι [illegible]· ὡς δὲ [illegible],
[illegible] αὐτοῦ [illegible] Λακεδαιμονίου ὁ [illegible] καὶ [illegible] ἐν τῷ
[illegible] τοῦτο [illegible] αὐτοῖς, [illegible]
[illegible] τὸ [illegible], ἀναχωροῦντες
[illegible] Ἀστυόχου, [illegible]· [illegible] αὐτοῦ [illegible],
[illegible] Φαρναβάζῳ [illegible] τοῦ Μεγαρέως καὶ Τιμαγόρου τοῦ Κυζι-
κηνοῦ [illegible] ὑπὸ Λακεδαιμονίων [illegible] καὶ [illegible]
[illegible], [illegible] ἐν [illegible]· καὶ ἄρχων [illegible] αὐτῶν, [illegible]
[illegible]· [illegible] δὲ οἱ Λακεδαιμόνιοι καὶ [illegible]
ἄνδρας [illegible], [illegible] βουλομένους [illegible]· [illegible], [illegible]
[illegible]· καὶ [illegible] αὐτοῖς [illegible] Μίλητον ἀφικνούμενος, [illegible] ἐπὶ
μαχ[illegible], [illegible] [illegible] ταύτας· [illegible]· [illegible] -
[illegible], τὸν [illegible] Φρύναζον [illegible] ἀπὸ [illegible], κλέαρ-
χον τοῦ Ῥαμφίου· ὃς [illegible] τὸ πρότερον [illegible]· καὶ Ἀστυόχον [illegible]
τοῖς ἐν δέκα ἀνδράσι [illegible] ναυαρχ[illegible]· ἀντὶ [illegible] ἔστειλαν.

πρὸς γὰρ τὰς τοῦ Πεδαρίτου ἐπιστολὰς ὑπώπτευτο. πλεύσασαι δ' αἱ νῆες
αὗται ἀπὸ Μαλέας πελάγιαι, Μήλῳ προσέβαλον. καὶ περιτυχοῦσαι ναυσὶ
δέκα Ἀθηναίων, τὰς τρεῖς λαμβάνουσι κενὰς καὶ κατακαίουσι. μετὰ δὲ τοῦτο
δεδιότες μὴ αἱ διαφυγοῦσαι τῶν Ἀθηναίων νῆες ἐκ τῆς Μήλου ὅπερ καὶ ἐγένετο μη-
νύσωσι τοῖς ἐν τῇ Σάμῳ τὸν ἐπίπλουν αὐτῶν, πρὸς τὴν Κρήτην πλεύσαντες καὶ
μακροτέραν τὸν πλοῦν διὰ φυλακῆς ποιησάμενοι, ἐς τὴν Καῦνον τῆς Ἀσίας κατῆραν.
ἐντεῦθεν δὴ ὡς ἐν ἀσφαλεῖ ὄντες, ἀγγελίαν ἔπεμπον ἐπὶ τὰς ἐν τῇ Μιλήτῳ ναῦς,
τοῦ ξυμπαρακομισθῆναι. οἱ δὲ Χῖοι καὶ Πεδάριτος κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον, οὐδὲν
ἧσσον καίπερ διαμέλλοντα τὸν Ἀστύοχον πέμποντες ἀγγέλους, ἠξίουν σφί-
σι πολιορκουμένοις βοηθῆσαι ἁπάσαις ταῖς ναυσί, καὶ μὴ περιιδεῖν τὴν μεγί-
στην τῶν ἐν Ἰωνίᾳ ξυμμαχίδων πόλεων ἔκ τε θαλάσσης εἰργομένην, καὶ κατὰ γῆν
λῃστείαις πορθουμένην. οἱ γὰρ οἰκέται τοῖς Χίοις πολλοὶ ὄντες, καὶ μιᾷ γε πόλει
πλὴν Λακεδαιμονίων πλεῖστοι γενόμενοι, καὶ ἅμα διὰ τὸ πλῆθος χαλεπω-
τέρως ἐν ταῖς ἀδικίαις κολαζόμενοι, ὡς ἡ στρατιὰ τῶν Ἀθηναίων βεβαίως ἔδοξε
μετὰ τοῦ τειχισμοῦ ἱδρῦσθαι, εὐθὺς αὐτομολίᾳ τε ἐχώρησαν οἱ πολλοὶ πρὸς
αὐτούς. καὶ τὰ πλεῖστα κακὰ ἐπιστάμενοι τὴν χώραν οὗτοι ἔδρασαν. ἔφασαν
οὖν χρῆναι οἱ Χῖοι, ἕως ἔτι ἐλπὶς καὶ δυνατὸν κωλῦσαι, τειχιζομένου τοῦ
Δελφινίου καὶ ἀτελοῦς ὄντος, καὶ στρατοπέδῳ καὶ ναυσὶν ἔρυμα μεῖζον
προσπεριβαλλομένου, βοηθῆσαι σφίσιν. ὁ δὲ Ἀστύοχος καίπερ οὐ διανοού-
μενος διὰ τὴν τότε ἀπειλήν, ὡς ἑώρα καὶ τοὺς ξυμμάχους προθύμους
ὄντας, ὥρμητο ἐς τὸ βοηθεῖν. ἐν τούτῳ δὲ ἐκ τῆς Καύνου, παραγίνε-
ται ἀγγελία ὅτι αἱ ἑπτὰ καὶ εἴκοσι νῆες, καὶ οἱ τῶν Λακεδαιμονίων ξύμβουλοι
πάρεισι. καὶ νομίσας πάντα ὕστερα εἶναι τἆλλα, πρὸς τὸ ναῦς τε ὅσας
πλείστας ξυγκομίσαι, ὥστε θαλασσοκρατεῖν, καὶ τοὺς Λακεδαι-
μονίους οἳ ἧκον κατασκόπους αὐτοῦ, ἀσφαλῶς περαιωθῆναι, εὐθὺς ἀφεὶς
τὸ ἐς τὴν Χίον, ἔπλει ἐς τὴν Καῦνον. καὶ ἐν τῷ παράπλῳ
ἀποβὰς ἐς Κῶν τὴν Μεροπίδα οὖσαν ἀτείχιστον, καὶ ὑπὸ σεισμοῦ ὃς αὐτοῖς ἔτυχε
μέγιστός γε δὴ ὧν μεμνήμεθα γενόμενος ξυμπεπτωκυῖαν, ἐκπορθεῖ,
τῶν ἀνθρώπων ἐς τὰ ὄρη πεφευγότων. καὶ τὴν χώραν καταδρομαῖς λείαν ἐποιεῖτο,

πλὴν τῶν ἐλευθέρων· τούτους δὲ ἀφίει. ἐκ δὲ τῆς Κῶ ἀφικόμενος ἐς τὴν Κνίδον νυκτός, ἀναγκάζεται ὑπὸ τῶν Κνιδίων παραινέσεως μὴ ἐκβιβάσαι τοὺς ναύτας, ἀλλ' ὥσπερ εἶχε πλεῖν εὐθὺς ἐπὶ τὰς τῶν Ἀθηναίων ναῦς εἴκοσιν, ἃς ἔχων Χαρμῖνος, εἷς τῶν ἐκ Σάμου στρατηγῶν, ἐφύλασσε ταύτας τὰς ἑπτὰ καὶ εἴκοσι ναῦς ἐκ τῆς Πελοποννήσου προσπλεούσας· ἐφ' ἅσπερ καὶ ὁ Ἀστύοχος ἀπέπλει. ἐπύθοντο δὲ οἱ ἐν τῇ Σάμῳ ἐκ τῆς Μιλήτου τὸν ἐπίπλουν αὐτῶν· καὶ ἡ φυλακὴ τῷ Χαρμίνῳ περί τε τὴν Σύμην καὶ Χάλκην καὶ Ῥόδον· καὶ περὶ τὴν Λυκίαν ἦν· ἤδη γὰρ καὶ ᾐσθάνετο αὐτὰς οὔσας ἐν τῇ Καύνῳ. ἔπλει οὖν ὥσπερ εἶχε πρὸς τὴν Σύμην ὁ Ἀστύοχος, πρὶν ἔκπυστος γενέσθαι· εἴ πως περιλάβοι που μετεώρους τὰς ναῦς· καὶ αὐτὸν ὑετός τε καὶ τὰ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ξυννέφελα γενόμενα πλανᾶσθαι ἐν τῷ σκότῳ καὶ ταραχθῆναι ἐποίησε. καὶ ἅμα τῇ ἕῳ, διεσπασμένου τοῦ ναυτικοῦ, καὶ τοῦ μὲν φανεροῦ ἤδη ὄντος τοῖς Ἀθηναίοις, τοῦ δὲ ἄλλου περὶ τὴν νῆσον ἔτι πλανωμένου, ἐπαναγόμενοι κατὰ τάχος ὁ Χαρμῖνος καὶ οἱ Ἀθηναῖοι ἐλάσσοσιν ἢ ταῖς εἴκοσι ναυσί, νομίσαντες ἅσπερ ἐφύλασσον ναῦς, τὰς ἀπὸ τῆς Καύνου ταύτας εἶναι, προσπίπτουσιν εὐθύς· καὶ κατέδυσάν τε τρεῖς καὶ ἄλλας ἐτραυμάτιζον· καὶ ἐν τῷ ἔργῳ ἐπεκράτουν, μέχρις οὗ ἐπεφάνησαν αὐτοῖς παρὰ δόξαν αἱ πλείους τῶν νεῶν· καὶ πανταχόθεν ἀπεκλῄοντο. ἔπειτα δὲ ἐς φυγὴν καταστάντες, ἓξ μὲν ναῦς ἀπολλύασι, ταῖς δὲ λοιπαῖς καταφεύγουσιν ἐς Τευτλοῦσσαν τὴν νῆσον· ἐντεῦθεν δὲ ἐς Ἁλικαρνασσόν. μετὰ δὲ τοῦτο οἱ μὲν Πελοποννήσιοι ἐς Κνίδον κατάραντες, καὶ ξυμμιγεισῶν τῶν ἐκ τῆς Καύνου ἑπτὰ καὶ εἴκοσι νεῶν αὐταῖς, ξυμπάσαις πλεύσαντες, καὶ τροπαῖον ἐν τῇ Σύμῃ στήσαντες, πάλιν ἐς τὴν Κνίδον καθωρμίσαντο. οἱ δὲ Ἀθηναῖοι ταῖς τε ἐκ τῆς Σάμου ναυσί, πάσαις ὡς ᾔσθοντο τὰ τῆς ναυμαχίας, πλεύσαντες ἐς τὴν Σύμην· καὶ ἐπὶ τὸ ἐν τῇ Κνίδῳ ναυτικὸν οὐχ ὁρμήσαντες, οὐδὲ ἐκεῖνοι ἐπ' ἐκείνους· λαβόντες δὲ τὰ ἐν τῇ Σύμῃ σκεύη τῶν νεῶν, καὶ Λωρύμοις τοῖς ἐν τῇ ἠπείρῳ προσβαλόντες, ἀπέπλευσαν ἐς τὴν Σάμον. ἅπασαι δ' ἤδη οὖσαι ἁθρόαι ἐν τῇ Κνίδῳ αἱ τῶν Πελοποννησίων νῆες, ἐπεσκευάζοντό τε εἴ τι ἔδει· καὶ πρὸς

τοῦ Τισαφέρνου περιγενόμενος· λέγουσι γὰρ ποιουμένους δὲ καθόλου τοὺς Λακεδαι-
μονίους ἐπὶ τὴν Ἀσίαν στρατείας, ὅτι μὴ ἤρεσκεν αὐτοῖς· καὶ περὶ τῶν μελ-
λόντων πολέμων ὅτι προφάσεις ἀφορμὰς καὶ ἐκφέροντας πολεμήσουσι· μάλιστα
δὲ ὅτι χρήσεσθαι τοῖς ποιουμένοις· καὶ τοὺς ἄλλους οὐδὲν τι ἐρωτᾶν ταῖς ...
ἐμπόρων σφᾶς, οὔτε τοῖς χρήμασι δὲ καλῶς συνήθως· ἀλλὰ δῆλον, ἀρχὰς
τὸν βασιλέα καὶ οἱ περὶ Ξέρξην πρὸς αὐτοὺς ταύτης καὶ ναυτικὰς στρατείας
ἐπὶ τὴν ἡγεμονίαν ἀπὸ τῆς δουλείας· καὶ Θετταλοὶ καὶ Λοκροὶ, καὶ τὰ
μὲν Βοιωτῶν καὶ αὐτοὶ Λοκροὶ, αὐτὴν ἀρχὴν τοῖς Ἕλλησι τοῖς Λακεδαι-
μονίοις περὶ Θερμοπυλῶν ... ἀνδρείας ... ταύτης ... στρατεύσασθαι
χώρας τῆς ... ἐπὶ τούτοις δὲ ... ἀναγκαίων ... ὁ Τισαφέρ-
νης, ἀποχώρησας ... καὶ ἀπέραντος· οἱ δὲ ὅτι ἐν ἑξήκοντα
ἐπιμελούμενοι ἀπὸ ... τούτων ἀνδρῶν, τὴν ... πλῆθος
πεζῶν ... οὐκ ἀδύνατον καὶ ναυτικῶν πλῆθος καὶ ...
... καὶ ... αὐτοῖς ἀπὸ τῆς ... συμμαχίας ...
... Τισαφέρνου ... τῷ χρήματι ... τὰς ναῦς· ...
... αὐταῖς ... κινδύνου, καὶ προσβάλλοντες ...
... πρὸς ταῖς ναυσί, ... καὶ ἐναντίον ... φοβούμενοι τοὺς
πολλούς· οἱ ... τὰ ... καὶ ἔφυγον· ἀλλὰ καὶ ...
τῆς ... Λακεδαιμόνιοι ... καὶ ...
τοῖς δυοῖν πολέμοις κινδύνων καὶ ... ἀποστὰς ... Ἀθηναί-
καὶ περιεχώρησαν ... πολλῶν ... οἱ δὲ ... καὶ τούτων,
ταῖς ... ναυσὶν αἰσθόμενοι, ... βουλόμενοι ...
καὶ ... ὕστερον δὲ ... τὸ μὲν ...
ἀπὸ πλείστων ... ἐν ... ἐν τοῖς χαλκ...
καὶ ... ἐκ τῶν ... τοῖς ... πολέμου ...
... πολεμ... οἱ δὲ χρήματα ... καὶ ...
... οἱ Πελοποννήσιοι ... ὁδίων ... τὴν Χερρόνησον
... ναυτικὸν ... τὰς ναῦς· ... τούτων καὶ ... περὶ ...
... τοῖς ... ἀλκιβιάδ...

τὸν Χαλκιδέως θάνατον· καὶ τὴν ἐν Μιλήτῳ μάχην, τοῖς Πελοποννησίοις ὕπο-
πτος ὤν· καὶ ἀπ' αὐτῶν ἀφικομένης ἐπιστολῆς πρὸς Ἀστύοχον ἐκ Λακεδαίμονος,
ὥστε ἀποκτεῖναι· ἦν γὰρ τῷ Ἄγιδι ἐχθρὸς καὶ ἄλλως ἄπιστος ἐφαίνετο, πρῶτον
μὲν ὑποχωρεῖ δείσας παρὰ Τισσαφέρνην, ἔπειτα ἐκάκου πρὸς αὐτόν, ὅσον ἐδύνατο
μάλιστα τῶν Πελοποννησίων τὰ πράγματα· καὶ διδάσκαλος πάντων γιγνόμενος,
τήν τε μισθοφορὰν ξυνέτεμεν, ἀντὶ δραχμῆς Ἀττικῆς· ὥστε τριώβολον· καὶ τοῦτο
μὴ ξυνεχῶς δίδοσθαι, λέγειν κελεύων τὸν Τισσαφέρνην πρὸς αὐτούς, ὡς Ἀθηναῖοι ἐκ
πλέονος χρόνου ἐπιστήμονες ὄντες τοῦ ναυτικοῦ, τριώβολον τοῖς ἑαυτῶν διδόασιν·
οὐ τοσοῦτον πενίᾳ, ὅσον ἵνα αὐτῶν μὴ οἱ ναῦται ἐκ περιουσίας ὑβρίζοντες, οἱ μὲν
τὰ σώματα χείρω ἔχοντες, δαπανῶντες ἐς τοιαῦτα, ἀφ' ὧν ἡ ἀσθένεια ξυμ-
βαίνει· οἱ δὲ τὰς ναῦς ἀπολείπωσιν, ἐς ὁμηρείαν τὸν προσοφειλόμενον μισθὸν· καὶ
τοὺς τριηράρχους καὶ τοὺς στρατηγοὺς τῶν πόλεων ἐδίδασκεν, ὥστε δόντα χρήματα
αὐτὸν πεῖσαι, ὥστε ξυγχωρῆσαι ταῦτα ἑαυτῷ, πλὴν τῶν Συρακοσίων· τούτων
δὲ Ἑρμοκράτης ἠναντιοῦτο μόνος ὑπὲρ τοῦ ξύμπαντος ξυμμαχικοῦ· τάς τε
πόλεις δεομένας χρημάτων, ἀπήλασεν αὐτὸς ἀντιλέγων ὑπὲρ τοῦ Τισσαφέρνους,
ὡς οἱ μὲν Χῖοι, ἀναισχυντοῖεν πλουσιώτατοι ὄντες τῶν Ἑλλήνων· ἐπικουρίᾳ δὲ
ὅμως σῳζόμενοι, ἀξιοῖεν καὶ τοῖς σώμασι καὶ τοῖς χρήμασιν ἄλλους ὑπὲρ
τῆς ἐκείνων ἐλευθερίας κινδυνεύειν· τὰς δ' ἄλλας πόλεις ἔφη ἀδικεῖν· αἳ ἐς Ἀθηναίους
πρότερον ἀναλίσκουσαι, πρὶν ἀποστῆναι, εἰ μὴ καὶ τοσαῦτα· καὶ ἔτι πλείω ὑπὲρ σφῶν
αὐτῶν νῦν ἐθελήσουσιν ἐσφέρειν· τόν τε Τισσαφέρνην ἀπέφαινε νῦν μὲν τοῖς ἰδίοις
χρήμασι πολεμοῦντα, εἰκότως φειδόμενον· ἢν δέ ποτε τροφὴ καταβῇ παρὰ βασιλέως,
ἐντελῆ αὐτοῖς ἀποδώσειν τὸν μισθόν· καὶ τὰς πόλεις τὰ εἰκότα ὠφελήσειν· παρῄνει δὲ
καὶ τῷ Τισσαφέρνει μὴ ἄγαν ἐπείγεσθαι τὸν πόλεμον διαλῦσαι, μηδὲ βου-
ληθῆναι κομίσαντα ἢ ναῦς Φοινίσσας ἅσπερ παρεσκευάζετο, καὶ Ἕλλησι πλέ-
οσι μισθὸν πορίζοντα τοῖς αὐτοῖς τῆς τε γῆς καὶ τῆς θαλάσσης τὸ κράτος δοῦναι·
ἔχειν δ' ἀμφοτέρους ἐᾶν δίχα τὴν ἀρχήν· καὶ βασιλεῖ ἐξεῖναι ἐπὶ τοὺς
αὐτοῦ λυπηροὺς τοὺς ἑτέρους ἐπάγειν· γενομένης δ' ἂν καθ' ἓν τῆς ἐς γῆν
καὶ θάλασσαν ἀρχῆς, ἀπορεῖν ἂν αὐτὸν, οἷς τοὺς κρατοῦντας ξυγκαθαιρήσει,
ἢν μὴ αὐτὸς βούληται μεγάλῃ δαπάνῃ καὶ κινδύνῳ ἀναστὰς ποτὲ διαγω-

νίζεσθαι· εὐτελέστερα δὲ τάδ' εἶναι βραχεῖ μορίῳ τῆς δαπάνης, καὶ ἅμα μετὰ τῆς ἑαυτοῦ ἀσφαλείας αὐτοὺς περὶ ἑαυτοὺς τοὺς Ἕλληνας κατατρῖψαι. ἐπιτηδειοτέρους τε ἔφη τοὺς Ἀθηναίους εἶναι κοινωνοὺς αὐτῷ τῆς ἀρχῆς· ἧσσον γὰρ τῶν κατὰ γῆν ἐφίεσθαι, τὸν λόγον τε ξυμφορώτατον καὶ τὸ ἔργον ἔχοντας πολεμεῖν· τοὺς μὲν γὰρ ξυγκαταδουλοῦν ἂν σφίσι τε αὐτοῖς τὸ τῆς θαλάσσης μέρος καὶ ἐκείνῳ ὅσοι ἐν τῇ βασιλέως Ἕλληνες οἰκοῦσι· τοὺς δὲ τοὐναντίον ἐλευθερώσοντας ἥκειν, καὶ οὐκ εἰκὸς εἶναι Λακεδαιμονίους ἀπὸ μὲν σφῶν τῶν Ἑλλήνων ἐλευθεροῦν νῦν τοὺς Ἕλληνας, ἀπὸ δὲ ἐκείνων τῶν βαρβάρων, ἢν μή ποτε αὐτοὺς μὴ ἐξέλωσι, μὴ ἐλευθερῶσαι. τρίβειν οὖν ἐκέλευε πρῶτον ἀμφοτέρους, καὶ ἀποτεμόμενον ὡς μέγιστα ἀπὸ τῶν Ἀθηναίων, ἔπειτα τοὺς Πελοποννησίους ἀπαλλάξαι ἐκ τῆς χώρας. καὶ διενοεῖτο τὸ πλέον οὕτως ὁ Τισσαφέρνης, ὅσα γε ἀπὸ τῶν ποιουμένων ἦν εἰκάσαι. τῷ γὰρ Ἀλκιβιάδῃ διὰ ταῦτα ὡς εὖ περὶ τούτων παραινοῦντι, προσθεὶς ἑαυτὸν ἐς πίστιν, τήν τε τροφὴν κακῶς ἐπόριζε τοῖς Πελοποννησίοις, καὶ ναυμαχεῖν οὐκ εἴα· ἀλλὰ καὶ τὰς Φοινίσσας φάσκων ναῦς ἥξειν, καὶ ἐκ περιόντος ἀγωνιεῖσθαι, ἔφθειρε τὰ πράγματα. καὶ τὴν ἀκμὴν τοῦ ναυτικοῦ αὐτῶν ἀφείλετο, γενομένην καὶ πάνυ ἰσχυρὰν· τά τε ἄλλα καταφανέστερον ἢ ὥστε λανθάνειν, οὐ προθύμως ξυνεπολέμει. ὁ δὲ Ἀλκιβιάδης ταῦτα ἅμα μὲν τῷ Τισσαφέρνει καὶ τῷ βασιλεῖ ὢν παρ' ἐκείνοις ἄριστα εἶναι νομίζων παρῄνει· ἅμα δὲ τὴν ἑαυτοῦ κάθοδον ἐς τὴν πατρίδα ἐπιθεραπεύων, εἰδὼς εἰ μὴ διαφθερεῖ αὐτήν, ὅτι ἔσται ποτὲ αὐτῷ πείσαντι κατελθεῖν· πείσειν δ' ἐνόμιζε μάλιστα ἐκ τοῦ τοιούτου, εἰ Τισσαφέρνης φαίνοιτο αὐτῷ ἐπιτήδειος ὤν· ὅπερ καὶ ἐγένετο. ἐπειδὴ γὰρ ᾔσθοντο αὐτὸν ἰσχύοντα παρ' αὐτῷ οἱ ἐν τῇ Σάμῳ Ἀθηναίων στρατιῶται, τὰ μὲν καὶ Ἀλκιβιάδου προσπέμψαντος λόγους ἐς τοὺς δυνατωτάτους αὐτῶν ἄνδρας, ὥστε μνησθῆναι ἐς τοὺς βελτίστους τῶν ἀνθρώπων, ὅτι ἐπ' ὀλιγαρχίᾳ βούλεται, καὶ οὐ πονηρίᾳ, οὐδὲ δημοκρατίᾳ τῇ αὐτὸν ἐκβαλούσῃ κατελθὼν καὶ παρασχὼν Τισσαφέρνην φίλον αὐτοῖς ξυμπολιτεύειν· τὸ δὲ πλέον καὶ ἀπὸ σφῶν αὐτῶν οἱ ἐν τῇ Σάμῳ τριήραρχοί τε τῶν Ἀθηναίων καὶ δυνατώτατοι, ὥρμηντο ἐς τὸ καταλῦσαι τὴν δημοκρατίαν. καὶ ἐκινήθη πρότερον ἐν τῷ στρατοπέδῳ τοῦτο, καὶ ἐς τὴν πόλιν ἐντεῦθεν

ἔρον. τῷ τε ἀλκιβιάδῃ διαβάντες τινὲς ἐκ τῆς σάμου ἐς λόγους ἦλθον· καὶ ὑπο-
τείνοντος αὐτοῦ καὶ τισσαφέρνην μὲν πρῶτον· ἔπειτα δὲ καὶ βασιλέα φίλον ποιήσειν
εἰ μὴ δημοκρατοῖντο· οὕτω γὰρ ἂν πιστεῦσαι μᾶλλον βασιλέα· πολλὰς ἐλπίδας εἶχον
αὐτοί τε αὑτοῖς οἱ δυνατοὶ τῶν πολιτῶν τὰ πράγματα· οἵπερ καὶ ταλαιπωροῦνται
μάλιστα, ἐς ἑαυτοὺς περιποιήσειν καὶ τῶν πολεμίων ἐπικρατήσειν. ἔς τε τὴν σάμον ἐλ-
θόντες, ξυνίστασάν τε τοὺς ἐπιτηδείους ἐς ξυνωμοσίαν· καὶ ἐς τοὺς πολλοὺς,
φανερῶς ἔλεγον ὅτι βασιλεὺς σφίσι φίλος ἔσοιτο· καὶ χρήματα παρέξοι ἀλ-
κιβιάδου τε κατελθόντος καὶ μὴ δημοκρατουμένων· καὶ ὁ μὲν ὄχλος εἰ καί τι
παραυτίκα ἤχθετο τοῖς πρασσομένοις· διὰ τὸ εὔπορον τῆς ἐλπίδος τοῦ
βασιλέως μισθοῦ, ἡσύχαζεν· οἱ δὲ ξυνιστάντες τὴν ὀλιγαρχίαν, ἐπειδὴ τῷ
πλήθει ἐκοίνωσαν αὖθις, ἐν σφίσιν αὐτοῖς καὶ τοῦ ἑταιρικοῦ τῷ πλέονι,
τὰ ἀπὸ τοῦ ἀλκιβιάδου ἐσκόπουν· καὶ τοῖς μὲν ἄλλοις ἐφαίνετο εὔπορα
καὶ πιστά· φρυνίχῳ δὲ στρατηγῷ ἔτι ὄντι, οὐδὲν ἤρεσκεν· ἀλλ᾽ ὅ τε ἀλκιβιάδης
ὅπερ καὶ ἦν· οὐδὲν μᾶλλον ὀλιγαρχίας ἢ δημοκρατίας δεῖσθαι ἐδόκει αὐτῷ.
ἢ ἄλλο τι σκοπεῖσθαι ἢ ὅτῳ τρόπῳ ἐκ τοῦ παρόντος κόσμου τὴν πόλιν μεταστήσας
ὑπὸ τῶν ἑταίρων παρακληθεὶς κάτεισι· σφίσι δὲ περιοπτέον εἶναι τοῦτο μάλιστα
ὅπως μὴ στασιάσωσι· τῷ τε βασιλεῖ οὐκ εὔπορον εἶναι καὶ πελοποννησίων ἤδη ὁμοίως
ἐν τῇ θαλάσσῃ ὄντων καὶ πόλεις ἐχόντων ἐν τῇ αὐτοῦ ἀρχῇ οὐκ ἐλαχίστας· ἀθηναί-
οις προσθέμενον οἷς οὐ πιστεύει πράγματα ἔχειν· ἐξὸν πελοποννησίους ὑφ᾽ ὧν κα-
κὸν οὐδέν πω πέπονθε φίλους ποιήσασθαι· τάς τε ξυμμαχίδας πόλεις αἷς ὑπε-
σχῆσθαι δὴ σφᾶς ὀλιγαρχίαν ὅτι δὴ καὶ αὐτοὶ οὐ δημοκρατήσονται· εὖ εἰδέναι
ἔφη ὅτι οὐδὲν μᾶλλον σφίσιν οὔθ᾽ αἱ ἀφεστηκυῖαι προσχωρήσονται· οὔθ᾽ αἱ ὑπάρχου-
σαι βεβαιότεραι ἔσονται· οὐ γὰρ βουλήσεσθαι αὐτοὺς μετ᾽ ὀλιγαρχίας ἢ δημοκρατίας
δουλεύειν μᾶλλον, ἢ μεθ᾽ ὁποτέρου ἂν τύχωσι τούτων ἐλευθέρους εἶναι· τούς τε
καλοὺς κἀγαθοὺς ὀνομαζομένους οὐκ ἐλάσσω αὐτοὺς νομίζειν σφίσι πράγματα παρ-
έξειν τοῦ δήμου· ποριστὰς ὄντας καὶ ἐσηγητὰς τῶν κακῶν τῷ δήμῳ ἐξ ὧν τὰ πλείω
αὐτοὺς ὠφελεῖσθαι· καὶ τὸ μὲν ἐπ᾽ ἐκείνοις εἶναι καὶ ἄκριτοι ἂν καὶ βιαιότερον ἀπο-
θνήσκειν· τὸν δὲ δῆμον σφῶν τε καταφυγὴν εἶναι, καὶ ἐκείνων σωφρονιστήν· καὶ ταῦτα
παρ᾽ αὐτῶν τῶν ἔργων ἐπισταμένας τὰς πόλεις, σαφῶς αὐτὸς εἰδέναι, ὅτι οὕτω νομί-

ζουσιν· οὔκουν ἑαυτῷ γε τῶν ἀπὸ ἀλκιβιάδου καὶ ἐν τῷ παρόντι πρασσομένων — γρ. πρασσομένων.
ἀρέσκειν οὐδέν. οἱ δὲ, ξυλλεγέντες τῶν ἐν τῇ ξυνωμοσίᾳ, ὥσπερ καὶ τὸ πρῶτον
αὐτοῖς ἐδόκει, τά τε παρόντα ἐδέχοντο καὶ ἐς τὰς ἀθήνας πρέσβεις, πείσανδρον
καὶ ἄλλους παρεσκευάζοντο πέμπειν, ὅπως περί τε τῆς τοῦ ἀλκιβιάδου καθόδου
πράσσοιεν· καὶ τῆς τοῦ ἐκεῖ δήμου καταλύσεως, καὶ τὸν τισσαφέρνην φίλον τοῖς ἀθη-
ναίοις ποιήσαιεν. γνοὺς δὲ ὁ φρύνιχος ὅτι ἔσοιτο περὶ τῆς τοῦ ἀλκιβιάδου καθό-
δου ~~περὶ τὴν~~ λόγος· καὶ ὅτι ἀθηναῖοι ἐνδέξονται αὐτήν, δείσας πρὸς τὴν
ἐναντίωσιν τῶν λεχθέντων ὑφ' αὑτοῦ μὴ ἢν κατέλθῃ ὡς κωλυτὴν ὄντα, κακῶς
δρᾷ, τρέπεται ἐπὶ τοιόνδε τι. πέμπει ὡς τὸν ἀστύοχον τὸν τῶν λακεδαιμονίων ναύ-
αρχον ἔτι ὄντα τότε περὶ τὴν μίλητον κρύφα ἐπιστείλας· ὅτι ἀλκιβιάδης
αὐτῶν τὰ πράγματα φθείρει τισσαφέρνην ἀθηναίοις φίλον ποιῶν· καὶ τἆλλα σα-
φῶς ἐγγράψας· ξυγγνώμην δὲ εἶναι ἑαυτῷ περὶ ἀνδρὸς πολεμίου καὶ μετὰ
τοῦ τῆς πόλεως ἀξυμφόρου κακόν τι βουλεύειν. ὁ δὲ ἀστύοχος, τὸν μὲν ἀλκιβιάδην
ἄλλως τε καὶ οὐκέτι ὁμοίως ἐς χεῖρας ἰόντα οὐδὲ διενοεῖτο τιμωρεῖσθαι· ἀνελ-
θὼν δὲ παρ' αὐτὸν ἐς μαγνησίαν, καὶ παρὰ τισσαφέρνην ἅμα, λέγει τε αὐτοῖς τὰ
ἐπισταλέντα ἐκ τῆς σάμου· καὶ γίγνεται αὐτὸς μηνυτής· προσέθηκέ τε, ὡς ἐλέγετο
ἐπὶ ἰδίοις κέρδεσι τισσαφέρνει ἑαυτόν· καὶ περὶ τούτου, καὶ περὶ τῶν ἄλλων
κοινοῦσθαι· διόπερ καὶ περὶ τῆς μισθοφορᾶς οὐκ ἐντελοῦς οὔσης μαλακωτέρως ἀνθή-
πτετο. ὁ δὲ ἀλκιβιάδης εὐθὺς πέμπει ἐπὶ τὸν φρύνιχον γράμματα ἐς τὴν
σάμον πρὸς τοὺς ἐν τέλει οἷα δέδρακε, καὶ ἀξιῶν αὐτὸν ἀποθνήσκειν.
θορυβούμενος δὲ ὁ φρύνιχος, καὶ πάνυ ἐν τῷ μεγίστῳ κινδύνῳ ὢν διὰ τὸ μήνυμα,
ἀποστέλλει αὖθις πρὸς τὸν ἀστύοχον, τά τε πρότερα μεμφόμενος ὅτι οὐ καλῶς ἐκρύφθη·
καὶ νῦν, ὅτι ὅλον τὸ στράτευμα τὸ τῶν ἀθηναίων, ἑτοῖμος εἴη τὸ ἐν τῇ σάμῳ παρα-
σχεῖν αὐτοῖς διαφθεῖραι, γράψας καθ' ἕκαστα, ἀτειχίστου οὔσης σάμου, ᾧ ἂν τρό-
πῳ αὐτὰ πράξειε· καὶ ὅτι ἀνεπίφθονόν οἱ ἤδη εἴη περὶ τῆς ψυχῆς διὰ ἐκείνους κινδυ-
νεύοντι καὶ τοῦτο καὶ ἄλλο πᾶν δρᾶσαι μᾶλλον ἢ ὑπὸ τῶν ἐχθίστων
αὐτὸν διαφθαρῆναι. ὁ δὲ ἀστύοχος, μηνύει καὶ ταῦτα τῷ ἀλκιβιάδῃ. καὶ ὡς προῄ-
σθετο αὐτὸν ὁ φρύνιχος ἀδικοῦντα, καὶ ὅσον οὐ παροῦσαν ἀπὸ τοῦ ἀλκιβι-
άδου περὶ τούτων ἐπιστολήν· αὐτὸς προφθάσας τῷ στρατεύματι ἐξάγγελος

Νικίου γίγνεσθαι ὥστε οἱ πολέμιοι μέγιστοι [illegible] ἀλλαχόθεν χρόνον τοσοῦτον [illegible]· κατὰ [illegible]
οὕτω [illegible] [illegible] μουσαν [illegible] ἐπιθήσεσθαι [illegible] ἐστρατοπεδεύσαντο. καὶ ταῦτα σαφῶς τοῦ
[illegible]· καὶ χρῆναι ταχίστην [illegible] ὡς τάχιστα καὶ τὰ ἄλλα ἐν φυλακῇ ἔχειν.
ἐστράτευσε δὲ καὶ [illegible] αὐτὸς [illegible] ταῦτα· καὶ οἱ μὲν τοῦ [illegible] χρόνου
[illegible] σκευάζοντο· καὶ [illegible] καὶ [illegible] μέγιστοι [illegible] ταχέως·
αἱ δὲ περὶ τοῦ Ἀλκιβιάδου [illegible] ἔχειν, ὅτι [illegible]
τὸ στράτευμα ὑπὸ φθόνου [illegible]· καὶ οἱ πολέμιοι [illegible] ἐπιθήσεσθαι. δόξας
δὲ ὁ Ἀλκιβιάδης οὐκ ἴσος εἶναι, ἀλλὰ τὰ ἀπὸ τῶν πολεμίων προσθεὶς τῷ φθόνῳ,
ὡς [illegible] καὶ [illegible] οὐκ [illegible] αὐτόν· ἀλλὰ καὶ [illegible]
[illegible] ταῦτα ἀπαγγείλας· μετὰ δὲ τοῦτο Ἀλκιβιάδης [illegible]
φρόνημα [illegible]· καὶ [illegible] ὁ [illegible] φίλος [illegible] τοῖς Ἀθηναίοις δικαίων
[illegible] τοῖς [illegible], ὅτι Λακεδαιμόνιοι [illegible] Ἀθηναίοις [illegible]· βουλόμενοι
[illegible] ὅμως [illegible] αὐτὸς [illegible]· ἄλλως τε καὶ [illegible] διαφορῶν
περὶ τῶν [illegible] σπονδῶν [illegible] προσημαινούσων· [illegible]
τούτου τὸν καιρὸν [illegible] αὐτῶν, [illegible]· ἐν ᾗ τὸν τοῦ Ἀλκιβιάδου
[illegible] πρέσβεων [illegible]· περὶ [illegible] τοῖς Λακεδαιμονίοις [illegible] πρέσβεσι,
[illegible]· οὐ φάσκοντας [illegible] ἥκειν αὐτοκράτορας βασιλεῦσι [illegible]
πολιτῶν· [illegible] καὶ πρέσβεων, ἢ αὐτὸς [illegible]· καὶ ὁ μὲν Ἀλκιβιάδης
αὐτ[illegible] μεγάλων [illegible], προθυμούμενος τὸν [illegible],
[illegible] οἱ δὲ [illegible] Ἀθηναίων ἀποστελοῦντες
[illegible], καὶ [illegible] Ἀθηναίους, λέγοντες [illegible]
[illegible] πολλῶν· μάλιστα δὲ [illegible] Ἀλκιβιάδην καὶ τὰ
[illegible]· καὶ [illegible] δημοκρατουμένων βασιλέως [illegible] ἔχειν.
καὶ [illegible] ἀλλὰ [illegible] πολλῶν καὶ ἄλλων περὶ τῆς
δημοκρατίας· καὶ τοῦ Ἀλκιβιάδου ἅμα ἐχθρῶν διαβολὴ ὡς [illegible] τοὺς
νόμους [illegible] καὶ [illegible] περὶ τῶν [illegible]
[illegible] μετὰ [illegible] καὶ [illegible]
[illegible] πρὸς πόλιν [illegible], [illegible]
αὐτοῦ [illegible] [illegible] πολιορκοῦντος.

καὶ τοὺς οἰκειοτάτους σφῶν μὴ ἐν τῷ βαλανείῳ ἀντὶ προσώπου ἔχοντες· καὶ τὸ λοιπὸν ἐς χρήματα
χίλια πλεῖστα· βασιλεὺς τοῖς αὐτοῖς καὶ τῆς ἀναφορᾶς νόσος χρήματα τῷ χρόνῳ σφίσι τὸν
οἰκεῖον τῶν· εἰ μὴ πρότερον ἐπὶ τοῦ βασιλέως μεγάλην αἰτίαν ἐπράξασθε, ὅ ποτε δὴ μέλλ
φανήσεσθαι ἐρωτώμενοι· ἐνταῦθα δὴ σαφῶς ἐλέγξατε αὐτοῖς ὅτι τοῦτο τοίνυν οἰκεῖόν ἐστιν
ἡμῖν γενναιότερον, εἰ μὴ πολὺ τοῦ σωματικοῦ σου φανερώτερον, καὶ τὸ ὀλίγον μᾶλλον τὰς
ἀρχὰς ποιήσαιμεν· ἵνα ἐπὶ στάσει μὲν βασιλεῖ· καὶ μὴν περὶ πολιτείας τὸ πλεῖον
ἐβουλεύσατε ἐν ᾧ περὶ τούτου, ἢ περὶ τῆς [illegible] ἕτερον τῆς ἐκεῖ ἔστιν ἡμῖν καὶ μεγαλοψυχίας
ἵνα μὴ παρέσῃ· ἀληθῶς διαδέσθαι καὶ τὰ αἰσχρὰ· οὐ μόνον οἷός τε ἐστὶν νῦν τοῦτο καὶ τὰς
γαστέρας· ὁ δὲ δῆμος, τὸ μὲν πρῶτον ἀκούσας, χαλεπῶς ἔφερε τοῦτο περὶ τῆς ὀλιγαρ
χίας· σαφῶς δὲ διδασκόμενος ὑπὸ τοῦ στασιαστοῦ, καὶ ἐπὶ τὸν ἀκούσαντα
ἀδελφὸν καὶ ἀπὸ ἑταίρων ὡς καὶ μεγάλα ἀγαθὰ γένοιτο· καὶ ἐπιθυμοῦντες τὸ πλῆ
θος τῶν στασιαστῶν καὶ δὴ ἀνδρας μετ' αὐτοὺς προαιρεῖσθαι, οὐ μὴν αὐτοῖς
δοκοῖεν ἀρίστευσιν· ταῦτα περὶ τοῦ τὴν ἀναφορὰν καὶ τοὺς ἀληθῶς βιάζεσθαι· ἀρ
χὴν διαβαλοῦντος καὶ φυλάττοντας τοὺς στασιαστάς, τὸ δὲ λυσάμενος ἁπάσης τῆς ἀρχῆς.
καὶ τοὺς κακῶς ἀρχόντων κηρύττειν· αὐτὸς δὲ ἐπὶ τὰ ἔνδον, στρατηγοὺς ἐπὶ τὰς μάχας,
διορμίζοντα καὶ λύοντα· τοὺς δὲ φρουρὰς ὅπου στασιαστὰς φασὶν ἰάσθαι προδότας
καὶ ἀμφοτέρων διαφθαρῆναι· συννομίζων ὑπὸ τῆς ἀδείας μὲν, τοὺς προσῆκον ἀληθῶς βιάζεσθαι
πειρωμένους· καὶ ὁ μὲν στασιαστὰς, τοὺς δὲ ἐκ τῶν ὅμως ἐπὶ τοῦ τειχῶν περὶ
αὐτὸν πρῶτον οὐ τῶν ἐπὶ δίκης ἢ ἀρχαῖς οὔπω ἐπὶ πλήθους καὶ περὶ ἀνηκόντων
ὅπως ἐκεῖ στρατηγοῦν· καὶ κοινῇ βουλευσαμένους, καταλύσαι τὴν ἀρχήν· καὶ τὰ ἄλλα πρά
γματα ἐπὶ τοῖς προδόταις, ὡς τὸ μικρὸν διαμελλήσασαι, αὐτὸς μετὰ στασιαστῶν
ἀνδρῶν τοῦ πλούτου, ὡς τὴν ἀναφορὰν ποιεῖται· ὁ δὲ λέων καὶ δήμαρχον
ἐπὶ τῶν αὐτῶν χρημάτων ἀφικνεῖσθαι, ἢ δὴ ἐπὶ τὰς στρατηγίας ἀθανάτους, ἢ ἐπὶ πλούτου προ
δοτοῖς ἐγένετο· καὶ τοὺς μὲν ναούς, κατακαμβάνουσιν ἀναλισκομένους στρα
τηγοὺς πονηρῶν· καὶ δὴ τὴν γυναῖκα τοῦ βασιλέως ἐπὶ τῇ ποιήσει, καὶ τοὺς πρέσβεις
ἐκβαλόντας προδιδόναι ἐκπέμψαντες μάχην, ἀναχωρήσαντες ἐς τὴν χώραν· καὶ τὸν πό
λεμον ἐν τάξει, μάλιστα καὶ τῷ στόλῳ ἐν τοιούτῳ· ἐφυλάττοντο περὶ αὐτοῖς ἐπιτίνων,
ἢ ἐκεῖνοι ἀπὸ τοῦ πονηρῶν πολιτῶν· καὶ ἄλλοι δὲ ἐς τὴν ἑορτήν καὶ ξενοφῶντι
ἔδοσαν λαμπάδα, παρὰ τὴν ἀρετὴν ἐκεῖ ταύτῃ λέγεται ὅτι ἐκ τῆς χώρας Ἀθηναίων ἡ ἀκρόπολις

τέλος.

καὶ ἂν μὴ βοηθήσωσι πάσαις ταῖς ναυσίν, ἀπολεῖσθαι τὰ ἐν χίῳ πράγματα. οἱ δὲ διενοοῦντο βοηθεῖν. ἐν τούτῳ δὲ ὁ πεδάριτος τούς τε ἐπικούρους ἔχων καὶ τοὺς χίους προσβαλὼν τῷ τειχίσματι τῶν ἀθηναίων ὃ περὶ τὰς ναῦς ἦν, αἱρεῖ τι αὐτοῦ καὶ νεῶν τινων ἀνειλκυσμένων ἐκράτησεν. ἐπεκβοηθησάντων δὲ τῶν ἀθηναίων καὶ τρεψαμένων τοὺς χίους πρῶτον νικᾶται καὶ τὸ ἄλλο τὸ περὶ τὸν πεδάριτον, καὶ αὐτός τε ἀποθνῄσκει καὶ τῶν χίων πολλοί, καὶ ὅπλα ἐλήφθη πολλά. μετὰ δὲ ταῦτα, ἔκ τε γῆς καὶ θαλάσσης οἱ χῖοι ἔτι μᾶλλον ἢ πρὸ τοῦ ἐπολιορκοῦντο, καὶ ὁ λιμὸς αὐτόθι μέγας ἦν. οἱ δὲ περὶ τὸν πείσανδρον ἀθηναίων πρέσβεις ἀφικόμενοι ὡς τισσαφέρνην λόγους ποιοῦνται περὶ τῆς ὁμολογίας. ἀλκιβιάδης δέ, οὐ γὰρ αὐτῷ τὰ ἀπὸ τισσαφέρνους βέβαια ἦν, φοβουμένου τοὺς πελοποννησίους μᾶλλον καὶ ἔτι βουλομένου, καθάπερ καὶ ὑπ' ἐκείνου ἐδιδάσκετο, τρίβειν ἀμφοτέρους, τρέπεται ἐπὶ τοιόνδε εἶδος ὥστε τὸν τισσαφέρνην ὡς μέγιστα αἰτοῦντα παρὰ τῶν ἀθηναίων μὴ ξυμβῆναι. δοκεῖ δέ μοι καὶ ὁ τισσαφέρνης τὸ αὐτὸ βουληθῆναι, αὐτὸς μὲν διὰ τὸ δέος, ὁ δὲ ἀλκιβιάδης, ἐπειδὴ ἑώρα ἐκεῖνον καὶ ὣς οὐ ξυμβησόμενον, δοκεῖν τοῖς ἀθηναίοις ἐβούλετο μὴ ἀδύνατος εἶναι πεῖσαι, ἀλλ' ὡς πεπεισμένῳ τισσαφέρνει καὶ βουλομένῳ προσχωρεῖν τοὺς ἀθηναίους μὴ ἱκανὰ διδόναι. ᾔτει γὰρ τοσαῦτα ὑπερβάλλων ὁ ἀλκιβιάδης, λέγων αὐτὸς ὑπὲρ παρόντος τισσαφέρνους, ὥστε τὸ τῶν ἀθηναίων, καίπερ ἐπὶ πολὺ ὅτι αἰτοίη ξυγχωρούντων, αἴτιον γενέσθαι. ἰωνίαν τε γὰρ πᾶσαν ἠξίουν δίδοσθαι, καὶ αὖθις νήσους τε τὰς ἐπικειμένας καὶ ἄλλα, οἷς οὐκ ἐναντιουμένων τῶν ἀθηναίων, τέλος ἐν τῇ τρίτῃ ἤδη ξυνόδῳ, δείσας μὴ πάνυ φωραθῇ ἀδύνατος ὤν, ναῦς ἠξίου ἐᾶν βασιλέα ποιεῖσθαι καὶ παραπλεῖν τὴν ἑαυτοῦ γῆν ὅπῃ ἂν καὶ ὅσαις ἂν βούληται. ἐνταῦθα δὴ οὐκέτι, ἀλλ' ἄπορα νομίσαντες οἱ ἀθηναῖοι, καὶ ὑπὸ τοῦ ἀλκιβιάδου ἐξηπατῆσθαι, δι' ὀργῆς ἀπελθόντες κομίζονται ἐς τὴν σάμον. τισσαφέρνης δὲ εὐθὺς μετὰ ταῦτα καὶ ἐν τῷ αὐτῷ χειμῶνι παρέρχεται ἐς τὴν καῦνον, βουλόμενος τοὺς πελοποννησίους πάλιν τε κομίσαι ἐς τὴν μίλητον, καὶ ξυνθήκας ἔτι ἄλλας ποιησάμενος ἃς ἂν δύνηται, τροφήν τε παρέχειν καὶ μὴ παντάπασιν ἐκπεπολεμῶσθαι, δεδιὼς μὴ ἢν ἀπορῶσι πολλαῖς ναυσὶ τῆς τροφῆς, ἢ τοῖς ἀθηναίοις κατ' ἃ βούλονται. ἔτι δὲ ἐφοβεῖτο μάλιστα,

μὴ τῆς τροφῆς ζητήσει πορθῶσι τὴν ἤπειρον. πάντων οὖν τούτων λογισμῷ καὶ προνοίᾳ, ὥσπερ ἐβούλετο ἐπανισοῦν τοὺς Ἕλληνας πρὸς ἀλλήλους, μεταπεμψάμενος οὖν τοὺς Πελοποννησίους, τροφήν τε αὐτοῖς δίδωσι, καὶ σπονδὰς τρίτας σπένδεται. τρίτῳ καὶ δεκάτῳ ἔτει Δαρείου βασιλεύοντος, ἐφορεύοντος δὲ Ἀλεξιππίδα ἐν Λακεδαίμονι, ξυνθῆκαι ἐγένοντο ἐν Μαιάνδρου πεδίῳ, Λακεδαιμονίων καὶ τῶν ξυμμάχων πρὸς Τισσαφέρνην καὶ Ἱεραμένην, καὶ τοὺς Φαρνάκου παῖδας, περὶ τῶν βασιλέως πραγμάτων καὶ Λακεδαιμονίων καὶ τῶν ξυμμάχων. χώραν τὴν βασιλέως, ὅση τῆς Ἀσίας ἐστί, βασιλέως εἶναι· καὶ περὶ τῆς χώρας τῆς αὑτοῦ βουλευέτω βασιλεὺς ὅπως βούλεται. Λακεδαιμονίους δὲ καὶ τοὺς ξυμμάχους μὴ ἰέναι ἐπὶ χώραν τὴν βασιλέως ἐπὶ κακῷ μηδενί· μηδὲ βασιλέα ἐπὶ τὴν Λακεδαιμονίων χώραν μηδὲ τῶν ξυμμάχων ἐπὶ κακῷ μηδενί. ἢν δέ τις Λακεδαιμονίων ἢ τῶν ξυμμάχων ἐπὶ κακῷ ἴῃ ἐπὶ τὴν βασιλέως χώραν, Λακεδαιμονίους καὶ τοὺς ξυμμάχους κωλύειν· καὶ ἤν τις ἐκ τῆς βασιλέως ἴῃ ἐπὶ κακῷ ἐπὶ Λακεδαιμονίους ἢ τοὺς ξυμμάχους, βασιλεὺς κωλυέτω. τροφὴν δὲ ταῖς ναυσὶ ταῖς νῦν παρούσαις Τισσαφέρνην παρέχειν κατὰ τὰ ξυγκείμενα, μέχρι ἂν αἱ νῆες αἱ βασιλέως ἔλθωσι. Λακεδαιμονίους δὲ καὶ τοὺς ξυμμάχους, ἐπὴν αἱ βασιλέως νῆες ἀφίκωνται, τὰς ἑαυτῶν ναῦς, ἢν βούλωνται τρέφειν, ἐφ᾽ ἑαυτοῖς εἶναι. ἢν δὲ παρὰ Τισσαφέρνους λαμβάνειν ἐθέλωσι τὴν τροφήν, Τισσαφέρνην παρέχειν· Λακεδαιμονίους δὲ καὶ τοὺς ξυμμάχους τελευτῶντος τοῦ πολέμου τὰ χρήματα Τισσαφέρνει ἀποδοῦναι, ὁπόσα ἂν λάβωσιν. ἐπὴν δὲ αἱ βασιλέως νῆες ἀφίκωνται, αἵ τε Λακεδαιμονίων νῆες καὶ αἱ τῶν ξυμμάχων καὶ αἱ βασιλέως, κοινῇ τὸν πόλεμον πολεμούντων, καθ᾽ ὅ τι ἂν Τισσαφέρνει δοκῇ καὶ Λακεδαιμονίοις καὶ τοῖς ξυμμάχοις. ἢν δὲ καταλύειν βούλωνται πρὸς Ἀθηναίους, ἐν ὁμοίῳ καταλύεσθαι. αἱ μὲν σπονδαὶ αὗται ἐγένοντο· καὶ μετὰ ταῦτα παρεσκευάζετο Τισσαφέρνης, τάς τε Φοινίσσας ναῦς ἄξων, ὥσπερ εἴρητο, καὶ τἆλλα ὅσαπερ ὑπέσχετο· καὶ ἐβούλετο παρασκευαζόμενος γοῦν δῆλος εἶναι. Βοιωτοὶ δὲ τελευτῶντος ἤδη τοῦ χειμῶνος Ὠρωπὸν εἷλον προδοσίᾳ Ἀθηναίων ἐμφρουρούντων. ξυνέπραξαν δὲ Ἐρετριῶν τε ἄνδρες καὶ αὐτῶν

ὠρωπίων ἐπιβουλεύοντες ἀπόστασιν τῆς εὐβοίας· ἐπὶ γὰρ τῇ ἐρετρίᾳ τὸ χωρίον, ἀδύνατα ἦν τῶν
ἀθηναίων ἐχόντων, μὴ οὐ μεγάλα βλάπτειν καὶ ἐρέτριαν καὶ τὴν ἄλλην εὔβοιαν. ἔχοντες οὖν
ἤδη τὸν ὠρωπὸν, ἀφικνοῦνται ἐς ῥόδον οἱ ἐρετριῆς, ἐπικαλούμενοι ἐς τὴν εὔβοιαν
τοὺς πελοποννησίους· οἱ δὲ πρὸς τὴν τῆς χίου κακουμένης βοήθειαν, μᾶλλον ὥρμηντο.
καὶ ἄραντες πάσαις ταῖς ναυσὶν ἐκ τῆς ῥόδου ἔπλεον· καὶ γενόμενοι περὶ τὸ
τριόπιον, καθορῶσι τὰς τῶν ἀθηναίων ναῦς πελαγίας ἀπὸ τῆς χάλκης πλεούσας· καὶ
ὡς οὐδέτεροι ἀλλήλοις ἐπέπλεον, ἀφικνοῦνται οἱ μὲν, ἐς τὴν σάμον· οἱ δὲ ἐς τὴν μί
λητον· καὶ ἑώρων οὐκέτι ἄνευ ναυμαχίας οἷόν τε ὂν ἐς τὴν χίον βοηθῆσαι. καὶ ὁ χειμὼν
ἐτελεύτα οὗτος· καὶ εἰκοστὸν ἔτος ἐτελεύτα τῷ πολέμῳ τῷδε ὃν θουκυδίδης ξυνέγραψε.
τοῦ δὲ ἐπιγιγνομένου θέρους ἅμα τῷ ἦρι εὐθὺς ἀρχομένῳ δερκυλίδας τε ἀνὴρ
σπαρτιάτης, στρατιὰν ἔχων οὐ πολλὴν, παρεπέμφθη πεζῇ ἐφ' ἑλλησπόντου, ἄβυδον
ἀποστήσων· εἰσὶ δὲ μιλησίων ἄποικοι· καὶ οἱ χῖοι ἐν ὅσῳ αὐτοῖς ὁ ἀστύοχος ἠπόρει ὅπως
βοηθήσοι, ναυμαχῆσαι πιεζόμενοι τῇ πολιορκίᾳ, ἠναγκάσθησαν. ἔτυχον δὲ ἔτι
ἐν ῥόδῳ ὄντος ἀστυόχου ἐκ τῆς μιλήτου, λέοντά τε ἄνδρα σπαρτιάτην, ὃς ἀν
τισθένει ἐπιβάτης ξυνεξῆλθε, τοῦτον κεκομισμένοι μετὰ τὸν πεδαρίτου
θάνατον, ἄρχοντα· καὶ ναῦς δώδεκα αἳ ἔτυχον φύλακες μιλήτου οὖσαι, ὧν
ἦσαν θούριαι πέντε, καὶ συρακόσιαι τέσσαρες, καὶ μία ἀναιίτις, καὶ μία μιλησία
καὶ λέοντος μία. ἐπεξελθόντων δὲ τῶν χίων πανδημεί, καὶ καταλαβόντων τι ἐρυμνὸν χω
ρίον, καὶ τῶν νεῶν αὐτοῖς ἅμα ἓξ καὶ τριάκοντα ἐπὶ τὰς τῶν ἀθηναίων δύο καὶ τριά
κοντα ἀναγομένων, ἐναυμάχησαν· καὶ καρτερᾶς γενομένης ναυμαχίας οὐκ ἔλασσον ἔχον
τες ἐν τῷ ἔργῳ οἱ χῖοι καὶ οἱ ξύμμαχοι, ἤδη γὰρ καὶ ὀψὲ ἦν, ἀνεχώρησαν ἐς τὴν πόλιν.
μετὰ δὲ τοῦτο εὐθὺς τοῦ δερκυλίδου πεζῇ ἐκ τῆς μιλήτου παρεξελθόντος,
ἄβυδος ἐν τῷ ἑλλησπόντῳ ἀφίσταται πρὸς δερκυλίδαν καὶ φαρνάβα
ζον· καὶ λάμψακος δυοῖν ἡμέραιν ὕστερον. στρομβιχίδης δὲ ἐκ τῆς χίου
πυθόμενος κατὰ τάχος βοηθήσας ναυσὶν ἀθηναίων τέσσαρσι καὶ εἴκοσιν,
ὧν καὶ στρατιώτιδες ἦσαν ὁπλίτας ἄγουσαι, ἐπεξελθόντων τῶν λαμψα
κηνῶν, μάχῃ κρατήσας, καὶ αὐτοβοεὶ λάμψακον ἀτείχιστον οὖσαν ἑλὼν, καὶ
σκεύη μὲν καὶ ἀνδράποδα ἁρπαγὴν ποιησάμενος, τοὺς δὲ ἐλευθέρους πάλιν
κατοικίσας, ἐπ' ἄβυδον ἦλθε· καὶ ὡς οὔτε προσεχώρουν, οὔτε προσβαλὼν

ἐδυνάσθη ἑλεῖν, ἐς τὸ ἀντιπέρας τῆς Ἀβύδου ἀποπλεύσας Σηστὸν πόλιν τῆς
Χερρονήσου, ἥν ποτε Μῆδοι εἶχον, καθίστατο φρούριον καὶ φυλακὴν τοῦ παντὸς
Ἑλλησπόντου. ἐν τούτῳ δὲ οἱ Χῖοι τε θαλασσοκράτορες μᾶλλον ἐγένοντο· καὶ οἱ ἐν
τῇ Μιλήτῳ καὶ ὁ Ἀστύοχος πυθόμενοι τὰ περὶ τὴν ναυμαχίαν, καὶ τὸν Στρομβι-
χίδην καὶ τὰς ναῦς ἀπεληλυθότας, ἐθάρσησαν. καὶ παραπλεύσας δυοῖν νεοῖν
Ἀστύοχος ἐς Χίον, κομίζει αὐτόθεν τὰς ναῦς. καὶ ξυμπάσαις ἤδη ἐπίπλουν
ποιεῖται ἐπὶ τὴν Σάμον· καὶ ὡς αὐτῷ διὰ τὸ ἀλλήλοις ὑπόπτως ἔχειν, οὐκ
ἀντανήγοντο, ἀπέπλευσε πάλιν ἐς τὴν Μίλητον. ὑπὸ γὰρ τοῦτον τὸν χρόνον
καὶ ἔτι πρότερον ἡ ἐν ταῖς Ἀθήναις δημοκρατία κατελέλυτο. ἐπειδὴ
γὰρ οἱ περὶ τὸν Πείσανδρον πρέσβεις παρὰ τοῦ Τισσαφέρνους ἐς τὴν Σάμον ἦλθον.
τά τε ἐν αὐτῷ τῷ στρατεύματι ἔτι βεβαιότερον κατέλαβον, καὶ αὐτῶν τῶν Σα-
μίων προύτρεψαν τοὺς δυνατοὺς ὥστε πειρᾶσθαι μετὰ σφῶν ὀλιγαρχη-
θῆναι· καίπερ ἐπαναστάντας αὐτοὺς ἀλλήλοις ἵνα μὴ ὀλιγαρχῶνται. καὶ ἐν
σφίσιν αὐτοῖς ἅμα οἱ ἐν τῇ Σάμῳ τῶν Ἀθηναίων κοινολογούμενοι ἐσκέψαντο Ἀλ-
κιβιάδην μέν, ἐπειδήπερ οὐ βούλεται, ἐᾶν, καὶ γὰρ οὐκ ἐπιτήδειον αὐτὸν εἶναι
ἐς ὀλιγαρχίαν ἐλθεῖν· αὐτοὺς δὲ ἐπὶ σφῶν αὐτῶν, ὡς ἤδη καὶ κινδυνεύοντας,
ὁρᾶν ὅτῳ τρόπῳ μὴ ἀνεθήσεται τὰ πράγματα· καὶ τὰ τοῦ πολέμου ἅμα ἀντέ-
χειν. καὶ ἐσφέρειν αὐτοὺς ἐκ τῶν ἰδίων οἴκων προθύμως χρήματα· καὶ ἤν
τι ἄλλο δέοι, ὡς οὐκέτι ἄλλοις ἢ σφίσιν αὐτοῖς ταλαιπωροῦντας. παρακελευ-
σάμενοι οὖν τοιαῦτα, τὸν μὲν Πείσανδρον εὐθὺς τότε, καὶ τῶν πρέσβεων τοὺς
ἡμίσεις, ἀπέστελλον ἐπ' οἴκου πράξοντας τἀκεῖ· καὶ εἴρητο αὐτοῖς τῶν ὑπη-
κόων πόλεων αἷς ἂν προσσχῶσιν, ὀλιγαρχίας καθιστάναι· τοὺς δ' ἡμίσεις ἐς τἆλλα
τὰ ὑπήκοα χωρία ἄλλους ἄλλῃ διέπεμπον. καὶ Διοτρέφη ὄντα περὶ Χίον,
ᾑρημένον δὲ ἐς τὰ ἐπὶ Θρᾴκης ἄρχειν, ἀπέστελλον ἐπὶ τὴν ἀρχήν. καὶ ἀφικό-
μενος ἐς τὴν Θάσον, τὸν δῆμον κατέλυσε. καὶ ἀπελθόντος αὐτοῦ
οἱ Θάσιοι δευτέρῳ μηνὶ μάλιστα τὴν πόλιν ἐτείχιζον, ὡς τῆς μὲν μετ' Ἀθηναίων
ἀριστοκρατίας οὐδὲν ἔτι προσδεόμενοι, τὴν δ' ἀπὸ Λακεδαιμονίων ἐλευ-
θερίαν ὁσημέραι προσδεχόμενοι· καὶ γάρ, καὶ φυγὴ αὐτῶν ἔξω ἦν ὑπὸ
Ἀθηναίων παρὰ τοῖς Πελοποννησίοις· καὶ αὕτη μετὰ τῶν ἐν τῇ πόλει

ἐπιτηδείων κατὰ κράτος ἔπρασσε ναῦς τε κομίσαι καὶ τὴν Θάσον ἀποστῆσαι. ξυνέβη οὖν
αὐτοῖς μάλιστα ἃ ἐβούλοντο, τὴν πόλιν τε ἀκινδύνως ὀρθοῦσθαι καὶ τὸν ἐναντιωσό-
μενον δῆμον καταλελύσθαι. περὶ μὲν οὖν τὴν Θάσον τἀναντία τοῖς τὴν ὀλιγαρχίαν
καθιστᾶσι τῶν Ἀθηναίων ἐγένετο· δοκεῖν δέ μοι καὶ ἐν ἄλλοις πολλοῖς τῶν ὑπηκόων·
σωφροσύνην γὰρ λαβοῦσαι αἱ πόλεις καὶ ἄδειαν τῶν πρασσομένων, ἐχώρησαν ἐπὶ
τὴν ἄντικρυς ἐλευθερίαν, τὴν ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων ὕπουλον αὐτονομίαν οὐ προτιμή-
σαντες. οἱ δὲ ἀμφὶ τὸν Πείσανδρον παραπλέοντες, ὥσπερ ἐδέδοκτο, τοὺς
δήμους ἐν ταῖς πόλεσι κατέλυον· καὶ ἅμα ἔστιν ἀφ' ὧν χωρίων καὶ ὁπλίτας
ἔχοντες σφίσιν αὐτοῖς ξυμμάχους, ἦλθον ἐς τὰς Ἀθήνας· καὶ καταλαμ-
βάνουσι τὰ πλεῖστα τοῖς ἑταίροις προειργασμένα. καὶ γὰρ Ἀνδροκλέα τέ τινα τοῦ
δήμου μάλιστα προεστῶτα, ξυστάντες τινὲς τῶν νεωτέρων, κρύφα
ἀποκτείνουσιν· ὅσπερ καὶ τὸν Ἀλκιβιάδην οὐχ ἥκιστα ἐξήλασε· καὶ αὐτὸν
κατὰ ἀμφότερα, τῆς τε δημαγωγίας ἕνεκα, καὶ οἰόμενοι τῷ Ἀλκιβιάδῃ ὡς κατιόντι
καὶ τὸν Τισσαφέρνην φίλον ποιήσοντι χαριεῖσθαι, μᾶλλόν τι διέφθειραν· καὶ
ἄλλους τινὰς ἀνεπιτηδείους τῷ αὐτῷ τρόπῳ κρύφα ἀνήλωσαν. λόγος τε ἐκ τοῦ φανε-
ροῦ προείργαστο αὐτοῖς, ὡς οὔτε μισθοφορητέον εἴη ἄλλους, ἢ τοὺς στρατευο-
μένους, οὔτε μεθεκτέον τῶν πραγμάτων πλέοσιν, ἢ πεντακισχιλίοις· καὶ τούτοις,
οἳ ἂν μάλιστα τοῖς τε χρήμασι καὶ τοῖς σώμασιν ὠφελεῖν οἷοί τε ὦσιν. ἦν δὲ τοῦτο
εὐπρεπὲς πρὸς τοὺς πλείους· ἐπεὶ ἕξειν γε τὴν πόλιν οἵπερ καὶ μεθιστάναι ἔμελλον.
δῆμος μέντοι ὅμως ἔτι καὶ βουλὴ ἡ ἀπὸ τοῦ κυάμου ξυνελέγετο· ἐβούλευ-
ον δὲ οὐδὲν, ὅτι μὴ τοῖς ξυνεστῶσι δοκοίη· ἀλλὰ καὶ οἱ λέγοντες ἐκ τούτων ἦσαν· καὶ τὰ
ῥηθησόμενα πρότερον αὐτοῖς προύσκεπτο. ἀντέλεγέ τε οὐδεὶς ἔτι τῶν ἄλλων,
δεδιὼς καὶ ὁρῶν πολὺ τὸ ξυνεστηκός· εἰ δέ τις καὶ ἀντείποι, εὐθὺς ἐκ τρό-
που τινὸς ἐπιτηδείου ἐτεθνήκει· καὶ τῶν δρασάντων οὔτε ζήτησις, οὔτ' εἰ ὑποπτεύοιντο,
δικαίωσις ἐγίγνετο· ἀλλ' ἡσυχίαν εἶχεν ὁ δῆμος· καὶ κατάπληξιν τοιαύτην, ὥστε
κέρδος ὁ μὴ πάσχων τι βίαιον, εἰ καὶ σιγῴη, ἐνόμιζε. καὶ τὸ ξυνεστηκὸς πολὺ
πλέον ἡγούμενοι εἶναι ἢ ὅσον ἐτύγχανεν ὂν, ἡσσῶντο ταῖς γνώμαις· καὶ ἐξευρεῖν
αὐτὸ ἀδύνατοι ὄντες διὰ τὸ μέγεθος τῆς πόλεως, καὶ διὰ τὴν ἀλλήλων ἀγνωσίαν,
οὐκ εἶχον αὐτοὶ ἐξευρεῖν. κατὰ δὲ τὸ αὐτὸ τοῦτο καὶ προσολοφύρασθαί τινι ἀγανα-

κινδύνων· ὥστε καὶ μιμήσασθαι τοῖς βουλεύσασι τὰ δεινὰ αὐτοῖς· ἢ γὰρ ἀγνῶτας ἂν μὲν ὕβρει,
ἢ γνώριμον ἄπιστον· ἀλλ᾽ ἤλοιαν δράσαντα ὑπό πως προσποιούμενοι τοῦ δήμου· ὡς
μὴ τυχόντα τινὰ συγγνώμης ἐκ τῆς σαυτοῦ, καὶ οἷς οὐκ ἦν ποτέ τις ἐν τῷ ὅλῳ τῷ χρόνῳ
ζημιώσασθαι· καὶ τὸ ἄπιστον οὗτοι, μέγιστον πρὸς τοὺς πολλοὺς ἐποίησαν· καὶ τὴν
ς' τὸ ἐν τῷ ὅλῳ ἀσφαλῆ σφᾶς, ἀφελέσθαι βεβαίωσιν τῷ ἀπιστεῖν ἅπαντα πράττειν πρὸς
αὐτὸν καταστήσαντες· ἐν τούτῳ οὖν σφᾶς ἀρχομένοις περὶ τῆς πολιτείας δὲ ἐλθόντες
ἐκεῖνοι τῶν ἤρχοντο· καὶ πρῶτον μὲν τῶν δημοσίων ἐξελύσαντο, ἡ γνώμη δὲ
ἄνδρας ἐξεῖναι συγγραφεῖς αὐτοκράτορας· τούτοις δὲ ἐξ ὑπογράψαντας γνώμην
ἐσενεγκεῖν, ὅτι ἂν νομίζωσι περὶ τῆς πόλεως καθότι ἄριστα οἰκήσεσθαι
[illegible] ἀσφαλῶς, ἐκείνη [illegible] κοινοὺς νόμους εἰσφέροντες
[illegible] ἀπέχοντας [illegible] καὶ [illegible] ἐγγραφεῖς,
ἄλλως οὐ [illegible]· αὐτὸ δὲ τοῦτο ἐξαναιρεῖσθαι [illegible] γνώμην ὅτι
βούληται· εἰ δέ τις [illegible] παρανόμων, ἢ ἄλλο τι [illegible] βλα-
βη, μεγάλας ζημίας ἐπιθεῖναι· ἐν ταῖς [illegible] δίκαις ὅπως ἐξείη τὸ ἤδη
μὴ [illegible] ἀρχὴν ἔχειν μηδεμίαν [illegible] αὐτοῦ κόσμου, μὴ μισθοφορεῖν· περὶ [illegible]
[illegible] ἐξεῖναι [illegible]· τούτοις δέ, [illegible] ἄνδρας· καὶ [illegible]
[illegible], πρὸς ἑαυτοὺς· ἐλθόντας δὲ αὐτοὺς [illegible] ὄντας, τὸ βου-
λευτήριον ἄρχειν, ὅ τι ἂν ἄριστα [illegible] αὐτοκράτορας· καὶ τοὺς [illegible]
[illegible], ὅ τι ἂν αὐτοῖς δοκῇ· [illegible] γνώμην ταύτην
[illegible] καὶ [illegible] προθυμότατα [illegible]
τὸν [illegible], ὁ μὲν τοιαῦτα [illegible] πρᾶξις [illegible], [illegible] τοῦτο,
καὶ [illegible], ἀντὶ φωνῶν [illegible] αὐτόν,
[illegible] οὐδαμῶς [illegible]· καὶ κράτιστος [illegible] γενόμενος· καὶ [illegible]
[illegible]· καὶ [illegible] οὐ [illegible], οὐδὲ [illegible] οὐδέν.
ἀλλ᾽ ὑπό πως [illegible]· τοῖς μὲν τοιαύτην [illegible]
[illegible], καὶ ἐν [illegible] καὶ ἐν [illegible] αὐτηρός [illegible]
[illegible] τὸ [illegible] ὠφελεῖν· καὶ αὐτός [illegible],
καὶ [illegible] κατέστη [illegible], [illegible],
ὑπὸ τοῦ δήμου [illegible] ἄριστα φαίνεσθαι [illegible] ἐμοῦ [illegible]

του αἰτιαθεὶς ὡς ξυγκατέστησε θανάτου δίκην ἀπολογησάμενος. παρέσχε δὲ καὶ ὁ φρύ-
νιχος αὑτὸν πάντων διαφερόντως προθυμότατον ἐς τὴν ὀλιγαρχίαν, δεδιὼς τὸν ἀλκιβι-
άδην καὶ ἐπιστάμενος εἰδότα αὐτὸν ὅσα ἐν τῇ σάμῳ πρὸς τὸν ἀστύοχον ἔπραξεν·
νομίζων, οὐκ ἄν ποτε αὐτὸν κατὰ τὸ εἰκὸς ὑπ' ὀλιγαρχίας κατελθεῖν· πολύ τε πρὸς
τὰ δεινὰ ἐπειδήπερ ὑπέστη, φερεγγυώτατος ἐφάνη. καὶ θηραμένης ὁ τοῦ ἅγνωνος
ἐν τοῖς ξυγκαταλύουσι τὸν δῆμον πρῶτος ἦν, ἀνὴρ οὔτ' εἰπεῖν οὔτε γνῶναι ἀδύνα-
τος· ὥστε ἀπ' ἀνδρῶν πολλῶν καὶ ξυνετῶν πραχθὲν τὸ ἔργον, οὐκ ἀπεικότως,
καίπερ μέγα ὄν, προυχώρησε. χαλεπὸν γὰρ ἦν τὸν ἀθηναίων δῆμον, ἐπ' ἔτει ἑκα-
τοστῷ μάλιστα ἐπειδὴ οἱ τύραννοι κατελύθησαν, ἐλευθερίας παῦσαι, καὶ οὐ μόνον μὴ
ὑπήκοον ὄντα, ἀλλὰ καὶ ὑπὲρ ἥμισυ τοῦ χρόνου τούτου αὐτὸν ἄλλων ἄρχειν
εἰωθότα. ἐπειδὴ δὲ ἡ ἐκκλησία οὐδενὸς ἀντειπόντος, ἀλλὰ κυρώσασα ταῦτα
διελύθη, τοὺς τετρακοσίους ἤδη ὕστερον τρόπῳ τοιῷδε ἐς τὸ βουλευτήριον ἐσή-
γαγον. ἦσαν ἀθηναῖοι πάντες αἰεὶ οἱ μὲν ἐπὶ τείχει, οἱ δὲ ἐν τάξει, τῶν ἐν δεκελείᾳ
πολεμίων ἕνεκα, ἐφ' ὅπλοις. τῇ οὖν ἡμέρᾳ ἐκείνῃ τοὺς μὲν μὴ ξυνειδότας, εἴασαν
ὥσπερ εἰώθεσαν ἀπελθεῖν, τοῖς δὲ ἐν τῇ ξυνωμοσίᾳ εἴρητο ἡσυχῇ, μὴ ἐπ' αὐτοῖς τοῖς ὅπλοις·
ἀλλ' ἄποθεν περιμένειν· καὶ ἤν τις ἐνιστῆται τοῖς ποιουμένοις, λαβόντας τὰ ὅπλα,
μὴ ἐπιτρέπειν. ἦσαν δὲ καὶ ἄνδριοι καὶ τήνιοι· καὶ καρυστίων τριακόσιοι· καὶ
αἰγινητῶν τῶν ἐποίκων, οὓς οἱ ἀθηναῖοι ἔπεμψαν οἰκήσοντας· ἐπ' αὐτὸ τοῦτο
ἥκοντες ἐν τοῖς αὐτῶν ὅπλοις, οἷς ταὐτὰ προείρητο. τούτων δὲ διατεταγμένων
οὕτως ἐλθόντες οἱ τετρακόσιοι μετὰ ἐγχειριδίου ἀφανοῦς ἕκαστος, καὶ οἱ εἴκοσι
καὶ ἑκατὸν μετ' αὐτῶν ἕλληνες νεανίσκοι, οἷς ἐχρῶντο εἴ τι δέοι χειρουργεῖν, ἐπέ-
στησαν τοῖς ἀπὸ τοῦ κυάμου βουλευταῖς, οὖσιν ἐν τῷ βουλευτηρίῳ· καὶ εἶπον αὐτοῖς
ἐξιέναι λαβοῦσι τὸν μισθόν· ἔφερον δὲ αὐτοῖς τοῦ ὑπολοίπου χρόνου παντὸς αὐτοί·
καὶ ἐξιοῦσιν ἐδίδοσαν. ὡς δὲ ἥ τε βουλὴ οὐδὲν ἀντειποῦσα ὑπεξῆλθε
καὶ οἱ ἄλλοι πολῖται οὐδὲν ἐνεωτέριζον, ἀλλ' ἡσύχαζον, οἱ δὲ τετρακόσιοι
ἐσελθόντες ἐς τὸ βουλευτήριον, τότε μὲν πρυτάνεις τε σφῶν αὐτῶν ἀπεκλή-
ρωσαν· καὶ ὅσα πρὸς τοὺς θεοὺς εὐχαῖς καὶ θυσίαις καθιστάμενοι ἐς τὴν ἀρχὴν ἐχρή-
σαντο. ὕστερον δὲ πολὺ μεταλλάξαντες τῆς τοῦ δήμου διοικήσεως, πλὴν τοὺς
φεύγοντας οὐ κατῆγον, τοῦ ἀλκιβιάδου ἕνεκα· τά τε ἄλλα ἔνεμον κατὰ κράτος

πόλιν· καὶ ἄνδρας τέ τινας ἀπέκτειναν οὐ πολλούς· οἳ ἐδόκουν ἐπιτήδειοι
εἶναι ὑπεξαιρεθῆναι· καὶ ἄλλους ἔδησαν· τοὺς δέ, καὶ μετεστήσαντο· πρός
τε ἆγιν τὸν λακεδαιμονίων βασιλέα ὄντα ἐν τῇ δεκελείᾳ, ἐπεκηρυκεύοντο λέγον-
τες, διαλλαγῆναι βούλεσθαι· καὶ εἰκὸς εἶναι αὐτὸν σφίσι καὶ οὐκέτι τῷ ἀπίστῳ
δήμῳ μᾶλλον ξυγχωρεῖν· ὁ δὲ νομίζων τὴν πόλιν οὐχ ἡσυχάζειν, οὐδ᾽ εὐθὺς τὸν
δῆμον τὴν παλαιὰν ἐλευθερίαν παραδώσειν, εἴ τε στρατιὰν πολλὴν ἴδοι σφῶν,
οὐκ ἂν ἡσυχάσειν· οὐδ᾽ ἐν τῷ παρόντι πάνυ πιστεύων, μὴ οὐ ταράσσεσθαι αὐτούς,
τοῖς μὲν ἀπὸ τῶν τετρακοσίων ἐλθοῦσιν, οὐδὲν ξυμβατικὸν ἀπεκρίνατο· προσ-
μεταπεμψάμενος δέ, ἐκ πελοποννήσου στρατιὰν πολλήν, οὐ πολλῷ ὕστερον
καὶ αὐτὸς τῇ ἐκ τῆς δεκελείας φρουρᾷ μετὰ τῶν ἐλθόντων, κατέβη πρὸς αὐτὰ
τὰ τείχη τῶν ἀθηναίων, ἐλπίσας ἢ ταραχθέντας αὐτοὺς μᾶλλον ἂν χειρωθῆναι
σφίσιν ᾗ βούλονται, ἢ καὶ αὐτοβοεὶ ἄν, διὰ τὸν ἔνδοθέν τε καὶ ἔξωθεν κατὰ τὸ
εἰκὸς γενησόμενον θόρυβον· τῶν γὰρ μακρῶν τειχῶν, διὰ τὴν κατ᾽ αὐτὰ
ἐρημίαν λήψεσθαι, οὐκ ἂν ἁμαρτεῖν· ὡς δὲ προσέμιξέ τε ἐγγὺς καὶ οἱ ἀθηναῖοι
τὰ μὲν ἔνδοθεν, οὐδ᾽ ὁπωστιοῦν ἐκίνησαν· τοὺς δὲ ἱππέας ἐκπέμψαντες, καὶ
μέρος τι τῶν ὁπλιτῶν, καὶ ψιλῶν καὶ τοξοτῶν, ἄνδρας κατέβαλον αὐτῶν,
διὰ τὸ ἐγγὺς προσελθεῖν· καὶ ὅπλων τινῶν καὶ νεκρῶν ἐκράτησαν· οὕτω
δὴ γνούς, ἀπήγαγε πάλιν τὴν στρατιάν· καὶ αὐτὸς μὲν καὶ οἱ μετ᾽ αὐτοῦ,
κατὰ χώραν ἐν τῇ δεκελείᾳ ἔμενον· τοὺς δ᾽ ἐπελθόντας, ὀλίγας τινὰς ἡμέρας
ἐν τῇ γῇ μείναντας, ἀπέπεμψεν ἐπ᾽ οἴκου· μετὰ δὲ τοῦτο, παρά τε
τὸν ἆγιν ἐπρεσβεύοντο οἱ τετρακόσιοι οὐδὲν ἧσσον· κἀκείνου μᾶλλον ἤδη
προσδεχομένου καὶ παραινοῦντος, ἐκπέμπουσι καὶ ἐς τὴν λακεδαίμονα
περὶ ξυμβάσεως πρέσβεις, βουλόμενοι διαλλαγῆναι· πέμπουσι δὲ καὶ ἐς τὴν
σάμον, δέκα ἄνδρας παραμυθησομένους τὸ στρατόπεδον καὶ διδάξοντας,
ὡς οὐκ ἐπὶ βλάβῃ τῆς πόλεως καὶ τῶν πολιτῶν ἡ ὀλιγαρχία κατέστη· ἀλλ᾽ ἐπὶ
σωτηρίᾳ τῶν ξυμπάντων πραγμάτων, πεντακισχίλιοί τε ὅτι εἶεν, καὶ οὐ τε-
τρακόσιοι μόνον οἱ πράσσοντες· καίτοι οὐ πώποτε ἀθηναίους διὰ τὰς
στρατείας, καὶ τὴν ὑπερόριον ἀσχολίαν, ἐς οὐδὲν πρᾶγμα οὕτω μέγα ἐλθεῖν βου-
λεύσοντας, ἐν ᾧ πεντακισχιλίους ξυνελθεῖν· καὶ τἆλλα ἐπιστείλαντες τὰ

πρέποντα εἰπεῖν ἀπέπεμψαν εὐθὺς μετὰ τὴν αὐτῶν κατάστασιν· δεδιότες
μὴ ὅπερ ἐγένετο, ναυτικὸς ὄχλος, οὔτε αὐτὸς μένειν ἐν τῷ ὀλιγαρχικῷ κόσμῳ ἐθέλῃ,
σφᾶς τε μὴ ἐκεῖθεν ἀρξαμένου τοῦ κακοῦ μεταστήσωσι· ἐν γὰρ τῇ Σάμῳ
ἐνεωτερίζετο ἤδη τὰ περὶ τὴν ὀλιγαρχίαν, καὶ ξυνέβη τοιάδε γενέσθαι ὑπ' αὐτὸν
τὸν χρόνον τοῦτον, ὅνπερ οἱ τετρακόσιοι ξυνίσταντο. οἱ γὰρ τότε τῶν Σαμίων ἐπαναστάντες
τοῖς δυνατοῖς, καὶ ὄντες δῆμος, μεταβαλλόμενοι αὖθις καὶ πεισθέντες ὑπό τε
τοῦ Πεισάνδρου, ὅτε ἦλθε, καὶ τῶν ἐν τῇ Σάμῳ ξυνεστώτων Ἀθηναίων, μοχθηρὸν
ἄνθρωπον ὠστρακισμένον, οὐ διὰ δυνάμεως καὶ ἀξιώματος φόβον· ἀλλὰ διὰ πονηρίαν
καὶ αἰσχύνην τῆς πόλεως ἀποκτείνουσι· μετὰ Χαρμίνου τε ἑνὸς τῶν στρατηγῶν,
καί τινων τῶν παρὰ σφίσιν Ἀθηναίων, πίστιν διδόντες αὐτοῖς, καὶ ἄλλα μετ' αὐτῶν
τοιαῦτα ξυνέπραξαν· τοῖς τε πλέοσιν ὥρμηντο ἐπιτίθεσθαι. οἱ δὲ, αἰσθόμενοι
τῶν στρατηγῶν Λέοντι καὶ Διομέδοντι, οὗτοι γὰρ οὐχ ἑκόντες διὰ τὸ τιμᾶσθαι
ὑπὸ τοῦ δήμου, ἔφερον καὶ ὀλιγαρχίαν τὸ μᾶλλον σημαίνουσι καὶ Θρασυβούλῳ,
καὶ Θρασύλῳ· τῷ μὲν τριηραρχοῦντι· τῷ δὲ, ὁπλιτεύοντι· καὶ ἄλλοις οἳ ἐδό-
κουν ἀεὶ μάλιστα ἐναντιοῦσθαι τοῖς ξυνεστῶσι· καὶ ἠξίουν μὴ περιιδεῖν αὐτούς,
σφᾶς τε διαφθαρέντας, καὶ Σάμον Ἀθηναίοις ἀλλοτριωθεῖσαν· δι' ἣν μόνην ἡ ἀρχὴ
αὐτοῖς ἐς τοῦτο ξυνέμεινε. οἱ δὲ, ἀκούσαντες, τῶν τε στρατιωτῶν ἕνα ἕκαστον μετῄ-
εσαν μὴ ἐπιτρέπειν· καὶ οὐχ ἥκιστα τοὺς Παράλους· ἄνδρας Ἀθηναίους τε καὶ
ἐλευθέρους πάντας ἐν τῇ νηὶ πλέοντας, καὶ ἀεὶ δήποτε ὀλιγαρχίᾳ καὶ μὴ παρούσῃ
ἐπικειμένους· ὅ τε Λέων καὶ Διομέδων αὐτοῖς ναῦς τινὰς ὁπότε ποι πλέοιεν,
καταλείποντες φύλακας· ὥστε ἐπειδὴ αὐτοῖς ἐπετίθεντο οἱ τριακόσιοι, βοηθησάντων πάντων
τούτων, μάλιστα δὲ τῶν Παράλων, περιεγένοντο οἱ τοῦ δήμου ὄντες πλέονες· καὶ τριά-
κοντα μέν τινας ἀπέκτειναν τῶν τριακοσίων· τρεῖς δὲ τοὺς αἰτιωτάτους φυγῇ
ἐζημίωσαν· τοῖς δὲ ἄλλοις οὐ μνησικακοῦντες δημοκρατούμενοι τὸ λοιπὸν
ξυνεπολίτευον. τὴν δὲ Πάραλον ναῦν, καὶ Χαιρέαν ἐπ' αὐτῆς τὸν Ἀρχεστράτου
ἄνδρα Ἀθηναῖον, γενόμενον ἐς τὴν μετάστασιν πρόθυμον, ἀποπέμπουσιν· οἵ τε
Σάμιοι καὶ οἱ στρατιῶται κατὰ τάχος ἐς τὰς Ἀθήνας, ἀπαγγελοῦντα τὰ
γεγενημένα· οὐ γὰρ ᾔδεσάν πω τοὺς τετρακοσίους ἄρχοντας. καὶ καταπλευ-
σάντων αὐτῶν εὐθὺς, τῶν μὲν Παράλων τινὰς οἱ τετρακόσιοι δύο ἢ τρεῖς ἔδησαν.

τοὺς δὲ ἄλλους ἀφελόμενοι τὴν ναῦν καὶ μετεμβιβάσαντες ἐς ἄλλην στρατιῶ-
τιν ναῦν, ἔταξαν φρουρεῖν περὶ εὔβοιαν. ὁ δὲ χαιρέας διαλαθών πως, ὡς εἶδε τὰ
παρόντα, ἀποστρέψας ἐς τὴν σάμον ἀφικνεῖται τοῖς στρατιώταις ἐπὶ τὸ μεῖζον πάντα
δεινώσας τὰ ἐκ τῶν ἀθηνῶν, ὡς πληγαῖς τε πάντας ζημιοῦσι· καὶ ἀντειπεῖν οὐκ
ἐστὶν οὐδὲν πρὸς τοὺς ἔχοντας τὴν πολιτείαν· καὶ ὅτι αὐτῶν καὶ γυναῖκες καὶ
παῖδες ὑβρίζονται, καὶ διανοοῦνται ὁπόσοι ἐν σάμῳ στρατεύονται μὴ
ὄντες τῆς σφετέρας γνώμης, τούτων πάντας τοὺς προσήκοντας λαβόντες,
εἴρξειν· ἵνα ἢν μὴ ὑπακούωσι, τεθνήκωσι· καὶ ἄλλα πολλὰ ἐπικαταψευδό-
μενος ἔλεγεν. οἱ δὲ ἀκούσαντες ἐπὶ τοὺς τὴν ὀλιγαρχίαν μάλιστα ποιήσαντας καὶ
ἐς τοὺς ἄλλους τοὺς μετασχόντας, τὸ μὲν πρῶτον ὥρμησαν βάλλειν· ἔπειτα μέντοι
ὑπὸ τῶν διὰ μέσου κωλυθέντες καὶ διδαχθέντες, μὴ τῶν πολεμίων
ἀντιπρῴρων ἐγγὺς ἐφορμούντων, ἀπολέσωσι τὰ πράγματα, ἐπαύσαντο. μετὰ
δὲ τοῦτο λαμπρῶς ἤδη ἐς δημοκρατίαν βουλόμενοι καταστῆσαι τὰ ἐν
τῇ σάμῳ, ὅ τε θρασύβουλος ὁ τοῦ λύκου, καὶ θράσυλλος· οὗτοι γὰρ μάλι-
στα προειστήκεσαν τῆς μεταβολῆς, ὥρκωσαν πάντας τοὺς στρατιώτας
τοὺς μεγίστους ὅρκους· καὶ αὐτοὺς τοὺς ἐκ τῆς ὀλιγαρχίας μάλιστα, ἦ μὴν δη-
μοκρατήσεσθαί τε καὶ ὁμονοήσειν· καὶ τὸν πρὸς πελοποννησίους
πόλεμον προθύμως διοίσειν· καὶ τοῖς τετρακοσίοις πολέμιοί τε ἔ-
σεσθαι· καὶ οὐδὲν ἐπικηρυκεύσεσθαι. ξυνώμνυσαν δὲ καὶ σαμίων πάντες
τὸν αὐτὸν ὅρκον, οἱ ἐν τῇ ἡλικίᾳ· καὶ τὰ πράγματα πάντα, καὶ τὰ ἀποβη-
σόμενα ἐκ τῶν κινδύνων, ξυνεκοινώσαντο οἱ στρατιῶται τοῖς σαμίοις, νομί-
ζοντες, οὔτε ἐκείνοις ἀποστροφὴν σωτηρίας, οὔτε σφίσιν εἶναι· ἀλλ' ἐάν τε
οἱ τετρακόσιοι κρατήσωσιν, ἐάν τε οἱ ἐκ μιλήτου πολέμιοι, διαφθαρήσεσθαι.
ἐς φιλονεικίαν τε καθέστασαν τοῦτον τὸν χρόνον· οἱ μὲν, τὴν πόλιν ἀναγκάζοντες
δημοκρατεῖσθαι· οἱ δὲ, τὸ στρατόπεδον ὀλιγαρχεῖσθαι. ἐποίησαν δὲ καὶ ἐκ-
κλησίαν εὐθὺς οἱ στρατιῶται· ἐν ᾗ τοὺς μὲν προτέρους στρατηγούς, καὶ εἴ τινα
τῶν τριηράρχων ὑπώπτευον, ἔπαυσαν· ἄλλους δὲ ἀνθείλοντο· καὶ τρι-
ηράρχους καὶ στρατηγούς· ὧν θρασύβουλός τε καὶ θράσυλλος ὑπῆρχον·
καὶ παραινέσεις ἄλλας τε ἐποιοῦντο ἐν σφίσιν αὐτοῖς ἀνιστάμενοι· καὶ ὡς οὐ δεῖ ἀθυμεῖν,

ὅτι ἡ πόλις αὐτῶν ἀφέστηκε· τοὺς γὰρ ἐλάσσους ἀπὸ σφῶν τῶν πλεόνων, καὶ ἐς πάντα πορι-
μωτέρων μεθεστάναι· ἔχοντες γὰρ σφεῖς τὸ πᾶν ναυτικὸν, τάς τε ἄλλας πόλεις ὧν ἄρχουσιν
ἀναγκάσειν τὰ χρήματα ὁμοίως διδόναι, καὶ εἰ ἐκεῖθεν ὡρμῶντο· πόλιν τε γὰρ σφίσιν ὑπάρχειν
Σάμον οὐκ ἀσθενῆ, ἀλλ' ἣ παρ' ἐλάχιστον ἦλθε τὸ Ἀθηναίων κράτος τῆς θαλάσσης,
ὅτε ἐπολέμει, ἀφελέσθαι· τούς τε πολεμίους ἐκ τοῦ αὐτοῦ χωρίου ἀμυνεῖσθαι,
οὗπερ καὶ πρότερον· καὶ δυνατώτεροι ἂν σφεῖς ἔχοντες τὰς ναῦς, πορίζεσθαι
τὰ ἐπιτήδεια τῶν ἐν τῇ πόλει. καὶ δι' ἑαυτούς τε γὰρ ἐν τῇ Σάμῳ προκαθημένους καὶ
πρότερον αὐτοὺς κρατεῖν τοῦ ἐς τὸν Πειραιᾶ ἔσπλου· καὶ νῦν ἐς τοιοῦτον καταστήσεσθαι,
μὴ βουλομένων σφίσι πάλιν τὴν πολιτείαν ἀποδοῦναι, ὥστε καὶ αὐτοὶ δυνατώτεροι εἶναι εἴργειν
ἐκείνους τῆς θαλάσσης, ἢ ὑπ' ἐκείνων εἴργεσθαι. βραχύ τέ τι εἶναι, καὶ οὐδενὸς ἄξιον, ᾧ πρὸς
τὸ περιγίγνεσθαι τῶν πολεμίων ἡ πόλις σφίσι χρήσιμος ἦν· καὶ οὐδὲν ἀπολωλεκέναι·
οἵ γε μήτε ἀργύριον ἔτι εἶχον πέμπειν, ἀλλ' αὐτοὶ ἐπορίζοντο οἱ στρατιῶται, μήτε βού-
λευμα χρηστὸν, οὗπερ ἕνεκα πόλις στρατοπέδων κρατεῖ· ἀλλὰ καὶ ἐν τούτοις τοὺς μὲν
ἡμαρτηκέναι τοὺς πατρίους νόμους καταλύσαντας· αὐτοὶ δὲ σώζειν καὶ ἐκείνους
πειράσεσθαι προσαναγκάζειν. ὥστε οὐδὲ τούτους οὕσπερ ἂν βουλεύειν τι χρηστὸν παρὰ σφί-
σι χείρους εἶναι. Ἀλκιβιάδην τε, ἢν αὐτῷ ἄδειάν τε καὶ κάθοδον ποιήσωσιν, ἄσμενον
τὴν παρὰ βασιλέως ξυμμαχίαν παρέξειν. τό τε μέγιστον, ἢν ἁπάντων σφάλλωνται, εἶναι
αὐτοῖς τοσοῦτον ἔχουσι ναυτικὸν, πολλὰς τὰς ἀποχωρήσεις ἐν αἷς καὶ πόλεις καὶ γῆν εὑρή-
σουσι. Τοιαῦτα ἐν ἀλλήλοις ἐκκλησιάσαντες καὶ παραθαρσύναντες σφᾶς αὐτοὺς,
καὶ τὰ τοῦ πολέμου παρεσκευάζοντο οὐδὲν ἧσσον. οἱ δ' ἀπὸ τῶν τετρακοσίων πεμφθέν-
τες ἐς τὴν Σάμον οἱ δέκα πρέσβεις, ὡς ταῦτα ἐν τῇ Δήλῳ ἤδη ὄντες ᾐσθάνοντο, ἡσυχα-
ζον αὐτοῦ. Ὑπὸ δὲ τὸν χρόνον τοῦτον, καὶ οἱ ἐν τῇ Μιλήτῳ τῶν Πελοποννησίων ἐν τῷ
ναυτικῷ στρατιῶται κατὰ σφᾶς αὐτοὺς διεβόων, ὡς ὑπό τε Ἀστυόχου καὶ Τισσαφέρ-
νους φθείρεται τὰ πράγματα· τοῦ μὲν, οὐκ ἐθέλοντος οὔτε πρότερον ναυμαχεῖν, ἕως ἔτι
αὐτοί τε ἔρρωντο μᾶλλον, καὶ τὸ ναυτικὸν τῶν Ἀθηναίων ὀλίγον ἦν, οὔτε νῦν ὅτε στασιάζειν
τε λέγονται, καὶ αἱ νῆες αὐτῶν οὐδέπω ἐν τῷ αὐτῷ εἰσίν· ἀλλὰ τὰς παρὰ Τισ-
σαφέρνους φοινίσσας ναῦς μένοντες, ἄλλως ὄνομα καὶ οὐκ ἔργον, κινδυνεύειν
διατριβῆναι· τὸν δ' αὖ Τισσαφέρνην, τάς τε ναῦς ταύτας οὐ κομίζειν, καὶ τροφὴν
ὅτι οὐ ξυνεχῶς οὐδ' ἐντελῆ διδοὺς κακοῖ τὸ ναυτικόν. οὐκ οὖν ἔφασαν χρῆναι

μελλήσαντας· ἀλλὰ διαναυμαχεῖν· καὶ μάλιστα οἱ Συρακόσιοι ἐνῆγον. αἰσθόμενοι δὲ οἱ ξύμ-
μαχοι καὶ ὁ Ἀστύοχος τὸν θόρυβον, καὶ δόξαν αὐτοῖς ἀπὸ ξυνόδου ὥστε διαναυμαχεῖν,
ἐπειδὴ καὶ ἐσηγγέλθη αὐτοῖς ἡ ἐν τῇ Σάμῳ ταραχή, ἄραντες ταῖς ναυσὶ πάσαις οὔσαις
δώδεκα καὶ ἑκατόν· καὶ τοὺς Μιλησίους πεζῇ κελεύσαντες ἐπὶ τῆς Μυκάλης
παριέναι, ἔπλεον ὡς πρὸς τὴν Μυκάλην. αἱ δὲ τῶν Ἀθηναίων ταῖς ἐκ Σάμου ναυσὶ δυοῖν
καὶ ὀγδοήκοντα ἔτυχον ἐν Γλαύκῃ τῆς Μυκάλης ὁρμοῦσαι, διέχει δὲ ὀλίγον ταύτῃ
ἡ Σάμος τῆς ἠπείρου πρὸς τὴν Μυκάλην· καὶ ὡς εἶδον τὰς τῶν Πελοποννησίων
ναῦς προσπλεούσας, ἀπεχώρησαν ἐς τὴν Σάμον, οὐ νομίζοντες τῷ πλήθει
διακινδυνεῦσαι περὶ τοῦ παντὸς ἱκανοὶ εἶναι. καὶ ἅμα, προῄσθοντο γὰρ αὐτοὺς
ἐκ τῆς Μιλήτου ναυμαχήσοντας, προσεδέχοντο καὶ τὸν Στρομβιχίδην ἐκ τοῦ Ἑλλησπόντου
σφίσι ταῖς ἐκ τῆς Χίου ναυσὶν ἐπ' Ἀβύδου ἀφικομέναις βοηθήσειν· προεπέπεμπτο
γὰρ αὐτῷ ἄγγελος. καὶ οἱ μὲν οὕτως ἐς τὴν Σάμον ἀνεχώρησαν· οἱ δὲ Πελοποννήσιοι κατά-
ραντες ἐς τὴν Μυκάλην, ἐστρατοπεδεύσαντο καὶ ὁ πεζὸς ὁ τῶν Μιλησίων καὶ τῶν προσχώρων·
ὁ πεζός· καὶ τῇ ὑστεραίᾳ μελλόντων αὐτῶν ἐπιπλεῖν τῇ Σάμῳ, ἀγγέλλεται ὁ Στρομβιχίδης
ταῖς ἀπὸ τοῦ Ἑλλησπόντου ναυσὶν ἀφιγμένος· καὶ ἀπέπλεον εὐθὺς πάλιν ἐπὶ τῆς Μιλήτου.
οἱ δὲ Ἀθηναῖοι προσγενομένων σφίσι τῶν νεῶν, ἐπίπλουν αὐτοὶ ποιοῦνται τῇ Μιλήτῳ
ναυσὶν ἑκατὸν καὶ ὀκτὼ βουλόμενοι διαναυμαχῆσαι· καὶ ὡς οὐδεὶς αὐτοῖς ἀντανή-
γετο, ἀπέπλευσαν πάλιν ἐς τὴν Σάμον. ἐν δὲ τῷ αὐτῷ θέρει, εὐθὺς μετὰ τοῦτο, οἱ
οἱ Πελοποννήσιοι, ἐπειδὴ ἀθρόαις ταῖς ναυσὶν οὐκ ἀξιόμαχοι ἐνόμιζον εἶναι ἀν-
ταναγαγέσθαι, ἀπορήσαντες ὁπόθεν τοσαύταις ναυσὶ χρήματα ἕξουσιν, ἄλλως τε
καὶ Τισσαφέρνους κακῶς διδόντος, ἀποστέλλουσιν ὡς τὸν Φαρνάβαζον, ὥσπερ καὶ
τὸ πρῶτον ἐκ τῆς Πελοποννήσου ἐτάχθη, Κλέαρχον τὸν Ῥαμφίου ἔχοντα
ναῦς τεσσαράκοντα. ἐπεκαλεῖτο γὰρ αὐτοὺς ὁ Φαρνάβαζος, καὶ τροφὴν ἑτοῖμος
ἦν παρέχειν· καὶ ἅμα καὶ τὸ Βυζάντιον ἐπεκηρυκεύετο αὐτοῖς ἀποστῆναι. καὶ
αἱ μὲν τῶν Πελοποννησίων αὗται νῆες ἐς τὸ πέλαγος ἀπάρασαι, ὅπως λάθοιεν
ἐν τῷ πλῷ τοὺς Ἀθηναίους, χειμασθεῖσαι, καὶ αἱ μὲν Δῆλον λαβόμεναι· αἱ δὲ πλεῖ-
ους μετὰ Κλεάρχου καὶ ὕστερον πάλιν κομισθεῖσαι ἐς Μίλητον· Κλέαρχος δὲ κατὰ γῆν
ἐς τὸν Ἑλλήσποντον κομισθεὶς ἦρχεν· αἱ δὲ μετὰ Ἑλίξου τοῦ Μεγαρέως στρατηγοῦ
δέκα ἐς τὸν Ἑλλήσποντον διασωθεῖσαι, Βυζάντιον ἀφιστᾶσι· καὶ μετὰ ταῦτα οἱ ἐκ τῆς

τῆς σάμου πυθόμενοι νεῶν βοήθειαν καὶ φυλακὴν ἐς τὸν ἑλλήσποντον ἔπεμψαν· καὶ
ναυμαχία τις βραχεῖα γίγνεται πρὸ τοῦ βυζαντίου ναυσὶν ὀκτὼ πρὸς ὀκτώ. οἱ δὲ προε-
στῶτες ἐν τῇ σάμῳ καὶ μάλιστα θρασύβουλος, ἀεί τε τῆς αὐτῆς γνώμης ἐχόμενος, ἐπειδὴ
μετέστησε τὰ πράγματα, ὥστε κατάγειν ἀλκιβιάδην, καὶ τέλος ἐν ἐκκλησίᾳ ἔπεισε
τὸ πλῆθος τῶν στρατιωτῶν, καὶ ψηφισαμένων αὐτῶν ἀλκιβιάδῃ κάθοδον καὶ ἄδειαν,
πλεύσας ὡς τὸν τισσαφέρνην, κατῆγεν ἐς τὴν σάμον τὸν ἀλκιβιάδην· νομίζων μόνην
σωτηρίαν, εἰ τισσαφέρνην αὐτοῖς μεταστήσειεν ἀπὸ πελοποννησίων. γενομένης δὲ ἐκκλησί-
ας τήν τε ἰδίαν ξυμφορὰν τῆς φυγῆς ἐπῃτιάσατο καὶ ἀνωλοφύρατο ἀλκιβιάδης·
καὶ περὶ τῶν πολιτικῶν πολλὰ εἰπὼν, ἐς ἐλπίδας τε αὐτοὺς οὐ μικρὰς τῶν μελλόντων καθί-
στη, καὶ ὑπερβάλλων ἐμεγάλυνε τὴν ἑαυτοῦ δύναμιν παρὰ τῷ τισσαφέρνῃ, ἵνα οἵ τε
οἴκοι τὴν ὀλιγαρχίαν ἔχοντες, φοβοῖντο αὐτὸν καὶ μᾶλλον αἱ ξυνωμοσίαι διαλυθεῖεν·
καὶ οἱ ἐν τῇ σάμῳ τιμιώτερόν τε αὐτὸν ἄγοιεν καὶ αὐτοὶ ἐπὶ πλέον θαρσοῖεν· οἵ τε
πολέμιοι τῷ τισσαφέρνει ὡς μάλιστα διαβάλλοιντο, καὶ ἀπὸ τῶν ὑπαρχουσῶν ἐλπί-
δων ἐκπίπτοιεν. ὑπισχνεῖτο δ' οὖν τάδε μέγιστα ἐπικομπῶν ὁ ἀλκιβιάδης, ὡς τισ-
σαφέρνης αὐτῷ ὑπεδέξατο ἦ μὴν ἕως ἄν τι τῶν ἑαυτοῦ λείπηται, ἢν ἀθηναίοις
πιστεύσῃ, μὴ ἀπορήσειν αὐτοὺς τροφῆς, οὐδ' ἢν δέῃ τελευτῶντα τὴν ἑαυτοῦ στρωμνὴν
ἐξαργυρίσαι, τάς τε ἐν ἀσπένδῳ ἤδη οὔσας φοινίσσας ναῦς κομιεῖν ἀθηναίοις καὶ
οὐ πελοποννησίοις· πιστεῦσαι δ' ἂν μόνως ἀθηναίοις, εἰ σῶς αὐτὸς κατελθὼν αὐτῷ ἀνα-
δέξαιτο. οἱ δὲ ἀκούσαντες ταῦτά τε καὶ ἄλλα πολλά, στρατηγόν τε αὐτὸν εὐθὺς εἵλοντο
μετὰ τῶν προτέρων, καὶ τὰ πράγματα πάντα ἀνετίθεσαν· τήν τε αὐτίκα
ἐλπίδα ἕκαστος τῆς τε σωτηρίας καὶ τῆς ἐς τοὺς τετρακοσίους τιμωρίας, οὐδενὸς ἂν ἠλλά-
ξατο· καὶ ἑτοῖμοι ἦσαν ἤδη διὰ τὰ αὐτίκα, τούς τε παρόντας πολεμίους, ἐκ τῶν λεχθέντων
καταφρονεῖν, πλεῖν ἐπὶ τὸν πειραιᾶ. ὁ δὲ τὸ μὲν ἐπὶ τὸν πειραιᾶ πλεῖν τοὺς ἐγγυτέρω
πολεμίους ὑπολιπόντας, καὶ πάνυ διεκώλυσε, πολλῶν ἐπειγομένων· τὰ δὲ τοῦ πολέ-
μου, πρῶτον ἔφη, ἐπειδὴ καὶ στρατηγὸς ᾕρητο, πλεύσας ὡς τισσαφέρνην πράξειν.
καὶ ἀπὸ ταύτης τῆς ἐκκλησίας εὐθὺς ᾤχετο, ἵνα δοκῇ πάντα μετ' ἐκείνου κοινοῦ-
σθαι, καὶ ἅμα βουλόμενος αὐτῷ τιμιώτερός τε εἶναι καὶ ἐνδείκνυσθαι ὅτι καὶ στρα-
τηγὸς ᾕρηται, καὶ εὖ καὶ κακῶς οἷός τέ ἐστιν αὐτὸν ἤδη ποιεῖν. ξυνέβαινε
δὲ τῷ ἀλκιβιάδῃ τῷ μὲν τισσαφέρνει τοὺς ἀθηναίους φοβεῖν, ἐκείνοις δὲ τὸν τισσα-

φέρνην· οἱ δὲ πελοποννήσιοι ἐν τῇ μιλήτῳ ὄντες, αἰσθόμενοι τὴν ἀλκιβιάδου κάθοδον,
καὶ πρότερον τῷ τισσαφέρνει ἀπιστοῦντες, πολλῷ δὴ μᾶλλον ἔτι διεβέβληντο. ξυνηνέ-
χθη γὰρ αὐτοῖς καὶ τὸν ἐπὶ τὴν μίλητον τῶν ἀθηναίων ἐπίπλουν, ὡς οὐκ ἠθέλησαν ἀνταναγα-
γαγόντες ναυμαχῆσαι, πολλῷ ἐς τὴν μισθοδοσίαν τὸν τισσαφέρνην ἀρρωστότερον
γενόμενον. καὶ ἐς τὸ μισεῖσθαι ὑπ' αὐτῶν πρότερον ἔτι τούτων διὰ τὸν ἀλκιβιάδην ἐπι-
δεδωκέναι. καὶ ξυνιστάμενοι πρὸς ἀλλήλους οἷα καὶ πρότερον οἱ στρατιῶται ἀνελο-
γίζοντο. καί τινες καὶ τῶν ἄλλων ἀξίων λόγου ἀνθρώπων. καὶ οὐ μόνον τὸ στρατιωτικόν,
ὡς οὔτε μισθὸν ἐντελῆ πώποτε λάβοιεν. τό τε διδόμενον βραχύ. καὶ οὐδὲ τοῦτο
ξυνεχῶς. καὶ εἰ μή τις ἢ ναυμαχήσει ἢ ἀπαλλάξεται ὅθεν τροφὴν ἕξει, ἀπο-
λείψειν τοὺς ἀνθρώπους τὰς ναῦς. πάντων τε ἀστύοχον εἶναι αἴτιον, ἐπιφέροντα ὀργὰς
τισσαφέρνει, διὰ ἴδια κέρδη. ὄντων δ' αὐτῶν ἐν τοιούτῳ ἀναλογισμῷ, ξυνηνέ-
χθη καὶ τοιόσδε τις θόρυβος περὶ τὸν ἀστύοχον. τῶν γὰρ συρακοσίων καὶ θουρίων
ὅσῳ μάλιστα καὶ ἐλεύθεροι ἦσαν τὸ πλῆθος οἱ ναῦται, τοσούτῳ καὶ θρασύτατα
προσπεσόντες τὸν μισθὸν ἀπῄτουν. ὁ δὲ αὐθαδέστερόν τι ἀπεκρίνατο. καὶ
ἠπείλησε. καὶ τῷ γε δωριεῖ ξυναγορεύοντι τοῖς ἑαυτοῦ ναύταις. καὶ ἐπανήρατο
τὴν βακτηρίαν. τὸ δὲ πλῆθος τῶν στρατιωτῶν ὡς εἶδον οἷα δὴ ναῦται, ὥρμησαν
ἐκραγέντες ἐπὶ τὸν ἀστύοχον, ὥστε βάλλειν. ὁ δὲ προϊδὼν καταφεύγει ἐπὶ βωμόν
τινα. οὐ μέντοι ἐβλήθη γε. ἀλλὰ διελύθησαν ἀπ' ἀλλήλων. ἔλαβον δὲ καὶ τὸ
ἐν τῇ μιλήτῳ ἐνῳκοδομημένον ὑπὸ τισσαφέρνους φρούριον οἱ μιλήσιοι λά-
θρᾳ ἐπιπεσόντες. καὶ τοὺς ἐνόντας φύλακας αὐτοῦ ἐκβάλλουσι. ξυνεδόκει
δὲ καὶ τοῖς ἄλλοις ξυμμάχοις ταῦτα. καὶ οὐχ ἥκιστα τοῖς συρακοσίοις. ὁ μέντοι
λίχας, οὔτε ἠρέσκετο αὐτοῖς, ἔφη τε χρῆναι τισσαφέρνει καὶ δουλεύειν μι-
λησίους καὶ τοὺς ἄλλους τοὺς ἐν τῇ βασιλέως τὰ μέτρια καὶ ἐπιθεραπεύειν, ἕως
ἂν τὸν πόλεμον εὖ θῶνται. οἱ δὲ μιλήσιοι, ὠργίζοντό τε αὐτῷ καὶ διὰ ταῦτα,
καὶ δι' ἄλλα τοιουτότροπα, καὶ νόσῳ ὕστερον ἀποθανόντα αὐτὸν, οὐκ εἴασαν θά-
ψαι οὗ ἐβούλοντο οἱ παρόντες τῶν λακεδαιμονίων. κατὰ δὴ τοιαύτην δια-
φορὰν ὄντων αὐτοῖς τῶν πραγμάτων, πρός τε τὸν ἀστύοχον καὶ τὸν τισσαφέρνην,
μίνδαρος διάδοχος τῆς ἀστυόχου ναυαρχίας, ἐκ λακεδαίμονος ἐπῆλθε.
καὶ παραλαμβάνει τὴν ἀρχήν. ὁ δὲ ἀστύοχος, ἀπέπλει. ξυνέπεμψε δὲ καὶ

τισαφέρνης αὐτῷ πρεσβευτὴν ἑαυτοῦ, γαυλίτην ὄνομα, κᾶρα δίγλωσσον·
κατηγορήσοντα τῶν τε μιλησίων περὶ τοῦ φρουρίου, καὶ περὶ αὑτοῦ ἅμα ἀπολογησόμενον·
ὡς τῶν τε μιλησίων πορευομένων ἐπὶ καταβοῇ τῇ αὐτοῦ μάλιστα, καὶ τοῦ ἑρμοκράτους
μετ' αὐτῶν· ὃς ἔμελλε τὸν τισαφέρνην ἀποφαίνειν φθείρειν αὐτὸν [illegible] τὰ
πράγματα, μετ' ἀλκιβιάδου· καὶ ἐπαμφοτερίζοντα· ἔχθρα δὲ πρὸς αὐτὸν ἦν αὐτῷ
ἀεί ποτε περὶ τοῦ μισθοῦ τῆς ἀποδόσεως· καὶ τὰ τελευταῖα φυγόντος ἐκ συρακουσῶν
τοῦ ἑρμοκράτους καὶ ἑτέρων ἡκόντων ἐπὶ τὰς ναῦς τῶν συρακοσίων ἐς τὴν μίλητον, στρα-
τηγῶν ποτάμιδος καὶ μύσκωνος, καὶ δημάρχου, ἐνέκειτο ὁ τισαφέρνης φυγά-
δι ὄντι ἤδη τῷ ἑρμοκράτει, πολλῷ ἔτι μᾶλλον κατηγόρει· ἄλλα τε καὶ ὡς χρή-
ματά ποτε αἰτήσας αὐτὸν καὶ οὐ τυχὼν τὴν ἔχθραν οἱ προθεῖτο. ὁ μὲν οὖν ἀστύοχος
καὶ οἱ μιλήσιοι καὶ ὁ ἑρμοκράτης, ἀπέπλευσαν ἐς τὴν λακεδαίμονα· ὁ δὲ ἀλκιβιάδης
διεβεβήκει ἤδη παρὰ τοῦ τισαφέρνους ἐς τὴν σάμον. καὶ οἱ ἐκ τῆς δήλου
ἀπὸ τῶν τετρακοσίων πρεσβευταί, οὓς τότε ἔπεμψαν παραμυθησομένους, καὶ ἀνα-
διδάξοντας τοὺς ἐν τῇ σάμῳ, ἀφικνοῦνται παρόντος τοῦ ἀλκιβιάδου· καὶ ἐκκλη-
σίας γενομένης, λέγειν ἐπεχείρουν. οἱ δὲ στρατιῶται τὸ μὲν πρῶτον, οὐκ ἤθελον ἀκούειν·
ἀλλ' ἀποκτείνειν ἐβόων τοὺς τὸν δῆμον καταλύοντας· ἔπειτα μέντοι μόλις ἡσυχά-
σαντες, ἤκουσαν. οἱ δ' ἀπήγγελλον ὡς οὔτε ἐπὶ διαφθορᾷ τῆς πόλεως ἡ μετάστασις γέ-
νοιτο, ἀλλ' ἐπὶ σωτηρίᾳ, οὔθ' ἵνα τοῖς πολεμίοις παραδοθῇ· ἐξεῖναι γάρ, ὅτε ἐσέβαλον, ἤδη σφῶν ἄρ-
χοντων τοῦτο ποιῆσαι· τῶν τε πεντακισχιλίων ὅτι πάντες ἐν τῷ μέρει μεθέξουσιν· οἵ τε οἰκεῖοι αὐτῶν, οὔθ' ὑβρίζονται ὥσπερ χαιρέας διαβάλλων
ἀπήγγελλεν, οὔτε κακὸν ἔχουσιν οὐδέν· ἀλλ' ἐπὶ τοῖς σφετέροις αὐτῶν, ἕκαστοι κατὰ
χώραν μένουσιν. ἄλλα τε πολλὰ εἰπόντων, οὐδὲν μᾶλλον ἐσήκουον· ἀλλ' ἐχαλέ-
παινον· καὶ γνώμας ἄλλοι ἄλλας ἔλεγον. μάλιστα δὲ ἐπὶ τὸν πειραιᾶ πλεῖν. καὶ
δοκεῖ ὁ ἀλκιβιάδης πρῶτον τότε, καὶ οὐδενὸς ἔλασσον τὴν πόλιν ὠφελῆσαι·
ὡρμημένων γὰρ τῶν ἐν σάμῳ ἀθηναίων πλεῖν ἐπὶ σφᾶς αὐτούς, ἐν ᾧ σαφέστατα
ἰωνίαν καὶ ἑλλήσποντον εὐθὺς εἶχον ἂν οἱ πολέμιοι, κωλυτὴς γενέσθαι. καὶ ἐν τῷ τότε
ἄλλος μὲν οὐδ' ἂν εἷς ἱκανὸς ἐγένετο κατασχεῖν τὸν ὄχλον· ἐκεῖνος δὲ τοῦ τε ἐπίπλου
ἔπαυσε, καὶ τοὺς ἰδίᾳ τοῖς πρέσβεσιν ὀργιζομένους λοιδορῶν, ἀπέτρεπεν. αὐτὸς δὲ
ἀποκρινάμενος αὐτοῖς, ἀπέπεμπεν ὅτι τοὺς μὲν πεντακισχιλίους οὐ κωλύοι

ἀρχήν· τοὺς μέντοι τετρακοσίους, ἐκέλευεν ἀπαλλάσσειν αὐτοὺς καὶ καθιστάναι τὴν βουλὴν ὥσπερ καὶ πρότερον τοὺς πεντακοσίους· εἰ δὲ ἐς εὐτέλειάν τι ξυντέτμηται, ὥστε τοὺς στρατευομένους μᾶλλον ἔχειν τροφήν, πάνυ ἐπαινεῖν· καὶ τἆλλα ἐκέλευεν ἀντέχειν καὶ μηδὲν ἐνδιδόναι τοῖς πολεμίοις· πρὸς μὲν γὰρ σφᾶς αὐτοὺς σωζομένης τῆς πόλεως πολλὴν ἐλπίδα εἶναι καὶ ξυμβῆναι· εἰ δὲ ἅπαξ τὸ ἕτερον σφαλήσεσθαι, ἢ τὸ ἐν Σάμῳ, ἢ ἐκεῖνοι, οὐδ' ὅτῳ διαλλαγήσεταί τις ἔτι ἔσεσθαι. παρῆσαν δὲ καὶ Ἀργείων πρέσβεις ἐπαγγελλόμενοι τῷ ἐν Σάμῳ τῶν Ἀθηναίων δήμῳ ὥστε βοηθεῖν· ὁ δὲ Ἀλκιβιάδης ἐπαινέσας αὐτούς, καὶ εἰπὼν, ὅταν τις καλῇ παρεῖναι, οὕτως ἀπέπεμπεν. ἀφίκοντο δὲ οἱ Ἀργεῖοι μετὰ τῶν Παράλων, οἳ τότε ἐτάχθησαν ἐν τῇ στρατιώτιδι νηὶ ὑπὸ τῶν τετρακοσίων, περιπλεῖν Εὔβοιαν· καὶ ἄγοντες Ἀθηναίων ἐς Λακεδαίμονα ἀπὸ τῶν τετρακοσίων πεμπομένους πρέσβεις, Λαισποδίαν καὶ Ἀριστοφῶντα καὶ Μηλήσιον· οἳ ἐπειδὴ ἐγένοντο πλέοντες κατ' Ἄργος, τοὺς μὲν πρέσβεις ξυλλαβόντες, τοῖς Ἀργείοις παρέδοσαν ὡς τῶν οὐχ ἥκιστα καταλυσάντων τὸν δῆμον ὄντας· αὐτοὶ δὲ, οὐκέτι ἐς τὰς Ἀθήνας ἀφίκοντο· ἀλλ' ἄγοντες ἐκ τοῦ Ἄργους ἐς τὴν Σάμον τοὺς πρέσβεις, ἀφικνοῦνται, ᾗπερ εἶχον τριήρη. Τοῦ δ' αὐτοῦ θέρους Τισσαφέρνης κατὰ τὸν καιρὸν τοῦτον ἐν ᾧ μάλιστα διά τε τἆλλα καὶ τὴν Ἀλκιβιάδου κάθοδον, ἤχθοντο αὐτῷ οἱ Πελοποννήσιοι ὡς φανερῶς ἤδη ἀττικίζοντι, βουλόμενος ὡς ἐδόκει δὴ ἀπολύεσθαι πρὸς αὐτοὺς τὰς διαβολάς, παρεσκευάζετο πορεύεσθαι ἐπὶ τὰς Φοινίσσας ναῦς ἐς Ἄσπενδον· καὶ τὸν Λίχαν ξυμπορεύεσθαι ἐκέλευε· τῇ δὲ στρατιᾷ προστάξειν ἔφη Ταμὼν ἑαυτοῦ ὕπαρχον, ὥστε τροφὴν ἐν ὅσῳ ἂν αὐτὸς ἀπῇ διδόναι. λέγεται δὲ οὐ κατὰ ταὐτό· οὐδὲ ῥᾴδιον εἰδέναι, τίνι γνώμῃ παρῆλθεν ἐς τὴν Ἄσπενδον· καὶ παρελθὼν, οὐκ ἦγε τὰς ναῦς. ὅτι μὲν γὰρ αἱ Φοίνισσαι νῆες ἑπτὰ καὶ τεσσαράκοντα καὶ ἑκατὸν μέχρι Ἀσπένδου ἀφίκοντο, σαφές ἐστι· διότι δὲ οὐκ ἦλθον, πολλαχῇ εἰκάζεται· οἱ μὲν γὰρ, ἵνα διατρίβῃ ἀπελθών, [illegible] τὰς ναῦς, ὥσπερ καὶ διενοεῖτο τὰ τῶν Πελοποννησίων· τροφὴν γοῦν οὐδὲν βέλτιον, ἀλλὰ καὶ χεῖρον ὁ Ταμὼς ᾧ προσετάχθη ἐπόριζεν· οἱ δὲ, ἵνα τοὺς Φοίνικας προαγαγὼν ἐς τὴν Ἄσπενδον, ἐκχρηματίσαιτο ἀφείς· καὶ γὰρ ὡς αὐτοῖς οὐδὲν ἔμελλε χρήσεσθαι· ἄλλοι δ' ὡς καταβοῆς ἕνεκα τῆς ἐς Λακεδαίμονα, τοῦ λέγεσθαι ὡς οὐκ ἀδικεῖ, ἀλλὰ καὶ σαφῶς οἴχεται ἐπὶ τὰς ναῦς ἀληθῶς πεπληρωμένας·

ἐμοὶ μέντοι δὴ σαφέστατον εἶναι τριβῆς ἕνεκα καὶ ἀνακωχῆς τῶν ἑλληνικῶν τὸ ναυτικὸν
οὐκ ἐσήγαγε· φθορᾷ μὲν ἐν ὅσῳ παρῄει καὶ διέμελλεν ἐκείνων, ἀνισώσει δὲ ὅπως μὴ
δετέροις προσθέμενος ἰσχυροτέρους ποιήσῃ· ἐπεὶ εἴ γε ἐβουλήθη διαπολεμῆσαι
ἐπιφανεὶς δήπου οὐκ ἐνδοιαστῶς· κομίσας γὰρ ἂν λακεδαιμονίοις τὴν νίκην κατὰ τὸ εἰ
κὸς ἂν ἔδωκεν· οἵ γε καὶ ἐν τῷ παρόντι ἀντιπάλως μᾶλλον ἢ ὑποδεεστέρως τῷ ναυτικῷ ἀν
θώρμουν. καταφωρᾷ δὲ μάλιστα, καὶ ἣν εἶπε πρόφασιν οὐ κομίσας τὰς ναῦς.
ἔφη γὰρ αὐτὰς ἐλάσσους ἢ ὅσας βασιλεὺς ἔταξε ξυλλεγῆναι· ὁ δὲ χάριν ἂν δήπου
ἐν τούτῳ μείζω ἔτι ἔσχεν, οὔτ' ἀναλώσας πολλὰ τῶν βασιλέως, τά τ' αὐτὰ ἀπ' ἐ-
λασσόνων πράξας. ἐς δ' οὖν τὴν ἄσπενδον, ὅτῳ δὴ γνώμῃ ὁ τισσαφέρνης
ἀφικνεῖται, καὶ τοῖς φοίνιξι ξυγγίγνεται· καὶ οἱ πελοποννήσιοι ἔπεμψαν
ὡς ἐπὶ τὰς ναῦς κελεύσαντος αὐτοῦ φίλιππον ἄνδρα λακεδαιμόνιον δύο τριή
ρεσιν. ἀλκιβιάδης δὲ, ἐπειδὴ καὶ τὸν τισσαφέρνην ᾔσθετο παριόντα ἐπὶ τῆς
ἀσπένδου, ἔπλει καὶ αὐτὸς λαβὼν τρεῖς καὶ δέκα ναῦς. ὑποσχόμενος τοῖς ἐν τῇ
σάμῳ ἀσφαλῆ καὶ μεγάλην χάριν· ἢ γὰρ αὐτὸς ἀθηναίοις ἄξειν τὰς φοινίσσας
ναῦς, ἢ πελοποννησίοις κωλύσειν ἐλθεῖν· εἰδὼς ὡς εἰκὸς ἐκ πολλοῦ τὴν τισ
σαφέρνους γνώμην, ὅτι οὐκ ἄξειν ἔμελλε· καὶ βουλόμενος αὐτὸν τοῖς πελοποννησί
οις ἐς τὴν αὐτοῦ καὶ ἀθηναίων φιλίαν ὡς μάλιστα διαβάλλειν, ὅπως μᾶλλον δι' αὐτὸν σφίσιν
ἀναγκάζοιτο προσχωρεῖν. καὶ ὁ μὲν ἄρας εὐθὺ τῆς φασήλιδος καὶ καύνου ἄνω
τὸν πλοῦν ἐποιεῖτο. οἱ δ' ἐκ τῆς σάμου ἀποπεμφθέντες πρέσ
βεις, ἐπειδὴ ἀφικόμενοι ἐς τὰς ἀθήνας ἀπήγγελλον τὰ παρὰ τοῦ ἀλκιβιάδου,
ὡς κελεύει τε ἀντέχειν, καὶ μηδὲν ἐνδιδόναι τοῖς πολεμίοις· ἐλπίδας τε ὅτι
πολλὰς ἔχει κἀκείνοις τὸ στράτευμα διαλλάξειν, καὶ πελοποννησίων περιέ
σεσθαι· ἀχθομένους καὶ πρότερον τοὺς πολλοὺς τῶν μετεχόντων τῆς ὀλιγαρ
χίας, καὶ ἡδέως ἂν ἀπαλλαγέντας πῃ ἀσφαλῶς τοῦ πράγματος, πολὺ δὴ μᾶλλον
ἐπέρρωσαν. καὶ ξυνίσταντό τε ἤδη καὶ τὰ πράγματα διεμέμφοντο· ἔχοντες
ἡγεμόνας τῶν πάνυ στρατηγῶν τῶν ἐν τῇ ὀλιγαρχίᾳ καὶ ἐν ἀρχαῖς ὄντων,
οἷον θηραμένη τε τὸν ἄγνωνος, καὶ ἀριστοκράτην τὸν σκελίου καὶ ἄλλους, οἳ
μετέσχον μὲν ἐν τοῖς πρώτοις τῶν πραγμάτων, φοβούμενοι δὲ ὡς ἔφασαν τὸ
ἐν τῇ σάμῳ στράτευμα, καὶ τὸν ἀλκιβιάδην πάνυ, τούς τε ἐς

λακεδαίμονα πρεσβευομένους ἔπεμπον, μή τι ἄνευ τῶν πλειόνων κακὸν δράσωσι τὴν πόλιν·
οὐ τὸ ἀπαλλάξειν τοῦ ἄγαν ἐς ὀλίγους ἐλθεῖν· ἀλλὰ τοὺς πεντακισχιλίους ἔργῳ καὶ μὴ
ὀνόματι χρῆναι ἀποδεικνύναι· καὶ τὴν πολιτείαν ἰσαιτέραν καθιστάναι. ἦν δὲ τοῦτο
μὲν τὸ σχῆμα πολιτικὸν τοῦ λόγου αὐτοῖς· κατ' ἰδίας δὲ φιλοτιμίας οἱ πολλοὶ αὐτῶν, τῷ
τοιούτῳ προσέκειντο· ἐν ᾧπερ καὶ μάλιστα ὀλιγαρχία ἐκ δημοκρατίας γενομένη ἀπόλ-
λυται· πάντες γὰρ αὐθημερὸν ἀξιοῦσιν, οὐχ ὅπως ἴσοι ἀλλὰ καὶ πολλοὶ πρῶτος
αὐτὸς ἕκαστος εἶναι· ἐκ δημοκρατίας αἱρέσεως γιγνομένης ῥᾷον τὰ ἀποβαίνοντα, ὡς
οὐκ ἀπὸ τῶν ὁμοίων ἐλασσούμενός τις φέρει· σαφέστατα δ' αὐτοὺς ἐπῆρε τὰ ἐν τῇ Σάμῳ
τοῦ ἀλκιβιάδου ἰσχυρὰ ὄντα· καὶ ὅτι αὐτοῖς οὐκ ἐδόκει μόνιμον τὸ τῆς ὀλιγαρχίας ἔσε-
σθαι. ἠγωνίζετο οὖν εἷς ἕκαστος αὐτὸς πρῶτος προστάτης τοῦ δήμου γενέσθαι. οἱ δὲ,
τῶν τετρακοσίων μάλιστα ἐναντίοι ὄντες τῷ τοιούτῳ εἴδει, καὶ προεστῶτες,
φρύνιχός τε ὃς καὶ στρατηγήσας ἐν τῇ σάμῳ τῷ ἀλκιβιάδῃ, τότε διενεχθεὶς καὶ
ἀρίσταρχος ἀνὴρ ἐν τοῖς μάλιστα καὶ ἐκ πλείστου ἐναντίος τῷ δήμῳ· καὶ πεισ-
ανδρος καὶ ἀντιφῶν, καὶ ἄλλοι οἱ δυνατώτατοι πρότερόν τε ἐπεὶ τάχιστα κατέστησαν,
καὶ ἐπειδὴ τὰ ἐν τῇ σάμῳ σφῶν ἐς δημοκρατίαν ἀπέστη, πρέσβεις τε ἀπέστελλον
σφῶν, ἐς τὴν λακεδαίμονα· καὶ τῆς ὀλιγαρχίας πρόθυμοι ἦσαν· καὶ τὸ ἐν τῇ ἠετι-
ωνείᾳ καλουμένῃ τεῖχος ἐποιοῦντο· πολλῷ τε μᾶλλον ἔτι ἐπειδὴ καὶ οἱ ἐκ τῆς σάμου
πρέσβεις σφῶν ἦλθον, ὁρῶντες τούς τε πολλοὺς καὶ σφῶν τοὺς δοκοῦντας,
πρότερον πιστοὺς εἶναι μεταβαλλομένους· καὶ ἀπέστειλαν μὲν ἀντιφῶντα καὶ φρύνιχον,
καὶ ἄλλους δέκα κατὰ τάχος φοβούμενοι καὶ τὰ αὐτοῦ καὶ τὰ ἐκ τῆς σάμου· ἐπι-
στείλαντες παντὶ τρόπῳ ὅστις καὶ ὁπωσοῦν ἀνεκτὸς ξυναλλαγῆναι πρὸς
τοὺς λακεδαιμονίους· ᾠκοδόμουν δὲ ἔτι προθυμότερον τὸ ἐν τῇ ἠετιωνείᾳ τεῖχος.
ἦν δὲ τοῦ τείχους ἡ γνώμη αὕτη, ὡς ἔφη θηραμένης καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ· οὐχ ἵνα
τοὺς ἐν σάμῳ, ἢν βίᾳ ἐπιπλέωσι, μὴ δέξωνται ἐς τὸν πειραιᾶ· ἀλλ' ἵνα τοὺς
πολεμίους μᾶλλον ὅταν βούλωνται καὶ ναυσὶ καὶ πεζῷ δέξωνται. χηλὴ γὰρ
ἐστὶ τοῦ πειραιῶς ἡ ἠετιωνεία· καὶ παρ' αὐτὴν εὐθὺς ὁ ἔσπλους ἐστίν. ἐτει-
χίζετο οὖν οὕτω ξὺν τῷ πρότερον πρὸς ἤπειρον ὑπάρχοντι τείχει, ὥστε καθεζομένων
ἐς αὐτὸ ἀνθρώπων ὀλίγων, ἄρχειν τοῦ τε ἔσπλου· ἐπ' αὐτὸν γὰρ τὸν ἐπὶ τῷ στόματι
τοῦ λιμένος στενοῦ ὄντος, τὸν ἕτερον πύργον ἐτελεύτα τό τε παλαιὸν τὸ πρὸς

ἤπειρον, καὶ τὸ καινὸν τὸ ἐντὸς τοῦ τείχους, τειχιζόμενον πρὸς θάλασσαν. διῳκοδό-
μησαν δὲ καὶ στοὰν ἣ ἦν μεγίστη· καὶ ἐγγύτατα τούτου εὐθὺς ἐχομένη, ἐν τῷ
πειραιεῖ· καὶ ἦρχον αὐτοὶ αὐτῆς, ἐς ἣν καὶ τὸν σῖτον ἠνάγκαζον πάντα τὸν ὑπάρχοντά
τε καὶ τὸν ἐπιπλέοντα ἐξαιρεῖσθαι· καὶ ἐντεῦθεν προαιροῦντας πωλεῖν. ταῦτ' οὖν
ἐκ πλείονος χρόνου ὁ θηραμένης διεθρόει· καὶ ἐπειδὴ οἱ ἐκ τῆς λακεδαίμονος πρέσβεις
οὐδὲν πράξαντες, ἀνεχώρησαν τοῖς ξυμπᾶσι ξυμβατικοῖς, φάσκων κινδυνεύσειν,
τὸ τεῖχος τοῦτο καὶ τὴν πόλιν διαφθεῖραι. ἅμα γὰρ καὶ ἐκ τῆς πελοποννήσου
ἐτύγχανον εὐβοέων ἐπικαλουμένων, ὑπὸ τὸν αὐτὸν χρόνον τοῦτον, δύο καὶ τεσσαράκοντα
νῆες, ὧν ἦσαν καὶ ἐκ τάραντος, καὶ ἐκ λοκρῶν ἰταλιώτιδες, καὶ σικελικαί τινες
ὁρμοῦσαι ἤδη ἐπὶ λᾶ τῆς λακωνικῆς· καὶ παρασκευαζόμεναι τὸν ἐς τὴν εὔβοιαν πλοῦν.
ἦρχε δ' αὐτῶν ἀγησανδρίδας ἀγησάνδρου σπαρτιάτης· ἃς ἔφη θηρα-
μένης, οὐκ εὐβοίᾳ μᾶλλον ἢ τοῖς τειχίζουσι τὴν ἠετιώνειαν προσπλεῖν· καὶ εἰ μή τις ἤδη
φυλάξεται, λήσειν διαφθαρέντας. ἦν δέ τι καὶ τοιοῦτον ἀπὸ τῶν τὴν κατη-
γορίαν ἐχόντων· καὶ οὐ πάνυ διαβολὴ μόνον τοῦ λόγου· ἐκεῖνοι γὰρ, μάλιστα μὲν ἐβού-
λοντο ὀλιγαρχούμενοι ἄρχειν καὶ τῶν ξυμμάχων· εἰ δὲ μή, τάς τε ναῦς καὶ τὰ τείχη
ἔχοντες, αὐτονομεῖσθαι· ἐξειργόμενοι δὲ καὶ τούτου, μὴ οὖν ὑπὸ τοῦ δήμου
γε αὖθις γενομένου αὐτοί, πρὸ τῶν ἄλλων μάλιστα διαφθαρῆναι· ἀλλὰ καὶ τοὺς πο-
λεμίους ἐσαγαγόμενοι, ἄνευ τειχῶν καὶ νεῶν, ξυμβῆναι· καὶ ὁπωσοῦν τὰ τῆς πόλεως
ἔχειν, εἰ τοῖς γε σώμασι σφῶν, ἄδεια ἔσται. διόπερ καὶ τὸ τεῖχος τοῦτο, καὶ πυ-
λίδας ἔχον καὶ ἐσόδους καὶ ἐπεσαγωγὰς τῶν πολεμίων, ἐτείχιζόν τε προθύμως·
καὶ φθῆναι ἐβούλοντο ἐξεργασάμενοι. πρότερον μὲν οὖν κατ' ὀλίγους τε καὶ κρύφα μᾶλλον
τὰ λεγόμενα ἦν· ἐπεὶ δὲ ὅ τε φρύνιχος ἥκων ἐκ τῆς λακεδαίμονος πρεσβείας,
πληγεὶς ὑπ' ἀνδρὸς τῶν περιπόλων τινὸς ἐξ ἐπιβουλῆς ἐν τῇ ἀγορᾷ πλη-
θούσῃ, καὶ οὐ πολὺ ἀπὸ τοῦ βουλευτηρίου ἀπελθὼν, ἀπέθανε παραχρῆμα.
καὶ ὁ μὲν πατάξας διέφυγεν· ὁ δὲ ξυνεργὸς ἀργεῖος ἄνθρωπος ληφθεὶς καὶ βα-
σανιζόμενος ὑπὸ τῶν τετρακοσίων, οὐδενὸς ὄνομα τοῦ κελεύσαντος εἶπεν· οὐδὲ
ἄλλο τι, ἢ ὅτι εἰδείη πολλοὺς ἀνθρώπους καὶ ἐς τοῦ περιπολάρχου, καὶ ἄλλοσε
κατ' οἰκίας ξυνιόντας. τότε δὴ οὐδενὸς γεγενημένου ἀπ' αὐτοῦ νεωτέρου,
καὶ ὁ θηραμένης ἤδη θρασύτερον, καὶ ἀριστοκράτης, καὶ ὅσοι ἄλλοι τῶν τετρακο-

αὐτῶν καὶ τῶν ἔξωθεν ὁμογνώμονες, ἦσαν ἐπὶ τὰ πράγματα. ἅμα γὰρ καὶ ἀπὸ
τῆς Λακεδαίμονος αἱ νῆες ἤδη περιπλεύσασαι καὶ ὁρμισάμεναι ἐς τὴν ἐπίδαυρον
τὴν αἴγιναν, καὶ ταῦτα δὲ καταδεδραμήκεσαν· καὶ ὁ θηραμένης ἔφη οὐκ εἰκὸς εἶναι ἐπ' εὔβοιαν
πλεούσας, αὐτὰς ἐς αἴγιναν κατακολπίσαι. καὶ πάλιν ἐν ἐπιδαύρῳ ὁρμεῖν, εἰ
μὴ παρακληθείσας οἷσπερ, ἐφ' οἷς περ καὶ αὐτὸς αἰεὶ κατηγόρει· οὐκέτι οὖν οἷόν τε εἶναι
ἡσυχάζειν· τέλος δὲ πολλῶν καὶ στασιωτικῶν λόγων καὶ ὑποψιῶν προσγενομένων,
καὶ ἔργῳ ἤδη ἥπτοντο τῶν πραγμάτων· οἱ γὰρ ἐν τῷ πειραιεῖ τὸ τῆς ἠετιωνείας τεῖχος ὁπλῖται
οἰκοδομοῦντες, ἐν οἷς καὶ ἀριστοκράτης ἦν ταξιαρχῶν καὶ τὴν αὑτοῦ φυλὴν ἔχων,
ξυλλαμβάνουσιν ἀλεξικλέα στρατηγὸν ὄντα ἐκ τῶν ὀλιγαρχῶν καὶ μάλιστα ἐς τοὺς
ἑταίρους τετραμμένον· καὶ ἐς οἰκίαν ἀγαγόντες, εἶρξαν. ξυνεπελάβοντο
δὲ αὐτοῖς ἅμα καὶ ἄλλοι καὶ ἕρμων τις τῶν περιπόλων τῶν μουνιχίασι τεταγμένων
ἀρχῶν· τὸ δὲ μέγιστον τῶν ὁπλιτῶν τὸ στῖφος ταῦτα ἐβούλετο. ὡς δὲ ἐσηγγέλθη
τοῖς τετρακοσίοις, ἔτυχον δὲ ἐν τῷ βουλευτηρίῳ ξυγκαθήμενοι, πλὴν ὅσοις μὴ
βουλομένοις ταῦτ' ἦν, ἑτοῖμοι ἦσαν ἐς τὰ ὅπλα ἰέναι καὶ τῷ θηραμένει καὶ τοῖς μετ' αὐτοῦ,
ἠπείλουν· ὁ δὲ ἀπολογούμενος, ἑτοῖμος ἔφη εἶναι ξυναφαιρησόμενος ἰέναι ἤδη·
καὶ παραλαβὼν ἕνα τῶν στρατηγῶν, ὃς ἦν αὐτῷ ὁμογνώμων, ἐχώρει ἐς τὸν πειραιᾶ·
ἐβοήθει δὲ καὶ ἀρίσταρχος καὶ τῶν ἱππέων νεανίσκοι. ἦν δὲ θόρυβος πολὺς καὶ
ἐκπληκτικός· οἵ τε γὰρ ἐν τῷ ἄστει ᾤοντο ἤδη τόν τε πειραιᾶ κατειλῆφθαι· καὶ τὸν
ξυνειλημμένον τεθνάναι· οἵ τε ἐν τῷ πειραιεῖ τοὺς ἐκ τοῦ ἄστεος ὅσον οὔπω ἐπὶ σφᾶς
παρεῖναι. μόλις δὲ τῶν πρεσβυτέρων διακωλυόντων τοὺς ἐν τῷ ἄστει διαθέοντας,
ἐπὶ τὰ ὅπλα φερομένους· καὶ θουκυδίδου τοῦ φαρσαλίου τοῦ προξένου
τῆς πόλεως παρόντος, καὶ προθύμως ἑκάστοις ἐμποδὼν γιγνομένου, καὶ ἐπιβοω-
μένου μὴ ἐφεδρευόντων ἐγγὺς τῶν πολεμίων, ἀπολέσαι τὴν πατρίδα, ἡσύχασάν τε
καὶ σφῶν αὐτῶν ἀπέσχοντο. καὶ ὁ μὲν θηραμένης ἐλθὼν ἐς τὸν πειραιᾶ, ἦν δὲ καὶ
αὐτὸς στρατηγός, ὅσον καὶ ἀπὸ βοῆς ἕνεκα, ὠργίζετο τοῖς ὁπλίταις· ὁ δὲ ἀρί-
σταρχος καὶ οἱ ἐναντίοι τῷ πλήθει ἐχαλέπαινον· οἱ δὲ ὁπλῖται, ὁμόσε τε ἐχώ-
ρουν οἱ πλεῖστοι τῷ ἔργῳ, καὶ οὐ μετεμέλοντο· καὶ τὸν θηραμένην ἠρώτων
εἰ δοκεῖ αὐτῷ ἐπ' ἀγαθῷ τὸ τεῖχος οἰκοδομεῖσθαι, καὶ εἰ ἄμεινον εἶναι καθαιρεθέν.
ὁ δέ, εἴπερ καὶ ἐκείνοις δοκεῖ καθαιρεῖν, καὶ ἑαυτῷ ἔφη ξυνδοκεῖν. καὶ ἐντεῦθεν

ἀξιοῖς ἀναβάντες οἱ ὁπλῖται καὶ πολλοὶ τῶν ἐκ τοῦ Πειραιῶς ἀνθρώπων, κατέ-
σκαπτον τὸ τείχισμα. ἦν δὲ πρὸς τὸν ὄχλον ἡ παράκλησις ὡς χρὴ ὅστις τοὺς πεντακισχι-
λίους βούλεται ἄρχειν ἀντὶ τῶν τετρακοσίων, ἰέναι ἐπὶ τὸ ἔργον. ἐπεκρύπτοντο γὰρ ὅμως
ἔτι τῶν πεντακισχιλίων τῷ ὀνόματι, μὴ ἄντικρυς δῆμον ὅστις βούλεται ἄρχειν
ὀνομάζειν· φοβούμενοι μὴ τῷ ὄντι ὦσι καὶ πρός τινα εἰπών τίς τι ἀγνοίᾳ σφαλῇ.
καὶ οἱ τετρακόσιοι διὰ τοῦτο οὐκ ἤθελον τοὺς πεντακισχιλίους οὔτε εἶναι οὔτε μὴ
ὄντας δήλους εἶναι. τὸ μὲν καταστῆσαι μετόχους τοσούτους ἄντικρυς ἂν δῆμον
ἡγούμενοι, τὸ δ' αὖ ἀφανὲς φόβον ἐς ἀλλήλους παρέξειν. τῇ δ' ὑστεραίᾳ οἱ μὲν τετρακόσιοι ἐς τὸ
βουλευτήριον ὅμως καὶ τεθορυβημένοι ξυνελέγοντο· οἱ δ' ἐν τῷ Πειραιεῖ ὁπλῖται,
τόν τε Ἀλεξικλέα ὃν ξυνέλαβον ἀφέντες καὶ τὸ τείχισμα καθελόντες, ἐς τὸ πρὸς
τῇ Μουνυχίᾳ Διονυσιακὸν θέατρον ἐλθόντες καὶ θέμενοι τὰ ὅπλα, ἐξε-
κλησίασαν· καὶ δόξαν αὐτοῖς, εὐθὺς ἐχώρουν ἐς τὸ ἄστυ· καὶ ἔθεντο αὖ
ἐν τῷ Ἀνακείῳ τὰ ὅπλα. ἐλθόντες δὲ ἀπὸ τῶν τετρακοσίων τινὲς ᾑρημένοι πρὸς αὐτοὺς
ἀνὴρ ἀνδρὶ διελέγοντό τε καὶ ἔπειθον, οὓς ἴδοιεν ἀνθρώπους ἐπιεικεῖς, αὐτούς τε ἡσυχά-
ζειν, καὶ τοὺς ἄλλους παρακατέχειν· λέγοντες τούς τε πεντακισχιλίους ἀποφανεῖν.
καὶ ἐκ τούτων ἐν μέρει, ᾗ ἂν τοῖς πεντακισχιλίοις δοκῇ, τοὺς τετρακοσίους ἔσεσθαι.
τέως δὲ τὴν πόλιν μηδενὶ τρόπῳ διαφθείρειν· μηδ' ἐς τοὺς πολεμίους ἀνῶσαι.
τὸ δὲ πᾶν πλῆθος τῶν ὁπλιτῶν ἀπὸ πολλῶν καὶ πρὸς πολλοὺς λόγων γιγνομένων,
ἠπιώτερον ἦν ἢ πρότερον· καὶ ἐφοβεῖτο μάλιστα περὶ τοῦ παντὸς πολιτικοῦ· ξυνε-
χώρησάν τε ὥστε ἐν ἡμέρᾳ ῥητῇ, ἐκκλησίαν ποιῆσαι ἐν τῷ Διονυσίῳ περὶ ὁμονοίας.
ἐπειδὴ δὲ ἐπῆλθεν ἡ ἐν Διονύσου ἐκκλησία, καὶ ὅσον οὐ ξυνειλεγμένοι ἦσαν, ἀγγέλλονται αἱ δύο
καὶ τεσσαράκοντα νῆες, καὶ ὁ Ἀγησανδρίδας ἀπὸ τῶν Μεγάρων, τὴν Σαλαμῖνα παρα-
πλεῖν. καὶ πᾶς τις τῶν πολλῶν ὁπλιτῶν, αὐτὸ τοῦτο ἐνόμιζεν εἶναι τὸ πάλαι λεγόμενον
ὑπὸ Θηραμένους καὶ τῶν μετ' αὐτοῦ, ὡς ἐς τὸ τείχισμα ἔπλεον αἱ νῆες· καὶ χρησίμως
ἐδόκει καταπεπτωκέναι. ὁ δὲ Ἀγησανδρίδας, τάχα μέν τι καὶ ἀπὸ ξυγκειμένου
λόγου περί τε τὴν Ἐπίδαυρον, καὶ ταύτῃ ἀνεστρέφετο· εἰκὸς δ' αὐτὸν καὶ πρὸς τὸν
παρόντα στασιασμὸν τῶν Ἀθηναίων δι' ἐλπίδος, ὡς κἂν ἐς δέον παραγένοιτο, ταύτῃ
ἀνέχειν. οἱ δ' αὖ Ἀθηναῖοι ὡς ἠγγέλθη αὐτοῖς, δρόμῳ ἐς τὸν Πειραιᾶ πανδημεὶ
ἐχώρουν, ὡς τοῦ ἰδίου πολέμου μείζονος ἢ ἀπὸ τῶν πολεμίων οὐχ ἑκὰς ἀλλὰ πρὸς

-τῷ λιμένι ὄντος· καὶ οἱ μὲν ἐς τὰς παρούσας ναῦς ἐσέβαινον· οἱ δὲ ἄλλας καθεῖλκον· οἱ δὲ
τινες ἐπὶ τὰ τείχη καὶ τὸ στόμα τοῦ λιμένος παρεβοήθουν. αἱ δὲ τῶν πελοποννη-
σίων νῆες παραπλεύσασαι, καὶ περιβαλοῦσαι σούνιον, ὁρμίζονται μεταξὺ θορικοῦ
καὶ πρασιῶν· ὕστερον δὲ ἀφικνοῦνται ἐς ὠρωπόν. ἀθηναῖοι δὲ κατὰ τάχος καὶ ἀξυγ-
κροτήτοις πληρώμασιν ἀναγκασθέντες χρήσασθαι, οἷα πόλεώς τε στασιαζούσης καὶ περὶ
τοῦ μεγίστου βουλόμενοι ἐν τάχει βοηθῆσαι· εὔβοια γὰρ αὐτοῖς ἀποκεκλῃμένης τῆς ἀττικῆς,
πάντα ἦν· θυμοχάρην στρατηγὸν καὶ ναῦς πέμπουσιν ἐς ἐρέτριαν. ὧν ἀφικομένων
ξὺν ταῖς πρότερον ἐν εὐβοίᾳ οὔσαις, ἓξ καὶ τριάκοντα ἐγένοντο· καὶ εὐθὺς ναυμαχεῖν ἠναγκά-
ζοντο· ὁ γὰρ ἡγησανδρίδας, ἄριστον ποιησάμενος ἐκ τοῦ ὠρωποῦ, ἀνῆγε τὰς ναῦς.
ἀπέχει δὲ μάλιστα ὁ ὠρωπὸς τῆς τῶν ἐρετριῶν πόλεως θαλάσσης μέτρον ἑξήκοντα
σταδίους. ἐπιπλέοντος οὖν εὐθὺς ἐπλήρουν καὶ οἱ ἀθηναῖοι τὰς ναῦς, οἰόμενοι σφίσι
παρὰ ταῖς ναυσὶ τοὺς στρατιώτας εἶναι· οἱ δὲ ἔτυχον οὐκ ἐκ τῆς ἀγορᾶς ἄριστον
ἐπισιτιζόμενοι· οὐδὲν γὰρ ἐπωλεῖτο ἀπὸ προνοίας τῶν ἐρετριῶν· ἀλλ᾽ ἐκ τῶν ἐπ᾽
ἔσχατα τοῦ ἄστεος οἰκιῶν· ὅπως σχολῇ πληρουμένων φθάσειαν οἱ πολέμιοι προσπε-
σόντες· καὶ ἀναγκάσειαν τοὺς ἀθηναίους οὕτως, ὅπως τύχοιεν ἀνάγεσθαι. σημεῖον δὲ
αὐτοῖς ἐς τὸν ὠρωπὸν ἐκ τῆς ἐρετρίας ὅτε χρὴ ἀνάγεσθαι ἤρθη. διὰ τοιαύτης
δὴ παρασκευῆς οἱ ἀθηναῖοι ἀναγαγόμενοι καὶ ναυμαχήσαντες ὑπὲρ τοῦ λιμένος τῶν ἐρετρι-
ῶν, ὀλίγον μέν τινα χρόνον, ὅμως καὶ ἀντέσχον· ἔπειτα ἐς φυγὴν τραπόμενοι κα-
ταδιώκονται ἐς τὴν γῆν· καὶ ὅσοι μὲν αὐτῶν πρὸς τὴν πόλιν τῶν ἐρετριῶν ὡς φι-
λίαν καταφεύγουσιν, χαλεπώτατα ἔπραξαν, φονευόμενοι ὑπ᾽ αὐτῶν· οἱ δὲ ἐς τὸ
ἐπιτείχισμα τὸ ἐν τῇ ἐρετρίᾳ ὃ εἶχον αὐτοί, περιγίγνονται· καὶ ὅσαι ἐς χαλκίδα
ἀφικνοῦνται τῶν νεῶν. λαβόντες δὲ οἱ πελοποννήσιοι δύο καὶ εἴκοσι ναῦς
τῶν ἀθηναίων καὶ ἄνδρας, τοὺς μὲν ἀποκτείναντες, τοὺς δὲ ζωγρήσαντες,
τροπαῖον ἔστησαν· καὶ ὕστερον οὐ πολλῷ, εὔβοιάν τε ἅπασαν ἀποστήσαντες,
πλὴν ὠρεοῦ· ταύτην δὲ αὐτοὶ ἀθηναῖοι εἶχον· καὶ τἄλλα τὰ περὶ αὐτὴν
καθίσταντο. τοῖς δὲ ἀθηναίοις ὡς ἦλθε τὰ περὶ τὴν εὔβοιαν γεγενημένα, ἔκπλη-
ξις μεγίστη δὴ τῶν πρὶν παρέστη· οὔτε γὰρ ἡ ἐν σικελίᾳ ξυμφορά, καίπερ
μεγάλη τότε δόξασα εἶναι, οὔτ᾽ ἄλλο οὐδέν πω οὕτως ἐφόβησεν. ὅπου γὰρ στρατοπέ-
δου τε τοῦ ἐν σάμῳ ἀφεστηκότος, ἄλλων τε νεῶν οὐκ οὐσῶν οὐδὲ τῶν ἐσβησομένων

αὐτῶν στασιαζόντων καὶ ἀδήλου ὄντος ὁπότε σφίσιν αὐτοῖς ξυρράξουσι τοσαύτη ἡ ξυμφορὰ ἐπεγεγένητο· ἐν ᾗ ναῦς τε καὶ τὸ μέγιστον Εὔβοιαν ἀπολωλέκεσαν· ἐξ ἧς πλείω ἢ τῆς Ἀττικῆς ὠφελοῦντο· πῶς οὐκ εἰκότως ἠθύμουν· μάλιστα δ' αὐτοὺς καὶ δι' ἐγγυτάτου ἐθορύβει, εἰ οἱ πολέμιοι τολμήσουσι νενικηκότες εὐθὺ σφῶν ἐς τὸν Πειραιᾶ ἐρῆμον ὄντα νεῶν πλεῖν· καὶ ὅσον οὐκ ἤδη ἐνόμιζον αὐτοὺς παρεῖναι· ὅπερ ἄν, εἰ τολμηρότεροι ἦσαν, ῥᾳδίως ἂν ἐποίησαν· καὶ ἢ διέστησαν ἂν ἔτι μᾶλλον τὴν πόλιν ἐφορμοῦντες, ἢ εἰ ἐπολιόρκουν μένοντες, καὶ τὰς ἀπ' Ἰωνίας ναῦς ἠνάγκασαν ἂν καίπερ πολεμίας οὔσας τῇ ὀλιγαρχίᾳ τοῖς σφετέροις οἰκείοις καὶ τῇ ξυμπάσῃ πόλει βοηθῆσαι· καὶ ἐν τούτῳ Ἑλλήσποντός τε ἂν ἦν αὐτοῖς καὶ Ἰωνία καὶ αἱ νῆσοι καὶ τὰ μέχρι Εὐβοίας καὶ ὡς εἰπεῖν, ἡ Ἀθηναίων ἀρχὴ πᾶσα. ἀλλ' οὐκ ἐν τούτῳ μόνῳ Λακεδαιμόνιοι Ἀθηναίοις πάντων δὴ ξυμφορώτατοι προσπολεμῆσαι ἐγένοντο, ἀλλὰ καὶ ἐν ἄλλοις πολλοῖς. διάφοροι γὰρ πλεῖστον ὄντες τὸν τρόπον· οἱ μὲν ὀξεῖς, οἱ δὲ βραδεῖς· καὶ οἱ μὲν ἐπιχειρηταί, οἱ δὲ ἄτολμοι· ἄλλως τε καὶ ναυτικῇ ἀρχῇ πλεῖστα ὠφέλουν. ἔδειξαν δὲ οἱ Συρακόσιοι· μάλιστα γὰρ ὁμοιότροποι γενόμενοι, ἄριστα καὶ προσεπολέμησαν. ἐπὶ δ' οὖν τοῖς ἠγγελμένοις, οἱ Ἀθηναῖοι ναῦς τε εἴκοσιν ὅμως ἐπλήρουν· καὶ ἐκκλησίαν ξυνέλεγον· μίαν μὲν εὐθὺς τότε πρῶτον ἐς τὴν Πνύκα καλουμένην, οὗπερ καὶ ἄλλοτε εἰώθεσαν· ἐν ᾗπερ καὶ τοὺς τετρακοσίους καταπαύσαντες, τοῖς πεντακισχιλίοις ἐψηφίσαντο τὰ πράγματα παραδοῦναι· εἶναι δὲ αὐτῶν ὁπόσοι καὶ ὅπλα παρέχονται· καὶ μισθὸν μηδένα φέρειν μηδεμιᾷ ἀρχῇ· εἰ δὲ μή, ἐπάρατον ἐποιήσαντο. ἐγίγνοντο δὲ καὶ ἄλλαι πυκναὶ ἐκκλησίαι· ἀφ' ὧν καὶ νομοθέτας καὶ τἆλλα ἐψηφίσαντο ἐς τὴν πολιτείαν· καὶ οὐχ ἥκιστα δὴ τὸν πρῶτον χρόνον ἐπί γε ἐμοῦ Ἀθηναῖοι φαίνονται εὖ πολιτεύσαντες· μετρία γὰρ ἥ τε ἐς τοὺς ὀλίγους καὶ τοὺς πολλοὺς ξύγκρασις ἐγένετο· καὶ ἐκ πονηρῶν τῶν πραγμάτων γενομένων, τοῦτο πρῶτον ἀνήνεγκε τὴν πόλιν. ἐψηφίσαντο δὲ καὶ Ἀλκιβιάδην καὶ ἄλλους μετ' αὐτοῦ κατιέναι· καὶ παρά τε ἐκεῖνον καὶ παρὰ τὸ ἐν Σάμῳ στρατόπεδον πέμψαντες, διεκελεύοντο ἀνθάπτεσθαι τῶν πραγμάτων. ἐν δὲ τῇ μεταβολῇ ταύτῃ εὐθὺς οἱ μὲν περὶ τὸν Πείσανδρον καὶ Ἀλεξικλέα, καὶ ὅσοι ἦσαν τῆς ὀλιγαρχίας μάλιστα, ὑπεξέρχονται ἐς τὴν Δεκέλειαν· Ἀρίσταρχος δὲ αὐτῶν μόνος, ἔτυχε γὰρ καὶ στρατηγῶν, λαβὼν κατὰ τάχος τοξότας τινὰς τοὺς βαρβαρωτάτους, ἐχώρει πρὸς τὴν Οἰνόην. ἦν δὲ Ἀθηναίων ἐν μεθορίοις τῆς Βοιωτίας τεῖχος. ἐπολιόρκουν

δ᾽ αὐτὸ διὰ ξυμφορὰν σφίσιν, ἐκ τῆς Οἰνόης γενομένην, ἀνδρῶν ἐκ Δεκελείας ἀναχω-
ρούντων διαφθορᾶς οἱ Κορίνθιοι ἐθελονταί, προσπαρακαλέσαντες τοὺς Βοιωτούς, κοινο-
λογησάμενος οὖν αὐτοῖς ὁ Ἀρίσταρχος, ἀπατᾷ τοὺς ἐν τῇ Οἰνόῃ λέγων ὡς καὶ οἱ ἐν
τῇ πόλει τἆλλα ξυμβεβήκασι Λακεδαιμονίοις· κἀκείνους δεῖ Βοιωτοῖς τὸ χωρίον παρα-
δοῦναι· ἐπὶ τούτοις γὰρ ξυμβεβάσθαι. οἱ δὲ πιστεύσαντες ὡς ἀνδρὶ στρατηγῷ, καὶ οὐκ
εἰδότες οὐδὲν διὰ τὸ πολιορκεῖσθαι, ὑπόσπονδοι ἐξέρχονται. τούτῳ μὲν τρόπῳ
Οἰνόην ληφθεῖσαν, Βοιωτοὶ κατέλαβον· καὶ ἡ ἐν ταῖς Ἀθήναις ὀλιγαρχία καὶ στάσις
ἐπαύσατο. ὑπὸ δὲ τοὺς αὐτοὺς χρόνους τοῦ θέρους τούτου, καὶ οἱ ἐν τῇ Μιλήτῳ
Πελοποννήσιοι ὡς τροφήν τε οὐδεὶς ἐδίδου τῶν ὑπὸ Τισσαφέρνους, ὅτε οἱ ἐ-
πὶ τὴν Ἄσπενδον παρῄει προσετάχθη· καὶ αἱ Φοίνισσαι νῆες οὐδὲ ὁ Τισσαφέρνης
τέως που ἧκον· ὅ τε Φίλιππος ὁ ξυμπεμφθεὶς αὐτῷ ἐπεστάλκει Μινδάρῳ τῷ ναυ-
άρχῳ· καὶ ἄλλος Ἱπποκράτης ἀνὴρ Σπαρτιάτης καὶ ὢν ἐν Φασήλιδι· ὅτι οὔτε
αἱ νῆες παρέσοιντο, πάντα τε ἀδικοῖντο ὑπὸ Τισσαφέρνους· Φαρνάβαζός τε
ἐπεκάλει αὐτούς, καὶ ἦν πρόθυμος κομίσας τὰς ναῦς· καὶ αὐτὸς τὰς λοι-
πὰς ἔτι πόλεις τῆς ἑαυτοῦ ἀρχῆς ἀποστῆσαι τῶν Ἀθηναίων· ὥσπερ καὶ ὁ Τισσαφέρ-
~~τῶν Ἀθηναίων~~ ἐλπίζων πλέον τι σχήσειν ἀπ᾽ αὐτοῦ· οὕτω δὴ ὁ Μίνδαρος πολλῷ κόσμῳ
καὶ ἀπὸ παραγγέλματος αἰφνιδίου, ὅπως λάθοι τοὺς ἐν Σάμῳ, ἄρας ἀπὸ τῆς
Μιλήτου ναυσὶ τρισὶ καὶ ἑβδομήκοντα, ἔπλει ἐπὶ τοῦ Ἑλλησπόντου. πρότερον δὲ
ἐν τῷ αὐτῷ θέρει τῷδε, ἑκκαίδεκα ἐς αὐτὸν νῆες, ἐσέπλευσαν· καὶ τῆς Χερσο-
νήσου τι μέρος κατέδραμον. χειμασθεὶς δὲ ἀνέμῳ καὶ ἀναγκασθείς, καταίρει
ἐς τὴν Ἴκαρον· καὶ μείνας ἐν αὐτῇ ὑπὸ ἀπλοίας, πέντε ἢ ἓξ ἡμέρας, ἀφικνεῖται ἐς τὴν Χίον.
ὁ δὲ Θράσυλλος ἐκ τῆς Σάμου, ἐπεπύστο αὐτὸν ἐκ τῆς Μιλήτου ἀπηρκότα·
ἔπλει καὶ αὐτὸς ναυσὶν εὐθὺς πεντήκοντα· ἐπειγόμενος, μὴ φθάσῃ ἐς τὸν Ἑλλή-
σποντον ἐσπλεύσας. αἰσθόμενος δὲ ὅτι ἐν τῇ Χίῳ εἴη, καὶ νομίσας αὐτὸν καθέξειν
αὐτοῦ, σκοποὺς μὲν κατεστήσατο καὶ ἐν τῇ Λέσβῳ, καὶ ἐν τῇ ἀντιπέρας ἠπείρῳ,
εἰ ἄρα ποι κινοῖντο αἱ νῆες, ὅπως μὴ λάθοιεν· αὐτὸς δὲ ἐς τὴν Μήθυμναν παραπλεύσας,
ἄλφιτά τε καὶ τἆλλα παρασκευάζειν ἐπιτήδεια ἐκέλευεν· ὡς ἢν πλείων χρόνος
γίγνηται, ἐκ τῆς Λέσβου τοὺς ἐπίπλους τῇ Χίῳ ποιησόμενος. ἅμα δὲ καὶ Ἔρεσος τῆς
Λέσβου ἀφειστήκει, ἐβούλετο ἐπ᾽ αὐτὴν πλεύσας, εἰ δύναιτο, ἐξελεῖν. Μηθυ-

μναίων γὰρ οἱ δυνατώτατοι φυγάδες διακομισθέντες ἐκ τῆς κύμης προσ-
εταιρισάμενοι ὁπλίτας ὡς πεντήκοντα· καὶ τοὺς ἐκ τῆς ἠπείρου μισθωσάμενοι πάντες
ὡς τριακοσίους, ἀναξάνδρου θηβαίου κατὰ τὸ ξυγγενὲς ἡγουμένου, προσέβαλον
πρῶτον μηθύμνῃ· καὶ ἀποκρουσθέντες τῆς πείρας διὰ τοὺς ἐκ τῆς μυτιλήνης
ἀθηναίων φρουρούς, προσελθόντας αὖθις ἔξω, μάχῃ ἀπωσθέντες, καὶ διὰ τοῦ ὄρους
κομισθέντες, ἀφιστᾶσι τὴν ἔρεσσον· πλεύσας οὖν ὁ θράσυλος ἐπ' αὐτὴν πάσαις
ταῖς ναυσί, διενοεῖτο προσβολὴν ποιεῖσθαι· προαφιγμένος δέ, αὐτόσε ἦν· καὶ ὁ
θρασύβουλος πέντε ναυσὶν ἐκ τῆς σάμου, ὅτε ἠγγέλθη αὐτοῖς ἡ τῶν φυγάδων
αὕτη διάβασις· ὕστερος δὲ ἐλθὼν ἐπὶ τὴν ἔρεσσον, ἐφορμεῖ ἐλθών· προσεγένοντο δὲ καὶ
ἐκ τοῦ ἑλλησπόντου τινὲς δύο νῆες ἐπ' οἴκου ἀνακομιζόμεναι· καὶ μηθυμναῖαι
καὶ πασῶν νῆες παρῆσαν ἑπτὰ καὶ ἑξήκοντα· ἀφ' ὧν τῷ στρατεύματι παρεσκευάζοντο
ὡς κατὰ κράτος μηχαναῖς τε καὶ παντὶ τρόπῳ, ἢν δύνωνται, αἱρήσοντες τὴν
ἔρεσσον. ὁ δὲ μίνδαρος ἐν τούτῳ καὶ αἱ ἐκ τῆς χίου τῶν πελοποννησίων νῆες ἐπισιτισάμεναι
δυσὶν ἡμέραις, καὶ λαβόντες παρὰ τῶν χίων τρεῖς τεσσαρακοστὰς ἕκαστος χίας, τῇ τρίτῃ
διὰ ταχέων, ἀπαίρουσιν ἐκ τῆς χίου πελάγιαι· ἵνα μὴ περιτύχωσι ταῖς ἐν τῇ ἐρέσῳ ναυσίν·
ἀλλ' ἐν ἀριστερᾷ τὴν λέσβον ἔχοντες, ἔπλεον ἐπὶ τὴν ἤπειρον· καὶ προσβαλόντες
τῆς φωκαΐδος ἐς τὸν ἐν καρτερίοις λιμένα, καὶ ἀριστοποιησάμενοι, παραπλεύ-
σαντες τὴν κυμαίαν, δειπνοποιοῦνται ἐν ἀργινούσαις τῆς ἠπείρου, ἐν τῷ ἀντιπέρας
τῆς μυτιλήνης. ἐντεῦθεν δὲ ἔτι πολλῆς νυκτὸς παραπλεύσαντες [illegible]
μαί, καὶ ἀφικόμενοι τῆς ἠπείρου ἐς ἁρματοῦντα κατ' ἀντικρὺ μηθύμνης,
ἀριστοποιησάμενοι διὰ ταχέων παραπλεύσαντες λεκτόν, καὶ λάρισαν καὶ ἀμαξιτόν,
καὶ τὰ ταύτῃ χωρία, ἀφικνοῦνται ἐς ῥοίτειον ἤδη τοῦ ἑλλησπόντου πρωΐτερον μέσων
νυκτῶν· εἰσὶ δ' αἳ τῶν νεῶν, καὶ ἐς σίγειον κατῆραν· καὶ ἄλλοσε, τῶν ταύτῃ χωρίων.
οἱ δὲ ἀθηναῖοι ἐν τῇ σηστῷ δυοῖν δεούσαις εἴκοσι ναυσὶν ὄντες, ὡς αὐτοῖς οἵ τε φρυκτωροὶ
ἐσήμαινον καὶ ᾐσθάνοντο τὰ πυρὰ ἐξαίφνης πολλὰ ἐν τῇ πολεμίᾳ φανέντα,
ἔγνωσαν ὅτι ἐσπλέουσιν οἱ πελοποννήσιοι· καὶ τῆς αὐτῆς ταύτης νυκτὸς
ὡς εἶχον τάχους, ὑπομείξαντες τῇ χερσονήσῳ, παρέπλεον ἐπ' ἐλαιοῦντος· βου-
λόμενοι· βουλόμενοι ἐκπλεῦσαι ἐς τὴν εὐρυχωρίαν τὰς τῶν πολεμίων ναῦς· καὶ τὰς
μὲν ἐν ἀβύδῳ ἑκκαίδεκα ναῦς ἔλαθον, προειρημένης φυλακῆς τῷ φιλίῳ ἐπίπλῳ

ὅπως αὐτῶν ἀνακῶς ἕξουσιν, ἢν ἐκπλέωσι. ταῖς δὲ μετὰ τοῦ Μινδάρου ἅμα ἕῳ κατα-
δήλοις τὴν δίωξιν εὐθὺς ποιούμενοι, οὐ φθάνουσι πάσας, ἀλλ' αἱ μὲν πλείους ἐπὶ τῆς Ἴμβρου
καὶ Λήμνου διέφυγον· τέσσαρες δὲ τῶν νεῶν αἱ ὕσταται πλέουσαι, καταλαμβάνονται
παρὰ τὸν Ἐλαιοῦντα· καὶ μίαν μὲν ἐποκείλασαν πρὸς τὸ ἱερὸν τοῦ Πρωτεσιλάου, αὐτοῖς ἀν-
δράσι λαμβάνουσι· δύο δὲ ἑτέρας ἄνευ τῶν ἀνδρῶν· τὴν δὲ μίαν πρὸς τῇ Ἴμβρῳ κενὴν
κατακαίουσι. μετὰ δὲ τοῦτο ταῖς τε ἐξ Ἀβύδου ξυμμιγείσαις καὶ ταῖς ἄλλαις ξυμ-
πάσαις ἓξ καὶ ὀγδοήκοντα πολιορκήσαντες Ἐλαιοῦντα ταύτην τὴν ἡμέραν, ὡς
οὐ προσεχώρει, ἀπέπλευσαν ἐς Ἄβυδον. οἱ δὲ Ἀθηναῖοι ψευσθέντες τῶν σκοπῶν, καὶ
οὐκ ἂν οἰόμενοι σφᾶς λαθεῖν τὸν παράπλουν τῶν πολεμίων νεῶν, ἀλλὰ καθ' ἡσυχίαν
τειχομαχοῦντες, ὡς ᾔσθοντο, εὐθὺς ἀπολιπόντες τὴν Ἔρεσον, κατὰ τάχος ἐβοήθουν
ἐς τὸν Ἑλλήσποντον· καὶ δύο τε ναῦς τῶν Πελοποννησίων αἱροῦσιν, αἳ πρὸς τὸ πέλαγος
τότε θρασύτερον ἐν τῇ διώξει ἀπάρασαι, περιέπεσον αὐτοῖς· καὶ ἡμέρᾳ ὕστερον ἀφικό-
μενοι, ὁρμίζονται ἐς τὸν Ἐλαιοῦντα· καὶ τὰς ἐκ τῆς Ἴμβρου ὅσαι κατέφυγον, κομί-
ζονται· καὶ ἐς τὴν ναυμαχίαν πέντε ἡμέρας παρεσκευάζοντο. μετὰ δὲ τοῦτο ἐναυ-
μάχουν τρόπῳ τοιῷδε· οἱ Ἀθηναῖοι παρέπλεον ἐπὶ κέρως ταξάμενοι παρ' αὐτὴν τὴν γῆν
ἐπὶ τοῦ Σηστοῦ· οἱ δὲ Πελοποννήσιοι αἰσθόμενοι ἐκ τῆς Ἀβύδου ἀντανῆγον καὶ αὐτοί· καὶ ὡς
ἔγνωσαν ναυμαχήσοντες, παρέτειναν τὰ κέρατα, οἱ μὲν Ἀθηναῖοι, παρὰ τὴν Χερσόνησον,
ἀρξάμενοι ἀπὸ Ἰδάκου, μέχρι Ἀρριανῶν νῆες ἓξ καὶ ὀγδοήκοντα· οἱ δ' αὖ Πελοποννή-
σιοι ἀπὸ Ἀβύδου μέχρι Δαρδάνου, νῆες ὀκτὼ καὶ ἑξήκοντα· κέρας δὲ τοῖς μὲν Πελο-
ποννησίοις εἶχον, τὸ μὲν δεξιὸν Συρακόσιοι· τὸ δ' ἕτερον αὐτὸς Μίνδαρος καὶ τῶν νε-
ῶν αἱ ἄριστα πλέουσαι. Ἀθηναίοις δὲ τὸ μὲν ἀριστερὸν, Θράσυλλος· ὁ δὲ Θρασύβουλος τὸ δεξιόν.
οἱ δὲ ἄλλοι στρατηγοὶ ὡς ἕκαστοι διετάξαντο. ἐπειγομένων δὲ τῶν Πελοποννη-
σίων, πρότερον ξυμμῖξαι· καὶ κατὰ μὲν τὸ δεξιὸν τῶν Ἀθηναίων ὑπερσχόντες αὐτοὶ
τῷ εὐωνύμῳ ἀποκλῄσασθαι τοῦ ἔξω αὐτοὺς ἔκπλου εἰ δύναιντο· κατὰ δὲ τὸ μέσον
ἐξῶσαι πρὸς τὴν γῆν οὐχ ἑκὰς οὖσαν, οἱ Ἀθηναῖοι γνόντες ᾗ μὲν ἐβούλοντο
ἀποφάρξασθαι αὐτοὺς οἱ ἐναντίοι, ἀντεπεξῆγον· καὶ περιεγίγνοντο τῷ πλῷ.
τὸ δὲ εὐώνυμον αὐτοῖς, ὑπερεβεβλήκει ἤδη τὴν ἄκραν, ἣ Κυνὸς σῆμα καλεῖ-
ται. τῷ δὲ μέσῳ τοιούτου ξυμβαίνοντος, ἀσθενέσι καὶ διεσπασμέναις ταῖς
ναυσὶ καθίσταντο· ἄλλως τε καὶ ἐλάσσοσι χρώμενοι τὸ πλῆθος· καὶ τοῦ χωρίου

ον περὶ τοῦ κυνὸς σήματος, ὀξεῖαν καὶ γωνιώδη τὴν περιβολὴν ἔχοντος, ὥστε τὰ ἐκ τῶν ὑπὲρ κατ' αὐτοὺς γινόμενα, μὴ κάτοπτα εἶναι. προσπεσόντες οὖν οἱ Πελοποννήσιοι κατὰ τὸ μέσον, ἐξέωσάν τε τὰς ναῦς τῶν Ἀθηναίων. καὶ κατὰ τὴν γῆν ἐπεξέβησαν τῷ ἔργῳ πολὺ περισχόντες· ἀμῦναι δὲ τῷ μέσῳ, οὔτε οἱ περὶ τὸν Θρασύβουλον ἀπὸ τοῦ δεξιοῦ, ὑπὸ πλήθους τῶν ἐπικειμένων νεῶν ἐδύναντο· οὔθ' οἱ περὶ τὸν Θράσυλλον ἀπὸ τοῦ εὐωνύμου. ἀφανὲς γὰρ ἦν διὰ τὴν ἄκραν τὸ κυνὸς σῆμα. καὶ ἅμα οἱ Συρακούσιοι καὶ οἱ ἄλλοι οὐκ ἐλάσσους ἐπιτεταγμένοι, εἶργον αὐτούς. πρὶν οἱ Πελοποννήσιοι διὰ τὸ κρατήσαντες ἀδεῶς ἄλλοι ἄλλων ναῦν διώκοντες, ἤρξαντο μέρει τινὶ σφῶν, ἀτακτότεροι γενέσθαι. γνόντες δὲ οἱ περὶ τὸν Θρασύβουλον τὰς ἐπὶ σφᾶς ναῦς ἐπισχούσας, παυσάμενοι τῆς ἐπεξαγωγῆς ἤδη τοῦ κέρως, καὶ ἐπαναστρέψαντες ἀθρόοι, ἠμύνοντό τε καὶ τρέπουσι· καὶ τὰς κατὰ τὸ νικῆσαν τῶν Πελοποννησίων μέρος ὑπολαμβάνοντες πεπλανημένας, ἔκοπτον. καὶ ἐς φόβον τὰς πλείους ἀμαχεὶ καθίστασαν. οἵ τε Συρακούσιοι ἐτύγχανον καὶ αὐτοὶ ἤδη τοῖς περὶ τὸν Θράσυλλον ἐνδεδωκότες, καὶ μᾶλλον ἐς φυγὴν ὁρμήσαντες, ἐπειδὴ καὶ τοὺς ἄλλους ἑώρων. γεγενημένης δὲ τῆς τροπῆς, καὶ καταφυγόντων τῶν Πελοποννησίων πρὸς τὸν Πύδιον μάλιστα ποταμὸν τὸ πρῶτον, ὕστερον δὲ ἐς Ἄβυδον, ναῦς μὲν ὀλίγας ἔλαβον οἱ Ἀθηναῖοι. στενὸς γὰρ ὢν ὁ Ἑλλήσποντος, βραχείας τὰς ἀποφυγὰς τοῖς ἐναντίοις παρεῖχε. τὴν μέντοι νίκην ταύτην τῆς ναυμαχίας, ἐπικαιροτάτην δὴ ἔσχον. φοβούμενοι γὰρ τέως τὸ τῶν Πελοποννησίων ναυτικόν, διά τε τὰ κατὰ βραχὺ σφάλματα, καὶ διὰ τὴν ἐν Σικελίᾳ ξυμφοράν, ἀπηλλάγησαν τοῦ σφᾶς τε αὐτοὺς καταμέμφεσθαι. καὶ τοὺς πολεμίους ἔτι ἀξίους τοὺς ἐς τὰ ναυτικὰ νομίζειν. ναῦς μέντοι τῶν ἐναντίων λαμβάνουσι· Χίας μὲν ὀκτώ, Κορινθίας δὲ πέντε, Ἀμπρακιώτιδας δὲ δύο, καὶ Βοιωτίας δύο, Λευκαδίων δὲ καὶ Λακεδαιμονίων καὶ Συρακουσίων, καὶ Πελληνέων μίαν ἑκάστων. αὐτοὶ δὲ πέντε καὶ δέκα ναῦς ἀπολλύασι. στήσαντες δὲ τρόπαιον ἐπὶ τῇ ἄκρᾳ, οὗ τὸ κυνὸς σῆμα, καὶ τὰ ναυάγια προσαγαγόμενοι, καὶ νεκροὺς τοῖς ἐναντίοις ὑποσπόνδους ἀποδόντες, ἀπέστειλαν καὶ ἐς τὰς Ἀθήνας τριήρη ἄγγελον τῆς νίκης. οἱ δὲ ἀφικομένης τῆς νεώς, καὶ ἀνέλπιστον τὴν εὐτυχίαν ἀκούσαντες, ἐπί τε ταῖς περὶ τὴν Εὔβοιαν ἄρτι ξυμφοραῖς, καὶ κατὰ τὴν στάσιν γεγενημέναις, πολὺ ἐπερρω-

…ίζειν· καὶ ἐνόμισαν σφίσιν ἔτι δυνατὰ εἶναι τὰ πράγματα, ἢν προθύμως ἀντιλαμβάνωνται, περιγενέσθαι. μετὰ δὲ τὴν ναυμαχίαν ἡμέρᾳ τετάρτῃ ὑπὸ σπουδῆς ἐπισκευάσαντες τὰς ναῦς οἱ ἐν Σηστῷ Ἀθηναῖοι ἔπλεον ἐπὶ Κύζικον ἀφεστηκυῖαν. καὶ κατιδόντες κατὰ Ἁρπάγιον καὶ Πρίαπον τὰς ἀπὸ τοῦ Βυζαντίου ὀκτὼ ναῦς ὁρμούσας, ἐπιπλεύσαντες καὶ μάχῃ κρατήσαντες, τοὺς ἐν τῇ γῇ ἔλαβον τὰς ναῦς· ἀφικόμενοι δὲ ἐπὶ τὴν Κύζικον ἀτείχιστον οὖσαν, προσηγάγοντο πάλιν καὶ χρήματα ἀνέπραξαν. ἔπλευσαν δὲ ἐν τούτῳ καὶ οἱ Πελοποννήσιοι ἐκ τῆς Ἀβύδου ἐπὶ τὸν Ἐλαιοῦντα, καὶ τῶν νεῶν σφετέρων τῶν αἰχμαλώτων ὅσαι ἦσαν ὑγιεῖς ἐκομίσαντο, τὰς δὲ ἄλλας Ἐλαιούσιοι κατέκαυσαν· καὶ ἐς τὴν Εὔβοιαν ἀπέπεμψαν Ἱπποκράτη καὶ Ἐπικλέα, κομιοῦντας τὰς ἐκεῖθεν ναῦς. κατέπλευσε δὲ ὑπὸ τοὺς αὐτοὺς χρόνους τούτους, καὶ ὁ Ἀλκιβιάδης ταῖς τρισὶ καὶ δέκα ναυσὶν ἀπὸ τῆς Καύνου καὶ Φασήλιδος, ἐς τὴν Σάμον, λέγων ὅτι τὰς Φοινίσσας ναῦς ἀποστρέψειε Πελοποννησίοις, ὥστε μὴ ἐλθεῖν, καὶ τὸν Τισσαφέρνην ὅτι φίλον πεποιήκοι μᾶλλον Ἀθηναίοις ἢ πρότερον. καὶ πληρώσας ναῦς ἐννέα πρὸς αἷς εἶχεν, Ἁλικαρνασσέας τε πολλὰ χρήματα ἐξέπραξε, καὶ Κῶν ἐτείχισε. ταῦτα δὲ πράξας, καὶ ἄρχοντα ἐν τῇ Κῷ καταστήσας, πρὸς τὸ μετόπωρον ἤδη ἐς Σάμον ἀπέπλευσε. καὶ ὁ Τισσαφέρνης ἀπὸ τῆς Ἀσπένδου, ὡς ἐπύθετο τὰς τῶν Πελοποννησίων ναῦς ἐκ τῆς Μιλήτου ἐς τὸν Ἑλλήσποντον πεπλευκυίας, ἀναζεύξας, ἤλαυνεν ἐπὶ τῆς Ἰωνίας. ὄντων δὲ τῶν Πελοποννησίων ἐν Ἑλλησπόντῳ, Ἀντάνδριοι, εἰσὶ δὲ Αἰολῆς, παρακομισάμενοι ἐκ τῆς Ἀβύδου πεζῇ διὰ τῆς Ἴδης τοῦ ὄρους ὁπλίτας ἐσηγάγοντο ἐς τὴν πόλιν, ὑπὸ Ἀρσάκου τοῦ Πέρσου, Τισσαφέρνους ὑπάρχου, ἀδικούμενοι. ὥσπερ καὶ Δηλίους τοὺς Ἀδραμύττιον κατοικήσαντας, ὅτε ὑπ᾽ Ἀθηναίων Δήλου καθάρσεως ἕνεκα ἀνέστησαν, ἔχθραν προσποιησάμενος ἄδηλον, καὶ ἐπαγγείλας στρατιὰν αὐτῶν τοῖς βελτίστοις, ἐξαγαγὼν ὡς ἐπὶ φιλίᾳ καὶ ξυμμαχίᾳ, τηρήσας ἀριστοποιουμένους, καὶ περιστήσας τοὺς ἑαυτοῦ, κατηκόντισε. φοβούμενοι οὖν αὐτὸν διὰ τοῦτο τὸ ἔργον, μή ποτε καὶ περὶ σφᾶς τι παρανομήσῃ, καὶ ἄλλα ἐπιβάλλοντος αὐτοῦ ἃ φέρειν οὐκ ἐδύναντο, ἐκβάλλουσι τοὺς φρουροὺς αὐτοῦ ἐκ τῆς ἀκροπόλεως. ὁ δὲ Τισσαφέρνης αἰσθόμενος καὶ τοῦτο τῶν Πελοποννησίων τὸ ἔργον, καὶ οὐ μόνον τὸ ἐν τῇ Μιλήτῳ καὶ Κνίδῳ,

καὶ ἐνταῦθα δὲ παρ' αὐτοῦ ἔκει ... οἱ φρουροί· διαλυθεισῶν τῶν νομισμάτων αὐτῶν
σφόδρα, καὶ ... μὴ καὶ ἀπό τι ... τι ... καὶ ... ἀλγηδόνας, ἡ Φαρνάκα-
ζος ... καὶ διὰ ... αὐτοῖς. καὶ ... τὴν ... αὐτῶν
πρὸς τοὺς ... ποριζόμενοι δὲ ... πρὸς αὐτοὺς ... ὅπως
... αὐτῶν ... καὶ τὰς διαβολὰς καὶ ...
φοινίων ... ἀπολογήσονται. καὶ ἀφικόμενος
πρῶτος ... ἐποιήσατο ... ὅταν ... τοῦτο τὸ ... πρὸς
... καὶ ... τοῦ πολέμου τοῦ ...
... ἔγραψε :~ + ++

Ὦ φίλος ἑταῖρος ἐμός, ... ἤδη ... μὴ ...
... ἡμῖν ... [illegible] ...
... τὸ ... :~ :~ :~ :~ :~

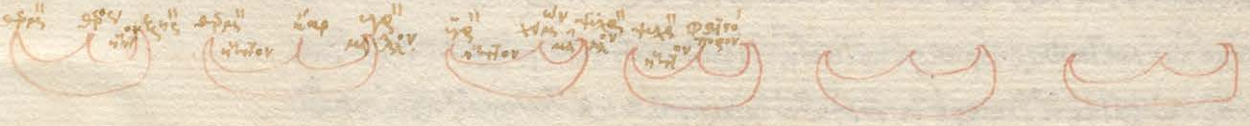

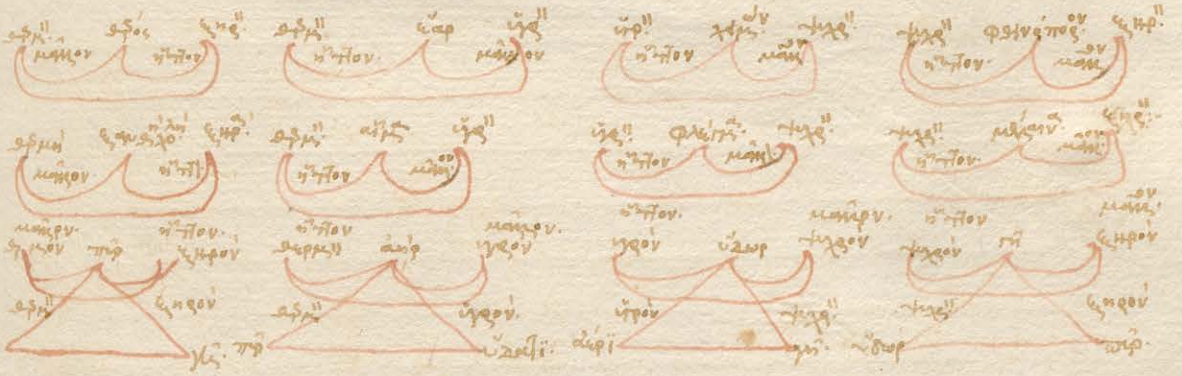

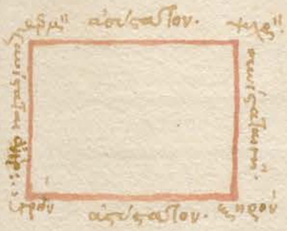

Τί ἐστιν ὑγρόν· ὃ τοῖς οἰκείοις ὅροις ἐστὶν ἀόριστον· ἀλλοτρίοις δὲ εὐόριστον·
τοιοῦτος μάλιστα ὁ ἀήρ· καὶ δεύτερον δὲ καὶ τὸ ὕδωρ:- Τί ἐστι ψυχρόν·
τὸ τὰ ὁμογενῆ καὶ ἀνομογενῆ συνάγον καὶ συμποιοῦν· καὶ τὰ μὴ ὁμόφυλα
ἀποστέλλον ἀφορίζομεν· οἷόν ἐστι τὸ ὅπερ ἐστὶν ὕδωρ· καὶ δεύτερον
δὲ καὶ ἡ γῆ: Τί ἐστι θερμόν· τὸ τὰ ὁμογενῆ συγκρῖνον· καὶ
διαχωρίζον τὰ ἀλλότρια· τοιοῦτόν ἐστι τὸ πῦρ· καὶ δεύτερον

Τὸ πῦρ αὐτοπροσώπως γεννᾶται· ἀπὸ
ὁ λίθος ὁ πυρίτης, γῆ ἐστι· καὶ πάλιν
ὁ ἀὴρ γεννᾷ τὸ πῦρ· ὡς ἔστιν ἰδεῖν
ἐν καιρῷ τοῦ χειμῶνος· ὅταν ἐκ τῶν
βιαίων ἀνέμων, ἐν ὕλαις δασείαις, πῦρ
ἀφ' ἑαυτοῦ ἀνάπτεται:-

Τί ἐστι ξηρόν· ὃ οἰκείοις ὅροις εὐόριστον μάλιστα· καί ἐστιν ἀλλοτρίοις δὲ
ἀόριστον:-

BIBLIOTECA UNIVERSITARIA DE SALAMANCA

+ μηνὶ ... πρ[illegible] θεμιστοκλ. μιχ τῆ α [illegible]

+ οἷπερ καλεῖ δημόκριτος κύμονος κρασφόντης

~~μηνὶ ἰουνίου~~ ἰνδ. ιγ

+ μηνὶ ἰουνίῳ κζ ἰνδ. ιγ ἐτελειώθη ὁ [illegible] θεόδωρος
ὁ καλὸς ὁ γραμματεὺς ἡμέρα [illegible] ὥρα [illegible]

+ οὐ γὰρ οἱ πλατεῖς οὐδ' εὐρύνωτοι φῶτες ἀσφαλέστατοι ἀλλ' οἱ φρονοῦντες εὖ
κρατοῦσι πανταχοῦ :-

+ μέγας δὲ βοῦς μικρᾶς ὑπὸ μάστιγος ὅμως ὀρθὸς εἰς ὁδὸν πορεύεται —

THVCYDIDE